BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
13
21 E
31

13-25. 6. 17

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PRAXIS
RERVM QVOTIDIANARVM FORI ECCLESIASTICI,
Et in Curia Archiepiſcopali Neapolitana diſcuſſarum.

IN QVA VARIÆ IVRIDICÆ RESOLVTIONES EX APPROBATIS Doctorum traditionibus, atquè diuerſorum Tribunalium (præſertim Rotæ Romanæ) Deciſionibus, excerptæ, continentur.

PRÆLATIS, ILLORVMQVE VICES GERENTIBVS, NECNON ET OMNIBVS, QVI Tàm Iudicum Ordinariorum, quàm Delegatorum munere funguntur, pro dirimendis Litibus, Cauſiſq; in Eccleſiaſticis Curiis frequentiùs verti ſolitis, terminandis, admodùm neceſſariæ.

AVTHORE
D. IOANNE ALOYSIO RICCIO
VIRO PATRITIO NEAPOLITANO,
Eiuſdem Vrbis Eccleſiæ Canonico, indè Epiſcopo Vici æquenſis meritiſſimo,

Hac Tertia noſtra Editione longè caſtigatior, ac quamplurimis Additamentis recentèr adiectis, locupletior reddita, prout diligentèr intuenti, facta collatione luce clariùs patebit.

Acceſſerunt demùm nouiſſimè ADDITIONES ſingulis ferè Reſolutionibus

D. IOANNIS BAPTISTAE DE THORO I. C.
ET ALMI COLLEGII NEAP. SENATORIS.

Cum duplici Indice, Altero materiarum, Altero rerum, & verborum notabilium.

S. M.ae Magdalenæ Mon. Inferni Romae

NEAPOLI, Typis, & Expenſis Honophrij Sauij. MDCL.

Digitized by Google

Digitized by Google

Perilluſtri, ac Reuerendiſsimo Patri

Domino

D. MATTHÆO GAIETA

A TOCCO VALLIS BENEVENTANAE

CONGREGATIONIS MONTIS VIRGINIS ABBATI GENERALI VIGILANTISSIMO;

Ac Ordinario in ſpiritualibus,& Domino in temporalibus in Terris Mercuriani, Hoſpitaletti, in Caſalibus Feudi, & Sancti Guilielmi, aliis locis nullius Diœceſis.

VEtus eorum mos eſt, qui ad Cleanthis lucernas elaboratas vigilias in lucem proferre conſtituunt eas ſub patroni alicuius auſpiciis euulgare; idq; duplici ex cauſa fieri ab illis contingit, tùm nè pateāt Zoilorum inſultibus, tùm etiam vt ſplendorem ea ratione ſuo addant operi non vulgarem; terrentur enim inepti Ariſtarchi, ac maledici nebulones, cū operis alicuius tutelam ab inſigni aliquo, ac ſapiētiſsimo homine ſuſceptam vident; Et verò ſplendor, ac nobilitas quammaxima illi operi comparatur, quòd ſub auſpiciis illuſtris alicuius Herois Typis excuditur.

Hæ duæ cauſæ ambæ me impulerunt, vt cum Ioannis Baptiſtę Tori aurea ad Riccii Praxim additamenta meis cudiſſem formis, tuo illa nomini

dedicarem,certus animi,ſpeiq; plenus,acceſſuram doctiſſimo homini, ac de republica literaria meritiſſimo ingentem gloriam; cum tuo nomine inſcriptum illius opus in lucem cōmittamus;ſi enim tua dignitas,ſi tuæ virtutes,ac merita reſpiciam,nemo eſt,qui neſciat ea te prudētia, ea animi magnitudine,ea pietate,ac religione, eo deniq; ſcientiarū apparatu præditum eſſe, vt ad ſummū Generalis moderatoris munus ea veluti via aſcēderis. Et quę virtutes per ſe ſingulæ alios decoraſſent, Solæquè glorioſos,ac commēdabiles effeciſſent, in te ſimul omnes reperiuntur, vt propterea nemo ſit, qui te non ſuſpiciat,nemo qui tuas virtutes non admiretur. Quid quod ita hoc Generalis munus exerces, ita adminiſtras,vt omnes fateantur, poſſe te nō tuā tantummodò Religionem;ſed terrarum orbē vniuerſum gubernare,ac regere,eaq; mēte te à natura procreatum fuiſſe,vt te terris regēdis præponeret, ac conſtitueret,tuiq; ordinis bono eueniſſe, vt qui totius orbis imperii capax eras, vni tantum ordini præeſſes,eamq; ob cauſam qui futura ſano conſilio præuident,fore auguräntur, vt te aliquandò Vaticana Sedes in Summum Pontificem habere mereatur,ſibiq; te natum demiſſus orbis agnoſcat,quē ſibi tuus ordo tam anxiè, enixèq; complectitur. Quid ſi tuæ gentis nobilitatem quis repetat? Ga-

ietam

ietam familiam quis eſt qui neſciat? quemnàm illuſtria illius decora,ac generoſiſſimi heroes lateāt, quibus ornata quondàm noſtra Parthenope fuit, & nùnc maximè decorari in te gaudet, ac gloriatur? repeterem nùnc ab omni retrò memoria illius nobiliſſima monimēta, niſi læſurum me tuam modeſtiam exiſtimarem,cum potiſſimùm eorum res geſtas exacti temporis teſtētur annalia, nullaq; vnquā futura ſit ætas,quę illorum laudes,ac merita conticeſcat. Accipe igitur hoc qualecunq; munuſculum, & ſi minùs te dignum eſſe comperias, meum ſaltem animum æqui,boniq; cōſulas. Vale, & te reipublicę literarię incolumem ſerua. Neap. die 14. Nouembris 1649.

Dominationis Veſtræ Admodum Ill. & Reuerendiſs.

Deditiſſimus ſeruus

Honophrius Sauius

Typographus Congregationis Montis Virginis.

D. IO. PETRI MASSARII

S.Sedis Apoſtolicæ Prothon. V. I. D.Sacræ
Theologiæ Profeſſ. Oratinenſis,
& Neapolitani.

E L O G I V M.

Illuſtriſſimo,ac Reuerendiſſimo Domino

D. ALOYSIO RICCIO OLIM VICARIO CAPITVLARI

IN HAC VRBE, DEIN VICI ÆQVENSIS EPISCOPO,

VIROQVE PATRITIO NEAPOLITANO,

Qui
Ad felicitatem Vrbis natus,
Suorum gloria nobilis,nobilior ſua,
Quos ſuperauit nobilitate ſacra,
Non minùs ſcribendo,quam agendo diſertus,
Cuius fęcundum ingenium ſemper in partu liberorum fuit,
Quos nulla ætas,nullus Saturnus exedere poteſt.
A tam multiplici partu non laſſabatur hic pariens
Se felicem,non arbitratus, niſi cum miſerorum cauſas aſſumeret
Facundum,niſi cum vinceret,
Nullius aurum appetens, omnium animos acquiſiuit,
Ornatus vixit omnium ſcientiarum coronis,laurea Apollinari,olea Mineruali,
Baccare hedera frontium doctarum præmio,
Cęrulea Epiſcopali.
Conſtitutus Vici Æquenſis Paſtor;quia in domo ſua erat panis doctrinæ,
Et veſtimentum charitatis,
Ad quam exurrexit,quia genu ſubmittebar Deo O.M.
Qui in domo propria cognoſcebatur; quæ tanta Religione floruit,
Vt Dei Templum videretur,in quo Deus reſponſa redderet.
Et totum,quod hominibus agendum tradi vellet,de Cœlo, & per
Riccium perſonaret, & Dei imperium excurrere videbatur, qui hominum excurrit,
Quos Duces illis exibuit Doctores,Doctoreſquè.
Salutis omnium memor,quia non immemor ſuæ.
Principibus æquè charus,ac vtilis,quos veneratus,vt Patres,correxit,vt Pater,
Tamquàm Doctor ratione, & amore,
Tamquam Paſtor vi,& timore.
Nullius honoris auidus,omnium capax,
Meruiſse contentus,habere contempſit.

Ideò

Ideò de hoc Paſtore dici poteſt.

Hæc inimica licet Muſis Te prædicat ætas
Vnum, & cuncta tuis laudibus ora ſonant.
Te canit hic Tuſcis numeris, canit ille Latinis,
Quilibet ad laudes ſe parat ore tuas,
Te genus Heroum, te virtus laudat Auita,
Virtutiſquè tuæ præmia laudis habes.
Ipſe tuis ſcriptis palmam cum laude reportas,
Dum rigido pondis iura ſacrata foro.
Nam tua iudicia è Cœlo diuinitus alto
Proueniunt, Themidis Virginis ore beæ.

AD

Digitized by Google

AD IOANNEM BAPTISTAM
DE THORO I. C.
Neapolitanum eruditiſſimum, Almi Collegii Neap. Senatorem.

CAROLI DE LELLIS I. C. NEAPOLITANI, VIRIQVE PATRITII.

ELOGIVM.

IOANNI BAPTISTÆ DE THORO
Iuriſconſultorum conſultiſſimo,
Almi Collegii Neapolitani Senatori ampliſſimo,
Rerumquè geſtarum gloria eximio.
Hebonem Taurina inſculptum forma,
Priſca Partenope venerabatur
Thorum nunc ceu iuris Oraculum veneratur,
Suum Bouem in Theologica profeſſione extollit Neapolis,
Nempè Aquinatem, quem
Mutum vocitarunt,
Et hunc alterum nunc celebrat, Thorum, ſcilicet,
In vtriuſque iuris cognitione peritiſſimum;
Vnde ſi primum ille dici poterit Zodiaci ſignum,
Qui proinde Solem in pectore geſtat;
Hic, & ſecundum obtinet locum,
Taurino ſigno ſecundum locum in Zodiaco obtinente,
Vocem tandem ille protulit per vniuerſum euolatam;
Vociferauit & iſte ſuis doctiſſimis voluminibus.
Dum Tauri ſignum prædominat in Cœlo virentior terra floret,
Dum Thorus terram moderat celeſtem nobis
Tribuit pacem.
Fabuloſum eſt Taurum Europam in Cretam
Inſulam tranſtuliſſe,
Sed verum eſt in Thoro, cum Aſtream è Cœlo in terram abduxit.
Hic Europam non rapuit,
Sed Europam ſuis lucubrationibus illuſtriorem reddidit.
Sub Taurina illa forma Iouem amore exardeſcentem
Abſconditum fuiſſe fertur,
Sub Taurino hoc nomine ſuperhumanum
Potius ſpiritum abſcondi credimus.
Si ille denique in Cœlum micare dignoſcitur,
Et noſtro Thoro Sapientię maiori claritate promicanti
Maiori gloriæ cumulo decorari omninor
Deuotionis, itàque ergo
CAROLVS DE LELLIS
D. D. D.

Digitized by Google

D. IO. PETRI MASSARII

S.Sedis Apoſtolicæ Prothon. V. I. D.Sacræ Theologiæ Profeſſ. Oratinenſis, & Neapoltani.

CARMEN ELEGIACVM.

Perilluſtri D. IO. BAPTISTA DE THORO I. C. NEAP.

Ac Almi Collegii Neap. Senatori.

RICCIVS iſtud opus ſcripſit,ſed Thorus adauget,
  Vt ſua iam nobis hæc monumenta probant.
RICCIVS in lucem iam culta volumina miſit,
  Qui mundo clarus, clarior,at ſuperis.
Addita quàm rutilans vibranti hæc lumine Thori;
  Sudatum, & doctum ſæcula viuet opus.
Magniloquus, doctus,facundus,maxima ſcribit,
  Vtquè iuuet alios nocte, diequè ſtudet.
Cum doctis, qui conſenſus ? concordia qualis ?
  Quæ ſtudij vis ? quæ copia, lingua, fides ?
Sat tua iam ſeptem clamant monumenta per Orbem.
  Sparſa quidem viuunt tot monumenta tua.
ALOYSIO grandis debetur gloria, grandis
  THORO debetur non periturus honor.
BAPTISTÆ viuet peregrino in marmore nomen,
  Et quod fata negant, marmora ſculpta dabunt.
Accipient læto vultu tua dogmata Thore,
  Nec vidiſſe parem ſæcula noſtra canent.

ELEN-

ELENCHVS MATERIARVM

PRaxis Alienationis Rerum Eccleſiæ.	fol. 1
Praxis ſolemnitatis Aſſenſus Apoſtolici.	15
Praxis Commiſſariorum Apoſtolicorum.	60
Praxis Locationis rerum Eccleſiæ.	65
Praxis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.	73
Praxis Pœnarum contra alienantes bona Eccleſiæ.	81
Praxis Iuriſpatronatus.	82
Praxis Matrimonialis.	130
Praxis Monitorialium.	149
Praxis cap. Odoardus, de ſolutionibus.	158
Praxis Sacramenti Ordinis.	167
Praxis Implorationis Brachii ſæcularis.	184
Praxis Abſolutionis à iuramento.	192
Praxis Pœnarum.	210
Praxis Beneficialis.	274
Praxis Capellaniarum.	238
Praxis Concurſus ad Eccleſias Parochiales.	249
Praxis Penſionum.	257
Praxis Vnionis Beneficiorum.	262
Praxis Diſtributionum Quotidianarum.	270
Praxis Teſtium.	279
Praxis Appellationum.	285
Praxis Cauſarum delegatarum.	296
Praxis Criminis Hæreſis.	302
Praxis Communicationis.	313
Praxis Suſpenſionis.	322
Praxis Irregularitatis.	326
Praxis Epiſcoporum.	335
Praxis Vicariatus Capituli Sede Vacante.	367
Praxis Parochorum.	375
Praxis Clericorum.	384
Praxis Viſitationis.	395
Praxis Regularium tàm virorum, quàm mulierum.	400
Praxis Præcedentiarum.	411
Praxis Sepulturæ, eiuſquè electionis.	419
Praxis Variarum Reſolutionum.	370
Praxis Rerum Quotidianarum.	475

Digitized by Google

INDEX RESOLVTIONVM

QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

A

ABſolutio à iuramento quotuplex, reſ. 288.fol.192.

Abſolutio à iuramento coram quo Indice ſit petenda,reſ.292. f.195.

Abſolutio à iuramento an ſit neceſſaria, vbi extat enormis læſio,reſ. 296.fol.198.

Abſolutio à iuramento an ſit concedenda periuro,reſ.298.f.199.

Actus ſolus ſepeliendi an faciat Eccleſiam curatam,reſ.560.f.420.

Per adeptionem ſecundi beneficii an dicatur primum vacare ipſo iure,reſ.332.fol.233.

De ætate requiſita ad beneficia ſimplicia obtinenda,reſ.331.fol.232.

Affixio edictorum an ſit neceſſaria in inſtitutione iuriſpatronatus,reſ.143.f.93.

Alienans res Eccleſiæ an teneatur de euictione de proprio,reſ.17.f.12.

Alienans ſaluo aſſenſu Apoſtolico an in cenſuras incidat, ſi ante ipſius expeditionem tradiderit poſſeſſionem,reſ.53.f.31.

Alienatio in euidentem Eccleſiæ vtilitatem facta cum requiſitis à Prælato, qui iurauit non alienare,an valeat,reſ.11.f.8.

Alienatio rei Eccleſiæ in dubio an vtilis præſumatur,reſ 13.f.9.

Alienatio rei Eccleſiæ,vt valeat, ſufficit illam vtiliter fuiſſe cœptam, reſ. 14.f.10.

Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis an præſumatur in fraudem,reſ. 16.f.11.

Alienatio rei Eccleſiæ an præſumatur in fraudem,ac ſimulata, ſi alienans reperiatur poſſidere poſt alienationem ipſam,reſ.21.f.13.

Alienatio rei Eccleſię,pro cuius confirmatione lata eſt ſententia, an ſit valida,ſi non iuſtificetur ex actis,reſ.29.f.18.

Alienatio facta cum clauſula accedente conſẽſu Sedis Apoſtolicæ ante conſenſũ huiuſmodi habitũ aliquod ius quæſitũ ſit,reſ. 70. f.50.

Alienatio ad longum tempus an appellatione alienationis rerum Eccleſiæ contineatur, reſ.105.f.70.

Alienatio pro ampliatione Eccleſiæ an dicatur ex cauſa neceſſaria,ita vt pro ea non debeatur laudemium,reſ.625.f.470.

In alienatione rei eccleſiæ,ſi in euidentem,an rectoris alienãtis citatio requiratur,reſ.6.f.5

In alienatione rei Eccleſiæ ſolemnitas,& cauſa copulatiue an requirantur,reſ.12.f.9.

In alienatione rei Eccleſię vtilitas putatiua an ſufficiat,reſ.15.f.10.

In alienatione bonorum hoſpitalis an requiratur aſſenſus Apoſtolicus,reſ.37.f.22.

In alienatione bonorum Monaſterii an requiratur conſenſus conuentus,reſ.48. f.29.

Alienatione reuocata, non ritè facta emptori per Prælatum,pretium veniat reſtituendum reſ.88 f.59.

An ad alium,præter Epiſcopum, ſpectet miraculorum recognitio,reſ.484.f.357.

An alius,præter Epiſcopum,poſſit reconciliare Eccleſias pollutas,reſ.468.f.343.

Amicus an poſſit eligere ſepulturam pro amico,reſ.566.f.365.

Amiſſio ſcripturarum, in quibus probatur iuſpatronatus an poſſit teſtibus probari, reſol. 136 fol.90.

Appellari à quibus ſententiis poſſit in vim Cõc. Trid.reſ.402.f.285.

Appellatio an ſit facienda ad ſuperiorem Iudicis,inuocantis auxilium, an verò ad ſuperiorem Iudicis,illud præbentis,reſ.283.fol.189.

Archidiaconus an præferatur Archipresbytero, reſol.555.fol.415.

Archiepiſcopus an poſſit compellere ſubditos ſuffraganei ad peribendum teſtimonium,reſol.457.fol.335.

Aſſenſu Apoſtolico præcedente in alienatione rei Eccleſiæ,an plus iuſto pretio offerenti ſit liberanda,reſ.57.f.33.

Aſſenſus Apoſtolicus, an debeat præcedere alienationem,reſ. 24.f.15.

Aſſenſus Apoſtolicus cuius expenſis expediri debet,reſ 25.f.15.

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in alienatione rei Eccleſiæ,ſolitæ alienari,reſ.26.f.16.

Aſſenſus Apoſtolicus ſi expeditus reperiatur eodem die,quo fuit facta alienatio,quid præſumatur præceſſiſſe aſſenſus,an vero alienatio,reſ.27.f.17.

Aſſenſus Apoſtolicus, præſtitus ſuper venditione facienda,an extendatur ad alienationem iam factam, reſ.28.f.18.

Aſſenſus Apoſtolicus an probetur ex verbis Notarii in inſtrumento,reſ.30 f.19.

Aſſenſus Apoſtolicus an expeditus præſumatur ſi reperiatur in libro rubricellæ notatus, reſ. 31.fol.19.

Aſſenſus Apoſtolicus,vt ex tẽporis curſu præſumatur,an requiratur ſciẽtia Papę,reſ.33 f.20.

In Aſſenſus Apoſtolici reſeruatione clauſula, & non aliàs, nec alio modo, an inducat conditionem,reſ.33.f.21.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione ab vna Eccleſia alteri Eccleſiæ facta, reſ.35.f.22.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione terrularum,terrarumque Eccleſiæ modici valoris,reſ.36.f.22.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in concordia ſuper decimis,reſ.38.f.23.

Aſſen-

Aſſenſus Apoſtolicus in cappellarum conceſſione, an ſit neceſſarius, reſ.39.f. 24.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in donatione iuriſpatronatus Eccleſiaſtici facta laico, reſ.40.fol.25.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione annuorum redditnum Eccleſiæ, reſol. 41.fol.25.

Aſſenſus Apoſtolicus, an dicatur ſurreptitius, ſi Summo Pontifici non fuerit ſignificatũ, quòd res erat donata Eccleſiæ cum alienationis prohibitione, reſ.42.f.26.

Aſſenſus Apoſtolicus in tranſactione rei Eccleſiæ, an requiratur, reſ.43.f.26.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in diſmembratione fructuum, reſ.44.f.27.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione bonorũ Confraternitatum, reſ.45.f.27.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re Eccleſiæ, reſ.46.f 28.

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in inueſtiẽdo pecuniam Eccleſiaſticam, reſ. 47.f.28.

Aſſenſus Apoſtolicus, an ſit neceſſarius in inciſione arborum frugiferarum Eccleſiæ, reſol. 50.fol.30.

Aſſenſus Capituli vltra aſſenſum Apoſtolicum in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis, ſeparatæ à menſa capitulari, an requiratur, reſ.51.f.30.

Aſsenſus Apoſtolicus an mandati defectum ſuppleat, reſ.52.f.31.

Aſsenſus Apoſtolicus per falſa narrata obtentus, an releuet, vt alienatio, ex eo ſecuta, valida reddatur, reſ.55.f.33.

Aſsenſus Apoſtolicus an in alienatione bonorũ Eccleſiaſticorum mobilium requiratur, reſ. 58.f.85.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in præſenti caſu, reſ.59 f.42.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione reliquiarum, reſ.60 f.36.

Aſsenſus Apoſtolicus an exigatur in conceſſione rei Eccleſiæ precario, reſ 61.f.36.

Aſsenſus Apoſtolicus, an requiratur in promiſſione de alienando rem Eccleſiæ, reſ.62.f.37.

Aſsens Apoſtolicus an operetur recuperationẽ meliorameniorum, reuocata alienatione, in alia reſ.63.quæ reperitur geminata, f.37.

Aſsẽnſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorũ relictorũ religioſis incapacibus in alia reſ. 64.quæ reperitur geminata, f.38.

Aſsenſus Apoſtolicus an in conceſſione rei Eccleſiæ, ad beneplacitum facta, requiratur in alia, reſ.65.quæ reperitur geminata, f.38.

Aſsentus Apoſtolicus an ſuppleatur ex iuramento in alia, reſol. 66.quæ reperitur geminata, fol.39.

Aſsẽſus Apoſtolicus, an requiratur in dimiſſione, pecuniæ Eccleſiæ, in Banchis exiſtentis in alia.reſ.67.quæ reperitur geminata. f. 39.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re Eccleſiæ in alia, reſ. 57. quæ reperitur geminata.f.41.

Aſsenſus Apoſtolicus an ſuppleat defectum inobſeruationis formæ in alia, reſ.58.quæ inuenitur geminata.f.41.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſsunt in alia reſ. 69., f.42

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in permutatione, quę fit inter rectores Eccleſię in alia, reſ.60.quæ inuenitur geminata.f.42.

Aſsenſus Apoſtolicus an operetur retentionem fructuum reuocata alienatione in alia, reſol. 61.quæ reperitur geminata, f.43.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Hieroſolymitani in alia, reſ. 62. quæ reperitur geminata, fol.44.

Aſsenſus Apoſtolicus an dicatur ſurreptitius ſi in eo taceatur litis pendentia, reſ.63. f.45.

Aſsẽſus Apoſtolicus in alienatione bonorũ alicuius commendæ an requiratur. reſ.64. f.46.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in infeudatione rei Eccleſiæ, reſ.65.f.46.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in affrancatione canonis, reſ.66.f.47.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ, reſ.67.f.48.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in renouatione emphyteuſis, agnatis facienda, reſ. 68. fol.48.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione, quæ fit per Capitulum Sede vacante, reſ.69.f.49.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione patrimonij; ad cuius titulum quis fuerit ordinatus, reſ.71.f.50.

Aſsẽſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione rei feudalis in burgenſaticum, reſ.73. f.51.

Aſsenſus Apoſtolici impetratio, facta nomine Rectoris, an probet mandatum eiuſdem Rectoris, reſ.74.f.52.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in iuriſpatronatus conſtitutione de Eccleſia libera, reſ.75.f.52.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum beneficiorũ, reſ. 76. f.52.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in conſtitutione procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ, reſ.78.f.54.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in locis vbi Paulina non eſt vſu recepta, reſ.80.f.55.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in repudiatione legati, Eccleſiæ delati, reſ.81.f 55.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in collatione hoſpitalis vltra triennium, reſ.82.f. 56.

Aſsenſus Apoſtolicus an requiratur in mandato facto ad locandum res Eccleſiæ vltra triẽnium.reſ.83.f.56.

Aſsẽſus Apoſtolicus an requiratur in remiſſione iuris quęſiti Eccleſię, et cõtrauet onẽ al-

te-

terius , reſolut. 84. fol. 57.
Aſſeuſus Apoſtolicus in alienatione rei Eccleſiæ præſtitus cum clauſula , quòd pretium ſubrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur,reſ.85.fol.57.
Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum monaſterio per alicuius ingreſsū quæſitorum,reſ.86.fol.58.
Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione oblationum , quæ fiunt alicui deuotæ imagini,reſ.87.fol.58.
Atteſtationes, vulgo, le fedi,an probent, ſi in iudicio producantur,reſ.400.nu.284.
De Atteſt tionibus,ſiue actis factis coram Iudice ſeculari , non probantibus coram Eccleſiaſtico,reſ.399.fol.283.
Authentica documenra quid continere debent, reſ.126.fol.84.
De Auxilio,ſeu aſſociatione non poſſe quem puniri , niſi prius conſtet de principali delicto illius,cui dicitur præſtitum auxilium, reſ. 577.

B

BEneficia Eccleſiaſtica an poſſiut cōferri clerico animi deſtinatione,tonſuram,habitūq; clericalem gerenti,reſ.325.f.226.
Beneficiatus an poſſit ita diſponere de fructibus, vt poſſit eos locare etiam ad longum tempus? reſ.99. fol.67.
Beneficiatus,qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit,an contraxerit cenſuras,reſol.119.fol.79.
Beneficiatus,aſſerens feciſſe publicationem reſignationis beneficij,onus probandi,quod non fecit,incumbit Epiſcopo,reſ.615.
Beneficiorum collatio ad quem pertineat, reſol. 333.fol.235.
Beneficium iuſpatronatus an poſſit renuntiari abſquè conſenſu patroni,reſ. 192.f. 119.
Beneficium an vacet per matrimonium, reſ.211. fol. 134.
Beneficium c. Odoardus, an cōpetat clerico doloſo,reſ.247.fol.160.
Beneficium c.Odoardus, an proficeat laico fideiuſſori clerici,reſ.248.fol.161.
Beneficium c. Odoardus, an peti poſſit in executione ſententiæ,reſ.249.fol.152.
Beneficium c. Odoardus, an peti poſſit poſt tres conformes ſententias,reſ.254.fol.165.
Beneficium c.Odoardus an locum habet in contractu iurato,reſ.255.fol.166.
Beneficium Eccleſiaſticum,vt dicatur ad effectū, de quo ſupra, quæ concurrere debeant , reſol. 259.fol.169.
Beneficium,obtentū in fraudem,an iuuet quòad ſuſceptionem ordinum,reſ.262.f.172.
Beneficium, ad cuius titulum quis ſacris ordinatus eſt,an poſſit reſignari,reſ.272. f.178.
Beneficium cuius qualitatis eſſe debeat , vt clericus gaudeat fori priuilegio,reſ. 327.fol.228.
Beneficium Eccleſiaſticum , an poſſit dari ad tēpus,reſ.334.fol 236.
Beneficium hæretici an poſſit conferri per Ordinarium,hæretico non citato,reſ.425. f 310.
Beneficium curarum quando dicatur, vt in ſimplex conuerti non poſſit per Epiſcopum ex vi Concilij Trid.reſ 617.
Brachij impartitio an differat ab accomodatione familiæ,reſ.286.fol.190.
Brachium ſeculare quibus in caſibus implorari poſſit,reſ.277.fol.185.
Brachium ſeculare an ſit præſtandum, pendente apellatione à ſententia Iudicis Eccleſiaſtici, reſ.280.fol 187.
Brachium ſeculare an poſſit exequi contra ſucceſſorem,reſ.284.fol.189.
Brachium an ſit impartiendum,quādo Iudex requirens eſt incompetens,reſ.285.f. 189.
Bulla Iubilei,dans facultatem abſoluendi à cenſuris, an includat irregularitatem , reſol. 456. fol 334.
Bulla Clementis VIII.prohibens monialibus facere donationes,quo caſu locum non habeat, reſ.538.fol.400.
In Bullis prouiſionis parochialis ſi non fiat mētio de concurſu peracto, an ſit præſumendum ipſum fuiſſe factum,reſ.515.fol. 381.

C

CAlor iracundiæ an excuſet à pœnis duelli, reſ.572.
Canonici Eccleſiæ Neapolis , exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi ſepeliendi, an iure exigant,reſ.561.fol.362.
Canonici Eccleſiæ collegiatæ an poſſint conſtitui Iudices Synodales,reſ.575.f.420.
Canonici Eccleſiæ cathedralis ſi in euidentem committi poſſit,reſ.90.fol.61.
Canonicus, maior ordine , an præferatur antiquiori in tempore,minori in ordine,reſ. 552. fol.413.
Canonicus , prior in data,an præcedat Canonicū poſteriorem in data , verùm anteriorem in poſſeſſionem,reſ.554.fol.414.
Canonicus reſignans canonicatum , à quo die prohibetur accedere ad chorum, ceteriſq; canonicorum officijs incumbere,reſ.590.
Cappella,ſita in aliqua domo,ad quam patet ingreſſus à via publica, an præſumatur eſſe Domini domus , vel ſub iuriſdictione Epiſcopi, ſtante, quòd in ea non adeſt titulus beneficij, reſol.588.
Cappellani quomodo debeant probare celebrationem miſſarum, Epiſcopo viſitante,reſ. 344.fol.245.
Qui cappellani viſitari ab Epiſcopo non poſſint, reſol.346.fol.246.
In Cappellania,in qua adeſt pinguis redditus,an

præſumatur, quod adſit onus celebrationis miſſarum,reſ.345.fol.245.

Cappellania,quæ debet conferri proximiori, debet intelligi ſecundùm computationem iuris canonici,reſ.350.ſol.248.

In Cappellanijs Epiſcopus an poſſit reducere numerum miſſarum,reſ.342.fol.243.

Cappellanus ad nutum amouibilis, an poſſit remoueri abſque cauſa,reſ.336.fol 238.

Cappellanus an teneatur ad reſidentiam, reſol. 337.fol.239.

Cappellanus an poſſit præuenire tempus celebrationis,reſ.338.ſol.240.

Cappellanus an debeat eſſe actu ſacerdos, reſol. 339.ſol.241.

Cappellanus infirmus an teneatur per alios celebrari facere,reſ.340.fol.242.

Cappellanus an poſſit alibi, quàm in altari deſignato celebrare,reſ.342.fol.243.

Cappellanus an teneatur contribuere pro tranſlatione altaris,reſ.347.fol.247.

Cappellanus an poſſit celebrare Miſſas in alio Altare, quando cauſa finalis, ibidem non fuit deuotio teſtatoris,reſ.349.fol.248.

Capitulum,ſede vacante, an poſſit agratiare, remittendo pœnas condemnatis per Epiſcopũ, reſ.305.fol.205.

Capitulum, conſtituens ſecundum Vicarium an cenſeatur primum reuocare,reſ. 501.f.372.

Capitulum,ſede vacante,an poſſit viſitare,reſol. 532.fol 396.

Capitulum,ſede vacante,an poſsit remittere tẽporum interstitia,reſ.605.

De Caſibus,in quibus Epiſcopi incurrunt in ſuſpenſionem,reſ.442.fol.324.

De Caſibus,in quibus reliqui,præter Epiſcopos, contrahunt ſuſpenſionem,reſ.443.fol.325.

Caſus in quibus Canonici non lucrantur diſtributiones quotidianas,reſ.384.fol. 271.

In cauſa matrimoniali an deferatur iuramentum ſuppletorium,reſ.228 ſol.146.

In cauſa delegata Vicario,an poſsit procedi per Epiſcopum,reſ.414.fol.296.

De Cauſa.vt excommunicatio ferri poſsit,reſol. 437 fol.321.

Cauſæ matrimoniales an cognoſcantur per Capitulum,vel eius Vicarium, ſede vacante, reſ. 214.ſol.136.

Cauſæ diſpenſationis in matrimonio enumerantur,reſ.226.fol.144.

Cauſas, per appellationem deuolutas,an poſsit Archiepiſcopus in Diœceſi ſuffraganei cognoſcere,reſ.410.fol.294.

De Cauſis ſeparationis matrimonij, reſol. 207. fol.131.

Citatio Rectoris an ſit neceſſaria in vnione faciẽda,reſ 381.fol.268.

Citatio perſonalis an requiratur ad aliquem excommunicandum, reſ. 420. fol.iterum geminato,ſol.431.

Ciuitas,nouiter decorata Epiſcopali digitate,an teneatur dare Epiſcopo palatiũ,ſeu illud ædificare,reſ.479.fol.352.

Claustra monialium non poſſunt ingredi perſonæ ſeculares,reſ.543.fol.404.

Clauſula, in aſſenſu Apoſtolico adiecta, ſcilicet conſentientibus dilectis filijs, quid operetur, reſ.72 ſol.51.

Clauſula dummodo alteri tempore datæ præſẽtium non ſit ius quæſitum,adiecta cum derogatione iuſpatronatus,quid operetur,reſolut. 177.fol.120.

Clauſula, iurepatronatus illeſa ſeruare volentes, quid operatur,reſ.189.fol.117.

Clauſula in penſione ſuper parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori,quomodo intelligatur,reſ.365.fol.257.

Clauſula habita, vel non habita poſſeſsione, in penſione poſita,quid operetur,reſ.376.f.258.

Clauſula, ſine retardatione ſolutionis penſionis, quid operetur,reſ.368.fol.259.

Clauſula,in his ſcriptis,an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria, reſol. 406. fol.251.

Clauſula(ſi,& in quantum)in appellatione quid operetur,reſ.412.ſol.295.

Clauſula,citra pęnam ſanguinis,an pręſeruet ab incurſu irregularitatis,reſ.453.fol.333.

Clericatus an probetur per oſtenſionem ſuperiorum ordinum,reſ.275.fol.181.

Clerici quando debent citari ad informandum, reſ.527.fol.392.

Clerici,ſimplicem fornicationem committẽtes, quando puniantur,reſ.603.

Clericus patronus an poſsit ſe ipſum præſentare,reſ.179.ſol.121.

Clericus,qui negauit debitum,an admittatur ad beneficium c. Odoardus,reſ.246.fol.160.

Clericus excommunicatus an gaudeat beneficio c.Odoardus,reſ.250.ſol.162.

Clericus an gaudeat beneficio c. Odoardus in delictis,reſ.251.fol.163.

Clericus coniugatus an vti poſsit beneficio cap. Odoardus,reſ.253.fol.165.

Clericus emittens ictum ſcopittæ, qua pęna veniat puniendus,reſ.519.fol.385.

Clericus,ordinatus ad titulum patrimonij, an tenetur bona, ſibi ea de cauſa aſsignata à patre,in legitimam imputare,reſ.521.f.387.

Clericus, pendente lite ſuper eius debito, ſi efficiatur Epiſcopus, an poterit per eãdem Curiam condemnari,reſ.522.fol.388.

Clericus obtinens ſimplex beneficium, an cogi poſsit ad faciendam reſidentiam in diœceſi, reſ.523.fol.389.

Clericus quando faciat ſpolium, reſolut. 525. fol.390.

Clericus an poſsit torqueri per laicos de mandato Epiſcopi,reſ.526.fol. 391.

Clericus an teneatur ſoluere decimam de eo,

quod

quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulũ fu t promotus,reſ.528.fol.392.
Clericus non habens requiſita Concilij, ad effectum vt frui poſsit fori priuilegio, an gaudet priuilegio Canonis,reſ.530.fol.394.
Clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis, an poſsit præſentari ad beneficium,reſ. 587.
Clericus,laborans morbo caduco,an poſsit præſentari ad beneficium,reſ.590.fol.383.
Clericus, obtinentes beneficium ſimplex,ſi per longum tempus abſfuerit à Diœceſi, & nulla ipſius habeatur notitia,an poſsit priuari dicto beneficio,reſ.614.
Cognitio nullitatis abſolutionis à iuramento an ſit remittenda ad Iudicem Eccleſiaſticum,reſol.295.fol.197.
Cohabitatio triennalis quando currere incipiat, reſ.210.fol.133.
Commiſſarii Apoſtolici quibus litteræ ſi in euidentem,diriguntur,an vices ſuas alteri demādare poſsint,reſ.95.fol.64.
Commiſſarii Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem circa conceſsionem in emphyteuſim rei Eccleſiæ, an habeant poteſtatem faciendi, vt in extraneos tranſeat, reſol. 109. fol.73.
Commiſſarius, cui committitur ſi in euidentem, an debeat eſſe neceſſariò cōſtitutus in dignitate Eccleſiaſtica,reſ.89.fol.60.
Commiſſarius Apoſtolicus an poſsit augere cēſum, ſeu canonem, in alia, reſ.81.quæ reperitur iterum ſignata,fol.61.
Commiſſarius Apoſtolicus cui committitur,ſi in euidētem,an poſsit cognoſcere de validitate, ſeu obreptione aſſenſus,reſ.92.fol.62.
Commiſſarius,cui commiſſum eſt ſi in euidentē, an teneatur ſuper euidenti vtilitate examinare teſtes,& citare partes,reſ 93.fol.63.
Commiſſarius,ſi in euidētem poſsit, mortuo Papa,facere decretum.reſ.94.fol.63.
Vt Concedatur cap. Odoardus, an neceſſe ſit, vt in actis conſtet de clerici paupertate,reſ.245. fol.159.
Concurſus an debeat fieri in beneficiis ſimplicibus,reſ.352.fol.250.
Concurſus an fieri debeat, quando curata beneficia reſignantur in manibus Papæ ad fauotē, reſ.353.fol.250.
Concurſus an ſit neceſſarius in prouiſione parochialis vnitę Canonicatui,reſ.354.fol.251.
Concurſus an requiratur in permutatione beneficiorum,reſ.356.fol.252.
Concurſus an requiratur in parochia, quæ eſt de iurepatronatus laicorum,reſ. 357. fol.252.
Concurſus quibus in caſibus ceſſet,reſolut. 358. fol.253.
De alio caſu,in quo ceſſat concurſus,reſol.ſeq. fol.254.
Conditiones, adiectæ in fundatione Iuriſpatronatus,an ſint neceſſario ſeruādæ,reſ. 146.f.94.
Conqueſtus ſolus mulieris de vitio nefando an ſit ſufficiens ad ſeparandum matrimonium, reſ.208.fol.132.
Conſenſus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus,reſ.161.fol.102.
Conſenſus patroni an exigatur in imponēdi pēſione,reſ.183.fol.113.
Conſenſus Capituli an requiratur in vnione facienda,reſ.377.fol.265.
Conſtitutio Regni In aliquibus, an locũ habeat in iurepatronatus,reſ.175.fol.119.
In Conſtitutione Beneficii an requiratur conſēſus Epiſcopi,reſ.323 f.225.
Conſtitutio Pii V.incip.Quanta Eccleſiæ Dei incommoda,an habeat locum, quando reſignatio beneficij ſit ad effectum illud vniendi fabricæ,reſ.374.fol.263.
Conſtitutio nouæ parochialis Eccleſię intra fines Parochię antiquę quādo permittatur Epiſcopo,reſ.475.fol.348.
Conſtitutio Synodalis Neapol. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat, reſol. 542.fol.403.
Conſtitutio Synodalis Neapolis contra clericos arma portantes,an procedat in eo,qui probauit illa cæpiſſe ab alio, & per momentum tēporis exportauit,reſ.584.
De Conſuetudine cuiuſdam Capituli,permittentis Canonicis abſentibus per 15.dies percipere diſtributiones quotidianas,reſ.383.f.270.
Conſuetudo recipiendi aliquid pro ſepultura quo caſu dici poſsit laudabilis,reſ.565.
Continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione, an facit, vt quis incidat in cenſuras,reſ.77.fol.53.
Contra decretum commiſſariorum an admittatur probatio in contrarium,reſ.8.fol.7.
Contra Capitulum an poſsit agi pro pēſione, ad quam tenebatur Canonicus,reſ.370.f.260.
Contractus in Eccleſię vtilitatem initus, nō ſeruatis ſolemnitatibus,an ſuſtineatur,reſ. 7.f.6.
Controuerſia exorta ſuper impotētia, ſi maritus adulterium confiteatur, an vxor ex tali confeſsione ad ſeparationem thori agere poſsit, reſ.209.fol. 133.
Cui committitur abſolutio à caſibus reſeruatis, an poſsit illorum abſolutionem alteri delegare,reſ.418.fol.299.
Cuius valoris eſſe debeant res,pro quibus monitoria concedenda petuntur,reſ.238.f. 154.
Curator an debeat intereſſe,quando clericus minor torquetur,reſ.520.fol.386.
Curatus in Eccleſiis monachorum, an viſitari poſsit ab Epiſcopo,reſ.531.fol.395.
Curia Archiepiſcopalis an cognoſcat de nullitate ſuæ ſententiæ,reſ.573.

D

DAre pocula amatoria an ſapiat hæreſim,reſol.423.fol.308.
Decedentes abſque electione ſepulturæ, cur alibi,

bi,quam in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ ſepeliri nequeunt,reſ.559.fol.419.
Declaratoria an requiratur ſuper reincidentia excommunicationis,reſ. 598.
Decreta Concilii Tridentini loquentia de Ordinarijs, an comprehendat habentes iura Epiſcoporum,reſ.537.fol.400.
Decretum inhibitionis,item quòd acta trãſmittat, quomodo, & quando per iudicem appellationis ſit faciendum,reſ.405.f.290.
Defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei Eccleſiæ an poterit à tertio allegari,reſ.9. f.7.
Delegatio cauſæ, facta canonico, an expediri poſsit, ſi tempore ſententiæ fuit reſignatus canonicatus,reſ.414.fol.296.
Delegatus an poſsit cognoſcere de nullitate ſuæ ſententiæ,reſ.417.fol.298.
Delegatus Apoſtolicus an poſsit ſubdelegare perſonis,non conſtitutis in dignitate,reſ.419. fol.300.
Delegatus Apoſtolicus delinquens,an poſsit cõueniri coram Ordinario,reſ.420.f.300.
Delegatus Apoſtolicus an poſsit procedere extra Ciuitatem,in qua deputatus fuit, reſ. 421. fol.301.
Delictum quando dicatur occultum, reſol. 449. fol 330.
De denunciationibus faciendis in contrahendis matrimoniis,reſ.223.fol.142.
Derogatio iuriſpatronatus an comprehẽdat iurepatronatus laicorum,reſ.196.f. 123.
Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad pattandum homicidium, an fiat irregularis,reſ.451.fol.331.
Diminutio ſextæ partis quando fit in conceſsione rei Eccleſiæ in perpetuum,reſ.114.f.76.
Diſpenſatio matrimonialis ſuper impedimento conſanguinitatis,vel affinitatis non facta mẽtione de copula,inter impetrantes habita, an ſit nulla,& ſurreptitia,reſ.584.
Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda,an in dubio præſumatur,reſ.595.
Diſpoſitio cap Odoardus,de ſolution.an differat à diſpoſitione c.peruenit,reſ.244.f. 158.
Diſpoſitionem tex. in c. ad Apoſtolicam, de regular.eſſe correctam per Concilium Tridentinum clariſsimè oſtenditur,reſ.616.
Diſtributiones quotidianæ an debeantur abſentibus cauſa ſtudij,reſ.389.fol.272.
Diſtributiones quotidianæ quæ dicantur, reſol. 386.fol.273.
Diſtributiones quotidianæ quomodo conſiderandæ circa diſpoſitionem Sac. Concil. Trid. ſeſſ.21.de reform.cap.3.& ſeſſ.22.reſolut, 387. fol.274.
Qui ſiat caſus, in quibus abſenti debẽtur diſtributiones quotidianæ,reſ.388.fol.274.
Diſtributiones quotidianæ quo caſu fructuum loco ſuccedant,reſ.389.fol.275.
Diſtributiones quotidianas an lucretur canonicus Eccleſiæ inferioris, aſſocians, ſeu ſeruiens Epiſcopo,reſ.390.ſ.276.
Dixi authenticis documentis,reſ.124.f.83.
Dixi à tempore immemorabili,reſ. 128.f.85.
Doctrina Archidiac. in c.in memoriam,19.diſt. an recepta in Curia Archiep. reſ.602.
Donata per aliquem monaſterio ante ingreſſũ, an ſi poſt ingreſſum receſſerit, poſsint repeti donata,reſ.539.fol.401.
Donatione facta alicui,& poſt mortem eius Eccleſiæ, an hoc pactum in fauorẽ Eccleſiæ poſſit reuocari,reſ.23.fol.14.
In donatione omnium,& quotumcunque bonorum mobilium,& immobilium,iuriũ, & actionum an comprehendatur etiam iuſpatronatus,reſ.147.fol.94.
Dos quanta conſtitui debeat à patronis, vt acquiratur iuſpatronatus,reſ.163.f.103.

E

Eccleſia an poſsit cogi ad renouandum finita emphyteuſi per generationẽ, ſi velit pro ſe retinere,reſ.116.f.77.
Eccleſiæ, quæ cecidit à poſſeſsione ex contractu nullo ob non ſeruatas ſolennitates, an cõpetat remedium reſtitutorium,reſ.22.f.14.
De edicto pro concurſu in prouiſione parochialium,reſ.364.fol.257.
Ad effectum contrahendi ſecundum matrimonium,quomodo mors viri probanda ſit, reſol. 230.fol.147.
Electio ſepulturæ debet eſſe libera, reſolut.563. fol.362.
Electio ſepulturæ an poſsit committi in alterius arbitrium,reſ.563.
Electio ſepulturæ an probetur teſtibus ſingularibus,reſ.564.
Electio,ſemel habita de viro diſcreto,cui à ſacra pœnitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio, an poſsit mutari,reſ. 594.
Ab electione Epiſcopi vnius ex approbatis in concurſu an poſsit appellari,reſ.363.f.256.
Per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum an cẽſeatur præcluſa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis poſsit ad alios Epiſcopos accedere,reſ.265.fol.173.
Emens rem Eccleſiaſticam cum euidẽti vtilitate, an teneatur probare pecuniam verſam in Eccleſiæ vtilitatem,reſ.2.fol.3.
In emphyteuſi Eccleſiæ,recepta pro ſe,& filijs,& nepotibus,an fœminæ comprehendantur,reſ. 112.fol.75.
Emphyteuſis,ſemel cõceſſa cum aſſenſu Apoſtolico, an poterit ſemper ſine eo concedi, reſol. 110.fol.74.
In emphyteuſis Eccleſiæ conceſsione vſque ad tertiam generationem an primus acquirens connumeretur,reſ.111.fol.75.
In emphyteuſis Eccleſiæ cõceſsione appellatione

ne legitimorum, & naturalium, an legitimati per reſcriptum comprehendantur, reſol. 113. fol 76.

Emphyteuſis Eccleſiæ, conceſſa pro ſe, & hæredibus, an tranſeat ad hæredes extraneos, reſol. 117. fol. 78.

Emphyteuta Eccleſię an teneatur ad cenſus, exiſtente contractu nullo, reſ. 115. f. 77.

Epiſcopi an poſsint abſoluere in foro cõſcientiæ occultos hæreticos, reſ. 473. f. 347.

Epiſcopi perſonam non venire in generali diſpoſitione, niſi de ipſa ſpecialis facta fuerit mentio, reſ. 486. f. 359.

De Epiſcopo beneficij, reſ. 258. fol. 169.

Ab Epiſcopo domicilii, reſ. 263. fol. 172.

De Epiſcopo habitationis triennalis, reſol. 266. fol. 174.

Epiſcopo excõmunicato, an eius Vicarius poſsit exercere iuriſdictionem, reſ. 430. f. itetum poſito, fol. 315.

Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad cõferenda beneficia, reſ. 581.

Epiſcopus an poſsit erigere iuſpatronatus ex augmentis dotis, reſ. 172. fol. 108.

Epiſcopus an poſsit prorogare tẽpus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum, patronis à iure conceſſum, reſ. 195. fol. 122.

Epiſcopus an poſsit exigere aliquid à præſentatis, reſ. 219. fol. 139.

Epiſcopus ex quibus cauſis poſsit remittere denuntiationes in matrimonio, reſ. 224. f. 142.

Epiſcopus an poſsit diſpenſare in impedimẽto, dirimente matrimonium, reſ. 227. fol. 145.

Epiſcopus an poſsit conſtituere nouas dignitates in Eccleſia cathedrali abſque authoritate Apoſtolica, reſ. 322. f. 224.

Epiſcopus an poſsit aliquem ad concurſum admittere elapſo termino, reſ. 360 f. 233.

Epiſcopus à quibus irregularitatibus abſoluere poſsit, reſ. 444. f. 326.

Epiſcopus abſque irregularitatis metu an poſsit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum, reſ. 452. fol. 332.

Epiſcopus an poſsit concedere licentiam celebrandi miſſam in domo priuata, vulgo Oratorio, reſ. 459 fol. 337.

Epiſcopus reſidens pro nuntiatura in aliquo Regno, an gaudeat alternatiua, reſolut. 461. fol 338.

Epiſcopus an poſsit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines, reſ. 462. fol. 339.

Epiſcopus an poſsit Eccleſiam vnam ſuæ diœceſis in totum à ſua iuriſdictione eximere, reſol 463. fol. 340.

Epiſcopus an poſsit prædicare in aliena diœceſi abſque conſenſu Ordinarii, reſolut. 464. fol. 340.

Epiſcopus, cui decimæ debentur, an poſsit prohibere collectionem fructuum abſque pręſentia deputati ab eo, reſol 465. fol. 341.

Epiſcopus an poſsit in aliena diœceſi eligere in ſuum confeſſarium ſibi non ſubditũ, reſ. 469. fol. 344.

Epiſcopus an poſsit magiſtrum actorum laicum ſuæ curiæ punire, reſ 470. f. 345.

Epiſcopus an poſsit concedere licẽtiam clericis deferendi arma, reſ. 471. f. 346.

Epiſcopus an poſsit tenere familiam armatam, reſ. 472. fol. 346.

Epiſcopus an poſsit permittere clericis prædiorum conductionem, reſ. 474. f. 348.

Epiſcopus an poſsit certam pœnam à Sacro Cõcilio Tridentino ſtatutam contra non reſidẽtes per conſtitutiones ſynodales ampliare, reſol. 477 f. 351.

Epiſcopus an habeat fiſcum, reſ. 478. f. 352.

Epiſcopus àn poſsit in diebus feſtiuis prohibere nundinas ſolennes, ſeu mercatus, reſolut. 480. fol. 353.

Epiſcopus an poſsit diſpenſare ſuper temporum interſtitiis, reſ. 482. f. 355.

Epiſcopus an poſsit per ſemetipſum regere, ſeu adminiſtrare iuſtitiam non conſtituendo Vicarium, reſ. 483. f. 356.

Epiſcopus an poſsit cogere obtinentes beneficium ad ſuſcipiendum ordines, illi annexos, reſ. 485. fol. 358.

Epiſcopus an poſsit inquirere, ſeu procedere contra canonicos ſine adiunctis, reſolut. 487. fol. 360.

Epiſcopus, permittens cõſuetudinem, vt medietas fructuum beneficii primi anni alicui vſui applicentur, an committat ſimoniã, reſ. 488. fol. 361.

Epiſcopus præſente legato de latere, an poſsit benedicere populo, & deferre inſignia Epiſcopalia, reſ. 490. f. 362.

Epiſcopus quomodo ſe gerere debet circa reſeruationem caſuum, reſ. 491. f. 363.

Epiſcopus an poſsit nouum onus imponere beneficio, reſ. 492. f. 364.

Epiſcopus nouus an poſsit examinare Parochos eiſque dare coadiutores, reſ. 493. f. 365.

Epiſcopus quando teneatur deputare œconomum, reſ. 494. f. 366.

Epiſcopus in viſitatione an aliquid capere poſſit, reſ. 535. f. 398.

Epiſcopus in viſitatione, an teneatur adhibere conſenſum eorum, quos ſibi pro viſitatione facienda adiunxerit, reſ. 536. f. 399.

Epiſcopus an poſsit denegare ordines abſque legitima cauſa, reſ. 587. f. 381.

Epiſcopus, an poſsit extinguere beneficium, reſ. 600.

Epiſcopus an poſsit augere eleemoſynam miſſæ, reſ. 604.

Epiſcopus an teneatur viſitationem infra certũ tempus concludere, reſ. 608. f. 393.

Euidens Eccleſiæ vtilitas in alienatione rei, ſoli-

tæ alienari,quo tempore inſpiciatur,reſ. 5.f.5.
Excommunicatio an ſuſpẽdatur per appellationem,reſ.436.fol.320.
De excommunicato inſordeſcente in excommunicatione per annum,reſ.433 fol.317.
Excommunicato, an poſſit concedi abſolutio cũ reincidẽtia vſqueqno Romam perueniat pro abſolutione obtinenda,reſ.619.f.46.
Excommunicatus an poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus,reſ.156.f.105.
Excommunicatus an ſit ſoluendus, ſi aduerſarius,ne abſoluetur,appellat,reſ.421.f. 294.
Excommunicatus,actum iuriſdictionis exercẽs, an contrahat irregularitatem,reſ.432.f.317.
Excommunicatus ob percuſsionem clerici a quo abſoluendus,reſ.435. fol.319.

F

FAcultas faciendi concurſum quibus competat,reſ.361.f.255.
Facultas abſoluendi ab irregularitate occulta virtute Concilij Tridentini an competat Prælatis inferioribus, habentibus iura quaſi Epiſcopalia,reſ.445.f 333.
Facultas ſupradicta an competat Capitulo ſede vacante,reſ.455.f.334.
Filius viuente patre,an habeat vocem in iurepatronatus,reſ.176.f.119.
Filius an ſemper præſumatur natus ex viro,reſol. 231.f.148.
Fœtus animatus, vt procedat Bulla Sixti Quinti contra facientes abortum,& Gregorii XIIII. quando dicatur,reſ.608.
De forma obſeruanda in prouiſione Eccleſiarum Parochialium ab Ordinariis, reſol. 351. fol.249.
Fructibus non perceptis,an teneatur quis ad ſolutionem penſionis,reſ.371.f.251.

G

GRauamen quando dicatur irreparabile, reſol.404.f.288.

H

HAbitans in confinio duarum Eccleſiarum parochialium, an cenſeatur Parochianus vtriuſque,vel vnius tantùm,reſ. 509.f. 378.
Habilitatio a iuramento in contractu, in quo eſt renunciatum exceptioni, præuentionis, an tollat, quin inſtrumentum poſsit via ritus liquidari,reſ.293.f. 196.
Habilitatus a iuramento ad effectum agendi an intelligatur etiam abſolutus ad effectũ reſcindendi contractum,reſ. 299.f.199.
Heredes an poſsint conferre Capellanias abſque authoritate Ordinarii,reſ.343.f.244.
Homicidium voluntarium quando dicatur, reſ. 445.f.327.
Homicidium cauſale,quod dicatur, reſolut.447. fol.329.
Homicidium quando dicatur deductum ad forũ contentioſum,reſ.448.f.329.

I

IGnorantia iuris an excuſentur moniales. Vide verb.iuris ignorantia,&c.
Ignorantia Bulla Clementis VIII.an excuſat quẽ à pœna duelli,reſ.573.
Ignorantibus Pater noſter,& Aue Maria an poſſit interdici matrimonium,reſ.575.
Illegitimus an ſuccedat in iurepatronatus, reſ. 185.f.115.
Imploratio brachii ſecularis an ſit remediũ ſubſidiarium,reſ.281.f.188.
In imploratione brachii an ſit neceſſaria citatio partis aduerſæ,reſ.279 f.186.
Impoſitio primi lapidis in fundatione Eccleſię, an ſpectet ad Epiſcopum,reſ.489.f.362.
Infidelis,conuerſus ad ſinem, ſi velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere coniugem habitantem in partibus infidelium,reſol. 229.f.146.
Ingrediens Monaſteria monialium ob euidentem neceſsitatem,an incidat in cenſuras, reſ. 601.
Ex inſigniis, & armis depictis, ſeu inſculptis probatur dominium alicuius Capellæ, reſolut.585.
Inſtitutio facta intra terminum edicti,an ſit nulla,reſ.144.f.93.
Inſtitutio Pœnitentiarii in Eccleſia Cathedrali, an ad alium pręter Epiſcopum, ſpectet, reſol. 476.fol.349.
Irregularis an poſsit præſentari ad beneficiũ iuriſpatronatus,reſ.167.f.105.
Irregularitas, contracta ob aliquam cauſam,illa ceſſante,ceſſat irregularitas,ita vt poſsit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris, reſ. 599.
Iudex in diuiſione hęreditatis,an vni ex pluribus patronis adiudicare poſsit iuſpatronatus,reſ. 198.f.124.
Iudex an teneatur brachiũ ſuum impartiri quando euidenter conſtet de iniuſtitia ſententiæ Iudicis,requirentis,reſ.282.f.188.
Iudex ſecularis, cuius brachium imploratur, tenetur ſtare proceſſui compilato ſuper crimine hęreſi,reſ.287.f.191.
Iudex à quo, an iudex ad quem debeat pronuntiare appellationem deſertam, reſolut.407. fol.292.
Iudex, appellationis, abſoluendo ab excommunicatione,quęnam obſeruare debeat,reſ.419. fol.293.
Iurantí omnia, & ſingula in inſtrumento contẽta,eſſe vera,& in nullo contrauenire,an ſit dãda abſolutio,reſ.294.f.196.

In

In iurepatronatus, familiæ relicto, quinam ſuccedant,reſ.180.f.112.
In iurepatronatus quomodo ſuccedatur, reſol. 190.f.117.
Iuris ignorantia an excuſentur moniales, ne incurrant ſuſpenſionem intra annum approbationis,reſ.541.f.402.
Iuſpatronatus fundatum pro ſe, & deſcendentibus à ſua linea quomodo intelligatur, reſol. 138.fol.90.
Iuſpatronatus an acquitatur ex augmento dotis.reſ.150.f.96.
Iuſpatronatus an ex priuilegio reuocatum cenſeatur,reſ.151.fol.97.
Iuſpatronatus quando dicatur Eccleſiaſticum,& quando ſeculare,reſol.152.f.97.
Iuſpatronatus,acquiſitum ſibi,fratribus,& eorū hęredibus,an competat etiam ſorori,reſ.158. fol.100.
Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorū, reſol.162.f.102.
Iuſpatronatus an hodie acquiri poſsit in Eccleſiis regularium,reſ.182.f.113.
Iuſpatronatus quibus modis probetur,reſ. 123. fol.82.
Iuſpatronatus an trāſeat ad hęredes extraneos, reſol.187.f.116.
Iuſpatronatus an ſicut principaliter vendi non poteſt,ita nec actio ad ipſum, reſol. 193. fol. 120.
Iuſpatronatus an tranſeat in monaſterium, reſ. 197 f.123.
Ius pręſentandi an competat marito in iurepatronatus dotali,reſ.200.f 125.
Ius implorādi brachium ſeculare quibus perſonis competat,reſol.278.f. 185.
Ius benedicendi campanas, an aliis præter Epiſcopos,competat,reſol.460.f. 338.
Ius affigendi arma in propriis ſepulturis an prohiberi poſſit,reſ.567.

L

LAicus an poſſit præſentari ad beneficium, reſol. 140.f.92.
Laicus percutiens monachum,an ſit abſoluēdus ab Epiſcopo,an verò à ſuperiore percuſſi, reſ. 438.fol.321.
Laicus percutiens clericum iocosè in ludo incidit in cenſuras,ſi ludus fuit exceſſiuus, reſol. 597.f.388,
Legatum factum capitulo cum onere erigendi Capellanias,an poſſit diuidi inter Canonicos, reſol.348.f.247.
L.cùm hęres,de acquir. poſſeſſ. an locum habeat in iurepatronatus,reſ.174.f.108.
Liber viſitationum an inducat plenam probationem,reſol.534.f.398.
Licentia, data per Epiſcopum clerico in certa Eccleſia ſeruiēdi, an ſufficiat,quòd fuerit oretenus conceſſa,reſol. 524. fol.390.
Licentia de accedendo ad monaſteria monialium,an intelligatur de prima vice,reſol.544. fol.496.
Lis, quę vertitur inter patronos, ſi non finiatur intra tempus,datum ad præſentādum,an collatio beneficii ad Epiſcopum deuoluatur,reſ. 170.fol.107.
Lite pendente,an monitoria concedi poſſint, reſol.237.f.154.
Literæ diſpenſationum matrimonialium an cōmitti poſſint Abbatibus,reſol.220.f.139.
Locatio bonorum Eccleſiæ an valeat,ſi non conſtet de euidenti Eccleſię vtilitate, reſolut. 96. fol.65.
Locatio rei Eccleſię, in plures annos facta, an valeat ſaltem quoad tres annos, reſolut. 102. fol.69.
Locatio facta vltra triennium rerum Eccleſię,an ſit in totū nulla,an verò ſuſtineatur pro triennio,reſol.106.f.71.
Locatio rerum beneficii, facta vltra triennium cum iuramento ab ipſo beneficiato præſtito de non contraueniendo, an firmetur iuramēto in preiudicium ipſius, ita quòd non poſſit contrauenire,reſol. 107.f.71.
In locatione vltra triennium rei Eccleſię,ſolita locari an aſſenſus requiratur Apoſtolicus, reſ. 101.fol.68.
Locationis inſtrumentum de biennio in bienniū vſquequò conductor vixerit, an ſit nullum in vim extrauag.Pauli II.reſ.103.f.69.

M

MAndatum ſpeciale an requitatur ad pręſentandum,reſol.171.f.107.
Mandatum de prouidendo an comprehendat beneficium Eccleſię cathedralis,reſolut. 330. fol.232.
Matrimonio ſeparato ob impotentiam coeundi, an iocalia, veſtes, & donata reſtituenda ſint, reſol.222.fol.140.
Matrimonium contractum abſque pręſentia Parochi,& duorum teſtium,an habeat vim ſponſaliorum,reſ.219.f.138.
Matrimonium an probetur ex liber Parrochi,reſol.217.fol. 138.
Meretrix an poſſit acquirere iuſpatronatus, reſ. 149.fol.99.
Minor 14. annorum an poſſit pręſentari ad beneficium iuriſpatronatus,reſol. 169.f.106.
Miraculorum recognitio an ad aliū pręter Epiſcopum,ſpectet,reſol.484.f.357.
Mobilia pretioſa an poſſint alienari abſque aſſenſu Apoſtolico quando illorum pretium conuertitur in fabricam eiuſdem Eccleſię,reſol.621.
De modo eligendi Vicarium à Capitulo, reſol. 496.fol 368.

Mo-

Monialis ob quam infirmitatem poteſt à monaſterio exire,reſol.540,f.402.
Monitoria generalia quis concedere poſſit,reſol. 235.f.151.
Monitoria an ſint concedenda eis, quibus nullũ competit intereſſe,reſ.236.f.153.
Monitoria cur non concedantur contra ſcientes bona, contenta in inuentario, reſol. 239. fol.155.
Monitoria an concedantur in caſibus criminalibus,reſol.240.f.155.
Monitoria an ſint concedenda,quando continẽt infamiam,reſol.242.f.157.
Monitoria an concedi poſſint ſuper facto proprio,reſol.243.f.157.
Monitorium an ſit promulgandum contra perſonas certas,reſol.235.f.152.
Per mortem Vicarii Capitularis ſubſtituentis expirat poteſtas Vicarii ſubſtituti, reſol. 502. fol.373.
Mutilatio mẽbri an æquiparetur homicidio voluntario ad effectum,vt Epiſcopus diſpenſare nequeat,reſol.446.f.328.

N

Nomen Sancti beneficii, an ſit exprimendum in impetratione beneficii,reſol.324. fol.225.
An neceſſe ſit capitulo Se de Vacante,conſtituere Vicarium,reſ.497.fol.369.

O

Obligatio in forma Cameræ an habeat locũ beneficium c.Odoardus,reſol.252.f.164.
In Obligationibus in forma Cameræ an concedatur abſolutio à iuramento,reſ.297.f. 198.
De Obſeruantia Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis in abſoluendo à iuramento, reſolut. 290. fol.192.
Obtinens fratantiam, an teneatur ad recitationem diuini officii,reſol.326.f. 227.
Obtinens parochialem vnitam acceſſoriè alicui dignitati,an debeat neceſſariò attingere vigeſimum quintum annum,reſ.511.f.379.
Officiales Principum,turbam arcentes, & Clericos percutientes,ab excommunicatione an excuſentur,reſ.434.f.319.
Omiſſio interrogatoriorum an vitiet examen teſtium,reſol.393.f.279.
Omittens ſumere primam tonſuram, an Sacerdos effectum teneatur illam ſe ordinari facere,reſol.580.
Ordinarii locorum in quibus caſibus poſſint cognoſcere de cauſis regularium, reſol. 546. fol.407.
Ordinatus per ſaltum, an ſit irregularis etiam quoad ordines,legitimè ſuſceptos, reſol.276. fol.182.
Ordo clericalis quomodo probetur, reſol. 274. fol.180.
De Originis Epiſcopo,reſol.257.f.167.

P

Parentes in cauſa matrimonii teſtimonium dicere poſſint,reſol.221.f.140.
Parochialis, vnita canonicatui, an ſubſit formæ, traditæ à Conc. Tridentino circa examen per concurſum,reſol.380.f.267.
Parochialis Eccleſia de iure communi habet intentionem fundatam ſuper primitiis, & decimis omnium fructuum,reſol.507.f.377.
Parochialis vt conſtituatur, quot perſonas, vulgò,figliani,habere debeat,reſol.515.f.382.
Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B.V. vulgo far la Candelora, an poſſit denegari decima, reſolut. 516. fol. 383.
Parochus,qui fecit fidem ſe ſolemnizaſſe matrimonium inter quoſdam perſonas, referendo ſe ad librum matrimoniorum, ſi poſt aliquod temporis ſpatium fecerit aliam fidem, ſe perquiſito libro matrimoniorum, non reperire ſolemnizationem prędictam,an ſit puniendus de falſo,reſ.506.f.376.
Parochus,cui conſuetum eſt fieri eleemoſynam à ſuis filianis, an poſſit pro ea obtinenda agere,reſ.508.f.377.
Parochus regularis, delinquens extra pertinẽtia ad parochiam,à quo puniendus,reſolut.512. fol.380.
Parochus cui datus eſt coadiutor,an teneatur reſidere,reſ.514.f.381.
Parochus cuius parochię redditus non aſcendit, niſi ad ducatos centum, an teneatur ad reparationem ſuę Eccleſiæ,reſol.517.f.384.
Pars an relaxare poſſit iuramentum, ad eius fauorem pręſtitum,reſ.291.f.194.
Pater Epiſcopi plebeus an gaudeat dignitate filii quoad pœnas infligendas,reſ.466.f.iterum geminato,fol.342.
Patrimonium clerici quantum eſſe debeat,reſol. 271.f.177.
Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, quo modo eſſe debeat,reſol.273.f.179.
Patroni an poſſint ſeparatim pręſentare,reſolut. 160.f.101.
Patrono inopi an debeantur alimenta, reſ. 153. fol.98.
Patrono contempto nihil eſſe faciẽdum per Ordinarium in beneficio iuriſpatronatus, reſol. 154.f.98.
Patronus an poſſit bona temporalia ipſius Eccleſię miniſtrare,reſol.148.
Patronus an poſſit variare,reſol.156.f.99.
Patronus an poſſit præſentare, mortuo vno ex præſentatis,lite pendente, vel cedente, reſol. 159.fol.101.

Patronus an poſsit iurispatronat.renunciare in præiudicium filiorum,reſol.194.f.121.
Patruus an excludat nepotem in ſucceſsione iurispatronatus.& è contra,reſol.199.f.124.
Penſio in beneficijs ſimplicibus non debet extendere tertiam partem fructuum, reſol. 373. fol.262.
Peracto concurſu quid faciendum per Epiſcopum,reſol.362.f.255.
Petens gratiam à Principe pro voluntario homicidio prætenſo, an cenſeatur fateri delictum, ita vt abſolui nequeat ab irregularitate ex vi Concilii Tridentini,reſ.606.
Plura beneficia ſimplicia, ſeu Capellaniç an poſſint vniri per Epiſcopum,reſ. 609.
Pœna priuationis beneficii, ipſo iure inflicta cōtra alienantes bona Eccleſiaſtica, an ſine ſolemnitate intelligatur ipſo iure abſque declaratoria,reſ.122.f.82.
De Pœna Clerici, committentis delictum, ſede vacante,ad quem pertineat,reſ. 306.f.206.
De Pœna infligenda laicis concubinariis, reſol. 319.f.221.
Pœna inflicta per extrauag. cùm deteſtabile,de ſimon. locum habet in ſimonia, commiſſa in ordine,& beneficio,reſ.612.
Pœna alienantium bona Eccleſiaſtica, quot, & quænam ſint,reſol.121.fol.81.
Pœnam pecuniariam an poſsit Epiſcopus ſuis clericis imponere,reſ.300.f.201.
Pœnam impoſitam delinquentibus per ſententiam Vicarii,an poſſit Epiſcopus mutare,ſeu vulgò aggratiare,reſol.304.f.205.
Ad pœnam priuationis Canonicatus ob nō reſidentiam,vt petueniatur, quę concurrere debeant,reſol.310.f. 210.
Poſſeſſor beneficii decennalis an poſſit cogi ad oſtendendum bullas ſui beneficii, reſol. 335. fol.237.
Poteſtas Vicarii Capitularis quando expirat,reſol.499. f.371.
In Præcedentię quaſi in poſſeſſione an defendi poſſit armata manu, reſ.558.f.418.
Ex Prędiis Eccleſię ſi quolibet triennio fructus colliguntur,an poſſint vltra triennium locari, reſ.100.f.68.
Pręlatus nouus an teneatur ſtare locationi,factę per prędeceſſorem infra triennium, reſol. 97. fol.65.
Prælatus an poſſit remittere caducitatē emphyreutæ Eccleſiæ abſque cenſurarum incurſu,reſol.118.f.78.
Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ an omnibus Canonicis eiuſdem Eccleſiæ præfertur, ita vt nō teneatur, petere licentiam Canonico pūctatori,reſ.557.f.417
Præſentans inhabilem ſub conditione impetrandi diſpenſationem, ad priuetur pro ea vice facultati præſentandi, reſolut. 186. fol. 115.
Præſentari a 1 poſſit ſuſpenſus ab ordine, reſol 165.f.104.
Præſentatio quando dicatur ſortita effectum,reſol.137.f.91.
Præſentatio quando ſit facienda,reſ. 139.f.91.
Præſentatio de clerico abſente an ſuſtineatur, reſ.141.f.32.
Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundationis an ſit nulla, reſol.157.f.99.
Præſentatio an reddatur nulla, ex inualiditate inſtitutionis,reſ.188.f.117.
Præſentatio Simoniaca, facta per vnum ex patronis an noceat alijs,reſol.202.f. 126.
Præſentationes debere eſſe continuatas,an ſit de forma,reſol.133.f.89.
Præſentationes continuatas eſſe probandas per ſcripturas authenticas an ſit pro forma,reſol. 134.fol.89.
Præſentato quod remedium competat, caſu quo Ordinarius inſtituere renitet, reſolut. 142. fol.92.
Inter Præſentatos quis præferatur, reſolut. 173. fol.108.
Præſentatus ad capellam,an debeat eſſe actu ſacerdos,reſ.184.fol.114.
Præſentatus an debeat examinari ab Epiſcopo, reſol.191.f.118.
Pręſentatus, cui mouetur lis, an poſsit aliquid ſoluere aduerſario, vt à lite diſcedat, reſ. 203. fol.127.
De Præſentia Parochi in matrimonio,reſol. 212. fol.134.
Praxis reſignandi beneficia,reſ.328.f.230.
Praxis Curiæ Archiepiſcopalis Neapol. quòd Clericus ex indiciis abſque diffamatione torqueri poſſit,an rectè procedat,reſ.518. f. 384.
Presbyter miniſtrans Sacramenta pro Parocho carcerato,conſequitur emolumenta ipſius Parochi, & licita erit ei retentio eleemoſynarū, ſibi factarum,reſol.505.f.375.
Pretium fuiſſe conuerſum in vtilitatem Eccleſię, quomodo probetur,reſol.3.f.4.
Principalis an teneatur exhibere libros rationū eius procuratori,reſ.583.
In Probatione iuriſpatronatus paruæ vniuerſitatis, an deſideretur forma probandi tradita à Concilio,reſ.135.f.90.
Probatis extremis præſentationibus,an media præſumatur,reſol.201.f. 126.
Procurator Capituli, excedendo fines mandati, an operetur, vt alienatio rei Eccleſiæ, ab eo facta,ſit nulla,reſ.19.f.13.
Procurator, alienans rem Eccleſię, reſeruato aſſenſu Apoſtolico ſi tradiderit poſſeſſionem ante illius impetrationem, faciat Dominū in cenſuras incidere. reſ. 54.fol.32.
Procurator an poſſit conſtitui ad præſentandū, cum beneficium vacabit,reſ.164.f.104.
Profeſſio an dicatur inualida,ſi deficiant duodecim dies ante annum 16.completum, reſ.548. fol.408.

Pro-

Profeſſio fidei an præſumatur, in dubio fuiſſe facta, resol. 579.

Proprius Parochus quis dicatur, resolut. 213. fol. 135.

Prouiſio facta per Epiſcopum in menſe Papæ, an ſubſtineatur, reſ. 481. f. 354.

Puella quando ſit ſequeſtranda, reſ. 215. f. 136.

Puella, quæ ex ſolo metu reuerentiali patris ingreſſa fuit religionem, an faciat eundem patrẽ incidere in cenſuras ex vi Concilii Tridentini, reſ. 598.

Purgatio Canonica quo caſu practicatur in Curia Archiepiſcopali, reſ. 578.

Q

QVa praxi vtẽndum in præſtando aſſenſu ab Epiſcopo ſuper re Eccleſiaſtica alienãda, resol. 79. f. 54.

Qua pœna puniatur ſacerdos, eodem die duas miſſas celebrans, reſ. 301. f. 202.

Qua pœna puniatur clericus ſodomita, reſ. 302. fol. 203.

Qua pœna puniatur clerici concubinarii, reſol. 307. fol. 207.

Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas proceſſiones, non acceſſerint, resol. 308. fol. 209.

Qua pœna puniantur ſollicitantes mulieres in actu confeſſionis, reſ. 312. f. 213.

Qua pœna puniatur Parochus, impertiens benedictionem ſecundis nuptiis, reſ. 313. f. 213.

Qua pœna puniantur clerici, arma deferentes, reſol. 314. f. 214.

Qua pœna puniantur patroni non præſentantes in tempore ob defectum vnius diei, reſ. 315 fol. 215.

Qua pœna puniantur clerici blaſphematores, reſol. 316. f. 218.

Qua pœna puniantur clerici negotiatores, resol. 317. fol. 219.

Qua pœna puniatur Parochus, cognoſcens carnaliter ſuam filiam ſpiritualem, resolut. 318. fol. 220.

Qua pœna puniatur retentus in domo ſub fideiuſſione de non diſcedendo, ſi diſceſſerit, & die ſequenti redierit, reſ. 320. f. 222.

Qua ætate quis ſit capax penſionis, resolut. 367. fol. 258.

Qua ætate quis excommunicari poſſit, resol. 431 fol. 216.

In qua ætate contrahatur irregularitas, reſ. 450 fol. 331.

Qualitas, quòd regularis extra clauſtra notoriè, & ſcandaloſè deliquerit, an ſit probanda, vt Epiſcopus obtinear in illum iuriſdictionẽ virtute Concilii, reſ. 545. f. 406.

Quando teſtis torqueri poſſit, reſ. 394. f. 280.

Quarta funeralis an debeatur, ſi moritur perſona inſignis, & poſt ſepultum corpus fiant exequiæ ſolennes in aliquo loco, resol. 570.

Quæ attendenda ſint in conſiderando valore rei Eccleſiæ, reſ. 10. f. 8.

Quæ ſint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum, reſ. 108. f. 72.

Quæ authentica documenta dicantur, resolut. 125. fol. 84.

Quæ requirantur, vt vniuerſitas iuſpatronatus acquirere poſſit, reſ. 178. f. 111.

Quæ requirantur, vt monitoria concedi poſſint, reſ. 232. f. 149.

Quæ ſcientia requiratur in ordinandis, reſol. 269. fol. 176.

Quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento, reſ. 289. f. 193.

Quænam pœna exequi debeat inter plures à diuerſis iudicibus inflictas, reſ. 303. f. 204.

Quæ ſcientia requiratur in iis, quibus conferuntur beneficia, reſ 329. f. 230.

Quæ beneficia vniri poſſint per Epiſcopum virtute Concilii Tridentini, reſ. 382. f. 269.

Per quem puniantur offendentes birruarios alterius Curiæ, reſ. 321. f. 223.

Qui ante aſſenſus Apoſtolici expeditionem conſtituerit, ſe nomine emptoris poſſidere, an inciderit in cenſuras, reſ. 56 f. 33.

Qui non contradixerit in termino edicti, an ſit poſtea audiendus, reſ. 145. f. 94.

Qui teſtimonium dixit vigore monitori, an repeti debeat in iudicio, reſ. 241, f. 156.

Qui ſint caſus, in quibus abſenti debentur diſtributiones quotidianæ, reſ. 388. f. 274.

A quibus irregularitatibus Epiſcopus abſoluere poſſit, reſ. 444. f. 284.

Quicquid per Sacram Congregationem reperiatur ſancirum in materia appellationis, resol. 403. f. 286.

Quid faciendum per Epiſcopum, vbi plures perſonæ præſententur à patrono, reſ. 205. f. 128.

Quid faciendum per iudicem, ſubſiſtente iuſta, ac legitima cauſa non contrahendi matrimonium, reſ. 206. f. 130.

Quindennium quando debeatur domino directo, reſ. 622. f. 403.

Quis teneatur producere acta appellãs, an verò appellatus, reſ. 408. f. 292.

Quomodo procedendum ſit contra Canonicum, obtinentem Canonicatum ſimplicem, carentem præbenda, ſi non reſidet, reſ. 623. f. 469.

Quo ordine ſuccedatur in iurepatronatus, familiæ relicto, reſ. 181. f. 112.

A quo Epiſcopo conferendi ſunt ordines, reſol. 256. fol. 167.

Quòad ordinẽ ſuſceptionẽ an poſſit quis pluribus in locis domiciliũ habere, reſ. 264. f. 173.

A quo puniendus clericus, committens crimen læſæ Maieſtatis, reſ. 311. f. 212.

Quot ſunt caſus directè, & reductiuè ad Tribunal ſanctiſſimæ Inquiſitionis ſpectantes, reſol. 422. fol 302.

R

Ratione penſionis, quã quis obtiner in aliena diœceſi,an poſſit ab illius Epiſeopo ordinari,reſ.261.ſ.170.

Rationes adminiſtrationis Eccleſiarum, ſeu locorum piorum an poſsit Epiſcopus pluries in anno exigere,reſ.533.ſ.396.

Recondutio an poſsit probari per teſtes,reſolut. 624.ſ.469.

Rector, ſeu beneficiatus Eccleſiæ maioris matricis loci an præcedat Canonicos Eccleſię Parochialis,nouiter in collegiatam erectæ,reſol.621.f.400.

In reductione penſionis Eccleſiæ parochialis, quę onera deduci debent, vt ducati cẽtum remaneant liberi pro Rectore,reſ. 510.f.379.

Regula de triennali an ſuffragetur in gratia ſurreptitia,reſ.577.f.373.

Regulari elapſo quiuquennio, an concedatur in integrum reſtitutio ad proponendas cauſas nullitatis profeſsionis,reſ. 549.f.409.

Supradietum tempus quinquẽnũ an currat regulari minori,reſ.550.f.410.

Regularis deferẽs habitum ſuę religionis ſubtus habitum alterius religionis, an ſit cenſendus apoſtata,reſ.547.f.408.

Religionem ingredieus, non poteſt renuntiare beneficium, niſi ante duos menſes profeſsionis, & de conſenſu ſuperiorum, reſolut. 613. fol.397.

Religioſus, qui abiurauit de leui, an ſit inhabilis ad Prioratus,& alia officia ſuæ religionis, reſ. 427.fol.312.

Rem Eccleſię malè alienans, ad quid teneatur, reſ.120.f 181.

An reperiatur alius modus probandi iuſpatronatus,quàm fundationis,reſ.130.f.86.

Res Eccleſię, alienata abſque ſolennitatibus, an poſsit pręſcribi,reſ.32.f.20.

Res Eccleſię, an vltra triẽnium locari poſsit abſque aſſenſu Apoſtolico,reſ.98.f.66.

Res Eccleſię,ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus,vel vltra,à iure permiſſum,an vitietur in totum, reſolut. 104. fol 70.

Reſeruario penſionis,facta ſuper beneficio, nulliter collato,an cenſeatut quoque nulla reſeruatio,reſ.469.f. 259.

In retrouenditione rei Eccleſię,cum pacto de retrouendendo alienatæ,an requiratur ſolennitas,reſ.49.f.29.

In reuocatione rei Eccleſiæ,nulliter alienatæ,an veniat fructus reſtituendi,reſol. 18.ſ.12.

S

Sacerdos, & qui aliàs fuit prouiſus de beneficus ſimplicibus, ſi poſtea de nouo obtineat aliud beneficium à Summo Pontifice cũ clauſula directa commiſſario(ſi præuio examine idoneum repereris, &c.) an debeat neceſſariò iterum examinari,reſ.591.

Scriptura an requiratur in ſententia excommunicationis,reſ.429. f.314.

De ſecunda ſpetie probationis iuriſpatronatus, reſ.127.fol.85.

Sequeſtrum fieri nequit, niſi conſtet per inſtrumentum publicum de debito principali, reſolut.612.

Sextæ partis diminutio. Vide verb. diminutio ſextæ parti, &c.

Solemnitates in alienatione, facta cum authoritate Summi Pontificis,an requirantut,reſ.34. fol.21.

Sortilega,ſemel abiurata,& fuſtigata,teincidens, an ſit torquenda,reſ.424.f.309.

Sponſalia, contracta inter prohibitos de iure contrahere ſub ea conditione, ſi Pontifex diſpenſauerit, an adueniente diſpenſatione, ſit neceſſarius nouus conſenſus,reſ.216.ſ.137.

Stante Bulla Gregorii XIII. quòd Epiſcopus ingrediens Moneſteria monialium, debeat ſecũ ducere ſeniores, intelligendum ſit de ſenioribus ætate,vel moribus,reſ.595.

Subornatio in teſtibus quomodo probetur,reſol. 396 fol.281.

Succeſſor in beneficio an teneatur ad penſiones decurſas tempore prædeceſſoris,relolut. 372. fol.261.

Sumptibus Epiſcopi an ſoluendo ſit eleemoſyna Prædicatori, reſol. 467. ſol.iterum geminato, fol.342.

Supplicatio ſi in euidentem, an expiret per obitum concedentis ante præſentationem, reſol. 20.fol.13.

De ſurreptione reſcripti delegatotũ infra quantum tempus opponi poſsit,reſ.416.f.267.

Suſpenſio à Pontificalibus quid importet, reſol. 439.ſol.322.

Suſpenſio ad tempus, illo elapſo, an ceſſet abſq; vlla alia Iudicis declaratione,reſ.441.f.323.

Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, extra eam celebrans,an contrahat irregularitatem, reſ. 440. fol.323.

Suſpitio non leuis eſt contra eum, qui ſe opponit monitorio,ne publicetur,reſ.234.f.150.

Suſpitio hæreſis,orirns ex retentione librorum hæreticalium, an procedat in hæredibus, qui non perquiſierunt omnes angulos domus defuncti, pœnes quem eraut ſcripturæ ſuſpectæ, reſ. 426. fol.311.

T

Tempus præſentandi à quo die currat, reſol. 155.ſol.99.

Si tempore,quo debet fieri prouiſio per concurſum non adſint examinatores ſynodales, an

poſſit

Digitized by Google

poſſit Epiſcopus deputare nouos examinatores,reſol.355.fol.251.
De tempore, quo canonicus abeſſe poſſit à Cathedrali,reſ.391.f.277.
De tempore,quo parochus abeſſe poteſt a parochiali,reſ,392.ibid.
Ex temporis diuturnitate an præſumatur interueniſſe decretum commiſſariorum, reſ.4.f.4.
Tempus triennalis familiaritatis ad effectum ſuſcipiendi ordines ab Epiſcopo non ſuo,an debeat eſſe continuus,reſ.267.f.175.
Huiuſmodi triennium quo tempore numerandum,reſ.268.f.170.
De tertia ſpecie probationis,reſ.131. f.87.
Teſtamentum filiiſam. an ad pias cauſas valeat, ſi conficiatur coram patre, & de eius expreſſo conſenſu non appareat,reſ.568.
Teſtator ſi legauerit certum numerum miſſarum qualibet hebdomada,& quod eius hæredes teneantur ſoluere eleemoſynam conuenientem, an intelligatur de eleemoſyna congrua tempore teſtamẽti,an tempore celebrationis miſſarum,reſ.610.
Teſtes iurati in termino,an poſſint poſt terminũ examinari,reſ.395 f.281.
Teſtes laici an compellantur cenſuris à iudice Eccleſiaſtico ad deponendum coram eo, reſ. 398.f.283.
Teſtis ſi in iudicio interuallo contraria depoſuerit,cui nam dicto ſit ſtandum priori, vel poſteriori,reſ.397.f.282.
Tex.in cap.cum nullus,de tempor ordin.in 6.an locum ſibi vendicet in beneficio tenui, reſol. 260.f.170.
Tex.in cap.licet,de ſepulturis,in 6.an locum habeat in filia fam. teſtãte ad pias cauſas de eius anteſato,reſ.569.
Textus in l.emptor,C.locat. an locum habeat in clerico conductore,reſ.618.
Theologus,cui delegatur cauſa,an poſſit iudicare abſque aſſeſſore,reſ.416.f.298.
De titulo ordinandorum,reſ.570.f.177.
Tortura an poſſit dari in pœnam,reſ. 309.f.210.
Trina monitio ad effectum,vt clericus,non incedens in habitu,& tonſura,amittat priuilegium clericale, an hodie ſit neceſſaria ex vi Conc. Trid.reſ.527.f.393.

V

Vicarij foranei an præcedant Prępoſitos Eccleſiarum collegiatarum,reſ.551.f.411.
Vicarius in Eccleſia patronata, an ſine patrono conſtituatur,reſ.204.f.128.
Vicarius Epiſcopi an dicatur familiaris eiuſdẽ, reſ 458.fol.336.
Vicarius Capituli Sede Vacante, an eandem habeat iuriſdictionem,quàm Vicarius Epiſcopi, reſ.495.f.367.
Vicarius Capituli ſede vacante, an præcedat canonicos,reſ.498.f.370.
Vicarius capituli an poſſit ſubſtituere Vicarium, reſ.500.f.372.
Vicarius capitularis an tenetur dare ſyndicatũ, reſ.503.f.373.
Vicarius capitularis an poſſit ad libitum eiuſdẽ capituli reuocari,reſ.504.f.374.
Vicarius Epiſcopi an præcedat gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus eccleſiaſticis,reſ,552.f.412.
Vicarius præſidente Epiſcopo in ſynodo diœceſana,an præcedere debeat capitulum,reſ.556. fol.415.
Vicarius Epiſcopi an poſſit remittere denuntiationes in matrimonio,reſ.225.f.143.
Vis præſatæ immemorabilis quibus caſibus ceſſet,reſ.129 f 86.
Vnio beneficii de iurepatronatus, ſpretis patronis,an ſit nulla,reſ.168.f.106.
Vnio quando dicatur ſortita effectum, reſ.375. fol.263.
Vnio de beneficio iuriſpatronatus an fieri poſſit abſque conſenſu patroni,reſ.376.f.264.
Vnio an fieri poſſit per Epiſcopum capitulo ſuæ Eccleſiæ cathedralis,reſ.378.f.266.
Vnio facta ſeminario,vt valeat,quæ requirãtur, reſ.379.f.267.
Vſurpatio in quibus præſumatur,reſ.132.f.87.
Vtilitas Eccleſiæ in alienatione,quo tempore ſit attendenda,reſ.1.f.2.
Ex vulnere ſibi illato,quando quis mortuus præſumatur,reſ.593.

F I N I S.

PRAXIS

PRAXIS ALIENATIONIS RERVM ECCLESIAE.

AVTHORE

D. IOANNE ALOYSIO RICCIO

VIRO PATRITIO, ET I. C. NEAPOLITANO CLARISSIMO,
Vici Aequenſi Epiſcopo.

REGVLÆ.

SVMMRIVM.

1 *Duo ſunt neceſſaria ad hoc, vt Eccleſiaſticæ res alienatio ſit valida.*

REiectis ſolemnitatibus, quæ adhibeantur olim in alienatione rei
1 Eccleſiaſticæ: hodie in praxi duo
ſunt neceſſaria, iuxta mentem *extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccl. non alien.* Primò, cauſa. Secundò, ſolemnitas, *Couar. variar. reſolut. lib. 2. cap. 17. nu. 2. Molin. de contract. diſp. 468. Sarmien. de redditibus Eccl. p. 1. c. 2. Caual. deciſ. 35. num. 31. & deciſ. 45. nu. 33. par. 1. Reſnerus ſing. reſp. lib. 2. cap. 1. Ann. conſ. 38. vol. 1.* & pluries fuiſſe deciſum in *Rot. Lucenſ.* teſtatur *Cornazan. deciſ. 74. & deciſ. 67.* & pluries etiam fuiſſe in Rot. Rom. deciſum refert *Farinac. dec. 206. 210. & 596. Seraph. dec. 508.*

CAVSÆ.

SVMMARIVM.

1 *Euidens in alienationibus rei Eccleſiæ vtilitas requiritur, & ipſa eſt cauſa finalis alienationis, & num. 7.*
2 *Quænam dicatur euidens vtilitas.*
3 *Quot modis euidens appellatur, vel non.*
4 *Vtilitas per quem eſt probanda.*
5 *Quæ ſit vera ratio præſumendi vtilitatem, vel damnum.*
6 *Quænam ſit ratio, vt vtilitas euidens per alienātium dictum non probetur.*

1 PRo cauſa Summus Pontifex euidentem exigir vtiliratem, & in noſtra materia
2 euidens dicitur vtilitas, quæ ita clarè, & manifeſtè apparet, vt de ea dubitari non poſſit *Bellam. in cap. ſine exceptione 12. q. 2. Barb. conſ. 40. col. 1. Rolan. conſ. 15. vol. 1.* Item illa, quæ omnibus patet, & quando nulla tergiuerſatione celari poteſt, *Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitrar. iudic. cap. 172. n. 22. Mandoſ.* in noſtris terminis loquens in praxi ſignaturæ gratiæ, ſi in euidentem, *in princ. verſ. hæc verba.* Neque ſufficir vtilitas, ſed euidens requiritur, *Præp. & Bellam. in cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in 6. Bald. conſ. 156. lib. 1. Caſſan. in Conſuet. Burgund. rub. 9. num. 12. reſpon. 310. Rodoan. rub. 19. de*
3 *cau. vtilit. num. 82. & ſeq.* Tandem euidens dicetur vtilitas, quando bona fuiſſent aquoſa, ſterilia, inundata, & infructuoſa, vt poſt infinitos tradit *Caual.* omninò videndus *dec. 45. num. 34. par. 1. Seraph. deciſ. 29. lib. 1. Copin. dec. 37.* qui concludit, tunc dici euidentem vtilitatē, quando maior eſſet expenſa, quam redditus, ſi Eccleſia illa bona retinere vellet, & inſuper dicit conſiderandam eſſe vicinitatē bonorū habitationi Rectoris Monaſterij, vel Eccleſię, vt ipſorum vtilitas, vel inutilitas haberi poſſit, vt voluit pariter *Turrecrem. in cap. terrulas 12. q. 2. & Ann. cit. conſ. 38. n. 9. vol. 1.*

Ampliatur primo, vt euidens Eccleſiæ vtilitas dicatur illa tantummodò, quę nō dubia, ſed euidēs, clara, & indubitata eſt, *Corn, conſ. 243. lib. 2. Menoch. conſ. 29. lib. 2.* & fuit deciſū in Rota in vna Romana inualiditatis cenſus
* 24. Maij 1591. * coram Pamphilio, in qua Domini dixerunt, & impoſitione vnius cenſus, vt alter omnino ſimilis extinguatur, non dici Eccleſiam effectam melioris cōditionis, dicitur enim euidens vtilitas Eccleſiæ, ideſt manifeſta, & notabilis, *Prob. in cap. unico, de cleric. nō reſid. in 6.* & proinde modica vtilitas Eccleſiæ pro nihilo reputanda *Balb. deciſ. 22.*

Amplia ſecundo, vt non dicetur euidens Eccleſiæ vtilitas, cum dātur in emphyteuſim bona pro eodē pretio, quo æſtimata fuerint, & ob id alienari non poſſunt, *Caual. cit. deciſ.*

46.nu.36.vbi concludit,quod debet eſſe pretium maius, vel aliquid Eccleſiæ donari,& quod conditio debet eſſe melior, quã antea, Barb.conſ.12.n. 20. lib. 3. & in ſpecie Maria. Caniſ.in ſuo conſ.vnic.adiecto poſt Dec. Caual. par.1.n.132.Hinc voluit Imola in cap.ad aures, tit.noſtro, non ſufficere, quod detur æquiualens pretiũ,quia alienatio erit Eccleſia damnoſa,ex quo vtili dominio priuatur,vt fuit in Rota reſolutũ in vna Roman. bonorum 12. Decembris 1599.coram Cantuccio: & data re æquiualente Eccleſiæ, non dicitur conſtare de vtilitate,ſed de damno, vt poſt Dec. in conſ.142.tradit Rodoan.loco cit. num. 173. Rimin.iun.cõſ.233.lib.3.Immò res Eccleſiæ,quæ alienatur ex cauſa vtilitatis, debet eſſe inutilis,non ſolum re,ſed etiam ſpe, vt poſt Bald. conſ.155.n.1.lib.1.tradit Cauale.dec. 46. num. 26.par.1.

Ampliatur tertio,vt nõ poſſit probari euidens Eccleſię vtilitas,nec bona ipſius alienari, quando adſunt fructus pro ſatisfactione, nam licet Prelatus poſſit fructus Eccleſię pro ſe retinere,hoc procedit quando non ſubeſt neceſſitas alienandi,alias debet ex fructibus, ſi poteſt prouidere,non autem bona Eccleſię alienare,Soc.conſ.29.lib.1.poſt Abb.in c.nulli, tit.noſtro,& fuit deciſum in Rot.Rom. in vna Auximana bonorum primo Februbrij 1580. & in vna Placentina bonorum primo Nouẽbris 1580.coram Seraphino.

Amplia quarto,vt in alienatione rerũ Eccleſiæ,& gratia ſi in euidentem, vel cõfirmatione Apoſtolica Summus Pont. nil aliud intendat, niſi euidẽtem Eccleſiæ vtilitatẽ; ideò cõfirmatio non dicitur ſubreptitia, ſi narretur terras nũc eſſe ad culturam redactas, quę multò antea cultæ fuerunt; ſufficit enim adeſſe vtilitatem euidentem,quæ eſt cauſa finalis,& ita fuit deciſum in Rot.Rom.domus,2. Nouembris 1588.coram Bubalo, & iterum in dicta Auximana.

Amplia quinto,vt huiuſmodi euidẽtia debeat conſtare aliter, quam per publicã ſcripturam,Anch.in clem.1.4.not.tit.noſtro,Rodoan. in eiuſdem nominis tractatu,rub.19.n. 130. Imò licet Commiſſarij declarauerint, ceſſiſſe in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, & pro ipſis præſumeretur,tamen poterit probari cõtrarium,vti tradunt Inn. in cap.dudum, tit. noſtro, Gemin.in cap.ſine exceptione,22.q.2. Panor.cõſ. 41.lib.1.Dec.conſ.133.& 142.Iaſ.conſ. 55. lib. 1.Gem.conſ.48.& latiſſimè Rim. iun. conſ. 233. 4 vol.3.Hæcque vtilitas Eccleſię, nedum non præſumitur,ſed eſt probanda per eum,qui in illa ſe fundat,& ſic per conceſſionarium, ita Scarlat.inter quæſt..Anch.33.nu.3. Rebuff.in ſuo tract.n.75.& Caual.d.deciſ.46.num.14.par.1.et Ann.cit.conſ.n.29.cum ſit quid facti, vt poſt Ioan.Bapt.Ferrer.in conſ.248.n.10. & ſeqq.& in conſ.294.nu.fin.vol.2.tradit Menoch. in præalleg.cap.172.nu.23. & licet præſumatur pro decreto,non tamen præſumitur, quod adſit euidens vtilitas,vt in ſpecie tradit Borgn. dec. 45.n.52.maximè quando non apparet, quod 5 præceſſerit cauſæ cognitio,Caniſ.cit.conſ.num. 281.& ratio eſt, quia quando integralis forma non eſt ſeruata, non præſumitur vtilitas Eccleſiæ,ſed damnum,ita poſt Bal.in l. quicũque,C.de ſeru.fugit.tradit Auendan.de exequen. mand.par.1.cap.4.n.31.Subamplia,vt nec euidens vtilitas probetur per alienantium aſſertionem,Fed.de Sen.conſ. 224. Rebuff. de alien. rer.Eccl.n.75.Bart.in l.ſi forte, ff. de caſtr. pecul. & fuit deciſum in Rota in vna Auerſana tenimenti 7.Iunij 1591.coram Lãcellotto. Ra- 6 tio,quia vtilitas in præſenti materia, nedum debet eſſe euidens,ſed euidenter probari, vt fuiſſe deciſum teſtatur Polid.Ripa dec.394. & nedum exigitur vtilitas poſitiua, ſed etiam abnegatiua,idem in dec.395.

7 Amplia ſexto, vt euidens vtilitas dicatur cauſa finalis alienationis bonorum Eccleſiæ, & ſubreptio,quæ circa ipſam cauſam verſatur Seraph.deciſ.508.Nõ tamen dicetur cauſa ſufficiens alienationis bonorum Eccleſiæ ex eo,quod domus ſit ruinoſa,ſi cum parua impenſa reparari poteſt: Rot.in vna Romana domus, 16.Febr. 1604.coram Seraphino, vt patet in eius deciſ.1490.

S V M M A R I V M.

1 *Vtilitas Eccleſiæ, tempore contractus alienationis factæ eſt conſideranda.*
2 *Tempus calamitoſum quale ſit.*
3 *Alienatio facta tempore belli an ualeat.*
4 *Quod tempus in contractu emphyteutico attenditur.*
5 *Perfectio ſcriptura quando dicatur.*

Vtilitas Eccleſiæ in alienatione,quo tempore ſit attendenda. 1

RESOLVT. I.

1 Reſpondetur,vtilitatem iuxta communẽ, & magis receptam ſententiam eſſe conſiderandam tempore contractus alienationis factæ, vt tradunt DD. in l.2.ubi Cagnolus, n.213.C.reſcindend.uend.Calder.conſ. 5. de rer. permut.Ruin.conſ.35.in fi.lib.1.facit cap. ad aures,ubi gl.Io.Andr.& alij tit.noſtro,& in cap. cũ dilecti,de emp.& uend.Rebuff.in ſuo tract. n. 75. Pariſ.conſ.24.uol.4.qui alios adducit per tex. in l.ſi uoluntate,C.de reſcind.uend. & fuit deciſum

ſum in Rota in vna Anconitana terrarum 13. Iunij 1578. coram Seraphino, & in vna Romana caſalis 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, vt *deciſ. diuerſ.* 18. *par.* 2. & in vna Bonon. bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino, & in eadem 27. Maij 1596. coram Arrigonio, *Guid. Pap. dec.* 150.

2 Intellige primo, vt intelligatur de tempore regulari, & ordinario, ſecus ſi tempus ſit calamitoſum, vt peſtis, vel belli, quo res minoris valebat, *l. pretia rerum, ff. ad l. falcid. Caſtrenſ. conſ. 109. col. 1. ver. nec obſtat, lib. 1. Imol. Alex. & Hercul. in d. l. pretia rerum, in vlt. not. Arct. in §. ſi quis agens, nu. 1. & 4. vbi Iaſ. n. 6. de action.* & fuit deciſum in Rota in vna Romana caſalis Turricellæ, 20. Maij, & 28. Iunij 1578. coram Cantuccio, vt in *deciſ. diuerſ. 65. nu. 7. & 8. & dec. 78. part. 2.*

3 Vnde non ſubſtinetur alienatio facta de tempore belli, quo Eccleſia parum percipiebat, *Cuman. in d. l. pretia rerum, nu. 5. Afflict. dec. 87. nu. 2. Gram. dec. 76. num. 13. Carroc. dec. 29. not. diuerſ. cit. dec. 65. nu. 7. par. 2.* & fuit dictum in vna Papien. fructuum 1. Iunij 1578. coram Bubalo, & in Papien. bonorum 23. Ianuarij coram Blanchetto; declara hoc procedere, quando alienatio eſſet facta inſpecto valore de tempore belli, ſecus ſi pretio, quo ante bellum currebat, vt fuit dictum in cauſa Romana domus in Burgo 30. Martij 1590. coram Mantica.

4 Limita ſecundo, non procedere in contractu emphyteutico, in quo non tempus contractus, ſed confectæ ſcripturæ attendi debet, vt fuit dictum in vna Placẽtina bonorum 13. Iulii 1583. coram Seraphino, & eſt *dec.* 607. eiuſdem, ſiquidem contractus emphyteuticus requirit ſcripturam, *Iaſ. in l. 1. C. de iur. emphyt. Afflict. dec. 72. per l. contractus, C. de fide*
5 *inſtrumen.* & perfectus tunc dicitur, quando redigitur in inſtrumentum, *Theſaur. deciſ. Pedem. 197. Anton. Fab. deciſ. 15. C. de fide inſtr.* & ideò ſufficit verificare, quòd eo tempore euidens adfuerit utilitas, nam attendi debet tempus, quò actus perficitur, *Bald. in l. ſi quis eum, §. ſi ſuo, in 4. not. ff. de vulg. & pupill.*

SVMMARIVM.

1 *Emptor de conuerſione pretij re alienatæ propter vtilitatem Eccleſiæ euidentem docere non tenetur, maximè quando pretium fuerit actualiter depoſitatum, & quomodo dicatur depoſitum actuale factum, nu. ſeq.*

3 *Emptor tenetur probare pecuniam eſſe verſam in cauſam expreſſam, quando alienatio eſt facta vrgente neceſſitate, & quid in mutuo, & depoſito, vide nu. 5. & 6.*

4 *Alienatio facta pro cenſu extinguendo, dicitur facta cauſa vtilitatis, non autem neceſſitatis.*

7 *Emptor in venditione facta pro ſoluendis Eccleſiæ debitis, tenetur probare pecuniam eſſe verſam in Eccleſiæ vtilitatem, ac etiam quando contractus eſt initus cum non habente mandatum ab Eccleſia, num. ſeq.*

An emens rem Eccl. cum euidenti utilitate, teneatur probare pecuniam uerſam in Eccleſiæ utilitatem.

RESOLVT. II.

1 COmmunis eſt ſententia *DD. in cap. 1. de depoſ.* quod emptor de cõuerſione prætii rei alienatæ propter Eccleſiæ utilitatem, nullo modo docere tenetur, *Dec. conſ. 36. n. 8. & 330. nu. 3. Crot. conſ. 4. num. 6. lib. 1. Arct. in l. ciuitas, n. 6. ff. ſi cert. pet. Menoch. conſ. 375. n. 12. lib. 4. Rot.* in cauſa Anchonitana terrarum 13. Iunii 1578. coram Seraphino, & in Romana deuolutionis domus de Pincionibus 17. Nouembris 1581. coram Rubeo, vt patet *in dec. 162. lib. 2. diuerſ.* Piſana bonorum, 8. April. 1585. coram Vicomite, Auximana bonorum 13. Maii 1585. coram Rubeo, & in eadem 15. Nouembris coram Robuſterio. Volaterana bonorum 28. Nouembris 1596. coram Blanchetto, Romana caſalis, 7. Iunii 1591. coram Gipſio, Florentina bonorum, 7. Maii 1390. coram Pamphilio, Romana caſalis 21. Maij 1595. coram Seraphino: & iterum Rot. in vna Rom. cenſus de Romulis, 18. Iunii 1599. corã Penia, & facit doctr. *Molin. de Hiſp. primog. lib. 4. c. 4. à nu. 20. vſque ad 24.* ſecundum quod refert *Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 45. n. 35.*

Amplia, ſi pretium fuit actualiter depoſitatum, *Dec. conſ. 36. nu. 8.* Rot. in cauſa Auchonitana bonorum, 13. Nouemb. 1577. & 13. Iunii ſup. d. 1578. coram Setaphino, Florentina caſalis, 7. Maij 1590. coram Pamphilio:
2 & quomodo dicatur factum actuale depoſitum, vide in Romana cenſus, 27. Iunii 1590. & 26. Ianuarii 1591. coram Bubalo, Romana caſalis, 7. Iunii 1592. coram Gipſio, & in Anconitana terrarum 13. Nouemb. 1577. coram Seraphino, & eſt *deciſio eiuſdem* 349.

3 Limita, & primo concluſionem principalem procedere in alienatione facta ex cauſa vtilitatis, ſecus in ea, quæ fit neceſſitatis cauſa, quia tunc emptor tenetur probare pecuniam verſam in cauſam expreſſam, *Inn. n. 10. Ant. de Butrio. nu. 4. in c. 1. depoſ. Abb. in c. quod quibuſdam, de fideiuſſor. Anton. de Rodulf. in capit. ſine exceptione, nu. 168. 12. q. 2. Rebuff. in ſuo tract. nu. 40. Bal. in Auth. hoc ius porrectum, n. 7. & Caſtrenſ. num. 5. & 8. Cod. de Sacroſan. Eccleſ.*

Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 3. Rota in d.
4 Rom. cenſus 29. Ianuarii 1591. coram Bubalo, vbi quod alienatio facta pro extinguendo cenſu, dicitur cauſa vtilitatis facta, non autem neceſſitatis, optimè *Gratian. in præalleg. cap. 45.*

5 Limita ſecundò in depoſito, *Butrig. in d. c. 1. col. 4. verſ. fallit ſecundo*, vbi alij de depoſito *Bar. in l. Auth. hoc ius porrectum, num. 14. & ibi Bald. n. 7. & Caſtr. iiſdem nu. Aret. in d. l. Ciuitas, nu. 8. ff. ſi cer. pet.* & ita practicari voluit *Bald. deciſ. 22.* & Rota in cauſa Auximana bonorum, 13. Maii 1585. coram Rubeo.

6 Limita tertiò in mutuo, *Butrig. in d. c. 1. col. 4. d. ver. ac Bartol. Bald. & Caſt. ac Aret. in locis paulò ante citatis, Rebuff. de alien. rerum Eccleſię, num. 38.* & Rota in cauſa Anchonitana terrarum, 13. Iunij 1578. coram Seraphino, d. Auximana bonorum 3. Maij.

9 Limita quartò in venditione facta pro ſoluendis debitis, *Inn. in d. c. 1. verſ. vel fortè de depoſ. Abb. in d. cap. quod quibuſdam, de Rodulf. cit. c. ſine exceptione num. 168. Bald. Caſtr. Aret. locis cit. & Rebuff. d. tractat. nu. 4. Couar. loco cit. nu. 3.* Rota in dicta Anconitana terrarum 13. Iunij 1578. coram Seraphino Auximana bonorum 13. Maij 1585. coram Rubeo, Romana cenſus 23. Ianuarij 1591. coram Bubalo, & vide in eadem 23. Iunii 1590. coram eodem. Sublimita, niſi aliter ſit conuentum, Rota in d. Rom. cenſus 23. Ianuarii 1591. coram Bubalo. Item limita, quando contractus initur cum particulari de Eccleſia non habente adminiſtrationem, vel mandatum, *Butri. in d. capit. 1. & de articulo* latè *Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 45.*

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio Prælati ſola vtilitatem non probat, niſi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia.*

2 *An probatio cum Prælati confeſſione per coniecturas ſit ſufficiens, vt intelligatur pretium fuiſſe verſum in Eccleſia vtilitatem.*

Pretium fuiſſe conuerſum in vtilitatem Eccleſiæ, quomodo probetur.

RESOLVT. III.

PRobatur coniecturis, concurrente Prælati confeſſione *Bartol. & alij in l. Ciuitas, ff. ſi cert. petat.* vbi *Aret. ſub n. 4. idem Bartol. in Auth. hoc ius porrectum nu. 17. ubi Bald. nu. 8. C. de Sacroſan. Eccleſ. Natt. conſ. 545. nu. 2. Bald. in l. 1. in fi. C. ſi aduer. cred. Rimin. col. fi. uerſ. ex quo colligitur, Dec. nu. 10. Alciat. nu. 6. ff. ſi cert. pet. in d. l. Ciuitas, Caſtr. conſ. 338. nu. 2. lib. 1. Menoch. conſ. 375. nu. 12. lib. 4. & de arbitrariis caſu 432. num. 33. lib. 2.* vbi ponit coniecturas, Rota in cauſa Romana deuolutionis domus de Piccionibus 17. Nouembris 1581. & 12. Februarii 1582. coram Rubeo, vt patet in *deciſ. 162. & 38. lib. 2.* & Romana Caſalis Palazzotti 29. Maii 1587. coram Robuſterio.

1 Addo, quod ſola Prælati confeſſio nō probat verſionē in cauſam expreſſam abſq; adminiculis, *Bald. in d. Auth. hoc ius, & conſ. 90. vol. 1. Card. in clem. 1. q. 39. de reb. Eccl. non alienand. Bald. in l. ſi ſeruo C. quod cum eo, Mynſing. conſ. 30. num. 13. & ſeq.* & ita practicatur Rota in cauſa Rom. de Piccionibus 12. Februarii 1582. coram Rubeo, & facit *dec. 258. lib. 1. diuerſar.*

Inter coniecturas, optima eſt, quæ reſultat ex antiquitate temporis, *Crau. de antiq. temp. p. 2. cap. 17. nu. 13. & Iacob. Thuming. deciſ. 22.* Item quod negotium fuit tractatum coram generali ordinis, quod ſufficere videtur, vbi concurrit debitum præexiſtens, & ſequens debiti ſolutio, vt *Bartol. Bald.* & reliqui locis citat. Item plures ſolutiones factæ debiti, quę non multum diſtant à ſumma iuſti pretii, & ita fuit dictum in Rota Rom. in d. deuolutionis domus 12. Februarii 1582. coram Ru-
2 beo, ſed *Rebuff. de Alienat. nu. 41.* aſſerit, communem eſſe opinionem authoritate *Socc. in conſ. 15. vol. 1.* quod non ſufficiat probare per coniecturas, puta quod tempore contracti mutui, Eccleſia indigebat, ſed realiter probari debet; verum eius opinio intelligitur de friuolis coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Diuturnitas temporis efficit, vt omnia pręſumantur ſollemniter acta.*

2 *Diuturnitas temporis non ſufficit, & quare in propoſito caſu.*

3 *Quæ requirantur ad præſumendum decretum commiſſariorum interueniſſe in alienatione rei Eccleſiæ.*

An ex temporis diuturnitate præſumatur interueniſſe decretum commiſſariorum.

RESOLVT. IV.

POnatur caſus, quod appareat de ſupplicatione, & petitione prædicti aſſenſus Apoſtolici, ac de commiſſione facta à Papa delegatis ad confirmandam ſi irreuidentem, &c. & de ipſa confirmatione, ſeù commiſſariorum decreto ſubſecuto non conſtet, num

ex

ex temporis diuturnitate illud interueniſſe
ſit præſumendum.

1 Pro interuentu decreti facit, quia ex diu-
turnitate temporis omnia præſumuntur ſo-
lemniter acta, vt eſt communis opinio ſecun-
dum *Dec. & alios in l. 1. C. qui admit. Iaſ.* poſt
alios *in l. ſciendum ff. de verb. obligat. Cor. con.*
284. *vol. 4. Bald. in con.* 511. *col. 2. vol. 2.* vbi cõ-
ſuluit, alienationem bonorum Eccleſię præ-
ſumi ſolemniter factam ob temporis diutur-
nitatem, & quaſi poſſeſſionem *Gramat. deciſ.*
90. *Cacher. deciſ. 74. Graff. conſ. 2. titul. noſtro vol.*
2. ſequitur *Menoch. conſ. 90. num. 30. & ſeq.*
vol. 1.

Quidquid tamen præfati dicat, ego in fa-
cti contingentia iudicare contrarium, népè,
quod niſi appareat omnia contenta, & man-
data per Papã in huiuſmodi reſcriptis Apoſ-
tolicis commiſſis Iudicibus delegatis per ip-
2 ſos verè fuiſſe executa, ad illa præſumenda
temporis diuturnitas non ſufficiat, quia talis
præſumptio non eſt iuris, & de iure, ideò cõ-
tra ipſam probatio in cõtrarium admittitur,
Butr. Abb. & reliqui in *cap. quoniam contra de*
probatio. Rurſus requiritur, vt cum diuturni-
tate temporis interueniat ſcientia, & patien-
tia illius, qui conſentire debeat, ita declarat
Alexan. conſ. 218. vol. 6. & conſ. 17. col. fin. conſ.
fin. vol. 4. conſ. 64. vol. 2. Iaſ. conſ. 176. vol. 2. Bar-
bat. conſ. 94. vol. 2. Immò eſſet maxima præſũ-
ptio ſecũdum *Quaran.* quod Commiſſarij no-
luiſſent decretum interponere, eò quod non
inueniſſent expoſita in ſupplicatione verifi-
cari; verum ſecundum eundem; vbi cum tem-
3 poris curriculo concurreret etiã iuſtitia con-
tractus, & euidens Eccleſiæ vtilitas, cõtinua-
tio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcien-
tia, & patiẽtia cuiuslibet rectoris ſucceſſoris
aliter eſſet reſpondendum.

SVMMARIVM.

1 *Res ſemel alienata cum requiſitis, perpetuò alie-nabilis abſq; ſolemnitate efficitur.*
2 *Tempus, quo ſit alienatio eſt inſpiciendum, & quid in noua rei emphyteutica conceſſione.*
3 *Declara vt nu. 3.*

Euidens Eccleſiæ vtilitas in alienatione rei
ſolitæ alienari quo tempore
inſpiciatur.

RESOLVT. V.

1 QVamuis res ſemel alienata, cum ſolem-
nitate, efficiatur perpetuo abſque
ſolemnitate alienabilis, *Garz.* qui
plures allegat *dec. 66.* vtilitas euidens tamen
ſemper, & quocunque tempore exigitur, ſiue
requiritur ex *deciſ. Rauden. 23.* & propterea in
præſentiarum quæſtionis eſt, quo tempore
2 inſpiciatur; Nonnulli tenent inſpici tempus,
quo ſit alienatio, non antè quo cępit res alie-
nari primo loco, & hi ſunt *Rubin. deciſ. 57. vol.*
1. Ioan. Gall. deciſ. 29. diuerſ. Franch. Rot. diuerſ.
deciſ. 582. par. 1. in princip. per *tex. in extrauag.*
ambitioſæ, & cap. 2. de feud. Cæſar de Graſſis dec.
4. de locat. vbi refert fuiſſe deciſũ in noua con-
ceſſione rei emphyteuticæ debere adeſſe eui-
dentem Eccleſiæ vtilitatem tempore vltimæ
conceſſionis, ſeù nouæ, & non ſufficere adfuiſ-
ſe in antiqua conceſſione, & ita pluries fuiſſe
deciſum in Rota, teſtatur idem de *Graſſ. deciſ.*
5. de reb. Eccl. non alien. & fuit dictum in cauſa
nullius Caſtri montis 9. Martij 1580. coram
Brauo, & Romana domus 29. Nouembris
1587. coram Blanchetto.
3 Declara illud procedere quando prima
cauſa conceſſionis ceſſat, ſecus verò quando
illa duraret, vt declarat *Abb. in cap. vt ſuper*
nu. 11. verſ. ego crederem, de reb. Eccl. non alien.
Cæſar de Graſſ. deciſ. 4. num. 17. & ſeq. tit. no-
ſtro Balb. dec. 29. nu. 15.

SVMMARIVM.

1 *Citandus eſt rector in rei Eccleſiæ alienatio-ne, & quid ſi eſſet præſens nu. ſeq. & quid ſi ipſe Summo Pontifici ſupplicaret nu. 4.*
3 *Iudex habens poteſtatem extraiudicialiter ſe informandi, rectorem citare non tenetur.*

An in alienatione rei Eccleſiæ ſi in euiden-
tem rectoris alienantis citatio
requiratur.

RESOLVT. VI.

1 REſpondetur, rectorem alienantem citari
neceſſe eſſe, licet non comparuerit, &
fuerit indefenſus Rot. in cauſa Roman. Caſa-
lis 26. Maij 1567. coram Oradino, & facit
dec. 95. lib. 2. diuer. & iterum Rota in cauſa
Corneri reſciſſionis contractus 16. Ianuarij
1590. coram Orano; & in vna Rom. aliena-
tionis 27. Februarij 1587. coram Blãchetto.
2 Limita primo, vbi rector eſſet præſens, quia
tunc citandus non eſt, *Iaſ.* qui dicit commu-
nem in *rub. ff. de in ius vocan. Bal. in cap. fin. de*
dol. & contum. Bar. in l. quid ego § denunciaſſe
ff. de adult. quod procedit etiam ſi citatio pro
forma requireretur *Iaſ. in l. 1. num. 75. ff. de*
lib. & poſthum. licet præſens in iudicio præſu-
matur, quòd fuerit citatus, *Barb. deciſ. 504.*
Gabriel de citat. concl. 1. nu. 96. Rota in cauſa
Anconitana bonorum 2. Martij 1584. coram

Bubalo, Auximana bonorum 3. Maii 1585. coram Rubeo.

3 Limita ſecundò, quando Iudex commiſſarius poteſt ſe extraiudicialiter informare, *Abb. conſil. 41. nu. 1. verſ. ex quibus verbis, lib. 1. Felin. conſ. 13. n. 7. & ſeq. Monal. conſ. 122. lib. 2.* Rot. in cauſa Rom. domorum 20. Maij 1580. coram Lancellotto.

4 Limita tertio, quando rector ſupplicaret Papæ, *Pariſ. conſ. 111. n. 10. vol. 4.* Rota in cauſa Caſalis 6. Martij 1567. coram Oradino, Romana domorum 20. Maij 1580. coram Lancellotto, Cortonenſis reſciſſionis contractus 26. Iannarij 1590. coram Orano, *& in deciſio. quotid. 95. lib. 2.* Amplia hanc limitationem procedere, etiamſi adeſſet clauſula, vocatis vocandis, quia intelligitur de aliis, quàm de ipſo rectore, qui eſſent vocandi, Rota in dicta Romana domorũ 20. Maii 1580. coram Lancellotto, & d. Cortonen.

SVMMARIVM.

1 *Alienationis contractus rei Eccleſiæ, initus in eius vtilitatem abſq; ſollemnitatibus tenet, & quare num. ſeq.*

3 *Contraria opinio eſt magis recepta, & quare, etiam ſi fiat ex neceſſitate æris alieni ſoluendi.*

4 *Emptor tuta conſcientia res Eccleſiæ abſque ſollemnitatibus, alienatas in euidenti vtilitate detinere poteſt, donec contractus in foro exteriori ob defectum ſollemnitatum caſſetur.*

5 *Nullitas contractus à quo allegari debet.*

Contractus in Eccleſiæ vtilitatem initus, non ſeruatis ſollemnitatibus, an ſuſtineatur.

RESOLVT. VII.

1 Reſpondetur, in hac quæſtione duas reperiri DD. ſententias; prima eſt affirmantium, inter quos ſunt *Dec. in cap. 1. prima lect. n. 71. de conſtit. & ibi addentes in verbo contentioſa, & in cap. quæ in Eccleſiarum, nu. 28. tit. noſtro, Rebuff. in eiuſdem nominis tractatu n. 34. Rodoan. q. 20. & 51. cap. 7. Nauar. in comm. ſub nu. 17. Ant. Gabriel. alios cumulans lib. 3. comm. opin. tit. de reb. Eccl. non alien. concl. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 75.* referens hanc eſſe magis communem, & veriorem opinionem, *Afflict. in Conſtit. Diua memoria n. 66.*

Contrariam tamen opinionem tenuerunt *Sarmient. de reddit. Eccleſ. par. 1. cap. 23. & 24. Rauden. de Analog. cap. 38.*

2 Primæ opinionis fundamentum eſt, quia in caſu iſto interuenit finis, ſeu effectus ad quem reſpiciunt iura ſolennitates requirentia in alienatione rei Eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones *Rebuff. conſ. 19. nu. 13. & conſ. 10. & 11. num. 9. & ſeq.* poſt *Alber. Brun. in tract. de form. & ſollen. act. Rub. de cau. & ſollen.* ob cuius rationis efficaciam, eandem opinionem tenuit *Roder. tom. 1. q. regul. quæſt. 27. art. 9.*

3 Verum quidquid præfati DD. aſſeruerint; hodie in praxi contraria ſeruatur opinio, & ita in iudicando teneas, & ſecundùm illam iudicaſſe Conſ. Neapol. teſtatur *de Franch. deciſ. 35.* cuius ratio eſt, quia alienatio rei Eccleſiæ duo copulatiuè requirit, vt valeat, nempè cauſam, & ſollemnitatem, *Magon. dec. 69. nu. 4. Rota Florent. Guid. Pap. deciſ. 149. Ioſeph. Ludou. deciſ. 93. Rot. Peruſ. Caual. deciſ. 16. nu. 27. & ſequent. de contractib. lib. 1.* nec vnum ſine alio ſufficit, vt tenuit Rota in vna Placen. bonorum 7. April. 1581. coram Seraphino, & Rom. de volutionis 28. Maii 1582. coram Rub. & in Piſaua bonorum 30. Decembris 1584. coram Cantuccio, & in Sabbien. ſiluæ 19. Decembris 1588. coram Seraphino, & in Senen. præd. 8. Ottobris 1584. coram Pamphilio: Romana in validitatis cenſus 24. Maii 1591. coram eodem, Mediolanenſis reſciſſionis permuuationis 10. Ianuar. 1597. eodem, & Mediolanenſis bonorum 7. Februarii, & tandem *Miſinger. conſ. 30. n. 35. & ſequen.* hinc fit vt alienatio rei Eccleſiaſticæ facta abſq; ſollennitate inualida ſit, & reuocanda, *Farinac. in deciſ. 203.* licet facta ſit ex neceſſitate ſoluendi æris alieni *idem cit. dec. Balb. dec. 21. & deciſ. 210.*

4 Declara primò, quod licet defuerint ſollennitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit, tuta conſcientia poterit quis res Eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſollennitatum, vt præter *Sarm. in tract. de reddit. Eccleſ. par. 1. cap. 2. num. 6. & 7.* voluerunt etiam *Abb. in cap. 1. in fin. de reſtit. in integ. Nauar. in comm. de ſpol. cler. §. 1. ſub n. 6. Rodoan. q. 36. n. 4. & ſeq. & Rodriq. d. q. 27. art. 10.*

Declara ſecundò, quòd ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi Eccleſia, in cuius fauorem ſollennitates ſunt introductæ, hoc vellet, eique placebit, adeò, quod hęc nullitas non poſſit ab alio allegari, quàm ab ipſa Eccleſia. *Inn.* cuius dictum ſequuntur *Hoſt. & Zabarell.* aliiſq; *in cap. 1. in princ. de iis, quæ fiunt à Præl. ſin. conſ. cap. Panor. in c. diuerſis fallaciis, nu. 7. de cleric. coniug. Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum, n. 101. in fin. de conſtit. Rot. Roman. in deciſ. diuer. 133. nu. 11. & ſeq. vol. 2. & 262. nu. 9. p. 1.* ita quod, ipſa volente ſtare contractui, non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum, *Menoch.* alios allegans, *in*

add.

add. ad cas. 172. *num.* 62. & infra, *Cardin. Puteus deciſ.* 310. *lib.* 1. *&* 365. *n.* 5. *lib.* 2. & fuit dictum in vna Peruſ. reſciſſionis contractus 24. Februarii, & 18. Maii 1588. coram Blanchetto; Rom. domus 4. Decembris 1592. corã Mantica, Rom. cenſus 10. Decembris 1590. coram Mellino Viſſibonenſ. nullitatis locationis 1. Iulii 1596. coram Pamphilio, & ad materiam præſentis limit. vide *Amod. à Pont. in comm. ad tit. qui feud. dar. poſſunt, nu.* 148.

SVMMARIVM.

1 *In dubio pro decreto Commiſſariorum præſumitur.*

2 *Probatio in contrarium aliquando admittitur, & quomodo probetur vſque ad finem.*

An contra decretum Commiſſariorum admittatur probatio in contrarium.

RESOLVT. VIII.

1 LIcet in dubio præſumatur pro commiſſariorum decreto, & ſic quòd euidens fuerit vtilitas arg. *tex. in l. Herennius, §. Caia,* & quod ibi notatur *ff. de euict. Curt. conſ.* 23. *Mohedan. deciſ.* 12. *de ſentent. & re iud. Balb. dec.* 21. & fuiſſe deciſ. teſtatur *Seraph. deciſio.* 1073. limitatur multis modis, & Primo vt poſſit pro-
2 bari contrarium eius, quod ipſi firmauerunt circa euidentem vtilitatem *Inn. in cap. dudum, tit. noſtro, Gem. in cap. ſine exceptione* 12. *q.* 2. *Abb. conſ.* 41. *vol.* 1. *Dec. conſ.* 142. *&* 133. *Iaſ. conſ.* 155. *vol.* 1. *Gemin. conſ.* 48. *Riminal. iun. conſ.* 233. *nu.* 120. *Rodoan. de cau. vtilitatis, num.* 162. *Rota diuerſ. deciſ.* 178. *nu.* 3. *vol.* 2. præſertim, quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione, *Alciat. de præſumption. regul.* 3. *præſumption.* 10. *lim.* 4.

Volens vero probare contrarium oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valdè clara per teſtes valde graues, *Alexander Neuo conſ.* 30. *num.* 3. *Rot. diuerſ. deciſ.* 21. *vol.* 2.

Limita ſecundò, quando apparet, quod non fuerit formæ congruitas ſeruata, quia tunc pro decreto non præſumitur *Bal. in l. quicunque, C. de bon. quæ lib. & in conſ.* 23. *vol.* 1. *Iaſ. conſ.* 122. *vol.* 3. *Ann. conſ.* 38. *nu.* 31. *vol.* 1. *Auend. de exequen. mand. part.* 1. *cap.* 1.

Limita tertiò quando dubitatur ſi præceſſerit cauſæ cognitio, quia ſi de cauſa non eſt maturè cognitum, ſed per nimiam accelerationem ad decreti interpoſitionem eſt deuentum tunc probatio in contrarium admittitur. *Simoncel. in tract. decret. lib.* 3. *tit.* 7. *inſpect.* 3. *num.* 7. cum aliis, quos cumulat *Menoch. conſ.* 30. *vol.* 1. *& in tract. de præſum. lib.* 2. *præſumpt.* 75. *num.* 35.

SVMMARIVM.

1 *Inutilitas ſeu defectus ab Eccleſia, non autem ab alio eſt alleganda.*

2 *Quid ſi actio eſſet popularis, & quid ante actum conſummatum; & etiam, quando Eccleſia dicit, quod pro parte valeat, & pro parte non, num.* 3. *&* 4.

An defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei Eccleſiæ poterit à tertio allegari.

RESOLVT. IX.

1 DEfectus ſollemnitatis, atque euidentis vtilitatis non poteſt ab alio, quàm ab Eccleſia allegari, ex latè traditis per *Abb. in cap. diuerſis fallaciis, nu.* 5. *de cler. coniug. Felin. in cap. ad noſtram, nu.* 13. *& ſequent. de iur. iuran. Rum. conſ.* 33. *nu.* 34. *lib.* 1. *Crot. conſ.* 129. *nu.* 7. *Corn. conſ.* 121. *vol.* 2. *Rodoan. q.* 47. *&* 58. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna locationis 4. Decembris 1592. coram Mantica, & iterum per *Seraph. dec.* 274.

1 Amplia, vt nec conductor rei Eccleſiaſticæ ad euitandam ſolutionem penſionis poſſit excipere requiſita in alienatione defeciſſe, *Inn. Abb.* & reliqui in *cap.* 1. *de his quæ fiunt à Prælatis abſque conſ. cap. Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum* 5. *not. de conſtit. Iaſ. in l.* 2. *col.* 4. *verſ. vnum tamen C. de iur. emphyt.* faciunt notata per *gloſ. & Bartol. in l. cum iis, §. eam tranſactionem, ff. de tranſact. Bal. in l. neque C. de contrah. ſtipul. & in l. contra ff. de pact. Iaſ. in l. non eo minus, verſ. iſtam regulam C. de procur.* & fuit reſolutum in Rot. in vna locationis, vt refert. *Creſcent. deciſ.* 1. *de locat.*

2 Limita primo in caſu, vbi actio eſſet popularis, quia tunc quilibet agere poteſt, *l.* 1. *ff. de actio. popul.* & fuit reſolutum in Rot. Rom. in vna Exomen. tranſlationis penſionis 26. Octobris 1592. coram Mantica.

3 Limita ſecunda ante actum conſumatum, quia tunc poteſt opponi defectus ſollemnitatis, etiam inuita Eccleſia *Tiraq. de leg. connub. gloſ.* 8. *n.* 88. cum aliis per *Pinellum in l.* 1. *par.* 3. *nu.* 32. *ver. hæc tamen, C. de bonis, quæ lib. Balb. dec.* 25.

4 Limita tertio quando Eccleſia vellet pro parte valere, & pro parte dicere nullum, quia non poteſt ex late cogeſtis per *Couar. var. reſolut. lib.* 2. *cap.* 16. *ſub n.* 5. *Alex. conſ.* 21. *vol.* 4. *Alciat. conſ.* 17. & fuit reſolutum in Rota in vna Placentina decimarum 2. Iunii 1586. coram Bubalo.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Tria inter alia in conſiderando valore rei Eccleſiaſticæ ſunt attendenda, & nu. 2. & 3.*

Quæ attendenda ſint in conſiderando valore rei Eccleſiæ.

RESOLVT. X.

IN conſiderando valore rei Eccleſiæ, ad
hoc, vt inſpiciciatur an alienatio ſit vtilis,
1 habenda eſt primo ratio pacti, quod melio-
ramenta deuoluantur finita linea, quia cum
hoc pactum reſpiciat commodum alienãtis,
eſt pars pretii, *l. fundi partem, ff. de contrah.
empt. Tiraq. de retract. §. 1. gloſ. 18. nu. 38. & 68.*
Rota in cauſa Bononien. de Pipinis 20. Maii
1578. coram de Graſſis, vt patet *in deciſ. 136.
alias 5. nu. 3. de reb. Eccl. non alien.* & iterum in
vna Rom. deuolutionis domorum. 26. Maii
1590. coram Pamphilio.

Limita, ſi bona nunquam ad Eccleſiam eſ-
ſent reuerſura, vt quia locatio eſſet facta in
perpetuum pro quibuſcunque hæredibus;
quia tunc pactum illud nullam reſpicit alie-
nantis vtilitatem *Dec. conſ. 142. ſub nu. 5. ver.
non obſtat, Corn. conſ. 222. vol. 2. Monaldus conſ.
121. vol. 1.*

2 Habetur ratio vicinitatis fluminis, acceſſus
bannitorum, vt fuit dictũ in vna Bononienſ.
S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cãtuc-
cio, & patet etiam *in deciſ. 720. num. 10. par. 1.
Rub. deciſ. 39. num. 16. & ſequent. Mainard. deciſ.
18. lib. 3.*

3 Habetur ratio, quod res indigeat repara-
tione *Balb. dec. 29.* intellige in conceſſione in
emphyteuſim perpetuam, *Dec. conſ. 142. ſub
num. 5. verſ. non obſtat*, quod dicetur de remiſ-
ſione, *Rot. diuerſ. d. deciſ. 720. part. 1.* & fuit di-
ctum, atque reſolutum in d. Bonon. S. Apolli-
naris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, In-
telllige 2. quando rector non poſſet reparare
abſque illius alienatione, *auth. ſi quas ruinas,
C. de Sacroſ. Eccl.* & Rota in d. Apollinaris,
& in vna Aſculana locationis 1539. coram
Litta.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum dandum à Prælato in dubio præſu-
mitur præſtitum.*

2 *Actus factus contra iuramentum cui ius aſſiſtit,
tenet, contra faciens vero periurat.*

An alienatio in euidentem Eccleſiæ vtilitatem facta cum requiſitis à Prelato, qui iurauit non alienare, valeat.

RESOLVT. XI.

1 PRælatus iurans non alienare Romano
Pontifice inconſulto, iuxta formam tra-
ditam *in cap. ego de iur. iur.* quod iuramentum
in dubio præſumitur præſtitum, quamuis de
eo non conſtet ad *deciſ. Creſcent. 2. de iur. iur.*
licet intelligatur iuraſſe etiam in caſu alias
permiſſo à iure ſecundum commun. DD. opi-
nionem in *cap. fin. de Eccl. ædific. & in cap. 1. de
reb. Eccleſ. non alienand. in 6. & in cap. 1. de iis
quæ fiunt à Prælat. abſque conſ. capit.* adeo vt
plerique DD. loquantur per verbum impedi-
tiuum poteſtatis, ve non poteſt non valet, im-
peditur, vt *Lapus allegatio. 30. Bald. conſ. 374. in
fine lib. 3. Ang. conſ. 133. in fine, idem Bald. in
auth. hoc ius porrectum C. de Sacroſan. Eccl. Inn.
Io. And. & Butri. in d. cap. 1. de his quæ fiunt à
Prælat.* & quam plures adeo, vt per iſta videa-
tur dicendum, quod alienatio ſecuta contra
iuramentum in caſu permiſſo eſſet nulla, vt
velle videtur *Sighorol. conſ. 61. & Lauren. de
Rodul. in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 21.* ve-
rum quidquid ſit, ac præfati DD. aſſeruerint,
contraria ſententia per Rot. fuit ſequuta in
vna Roman. locat. S. Andreæ coram Piccolo-
mineo ex regula; quod iuramentum eſt præ-
2 ſtitum in caſu, in quo ius nõ reſiſtit, imò aſſi-
ſtit, ſcilicet in caſu vtilitatis, & actus contra
iuramentum factum valet, licet contra fa-
ciens ſit periurus, vt per *DD. in l. ſi ita quis, §. ea
lege, ff. de verb. oblig.* eſt caſus *in cap. licet, de iur.
iuran. in 6. & in cap. cum contingat eod. Corn.
conſ. 372. vol. 3. Monal. conſ. 122. vol. 2.* & in
caſu noſtro in ſpetie tenet *Abb. in cap. intelle-
cto, de iure iurand. Boic. in cap. vt ſuper, & ibi
Cardin. in §. poſſeſſiones, de reb. Eccleſ. non alien.
Franch. & Gemin. in d. cap. licet, de iur. iuran. in
6. Iaſ. in d. §. ea lege, ff. de verb. oblig. de mente
Lapi. d. allegat. 30.* qui dum dicit etiam in caſu
vtilitatis non poteſt alienare abſque pœna
periurii quaſi periurium non autem actus in-
ualiditatem conſiderat, & hæc opinio vide-
tur communis ſuppoſito, quod iterum Rot.
ſecundum eam cenſuit, vt refert *Creſcent. dec.
3. de iureiurand.*

SVMMARIVM.

1 *Regulariter, & cauſa, & ſolemnitatis in rei Ec-
cleſiæ alienatione copulatiuè requiruntur.*

2 *Emptor, vti malefidei poſſeſſor, rem Eccleſiæ alie-
natam abſque requiſitis retinens, ad fructuum
reſtitutionem tenetur.*

3 *Clauſula ſupplentes, &c. in hac deciſ. quid de-
notet.*

An in alienatione rei eccleſiç ſolemnitas, & cauſa copulatiuè requirantur.

RESOLVT. XII.

1 ABſolutiſſimum eſt penes DD. in alienatione rerum Eccleſiæ duo copulatiuè requiri, nempè ſolemnitatem, & cauſam *cap.1.de reb.Eccleſ.non alien.in 6.& clemen. 1. cod. Dec.conſ.142.num.4. Rebuff.conſ. 100. Iaſon.conſ. 54. lib.1. Rimin. conſ.233.vol. 3. Menoch.conſ. 872.lib.9.Pariſ.conſ. 14.num.2.vol. 4.Surd.conſ.181.num.14.& conſ.301. num.25. Sarmien.de reddit.Eccleſ. part.1.cap.2.in princ. Maſcard. de probat.con.78.nu.6.cum ſeq.vel. 1. Vtiuus dacil.145.num.20.lib.1.Guid.Pap.deciſ. 156.Marcb. deciſ. 35.part. 1.Rot. diuerſ. deciſ. 278.num.1.par.1.& 160.num. 1.& deciſ. 178. part.2.Magon.deciſ.69.num.4.Couar. var.reſolut.lib.2.cap.17.nu.2.* & propterea vnum ſine alio non ſufficere voluerunt *Barbat. conſ. 40. lib.1.Rolādus conſ.15.lib.1.Grammat.deciſ.79. Capyc.dec. 105.& 113.num.8.Rimin.iun. conſ. 364.num.55.vol.4.Houd.conſ.31.nu.14.Simon. de Pratis conſ. 58. num.13.vol.1.Magon. deciſ. 69.Rot. Florentin.num. 5. Rot.deciſ. 756. num. 1.& 3.*

Amplia primo, etiam ſi conſtaret de euidenti vtilitate Eccleſiæ,& ipſa Eccleſia vellet ſtare contractui, *de Franch.dec.35.Bald.deciſ. 90.Rubin. deciſ.29.Theſaur. fori Ecc.part. 1.capit.15.num. 74.Anton. lib. 1.variar.reſolution. cap.5.*

Amplia ſecundò,vt adeò vno deficiente, contractus cenſeatur nullus, vt etiam cōtrahentes incurrant excommunicationem Papalem, de qua *in extrauag. Ambitioſe, de reb. Eccleſ. non alien. ita Claud.Tuti. in allegat. 24. Put.deciſ.3. num.1.part. 2. Rota diuerſa deciſio. 896.par.3.Balb.deciſ.22.Ozaſc.deciſ. 167.num. 2.& ſequent.Surd.conſ.181.n.1.& ſeq.*

Amplia tertio, vt rem taliter alienatam retinens,vti malefidei poſſeſſor teneatur ad reſtitutionem fructuum, *cap. nulli liceat 12. quæſt.2.Ozaſc.deciſ.160.num.2.Balb.deciſ.203. Rota diuerſ.deciſ.14.num. 2.cum ſeq. part. 1. & deciſ.246.num.4.part. 2.Surd.conſ.249. num.2. Couarr. variar.reſolut.lib.1.cap.3.nu.8.cum.ſeq.* ſed an in foro conſcientiæ ſit tutus, vide *Rodoan.fol.222.n.1.& ſeq.* vnde dum *Natta conſ. 441.n.29.Ozaſc.dec.68.nu.28.Rota deciſ. 225. part.3.*dicunt ſufficere cauſam neceſſariam, vel euidentem vtilitatē Eccleſiæ, abſque beneplacito Papæ, non eſt eorum dictum ſequendum, cum ſit contra communem opinionem.

3 Sed an ſtante clauſula *ſupplentes*, &c. appoſita in litteris, tunc operetur, vt vnum ſine altero ſubſtineatur adde *Pariſ.conſ. 10. num. 21.& idem conſ.47. vol.1. cum alijs* per eundē congeſtis *conſ.3.nu.51.vol.3. conſ.11.n.4. vol. 4.Surd.conſ.245.num.44.Antoain.lib.1.variar. reſol.cap.5.Theſau.for.Eccl.par.1.cap.15.n.78.*

SVMMARIVM.

1 *Alienatio facta cum requiſitis, in dubio præſumitur utilis.*

2 *Dicenti de non euidenti utilitate, onus probandi incumbit.*

3 *Damno probato, nulla erit alienatio, dato, quod à iudice vigore gratiæ, ſi in euidentem fuerit confirmata.*

4 *Rector aſſerens cauſas eſſe falſas, onus probandi ei incumbit, ubi alienatio rei Eccleſiæ fuerit confirmata.*

An alienatio rei Eccleſiæ in dubio vtilis præſumatur.

RESOLVT. XIII.

1 NOn eſt dubitandum, vtilem præſumi, quando fit cum debitis ſolemnitatibus, *Bald.in cap. 1.col.9.qui. feu.dare poſſ.Iaſ. conſ.54.num.3.lib.1.Dec.conſ.142.num. 1.& in conſ. 341. num.12. Abb. conſ.41. num.2. lib.1. Alex.conſ.79. num.6.ad fin. vol. 1. Pariſ. conſ. 24.num.4.vol.4.Couar.lib.2.variar.reſolut.cap. 17.num.2. Gabriel de ſententia, concl.5. num.2. Capyc.deciſ. 16.* Rota in cauſa Raguſina emphyteuſis 20.Iunij 1578.coram Lancellotto, vt patet *in dec.479.nu.1.par.1.diuerſ.*Auximana bonorum 1. Februarii 1588. coram Seraphino, Piſana bonorum, 8.Aprilis 1585.coram Viceconite, Auximana bonorum, 13. Maii 1585. coram Rubeo, & in eadem 15. Nouembris 1586. coram Robuſterio, Volātrana bonorum 28.Nouembris 1586.coram Blanchetto, Roman. demolitionis domorum 26.Martii 1590.coram Pamphilio, Florentina bonorum 7. Maii 1590. coram eodem. Rom.caſalis Turricellæ,29.Aprilis 1594.coram Seraphino,Bononienſ.bonorum, 16.Iunii 1595. coram Millino, & 20. Nouembris 1595.coram eodem, 27. Maii 1596.coram Arrigonio,Mediolanen.bonorum,10.Ianuarii 1597.coram Pamphilio.

2 Vnde dicenti alienationem læſiuam Eccleſiæ incumbit onus probandi læſionem,vel non euidentem vtilitatem, *Bald. in d. c.1.n.7. de his qui feu.dare poſſ.Cor.conſ.81.n.27. vol.1. Dec.in cap.quoniam contra, num.42.de probat. Couar.loco cit. in fin. Abb. d. conſ. 41.Alexan.*

Pa-

*Pariſ.& Dec.locis cit.Iaſ.d.conſ.*54.*num.*3.Rot. in cauſa Mediolanenſ. bonorum 10. Ianuarij 1594. coram Pamphilio, & in Rom. deuolutionis domorum, 26. Martij 1596. coram eodem Pamphilio, Romana caſalis Turricellæ 28. Ianuarij 1578. coram Cantuccio, vt patet *in deciſio.diuerſ.*78.*nu.*3.*par.*2.

3 Verum quando poteſt probari læſio, vel damnum, alienatio erit nulla, etiam ſi à Iudice fuerit confirmata vigore gratiæ ſi in euidẽtem, *Dec.conſ.*142.*Monald.conſ.*33. *Menoch. conſ.*115.*vol.....Rot.diuerſ.dec.*181.*nu.*4.*par.*1. Rota in cauſa Lucana bonorum, 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto.

4 Adde tamen, quòd quando alienatio rei Eccleſiæ eſt confirmata, Rectori aſſerenti cauſas eſſe falſas, incumbit onus probandi, *Abb.dict.conſ.*41.*num.*6.*Pariſ.in eodem conſ.ac Couar.loco citat.in fi.nu.*2.& fuit dictum in Rota in vna Bonon. S. Apollinaris 24. Martij, & 20. Iunij. 1586. coram Orano, & vide in eadem, 9. Iunij 1589. coram eodem.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio fit ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur, non ſolum vtiliter eſſe ceptam, ſed etiam Eccleſiam fieri locupletiorem, num.*2.

3 *Vtilitas eſt neceſſaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare, nu.*4.

5 *Subreptio, quando attendatur in gratia ſi in euidentem.*

6 *Clauſula in confirmatione alienationis (dummodo debito pretio ſit facta) quomodo intelligatur.*

Alienatio rei Eccleſiæ, vt valeat, ſufficit, illam vtiliter fuiſſe ceptam.

RESOLVT. XIV.

1 REſpondeo diſtinguẽdo, quod aut huiuſmodi alienatio ſit ex cauſa neceſſitatis, & tunc illi ſtatur qualemcunq; exitum habeat, dummodo ſit vtiliter cepta, *l.ſed, an vltrò*, §.1.*ff.de neg.geſt. Balb.dec.* 121.*Rauden.de Analog.cap.*61 *nu.*16.

2 Si verò fiat ex cauſa vtilitatis, non ſufficit eam vtiliter cæptam, ſed requiritur Eccleſiam fieri locupletiorem, *l.ſi pupilli, in princ.ff. de nego.geſt.* ita poſt *Ioann. de Fano* diſtinguit *Archid.in cap.ſine exceptione* 12.*q.*2.& ibi *Lauren.de Rodulph.num.*14. *Gemin. col.*2.*circa medium, verſ.in hac quaeſt. Bellam.nu.* 6.*in gloſſ.*ſed nonnè *Henric.Boich. in c.tua, de his, quæ fiunt à Præl. abſq; conſ.cap.* & reſolutum in Rota in vna Rom. Caſalis Turricellæ 10. Maii 1578. coram Cantuccio, & patet *in deciſ.diuerſ.*65.*num.*4.*part.*2.

3 Licet vt quidam aſſerunt, ſufficiat, quod vtilitas adſit ab initio, nec attenditur, quod poſtea accidat, *Calder. conſ.* 5.*de rer. permut. Alciat.conſ.*37.*nu.*5.*Monal.conſ.*117.*nu.*3.poſt *Bal.conſ.*334.*in fi.vol.*1.*Alex.conſ.* 16.*num.*41. *volum.....Tiraq. de retract. conuent.* §. 7.*glo.* 1. *nu.*10.& Rota in vna Anchonitana terrarum 13. Iunii 1578. coram Seraphino: & in Florent. bonorum 7. Maii 1591. coram Pamphilio, & iterum in vna Rom. Caſalis 7. Iunii 1591. coram Gipſio; quia intentio Papæ eſt,
4 vt cedat in Eccleſiæ vtilitatem, & nil aliud curat *Soccin.conſ.*15.*num.* 51.*vol.*1. *Ruin.conſ.* 157.*num.*25.& 27.*vol.*1.*Dec.conſ.*142. & fuit reſolutum in Rota in vna Placentina bonorum 7. Nouẽbris 1580. Coram Seraphino, & in eadem 7. Aprilis 1581. coram eodem, & in Romana domus 2. Decembris 1588. coram Bubalo; Auximana bonorum 1. Februarii 1580. coram Seraphino.

5 Vnde in gratia ſi in euidentem non attenditur ſubreptio, quando non eſt circa vtilitatem, ſed quãdo reſpicit vtilitatem, quia tunc gratia vitiatur, *Dec.d.conſ.*142. *nu.*6.*Menoch. conſ.* 122. *vol.* 2. & fuit dictum in cauſa Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, & in dicta cauſa Auximana bonorum coram eodem 1. Februarii 1580. & in vna Placentina bonorum tenutę (della Maddalena) 27. Iunii 1597. coram Seraphino, & in dicta Romana domus 2. Decembris 1588.
6 coram Bubalo; & clauſula in alienationis confirmatione (dummodo debito pretio ſit facta) intelligitur de pretio communi, vel de euidenti vtilitate, vt fuit dictum in vna Viglieueran. locationis 27. Nouembris 1596. coram Corduba.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas putatiua in alienationibus quando ſufficiat.*

An in alienatione rei Eccleſiæ vtilitas putatiua ſufficiat.

RESOLVT. XV.

REſpondeo cum diſtinctione, quod aut ab initio adfuit cauſa primaria vtilitatis, vt quia bona erant ſterilia, licet non fuerit vtiliter contractum in pretio, & hoc caſu contractus non eſt nullus, ſed Eccleſiæ datur reſtitutio, aut verò cauſa vtilitatis non
1 adfuit ab initio, & tunc vtilitas putatiua non ſufficit, & contractus eſt ab initio nullus, *Ant.*

de

*de Butr.in cap.1.num.12.cum ſeq.de in integr.reſtitu.Imol.n. 1.verſ.item nota, & nu. 16.circa fin. Anan.num.27.verſ.quid autem, & ibi Abb.*qui dicit eſſe communem opinionem *n. 17. Ioan. Andr.in cap.per tuas,n.6.& ſeq.de arbit.Couar. var.reſolution.lib.2.cap.17.n.2.circa med. verſ. ſed opinio poſterior, Ant.lib.3.var.reſol. cap.21. nu.3.& ſeq.* & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Cluſina bonorum 24. Nouembris 1574.& 15.Iunii 1571.coram Lancellorro,& iterum in vna Gadicenſ. cenſus 23. Ianuarii 1593. coram Seraphino *Rot.diuerſ. dec.18.& 181.nu.2.par.2.*

Et vtilitati purariuæ tunc ſtatur, quando eſt ſeruara forma, *Anchar.in cap.cum apoſtolica,nu.11.de his quæ fiunt à præl.abſque conſ.cap. Abb.conſ.41.nu.3.vol.1.Felin.conſ.17.n.13.& ſeq.Monal.conſ.13.num.6.* poſt *Alciat.conſ.17. num.7.*& fuit in Rora reſolutum in vna Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, vt patet *in deciſ. 181. num.3. & 4.p. 1. diuerſ.*

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis, potius in fraudẽ præſumitur, quã in eius vtilitatẽ.*
2 *Clauſula poſita in alienatione rei Eccleſiæ (ſine præiudicio Eccleſiæ) quid operatur.*
3 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis bonæ famæ cum ſollemnitatibus, non præſumitur in fraudem, nec etiam in caſu,nu.ſeq.*
5 *Alienatio rei Eccleſiæ facta cõſanguineo, quamuis in fraudem præſumatur, non tamen redditur nulla.*

An alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis præſumatur in fraudem.

RESOLVT. XVI.

1 REſpondetur, quod potius præſumitur facta in fraudem, quam in vtilitatem Eccleſiæ, vt habetur per *DD.* communiter *in Authen.quibuſcunque,C.de Sacroſan.Eccl.Iaſ. in cap.2.n.14.& ſeq.qui feud.dar.poſſ. Curt.Iun.de feudo par.2.q.7.Alciat.de præſumpt. reg. 1.præſump.25.num.1.* & fuit late reſolutum in Rota Rom.21.Iunii 1599.coram Pegna, & in cauſa Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, Bononienſ. Sancti Apollinaris 2.Aprilis 1582.coram Cantuccio, & in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram eodem, & in vna Senenſ. afflictus 11. Februarii 1591.coram Pamphilio, *Cæſar de Graſſis dec.4.nu.24. de rebus Eccl. non alien.Rota diuerſ.deciſ.181.num.5. par. 1. & deciſ.720. num.1.par.1.*

Limita præfaram opinionem non procedere, vbi in alienatione eſſet adiecta clauſula, ſine præiudicio Eccleſiæ, quia tunc valeret,
2 nec in in fraudem præſumeretur, ſecundum *Arch.in cap.cum Epiſcopus, in fine 10. q.2.Cardin.in clem.1. §. Abbatis nu.2. de exceſſ.prælat. Feder.de Senis conſ.52.ſub nu.2. Aluar.in cap.1. nu.7.circa medium,verſ.ex quo nota, ſi de inueſt. int.dom.& vaſſal.Imol.in cap.vt ſuper nu.15. & Abb.nu.15.& 19.de reb.Eccleſ. non alien. & in conſ.41.num.3.verſ.per hoc etiam tollitur, lib.1.* latiſſimè *Iaſ.in cap.1.num.17.qui feud.dar. poſſ.* vbi teſtatur de magis communi, *Curt.* qui dicit communiorem *in tract. de feud. par. 2. q.7.* & fuit in Rota reſolutum in vna Roman.Caſalis 6.Aprilis 1576.coram Cantuccio,& iterum in vna Bononien. bonorum de Marano 16.Iunij 1595.coram Mellino.

3 Limita ſecundo ſi alienatio fieret cum debitis ſollemnitatibus, & in conſanguineos bonæ famæ,& conditionis, *Arch.in d.cap.cum Epiſcopus,in fine 10.q.2.Feder.de Sen.d.conſ.52.* d.Roman.6.Aprilis 1576.coram Cantuccio, vt patet *in dec.diuer.18. nu.2. verſ. & prædicta debent,par.2.*

4 Limita tertio, vbi alienatio fierat pluribus, inter quos vnus tantummodo eſſet conſanguineus illius,qui alienauit, quia tunc omnis fraudis ſuſpitio, atque præſumptio læſionis Eccleſiæ ceſſat, *Menoch.conſ.559. vol.4.* & fuit reſolutum in d. Rom. Caſalis 1576. coram Cantuccio, vt *in d.dec.diuerſ.18.nu.6.verſ.præterea accedit,par.2.*

Animaduertendum tamen ſummoperè eſt in præſenti quæſtione, quod ex ſupra enarra-
5 ta præſumptione, vt in prima concluſione diximus, alienatio non videtur nulla, *Abb. d. conſ.41.num.3.verſ.per hoc etiam tollitur,vol.1. Alc.de præſumpt.reg.1.præſumpt.29.ſub nu.3.*& fuit reſolutum in Rot. Roman. in vna bonorum 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite Bononienſ. bonorum 16. Iunii 1595. coram Mellino,& in vna Papien. bonorum 28. Apr. 1595.coram Seraphino, *Rot.diuerſ.deciſ. 121. nu.6.& ſeq.par.1.*

SVMMARIVM.

1 *Alienans res Eccleſiaſticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius hæredes, num.2. non ſolum ad rem, ſed etiam ad damna, & intereſſe, num.3.*
4 *Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid ſi fuerit in mala fide.*
5 *Prælatus ſucceſſor contra prædeceſſoris hæredes pro rei Eccleſiæ alienatæ pretio agere poteſt.*

Alie-

Alienans res Eecleſiæ an teneatur de euictione de proprio.

RESOLVT. XVII.

1 AFfirmatiuè eſt reſpondendum per *text.* expreſſum *in cap. Vulterana*, ibi, *ſit emptoribus ad eum recurſus*, vbi *Gem.colum.1. ver.nota, quod Prælatus malè alienans 12.q.2. gloſ.in cap.ſi quis Presbyterorum (verbo alienata) vbi Innoc.in prin.Imol.num.19.& ſeq. Bald. nu.16.Hoſt.col.2.ver.ſed nonnè emptor, Abb.in fi.Bero.nu.49.in fi.de reb. Eccl.non alien.Benint. conſ.131.Alciat.conſ.39.Feder.de Sen.conſ.71. nu.7.& ſeq.*& fuit reſolutum in Rota Rom.in vna Placentina euictionis 5. Maij 1589.& 2. Aprilis 1590.coram Platto, & iterum in vna Firmana bonorum 16. Ianuarij 1585.coram
2 Litta. Amplia primo procedere etiam contra alienantis hæredes,quia contra eos emptori datur actio, *l.1. C. vt actio hæred. & cont. hæred.Bal.conſ.29. vol. 1. Alban.conſ.212.vol. 1.*& fuit reſolutum in eadem Rota Roman. in vna Placentina euictionis 5. Maij 1589. & 2.Aptilis 1590.coram Platto.

Amplia ſecundo, vt nõ ſolum ad pretium, ſed etiam ad intereſſe, & damna teneatur alienans,vel eius hæres,*l.venditor,l.ſi cum creditor in fine, & l.euicta la ſeconda, ff.de euictio, Inn.in d.cap.ſi quis Presbyterorum,verſ.peto mihi,Hoſt.verſ. ſed nonnè, Bero.num.49. Cardin.in clem.1.q.25.eod.tit.*& Rota in d.Placentina.

An autem indiſtinctè emptor pro euictione habeat actionem contra alienantem, vel ſolum, quando eſt in bona fide; ſecus verò ſi in mala ſit fide,vide *Imol.in d. cap. ſi quis Presbyterorum,nu.19.& ſeq.. Abb.in fine Bero.n.50. Lauren.de Rodulf.in cap.ſine axceptione,n.180. 12.q.2.& Card.in d.elemen.1.d.q.*& Rotam in d.Placent.

4 Adde, quod Prælatus modernus poteſt agere contra hæredes prædeceſſoris,pro pretio rei Eccleſiæ alienatæ,vt per *DD. in d.cap.ſi quis Presbyterorum,& l.iubemus,§.Œconomus, vbi Salicet.in princ.& Bald.in §.ſanè, nu.5.C.de Sacroſ.Eccl. Rodoan.de reb. Eccl. non alien. pag. 10.nu.9.& pag.470.num.22.*& fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana liquidationis fructuum 17. Octobris 1571.coram Orano, & iterum in vna Romana Caſalis 13. Aprilis 1593.coram Blanchetto,& facit *deciſ.Rot.diuer.14.nu.6.part.1.*

SVMMARIVM.

1 *Fructus debentur à die alienationis in rei Eccleſiæ nulliter alienatæ recuperatione.*
2 *Error iuris in hac quæſtione nõ excuſat,& quare.*
3 *Error facti hoc in caſu excuſat, ſed fructus à die motæ litis debentur.*

An in reuocatione rei Eccleſiæ nulliter alienatæ veniant fructus reſtituendi.

RESOLVT. XVIII.

IN recuperatione rei Eeeleſię,nulliter alienatę,vt puta ex defectu ſollemnitatis fru-
1 ctus debentur à die alienationis, *l.iubemus,§. 1.vbi Bal.& reliqui,C.de Sacroſan.Eccl.cap.11. quis Presbyterorum,vbi Butr.Abb. & Anan. de reb.Eecleſ.non alien.&* Bero.*ibidem,n.14. Curt. ſen.conſ.71. col.7.ver.ita declarat, Fel.conſ.17. nu.3.& in cap.cum cauſa,num.27.de re iudic.*vbi teſtatur de communi,*Cor.conſ.22.n.13. vol.1. Gram.deciſ.79.nu.8. & ſeq. Menoch. de recuper. poſſeſſ.remed.15.num.634.*& fuit reſolutum in Rot. Rom. in vna Placentina bonorum 26. Iunii 1585.coram Blanchetto, & iterum in vna Vlixbonen. nullitatis 1. Iulii 1596. coram Pamphilio, & voluit etiam *Pinell. in repet.l.2.par.3.nu.4.& ſeq.C.de reſeinden.vendit.*

2 Amplia, vt hoc caſu error iuris non excuſet,cum ius reſiſtat,*Bart.in l.ſed ſi lege,§.ſcire, ff.de pet.hæred. DD.in d.c.ſi quis Presbyterorum,* Bal.*conſ.31.nu.6.& ſeq. vol.1.Curt.ſen. d.conſ. 71.Fel.d.cap.cum cauſa, nu.27.Alex.conſ.339. nu.5.& ſeq.vol.2.Gramm.d.deciſ.* Bero.*cit.loco, n.14.verſ.Ioan.de Imola,Alciat.in l.mouentium, nu.6.ff.de verbor. ſignif.*& fuit reſolutum in d. cauſa Placentina bonorum 26. Iunii 1585. coram Blanchetto.

3 Limita,ſi in facto erraretur, quia tunc error excuſaret,puta ſi emptor cogitauit aſſenſum Apoſtolicum interueniſſe, qui tamen nõ interuenit,*Felin.d.c.cum cauſa,nu.27.verſ. procedere, de re iud.Bero.d.c. ſi quis* Presbyterorum, *nu.45.Raudenſ.de Analog.lib.2.cap.27.n.13.& ſequent.Coſta conſ.17.nu.4.*& hoc caſu fructus non debentur,niſi à die motæ litis,vt tradunt *DD.* communiter *in d.c.ſi quis* Presbyterorum, *Alciat.d.l.mouentium,nu.6.Fel.conſ.39.num.7.*& fuit reſolutum in d.Vlixbonen. locationis, 1.Iulij 1596.coram Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio facta per procuratorem fines mandati excedentem,eſt nulla.*
2 *Scientia capituli requiritur, ad hoc vt alienationis facta per procuratorem fines mandati excedentem,ratificatio inducatur.*
3 *Canonici abſẽtes,in ratificatione nõ ſunt vocãdi.*
4 *Nomina Canonicorum in alienationis inſtrumento an ſint exprimenda.*

An

An procurator capituli excedendo fines mandati, operetur, vt alienatio rei Eccleſiæ ab eo facta, ſit nulla.

RESOLVT. XIX.

1 PRæfatam alienationem fuiſſe inualidam reſpondetur per *tex. in l. diligẽter, ff. mandat. & cap. cum dilecta, de reſcriptis, cap. quod quibuſdam, cum ibi not. extra de fideiuſſ. Abb. in cap. fin. propè fin. de reſt. ſpol. Alex. conſ. 27. nu. 3. vol. 1. Dec. conſ. 493. nu. 8. Pariſ. conſ. 47. nu. 50. vol. 1. & Menoch. conſ. 339. vol. 2. Farinac. deciſ.* 204. & ita latè fuit dictum in Rota Romana in vna Cortonenſ. bonorum 28. Martij 1588. coram Platto, & iterum in vna Perufina reſciſſionis contractus 28. Martij 1588. coram Comitulo, & in vna Corton. bonorum 9. Iunij 1589. coram Platto.

2 Nec ratificatio huiuſmodi alienationis inducitur ex ſcientia fratrum, vel Canonicorum, ſed ſcientia capituli requiritur, *Arch. in cap. ſine exceptione, in fine, 12. q. 2. Inn. Card. Abb. & reliqui in cap. 1. & in cap. continebatur de his quæ fiunt à præl. Clar. in §. emphyteuſis, q. 10. verſ. ſed nunquid, Alex. conſ. 519. n. 3. vol. 4. Dec. conſ. 437. nu. 3. Corn. conſ. 224. nu. 18. vol. 4. Bal. in Auth. hoc ius porrectum ſub nu. 3. in fin. C. de Sacroſan. Eccl.* & fuit reſolutum in d. Cortonen. bonorum 28. Martii 1588. & 9. Iunii 1589. & 26. Ianuarii 1590. coram Platto, Romana domus 7. Iunii 1591. coram Blanchetto, Tiburtina nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.

3 Nec Canonici abſentes ſunt vocandi, *Dec. in cap. cum omnes, nu. 7. verſ. in abſentibus*, vbi de communi, & ibi *Bero. nu. 82. in fine*, & latè *Fel. nu. 22. de conſtit. Iaſ. conſ. 54. col. 3. n. 2. verſ. iſta ſunt, vol 1. Rebuff. de alienat. rer. Eccl. n. 77. Abb. in cap. 1. nu. 5. de his quæ fiunt à Præl. abſque conſenſ. cap. Guid. Pap. deciſ.* 160. & fuit reſolutum in Rota Roman. in vna Mediolanenſ. bonorum de Nouedo 20. Maii 1581. coram Lancellotto, vt patet in *deciſ. diuerſ. 29. lib. 3.* An autem in hoc inſtrumento alienationis ſit neceſſe nomina præfatorum Canonicorum exprimere, vide *Mohed. dec. 1. de rebus Eccl. non alien. Ioſeph Ludouic. in deciſ. Lucan. 27. Verall. dec. 165. part. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio ſi in euidentem per obitum concedentis ante præſentationem expirat.*
2 *Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iuſtitiæ non habet locum ſi ſupplicatio infra annum à die obitus concedentis non præſentetur.*

An ſupplicatio ſi in euidentem expiret per obitum concedentis ante præſentationem.

RESOLVT. XX.

1 NOn eſt dubitandum ſupplicationem expirare, ſi ante eius obitum Commiſſariis non præſentatur, *Dec. in cap. relatum, nu. 3. de offic. deleg. Baldus in cap. tuam, num. 3. de ordin. cognit. cum alijs*, quos cumulat *Gabriel. de præben. concl. 1. n. 57. & 13.* & fuit reſolutum in Rota Roman. in cauſa Tiburtina Hortus 12. Decembris 1588. coram Mantica.

2 Et propterea ſubiacet regulæ reualidatoriæ literarum gratiæ, & iuſtitiæ, & ſi non præſentatur infra annum à die obitus concedentis, non ſuffragatur, vt fuit in Rota deciſum in cauſa Elnen. mineriorum 10. Iunii 1587. coram Blanchetto, & in d. Tiburtina.

SVMMARIVM.

1 *Fraus in dubio non præſumitur.*
2 *Fraus quando præſumatur.*
3 *Fraus quando non præſumatur, & nu. ſeq.*

An alienatio rei Eccleſiæ præſumatur in fraudem, ac ſimulata, ſi alienans reperiatur poſſidere poſt alienationem ipſam.

RESOLVT. XXI.

1 FRaus in dubio non præſumitur, *l. dolum, C. de dolo*, & qui illam allegat probare tenetur *leg. Quoties, ff. de probat.* verumtamen per coniecturas benè probatur, & inter duas principaliter illa videtur, quando venditor poſt vẽditionem reperiretur poſſidere bona
2 vendita, & præſens, & homo intelligens, & cautus eſſet emptor in ſuis negotiis, &c. nam tunc fraus præſumeretur argumento *l. qui cum vno, §. fin. ff. de re militar. Bartol. in l. poſt contractam, nu. 4. ff. de donat. Bald. in l. qui teſtamentum, n. 5. ff. de probat. Dec. conſ. 659. vol. 2. & in conſ. 36. vol. 1. conſ. 341. n. 13. & in conſ.* 409. & ratio eſt quia non præſumitur quis alienaſſe ea, quæ repertus eſt poſſidere, *l. ſicut, §. ſupernacuum ff. quibus modis pignus ſoluitur*, voluit *Bald. in l. omnes, §. Lucius, ff. de his quæ in fraudem creditorum.*

Prout etiam fraus præſumitur quando hæres hæreditatem repudiauit, & in poſſeſſione bonorum perſiſtit *Crauet. conſ. 100. n. 7. Morot. conſ. 29. nu. 4. Cacheran. conſ. 73. n. 5. & ſequenti, Antibol. in tract. de muner. §. 4. nu. 72. & Maſcardus concl. 815. nu. 48.*

Prout etiam quando donator remanſit in

poſſeſſione bonorum donatorum, *Speculator in tit.de donat.*§.1.*nu.*7.*Mandell.conſ.*97.*nu.*5.*Bart.conſ.*64.*num.*4.*Ruinus conſ.* 119.*vol.*1.& fuiſſe deciſum in Curia R. teſtatur *Bellamera in deciſ.*71.

3 Supra poſitam concluſionem limita dupliciter. Primò, vt non procedat quando poſſeſſor venditor correſponderet emptori de fructibus, vt docuit idem *Bartol.in l. poſt contractum poſt nu.*4.*ff. de donat. & in l.ſicut,* §.*ſupervacuum,ff.quibus modis pignus ſoluatur, Crot. conſ.*141.*verſ.præterea,n.*11.*Rimin.ſenior conſ.* 69. *vol.* 1.

4 Limita ſecundo non procedere etiam in muliere, minore, & ruſtico, qui emerunt, nam licet venditor remanſiſſet in poſſeſſione bonorum venditorum non tamen præſumeretur fraus, *Ioannes Anibal.in leg.poſt contractum poſt nu.*135.*ff.de donatio. & Maſcard.citat.concluſione* 815.*nu.*52.

SVMMARIVM.

1 *Remedium reſtitutorium Eccleſiæ competit cecidenti à poſſeſſione ex contractu nullo.*

Eccleſiæ quæ cecidit à poſſeſſione ex contractu nullo ob non ſeruatas ſollemnitates, an competat remedium reſtitutorium.

RESOLVT. XXII.

SEd non inconuenit, vt hoc loco explicemus id, de quo aliàs conſultus iudicaui; an Eccleſiæ, quæ cecidit facto proprio à poſſeſſione ex contractu nullo, non ſeruata ſollemnitate, competat aliquod remedium reſtitutorium ad poſſeſſionem rei alienatæ, & ſuppoſito, quod conſtet de primo extremo reſpondi affirmatiuè, ſcilicet Eccleſiæ competere remedium reſtitutorium ex

1 conditione ſine cauſa, vel triticaria, iuxta *l.* 1. *in fin.& l.*2.*ff.de conditione triticaria,& l.in debiti,*§.*nummi, ff.de conditione indebiti,* vbi *Bartol. nu.* 2. dicit quod competit conditio indebiti, *Iaſ.in l.*1.§.*ſi vir num.*28.*ff. de acquirenda poſſeſſione*, vel ex conditione iuxta *Authent. qui rem Codic. de Sacroſan. Eccleſijs*, de quibus remedijs in his terminis *Bartol.in l.ſi alienam, num.*3.*&* 4.*ff.ſoluto matrimonio, & ibi Paul.de Caſtro,nu.*3.*Alex.conſ.*1.*n.*24.*lib.*4.*Iaſ. in* §.*ſic itaque,nu.*38.*Inſtit. de actionibus, Aymon.conſ.* 299.*nu.*2.*Nat.conſ.*288.*nu.*3. & quod præfata remedia competant Eccleſiæ fuit deciſum in Rota Romana in vna Aſculana prædiorum 13.Ianuarij 1587.coram Robuſterio.

SVMMARIVM.

1 *Donatio alicui facta, & poſt eius mortem Eccleſiæ, quoad Eccleſiam reuocari poteſt ſecundum vnam ſententiam, non tamen, ſi Notarius nomine Eccleſiæ ſtipulatus fuerit, nu.ſeq.idem dicendum ſit fuiſſet iurata,nu.*3.

Donatio facta alicui, & poſt mortem eius Eccleſiæ, an hoc pactum in fauorem Eccleſiæ poſſit reuocari.

RESOLVT. XXIII.

HVius quæſtionis reſponſio videtur negatiua, ex communi Doctorum ſententia, quam colligit *Romanus in l. ſi pecuniam, num.*22.*ff.de cond. cauſa data Salicet.in l.*1.*C.ſi mancipium* ita fuerit alienatum, *Corneus conſ.* 68.*col.*3.*vol.*3.*Lupus in rubr. de donat.inter vir. & vxor.*§.54.*in fine,Menoch.conſ.* 92. *num.* 75. *lib.*1.*Burſatus conſ.*173.*nu.*68.*vol.*2.*Suarez allegatione* 19.*& in l. quoniam in prioribus,quæſt.* 8.*Cod. de inoffic. teſtamen.* & dicit communem *Ducnas reg.*216.*Guglicl.Benedict. in cap.Raynutius,verſic.ſi abſque lib.nu.* 23.*de teſtam.*

1 Sed contra hanc communem ſententiam tenet *Bart.in l.qui Romæ,*§.*Flauius,ff.de verborum obligat.* quam ſi ſequi velis, illam poteris dupliciter limitare.

2 Primo limita, quando Notarius nomine Eccleſiæ ſtipulatus fuiſſet, *Soccin. iunior* dicēs communem *conſ.*118.*nu.*13.*lib.*2. *Decius conſ.* 239.*in* 3.*dubio,Caſſanus conſ.*53.*nu.* 56. *verſ.*3. *Crauet.conſ.*19.*nu.*11.*Rolandus conſ.*19.*nu.*19. *vol.*1.*Menoch.conſ.*92.*nu.*75. *vol.*1. *Imol. conſ.* 176.*nu.*29.*Aretin.conſ.*77.*nu.*9.*Riminald.conſ.* 246.*vol.*2.

3 Limita ſecundò, ſtante iuramento, *Guid. Papa conſ.*23.*nu.*8.*Guglielm. Benedict.citato loco*, dicens ſic fuiſſe iudicatum, *Couarr. lib.* 2. *variar.reſolut.cap.* 14.*nu.* 7. *& Anna alios referens in conſ.*32.

Finis tituli Cauſæ.

PRA-

Praxis ſolemnitatis Aſſenſus Apoſtolici.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſum ſubſequi ad validitatem rei Eccleſiæ alienationis ſufficere ſecundum aliquorum opinionem, & quare nu. ſeq.*

3 *Aſſenſus patris filio, qui in iuditio eſſe deſiderat ſufficit, quod in aliqua iuditij parte interuenerit.*

4 *Alienatio erit nulla, ſi aſſenſus non præceſſerit, & ita in praxi.*

5 *Contractus non eſt validus, ſi poſt alienationem aſſenſus impetretur, nulla facta mentione de alienatione.*

6 *Verba extrauag. ibi,* nulla alienatio fiat inconſulto Romano Pontifice, *quid denotant.*

7 *Aſſenſus in alienatione, ſuper quo fundatur.*

8 *Reſeruatio aſſenſus actum efficit conditionalem.*

Aſſenſus Apoſtolicus an debeat præcedere alienationem.

RESOLVT. XXIV.

1 RESpondetur ſufficere ad validitatem alienationis rei Eccleſiæ aſſenſum ſubſequi, vt voluit *Rebuff. in ſuo compend. alienat. rei Eccleſ. nu. 34. verſ. nonus caſus* poſt *Bald. in cap. 1. nu. 3. & multis ſeq. de ſindico, Rodoan. q. 42. ſub num. 15. Barbat. conſ. 61. vol. 3. de Franch. dec. 163. n. 12. & ſeq. Menoch. conſ. 339. vol. 1. & conſ. 494. num. 5. vol. 2. Burſat. conſ. 12. num. 3. vol. 1.* qui mouentur.

2 Primo, quia aut talis alienatio erit vtilis Eccleſiæ, & aſſenſus ex poſt facto operabitur, aut conceſſio non erit vtilis, & non præſtabitur, & hanc practicam tranſiuiſſe vſque ad ſua tempora teſtatur *de Franch. cit. dec. nu. 13.*

3 Secundo, quia aſſenſus patris, qui neceſſarius eſt filio, vt valeat eſſe in iudicio iuxta *l. fin. C. de bon. mater* ſufficit interueniſſe in quacunq; parte iudicij *Bertach. in tract. de Epiſcopo part. 5. fol. 51. Capyc. deciſ. 57. & Afflict.* qui refert ita deciſum in Sacro Neap. Conſil. 5 *dec. 180. Ferret. conſ. 64. Caſſan. in Conſuet. Burg. fol. 212. Roland. conſ. 22. nu. 7. vol. 3.*

Quidquid tamen præfati ſcripſerint, contrarium tamen in praxi ſeruatur, & ego in facti contingentia ita conſului, vt ſcilicet aſ-
4 ſenſus debeat alienationem præcedere, alias erit nulla, quæ opinio firmatur ex *deciſ.* Rot. de qua per *Seraphin. dec.* 805. vbi fuit dictum, quod alienatio rei Eccleſiæ ſaluo aſſenſu Apoſtolico, donec beneplacitum Sanctiſſimi non ſit obtentum, non tenet, & interim dominij tranſlatio impeditur, ex qua deciſio, apertè demonſtratur, aſſenſum debere præcedere; hinc eſt quod ſi alienatur res Eccleſiæ abſque aſſenſu Apoſtolico, ſi poſtea impetretur aſſenſus, non validatur contractus, ſi non
5 fiet mentio de alienatione iam facta, & propterea neceſſe eſſet celebrari de nouo contractus, & valebit, vt nunc tempore aſſenſus, *Rebuff. in d. compend. num. 93. & 95. Capyc. in inueſt. verſ. defectus, fol. 83. Iacobin. in inueſt. in verbo cum pacto de non alienando, nu. 19.* & ita fuit reſolutũ in Rot. Rom. in in vna location. Bononien. 10. Aprilis. 1589. coram Litta. Et
6 apertè etiam oſtenditur ex verbis eiuſdem *extrauag. ambitioſæ,* ibi *nulla alienatio fiat incõſulto Romano Pontifice,* quæ verba denotant actum nullum, niſi præcedat aſſenſus, *Bald. in cap. tuam, num. 3. & ſeq. de ord. cogn. Abb. in cap. vt ſuper tit. noſtro, Iaſ. in l. 1. col. 1. circa medium, C. de diuerſ. reſcript. Alciat. cõſ. 19. num. 3. vol. 1.*
7 *Monald. conſ. 23. num. 4. eod. vol.* fundatur enim talis aſſenſus ſuper euidenti vtilitate, quæ tẽpore alienationis conſideratur, *Guid. Pap. in pulchra ſua deciſ. 158. Pariſ. conſ. 24. vol. 4. Rebuff. in d. compendio, ſub nu. 73. & Rodoan. q. 20. nu. 141.*

Non obſtat, quod reſeruatio aſſenſus facit factum conditionalem ſecundum *gloſ. in l. itẽ Labeo, §. 1. verbo purè, ff. fam. erciſc. Brun. conſ. 42. in fi. Curt. iunior conſ. 77. num. 3. Iſer. in cap. Imperialem, §. Sriba, col. 2. verſ. ſecus ſi vendidit, de probib. alien. per Feder. Pariſ. de reintegr. fol. 147. Anna in Conſtit. Diuæ memoriæ num. 194. & in ſing. 447. & Moder. in cap. 1. in fi. quæ ſit inueſt.* nam reſpondetur, quod hoc procedit, & præfati loquũtur in reſeruatione aſſenſus ſuper alienat. rei feud.

SVMMARIVM.

1 *Actus regulariter celebratur expenſis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis ſimilibus.*

2 *Conſuetudo regionis inſpici debet.*

3 *Vbi non adeſt conſuetudo, inſpicitur id, quod fuit inter partes conuentum.*

4 *Emptor, & non Eccleſia alienans tenetur ad expenſas aſſenſus Apoſtolici.*

Aſſenſus Apoſtolicus, cuius expenſis expediri debeat.

RESOLVT. XXV.

IN hac quæſtione tres diſtinguendæ ſunt concluſiones. Prima ſit concluſio, de iure
1 eſſe indubitatum, eum teneri ad impenſas,

cuius gratia actus celebratur, vt eſt *tex.* expreſſus *in l. ſed ſi hæreditas, §. 1. ff. ad exhibendum*, & hinc eſt, quòd debitor ad inſtantiam creditoris carceratus, eius expenſis alimentari debet, ſi non hebet vnde victum ſumere poſſit, *Afflict. deciſ. 71. Boer. deciſ. 303. Valaſc. deciſ. 1. Milan. dec. 16. Balb. deciſ. 60.* & expenſis petentis, quem carcerari carcerandus eſt. *Franc. Marc. 234. par. 2.* & expenſis petentis depoſitionem teſtium abſentium examinari debent, *Cacher. deciſ. 45.* quemadmodum delinquentium remiſſio facienda eſt expenſis petentis remiſſionem, *Boer. dec. 303. Toming. in deciſ. Rotæ Lipſi* 13. Rota Peruſina deciſio 74. & idem iuris eſt de remiſſione clericorum ad eorum Iudicem Eccleſiaſticum *Boer. deciſ. 324. Guido Papa deciſ. 211. Vrſil. deciſ. 71. Corſet. in ſuis ſingularibus, in verbo expenſæ.*

2 Secunda ſit concluſio, quando adſit particularis conſuetudo alicuius regionis, per quam declararetur cuius expenſis aſſenſus Apoſtolicus eſſet expediendus, tunc illa eſt obſeruanda, dummodo ius non reſiſtat, argumento *tex. in cap. certificari, de ſepulturis, Doct. in l. de quibus, ff. de legibus Aufrer. ad Cappel. Tol. in dec.* 482. & in contractibus inſpicitur locus eiuſdem contractus, *leg. ſi fundus, ff. de euict.* latè *Anna conſ. 54. Alex. conſ. 41. nu. 4. lib. 5. Gratian. regula 309. per tex. in l. ſemper in ſtipulat. ff. de regulis iuris*, vbi ſemper in ſtipulationibus, cæteriſq; contractibus inſpicitur, id quod per conſuetudinem inductum fuit, voluit etiam *Caſtr. in conſ.* 32.

3 Tertia ſit concluſio, quando non conſtaret de particulari conſuetudine, tunc inſpici debet quid fuerit conuentum inter contrahentes, quoniam in contractibus primo, & principaliter attendi debet quod actum eſt à partibus, *l. ſed Celſus, §. ſi fundus, ff. de contrah. empt.* vbi dicitur, quod in contractibus potius id, quod actum eſt, quam id quod dictum eſt, ſequi debemus, & facit *tex. in l. fin. C. plus valer.* quod agit, vbi ſemper inſpicitur, quod geſtum eſt, & iuſtum eſſe voluntates contrahentium attendere, ait *tex. in l. fin. C. quæ res pign. oblig. poſſ. & l. in conuentionalibus, ff. de verb. ſign. & l. in promittendo, ff. de iure dot.*

4 Verumtamen ſi nullum iſtorum euidenter appareret, tunc ego crederem condemnandum eſſe emptorem ad ſolutionem expenſarum, prout ita iudicaui in Curia Epiſcopali Auerſana, dum ibidem Auditoris officium gerebam apud Illuſtriſſimum Cardinalem Spinellum, & motus fui ex *deciſ. Cappellæ Tholoſanæ* 451. vbi quando non fuit conuentum quis contrahentium ſoluat gabellas, aſtringi potius debet emptor, quam venditor.

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiæ alienabilis ſemel effecta cum requiſitis, abſque ſolennitate perpetuò alienari poteſt.*
2 *Quid ſi ſolitum fuerit alteratum, & an partes ſolidum probent.*
3 *Quomodo, ſi res eſt ſolita alienari, cognoſcatur.*
4 *Sollennitas ſpatio triginta annorum non præſumitur ad hoc, vt alienatio dicatur valida.*
5 *Requiſita in rebus Eccleſiaſticis alienari ſolitis cum pacto, quod non tranſeant ad extraneos, ſunt neceſſaria, ſi extraneis alienantur, ac etiã in rebus alienari ſolitis, in quibus eſt facta incorporatio remiſſiue.*

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in alienatione rei Eccleſiæ ſolitæ alienari.

RESOLVT. XXVI.

1 Communis eſt DD. concluſio, quod res Eccleſiæ ſemel effecta alienabilis cum ſolennitate, efficitur perpetuò alienabilis abſque ſolennitate, *Alex. conſ. 189. col. 6. vol. 2. & in l. 1. col. penult. C. de off. eius Dec. conſ. 88. vol. 1. Siluan. conſ. 2. nu. 56. & ſeq. lib. 2. Caſtr. in l. voluntas col. penul. C. de fideicom. Curt. de feud. 2. par. q. 4. col. fi. & ſeq. Afflict. in Conſt. Regni Diuæ memoriæ q. 2. nu. 2. Pariſ. de reintegr. feud. fol. 126. Iacob. à Sancto Georgio in l. cum y, §. eam tranſactionem, col. 2. ff. de tranſact. Dec. conſ. 142. col. 2. verſ. & prædicta, & in conſ. 329. n. 5. Grat. conſ. 242. nu. 22. lib. 2.* Couarr. *var. reſolut. lib. 2. cap. 17. nu. 2. Cæſar de Graſſ. deciſ. 3. nu. 14. de rebus Eccl. non alien. & ſeq. num.* 20. Rota in vna Romana domus 27. Nouembris 1588. coram Blanchetto, & iterum in vna Imolen. bonorum 21. Maij 1593. coram Pamphilio, Mediolanenſ. bonorum 21. Aprilis 1599. coram Lancellotto, & facit *dec. 99. Petri Garſiæ.*

2 Intellige primo, dummodo ſolitum non alteretur *Curt. Iun. de feud. d. q. par. 2. Dec. in Auth. qui rem num. 22. & Cagn. num.* 58. C. de *Sacroſan. Eccl. Alex. conſ. 9. num. 2. lib. 3.* vbi de communi, *& conſ. 15. n. 18. lib. 5. Dec. conſ. 142. nu. 5. verſ. & in terminis Clar. in §. feudum, q. 13. Rota in d. Imol. bonor.*

Intellige ſecundo, dummodo ſolitum aliunde, quàm ex partium aſſertione probetur, *Bart. in l. ſi forte, ff. de caſtr. pecul.* qui communiter approbatur, vt tradit *Pariſ. conſ. 62. nu. 7. vol. 1. Aymon. conſ. 175. nu. 2. Bart. in Authen. ſi quis in aliquo, nu. 12. & ibi Dec. nu. 36. C. de edendo, Alex. conſ. 17. n. 6. lib.* 4. Rota in vna Auerſana tenimenti, 24. Nouembris 1581. coram Cantuccio, vt patet in *dec. 160. part. 2. diuerſ. num.* 4.

3 Ad hoc tamen, vt res Eccleſiæ dicatur ſolita alienari, requiritur, quod præcedat vna alienatio ſollennis, vel duæ, cum ſpatio quadraginta annorum *Præpoſ. in cap. 1. nu. 23. & ſeq. qui feud. dare poſſ. Alex. conſ. 9. n. 6. lib. 3. Iaſ. conſ. 55. col. pen. verſ. non obſtat ſecundo*, vbi de communi, *lib. 1. Ruin. conſ. 35. n. 30. vol. 1. Curt. de feud. p. 2. q. 2. nu. 8. & ſeq.* vbi dicit communem *Balb. de præſcript. par. 1. princip. q. 20. Dec. in d. Auth. qui rem, nu. 20. & d. conſ. 142. num. 4. vol. 1. Capyc. in inueſt. feud. in verb. feudum dant, verſic. Prælati Eccleſiarum fol. 142. vſque ad 148. Clar. in d. §. feudum, q. 13. Rodoan. q. 65. Affl. in d. Conſt. Diuæ memoriæ, q. 67.* quem ſequitur *Alex. Stiat. in repet. extrauag. ambitioſæ ſub num. 19. & 33. & Ripa in l. filiusfamilias, §. diui, nu. 65. ff. de leg. 1.* Non tamen requiruntur neceſſario vniformes, *Ioſeph. Ludouic. conſ. 23.* & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana bonorum, 20. Februarij 1585. coram Cantucio: & ſufficit, quod vna ſit valida, *Mainard. deciſ. 99. Seraphin. deciſ. 434. & 1451.* & fuit reſolutum in d. Piſana bonorum.

4 Ad effectum tamen, vt dicatur valida, non præſumitur ſollennitas ſpatio triginta annorum, *Alciat. conſ. 121.* Rot. in dicta Piſana bonorum & iterum in vna Romana domus, 13. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, *Seraphin. in d. deciſ. 1451. nu. 3.*

5 Nunc limita principalem concluſionem, & primo in alienatione rei ſolitæ alienari cum pacto, quod non tranſeat ad extraneos, quia non poteſt alienari, vt tranſeat ſine ſollennitatibus, *Gozad. conſ. 39. num. 12. Bal. conſ. 112. vol. 1. Clar. in §. emphyteuſis, q. 6. verſ. ſcitis tamen, & idem in §. feudum, q. 13.* Rota in vna Imolen. bonorum, 21. Maij 1593. coram Pamphilio.

Limita ſecundo in re ſolita alienari, cuius facta eſt incorporatio, *Card. in c. ſine exceptione 12. q. 2. Guido Pap. deciſ. 154. Creſcent. deciſ. 2. de location. Garz. deciſ. 99. Berrett. conſ. 113. Curt. de feu. par. 2. q. 1. n. 10. Affl. in conſtit. Baiulos, num. 89.* poſt *Abb. in c. vt ſuper tit. de rebus Eccl. non alien. Rodoan. q. 65.* quando autem dicatur facta incorporatio, vide vltra *DD. cit. Anchar. conſ. 156. Bald. conſ. 90. vol. 1. Menoch. conſ. 79. nu. 10. & ſeq. Clar. in d. §. feudum d. q. & Rodoan. q. 362.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſum præceſſiſſe præſumitur, ſtante eodem die expeditione aſſenſus, & alienatione facta, & quare.*

2 *Erectionem Eccleſiæ præſumi vnionem beneficiorum præceſſiſſe.*

3 *Appellationem præceſſiſſe commiſſionem præſumitur, ac mortem beneficij impetrationem, ſic etiam excommunicationem appellationem.*

4 *Præceſſiſſe præſumitur id quod de iure antea eſt faciendum.*

5 *In dubio pro actus validitate potius præſumitur quam pro inualiditate.*

6 *Contractibus eodem die celebratis, illum præceſſiſſe præſumitur, per quem vterque actus validatur.*

7 *Coniectura eſt fortior omnibus alijs, quæ facit actum valere, ac illa præſumptio eſt accipienda, quæ pro actus perfectione facit.*

7 *Præſumptio validitatis actus omni alia contraria probatione eſt efficacior.*

Aſſenſus Apoſtolicus, ſi expeditus reperiatur eodem die, quo fuit facta alienatio quid præſumatur præceſſiſſe aſſenſus, an vero alienatio.

RESOLVT. XXVII.

1 Reſpondeo, dicendo, aſſenſum Apoſtolicum præſumi præceſſiſſe alienationem rei Eccleſiæ, & hoc ex pluribus.

Tum quia illud præſumitur præceſſiſſe, quod de iure præcedere debet, vt ait *Bal. in l. cum in teſtamento §. hæc verba, ff. de hæred. inſtit.* ſicut in ſimili clericatus præſumitur præceſſiſſe collationem eodem die factam, *Creſcent. deciſ. 4. de præſump. Caſſad. deciſ. 20. de præben.*

2 Item Eccleſiæ erectionem præſumi præceſſiſſe vnionem beneficiorum ei factam, *Creſcent. deciſ. 6. de præſump.*

3 & Appellatio commiſſionem, *Rot. deciſ. 202. in nouis*, ſicuti mors impetrationem beneficij, quando vtraque die ſequuta reperiatur, *Caſſad. deciſ. 22. de præben. & excommunicatio appellationem, Rota deciſ. 316. in antiq.* ſicuti ſententia inhibitionem, *Theſ. deciſ. 49. Achill. de Graſſ. deciſ. 37. de appell.* Quæ omnia propterea præceſſiſſe præſumuntur, quia de iure præcedere debent, ſecundum *Bald. cit. l. cum in teſtamento, & in cap. cum adeo, n. 3. & ſeq. de procur. Alciat. in l. oſtenſam in 1. col. in prin. ff. de verb. ſignif.*

4 & præceſſiſſe id præſumitur ſecundum *Creſc. dec. fin. de præſump.* quod prius fieri debet, vnde cum expedito aſſenſus de iure regulariter præcedere habeat alienationem, proinde in dubio præceſſiſſe eſt præſumendum.

5 Tum etiam, quia cum validitas alienationis dependeat ab aſſenſu, proinde præſumitur illud præceſſiſſe, quod actum validat *Fel. in cap. paſtoralis 3. col. verſ. ad identitatem, de reſcript. Creſcent. deciſ. 1. de except.*

6 Tum denique, quia in dubio præſumitur, quod actus magis valeat, quam pereat, *l. quoties, ff. de reb. dub.* hanc enim eſſe benignam in-

terpretationem teſtatur *Soce. in d.l. cum in teſtamento 2. notab.* de quo meminit *de Franch. dec.* 594. & dicit *Crotus in l.1.ff.de donat.* quod vbi reperiuntur duo contractus eodem die celebrati, & non conſtet vter eorum præceſſerit, præſupponendum eſſe illum prius fuiſſe celebratum, qui debebat fieri per præambulum,& per quem vterque actus validatur, ſecundum *Cin. & Bart. in d. l. cum in teſtamento*, & dicit *Imol.in cap.1.num.7. de præſump.* quod
7 coniectura, quæ facit actum valere, eſt fortior,ac potior omnibus alijs coniecturis,imò illa præſumptio capienda eſt,quę facit actum validiorem, & perfectiorem *gloſ.1.in l.1.ff.de iudit. & ibi Lancell. col. 3. verſ. in fine Gloſ. & Cagn.nu.37.verſ. 3. colligitur*, & præſumptio validitatis actus eſt efficacior, quacunque alia probatione contraria *Galiaul. in repet. l. centurio,nu.110.ff.de vulg.& pupill.Ioan.Lopez in repet.l.ſi puer nu.26.verſ. confirmatur alia ratione*, *C.de hered. inſtit.* vnde cum in caſu, de quo agitur,dubitatur,quando celebratum ſit inſtrumentum alienationis, & quando fuerit impetrans aſſenſus Apoſtolicus,ſi igitur pręſumemus, aſſenſum prius fuiſſe impetratum, redderetur contractus validus; ſin autem è contrà,inualidus;& propterea eſt præſumendum ex prædictis prius fuiſſe impetratum aſſenſum,quam celebratum inſtrumentum, & ita deciſum refert in materia feudali, *de Franch.deciſ.649.*

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda, non extenditur ad alienationem iam factam.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, ac ad expreſſa ſuas tantum extendit vires.*
3 *Aſſenſus à petentis ſupplicatione declaratur.*
4 *Quid eſt narrãdum in petitione ad hoc,vt aſſenſus ad præterita trahatur.*

An aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda extendatur ad alienationem iam factam.

RESOLVT. XXVIII.

IN hac quæſtione negatiuè reſpõdeo, prout ita voluerunt *Iſer.in cap.1.col.4.qui ſuc-*
1 *ceſſ.tenean.* Alex.*conſ.* 145. *vol.* 5. *Loffred.conſ.* 9.*nu.*5.poſt *Caſtren.in l.ſi quis filio,§.irritum,ff. de iniuſt.teſtam.* *Afflict. deciſ.* 268. & 355.& in *Conſt.Diuæ memoriæ n.29.& ſeq.pag.* 107. *Ann. alleg.36.nu.5. de Franch.deciſ.* 105. *Garz.deciſ.* 37. & in aſſenſu feudali ita iudicatum in Regia Camera Summar. Neapol. ſcribit *Ann. ſing.* 40. qui mouentur ex pluribus.

2 Primo, quia aſſenſus Apoſtol.eſt ſtricti iuris,ſecundum *Balb.deciſ.* 23. *Ann. d. alleg.* 36. nec extenditur de tempore ad tempus *Iſer.in cap. Imperialem, in princ. de prohib. alien. feud. per Feder.Aquil.in rub.de verb.oblig.num.63.*& ad expreſſa tantummodo ſuas extendere vires,voluit idem *Iſer.in c.donare col. 4. qualiter olim feud.poter.alien.& in c.1.col. 3. qui ſucceſſ. teneant.*

3 Tum etiam,quia aſſenſus declaratur à ſupplicatione petentis argum.*tex.in l.ſi defenſor, §.qui interrogatus,ff.de interrog.actio.Caſtr.in d. l.ſi quis filio §.irritum,Socc.in l.ſi iam factam, ff. de cond. & demonſt.* Alex. *conſ.* 146. *vol.*5.*Camerar.in d.cap.Imperialem lit.E.*

Tum denique, quia propterea in Breui Apoſtolico debet fieri mentio de alienatione
4 iam facta per traditionem poſſeſſionis,ſi fuerit tradita, ad hoc, vt aſſenſus trahatur ad præterita,*Rebuff.in* Comp.*alien.verſ. nonus caſus,Rodoan.q.42.nu.16.de Franch.deciſ.*163.licet ſit diſputabilis.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ cum ſententia,eſt valida, dato, quod eſt actis non iuſtificetur, & quare num.ſeq. ac etiam ſi acta fuerint deperdita,vel integra non reperiantur nu.3.*
4 *Sententia pro rei Eccleſiæ alienatione lata illo die, quo fuit gratia præſentata, eſt valida, & quare.*

An alienatio rei Eccleſiæ pro cuius confirmatione lata eſt ſententia ſit valida, ſi non iuſtificetur ex actis.

RESOLVT. XXIX.

1 SVpponatur, quod fuit obtenta ſententia vigore gratię ſi in euidentem,quęſtio eſt, an ſit valida,ſi non iuſtificetur ex actis, & fuit reſolutum validam eſſe in Rota Romana in vna Raguſina bonorum 22.Aprilis 1578.coram Lancellotto, vt *in deciſ. diuerſ.479.par.1.* & iterum in vna Piſana bonorum 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite,& in vna Auximana bonorum 13.Maij 1585.coram Rubeo, & 15.Nouembris 1585.coram Robuſterio,Roman.deuolutioni domorum 26.Martii 1590. & Florentina bonorum 7. Maij 1590. coram Pamphilio,& Roman.Caſalis Turricellæ 29.
2 Aprilis 1594.coram Seraphino.Et ratio concluſionis eſt, quia potuit Iudex ſe extraiudicialiter informare, *Abb. conſ. 41. vol.1. Dec. conſ.341.nu.12.cod.vol.Menoch.conſ.213.vol.*

2.Bur-

Digitized by Google

2.Burſat.conſ.122.vol.1.Monald.conſ.191.n.3.& ſeq.Capyc.dec.16.n.14.& Creſcent.deciſ.12. de priuileg.

3 Amplia concluſionem ſupraпoſitam,etiam
ſi acta eſſent amiſſa,vel integra non reperiã-
tur,*Corn.conſ.210.ad fin.vol.4.Alex.conſ.339.
nu.7.*& *ſeq.vol.2.Aymon.conſ.*112.*nu.*7. & fuit
reſolutum in Rota Romana in d. deuolutio-
nis domorum 26.Martii 1590. coram Pam-
philio,& in d. Caſalis Turricellæ.

4 Amplia ſecundò, vt nec talis ſententia ſit
nulla,licet eodem die,quo gratia fuit præſẽ-
tata,lata ſit, cum etiam illo die Iudex poſſet
adhibere cauſæ cognitionem,& ſuper vtilita-
te Eccleſiæ ſe informare, *Gabriel de ſentent.
concl.5.num.34.Menoch.conſ.337.vol.2.Burſat.
conſ.10.n.3.& d.conſ.122.nu.6.& ſequ.* & fuit
reſolutum in Rota Romana in vna Raguſina
emphyteuſis 20.Iunij 1578.coram Lãcellot-
to,vt patet *in deciſ.diuerſ.429.num.3.par.* 1. &
in d. Auximana bonorum 13. Maij 1585. co-
ram Rubeo,& 15.Nouemb.1585.coram Ro-
buſterio,& in vna Maceraten. locationis 15.
Februarij 1599.coram Lancellotto.

SVMMARIVM.

1 *Officialis in eius officio creditur,ac etiam Notario aſſerenti ſe rogatum,num. ſeq. imò ſe certioraſſe de Velleiano, ac etiam teſtes fuiſſe rogatos,*
num.3.
4 *Notario aſſerenti in rei Eccleſiæ alienatione aſſenſum interueniſſe Apoſtol. non eſt credẽdum.*
5 *Scriptura ſeparata pro aſſenſu Apoſtolico eſt facienda.*

Aſſenſus Apoſtolicus probetur ex verbis Notarij in inſtrumento.

RESOLVT. XXX.

1 SVpponatur quod in inſtrumento aliena-
tionis rei Eccleſię,Notarius aſſerat aſſen-
ſum Apoſtolicũ interueniſſe, dubitatur num
ex præfatis verbis probetur aſſenſus interpo-
ſitio?

Difficultatem faciebat, quia officialis in
eius officio creditur *Bart.in l.diuus,nu. 8.ff.de
cuſt.reo.Ruin.conſ.56.n.5.vol.1.Gram.cõſ.ciuil.*
2 *24.col.2.*& Notario aſſerenti ſe rogatum cre-
ditur *Pariſ.conſ.28.nu.52.col.4.vol. 2. Roman.
conſ.119.Alciat.reg.3.præſum.13.* Item ſtatur
eius dicto aſſerenti ſe certioraſſe de Velleia-
no *Menoch.conſ.37.n.132.Socin.conſ.44.col.4.*
3 *lib.4.& conſ.* 144. Item creditur Notario, te-
ſtes fuiſſe ſpecialiter rogatos, *Ruin. conſ.* 154.
num.7.vol.3.& conſ.61.n.3.vol.eod.& Carroc.
*dec.*122.

Contrariam tamen ſententiam tenendam
in praxi firmauerunt, *Affl.in cap.1. col. 4. de
alien.feud.*latè *Prec.de ſubfeud.lib.2.q. 25. Foll.
pract.cenſual.verb.non vitiatis,n.63.*vbi optimè
*Garz.deciſ.27.*referens ita deciſum per *Bart.in
l.ſi fortè,ff.de Caſtren.pecul.& l.ſi donatione*, C.
de collat.& per *DD.in clem.1.e vt. de probat.* &
4 in proprijs terminis,quod non credatur No-
tario aſſerenti in alienatione rei Eccleſiæ in-
teruenuiſſe aſſenſum Apoſtolicum tenuit Rot.
Bonon.vt refert *Pet.de Benint.deciſ.* 2. volens
etiam,quod fiat aliud inſtrumentum ſepara-
5 tum loquens de cauſæ cognitione, & ita in
indiuiduo quando agitur de alienatione rei
Eccleſiaſticæ,quod debeat fieri ſcriptura ſe-
parata de aſſenſu Apoſtolico, quæ ſcriptura
debet præcedere de per ſe voluit *Specul. tit.de
procur.§.1. verſ.ſed quid ſi ſolum, Paul. Caſtren.
conſ.*91. incip. *in Chriſti nomine, Alciat. conſ.
21.num.3.& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus præſumitur expeditus, ſi clericus tenens regiſtrum ſupplicationum fidem fecerit,quod in libro ſuarum rubricarum expeditionem inuenerit, non obſtante quod regiſtri liber ſit deperditus,& quare num.ſeq.*

Aſſenſus Apoſtolicus an expeditus prę ſumatur, ſi reperiatur in libro rubricellæ notatus.

RESOLVT. XXXI.

1 BEneplacitum Sedis Apoſtolicæ præſumi-
tur expeditum,ſtante fide clerici regiſtri
ſupplicationum aſſerentis,quod in libro ſua-
rum rubricarum expeditionem vnius, ſi ine-
uidentem inuenerit de eo tempore, licet re-
giſtri liber non inueniatur,*cap. ad audientiam,*
cum ibi notat *de præſcrip.& in cap. cum parati,
eod.tit.*& fuit reſolutum in Rota Rom. in vna
caſalis de Pichis 15.Iunij 1587.& iterum in
vna Bononienſ. affictus domorum 6.Ianuarij
1597.coram Mantica.
2 Nec probatur non fuiſſe expeditum ex di-
ligentia facta in actis Vicarii Papæ,vbi non
reperitur,vt fuit reſolutum in d. Roman. Ca-
ſalis de Pichis.Ratio autem principalis con-
cluſionis eſt, quia ſumptum ex regiſtro ſup-
plicationum,& bullarum fidem faciunt in
iudicio,vt per *Creſcent.deciſ.1.& 2. de fid.inſtr.
Caputaquenſ.deciſ.233.lib.3.Maſcar. de probat.
concl.711.Bellenzin.de charit.ſubſid.q. 113. in
fin.* quidquid antiquis temporibus tenebat
Rota,vt apparet *in deciſ.28.de probat.in antiq.*

SVMMAIRVM.

1 *Res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus po-
teſt præſcribi ſpatio quadraginta annorum.*
2 *Præſcriptio poſt mortem illius, qui rem Eccleſia-
ſticam malè alienauit, incipit non autem antea,
& quare, num. ſeq.*
4 *Præſcriptio contra Eccleſiam eo tempore, quo in
commendam fuit non currit.*
5 *Reſtitutio in integrum Eccleſiæ datur aduerſus
præſcriptionem.*
6 *Scientia, & patientia illius, contra quem præſcri-
bitur, eſt neceſſaria ad hoc, vt præſcriptioni lo-
cus ſit, ac eam tenetur probare, qui in dicta præ-
ſcriptione fundatur.*

An res Eccleſiæ alienata abſque ſollennitatibus
poſſit præſcribi.

RESOLVT. XXXII.

RESpondeo, quod licet Paulus quartus con-
tra res Eccleſiæ malè alienatas exceptionẽ
præſcriptionis legitimæ conſtituiſſet, nõ poſſe
1 opponi. Pius quartus reuocauit, & ad viam
iuris communis reduxit, vt patet in eius *Bull.*
incip. *prouida, fol.* 681. & ita etiã decidit *Thom.
Triuſ. deciſ. 28. par. 1. & deciſ. 58. eod. lib.* & ſæ-
pius per Rot. Rom. & ſignanter in vna Auxi-
mana alienationis 13. Ianuarii 1581. coram
Litta, & intelligitur de præſcriptione 40. an-
norum ſecundum *Rodoan. q. 2. cap. 3. num.* 12.
cum tale tempus ſufficiat in præſcribẽdis bo-
nis Eccleſiaſticis, *auth. quas actiones, C. de Sa-
croſan. Eccl. & in cap. ad audientiam, cap. cum no-
bis, & cap. illud, de præſcript.*
2 Intellige primo dummodo præfata præ-
ſcriptio incipiat poſt mortem illius, qui malè
alienauit, *Alex. Stiat. in repet. huius Paul. ext. de
reb. Eccl. non alien. ſub num.* 56. poſt *Ioan. Andr.
in cap. 1. num. 3. & Ant. Butr. num. 7. eod. tit. in 6.
Rebuff. in comp. alienat. rer. Eccleſ. n. 38. Rodoan.
in eiuſdem nominis tract. q. 79. cap. 3. Balb. deciſ.
25. & 91. n. 3. Maſcard. de probat. concl. 225. nu.
12. Molina de iuſt. & iur. diſp. 7.*
Cuius limitationis eſt ratio, quia cõtractus
3 non ſumpſit vigorem à principio, & ideo ſub-
ducitur tempus quo Prælatus malè alienans
vixit per *tex. in cap. ſi Sacerdotes 16. q. 3. Inn. in
cap. cum ex literis, in princ. de in integr. reſtit. gloſ.
fin. c. 1. eod. tit. in 6. Faber in l. fin. C. in quib. cauſ.
in integr. reſtit. nõ eſt neceſſ.* poſt *Bal. in l. 1. 1. col.
circa princip. verſ. in tex. ibi, nulla præſcriptione,
C. de bon. mater.* & ita refert deciſum *Guid. Pap.*
4 *deciſ.* 150. quemadmodum ſubducitur etiam
tempus, quo Eccleſia fuit in commendam ſe-
cundum eundem *Guid. Pap. deciſ.* 152. & facit
Capyc. dec. 2.

Aduertas tamen, quod aduerſus præſcrip-
tionẽ datur nihilominus Eccleſiæ reſtitutio,
vt fuit dictum in Rot. Rom. in vna locationis
bonorum 13. Februarii 1591. coram Lancel-
lotto, *Affl. dec. 329. Molin. de iuſt. et iur. diſp.* 801
Prima limitationem intellige, vt neq; præ-
ſcriptio hæc procedat poſt mortem illius, qui
malè alienauit, niſi data ſcientia, & patientia
cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris,
eoque maximè, vbi plures intra dictus tem-
pus ſucceſſiſſent, quam probare habet, qui ſe
fundat in d. præſcriptione *Canal. dec. 46. num.
29. par. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Scientia Papæ requiritur ad præſumendum aſſẽ-
ſum Apoſtolicum interueniſſe in minori trigin-
ta annorum ſpatio.*
2 *Scientia Summi. Pont. requiritur quando de eius
agitur præiudicio.*

An vt aſſenſus Apoſtolicus ex temporis curſu
præſumatur, requiratur ſcientia Papæ.

RESOLVT. XXXIII.

1 IN hac quæſtione reſpondeo diſtinguendo,
quod aut ſumus in ſpatio triginta anno-
rum, & non requiritur, in minori verò benè
requiritur, *Caſſad. dec. 3. num. 7. de procur. Fab.
deciſ. 22. par. 2. Mobed. deciſ. 2. de tranſact. Rota
diuerſ. dec. 237. lib. 2.* & ita fuit reſolutum in
Rota Rom. in vna Romana domus de tribus
montibus 29. Octobris 1582. coram Aldo-
brandino, & in cauſa Meſſan. præeminentia-
rum 28. Iunii 1582. coram Blanchetto, & ite-
rum in vna Romana caſalis 7. Iunii 1591. co-
ram Gipſio.
2 Et maximè requiritur quando de ipſius Pa-
pæ præiudicio agitur ſecus, ſi de præiudicio
alicuius inferioris, *Aymon. de antiq. temp. par.
3. §. vidimus, n. 29. & Menoch. conſ. 25. num. 6. &
ſeq. vol. 1. de Rubeis conſ. 79. n. 3. & ſeq.* & fuit in
Rota reſolutum in d. Meſſanen. præeminen-
tiarum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* & non alias, nec alio modo *conditio-
nem inducit, in tantum, quod ſi in alienatione
eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus, in qua de
iure non requiritur propter clauſulam appoſitã
illius impetratio eſt neceſſaria, alias contractus
erit nullus, num. 3.*
2 *Contractus reſoluitur per forma non adimple-
tionem.*
4 *Aſſenſus reſeruatio actum efficit conditionalem.*

5 *Em-*

5 *Emptor an fructus interim lucretur, ſi conſtat beneplacitum non poſſe obtineri reſeruatum in rei Eccleſiæ alienatione.*

In reſeruatione aſſenſus Apoſtolici clauſula, *& non alias, nec alio modo*, an inducat conditionem.

RESOLVT. XXXIII.

1 RESpõdeo, quod in alienatione rei Eccleſiæ, in qua eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula præfata, eſt omninò neceſſaria illius impetratio, dato, quod in eo caſu de iure non requiratur, & ratio eſt, quia hęc clauſula importat conditionem *gloſ. in l. ſiquidem* cum ibi not. *C. de excep. Caputaq. deciſ.* 82. *num. 3. par. 3. Caſſad. dec. 2. n. 7. de ſimon.* & inducit etiam formam *Boer. deciſ. 243. n. 11. Marth. in deciſ. Piſana 196.* & fuit reſolutum in Rota
2 Romana in vna Roman. domus 9. Decẽbris 1588. corã Seraph. hinc euenit, quod non adimpleta forma, ſeu conditione, reſoluitur cõtractus *Guido Papa deciſ. 163. num. 1.* & prop-
3 terea ſi contractus alienationis rei Eccleſiæ, in quo fuerat reſeruatus aſſenſus, celebretur abſque eo erit nullus, quamuis aſſenſus non ſit neceſſarius, vt fuit latè dictum, ac reſolutũ in Rota Rom. in vna Rom. domus 23. Ianuarii 1586. coram Blanchetto, & iterum in vna Nouarien. decimarum 28. Maii 1593. coram Auguſtino, & in Romana locationis 21. Maii 1593. coram Blanchetto, & alias ſæpius.
4 Semper enim reſeruatio aſſenſus facit actũ conditionalem, *gloſ. in l. item Labeo, §. 1. in verbo purè, ff. fam. ercif. Br. n. conſ. 42. Curt. iun. conſ. 77. n. 5. Iſer. in c. Imperialem, §. Scriba, col. 2. ver. ſecus ſi vendit, de prohib. feud. alien. per Federic. & ibi Capye. col. 218. Moder. in cap. 1. quid ſit inueſt. Ann. in* Cõſt. *Diua memoria, n.* 194. & *ſing.* 447.
5 An autem in alienatione cum reſeruatione aſſenſus Apoſtolici interim, donec conſtet nõ poſſe obtineri beneplacitum, emptor lucretur fructus, vide in cauſa Romana locationis 21. Maii 1593. coram Blanchetto.

SVMMARIVM.

1 *In alienationibus factis cum authoritate Rom. Põtif. non ſunt neceſſariæ ſolemnitates, & quare, nu. 2. Nec etiam ſi cum ipſo contraheretur, nu. 3. idem ſi vt priuatus, n. 4.*
5 *Quid ſi Papæ authoritas nõ eſſet ritè interpoſita.*
6 *Authoritas Papæ cauſæ defectum non ſupplcat.*

Sollennitates in alienatione facta cum authoritate Summi Pontificis, an requirantur.

RESOLVT. XXXIV.

IN alienatione rei Eccleſiæ facta cũ Papæ auctoritate non requiruntur aliæ ſollen-
1 nitates, *Abb. in cap. 1. de confir. vtil. vel inutil. & in conſ. 47. vol. 1. Oldrad. conſ. 131. n. 2. Bald.* per illum *text. in l. 2. C. quand. decret. opus non eſt, Corn. conſ. 348. nu. 18. vol. 1. Ruin. conſ. 35. n. 22. ad finem, & conſ. 257. nu. 5. vol. 1. Pariſ. conſ. 24. nu. 4. vol. 4. Roland. conſ. 15. nu. 4. & conſ. 96. nu. 21. & ſeq. vol. 1. Dec. conſ. 341. n. 12. Rebuff. de alienat. rer. Eccl. nu. 15. verſ. fallit, & nu. 95. Capyc. deciſ. 16. nu. 1. prope finem*, Rota in cauſa Segobien. Spolij 10. Decembris 1565. coram Rubeo, *& in deciſ. quotid. 420. par. 2.* & in vna Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1588. coram Cuntuccio, *Rot. diuerſ. deciſ. 65. num. 1. par. 2.* & in Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, vt *in dec. diuerſ. 178. n. 2. par. 2.* & in Mediolanenſ. reſciſſionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio, & facit deciſio. Seraphini 1307. *Rota diuerſ. deciſ. 95. par. 2.*
2 Cuius concluſionis eſt ratio, quia ſupplentur auctoritate Papæ, *Bald. conſ. 112. volum. 1. & in l. reſcripta, C. de precib. Imperat. offeren. Imol. in cap. 1. nu. 7. de lit. conteſt. Alex. in l. omnium, in fine, C. de teſtam. & in conſ. 339. volum. 2. Alciat. conſ. 129.* Rota in cauſa Rom. Caſalis Lõghezzę 21. Maij 1593. & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram Seraphino.
3 Amplia primo procedere, etiam ſi cum ipſo Papa contrahatur, *Bald. in l. Sancimus, in fine C. de donat. & in conſ. 112. vol. 1. Alex. in d. l. omnium, n. 8. & in conſ. 157. nu. 7. vol. 2. n. Bertrand. conſ. 137. vol. 1. Natta conſ. 28. num. 4. vol. 1. & in conſ. 339. nu. 10. vol. 2.* & fuit reſolutum per Rotã Roman. in præcit. Caſalis 21. Maij 1593. coram Seraphino, & vide in eadem 28. Iunij 1593. coram eodem.
4 Amplia ſecũdo, etiam ſi contractus fieret cum Papa, qui vt perſona priuata contraheret, *l. ſi conſul. ff. de adopt. Ioan. And. in cap. qui tacet, de regul. iur. in 6. Abb. in cap. veteri, nu. 11. de elect. & in cap. 2. ſub. num. 2. de decim. & in conſ. 11. nu. 2. vol. 2.* faciunt tradita per *Felin. in cap. ex literis ſub num. 10. verſ. ſecunda cõcluſio, de probatio, Tiraq. de leg. connub. glo. 7. n. 23. Capye. dec. 203. n. 3.* & fuit reſolutum in dicta Romana Caſalis 21. Maij, & vide eãdem 28. Iunij.
5 Nunc limita, & primo ſi auctoritas Papæ non fuiſſet ritè interpoſita, quia tũc eſſet ſubreptitia *Dec. conſ. 142. Alex. conſ. 31. vol. 1. Alciat. reſponſ. 91. num. 3. & ſeq.* Rot. in d. Romana Caſalis Turricellæ, 10. Martij 1578. corã Cantuccio *Rot. diuerſ. dec. 95. nu. 2. par. 2.*
6 Limita ſecundo, vt authoritas Papæ non ſup-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

ſuppleat defectum cauſæ, *Gemin.conſ.48.num. 9. Decius cit.conſ.142.num.5. Menoch. conſ.122. vol.2. Laur.de Rodulf. in cap.ſine exceptione 12. q.2. Conar.var. reſol.lib.2.cap.17.nu.2.* Rota in vna Placentina bonorum 7. Aprilis 1581. coram Seraphino, & iterum in vna Senen. prædij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, *Rot. diuerſ.dec.178.num. 3.part.2.*

SVMMARIVM.

1 *Solennitates extrauag. Ambitioſæ in venditione ab vna Eccleſiæ alteri Eccleſiæ facta non requiruntur, & quare.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione ab vna Eccleſia alteri Eccleſiæ facta.

RESOLVT. XXXV.

1 IN quæſtione iſta reſpondeo cum *deciſione Triuiſ.56.part.2.* qui firmiter tenet in præfata alienationis ſpetie non requiri ſolennitatem *extrauag. Ambitioſæ.* Cuius deciſionis eſt ratio, quia finis prohibitionis de non alienandis bonis Eccleſiæ, fuit in conſulēdo Eccleſiæ indemnitati, ſecūdum *Monald.conſ. 91. num.3. vol.1. Rub.deciſ.final.* & Eccleſiæ ibi accipitur pro vniuerſali, non cuiuſcunque particularis, quæ vniuerſalis Eccleſia, etiā ſi vna particularis bona ſęcularibus alienat, fit præiudicium ipſi Eccleſiæ vniuerſali, & Sanctiſſimis pro tempore ſedentibus Pōtificibus, ſed ſi vna particularis alteri alienat Eccleſiæ itidem particulari, nihil vniuerſali deperit, quæ ſi modo ſub inuocatione vnius, vel alterius Sancti ſubſiſtant, ſemper ſub Eccleſia vniuerſali remanent, cum illius diſpoſitione. Quod tamen non ſeruatur in praxi in Rom. Curia.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus, in terrularum alienatione, rerumque Eccleſiæ modici valoris non requiritur, & quare, num.2. nec etiam ſi Prælatus iurauit non alienare Romano Pontifice inconſulto, nu.8.*

3 *De modicis non eſt curandum.*

4 *Reſtitutio in integrum pro modica læſione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læſione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læſione competit, num.ſeq.*

6 *Remiſſio mercedis pro modica ſterilitate non eſt facienda.*

7 *Lex generaliter loquens, modica non includit.*

8 *Terrulæ, quæ dicantur, & qui valor eſt neceſſarius.*

Aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione terrularum, rerumque Eccleſiæ modici valoris.

RESOLVT. XXXVI.

1 REſpondetur negatiuè per *tex.*expreſſum,
ac vulgatum *in cap.terrulas 12.q.2.* quā
opinionem referunt, ac ſequuntur *Caualc.dec.*
46.n.8. & 75.p.1. Dec.conſ.142.n.5.col. 4. verſ.
non obſtat ſucceſſiuè, & idem Borgnin.dec.45.nu.
4.ead.par.1. Rodoan. in rub. de caſibus in quibus
fit alienatio, n.22. Villagut.dec.52.n.1. & per tot.
Balb.dec.29. Teſſ.fori Eccleſiaſtici, c.15.num.23.
par.1. Graff.conſ.2.vol.2. poſt *Ann. in conſ. 36.*
n.33. Card.Tolet.lib.5.inſtruct.Sacerdot.c.91.in
fin. & ita pariter refert deciſum *Guido Pap.dec.*
156. Nauar.in conſ.vnico, n.6.de feudis.
2 Cuius cōcluſionis eſt ratio, quia in generali
prohibitione alienationis modica nō veniūt,
Abb.in cap.vt ſuper, de reb.Eccl.non alien. Fel.in
c.fin.in fin.de ſponſ. poſt *Bald.in c. ſi proponente,*
n.5. & ſeq.de reſcrip. & in conſ.91.vol.1. & de
3 modicis non curatur, *l.ſcio, ff.de integr. reſtit.*
4 hinc fit, quod reſtitutio in integrum pro modica
læſione non datur *d.l.ſcio, & l.penult.ff.de*
minor.c.penul.de reb.Eccl.non alien. Gabriel de
reſtit.in integr.concl.1. vbi de communi *Burſat.*
conſ.27.n.17. Sfort.de reſtit.in integr.q.4. art.12.
n.105. Cald.in l.ſi curatorem, n.7.C. de reſtit. in
5 *integr.* quemadmodum redhibitoria nō competit
pro modica læſione, *Bald.in l.fin.ff.de re-*
6 *dhibit.actio.* nec pro modica ſterilitate fit remiſſio
mercedis, *l.ſi merces, §.vis maior, ff.locat.*
Boſſ.de remiſſ.mercedis, n.107. Carroc. dec. 100.
7 *Benint.dec.7. & Valaſ.dec.30.* & lex generaliter
loquens modica nō includit *Socin.in fall.129.*
quē *tex.in c.terrulas* ampliant procedere, etiā
8 Prælato iurante non alienare inconſulto Romano
Pontifice *Abb.in c.vt ſuper, n.15. de reb.*
Eccl.non alien. Borgn.in dec.45.n.75.par.1.

Sed quęſtionis eſt cuius valoris debeāt eſſe
præfata prædiola, ſeu terrulæ, *gl.in d.c.terrulas*
ponit exemplum in prędijs valoris 20. ſolidorum,
quam opinionem refert, ac ſequitur *Archid.in c.ſi quos ead.cauſ. & q. Aleiat. conſ. 23.*
n.6. & ſeq. contraria tamen ſententia eſt magis
recepta, & iuri conſona, vt ſcilicet Iudicis
arbitrio remittatur, quæ ſint terrulæ, vt voluit 1
Rodoan.q.10. Canoph.in repet. huius *Paul.n.45.*
Quaranta in ſumm.Bull.in ver.alienatio rer.Eccl.
n.41. prax.Cur.Archiep.Neap.cap.73. nu. 3. qui
conſuetudinem terræ, & temporum, locorūq;
qualitatem attendere debet, & inſpicere conditionem
Eccleſiæ, ſi ſit pauper, vel multum
abundans, vt voluit etiam *Abb.in cap. 1. nu.8.*
de integr.reſtit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitale quando locus pius dicatur, & quando profanus.*
2 *Octo de modis an Hoſpitale ſit authoritate Epiſcopi erectum cognoſcitur.*
3 *In dubio Hoſpitale an dicatur locus pius.*
4 *Cauſa, & ſolennitas in alienatione rei Hoſpitalis authoritate Epiſcopi erecti requiritur.*

An in alienatione bonorum Hoſpitalis requiratur aſſenſus Apoſtolicus.

RESOLVT. XXXVII.

1 PRo huius quęſt. explicatione, primo eſt videndum, an hoſpitale dicatur pius locus, & prima ſit concluſio quando Hoſpitale eſt erectum Epiſcopi authoritate dicitur locus pius, & venit appellatione Eccleſiæ, & gaudet ipſius Eccleſiæ priuilegiis *cap. ad hoc, de relig. domib. c. 2. de for. comp. Felin. in c. de quarta, n. 3. & 14. de præſcrip. Lambert. de iurepatr. lib. 1. q. 11. Pariſ. conſ. 36. n. 15. & 17. & in conſ. 44. n. 5. vol. 4. Gabriel de pia cauſa, concl. 2. n. 1. & 4. Franſcus de viſit. lib. 1. cap. 13. n. 10. Maſcard. de probat. concl. 869. n. 9. cum ſeq.*

Secunda concluſio eſt quādo hoſpitale nō eſt erectum authoritate Epiſcopi, non dicitur beneficium, & per conſequens pius locus, *Mohed. dec. 18. de cauſ. poſſ. & propriet. Creſcent. dec. 1. de priuileg. Card. Put. dec. 161. par. 1. Rota diuerſ. dec. 725. n. 7. & dec. 739. nu. 9. par. 1. & dec. 114. par. 2. Sayr. dec. 1. ex Nauar. de relig. domib. Pariſ. d. conſ. 36. n. 17. & conſ. 44. nu. 5. vol. 4.* & alter *Pariſ. de reſign. benef. lib. 11. q. 3. nu. 44.* & 76. quod verum eſt, ſi non datur in titulum, *Felin. in cap. ad audientiam il 2. n. 1. de reſcrip. & in d. cap. de quarta, n. 19. Gomeſ. ſuper reg. de triennali poſſeſſ.*

Tertia ſit concluſio, quòd tale Hoſpitale non dicatur locus pius, ſed profanus, & nullo gaudeat priuilegio Eccleſiæ, *glo. in clem. quia contingit, de relig. domib. DD. in d. cap. 2. de foro compet. Bal. in auth. hoc ius porrectum*, C. *de Sacroſ. Eccl. Rom. conſ. 477. n. 3. Lambert. d. art. 11. n. 4. Fel. in d. c. de quarta, n. 1. & 5. Gabr. d. concl. 2. n. 9. Pariſ. d. conſ. 36. n. 15. vol. 4. Rodoan. de rebus Eccl. non alien. q. 49. ſub n. 7. fol. 173.*

2 Sed ex quibus cognoſcitur Hoſpitale fuiſſe erectum Epiſcopi auctoritate, dicas, ex pluribus. Primò, ſi fuit ædificatum in forma Eccleſiæ. Secundò, ſi in eo fuerit campanile erectũ cum campana, ibiq; diuina celebrãtur, *Arch. in cap. nemo, de conſecr. diſt. 1. Rom. d. conſ. 477. n. 12. Maſcard. de probat. concl. 869. n. 2. cum ſeq. Rot. diuerſ. in cit. dec. 725. n. 1. 2. & 5.* Tertiò, ſi haberet nomen Sancti ſibi appropriati, *Felin. d. cap. de quarta, n. 13. verſ. ſigna cognoſcendi, Menoch. de præſump. lib. 4. præſ. 115. n. 4.* Quartò, ſi in eo fuerit ſeruata hoſpitalitas per tempus antiquiſſimum, *Gab. d. concl. 2. n. 6.* Quintò, ſi in eo eſſent ſepulturæ, vel cœmiterium *gloſ. in d. clem. quia contingit, Rom. d. conſ. 477. n. 12.* Sextò, ſi in eo baptizaretur *Roman. d. conſ. 477. n. 11.* Septimò, ſi reciperet decimas, *Rom. loco cit. n. 12.* Octauo, ſi collectas non ſolueret, *Valaſ. dec. 105. & Rom. cit. conſ.*

3 Non exiſtentibus autem præfatis ſignis Hoſpitale in dubio profanum præſumitur, quãuis in eo pium opus exerceatur, *Rom. cit. conſ. n. 13.* præſertim ſi per laicos regeretur, *Balb. conſ. 90.* licet hæc ratio non videatur tuta ſecundùm *Rot. Rom. in d. dec. 275. nu. 6. & deciſ. 106. & 122. par. 2. Gab. conſ. 193. n. 2. vol. 1. Caual. dec. 17. n. 70. par. 2.*

4 His ſuppoſitis firmo concluſionem, quod in Hoſpitale erecto Epiſcopi auctoritate, requiritur eadem ſollemnitas, & cauſa, quæ in alienatione rerum Eccleſiæ *Felin. in d. cap. de quarta, nu. 5. Gab. d. concl. 2. n. 9. Abb. conſ. 104. vol. 1. Pariſ. d. conſ. 36. num. 24. vol. 4. Card. Put. dec. 519. par. 2. Rota Bononienſ. dec. 13. Magon. dec. 19. Rot. Flor.* quod hodie indubitatum eſſe dicitur, cum in Bullis Apoſtolicis ſuper alienatione rerum Eccleſiæ ſpecificentur etiam loca pia.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in concordia ſuper decimis requiritur, & an hæc cõcordia liget ſucceſſores.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur quando in exigendo adſit difficultas.*
3 *Paupertas à decimarum ſolutione excuſat.*
4 *Decimæ præſcribi poſſunt.*

RESOLVT. XXXVIII.

1 HVius deciſ. caſus eſt per *Thomæ Triniſ. Rota Venet. dec. 29. par. 1.* vbi fuit dictũ, quod alienatio, præſcriptio, vel compoſitio de decimis fieri nequit, niſi de aſſenſu Summ. Pont. Vnum tamen in præſentiarum nota, ꝙ concordia ſuper decimis non ligat ſucceſſores, niſi auctoritas adſit Apoſtolica *c. veniens, de tranſact. Abb. in c. ex multiplici, n. 2. & cap. cũ homines, n. 4. de decim. Verall. dec. 165. par. 3. Seraph. dec. 22. par. 1.* & fuit dictum in vna Meſſanen. præeminentiarum 1585. coram Blanchetto, & in vna Conchen. limitum decimarũ 4. Maij 1597. coram eodem, & in eadem Cõchen. 5. Maij 1597. coram Litta, & iterum fuit dictum, quod cõcordia ſuper dimiſſione partis decimarum debitarũ à laicis facta à perſonis Eccleſiaſticis nõ valet abſque authori-

tate

tate Apoſtolica,nec Epiſcopi conſenſum ſufficere,prout apparet in cauſa Nouarien. decimarum 28.Maij 1593.coram Arigonio.

2 Limita primo, quando adeſſet difficultas
in exigendo,quia tunc valet concordia, *Monald.conſ.*22.& propterea fuit viſa Rotæ iuſta
concordia ſuper decimarum reductione ad
vigeſimam ſtante exactionis difficultate, &
paupertate ſoluentium,ita fuit reſolutum in
vna Eccleſien. confirmationis concordię 20.
3 Februarij 1595. coram Seraphino: hinc eſt
quod paupertas excuſat à ſoluendis decimis
*Franciſcus Marchus deciſ.*198.*par.*2.

3 Limita ſecundo,in tacita compoſitione,
puta per præſcriptionem, quia decimæ præſcribi poſſunt *Guid.Pap.dec.*24.

S V M M A R I V M.

1 *Cappellæ tripliciter concedi poſſunt.*
2 *Cappellæ vendi non poſſunt, nec veniunt in domus venditione.*
3 *Sepultura in Eccleſia priſcis temporibus laicis non contendebantur.*
4 *Dominium nullum rei ſacræ poteſt haberi.*
5 *Vendere dominium ſepulturæ eſt ſimonia.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus in Cappellarum conceſſione,quãdo requiratur,& quid Neapoli ſeruatur.*
7 *Conceſſa Cappella,vel Eccleſia,an ius funerandi datum cenſeatur,vbi etiam de clauſula neceſſaria apponenda à Tabellione in contractu Cappellarum conceſſionis,necnon ſi licentia tacita ſufficiat,& quomodo iſta tacita colligatur.*

An aſſenſus Apoſtolicus in Cappellarum conceſſione ſit neceſſarius.

R E S O L V T. XXXIX.

1 RESpondetur Cappellas præfatas tripliciter concedi poſſe.Primo,vt is,cui datur
fiat eius dominus, & ſic nullo modo dari poteſt,etiam cum Epiſcopi auctoritate, iuxta
ea quæ traduntur per *Menoch.conſ.*115.*vol.*3.
2 ratio poteſt eſſe duplex.Prima,quia Cappellę
non poſſunt vendi *Bart.in l.*1.§.*ne eius,ff. de operib.pub.*hinc eſt,quòd in vẽditione domus
non venit Cappella,*idem in l.Aufilius,ff.de priuil.cred.*
3 laicis enim primitiuis temporibus
ſepultura in Eccleſia non concedebatur,cum
talis locus ſpecialiter erat Deo dicatus,*c.percipimus* 13.*q.*2.& Rota in vna Pamphilonen.
ſepult.30.Maij 1531.corã Decano, licèt iſte
rigor hodie ſit mitigatus, vt tenuit Rota in
vna Pamphilonen.ſepulturæ de Artaxana 23.
Ianuarij 1608.coram Caualerio. Secunda eſt
4 ratio,quia rei ſacrę dominium nullum poteſt
haberi,vt in *cap.cauſam, de præſcript. Abb.in cap.cum laicis,n.*5.*de reb. Eccl. alien.vel non,* &
5 hoc modo vendere ſepulturas eſt ſimonia ſecundùm *Io.Carafam in tract.de ſimon.in fi. num.*
140.& iuxta *deciſ.Gratian.*26. Secundò,poteſt
dari cum translatione iuris vtendi, & impediendi,ne alij vtantur, & tunc cùm ſit vera
alienatio propter translationem iuris vtẽdi,
requiritur aſſenſus Apoſtolicus,*Nauar.conſ.*1.
*de ſepultur.Sayr.dec.*2.*eod.tit.* & tenuit Rot. in
vna Bonon.ſepulturæ 13.Maij 1570. coram
Litta. Tertio modo poteſt cõcedi nudus vſus
abſque translatione alicuius iuris, & dicitur
vſus facti,& commoditas, prout conſiderat
*Fel.in cap.quæ in Eccleſiarum,n.*87.*ext. de conſt.*
quem vſum poſſunt habere ſeruus, & Monachus,idem *Nauar.in comment.*1.*n.*13.*de regul.*
qui dictum vſum meram detentionem appellat ad nudum ſuperioris, & tũc in huiuſmodi
6 conceſſione non requiritur aſſenſus Apoſtolicus,cum nullum ius transferatur in aliquẽ,
& ſic poteſt intelligi,quod *Dominus Quaranta*
docuit in *ſumm. Bull. verbo alien.n.*39.cum dixit conceſſionem Cappellarum ad vſum deſtinatum non eſſe alienationem: Neapoli tamen aliquando vidi practicari,quod Cappellæ conceduntur abſque reſeruatione aſſenſus
Apoſtolici,quia de conſuetudine poſſunt vẽdi,prout dicimus de ſepulchris, quæ per Epiſcopum poſſunt concedi, & aliquid pro eis
accipi *Abb.in cap.abolenda,de ſepult.* quod eſt
ratione ſitus,vel dignioris loci,quæ non vidētur ſpiritualia,vnde potuerunt vendi tanquã
non neceſſaria ad ſepulturam,maximè ex cõſuetudine *Sot.de iuſt.et iure lib.*9.*q.*7.*art.*1.*Pet.
de Arag.ſup.D.Thom.*2.2.*q.*100.*art.*4.*Gratian.
lib.*1.*diſcept.forenſ.cap.*210.*& eit.dec,*26.*nu.*5.
quæ dicta conſuetudo erit ſeruãda, prout dicimus de cõſuetudine, ꝙ aliquid percipiatur
pro ſepultura,*Caſtrenſ.conſ.*369. & *conſ.*363.
*lib.*1.*&* 401.*eod.lib.Bellam.conſ.*31.*col.*4.*in fi.*

7 Animaduertas tamen in praxi, quod conceſſa Cappella,vel Eccleſia per Epiſcopũ non
cenſetur datum ius funerandi, niſi expreſsè
fuerit dictum *Vitalinus in clem.dudum,* §.*huiuſmodi,de ſepult.Archid.in cap.*7.*de pact.in* 6.*Bellam.in cap.fin.n.*6.*de reb.Eccl.non alien.* & fuit
per Rot. reſolutum in vna Auenionenſ. conceſſionis Cappellarum 13.Ianuarij 1587.coram Litta, propterea Tabelliones animaduertant,quod in contractu conceſſionis Cappellarum clauſulam cum iure funerandi apponant,licet ſufficeret quandoquidem licentia tacita conſtruẽdi ſepulchrum, vt per *Rot. diuerſ.deciſ.*222.*par.*1.vbi etiam ſubdit, quod
colligitur dicta licentia tacita quando ſepulchrum eſt in loco patenti, & non fuerit per
Epiſcopum contradictum, & dicta Cappella
per eum viſitata.

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſia ſine cauſa alienari non poſſunt.*
2 *Aſſenſus commendatarij vim aſſenſus* Abbatis *nõ debet.*
3 *Dicto illius,* qui actum facere non poteſt,*nõ eſt ſtandum.*
4 Conſenſu *Abbatis non intercedente, iura Monaſterij non ſunt diſtrabenda.*
Commendatarius donare non poteſt.
5 *Iuſpatronatus ex fundatione, & donatione hodie*
6 *debet eſſe.*
Iuſpatronatus eccleſiaſticum abſque ſollemnitatibus in laicum transferri non poteſt, ſecus autẽ iu patronatu laicali, quia ſola Epiſcopi auctoritas ſufficit.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiritur in donatione iuris patronatus Eccleſiaſtici facta laico.

RESOLVT. XXXX.

IN hac quæſtione reſpõdeo cum deciſ. Rotę Romanę, quam *Seraphinus* refert *in deciſio* 1312. quæ infraſcriptis verbis complectitur, *Fuit reſolutum, non conſtare de iurepatronatus Illuſtriſs. D. Marchionis; illud enim prætenditur competere ex donatione illi facta à Monaſterio de anno* 1558. *in qua enuntiatur conſenſus D. Andrææ de Norogna, tunc dicti Monaſterij*
1 *Commendatarij, verum cum bona Eccleſiæ non poſſint ſine cauſa alienari, & maxime, transferendo iuſpatronatus eccleſiaſticum in perſonam laicam non valuit talis donatio, cum non fuerit facta cum debiti ſolemnitatibus ex cauſa euidentis vti-*
2 *litatis, nec perſona legitima intercesſit Abbatis, cum tunc ille eſſet Commendatarius, non autem Abbas neque de eius conſenſu aliter apparet quã ex affectione prioris, nec ſuffragatur confirmatio expedita per pœnitentiariam, quia cum non conſtet de prædicto conſenſu, nec ſtetur aſſenſioni illi-*
3 *us, qui actum facere non potuit, ad Bart. in l. ſi forte num.* 5. *ff. de caſtren. pecul. Alex. conſil.* 17. *nu.* 5. *&* 6. *volum.* 4. *Caſtrenſ. conſ.* 229. *nu.* 8. *volum.* 3. *vtique confirmatio in forma communi non ſuffragatur, cum ſine cõſenſu Abbatis non potuerint*
4 *diſtrahi iura Monaſterij cap.* Abbatibus 12. *quæſt.* 2. *cap. cum in venditionibus* 17. *quæſt.* 4. *nec Cõmendatarius potuit donare cap. ſine exceptione*
5 12. *quæſt.* 2. *prætcrea ex diſpoſitione Sacri* Concilij *Tridentini, iuſpatronatus debet eſſe ex fundatione, & donatione, & ideo in perſonam Marchionis non poteſt eſſe, niſi ex priuilegium, vt Sacri Cõcilij* Congregatio *cenſuit, & ideo cenſetur ſublatũ per eiuſdem Concilij diſpoſitionem ſeſſ.* 25. *cap.* 9. *& ita concluſum.* hæc ille.
6 Ex qua deciſione manifeſte apparet iuſpatronatus eccleſiaſticum non poſſe in laicum transferri abſque ſolemnitatibus, de quibus in alienatione rei Eccleſiæ. De Patronatu verò laicali non dubitatur, quin ſufficiat ſola Epiſcopi auctoritas, *cap. illud. & cap. nobis ext. de iure patronat. cap.* 1. *eodem titul. in* 6. *Veral. dec.* 131. *par.* 2. *& Achill. de Graſſ. dec.* 10. *de iur. patron.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſẽſus* Apoſtolicus *in alienatione annuorum redituũ Eccleſiæ requiritur pluribus rationibus.*
2 *Annuus redditus loco rei immobilis habetur.*
3 *Annui redditus Ciuitatis abſque ſolemnitate requiſita in rerum immobilium venditione alienari non poſſunt.*
5 *Eccleſia, &* Ciuitas *quoad beneficiũ reſtitutionis in integrum, & ſollemnitatuum adhibendarum in earum rerum vẽditione, & alienatione æquiparantur.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione annuorum redditunm Eccleſiæ.

RESOLVT. XXXXI.

1 COmmunis eſt DD. ſententia, præfatum aſſenſum in alienatione annuorum redituum requiri, voluit *Abb. in cap. nulli ext. de reb. Eccl. non. alien. Anchar. num.* 7. *& ſeq. Imol. num.* 5. *Mynſing. centur.* 1. *obſeruat.* 69. *Maynard. dec.* 7. *Redoan. quæſt.* 14. *Menoch. conſ.* 25. *num.* 3. *& ſeq. vol.* 1. *& conſ.* 334. *n.* 6. *vol.* 2. *Monal. conſ.* 17. *vol.* 1. *Burſat. conſ.* 16. *& in conſ.* 41. *nu.* 6. *& ſeq. vol.* 1. *qui mouentur.*

Primo per *tex. in l. iubemus nulli, C. de Sacroſan. Eccl.* vbi nec quoque annui redditus Eccleſiæ alienari poſſunt abſque ſolemnitate.
2 Secundò, quia habentur loco immobilium *elem. exiui de Paradiſo, §. cumque annui redditus, de verb. ſignif. Bart. in l. fin. in fine, ff. qui ſatiſd. cogan. Iafred. dec.* 9. Camer. *Imper. dec.* 77. *Mynſing. cẽt.* 1. *obſer.* 69. *Theſ. dec. Pedem.* 160. *Boer. deciſ.* 209. *Gaſpar. Theſ. dec.* 2. *part.* 2. *Anton. Faber. dec.* 49. *C. de pœnis, Thoming. dec.* 39. *part.* 1. *Viu. dec.* 410. *vol.* 4. *Guid. Pap. deciſ.* 499. *Gail. lib.* 2. *obſeru.* 10. *Ambroſ. rot. Epiſcop. Peruſ. dec.* 5. *Mart. Coler. dec.* 59. *Rota Germaniæ*, & late *Ego in Collect.* 668.
3 Tertio, quia annui redditus ciuitatis alienari non poſſunt abſq; ſolennitate, quæ in vẽditione rerum immobilium requiritur *l. fin. & ibi Bart. & Ioann. de Plat. C. de vendit. rer. Ciuit. lib.* 10. *Alex. in l. fin. in fin. ff. de in ius vocan, Alciat. conſ.* 16. *nu.* 3. *Alban. conſ.* 169. *num.* 4. *&*
4 *ſeq.* ſed Eccleſia, & Ciuitas pari paſſu ambulant, quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſolemnitatum adhibendarum in earum rerum alienatione, *Gloſ.* communiter re-

cepta *in cap. auditis, de in integrum reſtit. Caldaſ. in l. ſi curatorem, nu. 169. C. de integ. reſtit. Sforz. Odd. in eiuſdem nominis tract. q. 33. num. 16.* vbi de communi teſtatur.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio eſt omnino prohibita, quando, & legis, & hominis prohibitio adeſt.*
2 *Prohibitio hominis non alienandi, facit aliquãdo, vt Princeps deneget aſſenſum.*
3 *Surreptio vt tollatur, quid eſt imprimendum.*

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi Summo Pontifici non fuerit ſignificatum, quod res erat donata Eccleſiæ cũ alienationis prohibitione.

RESOLVT. XXXXII.

SVpponatur, prout etiã mihi accidit in facto, quod prædium ſit relictũ alicui Monaſterio, pro ſubſtentatione familiæ eiuſdem Monaſterij cum expreſſo pacto, quod nõ potuiſſet vendi, dari, alienari, ſubiugari, nec alio quouis titulo transferri, ſed ſemper permanere debuiſſet vinculatum pro ſubſtentatione prædicta cum pœna priuationis in caſu contrauentionis, nunc quæſtionis eſt, ſi præfata qualitas prohibitionis nõ fuerit expreſſa in breui ſi in euidentem operetur, vt ſubſequens aſſenſus cenſeatur ſubreptitius, & reſpondendum eſt pro affirmatiua opinione ex pluribus.

1 Tum primo quia cõcurrit prohibitio tam legis, quam hominis, quo caſu alienatio eſt omnino prohibita etiam in caſibus alias permiſſi, *Soc. conſ. 75. nu. 4. vol. 1. Burſat. conſ. 330. nu. 6. vol. 3. Ann. conſ. 38. nu. 54. & ſeq. vol. 1.* & in caſu vtilitatis, *Afflict. deciſ. 17. nu. 5.* vbi allegat *gloſ. in cap. verum, de condit. appoſit. Maſtrill. deciſ. 77. vol. 1. Caualcan. deciſ. 29. n. 37. lib. 1.* & in ſpetie de rebus Eccleſiæ cum præfata conditione donatis tradit *Mantica de coniect. vltim. volun. lib. 9. tit. 10. nu. 12.*

2 Tum ſecũdo quia talis alienandi prohibitio ab homine facta operatur, vt aſſẽſus præſtari non debeat per Principem, ſitque iuſta cauſa illum denegandi, præſertim in re feudali alienari prohibita, vt tradit *Anna in Conſlit. Diuæ memor. nu. 46.* vbi ſic fuiſſe ſeruatum tempore Regentis Villani viri doctiſſimi teſtatur, vt refert *Fabius eius filius citat. conſ. 38. nu. 57.*

Tum tertio, quia ſi hæc Summ. Pontifici narrata fuiſſent, aut Breue non conceſſiſſet, aut maiori cum difficultate, & propterea ſequitur regula iuris, quod omiſſio iuris, quod ſi fuiſſet expreſſum, non fuiſſet conceſſum, vitiat reſcriptum, & operatur, vt gratia cenſeatur ſubreptitia *cap. ſuper litteris ex. de reſcript. l. 1. Cod. ſi cont. ius Iſer. in cap. Imperialem, nu. 5. de prohibit. feud. alien. Couarr. lib. 1. variarum reſolut. cap. 20. Rota deciſ. 31. de reſcript. in nouis Mohed. dec. 32. eod. tit.*

3 Et vt ſubreptio excludatur, non ſufficit; id quod erat exprimendum obſcure, & ſub generalitate narrare: ſed clarè, & ſpecificè omnia exprimi debent, alias reſcriptum ſubreptitium, & nullum redditur *Felin. in cap. ad audientiam, nu. 18. verſ. fallit 1. de reſcript. Socein. conſ. 273. num. 12. in fine lib. 2. Crauet. conſ. 636. n. 8. vol. 4. Natta conſ. 368. num. 4. vol. 2. Hondedeus conſ. 27. nu. 65. vol. 1. & Anna cit. conſ. nu. 48. vol. 1.*

Tum tãdem, quia pro hac opinione extat in terminis *dec. Rotæ Romanæ 46.* poſt *dec. Caualcan. impreſſa, & Suarez q. 91.*

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in tranſactione eccleſiaſticæ rei requiritur, & quare, nu. 2.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus in duobus tranſactionis caſibus non requiritur.*

An in tranſactione rei eccleſiæ aſſenſus Apoſtolicus requiratur.

RESOLVT. XXXXIII.

1 COntrouerſiæ non eſt locus, ſecundũ me, quod in tranſactione rei Eccleſiæ eędẽ ſolemnitates requirãtur, quæ in alienatione, *Feder. de Sen. conſ. 94. Aymon. conſ. 323. ſub. nu. 1. verſ. dico quod Prælatus, Rebuff. de alienat. rer. Eccl. n. 66. & Rodoan. in eiuſdem nominis tract. cap. 1. nu. 12. & 18. Bart. in l. nulli ff. de tranſact. Abb. in cap. contingit, eod. tit. nu. 3. Roland. conſ. 15. vol. 1. Barbat. in Rub. de rebus Eccleſ. non alienan. n. 4. Franch. in cap. 1. in fine, eod. tit. In 6.* &
2 ratio eſt, quia tranſactio dicitur vera alienatio, *Bartol. in l. 1. nu. 3. C. ſi aduerſ. tranſact. Caputaquẽſ. deciſ. 106. & deciſ. 165. part. 1. & 318. part. 3. Farinac. de inquil. quæſt. 15. num. 8. Theſ. fori Eccl. cap. 15. n. 81. part. 1. & Antonin. lib. 1. variar. reſolut. capit. 26.* & fuit reſolutum in Rota in vna Auerſana tenimenti 27. Ianuatij 1583. coram Rubeo, & 23. Iunij 1594. coram Gipſio, & in Nauarien. decimarum 28. Maij 1593. corã Arigonio, & in Mediolanenſ. reſciſſionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio, *Iaſon in d. l. nulli, Ruin. conſ. 126. vol. 5.*

Amplia procedere etiam ſi res ſit penes aduerſarium, & in tranſactione agatur, vt penes

nes illum remaneat, quia nec etiã in tali caſu erit valida, *Bart. Iaſ. & alij in d. l. nulli per Gloſ. in l. cum his, §. ſi anni, verbo tranſactione, ff. eod. Bald. conſ. 127. vol. 2. Iaſon conſ. 327. num. 10. & ſeq. vol. 2. Pinell. in l. 1. part. 2. poſt num. 45. ad finem verſ. adducitur, Cod. de bon. mater. Roland. d. conſ. 15. nu. 44. in fine vol. primo Caputaq. d. decis. 106. part. 1.* & fuit dictum in vna Mediolanen. emphyteu. 1. Maij 1591. coram Mantica.

3 Limita nunc, & 1. vt nõ procedat in rebus
Eccleſiæ nondum incorporatis, quoniam in
eis cadit tranſactio abſque vlla ſolemnitate,
*Franch. in cap. 1. in fine de reb. Eccl. non alien. in
6. Rebuff. d. compend. nu. 21. Roland. d. conſ. 15.
vol. 1.* & quando cenſeatur prohibitia tranſa-
ctio tradit *Aymon. conſ. 197.*

Limita ſecũdo, & intellige, quando res Eccleſiæ per Prælatum alijs dantur, vel alienantur, ſecus ſi Eccleſiæ retineat, licet aliquid det, vel faciat, *Bartol. in d. l. nulli, num. 2. & ibi Iaſon. num. 2. Pinell. in l. 1. part. 3. num. 45. C. de bon. mater. Ruin. d. conſ. 126. num. 3. lib. 5. & Roland. d. conſ. 15. nu. 43. vol. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio vera, & propria alienatio dicitur.*
2 *Coadiutor Eccleſiam vnitam diſmembrare non poteſt.*
3 *Epiſcopus non poteſt diſmembrare parochiæ fructus pro nouis canonicatibus in ea erigendis.*
4 *Miniſtri pro Miſſis cantandis in parochiali Eccleſia ſunt tantum ad bene eſſe.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum.

RESOLVT. XXXXIV.

1 CVm diſmembratio dicatur vera, & pro-
pria alienatio, propterea in ea requirũ-
tur eædem ſolemnitates, quæ in alienatione
rei Eccleſiæ, *Rota decis. 1. de reb. Eccl. non alien.
in nouis, Ioan. Andr. in clem. ſi vna, verſ. defẽſor,
eod. tit. Franch. & Gemin. in cap. 1. eod. titul. in 6.
Rebuff. in compen. alienat. num. 68.* & propterea
2 non licere coadiutori diſmembrare Eccleſiã
vnitam, & in ea erigere iuſpatronatus, cum
diſmembratio dicatur alienatio fuiſſe in *Rot.
Romana in vna Bergom.* decisũ teſtatur *Achill.
de Graſſ. decis. 1. de rebus Eccl. non alien.* & pro-
pterea bis fuit in Rota reſolutũ in vna Mar-
3 ſicana, non potuiſſe Epiſcopum diſmembra-
re fructus parochiæ pro nouis Canonicati-
bus erigendum in ea, cũ numerus Parochia-
norum non fuerit talis quin Rector cum vno
clerico in adminiſtratione Sacramentorum
non poſſet ſupplere, *cap. vtrinſque, vbi Card.
Imol. & alij de vit. & honeſtat. cleric. Caſſad. de-
cis. 19. de præbend. Verall. decis. 222. part. 3. Re-
buff. de congrua. nu. 65.* præſertim cum non fue-
rit probatus defectus ſeruitij, ita quod prop-
ter paucitatem miniſtrorum, & multitudine
Parochianorũ aliqui deceſſerint ſine Sacra-
mentis, & tanto magis, quod Canonicis, ſeu
coadiutoribus nouiter erectis non fuit impo-
ſitum aliquod onus adiuuandi Rectorem in
Sacramentorum adminiſtratione, & alias nõ
4 ſint neceſſarii, cum miniſtri pro miſſis cantã-
dis, & horis Canonicis in Eccleſia parochiali
ſint tantùm ad bene eſſe, vt alias fuit in Rota
reſolutum in vna Legion. cõgruæ 11. Aprilis
1587. coram Lauretano.

Nec poterit dicta diſmembratio vigore Concilii Tridentin. ſubſtineri, quandoquidẽ ſacra Congregatio relata à *Rota in d. deciſio.* cenſuit Epiſcopum non potuiſſe ex fructibus huius parochialis erigere Canonicatus, ita fuit reſolutum in Rota in vna Marſicana diſmembrationis fructuum 14. Februarii 1594. corã Pamphilio, quæ omnia refert *prax. Cur. Archiepiſp. Neap. cap. 75. in annotat.*

SVMMARIVM.

1 *Confraternitates pia loca poſſunt dici.*
2 *Quarta portio de relictis Confraternitatibus Epiſcopo debetur.*
3 *Epiſcopus Confraternitates viſitare poteſt.*
4 *Confraternitates multa pietatis, & miſericordiæ opera exercent.*
3 *Extrauag. ambitioſæ, in alienatione omnium piorum locorum auctoritate Epiſcopi fundatorum procedit, & num. 6.*
7 *Confraternitas quando pius eſt iudicandus locus.*
8 *Confraternitas aliquando pius indicantur locus. Epiſcopi non accedente auctoritate.*
9 *Præcedentia confratrum in proceſſionibus, à quibus ſint cognoſcendæ, ac terminandæ.*

Aſsẽſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum Cõfraternitatum.

RESOLVT. XXXXV.

1 PRo huius deciſionis explicatione erit pri-
mo videndum, an huiuſmodi confrater-
nitates dicãtur loca pia, & in terminis, quod
benè dici poterunt pia loca, volunt *Specul. in
tit. de inſtr. edit. §. nunquam, num. 62. Io. And. in
cap. Ioannes, verſ. vnum eſt quod refragatur, de
teſtam. Abb. in cap. fin. 2. not. eod. tit.* Caſtr. *conſ.
167. num. 4. vol. 2. Alex. conſ. 219. num. 2. vol.
1. Rebuff. in tract. de confratribus nu. 2. Gabr. de
2 pia cauſ. concluſ. 1. num. 4. & ſeq. Valaſ. dec.* 105.

2 quæ concluſio patet ex pluribus,tum quia de
relictis huiuſmodi confraternitatibus, tanquam relictis pijs locis,quarta Epiſcopo debetur,*Barbat. conſ. 1. num. 4. vol. 1. Alex. conſ. 102. n. 5. vol. 7. Vbald. de Canon. Epiſcop. cap. 15.*
3 *nu. 5. & ſeq.* tum quia Epiſcopus poteſt, & debet has Confraternitates, vti pia loca viſitare, *Fed. de Scu. conſ. 111.* tum etiam, quia legatum piæ cauſæ factum, huic Confraternitati concedi poterit, *Caſtren. conſ. 5. vol. 2. Alex. conſ. 102. num. 3. vol. 7. Dec.* plures citans *conſ.*
4 *72. col. 3. verſ. 3. vol. 1. Pariſ. conſ. 34. num. 5. vol. 3.* tum denique, quia in prædictis Confraternijs opera multa pietatis, & miſericordiæ exercentur, *Capra conſ. 54. nu. 10. Dec. conſ. 72.*

Hoc ſuppoſito fundamento, pro præſentis deciſionis reſolutione, cōſtituo tres iuris veriſſimas concluſiones.

5 Prima ſit concluſio, extrauag. ambitioſæ, procedere etiam in alienatione omnium piorum locorum, *Abb. in c. nulli, in fin. eod. tit. Franch. in c. 1. eod. tit. in 6. Pariſ. conſ. 34. vol. 4. Fel. cōſ. 12. & in cap. de quarta, de præſcript. Dec. d. conſ. 72. & 158. vol. 1.*

6 Secunda concluſio eſt declaratoria primę, vt ſcilicet, tunc tantummodo procedat, quoties præfata loca fuerint Epiſcopi auctoritate fundata, ſeu erecta, *Rebuff. in cōpendio alien. rer. Eccl. num. 56. & 57. Rodoan. q. 28. nu. 12. Affl. de iur. protho. nu. 12. Cæſar de Barz. Rot. Bonon. deciſ. 124. Valaſ. deciſ. 105. Sair. deciſ. 3. de relig. domib. de Ponte conſ. 18.* vbi latiſſimè.

Tertia ſit concluſio, quoties bona in d. Cōfraternitate eo animo ſint congeſta, vt ad opera Eccleſiæ, ſiue oratorij neceſſaria, & ad diuinum cultum, nec non ad ſacros apparatus, & alia Eccleſiæ ornaméta, atque ad pauperes ſubleuandos, puellaſque miſerabiles nubendas, necnon pro eleemoſynis erogādis Sacerdotibus ibi clericatibus, pro ſubſtentationes Presbyteri Rectoris ordinarij in eadē Eccleſia exiſtentis, atque etiam pro fabrica ad eiuſdem Eccleſię, ſiue oratorij commodū, & ornamentum, & alia demum onera, quæ pro diuino cultu incumbunt, tunc enim exi-
7 ſtentibus præfatis, talis locus erit iudicandus pius, ac religioſus, neč vtique bona poterunt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis in alienandis bonis Eccleſiæ, ita *Menoch. de recup. poſſ. remed. 15. nu. 36. Zab. conſ. 11. col. 1. & per totum, & in conſ. 13. in princ. Soc. ſenior conſ. 82. ſub num. 34. vol. 4.* quam concluſionē procedere etiam Epiſcopi in ipſius erectione nō interueniente auctoritate, veluti *Rebuff. in d. comp. num. 34. Gutier. lib. 1. cano. quæſt. cap. 9. in fine, Cæſar Barz. d. dec. 124. Ioſeph Ludouic. dec. Peruſ. 93.* hinc in Rota dictum fuiſſe: quoad prohibitionem alienationis nullam eſſe differentiam inter bona Eccleſiaſtica, & cōfraternitatum laicalium refert *Seraphinus in dec. 724. nu. 7.*

De præcedētijs autem confratrum in pro-
9 ceſſionibus publicis, a quibus iudicibus veniant dirimendæ, & *Nauarr. conſ. 3. de foro comp. & in ſumma bullarij, in verbo præcedentia.*

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus ſuper Eccleſia rebus requiritur.*
2 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ quando dicatur vtilis.*
3 *Impoſitio cenſus prę litis ſubſtentatione eſt vtilis.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper Eccleſiæ.

RESOLVT. XXXXVI.

1 AFfirmatiuè reſpondetur per *tex.* expreſſum *in cap. nulli, eod. tit.* ibi, *neque ſpeciali hypotheca, Couarr. lib. 1. var. reſolut. cap. 17. & Molin. de contract. lib. diſput. q. 466.*

2 Vnde dicetur alienatio vtilis, ſi huiuſmodi cenſus impoſitio fit pro alio cenſu extinguēdo, per quē maiori intereſſe grauabatur Eccleſia, *Monald. conſ. 22. vol. 1.* & ita fuit reſolutum in vna Gadicenſ. cenſuū 23. Ianuarij 1595 coram Seraphino.

3 Et idem eſſet dicendum, ſi fiat impoſitio cenſus à capitulo pro ſuſtinendis litis expenſis. *gloſ. DD. in cap. vt præteritā, ext. de elect. DD. in l. 1. & ibi Pincll. part. 2. num. 68. C. de bonis mat. Goza. conſ. 94. nu. 34.* poſt *Bald. conſ. 22. nu. 6. & ſeq. vol. 1. Bertach. de Epiſcopo, par. 3. num. 75. q. 39. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. c. 17. nu. 26. & ſeq. pag. 402.* & fuit reſolutum in d. Gadicen. cenſuum.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator monaſterij inueſtiens in quadam domo pecuniam monaſterij exactam (ne infructuoſa remaneat) abſque ſolemnitates, pœnes extrauag. ambitioſæ, non ligatur, & quare nu. 2.*
3 *Pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
4 *A communi opinione in iudicando non eſt recedendum.*

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in inueſtiēdo pecuniam Eccleſiaſticam.

RESOLVT. XXXXVII.

1 PRæſuppoſito mihi in facto, quod ad manu cuiuſdā Eccleſiæ, vel monaſterij procura-

Digitized by Google

curatoris certa pecuniarum quantitas per eum exacta eidem monaſterio pertinēs peruenit, illamque (ne infructuoſa remaneret) inueſtierit in quadam domo, ſolemnitate nō ſeruata; ptopterea fuit coram me dubitatum an ob dicta domo, idem procurator inciderit
2 in pęnas contentas *in extranag. ambitioſa.* Ego reſpondi, præfatum procuratorem non ligari pœnis, & cenſuris præfatæ *extrauag.* ſi quidē dict. conſtitutio non prohibet ea bona Eccleſiæ alienari, quę ſeruando ſeruari non poſsūt, prout erat pecunia præfata; immò quoad illam licentiam impartitur, vt alienari valeat, prout ibi dicit *tex. in princ. & Canopb. in repet. eiuſdem extrauag. ſub nu. 74. & Monal. conſ. 143. vol. 1. Rebuff. d. compend. de rebus Eccl. non alien. num. 25. Socin. in fall. reg. 3. nu. 2.*
3 Et quod pecunia ſit de rebbus, quæ ſeruādo ſeruari non poſſunt, tenet expreſsè *Alex. in l. 1. §. fuit quæſitum, ſub nu. 4. ff. ad Treb. & in conſ. 25. num. 6. vol. 3.* vbi dicit, hanc eſſe communem opinionem DD. & idem ibidem firmat *Ripa* ſimiliter dicēdo, hanc eſſe communem opinionem *ſub nu. 17. & ſeq.* vbi dat etiā rationē, quare pecunia dicatur de rebus, quæ ſeruando ſeruai non poſſunt, quem ſequutus fuit *Alex. Stiatic. ſub num. 6.* à qua communi
4 opinione in iudicando minimè eſt recedendum, prout dicit *Socin. ſenior. conſ. 239. ſub nu. 9. in fin. vol. 2. Dec. conſ. 174. nu. 1. vol. 2. & Caſſador. ſuper reg. Cancell. dec. 12. nu. 7.*

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus monaſterij, vel generalis congregationis in alienatione bonorum ipſius requiritur, & quare, nu. ſequent.*
3 *Alienatio facta à Cellarario ſolo ad modicum tempus abſque ſolemnitate valet.*
4 *Tractatus praecedēs debet eſſe in alienationem bonorum monaſterij vltra conſenſum.*
5 *Tractatus duplex, & per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti.*
6 *Conſenſus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monaſterij Papa interueniente auctoritate.*

An in alienatione bonorum Monaſterij requiratur conſenſu conuentus.

RESOLVT. XXXXVIII.

1 RESpondetur requiri conſenſum conuentus, ſeu generalis cōgregationis, vt per *Ioan. Andr. in addi. ad Specul. in tit. de locat. §. ſequitur, in verbo videtur, Bertach. de Epiſc. lib. 4. part. 4. q. 39. num. 113. Rebuff. in ſuo compend. num. 82. Rodoan. in rub. de tranſact. num. 26.* & fuit reſolutū in vna Roman. Caſalis 23. Mar-
2 tij 1594. coram Seraphino, & ratio eſt fauore publicæ vtilitatis, ne ſcilicet Eccleſiæ depauperentur, & propter intereſſe Eccleſiæ exemptorum Monachorum *Ang. cōſ. 88. n. 3. Socin. conſ. 23. n. 19. verſ. ſed huic interpretationi lib. 4. Surdus conſ. 17. n. 5. & ſeq. vol. 1.* poſt *Tiraquel. de legib. connub. gloſ. 5. nu. 37. Rota diuer. deciſ. 420. lib. 2.* & iterum fuit deciſum in vna Segobien. Siluæ 10. Decembris 1586. coram Finetro, & in vna Romana Caſalis Longhezze 12. Martii 1595. coram Seraphino.
3 Si tamen fieret à Cellarario ſolo ad modicum tempus, valeret etiam abſque alia ſollēnitate, *Pariſ. conſ. 48. vol. 4.* & fuit reſolutum in Rota Romana in vna nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.
4 Item vltra conſenſum conuentus, requiritur etiam tractatus, qui alienationem præcedere debet, *cap. ſine exceptione 12. q. 2. cap. 1. eod. titul. cap. tua de his, quæ fiunt à prælat. Deci. dictis in locis, Rebuff. d. compend. de reb. Eccleſ. n. 85. Rodoan. eod. tractat. in rub. de tranſact. pag. 162. Rolan. conſ. 15. nu. 10. lib. 1.* & fuit per Rotam reſolutum in vna Placentina aquarum 10. Februarii 1597. coram Orano.
Et in alienationem rerum Monachorum Sancti Benedicti, duplex, & per duos dies ante requiritur, *Ioan. And. ad Specul. in d. titul. de locat. §. ſequitur, verſ. & nota, Bertach. de Epiſcopo par. 4. q. 38. Rebuff. cit. loco num. 83. & vide in deciſ. paulò ante citata.*
6 Limita interueniente auctoritate Papæ nā tunc conſenſus, nec tractatus requiruntur, cū illa faciat ceſſare inferioris auctoritate, nec tunc ſolennitates requirantur, *Abb. in c. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & in conſ. 41. n. 3. li b. 1. Corn. conſ. 348. nu. 18. & ſeq. & conſ. 96. n. 23. lib. 1. Rebuff. de alien. rerum Eccl. nu. 15. verſ. fallit, Capyc. deciſ. 16. nu. 1. in fin. nu. 4. Rota in cauſa iam dicta Segobien. ſpolij ſilua.*

S V M M A R I V M.

1 *Retrouenditio eſt vera alienatio.*
2 *Laudemium an pro retrouentione debetur.*

An in retrouenditione rei Eccleſiæ cū pacto de retrouendendo alienaræ requiratur ſollemnitas.

RESOLVT. XXXXIX.

1 RETrouenditio eſt vera, & propria alienatio, nam ex ea dominium trāsfertur, & ius in re, *Bald. in l. Sancimus C. de reb. alien. non alien. & in Auth. hoc ius porrectum C. de*

Sacroſanct.Eccleſ. Alex.*in l.fin. nu.*13.*& ſeq. ff. de in ius vocando, Redoan.de reb.Eccl.non alien. q.*2.*cap.*4.& in materia Eccleſiaſtica, verbum *alienatio capitur*, largiſſimè *Abb. in cap. nulli, eod.titul.Rodoan.d.q.*2.*cap.*32.*Menoch.conſ.*13.*nu.*6.*vol.*1.*Rauden.conſ.*18.*vol.*2. & quod vẽditio, cui adijcitur pactum de retrouendendo ſit propria alienatio, videas *Tiraquell. in tract.de retract.conuent.* §.2.*glo.* 1.*nu.*34. *Alex. conſ.*19.*num.*6.*vol.*1.*Alciat.conſ.*17.

Non obſtat, quod retrouẽditio, ſtante pacto redimendi, ſit ſimplex reſolutio primi contractus, & fingitur retrò res non fuiſſe vẽ-
2 dita, *Bal.conſ.*90. *vol.*1, poſt *Bartol.in l.& ideo ff.de condict.furt.*& proptere a pro retrouenditione non deberi ſolui laudemium, *Rodoan.d. titul.q.*66.*n.*9. *Iaſ.in l.ab emptione nu.* 7. *& ſeq. ff.de pact.Manſuer.in prax.in tit.de locat.nu.*2.*& in titul.de empt. & vendit.num.* 16. quia retrouenditio eſt propria, & vera alienatio, vt ſupra dictum, at pro alienatione debetur laudemium ſecundum communem opinionem, idcirco etiam pro ipſa debetur, ſecundum DD. pręſertim Cagn.*in l.*2.*q.*82.*C.de pact.inter empt. & venditio, Tiraquell.de retract. conuent.* §.6.*num.*7. quem refert, & ſequitur *Teſſau. in deciſ.*75.*num.*3.*& per totum, Ant.in variar. reſolut.cap.*99.*part.*1.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non ſolum in bonis Eccleſiæ ſtabilibus requiritur, verum etiam in rebus ſolo cohærentibus.*

2 *Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non poteſt, & quare.*

3 *Aſſenſus Apoſtolicus in ſiluæ cædua, pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur; ſic pariter ſi arbores non fructifera, inciderentur, & pro eis vtiles ponerentur nu.*4.*nec etiam requiritur, ſi fundus ex tali inciſione fructuoſior fieret nu.*5.

Aſſenſus Apoſtolicus an ſit neceſſarius in inciſione arborum fructiferarum Eccleſiæ.

RESOLVT. L.

DVbitandum non eſt quod prohibitio *extrauag. ambitioſæ*, non ſolum locum ſibi
1 vendicet in bonis ſtabilibus Eccleſiæ, verum etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbores, quæ ſolo cedunt, vt latiſſimè diſcutio *in deciſ.mea* 13.*Sayr.dec.*9.*de reb. Eccl. nõ alienan. Nauar. conſ.*6.*eod. tit.de Rubeis conſ.*71.*n.*3.*& ſeq.vol.*1.late *Monald.cõſ.*215.*vol.*2.*Mercol.conſ.*69.*n.*10.*vol.*1.*Borgnin.conſ.*30.*num.*6. qui refert, quod beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contraueniendo incideret in pœnas huius *Paul.* ſecundum
2 *Nauarr.citat.conſ.*6. Ratio eſt, quia beneficiatus æquiparatur vſufructuario, *gloſ.in cap.præſenti, de offic.ordinar.in* 6.*& in cap. fin. de pecul. cleric.Guid.Pap.dec.*109. *Caualcan.dec.* 30.*par.*1.*Theſ.deciſ.*142. & vſufructuarius non poteſt incidere *l.æquiſſimũ* §.*fructuarius ff. de vſufruct. Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſin.* 94. *Cornaz. deciſ. Rota Lucenſ.*65.

3 Limita primo, vt præfata cõcluſio nõ procedat in ſilua cędua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cędnis, quæ per inciſionẽ ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per huiuſmodi inciſionem nõ deterioratur fundus, *l.diuortio,* §.*ſi fundum cum ſequent.ff.ſolut. matrim. Bartol. in leg. qui fundum,* §.*cum fundum, ff. de contrah. empt.* & in inciſione eiuſdem fundi redditus conſiſtit, *l.ſilua cedua, ff.de uerborum ſignificatione, Bald. deciſ.*96.

4 Limita ſecundo, ſi fructiferæ arbores vetuſtæ, ac corruptæ exciderentur, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur, *Rodoan.cap.*7.*quæſt.*79.*Tiraquell. de retract.conuent.*§.3.*Gloſ.*1.*a num.*23.*vſque ad* 30. *Bald.in authen.qui rem, num.*15. *C.de Sacroſan. Eccleſ.& in conſ.* 191. *vol.*2. *Bartol. & Iaſ. in d.* §. *ſi fundum, & in* §. *in pecudum, inſtit. de rer. diuiſ.*

5 Limita tertio, ſi ex huiuſmodi inciſione fũdus fieret fructuoſior, quã eſſet antea incidẽdo arbores opacas, ſiue quæ vmbram ſummã efficiunt, & quando nimia denſitas noceret arboribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent fructuum augmentum, & vtilitatem aliarum arborum ſufficiẽtium prædio, *Nauar. cit.conſ.*6. *eodem tit. Arthm.conſ.*13. *num.*6. *& ſeq.Alban.conſ.*170.*vol.* 1.*& conſ.*7.*vol.*2.*Meren.conſ.*60.*nu.*4. *Guid.Pap.conſ.*4.*nu.*2.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus capituli in preſẽti quæſtione eſt neceſſarius, & quare, nu.*2.

3 *Aſſenſus capituli non requiritur, quando euidens probatur vtilitas.*

4 *Aſſenſus capituli magis ſolemnitatem, quam ſubſtantiam reſpicit.*

An aſſenſus capituli vltra aſſenſum Apoſtolicum in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis, ſeparatæ à menſa capitulari, requiratur.

RESOLVT. LI.

1 IN hac quæſtione reſpondeo, dicendo, aſſẽſum capituli requiri per *gloſ. expreſſam in cap.*

cap 1. in verbo defenſore, in fine, vbi Gemin. nu. 7.
in fine, & Franch. nu. 20. de reb. Eccleſ. non alien.
lib. 6. Inno. in cap. nouit. vbi Abb. n. 7. de his quæ
fiunt à prælat. abſq. conſ. capit. Monal. conſ. 143.
vol. 1. Rubens Alexandrinus conſ. 63. n. 5. & ſeq.
Bergolten. cōſ. 133. vol. 2. & fuit reſolutum per
Rotam Romanam in vna Auximana bono-
2 rum 1. Februarij 1581. coram Illuſtriſſ. Sera-
phino; & ratio eſt, quia interest capitulo, ne
poſſeſſiones, & bona Eccleſiæ alienentur Inno.
in d. cap. nouit, vbi Abb. citato loco, Maynard.
deciſ. 16. par. 3. Seraphin. deciſ. 443. lib. 1.

3 Declara primò, niſi probetur euidens vti-
litas, quia tunc ceſſat iſtud intereſſe, & nō eſt
conſiderabilis defectus conſenſus capituli, vt
cēſuit Rota in vna Senogalien. Prædij 10. De-
cembris. 1568. coram Cotta prout refert Se-
raphinus citat. dec.

5 Declara ſecundo, vt iſte conſenſus magis
ſollennitatem, quam ſubſtantiam reſpiciat,
Abb. conſ. 41. num. 3. lib. 1. Roman. conſ. 160. nu.
5. & ſeq. Dominicus conſ. 17. num. 3. & fuit latè
reſolutum in citat. Auximana bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio facta per procuratorem eſt nulla; ſi de mandato non conſtat, vbi etiam Praxis pro Iudice.*
2 *Mandatum procuratoris ad alienandum rei Eccleſiaſticas debet eſſe ſpetiale.*
3 *Mandatum nō præſumitur etiā ſi mille anni elapſi ſint.*
4 *Emens ab aliquo, tanquam procuratore alienius, ſemper malæ fidei præſumitur, niſi de illius mādato appareat.*

Aſſenſus Apoſtolicus an mandati defectum ſuppleat.

RESOLVT. LII.

FActi contingentia pro præſentis deciſionis intellectu tali pacto eſt proponenda: ſupponatur, quod procurator cuiuſdam prælati, ſeu rectoris alienauerat prædium Eccleſiaſticum virtute mandati, quod ſibi aſſerebat eſſe præſtitum, pro qua cauſa impetrauit breue ſi in euidentem, & poſtea repertum fuit praſatū procuratorem nullum habuiſſe mandatum; quæſtionis nunc eſt, an talis alienatio hoc modo facta ſit nulla; & affirmatiuè eſt reſpondendum, ſecūdum quod decidit Rota Rom. teſte Farin. deciſ. 207. Alienatio enim facta per procuratorem eſt nulla, ſi non conſtat de mandato, Caualcan. deciſ. 45. num. 22. par. 1. Maynar. deciſ. 6. par. 2. Maſtrill. deciſ. Rota Siciliæ 77. vol. 1. hinc eſt, quod Iudex debet animaduertere ad videndum mandatum, & ſi non appareat, debet contractum annullare, quia poteſt eſſe, quod mandatum eſſet generale ad alienandum quæcunque bona, quod
nō ſufficit, ſed neceſſe eſt, quod ſit indiuidua-
2 le ad alienandum tale prædium ſecundum
Rodoan. de reb. Eccl. non alien. fol. 129 nu. 112.
Raudenſ. deciſ. 27. num. 15. Rub. deciſ. 18. & Ma-
ſtrill. citat. deciſ. num. 1. & cum ſit quid facti nō
præſumitur ad hoc, vt factum dicto nomine
valeat, vt tenet Bart. in l. 3. §. ſi cauſa cognita, ff.
3 bonor. poſſeſſ. temporis per mille annos, Affl.
dec. 345. n. 7. Caſſad. deciſ. 3. de procurat. Gaz.
deciſ. 28. Maſtril. d. deciſ. num. 3. Loffred. conſ. 20.
num. 7. & ideo dixit Bart. in l. qui fundum, in fine,
ff. de vſucap. prò empt. quod qui emit ab aliquo
4 tanquā procuratore alterius præſumitur ſē-
per malæ fidei, niſi appareat de illius manda-
to, & hanc eſſe magis communem opinionē
poſt multos, qui eum ſecuti ſunt: teneantur
Menoch. conſ. 1. nu. 79. vol. 1. Ceph. conſ. 311. nu.
21. & conſ. 441. nu. 72. & ſeq. vol. 3. Surd. conſ.
28. num. 8. dub. 1. Caualc. cit. deciſ. 45. nu. 22. vbi
ſubdit in num. 22. quod tali caſu emptor dici-
tur in mala fide ſecundum Curt. & alios, per
eū relatos, ex quibus omnibus concludo alie-
nationem factam per aliquem vti procura-
torem eſſe nullam, licet primò aſſenſum ha-
beat Apoſtolicum.

SVMMRIVM.

1 *Clauſula* nec aliter, nec alio modo *qd inducat.*
2 *Differentia inter clauſulam*, ſaluo domini aſſenſus, *& clauſulā*, nec aliter, nec alio modo.
3 *Pœna extrauag. ambitioſæ eſt puniendus, qui vendiderit, & tradiderit poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ, cum reſeruatione aſſenſu, & cum clauſula*, nec aliter, nec alio modo.

Alienans ſaluo aſſenſu Apoſtolico, an in cēſuris incidat, ſi ante ipſius expeditionem tradiderit poſſeſſionem.

RESOLVT. LIII.

VIdebatur dicendum, quod nō, maximè
ſi reſeruationi aſſenſus non adiiciatur
1 clauſula cōditionem inducit, Caput. deciſ. 82.
num. 3. par. 3. Caſſad. deciſ. 2. n. 7. de ſimon. Balb.
deciſ. 129. & inducit formam Bar. in l. de ſuis,
ff. de tranſact. Dec. conſ. 129. nu. 11. vol. 2. Pariſ.
conſ. 19. nu. 25. vol. 2. Natt. conſ. 372. nu. 5. Boer.
deciſ. 243. n. 11. & fuit reſolutum in Rota in
vna Rom. domus 9. Nouembris 1588. coram
Seraphino, & ideo hæc clauſula eſt reſolutiua
contractus, & facit perinde, ac ſi nihil actum
eſſet. gloſ. in l. ſiquidem, vbi Bald. num. 3. C. de ex-
cept.

cept. Alex. conſ. 3. n. 4. vol. 2. Soc. conſ. 251. nu. 4. vol. 2. Iaſ. conſ. 162. nu. 5. vol. 2. & conſ. 86. n. 6. vol. 1. Guid. Pap. decíſ. 163. Boer. decíſ. 243. num. 11. Verall. decíſ. 83. nu. 4. par. 3. Marta in decíſ. Piſan. 197. & hæc clauſula eſt voluntatis limitatiua, & præſeruatiua ſui iuris in caſu contrario, *Pariſ. conſ. 10. nu. 285. vol. 1.* Caputaq. *decíſ. 82. nu. 3. & decíſ. 84. nu. 10. par. 3.*

Pro cuius concluſionis confirmatione accedat *Iaſ. in l. 2. C. de iure emphyt.* vbi voluit quod emphyteuta alienans rem exphyteuti-
2 cam cum clauſula, *ſaluò aſſenſu domini*, & poſtea illo non requiſito, tradit poſſeſſionem, cadit à iure ſuo, ex quo eſt proteſtatio cõtraria facto, ſed ſi addit clauſulam, *non aliter, nec alio modo*, operatur, quod actus non valeat, & non cadit à iure ſuo, & hanc eſſe communem opinionem teſtatur *Gramm. decíſ.* 49.

In contrarium faciebat, quod adhuc dicta proteſtatio cum clauſula, *non aliter, nec alio modo* videbatur cõtraria facto, vt voluit *Bal. in l. 1. num. 56. C. de his, quæ pœna nomin.* & ita Conſil. Neapol. indicaſſe ſcribit *Grammat. in d. dec. 49. de Franch. dec.* 267. poſt *Abb. in cap. 2. de feud. Fel. in cap. quæ in Eccleſiarum, n. 84. de conſtit. Curt. de feud. par. 4. q. 20. nu. 112. Capyc. in inueſt. in verbo feudor. alienat. ampliat. 17. & limit. 12. Frezz. de ſubfeud. lib. 2. ſub nu.* 24.

3 Et quod non euitet quis cenſuras per huiuſmodi clauſulam, voluit *Nauar. conſ. 1. de rebus Eccl. nõ alien.* quem refert, & ſequitur *Sayr. decíſ. 3. & 8. eod. tit.* & ita in anno 1599. decidit Cur. Archiep. Neap. in caſu cuiuſdam Rectoris, qui alienauerat quoddam territorium ſuæ Eccleſiæ inconſulto Romano Pontifice cum clauſula prædicta, & antequam aſſenſus fuiſſet impetratus, dicti territorii poſſeſſionẽ tradiderat, & hoc ex declaratione *Clemen.* 8. vt refert *prax. Cur. Archiepiſc. Neap. cap.* 44.

Limitari poſſunt prædicta vbi fieret proteſtatio, reſeruando aſſenſum in ipſo actu traditionis poſſeſſionis, *Minad. decíſ.* 24. quæ neſcio ſi poſſet in practica ſubſtineri.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens ſufficiens mandatum, quidquid nomine domini facit, à domino cenſetur factum.*

2 *Procurator alienans res Eccleſiæ reſeruató aſſenſu Apoſtolico, & tradens poſſeſſionem ante ipſius impretationem, non facit dominium in cẽſuras incidere ex pluribus.*

3 *Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis ſententiam agitur.*

4 *Excommunicatio ignorantem non ligat.*

An procurator alienans rem Eccleſiæ reſeruatõ aſſenſus Apoſtolico, ſi tradiderit poſſeſſionem ante illius impetrationem, faciat dominium in cenſuras incidere.

RESOLVT. LIV.

SVpponatur, quòd talis procurator habuerit mandatum generale cum libera, iuxta tradita *in l. procurator, cui generaliter, ff. de procurat.* quæſtionis nunc eſt, quid ſi alienauit nomine ſui principalis, & ante aſſẽſum impetratum, deuenerit ad traditionis poſſeſſionis actum, an faciat dominium in cenſuras incidere.

1 Dubium faciebat, quod quidquid nomine domini procurator facit, ſi habet ſufficiens mandatum, videtur factum à domino verè, & propriè, *Bal. in l. 1. in fi. C. de procur. Caball. Millel. q.* 12. & dominus nõ poteſt venire contra factum procuratoris, *Rot. Genuen. decíſ.* 133. & procuratoris contumacia, ſeu delictum nocet domino, *Caball. Millelo. q.* 845. *Ioſeph Lud. decíſ. Lucen. 5. num. 3. Ozaſ. dec. 9. Bellam. decíſ. 545. & in decíſ.* 109. & factũ procuratoris nocet domino, *Cacher. decíſ.* 142. *Benint. decíſ. 26. Franc. March. dec. 480. n. 6. par. 1. Gulielm. obſer. 45. lib.* 1.

Quibus tamen non obſtantibus, contrarium eſt in praxi firmiter tenendũ ex pluribus, tum quia procurator non cenſetur habere mandatum, vt faciat incidere dominum in cenſurarum pœnas, *Ioſeph Lud. Lucan. decíſ. 50. nu 13. Franc. March. d. decíſ. 480. n. 6. Magon. dec. Lucan.* 51. *Nat. conſ.* 445. poſt *Alex. conſ. 39. vol.* 1. immò ſunt, qui tenent requiri mandatum ſpeciale ad faciendum cadere dominũ in pœnã, pulchrè de *Benintcu. dec. Rot. Bonon. 94. Creſcent. decíſ. 5. de præſumpt. Scraph. decíſ.* 439.

Tum etiam, quia fictiones locum non habent, vbi agitur de incurrenda ſententia excommunicationis, *Balb.* alios allegans *decíſ.* 3. poſt *Alex. cõnſ. 21. vol.* 1. & ideo in tali ſententia requiritur vera contumacia, non præſumpta, *Caſſad. decíſ. 4. num. 2. de penſionibus, Mohed. dec. fin. de dolo, & contum.* & idem *Creſcent. decíſ. fin. de ſent. & re iud.* quæ omnia cum ceſſent in caſu, de quo agitur, ceſſare debet pœna excommunicationis.

4 Tum demum, quia excommunicatio non ligat ignorantem, iuxta terminos *cap. à nobis extra de ſent. excommun.* Caball. *Millel. q. 99. Victor. q. 2. de ſent. excomm.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus pro emphyteuſis conceſſione expeditus, non ſuffragatur poſtea cõceſſioni facta*

ctæ in cenſum perpetuum, & quare.
2 *Differentia inter contractum cenſuales, & emphyteuticum.*
3 *Confirmatio vigore aſſenſus Apoſtolici contra reſcripti formam non eſt valida.*
4 *Senſus verborum clarus non eſt cauillandus.*

An aſſenſus Apoſtolicus per falſa narrata obtentus, releuet, vt alienatio ex eo ſecuta valida reddatur.

RESOLVT. LV.

SVpponatur pro deciſionis intelligentia, quod literæ Apoſtolicæ concedentes licentiam alienandi obtentæ fuerunt ſub narratiua cõceſſionis in perpetuam emphyteuſim, & nihilominus contractus initus fuerit titulo conceſſionis in cenſum perpetuum, & nomine, ac titulo perpetui cenſus, ita quod natura emphyteuſis nullatenus participare
1 intelligatur, dubium eſt nunc, an præfatus aſſenſus impetratus ſuffragetur conceſſioni factæ in cenſum perpetuum; eſt tamen negatiuè reſpondendum, & ratio eſt, quia repugnat
2 reſcripto Apoſtolico, lõgè enim, latèque differunt contractus cenſualis à contractu emphyteutico, *Capyc. deciſ.* 196. *Gamma deciſ. Luſitan.* 38. *Creſcent. deci.* 1. *de cenſib.* cum in illo transferatur directum dominium, & vtraque poſſeſſio, vt per *gloſ. & Abb. in cap. conſtitutus, num.* 20. *de relig. domib. Imo. in cap. ad audientiã, num.* 4. *de reb. Eccl. non alien. cum alijs*, quos citat *Valaſc. in tract. de iur. emphyt. q.* 32. *num.* 27. *Napod. in Conſuet. In bonis, in verbo cenſualia, n.* 8. *Affl. in Conſtit. Sancimus, num.* 22. *& ſeq. Marſil. ſing.* 95. *Garſia ſing.* 292. in illo verò trãsferatur tantum vtile dominium, & poſſeſſio naturalis, ciuili verò penes dominum directum remanente *Balb. deciſ.* 50. *& gloſ. in cit. cap. conſtitutus*, vnde fit, quod confirmatio per
3 Commiſſarios contra formam reſcripti obtenta, ſit nullius roboris, & momenti, *ad conſ. Abb.* 41. *num.* 3. *Gozad. conſ.* 73. *num.* 2. *Alex. de Neuo conſ.* 18. *num.* 6. *Bombin. conſ.* 16. *num.* 3. *& ſeq. Merenna conſ.* 50. *num.* 10. & ita fuit ſæpius in Rota Romana reſolutum, & ſignanter in vna Papienſis Tenutæ 17. Iunij 1597. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & eſt eius *deciſ.* 1195. & ex hac nullitate inſurgit etiam manifeſtè periculum Eccleſiæ ſecundum *Farinacium in deciſ.* 224. Non obſtat, quo in reſcripto Papæ adſit clauſula, ſub annuo canone, ſeu cenſu, ita quod videatur etiam Papa intellexiſſe de conceſſione cenſuali, quia præcedũt alia ver-
4 ba, nempe in emphyteuſim perpetuam, quæ cùm ſint clara, nõ ſunt cauillanda ex eo, quod addita fuerit illa clauſula, *ſeu cenſu*, Non obſtat etiam ſi dicetur, quod res iſta eſſet ſolita locari, ad *deciſ. Mohed.* 249. quoniam neque ex hoc capite eſt valida argumentatio ad cõtractum cenſualem.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſſionem.*
2 *Conſtituens ſe nomine emptoris poſſidere ante expeditionem aſſenſus Apoſtolici incidit in cenſuras, & quare ibidem, ſecus verò, quãdo contractus eſſet alias nullus, nu.* 4.
3 *Conſtitutum pro vera traditione non ſolum in ciuilibus, ſed etiam in pœnalibus habetur.*

An qui ante aſſenſus Apoſtolici expeditionem conſtituerit ſe nomine emptoris poſſidere inciderit in cenſuras.

RESOLVT. LVI.

1 DVbium faciebat, quia conſtitutum eſt fictus modos acquirendi poſſeſſionem *Bart. in l. ab emptione circa finem verſ. vltimo aduertas, ff. de pact. Bal. in l.* 1. *num.* 6. *C. de conſtitut. pecun. & in l. certè, §.* 1. vbi quoque *Bart. ff. de præcar. & in l. is qui pro emptore, col. penul. ff. de vſucap. Alex. conſ.* 22. *nu.* 3. *vol. . . Alciat. conſ.* 23. *num.* 6. *Tiraq. in tract. de conſtit. poſſeſ. q.* 2. *Dec. cum alijs*, quos allegat *in l. contraliis, num.* 16. *ff. de reg. iur.* contrarium tamen eſt tenen-
2 dum, quia per conſtitutum vera poſſeſſio acquiritur, licet modus acquirendi ſit fictus *l. quod meo, vbi Bart. & reliqui, ff. de acquirenda poſſeſſione, & l. interdum, vbi Bal. ff. eod.* & propterea in praxi firmiter iudicandum eſt conſtituentem incidiſſe in cenſuras, quemadmodũ poſſeſſionem transferẽs, antequam fuerit aſſenſus impetratus, & hoc per doctrinam *Tiraquelli*, qui loquitur in terminis, *in tract. de conſtituto par.* 3. *limit.* 26. *nu.* 5. *&* 6. vbi vult, cõſtitutum haberi pro vera traditione etiam in inſtituendis, & conſtitutum haberi pro vera
3 traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem eſſe factam in contractu innominato, tenuerunt *Aymon. conſ.* 192. *nu.* 22. *Dec. conſ.* 289. *Achill. de Graſſ. dec. vnica de emp. & vẽd. & Cacher. dec.* 32. ſicut etiam dicimus de feudo alienato cũ reſeruatione aſſenſus, nam ſi ante aſſẽſus expeditionem facta eſſet traditio per conſtitutum ammittitur feudum, ac ſi verè, & realiter tradidiſſet, *Pariſ. conſ.* 85. *n.* 14. *& ſeq. lib.* 1. *Bero. conſ.* 120. *lib.* 1. *n.* 3. *Roland. conſ.* 51. *nu.* 3. *lib.* 2. *Alciat. conſ.* 733. *n.* 2. *Feliu. in cap. quæ in Eccleſiarum, n.* 5. *de conſtit.* poſt *Bald. in l. voluntas,*

C. de

Digitized by Google

C. de fideicom. Curt. de feud. par. 4. §. quibus ex cauſis feudū amittatur, verſ. 21. quæro, & ita fuiſſe deciſum teſtatur *Gaſpar Theſau. deciſ.* 53. quod ampliat *Gamma deciſ. Luſitan.* 274. procedere etiam ſi ſtatim res ſit recuperata.

4 Nunc limita, & primo, vbi contractus alienationis rei Eccleſiæ eſſet alias nullus, quia tunc venditor ſe conſtituendo, vt ſupra, antequam fuiſſet aſſenſus impetratus cenſuras nō contrahit *Iaſ. in l. ſi ex teſtamento, C. de fideicommiſſ. Cacher. deciſ.* 35. & ad materiam vide *Po-lud. Rip. deciſ.* 342. *& Peguer. deciſ.* 34.

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſiaſtica offerēti plus iuſto pretio propter æmulationem non ſunt liberanda, & quid in praxi, n.* 8.

2 *Eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ auctrix, nec non oppreſſorum vltimum, & ſupremum refugium.*

3 *Eccleſia non habet rugam, neque maculam, ac illuſio in contractibus ab ipſa probetur.*

4 *Pretium iuſtum quale dicatur.*

5 *Contrahentes ad inuicem poſſunt ſe decipere.*

6 *Deceptio Eccleſiaſticis perſonis eſt prohibita.*

7 *Pœna ſtellionatus eſt infligēda, qui plus iuſto offert non animo emendi, ſed ad inducendos alios ad magis emendum.*

Aſſenſu Apoſtolico præcedente in alienatione rei Eccleſiæ, an plus iſto offerenti præ-tio ſit liberanda.

RESOLVT. LVII

SVpponatur, q; rei Eccleſiæ alienatio fieret, mediante cauſa, & interueniente iuris ſollēnitate, & ſic legitimis ſubhaſtationibus præcedentibus, dubium eſt num illa plus offerenti liberari debeat, caſu quo concurrēt duo æmuli, & vnus iuſtum pretiū obtuliſſet, & alter ſatis iuſto, & licet recepta, & in ore omnium ſit concluſio, quod bona immobilia Eccleſiæ alienari non poſſint, niſi in eius euidentem vtilitatem vulgat iuribus tamen in hoc caſu illa minimè liberari debet plus offerenti, ſed illo, qui iuſtum obtulerit pretium,

1 *gloſ.* eſt ad hoc *ſing. in cap. hoc ius porrectum, verſ. & plus* 10. *q.* 2. quam ſingularem ibi appellat *Areb. & Abb. in cap. per tuas, de donat. & in cap.* 1. *de empt. & vendit. & conſ.* 61. *num.* 4. *& ſeq. Monac. conſ.* 23. *vol.* 1. *Roma. ſing.* 762. tu ſcis, quod res Eccleſiæ, & ibi *Nicol. Tignal.* cum alijs aggregatis per eum *in addit.* vbi planè explicat, hanc eſſe communem opinionē iuxta quam pluries reperio fuiſſe deciſum, & ſignāter in caſu *Viu. deciſ.* 145. & apud *Carroc. dec.* 99.

2 Quibus adde, quod Eccleſia dicitur cultrix, & iuſtitiæ autrix *cap. per tuas; & cap. conſultationibus, de donat.* nec pati debet, aliquid contra iuſtitiā fieri, tam pro ſe, quam alio, vt probatur *in cap.* 1. *§. ſed diuerſum, de alien. feud.* vbi *Bal. nu.* 5. *not.* 6. & ſic Eccleſia eſt vltimum, & ſupremū refugium oppreſſorum, *vt in cap. nouit. ext. de iudit. & cap. licet de for. compet. in* 6.

3 neq; in actibus fraudem adhibet, quia nō habet rugam neq; maculam *cap. quamuis* 21. *diſtinc.* imò prohibet illuſionem in ſuis contractibus fieri *Rom. conſ.* 298. *col.* 2. *n.* 2. *verſ. vltimo videtur, Alex. conſ.* 83. *col.* 2. *vol.* 7. *Soc. reg.* 185. *&* 155. *limit.* 8. *Imol. in cap. cum illuſio, de renunt.*

4 Et quamuis illud verè iuſtum ſit pretium quod per ſubhaſtationem diſcernitur, *l. fin. §. penult. C. de iur. dom. impet. auth. hoc ius porrectū, C. de Sacroſan. Eccleſ. l. officium, C. comm. diuid.* tamen vbicunq; mediāte æmulatione, vel aliquo alio reſpectu cauſa, & occaſione ſimili oblatio facta eſſet per aliquem, quæ iuſtum ſatis excederet pretium, tūc ſi alia facta reperiretur, quæ iuſti eſſet pretij, Eccleſia rem ſuā iuſtum pretium offerenti liberare tenebitur, non autem plus offerenti cognita æmulatione inter emere cupientes.

5 Non obſtat, quod contrahentes poſſunt ſe ad inuicem decipere *l. Imperatores, ff. de contrah. empt. l. in cauſa, §. fin. ff. de minor.* quia reſpondetur, hoc Eccleſiæ non cōuenit, nec debet niſi iuſtum recipere *Carroc. cum alijs* relatis per eum *in tract. locati par.* 1. *de ſimulat. locationis, n.* 2. *& in cit. dec.* 99. *in princ.* &

6 Eccleſiaſticis perſonis deceptio eſt ꝓhibita *Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo* 1. *col. C. de pact. Marſil. ſing.* 82. *n.* 3. *in* 2. *limit.* dicens valde ſingulare, *& in l. qui duobus, col.* 1. *ff. de falſis, Felin. in cap. præſentati col.* 2. *de teſtib.* & hanc dicit communem *Gozad. conſ.* 14. *nu.* 14. *Ruin. conſ.* 76. *col.* 2. *vol.* 5.

7 Illud tamen non eſt prętermittendū, quod ille, qui offert plus iuſto non, vt emat, ſed vt alios inducat ad plus emendum tenetur proculdubio crimine ſtellionatus, id eſt pœna extraordinaria Iudicis arbitrio imponēda, *l.* 3. *§. item ſi quis impoſturam, ff. de crimin. ſtellion. Damoder. in tract. de ſubhaſtationib. cap.* 5. *n.* 10. *& Viuius citat. deciſ. in fine.*

Quidquid tamen iuris ſit hodie ſeruatur, quod res Eccleſiæ liberantur plus offerenti, qua opinione ſuppoſita hoc locum ſortitur, vbicunque plus offerreret ſubhaſtationis tēpore; ſecus verò ſi poſt rei Eccleſiæ alienationem, ſeruata forma, & ex iuſta cauſa emanatam alius plus offerreret, ita *Bero. conſ.* 88. *nu.* 42. *vol.* 1.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiaſticæ pretioſa mobiles abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Mobilia Eccleſiaſtica pretioſa quæ dicantur.*
3 *Aſſẽſus Apoſtolicus in mobilibus rebus Eccleſiaſtica non pretioſis minimè requiritur.*

Aſſenſus Apoſtolicus an in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum mobilium requiratur.

RESOLVT. LVIII.

REſpondeo diſtinguendo, quod aut ſunt mobilia pretioſa, aut non ſunt pretioſa; primo caſu abſque aſsenſu Apoſtolico alie-
1 nari nequeunt, cum eadem prohibitionis ratio vigeat in alenandis bonis immobilibus, quam in mobilibus pretioſis, *Menoch. conſ. 529. vol. 2. Monald. cõſ. 79. lib. 1.* Mobilia enim pretioſa immobilibus æquiparantur, vt patet in *extrauag. Ambitioſæ*, ibi, *& pretioſa mobilia, gloſ. ſing. in cap. tua ext. de his quæ fiunt à Præl. abſque conſen. Cap. Abb. in cap. nulli, de reb. Eccleſ. non alien. Rodriq. lib. 1. quæſt. regul. q. 27. art. 12. in fine, Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 14. §. 4. n. 5. Quaranta in ſumm. Bull. in verb. alienatio num. 24. Farinac. dec. 225. Rodoan. quæſt. 8. nu. 16.*

Intellige quando præfata mobilia pretioſa eſsent talis conditionis, atque naturæ; vt ſeruãdo ſeruari poſſint, *Rebuff. in ſuo Compen. num. 25. Soc. reg. 110. num. 2.* Quapropter ne-
2 que calices, non vota aurea, & pretioſa, non veſtes pretioſę, quæ diutius ſeruari poſsunt alienari queunt, Nec Theſaurus, & pecunia deſtinata ad ſtabilia emenda, vbi eorum proprietas ad Eccleſiam ſpectat, quippe, quia ſunt res iſtæ mobiles, tamen pretioſę, vt patet, quo caſu per *d. extrauag. Ambitioſæ* non alienantur, niſi ſeruatis ſeruandis, Inter hæc pariter connumerantur gemmæ, & his ſimiles, item grex ouium, aut craparum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſteriũ, aut Eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos, non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma, ità *Molina de contract. diſp. q. 465. nu. 4.*

3 In mobilibus verò non pretioſis nulla cadit diſputatio, quin aſſenſus Apoſtolicus non requiratur, & propterea eſſe extra terminos *præfatæ extrauag. citat. DD.*

SVMMRIVM.

1 *Epiſcopus in tota diœceſi eſt Iudex ordinarius, habens tam ſuper capitulo, quam ſuper alijs ordinariam iuriſdictionem.*
2 *Habens iuriſdictionẽ in aliquo loco à ſubdito emere non poteſt.*
3 *Epiſcopus capituli perſonam repræſentare dicitur.*
4 *Aſſenſus dicitur ſubreptitius, ſi omittuntur ea, quæ à iure ſunt expreſſa, vt exprimantur.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus non eſt ſubreptitius, ſi Epiſcopus permutans bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ capitularis, & in impetratione aſſenſus non faciat à mentionem capitulum bona diuiſa habere.*
6 *Gratia non eſt ſubreptitia, quando qualitas à iure non conſiderata non exprimitur.*
7 *Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectæ alienare poteſt, & decretum interponere.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in præſenti caſu.

RESOLVT. LIX.

SVpponatur, quod Epiſcopus vellet permutare bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ Capitularis, & in impetratione aſſenſus non feciſſet mentionem huius circumſtantiæ, nempe, quod Capitulũ habens bona diuiſa permutauit cum Epiſcopo, quæſtionis eſt an prædictus aſſenſus ita impetratus ſit ſubreptitius.

1 Et pro ratione dubitandi videbatur affirmandum. Primo, quia Epiſcopus dicitur eſſe Iudex ordinarius in tota Diœceſi, & tam ſuper Capitulo, quàm ſuper alijs ordinariam dicitur habere iuriſdictionem, *cap. 2. de offic.*
2 *ordinar.* Et qui iuriſdictionẽ habet in aliquo loco, non poteſt à ſibi ſubdito emere, *l. vnica, C. de contract. Iud. & DD. in l. principalibus, ff. ſi*
3 *cert. pet.* Item Epiſcopus dicitur perſonam Capituli repræſentare, *cap. quanto, & cap. nouit, de his quæ fiunt à Prælat.* & ſic videretur authorizare iure proprio.

4 Verum his non obſtantibus contrarium eſt in praxi tenendum ex pluribus; tum primo, quia ea tantum omiſſa reddũt aſſenſum ſubreptitium, quæ à iure ſunt expreſſa, vt exprimantur, latè *Felin. in cap. ſuper litteris, extr. de reſcript. Mohedan. deciſ. 7. eod. tit. Rot. deciſ. 32. eod. tit. in nouis*, etiam ſi Papa conceſſiſſet ſine tali expreſſione *Verall. dec. 254. num. 4. par. 2. Rot. dec. 1. de reſcrip. in nou. Bellam. dec. 333.* at-
5 tamen cum in iure nõ reperiatur hoc expreſſum, propterea aſſenſus non eſt iudicandus ſubreptitius, maximè quia gratia non dicitur ſubreptitia quando in ea non ſit mentio de qualitate à iure non conſiderata, *Verall. deciſ. 46. nu. 2. par. 2.* illa enim ſubreptio reddit gratiam nullam in qua expreſſa non ſunt ea, quæ
6 de iure exprimi debent idem *Verall. dec. 310. n. 3. par. 1. & in dec. 224. n. 1. par. 3.* tum etiam,
quia

Digitized by Google

quia poteſt Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ
ſibi ſubiectę alienare,& decretum interpone-
re,*cap.ſi Epiſcopus 12.q.2.& cap. paſtoralis,de
appellat.Inn.in cap.dudum,in princ. de elect. &
Monal.conſ.90.vol.1.*

SVMMARIVM.

1 *Corpora Sanctorum de loco ad locum de Epiſco-
pi licentia transferri poſſunt.*
2 *Epiſcopus abſq; aſſenſu Apoſtolico Eccleſię prę-
dia,ac eius mobilia pretioſa alienare nō poteſt.*
3 *Reliquiæ Sanctorum (quæ ſunt res pretioſiſſimæ,
ac hominibus plura beneficia à Deo per ipſas
præſtantur) abſque aſſenſu Apoſtolico concedi
non poſſunt,& magnopere ſunt decorandæ, nec
extra capſam oſtendendæ,n.5.*
4 *Sacrilegium committunt, qui Sanctorũ reliquias
furantur.*
6 *Stilus Curiæ Romanæ in reliquiarum cōceſſione.*
7 *Reſponſio ad* tex.in cap. corpora Sãctorum,
de conſec.diſt.1.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſ-
ſione reliquiarum.

RESOLVT. LX.

SVpponatur quod Archiepiſcopus Neapo-
litani,Proregi, vel alicui magno Principi
certæ reliquiæ partem concedere vellet huic
cōceſſioni an ſit neceſſarius aſſenſus Apoſto-
licus. Dubitandi ratio pro parte affirmatiua
oriri videbatur ex *tex.in cap.corpora,de conſe-*
1 *crat.diſt.*1.vbi corpora Sanctorum poſſe de
loco ad locum transferri de Epiſcopi licētia,
& *Turrecrem.ibid.*in ſpecie, ſequēdo *Vgonem,*
dicit per illum *tex.*non prohiberi, quod reli-
quiæ, quæ ſunt in Eccleſia non poſſint alicui
concedi abſque aſſenſu Apoſtolico, ſed tan-
tum,quod corpora Sanctorum,quæ in Eccle-
ſia tanquam perpetuæ ſepulturæ tradita ſũt,
ſiue conſenſu Summi Pontificis,aut Epiſcopi
transferantur ad alium locum, & ſic conclu-
ditur,quod Epiſcopus poteſt alijs reliquiarũ
particulas concedere quando perpetuæ ſe-
pulturæ non ſunt traditæ,alias ſecundũ eum
eſſet neceſſarius aſſenſus,quam opinionem
referunt,ac ſequũtur *Grillenzon.conſ.*28. *An-
gel. Silu.* & reliqui *in ſumma, in verb. reliquia,
Armill.verb.religio.n.4.D.Tho.2.2.q.96.*
2 In contrarium facit, quod Epiſcopus abſq;
aſſenſu Apoſtolico,non poteſt prædia Eccle-
ſiæ, & alia pretioſa Eccleſiæ mobilia aliena-
re,vt patet in *extrauag.ambitioſæ,de reb.Eccleſ.*
3 *non alien.*multo minus videtur poſſe alienare,
ſiue concedere Sanctorum reliquias, quæ ſũt
res pretioſiſſimæ, per quas, vt dicit *Tridcnt.
Sinod.de inuocat. Sanct.* multa beneficia à Deo
4 hominibus præſtantur, item ſacrilegium cō-
mittunt, qui Sanctorum reliquias furantur,
ſecundùm *Arch.& Turrecrem.in cit.c.corpora.*
Item vaſa in quibus reliquiæ portantur,dicũ-
tur ſacra,quę à Diaconis ſaltem in proceſſio-
nibus deferri debent, *cap. non licet* 23. *diſt.* &
5 in magna veneratione eſſe habendas, & alijs
extra capſam eſſe minimè oſtendendas *cap.
2.de reliq.et venerat.Sanct.Nauar.conſ.1.eod.tit.*
ex quibus omnibus concludo, obſeruandum
eſſe non poſſe ad libitum Epiſcopi alijs reli-
quias cōcedere,& ita ſeruatur hodie de ſtilo
6 Curiæ Romanæ: hinc eſt,quod quando Sũmi
Pontificis concedunt licētias extrahēdi par-
ticulas reliquiarum à Diœceſibus Epiſcopo-
rum ponit clauſulam, dummodo non extra-
hantur particulæ de reliquiis inſignibus, nec
in muro clauſis.
7 Non obſtat *tex. in cap. corpora Sanctorum,*
quia procedit de iure antiquo ante *extrauag.
Pauli Secũdi,*in qua prohibetur alienatio mo-
bilium pretioſorũ inconſulto Romano Pon-
tifice,nam ante illam poterant aliæ Eccleſiæ
res alienari Epiſcopi auctoritate,*cap. ſine ex-
ceptione* 12.q.2.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in conceſſione rei Eccleſiæ
pręcario requiritur,& quare.*
2 *Præcarium eſt ſpecies alienationis.*
3 *Præcarium ad concedentis hæredem, ac ſingula-
rem ſucceſſorem tranſit.*
4 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in præca-
rio quando per vſum rei nullum dominium
transfertur.*
5 *Alienatione prohibita non cenſetur prohibita
commoditatis translatio.*

Aſſenſus Apoſtolicus an exigatur in conceſſio-
ne rei Eccleſiæ præcario.

RESOLVT. LXI.

1 REſpondetur requiri aſſenſum, nam præ-
carium eſt ſpecies contractus,per quem
transfertur vtilitas rei ad preces alicuius,*l.1.
ff.de præcar.cap.fin.& ibi Abb.*& reliqui *eodem*
2 *tit.* Item eſt ſpes alienationis *Abb.* notabili-
ter *in rubr.de præcar.Rodoan.q.2.cap.24.vol...
Menoch.conſ.*220.*nu.*6.*& ſeq. Monald.conſ.*13.
3 *vol.*1.*Burſat.conſ.*70.*n.*3.*vol.* 2. Immo præca-
rium tranſit ad hæredem cōcedentis,*Couarr.
lib.3.var.reſol.cap.15.Affl.dec.335.n.5.& 10.*
& etiam ad ſingularem ſucceſſorem, *Lanar.
conſ.83.n.10.poſt Tiraquel.in tract.de iure con-
ſtit.par.2.amplia 13.n.3.Bellac.in ſpec. Princip.
rub.*

rub.21.verſ.quamuis,n.10.& Capyc.decis.116.
4 Limita tamen ſingulariter, vt non proce-
dat quando concederetur vſus,ſiue commo-
ditas rei,ita tamen,quod nullum dominium
vtile transfereretur, nam tunc præcarij con-
ceſſio non eſt ſpecies alienationis, *Felin. in*
cap.quæ in Eccleſiarum,n.68. de conſtitut. Hinc
5 prouenit,quod in caſibus,in quibus prohibe-
tur alienatio,permittitur tamen eiuſdem rei
prohibitæ commoditatis translatio, *Bald. in*
cap.2.de feud.de nouo benef. inueſt. & in l.cum
oportet,in fin.C.de bon.quæ lib.Iaſ.in leg. cum fi-
lio,num.157.ff.de leg.1.Angel.in l.1.§.adipiſci-
mur,ff.de acquir.poſſ.& in §.1.per quas perſonas
nob.acquir.Inſtit.de Franch.dec.10.n.9. Loffred.
conſ.10.& Ann.conſ.51.n.8.vol.1.

SVMMARIVM.

6 *Aſſenſus Apoſtolicus in promiſſione rei Eccleſiæ alienandæ non requiritur,& quare,n.8.*

2 *Aliud eſt donare,aliud promiſſio de donando,et differt venditio à promiſſione de vendendo.*

3 *Iura loquentia de rei Eccleſiaſticæ alienatione, in promiſſione de alienando non habet locum.*

4 *Statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus promiſſiones de vẽdendo non cõprehendit.*

5 *Emphyteuta cadit à iure ſuo per rei emphyteuticariæ alienationem,non autem per promiſſionẽ de alienando, ſicuti promittens alienare feudũ à feudo non cadit,n.7.*

6 *Prohibitus alienare poteſt ſe obligare ad alienandum.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in promiſſione de alienando rem Eccleſiæ.

RESOLVT. LXII.

1 RESpondetur talem promiſſionem aſsẽſu
non indigere,nam iura prohibent con-
tractum per quem acquiritur ius in re Eccle-
ſiæ, & eſt illius effectualem venditionem, do-
nationem, & ſimiles alienationes, at in caſu,
2 de quo agitur,nulla fuit facta alienatio;aliud
enim eſt donare, aliud promiſſio de donãdo,
ſicut aliud eſt venditio, & aliud promiſſio de
vendendo,vt habetur *in l.in bonæ fidei,ff.de eo,*
quod cer.loc.& in cap. penult. de elect. in 6. vbi
bona *gl. in verbo exprimendum*, quæ loquitur
propriè de inueſtitura, & mãdato de inueſti-
3 endo, diſpoſitio enim iurium loquentium in
alienatione rei Eccleſiæ, non habet locum in
promiſſione de alienando, vt per plura con-
4 cludit *Imol.in l.in ędibus § ex rebus,ff. de donat.*
Aret.in §.in perſona,gl.1.de act.Alex.conſ.323.
vol.2. Rubeus conſ. 106. num. 3. & ſeq. & hinc
voluit *Alber.de Roſ.citat.l. in bonæ fidei*, quod
ſtatutum dans arbitrium datiarijs in vẽditio-
nibus, non comprehendit promiſſiones de
5 vendendo,& licet per alienationẽ rei emphy-
teuticariæ cadat emphyteuta à iure ſuo,*l.fin.*
C.de iur. emphyteut. non tamen cadit per pro-
miſſionem de vendendo, *Iaſ.citat.l.fin.nu.34.*
Alex.conſ.173.vol.2.num.2.Tiraquell.de vtro-
que retract.fol.981.nu.44.Bombin.conſ.16.n.6.
6 *Cacher.conſ.23.num. 4.* & prohibitur alienare,
poteſt ſe obligare ad alienandum, *Bal.in l.vl-*
tima,§.emptor,in fin.C.comm. de leg. & promit-
7 tens alienare feudum,non cadit à feudo,et ſi
alienando caderet,*Bald.in cap.2.§.aut ſi libel-*
larium,quibus modis feud. amitt.Card. Alex. in
cap.1.in princip.col.2.verſ.pro hoc reſtat illatio,
de prohib feud. alien. per Feder. idem Tiraquell.
in præallegato tract.fol. 982.nu.45. Ea quidem
8 potiſſima ratione, quia per promiſſionem de
vendendo non acquiritur ius in re, *l.ſi ſterilis,*
§.ſi fundus, ff.de actio.empt.l.ſi ita quis, §.ſi ea
lege,ff.de verbor.obligat.Angel.in l.qui Romę,§.
cohæredes, ff. eodem titul. & Afflict. in Conſtit.
Diuæ memoriæ,num.6.

Amplia ſupra poſitam concluſionem procedere etiam in eo, qui conſentit alienationi,quia eſt aliud vendere, aliud vẽdenti conſentire,*l.aliud eſt vendere,ff.de reg.iur.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus bonam fidem inducit.*

2 *Melioramenta ſunt reſtituenda ei,cõtra quem alienationis reuocatio fuit facta.*

3 *Retentio rei à iure conceditur,donec melioramenta poſſeſſori ſoluantur.*

4 *Melioramenta executionem decreti reuocationis alienationis impediunt.*

5 *Melioramẽta facta rei Eccleſiaſticæ alienata abſque aſſenſu amittuntur,& quare.*

6 *Aedificans in re ſubiecta fideicommiſſo meliorationes perdit.*

7 *Melioramenta debentur,& ſi fuiſſent facta rei vẽdita abſque aſſenſu, dummodo ſine ipſius res periſſet,ac etiam debentur, ſi ab initio fuit bona fides, dato,quòd poſtea mala ſuperuenerit.*

Aſsenſus Apoſtolicus an operetur recuperationem, melioramentorum reuocata alienatione.

RESOLVT. LXIII.

SVpponatur, quod interueniente aſſenſu Apoſtolico,quoddam pretium terræ alienaretur,& poſt multũ temporis ſpatiũ reperiretur Eccleſiam fuiſſe enormiter læſam, ob quod Rector alienans,vel eius ſucceſſor alienationem reuocauerit; quæſtionis nunc eſt,

an meliorationes ſint reſtituendę ei, contra
quem reuocatio fuit facta.
1 In qua quæſtione dicendũ eſt primo, quod
cum aſſenſus interuentio conſtituat quem in
bona fide, & ſumptus facti per bonæ fidei
poſſeſſorem recuperãtur exceptione doli ma-
li, *l. ſumptus, ff. de rei vendic. l. in fundo, ff. eodẽ ti-*
2 *tul.* ideo melioramenta ſunt reſtituenda. Im-
mò pro præfatis expenſis poſſeſſori concedi-
3 tur a iure retentio, donec melioramenta ipſa
ſoluantur, *l. ſi in are. 1, de condit. indeb. Doctor. in
l. ſi in ſortem, §. ſi centum, & ibi Iaſ. n. 10. ff. eodẽ
titul.* poſt *Bald. citat. l. in fundo, n. 4. Neguſant. de
pignor. part. 7. membr. 4. nu. 8. Ruin. conſ. 100. nu.
6. lib. 4.* Capyc. *decif. 17. nu. 7. Put. decif. 471. &
474. lib. 2. Peregr. decif. 16. lib. 2.* & fuit pluries
in Rota reſolutũ, & ſignanter in vna Romana
domus, 18. Iunij 1602. coram Pamphilio, &
melioramenta impediunt etiam exequutio-
4 nem decreti reuocationis alienationis, *Benin-
tend. decif. 77. Rota Marchiæ decif. 22. nu. 12. &
decif. 56. nu. 11. de Franch. decif. 112. & 456. Io-
ſeph Ludou. decif. Peruſ. 34. & Abb. in cap. de
multa, nu. 14. de præbend.* quidquid ſcripſerit
Surd. conſ. 333. lib. 2.

5 Quando verò meliorata fuerit prædia Ec-
cleſiæ alienata abſque aſſenſu Apoſtolico, tũc
cum eo caſu emptor dicatur malæ fidei poſ-
ſeſſor, perdit meliorationes præfata, nam cẽ-
ſetur donare, *Rodoan. quæſt. 17. num. 50.* poſt
*Bald. conſ. 22. vol. 1. & Alex. conſ. 160. nu. 3. &
ſeq. vol. 1.* ſicuti ædificans in re ſubiecta fidei-
6 commiſſo, perdit etiam meliorationes ex al-
legatis per *de Franch. decif. 110. & 191.* nam
cedunt ſolo, *idem de Franch. decif. 312. Couar.
lib. 3. variar. reſolut. cap. 17. nu. 1. Magon. decif.
Lucenſ. 33. nu. 21. & ſeq. & decif. Florent. n. 5. &
ſeq. Caualcan. de tutor. n. 165. Peregr. de fideicom.
art. 49. n. 63.*

7 Limita hoc ſecundum caput concluſionis,
niſi melioramenta fuiſſent adcò neceſſaria,
quod ſine ipſis res periſſet; nam tunc etiam
ſi nullo interueniente aſſenſu res Eccleſiæ
alienata fuiſſet, & per conſequens poſſeſſor
eſſet malæ fidei, nihilominus poterit illas re-
cuperare, vt innuit *Rodoan. loco citat.* & voluit
etiam *Arthmau. decif. 3. de reb. Eccl. non alien.*

Limita ſecundo, quando ab initio fuiſſet
poſſeſſor bonæ fidei, puta, quia contraxit prę-
cedente aſſenſu Apoſtolico, & poſtea ſuper-
uenit mala fides, puta, quia euidenter cogno-
uerit, Eccleſiam fuiſſe enormiter læſam, nam
hoc non obſtante, poterit id, quod meliora-
uit tollere, & auferre, *l. Iulianus, ff. de rei vendi-
cat.* quod intellige procedere, quando nõ vel-
let Eccleſia ſoluere pretium meliorationis,
de Franch. citata decif. 110.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in rebus modicis non re-
quiritur, nec in his, quæ à religioſis prohibentur
retineri.*
2 *Mendicantes bona in communi poſſidere non poſ-
ſunt.*
*Mendicantes bona immobilia abſque aſſenſu alie-
nare poſſunt, & quare.*
3 *Regulares plura priuilegia in rerum Eccleſiaſtica-
rum alienatione habent.*
4 *Ieſuitæ abſque aſſenſu Apoſtolico res Eccleſiaſti-
cas alienare poſſunt.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione mobiliũ præ-
tioſorum regularium, & mendicantium requi-
ritur, & quare.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione bonorum relictorum religioſis incapacibus.

RESOLVT. LXIV.

1 RESpondetur negatiuè ex doctrina *Decij*
communiter recepta *in. cap. in præſentia
nu. 69. de probat. Monal. conſ. 163. vol. 2. Ema-
nuel Sà in verbo alienatio, nu. 7.* vbi dicit, quod
ſolemnitas iuris non requiritur in rebus mo-
2 dicis, nec in his, quæ religioſi retinere non
poſſunt, itaque mendicantes, quibus non li-
cet bona immobilia etiam in communi poſſi-
dere, poſſunt vendere immobilia eis aliquo
teſtamento relicta, vel alias donata, & ratio
eſt, quia bona iſta non ſunt Eccleſiæ incorpo-
rata, iuxt. *tex. in clem. exiui de Paradiſo, de verb.
ſignif.* ſed in rebus Eccleſiæ nondum incor-
poratis nõ requiritur aſſenſus in earum alie-
nationibus *Franch. in cap. 2. in fine de reb. Eccl.
non alien. in 6. Rebuff. d. comp. n. 21. Roland. conſ.
15. vol. 1.* quinimò regulares poſſunt alienare
bona ipſorum ex pluribus priuilegijs ipſis
3 conceſsis, quæ videri poſſunt apud *Confecti-
um in ſua recoll. priuil. Mendic.* & ſpecialiter
Greg. xiij. Cõſtitutio, incipiens, *Apoſtolica Se-
dis, anno 1576. die 18. Decembr.* indulſit patri-
bus Societatis Ieſu, vt bona locorum eiuſdẽ
4 Societatis poſsint arbitrio ipſorum, & Præ-
poſiti Generalis nulla ſuper hoc alia petita
licentia à Sede Apoſtolica, vel à loci ordina-
rio alienare; legitur hæc conſtitutio in colle-
cta priuilegior. *Emanuel Roder. tom. 2. quæſt.
reg. fol. 459.* ſecundum quod refert *Piaſegius in
ſua praxi Archiepiſc. tit. de bon. menſ. Epiſcopi,
n. 33. in fine.*
5 Limita tamen præfatã concluſionem in re-
bus pretioſis mobilibus, prout ſunt veſtes, ca-
lices, & his ſimilia, *Emanuel Sà verbo alienatio
in finalibus verbis*; & ratio eſt, quia iſta bona
ſunt Eccleſiæ incorporata.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſt. in conceſſione rei Eccleſiæ ad beneplacitum requiritur.*
2 *Conceſſio ad beneplacitum facta abſque cauſa reuocari non poteſt.*
3 *Conceſſio vltra triennium eſt alienationis ſpecies.*
4 *Conceſſio, ſiue gratia ad beneplacitum facta dicitur perpetua.*
5 *Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum perpetuò dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Epiſcopo.*
6 *Conceſſio ad beneplacitum facta morte concedentis non expirat.*
7 *Conceſſio ad beneplacitum facta, ſpecialiter, & nō generaliter eſt reuocanda.*
8 *Ius in re acquiri videtur per conceſſionem factam ad beneplacitum.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in conceſſione vſus, ſiuè rei Eccleſiaſtica commoditatis ad beneplacitum.*

Aſſenſus Apoſtolicus an in conceſſione rei Eccleſiæ ad beneplacitum facta requiratur

RESOLVT. LIV.

1 IN hac deciſione eſt affirmatiuè reſpondēdum ex pluribus infra dicendis, tùm primo, quia res conceſſa ad beneplacitum non
2 poteſt reuocari abſque cauſa *Capyc.dec.* 116. *& decis.* 121.*num.* 16.*Ann.alleg.* 116.maximè quando conceſſio emanata fuit ob ſeruitia, *idem loco citat.num.* 12.*Marſil.ſingul.*363. *Campag.in cap.Regni Neapol.cum his, nu.*17.*Scaglio. in ritu Neapol.*46.*nu.*3. vnde poterit contingi, quod cauſa non eueniet, & ſic conceſſio ſaperet vim alienationis, quia conceſſio vltra tri-
3 ennium eſt ſpecies alienationis *element.fin.& ibi not.de rebus Eccleſ.non alien.Couar.lib.*2.*variar.reſolut.cap.*16.*n.*6.*Rebuff.in compend.alien. n.*27. *Arnon.ſing.*72.

Tum ſecundo quia conceſſio, ſeù gratia
4 facta ad beneplacitum dicitur perpetua *Capyc.deciſ.*123.*n.*4.*add.ad eundem dec.*116.hinc
5 eſt quòd officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum, dicitur perpetuò creatus, *l.iuris peritus, & ibi DD.ff.de excuſ.tut.DD.in l.principalibus, ff.ſi cert.pet.& ibi Alexand.n.*6.*Iaſon. in l.centeſimis* 8.*ita ſtipulans, n.* 14.vbi etiam *Alexand.nu.*11.*ff.de verbor.oblig.Maſcard. de probat.concluſ.*188.*nu.*8.*lib.*1. *Ann.conſ.*56.*nu.* 22. *vol.* 1. & hoc procedere etiam in officiali ab Epiſcopo deputato, voluit *Guttier. lib.* 2. *canon.queſtion.quæſt.*11.*n.*4.*& Gonzal.in regul.* 8.*gloſ.*12.*n.* 28.docēs deputatum ad aliquod officium non poſſe remoueri ex ſola malitia, abſque tamen legitima cauſa, latè *Menoch.* alios congerens *in addit. ad lib.* 1. *de arbitrar. iudic.quæſt.*55.*nu.* 21. immò fuerunt nonnulli
6 tenentes conceſſionem ad beneplacitum factam, nec quidem expirate morte concedentis, maximè in magiſtratibus à Principe non recognoſcente ſuperiorem creatis, ita *Boer. deciſ.*149.*nu.*11.*Thomin.deciſ.*29.*Carroc.deciſ.* 17. Immò dicit *Molina de primogenit. Hiſpan. lib.* 1.*fol.*181.*nu.* 5. quod quando concedens
7 vult reuocare conceſſionem ad beneplacitū factam, debet ſpecialiter hoc facere, nec venit ſub generali reuocatione, vt voluit etiam *Lanar.conſ.*21.*nu.*10.*Ann.allegat.*53.*n.*26.*Roman.conſ.*332.*n.*23.

8 Tum tertio, quia per conceſſionem factam ad beneplacitum videtur acquiri ius in re, & propterea requiritur aſſenſus *Cardin. in Clement.*1. §. *verum num.* 2. *verſic. ſecundo quæro, de rebus Eccleſ.non alien.Rodoan. eodem tit.pag.* 15.*nu.*7.facit *Alexand.in l.ſi domus,* §.*ſi fundus n.*5.*ff.de legat.*1.*Felin.in cap.quæ in Eccleſiarum n.*87.*de conſtit.*

Limitatur tamen concluſio principalis, vt
9 aſſenſus non requiratur, quando vſus, ſiuè rei commoditas concederetur, ita tamen, quod nullum dominium vtile transferretur, ita *Felin.in cap.quæ in Eccleſiarum num.*88.*de Conſtitut.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica ex propria natura alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Alienatio rerum Eccleſiæ abſque aſſenſu, iuramēto non confirmatur.*
3 *Emptores bonorum Eccleſiæ contra formam extrauag. ambitioſæ ſacrilegium committunt, & mortaliter peccant, idque non procedit in emptione rerum mobilium, nu.*4.
5 *Epiſcopus iurans non alienare res menſales Eccleſiæ, ſi poſtea alienat, valida eſt (vita ſua durāte) alienatio.*
6 *Epiſcopus licet ſit periurus, tamen actus ab eo factus eſt validus.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an ſuppleatur ex iuramento.

RESOLVT. LV.

SVpponatur, quod fuerat alienata res Eccleſiæ abſque aſſenſu, aliiſque iuris ſolennitatibus, veruntamen in ipſo contractu reperiatur interpoſitum iuramentum; quæſtionis nunc eſt, an ſubſtineatur virture præfati iuramenti, & concludēdum eſt pro negatiua ex infra dicendis.

1 Primo, quia res Eccleſiæ alienari non poſ-
ſunt ex propria natura, quia humanæ conuē-
tioni nullatanus ſubiectæ ſunt, vt cumulatiſſi-
mè notat *Afflict. deciſ. 75. & ibi Vrſill. n. 1. Vi-
uald. commun. opin. cap. 39.* ideò minimè huiuſ-
modi contractus, ſeù alienatio confirmatur
2 iuramento, & conſequenter ſi iuramentum
præſtitum foret ab alienante; nequaquam iu-
re alienationis poſſet in emptorem tranferri
cum iurantis poteſtati non ſubſit *l. apud Iulia-
num, §. fin. ff. de leg. 1. l. inter ſtipulantem, §. ſa-
cram, ff. de verb. oblig. Bart. in l. ſi quis pro eo, col.
fin. ff. de fideiuſs. Abb. in cap. cum contingat. col. 4.
n. 22. & ſeq. de iureiurando*, & eſt cōmunis opi-
nio ſecundum *Cor. in auth. Sacramenta puberū,
quæſt. 16. C. ſi aduerſus vendit. Alciat. in d. cap. cū
contingat, nu. 179.*

Immò emptore ipſi bonorū Eccleſiæ tàm
immobilium, quàm mobilium pertinentium
ad diuinum cultū in caſu non licito, ſeù lici-
to, ſed non iuxtà formam *extrauagant. ambi-
tioſæ*, & aliorum Canonū ſuper hoc promul-
3 gatorum ſacrilegium committerent, & mor-
taliter peccarēt, *Viuald. loc. citat. n. 3. & Balb.
deciſ. 99.*

4 Limita, vt talis prohibitio non extendatur
ad alienationem rerum mobilium, *Menoch.
de arbitr. Iudic. lib. 2. centur. 2. caſu* 172. immò
hoc eatenus procedit, & ampliatur, quod ſi
Epiſcopus res menſales Eccleſiæ iuraret non
alienare, & poſtmodum illas alienaret, quod
tunc alienatio facta ab Epiſcopo rerū prædi-
5 ctarum ad vitam ſuam teneat, non obſtante
iuramento ſuo de non alienando, *Mohedan.
deciſ. 7. & 250.*

Et quamuis Epiſcopus periurus remaneat
in præſenti caſu, nihilominus alienatio fa-
cta per eū de rebus memoratis in caſu alias
permiſſo valet, atque firma remanet ſecundū
*Creſcent. deciſ. 3. de iureiurando, Innoc. in cap. di-
lecto, de præb. Caſtren. conſ. 339. n. 3*

SVMMRIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in diſmiſſio-
ne pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis, &
quare.*
2 *Pecunia res mobilis, & non pretioſa dicitur, &
nu. 4.*
3 *Legata re mobili pecuniæ reperta in domo, & cap-
ſa teſtatoris legatario cedunt.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in diſmiſſione pe-
cuniæ reſeruatæ ad bona immobilia emēda, &
quare.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in diſmiſſione pe-
cuniæ deſtinatæ ad legitimam negotiationem.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmiſſio-
ne pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis.

RESOLVT. LVI.

1 REſpondeo, dicendo nō requiri per ratio-
nem deſumptam ex verbis expreſſis in
extrauagan. Ambitioſæ, ibi immobilia, & pecu-
2 niam rem mobilē eſſe, nemo eſt, qui neſciat,
& illam mobiliū appellatione contineri om-
nes ſcripſerint *in l. mouentium, ff. de verbor. ſi-
gnific. Tiraquell. de tract. §. 1. gloſ. 7. n. 102.* poſt
*Cinum. Bald. & Alber. in l. ea demum, C. de collat.
Angel. in §. & quia parum* per illum *text. Auth.
de nupt.* Hinc eſt, quod in legato mobiliū, pe-
cuniæ, quæ in domo, & capſa teſtatoris re-
pertæ fuerint, continentur, & legatario ce-
dunt, *Dec. conſ. 381. nu. 3. & conſ. 472. col. 1. Pa-
riſ. conſ. 167. nu. 11. vol. 2. Natt. conſ. 117. n. 5. &
idem Dec. conſ. 472. cum alijs*, quos congerit
*Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 9. tit. 3.
Pinell. in l. 1. par. 2. nu. 44. C. de bon. mater. Strac-
cha de mercat. par. 1. n. 76.* & referunt deciſum
Theſaur. deciſ. 160. & Ioan. Gall. deciſ. 1. & fuit
in Rota Romana reſolutum in vna ciuitatis
bonorum Caſtellanæ 2. Iunij 1574. coram
Cæſare de Graſſis, vt patet in eius *deciſ. 1. tit.
de donatio.* vnde cum prohibitio alienationis
rei Eccleſiæ locum habeat in immobilibus,
4 ac etiam mobilibus pretioſis, inter quæ pe-
cunia non connumeratur ſecundum *Borgnin.
conſ. 60.* propterea ceſſare quoque debet ra-
tio prohibitionis.

Limita primo, quando illa pecunia reſer-
5 uata in banchis eſſet deputata ad emēda bo-
na immobilia, tunc enim eſt neceſſarius aſſē-
ſus Apoſtolicus, ſecundùm *Tiraquell. loco cit.
gloſ. 7. nu. 105. & 112. Foller. in pract. crimin. fol.
62. nu. 1. & fol. 103. nu. 113.* & ratio eſt, quia
tunc deſinit eſſe res mobilis, & inter immo-
bilia connumeratur, vt per DD. communiter
in l. cætera, §. 1. ff. de legat. 1. & latè per *Boer. de-
ciſ. 209. Gail. lib. 1. pract. obſeruat. cap. 11. The-
ſaur. cit. deciſ. 169. nu. 6.*

Limita ſecundo, quādo pecuniæ quæ ma-
net in Banchis fuiſſet ad aliquam legitimam
6 negotiationem deſtinata argum. *l. ſi corus §.
1. ff. de legat. 3. l. ſi fundus, & l. ſi domus, §. 1. & l.
ſi ita legatum ff. eodem, Mantica d. lib. 9. tit. 3. Ga-
briel conſ. 98. nu. 27.*

Intellige hanc limitationem tunc veram
eſſe, quando pecunia eſſe in magna quantita-
te, vt cenſuiſſe Senat. Pedemont. refert *The-
ſaur. cit. deciſ. n. 6. in fine, & n. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus in re
Eccleſiæ requiritur, & quare, idque procedit,
tàm in reductione cenſus ex cauſa ſterilitatis,
quàm in eius diminutione nu. 3. & 4.*

2 *Cen-*

Digitized by Google

2 *Cenſus impoſitus ſuper rebus alienari prohibitis eſt nullus.*

5 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, quando perſona obligatur ad ſoluẽdum de rei Eccleſiæ fructibus, & quare.*

6 *Eccleſia tenetur reſtituere ſortem principalem ob nullitatem contractus.*

7 *Eccleſia nemini præiudicare debet.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re Eccleſiæ.

RESOLVT. LVII.

1 RESpondeo requiri eaſdem ſolennitates, quæ requirũtur in alienatione, & ratio eſt duplex, quia eſt ſpecies alienationis, *l. fin. vbi DD. C. de reb. alien. non alien.* & propterea ſi non apparet præceſſiſſe aſſenſus prælationẽ, erit ipſo iure nulla, vt pluries cenſuit Rota Roman. & ſignanter in vna Romana inualiditatis cenſus, 24. Maij 1591. coram Pamphilio, & in vna Godicẽ. cẽſus, 25. Ianuarij 1597. coram Seraphino, & iterum in eadem 26. Ianuarij 1597. coram Corduba, & ita etiam *Seraphin. deciſ.* 1329.

2 Secunda redditur ratio, quia cenſus impoſitus ſuper rebus alienari prohibitis, eſt nullus, *Farin. dec.* 304. & propterea poteſt emptor reſcindere impoſitionem cenſus, & cõpellere venditorem ad pretium reſtituendũ, *Dec. conſ.* 102. *n.* 10. & tenuit Rota in vna Romana cenſus de Coppis, 17. Martij 1577. coram Seraphino, & iterũ in vna Spoletana terrarum, 11. Nouembris 1599. coram Mellino, & iterum in eadem.

3 Amplia principalem concluſionem procedere etiam in reductione cenſus bonorum Eccleſiæ ex cauſa ſterilitatis, & refectionis melioramentorum facta, quia eſt nulla, etiã, quod fuerit obſeruata per 30. annos, vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. bonorum, 5. Maij 1597. coram Seraphino.

4 Amplia ſecũdo procedere etiam in diminutione cenſus, vt accidit in ciuitate Neapolitana, quæ cum habuiſſet plures cenſuales contractus cũ diuerſis Eccleſiis, ac locis pijs, & pro quolibet centenario ſeptem annuos aureos ſoluebat; verùm cum in anno 1613. dicta Ciuitas vniuerſaliter omnes cõtractus, tàm cum laicis, quàm cũ Eccleſijs ad ſex pro cẽtenario reduxerit; in tali diminutione fuit petitus, & obtentus aſſenſus Apoſtolicus.

5 Limita nunc non procedere, quando obligatur perſona ad ſoluendum de fructibus rei Eccleſiæ, iuxta doctrinam *Bart. in l. codicillis, §. inſtitutio, ff. de legat.* 3. *Cranet. conſ.* 217. *nu.* 4. *Gabr. conſ.* 47. *num.* 12. *lib.* 1. & ita conſtituuntur cẽſus in bonis Eccleſiæ, & emphyteuticis, cum hoc modo non ſit alienatio, & ita cẽſuit Rota in vna vinearum de Maxinis 4. Februarij 1577. coram Accorambono, & iterum 17. Nouembr. 1551. coram eodem, *Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien. pag.* 103. *n.* 29. & *Cordub. de iure emphyt. ampliat.* 40. *Carroec. deciſ.* 103.

Benè tamen eſt verum, quod exiſtente cõtractu cenſuali cum Eccleſia inito nullo, at-
6 que inualido ob defectum aſſenſus, tenetur ipſa Eccleſia reſtituere ſortem principalem, vt fuiſſe in Rota deciſũ refert *Farin. deciſ.* 301. alias. n. Eccleſia locupletaretur cum alterius iactura, *gloſ. in l. iubemus, la* 2. *§. ſanè, verbo acquirere, C. de Sacroſanc. Eccl. & in cap. ad audientiam, verbo effugiendum, de reb. Eccl. non. alien.*
7 cum enim Eccleſia ſit cultrix iuſtitiæ, non debet cuiquam præiudicare, *cap. per tuas, de donat. gl. fin. in cap.* 1. *de reſtit. in integ.* quod tunc in primis locum habet, quando locupletior facta eſt, *Abb. in cap. ſi quis presbyterorum, de reb. Eccl. non alien.*

SVMMARIVM.

1 *Alienatio cum aſſenſu Apoſtolico eſt nulla, ſi reſcripti forma non obſeruatur.*

2 *Alienatio eſt nulla, ſi in cõmiſſione adeſt clauſula,* vocato Abbate, *& de eius citatione nõ conſtat.*

3 *Gratia facta de emphyteuſi, nõ extenditur ad emphyteuſim in perpetuum.*

4 *Supplicatio attenditur pro validitate, vel inualiditate, non inſtrumentum.*

5 *Alienatio eſt nulla, ſi in gratia dicitur, bona ſpecificanda eſſe, & poſtea non fuit earum ſpecificatio facta.*

6 *Vtile per inutile vitiatur in caſu.*

7 *Alienationẽ eſſe intra ſummam, tenetur probare, qui ea nititur.*

8 *Confirmatio eſt inualida, inſtrumento non exhibito.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an ſuppleat defectum in obſeruationis formę.

RESOLVT. LVIII.

SVpponatur, quòd alienata fuit res Eccleſiæ, non tamen ſeruata forma tradita in reſcripto ſi inuenidẽtem, quæſtionis nunc eſt, an ſit nulla alienatio, non obſtante, quod fue-
1 rit aſſenſu Apoſtolico roborata, ſeu confirmata: & pro nullitate facit *text. in c. cũ dilecto*, vbi DD. *de reſcript. Dec. in c. prudẽtiã* 4. *notab. de off. deleg. Abb. conſ.* 41. *n.* 3. *lib.* 1. *Pariſ. cõſ.* 41. *n.* 13. *lib.* 4. *Gozad. cõſ.* 73. *n.* 2. *Tiraq. de retract. ligna. §.* 1. *gloſ.* 21. *n.* 11. *Rodoã. de reb. Eccl. nõ alien. tit. de can. vtil. n.* 204. & ita pluries cenſuit Rota Rom. & ſignãter in vna Cortonẽ. reſciſſionis locationis, 26. Ianuarij 1590. corã Orano, & ite-

iterum in vna Papien. Tenutę, 17. Iunij 1596. coram Seraphino.

Vnde ſi in gratia ſi in euidentem adeſt cla-
2 nſula *vocato Abbate*, & de eius citatione non conſtat, alienatio eſt nulla, *Abb. in cap. exhibita, vlt. not. de iud. Dec. conſ.* 173. *n.* 2. *&* 233. *vol.* 1. *Aymon. conſ.* 182. *n.* 9. *verſ.* 4. *vol.* 1. *Bellam. cõſ.* 16. *Rota deciſ.* 30. *de reſcript. in nouis*, & fuit dictum in vna Cortonen. bonorum, 28. Maij 1588. 9. Iunij 1589. & 26. Ianuarij 1590. corã Platta, & iterum in vna Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Illuſtriſs. Arrigonio, & iterum in vna Auximana bonorũ, 28. Nouemb. 1554. coram Orano.

Idem ſi gratia præfata, ſi in euidentem loquatur de conceſſione in emphyteuſim, &
3 conceſſio fiat in perpetuum, hoc caſu nõ ſubſiſtetur alienatio in perpetuum, *Abb. d. conſ.* 41. *nu.* 3. *& G* [illegible] *cit. conſ.* Rota in vna Papienſ. tenute della Maddalena, 17. Iunij 1596. & 26. Iunij 1597. coram Seraphino.

Item ſi in ſupplicatione ſi in euidentem narratur factum alio modo, quàm verè factũ
4 ſit, ad validitatem, vel inualiditatem, attẽditur ſupplicatio, non autem inſtrumentũ, Rot. in vna Senen. prædij, 28. Aprilis 1589. coram Seraphino, & eſt eiuſdem *deciſ.* 868. & in eadẽ 7. Maij 1590. coram Gipſio.

Et ſi in gratia ſi in euidentẽ dicatur, quod
5 fiat ſpecificatio bonorum, ſi non ſit facta ſpecificatio, alienatio erit nulla, neque cõfirmatione ſuffragatur, Rota in vna Cortonen. reſciſſionis locationis 26. Ianuar. 1590. coram Orano, & in vna Nouarien. decimarum, 14. Octobris 1582. coram eodẽ, & 15. Maij 1593. coram Blãchetto, & iterum in dicta Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Arrigonio, & idem tradit *Dec. conſ.* 142. *nu.* 7. *verſ. præterea, & nu.* 8.

Item ſi in confirmatione dicatur, conceſſi-
6 onem fuiſſe factam ad tertiam generationẽ, & verè ſit facta in perpetuũ, confirmatio erit nulla etiam reſpectu conceſſionis ad tertiam generationem, *Abb. cit. conſ.* 41. & Rot. in d. Corton. reſciſſionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

Idem dicendũ, quando datur licentia alie-
7 nandi limitata pro certa ſumma, quia debet is, qui alienatione nititur probare alienationem fuiſſe intra ſummam *DD. in cap.* 1. *de reb. Eccl. non alien. in* 6. *Pari. conſ.* 17. *num.* 28. *lib.* 1. *Dec. conſ.* 60. *nu.* 3. & fuit latè reſolutum in Rota, in vna Romana deuolutionis de Piccionibus, 28. Maii 1582. coram Rubeo, & facit *Rota diuerſ. deciſ.* 155. *lib.* 2.

3 Neque cõfirmatio facta non exhibito inſtrumento erit valida, Rota in d. Corton. reſciſſionis locationis, 26. Ianuarii 1590. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, non requiritur.*

2 *Bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quæ dicantur.*

3 *Pecunia res mobilis dicitur.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando, ſeruari non poſſunt.

RESOLVT. LIX.

IN hac reſol. negatiuè reſpondetur ſecundum *gloſ.* expreſſam *in ſumma* 12. *q.* 2. *Nauar. conſ.* 4. *nu.* 3. *de reb. Eccl. non alien. Rebuff. in compend. eiuſdem materiæ, nu.* 25. *Socc. in fallent. regulæ* 110. *nu.* 2. *Vgolin. de poteſt. Epiſc.* §. 7. *n.* 5. *Quaranta in ſumm. Bullar. verbo alienatio, n.* 38. *Nouiſs. in ſua praxi cap.* 75. *num.* 7. qui omnes mouentur.

Primo, per *text. in l. lex, quæ tutores*, §. *vltimo, C. de adminiſt. tut.* vbi etſi res minorum ſine decreto alienari nequeunt, res quæ tamen ſeruãdo, ſeruari nõ poſſunt ſine decreto licitè alienantur.

Secundo, per *text. in l. fin. C. quando decret. opus non eſt*, vbi idem pariter diſponitur, pro quorum omnium confirmatione eſt *gloſ.* expreſſa *cap. nulli, de reb. Eccl. non alien.*

2 Dicuntur autem bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quæ non ſolent durare trieñio, *glo. in l.* 1. *C. ſi aduer. vſucap. Bart. in l. poteſt, col.* 1. *in princip. ff. de auct. tut. Alex. Ang.* & reliqui communiter *in l.* 1. §. *quæſitum, ff. ad Trebel.* vel non ſunt duratura triennio abſque notabili deterioratione, ſecundum *Beroi in cit. cap. nulli, Mainard. deciſ.* 16. *lib.* 3. *& Balb. deciſ.* 24. vel etiam vltra triennium abſque notabili deterioratione, *Rodoan. citat. tract. q.* 6. & tales ſunt veſtes attritæ, quæ veteraſcunt, animalia ſuperuacua, & ſimilia, *Abb. Card.* & communiter *in d. cap. nulli*, licèt ſint mobilia pretioſa, iuxta *gloſ. in cap. tua, de his, quæ fiunt à Prælat.*

3 Pecunia etiam inter mobilia, quæ ſeruãdo ſeruari non poſſunt numeratur, quia retenta nihil operatur, *cap. eijciens* 88. *diſtinct.*

Verùm limitatur primo, vt alienari minimè poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico magna quantitas pecuniæ, quæ eſt in Eccleſiæ proprietate, non in fructu, vt fuit latè reſolutum in Rom. Rot. in vna Venetiarum nullitatis contractus, 13. Nouembris 1602. coram Pãphilio, vbi fuit quoque dictum iſtud procedere, licèt præfata pecunia veniret conuertenda

da in vtilitatē dictæ Eccleſiæ; ratio verò huius limitationis, videtur eſſe illa, quia poteſt Eccleſia in contractu emptionis decipi in pretio *Bero.cit.cap.nulli, nu.84. Rodoan. tract. tit.de pecu.Eccl.nu.15, Tiraq.de retract.§.1.gl.7. nu.106.* & facit *tex.in l.3.§.quid ergo, ff.de contrar.actio.tutel.* Secunda eſt ratio, quia præfata pecunia non erat in redditu, vel fructu, vt de ea Prælatus, prout de alijs fructibus diſponere poſſet, *clem.1. de reb.Eccleſ. non alien.* ſed erat in proprietate monaſterij, & erat magna quantitas ducatorū 4000. propterea requirebatur aſſenſus, prout fuit deciſum, quam deciſionem refert *Nouiſ.in præfato cap.75 in annot.n.14.*

Limita ſecundò in pecunia redacta ex vēditione rei immobilis, quia inter immobilia numeratur, & aſſenſus exigitur *Tiraq. de vtroque retract. §.1.gloſ.7.n.113. Rodoan. vbi ſupra q.6.* quidquid ſcripſerit *Foller.in ſua prax. verſ. & annotentur bona.*

Pecunia verò deſtinata ad emptionem immobilium, an dicatur mobilis, vel immobilis fuit deciſum in Curia Archiepiſc. Neapoli inter mobilia connumerari ex doctrina *Iaſ.in l. cætera, §.ſed ſi parauit ff.de leg.1. Boer. dec.209. Mantica de coniect.lib.9.tit.3.nu.2. Pinell.in l.1, num.42.Cod.de bon.matern.* & ex his fuit deciſum non requiri aſſenſum in alienatione d. pecuniæ.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio rei Eccleſiæ cum ſecularibus non valet.*
2 *Ceſſante cauſa prohibitionis ceſſat prohibitio.*
3 *Permutatio inter rectores valida eſt, & quare, numero ſequenti.*
5 *Spi ituale cum ſpirituali permutari poteſt.*

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in permutatione, quæ fit inter rectores Eccleſię.

RESOLVT. LX.

SÆpè quæritur; an authoritate ordinaria, poſſint rectores Eccleſiarum inter ſe bona Eccleſiaſtica permutare abſq; Sedis Apoſtolicæ beneplacito, & cōſenſu, & partem negatiuam probare videtur *text. in cap. caſellas 10.q.2. & cap.ſine exceptione 12.q.2. extrauag. ambitioſę de reb.Eccl.non alien. & l.Sancimus C.*
1 *de Sacroſan.Eccl.* quæ procedunt tantū in permutationibus fiendis cum ſecularibus, ne bona Eccleſiæ profanis vſibus applicentur, & ita probat expreſsè *text. in dict. extrauag. ambitioſę,* ibi, *profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, aut diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt in proœmio,* quod cauſam finalem diſpoſitionis indicat *l.fin.& ibi Bart.nu.3.ff.de hæred.inſtit. Iaſon.in l.ſi pacto quo nu.14.C.de pact.* & cum in permutationis, quę inter rectores Eccleſię fiunt non trāsferatur dominium ad profanos vſus, ceſſat cauſa prohibitionis, & ceſſante cauſa prohibitionis, ceſſat, & prohibitio, *cap.*
2 *cum ceſſante, de appellat.* late *Tiraq. in tractatu ceſſante cauſa par.1, limit.23.nu.1,* quoniam cū laicis nō licet permutare, nec illius bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim concedi poſſunt abſque iuris ſolennitatibus *Rodoan. q.26. nu.19. Couar.lib.2.var.reſol.cap.17.n.2. Rot.diuerſ. deciſ.178.num.1.par.2. Praxis Cur. Archiepiſc. Neap.cap.15.nu.74.* & propterea libenter concludendum eſt in praxi inter rectores Eccle-
3 ſiarum de bonis Eccleſiaſticis licitam eſſe permutationē per *text.* expreſſum *in cap. hoc ius porrectum, §.ſibi inuicem 10.q.2.cap.1.de reb. Eccleſ.non alien.cap.ad quæſtionē, de rer.permut. §.illud Auth. vt de cætero commutat. &c.* vbi *gloſ.verbo ad inuicem,* & ibi *Bart. in princip. col. 5. & in tit.præcedenti, & in Auth. item ſibi inui-*
4 *cem* iuncta *glo.C.de Sacroſan.Eccl.* & ratio poterit eſſe, quia cū res permutandæ ambo ſint ſpirituales, ideò licita eſt in iure permuta-
5 tio; ſpirituale enim cum ſpirituali poteſt permutari, vt per *glo.in cit.cap.ad quæſtionem, verbo queat.* In praxi tamen ſeruatur contrarium cum in permatatione quoque requiratur aſſenſus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor fructus perceptos, & bona fide conſumptos ante litem motam reſtituere non tenetur, & quare, nu.2.5.6.& 7.*
3 *Poſſeſſor facit fructus ſuos, etiam quando habet titulum coloratum.*
4 *Poſſeſſor non facit fructus ſuos, quando aſſenſus eſt ſubreptitius, & quando in hoc caſu facit ſuos.*
8 *Poſſeſſor fructus extantes reuocationis alienationis tempore, ſuos non facit, nec etiam error iuris excuſat, nu.ſeq.*
10 *Poſſeſſor fructus non facit ſuos, quādo locupletior eſt factus.*
11 *Poſſeſſor fructus perceptos tempore publicationis cauſæ ſuos non facit, & quare.*
12 *Poſſeſſor fructus extantes tempore litis motæ ſpatio triennij vſucapere non poteſt.*

Aſſenſus Apoſtolicus an operetur retentionem fructuum reuocata alienatione.

RESOLVT. LXI.

1 SVpponatur, quod fuerat res Eccleſiæ alienata, interueniente aſſenſu Apoſtolico, &

aliis

aliis à iure requiſitis ſolemnitatibus, & poſt aliquem temporis curſum, alienationẽ præfatam non cedere in euidentem Eccleſiæ vtilitatem declaratum fuit,& proinde fuit facta reuocatio; quæſtionis nunc eſt, an poſſeſſor teneatur reſtituere rem vna cum fructibus per eum perceptis, & reſpondetur fructus perceptos ante litem motam ſuper reuocatione alienationis, & conſumptos bona fide non teneri reſtituere, *Boer.deciſ.* 18.*nu.* 3. *Benint.deciſ.* 20. *per totum*, & probatur *in cap. ad noſtram, de rebus Eccl. non alien.* cuius concluſionis quatruplex eſt ratio.

2 Prima, quia poſſidetur res cũ titulo, & bona fide,& propterea fructus facit ſuos,*l.in bonæ fidei,ff.de acq.rer.dom.Bart.in l. ex diuerſo,ff. de rei vend..Abb.in cap. dilecto,n.*21. *de præben. Felin.in cap.de quarta,n.*32.*de præſcript. Couar. lib.*1.*var.reſol.cap.*3.*Nauar.conſ.*11. *de offic. ordin.& in conſ.*2.*de præſcrip.& conſ.*14.*n.*12. *Et*

3 hoc procedit etiam ſi adeſſet titulus coloratus,*Bar.in l.ſed, & ſi lex,* §. *ſcire ff. de peti. Gomez.de trienn.queſt.* 42. *Maynar. deciſ.* 22. licet ſecus eſſet dicendum, vbi titulus eſſet nullus, ſeù iniuſtus, & eſſemus in caſibus, in quibus titulus haberetur pro non titulo, puta ſi aſſẽ-

4 ſus eſſet ſubreptitius,quoniam tunc poſſeſſor teneretur ad fructuum reſtitutionem,non ſolum perceptorum, ſed etiam percipiendorũ, *Ozaſ.deciſ.*160.*n.*12.*Roman.ſing.*343.*& Bar.in l.*1.*C.de fid.inſtrum.& Haſteſiſcal.lib.*10. quidquid voluerit *Borgnin. deciſ.* 13.*de cõtract. p.*2. Limita in eo, qui poſſedit per triginta ann. bona fide,quia à reſtitutione fructuũ in omni caſu excuſatur *Affl.deciſ.*240.

5 Secunda eſt ratio,quia vnus habet rem,alter verò pretium, & hanc opinionem in materia reuocationis alienationis ex capite læſionis vltra dimidiam ſequutus fuit *de Pont. conſ.*28.*num.*6.*& ſeq.lib.*1 *Anna conſ.* 24. *cod. vol.Guttier.pract.qq.c.*134.*Magon. dec. Floren.* 23.*in fin.de Franch.dec.*495.*nu.*3.*& deciſ.*119. *num.*10.*p.*1.*Mynſing.obſeru.*73.*cent.*4. *Gomez. var.reſolut.cap.*2.*n.*42.

6 Tertia eſt ratio, quia poſſeſſor non poteſt dici fuiſſe in mora.

7 Quarta eſt ratio, quia poſſeſſor per decretum ſuperioris, & ſic per aſſenſum Apoſtolicum,annullato contractu non tenetur ad reſtitutionem fructuum, niſi interueniente dolo *Papon.lib.*10.*tit.*4.*arreſt.fin.*

8 Limita nunc principalem concluſionem, & primo in fructibus extantibus tempore reuocationis alienationis, quoniam tunc ſunt reſtituendi, nec hoc caſu bona fides aliquid ſuffragatur, *Affl.deciſ.*178.& eſt *tex.*expreſſus *in l.certum,C.de rei vendic.Couar.loc.cit. & Ferret.conſ.*225.*vol.*2.

9 Limita ſecundo, vt nec etiam error iuris excuſet poſſidentem rem Eccleſiæ minus debite diſtractam, vt ad fructus perceptos non teneatur,*Gramm.deciſ.*79.*nu.*9.

10 Limita tertio,vbi fructus eſſẽt conſumpti, verum poſſeſſor eſſet effectus locupletior, ita *de Franch.deciſ.*31.*Ann.alleg.*113.*& Couar.loco cit.*

11 Limita quarto in fructibus lite pendente à tempore publicationis cauſæ perceptis,nam tunc incipit mala fides *d.l.certũ,* C.*de rei vẽd. Afflict.deciſ.*59.*Rota Lucenſ.deciſ.*47.

12 Limita quinto, quoad fructus extantes, ſi illos ſpatio triennii bona fide tenuerit, quia ſic vſu cępiſſet,*Bellam deciſ.*412.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarij perpetui ordinum militarium prælatis æquiparantur,& num.*3.*nec non beneficiarijs.*

3 *Commendæ, ſeù præcepteria Sancti Ioannis Ieroſolymitani in generali reſeruatione non veniũt.*

4 *Equites Ieroſolymitani nullo modo earum commendę bona alienare poſſunt, neque vltra triennium locare abſque ſolemnitatibus.*

5 *Conſeruatores Religionis, contractus nulliter factos per commendatarios reuocare poſſunt.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani.

RESOLVT. LXII.

RESpondeo, dicendo, quod commendatariis perpetuis militarium ordinum

1 (excepta alienandi facultate) omnia competunt, quæ veris prælatis iuxta ſacros Canones,*cap.is qui, de electio. in* 6. & quæ reſoluuntur de beneficiariis pariter,& de his commẽdatariis accipienda ſunt,*Fulg. conſ.*23.*Gemin. conſ.*417.*Natt.conſ.* 514.*nu.* 5.*lib.* 3.& fuit in

2 Rota reſolutũ teſtẽ *Mohedan.deciſ.* 10. *de cau. poſſ.* & propriè quamuis præfatæ præceptoriæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani non veniant in generali reſeruatione de qua *in cap.* 2. *de præben. in* 6. ſecundum quod refert fuiſſe perRotam decıſum,*Achill.de Graſſ.deciſ.*9.*cit. tit.*& ideò in ſpecie dicit *Calder. conſ.* 8. *locat.* quod iſti commendatarii poſſunt locare res ſuæ cõmendæ in plures annos ad inſtar pręlatorum,dummodò locatio non excedat triennium,iuxta terminos Paulinę,quia alias eſſet alienatio,& propterea nõ poterit valere, niſi adhibeantur cauſæ, & ſolennitates, de quibus in iuribus de reb.Eccl.non alien. agitur,*Iaſ.conſ.*94.*vol.*1.*Ruin.conſ.*157.*& ſeq.lib.* 6.Go-

3 *G.Gomez.de reg.triean.q.5.pag.195.Capyc. dec.*
3.nu.9. & ideò iure merito *Medina* reſoluit *in*
cl.m.1.de reb.Eccl. non alien. quod equites Ie-
roſolymitani nullo modo poſſunt bona eorũ
4 commendæ alienare,ſeù vltra triennium lo-
care abſque aſſẽſu Apoſtolico,quam opinio-
nem ſequitur *Dec.conſ. 204.n.2. vol. 1. Couar.*
lib.2.var.reſol.c.16.n.3.Rodoan.de reb.Eccl. nõ
alien.pag.347.n.3. & tandem pro huius deci-
ſionis confirmatione accedat, quod in pro-
prijs terminis tenuit *Rodriq. lib. 1. qq. reg. q.*
26.art.12.in fin. vbi reſoluit, quod locationes
ad longum tempus factas per præfatos Cõ-
mendatarios, ſiuè alienationes ſine ſolenni-
5 tatibus,& cauſis in alienatione rerum Eccle-
ſiaſticarum requiſitis poſſunt conſeruatores
religionis virtute facultatis eis conceſſæ re-
ducere, ac reuocare bona ſic alienata ad di-
ctam menſam.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus redditur ſubreptitius; ſi in*
reſcripto litis pendentia expreſſa non fuerit, &
quare.
2 *Expreſſio generalis non ſufficit vbi particularis eſt*
neceſſaria.
3 *Obreptio non euitatur, ſi deliberata Principis mẽs*
per verborum inuolucrum eſſugiatur.
4 *Obreptio in parte reſcripti totum vitiat.*
5 *Expreſſio in reſcripto eſt neceſſaria, tàm appella-*
tiuus propriæ, quàm partis iudicialis, quàm ex-
tra, & ad quem ſi appellatum, & per quem.
6 *Expreſſio litis eſt neceſſaria, dato quod citatio fue-*
rit exequuta, non tamen reproducta.
7 *Expreſſio litis exceptione elidibilis non eſt neceſ-*
ſaria.
8 *Limitatio ad* tex.in cap.ſuper eo ext. de coha-
bit.cleric.
9 *Expreſſio attentatorum poſt appellationem per*
Iudicem à quo non eſt neceſſaria, & quare.
10 *Expreſſio appellationis deſertæ nõ eſt neceſſaria.*
11 *Expreſſio ſententiæ nullæ, ſeù proceſſus non re-*
quiritur.
12 *Expreſſione non facta prouiſionis alterius nullæ;*
confirmatio beneficij eſt valida.

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi
in eo tacetur litis pendentia.

R E S O L V T. LXIII.

SVpponatur in facto, quod quidam aliena-
uerat bona cuiuſdam Eccleſiæ, mediante
aſſenſu Apoſtolico, in cuius impetratione nõ
fecerat mentionem, qualiter bona alienata
erant litigioſa, & ſic ſuper eis pendebat lis,
quæſtionis nunc eſt, an præfatus aſſenſu dica-
tur ſubreptitius ob taciturnitatem dictæ li-
tis, & reſpondendum eſt affirmatiuè propter
iuris regulam expreſſam, quę ſe habet, quod
1 reſcriptum redditur ſubreptitium, ſi non fiat
mentio de litis pendentia, ſecundum *Felin. in*
cap. ſuper literis col.9.verſ.amplia tertio, de reſ-
cript. vbi dixit, quod reſcriptum committens
cauſam auditori in curia eſt ſubreptitium, ſi
non facit mentionem de litis pendentiæ in
partibus, & voluit etiam *Affl.deciſ.220.n.13.*
Bellam.deciſ.102.Valaſ.deciſ.11.Abb.conſ. 98.
par.1.& conſ.101.Lanar.conſ.8.Zabar.conſ.15.
2 *n.3.& ſeq.Gabal. milloloq. 63.* nec mentio ge-
neralis ſufficeret, vbi particularis exigitur ſe-
cundum eundem *Affl.cit.deciſ. 220.nu. 16. &*
Cornazzan.deciſ.23. & obreptio non euitatur,
ſi quis per inuolucrum verborum eſſugiat
3 deliberatam mentem Principis, *Gramat.deciſ.*
66.n.18. & obreptio in parte reſcripti; vitiat
4 totum reſcriptum, *Ozaſc. deciſ.142.n.29.Affl.*
deciſ.116.n.fin.Rebuff.de conſtit.Franciæ titul.de
reſcript.n.109.
5 Amplia, vt fieri debeat etiam mentio de
appellatione interpoſita, tàm propria, quàm
partis aduerſæ, tàm iudiciali, quàm extraiu-
diciali, tàm ſi appellatum ſit ad Papam, quã
ad inferiorem, tàm per appellantem, quàm
per appellatum, *Gabriel.de iudic.concluſ.4.Lã-*
cell.de attentat.tit.de inualid.reſcript. lit.pendẽt.
DD.in cap.oblatæ, de appellat.Roman. conſ.230.
in fin.
6 Amplia ſecundo etiam ſi præfata lis pen-
deret virtute citationis executæ, non tamen
reproductæ in actis, quæ licèt dicatur circũ-
ducta *cap. 1. de dol. & contum.in 6.Veſtr.in prax.*
lib.4.eod.tit.in princ.Gratian. deciſ.209. nihilo-
minus debet de ea fieri mentio.
7 Limita, nunc, vt non ſit neceſſe facere mẽ-
tionem alicuius litis elidibilis exceptione, vel
replicatione, *gl.in c.ex tenore,* vbi *DD.in c.1. &*
in cap.in noſtra, de reſcript. & glo. notabilis in c.
cum noſtris, verbo de facto, & ibi Panorm. de cõ-
ceſſ. præben. & in cap. ſuggeſtum verbo poſterius
de iur.patron. gloſ. in regula non præſtat impedi-
8 *mentum, de regul.iur. in 6.* & ita limita *tex. in c.*
ſuper eo, de cohabit. cleric. qui dicit non valere
litteras facti ſeriem non continentes. Immò
Panor. Ant. de But. & Imol. in cap. dilectæ de
except. tenent, quod de attentatis poſt appel-
9 lationem per Iudicem à quo, non eſt opus fa-
cere mentionem; cum veniant retractanda
cap.non ſolum, de appellat. hinc eſt, quod de ap-
pellatione deſerta non eſt opus facere men-
tionem ſecundum *Imol. in cap. ex parte 2. no-*
tab.col.fin.de appell. & alibi, *Panorm.* poſt *Ho-*
ſtien.in cap.per veſtras 3.col.de donat.int.vir. &
11 *vxor.* dixit, quod de ſententia nulla, ſeù pro-
ceſſu nullo, mentio fieri non debet, ac *Oldrad.*
conſ.

Digitized by Google

*conſ.*299.dixit,quod de lite,quæ eſt nulla non
debet fieri mentio, & *Rom. conſ.* 483. dixit,
quod valet impetratio confirmationis bene-
12 ficii non facta mentione de prouiſione alte-
ri facta,quę erat nulla.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarius abſque ſuperioris authoritate monaſterij bona alienare non poteſt.*
2 *Probibitio legis, & hominis in commenda alienatione.*
3 *Ad probandam vtilitatem,non ſufficit alienantiũ aſſertio.*
4 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur.*

An aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorũ alicuius commendæ requiratur.

RESOLVT. LXIV.

PRo reſolotione huius deciſionis affertur
deciſio.Rotæ 597.in nouiter nouiſs.recoll.
per *Farin.* quæ his continetur verbis, *Domini*
reſoluerunt pro informante, ſcilicet inſtrumentum
emphyteuſis non ſubſtineri, tum propter duplicem
prohibitionem alienationis, videlicet legis, quia
1 *Commendatarius non poteſt ſine auctoritate ſu-*
perioris bona monaſterij alienare in præiudicium
ſucceſſorum,c.in venditionibus, 17.*q*.4.*Fed. de*
2 *Sen.conſ.*143. & Papæ commendantis, & pe-
nitus quamcunque alienationem interdicẽ-
do,quę excludit omnem facultatẽ commen-
datarii alienantis,ſaltẽ auctoritate proprria,
*Feder.de Sen.d.conſ.Calder.conſ.*1.*de reb. Eccl.*
non alie.& facit *l.*2.*de vſucap. pro empt.Bart.&*
*DD.in l.filiusfam.§.Diui,de leg.*1.*vbi Iaſ.nu.* 29.
& ſeq.
3 Tum etiam, quia neque conſtat de cauſa
vtilitátis, in qua non ſtatur aſſertioni alienã-
tium,*Fed.de Sen.d.conſ.Rota deciſ.*716.*par.* 1.
4 neque de ſollennitare,quæ copulatiuè requi-
runtur, *cap.* 1. *de reb. Eccl. non alien. Couar.*
qui alios citat,& atteſtatur de communi *var.*
*reſol.lib.*2.*cap.*17.*n*.2. & fuit dictum coram
Iuſto 9. Iulii in vna Mediolan. bonorum, &
ex lectura inſtrumenti ſatis conſtat ſolemni-
tates non eſſe ſeruatas; ex quibus viſum fuit
dubium propoſitum eſſe ſine probabili diffi-
cultate.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in rei Eccleſiæ infeudatione.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in reuocatione infeudationis, nec etiam in feudo decimarũ.*
3 *Laici regulariter decimas retinere non poſſunt.*
4 *Prælatus res ſibi reuerſas,nõ ſolum extraneis, ſed etiam conſanguineis infeudare poteſt.*
5 *Prælatus non ſolum feuda ſibi aperta infeudare poteſt,ſed etiam ſuo prædeceſſori.*
6 *Prælatus res ſolitas concedi non poteſt infeudare, ſi ceſſat prima conceſſionis cauſa, nec etiam ſolitam conceſſionem alterare,n.*7.
8 *Solennitates requiruntur in reuocatione infeudationis rei Eccleſiæ incorporatæ.*
9 *Res quando dicatur Eccleſiæ incorporata.*
10 Correctio *iurium antiquorum circa infeudationẽ per Conſtit. Pij V.*

Aſſenſus Apeſtolicus an requiratur infeudatione rei Eccleſiæ.

RESOLVR. LXV.

1 REſpondeo dicendo requiri aſsensũ Apo-
ſtolicum,vt latè per *Clar.in §. feudum, q.*
13.*de Franc.in tit.de his,qui feu.dare poſſ. cap. in*
princ.
Dubium tamen graue eſt, an idem dicen-
2 dum ſit in renouatione infeudationis, ita vt
interuenire debeant illæ ſolennitates, quæ in
rei Eccleſiaſticæ alienatione requiruntur, &
in hoc communis eſt reſolutio non requiri,
*Bart.in auth.qui rem, n.*4.*C.de Sacroſanct. Eccl.*
*Bald. in l.nulli, n.*12.*& ſeq. C. de Epiſc. & cler.*
Abb.in cap. vt ſuper, n. 11. *de rebus Eccl. non*
*alien.*Crau.*cõſ.*54.*col.*1.*vol.*1.*Curt. iun.de feud.*
3.*par.*2.*partis princ.q.*1.*Soce. conſ.* 120.*nu.* 23.
*lib.*3.*Leo.in Theſ.for.Eccl.cap.* 15.*par.*1.*nu.* 29.
Amplia primo procedere etiam in feudo
decimarum, quod ſolitum eſt laicis inſeuda-
ri,nam ſi ad Eccleſiam reuertatur, poterit
Prælatus illud alteri laico in feudum conce-
dere,*gl. in cap. prohibemus, verbo laicus, de de-*
cim.Imol.in cap.ex parte,poſt n. 10.*de feud.*ſub-
dens, quòd hæc opinio communiter ſeruari
videtur,& poſt eum,ita dicit communiter te-
neri,& obſeruari in praxi *Iaſ.conſ.*155.*in fine*
*lib.*2.*& in cap.*1.*n.*13.*de his, qui feud. par.* 2.*q.*
3 8.*Dec.conſ.*131.*in fin.vol.*1.licèt enim decimæ
apud laicos regulariter eſſe non poſſint, ta-
men ex quo erant ſolitæ inſeudari, præſumi-
tur eas licitè apud ipſos laicos fuiſſe, & cõ-
ſequenter etiam aliis laicis concedi poſſe.
4 Amplia ſecundo, vt poſſit Prælatus huiuſ-
modi res poſtquam ad Eccleſiam ſunt re-
uerſæ, illas infeudare non ſolum extraneis,
& affinibus ſuis, dummodò præſata infeuda-
tio non ſit multũ oneroſa Eccleſiæ, vel alias
ſuſpecta,*Bald.in d.cap.*2.*n.*9.*& in l.* 1.*ff.de rer.*
*diuſ.Iacob.de Belu.lib.*9.*feud.q.*17.*Ripa de peſte,*
in 2.*cap.de remed.præſeruat.*2.*concluſ.* & ita de
conſuetudine obſeruari videtur, quia hodie
poti-

Digitized by Google

potius agnatis, quàm aliis beneficia à Præla-
tis conceduntur, *gloſ. in cap.1. in princ. verbo
Italicorum, ſi de inueſt. inter Dom. & vaſſ.*

5 Amplia tertio, vt poſſit pariter Prælatus
infeudare non ſolum feuda, quę tempore ſuæ
prælaturæ aperiuntur, ſed etiam ea, quæ tē-
pore prædeceſſoris ſui aperta fuerunt, ſecun-
dum *Guid. Pap. dec. 154. nu. 2.* quidquid volue-
rit *gloſ.* quæ communiter reprobatur *in cap. 1.
verbo feudum dare, de his qui feud. dare poſſ.*

6 Limitatur, & primo vt Prælatus non poſſit
infeudare res ſolitas concedi, quando ceſſat
prima cauſa conceſſionis, puta ſi res inculta
data in feudum, redacta ad culturam, rediret
ad Eccleſiam, tunc enim non poterit de no-
uo concedi ſine aſſenſu Apoſtolico, *Abb.* ſin-
gulariter *in cap. vt ſuper, de reb. Eccl. Curt. vbi
ſup. q. 1.*

7 Limitatur ſecundo, vt non poſſit concedi
alterando ſolitum, puta ſi ſolet concedi ma-
ſculis, non poteſt concedi fœminis; *Bart. in d.
auth. qui rem, nu. 7. Clar. cit. q. 13. nu. 7.* & eſt cō-
munis opinio, ſecundum *Curt. iun. loco ſupra
cit. q. 6. col. 2. & ſeq. Alex. conſ. 9. n. 2. lib. 3.*

8 Limitatur tertio, quando res ſolita infeu-
dari, eſſet incorporata menſæ Eccleſiæ, quæ
non poteſt amplius infeudari ſine ſolennita-
te, *Abb. d. c. vt ſuper*, & eſt communis opinio,
ſecundum *Scribentes cit. cap. 1. de his qui feu. da-
re poſſ.* & ita refert fuiſſe deciſum *Guid. Papa
in deciſ.* 154. ſed quando dicatur res incorpo-
rata menſę ſunt plures opiniones, quas refert
9 *Curt. vbi ſupra q. 5.* Sed melior eſt opinio,
quod requiratur expreſſa Prælati declaratio,
vt ſi expreſsè deſcribi ſaciat rem reuersā in-
ter bona menſæ, iuxta *Bart. in l. ſi vacantia, C.
de bonis vaca. lib.* 10. vel tacita declaratio hoc
eſt, quod Prælatus collegerit fructus ipſius,
prout ſolet facere in alijs rebus incorporatis,
& hanc opinionem dicit eſſe magis commu-
nem *Cur. in d. q. 5. & Clar. d. q. 13.*

Hodie tamen omnia ſupradicta correcta
ſunt quòad ciuitates, caſtra, terras, oppida, ac
loca Sedi Apoſtolicæ, tàm mediatè, quàm
10 immediatè ſubiecta, quę deuoluta, & pro tē-
pore deuoluenda, abſque alia vlteriori de-
claratione, & illorum poſſeſſionis apprehen-
ſione, eo ipſo Sedi, & Cameræ Apoſtolicæ in-
corporata, ac ad ius, proprietatem, & domi-
nium priſtinum, ac poſſeſſionem rediſſe cen-
ſentur perinde, ac ſi per quadraginta annos,
& vltra, ciuitates, & loca prædicta à Sede
Apoſtolica immediatè poſſeſſa, & nunquam
in feudū, aut alium titulum conceſſa fuiſſent,
vt patet in Conſtit. Pij V. quam ad litteram
refert *Leo in præd. cap. 15. nu. 12.*

SVMMARIVM.

*1 Aſſenſus Apoſtolicus in affrancatione canonis re-
quiritur, & quare, nu. 2.*
*3 Affrancatio abſque alio aſſenſu poteſt effici, quan-
do in aſſenſu adeſt tale pactum, & quare, nu. 4.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in affranca-
tione canonis.

RESOLVT. LXVI.

IN huiuſmodi difficultate (ne diutius le-
ctor in ea moretur) cōclude pro affirma-
tiua; ſic præcisè tenuit *Socinus in l. 1. §. item ac-
quirimus, nu. 18. & ſeq. ff. de verb. oblig. Tiraq. de
leg. connub. gloſ. 5. n. 198. & ſeq. Menal. conſ. 60.
n. 7. vol. 1. Fraſet. conſ. 62. n. 21.*

2 Cuius concluſionis ratio illa potiſſima vi-
detur, quoniam affrācatio eſt ſpecies aliena-
tionis, *cap. nulli liceat 12. q. 2. cap. ſi quis presby-
terorum, & ibi Abb. 4. not. de reb. Eccl. non alie.
Rot. dec. 13. & ſeq. par. 1. diuerſ.* & tandē, quod
requiratur aſſenſus Apoſtolicus in affranca-
tione, fuit dictum in vna Romana prætenſę
deuolutionis 10. Martij, & 10. Maij 1595. co-
ram Mellino.

3 Notandum tamē eſt, quod in caſu, quo in-
terfuiſſet aſſenſus Apoſtolicus poſſet cenſua-
lis, vel res emphyteutica affrancari, exiſtente
pacto de affrancando in contractu appoſito,
non obſtante caducitate, *Dec. in l. bona fidei, n.
11. C. de pact. Barb. conſ. 51. col. 10. verſ. capio
nunc aliud articulū, vol. 1. Manent. de iure emph.
q. 4. n. 4.* & iuxta hanc opinionem decidit Ro-
4 ta Pedem. teſte *Theſaur. filio dec. 12. par. 1.* Ra-
tio eſt, quia emphyteuta, qui cadit à iure em-
phyteuſis, non cadit à iure luendi, ſeù affran-
candi, vt pluries fuiſſe deciſum in Sac. Neap.
Conſ. refert *Vrſill. deciſ. 250.* de quo meminit
de Franc. deciſ. 261. nu. 4. & deciſ. 267. eod. nu.

SVMMARIVM.

*1 Bona Cappellaniæ fundatæ abſque Epiſcopi licē-
tia poſſunt ſine ſolennitatibus alienari, & qua-
re, nu. 2.*
*2 Epiſcopus fundans tanquam laicus Cappellaniam
de bonis proprijs, illa bona poſſunt alienari abſ-
que ſolemnitatibus.*
*4 Pactum factum in tali Cappellania non dicitur ſi-
moniacum.*
*5 Cappellania talis à laico, vel à fęmina obtineri
poteſt.*
*6 Aetas requiſita ad obtinendum beneficium Eccle-
ſiaſticum in tali cappellania non requiritur.*
*7 Laicus illam conferre poteſt, nec eius reſpectu
quis ad recitationem diuini officij tenetur, nec*
ad

ad illius titulũ poterit aliquis promoueri, nu.8.
9 *Epiſcopi nullum ius Eccleſiaſticum in tali Cappellania habent.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ.

RESOLVT. LXVII.

1 SVpponatur, quod fuerit fundata quædam
Cappellania abſque aliqua Epiſcopi, vel
Superioris auctoritate, vt in illa ſuccedant
clerici de parentela; quæſtionis eſt, An terri-
torium, cuius redditus debetur præfatæ Cap-
2 pellaniæ, poſſit alienari abſque aſſenſu Apo-
ſtolico, & reſoluendum eſt affirmatiuè, eiuſq;
ratio eſt, quia non eſt beneficium Eccleſiaſti-
cum, ſecundũ *Guid. Pap. dec. 187. Dec. cõſ. 135.
nu. 1. & 120. nu. 4. Fel. nu. 2. & Dec. eod. n. in cap.
ex parte, de reſcript. Spinus de teſtam. gl. 4. prin-
cipali, n. 42. Nauar. conſ. 4. de præbend. & conſ. 7.
Valaſc. dec. 6. n. 12. Pariſ. conſ. 34. n. 9. volum. 4.
Tholoſ. in inſtit. rei beneficiariæ, cap. 12. n. 10. Ro-
driq. in ſum. cap. 42. par. 2. Salzed. ad Diaz c. 18.
n. 9. Salzat. de vſu, & conſuet. c. 12. n. 46. Auend.
de exeq. mandat. 2. par. c. 14. n. 3.*

3 Quod amplia procedere, etiam ſi fundator
eſſet Epiſcopus, & in forma cõmuni tanquã
laicus de bonis propriis talem Cappellaniã
fundaret, non verò Epiſcopali authoritate,
*Nauar. cit. conſ. 7. n. 1. & ſeq. & Gonſalez glo. 5.
n. 21.* vnde cum huiuſmodi Cappellania non
dicatur beneficium Eccleſiaſticum proinde,
nec illius territorium erit Eccleſiaſticum.

Immò nec pactũ factũ ratione talis Cap-
4 pellaniæ ſine Papæ auctoritate erit ſimonia-
cum, ex quo non eſt quid ſpirituale; cum be-
neficium Eccleſiaſticum non ſit, nec quid ſpi-
rituale auctoritate Epiſcopi erectum, *Rota
deciſ. 365. n. 2. par. 2. diuerſ. Veral. dec. 356. par.*
5 2. & talis Cappellania poſſet obtineri à laico,
vel fœmina, niſi voluntas teſtatoris, vel fun-
datoris contrarium declaret, *Valaſc. deciſ. 60.
Rot. deciſ. 264. & 265. nu. 1. par. 2. & deciſ. 182.
n. 2. par. 1.* ſic etiam in ea non requiritur ætas
6 15. annorum requiſita ad obtinendum bene-
ficium Eccleſiaſticum *deciſ. Rot. 482. in fine
par. 1.* & ita declarauit Sacra Congregatio
7 Cõcilij; pariter quoque poterit laicus patro-
nus illam conferre, ſi teſtatoris voluntas ita
voluerit *Guid. Pap. citat. deciſ. 187. & Tholoſ.
cit. cap. 11. nu. 10. ad finem.* Item ratione talis
Cappellaniæ non tenetur quis ad recitatio-
nẽ diuini officii, *Ludou. Lopez in inſtrum. conſc.
2. par. cap. 92. Spinus de teſtam. gloſ. 4. n. 42.* pro-
ut neque ad titulum illius, tanquam ad titulũ
8 beneficii poterit quis ad ſacros ordines pro-
moueri, *Salzed. ad Diaz in pract. crimin. canon.
cap. 18. nu. 9. Spinus vbi ſup. verſ. neque ad titulũ,*
neque Epiſcopi in tali Cappellania ius inſti-
9 tuendi, ſeu deſtituendi, nec viſitãdi, nec aliud
ius diœceſanum habent; vt latè per *Pariſ. cõſ.
34. lib. 4.* Ex quibus omnibus concludo terri-
torium præfatæ Cappellaniæ cum non ſit res
Eccleſiaſtica poſſe alienari vllo præcedente
aſſenſu Apoſtolico.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in renunciatione emphyteuſis agnatis facienda non requiritur, & quare, n. 2.*
3 *Renouatio eſt facienda non vni ex proximioribus, ſed omnibus deſcendẽtibus, & tranſuerſalibus, etiam fœminis, nu. 4. & 5.*
6 *Renouatio ab Eccleſia eſt facienda proximioribus fœminis, dato, quod in prima inueſtitura maſculi tantum fuerint vocati.*
7 *Renouatio eſt facienda, etiam ſi primus contractus fuerit nullus declaratus, & hæc procedunt tàm in emphyteuſi laicali, quàm Eccleſiaſtica.*
8 *Renouatio non eſt facienda, ſi propter culpam recipientis eſt finita, prout etiam, quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, nu. 9.*
10 *Renouatio ſolis hæredibus eſt facienda, quãdo hæreditaria eſt, & tunc quando hæres eſt capax, alioquin proximiori.*
11 *Renouatio non eſt facienda, ſi per annum non fuerit petita, & annus computatur à die ſcientiæ, & agnati poſsũt reuocare inueſtiturã (ſpatio 30. annorum) factam intra annũ extraneo, num. 13.*
14 *Scientia quando agitur de amiſſione iuris plenè eſt probanda.*
15 *Renouatio non eſt facienda quãdo Eccleſia vellet pro ſe bona retinere.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in renouatione emphyteuſis agnatis facienda.

RESOLVT. LXVIII.

1 EGregia eſt diſceptatio inter Scribẽtes, an
aſſenſus Apoſtolicus ſit neceſſarius in
renouatione, quæ fit per Eccleſiã proximio-
ribus agnatis finita generatione, & commu-
nis reſolutio eſt, quod non requiratũr ex re-
gula, quod in rebus ſolitis concedi non exi-
gatur ſolennitas iuxta verba expreſſa *extra-
2 uag. ambitioſæ,* eſt namque ratio, quia Eccleſia
cogitur facere renouationem *Crotus conſ. 86.
lib. 1. Gabriel conſ. 1. n. 32. & 13. verſ. contrariũ
eſt verius vol. Anchar. conſ. 17. & 174. Alex.
conſ. 80. n. 10. vol. 1. Ruin. conſ. 12. n. 22. verſ. po-
ſtremo non obſtat, lib. 1. & conſ. 161. n. 36. eod.
lib.* quæ concluſio nõnullis modis ampliatur.

3 Et

3 Et primo, vt locum habeat, tametſi proximiores ſint plures in eodem gradu, quia omnibus æquè renouatio fieri debet, & non vni eorum tantum, *Tiraq. de primogen. q. 17. appoſ. 4. Decian. conſ. 71. vol. 3.* & fuit latè reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli 23. Iunij 1586. corã Platto.

4 Amplia ſecundo procedere nõ ſolũ in magnatis deſcendentibus, ſed etiam tranſuerſalibus, *Gabriel. conſ. 86. n. 12. lib. 1. Gozad. conſ. 8. n. 51. & conſ. 71. Dec. conſ. 131. col. fin. & conſ. 328. Clar. in §. emphyteuſis q. 43.* & ſecundum hanc opinionem pluries cẽſuit Rota Romana, & ſignanter in vna Lucana emphyteuſis 6. Iunij 1567. coram Oradino, & iterũ in vna Romana relocationis domus 3. Iulij 1595. coram Gipſio.

5 Amplia tertio, quamuis proximiores, qui
petunt renouationem ſint fœmina, *Rom. conſ.*
22. Ruin. conſ. 151. nu. 18. vol. 2. Bero. conſ. 98. &
99. lib. 1. & iſtud procedit, quamuis ex tenore
6 prioris inueſtituræ maſculi tãtum vocentur,
quia nihilominus Eccleſia tenetur proximioribus
fęminis reuocare, vt latè per *Bero. citat.*
conſ. 98. & 99. & fuit deciſum in Rota Romana
in vna Bononien. bonorum 13. Ianuarij
1583. coram Robuſterio, & iterum in vna
Ciuitatis Caſtelli emphyteuſis 23. Iunii 1586
coram Platto.

7 Amplia quarto procedere etiam ſi locatio præcedens fuerit declarata nulla, & inualida ob defectum ſolemnitatum, vt fuit reſolutũ per Rotam in dicta Roman. relocationis domus 3. Iulii 1595. coram Gipſio.

Amplia quinto, ſiuè emphyteuſis ſit laicalis, ſiuè Eccleſiaſtica, *Ruin. conſ. 12. n. 22. verſ. poſtremo non obſtat lib. 1. & conſ. 161. n. 36. eod. lib. Crot. conſ. 86. Anchar. conſ. 17. & 174. Alex. conſ. 80. n. 10. & ſeq. vol. 1.*

8 Limitatur hæc concluſio, vt non procedat, quando emphyteuſis eſſet finita propter culpam recipiens, vt puta, ob nõ ſolutum canonem, *Pariſ. conſ. 101. n. 132. vol. 1. Roman. conſ. 312. in princ. Socc. conſ. 161. n. 23. vol. 2. Felin. conſ. 32. n. 9. Gozadin. conſ. 46. nu. 16. & ſeq.* ad materiam *de Ponte deciſ. 12. & de Franch. deciſ. 193.*

9 Limita ſecundo, quando fuiſſet renunciatum iuri petendi renouationẽ, *Socin. iun. cõſ. 9. n. 14. lib. 7.* & fuit deciſum in Rota Rom. in vna Ceruienſ. bonorum 23. Martii 1583. coram Seraphino.

10 Limita tertio, vt non procedat, quãdo emphyteuſis eſſet hæreditaria, quia ſolis hæredibus renouatio fienda eſt; licet alii proximiores in gradu reperiantur, *Valaſc. deciſ. 128. & 101. Gabriel de iure emphyt. concluſ. 1. n. 10.* iuxta quam opinionem Rota Romana pluries cenſuit, & ſignanter in d. Ceruien. bonorũ, & iterum in vna Bononien. bonorum de Bologninis 10. Decembris. 1564. coram Seraphino, declaratur hæc limitatio, nempè ſi hæres proximior eſſet incapax, tunc debet fieri renouatio proximiori capaci, vt fuit reſolutum in vna Cęſanaren. Palatij 7. Nouemb. 1597. coram Penia.

11 Limita quarto, vt non procedat, quãdo nõ
fuit petita renouatio intra annum, quia tunc
agnati amittunt omne ius, quod habẽt ad renouationem
petendam, *Gabriel.* qui innumeros
citat alleg. *concluſ. n. 10.* iſte tamen annus
vtilis eſt, nec computatur, niſi à die ſcientiæ,
vt fuit reſolutum in d. Ceruien. bonorum, &
cum agatur de amiſſione iuris, hæc ſcientia
12 debetur plenè, & concludenter probari, ita
vt non ſufficiant coniecturę *Rot. deciſ. 7. de*
dolo, & contum. in antiq. Mohedan. deciſ. 162. Caputaq. deciſ. 116. par. 1. Put. deciſ. 114. lib. 1.

13 Notandum tamen eſt, quod quando intra annum alius extraneus ſuit inueſtitus, tunc agnati poſſunt reuocare huiuſmodi inueſtituram etiam ſpatio 30. annorum, vt fuit latè reſolutum in Rota Romana in vna Brixien. feud. 29. Aprilis 1587. coram Bubalo, & allegat. Ceruien. bonorum coram Seraphino.

14 Limita quinto, vt non habeat locum, quãdo Eccleſia vellet pro ſe bona retinere, quia tunc magis communis, & verior eſt opinio, vt non cogatur illa reconcedere proximioribus defuncto, in cuius perſona emphyteuſis eſt finita etiam abſq; eius culpa, *Verall. deciſ. 303. & ſeq. par. 1. Beninten. deciſ. 19. de Franch. deciſ. 191.* & hanc tanquam veriorem, & æquiorẽ, Rota ſæpius amplexa fuit, & præſertim in vna Rauenn. bonorum 20. Nouembris 1587. coram Mantica, & facit *dec. Rot. diuerſ. 195. n. 7. & 9. par. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſede vacante ipſius Eccleſiæ bona abſque aſſenſu Apoſtolico alienare non poteſt.*

2 *Capitulum ſede vacante poteſt Eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti auctoritatem interponere.*

3 *Capitulum ſede vacante bona ipſius Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, abſque ſolemnitatibus alienare poteſt.*

4 *Capitulum ſede vacante pro inſtanti neceſſitate ipſius Eccleſiæ abſque licẽtia ſuperioris pecunias mutuò recipere poteſt, vbi etiam requiſita pro tali mutuò faciendo.*

5 *Eccleſiæ, & Prælatus ſucceſſor ex mutuò facto per capitulum ſede vacante obligatur.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione, quæ ſit per capitulum ſede vacante.

RESOLVT. LXIX.

1 RESpondeo dicendo, quod capitulum nō
poteſt alienare bona ipſius Eccleſię va-
cantis abſque aſſenſu Apoſtolico per *text.* ex-
preſſum *in cap. ſi qua de rebus, & in cap. precaria*
ria 12. *quaſt.* 2. & facit *cap. is qui, vbi Arch.* &
2 *reliqui de electio.* Poterit tamen conſentire,
& interponere auctoritatem Eccleſiæ infe-
riori ex cauſa alienare volenti *Panorm. in cap.*
cum olim q.3. de maiorit. & obed. Franch. in cap.
vnic. nu.3. de reb. Eccleſ. non alien. Rebuff. in pra-
3 *xi in tit. de deuolut. nu.* 104. Limitatur etiam in
rebus, quæ ſeruando ſeruari nō poſſent, quas
liberè poterit alienare, *Panin. par. 2. q. 8. ſub n.*
3. etiam ſine alterius auctoritate *Abb. in cap.*
1. *ne ſede vacante*, & tandem limita, vt pro in-
4 ſtantibus neceſſitatibus ipſius Eccleſiæ va-
cantis, etiam ſine ſuperioris auctoritate poſ-
ſit pecunias mutuò recipere, prout tenet
gloſ. in cap. cupientes, §. ad hæc verſ. aliunde, de
elect. in 6. quod intellige cum manifeſta ſit in
hoc Eccleſię vtilitas, & negotium dilationem
non haberet, nec caperet, & de facili ſuperio-
ris auctoritas haberi non poſſet, alias ſecus;
5 adeò quod ex tali mutuò obligetur Eccleſia,
& Prelatus ſucceſſor *Panin. d. q. 7. n. 20. Franch.*
d. §. ad hæc nu. 4. Guttier. lib. 1. canon. q. cap. 1. nu.
132. *Balb. decif. 52. n. 6. & ſeqq. Monal. conſ. 15.*
nu. 3. vol. 1. Rodoan. de reb. eccleſ. q. 30.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio aſſenſus facit conditionalem actum.*
2 *Conditio ſuſpendit, & nihil ponit in eſſe.*
3 *Alienatio facta cū reſeruatione aſſenſus nullum ius tribuit ante illius expeditionem.*

An alienatio facta cum clauſula accedente cō-
ſenſu Sedis Apoſtolicæ ante conſen-
ſum huiuſmodi habitum aliquod
ius quæſitum ſit.

RESOLVT. LXX.

REſponſio eſt negatiua, & ratio eſt quo-
niam prefatus contractus eſt conditio-
nalis, vt in proprijs terminis videtur conclu-
dere, *Pariſ. conſil.* 11. *n.* 13. *vol.* 4. *Menoch. conſ.*
170. *col.* 1. *Anna ſingulari* 447. *& in Conſtitu-*
tione Regni Diuæ memoriæ nu. 194. qui dicit re-
1 ſeruationem aſſenſus facere actus conditio-
nales, prout etiam extat *Gloſ.* expreſſa *in l. itē*
Labeo, §. 1 in verſ. pure ff. familiæ hercisc. Brun.
conſ. 42. in fine, Curt. iunior conſ. 77. nu. 3. Iſer. in
cap. Imperialem §. ſcriba col. 2. verſ. ſecus ſi ven-
didit de prohibita feudi alienatione per Federi-
cum, & ibi Capye. *col.* 218. *in paruis Pariſ. de*
reintegratione fol. 147. *& Moderni in cap.* 1. quid
2 ſit inueſtitura conditio autem nihil ponit in
eſſe *l. ſubſtituto, ff. de acquirendo rerum dominio.*
c. 1. de ſponſalibus, in 6. latè *Philippus Dec. in l.*
3 *cum ad præſens*, & ibi ante eum *Bart. Bald. &*
reliqui ff. ſi certum petat. vnde nullum ius etiam
ad rem ante aſſenſum præſtitum quæſitum
eſſe aſſerere poſſumus argumento *tex. in l. ſi*
quis ſub conditione, ff. ſi quis omiſſa cauſa teſta-
menti, & voluit *Aret. conſ.* 11. *col.* 1. & in ſimili
concludit *Caſſad. in decis.* 24. ſuper *regul. Can-*
cellarię, & iuxta hanc ſententiam tenuit Rota
in vna Romana domus 9. Decembr. 1588.
coram Illuſtriſſ. Seraphino, & mota fuit ex
vi præfatæ clauſulæ, quæ ſemper conditio-
nem indueit, & actum ſuſpendit vt per *Capu-*
taq. decis. 82. nu. 3. par. 3. Caſſad. decis. 2. nu. 7. de
ſimonia Boer. decis. 243. n. 11. Guido Papa decis.
162. *nu. 1. Marta decis. 195. nu. 3. & ſeq. Mandoſ.*
de ſignat. gratiæ tit. ſi in euidentem in fine.

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium loco beneficij ſubrogatur.*
2 *Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur priuilegio bonorum Eccleſiæ gaudet.*
3 *Patrimonium tale eſt liberum pro decima ſoluenda, quemadmodum ſunt res Eccleſiaſticæ, non tamen à charitatiuo ſubſidio.*
4 *Patrimonium tale filio non eſt imputandum pro legitima.*
5 *Aſſenſus, ſiue Epiſcopi beneplacitum in alienatione patrimonij, ad cuius titulum aliqua fuerit promotus, non autem Apoſtolicus requiritur.*
6 *Aſſenſus ordinarij in alienatione huiuſmodi patrimonij non requiritur, quando clericus tempore alienationis congrue vnde viuat, habet, & quare.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in aliena-
tione patrimonij ad cuius titulum quis
fuerit ordinatus.

RESOLVT. LXXI.

1 IN hac deciſione dubitandi ratio oriri vi-
debatur ex eo præſertim, quoniam huiuſ-
modi patrimonium ſubrogatur loco bene-
ficij, & rei Eccleſiaſticę, & ſic debet ſapere eius
naturam *l. ſi tam anguſti, ff. de ſeruit. l. parabolani*
C. de Epiſc. & cler. Caſtrenſ. conſ. 73. & 265. *Ti-*
raq. de retract. §. 1. gloſ. 10. n. 80. & ne in oppro-
brium clericatus cogantur mendicare, ita te-
net *Auend. reſponſ.* 17. *Matienco in l. 1. tit. 25.*
gloſ. 1. n. 4. lib. 5. nouæ recopil. Spin. in ſpec. teſtam.
gloſ. 18. princip. nu. 72. Menchac. lib. 3. de ſucceſſ.
2 *creat. §. 22. n. 43.* & tale patrimonium gaudet
priuilegio bonorum Eccleſiæ, vt refert *Padil-*
la in l. ſi quis à liberis verſ. ſolent n. 36. vbi cumu-
lat

Digitized by Google

lat alios *DD.ff. de liber. agnoſc. Selna de benef. par.1.q.3.nu.30.Gomeſ.in §.fuerat nu.6.de actio Conar.in c.Rain.il.§.2. nu. 7. de teſtam. & lib.1. var.reſol.c.4.nu.4.Gratian.regul.195. nu.7.* nec de eo ſoluitur decima, quemadmodum non ſoluitur de alijs rebus Eccleſiaſticis *gloſ. ſingul.in cap.tuis, de præbend. Azeued. lib.1.tit.4.*
3 *nu.9.lib. 1. recopilat.* & ex eo ſoluitur charitatiuum ſubſidium Epiſcopo *Bellen. in tract. de charit. ſubſid. quæſt. 31.Remig.in eiuſdem nominis tractatu quæſt. 52. Ceual. quæſt. 527. comm. contra comm.* nec tale patrimonium imputatur filio in legitimam, vt latè per *Cranet.conſ.*
4 *136.per totum Faber. in l. ſi emancipare num. 6. verſ.eredo Cod. de collat.* & iuxta hanc opinionẽ refert fuiſſe decisum *Polidor.Ripa dec.232.*

Quidquid tamen ſit de iure communi hodie verò ex noua lege *Sacr.Concil. Trident.ſeſſ. 21.cap.2.*ordinati ad titulum patrimonij non
5 poſſunt bona à ſe alienare, ſeù renũciare ſine Epiſcopi licentia,& ita quotidiè ſit,& practicatur,nec requiritur aſſenſus Apoſtolicus *Nauar.in Manual.cap.22.nu.18.& in conſ.14.nn.2. de tempor.ordinat.Pariſ.lib.2.de reſignation. benefic.quæſt.6.n.1.& 35.*vbi etiam de iure communi,hanc dicit veriorem opinionem ex *cap. Sanctorum diſtinct.70.* & quod ita practicatur, quæ tamen opinio temperãda, & intelligenda eſt;niſi clericus tempore alienationis habeat congruam ſubſtentationem; quia tunc ex diſpoſitione Concilij abſque licentia ordi-
6 narii poterit, bona ad quorum titulum eſt ordinatus alienare,quia in hoc caſu ceſſat ratio finalis Concilii, ibi, *ne eogantur mendicare,* & ſic debet ceſſare illius diſpoſitio *l. adigere, §.quamuis,ff.de iur. patronat.* quam interpretationem ſequi videntur *Pariſ.vbi ſupra nu.6.& 9.& Azeued.vbi ſupra num.6.& Caual.d.quæſt. 527.ſub nu.8.*

Super prædictis tamen eſt cogitandum, quia articulus non caret difficultate.

SVMMRIVM.

1 *Conſenſus expreſſus eſt neceſſarius in alienatione, in qua requiritur pro forma,nu.2.*
3 *Conſenſus requiritur expreſſus, quia hoc habet ex ſui natura.*
4 *Conſenſus quando dicatur expreſſus, & quando tacitus.*

Quid operetur clauſula in aſſenſu Apoſtolico adiecta ſcilicet conſentientibus dilectis filiis.

RESOLVT. LXXII.

SVpponatur, quod fuerat porrecta ſupplicatio Summo Põtifici per vnum ex canonicis cuiuſdã Cathedralis pro aſſenſu præſtando ſuper alienatione pretii territorii præbendæ eiuſdem Canonici, & Papa in aſſenſu aſſerat conſentientibus dilectis filiis canonicis talis Eccleſiæ;quæſtionis nunc eſt an præfatus aſſenſus ſufficiat,quod ſit tacitus,an verò requiratur, quod fuerit expreſſus, & reſol-
1 uendum eſt: neceſſarium eſſe expreſſum conſenſum *glo.in verbo expreſſus in cap.ſtatutum,§. in nulla extr. de reſcript. in 6. & ibid. Geminian. nu.3.& Franch.n.5.Tiraquel. de legibus connub.*
2 *gloſ.7.n.7.Rot.decis.15.n.2.de offic. deleg. in nouis,*& maximè hoc procedit,quando exigitur pro forma, vt in caſu noſtro *cap. cum ab vno* iuncta *gloſ.verbo mandantibus,& ibi Geminian. nn.2.de re iudic.in 6..Abb.in cap.dilecti nu.10.de arbitr. Gomez. in regula de impetrantibus beneficia per obitum Famil.Card.quæſt.13.n.2. in fine, & ſeq.& ibidem Mandoſ.quæſt. 26.n.5. cum ſeq.* vbi propterea cõcludunt, requiri conſenſum expreſſum in caſu dictæ regulæ, quia eſt formalis *Dec.conſ.409.nu.3. & 4. Pariſius de reſignat.beneſic.lib.8.quæſt.8.nu.25.cum ſeq.& lib. 9.quæſt.17.nn.67.& 73.Verall. decis. 82.nu.6. par.3.Puteus decis.282.n.3.lib.3.Tiraq. de legibus connubialibus gloſ.7.ex nu. 5. vſque ad n.15.* vbi in propoſito plura notanda cumulat, & à *nn.16.vſque ad nn. 48.* octo de modis limitat; & aliis multis declarat *Paulus Cranutius Theoremat.25.nu.10. lib.1.* imò licet non requite-
3 retur pro forma eſt tamen de natura conſenſus,vt ſit expreſſus, vt probatur *in l.1.C.de filiofam. minore Dec. conſ. 36. circa primum verſ. præterea & ſecundo,& conſ. 419.* & iuxtà hanc opinionem fuiſſe deciſum *in cap. Imperiali* teſtatur *Miſing.cent.4.deciſ.87. & Gail. lib.2.obſeruationum decis.71.nu.12.*
4 Sed quæro, quando dicatur conſenſus expreſſus,& quando tacitus,dic, quod expreſſus dicitur, quod verbis exprimitur; tacitus verò,qui ex factis reſultat *gloſ.in element. ſæpè §.fin. verbo contradicentibus, verſiculo ſecundo nota,de verbor.ſignific.Caſtrenſ.in l.ſi conuenerit poſt n.6.ff. de appell.* & conſenſus expreſſus dicitur multis modis,de quibus per *Bar. in l. 1. n.7.ff.de vulgar.& pupill.Mandoſ.vbi ſupra n.2. & 3.Pariſ.conſ.33.nu.10.& ſequent.vol.4.*

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio rei Eccleſiæ feudalis in burgenſaticum abſque aſſenſu eſt nulla,& quare.*
2 *Deciſio Regiæ Cameræ Summariæ Neapolis prolata in cauſa Archiepiſcopi Tarent. columnæ.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conceſſione rei feudalis in burgenſaticum.

RESOLVT. LXXIII.

SVpponatur in facto, quod Prælatus quidam conceſſerat rem feudalem Eccleſiæ cuidam, non tamen in feudum, ſed in Burgenſaticum ſine Breui Apoſtolico; quæſtionis nunc eſt, num præfata conceſſio teneat de iure, & ſic dictus Prælatus inciderit in
1 cenſuras *extrauag. in. Ambitioſæ*, in qua quæſtione breuiter reſpondendo dicas; præfatam conceſſionem ab initio nullam fuiſſe, ratio eſt, quia Prælatus non poteſt præiudicare Eccleſiæ in feudalibus *Iſern. in cap. 1. §. & iterum ſi clericus, de cap. Corrad. Abb. in cap. verum nu. 18. de for. competen. Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum nu. 20. de conſtit. Alex. conſ. 128. nu. 6. & 7. vol. 1.* & in Regia Camera Sũmaria Neapol.
2 fuit ventilata lis inter Illuſtriſſ. Archiepiſc. Tarentinum Columnam cum Ioanne Thoma Galataint ſuper conceſſione Caſtri Monaciſij conceſſi ſine aſſenſu Regio, & Apoſtolico, in qua cauſa ſubintrauit Regius Fiſcus, pretendo feudum eſſe deuolutum, quia fuerat conceſſum in burgenſaticum, negando qualitatem feudalem, & tandem fuit condemnatus conuentus ad relaxandum Caſtrum Eccleſiæ, oppoſitis per Fiſcum non obſtantibus, ita *Anna ſingul. 398.*

SVMMARIVM.

1 *Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem.*
2 *Aſſenſus impetratus non probat rectoris mandatum.*
3 *Verba aſſertiua contra tertium non probant.*

Aſſenſus Apoſtolici impetratio facta nomine Rectoris an probet mandatum eiuſdem Rectoris.

RESOLVT. LXXIV.

REſpondetur, & dubium faciebat pro affirmatiua ratio illa, quæ communiter
1 traditur per DD. ſcilicet, quod impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem, vt latè per omnes *in l. cum ſedulus, ff. de verb. oblig. Felin. in cap. ſicut, n. 35. de re iudic. Creſcent. deciſ. 1. de præſumpt. & idem deciſ. 2. de cauſ. poſſ. & propriet. Maſcard. de probat. concluſ. 106. nu. 39.* Verùm hoc non obſtante, in con-
2 trarium eſt communis praxis, nam & ſi alienatio rei Eccleſiæ fuerat facta ſimpliciter abſque aſſenſu, vel reſeruatione Summi Pontificis, & poſtea fuit impetratus aſſenſus, & Rector alienans oſtendit reuocationem alienationis, & pariter negat eius voluntate fuiſſe impetratum aſſenſum, non per hoc probatur eius mandatum, ex eo, quod in præfato aſſenſu fuerat enunciatum pro eius parte fuiſſe ſupplicatum Summo Pontifici; & ratio
3 eſt, quoniam illa verba aſſertiua non probant contrà tertium, niſi aliundè probentur *Bar. in l. ex hac ſcriptura, ff. de donat. Gemin. conſ. 44. Oldrad. conſ. 136. Verallus deciſ. 140. par. 2.* & ita fuiſſe iudicatum in Sac. Conſ. Neap. in aſſenſu ſuper feudis, refert *Frecc. de ſubfeud. quæſt. 24.* & ita etiam fuit dictum in Rot. Rom. in vna Cortonen. bonor. 26. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſſ. Platta.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in Conſtitutione iuriſpatronatus de Eccleſia libera requiritur, & quare.*
2 *Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt.*
3 *Donans Eccleſiæ conſecratæ, eius non efficitur dominus.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in iuriſpatronatus conſtitutione de Eccleſia libera.

RESOLVT. LXXV.

SVpponatur in facto pro deciſionis elucidatione, quod quædam Cappella ad collationem Ordinarii foret; deinde laicus eiuſdem cappellæ cenſum auctus fuerit, conditione adiecta, vt domus ſuæ patronatus efficeretur, dubium nunc eſt, an requiratur aſſenſus Apoſtolicus, vel Ordinarij.
1 Reſpondetur affirmatiuè, nempè requiri aſſenſum Apoſtolicum, cuius concluſionis eſt ratio, quia iuriſpatronatus impoſitio in Eccleſia libera eſt quid oneroſum Eccleſiæ, cui videtur quædam ſeruitus imponi, quæ eſt alienationis ſpecies, *l. fin. C. de rebus alien. non alienan. cap. nulli, vbi Panorm.* latiſſimè *de rebus Eccl. nõ alien. Rodoan. rubr. 1. q. 23. Bald. in rubr. C. de vſufr. verſ. quid ergo, n. 1. Feder. de Senis cõſ. 234.* incipit *ſuper primo puncto, col. vlt. ante fi. Alexandr. in conſ. 25. nu. 3. & ſeq. Lamber. lib. 1. de iurepatron. par. 1. art. 4. quæſt. 10. n. 5. verſ. limitat, Rocchus in eiuſdem nominis tractatu, verbo dotauit, quæſt. 2. & eſt tex. & ibi Panorm.* & reliqui *in cap. ſignificauit, de teſtib.* Et propterea
2 Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt, *Balb. deciſ. 135.* & ex iis, ex communi ſententia, Epiſcopus non poteſt iuſpatronatus in Eccleſia libera cõſtituere, vt ante omnes tenuit *gl. 1. cap. pia mentis, 16. q. 7. propè*
3 *medium*, dum dicit, quod donans Eccleſiæ iam conſecratæ, nõ per hoc patronus efficitur quæ, vt in caſu dubitabili loquatur, intelligi debet cum Epiſcopi conſenſu; cum qua *gl. cõueniunt Arcind. ibi num. 4. verbo patronus; In-*

Digitized by Google

noc. in rubr. de iurepatr. nu. 2. Card. Alex. in cap. hortamur, col. 1. verſ. & facit tex. 39. diſt. cap. Petrus, 70. diſt. Panorm. in cap. 3. col. 2. n. 9. de iurepat. & conſ. 28. n. 1. vol. 2. & fuſius *cõſ. 106. verſ. praterea, eod. vol. Alex. cõſ. 74. ad fin. vol. 4. Roch. cit. tract. verbo pro eo, quod de diœceſani, in fin. Felin. in tract. quando lit. Apoſt. noc. num.* 10. & communem enunciat *Menoch. conſ. 90. nu. 11. vol. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio beneficium non extinguit, ſed alterat, vel minuit.*

2 *Solemnitates requiruntur in diſmembratione fructuum beneficiorum, ſicut in alienatione.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum beneficiorum.

RESOLVT. LXXVI.

1 REſpondetur, quòd licet per diſmembrationem non extinguatur beneficiũ, ſeù
Eccleſia, alteratur tamẽ, & diminuitur in bonis fructibus, ſeù redditibus; vnde in præfata
2 diſmembratione, ſeù diminutione, eadẽ cauſa, & ſolemnitates requiruntur, quæ in rerum Eccleſiæ alienatione, *c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. & c. 1. ne Sede vac. & ibi DD. gloſ. in clem. vnica, de reb. Eccl. non. alien. verbo defenſor*, & ibi etiam *DD. Rot. deciſ. vnica, eod. tit. & deciſ. vnica, de iis, qua fiunt à Pralat. in nouis, Mand. in regul. Cancel. 22. q. 13. n. 12. Gambarus de off. leg. lib. 5. rubr. de diſmemb. n. 14. & ſeq. Practicabilia Rota, n. 15. & 16. verſ. penult. Rota diuerſ. deciſ. 174. par.* 1. & ita pluries fuit tantum per Rot. Rom. & ſignanter in vna Marſicana diſmembrationis fructuum 14. Februarii, & 28. Martii 1584. coram Pamphilio, & iterum in vna Toletana Parochialis de Madrit 27. Iunii, & 29. Nouembris 1601. & 1. Februarii 1622. coram Corduba,

SVMMARIVM.

1 *Continuatio locationis dum expectatur aſsẽſus expeditio in alienatione, non eſt poſſeſſio, nec trãſlatio poſſeſſio.*

2 *Concedens rem pro aliquibus annis, ſi ipſis elapſis continuat, cenſetur tacitè reconducere.*

3 *Mutatio voluntatis in iure non praſumitur.*

4 *Animus praſumitur talis in futurum, qualis fuit in prateritum.*

5 *Voluntas vniuſcuiuſque diſpoſitioni iuris conſentanea eſſe praſumitur.*

6 *Voluntas à iure communi eſt regulanda.*

7 *Habens titulũ validum, non cenſetur mutare velle cum inualido.*

8 *Voluntas abſoluta potius conſideratur, & praſumitur in poſſeſſione, quam conditionata.*

9 *Continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione facit, vt quis incidat in cenſuras, & quare.*

10 *Titulus nouus facit mutare cauſam poſſeſſionis.*

An continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione facit, vt quis incidat in cenſuras.

RESOLVT. LXXVII.

SVpponitur in facto, quod quidam conduxit prædium per triẽnium à beneficiato, quo tempore elapſo, ab eodem obtinuit conceſſionẽ in perpetuam emphyteuſim, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico, quæſtionis nunc eſt, num ſi dictus conductor continuet in retinendo dictum prædium ſequenti anno ante expeditionem præfati aſſenſus, incidat in cenſuras Paulinæ, quemadmodum ſi in eũ eſſet traſlata vera poſſeſſio.

1 Rationes dubitandi ſunt plures. Prima, quia iſta nõ eſt nec poſſeſſio, nec poſſeſſionis tranſlatio rei Eccleſiæ, ſed potius detentio ti-
2 tulo locationis, qui enim conduxit rem pro aliquibus annis, ſi poſtea continuat ſequenti anno, cenſetur tacita reconductio, *l. qui ad certum*, vbi *Bart. ff. locat. l. item quaritur, §. qui impleto, ff. eod. Afflict. dec. 365. Faber. dec. 40. C. de iure emphyt.*

Tum ſecundo, quia ab initio præfatus cõductor retinuit dictum prædium titulo locationis ſibi factæ, & per continuationem ſequentis anni non præſumitur mutaſſe volun-
3 tatem, ſeù cauſam poſſeſſionis, quoniam voluntatis mutatio in iure non præſumitur, *Magon. deciſ. Lucenſ. 26. n. 38. Cacher. dec. 59. q. 13. Verall. deciſ. 21. n.* 27. latè *Maſcar. concl.* 1323. &
4 animus talis præſumitur in futurum, qualis fuit in præteritum, *Bertrandus conſ. 39.*

Tum tertio, quia volũtas in actibus hominum, quæ nam fuerit ex iuris communis diſpoſitione optimè colligi, & probari poteſt,
5 vniuſquiſque etenim voluntas iuris diſpoſitioni conſentanea eſſe præſumitur, ita *Bal. in l. 1. col. 5. C. de Sacroſ. Eccl. et in l. 2. in fin.* C. *de cond. inſert. et in l. precib. C. de impub. et aliis ſubſtit. et in l. ſi duo, ff. de acq. hared.* ſequitur *Anchar. conſ. 6. n. 8. et conſ. 393.* dicens, quod quæ-
6 libet voluntas, et diſpoſitio debet à iure cõmuni regulari.

Tum quarto, quia titulus quo cœpit retinere dictum prædium Eccleſiæ, ſ. conductio-
7 nis eſt bonus, & validus, quando autem quis habet titulum bonum ab initio, ſi continuat non cenſetur velle mutare cum titulo nullo, & inualido, ſecus ſi ab initio habuiſſet titulũ

inualidum,& nullum *Carroc.d.dec.21.*tũ etiã, quia præſumitur quis poſſidere rem ex volũ-
8 tate abſoluta potius, quam ex conditionata.

Sed tamen vt libere quid ſentiam dicam,
9 contrarium eſt in praxi tenendum; quia talis videtur poſſidere Eccleſiæ rem abſque Sum. Pont. aſſenſu,& ſic proteſtatio ſaluo aſsẽſu eſt contraria facto argumento eorum, quæ notantur *in cap. cum M.Ferrarienſ.de Conſtit.* latè
10 *Bar.in l.ſi vxorem,C.de neg.geſt.Menad. dec.24.* Accedat etiam, quoniam nouus ſuperuenerit titulus, & ex illius ſuperuenientia intelligitur mutata cauſa poſſeſſionis abſque alia animi declaratione, Rota apud *Achil. de Graſs.dec.4.de cauſ. poſs. & propriet.* vbi in fine dicitur, hanc opinionẽ tãquam magis æquã, & iuri conſonã ſemper fuiſſe in Rota ſeruatam,ad idem *Card.Put.deciſ.* 170.*lib.*1. *Creſc.* 168.*alias* 5.*de reſtit.ſpoliat. & Farin. dec.* 405. per quæ paret reſponſio ad contraria,iuxta quam opinionẽ fuit pariter deciſũ per Cur. Archiepi Neap.anno 1615. coram Periluſtri, ac doctiſſimo viro Petro Antonio Ghiberto, tunc Generali Vicario.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in Conſtitutione Procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ requiritur,& quare.*

2 *Alienatione prohibita, omnia ſunt interdicta, per quæ alienatio ſequi poteſt.*

3 *Minore, vel muliere prohibitis per ſtatutum donare;nec etiam confiteri permittitur.*

4 *Procurator Eccleſiæ habens mandatum generale ad alienandum,non poteſt alienare niſi habeat ſpeciale.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conſtitutione procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ.

RESOLVT. LXXVIII.

1 IN huiuſmodi difficultate rem paucis perſtringendo, concludo pro affirmatiua; ad hoc autem aſſeuerandum moueor infraſcriptis iuribus,& rationibus ; primo quoniã quẽadmodum alienatio rei Eccleſiæ cenſetur ipſo iure nulla , ſi fuerit celebrata ſine cauſa, & ſolemnitatibus,ita etiam dicta procuratio ad alienandum,eadem enim ſolemnitas,quæ requiritur in alienatione , requiritur pariter in procuratoris conſtitutione ad alienandũ, ex qua procuratione ſequi poſſet alienatio; ita pũctualiter tenuit *Socin.conſ.*87.*incip. præſentis conſultationis difficultas,col.*2.*verſ.ſed difficultas oritur, vol.*2.*& idem Socin. conſ.*52.*in inſtrumento ſindicatus,vol.*4.*Bal.in l.præſes,C.de tranſact.& in l.*2.*C.ſi aduerſ.tranſact.Frecc.de ſubfeu.*22.*limit.& ad Conſtit. Diuæ memoriæ fol.* 117.*Maur. alleg.* 50. & ita tenuit Rota in vna Romana Caſalis Longhezze 27. Maii 1594. coram *Seraphino* , vt patet in eius *dec.* 1080. *nu.*2.

Cuius concluſionis duplex poteſt aſſignari
2 ratio;prima,quoniam qui non poteſt alienare , nec etiam poteſt actum facere, per quem alienatio ſequi poſſit,*gloſ.in l.item quia,ff. de pact.Bar.in l.codicillis,§. mater ff.de leg.* 2.*Dec. conſ.*282.*nu.*2.*cum alijs allegatis,vol.*1.latè *Couar.lib.*2.*var.reſol.cap.*16.*nu.* 6.*verſ. quarto ea-*
3 *dem cõſtitutio*;hinc eſt , quod minor,vel mulier prohibiti per ſtatutum donare, prohibentur etiam confiteri in quolibet alio contractu, quando per talem confeſſionem poſſet alias ſtatuto fieri fraus;quia in fraudem talis confeſſio præſumitur,*Puteus dec.*55.*lib.*3.*Achill. de Graſſ.deciſ.*1.*de cõfeſs.Creſcen.deciſ.*2.*cod.tit.* latè *Socin.conſ.*65.*col.*5.*vol.*1.

Secunda eſt ratio, quia aliter dicendo fieret fraus legi,ſecundum *Socin.vbi ſupra, Abb. in cap. cum tempore, de arbit.* Imò non ſufficit
4 mandatum generale prælati ad alienandum bona Eccleſiæ , ſed requiritur ſpeciale ad vẽdendum talia bona,per ea quæ ſcripſit *Bal. in rubr.C.de contrahen.empt.q.*3.*in fin.* qui dixit, quod generalis ſindicatus ad vendẽdum bona nõ ſufficit , ſed requiritur particulare mãdatum , & in ſpecie in bonis Eccleſię tenuit *Dec.conſ.*142.*col.*5. *verſ. & in ſimili in alienat. n.*8.*vol.*1.

Qua praxi vtendum in præſtando aſſenſu ab Epiſcopo ſuper re Eccleſiaſtica alienanda.

RESOLVT. LXXIX.

RESpondetur primo , ſi eſt de rebus ſolitis alienari,ita practicatur, primo datur memoriale,vel libellus,ſeu petitio Epiſcopo,quo petitur præſtari ab ipſo aſsenſum. Secundo Epiſcopus decerni capi informationem, qua capta, & viſo, quod tendit in euidentem Eccleſię vtilitatem interponit decretum,& pręſtat aſsenſum.

Secundò,ſi eſt de rebus non ſolitis, & impetratur a Sede Apoſtolica breue, quod vocatur ſi in euidentem ſolet committi Ordinario,qui capta informatione,& viſo, prout ſupra interponit decretum, & nomine Sedis Apoſtolicę tãquam delegatus ab illa præſtat aſsenſum,ita praxis ex ſtylo curiarũ ſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans Ambitioſæ in dubio pręſumitur vſu recepta,& quare,nu.*2.

3 *Ex-*

Digitized by Google

3 *Extrauagans Ambitioſæ ius facit commune.*
4 *Non vſus ſtatuti probatur, quando vſus non probatur.*

An aſsenſus Apoſtolicus requiratur in locis, vbi Paulina non eſt vſu recepta.

RESOLVT. LXXX.

1 RESpondetur, quod præfata extrauagans
præſumitur in dubio vſu recepta, & ne-
ganti vſum incumbit onus probandi, *Beuint.*
decíſ. 13. *Magon. decíſ.* 19. licet *Mohed. in dec.* 1.
de Cõſtitutionib. & Rodoan. q. 36. *n.* 20. *& q.* 58.
n. 25. videantur contrarium aſseuerare, & ra-
tio eſt; quoniam quęlibet lex, ſeu conſtitutio
2 habet talem præſumptionem, ſecũdum *Dec.*
conſ. 649. *Rebuff. in concordatis tit. de collat.*
§. præfatique ordinarij, verſ. poſt præſentium, Ro-
lan. de lucro dotis q. 99. *& in conſ.* 99. *lib.* 2. *Aug.*
in epitome decíſ. tit. de conſtit. Pariſ. de reſign. lib.
4. *q.* 2. *in fin. Mohed. decíſ.* 2. *in.* 4. *de probat. Rot.*
dec. 56. *n.* 4. *& dec.* 97. *n.* 2. *& dec.* 775. *par.* 1. *di-*
uerſ. ead. Rot. dec. 301. *n.* 2. *par.* 2. & fuit pluries
reſolutum, ac deciſum per eandẽ Rot. Rom.
& ſignanter in vna Hiporigen. Canonicatus
24. Maii 1584. coram Orano, & iterũ in vna
Meliten. Abbatiæ 24. Ianuarij 1590. coram
eodem.
Et maximè hodie præfata concluſio pro-
3 cedit, quoniam dicta extrauagans ius cõmu-
ne facere dicitur, *Rodriq.* 1. *tom. quæſt. regul. q.*
6. *art.* 11. *Fabius dec.* 262. *n.* 6. *par.* 3. *diuerſ. lib.* 3.
& ita in terminis fuit reſolutum per eandẽ
Rot. Rom. in vna Brixiẽ. locationis 5. Decẽb.
1594. coram Pegna, in qua fuit dictum, prout
etiam in dicta Meliten. Rotam non ſeruare
decíſ. Mohed. 8. *de locato.* dicentem probãdum
eſſe vſum d. extrauag; quam tamen ſequuta
eſt alias Rot. in vna Landem. bonor. 6. Iunij
1588. coram Gipſio, vt fuit etiam dictum in
vna Comen. 5. Iulij 1599. coram Pegna, & vi-
detur ſentire *Mandoſ. de ſignat. grat. tit. ſi in eui-*
dentem, verſ. emanauit aliàs motus, & cap. quod
dicta decíſ. Mohed. 6. *ſeu* 1. *de conſtit. non ſeruetur*
in Rot. ait Pariſ. ſupra, & ita eſt tenendum, qua-
muis *Caputaq. decíſ.* 203. *par.* 2. dicat contrariũ
4 non vſum ſtatuti probari eo ipſo, quod non
probatur vſus, & *Granut. ad Simonetã de reſer-*
uatione benef. q. 99. *n.* 14. aſſerit quod probare
quis tenetur extrauagantem eſſe vſu recep-
tam, & *Menoch. de præſumpt. lib.* 2. *præſump.* 2.
quod lex promulgata non præſumitur vſu
recepta, quia eſt quid facti, cui rationi reſpõ-
detur præſumi nihilominus vſu receptam, ex
quo ligat, & ideò ſtatutum nullum, ſeu inua-
lidum non præſumitur vſu receptum, quia nõ
ligat, ſeu arctat, vt in *d. dec.* 775.
De vſu verò, & obſeruantia *d. extrauag. am-*
bitioſæ, vide *Auctores ſupra citatos*, necnon ma-
ximè *Io. Guttier. lib.* 1. *Canon. qq. c.* 8. *Molin. de*
cõtract. diſput. 466. *n.* 8. *Sum. Bull. in ver. alie. rer.*
Eccl. n. 48. *Caſ. de Graſs. dec.* 4. *de reb. Eccl. non*
alien. Graff. in dec. aur. lib. 4. *cap.* 24. *n.* 18. *&* 20.
Nauar. in man. c. 27. *n.* 150. *& Salzed. pract. cri-*
min. Bernard. Diaz. cap. 71.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus in quærẽdis Eccleſiæ præiudicare poteſt, non autem in quæſitis.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus in repudiatione legati Eccleſiæ delegati, non requiritur.*
3 *Repudiatio non eſt alienatio.*
4 *Prælatus repudians acquirere videtur.*
5 *Acquiſito momentanea in conſideratione non eſt habenda.*
6 *Pecunia Eccleſiæ legata ad bona emenda, abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poteſt.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in repudiatione legati Eccleſiæ delati.

RESOLVT. LXXXI.

1 DOctores communiter admittunt illam
iuris concluſionem, quod Prælatus in
quærendis Eccleſię prȩiudicare, poteſt, ſecus
in quęſitis, prout teſtatur *Valaſ. dec.* 77. *Luſi-*
taniæ, Rot. diuerſ. dec. 233. *n.* 6. *lib.* 3. *& ead. Rot.*
2 *dec.* 284. *n.* 9. *ead. lib. &* propterea cum hære-
ditas delata, nondum tamen Eccleſiæ incor-
porata, dicatur ius quærendum, ideò poſſe
3 Prȩlatum abſque aſsẽſu Apoſtolico repudia-
re; huic etiam adiungitur, quod repudiatio
non eſt alienatio, *l. alienationis, ff. de verbor. ſi-*
gnif. quẽadmodum non acquirendo, non di-
citur quis alienare in fraudem creditorum, *l.*
qui autem, ff. de iis, quæ in frau. cred. de cuius in-
tellectu latè *de Franch. dec.* 102. ideò fuit plu-
ries in Rota Rom. deciſum potuiſſe Prælatũ
abſque vllo cenſurarum incurſu hæreditatem
ſuæ Eccleſiæ delatam repudiare, prout in vna
Auerſana S. Benedicti 3. Nouemb. 1597. corã
Litta; & item in vna Bonon. de Papazonibus
13. Maii 1588. coram Fabio, vt patet in *dec.*
30. *Rot. diuerſ. lib.* 2. *par.* 3. & iterum per eandẽ
Rotam fuiſſe deciſum teſtatur *Card. Put. dec.*
319. *lib.* 2. ex quibus deciſionibus hodie eui-
denter apparet, hanc opinionem in praxi eſ-
ſe ſeruandam, iuxta quam nõnullis me inter-
rogantibus conſului in facti contingentia.
4 Nõobſtat, quòd Prælatus repudiando vide-
tur acquirere, vt per *Rip. conſ.* 170. *col.* 2. *vol.* 1.
& per conſequens non eramus in quærendo,
ſed in quæſitis, quoniam non potuiſſet repu-
diare niſi ſaltem ordine intellectus intellige-
5 retur adiiſſe, quoniam reſpondetur hanc mo-
men-

Digitized by Google

mentaneam acquiſitionem non eſſe habendam in conſideratione, vt fuiſſe deciſum in Rota Catalon.ſcribit *Peguer. deciſ.*143.

6 Nec obſtare poterit, quod pecunia legata Eccleſiæ, vt inde bona emantur, non poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico alienari, *Arnon. comment.* 19. quia ibi apparebat de agnatione legati, &c. per quibus omnibus hodie apparet non ſeruari opinionẽ, quam olim Rota amplexa fuit non poſſe Prælatum abſque ſolemnitatibus de iure in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum requiſitis legatum, ſeù quouis modo relictum repudiare, vt per *Caputaq.in deciſ.*359.*par.*3.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio rerum hoſpitali vni vltra trienniũ non poteſt committi, niſi aliter in fundatione cautum fuerit.*

2 *Adminiſtratio aliorum locorum piorum vltra triennium eſt permiſſa.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in collatione hoſpitalis vltra triennium.

RESOLVT. LXXXII.

C*Oncil.Trid.ſeſſ.* 25. *de reform.c.* 8. alia de hoſpitalibus, ſtatuit, quod adminiſtratio, ſeù gubernatio huiuſmodi locorum vti, & eidem vltra triennium deinceps non committatur niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante quod omnia ſupradicta, quacunque vnione, exceptione, & cõſuetudine, in contrarium etiam immemorabili, ſeù priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

1 Ex quibus verbis apertè demõſtratur reſpõſio ad quæſitum: quod amplia primo procedere, etiã in hoſpitale cuius à triginta annis, & citrà collatio, & inſtitutio in perpetuũ, titulo adminiſtrationis dari conſueuit. Quia concilium excipit vnum caſum dũraxat, quãdo aliter in fundatione cautum eſt, vt cẽſuit ſacra Congregatio. Amplia ſecundo decretũ hoc Cõcilij loqui in adminiſtrationibus hoſ-
2 pitalium non autem aliorum piorum locorũ, vt cenſuit eadem ſacra Cõgregatio, vt teſtatur *Garzia de benef.to.*1.*par.*1.*c.*3.*nu.* 9. *& ſeq.*

Sed offert ſe difficultas, an hoc procedat etiam quando hoſpitale eſt vnitũ alicui Eccleſię, ſeù beneficio, vt non obſtante vnione eius adminiſtratio ſit committenda alicui, vſque ad triennium dumtaxat, & videtur dicendum non procedere. Non enim credẽdũ videtur eſſe de mente Concilij tollere vnionẽ, & illa verba. NON *OBSANTE QVOAD OMNIA SVPRADICTA QVACVNQVE VNIONE*: quæ habẽtur in derogatione in fine poſita non videntur referenda ad dicta *d. verſ. nec adminiſtratio*, ad quæ commode referri non poſſunt, ſed ad ſuperiora, eſt enim faciẽda diſtributio accõmoda ad tradita per *Felin.in c.cauſam, quæ de reſcript.nu.*42.*&* 5.*limitatione*, & *Ant.Gabr.de clauſulis, concluſ.*9.

Nihilominus contrarium videtur verius ex dictis verbis, quæ videntur clara cum dicatur, *QVOAD OMNIA SVPRADICTA*, & dici poteſt Concilium non tollere in totum vnionem, ſed quod ea non obſtante Eccleſia, ſeù is, cui facta eſt vnio non poſſit in perpetuum vltra triennium deinceps adminiſtrare, & gubernare hoſpitalia. Sed quod debeat alijs committere ad triennium.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in mandato ad locandũ res Eccleſiæ vltra triennium non requiritur.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in mandato facto ad locandum res Eccleſiæ vltra triennium.

RESOLVT. LXXXIII.

INter cæteras ampliationes quas tradunt DD.ad *extrauagantem ambitioſæ, de reb.Eccleſiæ non alien.* circa prohibitionem locationis vltra triennium eſt, vt procedat etiam in mandato ad locandum res Eccleſiæ, ſeù beneficij, vt ſcilitet non poſſit concedi alicui vltra triennium ita, vt ſi detur mandatum ad locandum erit intelligendum ad triennium tantum, quo finito procurator abſque nouo mandato non poterit iterum locare, & idem ſi mandatum expreſſum detur ad locandum, bis, ter, aut pluries ad triennium mandatum enim finitur elapſo primo triẽnio, vt expreſsè voluit *Dec. in ſuo ſingulari conſ.* 282.*Couar. lib.*2.*var.reſol.c.*16.*n.*6.*Rodoan.q.*6.§.*vlt. nu.*3.*&* 4.*Graff.in deciſ.aur.caſ. conſc.lib.* 4.*c.*24.*n.* 20.

Sed hanc sẽtentiam merito reprobat *Molina de contract.diſp.*466.*in fin.* dicens ſibi non ſolum dubiam, & ſcrupuloſam nimis videri ſed etiam omninò falſam, & quod nullo ſolido fundamento, aut iuri nitatur, quoniam eſſet irrationabile ſi abiens in partes longinquas non poſſet dare mandatum ad locandũ
1 res ſui beneficij, ſeù Eccleſiæ toto tempore, quo abſens fuerit; vnde contra prędictam sẽtentiam *Decij*, eſt praxis vniuerſalis, & cõſuetudo recepta, ſecundum *Garſiam de benefic. tom.*1.*par.*2.*cap.*1.*n.*72.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in remiſſione iuris quæſiti Eccleſiæ per alterius contrahentionem.*

2 *Legatario quæritur ius ante legati acceptionem.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in remiſſione ius quæſitis Eccleſiæ per contrauentionem alterius.

RESOLVT. LXXXIV.

SVpponatur in facto, quod quidam teſtator prohibuerat bona ſua alienari poſſe, & in caſu alienationis alienans ipſe cadat a iure ſuo, & bona applicētur Eccleſiæ, ſupponatur inſuper, quod accidit caſus alienationis, & propterea fuit inducta caducitas ſequuta alienatione, quæſtionis nunc eſt an Ec-
1 cleſiæ poſſit huiuſmodi ius ſibi quæſitum remittere abſque aſſenſu Apoſtolico, & reſpōdeo nullum requiri aſsēſum, quia licet caducitas incurratur ſequuta alienatione etiam ante acceptionem ipſius Eccleſiæ, cui quæritur ius ad effectum, vt remitti poſſit, & licet ſtent iſta ſimul, quod cōtraueniens cadat ipſo iure, & quod alteri non acquiratur ius ſine acceptatione *Ripa* in his terminis *in l.1.n.51. ff.de leg.1.Mainard.deciſ.13.lib.3.Caſſador.dec. 2.& 3.de locato, Pute. deciſ. 8.lib. 2. Bellamera deciſ.323.*

Verū intellige ſupradicta procedere quoad effectum reuocabilis acquiſitionibus, non autem ad effectum acquiſitionis irreuocabilis, & irremiſſibilis ab Eccleſia, cui quæritur ius, ſed reuocabiliter; & ex quo illud remittere poteſt *l.fin.C.de Sacroſan.Eccl. Bald. conſ.*
2 *190.vol.1.Alex.de Neuo conſ. 16.n. 17. & ſeq.* ſicut videmus in legatario, cui quæritur ius ante exceptione, & illud trāſmittit ad hæredes *Ripa in l.in fideicommiſs.n.14.ff.ad Trebell.* facit *tex.in l.a Titio, ff.de furtis, l. cum pater §. fundo, ff.de leg. 1.*

Et in proprijs terminis noſtris, quod ante acceptationē quæratur ius per Eccleſiam remiſſibile, abſque aſſenſu Apoſtolico quando teſtator applicauit bona Eccleſiæ in caſu contrauentionis, fuit reſolutū per Rot.Rom. in vna Regien.bonorum 1.Aprilis 1585.corā Felicis recordationis Clemente Papa VIII. tunc Auditore.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quod pretium ſubrogetur in aliud prædium, quid importat.*

Aſſenſus Apoſtolicus expeditus cum hac clauſula, eſt ſub modo, non autem ſub conditione.

3 *Emptor non tenetur, quod pretium rei maioratui ſuppoſita ad aliud prædium emendum conuertatur.*

4 *Emptoris non eſt onus, quod prædium in Eccleſiæ vtilitatem conuertatur;*

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei Eccleſiæ præſtitus cum clauſula, quod pretium ſubrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur.

RESOLVT. LXXXV.

HVic quæſtioni reſpondendo dico præfatam clauſulam in aſſenſu appoſitam operari, vt non emptor debeat eſſe ſollicitus,
1 quod pretium conuertatur in emptionē prædiorum, ſed venditori huiuſmodi onus incūbere; cui licentia ſuffragatur, ſecundum *Gratian.lib.1.diſcept.foren.cap.45.n.26.* nec quis debet eſſe ſollicitus de perſona contrahentis *l.1.§.nō autem, ff. de exercitoria actione,* & facit *text.in l.fin.ff.eodem*, vbi vt Dominus obligetur ſufficit, quod inſtitor acceperit mutuam pecuniam pro cauſa deputata, licet poſtea illam in eum vſum non conuerterit, ad idem expenditur *text. in l.1.ff.eod.* vbi idem dicitur de eo, qui magiſtro nauis mutuauit in nauis refectionem, is enim habet eum obligatum, qui magiſtrum naui præpoſuit, etiam ſi non probet nauem fuiſſe refecta ea pecunia, facit enim quod *Bart.ſcripſit in l.alio, n.24.ff.de alimen.leg.* quod ementes ab executoribus, qui habebant licentiam videndi pro ſoluendis legatis tuti ſunt, ſi pretium eis actualiter ſoluerint, licet non probēt, quod legatarijs pecunia fuerit ſoluta: itē facit, quod idem *Bar.* dixit in *l.doli mali, n.8.ff.de nouatio.* quod mutuās procuratori cōſtituto pro faciendo aliquo ædificio, obligat Dominum, quamuis nō appareat, quod ex ea pecunia factum fuerit ædificium,
2 Rurſus adducitur, quod in præſenti facto aſſenſus Apoſtolicus non ſub conditione, ſed ſub modo fuit præſtitus, ita tamen quod pretium vertatur in emptorum alterius rei *Bal. conſ.219.n.5.vol.2.* dicitur enim modus, quādo implendum eſt onus poſt iam quæſitum emolumentum, *l.cum tale, §.1.ff. de condit. & demonſt.Bar.in l.quibus diebus §.termilius nu.1. ff.eod.Ruin.cōſ.26.n.9.vol.2.Bero.conſ. 30.n.6. conſ.66.n.5.vol.2.conſ. 153.n.3. vol.3. Alciat. conſ.210.n.2.conſ.236.n. 1.Natt.conſ. 273.nu. 28.Crau.conſ.609.nu.14.in fi. Menoch.conſ.60. n.47.conſ.131.n.2.* & fuit deciſum in Rota, vt patet *in deciſ.31.nu.2.par.1.diuerſ.* Sed quando aſſenſus eſt ſub modo præſtitus, tunc aſſēntiens videtur fidē eius ſequi, cui modū adiecit, & ideò ſi non impleatur non agitur con-

tra

tra tertium,ſed contra implere debentem,vt
declarat *Bart. in l. ſicut §.illud ff. quibus modis*
pignus ſoluatur.

Vlterius accedat, quod in proprijs termi-
nis voluit *Molina de primogenit. Hiſpan.lib.4.*
cap. 4.n.20. vbi conceſſo aſſenſu alienari rem
3 maioratui ſuppoſitam,quod pretium cõuer-
tatur in aliud prædium emendum,non tene-
tur emptor curare, quod ematur prædium
ex ea pecunia, ſed ſat eſt,quod pretium ſol-
uat, vbi etiã ſubdit, ita pluries fuiſſe iudica-
tum,prout etiam refert deciſũ in Senat.Mãt.
*Surd.dec.*156.

4 Tandem facit,quod voluit *glo. in auth. hoc*
ius porrectũ,in verſ.aliter in 1.ſolut. C.de Sacroſ.
*Eccl.*vbi dicitur,quod non ſpectat ad empto-
rem curare quod pretium cõuertatur in vti-
litatem Eccleſiæ,&c.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei quæſitæ monaſterio per ingreſſum alicuius requiritur, & quare.*

2 *Prælatus in tali re nec tacitè, nec expreſsè Eccleſiæ poterit præiudicare,& quare.*

3 *Prælatus in huiuſmodi rebus ſic quæſitis non poteſt præiudicare Eccleſiæ, etiam ſi egiſſet iure ſucceſſionis,non autem ingreſſius.*

4 *Bona delata monaſterio per ingreſſum religionis ad hoc vt quæſita,non autem quærenda iudicẽtur,quid eſt neceſſe.*

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in aliena-
tione bonorum monaſterio per alicuius
ingreſſum quæſitorum.

RESOLVT. LXXXVI.

RErſponſio eſt affirmatiua,ratio eſt,quia
1 bona ingredientis tranſeunt ipſo iure
in locum ingreſſum,ſecundum *Alex.cõſ.*128.
*vol. 1.& Menoch.conſ.*300. *vol.2.* & adeò verũ
eſt quod non exigitur aliqua apprehenſio,sñi
Bar.in l.cum heres,ff.de acq. poſs. & de illis ha-
betur ratio, prout de quæſitis non de acqui-
rẽdis,*Bal.conſ.*17.*vol.*1.& procedere hoc tàm
quoad proprietatem,quàm quoad poſſeſſio-
nẽ,*Bald.in auth.ſi qua mulier n.*15. *C. de Sacroſ.*
*Eccl.*quidquid dicat *Teſſ.deciſ.*48.quod in ca-
ſibus in quibus dominium transfertur ſine
traditione,non transfertur poſſeſſio,niſi actũ
fuerit expreſsè in ingreſſu, antequam in mo-
naſterium tranſirent,quod illi non acquiran-
tur,*l.ſi adoptauero,ff.de adoption.Bar.in auth.in-*
*greſſi num.*28.*& ibid.Bal.in* 3.*appoſit. C. de Sa-*
*croſ.Eccl.Alex. conſ.*88. *n.* 4. *vol.* 2. *Rub. conſ.*
28.*nu.*3.

2 Et reducendo ad quęſtionem propoſitã,di-
co,quod Prelatus in præfatis bonis nec taci-
tè, nec expreſsè poterit præiudicare mona-
ſterio abſque ſolennitatibus, quæ de iure re-
quiruntur in alienandis bonis Eccleſiæ, cum
non ſimus in quærendis, ſed in acquiſitis, vt
fuit per Rot. Rom. deciſum in vna Peruſin.
bonorum de Bartolinis 19. Nouemb. 1584.
3 coram Illuſtriſs. Pamphilio, quam deciſionẽ
amplia,quamuis Monaſterium egiſſet ad di-
cta bona tanquam ſibi delata ex ſucceſſione,
non autem ex ingreſſu.

4 Vlterius, quod huiuſmodi bona iudicen-
tur tãquam quæſitis, facit quod in eis requi-
ritur bona fides ad hoc, vt intret præſcriptio
c. fin. de præſcription. cum alias in quærendis
non requireretur *Soc.conſ.64.col.4.n.7. vol.1.*
Monal.conſ.32.n.4. Bart.conſ. 10.vol.1. Tiraq.
in l.ſi vnquam, in verbo reuertantur, nu.39.C.de
reuoc.don.& Grat.lib.1.forenſ.diſcept.cap.118.
n.32.cum trib.ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes ſpirituales dicuntur.*

2 *Oblationes factæ imagini depictæ in alicuius priuati ſecularis pariete ſibi non debentur.*

3 *Rector laicos,vt oblationes percipiant deputare poteſt,non autem de altari.*

4 *Epiſcopus in oblationibus Eccleſiæ rectori factis, nullam habet poteſtatem.*

5 *Epiſcopus imaginem in Eccleſia rectoris exiſtentem ipſo contradicente in aliam transferre nõ debet.*

6 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione oblationum imagini deuotæ factarũ non requiritur,& quare,cum declaratione.*

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in aliena-
tione oblationum, quę fiunt alicui deuotę
Imagini.

RESOLVT. LXXXVII.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmati-
ua inter cæteras videbatur, quod cum
huiuſmodi oblationes dicantur ſpirituales;
iuxta *tex.*& quod ibi not.*in c. ex parte de verb.*
ſignif.c.cum inter, vbi plene *Panor. n.* 5. *& ſeq.*
2 *eod.tit.*vnde ſi oblationes fierent Imagini de-
pictę in pariete alicuius priuati;tunc non ac-
quiruntur domino domus,ſi eſt laicus,*Rauen.*
*ſing.*468.*Soccin. de oblat. c.*8. *& Maluet.in eiuſ-*
dem nominis tract. dubio 4. *n.* 6. & fuit in Rot.
Rom. reſolutum in vna Calaguritana obla-
3 tionum 21. Octob. 1588. coram Pamphilio;
licet benè poſſit Rector parochialis Eccleſiæ
deputare laicos,vt nomine ſuo oblationes,&
dona percipiant,& cuſtodiant,dummodò il-
la non percipiant de altari,quia inhoneſtum
eſt,

Digitized by Google

eſt, vt laici ſuper altari ponãt manus *Archid. & Gemin. in c. ſãctorum*, 10. q. 1. & ita tenet omnes, præſertim *Butri.* & *Abb. in cap. decernimus col. 1. de iudic. & ibi Dec. col.* 14. q. 4.

4 Item facit, quod Epiſcopus de præfatis oblationibus vllam habet poteſtatem; Hinc eſt, quod tranſlatio imaginis exiſtentis in aliqua Eccleſia, ad quam concurſus habetur, & ei plura offeruntur dona, fieri non debet

5 per Epiſcopum ad aliam Eccleſiam, vel cappellam, rectore contradicente; vt tenuit Rota in vna Hiſpalen. tranſlationis imaginis, 9. Martii 1598. coram Pamphilio.

6 Verum præfatis non obſtantibus, contrarium iudicaui, ea motus ratione, quoniam de præfatis habetur ratio vti de bonis, quę ſeruando ſeruari non poſſunt, maximè vbi in eis non eſſent vota argentea, atque pretioſa, & ita iudicaui in Curia Nolana, cum ibi Iudex aſſumptus fuerim.

SVMMARIVM.

1 *Pretium offerendi neceſſitas non incũbit rem propriam vendicanti.*
2 *Prælatus emptori tenetur pretium reſtituere reuocans alienationem male factam, & quare.*
3 *Eccleſia iure vtitur minoris.*
4 *Minor ad pretium reſtituendum tenetur vendicãs rem non ritè alienatam.*
5 *Emptor non eſt fraudandus in fructibus, vel pretio, ſi Eccleſiæ reſtitutio in integrum cõceditur.*
6 *Eccleſia cum alterius iactura non locupletanda. Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ.*

An alienatione reuocata non ritè facta, emptori per Prelatum pretium veniat reſtituendum.

RESOLVT. LXXXVIII.

1 Reſpondetur, & pro negatiua faciebat mihi dubium, *tex. in l. ſi mancipium, C. de rei vendic.* vbi vendicanti rem propriam neceſſitas offerendi pretium non incumbit.

2 Verum contraria ſententia iuri conſona, & magis recepta probatur ex infra dicendis.

3 Primo, quia Eccleſia vtitur minoris iure *gl. in c. auditis de in integ. reſtit. Bal. conſ.* 28. *vol.* 1. *Alex. conſ.* 100. *nu.* 3. *& ſeq. eod. vol. Menoch.*

4 *conſ.* 270. *vol.* 2. ſed minor rem nõ ritè alienatam vendicans tenetur ad pretii reſtitutionẽ *l. prædiorum*, *C. de prædijs minor.* Igitur, & Eccleſia.

Tum ſecundo, quia pro hac ſententia habetur *tex.* in terminis *in c.* 1. *de in integr. reſtit.* vbi ſi in contractu venditionis, vel locationis Eccleſia fuit enormiter læſa, poteſt aduerſus talem contractum petere reſtitutionem in integrum; emptor tamen, ſiuè cõductor non

5 debet fraudari in ſuo pretio, vel ſumptibus per eum factis, ex quo euidenter apparet Eccleſiam teneri ad pretii reſtitutionem.

6 Tum tertio, quia alias Eccleſia locupletaretur cum alterius iactura *l. iure naturæ*, *ff. de reg. iur. & c. locupletari eod. tit. in* 6. & cum ſit iuſtitiæ cultrix *cap.* 1. §. 2. *de alien. feud.* & ne ſcandala poſſint laicorum mentibus generari, dicẽtium vbi eſt clericorum Deus *cap. magnæ ext. de vot.* ſi veli reſcindere contractum, emptor non eſt moleſtandus, quoad reſtitutionem pretii.

Tandem, quia pro hac ad ſententia extat *DD.* numerus inter quos adſtipulantur *Azeued. in comm. leg. Hiſpan. tit. dela libert. de las Igleſias lib.* 6. *in fine*, *Vgol. de poteſt. Epiſc. c.* 14. §. 5. *Graff. conſ.* 2. *n.* 8. *de reb. Eccl. non alien.*

Non obſtat *tex. in l. ſi mancipium*: quoniam ibi arctatur tantummodò ad oblationem, nõ autem ad realem executionem ſecundum *Carroce. lib.* 3. *concluſ.* 20. *de locat. & cond.*

Notabilia quædam in materia alienationis rei Eccl.

Alienans rem ſub contractu cenſitico, vel emphyteutico, vni, & ille ſi poſtea plurib. alienauerit, poterit perere cenſum, ſeu canonem à quolibet illorum, quia conditio creditoris non debet fieri deterior ex hæredũ multiplicitate, *l.* 2. §. *ex ijs*, *ff. de verb. oblig. Nauar. conſ.* 15. *de reb. Eccl. non alien.*

In alienatione rei Eccleſiæ vtilitas attendenda eſt tempore poſtremi contractus, non autem primi, *Bald. conſ.* 57. *n.* 2. *vol.* 2. *Rom. cõſ.* 19. *n.* 2. *& Cæſar. de Graſs. deciſ.* 4. *de reb. Eccl. non alien.*

Alienari non debent Eccleſiæ fiona, quandò adſunt fructus beneficii pro ſatisfactione, *gl. in c.* 1. *verbo defenſore, de reb. Eccl. non alie. in* 6. & ibi *Io. Monac. Abb. in c. nulli n.* 5. *eod. tit. Silueſt. verbo alienatio ſecundo Tabien. verbo alienatio*, *n.* 4. *Soccin. conſ.* 29. *nu.* 16. *vol.* 1. & fuit dictum in Rot. Roman. in vna Auximana bonorum, 1. Febr. 1580. & in vna Placent. bonorum 1. Nouembr. 1580. & 7. April. 1581. corã Seraph.

In alienatione bonorum, in quibus Eccleſia non habet directum dominium, illius eſt habenda ratio, deducendo æſtimationẽ, vt fuit dictum in vna Rom. caſalis de Pictis 15. Iunii, coram Seraphino 1587. vt patet in eius *deciſ.* 791.

Alienatio rei Eccleſiæ facta ex cauſa neceſſitatis valet quocunque modo finem habeat, dũmodò ſit vtiliter cœpta, ſed ex cauſa

vtili-

vtilitatis omninò, & in principio, & in fine adeſſe debet vtilitàs, *Rota diuerſ.deciſ.65.n.4. par.2.*

Cōmiſſatij, quibus à Rom.Pont. committuntur reſcripta ſi in euidentem, ſunt excommunicati ipſo facto, ex Bulla Pauli 4. ſi ſunt inſeriores, ſi Epiſcopi per annum ſuſpenſi ab executione officij, & obligati ad reſtitutionē damni illati Eccleſiæ, ſi ſuæ conſcientiæ prodigi, in grauamen, aut detrimentum Eccleſiæ per gratiam, timorem, vel ſordes alienationi conſenſerint, aut decretum, vel auctoritatem interpoſuerint. Ij verò, qui dolo, vel fraude ſcienter in detrimentum Eccleſiarum procurauerint alienationē, ſiuè damnum, ſunt etiā ipſo facto excommunicati, & nō poſſunt, niſi à Papa abſolui.

Res Eccleſiæ ſolita alienari, ſi reuertatur, relocans non dicitur alienate, ſed continuare alienationem factam, Rot. in cauſa Bonon. de Pipinis 24. Nouembris 1575. corā Robuſterio, vt *in deciſ.diuerſ.554.in princip.par.1.*

Emptor ſupplicans pro confirmatione alienationis rei Eccleſiæ, non videtur ſateri narrata eſſe vera, ſed potius videtur petere ſibi dari Iudicem, qui videat, an cauſæ narratę ſint verè, vt fuit dictum in vna Placētina euictionis 8. Decembris 1588. corā Pamphilio. An autem idem ſit in vēditione, vide in dicta cauſa.

Legans cenſum alicui Collegio, vel Capitulo, cū hoc, vt ſingulis annis celebretur anniuerſarium pro anima illius, non poteſt Collegium, ſiuè Capitulum illam pecuniam legatā diuidere inter Canonicos, vel Presbyteros præſentes, ſed debet conuerti in annuum cēſum, prout in *clem.exiui, §.cumque annui reddi tur, de verb.ſign.* qua debet ſeruari pro futuris Presbyteris per regulam, qui ſentit cōmodū *de reg. iur. & Matth. 5. in vinea Domini, & per tex.in c.cum.ſecundum Apoſtolum, de præb.Nauar.conſ.8.de reb.Eccl.non alien.*

Prælatus faciens incidere arbores fructiferas, & non fructiferas ſine conſenſu Capituli, & Abbas ſine conſenſu Conuentus, & abſque cauſa neceſſitatis fit ipſo iure ſuſpenſus ab officio, *Nauar. conſ.15.& vij.de rebus Eccl. non alien.*

Conſuetudo, quod res Eccleſię debeāt locari proximioribus finita locatione ab antiquis colonis eſt vtilis Eccleſię, & ratio eſt, quia conductores, & emphyteutæ inuitantur ad meliorandum bona Eccleſiæ data eis occaſione, & ſpe relocationis, *Caputaq. deciſ. 230.par.1.* Et Beneuenti adeſt ſtatutum confirmatum à Sixto V. Immò poteſt cogi finita emphyteuſi, vt reconfirmet emphyteuſim hęredibus deſcendentibus à primis emphyteuticarij, & appellari ad ſuperiores de iure canon. per *gloſ.in cap.bonæ, de poſtul. Prælat.Staphyl.de lit.grat.fol.143.nu.3.*

Fructus indebitè percepti ex bonis Eccleſiæ malè alienatis, applicari debēt Fabricæ Sancti Petri de Vrbe; ita *Pius Quintus in Bulla* 221. quæ incipit, *Ex debito*, & alia 113. quę incipit, *Exigit.*

Epiſcopus poteſt impartiri ſuā auctoritatē permutādi poſſeſſiones, ſeù prædia vnius Eccleſiæ, cum poſſeſſione alterius Eccleſiæ, *cap. vnico, de rer.permut.in 6.* & etiam permutandi vnam Eccleſiā cum altera, duobus habentibus illas, *cap.quæſitum, de rer.permut.& Nauar. conſ.15.de reb.Eccl.non alien.*

Finis tituli Solemnitatis.

Praxis Commiſſariorum Apoſtolicorum.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarius cui committitur ſi in euidētem, debet eſſe in dignitates conſtitutus.*

2 *Delegati Apoſtolici non poſſunt perſonis in dignitate non conſtitutis ſubdelegare.*

3 *Commiſſarij Apoſtolici tunc debent eſſe in dignitate, quando eis iuriſdictio conceditur.*

4 *Commiſſarij, quibus committitur ſi in euidentem ſunt iudices, & quare, nu.5. & 7.*

6 *Clauſula, quod extraiudicialiter ſe informent, non tollit partis citationem.*

An Commiſſarius, cui cōmmittitur ſi in euidentem, debeat eſſe neceſſario conſtitutus in dignitate Eccleſiaſtica.

RESOLVT. LXXXIX.

HVic deciſioni reſponſio eſt affirmatiua per *tex.* expreſſum *in c.ſtatutū, de reſcript. in 6.* vbi cauſæ à Sede Apoſtolica cōmitti debēt perſonis
1 in dignitate Eccleſiaſtica exiſtentibus, per quem *tex.* plura ad hoc cumulat *Iaſ. in rubr.ff. de offic.eius,* & latè *Bellon.conſ.8.* exequutores, ſiuè delegati literarum Apoſtolicarum, non
2 poſſunt ſubdelegare perſonis nō conſtitutus in dignitate, vel non habentibus qualitatem *dicti cap.ſtatutū, Rota deciſ.58.de præb.in antiq.* & latè per *Aufrer.ad* Cappell.*Tholoſ. deciſ.12.*

Et pro confirmatione *d. c. ſtatutum*, eiuſq;
3 concluſionis facit, quod tantummodò locū obti-

Digitized by Google

obtinet, quando cōceditur iuriſdictio, tūc.n.
erit neceſſe, delegatos eſſe dignitate Eccleſia-
ſtica, cum dictum *c. ſtatutum*, loquatur de in-
dicibus, ac de mixtis exequutoribus, prout sūt
Commiſſarij, quibus committitur ſi in euidē-
4 tem *Biſignet. deciſ. 7.* quod autem ſint verè Iu-
dices, ac mixti exequutores, euidenter patet
ex pluribus infra dicendis.
5 Tum primo, quia eis neceſſe eſt citare par-
tes propter clauſulam vocatis vocandis, *Rot.
deciſ. 32. de reſcript. in nouis, Balb. dec. 29. Rubin.
dec. 26.* quod procedit etiā ſi Papa mandaſſet,
6 quod extraiudicialiter de euidenti vtilitate
Eccleſię ſe informent, quia propter verba ex-
traiudicialiter nō tollitur partis citatio, *Bel-
lam. deciſ. 68. & 672. Creſcen. deciſ. 12. de priuil.
Bald. in l. non dubium, nu. 22. C. de legib. & in l.
ucque natales, n. 10. C. de probat. Marſil. in l. de
vnoquoque nu. 16. ff. de re iud. & Ferret. conſ. 82.*
7 Tum ſecundo propter clauſulam conſue-
tam poni in reſcripto ſi in euidentem, ſcilicet
*ſi ita eſt, vel ſi ita tibi conſliterit, Guid. Pap. dec.
70. Bellam. deciſ. 302.* nam virtute prefatarum
clauſularū delegati cenſentur verè Iudices,
& eis iuriſdictio, non autem nudum miniſte-
rium fuiſſe commiſſum, & propterea ſubin-
trare terminos *d. cap. ſtatutum.*

SVMMARIVM.

1 *Canonici Eccleſiæ Cathedralis propriè non dicū-
tur habere dignitatem.*
2 *Canonicatus in Eccleſia Cathedrali dicitur digni-
tas, ſecundum latam interpretationem, & n. 9.*
3 *Canonicis Eccleſiæ Cathedralis (ſi in euidentē)
poteſt committi*
4 *Canonici ſunt in magno honore.*
5 *Canonici vnum corpus cum Epiſcopo faciunt.*
6 *Canonici dicuntur primi gradus Clerici.*
7 *Canonici præcedunt Abbates, habentes vſum mi-
træ, & baculi.*
8 *Canonicis eſt præſtanda reuerentia à Clerici Diœ-
ceſis, ac Epiſcopi fratres dicuntur.*
10 *Canonici Mendicātium conſeruatores eſſe poſſunt*
11 *Conſeruator debet eſſe in dignitate conſtitutus.*

An Canonicis Eccleſiæ Cathedralis ſi in euidē-
tem, committi poſſit.

RESOLVT. XC.

1 RESpondetur, quod quāuis Canonici Ec-
cleſiæ Cathedralis ex propria ſignifica-
tionē nō dicantur habere dignitatem, vt per
oēs in *c. ſtatutū*, præſertim *Fel. n. 12. Sarn. n. 20.
de reſcript. in 6.* nihilominus quoad delegatio-
nem, & ſic quoad commiſſionem ſi in euidē-
tem ſuſpiciendam æquiparātur dignitatibus,
*Rot. dec. 16. de præb. in nouis Verall. dec. 257.
2 par. 1. Mainard. dec. 18. lib. 3.* & ſic ſecundum
latam interpretationem, Canonicatus in
Cathedrali dicitur dignitas, ita vt præfatis
3 Canonicis poſſit ſi in euidentem, committi
diſpoſitio enim extenditur ad caſum cōpre-
henſum ſub lata ſignificatione vocabuli, *Dec.
in l. 1. col. 5. C. de tranſact. Verall. deciſ. 84. par. 1.*
4 Canonici enim ſunt in magno honore, ſecū-
dum *Fel. in c. paſtoralis, de off. deleg.* faciūt enim
5 vnum corpus cum Epiſcopo, *cap. cum clerici,
de verb. ſing. c. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat.*
6 dicuntur Clerici primi gradus, *Præpoſ. in cap.
Epiſcopos, 18. diſt.* in proceſſionibus, & ſeſſio-
7 nibus quomodolibet ſint collegialiter con-
gregati; præcedunt etiam Abbates, habentes
vſum Mitræ, & Baculi, *Dec. in c. 2. de iudic. Na-
uarr. in c. 2. de maior. & obed. Sair. deciſ. 3. eo. tit.*
8 Item alij Clerici Diœceſis tenentur præſtare
reuerentiam Epiſcopo, & Capitulo Cathe-
dralis, *d. cap. cum clerici.* Item Canonici dicun-
tur fratres Epiſcopi, vnde ipſi ſolum recipiūt
Epiſcopum ad oſculum, c. dilecto, de præb.
Item dicuntur Coadiutores, conſiliarij, Sena-
tus membra Epiſcopi, vt latè per *Paleott. in
Archiep. Bononien. par. 7. fol. 513.*
9 Et quod Canonicatus dicatur dignitas fa-
cit *deciſ. Achill. de Graſ. 1. de reſcript.* vbi con-
cludit, quòd quando Breuia ab Vrbe ſolent
committi Canonicis, ſi poſtea committātur
conſtitutus in dignitate, poterunt expediri
per Canonicos attenta veriſimili mente cō-
mittentis.
10 Secundo facit, quod Canonici poſſunt eſſe
Conſeruatores Mendicantium, vt patet in
compendio priuilegiorum Mēdicantiū, ver-
11 bo Conſeruatores, quod officium non niſi
perſonis exiſtentibus in dignitate committi
poteſt *cap. fin. de off. deleg.*

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij non poſſunt excedere commiſſionis
fines, & quomodo hæc concluſio declaratur,
nu. 6. & 7.*
2 *Commiſſarij non ſolum commiſſionem, ſed ipſius
qualitatem obſeruare debent.*
3 *Actus factus contra ſubſtantiam formæ commiſſio-
nis non valet, nec etiam contra qualitatem.*
4 *Habens commiſſionem ad beneficium acceptan-
dum vigore vnius gratiæ, non poterit ex alia
acceptare.*
5 *Commiſſarius Apoſtolicus cenſum, ſeu canonem
augere poteſt.*
8 *Commiſſarij tenētur commiſſionē in effectu ſerua-
re, non autem in forma ſuperficiali.*

An Cōmiſſarius Apoſtolicus poſſit augere cēn
ſum, ſeu canonem.

RESOLVT. LXXXXI.

PVlchra admodum,& frequens eſt dubita-
tio illa,an Commiſſarj Apoſtoliei quibus
committitur ſi euidentem, poſſit augere ca-
1 nonem,ſeu censũ.Ratio dubitãdi erat, quòd
iſti Commiſsarij non poſſunt excedere fines
commiſſionis, c.cũ dilecta, extra de reſcript.
& *tex*.eſt ad literam *in eap.per tuas,de arbit. & in cap.porro,& ibi Glo. de priuil.* immo non ſo-
lum eſt ſeruanda commiſſio, ſed qnalitas cõ-
2 miſſionis, *eap.cum veniſſent*, & ibi notabiliter
Bald.de eo,qui mit.in poſs.Curt.ad Alex.in l.trã-
3 *ſactionis*, C. *de tranſactio*. Hinc eſt quod ſicut
non valet actus factus contra ſubſtantiam
formæ commiſſionis, ita nec contra qualita-
tẽ,*cap.Piſanis,& ibi Abb.4. notab. de reſt. ſpol.*
qui *tex*.eſt ſingularis, ſecundum *Bal.in cap.2. circa principium,de ſent.& re iud. & Iaſon.in l.ſi procurator,n.3.C.de procurat.* Item omne,quod
fit præter formam commiſſionis, eſt ipſo iu-
re nullum,*l.item eos, §.ſed ſi ita,ff. quod quiſque vniuer.Viu.deciſ.335.& ſeq.*Hinc eſt,quod ha-
4 bens commiſsionem ad acceptandum bene-
ficium vigore vnius gratię,non poteſt accep-
tare ex alia, ſecundum *Rom.conſ.256.* vnde
cum in reſcripto ſi in euidentem, Papa man-
dauerit Comiſſariis interponi decretum ſu-
per alienatione rei Eccleſiæ pro canone ibi-
dem expreſſo, videbatur propterea præfatos
Commiſſarios non potuiſcendum augere,ex-
cedendo fines eorum commiſſionis.
5 Verùm præfatis non obſtantibus, mihi vi-
detur contrarium in praxi poſſe teneri,prout
ita fuit deciſũ in Rota Romana in vna Are-
tina bonorum 19.Martij 1599.& eſt *deciſ. Seraph. 1307. nu. 9.* per hęc verba (*Commiſſarij exceſſerunt fines commiſſionis, cum auxerint canonem,quem Papa mandabat confirmari, quatenus ineuidentem, quia proceſſerunt legitimè cõfirmando ſimpliciter locationem eo modo, quo facta fuerat, deinde augetes canonem de partis conſenſu ad maiorem vtilitatem,quod facere potuerũt,pinguius adimplentes id, quod per ſe iam ſuſtineri poterat ſine augmento*,ad idem facit *deciſ.Rot.collect.à Farin.191*.vbi euidenter apparet, poſſe
Commiſſarios conſenſu partium augere ca-
nonem,ſeu cenſum.
6 Non obſtant contraria, nam reſpondetur,
& primo,quia quãdo cõmiſsio pinguis adim-
pletur, prout fecerunt Commiſſarij, non di-
cuntur egredi commiſſionis forma,*tex*.nota-
bilis *in l.ſi quis mihi bona,§.penult. verſ. quod ſi ex parte.ff.de acq.hęred..Alex.in l.puberem,C.de iure deliber.Iaſ. cit.l.ſi. procurator, nu.6.C. de procurat.*

Secũdo reſpõdetur, quod qui facit illud,
quòd eſt vicinum commiſſioni, prout fuit fa-
ctum in caſu,in quo diſputamus, non dicitur
exceſsiſse commiſsionem, *tex*. eſt notabilis
l.iſt tamen,§.antepenult.ff.de iud.ſolu. verb.quaſi iuxta mandatum,etſi non mandatũ fuerit, per
quem *tex*. ita notat *glo. in c. nullus 2.glo. 61. diſt..Abbas in c.cauſas 2. col.de re iud. & in conſ. 62.ſub n.7.p.2.col.4.*& facit *gloſ. in c.innocens,*
7 *verbo elementior,20.q.4.*quę dicit,quod ſi Cõ-
miſsarius facit aliquid,quod non differt mul-
tum à commiſsione non dicitur exceſsiſse
8 fines commiſsionis, vt tenuit alia *Glo. in cap. licet ego 8.q.1.*& facit *tex.in cap. in cauſis,& ibi Gloſ.extr.de elect.& in cap.poſt traslationem, de renunc.*

Tertio reſpondetur, quod ſufficit ſeruare
commiſsionem in effectu, licet non in forma
ſuperficiali,*tex.eſt in l.fin.ff.mandat.& Bald. in l.ſi quis mihi bona §.penult.ff.de acquir.hæred.*

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio eſt ſtricti iuris, nec commiſſario excedenti illius fines,eſt parendum.*
2 *Commiſſarius ſuper vna cauſa, de alia non poteſt cognoſcere.*
3 *Reſcriptum, ſiuè priuilegium in dubio pro impetrante præſumitur.*
4 *Commiſſarius Apoſtolicus de ſubreptione aſſenſus cognoſcere poteſt.*
5 *Commiſſarius impetrantem ad expenſas condemnare poteſt.*
6 *Commiſſarius abutentem Apoſtolico reſcripto poteſt condemnare in expenſis,& damnis alteri parti.*

An Commiſſarius Apoſtolicus,cui commitur ſi in euidẽtẽ poſſit cognoſcere de validitate ſeu ſubreptione aſſenſus.

RESOLVT. LXXXXII.

HVic reſolutioni reſpondetur, & pro ra-
tione dubitandi;primo facit,quod cõ-
miſsio eſt ſtricti iuris,& commiſſario excedẽ-
1 ti illius fines,impunè non paretur *Gail. lib. 1.*
*obſeruat.35.*commiſſarius ſuper vna cauſa nõ
2 poteſt cognoſcere de alia non comprehenſa
in reſcripto *Bar. in l. 2. C.ſi à non comp.Iud. &*
propterea reſcripta commiſſionalia ſunt ſtri-
ctè intelligenda sm̃ *Magon.dec.87.Rot.Flor.& Balb.dec. 131.* vnde cum facultas cognoſcen-
di de ſubreptione non videatur ei expreſsè
conceſſa, propterea dicendum eſt non poſſe
de illa cognoſcere.
3 Secundo facit, quod in dubio præſumitur
pro impetrante reſcriptum,ſiuè priuilegium,
& onus probandi contrarium incumbit ei
contra quem reſcriptum,ſeu priuilegium ve-
nit *Ripa in c.cum M.Ferrarienſ.n.7.de conſtit.de Franch.dec.113.n.4.Viu.dec.60.per totũ Corbu.*

de

Digitized by Google

*de iur. emphyt. in tit. de cauſ. priuat. ob non ſo-
lutionem canonis limit.* 20. *n.* 10.

Verùm præfatis nihil facientibus, contra-
rium eſt in praxi tenendum, quod .ſ. poſſit cō-
miſſarius cognoſcere de ſubreptione aſſenſus
4 Apoſtolici per *tex. expreſſum in clem.* 1. *de re-
ſcript. & in c. ceterum eod. tit.* & per *tex. in c. de
cætero vbi Scribentes, de sēt. & re iud.* & eſt cō-
munis opinio ſecundum *Panorm. in c. ſuper. li-
teris n.* 31. *de reſcrip.* hinc eſt quod ſi aſſenſus
fuerit impetratus per mēdacium, cognoſcet
commiſſarius ſecundum *gloſ. in l.* 2. *C. ſi cont.
ius vel vtilit. publ.*

5 Amplia nunc, & primo vt Prælatus cōmiſ-
ſarius poſſit etiam condemnare ad expenſas
dictum impetrantem *cit. clem.* 1. *de reſcript.
Alex. conſ.* 16. *n.* 4. *vol.* 1. *Menoch. conſ.* 304. *vol.*
2. *Monal. conſ.* 60. *n.* 3. *& ſeq. vol.* 1.

6 Amplia ſecundo etiam, quoad abutentem
reſcripto Apoſtolicum ſecundum *gloſ. in c. ſi.
verbo expenſis, de reſcript. Bombin. conſ.* 22. *Hen-
riq. conſ.* 16.

SVMMARIVM.

1 *Euidens Eccleſiæ vtilitas per teſtes, & legitimas
probationes eſt probanda nec commiſſario de-
ea aſſerenti credendum.*
2 *Stylus hodiernus in breui Apoſtolico.*
3 *Dictio ſiuè aduerbium legitimè quid denotat.*
4 *Citatio partis requiritur, etiam ſi in commiſſione
fuerit dictum, quod extraiudicialiter cognoſcat,
quæ opinio hodie non eſt vſu recepta.*
5 *Citatio, quando nō requiritur, & quando teſtes nō
ſunt examinandi.*
6 *Clauſula uocatis vocandis quid importat.*

An Commiſſarius cui cōmiſſum eſt ſi in euidē-
tem teneatur ſuper euidēti vtilitate exami-
nare teſtes, & citare partes.

RESOLVT. LXXXXIII.

ABbas *in conſ.* 41. *lib.* 1. tenet, quod non
ſequitur *Felin. in c. ad noſtram n.* 3. *& ſeq.
de iure iur. Rodoan. in rubr. de cauſ. cogn. in alie-
nat. faciend. nu.* 74. *q.* 23. & ſequuta fuit Rota
in vna Lauden. bonor. 8. Iunij 1588. corā Gip-
1 ſio; nihilominus contraria opinio eſt verior,
& iure conſona, quod debeat euidenter con-
ſtare de vtilitate Eccleſiæ per teſtes, & alias
legitimas probationes, & non credatur aſſer-
tioni commiſſarij, alias alienatio iudicabitur
nulla, ita voluit *Rota Bono. deciſ.* 2. *Petri de Be-
nint. Rubin. deciſ.* 22. *Creſcenc. deciſ.* 12. *de priuil.*
monentur per *tex. in c.* 1. *de reb. Eccl. non alien.
in* 6. in quo aderat inſtrumentum alienatio-
nis, & in ipſo enunciabatur vtilitas Eccleſiæ,
& quia non probabatur, fuit declarata nulla
alienatio ſequitur *Franc. & Bellamer. in clem.
ſi vna de reb. Eccl. non alie.* & hæc opinio ſua-
2 detur, attento ſtylo hodierno, quo in breui
Apoſtolico ponitur clauſula, ſi tibi legitimè
3 conſtiterit; quæ cauſæ cognitionem deno-
tat, & partis citationem, iuxta veriorem opi-
nionem *gloſ. in clem. præſenti, de cenſib. & in
clem. multorum de pœn. Abb. in c. ſacro de ſent. ex-
com. & in c. conquerente, de reſtit. ſpol. Fel. in c. ſi
conſtiterit, de accuſ.* & ita decidiſſe *Rot.* habe-
tur in *antiq. deciſ.* 32. *de reſcrip. Guid. Pap. dec.*
4 70. quod etiam ſi eſſet dictum quod extraiu-
dicialiter ſe informet, quia non per hoc cen-
ſetur ſublata partis citatio *Bellam. deciſ.* 672.
& deciſ. 68. *Creſc. d. deciſ.* 12. *de priuil.* & fuit di-
ctum in vna Conchen. bonor. 13. Iunij 1591.
coram Mantica. Contrariam opinionem te-
nuit *Abb. conſ.* 41. *vol.* 1. *Ferre. conſ.* 82. *n.* 1. *vol.*
1. *Rot. Diuerſ. dec.* 160. *n.* 8. *par.* 2. & ita fuit di-
ctum in vna Lodienſ. cenſus 15. Ian. 1597.
coram Cord. quæ opinio hodie practicatur.

5 Limita nunc concluſionem principalem,
& 1. qñ Papa derogat Paulinæ, & ſimpliciter
committit, vt ſe informet *Rot. diuer. dec.* 479.
n. 2. *&* 716. *n.* 1. *par.* 1. *& dec.* 160. *n.* 8. *par.* 2. &
fuit dictum in cauſa Leodien. cenſus 29. Ia-
nuarii 1596. coram Orano, & 15. Ianuarij
1596. coram Corduba.

Limita 2. vt dixi alias, quando Papa com-
mitteret, vt extraiudicialiter ſe informet
Abb. d. conſ. 41. *lib.* 1. *Felin. conſ.* 19. *n.* 13. *& ſeq.
Dec. conſ.* 99. *Rota diuerſ. dec.* 160. *n.* 8. *par.* 2. *&
idem Dec. in l. certum n.* 15. *C. vnde cognat.*

6 Sub limita præfatam limitationem, quā-
do adeſſet clauſula vocatis vocandis, quia
tunc requiritur citatio *c. exhibita*, vbi *Abb. n.*
6. *ext. de iudic. Rot. deciſ.* 300. *de reſcript. in nouis
Dec. conſ.* 173. *nu.* 2. *&* Rot. in dicta Leodien.
cenſus 29. Ianuarij 1596. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarius in breui ſi in euidentem non poteſt
ſententiam ferre mortuo Pontifice.*
2 *Intellectus* c. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6.

An Commiſſarius ſi in euidētem poſſit mortuo
Papa ferre decretum.

RESOLVT. LXXXXIV.

PRo parte affirmatiua videtur dicendum,
nempè potuiſſe Commiſſarios Pontifice
mortuo ferre decretum, per *tex. in cap. ſi ſuper
gratia, de offic. delegat. in* 6. vbi gratia non expi-
rat per mortem Papæ; facit *deciſ. Bellam.* 301.
& Sayr. 1. *de priuileg.*

1 Contrariam tamen, ac iuri conſonam eſſe
teſtatur *Balb. deciſio.* 29. ac ſecundum eam iu-

F 2 dicaſ-

dicaſſe Senatum Chatalon. dicit *Peguer. deciſ.*
128. pro qua etiam facit elegans *tex. in cap. ſi*
cui, §. ſecus, de praeben. in 6. vbi ſi de prouiſione
facienda certæ perſonæ fuerit collata pote-
ſtas alicui executori, illa expirat omninò, ſi
concedens re integra moriatur, & ita voluit
pariter *Rota deciſ. 12. de offic. delegat. in nou.*
Roman. in l. 2. §. ſed ſi quis, ff. de donat. Iaſ. in leg.
more verſ. circa tex. ff. de iuriſd. omn. iud. Cardin.
in cap. petiſti 7. q. 1. Fel. in cap. relatum, verſ. li-
mita iſtam, de offic. deleg.

2 Non obſtat *tex. in cap. ſi ſuper gratia*, quia
procedit, quãdo gratia Summi Pontificis eſt
iam perfecta, & datus merus executor, *Bel-*
lam. citat. deciſione ſecus ſi adhibenda eſt
cauſæ cognitio, quoniam ſi antequam adhi-
beatur, moriatur Pontifex expirat, ita tenet
Bald. in l. final. ff. de conſtitution. Princip. col. 1.
verſ. ſed pone, quod Princeps, Dec. in rubric. de
conſtitution. n. 41. Præpoſ. in dict. cap. petiſti, Ge-
min. & Anchar. in dict. cap. ſi ſuper gratia, & in
terminis decreti, ſi in euidentem, vt non poſ-
ſit expediri à cõmiſſariis eſt *dec. Peguer. citat.*

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij Apoſtolici quibus commiſſiones ſi in*
euidentem diriguntur, alteri vices ſuas deman-
dare non poſſunt, & quare nu. 5. 6. & 7.
2 *Regula delegatum Papæ, vel Principis, cauſas ſi-*
bi commiſſas ſubdelegare poſſe limitatur.
3 *Commiſſio ſi in euidentem in primarijs dignitati-*
bus conſtitutis dirigitur, & quare.
4 *Commiſſiones ſi in euidentem grauiſſimum conti-*
nent negotium.
5 *Clauſulæ, quæ apponuntur in literis commiſſionis,*
ad hoc vt commiſſarius, ſubdelegare non poſſit.

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus litteræ ſi in
euidentem diriguntur, vices ſuas alteri
demandare poſſint.

RESOLVT. LXXXXV.

1 QVamuis enim regula ſit, quod delega-
tus Papæ, vel Principis poſſit cauſas
ſibi commiſſas alteri ſubdelegare, vt
communiter per *DD. in cap. quoniam Apoſt. li-*
c. 1. de offic. deleg. & in l. à Iudice C. de iud. cum ſi-
milibus; tamen in hac quæſtione negatiuè eſt
reſpondendum, vbi in delegatione apponun-
2 tur verba perſonalitatem exigentia delegati
& negotium, quod demandatur, vtilitatem
publicam præſeferat, aut cauſa grauiſſima
cenſeatur, prout ſemper contingit in præfatis
literis Apoſtolicis ſi in euidentem dirigi ſpiri-
tis ordinario, vel eius Vicario, ac ſimul aliis
3 in Eccleſiaſticis dignitatibus primariis con-
ſtitutis, cum clauſulis benè indicantibus ele-
ctam fuiſſe eius induſtriam perſonæ, & maxi-
mè propter vim prælectionis factæ à Sede
Apoſtolic. de illis, prout animaduertit ex ſe
circa prælectionẽ perſonæ factam à Summ.
Pont. in literis Apoſtol. quibuſdam directis,
Guid. Pap. in d. cap. quoniam Apoſtolica, ſub n. 5.

4 Quod autem hę litterę grauiſſimum nego-
tium contineant, ac publicam vtilitatẽ præſe-
ferant in columnitati Eccleſię cõſulendo, ne
ipſius bona damnosè perdãtur, omnibus no-
tũ eſt, & patet ex tot bullis, & extrauagãt. ſup
hoc editis, & ex tot conſtitutionibus grauiſſi-
mas indicentibus pęnas malè alienantibus,
adeò, vt ratione negotij grauiſſimi publicam
vtilitatẽ reſpiciẽtis cõmiſſarij præfati nõ va-
5 leãt alteri vices ſuas demandare per *tex. in*
dict. cap. quoniam, §. 15. autem cui, vbi latè *Guid.*
Pap. de actu cõmiſſo publicã vtilitatẽ reſpiciente,
qui ſubdelegari nequeat ſub nu. 7. Abb. ſub nu. 2.
Butri. n. 12. verſ. ſecunda regula eſt, & n. 15. & ex
magnitudine miniſterij commiſſi cenſeri ele-
ctam perſonæ induſtriam voluit *Bald. ibi ſub*
6 *nu. 5. & 7. Vant. de nullit. iuriſd. deleg. nu. 21. Iaſ.*
in l. more, num. 65. ff. de iuriſd. omn. iud. cum aliis
quos cumulat *Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 54. &*
68. & in tract. de præſumptio. lib. 2. q. 21. num. 4.
Gratian. dec. 157. nu. 11.

7 Multo minus ſubdelegare poſſunt attenta
forma mãdati diligẽter cuſtodiẽda *l. diligenter,*
ff. mand. maximè, quod in dictis literis, plures
adiiciuntur clauſulæ, quibus electa cenſetur
induſtria perſonæ eius modi ſunt *diſcretioni,*
vel circumſpectioni tuæ committimus conſcientiã
8 veſtram oneramus *per vos, vel coram vobis* cum
ſimilibus, quibus clarè apparet illis delegatis
negotiũ perſonaliter cõmiſſũ, & ſic eis fuiſſe
inhabitã ſubdelegãdi facultatem, communi-
ter DD. notant *in d. c. quoniam Apoſtolica d. §. ſis*
autem, & in l. inter artifices, de ſolut. Creſcet. dec. 1. 53
de off. deleg. Grat. d. dec. 157. Iaſ. qui alios cu-
mulat, ac dicit notandum *in l. à Iudice 12. li-*
mit. C. de iudic.

Notabilia in materia Commiſſariorum Apo-
ſtolicorum.

PRimo, ſi per commiſſarios fuerit pronun-
ciatum pro euidenti vtilitate alienatio
præſumetur vtilis Eccleſię donec contrarium
probetur, *Seraphin. in deciſ. 1125.* & ratio eſt,
quia in dubio præſumitur pro executoribus,
vt inquit *Abb. conſ. 41. Dec. conſ. 341. n. 18. Ca-*
pr. dec. 16. n. 4. & ſæpiſſimè fuit in Rota reſo-
lutum, & ſignanter in vna Senogalienſi ſiluæ
13. Februarii 1580. coram Cotta.

Secundo, Proceſſus formatus à Commiſſario
in alienatione rei Eccleſiæ nõ citata ipſa Ec-
cleſia eſt nullus ipſo iure, Rot. in vna Aretina
1 honoris 19. Martii 1599. corã Illuſtr. Seraphi-
no, & habetur in eius dec. 1307. & *Gid. dec. 187.*

Tre-

Tertio, Signatura iuſtitiæ non poteſt concedere licentiam alienādi bona Eccleſiæ, bene tamen poteſt Iudices cōmiſſarios ſubrogare, vt fuit in Rota reſolutum in vna Auximana prædij 13. Nouembris 1585. corā Orano, vt refert *idem Seraphinus citat. decif. nu.* 8.

Quarto, Confirmatio Commiſſariorum alienationis rei Eccleſiæ contra formam reſcripti Apoſtolici eſt nullius roboris, & momenti, Rot. in vna Papien. tenutæ de Madalena 17. Iunij 1596. coram Illuſtriſſ. Seraphino, vt patet in eius *decif.* 1195.

Quinto confirmatio commiſſariorū pręſumitur ex lapſu temporis, verū per exhibitionē tituli inualidi ceſſat præfata præſumptio, *Seraphin. in dec.* 1235.

Sexto, Defectus cauſæ alienationis reddit nullum ipſo iure decretum commiſſariorum *Ruin. in conſ.* 68. *nu.* 5. *lib.* 1. *Gemin. in conſ.* 48. *n.* 9. *&* *Seraphin. in dec.* 518.

Finis Tituli Commiſſariorum.

Praxis Locationis rerum Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Euidens vtilitas non ſolum requiritur in alienatione, verum etiam in locatione, & quare n.* 3.
2 *Læſio in locatione quomodo probetur.*

Locatio bonorum Eccleſiæ an valeat, ſi non cōſtet de euidenti Eccleſiæ vtilitate.

RESOLVT. LXXXXVI.

1 AD validitatem locationis rei Eccleſiæ non ſufficit, vt Eccleſia non fuerit damnificata, ſed requiritur prætereа, quod lucrum ſentiat, *cap. ſine exceptione* 12. *q.* 2. vbi *Bellam. nu.* 1. *Gemin. nu.* 2. *verſ. in hac quæſtione, Imol. in cap. ad aures, nu.* 1. *de reb. Eccl. non alien. Anton. de Butr. in cap. ad noſtram, n.* 5. *& ſeq. de empt. & vendit.* & ad probandam læſionem ſufficit articulare quod ex
2 locationibus præteritis Eccleſia plus percipiebat, *Iaſ. conſ.* 4. *nu.* 7. *&* 16. *vol.* 1. *Dec. conſ.* 142. *n.* 6. & fuit reſolutum in vna Anchonitana locationis, & iterum in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. corā Cantuccio, & quod euidens vtilitas, ita ſit neceſſaria in locatione, ſicut in alienatione, tenuit Rota in vna Anconitana de Faundinis 1. Maij 1584. coram Bubalo; & *Fariniac. dec.* 25.
3 Cuius ratio eſt, quia locatio æquipollet emptioni, ſeu alienationi *l.* 2. *ff. locat.* ſecundū quam rationem arguit pariter *Bald. conſ.* 21. *vol.* 1. *Menoch. conſ.* 112. *vol.* 7.

SVMMARIVM.

1 *Nouus Prælatus locationi prædeceſſoris ſtare tenetur quatuor concurrentibus manifeſtè, n.* 3.
2 *Succeſſor non tenetur ſtare locationi, quando locatio eſt facta nomine proprio à prædeceſſore, & quare.*
4 *Succeſſor locationi ſtare tenetur, quando prædeceſſor à Sum. Pont. locandi poteſtatem habuit, per quamplures annos, & in illo tempore conductorem à nemine, nec à ſucceſſoribus eſſe moleſtandum.*
5 *Succeſſor locationi ſtare tenetur per prædeceſſorē factæ, quando annus eſſet inchoatus, & res integra non eſſet.*
6 *Conductor locationi factæ per prædeceſſorem ſtare tenetur cum ſucceſſore quando annus etiam eſt cæptus.*
7 *Conductor perſeuerare cum eiſdem pactis initis cū prædeceſſore non tenetur cum ſucceſſore.*
8 *Conſuetudo vim habet, vt ſucceſſor teneatur locationi factæ per prædeceſſorem ſtare.*

An nouus Prælatus ſtare locationi factæ per prædeceſſorem infra triennium.

RESOLVT. LXXXXVII.

1 REgulariter Prælatus ſucceſſor nō tenetur ſtare locationi, vel cōditioni prædeceſſoris vt tenuit *Card. Put. dec.* 181. *lib.* 1. *&* 421. *eod. lib. Frāc. March. decif.* 102. *part.* 1. *per tex. expreſſum in l. emptorem, C. locat.* vbi nouus dominus non tenetur ſtare Colono.

Verum contraria opinio in praxi eſt magis recepta, & iuri conſona, quam firmauit *ſum. Silueſtr. in verbo locatio, n.* 11. *Franc. Marc. decif.* 196. *n.* 4. *in fin. part.* 2. *Abb. q.* 3. *n.* 6. *& ſeq. & in cap. fin. ne prælat. vices ſuas, Rodoan. q.* 57. *n.* 53. *verſ. quia ſucceſſor in beneficio, &* latiſſimè eam defendit *Caualcan. decif.* 44. *part.* 1. *vbi à n.* 23. *vſque* 42. quam plurimos DD. pro hac opinione allegat, oſtenditque eſſe veram, & magis communem, & ſecundum eam pluries fuiſſe iudicatū in diuerſis tribunalibus, atque reſpondet omnibus contrarijs; & ſecundum eandem refert deciſum *Martha dec.* 180. *& Guid. Papa dec.* 480.

Qui omnes intelligunt hanc vltimam ſētētiam tantummodo procedere, quatuor concurrentibus, ſcilicet, quod locatio fuerit facta nomine Eccleſiæ. Secundo, quod ſit facta pro vtilitate Eccleſiæ. Tertio, quod pecunia ſit cōuerſa in Eccleſiæ vtilitatem. Quarto, quod

quinquennium, quæ quolibet triennio fructus
reddit, non cadit à iure ſuo.
5 *Silua cedua Eccleſiæ vltra trienniũ locari poteſt.*

An ſi ex prædij Eccleſiæ quolibet triẽnio fructus
colliguntur, poſſint vltra triennium locari.

RESOLVT. C.

1 RESpõdetur affirmatiuè ex doctrina *Barbatij in rub. de reb. Eccl. non alien. n. 6. & ſeq. Nauarr. in comment. de rebus Eccl. n. 25.* Co-
uarr. qui comprobat *lib. 2. variar. reſolutio. cap. 16. Guttier. lib. 1. canonic. queſt. cap. 7. nu. 12. & ſeq. Alex. Randen. deciſ. 22. Ariſmin. Tepat. lib. iuris ſentent. verbo locatio, Vgolin. de poteſt. Epiſ-*
2 *copi. cap. 14. §. 7.* poſt *n. 12. Leſſius de iuſt. & iure, lib. 2. cap. 24. dub. 2.* qui referunt *extrauag. ambitioſæ* loqui de rebus, quæ quotannis dãt
fructum, vnde ſi aliqua res ſolum alternatim
fructus redderet, poterit locari ad ſexenniũ,
ſi tertio quoque anno dumtaxat poterit ad
3 nouennium, quia primum triennium æquiua-
let vnico anno, & ita ſecundum, & tertium.

Quam concluſionẽ amplia in emphyteuta
rei, quæ nõ fructificat, niſi tertio quoq; anno,
4 vt non deuoluatur Eccleſia, ſi nõ ſoluerit per
quinquennium, neque per octo annos, ſi non
ſoluerit laico, iuxta terminos *cap. potuit, de locat. & l. 2. C. de iure emph.* & voluit *Bald. conſ. 991. n. 16. vol. 3. & conſ. 17. n. 4. vol. 1. Iaſon. in Auth. qui rem,* vbi poſt eũ *Alex. n. 10. C. de ſacroſanct. Eccl. Hippol. ſing. 409.*

5 Quare ſilua cedua Eccleſię hac ratione locari poterit, non tamen anticipatis ſolutiõnibus fieri poterit iuxta diſpoſitionem *Cõcil. Tridentin. ſeſſ. 25. capit. 2. de reformatio.* quoniã
fieret præiudicium ſucceſſori, ſecundum *Vgolin. loc. citato.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in locatione vltra trienniũ rei Eccleſiæ ſolitæ locari nõ requiritur, & quãdo requiratur in caſu, n. 2.*
3 *Res Eccleſiæ ſolita locari, ſi eſt incorporata, non poteſt abſque ſollemnitatibus vltra triennium locari.*
4 *Res Eccleſiæ ſolita locari vltra triennium duobus modis cognoſcitur.*

An in locatione vltra triennium rei Eccleſię ſolitæ locari aſſenſus requiratur Apoſtolicus.

RESOLVT. CI.

1 REſpondetur in præfata locatione aſſensũ minimè requiri ex *conſ. Ploti 22. & 19. n. 62. & Dec. conſ. 142. n. 3.* & fuit reſolutum in
Rota in cauſa Senẽſ. prædij 8. Octobris 1584.
coram Pamphilio, quam concluſionem limita.

2 Primo, vt non procedat, quando non adeſt
eadem cauſa conceſſionis, ſiquidem res Eccleſiæ ſolita locari, tũc demum ſine ſolemnitatibus locari poteſt, quando adeſt eadẽ cauſa conceſſionis, alias ſecus, *Abb. in cap. vt ſuper, n. 11. verſ. ego crederem, de reb. Eccl. non alienan. Curt. Iun. de feud. part. 2. quæſt. 1. nu. 10. Rebuff. de alien. rei Eccl. n. 35. Menoch. conſ. 25. n. 6. vol. 1. Burſat. conſ. 16. nu. 3. & ſeq. vol. 1.* & latè
dictum, ac reſolutum in Rota Romana in
vna Mediolanen. bonorum 23. Ianuarij 1493.
coram Orano.

3 Limita ſecundo, quando res Eccleſiæ ſolita locari, eſſet incorporata Eccleſiæ, quia tũc
non poterit abſque ſollemnitatibus locari,
Card. in cap. 3. quæſt. 12. de feud. Guido Pap. deciſ. 154. Garz. deciſ. 99. Mantic. conſ. 26. n. 15. & ſeq. Berret. conſ. 111. n. 12. Curt. Iun. de feud. par. 2. q. 1. n. 10. Rodoa. de reb. Eccl. non alien. quæſtio. 13.
& vide in eadem Mediolan. bonorum 23. Ianuarij 1593. quando autem dicatur facta incorporatio vide *Ancharan. conſ. 156. Menoch. conſ. 79. n. 10. & ſequent. vol.* .. *Clar. in §. feudum, q. 13. n. 3. & ſequent. & Berret. cit. conſ. 111. nu. 12. & ſeq.*

Sed quæſtionis eſt, quando dicatur res ſolita locari vltra *Dec. conſ. 142. n. 4. & in Auth. qui rem n. 20. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Mol. de cõtract. diſput. 468. n. 20. Creſcent. dec. 1. de conſuetud.* vide *deciſ. Rotę Seraphini 434.* quam placuit hic ad verbum referre.

1 *Domini reſolnerunt, quod ad hoc vt conceſſio caſtri, de qua agitur facta ſine ſollemnitatibus teneat, tanquam de re ſolita locari, vnum ex duobus*
4 *requiritur, vel quod præcedat vna locatio ſollemnis, & valida, & illicò dicitur res locari ſolita, neq; curſus temporis requiritur, vel hac deficiente, adſint duæ locationes cum curſu 40. annorum, Præpoſ. in c. 1. n. 25. cũ ſeq. qui feu. dare poſſunt, Alex. conſ. 9. n. 3. vol. 3. Iacob. de Sancto Georgio de feud. verſ. feudorum, nu. 39. Iaſ. conſ. 155. qui de commum, verſ. quarto facit, lib. 1. eandem communem, dicit Sciſel in ſpecul. feud. fol. 171. cum ſeq. et fol. 183. nec obſtat, quod ex curſu temporis præſumuntur ſolemnitates, quia hoc non poteſt procedere in terminis huius deciſionis, alias redderetur falſa communis opinio. An verò probentur tales duę conceſſiones cum curſu 40. annorum in caſu, de quo agitur erit videndum.* hæc ille.

SVMMARIVM.

1 *Locatio rei Eccleſiæ facta vltra trienniũ, per triennium valet.*
2 *Emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quo ad tempus non prohibitum tenet.*

3 *Do-*

Digitized by Google

3 *Donatio facta vltra quingẽtos aureos ſine inſinuatione non eſt valida, ſed firma remanet pro ſumma à iure permiſſa.*

4 *Vtile inſeparabilibus non vitiatur per inutile.*

5 *Indulgẽtiæ conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore.*

6 *Locatio vltra triennium non eſt valida etiam pro triennio, & ita in praxi.*

An locatio rei Eccleſiæ in plures annos facta, valeat ſaltem quoad tres annos.

RESOLVT. CII.

1 IN hac deciſione, vt ordinatè procedã, duas reperio principales opiniones.

Prima fuit illorum, qui aſſerunt, præfatam locationem validam eſſe quoad triennium, & iſti fuerunt *Carroc. de locat. part. 3. concl. 9. nu. 67.* poſt *Lap. alleg. 80. Mol. de primog. Hiſp. lib. 1. cap. 21. Aquil. in l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 34. cum multis ſequent. ff. de verbor. obligat. Calcan. conſ. 104. vol. penult. & Monal. conſ. 112. vol. 2.* & ſecundũ hanc opinionem refert Senatum Luſitanum iudicaſſe *Gam. dec. 87.*

Mouentur primo, quia emphyteuſis concesſa vltra tempus à iure permiſſum, quãuis non valeat, quoad totum illud tempus concedẽte permiſſum, valet quoad tempus à iure ſtatutum ſecũdum *Bal. in auth. qui rem,*

2 *C. de Sacroſan. Eccl. Caſtr. in auth. ſi quas ruinas, Cod. eod. Alex. conſ. 38. vol. 2. Bald. cõſ. 327. vol. 3. Claras in §. emphyteuſis, quæſt. 6. verſ. ſcias tamen, & in §. feudum, quæſt. 12. verſ. ſed quid ſi alter,* & eſt communis opinio, ſecundum *Iaſ. & Dec. in auth. qui rem, C. de ſacroſanct. Eccl.* quam ſequuntur omnes relati à *Tiraquell. lib. 2. de retract. par. vltima n. 144.*

3 Secundo, quia donatio facta abſque inſinuatione vltra quingentos aureos, in exceſſu ſolum vitiatur, & firma remanet in ſumma à iure permiſſa, *l. ſancimus, & l. penult. C. de donat. Bald. conſ. 339. vol. 3. Iaſ. cit. l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 7. & ſequent. ff. de verb. obligat.*

4 Tertio, quia inſeparabilibus vtile non vitiatur per inutile, *d. l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verbor. obligat. & in cap. vtile, de reg. iur.*

5 Quarto, quia conceſſio indulgentiarum facta per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, licet fuerit nulla in tempore illo, erit tamen valida infra illud, *cap. Indulgentiæ, de pœnit. lib. 6.*

6 Altera fuit opinio contraria primæ, locationem ſcilicet eſſe nullam, etiam pro triennio, ac extrauagantem *Ambitioſæ*, annullare contractum locationis in totum, & hanc opinionem tenuerunt *Cujac. lib. 2. van. reſolut. cap. 15. Anna ſingul. 327. Rodoan. q. 5. & Mol. de contract. q. 66. & 77. Alban. deciſ. 107. Tiraq. de retract. ligna. §. 23. gloſ. 1. n. 12.* & hæc opinio eſt magis recepta, & iuri conſona, & propterea in praxi ſequenda, & ſecundum eam fuit deciſum in Curia Romana in vna locationis Brixienſ. 5. Decembris 1594. coram Pegna, & iterum in vna Comenſis locationis 20. Martij 1600. coram Pamphilio, & ſepius in alijs cauſis, & ſecundum eandem opinionem iudicaſſe Conſ. Neap. refert *Afflict. deciſ. 107.* in cauſa Domini Motiæ.

SVMMARIVM.

1 *Locatio de biennio in biennium facta quouſque vixerit eſt nulla, & contrahentes, pœna extrauag. ſunt affecti, & quare n. 5.*

2 *Vita hominis tempus non habet determinatum.*

3 *Aetas complexio, & quod peius, peccata mortem accelerant.*

4 *Sexagenarius dicitur decrepitus.*

An locationis inſtrumentum de biennio in biẽnium vſquequo conductor vixerit ſi nullũ in vim *extrauag. Pauli II.*

RESOLVT. CIII.

1 IN præſenti dubitatione reſpondeo cum *deciſ. Thomæ [illegible] part. 1.* vbi refert per illam Rotam tantum fuiſſe præfatum locationis inſtrumentum fuiſſe nullum, & proinde ſubintrare pœnas *extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccl. non alien.* quę extrauag. annullat quoſcunque contractus, nempè emphyteuſim, & locationes ad longum tempus, idest vltra triennium duraturas.

Nec obſtabat, quæ pro contraria adducebantur parte, ſcilicet, quod huiuſmodi locatio nõ dicatur ad longum tempus facta ob id præcipuè, quia eſt duratura, quouſque conductor vixerit, & quia vita ipſius conductoris nõ habet tempus determinatum, nam mors nõ habet certum [illegible] limitatũ, niſi quoad Deũ, etenim aut propter ætatem, vel cõplexionem, ſeu ob peccata noſtra, mors citius præſumitur,

3 *Gloſ. in cap. [illegible] de appellat. [illegible]* nec poterat maximè dici ad longum tempus, in caſu à Thoma [illegible] quod conductor tempore prædictæ locationis erat ſexagenarius, & vltra, & ſic in ætate decrepita, prout conſuluit *Cravet. conſ. [illegible] vol. 1. Rominal. conſ. 229. vol. 2. [illegible] vol. 4. & conſ. 141. nu. [illegible] vol. 5. & alij* quos cumulat *Borgn. in addit. ad deciſ. 45.* [illegible] non obſtantibus, contrarium imo ibi deciſum quam ego pariter in praxi [illegible] quod locatio tali modo facta ſit nulla, & dicatur ad longum tempus

4 pus voluerunt *Lauteni. in Rebuff. de rei vendic. Soccin. iun. conſ. 63. n. 11. vol. 2. Dec. conſ. 204. n. 5. Pinell. in l. 1. par. 3. n. 63. C. de bon. mater.*

S V M M A R I V M.

1 *Res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum ſi vltra tempus à iure permiſſum locetur in totũ eſt inualida.*

2 *Rei Eccleſiæ vltra tempus à iure permiſſum locatio, in totum vitiatur, ſi vnica erit penſionis ſolutio.*

3 *Clauſula,* nõ alias aliter, nec alio modo, *ſi adeſt in inſtrumento rei Eccleſiæ alienatæ nihil operatur, ſed contractus in totum erit nullus ſi beneplacitum non fuerit obtentum.*

4 *Res Eccleſiæ ſolita cõcedi in emphiteuſim vſq; ad tertiam generationem ſi vltra concedatur, conceſſio eſt valida vſque ad tertiam, ſecus autem quoad reliquas.*

An res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus, vel vltra à iure permiſſum vitietur in totum.

R E S O L V T. CIV.

RESpondeo ex *Bartol. in auth. qui rem, n. 7. C. de ſacroſanc. Eccl.* vbi *Iaſon n. 2. & 22.* qui aſſerunt præfatam locationem in totum vitiari, idem *Bartol. conſ. 159. n. 4. ver. 4.* eſt videndum *vol. 1. Bal. conſ. 339. n. 6. vol. 2. Lapus alleg. 80.* vbi *addent. lit. H. Alex. conſ. 17. nu. 10. vol. 4. Calcan. conſ. 125. n. 22. verſ. in contrarium eſt veritas, Curt. iunior de feud. par. 2. q. 6. nu. 13. Molina de Primog. Hiſpaniar. lib. 1. cap. 2. n. 28. Couarr. lib. 2. variar. reſolution. cap. 16. ſub nu. 5. & Alciat. conſ. 25. n. 6. & ſequent.* & fuit reſolutum in vna Brixienſ. locationis 5. Decembris 1594. coram Pegna, & in eadẽ 17. Maij 1595. & in vna Mõtis Felicij 18. Martij 1595. coram Orano.

1 Præſertim ſi conſtet contrahentes pro minori tempore non fuiſſe contracturos *Bartol. conſ. 159. n. 8. vol. 1. Lapus dict. alleg. 80. ſub nu. 3. poſt med. verſ. nam conductor, Aret. in l. quod dicitur la 2. n. 9.* vbi *alij ff. de verborum obligat. Soccin. in l. 1. §. ſed ſi mihi n. 9. verſ. nona concluſio ff. eod. Bal. conſ. 22. vol. 1. Burſat. conſ. 16. n. 3. vol. 1. Alex. in d. §. ſed ſi mihi n. 5. & conſ. 17. nu. 10. verſ. 3. vol. 1. Modern. in Conſuetud. Pariſienſ. titul. 1. q. 41. n. 46. Couar. lib. 2. variar. reſolut. c. 16. n. 5. verſ. ſed primæua,* & latè fuit dictum in vna locationis. 21. Maij 1595. coram Blanchetto.

2 Intellige ſecundo ſi pro toto tempore fieret ſub vna penſione, quia in totum vitiatur, nec valet pro tẽpore permiſſo *Bald. conſ. 475. nu. 58. vol. 5. poſt tex. in l. ſi plura ff. de adilit. edict. Tiraq. de retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. nu. 5. verſ. ex iis etiam,* & fuit dictum in cauſa Melſienſ. & Rapolen. fructuum 19. Ianuarij, & 9. Februarij 1582. coram Cantuccio, ut habetur *in deciſ. diuerſor. 709. n. 6. par. 1.*

3 Et idem procedere dicunt in alienatione, vbi fuit reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula *non alias aliter, nec alio modo,* quia nõ obtento beneplacito in totum vitiatur ad *gloſ. in l. ſi quidem* vbi *Bald. & Salic. Cod. de excep. & idem Bal. conſ. 21. n. 6. & ſequent. vol. 1.* & fuit dictum in Rota in vna locationis Romana 2. Maij 1593. coram Blanchetto.

Hæc autem, quæ de locatione diximus, minime in conceſſione in emhyteuſim proce-
4 dunt, ſi quidem res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim in tertiam generatione, ſi concedatur ultra tres, valet conceſſio, vſque ad tertiam, licet quod reliquas ſit nulla *Caſtrenſ. in Auth. qui rem in fin.* vbi *Dec. n. 22.* qui teſtatur communem, & *Cagnol. nu. 60.* qui dicit communiorem, *C. de ſacroſ. Eccl. Curt. iun. de feud. part. 2. quæſt. 6. n. 11. Moder. Pariſien. §. 42. part. 10. c. 43.* vbi pariter de communi teſtatur, & fuit in Rota reſolutum in cauſa Vliſbonenſ. 2. Iunij 1597. coram Sarmiento *Tiraquell. de retract. lignag. §. 29. gloſ. 1. n. 12. & de retract. conuent. in fine n. 145. & ſeq.* Idcirco non obſtat contraria opinio, quam tradunt *Angel. in §. emphyteuſim n. 17. in Authen. de non alien. Iaſ. in Auth. qui rem n. 21. verſ. ego teneo C. de Sacroſan. Eccl. Couar. lib. 2. variarum reſolution. cap. 16. n. 5. circa medium verſ. ego profecto* per *tex. in §. ſi vero etiam,* & per *§. emphyteuſim in Authen. de non alienan. Tiraquell. de retract. lignag. §. 23. gl. 1. nu. 13.*

S V M M A R I V M.

1 *Locatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ continetur, & quare nu. ſeq.*

2 *Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, non autem incurſionis pœnæ producit.*

An alienatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ contineatur.

R E S O L V T. CV.

1 BReuiter eſt pro affirmatiua concludendum, ſic elegãter notatur *in l. codicillis, §. inſtitutio ff. de leg. 2. & in clem. 1. de reb. Eccl. non alien. Afflict. deciſ. 107. n. 2. & 4. Boer. deciſ. 224. Borgnin. dec. 14. de contract. Triuiſ. deciſ. 22. par. 1. Gabal. millel. 160.* Ratio duplex aſſigna-
2 tur, prima quia per locationem ad longum tempus conſtituitur ius in re, quemadmodũ per alienationem *Bellam. dec. 747.* & latè *Couar. lib. 2. variar. reſolu. cap. 16. n. 1.* Secunda eſt

ratio,

ratio, quia in locatione ad longum tempus, vel ad vitam eędem ſolemnitates requirũtur in bonis Eccleſiaſticis, quę requirũtur in alienatione *Papon.lib.1.tit.13.arreſt.4.*

3 Suppoſitam concluſionem ſingulariter limita, & ſic illam intellige procedere ad effectum inualidationis locationis, ſcilicet, vt contractus ſit ab initio nullus, ſecus tamen quoad effectum incurſus penarum, quoniam taliter affictantes, ſeu locatoris exeuſantur, nec incidunt in cenſuras, *Caldcrin. in cap.cum contingat.de iureiuran.Couar.vbi ſup.n.3.& ſeq.* & fuit latè diſcuſſum in Rota Romana in vna Rauennaten.domus 2.Aprilis.1546. coram Cantuceio, & in proprijs terminis facit *deciſ. Rot.26 par.2.diuerſ.*

SVMMARIVM.

1 *Vtile per inutile quoad ſeparabilia non vitiatur, & ſic locatio facta vltra triennium ſecundum hanc opinionem per tres annos eſt valida.*

2 *Tempus permiſſum à prohibitio ſeparatur.*

3 *Donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos in exceſſu tantum vitiatur.*

An locatio facta vltra triennium, rerũ Eccleſiæ, ſit in totum nulla, an vero ſuſtineatur pro triennio.

RESOLVT. CVI.

IN hac deciſione variæ ſunt ſententiæ prima eſt valere pro tempore permiſſo tantummodo, & hanc tenet *Bald.in Auth.ſi quas ruinas,n.2.C.de ſacroſan.Eccl. Caſtrenſ. in auth. qui rem n.6.& Dec.n.23.* qui dicit; eſſe communem, & ab ea non recedendum, *C.eod.tit.Tiraquell.de retractu conuentio.in fine num. 144. Iul. Clar.§.emphyteuſis quæſt.6.n.2. & §.feudum q. 23.in fin.* Dicens veriorem, & magis cõmun. *Gamma dcciſ.vlt. n.3.Molin. de Hiſpan.primog. lib.1.cap.21.n.28.Carroc. in tract. loc. & cond. par.3.concl.9.ampl.4.tit. de reb. Eccl. locan. nu. 44.& ſeq.Ioann. Guttierez can. 4. lib.2.cap.13. Zauallus quæſt.199.n.15.Nouiſſ.in praxi Archiepiſcopali curiæ Neap.c.73.n.10.& Molina de cõtract.diſp.467.& alij* per eos relati.

Et hanc ſententiam frequentiori calculo receptam dicit *Couar. lib. 2. variar. reſol. cap. 16.n.5.*& magis communem, & in praxi ſeruandam *Flores in addit. ad Gam.deciſ. 156.* licet ſecundum rigorem *d.extrauagantis*, & in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

1 Quæ fundatur primo ex eo quod inſeparabilibus vtile non vitiatur *reg.vtile lib.6.& l.1. §.ſed mihi,ff.de verb.oblig.*& in propoſito tem-

2 pus permiſſum ſeparari poteſt à prohibito: Secundo ex *l.ſancimus, & l.penult.C. de donat.* vbi donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos nõ vitiatur, niſi in exceſſu. Tertio ex *Auth. de non alien. §. quod autem in fine,*

3 intelligitur tamen iſta ſententia vt non procedat in locatione ad vitam, vel ad longum tempus, *Couar.verſ.eadem ratione vterque Molina, & Guttierez n.8.locis cit.*

Secunda principalis sẽtentia eſt, prædictã locationem in totum nullam eſſe, & omnino vitiari, & hanc tenet *Bar.in d. auth. qui rem nu. 7.& in conſ.159.n.8.lib.1. Lapus alleg.80.* vbi *Mandoſ.in vlt.apoſtilla,Iaſ.in l. 1. §.ſi quis ita ff. de verb.obligat.& in d.auth.qui rem nu.21.& in l.2.n.169.Cod. de iure emphyteu. Ripa in d. §.ſi quis ita nu.32.Prob.ad monachum in cap. vltim. n.2.de pœnit. & remiſſ. in 6. Afflict. deciſ. 107. Couar.d.n.5.Rodoa.d.q.6.§.item ex præmiſſis, n. 21.Quintanaduen.Eccleſiaſticam lib.2.n. 91. & Graff.libro 4.c.24.n.20.in dec.aur.*

Et tenuit Rota in vna Romana deuolutionis quarto Februa.1583.coram de Rubeis, & iterum in vna Placentina decimar. 2.Iunij 1586. coram Bubalo, & iterum in vna brixien. locationis 5.Decembris 1594. corã Pegna in qua fuit reſolutum locationem bonorum cuiuſdam præpoſituræ factam vltra triennium, in tutum vitiari, & cũ Rota teneat iſtã ſẽtentiam poteſt dici iam magis communis, cum Rota per ſe faciat communem opinionem Sarnenſis *in proœm. reg. cancell. quæſt. 2. verſ.4.*

SVMMARIVM.

1 *Iurans non alienare bona Eccleſiæ auditur poſtea contrauenlens.*

2 *Nemo debet ex proprio delicto cõmodum, & pœnam reportare.*

3 *Extrauagans ambitioſæ inducit priuationem beneficiorum ipſo facto.*

4 *Extrauagans ambitioſæ eſt prohibitiua, & obligat etiam ad mortale.*

5 *Extrauagans ambitioſæ non eſt vſu recepta, quoad pœnas extrinſecas.*

An locatio rerum beneficij facta vltra trienniũ cum iuramento ab ipſo beneficiato præſtito de non contrauueniendo firmetur iuramento in præiudicium ipſius, ita quod non poſſit cõtrauenire.

RESOLVT. CVII.

ET videtur quod ſic ex *deciſione Mohedan. 9.de locat.& Mandoſ.ad Roman.conſ.369. cit.11.*& ex doctrina *Alex.Stiatici in repetitione extrauagant.ambitioſæ nu.69.& 70.Mozzius de contractibus titul.9.nu.3.* qui dicunt, quod licet ille, qui malè alienauit bona Eccleſię cum

iu-

iuramento de non contraueniendo, audiatur
volens ea recuperare nomine Eccleſiæ, & ad
1 ipſius Eccleſiæ commodum, vt per *gloſ.* cum
DD. ſequuntur *in cap. ſi quis præsbyterorum de
rebus Eccleſiæ non alienandis*, & tenuit Rota
teſtè *Creſcentio in dec. 1. de iur. iuran.* ad com-
modum tamen ipſius alienantis non ſit ad-
mittendus, imo quod eſſet priuādus commo-
do alias ad ipſum peruenturo ex talibus bo-
2 nis, ſtante regula iuris, quod quis ex ſuo deli-
cto non debet pœnam, & commodum repor-
tare *l. Relegatorum, ff. de interdictis, & releg. l. ſi-
ue hæreditaria, in fin. ff. de negot. geſt.*
3 Sed quod magis viget, eſt, quod per d. ex-
trauagātem beneficiati ipſo facto priuantur
beneficijs, quorum res, & bona alienarunt, &
ſic etiam ſi non iuraſſent, non videntur poſſe
ſibi repetere res vltra triennium locatas.

Nihilominus tamen verius videtur præfa-
tam locationem non firmari iuramento, etiā
in præiudicium beneficiati, & eo nō obſtante
poſſe contrauenire, ratio eſt, quòd d. extraua-
gans eſt prohibitiua, & obligat ad peccatum
4 etiam mortale, vt patet ex ipſis verbis prohi-
bitiuis, vt ex pœna excommunicationis, &
alijs ipſo facto impoſitis, & iuramentum non
debet eſſe vinculum iniquitatis *c. Quintauallis*
vbi plenè per *Scribentes de iur. iurando c. 1. eodē
titul. in 6.* nec eſt obligatorium contra bonos
mores præſtitum, *cap. non eſt obligatorium de
regul. iur. in ſexto*, late *Bartolus in l. ſi quis pro eo,
ff. de fideiuſſoribus Panormitan.* & reliqui *in cap.
cum contingat, citato tit. de iur. iurando.*

Et in proprijs terminis, quod præfatus be-
neficiatus non ligetur iuramento, quo minus
valeat contrauenire locationi vltra trienniū
factę, voluerunt *Bero. conſ. 92. n. 1. 2. & 10. vol.
1. Alexandri. conſ. 29. Monald. conſ. 150. vol. 2.
Cordub. Theologicarum quæſtionum quæſt. 103.
Garzias in tract. de beneficijs tom. 1. par. 2. cap. 2.
nu. 84. & ſequent.* & facit quod voluit *Rota dec.
26. n. 2. part. 2. diuerſorum*, vbi Prælatus iurans
non locare res Eccleſiæ, ſi illas locat ad lon-
gum tempus non incurrit in pœnam periu-
rij, vt voluit etiam *Additio ad Mohedan. cit.
deciſ. 9.*

Non obſtant contraria, nam reſpondetur,
quod licet ſupradicta extrauagans ſit in non-
nullis locis recepta quoad diſpoſitionē prin-
cipalem, & nullitatem alienationis, & loca-
tionis, tamen quoad pœnā extrinſecam ma-
5 xime priuationis beneficiorum non videtur
recepta, vt per *Nauarr. in Manua. c. 27. n. 150.
Salzed. ad Diaz. cap. 71. Guttier. lib. 1. Canonica-
rum quæſtionum cap. 8. n. 9. Molina de contract. lib.
diſput. 466. Tolet. lib. 5. cap. 3.* vnde cum pœna
priuationis non ſit recepta, & ex alia parte
talis prohibitio locationis, & eius nullitas ſit
inducta in fauorem Eccleſiarum, & earum
miniſtrorum, vt patet ex proemio dictæ ex-
trauagantis, propterea rectè poterit benefi-
ciatus contrauenire, & agere contra dictam
locationem ex doctrina *Pauli de Caſtro in l. fi-
liusfam. §. Diui n. 3. & 4. ff. de legat. primo, Molin.
de Hiſpan. primogen. lib. 4. cap. 1. num. 20. & ſeq.
Guttier. lib. 3. practicarum quæſtionum cap. 41.
num. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Locationes factæ de bonis Eccleſiaſticis ſolutioni-
bus anticipatis ſucceſſori non præiudicant.*
2 *Locatio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, vel faculta-
tum Vicarios nominandi eſt inualida, & ſimo-
niaca.*
3 *Locatio Eccleſiæ omnium bonorum, cum facultate
beneficia conferendi eſt valida, & non ſimo-
niaca pro pretio aureorum bis mille; probato,
quod abſque facultate conferendi bona pro eo-
dem pretio arrendata eſſent.*
4 *Locationes factæ ad longum tempus à triginta an-
nis citra ſunt annullatæ.*

Quę ſint innouata in materia locationis per Sa-
crum Concilium Tridentinum.

RESOLVT. CVIII.

NOnnulla, vt patet *in ſeſſ. 25. cap. magnam,
de reformatio. cap. 11.* & primo locatio-
nes factæ de bonis Eccleſiaſticis, anticipatis
ſolutionibus nullatenus ſunt validæ in pręiu-
1 ditium ſucceſſorem. Bene tamen afficiunt lo-
catorem, vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur
*Mohedan. deciſ. 8. de confirmat. vtil. vel inutil.
Rodoan. quæſt. 6. prope finem nu. 53. Carroc. part.
3. de locat. concluſ. 20. num. 75.* quod ampliatur
procedere etiā ſi percepiſſet penſiones, *Bald.
in cap. ſi quis nu. 3. qui ſucceſſ. feud. tenean. Rebuff.
in compen. alienat. n. 18.* & iuxta hanc opinio-
nem refert fuiſſe iudicatum, *Cornazan. Rot.
Lucenſ. deciſ. 140.*

Item fuit innouatum, nemini licere loca-
2 re iuriſdictiones Eccleſiaſticas, vel facultates
nominadi vicarios in ſpiritualibus; nec con-
ductoribus per ſe, aut alios ea exercere, quod
adeo eſt verum, vt ſi quis locat aliquid, quod
ſapit ſpiritualitatem, eſſet locatio ſimoniaca;
vnde ſi efficiatur locatio Eccleſiæ cum omni-
bus bonis, & facultate conferendi beneficia
pro ſcutis duobus mille, & probaretur; quod
3 etiam ſine facultate conferendi bona arren-
data fuiſſent prò ſcutis duobus mille, quod
talis locatio non eſſet ſimoniaca, alias ſecus,
vt tenuiſſe Rotam refert *Put. dec. 80. lib. 1.*

Tandem innouantur, & annullantur loca-
4 tiones omnes factæ ad longum tempus à tri-
ginta annis citra, vel ad vigintinouem, aut

bis

4 bis vigintinonem annos, & ita conſuluit etiã *Anchar.conſ.952.par.2.*

Notabilia in materia locationis rei Eccleſiæ.

LOcatio rei Eccleſiæ vltra triennium, nõ valet etiam tèmpore permiſſo, *Affl.dec.* 107.*nu.*2.*&* 4.

Beneficium accenſari non debet vltra triennium, olim tamen poterat vſque ad ſeptẽnium *Boer.dec.*224.

Locatio ad non modicum tempus conſtituit ius in re, etiam in bonis Eccleſiaſticis, tamen ſucceſſor non tenetur ſeruare pactum anteceſſoris, *Ægid.Bellam.concl.*747.

Locatio ad longum tempus, vel ad vitam eaſdem ſolemnitates requirit, ſicuti, & alienatio, *Papon.lib.*1.*tit.*14.*arreſt.*4.

Locatione finita ad longum tempus facta per Eccleſiam, ipſa primi conductoris hæredibus relocare tenetur, *Vinc. de Franch. dec.* 123.

Locatio facta ad longum tempus eſt valida, ſi in locationis inſtrumento dicatur, quod nullum vtile dominium transferatur in conductorem, *Ioan.de Arnon. ſin.*72. hæc cautela eſt dubia noſtris temporibus.

Conſtitutio annullans locationes factas in perſonas clericorum, & ſimilium perſonarum, vendicat ſibi locum, etiam ſi locationes reperiantur factæ in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, *Iacob.Put.dec.*3.*lib.*1.

Succeſſor Prælatus non tenetur ſtare locationi, vel conductioni prædeceſſoris, *Put. deciſ.*181.*lib.*1.*&* 421. *Franc. March.quæſt.*102. *part.*1. vbi diſtinguit; fallit pro illo anno, quo mortuus eſt Prælatus, & conductor terras laborauit, *Borgnin.dec.*15.*de contract.*

Conſuetudo, quod res Eccleſiæ datæ in emphyteuſim iterum debeant locari proximioribus finita locatione, eſt Eccleſiæ vtilis, ſed quære, vide *Verall.dec.*230.*par.*1.

In locatione rerum Eccleſiaſticarum debet præferri idem cõductor alteri conductori de nouo venienti, *Papon.lib.*1.*tit.*13.*arreſt.*6. Contrariũ tamẽ tenet *Ioan.de Arnon.ſing.*66.

Conductor bonorum Eccleſiaſticorum nõ habet ſpolium, *Papon.lib.*18.*tit.* 9.*arreſt.*6.

Locatio fundi facta puta ad quinquenniũ, cùm ſterilis, ac inutilis eſſet induſtria, ac diligentia coloni cõductoris factus fructuoſus, ac fertilis, ex hoc locatio perpetua redditur, vt ad hæredes quoque conductoris tranſeat etiam extraneos, nec tertia generatione finitur, *Hyppol.ſing.*550.

Fructus Eccleſiæ poſſunt locari, & vendi laicis, & in eos cadunt, hoc vero non procedit in oblationibus altaris, *Rom.ſing.*664.

Conductor rei Eccleſiæ ne ſoluat penſionem, an poſſit opponere conſenſum ſuperioris non interueniſſe, vide *Creſcent.dec.*1. *alias* 122.*titul.de locat. & conduct.*

Prælatus fructus beneficij locare poteſt, *Franc.March.q.*102.*par.*1.

Conductor arrendans beneficium nũmis, quia percipit fructus, tenetur ſoluere collectas, & alia onera realia, *March.quæſt.* 471.*nu.*10.*part.*1.

Finis Tituli Locationis.

Praxis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem, non habet poteſtatem transferendi emphyteuſim in extraneos.*

2 *Reſcriptum non extenditur ad non expreſſa.*

3 *Reſcripti obſeruatio dat reſcripto formam, & natura reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur.*

4 *Quod non petitur, non committitur.*

5 *Delegatus fines mandati excedere non debet.*

6 *Delegatus non habens ſpecialem formam in mandato, iuris formam ſeruare tenetur.*

7 *Voluntas Papæ in dubio præſumitur, qualis de iure eſſe debet.*

8 *Verbum concedo* in perpetuum, *quid denotat.*

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus cõmittitur ſi in euidentem, circa conceſsionẽ in emphyteuſim rei Eccleſiæ habeant poteſtatem faciendi, vt in extraneos tranſeat.

RESOLVT. CIX.

SVpponatur, quod emphyteuſis Eccleſiaſtica fuerat conceſſa pro ſe, & deſcẽdentibus in perpetuum, quam Papa requiſitus de beneplacito, mandauit quibuſdam Iudicibus, quod ſi in euidentem eſſet Eccleſiæ vtilitatem auctoritate Apoſtolica eam confirmarent, qui facto proceſſu nedum confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere trãſitum; quæſtionis tunc eſt, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus eſt concludendum pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quòd delegati poteſtatem concedendi habuiſſent emphyteuſim in extraneos,
1 cum alias ſit de iure communi prohibitam, *gloſ.*communiter recepta in *leg.etiam. ff.ſolut. matrim.Caſtren.conſ.*89.*vol.*2. *Alex.conſ.*120. *n.*7.*vol.*1.*Grillenſo.conſ.*91. *Afflict. deciſ.* 100.

& in commiſſione hoc non reperitur, propte-
rea huiuſmodi reſcriptũ eſt ſtrictè interpre-
2 tandum, vt ſcilicet non extendatur ad non
expreſſa, *cap. & C. de off. deleg.* *Rota decıſ.* 13. *de*
3 *procurat. in nouis.* *Rota diuerſ. deciſ.* 8. *part.* 1. *Viu.*
deciſ. 336. & obſeruatio ad vnguem reſcripti,
dat formam eidem reſcripto, *Bal. in cap.* 1. *col.*
7. *tit. an agnat.* natura enim reſcripti eſt, vt pe-
titioni adaptetur, *Bald. in l. cum, quam, col.* 2.
verſ. item, vbi ſequentes, C. de fideicomm. *Dec. cõſ.*
142. *nu.* 4. *ad finem*, & quod non eſt in petitio-
4 ne, non eſt in commiſſione, & ſic delegatio
ſemper præſumitur facta, prout de iure, *Graſſ.*
deciſ. 349. *n.* 6. nam mandatum Papæ eſt ſem-
per reducendum ad ius cõmune, *Gemin. conſ.*
5 48. *n.* 5. *Verall. deciſ.* 145. *part.* 2. & iuriſdictio
delegati non eſt extendenda vltra fines man-
dati, quia eſt odioſa, *cap.* 1. *de off. deleg. in* 6. *Ro-*
ta diuerſ. deciſ. 30. *part.* 1. & ad ea, quæ in com-
miſſione non exprimuntur, non ſe extendit
Gaſp. Theſaur. deciſ. 3. *Viuius* qui dicit ſemper
præſumendum eſſe pro reſcripto, *deciſ.* 91. &
propterea ſi aliter agatur eſt nullũ, *c. cum di-*
lecta, de off. deleg. Nam qui agit vigore ſpecia-
lis commiſſionis, debet formam ſeruare, *cap.*
is qui, de preben. in 6. & ſi quis agat vltra formã
ei datam, poteſt contra illum agi interdicto
vnde vi ſecundum *Inn. in capitul. ſi quando, ex-*
6 *tra de offic. deleg.* & ſi nõ detur ſpecialis forma,
tenetur ſeruare formam iuris, *cap. ſi quid cleri-*
cis, de foro compet. Quare concludo, non potu-
iſſe illos delegatos excedere commiſſionis
fines, & ſic ad extraneos emphyteuſim exten-
dere.

7 Non obſtat, quod in dubio præſumitur ta-
lem fuiſſe voluntatẽ Papæ, quia reſpondetur,
quod in dubio talis præſumitur volũtas, qua-
lis de iure eſſe debet, *Alex. conſ.* 54. *n.* 22. *vol.* 4.
Dec. conſ. 123. *nu.* 6. *uol.* 1. *Monal. conſ.* 13. *vol.* 2.
Rubeus Alex. conſ. 63. *n.* 3. & talis eſſe, & fuiſſe,
dicenda eſt, qualis ex verbis dignoſcitur, *l. de*
quibus, ff. de legibus, l. Paulus, ff. rem rat. haberi.

Nec obſtat ſecundo, quod in impetratione
aſſenſus Apoſtolici fuerit dictum, quod con-
8 cedebatur *in perpetuum*, quod verbum, ſecun-
dum aliquos, videtur importare trãſitum ad
extraneos, iuxta *Soce. conſ.* 266. *col.* 13. *verſ. ſe-*
cundo præmiſſa, vol. 2. *Anchar. conſ.* 443. *nu.* 8.
Abb. conſ. 74. *n.* 3. 1. *vol.* quia reſpondetur cre-
briorem, ac magis communionem opinionẽ
eſſe huiuſmodi verbum importare ſolum per-
petuitatem in deſcendentes, non autẽ quoad
extraneos, ſecundum *Alex. conſ.* 9. *n.* 12. &
13. *vol.* 2. *Dec. conſ.* 141. *n.* 5.

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſię ſolita concedi in emphyteuſim cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, abſque alio aſſenſu alteri concedi poteſt, & idem procedit in caſu, nu. ſeq.*
3 *Clauſula, ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ, eſt conditionalis.*
4 *Conſuetudo quod tempus requirat ad hoc, vt aſſcenſus præſumatur.*
5 *Solitum, quomodo à conſuetudo differat.*

An emphyteuſis ſemel conceſſa cũ aſſenſu Apo-
ſtolico poterit ſemper ſine eo concedi.

RESOLVT. CX.

1 REgula enim eſt iuris, quod res Eccleſiæ
ſolita concedi cum beneplacito Apo-
ſtolico ſemel impetrato, poteſt abſque alio
aſſenſu alteri concedi, quotieſcunque caſus
euenit, *cap.* 2. *de feudo*, per quem *tex.* ita conſu-
luit *Roman. conſ.* 70. 1. *dub.* & per *extrauag. Am-*
bitioſæ, in verſ. præterquam, & hanc dicit com-
munem eſſe opinionem *Rolan. conſ.* 1. *num.* 85.
vol. 1. *Alex. conſ.* 9. *vol.* 3. & *conſ.* 16. *n.* 5. & *ſeq.*
eod. vol. Dec. conſ. 329. *n.* 3. *in fin. Rodoan. de reb.*
Eccl. non alien. rub. 33. & hæc opinio pluries fu-
it recepta in tribunalibus, vt teſtatur *Guid.*
Pap. deciſ. 100. & ſecundum eam hodie pra-
cticari refert *Balb. deciſ.* 92. *Afflict. deciſ.* 305.
nu. 9. & *ſeq. Rot. dec.* 360. *n.* 13. & *ſeq. par.* 1. *di-*
uerſ. Iſer. cap. 1. *n.* 4. *de iis, qui feud. dare poſſ.*

Quo caſu ſufficit, rem ſemel fuiſſe conceſ-
ſam in emphyteuſim ad hoc, vt in perpetuũ
remaneat conuertibilis abſq; alio beneplaci-
to, & ita fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur *Sar-*
2 *nen. in reg. de triennali, q.* 14. *verſ. nec obſtat, Vr-*
ſil. probat hanc eſſe communem opinionem
in dec. 305. *ſub n.* 10. & *deciſ.* 21. *n.* 9. quod pro-
cedit etiam ſi in altera conceſſionem dictum
3 fuerit, *ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ*,
quatenus opus ſit, quia eſt clauſula conditio-
nalis, ſecundum *Bal. in cap. cumana, de elect.* &
non requiritur, & in hoc caſu non innitimur
4 conſuetudini concedẽdi, quæ triginta annos
videtur requirere, ſiue alterum paruum tem-
pus, ſecundum *Rodoan. d. tract. q.* 10. ſed inni-
timur ſuper beneplacito alias conceſſo, quo
caſu ſufficit ſemel ſic fuiſſe conceſſum, ſecun-
dum *Martham dec. Rot. Piſan.* 81. qui allegat
Scrader. de feud. par. 4. *cap.* 2. *nu.* 25. *verſ. ego ta-*
men, Rodoan. d. quæſtio. 10. *n.* 10. & *ſeq. Menoch.*
conſ. 16. *n.* 3. & *ſeq. vol.* 3. & *Monald. conſ.* 16. *n.*
6. & *ſeq. uol.* 3.

5 Quomodo autem diſtet ſolitum à conſue-
to, vide *tex. in l. Mela, ff. de aliment. legat.* & *Cre-*
ſcent. in pulchra deciſ. 1. *de conſuet. Menoch. conſ.*
79. *vol.* 1. *Papon. lib.* 13. *arreſt.* 1. 7. & 9.

SVMMARIVM.

1 *Primus acquirens non cõnumeratur in generatione, & quare n.* 3.
2 *Primus acquirens non connumeratur in generatione,*

Digitized by Google

tione, etiam ſi in conceſſione fuerit dictum, vſque ad tertiam ipſius generationem.

4 *Verbum*, finitum, *in conceſſione emphyteuſis eſt ſubſtantiale*, n. 4.

5 *Generis appellatione fœminæ continentur.*

6 *Fœminæ cenſentur vocatæ, ſi ex verbis inueſtituræ conſtet, contrahentium voluntatem eſſe illas vocare.*

An in emphyteuſis Eccleſiaſticę conceſſione vſque ad tertiam generationem, primus acquirens connumeretur.

RESOLVT. CXI.

1 **E**T negatinè reſpondendum eſt, ſcilicet primum acquirentem minimè connumerari in generatione, ſed primam generationem oriri ab eius filijs, & hanc tenuerunt *Spec.tit.locat. §.num aliqua,n.15.Bal.in l.2.col.1.& 2.ver.quæro,C.de iure emphyt.& in auth.de funſto col.1.C.ad Tertull. Ang.in §.adeo, col.1. inſtit.de locat.Caſtrenſ.conſ.338.col.1.& 2. vol.2.Soccin.conſ.25.col.penult.verſ. ſeptimo ex alia vol...Corn.conſ.223.col.3.verſ.in terminis, vol.4.& conſ.31.n.4.*qui ampliant præfatam con-
2 cluſionem ipſam verificari etiam ſi in inſtrumento locationis eſſet dictum in ipſius tertiam generationē, vt voluit etiam *Card. Alex. in cap.1.§.& quia, col. penult. qui feu. dare poſſ. Gab.lib.3.commun. opin.tit.de emphyt. col.4. & Villagut. deciſ.1.in 2.dubio,Bal.conſ.448.vol.3. & 375.vol.4.Cald.cōſ.9.col.1.tit.de locat.Alex. conſ.110.circa fin.vol.3.& conſ. 125.vol.5.Soccin.conſ.15.n.4.vol.1.Corrad.conſ.25.n.27.Ruin.conſ.166.n.6.vol.1.Dec.cōſ.62.in princ.Clar. §.emphyteuſis,q.34.ver.ſed certè,*vbi atteſtatur de magis communi opinione, & hanc tenuit Rota in vna Romana domus, 21. Ianuarij 1591.coram Oradino,& iterum in vna Farz. villæ Capreolæ 20.Maij 1582. coram Pegna, & in vna Aſſiſienſis emphyteuſis 13. Nouembris 1598. coram Gipſio *Farin. dec.* 218. & 220.

3 Ratio verò deciſionis Rotæ fuit quia cū acquirens ſit cauſa,& origo generationis,nō poteſt ipſe in prima generatione connumerari,vt per multa exempla declarat *Bal.citat. conſ.448.vol.3.*

Non obſtat *dec. Veralli* 18.*par.* 2. quia ibi
4 non aderat verbum *finitum*,quod verbum,ſecundum Rot.videtur ſubſtātiale,vt procedat concluſio ſupra poſita,*Farinac.dec.*218.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ pro ſe,& filijs,& nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteuſi priuata,n.ſeq.*

3 *Fœminæ ſemel vocatæ, ſemper dicuntur vocatæ,ſi fœmina ſtipulatur.*

4 *Fœminæ ſunt vocatæ, ſi conceſſio eſt pro filijs, & hæredibus, vſque ad tertium genus,& quare.*

An in emphyteuſi Eccleſiæ recepta pro ſe, & filijs,& nepotibus fęminæ comprehendantur.

RESOLVT. CXII.

1 **R**Eſpondetur negatiuè quia in ea ſtricta interpretatio fieri debet, tum propter naturam ſtipulationis, tum etiam vt minus præiudicium Eccleſiæ inferatur *Rot.diuerſ.deciſ.125.num.20.part.2.*& tenuit Rota in vna Ceruien. bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino,& eſt *deciſ.eiuſdem 604.*cuius deciſionis ſecunda eſt ratio, quia in contractibus præſertim ſtricti iuris,qualis eſt emphyteuticus, verborum proprietas attenditur, *Rolan. conſ.93.n.3.lib.2.* Ideo maſculinum non incidit fœmininum,*Theſaur.dec.249. Gabriel de*
2 *verb.ſignific.concluſ.6.n.39.* In emphyteuſi verò priuata aliud eſt dicendum,ex *dec.de Franchis* 30.

Limita primo concluſionem principalem, quando ſemel vocatæ fuerint fœminę, quia
3 tunc emphyteuſis ſemel tranſit ad fœminas, puta ſi conceſſio ſit facta pro filijs,& filiabus, & nepotibus, nam cenſentur appellatione nepotum comprehenſæ etiam neptes, *Menochius conſ.* 111. quā limitationem intellexit Rota in d.Ceruien.bonorum, quando fœmina ſtipulatur pro ſe, & filijs ex eius coniecturata mente,vt latè per *Roland.cōnſ.76.num.6. vol.* 3. ſecus quando maſculus eſt ſtipulator, qui quando voluit fœminas exprimere,id facit, *Corn. conſ. 49.n.2.& conſ. 27.vol.4.Alex. conſ.45.lib.7.*

4 Limita ſecundo,quando emphyteuſis eſſet conceſſa pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus, nam ſtipulatio cenſetur concepta etiam pro fœminis,cum generis appella-
5 tione ex proprietate ſermonis,fœminæ etiam contineantur, vt cenſuit Rota in vna Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. corā Blāchetto,*Anchar.conſ.44. Tiraq.de retract.ligna.§.1. gloſ.9.n.219.*

6 Limita tertio, ſi ex alijs verbis inueſtituræ conſtet, contrahentes voluiſſe vocare fœminas, quia tunc facile receditur ab ipſa opinione, quæ fœminas excludit,Rota in vna denominationis bonorum, 14. Ianuarij 1602. coram Iuſto.

SVMMARIVM.

1 *Filij legitimati per reſcriptum in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur.*

dicaſſe Senatum Chatalon. dicit *Peguer. deciſ.* 128. pro qua etiam facit elegans *tex. in cap. ſi cui, §. ſecus, de præben. in 6.* vbi ſi de prouiſione facienda certæ perſonæ fuerit collata poteſtas alicui executori, illa expirat omninò, ſi concedens re integra moriatur, & ita voluit pariter *Rota deciſ. 12. de offic. delegat. in nou. Roman. in l. 2. §. ſed ſi quis, ff. de donat. Iaſ. in leg. more verſ. circa tex. ff. de iuriſd. omn. iud. Cardin. in cap. petiſti 7. q. 1. Fel. in cap. relatum, verſ. limita iſtam, de offic. deleg.*

2 Non obſtat *tex. in cap. ſi ſuper gratia*, quia procedit, quãdo gratia Summi Pontificis eſt iam perfecta, & datus merus executor, *Bellam.* citat. deciſione ſecus ſi adhibenda eſt cauſæ cognitio, quoniam ſi antequam adhibeatur, moriatur Pontifex expirat, ita tenet *Bald. in l. final. ff. de conſtitution. Princip. col. 1. verſ. ſed pone, quod Princeps, Dec. in rubric. de conſtitution. n. 41. Præpoſ. in dict. cap. petiſti, Gemin. & Anchar. in dict. cap. ſi ſuper gratia*, & in terminis decreti, ſi in euidentem, vt non poſſit expediri à cõmiſſariis eſt *dec. Peguer. citat.*

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij Apoſtolici quibus commiſſiones ſi in euidentem diriguntur, alteri vices ſuas demandare non poſſunt, & quare nu. 5. 6. & 7.*

2 *Regula delegatum Papæ, vel Principis, cauſas ſibi commiſſas ſubdelegare poſſe limitatur.*

3 *Commiſſio ſi in euidentem in primariis dignitatibus conſtitutis dirigitur, & quare.*

4 *Commiſſiones ſi in euidentem grauiſſimum continent negotium.*

5 *Clauſulæ, quæ apponuntur in literis commiſſionis, ad hoc vt commiſſarius, ſubdelegare non poſſit.*

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus litteræ ſi in euidentem diriguntur, vices ſuas alteri demandare poſſint.

RESOLVT. LXXXXV.

1 QVamuis enim regula ſit, quod delegatus Papæ, vel Principis poſſit cauſas ſibi commiſſas alteri ſubdelegare, vt communiter per *DD. in cap. quoniam Apoſt. c. 1. de offic. deleg. & in l. à Iudice C. de iud. cum ſimilibus*; tamen in hac quæſtione negatiuè eſt reſpondendum, vbi in delegatione apponun-
2 tur verba perſonalitatem exigentia delegati, & negotium, quod demandatur, vtilitatem publicam præſeferat, aut cauſa grauiſſima cenſeatur, prout ſemper contingit in præfatis literis Apoſtolicis ſi in euidentem dirigi ſolitis ordinario, vel eius Vicario, ac ſimul aliis
3 in Eccleſiaſticis dignitatibus primariis conſtitutis, cum clauſulis benè indicantibus electam fuiſſe eius induſtriam perſonæ, & maximè propter vim prælectionis factæ à Sede Apoſtolic. de illis, prout animaduertit ex ſe circa prælectionẽ perſonæ factam à Summ. Pont. in literis Apoſtol. quibuſdam directis, *Guid. Pap. in d. cap. quoniam Apoſtolica, ſub n. 5.*

4 Quod autem hę litterę grauiſſimum negotium contineant, ac publicam vtilitatẽ pręſeferant in commoditati Eccleſię cõſulendo, ne ipſius bona damnosè perdãtur, omnibus notũ eſt, & patet ex tot bullis, & extrauagãt. ſup hoc editis, & ex tot conſtitutionibus grauiſſimas indicentibus pęnas malè alienantibus, adeò, vt ratione negotij grauiſſimi publicam vtilitatẽ reſpiciẽtis cõmiſſarij præfati nõ va-
5 leãt alteri vices ſuas demandare per *tex. in dict. cap. quoniam, §. 15. autem cui*, vbi latè *Guid. Pap. de actu cõmiſſo publicã vtilitatẽ reſpiciente, qui ſubdelegari nequeat ſub nu. 7. Abb. ſub nu. 2. Butri. n. 12. verſ. ſecunda regula eſt, & n. 15.* & ex magnitudine miniſterij commiſſi cenſeri electam perſonæ induſtriam voluit *Bald. ibi ſub*
6 *nu. 5. & 7. Vant. de nullit. iuriſd. deleg. nu. 21. Iaſ. in l. more, num. 65. ff. de iuriſd. omn. iud. cum aliis* quos cumulat *Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 54. & 68. & in tract. de præſumptio. lib. 2. q. 21. num. 41. Gratian. dec. 157. nu. 11.*

7 Multo minus ſubdelegare poſſunt attenta forma mãdati diligẽter cuſtodiẽda *l. diligenter ff. mand.* maximè, quod in dictis literis, plures adiiciuntur clauſulæ, quibus electa cenſetur induſtria perſonæ eius modi ſunt *diſcretioni, vel circumſpectioni tuæ committimus* conſcientiã veſtrã onerantes, *per vos, vel coram vobis* cum ſimilibus, quibus clarè apparet illis delegatis negotiũ perſonaliter cõmiſſũ, & ſic eis fuiſſe inhabitã ſubdelegãdi facultatem, communiter DD. notant *in dic. quoniam Apoſtolica d. §. is autẽ, & in l. inter artifices, de ſolut. Creſcẽt. dec. 1. n. 53 de off. deleg. Grat. d. dec. 157. n. 11.* qui alios cumulat, ac dicit notandum *in l. à Iudice 12. limit. C. de iudic.*

Notabilia in materia Commiſſariorum Apoſtolicorum.

PRimo, ſi per commiſſarios fuerit pronunciatum pro euidenti vtilitate alienatio, præſumatur vtilis Eccleſię donec contrarium probetur, *Seraphin. in deciſ. 1125.* & ratio eſt, quia in dubio præſumitur pro executoribus, vt inquit *Abb. conſ. 41. Dec. conſ. 314. n. 38. Caſſ. prior dec. 16. n. 4.* & ſæpiſſimè fuit in Rota reſolutum, & ſignanter in vna Senogalienſ. ſiluæ 18. Februarii 1580. coram Cotta.

Secundo, Proceſſus formatus à Commiſſario in alienatione rei Eccleſiæ nõ citata ipſa Eccleſia eſt nullus ipſo iure, Rot. in vna Aretina honoris 19. Martii 1598. corã Illuſtr. Seraphino in ſ patet in eius dec. 1307. & *Aldr. dec. 187.*

Tre-

Digitized by Google

Tertio, Signatura iuſtitiæ non poteſt concedere licentiam alienãdi bona Eccleſiæ, bene tamen poteſt Iudices cõmiſſarios ſubrogare, vt fuit in Rota reſolutum in vna Auximana prædij 13. Nouembris 1585. corã Orano, vt refert *idem Seraphinus citat. deciſ. nu.* 8.

Quarto, Confirmatio Commiſſariorum alienationis rei Eccleſiæ contra formam reſcripti Apoſtolici eſt nullius roboris, & momenti, Rot. in vna Papien. tenutæ de Madalena 17. Iunij 1596. coram Illuſtriſſ. Seraphino, vt patet in eius *deciſ.* 1195.

Quinto confirmatio commiſſariorũ præſumitur ex lapſu temporis, verũ per exhibitionẽ tituli inualidi ceſſat præfata præſumptio, *Seraphin. in dec.* 1235.

Sexto, Defectus cauſæ alienationis reddit nullum ipſo iure decretum commiſſariorum *Ruin. in conſ.* 68. *nu.* 5. *lib.* 1. *Gemin. in conſ.* 48. *n.* 9. *& Seraphin. in dec.* 518.

Finis Tituli Commiſſariorum.

Praxis Locationis rerum Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Euidens vtilitas non ſolum requiritur in alienatione, verum etiam in locatione, & quare n.* 3.
2 *Læſio in locatione quomodo probetur.*

Locatio bonorum Eccleſiæ an valeat, ſi non cõſtet de euidenti Eccleſiæ vtilitate.

RESOLVT. LXXXXVI.

1 AD validitatem locationis rei Eccleſiæ non ſufficit, vt Eccleſia non fuerit damnificata, ſed requiritur præterea, quod lucrum ſentiat, *cap. fine exceptione* 12. *q.* 2. vbi *Bellam. nu.* 1. *Gemin. nu.* 2. *verſ. in hac quæſtione, Imol. in cap. ad aures, nu.* 1. *de reb. Eccl. non alien. Anton. de Butr. in cap. ad noſtram, n.* 5. *& ſeq. de empt. & vendit.* & ad probandam læſionem ſufficit articulare quod ex
2 locationibus præteritis Eccleſia plus percipiebat, *Iaſ. conſ.* 4. *nu.* 7. *&* 16. *vol.* 1. *Dec. conſ.* 142. *n.* 6. & fuit reſolutum in vna Anchonitana locationis, & iterum in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. corã Cantuccio, & quod euidens vtilitas, ita ſit neceſſaria in locatione, ſicut in alienatione, tenuit Rota in vna Anconitana de Faundinis 1. Maij 1584. coram Bubalo; & *Farinac. dec.* 25.
3 Cuius ratio eſt, quia locatio æquipollet emptioni, ſeu alienationi *l.* 2. *ff. locat.* ſecundũ quam rationem arguit pariter *Bald. conſ.* 21. *vol.* 1. *Menoch. conſ.* 112. *vol.* 7.

SVMMARIVM.

1 *Nouus Prælatus locationi prædeceſſoris ſtare tenetur quatuor concurrentibus manifeſtè, n.* 3.
2 *Succeſſor non tenetur ſtare locationi, quando locatio eſt facta nomine proprio à prædeceſſore, & quare.*
4 *Succeſſor locationi ſtare tenetur, quando prædeceſſor à Sum. Pont. locandi poteſtatem habuit, per quamplures annos, & in illo tempore conductorem à nemine, nec à ſucceſſoribus eſſe moleſtandum.*
5 *Succeſſor locationi ſtare tenetur per prædeceſſorẽ factæ, quando annus eſſet inchoatus, & res integra non eſſet.*
6 *Conductor locationi factæ per prædeceſſorem ſtare tenetur cum ſucceſſore quando annus etiam eſt cæptus.*
7 *Conductor perſeuerare cum eiſdem pactis initis cũ prædeceſſore non tenetur cum ſucceſſore.*
8 *Conſuetudo vim habet, vt ſucceſſor teneatur locationi facta per prædeceſſorem ſtare.*

An nouus Prælatus ſtare locationi factæ per prædeceſſorem infra triennium.

RESOLVT. LXXXXVII.

1 REgulariter Prælatus ſucceſſor nõ tenetur ſtare locationi, vel cõditioni prædeceſſoris vt tenuit *Card. Put. dec.* 181. *lib.* 1. *&* 421. *eod. lib. Frãc. Marc. deciſ.* 102. *part.* 1. *per tex. expreſſum in l. emptorem, C. locat.* vbi nouus dominus non tenetur ſtare Colono.

Verum contraria opinio in praxi eſt magis recepta, & iuri conſona, quam firmauit *ſum. Silueſtr. in verbo locatio, n.* 11. *Franc. Marc. deciſ.* 196. *n.* 4. *in fin. part.* 2. *Abb.* 4. 3. *n.* 6. *& ſeq. & in cap. fin. ne prælat. vices ſuas, Rodoan. q.* 57. *n.* 53. *verſ. qua ſucceſſor in beneficio, &* latiſſimè eam defendit *Caualcan. deciſ.* 44. *part.* 1. *vbi à n.* 23. *vſque* 42. quam plurimos DD. pro hac opinione allegat, oſtenditque eſſe veram, & magis communem, & ſecundum eam pluries fuiſſe iudicatũ in diuerſis tribunalibus, atque reſpondet omnibus contrarijs; & ſecundum eandem refert deciſum *Martha dec.* 180. *& Guid. Papa dec.* 480.

Qui omnes intelligunt hanc vltimam ſẽtẽtiam tantummodo procedere, quatuor concurrentibus, ſcilicet, quod locatio fuerit facta nomine Eccleſiæ. Secundo, quod ſit facta pro vtilitate Eccleſiæ. Tertio, quod pecunia ſit cõuerſa in Eccleſiæ vtilitatem. Quarto, quod

interueniat authoritas ſuperioris, vt de com-
muni, & magis communi, & teſtantur *Addit.*
ad Alban. conſ. 308. poſt *Bald. in d. l. emptorem,*
nu. 9. *verſ. numquid ſucceſſor, C. locat. Mynſing.*
2 *centur.* 3. *obſeruat.* 41. *& Balb. deciſ.* 29. & prop-
terea quando locatio eſt facta à Prælato no-
mine proprio ſucceſſor non tenetur ſtare lo-
cationi, *Bal. conſ.* 255. *vol.* 1. *Soccin. conſ.* 34. *nu.*
4. *lib.* 3. *Rot. deciſ.* 1. *de locat. in nouis, Mohedan.*
dec. 271. *in fine,* & mouentur, quod in tali caſu
non poterit prędeceſſorem obligàre, ex quo
actio perſonalis in eum non tranſit, vt intel-
ligit *Card. Put. deciſ.* 181. *lib.* 1. *Pariſ. dec.* 192.
3 Animaduertendum tamen, quod de qua-
tuor requiſitis ſupradictis debet manifeſtè
conſtare, alias non tenetur ſucceſſor in bene-
ficio ſtare colono, *Rodo. in d. quaſt.* 57. *n.* 81. vi-
detur eſſe deciſio, *Menoch. conſ.* 499. *vol.* 3. *Bur-*
ſat. conſ. 33. *n.* 6. *vol.* 1. *& conſ.* 351. *n.* 6. *vol.* 1. *&*
Polidor. Rip. obſer. 115.

Nunc limita principalem concluſionem, &
primo quando Summus Pontifex concede-
4 ret licentiam locãdi ad tot annos, & vt dicto
tempore durante, conductor à nemine, nec à
ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit,
Mandoſ. de ſignatu. gratię titul. de indulto locandi,
verſ. ſupponamur, Carroc. de locat. part. 3. *concluſ.*
11. & ad materiam vide *Gratian. conſ.* 96. *n.* 25.
Duen. reg. 240. *n.* 9. *Valaſ. dec.* 40. *Guttierez lib.* 2.
Canon. q. c. 8. *n.* 66.
5 Limita ſecundo, quando inchoatus eſſet
annus, vel laboreriũ, & res non eſſet integra;
puta ſi terre fuiſſent ſatę, vt fructus pẽdentes
de proximo colligendi, *Corn. conſ.* 199. *vol.* 1.
Menoch. conſ. 181. *vol.* 2. quia tunc pro iſto an-
no incepto ſucceſſor in beneficio tenetur ſta-
re Colono, ita *Franch. March. deciſ.* 196. *par.* 2.
Caualcan. d. deciſ. 44. *n.* 34. *Cacheran. deciſ.* 182.
Balb. deciſ. 29.

Amplia limitationem hanc, vt huiuſmodi
6 obligatio extendatur etiam ad ipſum condu-
ctorem, ſcilicet, vt pro anno cepto non poſſit
recedere à locatione, vt quia forte videret pa-
rum vtilitatis cõſequuturũ eſſe *Franc. March.*
d. deciſio. 102. *Caualcan. ibidem n.* 24.
7 Sublimita quoad hoc, vt conductor non te-
neatur perſeuerare cum eiſdem pactis initis
cum prædeceſſore; verum vt tanquam in co-
lonus partiarius fructus anni cepti diuidat
cum ſucceſſore, *Borgnin. d. deciſ.* 44. *n.* 23. *verſ.*
& quod pro illo anno, Ozaſ. dec. 82. *Polidor. Rip.*
obſeruat. 115.
8 Limita tertio exiſtente conſuetudine loci
in contrarium. *Franciſ. March. deciſ.* 144. *par.* 1.
Carrocc. loco cit. concl. 14.

S V M M A R I V M.

1 *Res Eccleſia abſque requiſitis, vltra triennium lo-*
cari non poteſt, & idem eſt in pralato regulari,
nu. ſequent.
3 *Beneficiatus alteri beneficiato in eadem Eccleſia*
vita durante portionem obuentionum, vel fru-
ctuum ſuorum locare non poteſt, & quare.
4 *Locatio vltra triennium valida ſi adeſt de conſue-*
tudine.
5 *Locatio vltra triennium exigui valoris eſt valida,*
& quare.

An res Eccleſiæ vltra trienniũ locari poſſit abſq; aſſenſu Apoſtolico.

RESOLVT. LXXXXVIII.

1 RESpondetur id omninò fieri non poſſe,
non adhibitis ſolemnitatibus *extrauag.*
Ambitioſæ, de reb. Eccl. non alien. & ita fuit re-
ſolutum in Rota Romana in vna Senen. prę-
dij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, *Beron.*
cõſ. 8. *n.* 9. *vol.* 3. *Bald. cõſ.* 16. *n.* 7. *& ſeq. vol.*
Plot. conſ. 19. *n.* 62. *Dec. conſ.* 143. *n.* 3. *Vgolin. in*
tractat. de poteſtat. Epiſcopi cap. 14. *§.* 7. *poſt nu.*
5. ex quibus uidetur hodie correctam eſſe de-
ciſionem, *gloſ. in clem.* 1. *huius titul.* vbi permit-
tebatur locatio infra decennium, non vltra,
quia tunc dicebatur ad longum tempus ſecũ-
dum *Boer. deciſ.* 23.
2 Quam concluſionem amplia procedere,
etiam in Prælato regulari, *Burſat. conſ.* 398. *nu.*
16. *vol.* 1. *Menoch. conſ.* 99. *n.* 7. *& ſeq. vol.* 4. *&*
Monald. conſ. 16. *vol.* 1. & fuit reſolutum in d.
Senen. Prædij 8. Octobris 1584. coram Pam-
philio.
3 Amplia, vt non poſſent duo beneficiati in
eadem Eccleſia alter alteri locare, vita durã-
te, portionem obuentionum, & fructuum ſuo-
rum, quia eſſet ſpeties alienationis ſecun-
dum *Nauar. conſ.* 10. *in nouis, de reb. Eccl. non*
alien.

Nũc limita, & primo non procedere, quan-
do adeſſe conſuetudo in cõtrarium locandi,
4 ſcilicet, vltra triennium, quia eſſet ſeruanda,
pulchrè *Pariſ. conſ.* 98. *lib.* 4. *Maccrat. lib.* 2. *var.*
reſol. cap. 17. *n.* 16. *& ſeq. Gamma deciſ. Luſitan.*
388. *in fine.*
5 Limita ſecundo in locatione vltra trienni-
um exigui valoris, quia *tex. in cap. terrulas* 12.
q. 2. procedit non ſolùm in alienatione, ſed
etiam in locatione, ſecundum *Thoming. dec.*
23. & ita deciſum refert *Ego ipſe in deciſ. Cu-*
riæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 22. *Crot. conſ.* 96. *n.*
14. *vol.* 1.

S V M M A R I V M.

1 *Pontificiatus, ſiue Rector antiquo tempore fructus,*
ſiue beneficij commoditates pro toto ſua vita
tempore locare poterat, non autem poſt extra-
uagantem Ambitioſæ nu. ſeq. & 4.
3 *Fructus beneficij ſunt bona Eccleſiaſtica.*

An

Digitized by Google

An beneficiatus poſſit ità diſponere de fructibus, vt poſſit eos locare etiam ad longum tempus.

RESOLVT. LXXXXIV.

ET quidem *Abb. in cap. fin. ne Præl. vices ſuas n.4.* notat ex *gloſ.* 2. ibi, *quod Rector Eccleſiæ poteſt locare fructus pro toto tempore vitæ ſuæ.* Quæ tamen *gloſ.* reuera id non dicit, vt rectè animaduertit *Anan. ibi n. 7.* ſubdens, *quod illud fieri non poſſit, ex tex. & gloſ. in verſ. eius, in clem. 1. de reb. Eccleſ. non alien.* & ſequitur *Lopez in l.9. tit. 17. par. gloſ. 1.*

Vnde de iure antiquo vera videbatur dicta ſententia Abbatis, quod Rector Eccleſiæ,
1 ſeu beneficiatus poſſe locare fructus, ſeu cõmoditates ſui beneficij pro toto tempore vitæ ſuæ *Silueſt. in ſumma, verſ. ſimonia, 9.14. & Tole. lib. 5. cap. 91.* quamuis prædia, ſeu poſſeſſionis non poſſent locari ad longum tempus, ſeu vltra nouem annos, quia eſſet alienatio *Lapus alleg. 30. in fine*, & ibi *Mandoſ. & alleg. 80. addit. 1. Couar. lib. 2. variar. reſolut. cap. 16. n. 2. Rodoan. rubr. 1. cap. 14. & rubr. 33. & fin. q. 6. Valaſc. de iure emphyt. q. 29. Moliu. de primogen. lib. 1. c. 21. n. 15. Garſ. de expenſ. cap. 14. n. 1.* Et eſt receptiſſima ſententia, vt per *Conſal. lib. 2. var. reſol. q. 29.* licet ipſe contra teneat. Difficultas eſt quid hodie dicendum ſit, ſtante extrauagante ambitioſæ, quæ omnium rerũ Eccleſiaſticarum vltra triennium prohibet locationem.

2 In qua multi tenent, dictam extrauagantẽ habere locum in locationibus bonorum, non autem in locationibus fructuum, & redditũ, ita quidem, vt ipſa res, ſeu prædia prohibeat locare, non verò fructus, & redditus Eccleſiaſticos ad aliquod beneficium pertinentes, ita *Couar. lib. 2. var. reſolu. cap. 15. n. 6. Rodoan. d. q. 6. §. vltimo, n. 4. Caroc. par. 3. tit. de rebus Eccl. loc. n. 51. Graff. in deciſ. aur. caſuum conſcientiæ, lib. 4. cap. 24. n. 20.*

Et *Auendanus de exeq. mand. 1. p. cap. 4. nu. 42.* ait *dictam extrauag.* loqui de bonis Eccleſiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia non eſſe bona Eccleſiaſtica, & *Molin. d. lib. 1. de Hiſpan. primogen. cap. 21. nu. 27.* tenet poſſe beneficiatum locare vltra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficij, & etiam ad vitã fructus ſeu commoditates beneficij, ſed non meminit de *dicta extrauag.* & ſequitur *Mol. de contract. 2. tom. diſp. 466.* qui poſtea agit de dicta extrauagan. non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

Verius tamen eſt, quod dicta extrauag. nõ ſolùm habeat locum in locationibus rerum, & bonorum, ſeu prædiorum beneficij, vel Eccleſiæ, ſed etiam in locationibus fructuum, quod probatur ex illis verbis, *Omnium rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum*, nam, & fructus beneficij, ſeu Eccleſiæ, ſunt res, & bona
3 Eccleſiaſtica, cum ab Eccleſia proueniant, ſuntque eius miniſtris aſſignata propter diuinum miniſterium, quidquid *Auẽd. ſup.* malè, & perperam dicat non eſſe bona Eccleſiaſtica.

Et hanc ſententiam tenet *Rebuff. in cap. extirpandæ, §. qui verò, 7. diſt. de præb. Boer. deciſ. 224. Gamma deciſ. 156. Mandoſ. de ſignat. gratiæ, tit. de indulto locandi redditus beneficij, Alex. Stiat in dicta extrauag. Ambitioſæ, n. 6. & 61. in fine Nauar. in manuali cap. 25. n. 137. & in conſ. 11. de reb. Eccl. Gutierez lib. 1. canonicarũ quæſtionum, cap. 8. n. 15.* quem ſequitur *Zenedo in coll. 75. ad decret. n. 3. & coll. 32. ad ſextum, nu. 30. Riccard. rub. inſtit. de locatione, n. 5. Philiarc. de off. Sacerd. 2. p. lib. 4. cap. 22. Graff.* ſibi cõtrarius *lib. 3. cap. 4. n. 7. Arm. verb. locatio, n. 5. Rodriq. in ſum. 1. tom. cap. 18. n. 5. Vega in ſumma 1. par. cap. 36. caſu 40. Tolet. in ſumma lib. 5. cap. 91. Soliſ. de cenſ. lib. 2. cap. 3. n. 10. Cordua in ſumma quæſt. 103. Lopez in Inſtructorio conſcientiæ, 1. tomo, cap. 191. & in Inſtructorio negotiantium, cap. 2. lib. 8. Quintauaduen. lib. 2. nu. 69.* vbi ait, quod multi ad fructus extendunt *dictã extrauagan.* quamuis *n. 66.* dicat, placere nonnullis rerum Eccleſiæ, non fructuum locationẽ bene eſſe prohibitam.

Et *Flores in addit. ad Gam. deciſ. 156.* ait, *iſtã ſententiam de rigore veram eſſe, licèt in praxi dicat, non ſeruari.* Quam etiã magis practicari, ait *Zanallus q. 199. in commun. contra commun.* licet aſſerat quamlibet opinionem eſſe probabilem, & ita paſſim in praxi ſeruatur.

Et iuxta hanc opinionem Rota Rom. in vna commendæ locationum 5. Martij 1600.
4 iudicauit, quod ſicuti bona Eccleſiæ nõ poſſunt locari vltra triennium, ita nec fructus, & locationem pro longiori tempore factam, vt ſub beneplacito Apoſtolicæ Sedis, ante illud obtentum, poſt Prælatus, vel locator reuocare; vnde ſequitur fructus penſionis Eccleſiaſticæ non poſſe vendi, aut locari vltra tres annos, ex *d. extrauag. Ambitioſæ*, vt in terminis conſuluit *Nauar. d. conſ. 11. de rebus Eccleſ. non alien.* & ego conſultus reſpondi.

SVMMARIVM.

1 *Prædia vltra triennium locari poſſunt, quæ fructus quolibet triennio reddunt.*
2 *Extrauagans Ambitioſæ, de quibus loquatur rebus.*
3 *Locatio rei Eccleſiæ per ſex annos, vel nouennium aliquando fieri poteſt.*
4 *Emphyteuta non ſoluens canonẽ rei Eccleſiæ per quin-*

quinquennium, quæ quolibet triennio fructus reddit, non cadit à iure ſuo.
5 *Silua cedua Eccleſiæ vltra trienniū locari poteſt.*

An ſi ex prædij Eccleſiæ quolibet triēnio fructus colliguntur, poſſint vltra triennium locari.

RESOLVT. C.

1 REſpōdetur affirmatiuè ex doctrina *Barbatij in rub. de reb. Eccl. non alien. n. 6. & ſeq. Nauarr. in comment. de rebus Eccl. n. 25. Couarr.* qui comprobat *lib. 2. variar. reſolutio. cap. 16. Guttier. lib. 1. canonic. queſt. cap. 7. nu. 12. & ſeq. Alex. Randen. deciſ. 22. Ariſmin. Tepat. lib. iuris ſentent. verbo locatio, Vgolin. de poteſt. Epiſ-
2 copi. cap. 14. §. 7. poſt n. 12. Leſſius de inſt. & iure, lib. 2. cap. 24. dub. 2.* qui referunt *extrauag. ambitioſæ* loqui de rebus, quæ quotannis dāt fructum, vnde ſi aliqua res ſolum alternatim fructus redderet, poterit locari ad ſexenniū, ſi tertio quoque anno dumtaxat poterit ad
3 nouennium, quia primum triennium æquiualet vnico anno, & ita ſecundum, & tertium.

Quam concluſionē amplia in emphyteuta rei, quæ nō fructificat, niſi tertio quoq; anno,
4 vt non deuoluatur Eccleſia, ſi nō ſoluerit per quinquennium, neque per octo annos, ſi non ſoluerit laico, iuxta terminos *cap. potuit, de locat. & l. 2. C. de iure emph.* & voluit *Bald. conſ. 991. n. 16. vol. 3. & conſ. 17. n. 4. vol. 1. Iaſon. in Auth. qui rem,* vbi poſt eū *Alex. n. 10. C. de ſacroſanct. Eccl. Hippol. ſing. 409.*

5 Quare ſilua cedua Eccleſię hac ratione locari poterit, non tamen anticipatis ſolutionibus fieri poterit iuxta diſpoſitionem *Cōcil. Tridentin. ſeſſ. 25. capit. 2. de reformatio.* quoniā fieret præiudicium ſucceſſori, ſecundum *Vgolin. loc. citato.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in locatione vltra trienniū rei Eccleſiæ ſolitæ locari nō requiritur, & quādo requiratur in caſu, n. 2.*
3 *Res Eccleſiæ ſolita locari, ſi eſt incorporata, non poteſt abſque ſollemnitatibus vltra triennium locari.*
4 *Res Eccleſiæ ſolita locari vltra triennium duobus modis cognoſcitur.*

An in locatione vltra triennium rei Eccleſię ſolitæ locari aſſenſus requiratur Apoſtolicus.

RESOLVT. CI.

1 REſpondetur in præfata locatione aſſenſū minimè requiri ex *conſ. Ploti 22. & 19. n. 62. & Dec. conſ. 142. n. 3.* & fuit reſolutum in Rota in cauſa Senēſ. prædij 8. Octobris 1584. coram Pamphilio, quam concluſionem limita.

2 Primo, vt non procedat, quando non adeſt eadem cauſa conceſſionis, ſiquidem res Eccleſiæ ſolita locari, tūc demum ſine ſolemnitatibus locari poteſt, quando adeſt eadē cauſa conceſſionis, alias ſecus, *Abb. in cap. vt ſuper, n. 11. verſ. ego crederem, de reb. Eccl. non alienan. Curt. Iun. de feud. part. 2. quæſt. 1. nu. 10. Rebuff. de alien. rei Eccl. n. 35. Menoch. conſ. 25. n. 6. vol. 1. Burſat. conſ. 16. nu. 3. & ſeq. vol. 1.* & latè dictum, ac reſolutum in Rota Romana in vna Mediolanen. bonorum 23. Ianuarij 1493. coram Orano.

3 Limita ſecundo, quando res Eccleſiæ ſolita locari, eſſet incorporata Eccleſiæ, quia tūc non poterit abſque ſollemnitatibus locari, *Card. in cap. 3. quæſt. 12. de feud. Guido Pap. deciſ. 154. Garz. deciſ. 99. Mantic. conſ. 26. n. 15. & ſeq. Berret. conſ. 111. n. 12. Curt. Iun. de feud. par. 2. q. 1. n. 10. Rodoa. de reb. Eccl. non. alien. quæſtio. 13.* & vide in eadem Mediolan. bonorum 23. Ianuarij 1593. quando autem dicatur facta incorporatio vide *Ancharan. conſ. 156. Menoch. conſ. 79. n. 10. & ſequent. vol... Clar. in §. feudum, q. 13. n. 3. & ſequent. & Berret. cit. conſ. 111. nu. 12. & ſeq.*

Sed quæſtionis eſt, quando dicatur res ſolita locari vltra *Dec. conſ. 142. n. 4. & in Auth. qui rem n. 20. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Mol. de cōtract. diſput. 468. n. 20. Creſcent. dec. 1. de conſuetud.* vide *deciſ. Rotę Seraphini 434.* quam placuit hic ad verbum referre.

*Domini reſoluerunt, quod ad hoc vt conceſſio caſtri, de qua agitur facta ſine ſollemnitatibus teneat, tanquam de re ſolita locari, vnum ex duobus
4 requiritur, vel quod præcedat vna locatio ſollemnis, & valida, & illicò dicitur res locari ſolita, nec curſus temporis requiritur, vel hac deficiente, adſint duæ locationes cum curſu 40. annorum, Præpoſ. in c. 1. n. 25. cū ſeq. qui feu. dare poſſunt, Alex. conſ. 9. n. 3. vol. 3. Iacob. de Sancto Georgio de feud. verſ. feudorum, nu. 39. Iaſ. conſ. 155. qui de commun, verſ. quarto facit, lib. 1. eandem communem, dicit Seiſel in ſpecul. feud. fol. 171. cum ſeq. et fol. 183. nec obſtat, quod ex curſu temporis præſumuntur ſolemnitates, quia hoc non poteſt procedere in terminis huius deciſionis, alias redderetur falſa communis opinio. An verò probentur tales duę conceſſiones cum curſu 40. annorum in caſu, de quo agitur erit videndum.* hæc ille.

SVMMARIVM.

1 *Locatio rei Eccleſiæ facta vltra trienniū, per triennium valet.*
2 *Emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quo ad tempus non prohibitum, tenet.*

3 Do-

Digitized by Google

3 *Donatio facta vltra quingẽtos aureos ſine inſinuatione non eſt valida, ſed firma remanet pro ſumma à iure permiſſa.*

4 *Vtile inſeparabilibus non vitiatur per inutile.*

5 *Indulgẽtiæ conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore.*

6 *Locatio vltra triennium non eſt valida etiam pro triennio, & ita in praxi.*

An locatio rei Eccleſiæ in plures annos facta, valeat ſaltem quòad tres annos.

RESOLVT. CII.

1 IN hac deciſione, vt ordinatè procedã, duas reperio principales opiniones.

Prima fuit illorum, qui aſſerunt, præfatam locationem validam eſſe quoad triennium, & iſti fuerunt *Carroc. de locat. part. 3. concl. 9. nu. 67.* poſt *Lap. alleg. 80. Mol. de primog. Hiſp. lib. 1. cap. 21. Aquil. in l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 34. cum multis ſequent. ff. de verbor. obligat. Calcan. conſ. 124. vol. penult. & Monal. conſ. 112. vol. 2.* & ſecundũ hanc opinionem refert Senatum Luſitanum iudicaſſe *Gam. dec. 87.*

Mouentur primo, quia emphyteuſis concceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quãuis non valeat, quoad totum illud tempus à concedẽte permiſſum, valet quoad tempus à iure ſtatutum ſecundum *Bal. in auth. qui rem,*

2 *C. de Sacroſan. Eccl. Caſtr. in auth. ſi quas ruinas, Cod. eod. Alex. conſ. 78. vol. 2. Bald. cõſ. 327. vol. 3. Clarus in §. emphyteuſis, quæſt. 6. verſ. ſcias tamen, & in §. feudum, quæſt. 12. verſ. ſed quid ſi alter,* & eſt communis opinio, ſecundum *Iaſ. & Dec. in auth. qui rem, C. de ſacroſanct. Eccl.* quam ſequuntur omnes relati à *Tiraquell. lib. 2. de retract. par. vltima n. 144.*

3 Secundo, quia donatio facta abſque inſinuatione vltra quingentos aureos, in exceſſu ſolum vitiatur, & firma remanet in ſumma à iure permiſſa, *l. ſancimus, & l. penult. C. de donat. Bald. conſ. 339. vol. 3. Iaſ. cit. l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 7. & ſequent. ff. de verb. obligat.*

4 Tertio, quia in ſeparabilibus vtile non vitiatur per inutile, *d. l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verbor. obligat. & in cap. vtile, de reg. iur.*

5 Quarto, quia conceſſio indulgentiarum facta per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, licet fuerit nulla in tempore illo, erit tamen valida infra illud, *cap. Indulgentiæ, de pœnit. lib. 6.*

6 Altera fuit opinio contraria primæ, locationem ſcilicet eſſe nullam, etiam pro triennio, ac extrauagantem *Ambitioſæ,* annullare contractum locationis in totum, & hanc opinionem tenuerunt *Couarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 16. Anna ſingul. 321. Roderic. q. 58. Mol. de contract. q. 66. & 77. Alban. deciſ. 107. Tiraq. de retract. ligna. §. 23. gloſ. 1. n. 12.* & hæc opinio eſt magis recepta, & iuri conſona, & propterea in praxi ſequenda, & ſecundum eam fuit deciſum in Curia Romana in vna locationis Brixienſ. 5. Decembris 1594. coram Pegna, & iterum in vna Comenſis locationis 20. Martij 1600. coram Pamphilio, & ſæpius in alijs cauſis, & ſecundum eandem opinionem iudicaſſe Conſ. Neap. refert *Afflict. deciſ. 107.* in cauſa Domini Motiæ.

SVMMARIVM.

1 *Locatio de biennio in biennium facta quouſque vixerit eſt nulla, & contrahentes, pœna extrauag. ſunt affecti, & quare n. 5.*

2 *Vita hominis tempus non habet determinatum.*

3 *Aetas complexio, & quod peius, peccata mortem accelerant.*

4 *Sexagenarius dicitur decrepitus.*

An locationis inſtrumentum de biennio in biẽnium vſquequo conductor vixerit ſi nullũ in vim *extrauag. Pauli II.*

RESOLVT. CIII.

1 IN præſenti dubitatione reſpondeo cum *deciſ. Thomæ Tomæſ. Rot. Roman. 212. part. 1.* vbi refert per illam Rotam tantum fuiſſe præfatum locationis inſtrumentum fuiſſe nullũ, & proinde ſubintrare pœnas *extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccl. non alien.* quæ extrauag. annullat quoſcunque contractus, nempè emphyteuſim, & locationes ad longum tempus, idest vltra triennium duraturas.

Nec obſtabat, quæ pro contrario adducebatur parte, ſcilicet, quod huiuſmodi locatio nõ dicatur ad longum tempus facta ob id præcipuè, quia eſt duratura, quouſque conductor vixerit, & quia vita ipſius conductoris nõ habet tempus determinatum, nam mors nõ 2 habet diem, & horam, nullam; niſi quoad Deũ, etenim aut plenitatem, vel cõplexionem, ſeu 3 peccata noſtra nunc citius præſumitur *Gloſſ. in cap. ... de appellat.* nec poterat maximè dici ad longum tempus in caſu à Thoma adducto biennij, quod conductor tempore prædictæ locationis erat ſexagenarius, & vltra, & ſic in ætate decrepita, prout conſuluit *Cardin. conſ. ... vol. 1. Menoch. conſ. 229. vol. 3. ... vol. 4. & conſ. 141. ... vol. 5. & alij* quos cumulat *Borgn. in addit. ad deciſ. 45.* Nam prædictis non obſtantibus, cõtrarium imo ibi deciſum, quam ego pariter in praxi ſequi tutiſſimum, & quod locatio tali modo facta ſit nulla; & dicatur ad longum tempus

4 pus voluerint *Lauten.in Rebuff.de rei vendic. Soccin.iun.conſ.63.n.11.vol.2.Dec.conſ.204.n. 5.Pinell.in l.1.par.3.n.63.C.de bon.mater.*

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum ſi vltra tempus à iure permiſſum locetur in totũ eſt inualida.*

2 *Rei Eccleſiæ vltra tempus à iure permiſſum locatio, in totum vitiatur, ſi vnica erit penſionis ſolutio.*

3 *Clauſula,* nõ alias aliter, nec alio modo, *ſi adeſt in inſtrumento rei Eccleſiæ alienatæ nihil operatur, ſed contractus in totum erit nullus ſi beneplacitum non fuerit obtentum.*

4 *Res Eccleſiæ ſolita cõcedi in emphiteuſim vſq; ad tertiam generationem ſi vltra concedatur, conceſſio eſt valida vſque ad tertiam, ſecus autem quoad reliquas.*

An res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus, vel vltra à iure permiſſum vitietur in totum.

RESOLVT. CIV.

RESpondeo ex *Bartol. in auth. qui rem, n.7. C.de ſacroſanc.Eccl.*vbi *Iaſon n. 2.& 22.* qui aſſerunt præfatam locationem in totum vitiari, idem *Bartol.conſ.159.n.4.ver.4.*eſt videndum *vol.1.Bal. conſ.339. n.6. vol.2. Lapus alleg.*80.vbi *addent.lit.H.Alex. conſ.17.nu.10. vol.4.Calcan.conſ.125.n.22.verſ.in contrarium eſt ueritas, Curt.iunior de feud.par. 2.q.6.nu. 13. Molina de Primog.Hiſpaniar.lib. 1.cap.2. n.28. Couarr.lib.2.uariar.reſolution. cap.16.ſub nu.5. & Alciat.conſ.25.n.6.& ſequent.*& fuit reſolutum in vna Brixienſ.locationis 5. Decembris 1594.coram Pegna,& in eadẽ 17.Maij 1595. & in vna ſpolij Mõtis Felicij 18. Martij 1595. coram Orano.

1 Præſertim ſi conſtet contrahentes pro minori tempore non fuiſſe contracturos *Bartol. conſ.159.n.8.uol. 1.Lapus dict.alleg.80.ſub nu. 3.*poſt *med.uerſ.nam conductor, Aret.in l.quod dicitur la 2. n. 9.* vbi *alij ff. de uerborum obligat. Saccin.in l.1.§.ſed ſi mihi n. 9.uerſ. nona concluſio ff.eod.Bal.conſ.22. uol.1.Burſat.conſ.16.n.3. uol.1.Alex.in d.§.ſed ſi mihi n.5.& conſ.17.nu. 10.uerſ.3.uol.1.Modern.in Conſuetud. Pariſienſ. titul.1.q.41.n.46.Couar.lib.2. uariar. reſolut. c. 16.n.5. uerſ.ſed praæqua,* & latè fuit dictum in vna locationis 21.Maij 1595. coram Blanchetto.

2 Intellige ſecundo ſi pro toto tempore fieret ſub vna penſione, quia in totum vitiatur, nec valet pro tẽpore permiſſo *Bald. conſ.475. nu. 58. uol. 5.* poſt *tex.in l.ſi plura ff. de adilit. edict.Tiraq.de retract.lignag.§.23.gloſ. 1. nu.5. uerſ.ex ijs etiam,* & fuit dictum in cauſa Melſienſ.& Rapolen.fructuum 19.Ianuarij,& 9.Februarij 1582.coram Cantuccio, ut habetur *in deciſ.diuerſor.709.n.6.par. 1.*

3 Et idem procedere dicunt in alienatione, vbi fuit reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula *non alias aliter, nec alio modo,* quia nõ obtento beneplacito in totum vitiatur ad *gloſ.in l.ſi quidem* vbi *Bald. & Salic. Cod. de except.& idem Bal.conſ.21.n.6.& ſequent.uol.1.&* fuit dictum in Rota in vna locationis Romana 2.Maij 1593.coram Blanchetto.

Hæc autem, quæ de locatione diximus, minime in conceſſione in emhyteuſim proce-
4 dunt, ſi quidem res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim in tertiam generatione, ſi concedatur ultra tres, valet conceſſio, vſque ad tertiam, licet quod reliquas ſit nulla *Caſtrenſ. in Auth.qui rem in fin.ubi Dec.n.22.*qui teſtatur communem, & *Cagnol. nu. 60.*qui dicit communiorem, *C.de ſacroſ.Eccl. Curt.iun. de feud. part.2.quæſt.6.n.11.Moder.Pariſien. §.42.part. 10.c.43.* vbi parirer de communi teſtatur, & fuit in Rota reſolutum in cauſa Vliſbonenſ. 2.Iunij 1597. coram Sarmiento *Tiraquell. de retract.lignag. §. 29.gloſ. 1.n. 12. & de retract. conuent.in fine n.145.& ſeq.*Idcirco non obſtat contraria opinio, quam tradunt *Angel. in §. emphyteuſim n.17.in Authen.de non alien.Iaſ.in Auth.qui rem n.21.uerſ.ego teneo C.de Sacroſan. Eccl.Couar.lib.2.uariarum reſolution. cap.16.n. 5.circa medium uerſ.ego profecto* per *tex. in §1 ſi uero etiam,* & per *§.emphyteuſim in Authen.de non alienan. Tiraquell.de retract.lignag.§.23.gl. 1.nu.13.*

SVMMARIVM.

1 *Locatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ continetur, & quare nu.ſeq.*

2 *Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, non autem incurſionis pœna producit.*

An alienatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ contineatur.

RESOLVT. CV.

1 BReniter eſt pro affirmatiua concludendum, ſic elegãter notatur *in l. codicillis, §.inſtitutio ff.de leg. 2.& in clem.1. de reb. Eccl. non alien.Afflict.deciſ.107.n.2.& 4. Boer.deciſ. 224.Borgnin.dec.14.de contract.Triuiſ.deciſ.22. par.1.Gabal.millel.* 160.Ratio duplex aſſignatur, prima quia per locationem ad longum
2 tempus conſtituitur ius in re, quemadmodũ per alienationem *Bellam. dec. 747.*& latè *Couar.lib.2.uariar.reſolu.cap.16.n.1.* Secunda eſt

ratio,

ratio, quia in locatione ad longum rempus, vel ad vitam cędem ſolemnitates requirũtur in bonis Eccleſiaſticis, quę requirũtur in alienatione *Papon.lib.1.tit.13.arreſt.4.*

3 Suppoſitam concluſionem ſingulariter limita, & ſic illam intellige procedere ad effectum innalidationis locationia, ſcilicet, vt contractus ſit ab initio nullus, ſecus tamen quoad effectum incurſus pęnarum, quoniam taliter affictantes, ſeu locatoris excuſantur, nec incidunt in cenſuras, *Calderin. in cap.cum contingat.de iureiuran.Couar.vbi ſup.n.3.& ſeq.* & fuit larè diſcuſſum in Rota Romana in vna Rauennaten.domus 2.Aprilis.1546. coram Cantuccio, & in proprijs terminis facit *deciſ. Rot.26.par.2.diuerſ.*

SVMMARIVM.

1 *Vtile per inutile quoad ſeparabilia non vitiatur, & ſic locatio facta vltra triennium ſecundum hanc opinionem per tres annos eſt valida.*
2 *Tempus permiſſum à probibitio ſeparatur.*
3 *Donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos in exceſſu tantum vitiatur.*

An locatio facta vltra triennium, rerũ Eccleſiæ, ſit in totum nulla, an vero ſuſtineatur pro triennio.

RESOLVT. CVI.

IN hac deciſione variæ ſunt ſententiæ prima eſt valere pro tempore permiſſo tantummodo, & hanc tenet *Bald.in Auth.ſi quas ruinas,n.2.C.de ſacroſan.Eccl. Caſtrenſ. in auth. qui rem n.6.& Dec.n.23.* qui dici; eſſe communem, & ab ea non recedendum, *C.eod.tit.Tiraquell.de retractu conuentio.in fine num.* 144. *Iul. Clar.§.emphyteuſis quaſt.6.n.2.& §.feudum q. 23.in fin.* Dicens veriorem, & magis cõmun. *Gamma deciſ.vlt. n.3.Molin. de Hiſpan.primog. lib.1.cap.21.n.28.* Carroc. *in tract. loc. & cond. par.3.concl.9.ampl.4.tit. de reb. Eccl. locan. nu. 44.& ſeq.Ioann. Gutticrez can. 4. lib.2.cap.13. Zauallus quaſt.199.n.15.Nouiſſ.in praxi Archiepiſcopali curiæ Neap.c.73.n.10.& Molina de cõtract.diſp.467.& alij* per eos relati.

Er hanc ſententiam frequentiori calculo receptam dicit *Couar. lib. 2. variar. reſol. cap. 16.n.5.*& magis communem, & in praxi ſeruandam *Flores in addit. ad Gam.deciſ.* 156. licet ſecundum rigorem *d.extrauagantis*, & in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

1 Quæ fundatur primo ex eo quod inſeparabilibus vtile non vitiatur *reg.vtile lib.6.& l.1. § ſed mihi,ff.de verb.oblig.*& in propoſito tem-
2 pus permiſſum ſeparari poreſt à prohibito: Secundo ex *l.ſancimus, & l.penult.C. de donat.* vbi donatio ſine inſinuatione excedens quingentos ſolidos nõ vitiatur, niſi in exceſſu. Tertio ex *Auth. de non alien. §. quod autem in fine,*
3 intelligitur tamen iſta ſententia vt non procedat in locatione ad vitam, vel ad longum tempus, *Couar.verſ.eadem ratione vterque Molina,& Gutticrez n.8.locis cit.*

Secunda principalis sẽtentia eſt, prædictã locationem in totum nullam eſſe, & omnino vitiari, & hanc tenet *Bar.in d. auth. qui rem nu. 7.& in conſ.159.n. 8.lib.1. Lapus alleg.* 80. vbi *Mandoſ.in vlt.apoſtilla,Iaſ.in l. 1. §.ſi quis ita ff. de verb.obligat.& in d.auth.qui rem nu.21.& in l.2.n.169.Cod. de iure emphyteu. Ripa in d. §. ſi quis ita nu.32.Prob.ad monachum in cap. vltim. n.2.de pænit. & remiſſ. in 6. Afflict. deciſ.* 107. *Couar.d.n.5.Rodoa.d.q.6.§.item ex præmiſſis, n. 21.Quintanaduen.Eccleſiaſticam lib.2.n. 91.& Graff.libro 4.c.24.n.20.in dec.aur.*

Er tenuit Rota in vna Romana deuolutionis quarto Febrŭa, 1583.coram de Rubeis, & iterum in vna Placentina decimar. 2. Iunij 1586. coram Bubalo, & iterum in vna brixien. locationis 5.Decembris 1594. corã Pegna in qua fuit reſolutum locationem bonorum cuiuſdam præpoſituræ factam vltra triennium, intum vitiari, & cũ Rota teneat iſtã ſentẽtiam poteſt dici iam magis communis, cum Rota per ſe faciat communem opinionem Sarnenſis *in proęm. reg. cancell. quaſt. 2. verſ.4.*

SVMMARIVM.

1 *Iurans non alienare bona Eccleſiæ auditur poſtea contrauenient.*
2 *Nemo debet ex proprio delicto cõmodum, & pœnam reportare.*
3 *Extrauagans ambitioſæ inducit priuationem beneficiorum ipſo facto.*
4 *Extrauagans ambitioſæ eſt prohibitina, & obligat etiam ad mortale.*
5 *Extrauagans ambitioſæ non eſt vſu recepta, quoad pœnas extrinſecas.*

An locatio rerum beneficij facta vltra trienniũ cum iuramento ab ipſo beneficiato præſtito de non contraueniendo firmetur iuramento in præiudicium ipſius, ita quod non poſſit cõtrauenire.

RESOLVT. CVII.

ET videtur quod ſic ex *deciſione Mohedan. 9.de locat.& Mandoſ.ad Roman.conſ.269. cit.11.*& ex doctrina *Alex.Stiatici in repetitione extrauagant.ambitioſæ nu.69.& 70.Mozzeus de contractibus titul.9.nu.3.* qui dicunt, quod licet ille, qui malè alienauit bona Eccleſię cum in-

iuramento de non contraueniendo, audiatur volens ea recuperare nomine Eccleſiæ, & ad
1 ipſius Eccleſiæ commodum, vt per *gloſ. cum DD. ſequuntur in cap. ſi quis presbyterorum de rebus Eccleſiæ non alienandis*, & tenuit Rota teſtè *Creſcentio in dec. 1. de iur. iuran.* ad commodum tamen ipſius alienantis non ſit admittendus, imo quod eſſet priuādus commodo alias ad ipſum peruenturo ex talibus bo-
2 nis, ſtante regula iuris, quod quis ex ſuo delicto non debet pœnam, & commodum reportare *l. Relegatorum, ff. de interdictis, & releg. l. ſiue hæreditaria, in fin. ff. de negot. geſt.*

3 Sed quod magis viget, eſt, quod per d. extrauagātem beneficiati ipſo facto priuantur beneficijs, quorum res, & bona alienarunt, & ſic etiam ſi non intraſſent, non videntur poſſe ſibi repetere res vltra triennium locatas.

Nihilominus tamen verius videtur præfatam locationem non firmari iuramento, etiā in præiudicium beneficiati, & eo nō obſtante poſſe contrauenire, ratio eſt, quòd d. extrauagans eſt prohibitiua, & obligat ad peccatum
4 etiam mortale, vt patet ex ipſis verbis prohibitiuis, vt ex pœna excommunicationis, & alijs ipſo facto impoſitis, & iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis *c. Quintauallis* vbi plenè per *Scribentes de iurando c. 1. codē titul. in 6.* nec eſt obligatorium contra bonos mores præſtitum, *cap. non eſt obligatorium de regul. iur. in ſexto*, late *Bartolus in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſſoribus Panormitan.* & reliqui *in cap. cum contingat, citato tit. de iur. iurando.*

Et in proprijs terminis, quod præfatus beneficiatus non ligetur iuramento, quo minus valeat contrauenire locationi vltra trienniū factæ, voluerunt *Bero. conſ. 92. n. 1. 2. & 10. vol. 1. Alexandri. conſ. 29. Monald. conſ. 150. vol. 2. Cordub. Theologicarum quæſtionum quæſt. 103. Garzias in tract. de beneficijs tom. 1. par. 2. cap. 2. nu. 84. & ſequent.* & facit quod voluit *Rota dec. 36. n. 2. part. 2. diuerſorum*, vbi Prælatus iurans non locare res Eccleſiæ, ſi illas locat ad longum tempus non incurrit in pœnam periurij, vt voluit etiam *Additio ad Mohedan. cit. deciſ. 9.*

Non obſtant contraria, nam reſpondetur, quod licet ſupradicta extrauagans ſit in nonnullis locis recepta quoad diſpoſitionē principalem, & nullitatem alienationis, & locationis, tamen quoad pœnā extrinſecam ma-
5 ximè priuationis beneficiorum non videtur recepta, vt per *Nauarr. in Manua. c. 27. n. 150. Salzed. ad Diaz. cap. 71. Guttier. lib. 1. Canonicarum quæſtionum cap. 8. n. 9. Molina de contractib. diſput. 466. Tolet. lib. 5. cap. 3.* vnde cum pœna priuationis non ſit recepta, & ex alia parte talis prohibitio locationis, & eius nullitas ſit inducta in fauorem Eccleſiarum, & earum miniſtrorum, vt patet ex proœmio dictæ extrauagantis, propterea rectè poterit beneficiatus contrauenire, & agere contra dictam locationem ex doctrina *Pauli de Castro in l. filiusfam. §. Diui n. 3. & 4. ff. de legat. primo, Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 4. cap. 1. num. 20. & ſeq. Guttier. lib. 3. practicarum quæſtionum cap. 41. num. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Locationes factæ de bonis Eccleſiaſticis ſolutionibus anticipatis ſucceſſori non præiudicant.*
2 *Locatio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, vel facultatum Vicarios nominandi eſt inualida, & ſimoniaca.*
3 *Locatio Eccleſiæ omnium bonorum, cum facultate beneficia conferendi eſt valida, & non ſimoniaca pro pretio aureorum bis mille; probato, quod abſque facultate conferendi bona pro eodem pretio arrendata eſſent.*
4 *Locationes factæ ad longum tempus à triginta annis citra ſunt annullatæ.*

Quę ſint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum.

RESOLVT. CVIII.

NOnnulla, vt patet *in ſeſſ. 25. cap. magnam, de reformatio. cap. 11.* & primo locationes factæ de bonis Eccleſiaſticis, anticipatis ſolutionibus nullatenus ſunt validæ in præiu-
1 dicium ſucceſſorem. Bene tamen afficiunt locatorem, vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur *Mohedan. deciſ. 8. de confirmat. vtil. vel inutil. Rodoan. quæſt. 6. propè finem nu. 53. Carroc. part. 3. de locat. concluſ. 20. num. 75.* quod ampliatur procedere etiā ſi percepiſſet penſiones, *Bald. in cap. ſi quis nu. 3. qui ſucceſſ. feud. tenean. Rebuff. in compen. alienat. u. 18.* & iuxta hanc opinionem refert fuiſſe iudicatum, *Cornazan. Rot. Lucenſ. deciſ. 140.*

Item fuit innouatum, nemini licere loca-
2 re iuriſdictiones Eccleſiaſticas, vel facultates nominādi vicarios in ſpiritualibus; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere, quod adeo eſt verum, vt ſi quis locaret aliquid, quod ſapit ſpiritualitatem, eſſet locatio ſimoniaca; vnde ſi efficiatur locatio Eccleſiæ cum omnibus bonis, & facultate conferendi beneficia pro ſcutis duobus mille, & probaretur; quod
3 etiam ſine facultate conferendi bona arrendata fuiſſent prò ſcutis duobus mille, quod talis locatio non eſſet ſimoniaca, alias ſecus, vt tenuiſſe Rotam refert *Put. dec. 80. lib. 1.*

Tandem innouantur, & annullantur locationes omnes factæ ad longum tempus à triginta annis citra, vel ad vigintinouem, aut bis

Digitized by Google

4 bis vigintinouem annos, & ita conſuluit etiā *Anchar.conſ.952.par.2.*

Notabilia in materia locationis rei Ecclrſiæ.

LOcatio rei Eccleſiæ vltra triennium, nō valet etiam tèmpore permiſſo, *Aſſl.dec.107.nu.2.& 4.*

Beneficium accenſari non debet vltra triennium, olim tamen poterat vſque ad ſeptēnium *Boer.dec.224.*

Locatio ad non modicum tempus conſtituit ius in re, etiam in bonis Eccleſiaſticis, tamen ſucceſſor non tenetur ſeruare pactum anteceſſoris, *Ægid.Bellam.concl.747.*

Locatio ad longum tempus, vel ad vitam eaſdem ſolemnitates requirit, ſicuti, & alienatio, *Papon.lib.1.tit.14.arreſt.4.*

Locatione finita ad longum tempus facta per Eccleſiam, ipſa primi conductoris hæredibus relocare tenetur, *Vinc. de Franch. dec. 123.*

Locatio facta ad longum tempus eſt valida, ſi in locationis inſtrumento dicatur, quod nullum vtile dominium transferatur in conductorem, *Ioan.de Arnon. ſin.72.* hæc cautela eſt dubia noſtris temporibus.

Conſtitutio annullans locationes factas in perſonas clericorum, & ſimilium perſonarum, vendicat ſibi locum, etiam ſi locationes reperiantur factæ in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, *Iacob.Put.dec.3.lib.1.*

Succeſſor Prælatus non tenetur ſtare locationi, vel conductioni prædeceſſoris, *Put. deciſ.181.lib.1.& 421. Franc. March.quæſt.102. part.1.* vbi diſtinguit; fallit pro illo anno, quo mortuus eſt Prælatus, & conductor terras laborauit, *Borgnin.dec.15.de contract.*

Conſuetudo, quod res Eccleſiæ datæ in emphyteuſim iterum debeant locari proximioribus finita locatione, eſt Eccleſiæ vtilis, ſed quare, vide *Verall.dec.230.par.1.*

In locatione rerum Eccleſiaſticarum debet præferri idem cōductor alteri conductori de nouo venienti, *Papon.lib.1.tit.13.arreſt.6.* Contrariū tamē tenet *Ioan.de Arnon.ſing.66.*

Conductor bonorum Eccleſiaſticorum nō habet ſpolium, *Papon.lib.18.tit.9.arreſt.6.*

Locatio fundi facta puta ad quinquenniū, cùm ſterilis, ac inutilis eſſet induſtria, ac diligentia coloni cōductoris factus fructuoſus, ac fertilis, ex hoc locatio perpetua redditur, vt ad hæredes quoque conductoris tranſeat etiam extraneos, nec tertia generatione finitur, *Hyppol.ſing.550.*

Fructus Eccleſiæ poſſunt locari, & vendi laicis, & in eos cadunt, hoc vero non procedit in oblationibus altaris, *Rom.ſing.664.*

Conductor rei Eccleſiæ ne ſoluāt penſionem, an poſſit opponere conſenſum ſuperioris non interueniſſe, vide *Creſcent.dec.1. alias 122.titul.de locat. & conduct.*

Prælatus fructus beneficij locare poteſt, *Franc.March.q.102.par.1.*

Conductor arrendatus beneficium nimis, quia percipit fructus, tenetur ſoluere collectas, & alia onera realia, *March.quæſt.471.nu.10.part.1.*

Finis Tituli Locationis.

Praxis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij Apoſtolici, quibus committitur ſi in euidentem, non habet poteſtatem transferendi emphyteuſim in extraneos.*
2 *Reſcriptum non extenditur ad non expreſſa.*
3 *Reſcripti obſeruatio dat reſcripto formam, & natura reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur.*
4 *Quod non petitur, non committitur.*
5 *Delegatus fines mandati excedere non debet.*
6 *Delegatus non habens ſpecialem formam in mandato, iuris formam ſeruare tenetur.*
7 *Voluntas Papæ in dubio præſumitur, qualis de iure eſſe debet.*
8 *Verbum concedo* in perpetuum, *quid denotat.*

An Commiſſarij Apoſtolici, quibus cōmittitur ſi in euidentem, circa conceſsionē in emphyteuſim rei Eccleſiæ habeant poteſtatem faciendi, vt in extraneos tranſeat.

RESOLVT. CIX.

SVpponatur, quod emphyteuſis Eccleſiaſtica fuerat conceſſa pro ſe, & deſcēdentibus in perpetuum, quam Papa requiſitus de beneplacito, mandauit quibuſdam Iudicibus, quod ſi in euidentem eſſet Eccleſiæ vtilitatem auctoritate Apoſtolica eam confirmarent, qui facto proceſſu nedum confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere trāſitum; quæſtionis tunc eſt, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus eſt concludendum pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quod delegati poteſtatem concedendi habuiſſent emphyteuſim in extraneos,
1 cum alias ſit de iure communi prohibitam, *gloſ.* communiter recepta in *leg.etiam, ff.ſolut.matrim.Caſtren.conſ.189.vol.2. Alex.conſ.120. n.7.vol.1.Grillenſo.conſ.91. Aſflict. deciſ.* 100.

& in commiſſione hoc non reperitur,propte-
rea huiuſmodi reſcriptũ eſt ſtrictè interpre-
2 tandum , vt ſcilicet non extendatur ad non
expreſſa,*cap.& C.de off.deleg.Rota deciſ.* 13,*de*
3 *procurat.in nouis.Rota diuerſ.deciſ.*8.*part.*1.*Viu.*
deciſ. 336. & obſeruatio ad vnguem reſcripti,
dat formam eidem reſcripto,*Bal.in cap.*1.*col.*
7.*tit.an agnat.* natura enim reſcripti eſt,vt pe-
titioni adaptetur, *Bald.in l.eam , quam ,col.*2.
verſ.item,vbi ſequentes,C.de fideicomm.Dec.cõſ.
142.*nu.*4.*ad finem*, & quod non eſt in petitio-
4 ne, non eſt in commiſſione , & ſic delegatio
ſemper præſumitur facta,prout de iure,*Graſſ.*
*deciſ.*349.*n.*6. nam mandatum Papæ eſt ſem-
per reducendum ad ius cõmune , *Gemin.conſ.*
5 48.*n.*5.*Verall. deciſ.*145.*part.*2. & iuriſdictio
delegati non eſt extendenda vltra fines man-
dati,quia eſt odioſa,*cap.*1.*de off.deleg.in* 6.*Ro-*
ta diuerſ.deciſ. 30.*part.*1.& ad ea, quæ in com-
miſſione non exprimuntur , non ſe extendit
Gaſp. Theſaur. deciſ. 3.*Viuius* qui dicit ſemper
præſumendum eſſe pro reſcripto, *deciſ.*91. &
propterea ſi aliter agatur eſt nullũ, *c. cum di-*
lecta,de off. deleg. Nam qui agit vigore ſpecia-
lis commiſſionis,debet formam ſeruare, *cap.*
is qui,de præben.in 6.& ſi quis agat vltra formã
ei datam , poteſt contra illum agi interdicto
vnde vi ſecundum *Inn.in capitul.ſi quando, ex-*
6 *tra de offic.deleg.*& ſi nõ detur ſpecialis forma,
tenetur ſeruare formam iuris,*cap.ſi quid cleri-*
*cis,de foro compet.*Quare concludo,non potu-
iſſe illos delegatos excedere commiſſionis
fines,& ſic ad extraneos emphyteuſim exten-
dere.
7 Non obſtat,quod in dubio præſumitur ta-
lem fuiſſe voluntatẽ Papæ, quia reſpondetur,
quod in dubio talis præſumitur volũtas,qua-
lis de iure eſſe debet,*Alex.conſ.*54.*n.*22.*vol.*4.
*Dec.conſ.*123.*nu.* 6.*uol.*1.*Monal.conſ.*13.*vol.*2.
*Rubeus Alex.conſ.*63.*n.*3. & talis eſſe,& fuiſſe,
dicenda eſt, qualis ex verbis dignoſcitur, *l.de*
quibus,ff.de legibus,l.Paulus,ff. rem rat.haberi.
Nec obſtat ſecundo,quod in impetratione
aſſenſus Apoſtolici fuerit dictum , quod con-
8 cedebatur *in perpetuum*,quod verbum, ſecun-
dum aliquos, videtur importare trãſitum ad
extraneos,iuxta *Socc.conſ.* 266.*col.*13.*verſ.ſe-*
*cundo præmiſſa, vol.*2. *Anchar. conſ.* 443.*nu.*8.
*Abb.conſ.*74.*n.*3.1. *vol.*quia reſpondetur cre-
briorem, ac magis communionem opinionẽ
eſſe huiuſmodi verbum importare ſolum per-
petuitatem in deſcendentes,non autẽ quoad
extraneos , ſecundum *Alex. conſ.* 9.*n.*12. *&*
13.*vol.*2.*Dec.conſ.*141.*n.*5.

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato , abſque alio aſſenſu alteri concedi poteſt , & idem procedit in caſu, nu.ſeq.*
3 *Clauſula,ſaluo* beneplacito Sedis Apoſtolicæ, *eſt conditionalis.*
4 *Conſuetudo quod tempus requirat ad hoc,vt aſſenſus præſumatur.*
5 *Solitum,quomodo à conſuetudo differat.*

An emphyteuſis ſemel conceſſa cũ aſſenſu Apo-
ſtolico poterit ſemper ſine eo concedi.

RESOLVT. CX.

1 REgula enim eſt iuris , quod res Eccleſiæ
ſolita concedi cum beneplacito Apo-
ſtolico ſemel impetrato , poteſt abſque alio
aſſenſu alteri concedi , quotieſcunque caſus
euenit,*cap.*2.*de feudo*,per quem *tex.*ita conſu-
luit *Roman.conſ.*70.1.*dub.*& per *extrauag.Am-*
bitioſæ,in verſ.præterquam , & hanc dicit com-
munem eſſe opinionem *Rolan.conſ.*1.*num.*85.
*vol.*1.*Alex.conſ.*9.*vol.*3.*& conſ.*16.*n.* 5.*& ſeq.*
*eod.vol.Dec.conſ.*329.*n.*3.*in fin.Rodoan. de reb.*
*Eccl.non alien.rub.*33.& hæc opinio pluries fu-
it recepta in tribunalibus , vt teſtatur *Guid.*
Pap. deciſ. 100. & ſecundum eam hodie pra-
cticari refert *Balb.deciſ.*92. *Afflict. deciſ.*305.
*nu.*9.*& ſeq.Rot.dec.* 360.*n.* 13.*& ſeq.par.* 1.*di-*
*uerſ.Iſer.cap.*1.*n.*4. *de ijs,qui feud.dare poſſ.*
Quo caſu ſufficit , rem ſemel fuiſſe conceſ-
ſam in emphyteuſim ad hoc , vt in perpetuũ
remaneat conuertibilis abſq; alio beneplaci-
to,& ita fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur *Sar-*
2 *nen.in reg.de triennali,q.*14.*verſ.nec obſtat, Vr-*
ſil. probat hanc eſſe communem opinionem
*in dec.*305.*ſub n.*10.*& deciſ.*21.*n.*9.quod pro-
cedit etiam ſi in altera conceſſionem dictum
3 fuerit , *ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ* ,
quatenus opus ſit,quia eſt clauſula conditio-
nalis,ſecundum *Bal.in cap. cumana, de elect.*&
non requiritur , & in hoc caſu non innitimur
4 conſuetudini concedẽdi, quæ triginta annos
videtur requirere,ſine alterum paruum tem-
pus , ſecundum *Rodoan.d. tract.q.*10.ſed inni-
timur ſuper beneplacito alias conceſſo , quo
caſu ſufficit ſemel ſic fuiſſe conceſſum, ſecun-
dũ *Martham dec. Rot. Piſan.* 81. qui allegat
*Scrader.de feud.par.*4.*cap.*2.*nu.* 25. *verſ.ego ta-*
*men,Rodoan.d. quæſtio.*10.*n.* 10.*& ſeq.Menoch.*
conſ. 16.*n.* 3.*& ſeq.vol.*3.*& Monald.conſ.*16.*n.*
6.*& ſeq.vol.*3.
5 Quomodo autem diſtet ſolitum à conſue-
to,vide *tex.in l.Mela,ff.de aliment.legat. & Cre-*
*ſcent.in pulchra deciſ.*1.*de conſuet.Menoch. conſ.*
79.*vol.*1.*Papon.lib.*13.*arreſt.*1.7.*&* 9.

SVMMARIVM.

1 *Primus acquirens non cõnumeratur in generatione,& quare n.*3.
2 *Primus acquirens non connumeratur in generatione,*

Digitized by Google

tione, etiam ſi in conceſſione fuerit dictum, vſque ad tertiam ipſius generationem.

4 *Verbum*, finitum, *in conceſſione emphyteuſis eſt ſubſtantiale, n. 4.*

5 *Generis appellatione fœminæ continentur.*

6 *Fœminæ cenſentur vocatæ, ſi ex verbis inueſtituræ conſtet, contrahentium voluntatem eſſe illas vocare.*

An in emphyteuſis Eccleſiaſticę conceſſione vſque ad tertiam generationem, primus acquirens connumeretur.

RESOLVT. CXI.

1 ET negatiuè reſpondendum eſt, ſcilicet primum acquirentem minimè connumerari in generatione, ſed primam generationem oriri ab eius filijs, & hanc tenuerunt *Spec. tit. locat. §. num aliqua, n. 15. Bal. in l. 2. col. 1. & 2. ver. quæro, C. de iur. emphyt. & in auth. defuncto col. 1. C. ad Tertull. Ang. in §. adeo, col. 1. inſtit. de locat. Caſtrenſ. conſ. 338. col. 1. & 2. vol. 2. Soccin. conſ. 25. col. penult. verſ. ſeptimo ex alia vol... Corn. conſ. 223. col. 3. verſ. in terminis, vol. 4. & conſ. 31. n. 4.* qui ampliant præfatam con-
2 cluſionem ipſam verificari etiam ſi in inſtrumento locationis eſſet dictum in ipſius tertiam generationē, vt voluit etiam *Card. Alex. in cap. 1. §. & quia, col. penult. qui feu. dare poſſ. Gab. lib. 3. commun. opin. tit. de emphyt. col. 4. & Villagut. deciſ. 1. in 2. dubio, Bal. conſ. 448. vol. 3. & 375. vol. 4. Cald. cōſ. 9. col. 1. tit. de locat. Alex. conſ. 110. circa fin. vol. 3. & conſ. 125. vol. 5. Soccin. conſ. 15. n. 4. vol. 1. Corrad. conſ. 25. n. 27. Ruin. conſ. 166. n. 6. vol. 1. Dec. cōſ. 62. in princ. Clar. §. emphyteuſis, q. 34. ver. ſed certè,* vbi atteſtatur de magis communi opinione, & hanc tenuit Rota in vna Romana domus, 21. Ianuarij 1591. coram Oradino, & iterum in vna Farz. villæ Capreolæ 20. Maij 1582. coram Pegna, & in vna Aſſiſienſis emphyteuſis 13. Nouembris 1598. coram Gipſio *Farin. dec. 218. & 220.*

3 Ratio verò deciſionis Rotæ fuit quia cū acquirens ſit cauſa, & origo generationis, nō poteſt ipſe in prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat *Bal. citat. conſ. 448. vol. 3.*

Non obſtat *dec. Veralli 18. par. 2.* quia ibi
4 non aderat verbum *finitum*, quod verbum, ſecundum Rot. videtur ſubſtātiale, vt procedat concluſio ſupra poſita, *Farinac. dec. 218.*

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ pro ſe, & filijs, & nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteuſi priuata, n. ſeq.*

3 *Fœminę ſemel vocatæ, ſemper dicuntur vocatæ, ſi fœmina ſtipulatur.*

4 *Fœminæ ſunt vocatæ, ſi conceſſio eſt pro filijs, & hæredibus, vſque ad tertium genus, & quare.*

An in emphyteuſi Eccleſiæ recepta pro ſe, & filijs, & nepotibus fęminæ comprehendantur.

RESOLVT. CXII.

1 REſpondetur negatiuè quia in ea ſtricta interpretatio fieri debet, tum propter naturam ſtipulationis, tum etiam vt minus præiudicium Eccleſiæ inferatur *Rot. diuerſ. deciſ. 125. num. 20. part. 2.* & tenuit Rota in vna Ceruien. bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino, & eſt *deciſ. eiuſdem 604.* cuius deciſionis ſecunda eſt ratio, quia in contractibus præſertim ſtricti iuris, qualis eſt emphyteuticeus, verborum proprietas attenditur, *Rolan. conſ. 93. n. 3. lib. 2.* Ideo maſculinum non incidit fœmininum, *Thesaur. dec. 249. Gabriel de*
2 *verb. ſignific. concluſ. 6. n. 39.* In emphyteuſi verò priuata aliud eſt dicendum, ex *dec. de Franchis 30.*

Limita primo concluſionem principalem, quando ſemel vocatæ fuerint fœminę, quia
3 tunc emphyteuſis ſemel tranſit ad fœminas, puta ſi conceſſio ſit facta pro filijs, & filiabus, & nepotibus, nam cenſentur appellatione nepotum comprehenſæ etiam neptes, *Menochius conſ. 111.* quā limitationem intellexit Rota in d. Ceruien. bonorum, quando fœmina ſtipulatur pro ſe, & filij ex eius conjectutata mente, vt latè per *Roland. conſ. 76. num. 6. vol. 3.* ſecus quando maſculus eſt ſtipulator, qui quando voluit fœminas exprimere, id facit, *Corn. conſ. 49. n. 2. & conſ. 27. vol. 4. Alex. conſ. 45. lib. 7.*

4 Limita ſecundo, quando emphyteuſis eſſet conceſſa pro filiis, & hæredibus vſque ad tertium genus, nam ſtipulatio cenſetur concepta etiam pro fœminis, cum generis appella-
5 tione ex proprietate ſermonis, fęminæ etiam contineantur, vt cenſuit Rota in vna Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. corā Blāchetto, *Anchar. conſ. 44. Tiraq. de retract. ligna. §. 1. gloſ. 9. n. 219.*

6 Limita tertio, ſi ex alijs verbis inueſtituræ conſtet, contrahentes voluiſſe vocare fœminas, quia tunc facile receditur ab ipſa opinione, quæ fœminas excludit, Rota in vna denolutionis bonorum, 14. Ianuarij 1602. coram Iulio.

SVMMARIVM.

1 *Filij legitimati per reſcriptum in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur.*

G 3 2 *Ei-*

2 *Eccleſia eſt mater pudicitiæ.*
3 *Legitimatio ab habente poteſtatem facta omnem maculam tollit.*
4 *Inceſtuoſi, vel ſacrilegi legitimati ab habente poteſtatem in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur, & qui tales dicuntur.*

An in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ appellatione legitimorum, & naturalium legitimati per reſcriptum comprehendantur

RESOLVT. CXIII.

1 VEra, & receptiſſima eſt DD. ſententia, quod in emphyteuſi Eccleſiaſtica appellatione filiorum legitimorum, & naturalium continentur legitimati ab habente poteſtatem, vt latè tradunt *Scribentes in cap. in præſentia ext. de probat.* reiecta opinione *Bald.* contrarium ſentientis *in cap. quæ in Eccleſiarum, n. 34. de conſtit.* nam licet repuguet menti
2 Eccleſiæ, quæ eſt mater pudicitiæ, quod naturales ſuccedant, tamen hoc ceſſat, vbi ab eo,
3 qui habet poteſtatem fuit deleta hęc macula, vt tenuit Rota in vna Bononienſ. de bolognin. 21. Martij 1568. coram Seraphino.
4 Hæc tamen concluſio ampliatur procedere; etiam ſi ſolum legitimi eſſent vocati, nam adhuc veniunt inceſtuoſi, vel ſacrilegi, vt puta nati ex Sacerdote, vel moniali profeſſa, vel etiam ex vtroque ſimul dummodò ſint legitimati ab habente poteſtatem *Caputaq. deciſ. 146. par. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Diminutionis ratio ſextæ partis in perpetua rei Eccleſiæ emphyteuſi ſolet haberi, & quare nu. 2. & 4.*
3 *Sterilitas eſt cauſa diminutionis ſextæ partis in emphyteuſi.*
5 *Res Eccleſiæ in perpetuum conceſſa pro eadem penſione, qua ſingulis locabatur annis; conceſſio pro Eccleſia vtilis eſt dicendæ; nec ſextæ partis diminutionem in hoc caſu eſſe faciendam.*

Sextæ partis diminutio, quando fit in conceſſione rei Eccleſiæ in perpetuum.

RESOLVT. CXIV.

1 TEx. in *auth. perpetua C. de Sacroſanct. Eccleſ.* diſponit, quod in emphyteuſi perpetua rei Eccleſiæ ſoler haberi ratio diminutionis ſextæ partis, vt voluerunt *Iaſ. conſ. 54. num. 5. verſ. corroboratur, vol. 1. Alban. conſ. 22. vol. 1. Pariſ. conſ. 31. vol. 2. & conſ. 90. nu. 6. & ſeq. vol. 1.* & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Caſalis Torricellæ 28. Iunij 1578. corā Cantuccio, vt patet *in deciſ. diuerſ. 78. n. 5. par. 2.* & iterū in vna Romana domus in 30. Martii 1590. coram Mantica, & in vna Mediolan. 10. Ianuarii 1597. coram Pamphilio; Bononienſ. honorum 21. Maii 1589. coram Pamphilio.
2 Ratio cur fiat hæc diminutio eſt propter computationem futuri periculi ſecundum *Bal. in d. auth. perpetua, Specul. tit. de emphyt. nu. 10. Salſon in lucerna Laudemiorum, n. 22. Amod. à Pont. in tit. de ijs qui feud. dare poſſunt n. 81. & ſeq.* facit *tex. in §. dudum, auth. de non alien. Archid. in cap. perpetua 10. q. 2.* & ibi *Bellam.* qui dicunt, quod quando res Eccleſiæ eladem paſſa non eſt, non debet fieri diminutio ſextæ partis, ſed tunc demum, cum ſterilitas ſuadet,
3 vel cauſa, puta propter futura pericula, *Anchar. conſ. 122. Mantica conſ. 93. n. 8. & ſeq. Borgnin. conſ. 23. nu. 5. Alex. conſ. 112. vol. 1. Butric. cit. auth.* perpetua aſſerens, ideò concedi diminutionem ſextæ partis, quia Eccleſia habet certitudinem percipiendi ſingulis annis,
4 quid certum penſionis nomine, & liberatur à futuris periculis, vt fuit reſolutum in Rota Romana in vna Bononienſ. Sancti Apollinaris vlt. Aprilis 1582. coram Cantuccio.
5 Vnde ſi res Eccleſiæ in perpetuum concedatur pro eadem penſione, pro qua ſingulis annis locabatur, Eccleſiæ dicitur vtilis, *Ancharan. conſ. 122. nu. 1. & q. 51. nu. 7. Iaſ. d. conſ. 54. nu. 5. eod. verſ. Alciat. conſ. 93. nu. 3. Menoch. conſ. 494. nu. 6. vol. 4.* & fuit latè reſolutum in Rota Romana in vna domus in Burgo 30. Martii 1590. coram Mantica, vbi quoque fuit dictum, eo caſu minimè eſſe faciendam ſextæ partis diminutionem, quemadmodum fit quando inuenitur alius, qui velit plus dare, cui Prælatus debet concedere, *Abb. in cap. ad aures, nu. 4. de rebus Eccleſ. non alien. Rauden. de Analog. cap. 91. num. 13. Maſcard. de probat. concluſ. 198. nu. 6.* & ita fuit in Rota reſolutum in vna Anchonitana bonorum 2. Martii 1584. coram Bubalo.

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiæ conceſſæ in emphyteuſim ſine ſolemnitatibus quamuis contractus ſit nullus, tamen pro eis cenſus eſt ſoluendus Eccleſiæ.*
2 *Emphyteuta non tenetur ad cenſus exiſtente contractu nullo, ſi adeſt bona fides.*
2 *Prælatus ſiuè rector, quando de damno in re Eccleſiæ euento teneatur.*

An emphyteuta Eccleſię teneatur ad cēſus exiſtente contractu nullo.

RESOLVT. CXV.

1 IN hac reſolutione reſpõdeo cum deciſio-
ne Sacri Conſilii Neap. de qua per *Vinc.
de Franch.* 297. cuius verba placuit inſerere,
*fuit concluſum in Sacro Conſilio, quod ſi res Eccle-
ſiæ fuerint conceſſæ in emphyteuſim non adhibitis
ſolemnitatibus à iure requiſitis, quod quamuis cõ-
tractus ſit nullus, nihilominus emphyteuta tenebi-*
2 *tur ad cenſus, ac ſi contractus validus fuiſſent in
beneficium Eccleſiæ, per tex. in §. ſi verò, auth. de
non alien. reb. Eccl. vbi Angel. in principio, quem
refert, & ſequitur Iaſ. in l. 2. col. 3. verſ. verum ta-
men C. de iur. emphyt. Bar. qui meminit de Angel.
conſ. 59. Cauale deciſ. 46. n. 3. verſ. 4. reſpondetur,*
Capyc. *in inueſt. verbo Prælati Eccleſiarum 24.
concluſ. fol. 148. quod tamen non admiſimus in
contractu emphyteutico inito inter Reuer. Recto-
rem Sacri Collegij Sanctiſſimi Nominis Ieſu de Vr-
be cum Io. Maria de Farro, & eius hæredibus; ex
quo in inſtrumento conceſſionis, licet optima fide
fuerat facta aſſertio, quod Reuerendiſs. Generalis
habebat poteſtatem alienandi ex Bulla Apoſtoli-
ca, quæ poteſtas poſtea fuit reperta qualificata, &
ſic non erat in aliqua culpa emphyteuta, qui opti-
mo viro credidit, ſecundum gl. in l. Titio fundum,
verbo obijci, ff. de cond. & demonſt. quam ſequitur
Alex. conſ. 173. col. 3. verſ. eo maximè vol. 2. Iaſ.
in l. 1. 3. col. verſ. 2. limita, ff. de eo per quem fact.
erit, Curt. in tract. de feud. par. 2. q. 3. cum concor-
dantibus per Aymon. conſ. 319. vol. 2. & licet di-
ceretur, quod hoc non poterat opponi contra Col-
legium, ſed tantum contra dictum Rectorem, vel*
3 *Prælatum; diximus hæc procedere, quando Præla-
tus eſſet ſoluendo, vt dicunt gloſ. Cyn. & DD. in
auth. qui res; C. de Sacroſanct. Eccleſ. & ideò de
menſe Iunij 1583. iudicauimus; Sacro Collegio de-
beri fructus territorij conceſſi, qui præten lebantur
ſatis minores, quam cenſus promiſſi. Caro Actua-
rio.* Hæc illæ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia pro emphyteuſis renouatione (ſi pro ſe
vult retinere) non eſt cogenda.*
2 *Eccleſia ſi non vult inueſtire proximiores agnatos
de emphyteuſi, finita generatione, iniuriam eis
facit, & quomodo hæc maxima declaretur.*
3 *Prima charitas à ſeipſo incipit.*
4 *Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur.*
5 *Conſultatio cum alterius damno non eſt facienda.*
6 *Renouatio emphyteuſis deſcendentibus eſt facien-
da, etiam ſi Eccleſia vult pro ſe retinere, dum-
modò adſit conſuetudo immemorabilis.*

An Eccleſia poſſit cogi ad renouandum finita
emphyteuſi per generationem, ſi ve-
lit pro ſe retinere.

RESOLVT. CXVI.

1 ECcleſiam poſſe prædia in emphyteuſim
conceſſa pro ſe retinere, non eſt dubium
ita *Abb. in cap. bonæ, 2. num. 28. verſ. hoc dictum
limitarem, de poſtul. præl. Curt. ſen. conſ. 47. n. 10.
Calcan. conſ. 8. n. 45. Iaſ. conſ. 24. vol. 3.* latè *Ruin.
conſ. 152. n. 3. vſque ad fin. vol. 2. Gozad. conſ. 39.
nu. 22. & 24.* & ità voluit *Ripa in l. 1. & ſeq. de
priuil. credit. Staſil. de lit. grat. & iuſt. fol. 79.
verſ. ſed iſtum dictum*; & in hanc ſententiam
procliuior eſt *Clar. in §. emphyteuſis, q. 44. in fi.*
quam opinionem amplexa pluries fuit Rota,
vt teſtatur *Veral. deciſ. 303. par. 1.* & iterum in
vna Rauen. bonor. 20. Nouemb. 1589. coram
Mantica, vbi fuit concluſum, Archiepiſcopum Rauennat. non potuiſſe cogi ad reno-
uandam emphyteuſim proximioribus agna-
tis, ſiuè filiis defuncti, ſi velit pro Eccleſia re-
tinere, & hanc eandem opinionem tenuiſſe
Rota Bonon. refert *Petrus Benatend. de-
ciſ. 19.*
2 Non obſtat, quòd ſi Eccleſia poſt finitam
generationem recuſat proximiores agnatos
inueſtire, iniuriam eis facere videtur *Bart. in
l. 1. §. permittitur, ff. de aqua quotid. & æſtiu. Ro-
man. conſ. 22. nu. 5. Alex. con. 80. num. 19. & ſeq.
vol. 1. Dec. conſ. 131. Pariſ. conſ. 29. num. 1. lib. 1.*
quia reſpondetur *Bart.* ſententiam niti æqui-
tate, & ideò intelligendam, quando Eccleſia
vellet extraneos inueſtire, & agnatis defuncti
præferre, ſed ſi velit pro ſe retinere æquitas
3 ei magis ſuffragatur, quia prima charitas in-
cipit à ſe ipſo, *c. non ſatis, 86. diſt. l. præſes, C. de*
4 *ſeruit. & aqua.* Hinc eſt, quod nemo de proprio
tenetur alicui facere beneficium, *c. precariæ, il
5 1. in fin. 10. q. 2.* & nulli cum alterius damno eſt
conſulendum, *cap. 1. §. non eſt 22. queſt. 2.*
Suprapoſitam principalem concluſionem,
6 limita non procedere, ſtante conſuetudine
immemorabili renouandi emphyteuſim de-
ſcendentibus per tertiam generationem, &
ita fuit pluries reſolutum in Rota ex *Bald. in
auth. ſi quas ruinas, C. de Sacroſanct. Eccl.* & ex
aliis latiſſimè deductis in vna Nonantulan.
bonorum 19. Martii 1591. coram Mantica, in
qua fuit concluſum, Illuſtriſs. Cardinalem
Commendatarium non poſſe pro Eccleſia
retinere bona finita emphyteuſi per tertiam
generationem, ſed teneri ad renouandum ip-
ſis deſcendentibus, ſicuti ab immemorabili
tempore fieri conſueuit.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis conceſſa* pro ſe, & hæredibus, *non
tranſit ad hæredes extraneos.*
2 *Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa* pro ſe, & hæredi-
bus quibuſcunque *tranſit ad extraneos hæ-
redes.*

3 *Emphyteuſis Ecclesiæ concessa pro ſe, & hæredibus quibuſcunque tranſit ad* Collegium, *& aliam Ecclesiam.*

An emphyteuſis Ecclesiæ conceſſa *pro ſe, & hæredibus* tranſeat ad hæredes extraneos.

RESOLVT. CXVII.

1 RESpondeo, dicendo, emphyteuſim Eccleſiaſticam quamuis ad filios tranſeat, nihilominus ad extraneos, minimè tranſire, ſed dumtaxat ad filios, vel deſcendentes ipſius recipientis, iuxta *tex. in §. emphyteuſim*, & quod ibi notatur *in auth. de non alien. gloſ. & DD. in l. etiã, ff. ſol. matr. Calder. conſ. 6. tit. de locat. Ruin. cõſ. 117. vol. 1. & conſ. 109. vol. 3. Gozad. conſ. 39. vol. 6. Curt. iun. conſ. 130. n. 5. Socc. iun. conſ. 71. n. 3. vol. 1.* & hãc eſſe communem opinionem teſtatur *Viuius lib. 1. comm. opin. opin.* 248. & vltra prædictos ſequitur quoque eandem opinionem, & ait, quod conſuetudo ferè vbique eam approbat *Corn. conſ.* 100. *col.* 11. *& Afflict. dec.* 100. qui teſtatur de communi, & refert ita fuiſſe iudicatũ in Sacro Regio Conſ. Neapol.

2 Limitatur tamen hæc concluſio quotieſcunque in inueſtitura feudi conceſſa adeſſet verbum *pro ſe, & hæredibus quibuſcunque*, quoniam tunc per hanc dictionem porrigitur effectus ad omnes hæredes etiam extraneos, ſecundum doctrinam *Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diuiſ. per tex. in c. 1. de feu. non haben. propriam natur.* & cum *Bal.* concurrit *Rom. in l. etiam in princip. ff. ſol. matr.* iuxta quam limitationem refert fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neapol. *Vrſill. dec.* 335. *&* 338. *& in dec.* 100. dicit, eo caſu quando eſt facta cõceſſio *pro, ſe, & hæredibus quibuſcunque*, quod tranſit etiam ad Col-
3 legium laicorum, & ad aliã Eccleſiam, & hoc refert fuiſſe deciſum in quadam cauſa Sancti Ioannis in Corte, cum Nicolao Iacobo de Rogerio; & Commiſſarius fuit Scipio de Aretio, actuar. verò Ludouicus Romanus anno 1552.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio eſt ſpecies alienationis.*
2 *Prælatus non poteſt renunciare appellationi.*
3 *Pater eſt legitimus adminiſtrator filij.*
4 *Pater non poteſt remittere caducitatem.*
5 *Caducitas eſt ius quærendum.*
6 *Caducitas dependet à voluntate beneficiati.*

An Prælatus poſſit remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ abſque cenſuram incurſu.

RESOLVT. CXVIII.

ACcidit præſens caſus in Curia Auerſana, dum ibidem Auditoris officium gerebam apud Illuſtris. Dominum meum Cardinalem Spinellum, nam cum quidam Parochus d. diœceſis conceſſiſſet pretium terræ redditium ſuæ præbendæ in emphiteuſ. qui emphyt. non ſoluit canonem per bienninm iuxta terminos *Auth. qui rem, C. de Sacroſanct. Eccl.* cui remiſſa fuerat caducitas à præfato Parocho, propterea fuit dubitatum, ſi inciderat in cenſuras; dubium mihi faciebat pro
1 incurſu cenſurarum, quoniã remiſſio eſt ſpecies alienationis, ſecundum *Bart. in l. ſi fraudator, ff. quæ in fraud. credit. Roman. conſ.* 114. poſt
2 *Alex. in cõſ.* 115. *vol.* 5. Hinc eſt, quòd Prælato non poteſt renunciare appellationi, atque liti, *Bal. in l. fin. C. de temp. appell. & in l. 1. in fin. C. de bonis mat. & Caſtren. in conſ.* 233.

3 Dubitabam vlterius, quod pater, qui legitimus eſt adminiſtrator bonorum ſui filij, ad *tex. in l. 1. C. de bon. matern.* circa quod æquipollet Prælato, qui pariter dicitur habere le-
4 gitimam adminiſtrationem, *cap. fraternitatis, de donat.* nõ poteſt remittere caducitatem ab emphyt. filij contracta, vt fuiſſe deciſum teſtatur *Gamma in decis.* 374.

Verùm præfatis minimè obſtantibus, iudicaui contrarium, præfatum Parochum minimè incidiſſe in cenſuras Pauline, ex pluribus,
5 tùm primo, quia ius caducitatis ſapit magis iuris quærẽdi, quam quæſiti, vt per *Arthman. in decis. 2. de locatione, Ladereh. conſ.* 239. patet & in *conſ.* 112. & Prælatus poteſt in iure quærendo Eccleſiæ præiudicare, vt eſt communis opinio, ſecundum *Ieſ. in l. ſi ſeruus, C. de pact.*

Tum ſecundo, quoniam pro hac eadem ſẽtentia extat communis opinio, vt per *Clar. in §. emphyt. q. 9. & ſeq. Cur. t. de feudo, par. 2. q. 2. princip. n. 7. Iaſ. cit. l. ſi ſeruus, n. 2. C. de pactis, & in conſ. 253. vol. 1. Berous conſ. 67. vol. 1.* & idem *Iaſ. in l. legatũ, n. 18. ff. de leg. 1.* & ita fuit in Rota Ramana reſolutũ in vna Hyporigen. emphyt. 17. Ianuarij 1580. coram Litta.

6 Tum tertio, quoniam hoc dependet à voluntate beneficiati, vt latè per *Afflict. in decis. 97. Maſtril. in decis. 193. & Valaſc. in decis. 3.* & quibus modis intelligatur remiſſa caducitas, vide latiſſimè per *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 212. Afflict. in decis. 129. Capye. in decis. 18. n. 10.* & an canonem recipiendo, latè *Surd. in decis.* 300.

SVMMARIVM.

1 *Inciſio arborum frugiferarum de iure eſt prohibita*
2 *Emphyteuta non poteſt extirpare ſiluam eçduam pro vinea inibi plantanda.*

3 Be-

3 *Beneficiatus extirpans oliuetum, pro vinca plantanda, non incurrit in cenſuras.*

An beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit, contraxerit cenſuras.

RESOLVT. CXIX.

ALias occurrit caſus, quem ego ſolus iudicaui beneficiatus inciderit in cen-
1 ſuras, & contra ipſum vrgebat primo de iure prohiberi inciſionem arborum frugiferarum, vt de emphyt. eſt doctrina *Bar.* communiter recepta in *l. diuortio, §. ſi fundum, nu. 3. ff. ſolut. matrim. Gamma in deciſ.* 199. *Ioſeph Ludou. in deciſ. 94. Valaſc. in deciſ. 50. Rot. Lucenſ. diuerſ. in deciſ.* 150. & de beneficiato, quod incidat in pœnas Paullnæ teſtatur *Nauar. conſ. 5. de rebus Eccl. non alien.*

Secundo faciebat dictum *Bal. num.* 2. & ibi *Iaſ. nu. 99. in l. 1. C. de iure emphyt.* vbi conclu-
2 dunt, quod emphyteuta non poteſt extirpare ſiluam ceduam, & ibi vineam plantare inuito domino, quia deſtructa vinea, nõ manet ſilua, vt antea erat, ex *l. quaſitum, §. illud fortaſſis, ff. de leg.* 3. quæ ratio, & Doctorum traditio militat in præſenti ſpecie, quando oliuetum extirpatur, & in locum eius plantatur vinea.

Cæterum ijs non obſtantibus, mihi videtur concludendum contrarium ex pluribus, tum primo, quia probatum fuit coram me oliuetum prædictum fuiſſe iam antiquum, & modicum fructum ſolere dare, & aliquas ex illis arboribus ferè inutiles eſſe: ex quibus de-
3 ſumitur legitima cauſa ne in cenſuras incidat, *Bal. conſ. 191. vol. 1. & in auth. ſi quas Ruin. in princip. C. de ſacroſanct. Eccl.*

Tum ſecundo, quia dum conſtabat ex illis arboribus aliquas inutiles fuiſſe, conſequens eſt, vt ſubintret iuris regula, quod res inutiles, & onerosæ Eccleſię poſſunt alienari abſq; aſſenſu Apoſtolico, *cap. item domus, 12. quæſt. 2. c. fugitiui, & c. cum non liceat eadem cauſa, & q. & gloſ. in ſumma eadem cauſa, & quæſt.* idem tenet *Innoc. Hoſt. Boic. in cap. nulli de reb. Eccl. nõ alien. Hoſtien. in ſumma eod. tit. §. ex quibus verſ. quinta cauſa,* & facit *gloſ. in c. 1. de ijs, quæ fiunt à Prал.* Et iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum teſtatur *Guido Papa in dec.* 156. & pro hac etiam ſententia facit, quod voluit *Feder. de Senis in conſ.* 403. vbi ſi Prælatus iurauerit non alienare inconſulto Papa, poteſt alienare, dando in emphyt. rem inutilem, atque exigui valoris.

Notabilia in materia emphyteuſis rei Eccleſiæ.

Emphyteuſis Eccleſiæ, quãdo legitimè eſt facta conceſſio, ad extraneos hæredes tranſit. *Afflict. dec. 100. Dec. conſ. 171. & Rolan. cõſ. 96. vol. 1.* quod procedit ſi tempore conceſſionis conſtaret de vtilitate Eccleſiæ, & de ſolemnitatibus adhibitis, alias ſecus *Hiero. Magon. deciſ. 12. Bero. quæſt.* 17.

Emphyteuta Eccleſiæ non ſoluens canonem per triennium cadit à iure ſuo, & tenetur nihilominus ad ſolutionẽ ipſius canonis præteriti temporis *Ioſeph Ludou. dec. Peruſ.* 54. vide *Anton. Corſet. in ſuis ſingul. lit. E. ſingulari emphyteuſis* 2. ſed minores excuſantur, *Ioſeph Ludou. d. deciſ. 54. n. 6.* & omnes poſſunt morã purgare infra modicum tempus *Gaſpar. Gabal. milleloq.* 221. vide *c. fi. ext. de locat. & conduc.*

In hac caducitate propter canonem non ſolutum vide plenè per *Borgn. deciſ. 30. de contract. par.* 2. & quid ſi fuerit appoſitum pactũ in contrarium, vide *Anton. Corſet. in ſuis ſing. lit. E. d. ſingul. emphyteuſis* 2. & quando non ſit locus caducitati, vide *Hyppol. ſing.* 409.

Emphyteuta Eccleſiæ non ſoluens Canonem ſingulis annis, licet nõ poſſit expelli, niſi elapſo biennio, tamen ſi iuraſſet ſingulis annis ſoluere, & non ſoluerit poterit elapſo biẽnio expelli *Corſ. d. ſingul. Hyppol. ſingul.* 226.

An reſcriptum Papę, quò emphyteutę cõceditur, quod propter canonem non ſolutũ non cadat à iure ſuo, valeat, vide *Franc. Cremonen. ſingul.* 107.

Emphyteuta Eccleſiæ ſi per annum cũ dimidio ceſſauerit à ſolutione Canonis, & citatus à Prelato fuerit contumax, cadit ab emphyteuſi, non expectato toto biennio, *Corſet. d. ſingul. & Hyppol. de ſingul.* 226. Eccleſia ſi nõ ſoluerit cenſum cadit à feudo, vel emphyteuſi *Bar. in l. placet, C. de ſacroſanct. Eccl.*

Emphyteuta Eccleſiæ ceſſans à ſolutione canonis, ita demum cadit à iure ſuo, ſi dominus declarauerit *Bart. in auth. qui rem ſup. cit. tit.*

Neque cadit à iure ſuo ſi non ſoluerit per bienniũ, ſtante conuentione, quod non poſſit expelli, ſi per biennium non ſoluerit niſi facta prius interpellatione *Borgnin. deciſ. 45. nu. 84. par. 1.*

Emphyteuſis etiam Eccleſiaſtica deuoluitur ad Dominum directum cum omnibus meliorationibus, & augmentis, quando deuoluitur ex culpa emhyteutæ, ſecus ſi abſque culpa *de Franch. deciſ.* 191.

Melioramenta emphyteuſis Eccleſiæ finitæ ob lineam finitam debentur non Eccleſię, ſed liberis, & deſcendentibus emphyteutæ, vel hæredibus etiam extraneis *Auguſt. Beron. quæſt. 181. num. 4. Cranet. conſ. 251. Menoc. conſ. 111. 1. vol. Roland. conſ. 93. vol. 2. & conſ. 75. vol. 3.*

Em-

Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſe *pro ſe, & hæredibus ſuis*, natuta, vt tranſeat ad fœminas deſcẽdẽtes, ſicut ad maſculos, *Bero. quæſt.* 18.

Eccleſia tenetur reuocare rem emphyteuticam proximiotibus, alias daretur appellatio, propter lineam finitam, ſecus ſi propter cenſum non ſolutum *Ioſeph Ludouic. deciſ. Lucẽſ. 63. n. 20. Veral. deciſ.* 230. *par.* 1. & quod teneatur etiã reuocare hæredibus emphyteutæ ſcribit *Marc. queſt.* 105. *par.* 2.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa vſque ad mortem, an poſſit vendi, & an teneatur Eccleſia illam reuocare emptori in tertiam generationem prout fieri ſolitum eſt, vide *Pet. Benint. deciſ.* 87.

Ephytenta Eccleſiaſticus donat irrequiſito domino, & idem in empyteuta priuati, quando in donatione, ſeu alienatione fuerit dictum ſaluo iure directi Domini, *Franc. Marc. q.* 649. *n.* 3. *&* 4. *p.* 1.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſit ad nepotem virtute contractus, licet neque natus, neque conceptus ſit, non obſtante patris repudiatione *Marc. quæſt.* 104. *par.* 2.

Emphyteuſis cõceſſa ſine ſolemnitatibus, & cauſa, vel ſine euidenti vtilitatem Eccleſiæ non valet ipſo iure; & reddit ad Eccleſiã vna cum fructibus à die occupationis, ſeu inueſtituræ non obſtante præſcriptione, & multa de materia vide per *Borgn. Canalc. deciſ.* 45. *de contract. par.* 2.

Eccleſia ſi eſt læſa in contractu emphyteutico habet beneficium reſtitutionis in integrum, & quadriennium non currit, niſi poſt mortem illius rectoris, qui fecit contractum, & à die ſcientiæ *ibidem d. deciſ.* 45. *n.* 61.

Eccleſiaſtica bona, ad hoc, vt poſſint dari in emphyteuſim plura requirũtur tradita per *eundem Borgn. d. deciſ.* 45. *n.* 27.

Emphyteuta Eccleſiæ ſoluens fictũ, vti emphyteuta perpetuus per annos quadraginta, & vltra, præſumitur ritè inueſtitus, & præceſſiſſe, quæ præcedere debeant *idem Borgn. dec.* 59. *de contract. n.* 4. *par.* 2. limita, vt in eodẽ loco per eum *n.* 15.

Inueſtitura bonor. Eccleſiaſticorum, quãdo dicatur valida, & quando non vide conſil. impreſſum inter deciſiones *Borgn. poſt dec.* 30. *de contract. par.* 2.

Emphyteuta an poſſit cadere, ſi Eccleſiæ non oſtendit inueſtiturã, & originem, ac dominium bonorum; ſed ſolum confeſſionem, & recognitionem, vide *eund. Borg. dec.* 32. *nu.* 84. *ibid. & dec.* 43. *n.* 56. *p.* 1.

Emphyteuſis antiquiſſima nõ requirit cauſam, & ſolemnitates, ſicuti alienatio; vide *tract. mei Analog. cap.* 38.

Eccleſia, quando agit contra emphyteutã ad cenſus ſolutionem, & probat ſolutionem decennalem, habet intentionem ſuam fundatam, licet nõ oſtendat titulũ, ſufficit enim, quod alleget, & probet ſolutionẽ, *Veral. dec.* 292. *par.* 1. *& dec.* 271. *par.* 2. dictum limians; quando agitur de præiuditio tertij, & contra Eccleſiã, tũc enim non ſufficit dicta probatio *dicta deciſ.* 292.

Legitimatus in ſpecie ad bona Eccleſiaſtica emphyteutica poteſtatem habente ita legitimandi, admittitur ad ipſã emphyteuſim, alias ſecus *Magon. deciſ. Lucenſ.* 10.

De menſa Eccleſię, quãdo cenſeantur effecta bona in emphyteuſim conceſſa, & ad ipſã reuerſa, vide per *Menoch. de arbit. lib.* 2. *caſ.* 433. *& conſ.* 79. *vol.* 1.

Emphyteuta Eccleſiæ tenetur ad cenſum, data etiam nullitate cõtract⁹, fallit tñ, quãdo fuit dictum in conceſſione, quod concedens habeat poteſtatem concedendi ſine aſſenſu Apoſt. *de Franc. dec.* 296. *p.* 2.

Fauore Eccleſiæ res, ꝓ qua ſoluit aliquod annum potius præſumitur emphyteutica, quam cenſualis, ſed quando hoc procedit, vide *Ang. Bero. q.* 14.

Emphyteuſis Eccleſiæ, monaſterio acquirit pet ingreſſum illius, qui ad emphyteuſim vocat⁹ erat, etiam ſi eſſet cõceſſa cum pacto, quod non poſſit in certam Eccleſiam alienari *Bero. q.* 76.

Emphyteuſis conceſſa pro filiabus, quæ virum legitimum habuerint, ſeu acceperint ingreſſum filiæ in monaſterium tranſit, *Bero q.* 70. *iam dicta.*

Succeſſio emphyteuſis Eccleſiaſticæ traditę ad vſum ſucceſſionis, quæ à laico tranſiuit in Eccleſiã, quomodo reguletur, vide *D. Sen. Sola in conſtit. antiq. Sabaudiæ tit. de iur. emphyt. gloſ. n.* 13. *ſuper decreto republic. par.* 2. *fol.* 24.

Eccleſia concedens rem in emphyteuſim perpetuò, ſolum videtur concedere vſque ad tertiam generationem *Franc. Cremon. ſingular.* 116.

Emphyteuſis conceſſa alicui à monaſterio cum pacto, quod etiam in fęminam tranſeat, quę nubat ſubdito iuriſdictioni monaſterij põt retineri, licet extraneo nupſerit, ſi is velit iuriſdictioni ipſius monaſterij ſe ſubmittere *Corſ. in ſing. lit. E. ſing. emph.* 1.

Emphyteuta Eccleſiæ non poteſt expellere colonum bene elaborantem terras de fundo, in quo per maximum tempus ſteterit, alias priuatur emphyteuſi *ibidem ſingul. emphyteuſis* 3. ſed quando dictũ procedat, vide *Hyppol. ſingul.* 548.

Eccleſia, & ſi in perpetuum non alienat, dat tamen in emphyteuſim, vide de materia per *Bar. in auth. perpetua, C. de Sacroſanct. Eccl. & in auth. de non alien. vel permutat. reb. Eccleſ.*

Emphyteuta Eccleſiæ meliorationes ſuas non ven-

vendit, niſi ſeruatis iis, de quibus *in c.ſi. ext. de loc. & cond.*

De rebus Eccleſiæ conceſſis in emphyteuſim iuxta ſolitum, & lege prohibente nempè in perpetuum, vide *Afflict. deciſ.* 107.

Bona Eccleſiaſtica alias in emphyteuſim rurſum tradi, non ſeruata ſolemnitate alias requiſita *Guid. Pap. q.* 100. vide *conſ. impreſſum inter deciſ. Borgnin.* poſt *deciſ.* 30. *de cōtract. par.* 2. *n.* 56. *& ſeq. & n.* 198. *Papon. lib.* 1. *tit.* 13. *Areſt.* 1. 7. *&* 9. *Menoch. conſ.* 79. *vol.* 1.

Terræ Eccleſiæ incultę poſſunt per Prælatum cum ſolemnitate dari in emphyteuſim perpetuam, vel in feudū *Guid. Pap. quæſt.* 158.

Conceſſio in emphyteuſim rei Eccl. an ſit alienat. & fieri poſſit, & qualiter vide *Pet. de Ben. dec.* 13.

Emphyt. Eccl. ſi concedatur ꝑ ſe, & ſuo herede tantum de primo herede eſt intelligendum, *Mareſc. q.* 103. *p.* 2.

Emphyteuſis Eccleſiæ ſuper qua nō ii tertenit decretū Apoſtolicū, nulla eſt *Affl. dec.* 85. *nu.* 5.

Emphyteutica res venit in generali hypoteca, & poteſt obligari *Afflict. deciſ.* 191.

Emphyt. Eccl. conceſſa ꝑ ſe, & filijs, an fęminę comprehendantur: varię ſunt DD. opiniones, ſed prò concordia, vide *Ioſeph deciſ. Luccenſ.* 19. *& de Franch. deciſ.* 30. *Magon. deciſ.* 7.

Praxis pœnarum contra alienantes bona Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Alienās, abſque requiſitis in foro interiori, & exteriori tenetur, & quando accipiens teneatur; remiſſiue.*

2 *Excuſatus à peccato, intelligitur etiam excuſatus à reſtitutione, & quando dignoſcatur excuſatio à peccato.*

Malè alienans rem Eccleſiæ ad quid teneatur.

RESOLVT. CXX.

Reſpondeo dicendo, quod *Nauar.* proponit hanc deciſ. *in tract. de reb. Eccleſ. non alien. n.* 24. *&* 25. & pro eius reſolutione dicit, quod eſt tra-
1 ctanda in foro exteriori, & interiori. Quoad forum interius dicit, quod interdum accidit, quod alienans peccat, & in hoc caſu ſolum ipſe tenetur ad reſtituendum, & interdum accidit ſolum accipientem peccare, & tunc ipſe ſolus debet damnum reſtituere, & interdum vtrumque peccare, & omnes tenentur reſtituere. Eccleſia autem, non peccat, & delictū perſonę non debet nocere illi, nec etiam te-
2 neri; vnde quando excuſantur à peccato alienans, & accipiēs, excuſantur ſimiliter à reſtitutione, & ad ſciendum, quando à peccato excuſantur, eſt neceſſariò conſideranda qualitas perſonarum, negotiorum, & erroris, aut ignorantię, an ſit iuris, aut facti, & qualis, iuris, aut diuini, vel humani, an clari, aut dubij, vt videre eſt apud *Felin. in cap.* 4. *n.* 24. *de præſumpt.*

Quoad forum autem exterius, idem reſpondendum, ſi idem probatur in eo, quod in interiori, ſed frequenter in exterioris iudicādum eſt ſecundum præſumptiones aliquas allegatas, & probatas, quæ frequenter ſunt contrariæ veritati, & conſequenter contrariū tunc eſt iudicandum in illo foro.

SVMMARIVM.

1 *Pœna alienantium bona Eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur.*

2 *Alienans bona Eccleſiaſtica in nonnullis caſibus abſque ſolemnitate à pœnis excuſatur.*

3 *Verbum* præſumpſerit, *quid denotat.*

Pœne alienantium bona Eccleſiaſtica quot, & quænam ſint.

RESOLVT. CXXI.

1 Pœnę demum, quas patitur malè alienās prædicta bona, hæ ſunt, nam primò in excommunicationem ipſo facto incidit, vt habetur *in extrauag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alie.*

Secundo ipſo facto priuatus eſt beneficio Eccleſiaſtico, cuius bona alienauit, & ſine alia declaratione vacare cenſetur, & idcirco conferri liberè poteſt ab ordinario, ad quem eius collatio pertinet, vt dicitur in eadem extrauagan.

Tertio eidem amplius illuc conferri non poteſt, vt ibi dicitur.

Quarto, Epiſcopus, vel Abbas ingreſſum Eccleſiæ interdictum habet, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo indurato perſeuerint, ipſis menſibus elapſis sūt ſuſpenſi ab adminiſtratione ſeu Eccleſiæ, ſeu monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus, vt habetur *in d. extrauagan.*

Quin-

Quinto per ſententiam depôni poſſunt *gloſ.in cap. monemus 2. q. 2.& Abb. in c.ſi quis Presbyterorum,n.10.de rebus Eccleſ. non alien.*

Poſtremò mortiferè peccat, id quod probant quia ipſo iure ſunt excômunicati præter prædictas pœnas; nam excommunicatio maior, non inſertur, niſi pro lethali peccato *cap.nemo,& cap.nullus* 11.q.3 .& facit *cit.cap. ſi quis Presbyterorum,& Vgolin.de poteſt. Epiſc. c.*14.§.6.

2 A prædictis tamen pœnis excuſatur alie-
nans in nonnullis caſibus; primò ex bona fi-
de; quia dicitur in *tex.* præſumpſerit, quod ver-
bum denotat dolum atque temeritatē *Bald.*
3 *conſ.486.n.5.vol.5. Arch.in c.ſi quis ſuadente*
17.q.4.& *Nauar.* in proprijs loquens terminis
conſ.19.de rebus Eccl.non alien. Secundò reuo-
catio alienationis, & pœnitentia ante realē,
& pacificam traditionem etiam excuſat *d. c.
ſi quis Presbyterorum,& ibi gloſ.verbo celeriter,
Couar.lib.2.var.reſol.cap.* 16.*n.*7. reuocatio n.
poſt traditionem non excuſat à cenſura, *Na-
uar.conſ.3.n.4.de reb.Eccl.non alien.* Tertio ex-
cuſat ignorantia facti probabilis, ac ignoran-
tia iuris in perſonis non ita peritis, *Nauar. in
manual.confeſs. cap.* 23.*n.* 44. faciunt in argu-
mentum *tex.in cap.ſi celeriter, & c.ſi Apoſtoli-
cæ extr.de cler.excommunicat.miniſtran.* iuncto
cap.cos de tempor.ordin.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Pœna priuationis beneficij ipſo iure alienanti datur abſque ſolemnitate.*
2 *Sententia declaratoria requiritur ad mittendum beneficium alienātis bona Eccleſiaſtica abſque requiſitis.*
3 *Pœna inflicta ipſo iure ſemper Iudicis declarationem requirit tàm in fori, quàm conſcientiæ, num.*4.

An pœna priuationis beneficii ipſo iure inflicta contra alienantes bona Eccleſiaſtica ſine ſolēnitate intelligatur ipſo iure abſque declaratoria.

RESOLVT. CXXII.

INter pœnas inflictas ab extrauag. ambi-
tioſę, contrā alienantes bona Eccleſiaſti-
ca abſque ſolemnitate, quoad beneficiatos,
1 eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius
bona alienauerint. Quæſtionis nunc eſt, an re-
quiratur ſententia declaratoria illiuſque exe-
cutio per Iudicem, cui reſpondetur quod cō-
munis reſolutio Scribentium eſt pro affirma-
tiua, prout extare videtur in proprijs termi-
nis *Paulinæ Henriquez lib.* 13. *de excommun. c.*
56.*Quaran.ſumm.Bullar. verſ.alienatio, in fine,*
3 vera eſt ratio, quoniam pœna inflicta ipſo iu-
re, requirit ſemper Iudicis declaratoriam, in
quam pęnam neminem incidere antea teſta-
tur *Achil.de Graſſ.decif.*1.*de pœnis,Gram decis.*
50 *Surdus decis.* 143. *Gaſpar. Theſaur. decis.* 40.
Anton.Faber.decis.3.de pęnis, & ita totū mun-
dum ſeruare teſtatur *Magon. decis.* 16. *Gram.*
4 *citat.decis.* quod adeò verum eſt; vt procedat
pariter in foro conſcientiæ, quoniam pœna
ipſo iure inducta non habet locum in foro
conſcientiæ ante condemnationem *gloſ. in
cap.fraternitas* 12.*quæſt.*2.*Felin.in cap.* 1.*n.* 41.
de conſtit.Nauar.in manual.cōfeſſ.cap. 23. *n.*66.
*Molin.de iuſtit.& iur.diſputat.*86.

Finis Praxis alienationis rerum Eccleſiæ.

Praxis Iuriſpatronatus.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus quibus modis acquiratur.*
2 *In fundatione iuriſpatronatus exigitur conſenſus Epiſcopi, & an ſufficiat ex poſt facto interuenire.*
3 *Regula fundationis, & donationis ampliatur varijs modis.*

Iuſpatronatus quibus modis probetur.

RESOLVT. CXXIII.

REiectis omnibus probandi modis,
quibus olim probabatur iuſpatro-
natus, nunc per ſanctiſſimam diſ-
poſitionē *Concilij Tridētini ſeſſ.*25.
1 *de reformat. cap.* 9. ad tres tantummodò pro-
bationis ſpecies reducitur, ſcilicet duas quo-
ad patronatus priuatorum, & alteram quo-
ad perſonas potentes, vniuerſitates, cęteroſ-
que, in quibus vſurpatio præſumitur. Prima
igitur eſt per authenticum inſtrumentum fū-
dationis, vel donationis, quoniam præfatis
modis, & non aliter tàm inter laicos, quàm
clericos iuſpatronatus acquiritur, *gloſ.* com-
muniter recepta *in cap.piæ mentis,* 16.*quæſt.*7.
cap.3.de iurepatronat. Nauar.conſ.7.eod.tit.

Intellige primo, dummodò in tali funda-
tione, ſeù dotatione interuenerit auctoritas,
ſiuè conſenſus Epiſcopi, & non alias, *cap. no-
bis,& ibi DD.de iurepatronatus, Rota diuerſ. in
decis.*222.*&* 223.*n.*3.*par.*1.*& in decis.* 85. *par.*
2.& fuit pluries per eandem Rotā reſolutū, &
ſignan-

Digitized by Google

ſignanter in vna Imolen. iuriſpatronatus 18. Nouembris 1578. coram Cantuccio. & iterũ in vna Toletana iuriſpatronatus 18. Martij 1602. coram Corduba, & facit *deciſ. 99. par. 2. diuerſ.*

2 Qui conſenſus ſufficit, quod interueniat ex poſt facto, Rota in vna Aquen. iuriſpatronatus 7. Nouembris 1601. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & præſumitur interueniſſe ex diuturnitate temporis, vt fuit reſolutũ per Rot. in vna Romana iuriſpatronatus 10. Martij 1595. coram Illuſtriſſimo Millino, *Caputaq. in dec. 185. par. 2.* & fuit pariter deciſum in vna Lucana Cappellæ 20. Iunij 1597. coram Seraphino, non tamen præfatus conſenſus poterit præſtari per Vicarium Epiſcopi abſque ſpeciali mandato, *Cald. conſ. 3. de offic. Vic. Ferret. conſ. 327. & conſ. 343. & 344. Rot. deciſ. 2. de confirma. vtili, vel inutili*, Rota in vna Placẽtina de Mirabel. coram Litta, & an, & quãdo præſumatur facultas Vicarij, qui iuripatronatus cõſentijt, vide *Rot. in deciſ. 96. par. 1. diuerſ.* Capitulum tamen Sede vacante poteſt dare licentiam volenti ædificare Eccleſiam, vt fiat patronus, *Calder. conſ. 3. de iurepatr.* & an Regulares poſſint ædificare ſine licentia Ordinarij vide latiſſimè per *Rodriquez 2. tom. quæſt. regul. q. 49. art. 3.*

3 Intellige, & amplia ſecundo, vt fundans, conſtruens, vel dotans Eccleſiam, ſeù beneficium, acquirat iuſpatronatus, etiam ſi illud non reſeruauerit, dummodò expreſsè non remiſerit, *cap. nobis, de iurepatron. Rot. in deciſ. 5. eod. tit. in antiquis, & in deciſ. 67.* fundans tamen Eccleſiam, ſeù Cappellã poteſt in totũ, vel pro parte remittere iuſpatronatus, & limitare illud inducere in præiudicium hæredum, vel deſcendentium, vt ſibi placuerit, *cap. ſignificauit, de teſtament. cap. 1. de iurepatron. in 6. Rota diuerſ. in deciſ. 385. par. 1. nu. 14.* & iterũ fuit tentum in vna Cremon. iuriſpatronatus 18. Maij 1578. coram Robuſterio, & iterum in vna probationis iuriſpatronatus, 6. Iunij 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

Declaratur tertio, ita demũ acquiri iuſpatronatus ex dotatione, ſi ſit cõgrua, & ſufficiens, nam dotans inſufficienter, non efficitur patronus, *cap. quicunque, 16. quæſt. 7. Abbas in cap. ad audientiam, de Eccl. ædific. n. 4. Rota in deciſ. 528. ſub n. 2. par. 1. diuerſ.* & cenſuit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba: *Dotans inſufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit iuſpatronatus, ſed dicitur benefactor.*

Declaratur quarto, vt acquiratur ex dotatione Eccleſiæ etiam iam conſtructæ, & etiã iam conſecratæ, quando eſſet abſque dote, & cum conſenſu Epiſcopi id fieret, *Innoc. in rubric. de iurepatr. Rot. in deciſ. 528. par. 1. diuerſ. & in dec. 99. part. 2. Balb. in deciſ. 69. Mainar. in dec. 63.*

Declaratur quinto, quòd licèt ex donatione acquiratur iuſpatronatus, non tamen ex ſimplici donatione legato, vel largitate bonorum, niſi hæc fiant pro doto tacitè, vel expreſsè, quia ſimpliciter donans, vel legans videtur potius benefactor, quàm dotator, & acquiſitor iuriſpatronatus, & iura indulgent iuſpatronatus non benefactori, ſed dotanti, *cap. filijs, 16. quæſt. 7. Rota diuerſ. in deciſ. 167. n. 3. par. 2.* & iterum fuit per eamdem Rot. deciſum in vna Imolen. iuriſpatronatus, 7. Iunij 1577. corã Cantuccio, & in vna Aretina cappellaniæ iuriſpatronatus, 16. Decẽbris 1594. coram Seraphino.

Declaratur ſexto, quòd ſub verſ. concilij dotationis, vel fundationis comprehenditur etiam illud, quod acquiritur per ædificationem, *Mainard. in dec. 69. par. 3.* illud tamen intellige, quando Eccleſia eſſet penitus diruta, ſeu deſtructa, ita vt noua conſecratione indigeat, nam in tali caſu acquiritur iuſpatronatus perinde, ac ſi ab initio conſtrueretur, quãuis reficiens Eccleſiam non penitus deſtructam, non efficiatur patronus ita *gloſ. in cap. 3. de iurepatronatus, Rota diuerſ. in deciſ. 598. nu. 1. & 2. par. 1. & in deciſ. 206. par. 1. & in deciſ. 306. par. 1. & in deciſ. 269. par. 2. diuerſ.* & iterũ fuit per eandem Rotam deciſum in vna regimen. Archipresbyteratus, 15. Ianuarij 1553. coram Auguſtino.

Declaratur ſeptimo, quod ſub verbo pariter dotationis, vel fundationis comprehẽditur illud, quod prouenit ex cõſtructione, quãuis nulla de eo fiat mentio, vt apparet ex decreto eiuſdem *Concilij ſeſſ. 14. de reformat. c. 12. Seraph. in deciſ. 518. Menoch. in tract. de præſump. lib. 3. præſumpt. 9. à n. 6.*

Declaratur octauo, quod fundare Eccleſiã propriè dicitur, qui fundum dat, ſeu aſſignat, in quo Eccleſia conſtruatur, ſeu ædificetur, *c. Abbas, 18. q. 2.* & latè ego ipſe *in dec. 22.*

SVMMARIVM.

1 *Pro forma eſt, vt patronatus probetur authenticis ſcripturis.*

Dixi authenticis documentis.

RESOLVT. CXXIV.

1 QVoniam non ſufficit probare fundationẽ patronatus per teſtes, cũ pro forma, & ſubſtãtia requiratur probatio per authenticas ſcripturas, *Gonſalez gloſ. 18. n. 79. in 8. regul. cancel. Piaſeg. in praxi par. 2. c. 5.* & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij

cilij per hæc verba, *Congregatio Concilij cenſuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas ſcripturas, & regulam eſſe conſtituẽdam, quod probatio per teſtes non ſufficiat.*

SVMMARIVM.

1 *Authentica documenta, quæ dicantur.*
2 *An liber viſitationis ſit authenticus.*
3 *Arma, & inſigna an probent iuſpatronatus.*
4 *Inſtrumentum faciens mentionem alterius inſtrumenti an probet.*
5 *Bulla Epiſcopi an probet.*
6 *Iuſpatronatus an probetur confeſſione Epiſcopi.*

Quæ authentica documenta dicantur.

RESOLVT. CXXV.

1 SCriptura authentica dicitur, propriè, quæ conficitur per Actuarium publicum cum duorum, vel trium teſtiũ ſubſcriptione, *gloſ. in cap. 1. in verbo ſcriptura, de fide inſtr.* & tunc dicetur probatio probata, *Verall. in deciſ. 421. par. 2. & in deciſ. 256. par. 3. Thoming. in deciſ. 22. Coler. in dec. 129.* ex quo infero ad varia in praxi digna.

2 Primo infertur, quòd libri viſitationum licèt probent, quo ad viſitationem perſonarũ, & ſacramentorum, *Verall. in dec. 158. par. 2. Valaſc. in deciſ. 10. Iafred. in deciſ. 179.* & paſſim ſeruat Rota Rom. vt refert *Seraphin. in deciſ. 99. par. 1.* non tamen ſufficerent ad probandũ iuſpatronatus, & cum fiant abſque cauſæ cognitione, ita *Piaſeg. in prax. Epiſcop. par. 2. cap. 5. nu. 7.*

3 Infertur ſecundò, quòd arma, inſigna, literæ, ſiue epitaphia inſcripta in lapidibus marmoreis licèt, ſi fuerint de recenti, nullo modo probent *arg. l. fin. C. de relig. & ſumptibus*, in antiquis verò iunctis alijs adminiculis coadiuuant ad probandum iuſpatronatus, ita *Polid. Ripa deciſ. ſeu obſeru. 68. Gud. Pap. in deciſ. 341. Caputaquen. in deciſ. 190. par. 3. Anna ſing. deciſ. 283.* pulchrè *Seraph. in deciſ. 1141. par. 2.* & fuit optimè reſolutum in Rota Romana in vna Hiſpalen. de las cueuas 13. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Pamphilio, & iuſta hanc etiam opinionẽ quotidie practicari in Cur. Arch. epiſc. Neap. & plures ubi deciſũ refero ego ipſe *in dec. eiuſdẽ Curiæ 293.* vbi multa ad hoc.

4 Tertio infertur, quod neque pariter dicetur authẽticũ quo ad probationẽ iuſpatronatus inſtrumẽtũ, in quo enũciatur aliud inſtrumentum, vbi fit mentio de fundatione *Affl. in dec. 173. Achill. de Graſſ. in dec. 1. de offic. deleg. Ant. Faber in dec. 15. C. de edendo*, quẽadmodũ etiam ad probandã fundationem iuriſpatronatus non ſufficit præſentatio inſtrumẽti conſtitutionis procuratoris ad præſentationem inſtituendi, quia id vel vſurpatione, vel præſcriptione cõtingere poterit, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur *Mohed. in dec. 2. de iurepatronatus.*

5 Quoad hunc tamen effectũ dicitur authẽticum documentum Bulla Epiſcopi, ſeu conſenſus in ſcriptis datus ad fundandum, conſtruendum, ſiue dotandum, *arg. tex. in c. poſt ceſſionem*, iuncta *gloſ. de probationibus*, quidquid dicat *Gram. in deciſ. 81.*

6 Infertur tertio, quod neque probatur confeſſione Epiſcopi aſſerentis, tale beneficium eſſe de iurepatronatus, *Bal. conſ. 5. vol. 1. Ripa conſ. 28.* & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit *Caputaqu. in dec. 138. par. 1.* Animaduertendum tamen eſt, plurimum eſſe tribuẽdum ſententijs Ordinariorum ad fauorem iuriſpatronatus, & præſentatorum, ſi latæ reperiantur, *Seraphin. cit. dec. 1141.* & fuit pluries per Rot. reſolutum in vna Taurinen. beneficii, 5. Martij 1564. coram Orano, & iterum in vna Comẽſ. cappellaniæ 17. Iunij 1591. coram Pẽna, & ratio eſt, quoniam Ordinarij non ſolent multũ facere iſtis præſentationibus, *Rot. in dec. 1. de iurepatronatus, in nouis, Card. Paleot. in dec. 23. Card. Put. in deciſ. 172. lib. 1. & in deciſ. 242. lib. 2.* de enunciatiuis verbis, quid coadiuuent vidi *Rot. in deciſ. 11. de iurepatron. in nouis.*

SVMMARIVM.

1 *Authentica documenta quid continere debent, cũ multis alijs.*

Authentica documẽta quid continere debent.

RESOLVT. CXXVI.

1 REſpõdeo quod, vt ſcriptura dicatur authentica debet continere omnia requiſita à iure neceſſaria tã in confectione, quàm in extractione quorũ plura enumerãtur vltrà *Abb. c. fin. de fide inſtrumentorũ* etiã per *Affl. in dec. 6.* inter requiſita etiam adhiberi debet citatio partis ad dicendum contra iura tempore productionis, quia alias non probarent nec dicerentur de actis, *Rota in dec. 1. de fide inſtrumentorum in nouis, Veral. in dec. 99. par. 2. & in dec. 117. par. 3. de Graſſis in dec. 16. num. 4. de probat. Caſſad. in deciſ. 8. de reſcriptis, & in dec. 12. ſuper regulis Cancel. Farinac. in deciſ. 800.*

Limita primo concluſionem de citatione partis, vt nõ procedat primo quando inſtrumenta fuerit extracta partim ab eiſdem Notariis, partim à ſucceſſoribus in officio, & habentibus facultatem Regiam illa extrahẽdi, quia cenſentur eſſe in forma probanti iuxta

dec.

Digitized by Google

dec. Putei 14. de fide inſtrumētorum, Caputaquen. in dec. 351. *part.* 2. nec in his terminis loquitur *cit. dec.* Rotæ prima de fide inſtrumentorum, pro vt ita cenſuit Rota Romana in vna Mediolen. iuriſpatronatus 29. Ianuarii 1589. coram Comitulo.

Limita ſecundo, quando pars eſt in cauſa ne formiter extrahātur cum in odium impedientis quoquo modo legitimam extractionem ſtetur ſcripturis informibus cum earum ſimplici copia, *Bald. in l. publicati num.* 8. *& ſequenti, Cod. de teſtamentis, Dec. in conſ.* 36. *Rota diuerſ. in deciſ.* 159. *lib.* 2. & ita pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Cartaginen. portionis 14. Nouembris 1594. coram Seraphino, & iterum in vna Aſtorienſ. prioratus 13. Maij 1598. coram Illuſtriſ. Millino.

Et vltra citationem neceſſe erit etiam recognoſcere inſtrumenta *Caputaquenſ. in deciſ.* 99. *n.* 2. *part.* 2. licet in inſtrumentis antiquis vltra 70. annos talis recognitio non ſit neceſſaria *Caputaquenſ. in deciſ.* 5. *par.* 3. *Puteus in deciſ.* 152. *lib.* 1. neque in alijs caſibus, de quibus per eundem *Puteū in deciſ.* 359. *lib.* 2. *Boer. in dec.* 154.

SVMMARIVM.

1 *Per multiplicatas præſentationes præſumitur titulus fundationis.*

2 *Amplia etiam ſi præfata præſentationes eſſent interpellata.*

3 *Multitudo verificatur in tribus.*

De ſecunda ſpecie probationis iuriſpatronat.

RESOLVT. CXXVII.

Secunda ſpecies probationis quoad perſonas etiam priuatas eſt per multiplica-
1 tas præſentationes à tēpore immemorabili, aliaſuè ſecundum iuris diſpoſitionem, & taliter facta probatio præſumitur titulus fundationis, *Biſignet. in dec.* 4. *de probat. Card. Puteus in dec.* 205. *lib.* 1. *Rota diuerſ. in dec.* 707. *n.* 2. *par.* 1. *Achil. de Graſſis in deciſ.* 4. *de iurepatronatus, Mohed. dec.* 3. *eod. tit.* & fuit reſolutum in vna Mediolan. iuris patronatus.

Quod ampliatur procedere licet neq; per inſtrumenta præſentationum, neq; per teſtes de immemorabili deponentes nulla fiat enūciatio, nec mētio de fundatione, vel dotatione, *Achil. de Graſſis cit. dec.* 4. *nu.* 7. *de iurepatronatus, Rota diuerſorum in dec.* 792. *nu.* 11. *part.* 1. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba, *Iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus continuis, vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, & dotatione.*

2 Ampliatur ſecūdo vt præſentationes multiplicatæ probent iuſpatronatus, dato, quod eſſent interpellatæ, & non ſucceſſiuæ, *Caſſad. dec.* 2. *n.* 7. *de probat. Taniſ. dec.* 84. Maximè ſi præfatas præſētationes probetur effectuatas fuiſſe ob ſucceſſiuam vacationem per obitū præſentatorum iuxta *conſ. Oltrad.* 219. *n.* 2. cū alijs deductis per Rotam in vna Reatina beneficij 17. Iunij 1577. coram Seraſino, & eſt *eiuſdem dec.* 337. & ratio eſt quia probatis extremis media præſumuntur, *Caſſad. in dec.* 4. *de iure patronatus, Cotta dec.* 92. *Seraphinus deciſ.* 1141. & fuit pluries per Rotam deciſum, & præſertim in vna Cæſarauguſtana Cappellania 4. Maii 1579. coram Illuſtriſſ. Blāchetto, & iterum in vna Bonon. parochialis 1578. coram Brauo, & tandem in vna Cappellaniæ coram Illuſtriſſimo Lancellotto.

Et multiplicatio præſentationum eſt neceſſaria, *Cauale. in deciſ.* 17. *n.* 10. *& ſeq. par.* 2. requirit tres præſentationes, vt cenſeatur ſatisfactum menti Concilij, quod videtur etiā de mente *Achil. de Graſſ. in deciſ.* 7. *de iurepa-*
3 *tronatus*, nam multitudo verificatur, & conſiſtit in tribus *gloſ. in l.* 1. *§. hoc reſcripto, ff. ad Syllan. & in §. fin. inſtit. de iure perſon.* tamen in Curia Archiepiſcop. Neapol. quotidie practicatur, vt duæ ſufficiant, quia alias difficilis eſſet probatio, vt refero ego ipſe in *dec.* 122.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis quomodo probetur.*

2 *Teſtes deponentes de immemorabilis quid deponere debent.*

3 *Immemorabilis an probetur per ſcripturas.*

Dixi a tempore immemorabili.

RESOLVT. LXXVIII.

1 Sed quomodo immemorabilis probetur, grauis eſt inter DD. controuerſia, & per teſtes non dubitatur dummodo concurrant poſita per *glo. in cap.* 1. *de præſcriptionibus in* 6. vt ſunt, primo, quod teſtes ſint ad minus 54. annorum, & de 40. teſtificentur de viſu Secūdo quod teſtes neceſſario dicant communē opinionē eſſe, quod de cōtrario vſu nō extet memoria. Tertio quod teſtes ita ſēper vide-
2 rint, & audierint. Quarto quod nūquā fiēt it obſeruatum contrarium, quæ requiſita vltra *gloſ. in cit. cap.* 1. ponūtur à *Mining. ceut.* 1. *deciſ.* 30. *Mohed. in deciſ.* 12. *de iurepatronatus, Viu. in deciſ.* 77. qui dicit in cauſis matrionialibus debere nominari duos ex maioribus, *Caputaq. in dec.* 290. *part.* 3. *& in dec.* 291. *eod. lib. Guid. Papa in dec.* 357. *Capyc. in dec.* 194.

An autē præfati teſtes debeant deponere

H in

in vniuerſum de omnibus quatuor requiſitis, vel ſufficiat, vt duo de duobus, & alij de reſiduis, & reſpondeas, quod licet in Regia Camera Summariæ referant quidam fuiſſe iudicatum vnumquemque teſtium debere deponere de omnibus requiſitis, verumtamen poſtea hoc nõ fuit admiſſum in Sacro Conſilio, vt apparet ex *deciſ. de Franch.* 56. eſt enim difficilis probationis, merito debent coniungi ad faciendum vnum totum, *Franch. in dec.* 80. & in factis antiquis mille præſumptiones etiã imperfectæ ad probandum coniunguntur, *Card. Put. in deciſ.* 101. *lib.* 2. quomodo autem fiat probatio in antiquis, Vide *Guid. Pap. in deciſ.* 357. *Bellam. in deciſ.* 70. *Card. Puteum in deciſ.* 76. *& in dec.* 78. *lib.* 1.

Sed controuerſia principalis videtur an immemorabilis poſſit probari per ſcripturas, & reſpondendum eſt cum diſtinctione, cum qua alias tranſiuit *Rota*, vt patet in *deciſ.*
3 583. collecta à *Farinacio* vbi fuit dictum, quod licet non poſſit probari directè negatiua hæc non eſſe memoriam in contrarium, tamen bene per indirectum, vt in ſimili dicunt DD. poſſeſſionem directè inſtrumentis non probari, vt per *Abbat. in cap. nobis, n.* 5. *de præſcriptionibus, Soccin. conſil.* 105. *in fine vol*... exempli gratia ſi per inſtrumentum probetur per centum, & amplius annos continuatos fuiſſe aliquos præſentatos ad aliquod beneficium præmortui, vtique prolatũ quoque erit quod alio modo prouiſum non fuerit de d. beneficio, & non conſtare contrarij memoriam, factum enim affirmatiuum continuum habet implicitam negatiuam ſui contradictorij.

S V M M A R I V M.

1 *Immemorabilis non ſuffragatur, quando conſtat de iniuſto, & inualido titulo, hic mala fide verſ. ſeq. & in fine quando lis eſſet inter ipſos præſentatos.*

Vis præfatæ immemorabilis quibus caſibus ceſſet.

RESOLVT. CXXIX.

QVamuis plures ſub ſe cõtineat effectus, de quibus 30. enumerat *Gaſpar Teſſ. in deciſ.* 27. aliquid per *Ozaſ. in dec.* 101. *de Franch. in dec.* 156. *Ioſeph Lud. in deciſ. Peruſ.* 105. tamẽ nonnulli reperiuntur caſus, in quibus non ſuffragatur, etiam quoàd probandum ius patronus inter quos ſunt. Primus quando conſtaret de iniuſto, & inualido titu-
1 lo, atque infecto; quia tunc nihil operatur, quamuis legitimè eſſet probata, vt cẽſuit Sacra Congregatio Concilij, *Paris de confident. quæſt.* 28. *Gonzalez gloſ.* 18. *nu.* 48. *Triuiſ. in dec.* 55. *n.* 69. *lib.* 2. ratio eſt quoniam cum conſtet de veritate infecti tituli, & infecti principij, & ſic ſimus in claris, ceſſat præſumptio, quæ ex præſcriptione immemorabili reſultat, ita *Vorall. in deciſ.* 314. *par.* 3. *Creſcent. in deciſ.* 21. *n.* 4. *de probationibus, Card. Puteus in deciſ.* 189. *nu.* 5. *lib.* 1. *& in deciſ.* 222. *lib.* 3. *dec.* 436. *lib.* 2. *Rota diuerſ. in deciſ.* 731. *nu.* 18. *par.* 1. *Triuiſ. cit. deciſ.* 55. *par.* 2. exemplificari poterit præfata ratio, puta ſi appareat, quod fuerit vſurpatum iuſpatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione *Gonzalez loco cit. num.* 48. *Paris. vbi ſupra nu.* 240. vbi refert ita declaraſſe Sacram Congregationem.

Secundus caſus eſt, quando conſtaret de mala fide *cap.* 1. *de præſcriptionibus, c. fin. eodem,* & ita deciſum refert *Miſing. cent.* 1. *obſer.* 30. *Iaffred. in dec.* 69. *Balb. de præſcriptionibus par.* 3. *tit. de bona fide, quæſt.* 6.

Item requiritur ordo præſcriptus à Conc. in probatione iuriſpatronatus, quando cum Eccleſia, ſeu Ordinario, non autem quando inter ipſos præſentantes de illius pertinentia ageretur, quo in caſu leuiores ſufficiunt probationes, vt fuit reſolutum in vna Pampilonen. beneficii de Lanzi 10. Aprilis 1595. & 20. Nouem. eiuſdem anni coram Mãtica, & alias ſæpius ſecundum *Gonzal. gloſ.* 18. *nu.* 59. & habetur etiam apud *Farin. dec.* 526.

S V M M A R I V M.

1 *Verba* aliaſne ſecundum iuris diſpoſitionem *quid denotant.*
2 *Titulus conſtructionis ſufficit ad probandum iuſpatronatus, & quare.*
3 *Immemorabilis probat legitimum titulum.*
4 *Iuſpatronatus probatur per famam concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione.*
5 *Iuſpatronatus in antiquis probatur per ſolam famam.*

An reperiatur alius modus probandi iuſpatronatus quam fundationis.

RESOLVT. CXXX.

EX verbis Concilii Tridentini in verſ. *aliaſne ſecundum iuris diſpoſitionem*, colligitur reperiri alium modum, nam iſta verba signi-
1 ficant idem, quod alio modo, *Caputaquenſ. in dec.* 219. *nu.* 5. *par.* 1. *Card. Puteus in dec.* 170. *lib.* 3. vnde ſi probatur titulus conſtructionis,
2 quamuis non exprimatur expreſſe à Concilio, nihilominus ſufficeret, & ſatisfactum eſſet illius diſpoſitioni, *Caputaquenſis in deciſ.* 113. *part.* 2. *Rota diuerſ. in dec.* 588. *n.* 1. *part.* 1. *Caſſad. in deciſ.* 6. *nu.* 7. *de iurepatronatus*, ratio eſt, quia li-

licet Concilium præſeruet iuſpatronatus cõpetens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud, quod alias poteſt probari ſecundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis *aliaſue* quod ſepè Rota cenſuit, vt patet ex *Gabrieli in conſ.192.& in conſ.198.lib.2. Menoch.conſ.241.n.1.& 7.lib.3.& in conſ.336. lib.4.Rota diuerſ.in dec. 331.part. 2. & in deciſ. 698.par.1. ſub num.4.* vbi habetur quod in his perſonis in quibus nõ præſumitur vſurpatio, nil immutatur per Concilium, ſed relinquitur in diſpoſitione iuris communis, ut dicit *Gonzalez gloſ.18.nu.54.*

Vnde non ſolum iuſpatronatus probatur ex immemorabili *Valaſc.dec.163.* quæ probat
3 legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, *Abb.in cap.quærelam, num.9.de electione Felin.in cap.cauſam, num.6.de præſcriptionibus, Mohed.in deciſ.3. de iurepatronat. Rot. diuerſ.in deciſ.214.& in dec.220.lib.2.eadem Rot.in dec. 243.& in dec. 254. lib.3.par.3.* & iterum eadẽ Rota in una Pamphilonen. Beneficij 13. Ianuarij 1557. coram Litta.

Sed etiam probatur per famam, concur-
4 rente longiſſima quaſi poſſeſſione præſentandi ſecundum iuris diſpoſitionem, *Achil. de Graſſ.in dec.4.nu.10.de iurepatronatus, Card.Puteus in dec.60.& in dec.140.in fin.lib.1.Rota diuerſ.in deciſ.481.lib.3.par.3.diuerſ.* & fuit dictũ in vna Imolen. iuriſpatronat⁹ 28. Maij 1584. corã Pamphilio, quæ eſt *1.par. diuerſ.dec.792.* & iterum in vna Aretina Cappellę coram
5 Litta, quamuis in antiquis ſolum famam probare iuſpatronatus abſque poſſeſſione, ita vt non cenſeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reſolutum in vna Tiraſonen. iuris præſentandi 5. Maij 1593. corã Penna, & iterum in eadem 24. Ianuarij 1594. coram Litta.

SVMMARIVM.

1 *Vſurpatio iuriſpatronatus in quibus præſumatur perſonis.*
2 *Iuſpatronatus ſpectans ad familiam DD. de Carracciolis, ſiue ad alias eiuſdem qualitatis præſumitur ex vſurpatione.*
3 *Vltimum ſtatum poſſeſſionis in beneficijs ad effectum manutenſionis ſufficere quomodo intelligatur.*
4 *Prouiſiones Apoſtolicæ beneficij ſtatum non mutant.*
5 *Teſtes de familia, iuſpatronatus non probant, neque habentes intereſſe in cauſa.*
6 *Sententia, quæ non verificatur ex actis, non probat.*
7 *Sententia quando dicitur antiqua.*
8 *Epiſcopatus qui poſſidentur per Cardinales præſumuntur ex vſurpatione, & quare.*

De tertia ſpetie probationis.

RESOLVT. CXXXI.

IN perſonis verò potentibus, ſeu vniuerſitatibus plenior, & exactior probatio exiguitur, quoniam vltra ſupradicta requiritur, vt præſentationes ſint continuatę, non minoris ſpatio quã 50. annorũ, & authenticis ſcripturis probentur.

Cuius probationis ratio eſt, quia in præfatis perſonis præſumitur vſurpatio, vt ſecundum *Butri.in cap.cum dilectus, verſ.2. de officio delegati Ptolom.in deciſ.86. Cardin.S.Cruc.dec. 70.Pereg.in dec.22.Card.Puteus in dec. 59.n.1. lib. 1.* & iuxta alias Rotæ deciſiones relatas per *Gonzalez in gloſ. 18.num.63.* eoque magis procedit in Italia, nam dicit *Card.Puteus in deciſ.205.lib.1.* quod propter receſſum Curiæ ab Italia omnes Domini, & populi cæperunt eſſe tiranni, & iura Eccleſiæ occupare.

Vſurpatio in quibus præſumatur.

RESOLVT. CXXXII.

1 REſpondeo, quod inter præfatas perſonas connumerantur Domini Caſtri, vt ſunt Domicelli, Comites, Marchiones, Duces ac Principes, vt de familia Columnæ, Vrſinorum, Sabelliorum tradunt *Card.Put.in dec.58. lib.1.Peregr.in deciſ.5.lib.1.Tolom. in deciſ.86. Caputaq.in dec.128.par.2.* quid dicit, ita deciſum, & iterum Rota reſoluit in vna Sabien. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Aldobrandino, & alias pluries fuit reſolutum in Rota.

Et ſic ampliatur, nedum in non recognoſcentibus ſuperiorem, verum etiam in recognoſcentibus *Card.Puteus in d.dec.59.lib.1.* & fuiſſe pluries in Rota reſolutum affirmat *Pariſ.de confidentijs, quæſt.28.ſub nu.243.* nam Barones huius Regni Neapol. habentur loco perſonarum potentium, ita vt in eis quoque præſumatur vſurpatio, & per cõſequens ſubintret forma tradita à Concilio ad probandum illorum patronatus, vt cenſuit Sacra Congregatio Concilii per hęc verba, *Congregatio cẽſuit Barones, & alios Dominos perpetuam iuriſdictionem obtinentes comprehendi in hoc decreto Concilij prout ſic illam refert Gonzalez in gloſ.18.nu.66.in verſ.in his perſonis;* hinc etiam fuit alias in Rota dubitatum ſi familia Caracciolorum dicantur de potentioribus, & tandem fuit deciſum, quod ſic, vt in vna beneficii S. Andreæ 24. Ianuarii 1571. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, cuius verba ſunt hæc.

Fuit concluſum D. Decium præſentatum à pa-

tronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentan-
1 *di non debere inſtitui, quia nec de fundatione, nec*
de dotatione eorum iuriſpatronatus, nec de anti-
quiſſimis præſentationibus conſtat, iuxta requiſita
à Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 9. ſed tantum do-
cetur de præſentationibus factis intra ſpatium tri-
gintanouem, accedit etiam, quia cum hoc iuſpatro-
natus ſpectet ad nobilem, & Ill. familiam DD. de
Caracciolis, ſiue etiam ad alias eiuſdem qualitatis,
videtur ex vſurpatione potius ac quaſi, non ex
2 *fundatione, iuxta dec. Creſcent. 13. quo caſu præ-*
ter immemorabilem temporis curſum, de quo, vt
dictum eſt, non conſtat, requiruntur etiam præſen-
tationes cõtinuatæ ſpatio quinquaginta annorum,
quod tempus nec minus adeſt, propterea ab eodem
Concilio in ijs caſibus nedum titulus iuriſpatronat.
ſi quis adeſſet, ſed ipſa quaſi poſſeſſio in totũ abro-
gatur, & irritatur, ita vt beneficium tanquam li-
berum poſſit à ſuis collatoribus conferri, & prædi-
cta facilius procedunt, quia ſtante lite orta ante
inſtitutionem de qua agitur, etiam de iure commu-
ni requiritur diſcuſſio plena proprietatis iuriſpa-
tronatus, conſ. Dec. conſ. 177. nu. 1.

Verum quia pro parte eiuſdem Decij allegatur
confeſſio facta per D. Octauianum in literis ſuæ
prouiſionis, quia Cappella hæc, de qua agitur, eſt
de iurepatronatus, licèt ſit hoc extra dubium, DD.
reſeruarunt hoc pariter iudicandum, ſi prò eo De-
cius audiri voluerit.

Et quia hoc nec ſit, neque fuerit, dicitur, quod
verbum in Bullis appoſitum, eſt generale, & in-
quit (aſſeritur) quod verbum tanquam generale,
& imperſonale, non cenſetur prolatum per impe-
trantem, Rota in antiq. 74. & 727. Caſſa. dec. 4.
de probat. nu. 9. Et iterum in cad. 19. Decemb.
1608. coram Atirebaten. quæ ſic ſe habet.

Propoſito dubio an conſtet de quaſi poſſeſſione
præſentandi ad Eccleſiam Sancti Andreæ de Ra-
battina extra, & propè ciuitatem Neapolitanam
apud litus maris, quæ ſit manutenen. ita vt Reue-
rendiſſ. D. Decius Caracciolus Archiepiſcopus Ba-
ren. præſentatus veniat inſtituendus, negatiuè re-
ſolutum fuit, nam & ſi ad effectum manutentionis
3 *ſufficiat vnicus actus, & vltimus ſtatus præſenta-*
tionis, cap. conſultationis, & ibi Abb. nu. 2. & 9.
de iure patronatus cap. querelam, de elect. Dec.
conſ. 134. nu. 1. & Creſcent. deciſ. 2. in fine de iu-
repatronat. procedit quando iuriſpatronatus exi-
ſtentia non controuertitur, ſed tantum agitur inter
plures patronos de illius pertinentia, Achill. dec.
5. nu. 3. de iurepatronat. Alioquin ex diſpoſitione
Concilij, & declaratione Cardinalium interpre-
tum requiruntur eædem probationes in poſſeſſorio,
quæ in petitorio, vt fuit dictum id Volterrana iu-
riſpatronatus 28. Maij 1593. coram Illuſtriſſimo
Mellino, & in Romana parochialis 31. Ianuarij
1602. coram Reuerendiſſimo Pacen.

In propoſito autem nullus titulus exhibetur, nec
inſtrumenta præſentationum continuatarum per
ſpatium centum annorum, prout requiritur fuit re-
ſolutum in Firmana iuriſpatronatus 8. Martij
1591. coram bon. memor. Orano, & in Barchino-
nen. vnionis 5. Decembris 1597. coram bon. me-
mor. Gipſio, ſed vt deciſum fuit, coram bon. me-
mor. Cardinali Lancellotto in hac eadem cauſa
die 29. Ianuarij 1571. omnes præſentationes intra
ſpatium 30. annorum continentur, videlicet ab
anno 1528. die 23. Ianuarij, quo fuit inſtitutus Fa-
bius Caracciolus præſentatus 6. Nouembris præce-
dentis vſque ad annum 1567. quo obijt Marius
Caracciolus, poſt cuius obitum inter Octauium
Brancatium prouiſum Apoſtolicum, & Decium
Caracciolum ſeniorem præſentatum à patronis fuit
introducta lis, & cauſa commiſſa in Rota, quamo-
brem nec ſubſiſtit probatio per famam, quæ non
admittitur niſi in antiquis, & concurrentibus con-
iecturis fuit deciſum in Tiraſonen. cappellaniæ 14.
Decembris 1608. coram Reuer. Caualerio, & in
primis longiſſima quaſi poſſeſſione, vt fuit tentum
in Imolen. iuriſpatronatus 28. Maij. 1584. quæ eſt
diuerſ. 792. part. 1. Adeſt quadragenaria, Caſſad.
dec. 2. num. 3. & 4. de probat. Put. deciſ. 60. in fin.
lib. 1. & fuit reſolutum in ſupradicta Barchionen.
coram bon. memor. Gipſio, & ad hoc non poſſunt
4 *deſeruire prouiſiones Apoſtolicæ, quæ non mutant*
ſtatum beneficij, Achill. deciſ. vltima, de iurepatro-
nat. & fuit dictum in Bononien. iuriſpatronatus
16. Ianuarij 1608. coram Reuer. Sacrato, ſed ea-
rum tempora de medio deducuntur, Guidobon. dec.
125. fuit deciſum in Bracharen. de Iuncas 19. De-
cembris 1597. coram Reuer. Decano.

Nec verò probatur publica vox, et fama, quia
ex teſtibus examinatis de hoc anno, vnus tantum,
videlicet primus iuxta primum deponit, quod au-
dierit publicè dici, quæ quidem verba important
famam, Caſſad. dec. 3. nu. 4. et 7. de probation. Ca-
putaquen. deciſ. 7. part. 2. et dec. 289. part. 3. ve-
rum ſubiungit, quod audierit à diuerſis perſonis, et
ſic dictum ſuum reſtringit, et alius teſtis examina-
tus de anno 1559. deponit à 30. annis citra, quod
verificatur etiam in vna die ante, Bartol. in l. Cel-
ſus, nu. 25. ff. de vſucap. et teſtis qui aſſeritur exa-
minatus in Curia de anno 1570. non eſt habendus
in conſideratione, propterea quod non appareat
quomodo fuerit examinatus; alij verò teſtis exa-
minati de anno 1531. ſunt de familia Caracciola,
& aliorum prætendentium iuſpatronatus, & ha-
bent intereſſe in cauſa, quare non merentur fidem,
5 *l. omnibus, et ibi Bald. num. 3. C. de teſtib. Roland.*
conſ. 3. nu. 55. vol. 1. Aym. conſ. 149. num. 14. Ne-
que poteſt fieri fundamentum in ſententia Ordina-
rij de anno 1528. in qua enunciat ſe vidiſſe in-
ſtrumenta præſentationum, & præſertim Bullam
bo. me. Alexandri Caraffæ inſtitutionis quond. Fa-
bij Aloiſij in dicta Eccleſia, quia hæc ſententia non
probat, cum non iuſtificetur ex actis, neque iudici
6 *creditur de aſſertionibus, niſi factæ ſint prævia cau-*
ſæ cognitione, et de illis appareat in proceſſu, Soc-
cin.

Digitized by Google

cen.conſ.47.n.11.vol. 4. fuit dictum in dicta Romana parochialis, & in Lauden.deuolutionis 23. Martij 1544.coram Reuerendiſs.Pacen.& in Sabien.aquæ 29.Martij 1604.coram me.Nec poteſt probari vti antiqua,Caſſad.deciſ.3.n.3.de probat.
7 *quia ſententia dicitur antiqua qando excedit 40. annos,cùm ſit lata anno 1528.& bis fuerit nota anno 1567. vltra quod in hoc caſu Domini cenſebant requiri probationem temporis immemorabilis, cum præſentationibus continuatis per ſpatium 50. annorum quæ omnes probentur effectum ſortita ex authenticis ſcripturis, poſito etiam quod nos verſemur in iurepatronatus potentium,propterea quod concurrant plures familiæ, quas non eſt veriſimile facile in vnum conſpiraſſe ad fundandam, vel dotandam Eccleſiam, Creſcent.de iurepat. Et quod dicitur proceſſiſſe ab vno ſtipite Caraceiola, ſed mediantibus fœminina fuiſſe diuiſum in plures familias, hoc non probatur, quin potius partes,& teſtes videntur aliàs aſſeruiſſe contrariũ, quam deciſ.habens inter poſtremo ſelectas per Farin.235.tom.1.par.2.*

Ampliatur ſecundo, procedere etiam in
8 Epiſcopatibus, qui tenentur, & poſſidentur per S.R. E.Cardinales, vt fuit reſolutum in Rota *in vna Sabien.beneficiorum 15.Nouembris 1582.coram Illuſtriſſimo Aldobrãdino*;nam viget eadem ratio ob abſentiam Summorum Pontificum, & Cardinalium, dùm Auenioni morabatur.

Amplia tertio procedere, vt præſumatur quoq; vſurpatio in perſonis enumeratis per *Card. Puteum in deciſ. 59.60.61.& deciſ.62. lib.1.*

S V M M A R I V M.

1 *Præſentationes continuatæ ſunt de forma* Sacroſan. Triden. Conc. *& quæ dicantur continuatæ.*

Præſentationes debere eſſe continuatas. an ſit de forma.

RESOLVT. CXXXIII.

1 RESpondeo affirmatiuè, quoniam *Conc.* dat pro forma,præter immemorabilẽ, & reliqua neceſſaria, quod præsẽtationes debeant eſſe continuatæ, & ſortitę effectum.

Amplia primo, vt per huiuſmodi decretũ cenſeantur ſublati modi,quibus de iure communi acquirebatur iuſpatronatus,vt reſoluit *Rota in vna Reatina iuſpatronatus, 20. Octobris 1587.*coram *Robuſterio, & in d.Sabien. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Aldobrandino.*

Amplia ſecundo, vt nec ſufficiant pręſentationes centum,vel ducentorum, annorum, ſi non ſint continuatæ, vt ſcilicet vna ſubſequatur aliam,quoniam ita oſtendit illud verbum, *continuatæ*, vt latè per *Marc. Ant. Bard. de tempore vtili cap.2.n.1.*& latiſſimè *cap.8.Iacobat.de Concilio lib.7. art.1.n.130. Stephan. de Feder.de interpet.iuris,par.1.n.126.*

Amplia tertio, vt neque ſuffragentur præſentationes continuatę per tantum tempus, vel maius, ſi omnes non fuerint effectum ſortitæ,& dicuntur effectum ſortitæ,quoties habuerũt effectum, vt quia Ordinarius cùm vacaret beneficium inſtituit quem præſentauit patronus, iuxta *deciſ. Rota*, teſte *Achill. de Graſſ.in deciſ.ſu. de iure patron.*latè *Maſcard. de probat.concluſ.121.col.3.*Inſuper, vt dicantur præsẽtationes effectuatæ,neceſſe erit, vt præſentatus acceptauerit, vt fuit deciſum in *Rota 4. Decembris 1551. coram Ant. Auguſtin.* & facit *Caputaq.in dec.131.p.2.*

S V M M A R I V M.

1 *Præſentationes,vt per ſcripturas authenticas probentur,eſt de forma.*

2 *Scriptura authentica iuſpatronatus deperdita,per teſtes probari non poteſt,& quare.*

Pręſentationes continuatas eſſe probandas per ſcripturas authenticas an ſit pro forma.

RESOLVT. CXXXIV.

1 RESponſio eſt affirmatiua, quia quando agitur de iurepatronatus harum perſonarum, Concilio non ſatisfit, quod probarentur præsẽtationes per teſtes,vt in propriis terminis fuit in Rota reſolutum *in d. Sabien. 15. Nouembris 1585.* hinc etiã facit,quod voluit Rota *in vna Archipresbyteratus, 2. Maij 1588. coram Pamphilio*, quod deficientibus
2 ſcripturis autheuticis, non ſufficit illas probare per teſtes, cum huiuſmodi probatio per inſtrumenta requiratur pro forma.

Amplia primo præfatam probationẽ eſſe neceſſariam nedùm, in probandis præſentationibus continuatis,verum etiam in probatione effectuationis illarum,quoniã in vtroq; caſu exigitur probatio per authenticas ſcripturas,vt voluit *Gonſalez glo.18.n.83.&* tenuit *Rota in d.Sabien.ſæpius adducta.*

Amplia ſecundo,vt neque adimpleri poſſit per æquipollẽs,nec vllo caſu probari poſſit per teſtes,*Rot.in dec. 199. nu. 3.& ſequent. p.3.*& ratio eſt, quia debet adimpleri ſpecificè,*Fel.in c.cum dilecta, nu.10.ampliat. 11.de reſcript.Dec.in conſ.112.n.3.Boer. in deciſ. 1. nu. 44. Segura in l.vnum ex familia,§.ſed ſi fundũ,n. 12.ff.de leg.1.*

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas parua tenetur probare iuſpatronatus iuxta formam traditam in* Conc. *& quare.*

2 *Iuſpatronatus vniuerſitatis paruæ, præſumitur ex vſurpatione, cum declarationibus.*

An in probatione iuſpatronatus paruæ vniuerſitatis deſideretur forma probandi tradita à *Concilio.*

RESOLVT. CXXXV.

1 RESpondeo, locum habere, etiam ſi communitas, ſeu vniuerſitas, ſit parua, quia
non propterea ceſſat hęc præſumptio conſiderata per Concilium, tum etiam, quia cum
generalitèr de vniuerſitatibus loquatur, nec diſtinguit inter vniuerſitates magnas, & paruas, nec nos diſtinguere debemus, *vulgata l. de pretio, ff. de public. in rem act.* tum etiã, quia rationes, propter quas Eccleſia præſumitur libera, & non de iurepatronatus, *ad not. in c. querelam, de elect.* militant pariter in quacunque vniuerſitate, nã poteſt eſſe, quod ex oblationibus fidelium, & hominum communitatis, Eccleſia fuerit conſtructa, non tamen animo acquirendi iuſpatronatus, *Achil. de Graſſ. in dec. 4. de iurepatron. Card. Put. in deciſ. 57. & in deciſ. 205. lib. 1. Creſcent. in dec. 13. Verall. in dec. 318. p. 2.* & q etiam in parua vniuerſitate
2 præſumatur iuſpatronatus ex vſurpatione, tenuit *Rot. in vna Bonon. iuriſpatronatus 20. Martij 1598. coram Gipſio,* & ad idem expenditur *deciſ. eiuſdẽ Rotæ,* teſte *Farinac. in dec. 543.* & fuit etiam reſolutũ in *vna Foroſempronien. parrechialis 4. Febr. 1594. coram Illuſtriſſimo Mãttea,* & iterum in *vna Illirden. beneficij 11. Martij 1596. coram Penna.*

Quam concluſionẽ intellige, primò procedere, maximè in Italia, in qua propter receſſum curię, omnes populi ius pręſẽtandi vſurparunt *Spec. de iurepa. col. 3. ver. & nota, & Card. Put. vbi ſup.*

Intellige ſecundo in locis, in quibus Ordinarij collatores ſint inferiores Epiſcopo, & minoris auctoritatis, quorum qualitate attẽta, facilè præſumi poteſt vſurpatio, & quod non fuerint auſi vniuerſitatibus contradicere, vt *per Put. in dec. 57. lib. 1. Achill. in dec. 4. de iurepatron.* & fuit in Rota reſolutum *in vna nullius Archipresbyteratus, 2. Maij 1588. coram Pãphilio,* ſecus ſi in collatoribus fuerit ęqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, quoniam tunc ceſſat diſpoſitio Concilij quia quod dicitur in Magnatibus, ſeu vniuerſitatibus preſumi iura Eccleſię vſurpata, procedit vbi non datur æqualis concurſus potẽtiæ, & auctoritatis in collatoribus, ſecus ſi conferentium ſit æqualis, vel maior auctoritas, quam in vniuerſitate, vt fuit *Rot.* reſolutum *in vna Toletana iuris nominandi, 10. Martij 1582. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.*

Intellige tertio, ſi tota vniuerſitas hoc ageret, ſecus autem ſi certa pars illius prætẽderet iuſpatronatus, *Gonſalez glo. 18. nu. 69. Garz. de beneficijs, par. 5. c. 9. n. 102.* referens ita declaraſſe Sacram Illuſtriſſim. Congregationem.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſio ſcripturæ authenticæ iuriſpatronatus ſecundum vnam ſententiam per teſtes probari poteſt.*

Amiſſio ſcripturarũ, in quibus probabatur iuſpatronatus, an poſſit teſtibus probari.

RESOLVT. CXXXVI.

RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua oriri videbatur, ex *tex.* expreſſo *in c. cum olim, de priuileg.* vbi amiſſio inſtrumentorum probatur teſtibus deponentibus de illorum tenore, ad quod etiam expenditur *tex. in l. ſicut, C. de fide inſtrum.* & iuxta quorum ſententiam fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. ſcribit *Affl. in dec. 274. Viu. in deciſ. 166.* & facit etiã *deciſio prax. Curię Archiepiſ. cap. 63. n. 12.* volentis, quod ſi per teſtes probaretur eſſe de-
1 perditas ſcripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præſentationes tunc ſatisfieret menti Concilij, per *tex. in citato cap. cum olim.*

Cęterum ſupradictis minimè obſtantibus, mihi magis ſuadetur opinio contraria, quam tenet *Gonſalez gloſ. 18. nu. 82.* tenentis, quod
ro ipſo, quod Concilium non confidit de te-
2 ſtibus, conſequẽter remanet excluſa iſta probatio, nam aliter de facili excluderetur diſpoſitio d. Concilii, & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Sabien. iuriſpatronatus, 15. Nouembris 1582. coram Clemẽte VIII. vnde ſi non probaretur ex eidem ſcripturis authenticis, quod omnes præfatæ præſentationes continuatæ ſortitę fuerint effectum, prout Concilium diſponit, non releuaret talis probatio, *Rot. in dec. 199. par. 2. diuerſ.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, non antẽ nominatio coram ſuperiori eſt facienda,*

2 *Acceptatio in iurepatronatus eſt præſentationis pars.*

3 *Præſentatio in iurepatronatus de abſente fieri poteſt.*

Præ-

Præſentatio quando dicatur ſortita effectum.

RESOLVT. CXXXVII.

REſpondetur, tunc propriè dicũtur præ-
ſentationes ſortiri effectum, quando
Ordinarius illarum vigore inſtituit pręſenta-
tum à patrono, & præſentatus, & inſtitutus
acceptauit, poſſeſſione ſubſequuta.

Dixi præſentatum, ad differentiam nomi-
1 nati, quoniam pręſentari, non verò nominari
debet ſuperiori, *Achil. de Graſs. in deciſ. fin. de*
iurepatronatus.

Dixi acceptauit, quoniam acceptatio eſt
2 pars pręſentationis, & ante illam non dicitur
perfecta, *Card. in cap. fin. de iurepatr. Lambert.*
lib. 2. par. 2. quæſt. 5. art. 2. ſub nu. 2. hinc proue-
3 nit, quod licèt præsẽtatio fieri poſſit de abſẽ-
te, ad *tex.* & ibi not. *in cap. accedens, de præbend.*
Maſtrill. in dec. 3. par. 1. tamen non acceptata,
nullam vim ſubſtinet, vt fuiſſe in Rota deciſũ
teſtatur *Farinac. in deciſ. 576.*

Et quod huiuſmodi requiſita ſint ſubſtan-
tialia, voluit Caputaquen. *in dec. 131. & in dec.*
418. part. 2. Creſcent. in dec. 5. de iurepatron. Rot.
in dec. 147. n. 3. & in dec. 167. par. 1. diuerſ.

SVMMARIVM.

1 *Linea quid eſt.*
2 *Iuſpatronatus fundatum pro ſua linea, intelligitur de linea directa.*
3 *Linea à patre debet ſumere initium.*

Iuſpatronatus fundatum pro ſe, & deſcendenti-
bus à ſua linea, quomodo intelligatur.

RESOLVT. CXXXVIII.

SVpponatur in facto, quod quis in crea-
tione patronatus in inſtrumẽto funda-
tionis vſus fuerit his verbis, *pro me, & deſcen-*
dentibus ex linea mea, fuit dubitatum coram
me, de qua linea huiuſmodi verba intelligen-
da erant, & pro huius quęſtionis dilucidatio-
ne, eſt in primis ſupponendum, quod linea eſt
1 collectio perſonarũ ab eodem ſtipite deſcen-
dentium gradus cõtinens, & numeros diſtin-
guens, *Ioan. Andr. in arbore conſanguinitatis,*
Capyc. dec. 159. n. 5. Tiraquell. de retractu lignag.
§. 1. gloſ. 9. n. 2. fol. 127. allegãs plures alios.
2 Vnde in præſenti caſu linea debet intelligi
de directa, non de inflexa, & per tranſuerſũ,
ſecundum *Bald. conſ. 171. teſtamento cauetur,*
vol. 3. & idem Bal. conſ. 121. vol. fin. Caſtrenſ.
conſ. 299. vol. 2. Ann. conſ. 132. in princip. vol. 2.
Micres. de maioratu, part. 2. quæſt. 6. n. 18. Qua-
propter ad Præfatum patronatus vocati cẽ-
ſentur omnes deſcendentes à linea ipſius te-
ſtatoris. Ratio eſt, quia linea alicuius dicitur
propriè, quæ habet originem, & deſcendit ab
illo per directum, non autem per tranſuerſũ,
Ruin. conſ. 23. nu. 6. vol. 3. Corneus conſ. 198. col.
fin. vol. 3. Signorell. conſ. 93. colum. 2. Barbat. in
3 *repet. l. cum acutiſſimi, C. de fideicommiſſ.* Et à pa-
tre debere ſemper ſumere initium teſtatur
Bal. conſ. 394. vol. 3. lib. 3. Bero. conſ. 77. n. 15. lib.
2. Nec ſufficeret, quod ſint de eodem cogno-
mine, ſeu familia ipſius fundatoris, ſecundũ
Ruin. conſ. 153. nu. 10. lib. 2. Cuman. conſ. 2. Salic.
inter conſilia Anebarani cõſ. 97. col. penult. verſ.
alios ergo ſenſus, ſed oportet, quòd deſcẽdant
à linea prędicta fundatoris, nec ſufficit, vt di-
xi, quod ſint de eodem cognomine, *Roland. à*
Valle conſ. 23. n. 39. & 40. lib. 4.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio in iurepatronat. præſentialiter eſt facienda, & aliter facta non tenet, & patrono currit tempus n. 4.*
2 *Differentia inter præſentationem, & nominationem.*
3 *Præſentatio de clerico abſente non valet.*
5 *Prentatus ante inſtitutionem eſt examinandus ſi eſt idoneus.*

Præſentatio quomodo ſit facienda.

RESOLVT. CXXXIX.

IN quã plurimis cauſis contingit mihi hæc
dubitatio, & ſemper dixi, pręſentationem
1 fieri debere præſentialiter, ideſt ſenſibus cor-
poris illius, qui pręſentatur, adeò quod præ-
ſentatur debet eſſe perſonaliter coram Ordi-
nario, nec ſufficit patronum præſentantem
aliquem ſolum mittere inſtrumentum præ-
ſentationis Ordinario, vt per *Silu. 3. par. q. 1.*
n. 7. & q. 2. nu. 45. Rot. in propriis terminis dec. 3.
de iurepatronat. in nou. vnde *Achil. dec. 12. eod.*
2 *tit.* tenet, quod pręſentatio intelligitur tan-
tummodo, quando fit perſonaliter ſuperiori;
alioquin dicitur magis nominatio, vt tenuit
eadem *Rot. in dec. 211. in nou. Franchus in cap.*
fin. §. verum, in 1. notab. de iurepatronatus, in 6.
Rocchus de Curt. in tractat. iur. patronat. quæſtio.
41. circa med. Milis in repert. verb. patronus, &
iuxta hanc opinionem fuit in Rot. reſolutum
3 in vna Aſculana parochial. 13. Ianuarij 1548.
coram Anton. Auguſtin. Et ob hanc rationẽ
præſentatio facta de clerico abſente, non va-
let, *gloſ. in clem. dudum, in verb. præſentare, de ſe-*
pult. notat *Abb. in cap. ea noſcitur, ſub n. 3. de his,*
quæ fiunt à Prælat. & Rot. in cit. deciſ. 3. de iure-
4 *patron. in nou.* Hinc prouenit, quod aliter facta
præſentatio, quam vt ſupra, vltra quod erit
nulla, patrono currit tempus, *Inn. in c. in Late-*

ranen

Google

ranenſ.in vlt.notab.de præb.Monal. conſ.149.n. 3. & ſeq. vol. fin. Rubeus Alexandrin. conſ. 93. quæ opinio, ſcilicet, quod præſenratio fieri debet perſonaliter, corroboratur etiam decreto Concilij Trid.ſeſſ.24.cap.18.de reform.& ſeſſ.25.cap.9. Et in hoc animaduertant Ordinarij, nam quidam Auctor teſtatur,in quodã Archiepiſcopatu fuiſſe ficte quedam præſentatum, & deinde inſtitutum non exiſtentem in rei natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus beneficii ſingulis annis, contra decretũ
5 Sac.Concil. Trid.ſeſſ.22. cap. 11. de reformat.& ſeſſ.24.cap.3.verſ. patroni, & ſeſſ. 25.c.9. Abb. in cap.cum parati,col.fin.de appellat. Et hoc patet etiã ratione,quia præſentatus debet prius examinari ab Ordinario, ad finem videndi ſi eſt idoneus ſecundum Panormit. in cap. paſtoralis,n.7.de iurepatronat. Anchar. in c.ius cępti, n.2.de præb.in 6.Rebuff.q.20.n.15.

SVMMARIVM.

1 *Laicus ad beneficium præſentari non poteſt, nec etiam ad iuſpatronatus.*
2 *Penſio laico reſeruari non poteſt.*
3 *Laicus ad iuſpatronat. nominari poteſt cũ declaratione.*

An laicus poſſit præſentari ad beneficium.

RESOLVT. CXL.

1 Reſponſio eſt negatiua, quoniam laicus eſt incapax rerum ſpiritualium, *cap.cauſam,de præſcrip.& cap. decernimus, de iudic.* nec ei poterunt beneficia Eccleſiaſtica conferri *cap.cum adeo, de reſcrip. & cap.ex inſinuatione,de procurat.* Ex quibus patet iterum reſponſio, quod laicus non poteſt præſentari ad beneficium iuriſpatronatus, vt reſoluit *Lambertin.in vlt.par.2.libri, q. 2.art.3. Pariſius de reſignat.benef.4.n.5.lib.4.Gonſalez, gloſ. 5.§. 5.n.13.Rebuff.conſ. 150. n.6.Anchar.conſ.60.n. 4.Mandoſ.conſ.6.& in conſ.15.n.8.* & hanc nũcupat communem opinionem idem *Pariſ. loco cit. & Lucius allegat.* 50.iuxta quam iudicauit Rot. Rom. in vna Imolen. iuſpatronatus 19.Nouembris 1584. coram Orano.
2 Amplia præfatam concluſionem procedere etiam in penſione, quia laico reſeruari nõ poteſt,*Peregr.deciſ.50.lib.fin.*
3 Limitatur tamen non procedere per viam nominationis, nã laicus nominari poteſt ad beneficium ſecundùm *Creſcent.deciſ.3.de iurepatr.*intellige dummodo nominatus antequã præſentetur Ordinario, ſit effectus clericus, *Abb.in cap.fin. n.4. de iurepatron.* & in his terminis, quod nominatio facta per patronos laicos, etiam de non clerico ad beneficium ſit valida, fuit tantum per Rot. in vna Burgẽ. Abbatiæ 19. Nouembr. 1588. coram Penia, vbi ad iuta dicentia præſentationem de laico factam eſſe nullam, fuit reſponſum, quod ſũt itelligenda de præſentatus coram Ordinario perſonaliter ſiſtitur ab eo inſtitutionem accepturus.

SVMMARIVM.

1 *Præſẽtatio clerici abſentis non eſt valida,& quãdo eſt valida,n.2.& 3.*

An præſentatio de clerico abſente ſubſtineatur.

RESOLVT. CXLI.

1 Vera, & recepta eſt iuris concluſio, præſentationem de clerico abſente factã non valere, *gloſ. in clem.dudum, in verb.præſẽtare, de ſepult. Abb.in cap.ea noſcitur, ſub nu.7. de his, quæ fiunt à præl. & in cap. paſtoralis, ſub num.8.de iurep.* & tenuit *Rot. in dec.3.de iurep. in nou.*
2 Limitatur tamen dupliciter præſens concluſio,& primo,vt nõ procedat,vbi alias præſentatus eſt aliter notus habenti illum inſtituere,vt examinatione non egeat,*Lambert.de iurepatr.1.par.2.lib.q.11.art.3. Citadi.in eiuſdẽ nominis tractatu par.6.art.9.q.32. poſt Abbas in c.paſtorali, eod. tit.* & iuſta hanc opinionem pluries cenſuit Rot.Rom. & ſignanter in vna Valentin.beneficij 16.Maij 1583.coram Illuſtriſſimo Lancellotto,& iterum in vna Regiẽ. beneficij, 14. Decem. 1587. coram Illuſtriſs. Pamphilio.
3 Limitatur ſecundo, vt non procedat, quãdo præſentatio fuit intra tempus datum ad præſentandum ratificata, *Abb.conſ. 67. num. 3.de iurepatr.Lambertin. q. 11.art.4.Rocchus in verb. honorificum, quæſt. 6.num. 27. Car.in cap. fin.verſ.quare de iurepatronat. & Rot. deciſ.eod. in nou.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus (Ordinario non inſtituente) poteſt appellare,& quare n.ſeq.*
2 *Beneficium per obitum præſentati non vacent.*
4 *Præſentatus (Prælato non inſtituente cum cauſa) appellare non poteſt.*
5 *Cauſa legitima non inſtituendi præſentatum quæ dicatur.*

Præſentato, quod remedium cõpetat, caſu quo Ordinarius inſtituere retinet.

RESOLVT. CXLII.

1 Reſpond.poſſe preſentatũ ab eo appellare, qui poteſtatem habet inſtituendi recu-

recuſatque ſine legitima cauſa, facit ad hoc *tex. in cap. paſtoralis, & ibi gloſ. verb. appellauerint, & in cap. fin. de iurepatr. & in cap. concertationi, & in cap. à collatione, de appell. in 6.* & Epiſcopus tenetur huic appellationi deferre ſecundum *gloſ. in cit. cap. paſtoralis, Laderch. in conſ. 141.* poſt *Rolãd. in conſ. 22. n. 6. & ſeq. vol. 1.* Et quod recuſãte Epiſcopo inſtituere præſentatum per patronũ poſſit adiri Superior, qui illi præfigũt terminum ad inſtituendum, quo elapſo poterit prouidere refert deciſum *Fran. Marc. dec. 451. p. 1.* Ratio huius opinio-

2 nis eſt, quia patrono perſeuerante, nec variante, acquiritur ius præſentato ad rem *Rota in deciſion. 17. de iurepatronatus in antiquis, Caſſad. in deciſ. 18. de præb. Bellam. in deci. 167. Lapus alleg. 8. n. 4. Abb. in c. cum Bertoldus, n. 9. & ibi Fel. n. 1. & in c. cauſam, quę, n. 26. de præſcript.* de quo latè per *Macerat. var. reſolut. lib. 1. reſol.*

3 *9. & 104. nu. 23.* Vnde per obitum præſentati non dicitur vacare beneficium, *Taniſ. in deciſ. 92. Rot. in deciſ. 269.* & propterea virtute præfati grauaminis poterit appellare, arg. *tex. in l. illud, ff. de appell.* & maximè, quia præſentato in iniuria, ſi non admittitur ſecundũ *Menoch. in conſilio 59. vol. 1. Burſat. conſ. 32. n. 5.* & is tali caſu poterit appellare ſecũdum quod voluit *Perez in l. 1. tit. 6. n. 42.*

4 Intellexi tamen ſupradicta procedere quãdo Ordinatius abſque iuſta, & legitima cauſa recuſaret admittere præſentatum, tunc enim à præfata non admiſſione conceditur appellatio, ſecus enim ſi legitima adeſſet cauſa, *gloſ. in cap. nullus, de iurepatr. Archid. in c. 1. 85. diſt. Gemin. & Franc. in c. 1. n. 16. & ſequent. de iurepatr. in 6.* & hoc caſu ſuperior nec inſtituere, nec poterit ad id inferiorem cogere, arg. *tex. in c. in literis, 63. diſt.*

5 Inter cauſas vero legitimas connumeratur maximè, ſi præſẽtatus eſſet perſona indigna, quia vltra quod priuantur patroni illa vice iure præſentandi, *Rot. in deciſ. 5. de iurepatronat. in nouis, Bellam. in dec. 171. & 571. Creſcent. in dec. 11. de iurepat. Ioan. de Lignan. in clemen. 1. eod. tit. Boic in c. auditis, de electione*, excuſatur Ordinarius illum reijciendo, & iuxta hanc opinionem iudicaui in quadam cauſa mihi delegata.

SVMMARIVM.

1 *Edicta in inſtitutione iuriſpat. sũt neceſſaria; alias collatio erit nulla, non autem præſentatio.*

2 *Edicta iuriſpatron. inſtitutione non ſunt neceſſaria, vbi conſuetudo in contrarium viget.*

Affixio edictorum an ſit neceſſaria in inſtitutione iuriſpatronatus.

RESOLVT. CXXXXIII.

Svpponatur in facto, quod quidam Epiſcopus ad præſentationem quorundam prætenſorum patronorum inſtituit aliquẽ ad beneficiũ abſque affixione edictorũ; proptereà fuit coram me dubitatum de viribus præfatæ inſtitutionis, & ego ſolus iudicaui pro

1 nullitate; iſtæ enim litere edictales in materia iuſpatronatus ſunt magni momenti quando quidem non appoſitis edictis, collatio, ſeu inſtitutio annullatur, non ipſa præſentatio, *Bellam. deciſ. 611.* nec minus quaſi poſſeſſio præſentandi, *cap. fin. de elect.* qui licet loquatur in electione, attamen obtinet quoque locum in præſentatione, compatronorum *gloſ. in verb. electione, Gemin. Franc. Anchar. & reliqui in d. c. fin. Lambert. de iurepatronat. lib. 2. par. 2. quæſt. 6. princ. artic. 17. & 18. Lapus alleg. 8. col. fin.* aſſerens vbi obſeruari, atque practicari, *Abb. in c. poſtquam, in 3. not. de electione, Imol. in clemen. 2. in verb. præſentare, de iurepatron.* & aliter inſtitutus dicitur potius occupator illius beneficij, *c. ex inſinuatione*, vbi *Panor. in 2. not. eod. tit. & idem Abb. Fel. & reliqui in cap. cum Bertoldus, de re iudic. Crauet. cõſ. 177.* & iuxta hanc opinionem, ſcilicet præfata edicta eſſe adeo ſubſtantialia, vt inſtitutio ipſa annulletur ipſo iure, pluries fuiſſe per Rot. Romanam reſolutum teſtatur *Capuzaq. in deciſ. 95. par. 1. & in deciſ. 128. par. 2.* idem ſuo tempore fuiſſe deciſum ſcribit *Card. Put. in dec. 306. lib. 1.* & iterum reſoluit Rot. teſte *Creſcentio in deciſ. fin. de iurepatron. Seraph. in dec. 399.* & tandem fuit dictum in vna Parmen. beneficij, 28. Nouembris 1586. coram Gipſio, vbi fuit annullata inſtitutio facta ab Ordinario eodem die reſignationis, ex quo edicta appoſita nõ fue-

2 rũt; verum tamen hoc nõ procederet, ſi aliud reperiretur de conſuetudine illius Eccleſiæ, ad quam quis eſt præſentatus, quia ea omnino deberet attendi, vt fuiſſe in Rota reſolutũ refert *Bellam in deciſ. 620. Viuius in deciſ. 309. Polid. Ripa in deciſ. 273. Coſta de remedijs ſubſidiarij, remed. 12. Ant. var. reſolut. c. 108. n. 44.*

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio facta intra edicti terminum eſt nulla, & quare.*

2 *Inſtitutio hæc, vt annulletur, duo requiruntur.*

An inſtitutio facta intra terminum edicti ſit nulla.

RESOLVT. CXXXXIV.

1 Ivdicaui pro inualiditate præfatæ inſtitutionis, ex pluribus, tum primo, quia neceſſe

ceſſe eſſet, vt literæ edictales expeditæ remaneant affixe per totum terminum in eis contentum, *clem. 1. & ibi gloſ. de iudic. Lambert. de iurepatron. lib. 2. p. 2. q. 6. princ. 24. n. 3. Caputaq. in deciſ. 95. part. 2.*

Tum ſecundo, propter opinionem illorum qui tenuerunt præſatam inſtitutionem poſſe annullari per viam attentatorum, vt in ſpecie voluit *Calder. in conſ. 1. de elect. Fed. de Senis conſ. 193. nu. 5. & ſeq. Sot. conſ. 10. nu. 45. Lambertin. d. lib. 2. par. 1. q. 6. princ. art. 12. Borgn. Canalc. in dec. 17. n. 89. par. 2.* & omnes intelligũt iſtud procedere, ſi in termino literarum edictalium fuiſſet facta inſtitutio, ſecus vbi literæ edictuales eſſent iam reſolutæ.

Tum tertio, quia alias cenſeretur præcluſa via opponẽdi, ad cuius finem fuit adinuenta præfixo termini, ſecundum *Balb. in conſ. 199.*

2 Tandem animaduertendũ eſt, duo requiri, vt inſtitutio hæc nulla cẽſeatur, primo, quod conſtet literas edictuales affixas fuiſſe, & intra terminum competentem iudicis arbitrio amotas *Menoch. de arbit. iud. cent. 5. caſu 463. n. 3. Surd. conſ. 181. n. 36. Lambert. loco cit. art. 24. Sot. d. conſ. n. 45. Veral. in dec. 95. p. 2. Ant. reſol. 20. nu. 10. & ſeq.* Secundo requiritur, quod ſi patroni ſint certi, debent nominatim, & in ſpecie citari, nõ per edictum, *Vin. in dec. 309. & de Rubeis conſ. 153.*

S V M M A R I V M.

1 *Non comparens tempore edicti iuriſpatron. nõ eſt audiendus.*

An qui non contradixerit in termino edicti, ſit poſtea audiendus.

R E S O L V T. CXXXXV.

Reſponſio eſt negatiua, tum primò, quia pro hac opinione extat *text.* expreſſus in propriis terminis loquẽs *in l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pign.* vbi non comparens in termi-
1 no (re non integra) poſt terminum non auditur, ad idem *Bal. conſ. 191. n. 3. & ſeq. vol. 1. Surd. conſ. 50. n. 4. Mandell. conſ. 122. Medic. in dec. 9.* poſt *Aff. in dec. 28.*

Tum ſecundo, quia ita voluerunt *Oldr. cõſ. 3. Lãbert. cit. tract. lib. 2. p. 2. q. 6. princip. art. 26. Ant. var. reſ. q. 21. nu. 15. & Coſta de remed. ſubſid. c. 12.*

S V M M A R I V M.

1 *Forma fundationis iuriſpatronatus eſt attẽdenda.*
2 *Patronus quamlibet legem cum Epiſcopi conſenſu apponere poteſt in iuriſpat. fundatione.*

Conditiones adiectæ in fundatione iuriſpatronatus an ſint neceſſariò ſeruandæ.

R E S O L V T. CXXXXVI.

In vna Nolana ab eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo mihi delegata, circa leges adiectas
1 à quodã fundatore, ego dicebam, formã fundationis attendẽdam eſſe, *c. verum, de condit. appoſitis, Lambertin. lib. 1. part. 1. quæſt. 9. princ. art. 1. n. 1.* & ab ea nõ eſſe recedendum, ſcribit *Ant. de Butrio in conſ. 4. Laderch. in conſ. 116. Alban. in conſ. 159. Menoch. in conſ. 22. vol. 1.* &
2 poſſe patronum quamlibet legem cum Epiſcopi aſſenſu apponere *Franch. March. in deciſ. 473. & 493. part. 1.* præſertim fundari poterit cum reſeruatione alicuius rei tẽporalis, *Abb. in c. 1. n. 2. in c. grauis, n. 1. & in c. quamquam, de cenſib.* Item poterit diſponere, ꝙ poſt mortẽ vnius Rectoris, alter ſit Rector, vt refert iudicatum *de Amat. in deciſ. Rot. Marchiæ 4.* Item quod præſentandus ſit actu Sacerdos, *Farinacius in deciſ. 570.* Tandem ad dubium mihi tranſmiſſum reſpondeo, non poſſe patronum adiicere pactum, ſeu conditionem in fundatione, per quam ius Epiſcopale minuitur, & propterea concludo, quod cũ ipſius Epiſcopi aſſenſu poteſt apponi conditio, quod inſtitutio ſpectet inferiori; ſecundum *Panormit. in c. cum dilectus, not. 4. de conſuetudine, Rocch. de iurepatronat. verſ. pro eo quod de diœceſani conſen. n. 25. Lambert. in eiuſdem nominis tract. lib. 1. par. 1. q. 9. princ. art. 1. n. 55. & 96.*

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus in donatione omnium bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionẽ cõprehenditur.*
2 *Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitatem bonorũ.*

An in donatione omnium, & quorumcunque bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionum comprehendatur etiam iuſpatronatus.

R E S O L V T. CXXXXVII.

In hoc articulo placuit mihi inſerere dec. Rot. ſequentibus verbis complectitur, & pro opinione negatiua, quod nõ comprehẽdatur iuſpatronatus, adducitur *Inn. in cap. ex literis in. 2. & ibi Card. q. 11. de iurepatr. Dec. in c. ſedes, n. 3. de reſcript. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 13. n. 4. Lambert. de iurepatron. lib. fin. par. 2. q. 5.*
1 *ar. 14. per totum.* Sed contrarium cenſuerunt Dominĩ, ex quo opinio *Inn.* non eſt recepta, vt animaduertit *Abb. in d. c. ex literis, n. 12. & Dec. in c. ſedes,* loquitur in iuribus ad certum

locũ

doctum reſtrictis,& eodem modo DD.relati à *Couarru. vbi ſupra.* Neque opinio *Lambertin.* eſt vera,fundat enim ſe in reſtrictione,quę inducitur ex particula illa, *mea*,quæ nihil facit, vt animaduertit *Rebuff.in l.bonorum , de verb. ſignif.* & contrarium tenuit *Abb. vbi ſupra, Dec.in conſ.727.nu. 2.prope finem,*vbi de communi,*Put.in deciſ.351.lib.2.Ferret.conſ.179.n.* 8.Non obſtat,quòd dictio, *bonorum*,ſit reſtricta ad mobilia , & immobilia , quia vlterius proceſſum fuit ad iura, & actiones vniuerſas, & ideo ceſſat obiectum , quod ſit appellatione bonorum in contractibus non venire vniuerſitatem,vt per *Bal.in conſ.fin. n.4. lib.3.Ti-*
2 *raquell.de rettact.lignag.§.fin.gloſ.num.* 5.venit enim iuſpatronatus appellatione iuriũ vniuerſorũ,*Bald.in conſ.32.nu. 3.lib.1.*trãſit enim cum vniuerſitate,*d.c.ex literis,& c.cum ſeculũ, de iurepatron.Bero.conſ.66.n.29.& conſ.78.nu. 2.lib.3.*quæ deducuntur contra validitatem donationis , & præſentationis reſeruata ſunt ſuo loco diſcutienda.

SVMMARIVM.

1 *Patronus , etiam laicus religioſus Eccleſiæ bona temporalia miniſtrare non poteſt,cum n.ſeq.*
3 *Patronus habet in bonis Eccleſiæ ſollicitudinis adminiſtrationem.*

An patronus poſſit bona temporalia ipſius Eccleſiæ miniſtrare.

RESOLVT. CXXXXVIII.

RESponſum dedi in hac quæſtione in facti contingentia per expreſſa verba *Cõcil.Trid.ſeſſ.25.c. 9.de reform.* cuius ſunt,videlicet. *Patroni autem beneficiorum cuiuſcunque ordinis , & dignitatibus , etiam ſi communitates, vniuerſitates,collegia,quacumque clericorum exiſtant,in perceptione fructuum; prouentuum,obuẽtionum, quorumcumque beneficiorum,etiam ſi verè de iurepatronatus ipſorum ex fũdatione, & donatione eſſent nullatenus , nullaue cauſa,vel occa-*
1 *ſione ſe ingerant,ſed illos liberè Rectori,ſeu beneficiato non obſtante etiam quacumque conſuetudine diſtribuendos dimittant.* Et ita etiam expreſsè probatur *in cap. præterea , de iurepatron.* vbi patroni non poſſunt bona temporalia miniſtrare, & in illis ſe ingerere, quoniam hoc tãtummodo ſpectat ad Cappellanũ,& ita pariter fuit ſancitum *in Concilio Toletan.c.4.Lambertin.1.par.quæſtio.2.princ.artic.15.Abb.& reliqui in c.præterea,n.3.de iurepatron.Fel.in c. venerabilis,n.9. & ſeq.de excep.* His addo , quòd laici etiam Religioſi nullam habent de iure facultatem diſponendi,ſe ingerendi de rebus Eccleſiaſticis , ſiue in temporalibus , ſiue in ſpiritualibus,*cap.bene,*& ibi *gloſ.* latiſſimè *96. diſt.cap. non placuit , & tex.in c.laicis , 16. q. 6.* facit ad idem *tex.in c. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, de conſtit.& c.cum laicis , de reb. Eccl. non alienand.*latè *Philipp.Dec.in cap.decernimus,de iud.* Vide *Archid.in cap.bene. 16. q.6.*tenet triplicem eſſe adminiſtrationem rerum Eccleſia-
3 ſticarum , verum tamen laicis nullam ipſarũ competere,niſi ſolicitudinis.Et hoc dicebam contra Magiſtrum Andream Barberium Ciuitatis Nolæ,compatronum cuiuſdam beneficij, ad quod fui eatenus inſtitutus , qui per 20.annos,& plus dicebat ſibi cõductum fuiſſe quoddam territorium illius beneficij,& reſiſtebat recedere ab illius conductione,dicẽdo ſe habere quamdam prælationem in huiuſmodi conductione, eo quia beneficiũ illud fundatum fuit à ſuis aſcendentibus , & de ipſorum bonis.

SVMMARIVM.

1 *Meretrix eſt infamis.*
2 *Meretrix iuſpatr.acquirere poteſt quare.*
3 *Spurius eſt infamis,& Deo non eſt amabilis,neque honorabilis hominibus, & iuſpatronatus poteſt acquirere.*
4 *Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter.*
5 *Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit neque ad reſtitutionem tenetur.*
6 *Iuſpatronatus quare ſit honorificum.*

An meretrix poſſit acquirere iuſpatronatus.

RESOLVT. CXXXXIX.

1 DVbitandi ratio pro concluſione negatiua videbatur,quod ob ſuam inhoneſtatem dicitur infamis , taliter , quod ob hoc a dignitatibus, & honoribus remouetur, *l.2.C. de dignitatibus lib.12.reg.iur.in 6.*& patronatus eſſe ius honorificum non dubitatur,iuxta doctrinam *glo.*communiter receptum *in c.nobis, de iurepatronatus.*

2 Cæterum hoc non obſtante contrariũ iudicaui , motus ex pluribus , tum primo quia ſpurius licet ſit infamis,*cap.ſi gens, 56. diſt.*vbi Bonifacius inquit,tales filios neq; Deo amabi-
3 les,neq; hominibus honorabiles eſſe; quod etiam voluit *Calixtus Pontifex in cap.coniunctiones 35.q.2.*dicens infamia eos eſſe notandos, & infames eſſe cenſendos,ad idem *l.ſi fratres, C.de inoff.teſtam.Theſ.in deciſ.126.Vilh.in deciſ.* 134. & tamen à facultate acquirendi iuſpatronatus ſucceſſione non reputantur inhabiles,vt per *DD.in cap.cum ſeculum , de iurepatronat.Gemin. Prapoſ.& Cardin. in c. lege Imperatorum 10.diſt.Rocch.in verb. competens aliud q. 2.poſt Bald.in conſ.353. col.fin.vol.1.Monald. in conſ.*

conſ. 199.*n.*6.*& ſeq.vol.*2.*Merend.cõſ.*51.*Card. Paleot.in tract.de ſpurij,quaſt.*61.*per tot.*

4 Tum ſecũdo, quia quilibet eſt moderator, & atbiter rei ſuæ vulgata *l. in re mandata*, C. *mandati*, & iuſtum eſt vnicuique ſua committere, *l. nemo exterius*, *C. de Iudæis*, & iniquum eſt libetis hominibus facultatem diſponendi de rebus proprijs adimere, *l.diuus, ff.de inrepat.*

5 Tum tertio, quia licet metetrix turpiter faciat, non tamen turpiter accipit, vnde ad reſtitutionem non tenetur, *l.idem quoties,ff.de cond.ob turp.cauſam,Bald.in conſ.*122.*Alex.cõſ.* 190. *vol.*2. *Rocchus* loquens in proprij terminis *loco citato,q.*1.*col.*2. vnde ſi meretrix ipſa de meretricio queſtu facit eleemoſynam, ſeu conſtruit Eccleſiam, acquirit tunc abſque dubio iuſpatronatus, vt per *gloſ. in verbo ex illicitis,& Arch.in cap.non eſt putanda* 1.*q.*1.

Tum denique, quia quilibet Chriſtianus de re ipſa capax iuſpatronatus, per *tex.in cap. pia mentis,& c.Fulgẽtius* 16.*q*.7.& cum mulier quantumcumque meretrix, Chriſtiana nempè ſit, meritò igitur ipſius iuriſpatronatus capax remanet. His addo, quod dicunt *Io. And.Ant.de Butrio, & Panorm.* pro ſubſtinẽda hac opinione facientes regulam, quod qui poteſt matrimonium contrahere, & in Eccleſia orare poteſt, & iuſpatronatus acquirere.

Non obſtat, qnod iuſpatronatus ſit ius honorificum, vt in rubrica eiuſdem tituli dicitur per omnes in eius diffinitione, & infamibus perſonis non competere; quia (teſte *Rocebo de Curte in d. tractatu*) illud inductum quippe eſt, & conceditur gratioſe principaliter in beneficium Eccleſiarum, ne laici ab illarum ędificatione retrahantur, vt notat *Abb. in c. quoniam, eod.tit.gl.ſingularis,*& cõmuniter recepta *in c.cũ dilectus,eod.* & tenuit Rot.Rom. in vna Bononienſ.iuſpatronatus 13. Ianuarij 1589.coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus per dotis augmentum non acquiritur,& quando in hoc caſu acquiratur,n.ſeq.*

An iuſpatronatus acquiratur ex augmento dotis.

RESOLVT. CL.

1 MVltoties vidi dubitare circa præſentẽ articulum, verum tamen ſemper dixi, veriorem opinionem eſſe, quod non acquiratur, tũc enim dicitur ditari potius, quam dotari Eccleſia, quæ tamquam libera, non eſt redigenda in ſeruitutem ex ſolo augmento dotis, ſecundum *glo.*expreſſam, & communiter receptam *in cap. piæ mentis* 16.*q*.5.*in verb. piè,ad med.verſ.ſi quis autem poſt cõſecrationem.* Dixi tamen ad effectum prædictum, neceſſe eſſe Eccleſiam totam ſuam dotem amiſiſſe, & idem nouam dotem dari, *Rocchus de iurepatr.in verb.& dotauit,q.*3.*n.*3.*in fin.fol.*24.vbi dicit, quod ita eſt tenendum quamuis *Abb. & Hoſt.*contrarium ſequantur, *Bero.conſ.*21.*n.*26.*lib.*1.*Lambert.lib.*1.*par.*1.*q.*6. *art.*14.*&* 6. *Rota diuerſor.dec.*457.*n.*18. *& in dec.* 528.*n.*2. *p.* 2. & eadem Rota in vna Placentina parochialis, 14.Iunij 1580. coram Mantica, & iterum in vna Sarzanenſ. beneficij, 14. Iannarij 1599.coram Illuſtriſſ.Mellino, & tandem in vna Campſan.iuriſpatronatus, 5. Iulij 1589. coram Litta ex quibus omnibus deſumitur concluſio, quod qui ex nouo dotatione prætendit acquirere iuſpatronatus debet doce-
2 re dotem primam fuiſſe redactam de eſſe ad non eſſe, vt voluit etiam eadem Rota in vna Lucana Decanatus, 22. Martij 1577. coram Illuſtriſſimo Blãchetto, & in vna Peruſina de confinio, 3.Decembris 1576.coram Illuſtriſſimo Aldobrandino, ita vt Eccleſia egeat noua conſecratione, vel noua dote, *Rocchus de iurepatronatus,in verbo conſtruxerit,n.*12.*q.*8.& Rota in d.Campſanen.iuriſpatronatus.

Eſt tamen notandum, quod iuſpatronatus ex augmento dotis, etiam conceſſum à Papa à quadraginta annis citra, ſubiicitur examini, & reuiſioni Ordinarij, vt probatur *in Conc. Trid.cap.* 9.*ſeſſ.*25. cõceſſum verò ante annos quadraginta à confirmatione Concilij, non ſubiacet dictæ reuiſioni, ſed firmum remanet *Gabr. conſ.*195.*lib.*1.& ita cenſuit Sacra Congregatio, & tenuit pluries Rota, & ſignanter in vna Lucana Canonicatus 24. Maij coram Bubalo, & iterũ in vna Rapolien. iuriſpatronatus, 19. Ianuarij 1594. coram Mantica, & tandem in vna Valentina de Carletis 4. Maij 1601.coram Lancellotto.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ex priuilegio ſublatum cenſetur, & quando etiam ex priuilegio non cenſeatur ſublatum,n.*5.

2 *Iuſpatronatus conceſſum ad inſtar iuriſpatron. fũdationis, & dotationis dicitur ex priuilegio,& per conſequens ſublatum.*

3 *Immemorabilis iuripatr. ex priuilegio non ſuffragatur.*

4 *Iuſpatron. ex conceſſione, & Epiſcopi priuilegio competere poteſt.*

An iuriſpatronatus ex priuilegio reuocatum cenſeatur.

RE-

RESOLVT. CXLI.

Reſpōſio eſt affirmatiua, vt probatur per expreſſa verba *Concilij Trident. ſeſſ. 25. de reformat. c. 9. verſ. reliqui*, ſuper quo extat declaratio Sacræ Congregationis, quæ ſic ait, *Ex hoc verſiculo dubitatum fuit, an patronatus ex priuilegio cēſeri debeant ſublati, & Congregatio die 14. Decembris 1581. & 1586. cenſuit eſſe ablatos patronatus ex priuilegio, non autem*
1 *ex fūdatione, vel dotatione*. Iuxta quam opinionem pluries tenuit Rota Romana, & ſignanter in vna Comen. iuriſpatronatus, 8. Iunij 1601. corā Seraphino, & iterum in vna Caſſanen. beneficij, 4. Iunij 1578. coram Bubalo, & in vna Valētina Cappecuriæ corā Blanchetto, & in vna Auximana iuriſpatronatus 2. Maij 1595. coram Corduba, & tādem in vna Albanen. iuriſpatronatus, 26. Nouēbr. 1598. coram Orano.

Amplia procedere etiam ſi in priuilegio habeatur, iuſpatronatus competere ex priuilegio, ſed quod habeatur, & reguletur perinde, ac ſi competeret ex vera, & reali fundatione, & dotatione, nam non ideo deſinit eſſe ex priuilegio, cum illa qualitas inſit in priuilegio, ita reſoluit Rota in vna Placentina parochialis de Mirabel. 19. Ianuarij corā Orano, de qua *deciſ. meminit Gonzalez ſuper regula 8. Cancell. gloſ. 18. n. 97. Cardin. Puteus dec. 322. lib. 1. & in dec. 308. lib. 3. Mobedanus dec. 11. de iurepatronatus*.

Amplia ſecundo etiam ſi in priuilegio dicatur, quod ſit eiuſdem prorſus naturæ, & roboris, ac ſi ex dotatione, & fundatione competeret, cum ſit ad inſtar, & non propriè ex fundatione, & dotatione, *Gonzalez gloſ. cit. 18. n. 102.* Rota in vna Corduben. 20. Nouembris 1566. coram Io. Aldobrandino, iuxta quam opinionem cenſuit Sacra Congregatio Concilij per hęc verba, *Patronatus, qui fuerint con-*
2 *ceſſi, vt eſſent eiuſdem prorſus naturæ, roboris, &c. cuius iuſpatronatus laicorum, & nobilium Regū, ac ſi ex fundatione, & dotatione forent, Congregatio cenſuit cenſere ſublatos, quia cum ſint ad inſtar, & propriè Regum, nec ex fūdatione, ideo nō comprehendi ſub exceptuatis.*

3 Amplia tertio, vt in præſēti caſu nō proſit immemorabilis, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij *d. cap. 9.*

4 Amplia quarto, vt nec poſſit pariter competere ex conceſſione, & priuilegio Epiſcopi, *c. 2. de reb. Eccl. nō aliē. in 6. Rocchus in verb. pro eo, quod de diœceſani conſenſu, nu. 34. Stafileus de literis gratiæ, tit. de modo impetrandi. §. 1. Lamb. 1. par. lib. 1. q. 20. art. 4.* & tenuit Rota in vna Nolana cappellæ, 19. Ianuarij 1594. coram Arigonio.

Suprapoſitam principalem concluſionem limita non procedere in priuilegijs conceſſis ex cauſa oneroſa, vt fuit reſolutū in vna Valētina parochialis 30. Ianuarij 1581. *Rota diuerſor. 687. part. 1. & in dec. 269. par. 2.* & iterū eadem Rot. in vna Patauina patronotus, 23. Ianuarij 1590. coram eod.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum hoſpitali Diuæ Mariæ Annunciatæ.*

2 *Iuſpatronat. tunc dicitur Eccleſiaſticum, quādo de bonis Eccleſiaſticis eſt erectum, & laicale de proprijs bonis.*

3 *Iuſpatronat. relictum Confraternitatibus, laicale etiam dicitur.*

Iuſpatronatus quando dicatur Eccleſiaſticū, & quando ſeculare.

RESOLVT. CLII.

Magiſtri Hoſpitalis D. Mariæ Annunciatæ de Neap. obtinuerunt à Sūmo
1 Pontifice, vt de relictis eidem Eccleſiæ pro Miſſis celebrādis cōſtituantur quatuor Cappellani, qui præfato oneri Miſſarum incumberent, & conſtituantur ad præſentationem ipſorum Magiſtrorum, fuit dubitatum in Curia Archiepiſ. an præfatum iuſpatronatus cēſeatur Eccleſiaſticum, an verò laicale, ego dicebam fuiſſe Eccleſiaſticum, quia vt tale dicatur, neceſsè eſt, quod competat perſonę Eccleſiaſticæ ratione ſuæ Eccleſiæ, *Pariſ. conſ. 128. vol. 4. Roland. conſ. 191. n. 10. vol. 1. Tuſcb. pract. concluſ. concl. 619. Vgolin. de poteſtate Epiſcopi, cap. 51. Zerol. in prax. in verb. iuſpatronatus, nu. 2.* Vnde licèt præfati Magiſtri eſſent laici, nihilominus de rebus Eccleſiæ funda-
2 uerunt patronatus, propterea cenſendum eſt Eccleſiaſticum, & ſic attenduntur, bona ex quibus fundatur, non autem perſona fundatoris, vt in ſimili dicitur de iurepatronatu erecto à clerico de proprio patrimonio, quod dicitur laicale, *Aebil. de Graſs. in deciſ. 1. de iurepatronat. Creſcent. in deciſ. 9. eodem tit.* & dicit *Mohed. in dec. 9. de iurepatron.* quod iuſpatronatus dicitur laicale, ſi fuerit à clerico erectū de bonis proprijs, & laici reperirentur in poſſeſſione, vt voluit etiam *Creſcent. in dec. 3. eod. tit. Put. in dec. 228. lib. 2.*

3 Supradictis accedat, quod iuſpatronatus Confraternitatibus relictum, dicitur laicale, etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti, niſi ſit fundatum de bonis Eccleſiaſticis, prout in caſu noſtro *Rot. diuerſ. in deciſ. 574. nu. 7. part. 2.* vbi ſub *n. 8.* ampliat procedere etiā ſi in tali Confraternitate ſint aliquę perſonæ Eccleſiaſticæ, dummodo non ſit contemplata perſona ipſorum.

S V M M A R. I V M.

1 *Alimenta debentur patrono iuriſpatron. vergente ad inopiam, cum ampliat. & limit.*

Patrono inopi an debeantur alimenta.

R E S O L V T. CLIII.

INter vtilitates prouenientes ex fundatione iuriſpatronatus principalior videtur,
1 vt patrono ad inopiam redacto debeantur alimenta, ita in caſu de quo agitur, in Curia Boiani iudicaui ex doctrina *Abb. in cap. nobis,* vbi cæteri de iurepatr. *c. quicũque,* 16. *q.* 7. hæc enim obligatio eſt naturalis, vt benefacienti cum eguerit beneficiamus, *l. ſed ſi lege §. cõſuluit, ff. de petit. hæred.* & ita deciſum refert *Seraphin. in dec.* 668.

Amplia, vt debeantur præfata alimenta, etiam ſi dos donata perempta fuerit, *Pau. de Cittadin. in tract. de iurepat. art.* 4. *q.* 6. *n.* 17. poſt *Bald. in l. fin. n.* 9. C. *de iure emphyt.* Lãbertin. *lib.* 3. *q.* 3. *princip.*

Amplia ſecundo, vt debeantur alimenta etiam pro tempore præterito, *Bartol. in l. diuortio, nu.* 3. *ff. ſolut. mat. Bald. in l. fin. §. ſed quia noſtra, n.* 5. *C. commun. deleg. Dec. in l. de alimẽtis,* C. *de tranſact. Soccin. conſ.* 37. *n.* 37. *vol.* 4. *Marta dec.* 41.

Amplia tertio procedere etiam ſi patronus donauerit iuſpatronatus, nam poterit hæc alimenta ab eo conſequi, quem ante donationem præſentauerat, quia ius alimentãdi nunquam cenſetur donatum, cum cohæreat perſonæ patroni præſentantis inſeparabiliter, ſecundum *Panorm. in cap. præterea, de ſepultur. Lambertin. in* 3. *q. princ. art.* 13. *lib.* 3.

Limita nunc dupliciter, primo quando nõ eſſet probata ſumma patronorum egeſtas, cũ ſit neceſſaria ad finem obtinendi alimenta, *c. quæcũque,* vbi *gloſ. in verb. ad inopiam, verſ. illud autem,* 16. *q.* 7. *& c. nobis de iurepatr. Bald. in l. fin. in fin.* C. *de reuoc. donat. Cor. in l. ſi quis à liberis, §. ſolent, n.* 20. *&* 25. *ff. de lib. agnoſ.*

Limita ſecundo, vt non debeantur præfata alimenta iuxta qualitatem patroni, vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur *Farinac. in dec.* 594.

S V M M R I V M.

1 *Iuſpatronatus inaudito patrono non eſt conferendum, quod non procedit in Summo Pontifice nu.* 4.

2 *Permutatio facta ab Ordinario iuriſpatron. laicalis annullare poteſt.*

3 *Collatio, & inſtitutio facta abſque præſentatione patroni, eſt nulla, non autem quando non contradixit.*

Patrono contempto, nihil eſſe faciendum per Ordinarium in beneficio iuriſpatronatus.

R E S O L V T. CLIV.

1 IN quam pluribus cauſis fuit diſcuſſum, atque controuerſum circa præſentem articulum, & ſemper dixi, nihil attendendum eſ-
2 ſe, inaudito patrono; qua propter permutatio facta per Ordinarium de beneficio ſpectante ad præſentationem laici patroni (ipſo contempto, & non vocato) poterit annullari, quamuis nõ ſit nulla ipſo iure, vt per *Guid. Pap. in dec.* 374. *Franc. Marcb. in deciſ.* 240. *n.* 4. *part.* 1. *Bellam. in dec.* 177. *&* 181. intelligendo, vt debeat annullari per ſententiam, ſi patronus eius contemptum proſequatur intra tẽpus, in quo præſentare poterat, idem *Bellam. in dec.* 181. *&* 751. *Papon. lib.* 3. *tit.* 9. *arreſt.* 3. *Crauet. conſ.* 153. *& Cappell. Tholoſ. in dec.* 107. Et de modo impugnandi prouiſiones factas in præiudicium patronorum, vt reparentur, vide per *eundem lib.* 3. *tit.* 9. *arreſt.* 1.

Item dicebam, collationem, atque inſtitutionem factam per mortem, vel reſignationem abſque conſenſu patroni eſſe ipſo iure nullam, *idem Guid. in dec.* 374. *Mohed. in dec.* 268. *&* 326. *Bellam. in deciſ.* 128. *Frãch. Mareb. in dec.* 474. 482. 493. *&* 1140. *par.* 1. licèt conſenſus patroni ſuperueniens conualidet ipsã collationem ſecundum *Boer. in conſ.* 34. *Dec. in conſ.* 117. *&* 678.

Idem dicendum eſt in reſignatione, quãuis infra quatuor menſes à patrono non fuerit contradictum, *Put. in dec.* 412. *lib.* 2. *& in dec.* 181. *lib.* 1. tamen in poſſeſſorio prouiſus abſque conſenſu patroni, & eo contempto, debet obtinere contra ipſum patronum, vel ipſum præſentatum, *Papon. lib.* 3. *tit.* 8. *arreſt.* 2.
3 Et ꝙ collatio facta ſine patroni præſẽtatione ſit nulla, vide *Roland. conſ.* 47. *vol.* 1. *Guid. Pap. ſing.* 828. *Corſet. ſing.* 1. *Abb. q.* 5. *n.* 7. Limita quãdo patronus non contradixit, quia tũc eſſet valida collatio, ſecundum *Caſſad. in deciſ.* 2. *de locat.* Limita ſecundo in Papa, nam eius prouiſio de beneficio iuriſpatronatus clerici, & laici ſimul, valet etiam patrono laico non vocato, *Rot. in deciſ.* 46. *de conceſſione præbẽdæ, in antiquis.*

S V M M A R I V M.

1 *Tempus præſentandi à die ſcientiæ currit, ita in praxi, & quare.*

Tempus præſentandi à quo die currat.

RE-

RESOLVT. CLV.

IN Curia Auerſana corã Illuſtriſſimo Domino meo fuit dubitatum, quænam opi-
1 nio eſſet ſeruanda circa præſentem articulũ, ſtante varietate deciſ. Rotæ, dicebam, quod quamuis olim in Roca ſernabarur, vt patronis lamberet tempus ad præſentandum à die vacationis, & non à die notitiæ, vt per *Rot. in*
2 *dec. 1. de iurepatronatus*. Cæterum hodiè contraria eſt tenẽda opinio, & in praxi ſequẽda, quæ ex pluribus fundari poterit.

Tum primo, quia in omni materia, quantumcunque leui tempus non currit ignorãti, *tex.* eſt in propriis terminis *in l. 2. C. qui admitti, Bal. cõſ. 199. n. 3. & ſeq. vol. 1. Alex. in cõſ. 13. vol. 1. Dec. in conſ. 479. n. 5. vol. 2. Abb.* cõmuniter omnes *in c. quia diuerſitatem, de conceſſione praeben. & in cap. fin. vbi Anton. de Butrio, & Anan. de electione, Afflict. in deciſ. 128. Medic. in dec. 9.*

Tum ſecũdo, quia etiam tempus quatuor menſium, quod Ordinarijs conceditur ad cõferendum beneficia *Rot. in deciſ. 263. in nouis. Iafred. in dec. 13. Rota diuerſorum in deciſ. 481. par. 1.* currit niſi à die ſcientiæ, vt fuit in Rota reſolutum in vna Toletana beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius *deciſ. 380. Rot. in deciſ. 7. de præbend. in antiquis.* Intellige quãdo ignorãtia eſſet veriſimilis, alias curreret, vt per *Achill. de Graſſ. in deciſ. vnica, de ſupplenda negligentia prælatorum.*

Tum denique, quoniam hodie hæc opinio ſeruatur in Rota, vt patet ex allegatis per *Caputaq. in deciſ. 248. par. 2. Card.* Puteus *in dec. 6. de prębẽdis, Seraphin. in deciſ. 280. part. 1. Rot. in deciſ. 13. de iurepatr. in antiquis,* & in vna Signina iuriſpatronatus, 22. Iunij 1596. coram Orano fuit in Rota reſolutum, quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorũ per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam præſentationem intra tẽpus à iure ſtatutum; non valet impetratio, niſi probetur ſciẽtia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij.

Cuius *deciſ.* ratio vlla alia reddi poterit, quia tempus nõ currit ignoranti vt ſupra diximus, & maximè procedere in tempore præſentationis teſtatur *Gabalin. milleloq. 152.* vbi alios allegat.

SVMMARIVM.

1 *Patronus iuriſpat. laical. ante inſtitutionẽ variare poteſt alium cumulatiuè præſentando, ſecus Eccleſiaſticus.*
2 *Patronus ſecularis poteſt variare, ſed à prima præſentatione abſque cauſa non poteſt.*
3 *Patronus ſecularis non poteſt variare, lite pendẽte, nec ſecundo.*

Patronus an poſſit variare.

RESOLVT. CLVI.

IN Curia Calatiæ fuit coram me dubitatũ, ſi potuiſſent quidam patroni variare; dicebam, quo ſi erant laici poterant ante inſti-
1 tutionẽ Epiſcopi, & alium ſucceſſiuè præſentare accumulando, quod non poſſunt facere patroni Eccleſiaſtici, *c. quod autem, c. cum antẽ, & c. paſtoralis,* vbi *DD. de iurepat.* latè *Guttierez de iuramen. confirmat. part. 3. capit. 13. Spinus de teſtam. gloſ. 4. n. 73. Zanallus comm. contra commun. q. 265. & 963. Rot. in dec. 16. de renunciat. in antiq. Caualc. in dec. 17. n. 87. de cõtractib. par. 2. Crauet. conſ. 63.*

Et Rota in vna Bononien. parochialis, 24.
2 Nouembris 1593. coram Litta iudicauit, quod patroni laici poſſunt in præſentatione variare, & alium præſentare cumulatiuè, ſed non poſſunt recedere à prima præſentatione ſine cauſa.

3 Limita primo, vt non poſſit variare, neque per viam accumulationis, lite pendente, *Calder. in conſ. 1. vt lite pend. Rocc. in verb. honorificum, q. 23.* poſt *Lambert. 1. par. 2. lib. q. 6. art. 12. Creſcent. in dec. 10. de iurepatron.*

Limita ſecundo vt ſemel tãntum, & pro prima vice cenſeatur permiſſa, *Calder. in conſ. 16. de iurepatron. Prob. ad Monachum, in cap. cũ in illis, n. 18. de præbend. Nauar. in cap. placuit, n. 69. de pœnit. diſtinct. 6. Gomez in c. cum in multis, n. 35. de reſcrip. in 6.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, & inſtitutio contra fundationis formam eſt nulla, n. 6.*
2 *Forma priuilegij, & contractus, legem eidem tribuit.*
3 *Præſentatio eſt vnus iuriſpatron. effectus.*
4 *Beneficiatus non beneficiato præferri debet.*
5 *Forma omiſſio in iuriſpatr. fundatione præſcripta, præſentationem annullat.*
7 *Cappellanus prout eſt in fũdatione, ita ſatisfacere debet.*
8 *Præſentatio, & inſtitutio contra formam fundatoris cum conſenſu patroni eſt valida pro vna vice.*

An præſentatio, & inſtitutio contra formã fundationis ſit nulla.

RESOLVT. CLVII.

1 RESponſio eſt affirmatiua, ratio verò eſt à priori, quoniã lex poſita in fundatione

inducit formam cuius omiſſio vitiat actum,
cap. quæritur, §. Epiſcopum, 22. q. 2. Fel. in cap. cũ
dilecta, de reſcrip. Gramm. in deciſ. 79. Vin. in dec.
2 335. & forma priui'egij, & contractus dat le-
gem priuilegio, & contractui, *cap. porrò, & c.*
accepimus, de priuileg. Abb. & alij in cap. per ve-
nerabilem, qui fil. ſint legit. Curt. *ſen. in conſ.* 48.
Cephal. conſ. 480. *&* 597. *col.* 2. *vol.* 4. *Brun. conſ.*
3 52. *& Vin. in deciſ.* 336. & maximè attendi de-
bet, cum præſentatio ſit vnus ex effectibus iu-
riſpatronatus *Seraph. in deciſ.* 457. & in proui-
ſione iuriſpatron. forma contenta in funda-
tione ſeruari debet, & conditiones in ea ap-
poſitæ ſunt cuſtodiendæ diligenter, vt reſo-
luit Rota in vna Cæſaraguſtana Cappellaniæ,
16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphi-
no; hinc eſt, quod conceſſio iuriſpatronatus
facta ſub conditione augmenti reddituum,
inducit formam, Rota in vna Paduana iuriſ-
patronatus 31. Maij 1591. coram eodem, &
in beneficijs iuriſpatronatus, in quibus certa
forma in fundatione appoſita eſt ſeruanda,
4 non habet locum regula, quod nõ beneficia-
tus beneficiato præferri debeat, idem Sera-
phino *in dec.* 774. *& Rot. in vna Vlixbonen.*
prioratus, tenuit conditiones appoſitas in
translatione iuriſpatronatus eſſe ad vnguẽ
5 ſeruandas, vt patet *in deciſ. eiuſdem* 1415. &
quod omiſſio formæ in fundatione iuriſpa-
tronatus præſcripta, ipſam præſentationem
annullet, tenuit Rot. teſtè eodem *Seraph. in*
deciſ. 1270. *Franc. March. in dec.* 493. *&* 1133.
par. 1. *Crauet. in conſ.* 153. *Cacher. in conſ.* 191,
n. 13. & *ſequent. & idem Aymon, in conſ.* 65. *n.* 5.
hinc eſt, quod ſi fundatione fuerit appoſita
conditio, quod præſentetur ad Eccleſiã per-
ſona de genere fundatoris, omninò adimple-
ri debet, idẽ *Franc. Marc. in dec.* 1152. *&* 1154.
par. 1. & adeo hoc verum eſt, quod *Farinac. in*
deciſ. 582. ſcribit Rot. præſentationem factã
6 de extraneo contra voluntatem fundatoris,
qui beneficio conſanguineo, & deſcendenti à
ſe conferri voluit, non admiſiſſe, per *tex. in c.*
decernimus, 14. *q.* 6. *cap. illud, vbi Abb. & alij de*
iurepatron. Mohed. in dec. 269. *Card. Puteus in de-*
ciſ. 11. *de iurepatronatus*, & ita cõſuluit *Soccin.*
in conſ. 30. *num.* 6. *lib.* 3. Quibus omnibus addo,
7 quod Cappellanus non poteſt ſatisfacere
oneri iniũcto alibi, quam in limine fundatio-
nis, fuit dictum, vt per *Graff. in conſ.* 4. *de præbẽ-*
dis, lib. 2.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus,
in cauſa Nolana mihi delegata iudicaui con-
8 trarium, ſcilicet poſſe Epiſcopum pro vna vi-
ce tantum de conſenſu patroni inſtituere nõ
habentem requiſita per fundatorem, latè
Fel. in cap. cum acceſſiſſẽt, col. 8. *de conſtit. Mohed,*
in dec, 1. *de iurepatron. Bellamer. in deciſ.* 179.
Creſcent. in deciſ. 7. *eit. tit.* His addo quando-
quidem permitti, à lege fundationis recedi,
prout in caſu *deciſ. Caputaquen.* 364. *par.* 2. vbi
præſentatio facta per duos ex tribus patro-
nis, valet, licèt in fundatione caueatur, quod
non valeat, niſi facta fuerit ab ipſis tribus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. cõceſſum, ſibi, fratribus, & hæredibus etiã*
ſorori competit, & quare.
2 *Iuſpatron. non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis*
competit.
3 *Iuſpatr. hæreditarium in mulieribus etiam trãſit,*
tam ex teſtamento, quam ab inteſtato.
4 *Iuſpatronat. relictum conſanguineis, ſeu de paren-*
tela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis
deſcendentibus competit.
5 *Vxor de familia dicitur viri.*

An iuſpatronatus acquiſitum ſibi, fratibus, &
eorum hæredibus, competat
etiam ſorori.

RESOLVT. CLVIII.

1 IN præſenti puncto iudicaui pro opinio-
ne affirmatiua, quia ſoror venit appella-
tione fratrum *l. fratres, C. de inoffic. teſtamen. l.*
tres fratres, vbi *gloſ. ff. de pactis, Bar. Bal. Caſtren.*
& Iaſ. in l. Lucius, §. quæſitum, ff. de legatis 3. *Ca-*
ſtr. in cõſ. 427. *vol.* 1. *Abbas cõſ.* 36. *par.* 1. quod
procedit etiã ſi ab homine nomen fratris pro-
feratur, *Dec. in l. fœmina, nu.* 122. *ff. de reg. iur. &*
Alex. conſ. 75. *vol.* 4.
2 Et iuſpatronatus competere, tam maſcu-
lis, quam fœminis teſtantur omnes commu-
niter in *clem.* 2. *de iurepatr. Viuius cõmun. opin.*
608. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit *Caſſad. in*
deciſ. 1. *de iurepatron.* & fœmina poteſt funda-
re Eccleſiam, conſtruere, & dotare, *Abb. in c.*
fin. & ibi *Addentes de conceſſ. præb. & in cap. ex*
literis, & cap. ſeculum, de iurepatronatus, Rot. in
deciſ. 10. *de iurepatronatus, in nouis*, quinimò
3 iuſpatronatus hæreditarium etiam in fœmi-
nas hęredes tranſit ſecundum *Dec. in cõſ.* 127.
n. 3. *in fine, Roland. conſ.* 47. *num.* 7. *vol.* 1. *Pariſ.*
conſ. 48. *nu.* 5. *vol.* 1. & hoc tam ſi eſſent hære-
des ex teſtamento, quam ab inteſtato, *gloſ.*
in clem. fin. & ibi Card. q. 6. *de iurepatron.* immò
4 iuſpatronatus relictum conſanguineis, ſeu
qui ſunt de genere, parentela, domo, ſeu fa-
milia competit etiam fœminis nuptis deſcẽ-
dentibus ex illis, *Gabriel in conſ.* 195. *lib.* 1. *Mo-*
lina de Hiſp. primog. lib. 3. *cap.* 4. *Velaſq. in l. Tau-*
ri 40. *gloſ.* 9. *nu.* 14. reiecta opinione *Guttierez*
contrarium ſentiẽtis *in conſ.* 3. *n.* 6. nec in hoc
5 caſu habetur ratio ad *deciſ. Teſſ.* 123. vxorem
dici de loco, & familia viri, & ipſam eſſe prin-
cipium, & finem familiæ, ad *tex. in l. pronuncia-*
tum, §. familiæ, ff. de verbor. ſignific.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Patronus, mortuo vno ex præſentalis (lite pendẽte, vel cedente) alium præſentare non poteſt.*
2 *Præſentatio facta poſt rem iudicatam, lite pendẽte ſuper reſtitutione in integrum non tenet.*
3 *Diſpoſitio tex. in cap. 1. vt lite pend. procedit, tã in vacatione naturali, quàm ciuili, & quando non procedit, n. 5.*
4 *Patronus, lite pendente, variare non poteſt.*
6 *Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis eſt inter alios.*

Præſentare an poſſit patronus mortuo vno ex præſentatis lite pendente; vel cedente.

RESOLVT. CLIX.

Contingit multoties dubitari an diſpoſitio *tex. in c. 1. vt lite pendente*, quæ vult, quod lite pendẽte, vno ex electis mortuo, vel cedente, non poteſt alter eligi, locum ſibi vẽdicet in præſẽtatione, & licet magna ſit Scri-
1 bentium controuerſia, communior tamen opinio eſt pro affirmatiua, vt per *Io. Andr. Franch. & alios in d. cap. 1. Calder. conſ. 1. cit. tit. Lapus allegat. 22. & Mandoſ. ad eundem*, qui nũcupat pariter hanc eſſe communem *in alleg. 122. lit. H. Gomez in reg. de ſubrogatione litigantium, q. 6. & 13. Rot. diuerſ. in deciſ. 442. n. 6. par. 1.* & fuit per eandem Rotam reſolutum in vna Zamoren. beneficij de Morales, 30. Maij 1589. coram Orano, vbi fuit dictum, quod lite inter præſentatos pendente alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur ſine vitio attentatorum, alium præſẽtare, & iterum fuit deciſum in vna Cappellaniæ ſalamant. 20. Nouẽbr. 1592. corã Illuſtriſſimo Pamphilio, vnde eadem Rota in vna Pamphilon. parochialis 13. Ianuarij 1591. coram eo-
2 dem reſoluit, quod præſentatio facta poſt rẽ iudicatam, pendẽte lite ſuper reſtitutione in integrum non ſuſtinetur.

3 Cuius *tex.* diſpoſitionem procedere, ac locum habere, tam in vacatione naturali, ſcilicet per obitum, quam in ciuili, puta per reſignationem, vel executionem alterius beneficij ſcribunt *Gonſalez gloſ. 51. nu. 212. Garz. de beneficijs par. 5. cap. 9.* & iuxta præfatam opinionem iudicauit Rota Romana in vna Valliſoletana Scholaſtriæ, 17. Iunij 1602. coram Illuſtriſs. Lancellotto.

4 Ampliatur ſecũdo, vt neque patrones laicus, lite pendente, variare poſſit, *Milis in ſuo aureo repert. in verb. patronus, Aymon. conſ. 63.*

Cæterum ſupradicta diſpoſitio *cap. 1. & 2.*
5 *vt lite pendente*, limitatur primo, quando ſuperſtes collitigans præſentaretur, ſeu prouideretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio per *d. cap.* aſſignata, ſcilicet, ne propter nouos aduerſarios litigia prorogari contingat, ſecundùm *Pariſ. conſ. 30. n. 4. lib. 4. Gabriel de iu. dic. concl. 4. n. 42. Franc. in d. cap. 2. nu. 6. in gloſ. penult.* & ſequuta eſt Rota in vna Mediolan. iuriſpatronatus, 23. Ianuarij 1596. coram Mantica.

Limitatur ſecundo, & intellige procedere quando lis penderet inter duos præſentatos à diuerſis patronis, nam tunc non eſt licitum,
6 variare, nec vno defuncto poteſt alius præſẽtari, ſecus autẽ, vbi lis verteretur inter alios, quia tunc non prohibentur patroni præſentare, alias ſequeretur, quod poſſet de facili impediri patronus, introducendo litem ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutũ in vna Bergonten. Cappellaniæ, 19. Iunij 1579. corã Bubalo de nonnullis limitationibus ad hanc materiam pertinentibus, vide *Caſſad. in dec. 4. & in deciſ. 3. vt lite pendente.*

SVMMARIVM.

1 *Patronus poteſt ſeparatim præſentare, quãdo iuſpatr. ſpectat ad plures vti ſingulos, ſecus autem ſi iure collegij: & quid vbi adeſt ſtatutum, vel conſuetudo viget in contrarium, n. 2.*
3 *Maior pars patronorum præfertur in iurepatronatus.*
4 *Iuſpatronatus trãſit inſolidum ad omnes hæredes.*

Patroni an poſſint ſeparatim præſentare.

RESOLVT. CLX.

Supponatur in facto præſentationem cuiuſdam patronatus ad plures patronos ſpectare; fuit dubitatum coram me in quadã cauſa delegata an præſentatio ab vno ipſorũ facta ſeparatim ſubſtineatur, ego dixi, quod
1 vbi plures ſunt patroni, poſſunt ſinguli ſeparatim præſentare, alijs non requiſitis, quando inſpatronatus ſpectat ad eos vti ſingulos, vt in dubio præſumitur, & non vti vniuerſos, & iure collegij, ita *Io. Andr. in cap. quoniam, de iurẽpatronatus, Abb. in cõſ. 76. par. 2. Aymon. Cravet. in conſ. 63. n. 1. Cæſar de Graſs. in deciſ. 1. de iurepatr.* & tenuit Rota in vna Legionen. Cappellaniæ, 6. Iunij, & 5. Decembris 1565. corã eodem, Rota in vna Caſalen. parochialis 2. Martij 1584. coram Robuſterio, & in vna Calaguritana beneficij, 20. Iunij 1588. & 16. Maij 1591. coram Comitulo tenuit, præſentationem pertinẽtem ad beneficiatos vti ſingulos, non vti vniuerſos, vt in dubio præſumitur poſſe fieri à ſingulis diuiſim, nec eſſe neceſſariam vocationem patronorum; quam ſententiam iterum amplexa eſt eadem Rota

in vna Piſtoren.beneficij, 17.Februarii 1574.
coram Clemente Octauo tunc Auditore.

Limita tamen præfatam concluſionem nõ
2 procedere, quando vigeret ſtatutum, vel
in loco reperiretur inducta conſuetudo, per
quam plures patroni ſoliti eſſet ſimul conue-
nire ad præſentandum, Roc. in vna Calaguri-
tana beneficii de Aranquiz 11. Decembris
1591. coram Illuſtriſſimo Pamphylio.

Vnde pro corroboratione principalis du-
bitationis adduxi *deciſ. Cæſaris de Graſs. 2. de*
iurepatronat. vbi præſentatio facta ſeparatim
à compatronis valet, quando ius præſentãdi
eis competit tanquam ſingulis, non autẽ iure
collegii, coadiuuatur vlterius, quod vbi ſunt
3 plures patroni, maior pars præfertur, ſed vbi
ſunt æquales, debet concordare, *Franc. Marc.*
in deciſ. 119. *par.* 1. hinc *Crauet. in conſ.* 63. te-
nuit, quod ſufficiat conſenſus maioris partis
præſtitus ſeparatim; tandẽ facit, quod iuſpa-
4 tronatus tranſit ad omnes hæredes inſolidũ,
de Franch. in deciſ. 85.

S V M M A R I V M.

1 *Patrono poteſt præiudicari, cũ bona iuriſpatr. abſ-que ſuo conſenſu alienantur.*

2 *Patronus cogi poteſt de ſuo contribuere in defectũ pro Eccleſiæ refectione.*

3 *Conſenſus patroni in alienatione terræ iuriſpa-tron. non requiritur, & quare.*

4 *Intereſſe de præſenti, non caſus aduerſæ fortunę eſt inſpiciendum.*

Conſenſus patroni an requiratur in alienatio-
ne terræ patronatus.

RESOLVT. CLXI.

FVi aſſumptus in Iudicem in Curia Epiſ-
copali Nolana, & dum accingerem pro
decidenda cauſa; dubium mihi faciebat pro
1 opinione affirmatiua, quia ex hac alienatio-
ne poſſet patrono præiudicari, cum eius inte-
reſt bona conſeruari pro Eccleſia patronata;
nedum reſpectu alimentorum, quæ ei deberi
poſsẽt, ſi indigeret, *c. nobis, de iurepatr.* latè *Mi-*
lis in ſuo aureo repert. in verb. patronus, verum-
etiam, quia in defectum cogeretur de ſuo cõ-
tribuere Parocho ad refectionem Eccleſię ſe-
cundum *Panorm. in cap. ad audientiam, de Eccl.*
ædific. Sayr. in deciſ. 1. *eod. tit. Valaſc. in dec.* 103.
Cappell. Tholoſ. in deciſ. 498. & *Caſſad. in dec.* 3.
n. 2. *de iurepatron.*

Item honorabilius ius competit patronis
in pinguiori Eccleſia, & alias honor eſt com-
modo præferendus, *l. Iulianus, ff. ſi quis omiſſa*
cauſ. teſtament.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus,
iudicaui contrarium ex pluribus, tum primò,
quia ius patronis ad actum præſentationis
limitatum eſt, & aliam opponendi ſe ſi res
Eccleſiæ diſſipentur, aut abſque iuſta cauſa
diſtrahantur, ſecundum *Innoc. in rubr. nu.* 1. &
in cap. nobis, de iurepatronat. & eſt *tex. in c. filijs,*
16. *q.* 7. *Innoc. & Abb. in cap. vnio, vt Eccl. bene-*
ficia, Bartol. in §. 1. *in princip. in authen. de alie-*
nat. emphyt. Rocchus de iurepatron. in verb. hono-
rificum, n. 10.

Tum ſecundo, quia nullo iure hoc cautum
reperitur, ſecundum *Anchar. in conſ.* 122. ex
narratis in facto liquet, *col. pen. Menoc. in cõſ.*
161. *n.* 4. *vol.* 1. *Burſ. conſ.* 124. *vol.* 1. *Bombin. in*
conſ. 13. & 44. latè *Henriq. conſ.* 91. *n.* 16.

Tum deniq; quia iuxta hanc opinionẽ iu-
dicaſſe Rota Romana teſtatur *Caſſad. in dec.*
3. *de iurepatronatus.*

Non obſtant contraria, quia reſpondetur,
quod ſolum debet inſpici intereſſe de præſẽ-
ti, non autem caſus aduerſæ in futurum, *l.*
inter ſtipulantem, §. *ſacram, ff. de verb. oblig.*
Dec. conſ. 177. *Rimin. conſ.* 122. *Artam. in conſ.*
191.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatr. de per ſe vendi nõ poteſt, ſed cum vniuer-ſitate, declara prout in n.* 8.

2 *Iuſpatron. cum hæreditate vendita tranſit, & quare.*

3 *Iuſpatr. per donationem omnium bonorum trãſit.*

4 *Iuſpatron. tranſit in fideicommiſſarium vniuer-ſalem.*

5 *Iuſpatron. in vxorem vſufructuariam omnium bo-norum tranſit, & præſentatus ab ipſa, præſen-tato ab hæredi præfertur.*

6 *Vſufructuarius omnium bonorum hæredi æqui-pollet.*

7 *Iuſpatr. de ſe non confiſcatur, ſecus ſi eſt cũ vni-uerſitate.*

Iuſpatronatus tranſit cum Vniuerſitate
bonorum.

RESOLVT. CLXII.

1 COmmunis, & recepta eſt omnium ſen-
tentia, iuſpatronatus de per ſe, vt anne-
xum ſpiritualitati, vendi non poſſe, *cap. decer-*
nimus, de iudicijs, & *c. quanto,* & *c. de iure, de iu-*
repatr. verum cum vniuerſitate bonorum trã-
ſire fatentur omnes, per illum *tex. in cap. ex li-*
teris, de iurepatr. & *in c. cum ſæculum huius tituli,*
Lamber. 2. *par.* 1. *lib. q.* 5. *per totam, Tiraq. de pri-*
mogen. q. 36. *Couar. lib.* 1. *var. reſol. c.* 23. *Roch. in*
verſ. ipſe, vel is q. 23. *Paul. de Cittad. in eiuſdem*
nominis tractat. q. 9. *par.* 3. Ex qua concluſione
2 infero primo, cum hæreditate vendita tran-
ſire

ſire iuſpatronatus, *Felin. in c. cauſam, quæ vu. 8. de præſcript. & in c. cum Bertoldus, in fin. de re iudic.* Ratio eſt, quia hæreditas eſt ius vniuerſale, *l. hæreditas, ff. de pet. hæred.* & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Lucana iuſpatronatatus, 6. Nouembris 1598. coram Litta,
3 quemadmodum transfertur etiam per donationem omnium bonorum, vt fuiſſe deciſum in Rota teſtatur *Seraph. in deciſ.* 725. Item
4 transfertur in fideicommiſſarium vniuerſalé, Rota in vna Aretina Cappellaniæ 13. Iunii 1584. coram Bubalo, his accedat etiam, quod reſoluit eadem Rota in vna Alexandrina beneficii 29. Martij 1590. coram Illuſtriſs. Mantica, vbi fuit dictum, iuſpatronatus tranſire in vxorem relictam vſufructuariam omniũ bo-
5 norum à ſuo marito, taliter, quod præſentatus ab ea, præfertur præſentato ab hærede, nam vſufructuarius omnium bonorum æquipollet heredi vniuerſali, *l. fin. de vſufr. leg.* & facit *deciſ. Guido Papa deciſ.* 340. Tandem facit quod iuſpatronatus de per ſe non confiſcatur, ſed ſi eſſet cum vniuerſitate feudi, aut villæ, confiſcaretur. confiſcato feudo, *c. cum ſeculum*, vbi DD. omnes de iurepatronat. *Bart. in l. ſi finita, §. de vectigalibus, ff. de damno infec. Iaſ. in l. 2. in princip. C. de in ius vocand.* & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Sacr. Conſ. Neapolitano in cauſa Sancti Petri delli Bonifacij, teſtatur *Anna ſing.* 291.

8 Animaduertendum tamen eſt, quod licet iuſpatronatus veniat quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu rei, vt quia fit venditio de Caſtro, feudo hæreditate, vel ſimilibus, quæ ſub ſe hæreditatem continent, non tamen trãſit mediãte ceſſione, ſeù venditione omnium bonorum, iurium, ſeù actionũ, verbis generalibus, & vniuerſalibus facta niſi ſub tali ceſſione, tale quid vniuerſale verè cõprehendatur, cui adhæreat iſtud iuſpatronatus, vt puta, villa, caſtrum, ſeù hæreditas ſecũdum *Innocentium citato cap. ex literis n. 2.* Rota in citata Lucana iuriſpatronatus, & ratio eſt, quia quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu verborum reſoluitur in ſingularitates ſecundum *deciſionem Rota* 1152. *lib.* 3. *par.* 3. & hæc dicebam in quadam cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Quod capita, tot ſententia.*
2 *Monaſterium vt conſtruatur, quanta dos eſt aſſignanda.*
3 *Dos pro Eccleſia non collegiata quãta eſſe debet.*
4 *Solemnia miſſarum abſque clerici ſuffragio celebrari non poſſunt.*
5 *Manſus liberus ſufficit pro dote Eccleſiæ.*

Dos quanta cõſtitui debet à patronis, vt acquiratur iuſpatronatus.

RESOLVT. CLXIII.

ILluſtriſſimus Dominus meus Cardinalis Carraffa iuſſit, vt DD. opiniones circa articulum colligerem, ac poſtea in Congregatione retuliſſe vnde dixi varias reperiri DD. ſententias, vt merito dici poſſit illud comici
1 quot capita, tot ſententiæ, nam *gloſa in cap. quicunque, gloſa prima, 16. quæſt. 7.* voluit, quod debeat eſſe tanta, quod ad neceſſaria miniſtrorũ, & ad luminaria ſufficiat, allegat *text. in cap. nemo, de conſecrat. diſtinct.* 1. & facit *Monald. conſ.* 191. *de Rubeis conſ.* 21. *Felin. in cap. ad aures col. 3. de reſcriptis, Caſſad. in deciſ. 19. de præbẽdis, Verall. in deciſ. 328. par. 3. gloſa in cap. cum ſicut, de conſecrat. Eccleſiæ* tenuit quod ſi conſtruitur Monaſterium tanta dos aſſignari quod in eo eſſe poſſint Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, & Lectores; item debent in ea hoſpites recipi, & iura Epiſcopalia
3 ſolui, ſi verò eſſet Eccleſia non collegiata, dos ad minus pro duobus ſufficere debet, & facit alia *gloſa in capit. vt quiſque, in verbo clericum, de vita, & honeſtate clericorum*; quibus accedat ad idem textus in terminis *in cap. de monachis, de præbendis, & tex. in cap. 15. cui eod. in 6. Menoch. in conſ. 459. vol. 2. Cacher. in conſ. 159. n. 3. & ſequent. Merend. cõſ. 30. Bombin. cõſ. 22. nu. 6. & ſeq.* & quod tanta eſſe debeat dos, quod presbyter ſaltim cum vno miniſtro viuere poſſit, tenuit *Panorm. in cap. cum ſicut, nu. 5. de conſecrat. Eccleſiæ*, vbi etiam vuult, quod debet haberi reſpectus ad ſpirituales obla-
4 tiones, & ratio eſſe poterit quoniam ſolẽnia miſſarum abſque ſuffragio clerici celebrari non poſſunt, *cap. propoſuit, de filijs presbyterorum, idem Panorm. in cap. 1. de cenſibus, & in cõſ. 89. ex themate propoſito, n. 3. & 7. vol. 2 Felin. in conſ. 13. nu. 8. & ſeq. Rocc. de Curt. de iurepatronat. in verſic. & notauit, quæſt. 8. nu. 15.* vbi atteſtatur eſſe de mente omnium communiter.

Hoſtrienſ. vero *in d. cap. cum ſicut, n.* 2. voluit
5 ſufficere certam quantitatem terræ (quam vocat manſum) pro dota aſſignare, pro qua opinione eſt *tex.* in terminis *in cap. 1. de cenſibus*, ubi ſtatuit Summus Pontif. ex Eccleſiæ fundandæ debere tribui manſum liberũ, à quolibet ſeruitio temporali, quibus opinionibus relatis, ſua Illuſtriſſima Dominatio nõ admiſit petitionem cuiuſdam qui aſſenſum petebat; pro fundando patronat. cum oblatione duodecim ducatorum pro dote.

SVMMARIVM.

1 *Votum captandæ mortis de iure eſt improbatum.*
2 *Patronus poteſt conſtituere procuratorem ad præſentandum, cum beneficium vacauerit.*

3 Pa-

3 *Patronus non poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium,& quare.*

An poſſit conſtitui procurator ad præſentandũ, cum beneficium vacabit.

RESOLVT. CLXIV.

1 DVbium faciebat, quoniam continet votum captãdæ mortis, quod de iure improbatur, ad *tex.in cap.nec.captãdæ, & c.deteſtandæ, de conceſsion. præbendæ in 6.cap. 1.& c. 2.eod.tit.*

Verum tamen hoc non obſtante iudicaui
contrarium;quia hic patronus dedit mandatum pro præſentanda perſona idonea, & ha-
2 bili ſuccedente ipſa uacatione, nec fuit expreſſa perſona præſẽtanda, & propterea huiuſmodi mandatum erit validum, & præſentatio ſubſtinebitur,vt fuit in Rota reſolutum in vna Pamphylonen. iuriſpatronatus 13.Februarijs 1595.coram Iuſto.

Non obſtat *tex.in cap.fin. de conceſsione præ-*
3 *bendæ,* vbi ſicut non poteſt patronus promittere ſe præſuntaturum aliquem ad beneficiũ vacaturum ita nec dare poteſtatem præſentandi,tanquam beneficium vacet,quia reſpõdetur, tunc procedere quando patronus dedit mandatum pro præſentanda certa perſona ab eo nominata in caſu vacationis certi beneficij;& tale mandatum non eſt validum, nec præſentatio ipſa ſubſtinetur, quia continet votum captandæ mortis,& ita in proprijs terminis *Caſſad.in deciſ.5. de iurepatronatus* ,& iterum tenuit Rota in vna Pamphylonen.parochialis 17.Maii 1495.coram Peregrino, & iterum in eadem 19.Januarii 1598.corã eod. at ſecus vbi patronus dat mandatum generale pro omnibus ſuis negotiis, & etiam ad præſentandum ſuccedente vacatione præſertim ſi ſubſit iuſta cauſa dandi tale mandatum; vt putá longè abſentię ſuę, vt per *Ioan. Andr.in d.cap.fin.nu.3. & alios in d. deciſ. allegatos.*

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt,& n.5. Suſpenſio excommunicationi æquipollet.*
2 *Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficijs attenditur.*
4 *Collatio beneficij,electionis eſt ſpecies.*
6 *Suſpenſus,acceptando beneficium peccat.*
7 *Suſpenſus,circa beneficium obtinendum cenſeatur irregularis,& ſuſpenſus ab ordine,ab officio dicitur ſuſpenſus.*

Præſentari an poſſit ſuſpenſus ab ordine.

RESOLVT. CLXV.

1 IVdicaui pro negatiua ex pluribus, tũ primo,quia ſuſpenſio æquipollet excommunicationi cum ipſa quoque inter Eccleſiaſticas cenſuras numeretur *cap. quærenti, de verborum ſignific.gloſ.in c.ſtatutum,& c.conſtitutionem,eod.tit.in 6.Bal.in c.præterea,n. 4.& ſeq.de appellat.Felin.in c.de cętero,n. 1.de ſententia, & re iudicata* , ſed excommunicatus non poteſt
præſentari ad beneficiũ: *Lapus allegat.8.Arch.*
2 *in c. 1. col. 3. de exceptionibus in 6.* Lambert. *1. par.lib.2.q.6.princ.art. 1. Rebuff. in concordatis tit.de excommunicat.non vitandis, col.3.Rochus in verb. honorificum, quæſt. 4.nu. 19.& Rot.in deciſ. 4.de iurepatronatus* in antiquis igitur, & ſuſpenſus.

3 Tum ſecundo, quia in beneficiis attenditur capacitas clerici tempore præſentationis *Bald.in cap.vnico,n.15.*vt Eccleſiaſtica beneficia, *Alex.conſ.90.vol.1.Dec.in conſ.25.n.3.*Rota *diuer. in deciſ.69.par. 1.*

4 Tum tertio,quia collatio beneficii eſt ſpecies electionis,cum in conferendis habeatur ratio vnius perſonę potius quã alterius *gloſ.* communiter recepta *in c.fin.de officio vicarij in 6.* ſed ſuſpenſus non poteſt eligi *c. ſi.de elect. c.ſi celebrat de clerico excommunicato miniſtrãte Abb.in cap.cum dilectus, n. 19. de conſuetudine, & c.cum inter, de electione* poſt *Arch. in cap. nullus 63.diſtinct. Bertach.* qui nuncupat hanc eſſe communem *in tract.de Epiſcopo par.1.lib. 2.q.3.Spec.in tit.de libelli concept. §.fin.ad finẽ,* latè *Couar.in repet.alma mater par. 1.§.7.col.2. de ſententia excommunicat.*

5 Tũ quarto,quia in proprijs terminis huius opinionis,quod præſentari non poſſit,tenuit *Lamber.de iurepatronat.lib.2.par. 1. q.9. princ. art.2.Henriq.in ſumm. Theolog. moral. lib.13.c. 32.*vbi ampliat etiam ſi defectus eſſet occultus,& toleratus *Tolet.lib.1.cap.14.n.5.Nauar. in Manuali cap.27.n. 163. verſ.ſeptimo infertur,* vbi etiam dicit peccare acceptando *Borgn.de irregularitate par.6.n.8. & 23. Pariſ.in c. Apoſtolicæ n.17.de exceptio. Flam. Pariſ.de reſignatione beneficij lib.4.quæſt.3.n.60.*

7 Tum denique, quia ſuſpenſus cenſetur irregularis, ſaltem quoad obtinenda beneficia *Lamber.d.q.9.princ. art. 2.* licet verè non ſit irregularis,niſi celebrauerit in ipſa ſuſpenſione *cap. 1. de ſententia excommunicat. in 6. cap.1.in fine de ſententia. & re iudic. eod. lib. & tex. in d.cap. ſi celebrat.* Item ſuſpenſus ab ordine dicitur ſuſpenſus ab officio *cap.cum illorum, num. 2. de ſententia excommunic. Pariſ. in d.cap. Apoſtolicæ n.17.*vbi teſtatur de communi, *Felin.ibidẽ n.16. Abb.in d. cap. cum dilectus, n.20.Henriq.cit.cap.12.n.3.in fine.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ad iuſpatron. præſentari nõ poteſt, & n.4.*
2 *Excommunicatus minori excommunicatione ad iuſpatron. præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficio attenditur.*
5 *Excommunicatus ad iuſpatron. nominari poteſt.*
6 *Excommunicatus ignorans excommunicationem ad iuſpatron. poteſt præſentari.*

Excommunicatus an poſſit pręſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXVI.

RAtio dubitandi pro ſententia affirmatiua; quia poterat euenire, quod beneficium abſolutionis obtineret, & proprerea antequam inſtitueretur eſſet Eccleſiæ reconciliatus, ſicque capax beneficij Eccleſiaſtici *argum. tex. in cap. propterea, de appellationibus.*

Cęterum iudicaui contrarium ex pluribus.
1 Tum primò, quia ita voluerunt *Lapus alleg.* 8. ac ibidem *Mandoſ.* latiſſimè, & idem *Mandoſ. ad Roman. in conſ. 192. lit. H. & in conſ. 22. nu. 5. Arch. in c. 1. col. 3. de exceptio. lib. 6. & in c. qua contra in 2. not. 9. diſt.* expreſsè *Lamber. de iurepatron. 1. par. 2. lib. 6. quæſt. princ. art. 1. Rebuff. in concordatis tit. de excommunicatis non vitandis, col. 3. Roch. in verb. honorificum, q. 4. num.* 19. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Rota teſtatur *Seraphin. in deciſ. 195. par. 1.*

2 Ampliatur procedere etiam in excommunicato excommunicatione minori, ſecundũ *Couar. in cap. Alma mater par. 1. §. 7. in princip. 1. col. de ſententia excommunicationis Cordub. lib. 2. Theolog. quæſt. q. 191. Achil. de cenſuris q. 18.* & mouentur per *tex. in cap. ſi celebrat. de clerico excommunicato miniſtrante.*

3 Tum ſecundo quia in beneficijs attenditur, vt ſupra dixi capacitas clerici tempore præſentationis, vt poſt alios tenuit *Rota in deciſ. 69. par. 1. Biſignet. in deciſ. 1. de iurepatro. Cornaz. in deciſ. 59. n. 13. Anton. lib. 1. variar. reſol. q. 19. in princip.* tempore autem quo pręfatus clericus fuit præſentatus erat ſuſpenſus, igitur.

4 Tum denique, quia excommunicatis beneficia conferri non poſſunt *c. poſtulaſti de clerico excommunicato miniſtrante, gloſ. in c. ſi forte de elect. in 6. Arch. in c. nullus 63. diſt. Innoc. in c. cum noſtris, de conceſſione præbendæ Stafil. de literis gratiæ, & iuſtitiæ fol. 82. col. 2. Bertac. in trac. de Epiſcopo par. 1. lib. 2. q. 4.* & latè *Conar. in c. alma mater 1. par. §. 7.* & fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit *Caſſad. in deciſ. 1. de conceſs. præbendæ.*

Limitaui tamen ſuprapoſitam concluſionem dupliciter.

5 Et primo, non procedere in nominatione, nam quamuis excommunicatus præſentari non poſſit, poterit tamen ad beneficium patronatus nominari, quia per nominationem vllum ius acquiritur nominato, iuſta deciſionem Rota de qua per *Achil. de Graſs. in dec. 13 de iure patronatus.*

6 Limitarem ſecũdo non procedere vbi collatio eſſet facta neſcienti excommunicationem, quia poteſt retinere poſt abſolutionem, diſpenſante eo ad quem collatio pertinebat, *Bald. conſ. 13. vol. 13. Menoch. conſ. 91. vol. 1. Oldrad. conſ. 125. Caſſad. cit. deciſ.*

Immò poteſt acceptare beneficiũ ſibi ante excommunicationem collatum, & poſt abſolutionem poſſidere *Sayr. lib. 2. cap. 5. Emanuel Sà in verbo excommunicatio, num. 28. tex. in cap. propoſuit, de clerico excommunicato miniſtrante.*

SVMMARIVM.

1 *Irregularis ad beneficium iuſpatron. præſentari non poteſt, nec etiam ſi ignorauerit ſe eſſe irregularem.*
2 *Iregularis ob pœnam, in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus reſtituendos tenetur.*
3 *Praxis in beneficiorum collatione.*
4 *Irregularis ab officio eſt ſuſpenſus.*
5 *Irregularis beneficijs ante irregularitatem obtẽtis, non priuatur, nec ab actu iuriſdictionis impeditur, ſed ordinis.*

Irregularis an poſſit præſentari ad beneficium iuſpatronatus.

RESOLVT. CLXVII.

1 REſpondidi negariuè ex pluribus, tum primò, quia communis ex canoniſtarũ opinio beneficium non poſſe conferri ei qui tempore collationis ſit irregularis, *Dynus in regula 1. de regulis iuris, in 6. Innoc. in c. cum noſtris, in princ. de conceſſione præbendę, Alex. conſ. 3. n. 5. vol. 1. Dec. in conſ. 131. eod. vol. Milis in Aureo ſuo repertorio in verb. irregularis*, vnde ſi contigerit ei beneficia conferri, collatio erit ipſo iure nulla *Nauar. cap. 25. n. 133. & in conſ. 17. de præbendis, & dignitatibus, Faber. in deciſ. 13. C. de ſacroſãct. Eccl. Lopez par. 2. c. 93.* quod procedit etiam ſi neſciret, ſe fuiſſe irregularẽ *Alex. de Neuo conſ. 95. n. 3. & ſeq. Comit. cõſ. 93.* quia huiuſmodi ignorantia non efficit acquiſitionis capacitatem, *Nauar. cap. 27. num. 172. Emanuel Sà in verb. beneficium, n. 24. Alban. cõſ. 117. & Pariſ. conſ. 134. vol. 1.*

2 Immò ſi beneficij collatio fiat ei, qui ob pœnam, vel ob aliam cauſam irregularis ſit,

Vitia

Digitized by Google

vltra quod ab initio erit ipſo iure nulla, vllum
pariter ius tribueret beneficiato, immò tene-
retur beneficium dimittere, & fructus ab eo
perceptos in animæ iudicio reſtituere, ſecun-
dum *Fel. in c.2.col.3.de reſcriptis, Lambert.de iurepatronatus lib.2. par.1.q.9. art. 4. Milis loco cit. n. 5. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus, n.126. Card. Pariſ. conſ.136. nu.40. vol.4. Couar. in reg. peccatum 2. par. §. 8. n. 6.* & hinc inoleuit
3 praxis, quod in collatione beneficiorum dari
ſoleat abſolutio à talibus impedimentis, vt
ait *Emanuel. loco citato.*

4 Tum ſecundo, quia irregularis ſuſpenſus
eſt ab officio, cuius cauſa datur beneficium
cap. fin. vbi bona *glo. de reſcriptis in 6. Abb. in c. cum dilectus nu.20. de conſuetudine Pariſ. in cap. Apoſtolicæ n.17. & ibidem Felin. n.12. de exceptionibus.*

His accedat, quod ſcribit *Emanuel Sà in Aphoriſm. Confeſſ. verb. irregularitas, n.4.* vbi ir-
regularis non eſt capax beneficij, nec penſio-
3 nis datæ in titulum beneficij; non tamen pri-
uatur prius acquiſitis nec impeditur ab actu
iuriſdictionis, ſed ſolum ordinis, allegat *Azorius lib. 10. cap. 14. quæſt. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficij jurispatron. ſpretis patronis eſt nulla cum declar. n. ſeq. & 4.*
3 *Vnio beneficij ſpretis patronis ex temporis diuturnitate valida reddi non poteſt.*
5 *Iuriſpatr. mentio in dubio de Eccleſiaſtico intelligitur.*
6 *Vnio beneficijs patronis non contradicentibus etiã in quadrimeſtre eſt inualida.*

An vnio beneficij de iurepatronatus ſpretis patronis ſit nulla.

RESOLVT. CLXVIII.

1 IN vna Nolana, iudicaui vnionem factam
inſcijs, & ſpretis patronis eſſe nullam per
tex. expreſſum *in cap. cum debitus de iurepatron.* & ita etiam *Bero conſ. 5. nu. 59. vol. 1. de Rubeis conſ. 30. n. 3. Monald. conſ. 140. vol. 1. Bononienſ. conſ. 20. n. 5. & ſeq. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 3. q. 2. principali art. 2. n. 3. & lib. 3. q. 5. principali, art. 2. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 2. q. 4. nu. 11.* vbi teſtatur de communi opinione, iuxtà quam plures fuiſſe deciſum in Rota Romana refert *Seraphin. dec. 193. par. 1.* & iterum per eandem Rotam fuiſſe reſolutũ ſcribit *Bellamera dec. 107. & in dec. 128. Card. Puteus deciſ. 412. n. 3. par. 1. Caputaq. deciſ 346. par. 3. Rota diuerſorum deciſ. 133. n. 4. par. 2. Biſignettus deciſ. 3. de iurepatron. Thomas Faſtolus deciſ. 1. n. 3. eiuſdẽ tit. Theſ. for. Eccleſiaſtici c. 31. n. 13.*

2 His accedat maximè procedere, ſi præfata
vnio eſſet facta patronis inſtantibus pro in-
ſtitutione, & confirmatione præſentati ab ip-
ſis, cum tunc dicatur vnio attentata lite pen-
dente, *Lancellott. de attent. lite pendente par. 2. c. 4. in præfatione, nu. 529. & ſeq.* nec ex diutur-
5 nitate temporis valida reddi poterit *Magon. Rotæ Lucenſ. deciſ. 61. n. 15. & deciſ. 98. n. 8. Puteus deciſ. 374. & in deciſ. 389. n. 3. par. 2. Surdus conſ. 61. n. 53. Turret. conſ. 44. n. 45. vol. 1. Contar. in l. 1. limit. 9. n. 42. C. ſi de momentanea poſſ. Vantius de nullit. in rubr. intra quod tempus, num. 8.*

4 Amplia ſecundo, vt nec etiam procederet
vigore indulti alicui Epiſcopo conceſſo dero-
gãdi iuriſpatronatus, quia id cenſetur in Ec-
cleſiaſtico, ſecundum *Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. q. 6. princ. art. 6. n. 35. & lib. 3. q. 8. princ. art. 3.* nam vbi fit mentio de iurepatro-
5 natus, in dubio intelligitur de Eccleſiaſtico,
Lap. alleg. 84. Turret. cõſ. 71. n. 56. vol. 1. Cephal. conſ. 615. n. 91. vol. 5.

6 Amplia tertio procedere etiam patronis
non contradicentibus *Io. And. in cap. 2. de religioſis domibus Paul. de Cittad. de iurepatron. q. 14. n. 3. Paris. lib. 2. q. 4. n. 21. Puteus in dec. 412. n. 2. p. 1.* vbi ampliat etiam ſi non contradice-
rent infra quadrimeſtre.

SVMMARIVM.

1 *Minor 14. annorum olim ad iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè.*
2 *Summus Pontifex ſolet diſpenſare minoribus 14. ad beneficium obtinendum.*
3 *Minor 14. annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt.*
4 *Lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda.*
5 *Collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitat.*

An minor 14. annorum poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXIX.

IN facti contingentia dixi, quod licet olim de iure communi minor 14. annorũ eſſet, habilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinenda *cap. ſi eo tempore, de reſcriptis, in 6. cap. ex eo,* vbi latè *Arch. & Io. And. de elect. lib. 6. Abb. in cap. ſuper ordinata de prabẽdis, & dignitatibus Card. Puteus in deciſ. 339. num. 3. par. 1. & in deciſ. 46. par. 2. Iafred. Lanfranc. in deciſ. 21.* & poterat Epiſcopus, quo ad talia ſimplicia diſpenſare *cap. vnico de ætate, & qualitate in 6.*

1 Nihilominus hodie dicitur eſſe inhabilis
ex diſpoſitis per Sacrum Concilium Triden-
tinum *ſeſſ. 23. de reform. c. 6.* vbi ante decimũ-
quar-

quartum annum inceptum, nullus poteſt beneficium Eccleſiaſticum obtinere, & ita etiã voluit *Nauar.conſ.11.n.3.de præbendis,Pariſ.de reſignatione beneficij lib.3.q.7.& lib.4.q.1.n.7.& q.9.nu.3.Viuius lib.1.communium opinionum opin.191.de Rubeis conſ.122.Franc.Leo in Theſaur.fori Eccl.par.2.cap.18.nu.14.Anton.lib.1.var.reſol.q.112.caſu 51.Randenſ.in dec.135.n.22.& ſeq.Mainard.in deciſ.29.lib.3.*

Non obſtat deciſio Rotę 482.*n.3.1.par.diuerſ.* vbi teſtatur dictum Sacrum Concilium Tridentinum habere locum dumtaxat in beneficijs liberis, non autem in patronatibus, quia cõtrarium ſeruari in praxi teſtatur *Ant.*
2 *loco cit.* & propterea ſolent obtineri diſpen-
ſationes à Papa, etiam in beneficijs iurepa-
tronatus,& ratio eſt,quia *d.tex.Concilij* loqui-
tur generaliter de beneficio, cuius appella-
tione venit etiam beneficium de iurepatro-
natus ſecundum *Iafred. in deciſ. 193. Ant.Faber.in deciſ.17.C.de Epiſcopis,& clericis Ferrer. lib.1.obſeru.123.Rebuff.in praxi beneficij, verſ. ſeculare beneficium n.15.& ſeq.Nicol.Delph.in tract.de iurepatr.lib.1.n.36.cum ſeq.Gonſal.gloſ. 5.nu.32.*

Limita ſupradicta minimè procedere, vbi
3 in fundatione beneficij aliter eſſet cautum,
quia tunc poſſet quis ex vi legis in fũdatione
adiectæ,etiam ſi eſſet minor 14. annorum ad
beneficium patronatus præſentari, vt decla-
rauit Sacra Congregatio Concilij ſuper *d.c.
6.ſeſſ.23.de reform.* quam refert,& ſequitur
*Emanuel.Sà in Aboriſm.confeſſariorum in verb.
beneficium n.30.Merend.conſ.33. Schendeid.cõſ.*
4 *93.* & ratio eſt, quia lex poſita in fundatione
ad vnguem eſt ſeruanda argumen. *tex. in l. à
teſtatore,ff.de conditionibus, & demonſtrat.Creſcent.in dec.7.de iurepatronatus Nauar.conſ.3.de
clericis non reſidentibus*, & collatio beneficij
contra fundatoris inſtituta non valet, & eſt
5 ipſo iure nulla idem *Nauar. in Manual. confeſ-
ſar.c.25.nu.117.* quod limitatur quando lex
poſita à fundatore nõ eſſet recepta, quia tũc
non eſſet ſeruanda, *Emanuel Sà in verbo iuſpa-
tronatus,n.4.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus iuſpatronatus litigioſum inter patronos conferre poteſt tempore elapſo ſine euincentis præiudicio.*
2 *Epiſcopus, tempore à iure dato elapſo, non poteſt beneficium conferre,ſi de Eccleſiæ libertate inter ipſum, et patronos controuertitur.*
3 *Epiſcopus iuſpatronatus ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis.*

An ſi lis,quę vertitur inter patronos,nõ finiatur intra tempus datum ad præſentandum, collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur.

RESOLVT. CLXX.

PRo huius quæſtionis dilucidatione affertur deciſio Rotæ in proprijs terminis in vna Terdolen.iuriſpatronatus, 19. Februarij 1601. coram Penia, vbi infraſcripti caſus diſtinguuntur.

Primus caſus eſt, quando dubitatur an be-
neficium ſit iuriſpatronatus, & tũc ſi patroni
inter ſe litigant de iure, vel poſſeſſione iuriſ-
patronatus, Epiſcopus non poteſt ſtatim cõ-
ferre, ſed debet expectare patronos laicos
per quatuor menſes,& Eccleſiaſticos per ſex,
1 intra quos cauſa debet finiri, & cauſa nõ fini-
ta,Epiſcopus liberè conferre poteſt ſine præ-
iudicio euincẽtis,*cap.ſi vero, cap.cum propter,
cap.quoniam de iurepatron.*

Secũdus caſus, quando non conſtat de iurepatronatus, nec præſentantes eſſe patronos,& tunc non obſtante cõtradictione præſentatorum, Epiſcõpus poteſt liberè conferre, nec tenetur expectare quadrimeſtre, vel ſemeſtre.

2 Tertius caſus,quando lis eſt ſuper libertate Eccleſiæ inter Epiſcopum, & patronos, & hoc caſu ob lapſum temporis non eſt locus deuolutionis, *Abbas in cap. cum vos,num.7.de officio ordinarij,Rota diuerſorum deciſ.411.nu.3. par.1.* & iterum eadem Rota in vna Pegionẽ. parochialis,7.Octobris 1587.coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Quartus caſus non poteſt Epiſcopus conferre ex iure deuoluto, quando lis eſt inter ipſos præſentatos in tẽpore ſuper prælatione eorum præſentationis, etiam ſi lis intra tempus requiſitũ non finiatur, Rota in vna Tordolen. iuriſpatronatus, 8.Februarij 1599. & 10.Ianuarij 1600.coram Penia,& tandem in vna Bracalen.beneficij, 3. Martij 1603. corã Ludouico.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur.*
2 *Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendũ requiritur.*

Mandatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum.

RESOLVT. CLXXI.

1 IN quadam cauſa controuertebatur,ſi mã-
datum ſpeciale erat neceſſarium, vt præ-
ſen-

ſentatio facta à procuratore ſubſtineatur, &
reſpondi affirmatiuè ex duobus.

Primo, quia ita pluries iudicauit Rota Ro-
mana, teſte *Seraphin. in deciſ. 559. par. 1. Put. in
deciſ. 311. lib. 3. Caputaquenſ. in deciſ. 365. nu. 1.
par. 2.*

2 Secundo, ob argumentum à ſimili de cap-
tura poſſeſſionis beneficii, in qua exigitur
mandatum ſpeciale, *Cappell. Tholoſ. in deciſ.*
489.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus ex dotis augmento iuſpatronatus erige-
re non poteſt, & quare.*
Quid in Eccleſia indotata.
2 *Beneficium in dubio præſumitur liberum, non autē
iuriſpatronatus.*
3 *Summus Pontifex pro notabili augmento dotis
ſolet diſpenſare, vt in iuſpatronat. erigatur be-
neficium liberum.*

An Epiſcopus poſſit erigere iuſpatronatus ex augmentis dotis.

RESOLVT. CLXXII.

PRo affirmatiua faciebat *Franc. Marc. in
deciſ. 473. nu. 1. & in deciſ. 493. n. 1. par. 1.
Lamber. de iurepatron. lib. 1. par. 1. q. 3. princip.
art. 16. n. 1.* & colligitur ex *Concilio Trident. de
reformat. ſeſſ. 25. cap. 9.*

1 Cæterum contrarium iudicaui, quia bene-
ficium à principio liberum non poteſt, nec
debet redigi in ſeruitutem, *Abb. conſ. 59. n. 3.
par. 1. Lamber. de iurepatronat. lib. 1. par. 2. q. 6.
princ. art. 1. num. 6. Pariſ. conſ. 47. nu. 20. vol. 4.
Rebuff. in prax. benefic. ver. tertia pars ſignat. &
in verſ. necnon, num. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 457.
nu. 19. & in deciſ. 528. num. 2. & in deciſ. 40.* vbi
limitat in Eccleſiæ indotata, & *deciſ. 548. par.*
2 *1. & in deciſ. 99. num. 3. par. 2.* & in dubio non
præſumitur iuſpatronatus, ſed beneficium
liberum, *Pariſ. conſ. 20. in princ. vol. 1. Alban.
conſ. 199. vol. 1. Mascard. de probationibus con-
cluſ. 1221. num. 2. & 6. vol. 3.* & fuiſſe deciſum
ſcribit *Caſar de Graſſ. in deciſ. 1. num. 3. de dila-
tionib.*

3 Eſt tamen verū, quod Summus Pontifex
pro augmento notabili dotis facto Eccleſiæ
pauperi ſolet concedere iuſpatronatus, pro-
ut ita obſeruatum vidiſſe teſtatur *Lambert. in
d. lib. 2. par. 2. q. 4. princip. art. 4. n. 1.*

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatus à maiori parte eſt inſtituendis.*
2 *Gratificatio habet locum in votum, & meritorum
paritate, nec ab ipſa appellatur.*
3 *Ciuis præfertur extero, ſicuti ſenior iuueni.*

Inter præſentatos quis præferatur.

RESOLVT. CLXXIII.

IN nonnullis cauſis euenit contrauerti fa-
cta præſentatione plurium, quis illorum
veniret præferendus dixi, quod licet regula-
riter inſtituendus ſit, qui à maiori parte præ-
1 ſentatur *cap. quoniam*, vbi *gloſ. in verſ. maiori-
bus*, & ibi *Bero.* latiſſimè *de iurepatronat. Abb.
conſ. 76. vol. 2. Ruin. conſ. 50. nu. 3. vol. 3. Decia.
con. 32. vol. 1. Pariſ. conſ. 134. vol. 1. Cauale. in
deciſ. 11. n. 21. vol. 3.* & fuiſſe deciſum in Rot.
Romana patet in *deciſ. 117. par. 2. diuerſ.*

2 In paritate tamen locum, & meritorum,
eſt locus gratificationi *c. cum autem*, vbi com-
munites *DD. de iurepatronatus, Caſar de Graſs.
in deciſ. 1. n. 9. de iurepatronatus Borgnin. in dec.
32. n. 6. par. 5. Biſignet. in deciſ. 3. de exceptioni-
bus Sayr. in deciſ. 3. de iurepatronatus*, nec licet à
præſata gratificatione appellare, ſecundum
Dec. in conſ. 129. nu. 1. vol. 1. & ita fuiſſe reſolu-
tum in Rota Romana teſtatur, *Fuſcus de viſi-
tatione lib. 2. cap. 10. nu. 3.* & proinde poſſeſſio
capta virtute gratificationis non poterit di-
ci attentata ſecundum *Lancellott. de attenta-
tis par. 2. c. 4. in præſentatione n. 155.*

3 Item ciuis, extero: *Nonius conſ. 24. & in cōſ.
72. n. 4. & in conſ. 29. Rolan. conſ. 47. nu. 66. vol.
1. Alciat. conſ. 93. nu. 6.* & fuiſſe in Rota deciſū
ſcribit *Rota diuerſ. in deciſ. 299. par. 1. Caſar de
Graſs. in deciſ. 1. num. 12. de iurepatronatus, Card.
Puteus in deciſ. 254. lib. 1. Seraphin. in deciſ. 293.
par. 1. Lambert. de iurepatronatus lib. 2. par. 3. q.
5. princ. art. 4. n. 5.*

Item ſenior, Iuueni, *Lambert. d. q. 5. princi-
pali art. 13. nu. 1. Rot. diuerſ. in deciſ. 122. par. 1.*
quod regulariter in omni materia procedere
teſtantur communiter omnes *in l. cum quid,
ff. ſi certum petatur, & in c. clerici, de iuditiis, per
text. expreſſum in l. fin. ff. de fide inſtrumento-
rum.*

S V M M A R I V M.

1 *Apprehenſio actualis ad iuſpatronatus acquiren-
dum requiritur.*

L. cum hæres, ff. de acquirenda poſſeſſione, an locum habeat in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXIV.

QVamuis per additionem hæreditatis
omnia tranſeant in hæredem ipſo iure,
poſſeſſio vero minimè, niſi fuerit ap-
prehenſa actualiter, vt *in l. noſtra*, cuius occa-
ſione multoties fuit dubitatum, ſi procedat
in iurepatronatus, & ego reſpondi affirmati-
uè,

uè, quia prædictæ legis diſpoſitio procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt latè per *Bald.in cap.paſtoralis n. 3.& ſeq. de cauſa poſſeſ-*
2 *ſionis, & proprietatis.* Item, quia actualis apprehenſio requiritur ad acquirendum iuſpatronatus ſecundum *Gabriel. conſ. 185. nu.17. vol. 2. Caputaq. in deciſ. 135. par.2. Achil.de Graſs.in deciſ.9.nu.1.de iurepatronat.Caſſad.in deciſ. 7. de cauſa poſſeſſionis, & propriet. & Bellam.in deciſ.701.Rot.diuerſ.in deciſ.299. par.2. Creſcentius in deciſ.25.*

SVMMARIVM.

1 *Fœmina ſtantibus maſculis à præſentandi ſucceſſione excluduntur cum declarationibus.*

Conſtitutio Regni In aliquibus an locum habeat in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXV.

Stantibus maſculis, filiæ fœminæ excludūtur à ſucceſſione, ſed dubitatum fuit corā me, ſi procedat etiam in ſucceſſione iuriſpatronatus, & *Ancbar.in cap.ex inſinuatione,n.2. de iurepatronatus Feder. de Senis in conſ. 111. Rochus de Curte in tract. iuriſpatronat. in verbo ipſe, vel ipſe à quo, quæſt. 6.Paul. de Cittadinis par.9.q.1.ampliat.3.Lambert. par. 2. lib.1. art. 15.quæſt.2.princip.* tenent habere locū, ac pa-
1 riter procedere in iure præſentandi.

Intellige primò, tunc procedere ſi filia reperiretur dotata de bonis illius, à cuius hereditate venit excludenda, *Teſſ.in deciſ.68. & in deciſ.101.Anna alleg.81.* ex quo infertur, quod ſi non fuerit dotata de bonis patris, ab inteſtato ſuccedit per ius cōmune in iurepatronatus, & alijs bonis, vt per *Caualcan. in deciſ. 13. in princip. par. 3. & idem in deciſ. 29. eod. lib. Arthman. in deciſ. 29. titul. de iurepatronatus.*

Intellige ſecundo ab inteſtato, ſed ſi pater eam hæredem cū maſculo inſtituit, tunc benè ſuccedit, vt per *Afflict. in Conſtit.Regni In aliquibus,quæſt.5.n.12.*

Intellige tertio ſi filius viuit, ſed eo mortuo non relictis filijs maſculis, ipſa fœmina ſuccedit, tum in hæreditate, tū in iurepatronatus *Abb.conſ.92.vol.2.*

SVMMARIVM.

1 *Pater, & filius cenſentur vna, & eadem perſona. Vox filij dicitur etiam patris.*
2 *Filius viuente patre in iurepatr. vocem nō habet, & quare.*

An filius viuente patre habeat uocem in iurepatronatus.

RESOLVT. CLXXVI.

Dubium mihi faciebat, quod pater, & filius vna eademque perſona cenſentur *l.ſi.C.de impuberum*, & alijs ſubſtitutionibus, & vox filij dicitur etiam patris §. *et qui in inſtit. de inutilibus ſtipulationibus*, & filius dicitur dominus bonorum paternorum eo viuente *l. in ſuis,ff.de liberis, & poſthumis*, & patre mortuo non fit in eo neceſſaria hæreditatis additio cum fiat continuatio dominij *l.in ſuis,ff.de ſuis,& legitimis.*

2 Cæterum præfatis non obſtantibus iudicaui contrarium ex pluribus, tùm primò, quia in tali iurepatronatus præſumi debet, vt acquiſitio fuerit facta ordine ſucceſſiuo, prout in ſucceſſione bonorum, *Bar. Iaſ. & alij in l. Gallus §.quidam rectè, ff. de liberis, & poſthumis Couar.in c.Raynutius,§.2.n.4.de teſtamentis,Ripa in cap. ex parte, n. 54.de reſcriptis Alex.conſ. 22.n.9.vol.3.Dec.in conſ.25.nu.2.Ruin.in conſ. 168.n.4.vol.2.Curtius iun.in conſ.168.& in cōſ. 22.num.4.*latè *Clar.in §.teſtamentum quæſt. 80. verſ.2.concluſio, Ozaſc.in deciſ.81.n.11.ſequēt. Mant.de coniecturis vlt. volunt. lib.8.tit. 14.nu. 13.Pereg.de fideicommiſs.artic.17. num.423.& 636.& de Franch.in deciſ. 559.* vnde exiſtente patre, ac viuente, non videtur admittendum eſſe eius filium ad præſentandum.

Maximè cum ſint perſonæ, in quibus de iure cadit ordo charitatis, & neceſſitatis ſimul, quo caſu præſentatio fieri debet ſucceſſiuè ſcilicet vnus poſt alium, ſecus in perſonis, in quibus caderet ordo charitatis tantum, quia tunc omnes cenſentur vocati ſimul, & ſemel *Dec.in conſ.95.n.2. Soccin. ſen.in conſ.90.nu.1. lib. 1. Corn. in conſ. 229. vol. 3. Iaſ. conſ. 206. vol.2.Couar.loco cit.num. 3.*& fuiſſe deciſum ſcribit *Guid.Pap.in deciſ. 222.& Cacher.in deciſ.81.*

Tum ſecundo, quia iſtud iuſpatronatus transfertur gradatim de patre in filium, & ſtante primo gradu ceſſat ſecundus *l.eum pater,§.penult.& l.peto §.fratre,ff.de leg.2.*

Tum poſtremo, quoniam ſecundum præfatā opinionem ſcripſerunt *Calder.in cōſ. 19. de iurepatronatus,Feder.de Senis conſ.122.nu.3. Oldrad.conſ.22. Rochus de Curt.in verb. competens alicui,q.7.n.19.Lambert. de iurepatr.2.par. lib.1.art.2.q.6.principali.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, dummodò alteri, &c. *ius quæſitum ad rem præſeruat, & quando hoc ius dicatur quæſitum cum limit.n.209.*

Digitized by Google

inducit formam cuius omiſſio. vitiat actum,
cap. quæritur, §. Epiſcopum, 22. q. 2. Fel. in cap. cũ
dilecta, de reſcrip. Gramm. in deciſ. 79. Vin. in dec.
2 335. & forma priuilegij, & contractus dat le-
gem priuilegio, & contractui, *cap. porrò, & c.*
accepimus, de priuileg.. Abb. & alij in cap. per ve-
nerabilem, qui fil. ſint legit. Curt. ſen. in conſ. 48.
Cephal. conſ. 480. & 597. col. 2. vol. 4. Brun. conſ.
3 52. *& Vin. in deciſ. 336.* & maximè attendi de-
bet, cum præſentatio ſit vnus ex effectibus iu-
riſpatronatus *Seraph. in deciſ. 457.* & in proui-
ſione iuriſpatron. forma contenta in funda-
tione ſeruari debet., & conditiones in ea ap-
poſitæ ſunt cuſtodiendæ diligenter, vt reſo-
luit Rota in vna Cæſaraguſtana Cappellaniæ,
16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphi-
no; hinc eſt, quod conceſſio iuriſpatronatus
facta ſub conditione augmenti redditum,
inducit formam, Rota in vna Paduana iuriſ-
patronatus 31. Maij 1591. coram eodem, &
in beneficijs iuriſpatronatus, in quibus certa
forma in fundatione appoſita eſt ſeruanda,
4 non habet locum regula, quod nõ beneficia-
tus beneficiato præferri debeat, idem Sera-
phino *in dec. 774. & Rot. in vna Vlixbonen.*
prioratus, tenuit conditiones appoſitas in
tranſlatione iuriſpatronatus eſſe ad vnguē
5 ſeruandas, vt patet *in deciſ. eiuſdem* 1415. &
quod omiſſio formæ in fundatione iuriſpa-
tronatus præſcripta, ipſam præſentationem
annullet, tenuit Rot. teſtè eodem *Seraph. in*
deciſ. 1270. Franc. Marcb. in dec. 493. & 1133.
par. 1. Crauet. in conſ. 153. Cacher. in conſ. 191.
n. 13. & *ſequent. & idem Aymon, in conſ. 65. n. 5.*
hinc eſt, quod ſi fundatione fuerit appoſita
conditio, quod præſentetur ad Eccleſiã per-
ſona de genere fundatoris, omninò adimple-
ri debet, idē *Franc. Marc. in dec. 1152. & 1154.*
par. 1. & adeo hoc verum eſt, quod *Farinac. in*
deciſ. 582. ſcribit Rot. præſentationem factã
6 de extraneo contra voluntatem fundatoris,
qui beneficio conſanguineo, & deſcendenti à
ſe conferri voluit, non admiſiſſe, per *tex. in c.*
decernimus, 14. q. 6. cap. illud, vbi Abb. & alij de
iurepatron. Mohed. in dec. 269. Card. Puteus in de-
ciſ. 11. de iurepatronatus, & ita cõſuluit *Soccin.*
in conſ. 30. num. 6. lib. 3. Quibus omnibus addo,
7 quod Cappellanus non poteſt ſatisfacere
oneri iniūcto alibi, quam in limine fundatio-
nis, fuit dictum, vt per *Graff. in conſ. 4. de præbē-*
dis, lib. 2.

Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus,
in cauſa Nolana mihi delegata iudicaui con-
8 trarium, ſcilicet poſſe Epiſcopum pro vna vi-
ce tantum de conſenſu patroni inſtituere nõ
habentem requiſita per fundatorem, latè
Fel. in cap. cum acceſſiſſēt, col. 8. de conſtit. Mohed.
in dec. 1. de iurepatron. Bellamer. in deciſ. 179.
Creſcent. in deciſ. 7. cit. tit. His addo quando-
quidem permitti, à lege fundationis recedi,
prout in caſu *deciſ. Caputaquen. 364. par. 2.* vbi
præſentatio facta per duos ex tribus patro-
nis, valet, licèt in fundatione caueatur, quod
non valeat, niſi facta fuerit ab ipſis tribus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. cõceſſum, ſibi, fratribus, & hæredibus etiã ſorori competit, & quare.*

2 *Iuſpatron. non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis competit.*

3 *Iuſpatr. hæreditarium in mulieribus etiam trãſit, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato.*

4 *Iuſpatronat. relictum conſanguineis, ſeu de parentela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis deſcendentibus competit.*

5 *Vxor de familia dicitur viri.*

An iuſpatronatus acquiſitum ſibi, fratibus, &
eorum hæredibus, competat
etiam ſorori.

RESOLVT. CLVIII.

1 IN præſenti puncto iudicaui pro opinio-
ne affirmatiua, quia ſoror venit appella-
tione fratrum *l. fratres, C. de inoffic. teſtamen. l.*
tres fratres, vbi *gloſ. ff. de pactis, Bar. Bal. Caſtren.*
& Iaſ. in l. Lucius, §. quæſitum, ff. de legatis 3. Ca-
ſtr. in cõſ. 427. vol. 1. Abbas cõſ. 36. par. 1. quod
procedit etiã ſi ab homine nomen fratris pro-
feratur, *Dec. in l. fœminæ, nu. 122. ff. de reg. iur. &*
Alex. conſ. 75. vol. 4.
2 Et iuſpatronatus competere, tam maſcu-
lis, quam fœminis teſtantur omnes commu-
niter in *clem. 2. de iurepatr. Vmus cõmun. opin.*
608. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit *Caſſad. in*
deciſ. 1. de iurepatron. & fœmina poteſt funda-
re Eccleſiam, conſtruere, & dotare, *Abb. in c.*
fin. & ibi *Addentes de conceſſ. præb. & in cap. ex*
literis, & cap. ſeculum, de iurepatronatus, Rot. in
deciſ. 10. de iurepatronatus, in nouis, quinimò
3 iuſpatronatus hæreditarium etiam in fœmi-
nas heredes tranſit ſecundum *Dec. in cõſ. 127.*
n. 3. in fine, Roland. conſ. 47. num. 7. vol. 1. Pariſ.
conſ. 48. nu. 5. vol. 1. & hoc tam ſi eſſent hære-
des ex teſtamento, quam ab inteſtato, *gloſ.*
in clem. fin. & ibi Card. q. 6. de iurepatron. immò
4 iuſpatronatus relictum conſanguineis, ſeu
qui ſunt de genere, parentela, domo, ſeu fa-
milia competit etiam fœminis nuptis deſcē-
dentibus ex illis, *Gabriel in conſ. 195. lib. 1. Mo-*
lina de Hiſp. primog. lib. 3. cap. 4. Velaſq. in l. Tau-
ri 40. gloſ. 9. nu. 14. reiecta opinione *Guttierez*
contrarium ſentiētis *in conſ. 3. n. 6.* nec in hoc
5 caſu habetur ratio ad *deciſ. Teſſ. 123.* vxorem
dici de loco, & familia viri, & ipſam eſſe prin-
cipium, & finem familiæ, ad *tex. in l. pronuncia-*
tum, §. familiæ, ff. de verbor. ſignific.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Patronus, mortuo vno ex præſentalis (lite pendẽte, vel cedente) alium præſentare non poteſt.*
2 *Bræſentatio facta poſt rem iudicatam, lite pendẽte ſuper reſtitutione in integrum non tenet.*
3 *Diſpoſitio* tex. in cap. 1. vt lite pend. *procedit, tã in vacatione naturali, quàm ciuili, & quando non procedit, n. 5.*
4 *Patronus, lite pendente, variare non poteſt.*
6 *Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis eſt inter alios.*

Præſentare an poſſit patronus mortuo vno ex
præſentatis lite pendente; vel
cedente.

RESOLVT. CLIX.

COntingit multoties dubitati an diſpoſi-
tio *tex. in c. 1. vt lite pendente*, quæ vult,
quod lite pendẽte, vno ex electis mortuo, vel
cedente, non poteſt alter eligi, locum ſibi vẽ-
dicet in præſẽtatione, & licet magna ſit Scri-
1 bentium controuerſia, communior tamen
opinio eſt pro affirmatiua, vt per *Io. Andr.*
Franch. & alios in d. cap. 1. Calder. conſ. 1. cit. tit.
Lapus allegat. 22. & Mandoſ. ad eundem, qui nũ-
cupat pariter hanc eſſe communem *in alleg.*
122. lit. H. Gomez in reg. de ſubrogatione litigan-
tium, q. 6. & 13. Rot. diuerſ. in deciſ. 442. n. 6. par.
1. & fuit per eandem Rotam reſolutum in
vna Zamoren. beneficij de Morales, 30. Maij
1589. coram Orano, vbi fuit dictum, quod li-
te inter præſentatos pendente alteroque ex
litigantibus defuncto, patrono non permit-
titur ſine vitio attentatorum, alium præſẽta-
re, & iterum fuit deciſum in vna Cappellaniæ
ſalamant. 20. Nouẽbr. 1592. corã Illuſtriſſimo
Pamphilio, vnde eadem Rota in vna Pamphi-
lon. parochialis 13. Ianuarij 1591. coram eo-
2 dem reſoluit, quod præſentatio facta poſt rẽ
iudicatam, pendẽte lite ſuper reſtitutione in
integrum non ſuſtinetur.
3 Cuius *tex.* diſpoſitionem procedere, ac lo-
cum habere, tam in vacatione naturali, ſcili-
cet per obitum, quam in ciuili, puta per reſi-
gnationem, vel exequutionem alterius bene-
ficij ſcribunt *Gonſalez gloſ. 51. nu. 212. Garz. de*
beneficijs par. 5. cap. 9. & iuxta præfatam opi-
nionem iudicauit Rota Romana in vna Val-
liſoletana Scholaſtriç, 17. Iunij 1602. coram
Illuſtriſs. Lancellotto.
4 Ampliatur ſecũdo, vt neque patrones lai-
cus, lite pendente, variare poſſit, *Milis in ſuo*
aureo repert. in verb. patronus, Aymon. conſ. 63.
Cæterum ſupradicta diſpoſitio *cap. 1. & 2.*
5 *vt lite pendente*, limitatur primo, quando ſu-
perſtes collitigans præſentaretur, ſeu proui-
deretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio
per *d. cap.* aſſignata, ſcilicet, ne propter nouos
aduerſarios litigia prorogari contingat, ſe-
cundùm *Pariſ. conſ. 30. n. 4. lib. 4. Gabriel de iu-*
dic. concl. 4. n. 42. Franc. in d. cap. 2. nu. 6. in gloſ.
penult. & ſequuta eſt Rota in vna Mediolan.
iuriſpatronatus, 23. Ianuarij 1596. coram
Mantica.
Limitatur ſecundo, & intellige procedere
quando lis penderet inter duos præſentatos
à diuerſis patronis, nam tunc non eſt licitum,
6 variare, nec vno defuncto poteſt alius præſẽ-
tari, ſecus autẽ, vbi lis verteretur inter alios,
quia tunc non prohibentur patroni præſen-
tare, alias ſequeretur, quod poſſet de facili
impediri patronus, introducendo litem ſu-
per beneficio, vt fuit in Rota reſolutũ in vna
Bergonten. Cappellaniæ, 19. Iunij 1579. corã
Bubalo de nonnullis limitationibus ad hanc
materiam pertinentibus, vide *Caſſad. in dec. 4.*
& in deciſ. 3. vt lite pendente.

S V M M A R I V M.

1 *Patronus poteſt ſeparatim præſentare, quãdo iuſpatr. ſpectat ad plures vti ſingulos, ſecus autem ſi iure collegij: & quid vbi adeſt ſtatutum, vel conſuetudo viget in contrarium, n. 2.*
3 *Maior pars patronorum præfertur in iurepatronatus.*
4 *Iuſpatronatus trãſit inſolidum ad omnes hæredes.*

Patroni an poſſint ſepatatim præſentare.

RESOLVT. CLX.

SVpponatur in facto præſentationem eu-
iuſdam patronatus ad plures patronos
ſpectare; fuit dubitatum coram me in quadã
cauſa delegata an præſentatio ab vno ipſorũ
facta ſeparatim ſubſtineatur, ego dixi, quod
1 vbi plures ſunt patroni, poſſunt ſinguli ſepa-
ratim præſentare, alijs non requiſitis, quando
iuſpatronatus ſpectat ad eos vti ſingulos, vt
in dubio præſumitur, & non vti vniuerſos, &
iure collegij, ita *Io. Andr. in cap. quoniam, de iu-*
rẽpatronatus, Abb. in cõſ. 76. par. 2. Aymon. Cra-
uet. in conſ. 63. n. 1. Cæſar de Graſs. in deciſ. 1. de
iurepatr. & tenuit Rota in vna Legionen. Ca-
pellaniæ, 6. Iunij, & 5. Decembris 1565. corã
eodem, Rota in vna Caſalen. parochialis 2.
Martij 1584. coram Robuſterio, & in vna
Calaguritana beneficij, 20. Iunij 1588. & 16.
Maij 1591. coram Comitulo tenuit, præſen-
tationem pertinẽtem ad beneficiatos vti ſin-
gulos, non vti vniuerſos, vt in dubio præſu-
mitur poſſe fieri à ſingulis diuiſim, nec eſſe
neceſſariam vocationem patronorum; quam
ſententiam iterum amplexa eſt eadem Rota

in vna Piſtoren.beneficij, 17.Februarii 1574. coram Clemente Octauo tunc Auditore.

Limita tamen præfatam concluſionem nõ
2 procedere, quando vigeret ſtatutum, vel in loco reperiretur inducta conſuetudo, per quam plures patroni ſoliti eſſet ſimul conuenire ad præſentandum, Roc.in vna Calaguritana beneficii de Aranquiz 11. Decembris 1591.coram Illuſtriſſimo Pamphylio.

Vnde pro corroboratione principalis dubitationis adduxi *deciſ.Cæſaris de Graſs.2.de iurepatronat.* vbi præſentatio facta ſeparatim à compatronis valet, quando ius præſentãdi eis competit tanquam ſingulis, non autẽ iure collegii, coadiuuatur vlterius, quod vbi ſunt
3 plures patroni, maior pars præfertur, ſed vbi ſunt æquales, debet concordare, *Franc.Marc. in deciſ. 119.par. 1.* hinc *Cranet. in conſ.63.* tenuit, quod ſufficiat conſenſus maioris partis præſtitus ſeparatim; tandẽ facit, quod iuſpa-
4 tronatus tranſit ad omnes hæredes inſolidũ, *de Franch.in deciſ.85.*

SVMMARIVM.

1 *Patrono poteſt præiudicari, cũ bona iuriſpatr. abſque ſuo conſenſu alienantur.*
2 *Patronus cogi poteſt de ſuo contribuere in defectũ pro Eccleſiæ refectione.*
3 *Conſenſus patroni in alienatione terræ iuriſpatron. non requiritur, & quare.*
4 *Intereſſe de præſenti, non caſus aduerſæ fortunę eſt inſpiciendum.*

Conſenſus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus.

RESOLVT. CLXI.

FVi aſſumptus in Iudicem in Curia Epiſcopali Nolana, & dum accingerem pro decidenda cauſa; dubium mihi faciebat pro-
1 opinione affirmatiua, quia ex hac alienatione poſſet patrono præiudicari, cum eius intereſt bona conſeruari pro Eccleſia patronata; nedum reſpectu alimentorum, quæ ei deberi poſsẽt, ſi indigeret, *c.nobis, de iurepatr.* latè *Milis in ſuo aureo repert. in verb. patronus,* verumetiam, quia in defectum cogeretur de ſuo cõtribuere Parocho ad refectionem Eccleſię ſecundum *Panorm.in cap.ad audientiam, de Eccl. ædific. Sayr.in deciſ.1.eod.tit. Valaſc.in dec.103. Cappell.Tholoſ.in deciſ.498.& Caſſad.in dec.3. n.2.de iurepatron.*

Item honorabilius ius competit patronis in pinguiori Eccleſia, & alias honor eſt commodo præferendus, *l.Iulianus, ff. ſi quis omiſſa cauſ.teſtament.*

Cæterum præfatis minimè obſtantibus, iudicaui contrarium ex pluribus, tum primò, quia ius patronis ad actum præſentationis limitatum eſt, & aliam opponendi ſe ſi res Eccleſiæ diſſipentur, aut abſque iuſta cauſa diſtrahantur, ſecundum *Innoc. in rubr.nu.1.& in cap.nobis, de iurepatronat.* & eſt *tex.in c.filijs, 16.q.7.Innoc.& Abb.in cap.vnio, vt Eccl.beneficia, Bartol.in §.1.in princip. in authen. de alienat.emphyt.Rocchus de iurepatron.in verb.honorificum, n.10.*

Tum ſecundo, quia nullo iure hoc cautum reperitur, ſecundum *Anchar. in conſ. 122.*ex narratis in facto liquet, *col. pen. Menoc.in cõſ. 161.n.4.vol.1. Burſ.conſ. 124. vol.1.Bombin.in conſ.13.& 44.*latè *Henriq.conſ. 91.n. 16.*

Tum deniq; quia iuxta hanc opinionẽ iudicaſſe Rota Romana teſtatur *Caſſad. in dec. 3.de iurepatronatus.*

Non obſtant contraria, quia reſpondetur, quod ſolum debet inſpici intereſſe de præſẽti, non autem caſus aduerſæ in futurum, *l. inter ſtipulantem, §.ſacram, ff. de verb. oblig. Dec.conſ.177.Rimin. conſ.122.Artam. in conſ. 191.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. de per ſe vendi nõ poteſt, ſed cum vniuerſitate, declara prout in n.8.*
2 *Iuſpatron. cum hæreditate vendita tranſit, & quare.*
3 *Iuſpatr.per donationem omnium bonorum trãſit.*
4 *Iuſpatron. tranſit in fideicommiſſarium vniuerſalem.*
5 *Iuſpatron.in vxorem vſufructuariam omnium bonorum tranſit, & præſentatus ab ipſa, præſentato ab hæredi præfertur.*
6 *Vſufructuarius omnium bonorum hæredi æquipollet.*
7 *Iuſpatr. de ſe non confiſcatur, ſecus ſi eſt cũ vniuerſitate.*

Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum.

RESOLVT. CLXII.

1 COmmunis, & recepta eſt omnium ſententia, iuſpatronatus de per ſe, vt annexum ſpiritualitati, vendi non poſſe, *cap.decernimus, de iudicijs, & c.quanto, & c. de iure, de iurepatr.* verum cum vniuerſitate bonorum trãſire fatentur omnes, per illum *tex.in cap.ex literis, de iurepatr.& in c.cum ſæculum huius tituli, Lamber.2.par. 1.lib.q.5.per totam, Tiraq.de primogen.q.36.Couar.lib.1.var. reſol.c.23.Roch.in verſ.ipſe, vel ıs q.23. Paul. de Cittad. in eiuſdem nominis tractat. q.9.par.3.* Ex qua concluſione
2 infero primo, cum hæreditate vendita tranſire

ſire iuſpatronatus, *Felin. in c. cauſam, quæ nu. 8. de præſcript. & in c. cum Bertoldus. in fin. de re iudic.* Ratio eſt, quia hæreditas eſt ius vniuerſale, *l. hæreditas, ff. de pet. hæred.* & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Lucana iuſpatronatus, 6. Nouembris 1598. coram Litta, quemadmodum transfertur etiam per dona-
3 tionem omnium bonorum, vt fuiſſe deciſum in Rota teſtatur *Seraph. in deciſ.* 725. Item
4 transfertur in fideicommiſſarium vniuerſalē, Rota in vna Aretina Cappellaniæ 13. Iunii 1584. coram Bubalo, his accedat etiam, quod reſoluit eadem Rota in vna Alexandrina beneficii 29. Martij 1590. coram Illuſtriſs. Mantica, vbi fuit dictum, iuſpatronatus tranſire in vxorem relictam vſufructuariam omniū bo-
5 norum à ſuo marito, taliter, quod præſentatus ab ea, præfertur præſentato ab hærede, nam vſufructuarius omnium bonorum æquipollet heredi vniuerſali, *l. fin. de vſufr. leg.* & facit *deciſ. Guido Papa deciſ.* 340. Tandem facit quod iuſpatronatus de per ſe non confiſcatur, ſed ſi eſſet cum vniuerſitate feudi, aut villæ, confiſcaretur confiſcato feudo, *c. cum ſeculum*, vbi DD. omnes de iurepatronat. *Bart. in l. ſi finita, §. de vectigalibus, ff. de damno infec. Iaſ. in l. 2. in princip. C. de in ius vocand.* & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Sacr. Conſ. Neapolitano in cauſa Sancti Petri delli Bonifacij, teſtatur *Anna ſing.* 291.

8 Animaduertendum tamen eſt, quod licet iuſpatronatus veniat quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu rei, vt quia fit venditio de Caſtro, feudo hæreditate, vel ſimilibus, quæ ſub ſe hæreditatem continent, non tamen trāſit mediāte ceſſione, ſeù venditione omnium bonorum, iurium, ſeù actionū, verbis generalibus, & vniuerſalibus facta niſi ſub tali ceſſione, tale quid vniuerſale verè cōprehendatur, cui adhæreat iſtud iuſpatronatus, vt puta, villa, caſtrum, ſeù hæreditas ſecūdum *Innocentium citato cap. ex literis n. 2.* Rota in citata Lucana iuriſpatronatus, & ratio eſt, quia quando fit ceſſio, vel alienatio vniuerſalis reſpectu verborum reſoluitur in ſingularitates ſecundum *deciſionem Rota* 1152. *lib. 3. par. 3.* & hæc dicebam in quadam cauſa.

S V M M A R I V M.

1 *Quod capita, tot ſententiæ.*
2 *Monaſterium vt conſtruatur, quanta dos eſt aſſignanda.*
3 *Dos pro Eccleſia non collegiata quāta eſſe debet.*
4 *Solemnia miſſarum abſque clerici ſuffragio celebrari non poſſunt.*
5 *Manſus liberus ſufficit pro dote Eccleſiæ.*

Dos quanta cōſtitui debet à patronis, vt acquiratur iuſpatronatus.

RESOLVT. CLXIII.

Illuſtriſſimus Dominus meus Cardinalis Carraffa iuſſit, vt DD. opiniones circa articulum colligerem, ac poſtea in Congregatione retuliſſē vnde dixi varias reperiri DD. ſententias, vt merito dici poſſit illud comici
1 quot capita, tot ſententiæ, nam *gloſæ in cap. quicunque, gloſa prima, 16. quæſt. 7.* voluit, quod debeat eſſe tanta, quod ad neceſſaria miniſtrorū, & ad luminaria ſufficiat, allegat *text. in cap. nemo, de conſecrat. diſtinct. 1.* & facit *Monald. conſ. 191. de Rubeis conſ. 21. Felin. in cap. ad aures col. 3. de reſcriptis, Caſſad. in deciſ. 19. de præbēdis, Verall. in deciſ. 328. par. 3. gloſa in cap. cum ſicut, de conſecrat. Eccleſiæ* tenuit quod ſi conſtruitur Monaſterium tanta dos aſſignari quod in eo eſſe poſſint Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, & Lectores; item debent in ea hoſpites recipi, & iura Epiſcopalia
3 ſolui, ſi verò eſſet Eccleſia non collegiata, dos ad minus pro duobus ſufficere debet, & facit alia *gloſa in capit. vt quiſque, in verbo clericum, de vita, & honeſtate clericorum*; quibus accedat ad idem textus in terminis *in cap. de monachis, de præbendis, & tex. in cap. 15. cui eod. in 6. Menoch. in conſ. 459. vol. 2.* Cacher. *in conſ. 159. n. 3. & ſequent. Merend. cōſ. 30. Bombin. cōſ. 22. nu. 6. & ſeq.* & quod tanta eſſe debeat dos, quod presbyter ſaltim cum vno miniſtro viuere poſſit, tenuit *Panorm. in cap. cum ſicut, nu. 5. de conſecrat. Eccleſiæ*, vbi etiam vult, quod debet haberi reſpectus ad ſpirituales obla-
4 tiones, & ratio eſſe poterit quoniam ſolēnia miſſarum abſque ſuffragio clerici celebrari non poſſunt, *cap. propoſuit, de filijs presbyterorum, idem Panorm. in cap. 1. de cenſibus, & in cōſ. 89. ex themate propoſito, n. 3. & 7. vol. 2 Felin. in conſ. 13. nu. 8. & ſeq. Rocc. de Curt. de iurepatronat. in verſic. & notauit, quæſt. 8. nu.* 15. vbi atteſtatur eſſe de mente omnium communiter.

Hoſtrienſ. vero *in d. cap. cum ſicut, n.* 2. voluit
5 ſufficere certam quantitatem terræ (quam vocat manſum) pro dota aſſignare, pro qua opinione eſt *tex.* in terminis *in cap. 1. de cenſibus*, ubi ſtatuit Summus Pontif ex Eccleſiæ fundandæ debere tribui manſum liberū, à quolibet ſeruitio temporali, quibus opinionibus relatis, ſua Illuſtriſſima Dominatio nō admiſit petitionem cuiuſdam qui aſſenſum petebat; pro fundando patronat. cum oblatione duodecim ducatorum pro dote.

S V M M A R I V M.

1 *Votum captandæ mortis de iure eſt improbatum.*
2 *Patronus poteſt conſtituere procuratorem ad præſentandum, cum beneficium vacauerit.*

3 *Pa-*

3 *Patronus non poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium, & quare.*

An poſſit conſtitui procurator ad præſentandũ, cum beneficium vacabit.

RESOLVT. CLXIV.

1 DVbium faciebat, quoniam continet votum captãdæ mortis, quod de iure improbatur, ad *tex. in cap. nec. captãdæ, & c. deteſtandæ, de conceſsion. præbendæ in 6. cap. 1. & c. 2. eod. tit.*

Verum tamen hoc non obſtante iudicaui
contrarium; quia hic patronus dedit mandatum pro præſentanda perſona idonea, & ha-
2 bili ſuccedente ipſa uacatione, nec fuit expreſſa perſona præſẽtanda, & propterea huiuſmodi mandatum erit validum, & præſentatio ſubſtinebitur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Pamphylonen. iuriſpatronatus 13. Februarijs 1595. coram Iuſto.

Non obſtat *tex. in cap. fin. de conceſsione præ-*
3 *bendæ*, vbi ſicut non poteſt patronus promittere ſe præſuntaturum aliquem ad beneficiũ vacaturum ita nec dare poteſtatem præſentandi, tanquam beneficium vacet, quia reſpõdetur, tunc procedere quando patronus dedit mandatum pro præſentanda certa perſona ab eo nominata in caſu vacationis certi beneficij; & tale mandatum non eſt validum, nec præſentatio ipſa ſubſtinetur, quia continet votum captandæ mortis, & ita in proprijs terminis *Caſſad. in deciſ. 5. de iurepatronatus*, & iterum tenuit Rota in vna Pamphylonen. parochialis 17. Maij 1495. coram Peregrino, & iterum in eadem 19. Ianuarii 1598. corã eod. at ſecus vbi patronus dat mandatum generale pro omnibus ſuis negotiis, & etiam ad præſentandum ſuccedente vacatione preſertim ſi ſubſit iuſta cauſa dandi tale mandatum; vt puta longè abſentię ſuę, vt per *Ioan. Andr. in d. cap. fin. nu. 3. & alios in d. deciſ. allegatos.*

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt, & n. 5. Suſpenſio excommunicationi aquipollet.*
2 *Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficijs attenditur.*
4 *Collatio beneficij, electionis eſt ſpecies.*
6 *Suſpenſus, acceptando beneficium peccat.*
7 *Suſpenſus, circa beneficium obtinendum cenſeatur irregularis, & ſuſpenſus ab ordine, ab officio dicitur ſuſpenſus.*

Præſentari an poſſit ſuſpenſus ab ordine.

RESOLVT. CLXV.

1 IVdicaui pro negatiua ex pluribus, tũ primo, quia ſuſpenſio æquipollet excommunicationi cum ipſa quoque inter Eccleſiaſticas cenſuras numeretur *cap. quærenti, de verborum ſignific. gloſ. in c. ſtatutum, & c. conſtitutionem, eod. tit. in 6. Bal. in c. præterea, n. 4. & ſeq. de appellat. Felin. in c. de cętero, n. 1. de ſententia, & re iudicata*, ſed excommunicatus non poteſt
præſentari ad beneficiũ: *Lapus allegat. 8. Arch.*
2 *in c. 1. col. 3. de excepetonibus in 6. Lambert. 1. par. lib. 2. q. 6. princ. art. 1. Rebuff. in concordatis tit. de excommunicat. non vitandis, col. 3. Rochus in verb. honorificum, quæſt. 4. nu. 19. & Rot. in deciſ. 4. de iurepatronatus* in antiquis igitur, & ſuſpenſus.

3 Tum ſecundo, quia in beneficiis attenditur capacitas clerici tempore præſentationis *Bald. in cap. vnico, n. 15.* vt Eccleſiaſtica beneficia, *Alex. conſ. 90. vol. 1. Dec. in conſ. 25. n. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 69. par. 1.*

4 Tum tertio, quia collatio beneficii eſt ſpecies electionis, cum in conferendis habeatur ratio vnius perſonę potius quã alterius *gloſ.* communiter recepta *in c. fin. de officio vicarij in 6.* ſed ſuſpenſus non poteſt eligi *c. fi. de elect. c. ſi celebrat de clerico excommunicato miniſtrãte Abb. in cap. cum dilectus, n. 19. de conſuetudine, & c. cum inter, de electione* poſt *Arch. in cap. nullus 63. diſtinct. Beriach.* qui nuncupat hanc eſſe communem *in tract. de Epiſcopo par. 1. lib. 2. q. 3. Spec. in tit. de libelli concept. §. fin. ad finẽ*, latè *Couar. in repet. alma mater par. 1. §. 7. col. 2. de ſententia excommunicat.*

5 Tũ quarto, quia in propriis terminis huius opinionis, quod præſentari non poſſit, tenuit *Lamber. de iurepatronat. lib. 2. par. 1. q. 9. princ. art. 2. Henriq. in ſumm. Theolog. moral. lib. 13. c. 32.* vbi ampliat. etiam ſi defectus eſſet occultus, & toleratus *Tolet. lib. 1. cap. 14. n. 5. Nauar. in Manuali cap. 27. n. 163. verſ. ſeptimo infertur*, vbi etiam dicit peccare acceptando *Borgn. de irregularitate par. 6. n. 8. & 23. Pariſ. in c. Apoſtolicæ n. 17. de exceptio. Flam. Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 4. quæſt. 3. n. 60.*

7 Tum denique, quia ſuſpenſus cenſetur irregularis, ſaltem quòad obtinenda beneficia *Lamber. d. q. 9. princ. art. 2.* licet verè non ſit irregularis, niſi celebrauerit in ipſa ſuſpenſione *cap. 1. de ſententia excommunicat. in 6. cap. 1. in fine de ſententia. & re iudic. eod. lib. & tex. in d. cap. ſi celebrat.* Item ſuſpenſus ab ordine dicitur ſuſpenſus ab officio *cap. cum illorum, num. 2. de ſententia excommunic. Pariſ. in d. cap. Apoſtolicæ n. 17.* vbi teſtatur de communi, *Felin. ibidẽ n. 16. Abb. in d. cap. cum dilectus, n. 20. Henriq. cit. cap. 12. n. 3. in fine.*

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus ad iuſpatron: præſentari nō poteſt,& n.4.*
2 *Excommunicatus minori excommunicatione ad iuſpatron. præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficio attenditur.*
5 *Excommunicatus ad iuſpatron. nominari poteſt.*
6 *Excommunicatus ignorans excommunicationem ad iuſpatron. poteſt præſentari.*

Excommunicatus an poſſit prȩſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXVI.

RAtio dubitandi pro ſententia affirmatiua; quia poterat euenire, quod beneficium abſolutionis obtineret,& propterea antequam inſtitueretur eſſet Eccleſiæ reconciliatus, ſicque capax beneficij Eccleſiaſtici *argum. tex. in cap. propterea, de appellationibus.*

Cȩterum indicaui contrarium ex pluribus.
1 Tum primo, quia ita voluerunt *Lapus alleg.* 8. ac ibidem *Mandoſ.* latiſſimè, & idem *Mandoſ. ad Roman. in conſ. 192. lit. H. & in conſ. 22. nu. 5. Arch. in c. 1. col. 3. de exceptio. lib. 6. & in c. quæ contra in 2. not. 9. diſt.* expreſsè *Lamber. de iurepatron. 1. par. 2. lib. 6. quæſt. princ. art. 1. Rebuff. in concordatis tit. de excommunicatis non vitandis, col. 3. Roch. in verb. honorificum, q. 4. num.* 19. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Rota teſtatur *Seraphin. in deciſ. 195. par. 1.*

2 Ampliatur procedere etiam in excommunicato excommunicatione minori, ſecundū *Couar. in cap. Alma mater par. 1. §. 7. in princip. 1. col. de ſententia excommunicationis Cordub. lib. 2. Theolog. quæſt. q. 191. Achil. de cenſuris q. 18.* & mouentur per *tex. in cap. ſi celebrat. de clerico excommunicato miniſtrante.*

3 Tum ſecundo quia in beneficijs attenditur, vt ſupra dixi capacitas clerici tempore præſentationis, vt poſt alios tenuit *Rota in deciſ. 69. par. 1. Biſignet. in deciſ. 1. de iurepatro. Cornaz. in deciſ. 59. n. 13. Anton. lib. 1. variar. reſol. q. 19. in princip.* tempore autem quo prȩfatus clericus fuit præſentatus erat ſuſpenſus, igitur.

4 Tum denique, quia excommunicatis beneficia conferri non poſſunt *c. poſtulaſti de clerico excommunicato miniſtrante, gloſ. in c. ſi forte de elect. in 6. Arch. in c. nullus 63. diſt. Innoc. in c. cum noſtris, de conceſſione præbendæ Staſil. de literis gratiæ, & iuſtitiæ fol.* 82. *col.* 2. *Bertac. in trac. de Epiſcopo par. 1. lib. 2. q. 4.* & latè *Couar. in c. alma mater 1. par. §. 7.* & fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit *Caſſad. in deciſ. 1. de conceſſ. præbendæ.*

4 Limitaui tamen ſuprapoſitam concluſionem dupliciter.

5 Et primo, non procedere in nominatione, nam quamuis excommunicatus præſentari non poſſit, poterit tamen ad beneficium patronatus nominari, quia per nominationem vllum ius acquiritur nominato, iuſta deciſionem Rota de qua per *Achil. de Graſs. in dec. 13 de iure patronatus.*

6 Limitarem ſecūdo non procedere vbi collatio eſſet facta neſcienti excommunicationem, quia poteſt retinere poſt abſolutionem, diſpenſante eo ad quem collatio pertinebat, *Bald. conſ. 13. vol. 13. Menoch. conſ. 91. vol. 1. Oldrad. conſ. 125. Caſſad. cit. deciſ.*

Immò poteſt acceptare beneficiū ſibi ante excommunicationem collatum,& poſt abſolutionem poſſidere *Sayr. lib. 2. cap. 5. Emanuel Sà in verbo excommunicatio, num. 28. tex. in cap. propoſuit, de clerico excommunicato miniſtrante.*

S V M M A R I V M.

1 *Irregularis ad beneficium iuſpatron. præſentari non poteſt, nec etiam ſi ignorauerit ſe eſſe irregularem.*
2 *Ieregularis ob pœnam, in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus reſtituendos tenetur.*
3 *Praxis in beneficiorum collatione.*
4 *Irregularis ab officio eſt ſuſpenſus.*
5 *Irregularis beneficijs ante irregularitatem obtētis, non priuatur, nec ab actu iuriſdictionis impeditur, ſed ordinis.*

Irregularis an poſſit præſentari ad beneficium iuſpatronatus.

RESOLVT. CLXVII.

1 REſpondidi negatiuè ex pluribus, tum primò, quia communis ex canoniſtarū opinio beneficium non poſſe conferri ei qui tempore collationis ſit irregularis, *Dynus in regula 1. de regulis iuris, in 6. Innoc. in c. cum noſtris, in princ. de conceſſione præbendȩ, Alex. conſ. 3. n. 5. vol. 1. Dec. in conſ. 131. eod. vol. Milis in Aureo ſuo repertorio in verb. irregularis,* vnde ſi contigerit ei beneficia conferri, collatio erit ipſo iure nulla *Nauar. cap. 25. n. 133. & in conſ. 17. de præbendis, & dignitatibus, Faber. in deciſ. 13. C. de ſacroſāct. Eccl. Lopez par. 2. c. 93.* quod procedit etiam ſi neſciret, ſe fuiſſe irregularē *Alex. de Neuo conſ. 95. n. 3. & ſeq. Comit. cōſ. 93.* quia huiuſmodi ignorantia non efficit acquiſitionis capacitatem, *Nauar. cap. 27. num. 172. Emanuel Sà in verb. beneficium, n. 24. Alban. cōſ. 117. & Pariſ. conſ. 134. vol. 1.*

2 Immò ſi beneficij collatio fiat ei, qui ob pœnam, vel ob aliam cauſam irregularis ſit,

vitia

vltra quod ab initio erit ipſo iure nulla, vllum pariter ius tribueret beneficiato, immò teneretur beneficium dimittere, & fructus ab eo perceptos in animæ iudicio reſtituere, ſecundum *Fel. in c.2.col.3.de reſcriptis*, Lambert. *de iurepatronatus lib.2. par.1.q. 9. art. 4. Milis loco cit. n. 5. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſoribus, n.126. Card. Pariſ. conſ.136.nu.40.vol.4. Couar. in reg. peccatum 2. par. §.8.n. 6.* & hinc inoleuit
3 praxis, quod in collatione beneficiorum dari ſoleat abſolutio à talibus impedimentis, vt ait *Emanuel. loco citato.*

4 Tum ſecundo, quia irregularis ſuſpenſus eſt ab officio, cuius cauſa datur beneficium *cap. fin.* vbi bona *glo. de reſcriptis in 6. Abb. in c. cum dilectus nu. 20. de conſuetudine Pariſ. in cap. Apoſtolicæ n.17. & ibidem Felin. n.12. de exceptionibus.*

His accedat, quod ſcribit *Emanuel Sà in Aphoriſm. Confeſs. verb. irregularitas, n.4.* vbi irregularis non eſt capax beneficij, nec penſio-
3 nis datæ in titulum beneficij; non tamen priuatur prius acquiſitis nec impeditur ab actu iuriſdictionis, ſed ſolum ordinis, allegat *Azorius lib. 10. cap. 14. quæſt. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficij iuriſpatron. ſpretis patronis eſt nulla cum declar. n. ſeq. & 4.*
3 *Vnio beneficij ſpretis patronis ex temporis diuturnitate valida reddi non poteſt.*
5 *Iuriſpatr. mentio in dubio de Eccleſiaſtico intelligitur.*
6 *Vnio beneficijs patronis non contradicentibus etiã in quadrimeſtre eſt inualida.*

An vnio beneficij de iurepatronatus ſpretis patronis ſit nulla.

RESOLVT. CLXVIII.

1 IN vna Nolana, iudicaui vnionem factam inſcijs, & ſpretis patronis eſſe nullam per tex. expreſſum *in cap. cum debitus de iurepatron.* & ita etiam *Bero conſ. 5. nu. 59. vol. 1. de Rubeis conſ. 30. n. 3. Monald. conſ. 140. vol. 1. Bononienſ. conſ. 20. n. 5. & ſeq.* Lambert. *de iurepatr. lib. 2. par. 3. q. 2. principali art. 2. n. 3. & lib. 3. q. 5. principali, art. 2. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 2. q. 4. nu. 11.* vbi teſtatur de communi opinione, iuxta quam plures fuiſſe deciſum in Rota Romana refert *Seraphin. dec. 193. par. 1.* & iterum per eandem Rotam fuiſſe reſolutũ ſcribit *Bellamera dec. 107. & in dec. 128. Card. Puteus deciſ. 412. n. 3. par. 1. Caputaq. deciſ 346. par. 3. Rota diuerſorum deciſ. 133. n. 4. par. 2. Biſignettus deciſ. 3. de iurepatron. Thomas Faſtolus deciſ. 1. n. 3. eiuſdẽ tit. Theſ. for. Eccleſiaſtici c. 31. n. 13.*

2 His accedat maximè procedere, ſi præfata vnio eſſet facta patronis inſtantibus pro inſtitutione, & confirmatione præſentati ab ipſis, cum tunc dicatur vnio attentata lite pendente, *Lancellott. de attent. lite pendente par. 2. c. 4. in præfatione, nu. 529. & ſeq.* nec ex diutur-
5 nitate temporis valida reddi poterit *Magon. Rota Lucenſ. deciſ. 61. n. 15. & deciſ. 98. n. 8. Puteus deciſ. 374. & in deciſ. 389. n. 3. par. 2. Surdus conſ. 61. n. 53. Turret. conſ. 44. n. 45. vol. 1. Contar. in l. 1. limit. 9. n. 42. C. ſi de momentanea poſſ. Vantius de nullit. in rubr. intra quod tempus, num. 8.*

4 Amplia ſecundo, vt nec etiam procederet vigore indulti alicui *E*piſcopo conceſſo derogãdi iuriſpatronatus, quia id cenſetur in Eccleſiaſtico, ſecundum *Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 1. q. 6. princ. art. 6. n. 35. & lib. 3. q. 8. princ. art. 3.* nam vbi fit mentio de iurepatro-
5 natus, in dubio intelligitur de Eccleſiaſtico, *Lap. alleg. 84. Turret. cõſ. 71. n. 56. vol. 1. Cephal. conſ. 615. n. 91. vol. 5.*

6 Amplia tertio procedere etiam patronis non contradicentibus *Io. And. in cap. 2. de religioſis domibus Paul. de Cittad. de iurepatron. q. 14. n. 3. Paris. lib. 2. q. 4. n. 21. Puteus in dec. 412. n. 2. p. 1.* vbi ampliat etiam ſi non contradicerent infra quadrimeſtre.

SVMMARIVM.

1 *Minor 14. annorum olim ad iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè.*
2 *Summus Pontifex ſolet diſpenſare minoribus 14. ad beneficium obtinendum.*
3 *Minor 14. annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt.*
4 *Lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda.*
5 *Collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitat.*

An minor 14. annorum poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

RESOLVT. CLXIX.

IN facti contingentia dixi, quod licet olim de iure communi minor 14. annorũ eſſet, habilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinenda *cap. ſi eo tempore, de reſcriptis, in 6. cap. ex eo,* vbi latè *Arch. & Io. And. de elect. lib. 6. Abb. in cap. ſuper ordinata de præbẽdis, & dignitatibus Card. Puteus in deciſ. 339. num. 3. par. 1. & in deciſ. 46. par. 2. Iafred. Lanfranc. in deciſ. 21.* & poterat Epiſcopus, quo ad talia ſimplicia diſpenſare *cap. vnico de ætate, & qualitate in 6.*

1 Nihilominus hodie dicitur eſſe inhabilis ex diſpoſitis per Sacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de reform. c. 6.* vbi ante decimũ-

quar-

quartum annum inceptum, nullus poteſt beneficium Eccleſiaſticum obtinere, & ita etiã voluit *Nauar.conſ.11.n.3.de præbendis,Pariſ.de reſignatione beneficij lib.3.q.7.& lib. 4.q.1.n.7. & q.9.nu.3.Viuius lib.1.communium opinionum opin.191.de Rubeis conſ.122.Franc.Leo in Theſaur.fori Eccl.par.2.cap.18.nu.14.Anton.lib.1.var.reſol.q.112.caſu 51.Randenſ.in dec. 135.n. 22.& ſeq.Manard.in deciſ.29.lib.3.*

Non obſtat deciſio Rotę 482.n.3.1.*par.diuerſ.* vbi teſtatur dictum Sacrum Concilium Tridentinum habere locum dumtaxat in beneficijs liberis, non autem in patronatibus, quia cõtrarium ſeruari in praxi teſtatur *Ant.*
2 *loco cit.* & propterea ſolent obtineri diſpenſationes à Papa, etiam in beneficijs iurepatronatus,& ratio eſt,quia *d.tex.Concilij* loquitur generaliter de beneficio, cuius appellatione venit etiam beneficium de iurepatronatus ſecundum *Iafred. in deciſ. 193. Ant.Faber.in deciſ.17.C.de Epiſcopis,& clericis Ferrer. lib.1.obſeru.123.Rebuff.in praxi beneficij, verſ. ſeculare beneficium n.15.& ſeq.Nicol.Delph.in tract.de iurepatr.lib.1.n.36.cum ſeq.Gonſal.gloſ. 5.nu.32.*

Limita ſupradicta minimè procedere, vbi
3 in fundatione beneficij aliter eſſet cautum, quia tunc poſſet quis ex vi legis in fũdatione adiectæ,etiam ſi eſſet minor 14. annorum ad beneficium patronatus præſentari, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij ſuper *d.c. 6.ſeſſ. 23. de reform.* quam refert,& ſequitur *Emanuel.Sà in Aboriſm.confeſſariorum in verb. beneficium n.30.Merend.conſ.33. Sebendeid.cõſ.*
4 *93.* & ratio eſt, quia lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda argumen. *tex. in l. à teſtatore,ff.de conditionibus, & demonſtrat.Creſcent.in dec.7.de iurepatronatus Nauar.conſ.3.de clericis non reſidentibus*, & collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, & eſt
5 ipſo iure nulla idem *Nauar. in Manual. confeſſar. c.25. nu. 117.* quod limitatur quando lex poſita à fundatore nõ eſſet recepta, quia tũc non eſſet ſeruanda, *Emanuel Sà in verbo iuſpatronatus,n.4.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus iuſpatronatus litigioſum inter patronos conferre poteſt tempore elapſo ſine euincentis præiudicio.*
2 *Epiſcopus, tempore à iure dato elapſo, non poteſt beneficium conferre,ſi de Eccleſiæ libertate inter ipſum, et patronos controuertitur.*
3 *Epiſcopus iuſpatronatus ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis.*

An ſi lis,quę vertitur inter patronos,nõ finiatur intra tempus datum ad præſentandum, collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur.

RESOLVT. CLXX.

PRo huius quæſtionis dilucidatione affertur deciſio Rotæ in proprijs terminis in vna Terdolen.iuriſpatronatus, 19. Februarii 1601. coram Penia, vbi infraſcripti caſus diſtinguuntur.

Primus caſus eſt, quando dubitatur an beneficium ſit iuriſpatronatus, & tũc ſi patroni inter ſe litigant de iure, vel poſſeſſione iuriſpatronatus, Epiſcopus non poteſt ſtatim cõferre, ſed debet expectare patronos laicos per quatuor menſes,& Eccleſiaſticos per ſex,
1 intra quos cauſa debet finiri, & cauſa nõ finita,Epiſcopus liberè conferre poteſt ſine præiudicio euincẽtis, *cap.ſi vero, cap.cum propter, cap.quoniam de iurepatron.*

Secũdus caſus, quando non conſtat de iurepatronatus, nec præſentantes eſſe patronos,& tunc non obſtante cõtradictione præſentatorum, Epiſcõpus poteſt liberè conferre, nec tenetur expectare quadrimeſtre, vel ſemeſtre.

2 Tertius caſus,quando lis eſt ſuper libertate Eccleſiæ inter Epiſcopum, & patronos, & hoc caſu ob lapſum temporis non eſt locus deuolutionis, *Abbas in cap. cum vos,num.7.de officio ordinarij,Rota diuerſorum deciſ.411.nu.3. par.1.* & iterum eadem Rota in vna Pegiouẽ. parochialis,7.Octobris 1587.coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Quartus caſus non poteſt Epiſcopus conferre ex iure deuoluto, quando lis eſt inter ipſos præſentatos in tẽpore ſuper prælatione eorum præſentationis, etiam ſi lis intra tempus requiſitũ non finiatur, Rota in vna Tordolen. iuriſpatronatus, 8.Februarii 1599. & 10.Ianuarii 1600.coram Penia,& tandem in vna Bracalen.beneficii, 3. Martii 1603. corã Ludouico.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur.*
2 *Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendũ requiritur.*

Mandatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum.

RESOLVT. CLXXI.

1 IN quadam cauſa controuertebatur,ſi mãdatum ſpeciale erat neceſſarium, vt præſen-

uè, quia prædictæ legis diſpoſitio procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt latè per *Bald. in cap. paſtoralis n. 3. & ſeq. de cauſa poſſeſ-*
1 *ſionis, & proprietatis.* Item, quia actualis apprehenſio requiritur ad acquirendum iuſpatronatus ſecundum *Gabriel. conſ. 185. nu. 17. vol. 2. Caputaq. in deciſ. 135. par. 2. Achil. de Graſs. in deciſ. 9. nu. 1. de iurepatronat. Caſſad. in deciſ. 7. de cauſa poſſeſſionis, & propriet. & Bellam. in deciſ. 701. Rot. diuerſ. in deciſ. 299. par. 2. Creſcentius in deciſ. 25.*

SVMMARIVM.

1 *Fœmina ſtantibus maſculis à præſentandi ſucceſſione excluduntur cum declarationibus.*

Conſtitutio Regni In aliquibus an locum habeat in iure patronatus.

RESOLVT. CLXXV.

STantibus maſculis, filiæ fœminæ excludũtur à ſucceſſione, ſed dubitatum fuit corã me, ſi procedat etiam in ſucceſſione iuriſpatronatus, & *Anchar. in cap. ex inſinuatione, n. 2. de iurepatronatus Feder. de Senis in conſ.* 111. *Rochus de Curte in tract. iuriſpatronat. in verbo ipſe, vel ipſe à quo, quæſt. 6. Paul. de Citadinis par. 9. q. 1. ampliat. 3. Lambert. par. 2. lib. 1. art.* 15. *quæſt. 2. princip.* tenent habere locũ, ac pa-
1 riter procedere in iure præſentandi.

Intellige primò, tunc procedere ſi filia reperiretur dotata de bonis illius, à cuius hereditate venit excludenda, *Teſſ. in deciſ. 68. & in deciſ. 101. Anna alleg. 81.* ex quo infertur, quod ſi non fuerit dotata de bonis patris, ab inteſtato ſuccedit per ius cõmune in iurepatronatus, & alijs bonis, vt per Caualcan. *in deciſ. 13. in princip. par. 3. & idem in deciſ. 29. eod. lib. Arthman. in deciſ. 29. titul. de iurepatronatus.*

Intellige ſecundo ab inteſtato, ſed ſi pater eam hæredem cũ maſculo inſtituit, tunc benè ſuccedit, vt per *Affl. Ct. in Conſtit. Regni In aliquibus, quæſt. 5. n. 12.*

Intellige tertio ſi filius viuit, ſed eo mortuo non relictis filijs maſculis, ipſa fœmina ſuccedit, tum in hæreditate, tũ in iurepatronatus *Abb. conſ. 92. vol. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Pater, & filius cenſentur vna, & eadem perſona. Vox filij dicitur etiam patris.*
2 *Filius viuente patre in iurepatr. vocem nõ habet, & quare.*

An filius viuente patre habeat uocem in iure patronatus.

RESOLVT. CLXXVI.

DVbium mihi faciebat, quod pater, & filius vna eademque perſona cenſentur *l. ſi. C. de impuberum,* & alijs ſubſtitutionibus, & vox filij dicitur etiam patris §. *et qui in inſtit. de inutilibus ſtipulationibus,* & filius dicitur dominus bonorum paternorum eo viuente *l. in ſuis, ff. de liberis, & poſthumis*, & patre mortuo non ſit in eo neceſſaria hæreditatis additio cum fiat continuatio dominij *l. in ſuis, ff. de ſuis, & legitimis.*

2 Cæterum præfatis non obſtantibus iudicaui contrarium ex pluribus, tùm primò, quia in tali iurepatronatus præſumi debet, vt acquiſitio fuerit facta ordine ſucceſſiuo, prout in ſucceſſione bonorum, *Bar. Iaſ. & alij in l. Gallus §. quidam rectè, ff. de liberis, & poſthumis Couar. in c. Raynutius, §. 2. n. 4. de teſtamentis, Ripa in cap. ex parte, n. 54. de reſcriptis Alex. conſ. 22. n. 9. vol. 3. Dec. in conſ. 25. nu. 2. Ruin. in conſ. 168. n. 4. vol. 2. Curtius iun. in conſ. 168. & in cõſ. 22. num. 4.* latè *Clar. in §. teſtamentum quæſt. 80. verſ. 2. concluſio, Ozaſc. in deciſ. 81. n. 11. ſequẽt. Mant. de coniecturis vlt. volunt. lib. 8. tit. 14. nu. 13. Pereg. de fideicommiſſ. artic. 17. num. 423. & 636. & de Franch. in deciſ.* 559. vnde exiſtente patre, ac viuente, non videtur admittendum eſſe eius filium ad præſentandum.

Maximè cum ſint perſonæ, in quibus de iure cadit ordo charitatis, & neceſſitatis ſimul, quo caſu præſentatio fieri debet ſucceſſiuè ſcilicet vnus poſt alium, ſecus in perſonis, in quibus caderet ordo charitatis tantum, quia tunc omnes cenſentur vocati ſimul, & ſemel *Dec. in conſ. 95. n. 2. Soccin. ſen. in conſ. 90. nu. 1. lib. 1.* Corn. *in conſ. 229. vol. 3. Iaſ. conſ. 206. vol. 2. Couar. loco cit. num.* 3. & fuiſſe deciſum ſcribit *Guid. Pap. in deciſ. 222. & Cacher. in deciſ. 81.*

Tum ſecundo, quia iſtud iuſpatronatus transfertur gradatim de patre in filium, & ſtante primo gradu ceſſat ſecundus *l. cum pater, §. penult. & l. peto §. fratre, ff. de leg. 2.*

Tum poſtremo, quoniam ſecundum præfatã opinionem ſcripſerunt Calder. *in cõſ. 19. de iurepatronatus, Feder. de Senis conſ. 122. nu. 3. Oldrad. conſ. 22. Rochus de Curt. in verb. competens alicui, q. 7. n. 19. Lambert. de iurepatr. 2. par. lib. 1. art. 2. q. 6. principali.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* dummodò alteri, &c. *ius quæſitum ad rem præſeruat, & quando hoc ius dicatur quæſitum cum limit. n. 209.*

K 2 *Præ-*

2 *Præſentato ante inſtitutionem nullum ius competit.*
3 *Verbum*, quæſitum, *quid importat.*
4 *Clauſula*, anteferri, *quid denotat.*
5 *Clauſula*, non obſtantibus *cum decreto irritante, operatur.*
6 *Clauſula*, dummodò alteri, &c. *literarum Apoſtolicarum executionem non ſuſpendit.*

Clauſula, *dummodò alteri tempore datæ præſentiũ,* non ſit ius quæſitum, adiecta cum derogatione iuſpatronatus quid operetur.

RESOLVT. CLXXVII.

COmmunis, & ab omnibus recepta eſt opinio *in cap. cum Bertoldus, de re indic.*
1 per huiuſmodi clauſulam præſeruari ius quæſitum ad rem, quod quidem ius optimè acquiſitum cenſetur per præſentationem ipsã, vt voluerunt DD. & ſignanter *Felin. in c. Gomez. in reg. de trienn. quæſt. 35. nu. 2. Æneas de Falco. in tract. de reſeruat. Fall. 47. Rochus de Curte de iurepatronat. in verb. ius quæſt. 4. nu. 9. Mandoſ. in comment. reg. Cancell. in tit. de nõ toll. iure quæſ. reg. 17. quæſt.* 2. & latè *Felin. in cap. cũ olim, n. 8. de ſent. & re iudic.*

Et iuxta hanc opinionem pluries in Rota Romana deciſum ſcribit *Bellamera deciſ. 167. & in deciſ. 191. Card. Puteus deciſ. 103. lib. 2. Caputaq. dec. 150. lib. 1.* & latè *Anton. Faber deciſ. 22. C. de Sacroſanct. Eccl.* Ex quo apparet hodie non ſeruari opinionem *Calder. conſ. 8. Rebuff. in praxi beneficiaria ſub. tit. de forma nouæ conceſſionis, in principio.*

Quia reſpondetur omnes loqui iuxta *deciſionem Rotæ 17. de præbend. in nouis,* vbi habetur, quod per prædictam clauſulam non conſeruatur habenti ius ad rem acceptatione expectantis, ſed ex præſentatione, quod intellige tunc verum eſſe vbi ſtatim poſt præſentationem ſequuta fuerit inſtitutio ab Epiſc. *Caſſad. deciſ. 3. nu. 3. de præb. Balb. deciſ. 16. Creſcent. deciſ. 7. de iurepatronat.* & ante inſtitutionem nullum ius quæritur præſentato ſecũdũ
2 *Rotam deciſ. 6. n. 6. par. 2. diuerſorum de Biniutẽ. Rota Bononienſ. deciſ. 23. n. 1.*

Quamuis non ignorem nonnullos fuiſſe, qui contrariam tenuerunt ſententiam, vt ſcilicet per verbum, illud *quæſitum* in clauſula adiectum, non conſeruari niſi tantummodo
3 ius in re, & mouentur, quod verbum *quæſitum* includit ius radicatum, ſeù incorporatum, ac plenum, *Sarn. ſub reg. de non tollendo iure quæſito, n. 13. quæſt. 4. Rota diuerſorum deciſ. 359. n. 4. par. 1.* & ius ad rem nõ eſt plenũ, vnde de eo non eſt facienda mentio in collatione Papæ, *Puteus deciſ. 265. n. 5. par. 2. & in deciſ. 357. n. 8. par. 1. Caſſad. deciſ. 3. n. 3. de præbend. Pariſius de reſignatione benefic. lib. 2. quæſt. 9. nu. 3. Rebuff. in praxi beneficiali in tit. de reſcripto ſi neutri, n. 25. & 32.*

Quicquid tamen præfati ſcripſerunt ego in praxi tenui contrarium, & in facti contingentia iudicaui iuxtà primam opinionẽ, Bene verum eſt eam limitari dupliciter. Et primo non procedere quoties adiecta eſſet in literis Apoſtolicis, clauſula *anteferri,* quia per
4 eam ſublatum cenſetur omne ius ad rẽ quouis modo quæſitum, *cap penul. de præbend. in 6. Felin. in cap. cauſam quæ n. 26. in princ. de teſtibus, & in cap. capitulum n. 6. & ſeq. de reſcriptis, Mandoſ. de ſignatura gratiæ in rubr. de expectatiuis verſic. nulli dabatur, Lapus alleg. 79. n. 1. Romanus conſ. 256. Zabarella conſ. 105. num. 5. & in conſ. 136. eod. n. Ferret. conſ. 3. n. 12. & conſ. 5. n. 4. Pariſ. conſ. 119. n. 8. vol. 4.* & iuxta hãc opinionem firmauit Rota Romana teſte *Caputaq. d. 237. n. 5. par. 1.* præſertim ſi eiſdem literis eſſet appoſita alia clauſula, *non obſtantibus,*
5 vna cũ decreto irritante, *Felin. in cap. in noſtra n. 35. de reſcriptis Pariſ. conſ. 5. n. 94. vol. 4. Creſcent. deciſ. 7. de Conc. præbend. n. 5.*

Limita ſecundo tunc procedere in iure quæſito ad rem alio modo quam ex narratis in literis Apoſtolicis *Geminian. conſ. 88. col. penul. Oldrad. conſ. 330. in fine Ferret. conſ. 185. nu. 3. Gomeſ. de non tollendo iure quæſito, q. 1. nu. 41. & Creſcent. citata deciſ.*

Tandem eſt animaduertendum, quod eſto,
6 quod ex dicta clauſula, *dummodo alteri, &c.* præſeruaretur ius ad rem quæſitum per præſentationem, non tamen ob id executio literarum Apoſtolicarum cum derogatione iuriſpatronatus eſſet ſuſpendenda, vt firmauit Rota Romana de qua per *Achil. de Graſs. in deciſ. 18. de probat.* & ratio eſt, quia quandoquidem dictio dummodo de ſui natura non importat conditionem, ſed admonitionem, ſecundum *Ioan. Andr. in c. non poteſt, de præbendis in 6.* quem refert, & ſequitur *Rota in deciſ. 1. de condit. appoſitis in antiquis, & Menoch. de arbit. iudicum lib. 1. quæſt. 86. n. 28.* Declara, quod licet non inducat propriè conditionẽ nec ſuſpendat executionem gratiæ, præſeruat tamen iura, ita vt conſtito de iure alteri quæſito gratia reddatur nulla *Achil. de Graſs. deciſ. 18. n. 2. in fine, de probat.* & fuit reſolutum in vna Camerin. Canonicatus 4. Decembr. 1573. coram Clemente Papa Octauo tunc Auditore.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas ad hoc, vt habeat iuſpatronat. quæ ſũt ei neceſſaria.*
2 *Iuſpatronat. vniuerſitatis præſumitur ex vſurpatione.*

Quæ

Digitized by Google

Quæ requirantur, vt vniuerſitas iuſpatronatus acquirere poſſit.

RESOLVT. CLXXVIII.

1 IN facti contingentia dixi tria concurrere debere. Primo, quod ipſum iuſpatronatus fuerit reſeruatum ab Epiſcopo *Lamber. de iurepatron. lib. 1. par. 1. quæſt. 9. princip. art. 1. n. 50. Rot. diuerſorum in deciſ. 85. & deciſ. 99. par. 2. Creſcent. in deciſ. 3. de except.* latè *Doctores in cap. ſignificaſti, de teſtibus,* niſi inferior haberet poteſtatem dandi licentiam ædificandi Eccleſiam in ſua parochia *Rota ibidem n. 2. & in deciſ. 99. nu. 4. Abb. in c. eum dilectus in 4. notab. de conſuetudine Rochus in verbo pro eo, quod de diœceſani conſenſu n. 25.*

Secundo requiritur dos competens, & certa iuxta *Sacrum Concilium Tridentinum de reformatione ſeſsione 6. cap. 12. & 13. Maſcard. de probationib. concluſ. 956. nu. 36. vol. 2. poſt Bald. in conſ. 333. vol. 2. Alex. conſ. 90. vol. 2. Dec. cõſ. 575. eodem vol. Rota diuerſorum, deciſ. 60. nu. 2. par. 2.* & confirmatur quia iuſpatronatus in Eccleſiæ parochiali ædificari, & conſecrari non poteſt abſque dote, *cap. nemo, de conſecr. diſt. 1. Rota deciſ. 141. par. 2. diuerſ. Balb. dec. 35. Bellam. deciſ. 90.*

Tandem eſt neceſſe, vt illa Eccleſia ſit dotata nomine vniuerſitatis non autem per ſingulos, & ratione ſingularium eleemoſynaliter, *Lambert. de iurepatronatus lib. 1. par. 1. quæſtio. 7. principali articulo 15. nu. 9. & idem Lãber. quæſt. 8. principali art. 5. nu. 4. Menoch. conſ. 192. col. 2. vol. Monald. conſ. 180. vol. 2. Anton. lib. 1. var. reſolut. cap. 47. num. 4.* & ratio eſſe poterit quia hoc modo, & non alio dicitur quid fieri vniuerſitatis nomine, *l. ſicut, ff. quod quiſque vniuerſitatis*, & ita iudicauit Rota Romana teſte *Mobed. in dec. 1. tit. de furtis,* & coadiuuatur etiam ex eo, quod iuſpatronatus vniuer-
2 ſitatis præſumitur ex vſurpatione *Puteus in deciſ. 57. & deciſ. 58. 59. lib. 1. & idem deciſ. 205. eod. lib. 1. Caputaq. deciſ. 128. num. 1. par. 2. Caualcan. deciſ. 11. num. 47. & deciſ. 28. nu. 10. par. 2. Achil. de Graſs. deciſ. 4. de iurepatronatus Mohed. deciſ. 10. eod. tit. & Creſcentius deciſ. 1. Rota diuerſ. deciſ. 5. par. 3. lib. 2. & in deciſ. 532. par. 3. lib. 3. & Gabriel. conſ. 192. vol.*

SVMMARIVM.

1 *Patronus clericus ſe ipſum præſentare non poteſt.*

2 *Actualis diſtinctio inter præſentatum, & præſentantem debet eſſe.*

3 *Patronus clericus à compatronis, eligi, & præſentari poteſt.*

3 *Patronus conſtituens procuratorem ad præſentãdum, ille procurator patronum clericum præſẽtare poteſt.*

An clericus patronus poſſit ſe ipſum præſẽtare.

RESOLVT. CLXXIX.

1 RESponſio fuit abſque difficultate pro opinione negatiua ex pluribus; tum primo, quia pro eo eſt textus expreſſus *in c. per noſtras, de iurepatronatus,* vbi patronus Eccleſiæ vacantis quamuis ſit clericus, ad eam ſe præſentare non poteſt, & voluit etiam *Abbas conſ. 25. nu. 3. vol. 2. & in capitulo conſuluit,* vbi *Ioannes de Andreas, & Ancharanus de iurepatronatus, Bald. conſ. 13. nu. 3. vol. 3. Ant. de Butrio.* & reliqui *in cap. finali, de inſtitutionibus, Lãbertinus 1. par. lib. 2. q. 8. princ. art. 6.*

Tum ſecundo, quia vt ambitioſus eſſet repellendus *cap. in ſcripturis 8. q. 1. cap. bis qui* 1. *quæſt. 6. l. ſi quamquam* C. *de Epiſc. & clericis, l. qui omnia, ff. de procuratoribus,* & non ambitione, ſed laboro vnumcunque ad honorem cõuenit peruenire, *l. contra publicam C. de re militari lib. 12.* & facit *textus in capitulo miramur, 61. diſtinctione.*

2 Tum tertio quia debet eſſe actualis diſtinctio inter præſentandum, & præſentandum, *cap. cum ad noſtram, de inſtitut.* & inter baptizatum, & baptizantem, *cap. debitum, de baptiſmo,* & à ſimili facit *textus in l. prætor ff. de tutoribus, & curatoribus datis ab his, & l. vltima, ff. de officio prætoris,* & hæc eſt ratio, quare perſona electa non videtur computanda inter eligentes, vt augeat numerum eligentium, quia à ſe ipſo oriri non debet *cap. didicimus 24. quæſt. 1.*

3 In praxi tamen animaduertẽdum eſt primo quod eligi, & præſentari poteſt ab alijs compatronis, vt per *Barbat. conſ. 33. n. 19. vol. 2. Roland. conſ. 3. vol. 1. Caldarinus conſil. 7. de iurepatronatus, Bero. in cap. quoniam, num. 53. eodem tit. Rocch. de Curte in verbo honorificum quæſt. 4. verſic. circa aliud num. 25. Bertachinus in tract. de Epiſcopo par. 3. lib. 1. quæſt. 24. num. 35. Lambertinus in 5. artic. 8. quæſt. principali prima partè 2. lib. folio 85. Hoſtienſis in ſumma de iurepatronatus in fine num. 11. Angelus de Claua in ſumma in verbo iuſpatronatus numero 19.*

Hodie vero in praxi obſeruatur, vt patronus conſtituat procuratorem cum poteſtate
4 præſentandi, nam talis procurator virtute præfati mandati poterit clericum patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, *Lapus allegat. 8.* vbi latiſſimè *Mãdoſ. Abb. Io. And. Boic. & Ancbar. in c. finali, de conceſſione præbendæ,* & ita fuiſſe in Rota deciſum, & iuxta eam quotidie ſeruari teſtatur *Caputaquenſ. in deciſ. 138. part. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatr. relictum familiæ, omnes de familia ſuccedunt.*
2 *Fundator iuriſpatr. vocans tres de familia comprehendit omnes de familia.*
3 *Iuſpatr. non tranſit taxatinè, ſed demonſtratiuè.*

In iurepatronatus familiæ relicto quinam ſuccedant.

RESOLVT. CLXXX.

SVpponatur in facto quendam fundaſſe
ius patronat. ad cuius præſentationem
voluit ac ordinauit, vt omnes de ſua familia
admitterentur, fuit coram me dubitatum de
modo admiſſionis præfatarum perſonarum
1 de familia: dicebam ego omnes de familia
eſſe admittendos *Borgni. deciſ. 9. n. 17. & in deciſ. 43. par. 1. Beccius conſ. 43. num. 7. Menoc. de*
præſumptionibus lib. 6. præſumptione 16. nu. 47.
quod procederet tamen ſi teſtator dixerit
omnes de ſua caſata, domo, ſeù parentela,
quia tunc venirent omnes de familia ipſius
Pariſius conſ. 1. nu. 60. conſ. 25. nu. 1. conſ. 53. nu.
vol. 3.

Procederet pariter etiam ſi fundator vo-
2 cauerit tres de familia, nam comprehendit
omnes de familia ipſius, *l. pronunciatio, §. familiæ, ff. de verborum ſignificationo l. finali, C. eodem*
tit. Gabriel conſ. 132. n. 59. lib. 1. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. nu. 12.

Et quod omnes admittantur; voluit *text.*
in terminis *in l. cum ita, §. in fideicommiſſo, ff.*
de leg. 2. & in l. peto, §. fratre, ff. de leg. 2. Crotus
conſ. 67. n. 12. vol. 21. Alexander conſ. 213. n. 3.
Peregrin. de fideicommiſſi art. 22. n. 17. et ſequē-
ti Lambert. in proprijs terminis *de iurepatronatus lib. 1. par. 2. artic. 9. quæſt. 2. princip. nu. 12.* &
iuxta hanc opinionem fuit pluries per Rotã
Romanam deciſum, & ſignanter in vna Papienſ. iuriſpatronatus 13. Februarij 1601. coram Illuſtriſſ. Lancellotto, & iterũ in vna Placentina iuriſpatronatus decimo Iunij 1602.
coram Litta.

Eſt tamen notandum in praxi quod teſta-
3 tor volens iuſpatronatus eſſe de ſua familia
non intelligitur taxatiuè, vt ad eos tantum
ſpectare debeat, & non ad hæredes, ſed demonſtratiuè, vt reſoluit Rota in vna Cremonen. 9. Iunij 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, *vt in deciſ. 264.* eiuſdem, & licet idem
teſtator velit quod præſentatio ad iuſpatronatus relictum familiæ fiat per duos, vel tres
de familia, ſi familia redigatur ad vnum tantum, non ob id extinguitur iuſpatronatus
idem Seraphinus in deciſ. 368.

SVMMARIVM.

1 *Vocati collectiuè pro vno reputantur.*
2 *Ius præſentandi, prius ad eum ſpectat, qui teſtatori eſt proximior.*
3 *Fideicommiſſo relicto familiæ proximior ſuccedit.*
4 *Argumentum de feudo ad iuſpatr. eſt validum.*

Quo ordine ſuccedatur in iurepatronatus familiæ relicto.

RESOLVT. CLXXXI.

SVppoſita concluſione quam in præcedēti
deciſione firmauimus fuit iterum dubitatum, quo ordine eſſent admittendæ præfatæ perſonæ de familia a fundatore vocatæ.

Difficultatem mihi non mediocrem faciebat concluſio illa, quod vbi plures ſub nomi-
1 ne collectiuo vocantur; illi omnes pro vno
reputantur, & conſequenter coæquale ius habere debent, & in proprijs terminis iuriſpatronatus firmauerit, *Dec. conſ. 122. vol. 1. Corneus cõſ. 26. n. 3. vol. 4. Monaldus conſ. 74. n. 5. &*
ſequenti Lambertinus de iurepatronatus lib. 1.
par. 2. 1. quæſt. princ. art. 28.

Cæterum hoc non obſtante iudicaui con-
2 trarium; nam dixi non ad omnes ſimul, & ſemel ſpectare ius præſentandi, ſed ad eum dũtaxat de familia, qui pro tempore erat proximior teſtatori, motus auctoritate textus,
qui in hac materia ſolet allegari *in l. cum ita,*
§. in fideicõmiſſo, ff. de legat. 2. vbi ad fideicommiſſum familiæ relictum primo debent vocari, ſeù admitti nominati ab ipſo fideicom-
3 mittente, quibus deficientibus eſt, qui eo tēpore reperitur proximior, cuius textus diſpoſitionem habere locum etiã iurepatronatus
voluerunt *Baldus conſ. 1. n. 8. vol. 3. Gabriel cõſ.*
196. n. 3. & 4. vol. 2. Calderinus conſ. 19. de iurepatronatus, Menoch. conſ. 380. vol. 2. Miſing. conſ.
122. & ſeq. Couar. pract. quæſt. cap. 38. in fine, &
ita iudicaſſe Senatum Delfin. teſtatur *Franciſcus Marcb. in deciſ. 1135. par. 1.* & iuxta hanc
opinionem fuit per Rotam reſolutum in vna
Regien. iuriſpatronatus de Zacchis 26. Nouemb. 1602. coram Penia.

Inſuper mouebar, quod ita cenſetur diſpoſitum in ſucceſſione feudi, *Iſernia in cap. 1. n.*
23. circa medium, Capyc. in inueſtitura, §. feudorũ ceſſione, ampliatione 13. & validum eſſe argumentum de feudo ad iuſpatronatus voluerunt, *Cardinalis in Clementina plures, columna*
finali de iurepatronatus, Lambertinus *lib. 1. par.*
1. q. 3. principali, articulo 8. & Decianus conſ. 32.
n. 12. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatron. fundatione dotatione, & ædificatione acquiritur.*

2 *Iuſpatron. in Eccleſiis regularium acquiri non poteſt, niſi ex priuilegios eum ampl.*

Iuſpatronatus an hodie acquiri poſſit in Eccleſijs regularium.

RESOLVT. CLXXXII.

LIcet tribus modis iuſpatronatus acquiratur fundatione ſcilicet dotatione, &
1 ædificatione, vt per Doctores communiter in rubrica huius tituli, quod adeò verum eſt, vt iuſpatronatus, iuxta Decr. Sac. Conc. Trid. debeat probari ex fundatione, vel dotatione, *Seraph. in dec.* 1367. imò quod non eſt ex fundatione, vel dotatione, eſt ſublatum ex diſpoſitione eiuſdem Tridentini, vt reſoluit Rota Romana in vna Braccaren. iuriſpatronatus de padronello 6. Maij 1599. coram eodem, vt patet *in decis.* 1312. & iſtud procedere etiam de iuro communi voluit *idem in deciſ.* 198.

Cæterum iuſpatronatus in beneficio regulari acquiri non poteſt niſi ex priuilegio
2 Apoſtolico *textus* eſt expreſſus *in c. nobis, & ibi Abb.* & reliqui communiter de iurepatronatus *Ferrettus conſ.* 123. *Pariſius conſ.* 121. *vol.* 2. & fuit deciſum in Rota Romana in vna Albanen. Monaſterij 26. Nouembris 1583. corã Orano, vt refert, & ſequitur Illuſtriſſimus *Seraphinus in deciſ.* 1367.

Amplia primo, vt neceſſe ſit in limine fundationis conſtare de priuilegio *gloſ. in verbo de ſua iuriſdictione Hoſtienſis col.* 2. *Ancharanus, nu.* 16. *Abbas nu.* 9. *in citato capitulo nobis, Lambertinus de iurepatronatus lib.* 2. *par.* 1. *q.* 5. *art.* 1. *n.* 10. & ita *Mohed. deciſ.* 340. *Puteus deciſ.* 366. *Seraph. in deciſ.* 1395. *par.* 2.

Amplia ſecundo procedere etiam in conuentuali habitu tantum *Alexander conſ.* 54. *vol.* 2. *Mandellus conſ.* 16. *vol.* 1. *Turrettus conſ.* 195. *nu.* 6. *& ſequenti Peregrinus deciſ. Patauia* 128. *Seraphinus citata deciſ. n.* 3. & fuit in Rota reſolutum in vna Regien. 24. Maij 1585. corã Illuſtriſſimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus patroni in penſione imponenda non requiritur.*

2 *Illegitimus clericus penſionem obtinere poteſt.*

Conſenſus patroni an exigatur in imponenda penſione.

RESOLVT. CLXXXIII.

1 IN vna Nolana iudicaui non requiri conſenſum patroni, motus ex deciſionibus Rotæ quas colligit *Farinac. in deciſ.* 680. & 902. pro cuius dilucidatione placuit hic ad verbum inſerere aliam in vna Colimbrien. penſionis vndecima Februarij 1598. corã Seraphino; *Fuit concluſum per Dominos tranſlationem penſionum de quibus agitur fuiſſe validã; nam conſtat de facultate transferendi in reſeruatione penſionis, & hoc non obſtante clauſula, accedente conſenſu patroni, quia eſt reſeruanda ad reſignationem, & collationem tituli, vt patet ex lectura, cum illa verba poſita ſint in clauſula ſeparata, & ſuadetur ex eo, quod in collatione beneficiorum de iurepatronatus ſolet hæc clauſula poni, non autem in reſeruatione penſiones, in qua non eſt neceſſarius conſenſus patroni, vt per Gigan. de pẽſionibus q.* 23. *n.* 8. *Caſſad. in dec.* 3. *de iurepatronatus Rebuff. in* 3. *par. ſignaturæ in verbo necnon iuriſpatronatus nu.* 28. *& bene per Gambar. de officio legati lib.* 6. *tit. de penſion. n.* 94. *cum ſequentibus; non obſtat, quod opponitur de inhabilitate Ioan. ex quo in clericatu enunciatur illegitimus, quia ſæpius fuit deciſum illegitimum non eſſe inhabilem ad obtinendam penſionem, niſi ratione cle-*
2 *ricatus, & ideò diſpenſatus ad clericatum non indiget aliqua diſpenſatione ad penſiones obtinendas, & fuit deciſum in cauſa Veronen. penſionis bon. mem. Robuſterio* 3. *Iunij* 1572. *Sarnen. de Annal. q.* 21. *latè Paleot. de noth. & ſpur. q.* 58. *vbi reprobat Gigan. quæſt.* 16. *qui contrarium tenet, idem fuit reſolutum in cauſa* Legionen. *ſeu Zamoren. penſionis coram eodem Robuſterio* 11. *Octobris* 1577. *& in d. cauſa Veronen. penſionis, & in alia Cæſaraugustan. penſion. coram R. P. D. meo Gipſio* 19. *Februarij* 1590. *reſpectu verò Quirini alterius tranſlatarij res caret prorſus omni difficultate cum ipſe habeat clericatum à ſuo ordinario recognitum per tres teſtes, datos in memoriali, ideò concluſum pro validitate tranſlationis penſionum.*

SVMMARIVM.

1 *In dubio qualitas ſacerdotalis in fundatione iuriſpatronatus non eſt præſumenda.*

2 *Cautela in decreto fundationis apponenda.*

3 *Ad beneficium ſacerdotale pro vna vice de conſenſu ordinarij, & patroni non ſacerdos præſẽtari poteſt.*

4 *Summus Pontifex qualitati ſacerdotali derogare poteſt.*

5 *Præſentandus non propterea debet eſſe ſacerdos, quia in fundatione eſt onus celebrandi Miſſas; niſi expreſſè fuerit cautum.*

6 *Reſidentia in beneficio ſimplici non requiritur.*

6 *Qualitas beneficij pat. per primam patroni prouiſionem cognoſcitur, & per obſeruantiam.*

An præſentatus ad Cappellam debeat eſſe actu Sacerdos.

RESOLVT. CLXXXIV.

AB Illuſtriſſimo Epiſcopo Caiatienſi fuit mihi tranſmiſſus punctus decidendus; ſi præsẽtatus ad Cappellam debeat eſſe actu ſacerdos, cui reſpondi per hæc verba.

Illuſtriſſime Domine in hoc articulo conſidero tres diuerſas iuris cõcluſiones eſſe diſtinguendas.

1 Prima ſit cõcluſio, in dubio ſacerdotij qualitatem non eſſe præſumendam in fundatione iuriſpatronatus *Farinac. in deciſ. Rota 570. Lanfranch. in deciſ. 199. Spin. in Specul. teſtamẽt. glo. 4. n. 19. Cenal. de communibus contra commu-*
2 *nem quaſt.* 191. & propterea in decreto Ordinarij interpoſito in fundatione eſt nominatim, & in ſpecie exprimendam ſecundum *Roccbum de iurepatronat. verſ. pro eo, quod de diœceſani n. 27. Lambert. eodem tit. lib. 1. par. 1. quaſt. 9. principali artic. 1. num. 1. cum ſequent. Rota in deciſ. 4. de teſtamentis*, & iſtud eſſe de ſubſtantia teſtatur *Bero. conſ. 5. nu. 14. cum ſeq. vol. 1.*

3 Licet ad beneficiũ ſacerdotale poſſit præſentari non ſacerdos de conſenſu ordinarii, & patronorum omnium pro vna vice ſecundum *Ripam reſponſ. 1. n. 6. de inſtitutionibus Bero. d. conſ. 5. num. 35. cum ſeq. vol. 1. & Creſcen. in deciſ. 7. de iurepatronatus.*

4 Et Papam dictæ qualitati ſacerdotali in fundatione adiectæ poſſe derogare teſtantur *Rebuff. in praxi beneficiar. verſ. 3. pars ſignatur. 5. nu. 4.* Licet non per clauſulas generales ſecundum *Rot. in deciſ. 41. de conceſſ. prębendæ in antiquis, & in deciſ. 5. de conſuetudine in nouis Caputaq. in deciſ. 127. n. 2. par. 1. & Mandoſ. de ſignatura gratię in rubrica derogationes iuriſpatronatus, verſ. clauſula non obſtante.*

Secunda concluſio ſit; præſentandum non debet eſſe Presbyterum ex eo; quod in fun-
5 datione dicatur Cappellanum debere celebrare Miſſas *Bero. d. cõnſ. 4. nu. 28. Monal. conſ. 129. vol. 2. Franc. March. in deciſ. 799. par. 2. Gratian. in deciſ. 155. Anna conſ. 24.* cum ſatis
6 prouiſum cenſeatur voluntati teſtatoris ſi per alium celebrare faciat; *reg. qui per alium, de regulis iuris, in 6.* tradit *Card. in c. de multa in fine in verſ. 5. quæro, de præbendis Lapus allegat. 35.* & iuxta hanc opinionem cẽſuit Rota Romana in vna Romana Cappellaniæ . Ianuarij 1589. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, cuius verba ſunt.

Domini attenta reſolutione Illuſtriſſimorũ Dominorum Sacri Concilij Interpretum in cauſa Piſtorien. quod præſentandus neceſſario non debet eſſe presbyter ex eo, quo in fundatione dicatur cappellanum debere celebrare diuina officia, quia iuſta allegat. Lap. 35. niſi expreſsè caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati teſtatoris; niſi per alium diuina celebrare faciat ad reg. qui per alium facit, &c. & tradit Card. in cap. de multa in fine verſ. quinto quæro de præbend. receſſerunt à reſolutis in hoc cauſa, & dixerunt cappellaniam non eſſe ſacerdotalẽ, quia ex verbis fundationis non aſtringitur cappellanus ad ſeruiendum capella in diuinis, & Miſſas celebrandas per ſeipſum, & cum ſimus in beneficio ſimplici, in quo ex generali quadam totius orbis conſuetudine non requiritur reſidentia, vt poſt Card. tradit Imol. in c. fin. nu. 9. de cler. non reſid. ſufficit, quod deſeruiat per ſubſtitutum adnotata in c. ſuper eo de præben. in 6. Lap. de alleg. 35. nu. 4. & alleg. 117. ſub n. 2. Card. d. cap. de multa in fin. Dec. in c. cum omne, in 2. lect. n. 55. de conſtit. cum alijs allegatis.

Neque obſtat, quod in hoc caſu verba fundationis videantur directa in ipſum cappellanum; cum dicant, quod beneficiũ pro tẽpore obtinens certas Miſſas qualibet hebdomada in eadem Cappella celebrare deberet; quia illa non reſpiciunt factum ipſius celebrationis Miſſarum ab ipſomet cappellano, ſed potius ſunt poſita ad denotandam obligationem, & onus quod ipſa teſtatrix cappellæ imponebat, & ſufficit, quod onus expreſsè non ſit ita impoſitum cappellano, quod per alium explere nõ poteſt, quia alias, cum a iure perſonalis reſidentia non exigatur, poterit per alium inſeruire, ex prę allegatis. Vltra quod etiam in caſu reſolutionis congregationis verba erant directa ad cappellanum prout etiam in caſu allegationis Laps vbi teſtator mandauit dimidium bonorum ſuorum præsbytero eligendo dari pro celebrandis Miſſis.

Quod dicitur in caſu deciſ. Piſtorienſ. non fuiſſe factam mentionem celebrationis Miſſarum, ſed tãtum diuinorum tollitur ex ratione deſerendi per alium, quæ militat vtroque caſu.

Et eò magis veniunt Domini in hanc ſententiam, quia concurrit mens fundatricis, quæ colligitur ex præſentatione ab ipſamet facta de Hieronymo de Serragonibus, qui huic Cappellaniæ deſeruiuit per ſubſtitutum, Pariſ. conſ. 70. nu. 19. lib. 4. & poſtea fuit ferè ſemper poſſeſſa à ſimplicibus clericis, qui Miſſas per alios fecerunt celebrari, vulg. l. ſi de interpretatione ff. de legibus Aym. cõſ. 101. cum ſimilibus.

7 Tertia ſit concluſio ad cognoſcendã qualitatem beneficij patronatus inſpicienda eſt prima patroni prouiſio *Lambert. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 30. nu. 22. Crauet. conſ. 20. nu. 2. Beccius conſ. 70. n. 10. Surd. conſ. 10. n. 54. & in conſ. 73. n. 94.* hinc etiam cognoſcitur ex obſeruantia ſubſequuta an præſentatus debeat eſſe ſacerdos in actu, vt per *Monald. in conſ. 122.* vnde ſi tempore peracto fuerit præſentatus ſacerdos erit argumentum huiuſmodi qualitatem ſem-

ſemper eſſe neceſſariam, ita Beccius in conſ.6. nu.16.Burſat.conſ.51.Cephal.conſ.29.nu.3.Turret.conſ.99.num.2.volum. 1.Surdus in deciſ.29. nu.19.

SVMMARIVM.

1 Illegitimus in iurepatron.non ſuccedat.
2 Naturalis de parentela non dicitur.
3 Naturalis abſque Summi Pontificis,vel Ordinarij diſpẽſatione beneficium Eccleſiaſticum habere non poteſt.
4 Succeſſio in iurepatr. æquipollat bonorum ſucceſſione.
5 Naturalis legitimatus in iurepatron. ſuccedat cum declaratione.
6 Obreptio modica legitimationem vitiat, cum ampliat.

An illegitimus ſuccedat in iurepattonatus.

RESOLVT. CLXXXV.

IN fundatione cuiuſdam iuriſpatronatus
reſeruatio cantabat, videlicet reſeruauit
fundatori,& deſcendentibus ex linea maſcu-
lina vſque in infinitũ, proinde fuit cotam me
dubitatum ſi in præfata reſeruatione cenſeã-
tur comprehenſi filij illegitimi ipſius funda-
1 toris,& reſponſio fuit pto opinione negatiua
motus ex plutibus.

2 Tum primo,quia filij illegitimi non dicuntur eſſe de parẽtela Bart. communiter receptus in l.tutela,ff.de capitis diminutione,Guid.Papa in deciſ.536.Lanfranch.in deciſ.559.Ant.Faber in deciſ.41.C.de verborum ſignificatione, & Gaſpar Teſſ.in dec. 29.nec pariter dicuntur de linea Lamber.lib.1.par.2.q.1.princ.artic.27.& 29.n.36.Gabriel conſ.195.n. 5.vol.1.Peregr.de fideicommiſſis artic.22.n. 81.cum ſeq.Farinac.de inquiſitione q.13.n.52.cum ſeq. & n.73. & tandem non dicuntur de familia ſecundum Iaſ. in l.ſuggeſtioni,in princ.C.de verborum ſignificatione.

Et propterea cum in fundatione præfati iuriſpatrouatus ſit reſeruatum deſcendentibus ex linea maſculina vſque in infinitũ,& ſic illis tãtum de parentela, ideò veniunt excludendi ſecundum Gabriel in conſ.99. n.4.vol.4. & in d.conſ.195.Menoch.de præſumpt.lib.4.præſumpt.91.n.6.Mantica de coniecturis vlt.volunt. lib.8.tit.11.n.7.

3 Tum ſecundo quia iuxta Nauar. in conſ. 6. de filijs præsbyterorum nullus illegitimus poteſt abſque diſpenſatione Papæ, vel Epiſcopi habere beneficium Eccleſiaſticum, cui accedit gloſa communiter recepta in cap. fin. eod. tit.Felin.in cap. poſtulaſti num. 3. & ſequent. de reſcriptis. Rota in deciſ. 1. & in deciſ. 2. de filijs preſbyterorum,in nouis.

Tum demum quia ſecundum deciſ.Rota de
qua per Seraphin. 799. par. 1.ſucceſſio iuriſpa-
4 tronatus æquipollet ſucceſſioni bonorum, à
qua repelluntur illegitimi Auth.ex complexu,
C.de inceſtis nuptijs,Beccius in conſ.18. Albanus
qui eodem argumento vſus fuit in conſ. 125.
Lambert. art.26.num.6.Guttierez conſ. 29.nu.
& ſequent.Roccbus in verbo competens nu. 6.&
ſequent.

5 Limitarem ſupradicta, non procedere ſi fuerunt legitimati, quia tunc tollitur omne obſtaculum,tàm iuris, qnam facti l.3. C.de natalibus reſtituendis Rot. diuerſ. in deciſ. 505. par. 1. intellige dummodò qualitas inceſtus fuerit ſpecificata Pariſ.conſ.9.num.89.& conſ. 15.nu.54.vol.2.Gozad.conſ.6.n. 6.Roman.conſ. 194.Franc.Becc.in conſ.18.num.6. Burſat. conſ. 390.nu.55.vol.4.Menoch.de arbitr. iudic. lib.2. cent.3.caſu 203.nu.2.& ſequent.& in conſ.629. n.3.vbi in ſpecie firmat eſſe exprimendã qualitatem matris conſ.732.nu.49.cum ſequent. & conſ.799.nu.26.& modica obreptio vitiat legitimationem idem Pariſ.conſ.9.n.87.vol.2.

Quod procedit etiam ſi legitimatio ampliſſimas ſub ſe contineret clauſulas Menoch. d.caſu 203.vbi plures cumulat Doctores,licet alias ſatisfacere videautur ſecundum Pariſ. d.conſ.15.n.65.vol.2.Menoch.d.conſ.19.n.23. Rota diuerſ.in deciſ.368.par.2.

SVMMARIVM.

1 Patronus inhabilem præſentans ſub conditione impetrandi diſpenſationem pro ea vice facultate præſentandi non priuatur.
2 Patronus durante quadrimeſtre tempore alium in beneficio cumulatiuè præſentare poteſt.
3 Scientia interpretatiua non ſufficit,ſed certa.
4 Deuolutio non [d]ecitur, niſi tempore toto completo.

Præſentans inhabilem ſub conditione impetrandi diſpenſationem an priuetur pro ea vice facultate præſentandi.

RESOLVT. CLXXXVI.

IN hac de qua agitur quæſtione placuit
mihi hic inſerere ad verbum deciſ. Rotæ
Romanæ in vna firmana Altaris S. Ludouici
4.Martij 1596.corã Illuſtriſſ. Setaphino quæ
ſic ſe habet,In reſolutis nõ conſtare de deuolutio-
ne, nam præſentatio Coriolani fuit de menſe Sep-
1 tembris 1591. cum decreto,quod deberet obtine-
re diſpenſationẽ ſuper requiſitis à teſtatore,& po-
terant patroni durante quadrimeſtre diſpenſatio-
2 ne per Coriolanum non obtenta, de nouo ſaltem
cumulando præſentare, neque priuati erant hac
facul-

Digitized by Google

facultate, tanquam præſentauiſſent indignum, ex quo facta ſub conditione obtinendi diſpenſationẽ, vnde tempus deuolutionis incepit à die obtenta nulliter diſpenſationis 23. Octobris 1592. vnde tẽpore impetrationis Riccardi nõ erat deuolutum beneficium, neque conſtat ſufficienter, quod is ad quem primo fiebat deuolutio, haberet notitiam nullitatis diſpenſationis, quod tamen erat neceſſarium, Rot. deciſ. 5. de rer. permut. in nou. & 13. de iurepatron. in antiq. Biſignet. 3. eod. tit. Lapus allegat. 78. n. 12. Rocch. in verb. honorificum n. 58. de iurepatronatus. Nec ſufficit, quod ipſe ſciret cõditiones iuriſpatronatus, & quod Cortolanus non erat qualificatus, niſi ſciuerit etiam nullitatẽ diſ-
3 *penſationis, quia nõ ſufficit ſcientia interpretatiua, ſed requiritur certa, vt per Lap. alleg. 78. n. 11. & Rocch. vbi ſupra quæſt. 27. in fine deuolutio vero non fiebat ad alios niſi completo toto tempore;*
4 *quod competebat plebano Rot. deciſ. 6. de iurepatron. in nou. Abb. in cap. quia diuerſitatem n. 8. de conceſſ. præbend.*

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione hæredum in dubio præſumitur de ſuis, non autem extraneis.*
2 *Mentio hæredis poſita in contractu eſt intelligẽda de ſanguinis hærede.*
3 *Stipulans dare alicui, & hæredibus; intelligitur de ſuis.*
4 *Iuſpatron. tranſit ad hæredes extraneos.*
5 *Iuſpatron. de familia, ea finita, ad extraneos hæredes tranſit.*
6 *Iuſpatronat. reſeruatum cum dictione taxatiua ad extraneos hæredes tranſit.*
7 *Clauſula* hæredibus quibuſcunque *quod operatur.*

Iuſpatronatus an tranſeat ad hæredes extraneos.

RESOLVT. CXXXVII.

QVidam fundauerat iuſpatronatus pro ſe, & ſuis hæredibus, deinde cũ nullos deſcendentes ex ſua linea habuiſſet inſtituit quendam extraneum omnium bonorum ſuorum hęredem vniuerſalẽ, qui prætendebat per præfatam hæreditatem tranſiſſe etiam iuſpatronatus, verum illius loci Epiſcopus dicebat beneficium fuiſſe effectũ liberum, & proinde ad eius collationem ſpectare excluſo penitus patrono, vnde c[illegible] uditio meo eſſet tranſmiſſus punctus decidendus; dubitationem mihi non mediocrem faciebat contra patronum, quod in dubio appellatione hæredum intelligitur de ſuis, non autem extraneis *l. ſciendum ff. de verborum ſignificatione, Baldus conſ. 327. vol. 2. & in conſ. 13. vol. 1. Alexander conſ. 69. vol. 1. & in conſ. 222. vol. 2. Decius conſ. 50. vol. 1. & ſeq. Menochius conſ. 220. vol. 1.* Rot. Romana in vna Senen. prædij 28. Aprilis 1589. coram Seraphi-
2 no tenuit mentionem hæredum in inſtrumẽto factam intelligi de hæredibus ſanguinis, & conſequenter ad extraneos non porrigi,
4 vnde, qui ſtipulatur aliquid dari ſibi, & eius hęredibus intelligitur de ſuis textus eſt ad hoc ſingularis in *l. ſecundum reſponſum C. de contrahenda ſtipulatione*, & præſumendum eſt teſtatoris intentionem fuiſſe pro ſuis hæredibus, *l. ſi hæres, ff. de probationibus.*

4 Cæterum præfatis non obſtantibus iudicaui contrarium motus ex pluribus, tum primo, quia ita tenuit Rota Romana in vna Cremonen. beneficij iuriſpatronatus 21. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in *deciſ.* 378. & iterum in vna Caſtan. beneficij 29. Aprilis 1580. coram eodem, vt patet *in deciſ.* 456.

Tum etiam, quia iuxta magis receptam ſcribentium ſententiam iuſpatronatus reſer-
5 uatum illis de familia tranſit ad extraneos, ſi eſt finita linea *Caſſadorus deciſ. 1. nu. 3. de iurepatronatus, Caualcan. deciſ. 17. n. 20. par. 2. Rota diuerſorum deciſ. 385. nu. 1. par. 1. Rota Macerat. deciſ. 40. lib. 1. Calderinus conſ. 2. de iurepatronatus, Pariſius conſ. 48. vol. 4. Ferrettus conſ. 131. & in conſ. 143. n. 23. Alban. conſ. 488. nu. 6. Decius conſ. 3. n. 24. Morat. conſ. 23. n. 5.*

Reiecta nonnullorum opinione contrariũ ſententium, inter quos ſunt *Zabarella cõſ.* 48. *Cioffus conſ. 16. n. 1. Ferrettus* ſibi ipſi contrarius *in conſ. 144. num. 1. Gabriel conſ. 169. num. 2. vol. 2.* Couar. *lib. 2. variarum reſolut. cap. 18. nu. 10.*

Tum pariter, quia ſecundum aliquos Doctores tunc huiuſmodi iuſpatronat. non tranſiret ad hæredes extraneos, quando limitate, & taxatiuè inductum, & reſeruatum fuiſſet
6 pro hæredibus ſanguinis, *Rocchus de Curte in verſ. ipſe, vel is nu. 18. Calderinus conſ. 19. de iurepatronatus, Pariſius d. conſ. 48. n. 6. Rota diuerſorum in deciſ. 385. n. 14. par. 1.*

Tum denique, quia cum poſtea vidiſſem inſtrumẽtum fundationis inueni fuiſſe adiectam clauſulam, *hæredibus quibuſcunque*, quæ
7 operatur, vt tranſeat ad hæredes extraneos; vt optimè per *Rotam Auenionen. in deciſ.* 125. & fuit reſolutum in Rota Romana in vna Ciuitatis Caſtelli Caſtri Mõtoni 10. Maij 1577. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius *deciſ.* 325.

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatio vires trahit ex inſtitutione.*
2 *Præſentatio ex inſtitutionis inualiditate nulla nõ redditur, & quare.*

3 Præ-

3 *Præſentato eſt quæſitum ius, etiam inſtitutione nulla exiſtente.*
4 *Electio legitimè facta per inualidam cōfirmationem non annullatur.*
5 *Vtile perinutile in ſeparatis non vitiatur.*

Præſentatio an reddatur nulla ex inualiditate inſtitutionis.

RESOLVT. CLXXXVIII.

IN quadam cauſa curiæ Epiſcopalis Sarnenſis mihi commiſſa decidenda dubitabatur, ſi præſentatio ritè, rectèque facta à patronis reddatur nulla ex inſtitutione ſubſequuta inualida; dubium mihi faciebat, quod cum præſentatio trahat robur ex ipſa inſtitutione propterea ipſius validitas erat inſpicienda argumento *textus in l. ſi quis nec cauſam, ff. ſi certum petatur, l. & ſi non ſunt, ff. de auro, & argento legato.*

Ceterum hoc non obſtante contrariū iudicaui motus authoritate communis opinio-
2 nis, de qua per *Viuium cap.* 322. & iuxta hanc opinionem fuiſſe in Rota Romana reſolutū ſcribit *Seraphinus in deciſ.* 1229. per hæc verba *nullitas inſtitutionis non inficit præſentationem factam per patronos fuiſſe validam, & in tempore factam licet inſtitutio ſit nulla.*

Cuius deciſionis triplex eſt ratio, prima quia ex preſentatione facta intra tempus debitum de perſona idonea à veris patronis ius
3 fuit queſitum præſentato, etiam quod inſtitutio fuerit nulla; vt pluries reſoluit Rota, & ſignāter in vna caſalen. parochialis 10. Aprilis 1598. coram Seraphino, & iterum in eadē 5. Nouembris eiuſdem anni coram Millino, *Quiroga deciſ.* 299. *Cotta deciſ.* 351. *Seraphinus deciſ.* 1274. *Sarnen. in regula de iure quæſito non tollendo, quæſtione prima.*

Secunda ratio quia non debet culpa Epiſcopi malè inſtituentis patronis nocere, *Rota deciſ. 4. de iurepatronatus in nouis, Cotta deciſ.* 351. *Seraphinus citata deciſ.* 1238. *Rota deciſ.* 17. *de præbendis, in nouis*, & iuxta hanc ſententiam pluries reſoluit eadem Rota præſertim in vna Romana iuriſpatronatus 14. Octob. 1589. coram Robuſtetio, & iterum in vna Aſtorigen. Archidiaconatus 15. Ianuarij 1583. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditor.

Tādem nouiſſima ratio eſt; quia quemadmodum per confirmationem inualidam nō
4 annullatur electio legitimè facta *c. confirmationem, de electione, in ſexto*, ita & præſenta-
5 tio; cum in ſeparatis vtile perinutile non vitietur, *regula de regulis iuris in ſexto.*

SVMMARIVM.

1 *Cognitio cauſæ accedens clauſulæ iurepatronat. illeſa ſeruare volentes) eſt iuris tributiua.*
2 *Clauſula, iurepatr. &c. abſque cauſa cognitione iurepatroni conſeruet.*
3 *Cognitio cauſæ in dubio præſumitur; præſētatione admiſſa.*

Clauſula iurepatronatus illęſa ſeruare volentes, quid operatur.

RESOLVT. CLXXXIX.

SVpponatur in facto; quod in quadā Bulla inſtitutionis cuiuſdā beneficij patronatus reperiatur inſerta ſupradicta clauſula; dubitabatur ſi deinde contingat caſus vacationis pręfati beneficij, releuetur patronus ab onere probandi iuxta formā Concilij virtute iſtius clauſulę, cui quæſtioni ego diſtinguendo reſpondi, quod aut fuerit adhibita cauſæ cognitio per ordinarium, & tunc inſtitutio Epiſcopi cum inſertione huius clauſulę nedum eſt pręſentatiua, verum etiam iuris
1 tributiua, vt fuit in Rota reſolutum in vna Mediolan. iuriſpatronatus 10. Nouembris 1595. coram Illuſtriſs. Blanchetto ſecundum quod refert *Seraphinus in deciſ.* 1421. *par.* 2. *Cotta deciſ.* 300. *Peregr. deciſ.* 23. ſi vero non præceſſerit cauſæ cognitio tunc per inſertio-
2 nem iſtius clauſulæ non operatur, niſi quod iura patronis illæſa conſeruantur, vt fuit etiā in Rota reſolutum in vna Romana parochialis 2. Ianuarij 1600. coram Corduba.

Quamuis in dubio præſumatur adhibitam
3 fuiſſe cauſæ cognitionem per ordinariū, qui præſentationem admiſit *Rota diuerſorum in deciſ.* 457. *n.* 17. *par.* 1. & iterum in vna Lucana Decanatus 22. Martij 1577. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

SVMMRIVM.

1 *In iurepatr. ſucceditur in ſtirpes, non in capita, & quare.*
2 *Plures loco vnius habentur.*
3 *Vniuerſitates obtinens iuſpatron. qualibet vnam habet vocem.*
4 *In iurepatro. ſi ſucceditur iure legati, donationis, vel ſinguli, vti ſingulis, ſucceditur in capita nō autem in ſtirpes, & quid ſi adeſt obſeruantia, quod ſemper ſuccedatur in capita.*

In iurepatronatus quomodo ſuccedatur.

RESOLVT. CXC.

ABſque difficultate ſemper fuit dictum in curia Archiepiſcopali in iurepatronatus

1 natus ſuccedi in ſtirpes, non autem in capita pet *textum* expreſſum *in Clementina ſi plures de iurepatronatus*, & ratio eſt ſecundum *Innocentium in c.1.cod.tit.* quia hæc ſucceſſio regulatur ad inſtar ſucceſſionis hęreditatis, in qua locum habet ſucceſſio in ſtirpes §. *quod placuit de hæredit.quæ ab inteſtato deferuntur*, latè *Scribentes in Authentica ceſſante C. de legitimis hæredib. Bal. conſ. 33. vol.1. Alex.conſ.32.*
2 *vol.2.* ita, quod ſecundum eundem Innocentium, ſi plures vni patrono ſuccedunt, illi plures loco vnius habentur; argumento *tex.in l. ſi qui fundus, ff.de conditionibus, & demonſtrationibus*, & hanc opinionem ſequuti ſunt *Abb.* & reliqui omnes *in cit at. c. 1.* præſertim *Bero.nu. 59.vſque ad 63. Lambertinus 2.par. lib.1.quæſt. 1.princip.art.24.* Paulus *de Cittadinis in eiuſdem nominis tractatu, par.1.ampliat.6.nu. 6. Rocchus in verbo ipſe nu.2. Decianus conſ.32.nu. 6.vol. 1. Ruin.conſ.50.nu. 4.vol.5. Tutius de iurepatronatus, quæſt.8.*

Et in caſu mihi propoſito talis erat facti ſpecies; nam tres erant patroni, qui morientes, vnus reliquit quatuor filios hæredes, alter quinque, alter vero octo nam dixi, quod iſti filij ſuccedunt in ſtirpes, non autem in capita, & in hac præſentatione tantum operabitur vox octo filiorum, quantum vox illorũ quatuor, & quinque; cum illi octo repreſentent vnum, illi quatuor vnum, illi verò quinque vnum, & ſic de reliquis per *text. in d. Clementina ſi plures*, de cuius ratione vide celebrẽ *gloſ.in cap.ſi plures, in verbo communi 16. quæſt. 7.* hinc eſt; quod ſi plures vniuerſitates obtinent iuſpatronatus, quælibet vniuerſitas ha-
3 betur pro vna voce, nec ſunt conſiderãda ſingula capita hominum, vt pulchrè per *Menochium conſ.316. vol.4. Merenda conſ. 28. Ariximinus Tepatus lib.1.variarum iuris ſententiarum tit.de iurepatronatus circa medium, Pacifie.conſ. 123.*

Suprapoſita tamen concluſio limitari poterit tripliciter.

4 Et primo, vt procedat, quando ſucceditur iure hæreditario, ſecus ſi alio iure nempè legati, vel donationis, quia tunc ſi donetur iuſpatronatus familiæ, omnes de familia ſuccedunt in capita, & non in ſtirpes; ita *Alexander conſ.63.nu.3.& 4.vol.Bal.in l. 2.ſub num. 4. C.de ſuis, & legitimis*; & ita tenuit Rota Rom. in vna Regien. 13.Nouemb. 1601.coram Penia.

Limita ſecundo quãdo iuſpatronatus pertinct ad ſingulos, vti ſingulos, nõ vti vniuerſos ſi quidem quando competit alicui collegio, ſeu familiæ, vt vniuerſis fit præſentatio per ſtipitem, & non per capita, ita *Lambertinus 2.par.1.lib.articulo 25.quæſt.1.principali, n. 17.* & ita iudicauit Rota Romana in vna Staturien. Iuriſpatronatus 11.Ianuarij 1583.coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

Limita tertio vbi obſeruantia eſſet in contrarium, vt fuit in Rota reſolutum in vna Burgen. Abbatiæ 16. Iunij 1589. coram Penia.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus ab Epiſcopo eſt examinandus, & quare.*
2 *Illiterati clerici odio ſunt habendi, ac cæcis cõparandi.*
3 *Illiteratura eſt defectus intollerabilis.*
4 *Illeteratus plus eſt odioſus homicida.*
5 *Collatio beneficij illiterato facta eſt ipſo iure nulla.*
6 *Examinatus, & approbatus in vno beneficio, in alio non eſt examinandus, & idem in notorio litterato.*

Præſentatus an debeat examinari ab Epiſcopo

RESOLVT. CXCI.

SVpponatur in facto quendam fuiſſe præſentatum ad aliquod beneficiũ ſimplex, qui ob ſuam prętenſam eximiam doctrinam renitebat examinari, proinde dubitabatur quid iuris: & reſpondi de hoc non eſſe dubitandum, ſtante expreſſa diſpoſitione *Sacri Concilij Tridentini ſeſſione 9.cap.13.de reformat.*
1 vbi cauetur, præſentatos à patronis non eſſet admittendos, niſi prius à locorum Ordinarij examinati, & idonei reperti fuerint.

Cuius ſanctiſſimæ diſpoſitionis ratio eſt, vt literati ad beneficia Eccleſiaſtica admit-
2 tantur, ignari enim, & illiterati clerici maximo odio habentur, *cap.ignorantia, 38.diſt. cap. niſi cum pridem, de renunciat. & cæcis comparãtur, cap.poſt translationem. cod.tit.* & ſecundum *Bald.in cap. congregato, de elect.* Illeteratur eſt nullus in Eccleſia Dej, & eſſe irregularem, & repellendum ab Ordinibus voluit *tex. in cap. præcipuus 34.diſt.c.literatos, 36.diſt.c. 1.55.diſt. Maiolus de irregularitate, lib.1.cap.32. Nauar.in c. ſi quando, de reſcript. Pelagius de planctu Eccleſiæ, lib.1.art.48. Diaz in praxi criminali c.21.* & illeteraturam eſſe defectum intollerabilẽ
3 di poſuit *Summus Pontifex in cap. ſi in laicis, 38. diſt. gloſ. in cap. ſi forte, in verbo ſcientia, de elect.in 6.* Hinc dixit *Diaz in cit.cap.21. num.6.*
4 illiterarum magis eſſe odioſum, quam homicidam, & propterea collatio beneficij ipſi facta eſt ipſo iure nulla, ſecundum *Panormitanum* poſt *Innoc.in cap.cum in noſtris, de conceſs. præb. Felin.in c.per tuas, ſub n. 1.de ſimonia, Pariſ.de benefic.reſign.lib.4.q.11.* quò fit, vt confe-

rens

rens beneficium illiterato, teneatut reſarcire Eccleſiæ damnum, ſecundum *Anchar. in clem.1.nu.5.de ætate, & qualitate.* Quæ omnia intellige,& declara, vt per *Garz. tomo 2.de beneficijs par.7.c.7.n.12.*& infra.

6 Limita primo, id quod de examinatione diximus, non procedere quando quis eſſet ſemel examinatus, & idoneus repertus, fuiſſet approbatus, quia ſi ei fuerit facta collatio alterius beneficij, vel alias præſẽtatus ad aliquod iuſpatronatus, non debet iterum examinari, *tex.* eſt expreſſus *in cap. accepimus, de ætate, & qualitate*, & pluries canonizatus à Rota, teſte *Seraphino in deciſ.* 1323. *Paleot. deciſ.367.lib.2.Rota deciſ.16.n.1.par.2. diuerſ.*& in Curia ſeruari teſtatur *Gonſal.ſuper regul.8. Cancel.gloſ.4.n.*88.

Tamen Rota in vna Calaguritana beneficij 13. Ianuarij 1587. coram Pamphilio tenuit contrarium, ſcilicet, quod ceptus beneficiari in quolibet aſſenſu denuò examinetur, ſed credo, Rotã in hac deciſ. intellexiſſe, quãdo examen eſſet pro forma aſſignatum, quia tũc nullatenus omitti poteſt, alias actus corrueret, vt ſenſit eadem Rota in vna Calaguritana beneficij 12. Octob. 1587. corã eod. Pãphilio, de qua meminit *Gonzales loco citat. n.93.*

Limita ſecundo, quando quis eſſet notoriè literatus, *cap. qui Epiſcopus*, iũcta *gloſ.2.23. diſt.cap. nullus, 24. diſt. &* ibi *gloſ. vnica, Felin.* poſt alios, *in cap.fin.nu.*28. plura cumulans, *de præſumpt. Decius per text. ibi in c. conſtitutis n.3. de appellat. Greg. Lup. in l.15. tit. 16. partita prima in gloſ.* 1. latè per *Mandoſium in regula 24. de malè promotis, quæſt. 3. num. 4. cum pluribus ſequent.* & facit *gloſ. celebris in cap. Petro, 47. diſt.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio beneficij iuriſpatronatus inconſultò patrono, non tenet, ac eo contradicente eſt nulla, & quare, cum declarationibus.*

2 *Reſignatio beneficij iuriſpatronatus, patrono ſciẽte, & patiente, tenet.*

3 *Reſignatio facta abſque Domini conſenſu, recõualidatur conſenſu ſuperueniente.*

An beneficium iuriſpatronatus poſſit renũciari abſque conſenſu patroni.

RESOLVT. CXCLI.

PLuries fui conſultus ſuper hoc articulo, & antequam vidiſſem Rotæ Romanæ deciſ. ſemper allegabam *Calderinum in conſ.6. de renunciatione*, qui conſuluit, patronum, etiam laicum, non eſſe vocandum, quando præſẽtatus per eum, & poſtea per Epiſcopum inſtitutus vult renunciare beneficio, quia ſecundum eum, iura loquentia de renunciatione, locum habent tantum de Epiſcopo habente inſtituere, *c. admonet, & c. quod in dubijs, de renunc.* quam opinionem ſequitur *Paulus in tract. de offic. & poteſt. cap. ſede vac. par. 2.q.2.n.16.* iuxta quam ſentẽtiam olim fuiſſe per Rotam Romanam deciſum ſcribit *Mobed. dec.6. de iurepat.*

1 Cæterum præfatis non obſtantibus, cõtraria opinio eſt verior, & communis, quod ſcilicet in renunciatione beneficiorum iuriſpatronatus requiratur cõſenſus patroni, vt voluerunt *Innocent.* & reliqui communiter *in c. fin. de renunc. Panormitanus in c. de multa, col.4. de præbend. & in c. ſignificatum, col.2. eod. tit.* vbi etiam *Imola col.1. Crauetta conſ.153.n.* 10. *Mãdoſius conſ.7.n.*1. latè *Couar. lib.1. pract. quæſt. c.* 36. & fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur *Peregr. deciſ.102. lib.3.*

Quæ opinio adeò vera eſt, vt renunciatio facta patrono contradicente, erit nulla, ſecũdum *Mandoſ. cit. conſ.7.n.4. Burſat. conſ.411.n.5. lib.4.*& ita fuiſſe in Rota Romana deciſum teſtatur *Puteus deciſ.412. lib.1.* idemque fuit deciſum in vna Gerũden. beneficij 29. Ianuarij 1539. coram Epiſcopo Rauellen. & iterũ fuit deciſum in vna Hiſpalen. 2. Decembris 1538. coram eodem *Mohedan. deciſ.4. de iurepatron. Peregrin. deciſ.102. lib.2.*

Et ratio eſt, quia patronorum intereſt, ne 3
beneficiati dimittant eorum beneficia, ipſis inauditis, *cap. in Lateranen. de præbend. Lapus allegat.* 96. & hac de cauſa renunciatio facta ſpreto patrono eſt nulla, licet non ipſo iure, *Taniſ. deciſ.90. & in deciſ.*82. Rota in vna Mediolan. Canonicatus 8. Ianuarij 1543. coram Ptolomeo, quod procedit etiam ſi patronus non contradicat infra tempus datum ad præſentandum, *Put. deciſ.412. lib.*1.& per hanc reſignationem non cenſetur ius abdicatum à reſignante, vt reſoluit Rota in vna Mediolanen. Canonicatus, 15. Ianuarij 1543. coram Ioanne Paulo; vnde ſi moriatur reſignãs beneficium, poterit impetrari per obitum de conſenſu patroni, ſecundum *deciſ. Rot.* 326. teſte *Mobedano*,& ratio eſt, quia per talem reſignationem non abdicatur ius à reſignante. *Mobed. citata deciſ. Ptolomeus deciſ.102. Achil. de Graſſis deciſ.10. de reſtit. ſpoliat. Puteus cit. deciſ.412.*& illud procedit etiam in reſignatione, quæ fit in Curia, vt reſoluit Rota teſte *Cardinale de Sancta Cruce in deciſ.* 71.

Nunc ſuprapoſitam concluſionem princi-
2 palem limita dupliciter, & primo non procedere, quoties patronus ſciens, & patiens non reclamauit, nam hoc caſu reſignatio tenet, *Peregr. deciſ.202. lib.3. Taniſ. deciſ.*8. hinc eadẽ

Rota

Rota reſoluit renunciationem inualidã abſque conſenſu patroni validari ex patientia, & tacito conſenſu patronorum, idẽ *Peregrin. in deciſ.208.lib.3.& in deciſ.307.*

3 Limita ſecundo, nõ procedere quoties ſuperuenerit conſenſus Domini, nam tunc reconualeſcit reſignatio facta abſque conſenſu, *Rota in deciſ.5.de rerum permut.in nouis.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio liti, & cauſa feudali valet ſine Regio aſſenſu.*

2 *Renũciatio hypothecæ à creditore debitori fundatario valet ſine aſſenſu.*

3 *Conceſſio iurium feudalium, quæ nõ exercētur, valet in Regno, quẽadmodum, & rerum demanialium ſterilium.*

4 *Actio iudicatur iuxta naturam rei ad quam datur.*

5 *Actionem habens, rem habere dicitur.*

6 *Venditio etiam cum pacto de retrouendendo, dicitur perfecta.*

An iuſpatronatus ſicut principaliter vendi non poteſt, ita nec actio ad ipſum.

RESOLVT. CXCIII.

INter cætera nobiliſſimæ Nolanæ vrbis ornamenta, eſt omnium iudicio, Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Parietem, toto orbe innumeris miraculis celeberrima, cuius Sacellum cum Canonici Regulares illius Eccleſiæ conceſſiſſent cuidam nobili, ab illius ciuitatis Senatu conceſſionem ægreferente, Canonici conueniuntur, & Eccleſiam prætenditur eſſe de iurepatronatu Ciuitatis, ex ſucceſſione in iuribus fundatoris, cuius arma vſque ad hũc diem in valuis Eccleſiæ, & Monaſterij apparent. Poſt multa ſumens occaſionem conceſſionarius amicus electorum procurat, vt liti ciuitas cedat, illius optimatibus nimiũ ægreferentibus, tum publicum damnum, tũ etiã, & modum. Quare Perilluſtris Dominus Cyrus Maſtrillus ſtudio, ac pietate in patriam nulli illius ordinis ſecundus, trecentos aureos Ciuitati offert pro ceſſione dicti iuriſpatronatus, cum pacto, quod ſi litis victoriam reportaret, in electione ciuitatis eſſet habere iuſpatronatus, reſtituto illi pretio vna cũ tertijs: quod glorioſæ Virginis miraculo cõcluſum credunt, et ſi vt liti cederet Senatus, habeneur.

Quæſiuit à me propterea Senatus ille an ſicut principaliter iuſpatronatus vendi non poteſt, ita nec actio ad ipſum. Secundo, an ſtante pacto illo de retrouẽdendo, ſubſtineatur venditio. Et prima facie videtur affirma-

1 tiua opinio indubitabilis, ex iis quæ leguntur apud *Capyc. deciſ. 156.* vbi fuit deciſum, quòd ceſſio liti, & cauſæ feudali valeat ſine Regio aſſenſu, quamuis illius alienatio ſine aſſenſu non ſubſiſtat, vt in *c. 1. de prohib. feud. alien. per Lothar. & in c. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Feder. & in Conſtit. Conſtitutionem Diuæ memoriæ*, ergo eodem modo etſi ſit prohibita particularis alienatio iuriſpatronatus, non erit prohibita ceſſio, nec venditio iuris ad illud.

2 Secundo, ad idẽ adduci poteſt *deciſ. Afflicti 232.* vbi fuit deciſum, quod renunciatio hypothecæ ſuper feudis per credirorem feudatario debirori, valeat etiam ſine Regio aſſenſu facta. Et hæc opinio eo magis ſequenda eſt in caſu noſtro, cum Senatus vocatus eſſet, vt liti ciuitas cederet, quo caſu ſumus in termi-

3 nis dictorum per *Fabium de Anna in conſ. 51.* vbi æquiparat conceſſionem terrarum incultarum, in terminis *d. Conſtit. Conſtitutionem Diuæ memoriæ*, conceſſioni iurium, et ſi feudalium, quæ tamen non exercebantur, ita vt ſubſtineatur alienatio huius iuriſpatronatus, cum niſi eſſet facta, fuiſſet liti ceſſum, pro quo Senatus vocatus erat.

Contrarium tamen mihi videtur ſine vllo ſcrupulo verius in iure, & pro hac negatiua opinione eſt regula iuris communis, quæ ſe

4 habet, quod actio iudicatur iuxta naturam rei, ad quam datur, de qua plura habens apud *Tiraq. de retractu lignag. & in §.1.gloſ.7.n.3. & Arnold. Ferrar. in Conſuet. Burgund. in tit. de teſtam. §. 2. fol. 166.* & cotas ſingulares ad regulam legimus apud *D. de Franchis deciſ. 75. & 593.* & apud *Annam alleg. 122. & Annam ſilum conſ. 55. Theſ. deciſ. 160.* & faciunt dicta per *Bart. in l. poteſt, ff. de auctor. tut.* quas ne te-

5 laror videar, non pono, tu eas conſulas. Et inde eſt, quod qui actionem habet ad rem recuperandam, ipſam rem habere videtur, dixit *tex. in l. qui actionem, ff. de regul. iur.* Imò, & in bonis noſtris rem habere dicimur, cum actionem ad rem habemus, iux. *tex. in l. rem in bonis, ff. de acq. rer. dom.* quemadmodum nõ dicimur amiſiſſe illud, ad quod recuperandum ius habemus, *l. ſi quis vi, ff. de acqui. poſſ.*

6 Nec in contrarium adducta obſtãt, & primo *deciſ. Capyc. 156.* quia ſi rectè inſpiciatur, non deciditur ibi valere ceſſionem iurium, & actionum feudalium ſine aſſenſu, ſed tantum valere quoad inſtantiam, & litem, vt etiam poſt alios animaduertit *D. de Frãc. d. dec. 593.* ita vt potius probet contrarium.

Nec obſtat ſecundo *deciſ. Afflict.* cum caſus noſter ſit diuerſus, & in proprijs terminis feudalibus aliud eſt quærere an valeat remiſſio hypothecæ à creditore debitori feudatario ſine aſſenſu, vel ſi valeat venditio facta à

credi-

credit ere illius iuris hypothecæ non feudatario debitori,ſed extraneo. Primo caſu quis dubitat, valere remiſſionem, cum (vt conſiderat in proprijs terminis *Ann. conſ.* 55.) res de facili reducatur ad ſuam priſtinam naturam,& dicatur eo caſu res fauorabilis,vt not. per *Iaſ. in l. ſi vnus,§. pactus ne peteret,ff. de pact.* tum etiam cum ſit facta in augmētum feudi, & ſic liberando feudatarium ab onere hypothecæ;quo caſu fieri poteſt etiam de iure Regni,ex iis,quæ adducit *Andr. in Conſtit. Conſtitutionem Diuæ memoriæ*, & pulchrè per *Ann. conſ.* 51.& paſſim per noſtros regnicolas, qui in ſecundo caſu communiter contrarium firmant, cum fiat commutatio de perſona ad perſonam, quod omninò eſt in iure feudorū prohibitum ſine aſſenſu,& ſolum permittitur in refutatione, quæ fit à patre filio, fictione iuris,cum reputetur eadem perſona.

Nec obſtat tertio loco adductum, tū quia non habemus in iurepatronatus illius venditionem permiſſam, quando infructuoſū eſſet, prout in feudo: tum etiam quia negatur huiuſmodi eſſe hoc iuſpatronatus, etſi nullius redditus, cum ratione qualitatis Eccleſiæ ſit maximæ qualitatis; negatur, & tertio, quod ex quo, vt liti cederet Senatus vocatus erat, ideo fuit ceſſio iurium, quę non exercebātur, cum multa poterant accidere,quo minus liti cederetur,nec certi ſumus de conſenſu vocati regiminis,argum. §. *illud Inſtitut. de rer. diuiſ.*

Nec pactum illud de retrouendendo,quicquam iuuat,cum ſit nihilominus perfecta vēditio, per ea, quæ *Theſ. deciſ.* 75. poſt *Tiraq. de retractu conuent.* §.3. *gloſ.* 1. *n.* 14.

Et hujus ſum opinionis lector, nec te D. Cyri moueat auctoritas,etſi omnes illum iuris Coryphēū fateamur, cùm hoc caſu potius prudentiam, quàm iuriſprudentiam exercuiſſe (cùm vtraq; ſi quis alius polleat) certo exiſtimarem.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus in præiudicium filiorum renunciari poteſt,ſi à perſona deſcendit,ſecus ſi ex genere,* nu. 4.

2 *Primus acquirens vocatis in inueſtitura præiudicare poteſt.*

3 *Dominus feudi primus filijs præiudicare poteſt.*

5 *Succeſſor fundatoris reliquis præiudicare non poteſt.*

Patronus an poſſit iuſpatronatus renunciare in præiudicium filiorum.

RESOLVT. CXCIV.

Quæſtio etiam non minus elegans eſt,nū poſſit à patrono iuſpatronatus in præiudicium filiorum,ac legitimorum heredum renunciari; in quo articulo Romæ conſultus reſpondi diſtinguendo, quod aut loquitur in iurepatronatus deſcendente ab ipſo renunciante, & tunc cum ipſe idem ſit, qui illud fundauerit poterit per eum fieri re-
1 nunciatio in præiudicium filiorū,quę opinio fundatur authoritate, & ratione, authoritas igitur eſt *Archidiaconi in cap. vnico,de iurepatronatus,in lib.6. Alexand. conſ.* 13. *n.* 10. *vol.* 5. *Albanus conſ.* 75. *num.* 7. *& ſeq. Pariſ. conſ.* 22. *vol.* 1.

Quorum opinio corroboratur ex eo,quod primus acquirens ſemper poteſt præiudicare vocatis in inueſtitura,vt eſt cōmunis opinio,
2 ſecundum *Clarum in §. feudum quæſt.* 41. *& in §. emphyteuſis, q.* 16. *verſ. ſed his præmiſſis*: hinc eſt,quod pater primus acquirens emphyteuſim poteſt filijs præiudicare alienando, vel renunciando,ſecundū *Gabriel. concl.* 2. *de iure emphyt. Cepolla conſ.* 31. *nu.* 10. *Ruin. conſ.* 7. *nu.* 23. *lib.* 1. *Alciat. conſ.* 33. *legati verba n.* 20. *&* 25. *n.* 9. *Crot. loquens in emphyt. gratuita in cōſ.* 33. *n.* 12. *&* 13. *iuncto n.* 27. *Afflict. deciſ.* 112. *n.* 6. *Nat. conſ.* 475. *per totum, lib.* 2. *& conſ.* 501. *n.* 13. *lib.* 3. *Cephal. conſ.* 468. *n.* 32. *cum ſequenti,& conſ.* 608. *n.* 31. *verſ. deuento ad ſecundum, lib.* 4. vbi dicit,quod ſicut pater fuit ille, qui acquiſiuit pro ſe, & filijs; ſic poteſt ille accedente Domini conſenſu filijs præiudicare,hāncque eſſe magis communem opinionem, ex ratione,quia reſpectu filiorū dicitur donatio cauſa mortis, quæ poteſt per ipſum donantem reuocari, eandem etiam opinionem argumentando tenuit *Hieron. Gabri. conſ.* 123. *nu.* 45. *& Iafred. conſ.* 248. *num.* 11. vt refert,& ſequitur, *Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 248. *nu.* 11. & ſecundum eam pluries Sacrum Conſilium Neapolitanū determinaſſe refert idem *Vrſill. ad Afflict. in deciſ.* 112. *ſub. n.* 4.

Corroboratur ſecundo per argumentum,
3 quod primus acquiſitor feudi poteſt filijs præiudicare, ſecundum *Iaſon.* communiter receptum *in l.* 2. *col. vlt. C. de iure emphyt. Socc. conſ.* 25. *vol.* 1. *Crotus conſ.* 22. *vol.* 1. *Pariſ. conſ.* 98. *num.* 10. *Alex. conſ.* 12. *Dec. conſ.* 390. *vol.* 1. *Curt. ſenior conſ.* 83. & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neap. teſtatur *Afflict. in deciſ.* 112. & in Rota Siciliæ fuit dictum poſſe primum feudi acquiſitorem feudi formam mutare,vt refert *Maſtril. deciſ.* 56. *nu.* 20. *& ſeq.*

Aut iuſpatronatus non ab ipſo patrono, ſed à genere deſcendit, & tranſit ordine ſucceſſiuo de vno in aliū, quo caſu prior in gra-

4 du ſequentibus præiudicare non poteſt, *gloſ. ſingul. in l. peto §. ſi arre, verb. ex familia ff. de leg. 2.* quæ aſſerit, quod ſi res alienari prohibita, cunctis de familia conſentientibus, alienetur poſſunt illi, qui poſtea naſcuntur, alienationẽ reuocare. *Guliel. Bened. in repet. cap. Raynutius, verb. & ſoboles quam geſtabat in vtero, n. 49. de teſtamentis, Nicol. Boer. aurea deciſ. 12. n. 4.* hanc etiam ſententiam tenent *Anchar. & Franc. n. 4. verſ. in gloſ. verb. eidem, in d. c. vnico, in princ. de iurepatronatus, lib. 6. Couarr. lib. 3. variar. reſolut. cap. 18. n. 10.* qui reprobat *Lambert.* contrarium tenentem. Probatur etiam iuſpatronat. competit filijs, vel alijs vocatis beneficio fundatoris *in l. vnum ex familia §. 1. ff. de legat. 2.* ſucceſſor igitur fundatoris non poterit reliquis præiudicare, *l. ſi duobus §. ſin autem ſub conditione, & in authentica res, quæ C. comm. de legatis, & fideicom.*

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis prorogare poteſt.*

2 *Iudex ex cauſa tẽpus à iure ſtatutum poteſt diminuere, & protrahere.*

3 *Terminus à iure præfixus prorogari poteſt, cũ declaratione.*

An Epiſcopus poſsit prorogare tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis à iure conceſſum.

R E S O L V T. CXCV.

Illuſtriſsimus Epiſcopus Galatinus quæſiuit à me ſi potuiſſet tempus quatuor, vel ſex menſium patronis à iure conceſſum prorogare, cui quæſito dubitationem nõ mediocrem mihi faciebant. Primo quoniam cum præfatum tempus ſit à ſacris canonis indultum patronis, *c. vnic. §. verum, de iurepatr. lib. 6.* ſed Epiſcopus non potuit facere aliquid contra ius canonicum *c. inſtitutionibus 25. q. 2. c. licet illi, quod regulare ſuit, de offic. ordinar. Calder. conſ. 5. de cõſtit. Pariſ. conſ. 29. vol. 2. Barbat. conſ. 21. Alex. conſ. 35. vol. 1.* & latiſſimè *Felin. in c. quod ſuper his, de maiorit. & obed.*

Secundo, quia tempus prædictum videtur à iure limitatum ob publicam vtilitatem ne diututius Eccleſia careat Rectore, arg. *tex. in c. 1. & 2. de iurepatronat. Menoch. conſ. 122. vol. 1. Aufrer. conſ. 41. n. 8. Bombin. conſ. 18. n. 1. Hẽriquez conſ. 60. nu. 6.* & proinde non poſſe prorogari teſtatur *Balb. deciſ. 4.*

Cæterum præfatis non obſtantibus, con-
1 trarium conſului ſuæ Illuſtriſſimæ Cominationi, & iuxta meum conſilium fuit executũ, & ad ita iudicandum mouebar ex pluribus.

Tum primo, quia iuxta hanc opinionem tenuit Rot. Roman. in vna Placentina beneficij 13. Ianuarij 1560. coram Ioanne Petro, quam ſententiam amplexa fuit iterum Rot. teſte *Creſcent. in deciſ. 11. & in deciſ. 12. de dilat. & idem Creſcent. in deciſ. 5. de iurepatron.* quibus accedat *Lambert. in eiuſd. nominis tract. par. 2. q. 1. art. 27. & 28. & q. 6. art. 22. nu. 3.* vbi voluit poſſe ordinarium tempus quatuor, vel ſex menſium conceſſum patronis à iure ad præſentandum prorogare; & iſtud ad finem, vt ijdem patroni poſſint pro idoneo præſentando deliberare.

Tum ſecundo, quia ex cauſa iudex poteſt
2 terminum à iure ſtatutũ abbreuiare, & prorogare, vt per *Bart. & alios in l. 2. ff. de re iudic.* late *Canoniſtæ in cap. cum ſit Romana, de appellat. gloſ. in cap. oblatæ, & in cap. perſonas eod. tit.* Cappell. *Tholoſ. deciſ. 196. deciſ. 443. deciſ. 426. Miſing. deciſ. 40. cent. 3. Creſc. cit. deciſ. 11. de dilat.*

Tum tertio, quia cum poſt patronos poſſit Ordinarius per ſex mẽſes prouidere, nec antea poteſtas conferendi ad ſuperiorem deuoluatur, ad notata per *Geminianum in c. fin. §. fin. verſ. quid ſi laicus, de iurepatron. lib. 6. Rot. in dec. 6. de ſupplend. neglig. Prælat. in antiq. & ead. Rot. in deciſ. 6. de iurepatron. in non.* & fuit dictum in Curia Archiep. Neapol. non eſt ratio cur non poſſit, & hoc patrono concedere, & per hoc intelligitur prorogationem valere in ſui præiudicium, non ſuperioris ad quem poſt tempus Ordinario conceſſum deuoluitur ius conferendi, *Abb. in c. cum ſit Roman. in 3. col. & ſeq. de appellat.* poſt *Bal. in l. cum dies §. arbitrio ff. de arbi.*

Tum tandem, quia cum nõ agatur de præiudicio alterius, ſed ipſiuſmet prorogantis, arg. eorum, quæ ſcripſerunt *Bart. & Alex. in l. cum ſtipulatus ſim, ff. de verbor. obligat. Angel. in l. ſine pars, C. de dilat. Ant. de Butrio in c. ſignificaſti, col. 4. in fin. verſ. item quãdo non intereſt, de*
3 *appell.* Propterea dubitandum non eſt quin prorogari poſſit, quia quando DD. dubitant an terminus à iure præfixus poſſit prorogari, intelligitur quando factum tangit ius partis, ſecundum *Panorm. in cit. cap. cum ſit Romana, in princip. col. 3.*

S V M M A R I V M.

1 *Derogatio iuriſpatronatus non comprehendit laicorum iuſpatronatus, nec Præceptorias Sancti Ioannis Hieroſolymitani, niſi expreſſè fuerit mentio facta.*

2 *Derogatio generalis non obijcitur habenti quaſi poſſeſſionem præſentandi.*

3 *Derogatio generalis iuſpatronatus laicorum litigioſum comprehendit, etiam Regum, ac quæſitũ*

ex

Digitized by Google

tum ex conſuetudine, vel præſcriptione, nu. ſequenti.

Derogatio iuriſpatronatus an comprehendat iura patronatus laicorum.

R E S O L V T. CXCVI.

1 HAnc opinionem negatiuam tenet vnanimi conſenſu *Doctores omnes in c. cum dilectus, de iurepat.* & alij innumeri, quos refert *Conar. pract. quæſt. c. 36.* quib. addo *Ioſeph Ludouicum lib. 1. commun. conclus. cap. 43.* & propterea inferunt, quod ſi Papa in derogatione nõ feciſſet ſpecialem mentionem de iurepatronatos laicorum, non cenſeretur illi derogaſſe; vnde reſeruatio regulæ octo menſium non comprehendit præſatum iuſpatronatus, *Verall. in decis. 405. lib. 1. Seraphin. in decis. 1334. par. 2. Ant. Faber. in decis. 6. C. de iurepatr.* quẽadmodum quoque in ea nõ veniunt iura patronatus, ſeu Præceptoriç Sancti Ioãnis Hieroſolymitani, *Achil. de Graſsis in decis. 9. de præb. Caſſad. decis. 4. & 12. de præbend.* Et iſtud, quod ſupra diximus de iurepatronatus laicorum non comprehendi in generali derogatione, ampliant procedere, quamuis iuſpatronatus eſſet mixtum, quoniam ad hunc effectum reputatur laicale. *Felin. in tract. quãdo literç Apoſtolicç, ampliatione 6. Silua in tract. de beneficijs par. 2. q. 14. Rebuffus in tract. de nominationibus, q. 15. verſ. 3.* & iuxta hanc opinionẽ pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur *Achil. de Graſſis in decis. 3. de iurepatron. Puteus decis. 157. lib. 3. Caputaq. decis. 405. Seraphin. cit. dec.* reiecta opinione eiuſdem Rotç in antiquis *in decis. 266. de conceſſione præbẽda, in antiquis.*

2 Et etiam ad hunc effectum videtur ſufficere ſola quaſi poſſeſſio præſentandi, ſecundum *Zabarell. in conſ. 69. n. 4. Calder. conſ. 23. de præb. Rocch. de iurepatron. in verb. competens, quæſt. 24.* & fuiſſe deciſum in Rota teſtatur *Simonetta de reſcriptis, q. 70. Mohed. decis. 179. Puteus decis. 206. lib. 1. Tanis. decis. 3. Creſcent. in dec. 3. de iurepatr.* & fuit dictum in vna viger. beneficij 19. Nouembris 1599. corã Illuſtriſs. Pãphilio, neque etiam hoc caſu eſt neceſſaria probatio deſcendentiæ patronorum, ex quo reperitur in quaſi poſſeſſione præſentandi *Creſcent. in decis. 9. de iurepatronatus.*

Nunc ſupra poſitam concluſionem principalem limito multipliciter.

Et primo, non procedere in iurepatronatus laicorum litigioſo, nam quamuis Sũmus Pontifex in derogatione non feciſſet de ipſo ſpecialem mentionem, cenſetur tamen illud fuiſſe comprehenſum, ſecundum *Calder. conſ. unico, ut lite pend. Lapus, & Gemin. in c. 1. eod. tit. in 6. Caſſad. in decis. 6. ut lite pendente.*

Amplia hanc limitationem etiam procedere ſi iuſpatronatus eſſet Regum, nam quãuis de ea ſit facienda ſpecialis mentio, nihilominus non procederet quando eſſet litigioſum, iuxta deciſ. Rot. Rom. teſte *Creſcentio in decis. 8. de iurepatr.* Sublimita quando in derogatione fieret mentio de lite, nam procederet de lite inter quamcunque perſonam, & quandocunque beneficium ſit litigioſum *Verall. decis. 127. p. 2.*

Limita ſecũdo, non procedere in prouiſione beneficij iuriſpatronatus quæſiti ex con-
3 ſuetudine, vel præſcriptione, quoniam quãuis ſit laicorum, non requiritur derogatio, ſecundum deciſ. Rotæ, de qua per *Seraphinũ decis. 719.*

Limita tertio, quando derogatio iuriſpatronatus eſſet obtenta poſt præſentationem patronorum, nam nihil operatur, ſecundum *Seraphinum in decis. 1270.*

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus in monaſterium tranſit, cum declaratione, 6.*
2 *Argumentum validum eſt de feudo ad iuſpatron.*
3 *Feudum in monaſterium tranſit, feudatario religionem ingreſſo, cum declaratione.*
4 *Monaſterium loco hæredis habetur.*
5 *Monachus omnia per ingreſſum religionis in monaſterium transfert.*
7 *Iuſpatronatus per ingreſſum religionis primogeniti tranſit in ſecundogenitum, vel ſucceſſorem.*

Iuſpatronatus an tranſeat in monaſterium.

R E S O L V T. CXCVII.

1 DVbitabilis eſt quæſtio, vtrum iuſpatronatus, patrono monaſterium ingreſſo, transferatur in monaſteriũ? & videtur, quod ſic ex pluribus.

2 Tum primo, quia validum eſt argumentũ de feudo ad iuſpatronatus, vt pluries ſcripſi
3 ex deciſ. Rotæ; & de iure clarum eſt, feudum tranſire in monaſterium, feudatario religionem ingreſſo, *Afflict. dec. 320. Capyc. decis. 10. & 31. Cacher. decis. 27. n. 14. Ann. ſing. dec. 207. Io. Papon. lib. 13. tit. 1. Arreſto 1.* & conferunt dicta per *de Franchis in dec. 20.* quod verũ intelligas, quando pro eo præſtatur ſeruitium reale, quia tunc viuente feudatario, retinebit monaſterium quoad commoditatem, *Bald. in cap. 1. n. 2. de vaſſallo, qui arma bellica depoſuit, Fel. in c. in præſentia, nu. 46. de probat. Ruin. conſ. 42. n. 9. vol. 1. Crauett. conſ. 303.*

4 Tum ſecundo, quia iuſpatronatus trãſit in

Digitized by Google

hæredem, ſed monaſterium habetur loco hæredis, vt latè per *Doſtores in cap. in præſentia, de probat. Maſtrillus in deciſ. 65. de Franchis deciſ. 29. Caualc. deciſ. 1. par. 3. Velaſc. deciſ. 6.*

5 Tum denique nam monachus ſe, ſuaque omnia per ingreſſum religionis transfert in monaſterium, *authen. ingreſſi, C. de ſacroſanc. Eccleſ.* ergo, & iuſpatr. eſto, quod tranſit cum vniuerſitate bonorum, *gloſ. in element. fin. in verbo hæredis, de iurepatr. Alex. in l. quamuis, ff. ad Trebell. Calcan. conſ. 74. n. 8. Bolognet. cōſ. 25. n. 6. Iaſ. in l. 1. n. 71. ff. de leg. 1. & in l. 2. n. 2. C. de in ius vocand. Lopez in commento leg. Hiſpan. lib. 1. tit. 6. l. 1.*

6 Quam opinionem intelligas ſolummodò procedere caſu, quo iuſpatronatus ſit annexum vniuerſitati bonorum, ad quæ monaſterium venit: ergo in conſequentiam venit iuſpatronatus, quod vt pateat euidentius, ponamus aliquod exemplum, nempè, Petrus habet caſtrū, & in eo Eccleſiam, cuius ipſe iuſpatronatus habet: vendito caſtro, vel titulo pro hærede translato, tranſitum facit etiam iuſpatronatus in emptorem, ſeù hæredem, vel, vt ſupra diximus in fiſcum. Multò igitur fortius in monaſterium, quod capax eſt iuriſpatronatus qualitas non adhæret certæ rei, ſed eſſet perſonalis, extincta perſona, cuius induſtriam elegit fundator, tacitè nominaſſe crederem alium deſcendentem, ſeù collateralem, aliamuè quamlibet perſonam. Extincto etenim, vel naturaliter, vel ciuiliter patrono, extinguitur, & quod dictum ius præſētando tranſeat in nominatum verè, non in nominatum per fictionem, quemadmodum eſſet monaſterium, ita tenet *Bellam. conſ. 33.*
7 refert, & ſequitur *Tiraq. de primogen. quæſt.* 10. aſſerens per monachationem iuſpatronatus in ſecundogenitum, & ſic in ſucceſſorem trāſire.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus à Iudice vni ex pluribus patronis in hæreditatis diuiſione adiudicari non poteſt.*
2 *Ancharani opinio declaratur.*

An Iudex in diuiſione hæreditatis vni ex pluribus patronis adiudicare poſſit iuſpatronatus.

RESOLVT. CXCVIII.

IOannes *Andreas, & Panorm. nu. 3. in c. querimoniam de iurepatronatus* poſt *Hoſtienſ. in*
1 *ſumma de iurepatronat. §. qualiter verſ. nouus hæres,* tenet quod non *Rocchus Curtius de iurepatronatus, verſ. ipſe vel is, n. 26. Gregorius* Lopez *in l. 12. verb. partis, tit. 15. par. 1.* quorum opinio communis eſt: quamquam *Ancharanus in dicto cap. querimoniam, col. fin. nu. 6.* contrarium voluerit, eo ductus fundamento quod ſcilicet Eccleſiæ ſit vtilius habere vnum patronum, quàm plures, qui rem communem plerumque negligunt. *l. 2. C. quando, & quibus quarta pars deb. lib.* 10. ſecundum quem poteſt adiudicari vni iuſpatronatus, reſpondeo tamen, quod ex quo iura plures eſſe patronos patiūtur per *clement. plures, de iurepatr.* id tamen debet pati Iudex, nec debet eſſe clementior lege, at nec iſtud videtur concludens fūdamentum: nam Eccleſia multitudine patronorum potius leuatur, quā grauatur: eo quod plures habet defenſores, *c. filijs 16. queſt. 7.* ta-
2 men dictum Anchar. poſſet habere locum, quando aliqua villa adiudicatur vni in diuiſione, in qua eſſet iuſpatronatus, non habita ratione æſtimetur nè valor iuriſpatronatus, vt hoc reſpectu plus alteri adiudicetur hæredi, arg. *c. ex literis, de iurepatronatus,* nota obſecro iſtam reſolutionem, quę optima, ac in actu practico ſępè contigibilis eſt.

SVMMARIVM.

1 *Nepos excludit patruum à iurepatron. in quo primogenitus vocatur, & n. 6.*
2 *Maior affectio eſt in paruo, quam in nepote.*
3 *Patruus, quando nepotem à iurepatron. excludat.*
4 *Patruus ad ſui patris, vel nepotis ſucceſſionē vocatur.*
5 *Firmius eſt ius, quod iure communis venit, quam quod ſingulari.*

Patruus an excludat nepotem in ſucceſſionem Iuriſpatronatus, & è contra.

RESOLVT. CIC.

DVbitabilis eſt etiam quæſtio vtrum in iurepatronatus, in quo primogenitus
1 eſt vocatus patruum nepos excludat? videtur dicendum quod ſic, nam primogeniti filius dicitur primogenitus non ſolum fictè, ſed etiam verè, *Panorm. conſ. 85. col. penult. verſ. itē pars remanet in filio lib. 1. Dec. in Authētica præterea col. 12. n. 20. C. vnde vir, & vxor,* eſt etiam optimus *tex. in cap. quæritur §. item opponitur 22. q. 2.* vbi probatur quod ſuccedens in locū primogeniti, poſſit ſine mendacio ſe dicere primogenitum. Quem *tex.* ad hoc dixit optimum *Gregorius Lopes in l. 2. tit. 15. p. 2. verb. ſi dexaſſe filio, ò filia,* nepos ergo natus ex primogenito, præferendus eſt. In tali iure ex vi repreſentationis, hanc quæſtionem tractauit *Baldus in l. cum antiquioribus C. de iure deliberādis,* ac tanquam arduam, & difficilem indeciſam reliquit *Iaſ. etiam in l. maximum vitium n. 4.*

n.4. C.*de lib.preteri.* qui plures ibi iſtam quæſtionem diſcutientes adducit. Hanc etiã opinionem in maioratu tenet poſt *Oldrad. deciſ.* Cappel.*Tholoſ.*433.inci*p.an Ius primogenit.* vbi *Steph. Aufrer.* teſtatur hanc veram,& communem ſententiam; Eandem etiam dicit communem, & æquiorem *Barthol.* *Caſſan.* plures alios referens *in conſ.* 53. incipient. *Francoys Rondoboys,verſ.facit illa vulgata*,& communis opinio. Idem etiam refert plures eandem ſẽtentiam ſequentes *Cathal.gloria mundi*, 5.*par. conſiderat.* 42. *verſ.*1.fuit opinio *Io. And.* diſcutit latiſſimè *Tiraq. in tract. primog. q.* 40. & verior videtur hæc opinio ſecundum *Couar.* alios ad id citantem *in pract.quæſt.cap.*38.

Non tamen deſunt, qui contrariam partẽ tuentur,quos refert *Caſſan.in d. conſ.* 53. *verſ. ſecunda opinio,& Io.Lup.loco præalleg.* quæ magis communis eſt ſecundum *Alex.conſ.* 4. incip.*ponderatis verbis teſtamenti,col.*5.*n.* 11. *lib.*
4.quem refert *Nicola Boer.* qui plures ad idem
adducit, *in conſuet. Bituricen. tit. de teſtamentis*
2 §.2.*col.*3. videtur etiam hoc caſu præferenda
opinio hæc.Maior enim eſt affectio ad patruum qui eſt in priori gradu quam ad nepotẽ, qui eſt in diſpari.

At quando prioritas gradus conſideratur,
3 non admittuntur nepotes cum patruo, imò
patruus eos excludit,*l.*3.*§.ſi duo de legit.tutor. Bal. in l.cum ita* §.*in fideicommiſſo q. fi. ff.de leg.* 2.*Tiraq.in tract.de vtroque retract. lib.* 1. §. 11. *gl.*7.*num.*1.*&* 2. licet enim alias nepos filium aui,patremque ſuum repreſentet:non tamen id procedit, cum ſit mentio de proximiore, *l.ſi libertus præterito*, §. *ſi libertus, ff. de bon. liberto.* nec tunc comprehenditur ſequens, licèt is ſit qui ſoleat proximiorem repreſentare,per *tex.in l.iubemus,in prin.* iuncto *§. vlt.*C. *ad Sen.Cõſ.Trebel.* vbi *Bal.* per illum *tex.* inquit, quod licet vbi ſit mentio de filijs, comprehẽdantur nepotes, qui ſuccedunt in locum illorum per *l.liberorum, ff. de verb.ſignif.* at vbi de filijs,& de gradu mentio ſit, nepotes minimè comprehenduntur.Ergo cum nomen primogeniti,vt proximioris gradum denotet exprimeretur meritò nepos ſub eo non comprehenderetur.

Item patruus ad ſucceſſionem ſui patris,
4 aut nepotis, vocatur; vt patet, præter leges
noſtras ex ſententia *Apoſtoli ad Galat.*4.*& ad Rom.*8.dicentis, filius ergo hæres, *gloſ. in l.neceſſarijs,verbo teneantur, ff.de acquir.hæred.* Nepos verò iure quodam ſingulari,ob id,ſcilicet quod patrem repreſentat, per §.*cum filius In-*
5 *ſtit.de hæred.qualit. & differ.* firmius autem eſt
ius, quod venit iure communi, quàm quod iure ſingulari *l.eius militis,§ militia, ff. de teſta. milit.*

Item nulla ſucceſſio datur filio viuente patre *l.* 2. *§. interdum.* ibi, *improbum eſſe Iulianus exiſtimat eum,qui ſollicitus eſt de viui hæreditate ff.vulg.& pupill.* Si ergo patri nullum erat ius acquiſitum, nec erit nepoti concedendum. Adde quæ de repreſentatione notat *Guliel. Benedict.in repet.cap. Raynutius, verb. & vxorẽ nomine,n.*56.*de teſtam.* tamen concludendum
eſt etiam in iurepatronatus præferendũ eſſe
6 nepotem patruo,ex *Couar.in pract. quæſt. c.*38.
nu. 13. & in anniuerſarij pro anima relictis cũ clauſulis vinculi,& reſtitutionis ad inſtar maioriæ,ita *Ant.Gomeſ.in d.l.*40.*Tauri, q.* 11.*nu.* 65.*ad fin.*& ita ſeruatur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus dotale eſt vxoris, non autem viri.*

2 *Cautela in præſentatione iuriſpatronatus dotalis.*

Ius præſentandi an competat marito in iurepatronatus dotali.

RESOLVT. CC.

SIngularis eſt etiam hæc quæſtio. Mulier habuit in dotem quoddam Caſtrum, aut bonorum vniuerſitatem, cui iuſpatronatus cohærebat; cum quo caſtro, vel vniuerſitate fuit ad eam ius præſentandi translatum: dubitatur vti competat ius præſentandi marito,an vxori? videtur quod marito,nam in ipſum translatum eſt ius, & fructus rerum dotalium. Sed iuſpatronatus competit ratione vniuerſitatis: ergo, & ius præſentandi competere debet *cap. ex literis, de iurepatronatus.* Prætcrea rei vendicatio datur ratione dominij,*§.omnium, Inſtit. de actionibus l. in rem actio ff.de rei vendicatione*, quæ competit marito *l. doce ancillam*, C. *de rei vendicatione.* Dos etenim penes illum ſit, oportet, qui ſupportat onera matrimonij *l. ſi dos*, & *ibi Alexander n.* 2.*ff.ad l. Falcid.* ergo, & iuſpatronatus, & ſic præſentandi competit ei per prædicta. Facit quod notat *Lambert. de iurepatronatus* 7. *art.* 5.*q.princip.*1.*par.*1.*lib.* vbi quinque argumentis ſuffragatur opinio;ac deinde à *n.*7. adducit alia fundamenta in cõtrarium,at in *n.* 12. iterum illam complectitur, quæ communis eſt opinio.

Sed vltra relata per *Cæſarem Lambertinum*, videtur,quod vxor habeat iuſpatronatus,nec tranſeat in virum,licèt enim maritus, durãte matrimonio,Dominus rerum dotalium iuris fictione dicatur, vxor tamen vera domina eſt,& naturalis, nec potuit feciſſe lex, vt omninò veritas ſupprimeretur,*l.in rebus,C.de iure dot.* eſt enim ipſi vxoris proprium patrimonium, *d.l.in rebus*,§.*volumus.*

Facit etiam, nam vxor durante matrimonio poteſt illud vendicare, ſi maritum ad inopiam vergere viderit, *l. vbi adhuc*, C. *de iure dotium*, *Bar. in l. ſi conſtante*, *ff. de ſolut. matrim. Gomeſ. in §. fuerat. inſtit. de act.* quod ei minimè liceret, ſi domina rei dotalis non eſſet. Quare iſte eſt caſus, in quo duo ſunt eiuſdem rei in-
2 ſolidū domini, propterea in caſu noſtro conſulerem, vt maritus præſentaret conſentiente vxore, vterque enim poteſt præſentare, licet enim vxor verè ſit dotalium rerum domina, huiuſmodi tamē dominium, durante matrimonio obumbratur, *d. l. in rebus*, per quam maritus plenam dotis adminiſtrationem habet, & per *d. l. doce ancillam*, hanc quæſtionē propoſuit *Rocc. de Curte de iurepatr. verbo ipſe, vel is, n. 60. quæſt. 28.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio media præſumitur, extremis probatis, & n. 3.*
2 *Prædia præſumuntur feudalia, quando alia circūcirca ſunt feudalia.*

An probatis extremis præſentationibus, media præſumatur.

RESOLVT. CCI.

INter cetera, quę dubitabantur in quadam cauſa iuriſpatronatus Illuſtriſſ. Principis Hieracis erat, ſi media præſentatio præſumēda erat, probatis extremis, de qua quæſt. ego
1 conſultus, dixi, indubitatam eſſe iuris cōcluſionem, media præſumi, probatis extremis, *gloſ.* communiter recepta *in c. accedēs, in verb. proceſſu vero temporis* poſt *med. de conuerſ. coniug. Fel. in c. inter dilectos, de fide inſtr.* vbi ſi probetur, aliquem dediſſe mandatum procuratori ad impetrādum, & probet ſe ab eo recepiſſe literas, de quib. mādauerat, ſatis videtur probatum, quod per ipſum procuratorē fuerunt impetratæ.

Corroboratur à ſimili de eo, qui vult probare, ſe poſſediſſe tempore requiſito ad præſcriptionem complendam, nam dicitur probaſſe continuam poſſeſſionem totius temporis, ſi probet quod in initio poſſedit, licèt de medio tempore nihil probauerit, *gloſ. in c. volumus 16. q. 4.* latè *Menoch. de præſumpt. c. 64. n. 1. lib. 6. Surd. conſ. 73. n. 48. vol. 1. Monal. cōſ. 13. vol. 1. Cacher. conſ. 70. n. 4.* vnde *Rota in deciſ. 11. de iurepatr. in nouis*, voluit, quod ſi fuerit probata vacatio beneficij, & inſtitutio, ex hoc præſumetur, præſentationem præceſſiſſe inſtitutionem, quamuis de præſētatione alter non conſtet, quam per verba narratiua inſtituentis, *Franc. Marc. dec. 479. n. 7. p. 1.* & ſequitur *Fel. in c. poſt ceſſione, col. 5. de probat. Euerar. in loco argumentandi ab extremis 116. Menoc. pręſumpt. 36. n. 5. in fi. lib. 6. Alc. de præſumpt. reg. 2. q. 22. Maſcar. concluſ. 730. par. 2.* facit etiā de probatione, quod ſi quis in ſtudio fuerit verſatus anno 1570. & 1572. quod includatur annus medius 1571. *Menoch. conſ. 829. nu. 19. vol.*

2 Facit etiam illud de prædijs, quæ præſumūtur feudalia, quando alia quæ ſunt circūcirca conſtat eſſe feudalia, *Menoc. præſumpt. 93. lib. 3. Surd. conſ. 565. n. 6. lib. 4.* & cum probatur citatio præcedens, & intimatio ſubſequens cū inſtrumēto adiudicationis, ſatis dicitur probatum medium, *Bal. in d. c. in inter dilectus, n. 5. de fide inſtrum.* & tenuit Rota in vna Romana ſpolij, 23. Febr. 1603. coram Otemberg.

3 Redeundo tamen ad quæſtionē mihi propoſitam, dico præſentationes (quamuis vna præſentatio media deficiat) dici continuatas, quoad probandum iuſpatronatus, iuxtà formam Concilij, prout in terminis reſoluit *Rota*, vt patet *in dec. 545. p. 1. Seraph. dec. 1141. Bellam. dec. 422.* adeò, vt etiam media præſumantur eſſe illius, cuius sūt extrema, *Menoch. conſ. 1101. n. 5. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 392. tomo 2.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio ſimoniaca facta per vnum ex patronis, vt vniuerſis, alijs nocet.*
2 *Præſentatio ſimoniaca vnius patroni alijs minimè nocet.*
3 *Præſentatio quando dicatur ſimoniaca.*
4 *Beneficiatus per ſimoniam poſſidens beneficium, ſe ignorante commiſſam, & regula de triennali ſuffragatur.*

An præſentatio ſimoniaca facta per vnū ex patronis, noceat alijs.

RESOLVT. CCII.

FVit mihi commiſſa cauſa ab Epiſcopo Theani, in qua inter cætera dubitabatur, an præſentatio ſimoniaca per vnum ex patronis noceat alijs, vbi ſimpliciter eundem præſentatum non ſimoniacè præſentauerint: in qua quæſtione dubitationem mihi faciebat regula iuris, vtile per inutile non vitiati.

Verum hoc non obſtante, contrarium iu-
1 dicaui, motus *tex. in cap. nobis*, & ibi *Abbas in 2. notabili de ſimonia, & in cap. Matthæus in verſ. ſecundo collige, eodem titulo Rocch. in tract. de iurepatr. verb. & inutile, q. 3. Roman. conſ. 317. gloſ. in cap. cum ſuper in gl. fin. de confeſſis*, & fuiſſe in Rota Rom. deciſum teſtatur *Creſcen. deciſ.*

deciſ. 5. *de ſimon. Farin. deciſ.* 22.& iterum tenuit Rota in vna Caurien. canonicatus, 10. Maij 1581. corā Illuſtriſs. Seraphino per hæc verba, præſentationem eſſe ſimoniacam, & propterea Domini tenuerunt eſſe reprobandam, etiam quod ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno ſolo, *dicto cap. nobis*, *vbi Abb. de ſimon.*

Sed contra hanc Rotæ deciſ. videtur extare alia, vt patet in collectis à *Farin. deciſ.* 103. & eadem Rota in vna comen. iuriſpatronatus 6. Martij 1595. coram Illuſtriſs. Millino, vbi fuit reſolutum, quod præſentatio ſimo-
2 niaca vnius patroni non reddit præſentationes alias ſimoniacas in præiudicium præſentati, qui nullam ſcientiam habuit ſimoniæ, ſed ſunt validæ ad effectum, vt ſubſtineatur præſentatio, in fauorem præſentati ignorantis.

Tamen pro concordia iſtarum dec. pugnātium, decidendum eſt, quod hęc Rotæ reſolutio procedit vt vera eſt in patronis præſentantibus vti ſingulis iuxta *deciſ. Rotæ* 1. 2. *Cæſaris de Graſſ. de iurepatronatus*, tunc enim quilibet pręſentat de per ſe, & tot ſunt pręſentationes, quo patroni, & ſit vna pręſentatio ſit vitioſa, ſeu ſimoniaca, non tamen alię, ſecundum *regulam iuris*, *in 6.* vtile per inutile non vitiatur; at *deciſ. præcedens* loquitur in pręſētantibus, vt vniuerſis ſeu iure Collegij *dict. c. nobis*, nam tunc vnica eſt præſentatio, & conſequenter ſimonia commiſſa cum vno, tāgit, & vitiat reliquiorum præſentationes.

Simoniace tandem dicitur facta pręſentatio, primo ſi fieret ſub conditione, vt pręſen-
3 tatus aliquid ſoluat, vel eroget etiā in vtilitatem Eccleſię *C. ex multis* 1. *q.* 3. vbi propoſitus *Turrecremat. Abb. Felin. & Reliqui in c. cum M. Ferrarienſis de conſtit.* & iuxta hanc opinionē fuit in Rota reſolutum teſte *Creſcent. in dec.* 5. *de ſim.* & iterum tenuit eadem Rota in vna Meſſanen. Cappellanię corā Aquenſ. ex quibus reijcitur doctrina, *Decij conſ.* 118. *Lambert. de iurepat. lib.* 2. *part.* 2. *artic.* 3. *nona quæſt. principali.*

Secundo dicitur pariter pręſentatio ſimoniaca, vbi patronus pręſentaſſet Cappellanū ad Eccleſiam parochialem ſub his conditionibus videlicet, quod teneatur in ea habere duos Cappellanos, quos nominabat; item, quod teneretur fabricare porticum eiuſdem parochię, vt fuiſſe in Rot. reſolutum teſtatur *Achil. de Graſs. in dec.* 4. *de ſimon.*

Tandem eſt animaduertendum pro prę-ſentis quęſtionis finali cognitione, quod poſſidens beneficium habitum per ſimoniam,
4 ſe ignorante commiſſam; habet titulum coloratum, & gaudebit beneficio Regulę de triennali, *Rebuff. de pacificis poſſeſſor. num.* 198. *Vgol. in tract. de ſimonia c.* 6. *§.* 3. *nu.* 2. & pluries reſoluit Rota, & ſignanter in vna Calaguritana confidentię 25. Ianuarij 1593. coram Illuſt. Mantica.

S V M M A R I V M.

1 *Renunciatio beneficij ſemper debet eſſe pura, & libera.*

2 *Iudex ex officio poteſt prouidere, vt altera pars liti cedat.*

3 *Præſentatus habens ius in rei aduerſario aliquid ſoluere pro litis renunciatione poteſt duobus cōcurrentibus, ſed cum limitatione.*

An pręſentatus cui mouetur lis poſſit aliquid ſoluere aduerſario, vt à lite diſcedat.

R E S O L V T. CCIII.

PRo huius art. reſolutione conſiderabam uarias eſſe diſtinguendas concluſiones.

1 Prima ſit concluſio, quod quomodocumq; fiat renunciatio ſemper debet eſſe, pura, & libera, qua re ſub conditione facta inducit ſimoniam, & proinde nulla, *Cappell. Tholoſ. dec.* 438. *Boer. dec.* 117. *n.* 4. *Rota dec.* 7. *de renunciat. in antiquis, Mohed. dec.* 6. *de iurepat.*

2 Secunda ſit cōcluſio, poteſt Iudex ex ſuo officio prouidere, vt vna pars cedat liti ſuper ſpiritualibus, pro bono pacis recipere expēſas ab alia parte, nam pręſumēdum eſt, quod Iudex non mandaret dari pecuniam pro iure Spirituali, ſed quia videt partem non fouere iuſtam cauſam proinde mouentur eam reducere ad renuntiandum liti, & pro bono pacis prouidere de aliquo temporali verum inter partes abſque Iudice huiuſmodi pactio minime admitti debet cum poſſet in ſe continere ſimoniam, quia renuntians liti forte haberet ius in cauſa *Abb. in c. cum pridem, n.* 8. *de pactis.*

Tertia concluſio vbi pręſentatus habuerit ius in re per confirmationem vel inſtitutionem, poterit aliquid ſoluere aduerſario, vt liti renuntiet *c. cum dilectus il* 1. *de ſimonia gloſ. in c. cum pridem* vbi *Panormit.* & reliqui *de pactis Foller. in praxi canonica part.* 2. *c.* 18. *nu.* 42. *Rebuff. in praxi tit. de ſimonia n.* 17. *& de pacificis poſſeſſoribus n.* 135. *verſ. vigeſima concluſio. Menoch. conſ.* 67. *n.* 17. *vol.* 1. *Pariſ. conſ.* 135. *n.* 20. *vol.* 4.

Hęc tandem concluſio, vt procedat, duo concurrere debent.

Prima habeat ius acquiſitum etiam in poſſeſſione, quare licet per inſtitutionē ſubſequutam acquiratur ius in re pręſentato ex *deciſ.* 10. *de iurepatronatus in antiquis*, non tamen prefatum ius eſt taliter efficax, ut poſ-

ſit

Digitized by Google

ſit præſentatus dare pecuniam aduerſario, vt liti renunciet, quia vt dixi exigitur ius quæſitum ex poſſeſſione, ita *Abbas in citato c. Mattheus n.4.& in c.ad aures n.6. de ſimon. Felin.in repet. in verb. vexatus in poſſeſſione, Didac. Spin. in ſpeculo teſtament. gloſ.7.n.37. Selua de beneſic. par.1.quæſt.7.nu.36.& Sotus lib.9.de iuſtitia, & iure quæſt.6.articul.1. Silueſt. verbo ſimonia n.3. Maior.de irregularitate lib.5.cap.43.n.5.*

Limita hoc, ſi aduerſarius impediret vim inferendo vel procurando pro indigno, quia tunc licet præſentatus careat poſſeſſione, poteſt aliquid ſoluere dicto Aduerſario abſque labe ſimoniæ, *Nauarr. in manuali cap.23.n.102. Michael de Palaz. de contractibus lib. 2. cap. 9. pag.146.*

Secundo tequiritur, vt is, qui dat pecuniã ad redimiendam vexationem ſit certus ſe habere ius in beneficio, & aduerſarius nullum habere *gl. in cap. dilectus il 1. de ſimonia Abb. dict. c. cum pridem n.7. de pactis Silueſter in ſumma in verbo renuntiatio nu. 6.& Nauarrus citato loco.*

SVMMARIVM.

1 *Vicarius in Eccleſia patronata abſq; patroni conſenſu conſtitui non poteſt.*
2 *Fundatores in fundatione ius acquirunt.*
3 *Vicarius perpetuus poſt mortem conſtituentis non durat.*
4 *Vicarius eſt amouibilis ab Epiſcopi libitum.*

Vicarius in Eccleſiæ patronata an ſine patrono conſtituatur.

RESOLVT. CCIV.

1 DE hoc articulo Romæ Conſultus in facti contingentia dixi deputationem fuiſſe nullam, quia in Eccleſia patronata non conſtituitur rector perpetuus ſine patrono *cap. decernimus 16.q.7.c. ſi quis epiſcoporum ead. cauſ. quæſtio.5. Innoc. in c. ad hæc de offic. Vicar. & illic gloſ. in ver. Epiſcopi, Card. in Clement. 1. n.13. de offic. Vicar. & Vualdus n. 57.* quem adducit *Cucch. in ſui Inſtit. de Vicar. in diuin. num. 30.2. lib.* probat *Lambertin. in ar. 7.5.q. princ. 3.*
2 *lib. 48. de iurepatron.* Fundatores enim Eccleſiarum, ex qua fundatione ſibi ius acquirunt *c. quicumque il 2. 16. q.7.* debent præſentare Rectores ordinario, nec poteſt ille aliud ordinare, alias ordinatio eſt irrita, vt in ſuprafcriptis iuribus, ergo conſtitutio d. Vicarii, quæ præſumitur perpetua, quando ſimpliciter, & ſine præfixione temporis conſtituitur ad *tex. in l. Falſo C. de diuer. reſcrip. eſt nullo,* quod probant iura allegata, & ſequitur *Lambertin. de iurepat. in 3. lib. art. 7.5.q. princ.* Nec obſtat *c. cum ex eo de elect. in 6.* quia ibi loquitur de Vicario temporali conſtituto in beneficio abſentis cauſa ſtudij; Quinimo *textus* ille probat cõſenſum patroni requiri in his, quæ ſpectant ad Eccleſiæ patronatẽ regimen, dũ vult quod Epiſcopus, & eorum ſuperiores cũ his, qui Eccleſias habent ſubiectas, poſſit diſpenſare ad ſeptennium, quod in ſiſtentes literarum ſtudio promoueri non teneantur, & quod prouideant per bonos, & ſufficientes Vicarios curam animarum exerceri.

Gloſa tamen *in c. ad hæc in verb. Epiſcopi, de offic. Vic.* tenet conſenſum patroni non requiri in Conſtitutione Vicarij perpetui, & reddit rationem; quia patronus habet tantum præſentare, cum Eccleſia vacat, & in caſu noſtro non dicitur Eccleſia vacare ex dicta conſtitutione, & ex *Panor. in cit. cap. ad hæc* poſt *Gloſ. in cap. poſtulaſti, de iurepatron.* dicit *Grillen. in*
3 *conſ. 4.* prouiſionem Vicarij etiam perpetui non durare poſt mortem perſonæ conſtituẽtis, quin patronus poſſit alium præſentare; quod prouiſio valeat viuente ipſo Rectore ſeu ordinario etiam ſine conſenſu patroni, *Lambert. de iurepat. in 7. art. 5. prin. q.3. lib. & Bert. de Epiſc. p.7. lib.4. nu.14.* cum ibi per eum allegatis probat, quod Vicarius eſt amouibi-
4 lis ad libitum Epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus (pluribus præſentatis à patrono) dignorem inſtituere tenetur, & quare n. ſeq.*
2 *Epiſcopus omittendo dignorem, dignum inſtituẽs, mortaliter peccat, & tenetur ad reſtitutionẽ ſi beneficium debetur ex aliqua lege.*
4 *Dignor prætermiſſus appellare poteſt, & quis dicatur dignior n. ſeq.*

Qui faciendum per Epiſcopum vbi plures perſonæ præſentantur à patrono.

RESOLVT. CCV.

CIrca præſentem articulum de quo pluries ſemper reſpondendo dixi, quod quando plures ſunt præſentati ab vno patrono, vel æquali patronorum ſuffragio tũc Epiſcopus tenetur dignorem inſtituere *c. tertio de*
1 *iurepat. & c. ſi forte 63. diſtin. Rocchus in verbo honorificum q. 16. Lambert. in eiuſdem nominis tractatu. p.2.q.2.art.26. Lopez in l. 5. tit.15.p.1. Perez de Lara lib.2.c.2.n.134. Azor. inſtitut. moral.2.p.lib.6.c.22.q.14. Vega in ſumma p.1.cap. 36. caſu 34.* & iuxta hanc opinionem tenuit Rot. in vna Beneuentana parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano.
2 Cuius decl. ratio eſt ne beneficia Eccleſiaſtica indignis conferantur *c. nihil, de ætate, &*

qua-

Digitized by Google

qualit.c.finali eadem tit, vnde Epiſcopus inſti-
tuendo dignum omiſſo digniori peccat mor-
3 taliter *Diuus Thomas* 2.2.*q*.36.*art*.2.*& q*.185.
art.3.*& quodlib*.6. *artic*.9.*& quodlibt*.8.*& art*.
6.10.*Maior in* 4.*ſent.q*.8.*et* 9.*Caietan*.2.2.*q*.62.
art.2.*Archiep.Florẽtin*.2.*p.tit*.1.*c*.20.§.1.*Roc-
chus de iurepatr.verb.honorificum q*.15.*Silueſter
in ſum.verb.electio* 1.*q*.16.latiſſimè *Lambert.de
iurepatr.lib*.3.*art*.10.*q.princ.p*.1.*nu*.5.*fol*.252.
col.4.& faciunt quę notat *Rebuff.in pract.bene-
fic.pag*.39.*n*.62.*ſub rub.requiſita ad collationem
bonam*, & inſignis vir *Dominicus Soto lib*.3.*de
iuſtit.& iure q*.6.*art*.2.*& Couar.reg.peccatum
2.part*.§.7.*nu*.4.*de reg.iuris lib*.6.nouiſſime id
nunc probant.

Quamuis non teneatur ad reſtitutionem
præterquam ſi beneficium deberetur dignio-
ri ex aliquo ſtatuto vel lege reperto in con-
curſu, tunc enim ſi minus digno cõferat, pec-
cat, & tenetur ad reſtitutionem; vt fuiſſe deci-
sũ teſtatur *Gratia.in dec. Rot.Marchia* 97. poſt.
Nauarr.in manuali c.17.*n*.74.

4 Immò ſunt, qui tenent, quod dignior præ-
termiſſus poterit appellare, vt ſunt *Panorm.
in c.cum autem nu*.5. *de iurepat*. *Lamb.dict.art*.
26.*& dicto ar*.2. *Decius conſ*.129.*Azor*.2.*p.lib*.
6.*c*.22.*q*.14.*Garſia de benef.p*.7.*cap*.4.*Gratian.
deciſ*. 97. & tenuit Rot. Roman. in vna ſala-
mantina Cappallanię corã Mantica, & extat
Bulla Pij V.incip. *in conferendis*, *verſ. vt autem
non ſolum dignis*, *&c*. quicquid in contrarium
voluerunt *Couar.in reg.peccatũ p*.2. §. 7.*Didac.
Perez l*.2.*tit*.6.*lib*.1.*ordinament*. *Gutteirez cano-
nicarum q.lib*.2.*c*.11.*nu*.23. quamus gratifica-
tione Epiſcopi, quando ſunt ęque digni, non
detur appellatio ſecundum *Decium in conſ*.
129.*n*.1.*Fuſcum de viſit.lib*.2.*c*.10.*n*.3.& Rota
in vna Hiſpalen. beneficij coram Brauo, &
ita etiam voluit *Alexander Raudenſii dec*. 35.
& 36.

5 Illud tamen hic non eſt prętermittendũ,
quis dicatur dignior, & reſpondetur, quod in
hac materia non ſimpliciter dicitur ille, qui
doctior ſit vel ſanctior; ſed is qui iuxta mu-
nus, & rem cui præficiendus eſt, aptior eius
miniſterio apparet, *Perez lib*.1.*tit*.6. *Greg.Lo-
pez in l*.5.*verb.digno tit*.15.*p*.1. & pluries te-
nuit Rot. Rom. præſertim in vna Ciuitatis
Caſtelli 16.Iunij 1589. corã Orano, & iterũ
in vna Beneuentana parochialis 13. Iunij
1590.coram eodem teſte *Farin.dec*.655.*& in
decis*. 677. & relationi examinatorum de ha-
bilitate examinari ſtandum eſſe, refert idem
fuiſſe deciſum *in dec*.672.

Notabilia quædam in materia iuriſpatronatus

PRimo iuſpatronatus eſt quodam ius ho-
norificum onerosum, & vtile alicui com-
petens in Eccleſia, pro eo, quod de Dięceſani
conſenſu Eccleſiam conſtruxit, fundauit, vel
dotauit ipſe, vel is, à quo cauſam habuit *Mar-
ch.de Mant. Singular*.5.

Iuſpatronatus tres ſunt termini; præſenta-
tio, admiſſio, & inſtitutio, de quibus *Gaſpar
Gab.Milleloq*.150.

Quod patronus habeat ius præſentandi, &
patronatus ius ſit ſpecialiter, & exorbitans,
& de gratia indultum laico, in quo nullum
ius cadit ſpirituale, ſcribit *Aegid. Bellam.con-
cluſio* 751.

Cappellaniæ fundatæ per laicos in fundis
propriis ſine cõſenſu Dięceſani non ſunt be-
neficia Eccleſiaſtica, & tunc hæredes funda-
toris poſſunt ſine authoritate ſuperioris cõ-
ferre dictas Cappellanias cuilibet *Guid. Pap.
q*.341.

Collatio non confertur patrono per exe-
cutorem *Aegid.concluſion*.212.

Patroni laici poſſunt conferre beneficia
Eccleſiæ Collegiaræ, & præſentare vide *Boer.
in deciſ*. 32. imò mulier ex priuilegio Roma-
norum Pontificium poteſt beneficia confer-
re, idem *Boer. d.deciſ*.32.*n*.10.*Caſſad.dec*.1.*tit.
de iurepatronatus*.

Beneficia ſpectantia ad collationem laici,
quando Epiſcopo nõ acquirantur vide *Aegi-
dian.concluſ*.107.

Præſentaudi, qui habent poteſtatem non
ſemper habet facultatem inſtituendi, *Bellam.
concluſion*.701.

Patronus infra tempus iuris ad parochia-
lem Eccleſiam præſentans religioſum regu-
larem iuri non ſatisfacit; nec exſatur per hoc
à negligentia, minus hoc caſu deuolutio im-
peditur *Aegid. concluſ*.750.

Iuſpatronatus eſt indiuiſibile tamen venit
acceſſorie ad Caſtrũ, alteri fratrum aſſigna-
tum *Marc*, *q*.145.*par*.1.

Pactum inter patronum, & pręſentatum,
vt debeat reſignare, ſeu renuntiare beneficiũ
tertio eſt ſimonia; ſed tunc an poſſit diſpen-
ſari ſuper tali crimine vid.*Marc.q*. 473.*n*.5.*&
12.par*.1.

Patronus per procuratorem, & per literas
poteſt pręſentare, & pręſentatus ad ordina-
rium accedere (vt ab ipſo examinetur, & in-
ſtituatur) tenetur, & facta præſentatio ſine
mandato à quibuſdam perſonis nomine pa-
troni poteſt ratificari infra tempus ad pręſẽ-
tandum conceſſu *Marc.quaſt*.479.*par*.1.

Pręſentatio patroni clerici habet vim ele-
ctionis, & patroni conſenſus ex poſt facto ſu-
perueniens ſufficit *DD.de Rota deciſ*. 1.*tit.de
inſtitutio.in antiq.alias* 527. vide *Puteum deciſ*.
181.*lib*. 3.

Nepos admittitur cum patruo ad iuſpatro-
natus, vide eundem *Marc*. *q*.1133. *part*.1.Eli-
gere

gere,& præſentare habens facultatem, poteſt eligere, & præſentare eius patrem filium nepotem idoneum,& capacem alias ſecus *Boer. d.dec.11.*

. Patronus ſemel poteſt eligere, aut nominare tantum,*Gom. Leo deciſ.11.n.4.in deciſ.diuerſorum.*

Patroni non debent præſentare aliquos, niſi diſcreti ſint, & honeſtæ famæ *cap. in Lateranenſi ext.de præbendis,& dignitat.*

Patronus ex fundatione Eccleſiæ cõſequitur tria, nempe ius præſentandi, onus defendendi, & vergit ad inopiam ſibi ſubuenitur *Abbas quæſt.3.n.13.& cap.quicunque 16.q.7.*

Rex Franciæ an habeat iuſpatronatus cõferendi dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica vide *Boer.deciſ.32.*

Voluntas Epiſcopi præfertur volũtati patroni,quoad vtilitatem Eccleſiæ *Bellam. concluſio.177.n.5.*

Patronus donans Eccleſiam, an cenſeatur donare ius, quod in ea habet, vide eundem *Bellam.concluſ.705.*

An Papa cenſeatur motu proprio diſpenſare ſuper iure patronatus,vide eundem *Bellam.concluſ.752.*

. Iuſpatronatus Communitatis non probatur per teſtes Cõmunitatis *Veral. dec. 134. par.2.*

Papa ſtatuto fundationis derogare nunquam intelligitur, etiam ſi clauſula motus proprijs apponatur *Marcus q.493. num. 10. par.1.*

Præſentans nulliter, non priuatur facultate præſentandi,ſed poteſt iterum præſentare, *Crauetta conſ.63.n.fin.*

Diſpoſitio *legis ſi vnquam,C. de reuocat.donat.* an habet locum in iurepatronatus *Dec. conſ. 675.* Iuſpatronatus in Eccleſia conuentuali habere non eſt licitum, niſi oſtendatur priuilegium Apoſtolicum *Puteus dec.366.lib.2.n.6.*vel conſtet de licentia epiſcopi conceſſa tempore fundationis Eccleſiæ idem *dec. 379.lib.2.*

Priuilegium præſentandi quando per non vſum amittatur vide *Puteum in pracit. deciſ. 379.& Vera.130.par.2.*

Patronus eſt iuriſdictionis illius Epiſcopi ſub cuius iuriſdictione, beneficium eſt ſituatum *Vera.dec.178.par.1.*

Epiſcopi conceſſio,quod beneficium ſit de iurepatronatus,non nocet Eccleſię,& ſucceſſori *idem deciſ.128.par.2.*

Iuſpatronus non cadit in regula Cancellarię,& priuilegio beneficiorum reſeruatorũ, vide *Corgn.dec.17.de contract.par.2.*

Eccleſia iuriſpatronatus laicorũ non eſt ſubiecta examinationi per concurſum, nec Reg.Cãcellariæ,de beneficijs reſeruatis *Borg. d.dec.17.n. 18.& ſequenti.*

Compatroni ex cauſa poſſunt reuocare alienationes, & permutationes bonorum factas à Cappellanis ſine eorum interuentu, & ſine legitima cauſa; ſecus ſi cauſa legitima adſit *Borgn.d.dec.17.n.33.& 64.*

An ordinarius poſſit deſtituere beneficiatum in Eccleſia patronata *Grillenzon conſ.7.*

Patronus excõmunicatus non poteſt præſentare *Rot.dec.2.de iurepatronatus.*

An extrauagans execrabilis habeat locum in patrono laico quod pœnas *Rot. deciſ.3.eodem tit.in antiq.*

Iuriſpatronatus expreſſio non eſt neceſſaria in venditione territorii,*Rota dec.4.*

Iuſpatronatus acquiritur eo ipſo,quod beneficium conſtituitur cum authoritate Epiſcopi *Rota deciſ.5.*

Præſentatus à pupillo maiore infãte præfertur præſentato à Tutore *Rot.dec.6.*

Præſentatus à donatario præfertur præſẽtato à patrono *Rot.dec.17.*

Patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto *Rota dec.9.*

Epiſcopus, quando præſentatum idoneũ inſtituere differt, quomodo ipſi præſentato prouidendum ſit vide *Franc. Marc. dec. 491. par.1.*

Finis Praxis Iuriſpatronatus.

Praxis Matrimonialis.

SVMMARIVM.

1 *Sponſi ſunt à Iudice monendi iuſta exiſtente cauſa non contrahendi matrimonium.*

2 *Cauſa iuſta, vel non, matrimonium non contrahẽdi iudicis arbitrio remittitur.*

3 *Eccleſia non debet eſſe facilis ad finalem compulſionem.*

4 *Cauſa iuſta, ac legitima non contrahendi enumerantur.*

Quid faciendum per iudicem ſubſiſtente iuſta, ac legitima cauſa non contrahendi matrimonium.

RESOLVT. CCVI.

1 RESpondeo,pro huius quæſtionis dilucidatione, tres eſſe diſtinguẽdas concluſiones, prima ſit concluſio legitima ſubſiſtente cauſa iudicẽ tan-

tantummodo monere debere ſponſos, & ſic
nullo modo illos coarctare ad contrahendũ
DD. communiter in *citato c. ex literis, de ſponſalibus, Abb. in c. requiſiuit nu. 4. huius titul. Alexander conſ. 212. nu. 5. vol. 5. Gabriel conſ. 159. & in conſ. 186. nu. 2. vol. 2. Nauarrus in manuali cap. 22. nu. 27. & 72. Ledeſma quæſt. 43. art. 1. verſ. 3. concluſ. Triuiſanus de priuilegijs ſponſaliorum priuilegio 3. n. 3. & priuil. 7. nu. 3.* & iuxta
hanc opinionem, fuit decisum in Rota. Rom.
vt apparet *in deciſ. 497. part. 1. diuerſ. Franc. Marcus dec. 521. nu. 2. par. 1. & in deciſio 520. par. 3. Rot. Maceraten. & in dec. 2. lib. 1. Lanphrãcus dec. 61.*

Secunda ſit concluſio ad iudicandum, an
ſit iuſta, vel iniuſta cauſa non contrahendi remittitur arbitrio iudicis *Abb. in citato c. requi-*
2 *ſiuit, nu. 4.* quem refert, & ſequitur *Menoc. de arb. iud. lib. 2. Cent. 5. caſu 455. nu. 2. Alex. conſ. 212. n. 5. vol. 2. Gab. in d. conſ. 159. n. 3. & conſ. 186. nu. 6. Henriq. in ſumma Theologiæ moralis lib. 11. de matr. cap. 14. §. 7. circa finem, Rota Roman. in d. dec. 497. n. 2.* tum quia Eccleſia
debet eſſe difficilis ad finalem compulſionẽ,
3 præſertim quando dignoſcitur pertinacia
Abb. in d. cap. requiſiuit nu. 5. in fin. Io. Bapt. Ferr. conſ. 171. n. 6. cum ſequenti, & Gabriel in d. conſ. 186. n. 3. & 5. & 11.

Tertia ſit concluſio inter cauſas iuſtas ac
legitimas non contrahendi, eſt magna diſpa-
4 ritas inter ſpõſos, puta ſi vnus erat ditiſſimus,
alter vero pauper, *Pariſ conſ. 58. nu. 37. vol. 4. Cacheranus cõſ. 23.* itẽ nobilis, alter vero ignobilis, vt fuiſſe decisum in Rota Roman. teſtatur *Ceſar. de Graſſis in dec. 1. de ſponſalibus.*

Secunda cauſa eſt capitale odium ortum
inter prædictos, *Gabr. d. conſ. 186. n. 8. c. requiſiuit* vbi *Abb. n. 4. de ſpõſalibus Menoch. de arbitrar. iudicum lib. 2. Cent. 5. caſu 455. nu. 3. cum ſequenti, Tadeus Piſanus in rubr. quot modis ſponſalia diſſoluantur n. 9. Triuiſanus de priuileg. ſponſaliorum priuilegio 7.* & iſtud procedit etiam ſi
odium eſſet cauſatum culpa ipſius ſponſi *Romanus conſ. 190. nu. 5. Rota Maceraten. deciſ. 2. Ledeſma de Sacramento matrimonij artic. 1. verſ. 5. concluſ.* & fuit in Rota reſolutũ in vna Abulen. Matrimonij 28. Maij 1593. coram Blanchetto, & iterum in vna Valentina matrimonij 16. Ianuarij. 1579. coram Clemente VIII.
& iterum in vna Hiſpalen. 8. Februarij 1580.
coram de Rubeis, quibus addo *dec. Seraphin. 1112.*

Tertia cauſa eſt timor exhæredationis, puta ſi parentes exhęredare velint, nam pluries
hæc cauſa fuit à Rota Romana approbata, &
viſa releuans ad recuſationem implementi
ſpõſalium pręſertim in vna tullen. matrimonij 1596. coram Penia, & iterum in vna toletana matrimonij 27. Ianuarij 1595. & in vna
Romana matrimonij 15. Februarij corã Orano, quod procedit etiam ſi pręfata ſponſalia
eſſent iurata ſecundum *Ruinum conſ. 201. n. 5. vol. 1. DD.* communiter in *citato c. requiſiuit. Silueſter,* & reliqui ſummiſtę *in verbo ſponſalia, n. 10.* & fuit dictum in citata valentina matrimonij; & his omnibus addo *Seraph.* optimè
loquentem *in dec. 1258. n. 1. & 2.*

Quarta cauſa eſt ſuſpitio morbi gallici, argumento *textus in cap. literas, de coniugio leproſorum Maiolus de irregularitate lib. 2. cap. 19.* facit *tex. in c. quemadmodum §. quid ſi poſt, de iureiurando,* & fuit in Rota reſolutum in vna
Toletana matrimonij 27. Iunii 1595. coram
Illuſtriſſimo *Seraphino, vt in prealleg. dec. 1112. n. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ ſeparationis matrimonij nouem enumerantur.*
2 *Adulterium eſt capitale delictum.*

De cauſis ſeparationis matrimonij.

RESOLVT. CCVII

1 EST hic notandum nonnullas reperiri cauſas, ex quibus licitè peti poterit matrimonij ſeparatio, pręſertim in eo qui ſit ecticus vulgo phiſicus, aut cui alitus fetet intolerabiliter, *Borgn. dec. 18. n. 26. p. 2.* item propter morbum gallicum *Bertazolus conſ. 228. Natta conſ. 24. vol. 1.* & alij per me commemorati *in dec. 65. Curiæ Archiep. nu. 5. p. 2.* & ibidẽ
atteſtatus ſum contrarium obſeruari in praxi, nec non iudicatum fuiſſe ob talem morbũ
minimè concedendum eſſe thori ſeparationem, & ita exequutum item ob furorem incomportabilem, & adeo vehementem, vt periculum ſit habitare cum coniuge furioſo, *Couarr. in 4. decretal. par. 2. c. 7. §. 5. n. 3.* optime *de Franchis dec. 312. n. 7.* vbi in fine teſtatur matrimonium de quo ibi agebatur ob huiuſmodi cauſam fuiſſe per ſententiam iudicis Eccleſiaſtici ſeparatum quoad thorum, item ob
crimen nefandum *c. omnes cauſationes 33. q. 2.*
item ob maleficium impediẽs copula coniugalem propter ſortilegia poſt factas orationes, confeſſiones, ac alia ſpiritualia pręſidia,
vt tollatur in tenſa debilitas genitalis, ac remoueantur faſcinationes, & incantationes
c. ſi per ſortiarias 32. q. 1. immò ſi maleficium
ſit perpetuum, & ab initio fuit decepta Eccleſia ſit totalis ſeparatio inditio ipſius Eccleſię *Frãciſcus Marc. dec. 177. n. 14. par. 2. Cappell. Tholoſ. dec. 380. c. 1. cum ſequentibus de frigidis, et maleficiatis, c. porro de diuortijs* latiſſime
Theſauſori Eccleſiæ p. 2. c. 6. num. 105. cum ſeq.

Borg.

Digitized by Google

Berg.dec.18.p.2.Rot. Maceraten. dec. 35. lib.1. Item ſi vir accuſat vxorem de adulterio,& nõ probat, ſit thori ſeparatio ad inſtantiam mulieri,ita vt nec ſub fideiuſſione veniat reſtituenda, quia adulterij delictum eſt capitale *l. Cracchus C. ad lege Iuliam de adult.* & ita fuiſſe deciſum teſtatur *Triuſ.dec.61.p.1.*item ſi ma-
2 ritus vitæ vxoris fuerit inſidiatus *Abb.in dict. c.litteras,& c.ſecundo,de diuortys, Præpoſitus in c.quæ ſit in 2. notab. de diuort.Summa Antonin. de diuortys §. 1.& Silueſter §. 6.*vbi reprobãtes *gl.in c. 2. de diuort.*dicunt non teneri coniugẽ cohabitare cum viro vbi eſt periculũ corporis ſui; maxime ſi veniet vxor via exceptionis *gl.in d.c.litteras Abb.& Præpoſitus in d. c. 2.de diuor.* & hoc ſi aliter prouideri nõ poſſit,*Abb. in c. quẽadmodum in fine, de iureiuran.* item ob viri adulteriũ *c.ſignificaſti e.ex litteris e. gaudemus, de diuortys, Abb.in c.fi.n.3.de adul.*vbi allegat *totom titulum 32.q.6.Pariſ.conſ.54.n.42. col.4.Diuus Anton.in ſumma par.3.c.5.*vbi etiã dicit, quod ſi adulteria viri forent notoria vxor valeret propria authoritate, & abſque iudicio Eccleſiæ à viro diuertere,*Couarr.de ſponſ.par.2.c.7.§.5.nu.8.Theſaur.dec.130.n.4. Canale.dec.18.n.2.p.2.& in dec.21.nu.7.& 26. p.4.Seraph.dec. 226. & Maceraten. cit. dec.35. lib.* 1. & ad materiam reſolutionis vide *prax. Archiep.cap.27.n.12.& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium ob nefandum vitium ſeparatur.*

2 *Dictum ſodomitati facit indicium.*

3 *Virgini creditur aſſerenti ſe ab aliquo cognitam, & prægnantem.*

4 *Conqueſtus ſolus mulieris de vitio nefando non eſt ad matrimonium ſeparandum ſufficiens, & quare.*

An ſolus conqueſtus mulieris de vitio nefando ſit ſufficiens ad ſeparandum matrimonium.

RESOLVT. CCVIII.

1 NOn dubitabatur in Cur.Archieh.Neap. ſeparationem matrimonii fieri poſſe ob nefandum crimen per *tex. in c. adulterij, c. flagitia 32.q.7.Abb.in c.maritis,de adult.*& hęc eſt communis opinio ſecundum *Lambert.de iure patron.lib.1.& par.2.quæſt.9. artic.19.Couar.in 4.decretalium p.2.c.7.§.5. n.6.Clarus in §.ſodomia verſ. præponitur,* facit *tex.in cap.omnes cauſationes 32.q. 7.Dec.in l.ſi quæ mulier nu. 8.C.de ſecund. nup.* & iuxta hanc opinionẽ variis in tribunalibus fuiſſe deciſum teſtatur *Lanfran.dec.71.*prout in Curia Epiſcopali Papiæ teſtatur *M.Antoninus dec.46.n.8. lib. 3.in Curia Fiuizanen.Canale.dec.18.nu.26.par. 2.*ac tandem in Rota Delfinatus refert *Franciſcus Marcus dec.739.par.2.*

Dubitatum tamen fuit an cõqueſtus mulieris ſolummodo aſſerentis ſe fuiſſe tentatã ab eius viro crimine nefando ſit ſufficiens ad ſeparandum matrimonium,& videbatur prima facie,quod ſic ex pluribus.

Tum primo, quia præfata ſeparatio venit concedenda vxori,etiam ſi fuiſſet tantum tẽtata ad dictum crimen,vt late per *Menoch.in conſ.286.n.14.Alban.conſ.70.n.4. Monal. conſ. 62.nu.10.*& infra *vol.2.Salzed. ad Diaz. c. 88. Rot.Macer. d.dec.46.*

2 Tum etiam, quia in hoc crimine dictum ſodomitati facit aliqualem iudicium, & probationem,*Peguera in dec.86.Gaſp.Theſaur.in dec.25.part.2.idem Peg.in dec. 85.Viuius in dec. 259.Canale.dec. 13.lib.3.*latè ego ipſe *in collectanea* 525.quãto igitur magis in muliere hoc aſſerente.

3 Tum tertio, quia creditur Virgini dicenti ſe ab aliquo cognitam, & ex eo prægnantem eſſe,*Boer.deciſ.299.& in dec. 319. Ant. Faber. deciſ.18.C.de probat.Papon.Arreſto 13. lib. 22. Toming. dec.77.* igitur,& mulieri credendum eſt aſſerentis ſe ab eius viro fuiſſe tentatam.

Tùm tandem,quia pro hac eadem opinione extat doctrina Innocentii propriis terminis *in cap. 1. de adult.* quem refert, & ſequitur *Graff.conſ.1.eodem tit.* vbi quãdo maritus pluries voluit trahere vxorem ad vitium ſodomiticũ, debet Iudex ex ſola querela expoſita vxorem ſequeſtrare in domo alicuius honeſtę perſonæ ad finem ne tale delictum fiat.

4 Cæterum præfatis minime obſtantibus contrarium fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali mota ex ratione *textus in l.nullus, ff.de teſt.& l.omnibus C.eodem,*vbi nemo eſt idoneus teſtis in proprio facto, quare hæc mulier, vt in proprio facto deponens eſt repellenda, *Rota Bononienſ. in dec. 71. Farin. in deciſ. 178. Rotæ Romanæ,Grammat.dec.28.nu.12. Marta dec.Piſana* 138.ac etiam, ne vxoribus occaſio viros accuſandi detur, quia facilis eſſet ſeparandi matrimonii modus.

Non obſtat contraria,quia locum habent, quandò vltra aſſertionem innoteſcit aliquod inditium, per quod iudex poterit moueri ad ita iudicandum ſecundum *Plot. in conſ. 143. par.1.*

SVMMARIVM.

1 *Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam, non poteſt ad thori ſeparationem agere ſi vir adulterium confiteatur, & quare n. ſeq.*

2 *Adulterium commiſſum eſt legitima ſeparãdi matrimonium cauſa.*

3 Mu-

3 *Mulier inquiſita de furto ſi adulterium confiteatur, ex hac confeſſione condemnari non poteſt.*

4 *Reus eſt priuilegiatus, data probationis paritate inter ipſum, & actorem.*

Exorta controuerſia ſuper impotentia, ſi maritus adulterium confiteatur: an ex tali confeſſione ad ſeparationem thori agere poſſit.

RESOLVT. CCIX.

PRæſentis quæſtionis reſponſio fuit negatiua, ex eo præſertim, quod huiuſmodi confeſſio fuit emanata incidenter, & proinde non ſolet haberi in conſideratione argumento textus in cap. 1. de exceptionibus, & iuxta hanc opinionem fuit deciſum in Rota Romana in vna Paduana matrimonij 6. Martij 1595. coram Ludouiſio, quam placuit hic ad verbum inſerere.

1 Hyppolita agebat ſuper nullitate matrimonij cõtracti cum Marco, ex defectu impotentiæ, & cum poſitionibus ad illam probandam datis Marc. negaret, & redderet rationẽ, *che ſono quattro ò cinque giorni, che io hò conoſciuto carnalmente delle dõne*, Hyppolita receſſit à priori indirio, & cepit inſtare pro ſeparatione thori propter commiſſum adulterium, ex d. cõfeſſione reſultãs. Vnde dubitaui, an eſſet illi locus, & Domini renuerunt partem negatiuam, nam licet adulterium per alterũ
2 ex coniugibus commiſſum ſit legitima cauſa ſeparationis contra illũ, qui commiſit *c. intelleximus, de adult. c. ſignificaſti, c. gaudemus, de diuort. c. ex parte, de ſponſ. Con. in 4. 2. par. c. 7. §. 5. n. 8. verſ. 5. huic diuortio*, & benè probatur per confeſſionem adulterij *d. c. intelleximus* vbi *Abb. n. 3. & 4. gloſ. mag.* poſt *med. verſ. niſi in c. 1. 32. q. 1. Con. d. §. 5. nu. 12. Natt. conſ. 24. in prin.* tamen confeſſio de qua quæritur, ex multis non probatur;

Primo, quia Iudex contra formam expreſſam cap. ex litteris, de diuort. proceſſit, nam in primis admiſit poſitionem tertiam cõceptam hoc modo, quod d. Marcus ante contractum matrimonium ſæpe tentauit cognoſcere fœminas carnaliter, & propter impotentiã non poterit, cui Marcus non tenebatur reſpondere, nam ſi illam fateretur, detegebat turpitudinem ſuam, *Laufranch. in c. quoniã contra, de probat. §. de reſponſionibus n. 191. Bald. in l. 2. §. quod obſeruari nu. 21. & 23. de iuram. cal. Caputaquen. dec. 327. n. 3. & 4. part. 2.* & cũ bene reſpondiſſet Marcus, ſe non credere, caſtigauit illam, vt magis præcisè reſponderet, vnde inſtat ſuſpicio, quod d. confeſſio fuerit facta ad effectum de defendendi, & excuſandi à ſuggeſtione, & impoſitione impotentiæ, ex quo capite ſolum prætendebatur diſſolutio matrimonij, qua ſuſpitione ſtante, d. confeſſio non probat, vt notant omnes, *in cap. atteſtationes, de deſponſat. impub. & in cap. ſuper eo, de cõſang. & affin. & eſt deciſum Put. 118. n. 13. & 14. lib. 2.*

Secundo dicta confeſſio fuit facta acceſſorie, & incidenter ad alium effectum, & de re non deducta in illo iudicio, quo caſu nõ præiudicat ad alium effectum, *Dec. conſ. 310. nu. 4. Afflict. dec. 176.* quædam mulier, vbi habetur,
3 quod mulier inquiſita de furto ſi confiteatur adulterium, non poteſt condemnari ex tali confeſſione, quod maximè procedit in hoc caſu, ex ſupra deductis ob periculum animæ, & fauore matrimonij ad tradita per *Abb. in c. ex litteris, num. 9. & ibi Henriq. num. 6. de diuort.*

Accedat, quod cum d. confeſſio contradicat confeſſioni ipſius Hyppolitæ reſultanti ex ipſa poſitione impotentię ad nor. per *Ioan. Andream, & Canon. in cap. fin. de iureiurando in*
4 *6.* non poteſt probari adulterium, tum quia data paritate probationis Actoris, & rei, pro reo ſit præſumendum ex vulg. iur. tum etiam, quia Hyppolita non poteſt vti hac confeſsione, antequam reuocet ſuam poſitionem, quã reuocare nõ poteſt niſi docto de errore, *Bart. in l. poſt leg. n. 13. de his quibus, vt indign. cũ alijs alleg.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus triennij datum ad cognoſcendum de impotentia ſecundum vnam ſententiam currit tã ante, quam poſt iudicis pœnitentiam iniunctam.*

2 *Tempus triennij ſecundum alteram ſententiam incipit poſt pœnitentiam.*

3 *Tempus pro cohabitatione dandum aliquando iudicis remittitur arbitrio.*

Cohabitatio triennalis, quando currere incipiat.

RESOLVT. CCX.

INdubitabilis eſt iuris concluſio impotentem ad copulam non poſſe matimonium contrahere *cap. 1. c. quoad ſedem, c. ex litteris, & c. conſuluit, de frigidis, & maleficiatis*: & ſi cõtraxerit eſſe de iure nullum, *Gomes. Leo dec. 39. diuerſ. Cappella Tholoſ. in dec. 381. Caualc. decis. 18. par. 2. Romanus ſingulari 620. Menoch.* latiſſimè *de arbitrarij iudic. lib. 2. caſu 58.* quare ſi de potentia apparet ſtatim ſeparabitur *cap. 1. eod. titul.* alias cohabitabunt coniuges per triennium *c. laudabilem eod. tit.*

Sed dubitatum fuit à quo tempore currat

prædictũ tempus triennij, in quo dubio duæ ſunt Doctorum ſententiæ.

Prima eſt *Innocentij in cap. fin. eodem titul.* volentis ſufficere, quod per triennium cohabitauerint, ſiue ante, ſiue poſt pœnitentiam iniunctam à Iudice, quam opinionem ſequũtur *Card. nu. 15. Abb. n. 12. Anania n. 6. in dicto*
1 *cap.* & mouentur per verba eiuſdem *textus ibi* intra prædictos octo annos, loquitur enim de illis annis, qui præceſſerunt quærelam nũc expoſitam coram Iudice.

Altera eſt opinio *Hoſtienſis in dicto cap. fin.* quem ſequuntur *Ioannes Andreas nu. 6. Antonius de Butrio n. 10. Ancharan. n. 9. Boic. nu. 4. & Cappella Tholoſ. in deciſ.* 381. dicentes, quod vt cohabitatio triẽnalis dicatur formiter facta, requiritur, quod poſt pœnitẽtiam, per quam remouetur obex peccati, ex præcepto Iudicis inchoetur, cum aliquando propter peccata ſuperueniant ſimilia impedimenta; & iux-
2 ta hanc opinionem conſului, & deciſum, & mouebar ad eam tenendam ob id præſertim, quia ita iudicauit Rota Romana in vna diſſolutionis in matrimonij 5. Maij 1597. coram Orano idem tenuit Rota in vna Calaguritana diuortij 13. Iunij 1584. coram Bubalo, quę deciſio habetur apud *Farinac. in impreſſis poſt 1. vol. ſuorum conſiliorum, & eſt deciſ. 27.*

Eſt tamen notãdum in praxi, quod in plu-
3 ribus caſibus Rota terminum habitationis remiſit arbitrio iudicis, & minorem triennio ſtatuit, vt voluit in vna Taurinen. diſſolutionis matrimonii 16. Martij 1590. coram Illuſtriſs. Platto, quam deciſionem reperies in recollectis, per *Farinacc.* & impreſſis poſt primũ volumen ſuorum conſiliorum & eſt *dec. 75.*

Secundo notandum non facere fidem teſtimonium meretricis aſſerentis, virum poſt amplexum, & oſcula ſecum cubantem fruſtra pluries tentaſſe cum ea coniunctionem carnalem Rota in vna Taurinen. diſſolutionis matrimonij, 30. Octobris 1597. corã Orano, & iterum in *citat. deciſ. 27. n. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, acceſſus, regreſſus, per matrimonium contractum ammittuntur, etiam forma Concilij non ſeruata n. 2.*

3 *Beneficium vacat etiam per matrimonium copula carnali non ſubſequuta.*

An per Matrimonium vacet beneficium.

RESOLVT. CCXI.

IN facti contingentia dixi indubitabilem eſſe iuris concluſionem per matrimoniũ
1 vacare beneficium Eccleſiaſticum *cap. 1. & c. diuerſis fallacijs, de clericis coniugatis* latiſſimè *Maſcardus de probationibus concluſ. 182. Sanchez de matrimonio lib. 7. diſputatione 42. nu. 4. Gonzalez gloſa 15. n. 43. Leſſius de iuſtitia, & iure lib. 2. cap. 34. n. 21.*

Amplia primo vt per matrimonium nondum amittatur beneficium, verum etiam acceſſus, regreſſus; & alia iura beneficium competentia *Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 1. quæſtione 14. Zanalius quæſtio. 47. Salzedus ad Diaz c. 82.*

Amplia ſecundo procedere etiam ſi matrimonium clericos contraheret ſine parocho, aut teſtibus, quia licet ſit nullum ob in-
2 obſeruantiam formę traditæ, per *Concilium Tridentinum ſeſſione 24. c. 1.* nihilominus amitteret ipſo iure beneficium, vt tenuit Rota Romana in vna Lucan. de inſula Sancta 6. Iunij 1585. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quam deciſionem ad literam, refert *Nicol. Garcia in tract. de benefic. tom. 2. par. 11. cap. 8. n. 13. qui auctor n. 14.* cõtrarium verius ſibi videri fatetur, nempe, quod contrahens matrimonium ſine parocho, aut teſtibus, nõ amittat ipſo facto beneficium (licet poſſet priuari ſic contrahens ſciente) arg. *l. ſi quis legatum ff. ad l. Cornel. de falſis*, quod, & caſibus cõprobat, & alios Doctores in propoſito tenẽtes adducit.

3 Amplia tertio, procedere etiam in matrimonio copula non ſequuta *Rota in dec. 1. de ſpõſalibus, in nouis, & ead. Rota in dec. 21. de probationibus in antiquis.*

SVMMARIVM.

1 *Parochi ſchiſmatici, ſuſpenſi, excommunicatique præſentia in matrimonio ſufficit.*

2 *Matrimonium contractum coram parocho, cui ab Epiſcopo fuit interdictum, ne matrimonij aſſiſtat, valet, & quid ſi non eſt ſpecialiter vocatus, ac etiam ſi doloſe fuerit ductus.*

3 *Præſentia parochi intelligentis ſufficit vbi quid in parocho affectatè intelligere nolente.*

4 *Matrimonium illegitimè contrahens tenetur denuò in foro animæ legitimè contrahere.*

De præſentia parochi in matrimonio.

RESOLVT. CCXII.

PRæſentiam parochi in matrimonijs contrahendis eſſe neceſſariam nõ dubitatur
1 ſtante expreſſa diſpoſitione *Sacri Concilij Trident. ſeſſ. 24. de reformatione matrimon. cap. 1.* & propterea hodie ceſſant matrimonia præſũpta in vim *tex. in cap. is qui de ſponſalibus*, vbi ſponſalia de futuro tranſibant in matrimonium per carnis copulam *Triuiſ. dec. 20. part.*

1. &

1.& adeò eſt nullum prædictum matrimonium ſine præſentia parochi, vt contrahentes propria authoritate, ac ſine iudicis ſententia reſilire poterint *Sayr.deciſ.1.de ſponſalibus*, & ſufficere eius præſentiam, etiam ſi eſſet ſchiſmaticus, ſuſpenſus, vel excõmunicatus *Nauar.conſ.9.de ſponſ.Sayr.deciſ.13. eodem Ledeſma de matrimonio quæſt.45.artic. 5.verſ. 3.in dubium*, imò ſi parocho eſſet interdictum ab Ordinario, ne matrimonijs aſſiſteret, & conſequenter abdicata poteſtas authorizandi,
2 nam hoc non obſtante valeret matrimoniũ contractum coram eo ſecundum *Zauallum in tract.de commun.contra commun. quæſt.604. nu.71. Ledeſma de matrimonio citata quæſt. 45. verſ.quo propoſito fundamento, Salzed.ad Diaz. in pract.crimin. cap. 73. verſ. primum dubium*, vbi referunt ita declaraſſe Sacram Congregationem, & valeret etiam ſi parochus non eſſet ſpecialiter ad vocatus, *Nauarr. conſ.20. de ſponſ.Sayr.deciſ.24. eodem, Salzed. cit. loco*, vbi quoquè refert declarationem Sacram congregationis, *Spino in ſpeculo teſtamentorũ gloſ.15.princip.nu.48.& 49.Medina in ſumma cap.16.§.15.Azeued.in l.1.titul.1.n.5.recomp.*
3 *n.39.* ſufficeret pariter ſola parochi præſẽtia adducti doloſè, & renuentis, dummodo probe intelligat, & audiat contrahentium verba proferat, *Ledeſ.& Salzedus locis cit. Segura in director.iudic.Eccleſ.par.2. cap. 15.num.51. Maſcard.de probat.concluſ.9.num. 9.& ſequent. Vega in ſilua lib.6.caſ.114.& 115.*& ità declarauit Sacra Congregatio, quod procedit etiã ſi parochus clauſit aures, & affectate non audiuit nec intellexit ex *Salzed. Ledeſ. & Zeual.cit.loc.*qui quoque referunt declarationẽ Sacra Congregationis.

Item coram parocho compulſo, & per vim etiam grauem adducto, *Segura dicto cap. 15.n.51.Spino in ſpec.teſtament. gloſ.15.nu.48. & 49.Vega citato lib.caſu 116. & Zauallus* vbi *ſupra*, qui refert declarationem Sacra Congregationis, & huiuſmodi præſentia adeo eſt neceſſaria, vt hæc valet in foro interiori conſcientiæ ſecundum *Ledeſ.de matrim. quæſt.45.*
4 *art.5.verſicul.eſt tertium dubium*, bene verum eſt, quod in eodem foro conſcientiæ, qui cõtraxit inualidæ tenetur adimplere promiſſũ, & iterum legitimè contrahete. *Vera Crux in appendic.dub.9.verſ.2.propoſitio*, *Cordub.in ſũma quæſt. 52. in fin.* quicquid dicant *Azeued. loc.cit.& Guttierez canon.quæſt.cap. 16.num.4.* quid vero dicendum de matrimonio in mortis articulo contracto vide *Cucch. lib. 5. inſtitution.titul. 11.num. 87. Spin.& Azeued. cit. loc.*

SVMMARIVM.

1 *Parochus proprius dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij.*
2 *Parochus ruralis an ſit proprius.*
3 *Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendis.*

Proprius parochus quis dicatur.

RESOLVT. CCVIII.

EX *Sacro Tridentino Concilio in c.1.de reformat. matrimon. ſeſſ. 24.* ſtatutum extitit, vt qui aliter, quam præſente parocho, cum duobus, vel tribus teſtibus, matrimonium contrahere auſus fuerit; nullum, & irritum habeatur, quem quidem textum prædicti Sacri Concilij Sacra Congregatio ſuper declaratione illius declarauit debere intelligi de
1 proprio parocho, in cuius parochia contrahentes domicilium habent, adeo, vt ſi matrimonium contrahitur in parochia viri ſufficiat parochus viri, ſi in parochia mulieris, parochus mulieris interſit, & matrimonium perficiat, aſſiſtendo, & verba matrimonij faciendo, vt notat *Nauarr.in manuali ſuo c.25.n. 144.alias n.fin.& in conſ.7.de clandeſt. deſponſat. Ledeſm..de matrimonio q. 45. artic. 5. verſ. tertium dubium pag.195.* ex declaratione Illuſtriſſimorum Cardin.reſoluentes, quod alterius, & cuiuslibet ſufficit præſentia, & cum omnibus tenet *Cauale.deciſ. 12.nu. 21. 2.part. Segura directorio 2.part.c.25.nu.45. & Salzed. d.cap. 73. addit. 2. verſic. decimoquarto, in impreſſione anni* 1594.*& Spin.d.gloſ. 15. num.41.* apud quos etiam inuenietur, vtrum ſit neceſſarium, quod matrimonium celebretur intra propriæ parochię limites in quo articulo vide *Salzed.& Spin.Nauarrum, & Caualcan.vbi ſupra.*

Quare dubitatum fuit in quadam cauſa matrimoniali, quis dicatur proprius parochus ad finem contrahendi matrimonium, & fuit dictum eſſe illum in cuius parochia habitant tempore matrimonij, vt ex declaratione Sacræ Congregationis reſoluit *Vega in ſilua, caſu 225.& Segura dict.c.15.n.50.Zauall. citat.quæſt.604.n.50.*

Non tamen ſufficeret præſentia parochi ruralis illius, qui principale domicilium habebat in ciuitate, alterum tamen in rure vbi
2 ad tempus in anno recreationis, vel colligẽdorum fructuum cauſa accedebat, *Menoch. conſ.398.Nauar.conſ.2.de clandeſt. deſponſ. Sayr.dec.4.de ſponſal.* & pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur *Seraphin. dec.615.*

Rota diuerſorum deciſ.644.& in dec.656.part. 1. prout a ſimili quando quis ſe transfert ad
3 aliam parochiam animo reuertendi ad primam non poteſt cōtrahere coram parocho ſecundæ, *Spin.cit.gl.15.nu.45.Zauallus quæſtio.* 458.*n.30.Caualc.deciſ.12.nu.22.par.2.* ex quibus euidenter apparet falſam eſſe opinionē *Triuiſ.in deciſ.23.par.1.* volentis non poſſe cōtrahi matrimonium in præſentia parochi mulieris, ſi in parochia viri per annum habitauerit vt amaſia in domo eiuſdem amaſij.

S V M M A R I V M.

1 *Cognitio cauſæ matrimonialis ad Epiſcopū tantū ſpectat.*
2 *Nuntius Apoſtolicus cauſarum matrimonialium cognitionem non habet, niſi eſſet legatus à latere.*
3 *Capitulum Sede vacante, vel eius Vicarius Epiſcopo in cauſa delegata non ſuccedit, cum limitat.*

Cauſæ matrimoniales an cognoſcantur per Capitulum vel eius Vicarium Sede vacante.

RESOLVT. CCXIV.

HVic quæſt. dubitationem non mediocrem faciebat *tex. in cap. accedentibus de exceſſ. Prælatorum*, qui confirmatus eſt per *tex.Sacr.Concil.Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 20. verſic. ad hęc cauſa matrimoniales, de reformatione,*
1 quibus in locis diſponitur cognitionem cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem pertinere, quare *Farinacc.in deciſ.Rot.* 100. voluit ob hanc tationem non poſſe Abbatem, qui iura Epiſcopalia non habet de cauſis matrimonialibus cognoſcere, vnde Rot.Romana in vna Montis Realis matrimonij 23. Ianuarij 1487. coram Seraphin.tenuit cognitionem cauſarum matrimonialium non habere Nuntium Apoſtolicum, niſi eſſet legatus à latere, &
2 quod huiuſmodi cognitio ad Epiſcopū tantū ſpectet, videndus eſt optimè *Seraph.in dec.* 765.

Sed quicquid ſit, ego diſtinguendo reſpōdi, quod aut loquimur de ordinaria iuriſdictione, & non videtur dubium, quia *cap. in iuriſdictionalibus ſuccedit Sede vacante in locum Epiſcopi, Rot. per Cantucc.deciſ.1.n.12.in 2.lib.diuerſ.nouiſſ. Ioan. Franc. Pauin. de officio, & poteſtat.cap.Sede vacante quæſt. 10. nu. 8.1. par. princ.* Imo venit appellatione Eccleſiæ *c.cum clerici de verb.ſignificatione cap. antiquos 10.quæſt.1.* quare ſi agatur de cauſa matrim. ex ordinaria iuriſdictione, non videtur dubium quin Vicarius Sede vacante deputatus à capitulo eam cognoſcere valeat, qui in totali iuriſdictione Epiſcopi ſuccedit *gl.in cap.2. ne præl.vic.ſuas,* & cum ea tranſit *Marcb. Anton.Cucch.in ſua inſtitut.canon. lib. 2.titulo 9.de offic.& poteſt.Cap.nu.29.& 30.31.& 32.& illic n.93.* ſecundum allegata dicit, quod generaliter ſuccedit in omnibus, quę in ſpirituali, & temporali iuriſdictione competebāt Epiſcopo, vt idem tradit *d.Pauin. in eodem tract.in 1.q.1.partis.*

De delegata vero magis eſt dubitandum; nam quando eſt commiſſa cauſa Epiſcopo ſeu eius Vicario, in hæc verba, ſcilicet dilecto filio Vicario fratris noſtri Epiſcopi, vide-
3 tur, quod capitulum non ſuccedat in delegatione per ea, quę not. *Lap.alleg.*88.commune *Florentiæ*, & *Pauin.in loco allegato,n.3.* qui tamen ibi *n.4.verſ.verum pro concordantia,* dicit quod cognoſcere poſſit quando ſit neceſſe, & vtile cauſam expediri, vt eſt tunc cum agitur de ſedandis inimicitijs, vel de reſtituenda fama, & ſimilibus, & idem tenet *Cuch.tit.quo ſupra nu.84.& ad tex.* Concilij reſponde prout habetur *in ſumm.bullar.in verb.capituli, Sede vacante quaſt.5.*

S V M M A R I V M.

1 *Puella eſt ſequeſtranda lite pendente.*
2 *Locus honeſtus qualis dicatur.*
3 *Puella de ciuitate in aliam transferri poteſt, quando matrimonium timetur vi eſſe contrahendum.*
4 *Puella non poteſt ſequeſtrari, ſi alter coniugum eſſet in poſſeſſione, & quare.*

Puella quando ſit ſequeſtranda.

RESOLVT. CCXV.

1 REſpondetur lite pendente ſuper matrimonio quando enim agitur illo contrahendo, & eſt ſuſpitio, ne ei inferatur violentia, & conſequenter conſenſus non ſit liber, debet ea ſequeſtrari in aliquo loco tuto, & honeſto ad finem explorandi eius volūtatem, vt probant *text.in c. cum locum, de ſponſ. & in cap.penult.de probat.* inter loca honeſta connumeratur vltra monaſterium domus materna *Cæſar de Graſſ.in deciſ.vnica, de diuortys*, quam limita quando mater inſtaret pro
2 diſſolutione matrimonij, vt fuit in Rot.deciſum in vna Romana matrimonij 29. Aprilis 1579. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & redeundo ad caſum primo loco poſitum eſt animaduertendum, quod Rota Romana in vna Hippotrig.matrimonij 30. Martij 1589. coram Comitulo tenuit puellam, de qua erat

erat dubium ne vi contraheret, eſſe adducē-
5 dam ad Ciuitatem Mediolani extra locum,
& in Ciuitate Mediolani eſſe collocandam
in aliquo monaſterio non ſuſpecto, vt explo-
retur eius voluntas an conſentiat habere ta-
lem in virum.

Secundo notandum in praxi ſequeſtratio-
4 nem mulieris non eſſe faciendam vbi eſſent
duo mariti litigantes, & alter eorum eſſet in
poſſeſſione ſecundum *Io. And. Hoſt. & Innoc. in dicto cap. cum locum, & ibi Anchar. in fin.* & ratio eſt ne incipiatur à ſequeſtro, *l. vnic. C. de ſequeſtro*, quia ſi mulier receſſiſſet, & eſſet per vim traducta nihilominus marito reſtitueretur, *Bald. in cap. fin. n. 8. de probat.* & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Romana teſte *Achille Craſſis in deciſ. vnica, de ſponſ.* & tenuit iterum Rota in vna Neapolitana matrimonij 13. Ianuarij 1549. coram Puteo.

SVMMARIVM.

1 *Conditio ſuſpendit actum, & nihil in eſſe ponit.*
2 *Nouus requiritur conſenſus, ſi ſponſalia fuerunt contracta ſub conditione, ſi ſanctiſſima diſpenſauerit, & quare.*
3 *Summus Pontifex non habet ratum, quod illicite fuerit geſtum, diſpenſando.*
4 *Conſenſus mutuus debet eſſe, & non conditionalis.*

An ſponſalia contracta inter prohibitos de iure contrahere ſub ea conditione, ſi Pontifex dipenſauerit, adueniente diſpenſatione ſit neceſſarius nouus conſenſus.

RESOLVT. CCXVI.

SVpponatur in facto pro huius quæſt. dilucidatione fuiſſe ſponſalia de futuro
contracta inter conſanguineos ſub illa con-
1 ditione, ſi Papa diſpenſauerit, quæſtionis nūc
eſt, an ſequuta diſpenſatione requiratur nouus conſenſus partium, & dubium faciebat pro negatiua ſententia, quia conditio ſuſpēdit actum, *l. ſubſtitutio, ff. de acq. rer. domin.* & nil ponere in eſſe voluit *text. in l. itaq. & l. cum ad præſens, ff. ſi certum petatur.*
2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium iudicaui motus, quia Papa diſpenſans non cenſentur habere ratum, quod prius illicitè geſtum fuerat; ſed ſolummodo
impartiri licentiam contrahendi matrimo-
3 nium; non obſtante impedimento ipſi narrato, ex dictis per *Cardinalem, & Abb. in cap. ſuper eo de condit. appoſ. &* per Couarr. *in 2. part. 4. l. cap. 3. n. 7.* qui loquitur in fortioribus terminis videlicet in ſponſalibus per verba de præſenti contractis, ſequendo opinionem Theologorum, & hanc opinionem ſequuti ſunt Domini de Rota in vna valentina matrimonij 21. Ianuarij 1578. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in vna Taurienſi ſpōſaliū 2. Decembris 1594. coram Gipſio, & in alia Abulenſi.

Et hanc eſſe communem opinionem tenuerunt *Tellus Fernandez in l. 22. Tauri n. 18.* & dixit communem *Loaces in tract. de matrimonio Regis Angliæ dub. 12. in princip.* & vide *Couar. ſupra cap. 3. nu. 7. & 8.* & eſt communis opinio Theologorum ex *Soto in 4. ſententiarum diſtin. 29. quæſt. 2. artic. 1. pag. 328. in fin. Palatius de contractibus lib. 5. cap. 11. pag. 477.* & ſequitur *Nauarr. conſ. 1. de ſponſal.* & dicit etiam communem *Chucalon ad Decium, in l. ea quæ raro, n. 4. ff. de reg. iuris allegando Aret.* hodie verò ex decreto *Sacri Cōcilij Tridentini cap. 1. ſeſſ. 24. de reformatione matrimonij*, matrimonium conttactum inter perſonas prohibitas ſub illa conditione, etiam ſi Rom. Pontifex diſpenſet, & conditio verificetur, neque erit matrimonium de præſenti, neque ſubſtinebitur, tanquam ſponſalia de futuro, & ſic eſt neceſſarium, vt matrimonium poſtea, celebretur ſeruata forma Concilij; quia conſenſus debet eſſe mutuo remoto impedimento, ità Victoria in ſua ſumma ver. ſpōſ. col. 2. quod ſequitur *Guttierez de iuramento confirmatio 1. part. § 1. n. 32. idem in ſuis canonicis quæſt. cap. 22. per totum*, qui latiſſimè, more ſuo, exornat iſtam quæſtionem, & *Couarr. ſuper cap. 3. nu. 7. Mantieco in rubr. de matrimonio, gloſ. 1. n. 65. Stephanus Caeta. in repetitione, cap. ad limina 30. quæſt. 1. in § 4. n. 165. Anton. Scappus de iure non ſcripto lib. 1. cap. 49. Veracrux in ſpeculo coniugat. 3. part. artic. 12. Viuald. in eād. Eccleſiæ titul. de matrimonio ex n. 54. Iulius Clarus receptar. ſententiar. §. inceſtus nu. 8. Sot. ſupra diſtinct. 29. queſt. 2. art. 1. Palaz. de maioricatu 1. par. quæſt. 2. nu. 6. Mocius de contract. tit. de matrim. §. de diu. matr. n. 10. Spin. in ſpecul. teſtamēt. gloſ. 15. n. 66. Didac. Perez.* in *l. 1. titul. 1. lib. 5. ordinam. pag.* 41. quod ſepe cōtingit de facto, & ità practicatur.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium per parochi librum probatur, & n. 6. vbi etiam requiruntur.*
2 *Liber parochi vim habet maiorem, quam liber rationis, qui probat.*
3 *Libris creditur publicis.*
4 *Liber viſitationis plene probat, quoad eius pertinentia, quemadmodum Cronica, & gabellæ.*
5 *Ætas per parochi librum probatur.*
7 *Factum antiquum ſollemniter actum præſumitur.*
8 *Conſuetudo, quod liber pro authentico habeatur, tenet.*

Matrimonium an probetur ex libro parochi.

RESOLVT. CCXVII.

NOn dubitabatur in quadam cauſa ma-
trim. an matrimonium eſſet contra-
ctum iuxta formam, & ſolemnitates Sac.
Conc. ſed tantum, modo matrimonium
non fuiſſe contractum, quare partes produ-
1 xerunt librum parochi, in quo reperiebatur
nota ſupradicti matrimonii, proinde fuit
coram me dubitatum, ſi ſit ſtandum præfato
libro quoad plenam probationem, & dice-
bam, quod ſic, ex pluribus.

2 Tum primo, quia huiuſmodi liber maio-
rem habet vim, quamlibet rationis ex *deciſ.
Viuij* 415. ſed liber rationis probat *Grat.dec.
146.Franciſ. Marcus dec. 60. par.* 1. Cappell.
*Tholoſ.dec.496.Surdus dec.99.Guid. Papa dec.
441.Ludouic.dec.Peruſ.88.Triuiſ.in dec. 16.n.
1.lib.1.Caputaquen. dec. 155.par.2.Farin.dec.
110.igitur,& præſatus liber.*

3 Tum ſecundo, quia creditur libris publi-
cis *Grat.Rot. March. dec. 137. Anna alleg.94.*
& ratio eſt, quia dicuntur fons veritas, & ve-
ri præſumuntur, ſecundum *Magon. dec. 59.
Gaball.Millcloq.* 57. ſed iſte publicus liber di-
citur, inter publicos autem libros connume-
rantur libri viſitationum, nam plenè probāt,
quoad pertinentia Viſitationis item croni-
4 corum *Caputaq.deciſio. 160. par. 2.* item libri
gabellariorum, *Surd.in deciſ.326.*

5 Tum tertio quia ſi ætas probatur per li-
brū parochi vulgo Baptiſmale Eccleſiæ pa-
rochialis, *Verall. dec. 114. lib.1.Viuius deciſ.
184.Polidor.Rip.dec.*247. ergo, & matrimo-
nium, & tradit in ſpecie *Caualcan.deciſ.12.ſub
n.22.verſ.& liber parochi par.2.*

Tandem, quia iuxta hanc opinionem te-
nuit Rot. Rom. in vna colonienſis ſtatu 20.
Februarij 1581. coram Robuſter. quæ ita ſe
habet.

*Dubium erat circumſcripta legitimatione exa-
minis teſtium facta anno 1512. an liber parochi
Sancti Petri Colon. faciat fidem contra D. Corta-
dum in caſu, & ad effectum de quo agitur, & fuit
reſolutum affirmatiuè. Dixerunt enim Domini,
quod cum hic non agatur principaliter de probā-
do matrimonio, ſed incidentes tantum, quod quæ-
libet probatio ſufficit, Gemin.conſ.17.Pariſ.conſ.
57.n.41.lib.4.Put.dec.62.lib.1. quæ elicitur ex
libro parochi, ex quo conſtat de proclamationi-
bus, & matrimoniali copula per illas cifras, vt
teſtes probant ideo ei, eſt ſtandum, cum ſimus in
his, quæ ſpectant ad eius officium cap. cum inhibi-
tio de cland. deſponſat. & per Iaſon in repet. l.
admonendi n.132.ff.de iureiurando. præſertim
cum ſub fideli cuſtodia ſemper fuit ſeruatus per
parochos, faciunt not. in c. ad audientiam vbi Fe-
lin. de præſcrip. latè Oran. de antiquis temp. §.4.
limitatur in prin.*

*Et ad eumdem ſemper recurſum fuit pro veri-
ficatione matrimoniorum; vt per teſtes examina-
tus ſatis probatum, ideò præſumitur dicit Bald.
conſ.400.incip. in libris n.2.lib.5. Conſiderarunt
6 inſuper, quod ſumus in facto antiquo; & vltrà cē-
tum annos; ideò præſumi omnia ſollemniter facta
ad not. in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. & in l. ſi
certis annis C. de pactis Put.dec.17.n.2. die 2. de
reſtit. ſpol. His accedat depoſitio teſtium optimè
probant; quod ex communi obſeruantia, & con-
7 ſuetudine illius loci idē liber de qua agitur, ſem-
per reputatus fuit, & reputatur pro authentico, &
facit plenam fidem, & ad eum publicè recurritur
pro fide copulatorum, quæ conſuetudo valet vt
not. in cap. cum dilectus de fide inſtrument. Abb.
in cap. 1. vbi Decius eodem tit. num. 2. & ex his
dixerunt Domini librum, iunctis teſtibus pro-
bare.*

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contractum abſque præſentia pa-
rochi, & duorum teſtium non habet vim ſpon-
ſaliorum.*
2 *Actus a principio nullus, nullum producit effe-
ctum.*

An matrimonium contractum abſque præſen-
tia parochi, & duorum teſtium habeat
vim ſponſaliorum.

RESOLVT. CCXVIII.

FVit mihi quæſitum in quadam cauſa ma-
trimoniali vertente in Curia Archiepiſ-
copali, an matrimonium de præſenti cōtra-
ctum ſine parocho, & teſtibus, vel ſine paro-
cho ſolum, vel ſine teſtibus habeat vim ſpon-
ſaliorum, ita, vt in foro iudiciali alter con-
trahens poſſit alterum conpellere, vt fidem
adimpleat, & reſpondendo huic quæſtioni
dicebam in ea duas diuerſas Doctorum ſen-
tentias reperiri.

Prima opinio eſt affirmantium prout ſunt
*Segura in directorio iudic. Eccleſ.2. part.cap.15.
Veracrux in appendice ad ſpeculum dub. 9. verſ.
ſecunda propoſit. fol.* 42. & nouiſſimè *Ioannes
Petrus Bimius in conſ.62.n.34.lib.* 1. iſtam par-
tem etiam defendit, & atteſtatur ita decla-
ratum eſſe à Congregat. Cardin. *Enriquez in
ſumma part.2.lib.11.cap.5.§.4.& Vega in ſua
ſilua lib.6.caſ.120.*

Altera opinio eſt negantium, & hac defē-
dunt *Nauarr. in conſ. 1. nu. 2. & 3. de ſponſalibus,
Salzedus c.7. addit. 1. verſic. vnde pariter, Aze-
ued. in l. 1. titul. 1. lib. 5. recop. num. 21. cum pluri-
bus ſequentibus, Spin. in ſpecul. teſtament. gloſ.*

15.

15.*princ.n.49.cum ſequenti*,& iterum *num.* 75. *cum ſeq.Ledeſma de matrimon.quæſt.*45.*artic.*5. *verſ.ſed ad huc eſt maius dubium*; *pag.* 181. vide eum,& *Guttier.de iur.confir.*1.*par.*1.*c.*51.*à nu.* 37. vbi idem reſoluit etiam ſi adſit iuramentum,*Zeuall.in commmun.contra commun.quæſt.* 79.& iuxta hanc opinionem declaraſſe Sac. Congregatio refert *Emanuel Sà in aforiſm. cōfeſſariorum,in verb.matrimonium n.*42.& hanc ſequor ſententiam.

Mouentur præfati ex pluribus,primo quia non interueniente parocho,& teſtibus non videtur ad fuiſſe legitimis conſenſus:quare nulla oritur obligatio neque naturalis, nec ciuilis,nec ita contrahentes tenentur poſtea ſolemniter contrahere iuxta formam Concilij;nam cum actus à principio ſit nullus, nul-
2 lum producit effectum, *l.ſicut de operibus liber. non putauit*, §. *quænis, de bonorum poſſeſſione contra tabulas,l.*4.§.*commēdatum,de re iudicata,c.ad præſentiam,de appellat.Zaſius in l.eum querebatur,n.*3. *de re iudicat.Nauarr. cap. eum contingat,de reſcript. remed.* 3.ſed in caſu propoſito contractus matrimonij eſt nullus propter defectum legitimi conſenſus , qui non cauſatur niſi præſentia parochi , & teſtium interueniat.ergo nullam obligationem producit.

Secundo nam actus geſtus contra legem prohibentem ſubſtantiam actus,eſt nullus,& nullam producit obligationen, *l. non dubium, C.de legibus,l.hac conſultiſſima*, §.*ex imperfecto, C.de teſtamen.cap.ſtatutum,§.ſi.de reſcriptis,lib.* 6.*cap.ſi diligenti,de foro competenti*, ſed in ſuppoſito caſu annullatur ſubſtantia actus matrimonialis,hoc eſt,vt conſenſus non dicatur legitimus , qui eſt ſubſtantia matrimonii ſine præſentia parochi, & teſtium , ergo nullam obligationem producit.

Tertio nam ex contractu legi reſiſtente,vt in prædicta ſpecie, non oritur obligatio etiā naturalis l. ſi quis pro eo, de fideiuſſoribus, *l.ſi non ſortem,de conditione indebiti, auth.ſiue a me*, C.*ad Velleia. c. debitores de iureiurando explicat.Fortun.in l.veluti n.*11.*de iuſtitia,& iure, Duard.in l.bonis* §.*fideiuſſor.de verb.obligat.*ſed in propoſito caſu lex reſiſtit contractui matrimonii , ergo ex eo nulla oritur de obligatio.

SVMMARIVM

1 *Epiſcopi,vel capitulum à præſentatis,& alij nihil exigere poſſint,niſi conſuetudo antiqua adſit in contrarium in pios vſus ea conuertendi.*

2 *Epiſcopus aliquem recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non poteſt ſub pœna vbi etiam de capituli, ac priuatæ perſonæ pœna.*

Epiſcopus an poſſit exigere aliquid à præſentatis.

RESOLVT. CCXIX.

NOtandum eſt ex *Concilio Tridentino ſeſſ.* 24.*cap.*14. *de reformat.* capitulum aut alios nihil omnino poſſe exigere ab iis, qui
1 ſunt electi,præſētati inſtituti, vel inſtituendi: confirmati,vel confirmandi;vel poſſeſſionem ingreſſuri, aut diſtributiones recepturi, niſi ex antiqua conſuetudine hæc in pios vſus ſolita ſint conuerti, alioquin cenſebitur ſimonia, & incurrēt pœnas ſimoniacorum, vt ibidem Concilium, quod eſt diligenter notandum contra communem abuſum.

2 Immo Pius Quintus declarauit,Epiſcopū, qui aliquid, & ſi dulciaria dum taxat,exigeret in receptione alicuius in Canonicum,eſſe ſuſpenſum à Pontificialibus, & capitulum exigens ſubiacere interdicto;priuatas autem perſonas ſententiæ excommunicationis, & eos, qui ſic aliquid receperint, ad reſtitutionem recepti teneri, vt patet ex Bulla Pii V. declaratoria huius decreti,edita anno 1570. pridie Calen. Iunii Video tamen paſſim non ſeruari,& omnino ignorari,Mandat tamen Concilium Epiſcopis,vt hæc in executionem ducant.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum,& non ad inferiorem ſpectat.*

2 *Abbatibus literæ diſpenſationem matrimonialiū committi poſſunt.*

An literæ diſpenſationum matrimonialium committi poſſint Abbatibus.

RESOLVT. CCXX.

IN facti contingentia reſpondendo huic quæ non mediocrem difficultatem faciebat *text.in cap.accedentibus, de exceſ. Prælator.*
1 vbi cognitio cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum,& non ad alium inferiorem pertinet voluerunt etiam *Anchar. ibidem nu.* 12. *Abb.in cap.*1.*n.*11.*de conſanguinitate,& affinitate,Couarr.in epit.*2.*part.cap.*8.*n.*12.& pluries tenuit Rota Romana præſertim in vna Burgen. iuriſdictionis 15. Nouembris 1594. coram Orano, & in vna ſalamantina iuriſdictionis 17.Nouembris 1592.coram Illuſtriſs. *Seraphino* vt patet in eius *deciſio.*595.

2 Cæterum hoc non obſtante contrariū cōſului, & motus fui ex deciſ.Rotæ in vna nullius della Serena 19.Nouēbris 1593.corā Illuſtriſſimo Seraphino,cuius hæc ſunt verba.

Fuit

Fuit in ſtatum apud S. D. N. pro parte Reuen. Dom. Alfonſi Flori Prioris de Magazela Prouinciæ della Serena. vt occurrente caſu ſibi dirigeretur literæ diſpenſationum matrimonialium, & aliæ ſimiles tanquam ordinario dictæ Prouinciæ, & cauſa diſcuſſa in Sacra Congregatione Concilij fuit reſolutum, ſi Prioratus eſt nullius Diœceſis, & Prior habet, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, literas huiuſmodi eſſe committendas dicto Priori, ideo Sacra Congregatio de ordine S.D.N. mandauit mihi, vt in Rota videretur, ſi huiuſmodi qualitates verificantur; ideo cauſa propoſita, & viſis probationibus, Domini dixerunt probari Priorem de Magazela habere propriam Eccleſiam, & vti ornamentis Epiſcopalibus, baculo, & mitra, necnon ius benedicendi, & concedendi indulgentias, & hoc probari ex Bulla Fel. rec. Clementis VII. quod vero habet territorium diſtinctum, & ſeparatum à territorio aliorum ordinariorum mediantibus certis limitibus, & quod confert beneficia viſitat Eccleſias, & corrigit delinquenter; optimè probãt teſtes exhibiti; quibus tamen, quia fuerunt examinati ſine alicuius partis contradictione, vel vicinorum Epiſcoporum citatione an ad hunc effectum, cum agatur de leui præiudicio, velint Domini officiales Sãctiſſimi fidem adhibere, Rot. eorum arbitrio cenſuit relinquẽdum.

SVMMARIVM.

1 *Parentes teſtes recipiuntur in matrimonij cauſa cum limit.*

2 *Matrimonium clandeſtinum per conſanguineos probatur.*

An parentes in cauſa matrimonij teſtimonium dicere poſſint.

RESOLVT. CCXXI.

Licet regulariter parentes non admittãtur ad deponendum *l. parentes, C. de teſtibus, c. ſi teſtis 4. quæſt. 2. Grammat. dec. 5. num.*
1 *16. & in dec. 48. num. 13.* tamen pluries dixi regulam hanc non procedere in cauſa matrimoniali, in qua teſtimonium parentum recipitur, vt probat *tex. in cap. videtur; & ibi gloſ. in verbo coniungendo, in fine, verſ. conſueuit tamen induci, & ibidem Ant. de But. in primo notab. Hoſtienſis in primis verbis, Ancharan. in 4. not. extra, qui matrim. accuſ. poſſ.* idem probat *tex. in c. ſuper eo, il ſecondo* ſumpto ibi argumento à contrario ſenſu, & ibi *gloſ. Hoſt. & cæteri Doctores, communiter extra, de teſtibus, Bartol. in l. parentes, in princip. verſ. idem eſt ſpeciale, & ibi Alb. num. 4. ad finem, verſ. item fallit in cauſa matrimonij, C. de teſtibus, Hoſt. in ſumma de teſt. §. 1. verſ. vbi autem Alexand. conſ. 151. col. fin. ſub n. 11. verſ. quæritur etiam vol. 5. Dec. conſ. 163. in cauſa matrimoniali, nu. 26. verſ. ſed ad hoc reſpondetur, Aret. conſ. 13. viſo diligenter themate n. 10. verſ. his præmiſſis. Pariſ. cõſ. 55. attingam n. 28. & ſeq. vol. 4. & conſ. 58. n. 3. eodem vol. Soccin. Inn. conſ. 29. circa præſentem conſultationem, n. 11. vol. 2. & conſ. 31. themate prædicto n. 13. vol. 2. & Bertran. conſ. 209. n. 1. vol. 2.* vbi teſtatur de communi opinione *Nell. de teſtibus n. 7. verſ. 4. fallit. in cauſis matrimonialibus, Aufrer. de reprobat. teſt. n. 76. verſ. 4. fallit, Albert. de male. de teſtibus cap. 1. nu. 2. Lanfranc. in c. quoniam contra, in verb. teſtium depoſitiones n. 59. verſ. 3. fallit de probation. Crot. de teſtibus part. 4. n. 115.*

Limita tamen vbi eſſet diſparitas in diuitijs potentia, & nobilitate alterius ſponſorum, tunc tale teſtimonium eſſet ſuſpectum, vt ibi habetur, & idem vbi apparet de affectione parentum, quia tunc repelleretur tale teſtimonium, vt quia pater, vel mater producit teſtes in cauſa pro filia ſecundum *Panormitan. & Fel. in d. c. ſuper eo, & Præpo. in d. cap. videtur qui matrim. accuſ. poſſ.* & iuxta hãc opinionem fuiſſe deciſum in Rota Veneta ſcribit *Triuiſ. in dec. 10. lib. 1.* & in Rota Delfinatus refert *Frãciſcus Marchus in dec. 751. par. 2.*

Limita ſecundo quando agitur, & dubitatur de ſubſtantia matrimonij ob affinitatẽ, ſecus ſi quęratur an matrimonium ſit cõtractum nec nè, quia tunc latius eſt diſtinguendum ſecundum *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 102. Maſcard. concluſio. 1019. Farinac. de teſtibus quæſt. 54.*

2 Inſuper eſt notandum, matrimonium clãdeſtinum poſſe probari, per conſanguineos, & hoc ad effectum tollendi peccatum, vt fuit in Rot. reſolutum in vna tullen. matrimonij 14. Iunij 1568. coram Aldobrandino.

ADDITIO.

Adde *Molinam de ritu nupt. lib. 1. cõparat. 8. num. 25. & ſeqq.* vbi plura circa hoc *Sperell. deciſ. 5. num. 20.*

SVMMARIVM.

1 *Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam non ignoratam non ſunt reſtituenda, & quare.*

2 *Impedimentum ſciens donare videtur.*

3 *Impedimentum exiſtens in principio, ſcienti eſt obnoxium.*

4 *Pretioſa matrimonio ſeparato ſunt reſtituenda.*

5 *Veſtes exiſtentes apud ſartorem matrimonio ſeparato ob impotentiam ſunt reſtituende.*

6 *Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam ignoratam ſunt reſtituenda.*

Matrimonio ſeparato ob impotẽtiam coeundi an iocalia, veſtes, & donato reſtituenda ſint.

RE-

RESOLVT. CCXXII.

IN hac quæſtion. reſpondi diſtinguẽdo ſci-
licet, quod aut ſciebat impedimentum
1 impotentiæ, & tunc nihil reſtitui debet, vt
probat *tex. in leg. penultima. ff. de donatio. int.
vir. & vxor. Roman. conſ. 146. nu. 2. & 3. Ruin.
conſ. 58. n. 24. vol. 2. Hypp. conſ. 90. nu. 5. & in
ſing. 481. additio ad Bartol. in l. in rebus, §. ſeruus
ff. ſolut. matrimon. Caualcan. deciſ. 18. part. 2. de
Franchis dec. 52. Viuius dec. 415. nu. 3.* & huius
quæſt. duplex eſt ratio.
2 Prima, quia ſciens impedimentum vide-
tur donare, & vt doloſus non repetit *l. ſi quis
alumnam C. de nupt.* & communiter *Scribentes
in l. ſi cum dotem §. ſi mulier ff. ſoluto matrimon.
& in l. auunculo, ff. de condit. ſine cauſa Fanutius,
de lucro dotis gl. 3. nu. 11. vſque ad finem, Bellon.
conſilio 84. Suarez in titul. de las ganancias num.
27. Beluiſ. in ſua practica in tit. de iniur. nume-
ro 36.*
3 Secunda ratio, quia impedimentum ſtans
à principio imputatur ſcienti, non autem
ignoranti, vt eſt *tex.* expreſſus *in l. ſi legibus C.
de Epiſcopali audientia, Bald. conſ. 320. vol. 2.
Alexander conſ. 60. nu. 4. & ſeq. vol. 1.* Mouald.
conſ. 3. n. 5. Merend. conſ. 18.
Non tamen omnia donata veniunt reſti-
tuenda ſed dumtaxat illa, quæ ſunt pretioſa,
4 *Couar. in ſing. in verbo conditio, Iaſon. in l. ipſa
apud quem n. 12. ff. de legatis 1. Cappella Tholo-
ſana in deciſ. 88. Afflict. in dec. 315.* & procede-
re etiam in veſtibus, & iocalibus, exiſtentibus
5 apud ſartorem, & non dum ſatis, ſed deſtina-
tis iugalibus *Cappella Tholoſan. deciſ. 386. &
in dec. 388. Caualcan. de vſufructu n. 85. & in ci-
tata dec. 18. n. 18.*
Et reſtitui debent, eo modo, quo reperiũ-
tur, cum fuerint data ad vtendum *Petr. de
Vbald. in tractat. de duob. fratribus in 6. par. quæ-
ſtio. 20. n. 21. chart. 73.* pro vt etiam dicitur de
bonis paraphrenalibus ſecundum *Aretin. in
§. fuerat, ſub nu. 26. inſt. de actio Tiraquell. de re-
tract. conuent. ad finem tit. n. 86. Franc. Crement.
ſing. 142. ſi paraphrenalia*, ſentit *Afflict. deciſ.
147. Sylua nupt. lib. 2. nu. 71. cart. 167. Dec. in l.
contractu. n. 25. ff. de reg. iuris Caualc. in tract. de
vſufruct. n. 246. chart. 595. & in deciſ. 11. n. 6. &
7. 2. part.* Soccin. *conſilio 9. poſtremo vol. 4. Laur.*
Sylua *conſilio 37. n. 3. & Paul. de Caſtro cõſ. 242.
col. fin. vol. 2.* niſi æſtimata eſſent data, quia
tunc æſtimatio faceret emptionem, & veni-
rent in reſtitutione, vt per *Pariſ. conſilio 64. n.
17. & ſequent. vol. 4. &* Sylua *nupt. lib. 2. nume-
ro 71. & Caualcan. in dict. deciſione 11. ſub nume-
ro 7.*
Si vero ignorauerit factum, & non ius, &
ſic exiſtimauerit ſe eſſe potentem, & aptum
6 ad matrimonium cõtrahendum, tunc enim,
quia eſt in bona fidem prædicta iocalia, do-
tem, ac paraphrenalia repetere poteſt, & in
dote conſuluit *Purpur. conſilio 366. n. 3. vol. 1.
Cephal. conſ. 444. vol. 3. Abb. cap. 1. de donat. in-
ter virum ex vxorem, & Bald. in conſ. 3. fol. 4. in
fin. vol. 1. conſ. matrimonialium diuerſorum*, per
textum in capitul. 2. de coniug. ſeruor. vbi dicit,
quod diceretur quaſi dos, & eſſet priuilegia-
ta ſicut vera dos, vti dos putatiua ad notata
etiam per *Bartol. Alexand. & Doctor. in l. ſicut
dotem, § ſi mulier ff. ſolut. matrimon.* licet mari-
tus non lucraretur dotem ſecundum ſtatu-
tum, ſi vxor moreretur ante ſolutionem ma-
trimonij, vt in maleficiato conſuluit *Iaſon.
conſ. 28. ad idem, & conſ. 59. vol. 1.* & de mate-
ria loquitur *Abbas in d. cap. 1. & ibi apoſtilla
lit. F de donation. int. vir. & vxorem*, vbi latè
*Rodericus Soarez tit. de las ganancias n. 1. & ſe-
quenti, & n. 16. & Phanut. de luc. dot. gloſ. 3. ſub
n. 19.* fructus vero dotis bene maritus lucra-
tur ante ſolutum matrimonium, vti bonæfi-
dei poſſeſſor, & ignorans impedimentum
*Roland. de luc. dot. quæſtio. 97. nu. 9. Alexand. &
Pau. de Caſtr. in dict. § ſi mulier, & Fanuc. dict.
gloſ. 3. nu. 19.* & in non viro potente loquitur
*Ioan. Bocca. ſing. 5. & addentes Cin. in l. 1. §. exa-
ctio colun. 2. verſo quarto quæritur Codic. de rei
vxor. actio.* facit dictum *Curtii Iunior. cõſ. 275.
n. 76. uol. 3.* ſecus ſi non ign[illegible]aret factum ſed
ius, quia tunc nihil lucratur, vt per *tex. in d. l. ſi
quis alumnam C. de nuptijs* Caualcan. *ubi ſupra
n. 23.*

ADDITIO.

ADde quod veſtes, & pretioſę feſtiuę fa-
ctæ vxori ſoluto matrimonio pertinẽt
ad hæredes mariti, & idem eſt in aliis orna-
mentis, & iocalibus, *Surd. deciſ. 166.* latè *Hon-
ded. conſ. 32. num. 18. vol. 2.* quod in *conſ. 30.
eiuſdem vol.* multa de iocalibus, & ornamen-
tis diſſerit, & matrimonio nullo exiſtẽte do-
nationes in eo contentę ſunt nullæ, *Bellus cõſ.
224. num. 11.*

SVMMARIVM.

1 *Denunciationes tres ante matrimonium ſunt faci-
enda.*
2 *Sponſus, contrahens matrimonium abſque denun-
tiationibus peccat mortaliter, & grauiori ſup-
plicio eſt plectendus ſi conſumauerit.*
3 *Denunciationes feſtiuis diebus ſunt faciendæ, Et
Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt feriali tem-
pore efficiantur, & quare.*
4 *Denunciationes vbi ſunt faciendæ.*
5 *Denunciationes ſunt faciendæ, quando matrimoni-
um in mortis articulo contrahitur.*
6 *Omiſſio denunciationum matrimonium non vi-
tiat.*

De deuunciationibus faciendis in contrahendis matrimoniis.

RESOLVT. CCXXIII.

EXtat conſtitutio *Sacr. Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. matrimon.* qua
præcipitur, vt antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contraheutium paro-
1 cho tribus continuis diebus feſtiuis in Eccleſia inter Miſſarum ſollemnia publicè denuntietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum, vt omnes reuelent impedimenta, ſi quæ ſint, etiam occulta, de qua re agit *Corduba in tractat. caſ. conſcientiæ quæſtio. 189. in finalibus verbis*, in hoc tamen dic, vt pet *Guttierez lib. 1. canonic. qq. capitulo* 19. & de his monitibus, quæ fieri debent in matrimonio different *Victoria de Sacramento matrimon. num. 265. Gomez. l. 46. Taur. n. 1. Maſcard. vol. 2. de probationibus concluſ. 1031. n. 1. Thimoteus de viſitat. Eccleſiaſt. lib. 1. tractat. 3. Corrad. in tẽpl. omnium iudicum lib. 2. capitul. 12. nu. 21. Manticco lib. 5. collect. titul. 1. l. 1. gloſ. 1. ex nu. 1. Perez lib. 5. titul. 1. leg. 1. verſ. 3. modo ait, Menocb. de arbitrar. lib. 2. caſ. 453. nu. 2. Nauar. manual. latin. cap. 21. n. 69. Mozius de contract. titul. de matrimonio §. de ſubſtantialibus formalibus, & eſſentialibus matrimonij n. 17. fol. 183.*

Amplia, vt cõtrahentes abſque denuncia-
2 tionibus, vel illis prætermiſſis abſque licentia peccent mortaliter. *Veracrux in appendice ad ſpecul. coniug. dub. 1. & Spin. in ſpecul. teſtament. gloſ. 15. n. 26. & Guttierez de iuram. confir. part. 1. cap. 51. n. 29. & Perez in leg. 1. tit. 1. lib. 5. ord. col. 26. ad fin. & Ledeſm. de matrimon. quæſtio. 41. artic. verſ. ſed adhuc eſt dubium*, quẽ vide *Molin. de Primogen. Hiſpan. lib. 2. cap. 16. Salzed. ad Diaz in pract. crimin. cap. 73. in addit. 2. verſ. peccaret tamen*, quinimo illos in exteriori iudicio condignis legalibus pęnis plectendos ab Ordinario tenet Ioan. *Segur. in director. iudic. Eccleſ. for. par. 2. cap. 15. num. 30.* & infra, quem ſequitur etiam *Salzed. loco prox. cit.*

3 Amplia ſecundò, vt iſtæ denuntiationes fieri debeant tribus diebus cõtinuis feſtiuis, & non poſſent fieri diebus ferialibus, etiam cum diſpenſatione Epiſcopi: ratio eſt, quia Epiſcopus non poteſt diſpenſare ſuper conſtitutione Concilij Generali *Silueſter in verbo diſpenſatio nu. 14. §. 9. gloſ. & Doctor. in cap. at ſi clerici, de iudic. & Silua 4. part. quæſtio. 7. nu. 2. Vgolinus de poteſtate Epiſcopi cap. 15. §. 11. n. 4.* vbi allegat *textum in cap. cũ inferior, de maiorit. & obedient.* & ita per Sacram Congregationẽ declaratum refert *prax. Archiepiſcop. cap. 26. n. 10.*

Amplia tertio, vt huiuſmodi denunciationes fieri debeant in vtriuſque parochijs vbi
4 contrahentes magis verſati ſunt, & principaliorem habent larem ſecundum *Panormitan. in cap. final. de clandeſtin. deſponſation. Franc. Marc. deciſio. 715. part. 2. Zenedus in collectan. 81. parte 2. Vgolin. loco citato, & Segura in direct. iudic. 2. part. cap. 16. n. 19. & in n. 20.* dicit, quod fiant tribus diebus feſtiuis non immediatè ſe inuicem ſequentibus ſed per aliqua dierum interualla, & in numero 21. ait, quod quando vna tantum fieri debet denuntiatio, dimiſſis duobus, non incontinenti matrimo-
5 nium celebrandum eſt, ſed per aliquod tẽporis interuallum expectandum eſt.

Eſt tamen animaduertendũ in praxi, quod quamuis pręfatę denuntiationes requirãtur in matrimonijs contrahentis, tamen ſi omit-
6 tantur matrimonium erit validum, *Nauarr. cap. 22. n. 70. in 3. not. Conar. part. 2. cap. 6. n. 10. Salzedus ad* Diaz *cap. 73. verſ. 1. ante omnia, Vgolinus de poteſtate Epiſcopi cap. 15. §. 11. n. 6.* vbi quoque refert declarationem Sacræ Cõgregationis, quare improbanda eſt opinio *Menoch.* qui contrarium tenet *in conſilio 69. n. 70. vol. 1.* licet ſic contrahentes peccarent mortaliter, omittendo præfatas denũtiationes abſque licentia ordinarij, vt fuiſſe deciſũ teſtatur *Canalc. in dec. 28.*

ADDITIO.

MVlta ad materiam denunciationum faciendarum in contractu matrimonii effundit, *Guttier. de matrim. cap. 56.* nouiſſimè *Io. Baptiſta* Ciarl. *contron. forenſ. cap. 104. num. 14. & ſeqq.* Marcell. *Volp. in praxi Eccleſ. cap. 15.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſta cauſa eſt neceſſaria, vt denuntiationes in matrimonio contrahendo omittantur.*

2 *Epiſcopus denunciationes abſque iuſta cauſa remittens mortaliter peccat.*

3 *Cauſæ ſex per quas, denunciationes poſſunt remitti enumerantur.*

Epiſcopus ex quibus cauſis remittere denunciationes in matrimonio.

RESOLVT. CCXXIV.

PEr diſpoſitionem etiam Sacr. Concilii loco vbi ſupra permiſſum eſt Epiſcopis ex cauſis ſibi bene viſis remittere denuntiationes in matrimonio contrahendo, & iuſtam
1 cauſam eſſe neceſſariam tenuerunt *Salzedus in d. cap. 73. addit. littera, & Segura dict. 2. part. cap. 16. n. 17. & Sarmiento lib. 1. Selectar. interpret. cap. 6. n. 7. Nauarr. in manual. lati. cap. 22. n. 70. & nu. 85. Veracrux in appendice, Spin. dict. gloſ. 15. n. 28. Menoch. conſilio 69. n. 62. cum ſequenti, & n. 71. vol. 1. Paz. in praxi 2. tom. præ-*

iud.

*lud.3.n. 11.& idem Menoch. de arbitrar. lib. 2. Centur.5.caſ.454.n. 5.& Gutticrez in canonicis quæſtionibus cap. 19.nu.4.*qui reſoluunt neceſſariam eſſe cauſam, nec poſſe ſine ea, poſt longam diſputationem, denunciationes remitti.

Et adeò cauſa requiritur, vt de ea conſtare debeat ante diſpēſationem, per informationem,& proceſſum, & vtrum ſufficiat ſummariè,& affirmatiuè, reſoluunt *Segura dict.c. 16.n.17.& Cephalus in conſilio 421.n. 61.cum ſequenti lib.3.Paz.in praxi dict.prælud.3.nu.11. Guttierez in canonicis quæſtionibus c. 19.à n.4.& n.12.& cap.20.n.31.*

2 Imniò Ordinarius remittendo dictas denunciationes ſine iuſta ex rationali cauſa peccat mortaliter; & affirmatiuam partem amplectuntur òmnes, *Spin.dict.gloſ.15.nu.28. Cephalus dict.conſilio 421.nu.18.Paz dict.prœludio 3.nu.11. Guttierez in dict.canonic. quæſtio. cap.19.nu. 12. & Ledeſma,de matrimonio.quæſtion.45.articul.5.verſ.dubium primum.*

3 Inter iuſtas autem cauſas connumeratur, primo quod virgo ſit ſub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili, & diſpari tradere vult *Segura dict.c.16.nu. 15.Moccius de contractibus titul.de matrimon.col.3.nu. 16. Spin.dict. gloſ.15.n.31.& Nauarr.in manual.c.16.nu. 37.* & idem quando virgo eſſet à viro deflorata, reſoluit *Seg.dict.cap.16.n.16.*

Secūda cauſa eſt ſi filii eſsēt ſub poteſtate nouercali,vt pariter reſoluunt *Seg.d.c.16.nu. 13.& Guttierez in canonicis quæſtionibus, c.20. n.29.& n.30.*

Tertia cauſa quando contrahitur matrimonium cum magnatibus, vnde Reges, & Principes videntur poſſe contrahere ſiuè bānis,quod intelligit *Henricus Boich. in cap. ſi ad finem extra,de clandeſt.deſponſat.*quoniam non eſt conſuetum, eorum matrimonia bandiri, licet *Graff.part.1.deciſionum aurearum lib. 2.c. 86.& de arbitrarijs confeſſariorum lib. 1.cap.41.* ſimpliciter affirmet poſſe Epiſcopum omiſſis denuntiationibus diſpenſare cum illis; quia cum magna deliberatione ſolent connubia tractare, & eorum matrimonia ſunt valde nota, quare ſi aliquod impedimentum inter eos eſſet ſciret, *Sotus in 4. ſententent. distint. 28. quæſt.2.art.3.poſt tertiam conclusionem D. Ant. 3.part.tit.1.cap.16.Vega in ſua Sylua lib. 3.caſu 211.ſed contrarium fundat, & defendit Seg.in d. director.2.par.c.16.n.7.*

Quarta eſt vbi cōtrahere volentes diù habiti fuerint pro coniugibus, & tali forma erant, & propter verecundiam non audent contrahere,*Guttierez in tract. de iuramento cōfirmat.1.part.cap.51.n.22.verſ.& tenendo,Nauarr.in manuali cap.16.n.37.Padulan.in 4. ſentent.diſt.28. quæſt. 2. art. 3. concl. 3.* quamuis hanc cauſam repellendam exiſtimet *Segur.d. cap.16.n.14.*

Quinta eſt quādo matrimonium eſſet cōtrahendum inter diuitem, & pauperem; nobilem,& ignobilem; ſenem,& iuuenem, & ſic adeſſet diſparitas ratione ætatis, conditionis, & qualitatis, vel diuitiarum, *Palud. in 4. diſt.28.quæſt.2.art.3.concluſ.3.& ibi Sot.quæſt. 1.art.2.Henricus de Bottis de Synodo Epiſcopi 3. part.art.1.n.158.Henricus Boich. in cap.cum inhibitio,§.ſuper eo de clandeſt.deſpōſat.Diuus Antonin.in ſumma 3.par. tit. 1. cap. 16.§.5.Nauarrus in manual.cap.22.n.70.notab.5. Segura d.2. part.cap.16.n.6.Salzed.dicto cap. 73.addit.litera C,in verbo diſpenſet,Menoch.d.conſ.69.nu.7. cum pluribus ſequentibus lib. 1.& Vega in Sylua lib.3.caſu 211.Cucchus lib. 5.inſtitut. tit. 11.nu. 65.vide Cephalum.conſ.421.n. 23.& 24.lib.3.* qui contrarium in propriis terminis Concilii conatur,probare,defendere,& fundare.

Sexta cauſa eſt vicinitas tēporis,quo prohibitæ ſunt nuptiæ, ita vt non ſit tempus ſufficiens faciendi dictas denunciationes, *Salzed.d. cap.73. eadem lit. D. & Zeuallus de communibus contra communem quæſt. 604. nu. 106. Segur.d.cap.16.nu.17. in fine, de qua cauſa vide Prax.Archiepiſc.cap.26.ſub n.3.*

Septima cauſa eſt, quando matrimonium eſſet contrahendum in mortis articulo, de qua conſulendi ſunt *Franc. Sarment. ſelectar. lib.1.c.6.n.6.Seg.d.c.16.n.4.Spin.d.gloſ.15.nu. 26.Nauarr.in man.cap.16.nu. 37. in fine Prax. Archiepiſc.d.cap.16.ſub.n.* 2.qui,& alios concordes recenſent.

ADDITIO.

AN Epiſcopus ex cauſis poſſit remittere denunciationes,vide *Caualer.dec.444. num.3.*& *Ciarlin.contro.foreuſ.cap.*104.*nu.* 20. vbi tradit hoc eſſe arbitrarium Epiſcopo, *Marcel.Volpe in prax.Eccleſ.cap.15. num.* 4. & poſſunt omitti,quia non ſunt de ſubſtantia matrimonii Epiſcopus,*Marant.reſp.*13.*n.* 12.

SVMMARIVM.

1 *Denunciationis facultas an poſſit delegari.*
2 *Denunciationes in matrimonio à Vicario poſſunt remitti,& quare.*
3 V*icarius dicitur* Ord*inarius.*
4 *Delegari omnia,quæ ſunt iuriſdictionis,poſſunt.*
5 *Vicarius foraneus denunciationes remittere non poteſt.*

An Vicarius Epiſcopi poſſit remittere denunciationes in matrimonio.

RESOLVT. CCXXV.

ANceps quæſtio eſt an Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit hodie licentiam con-

concedere contrahendi matrimonium non præcedentibus denunciationibus?& partem negatiuam ſcilicet nō habere Vicarios Epiſcoporum ex iure ſuo dictam facultatem, nec dici Ordinarios in caſu huius deciſ. conſtanter fundant, & defendunt *Menoch. conſ.29. n. 55.cum ſeq.lib.1.& 2.& de arbitrar.cent.5.caſ. 453.n.5.*idem ſenſit,& *Cæphal.conſ.421. num. 72.cum plur.ſeq.lib.3. Didacus de Spin. in ſpec. teſtam.gloſ.15.in prin.num.28.& 29.Paz in praxi 2.tom.prælud.3.num. 11.*& eamdem ſentire videtur, & approbare *Ledeſ. de magno Sacramento matrim. quæſt. 45. art. 5. verſ. quartum dubium col. 3. Gonzalez variar. quæſt. iuris cap. 27.per totum*, præcipuè à *num. 9.* vbi latè diſputat, & defendit Vicarios Generales Epiſcoporū non eſſe iudices ordinarios, ſed delegatos.

1 Immò ſunt, qui tenent præfatam facultatem remittendi denunciationes non poſſe delegari, vt ſunt *Cæphal.in d.conſ.421. nu.72. cum pluribus ſequentibus,& Menoch. d.conſ.69. n.55.cum ſequentibus*,licet affirmatiuam,partem teneant,& latè fundant *Spin.in d.gloſ.15. n.29.& Paz.d.prælud.3.num.11.& Ledeſma d. verſ.quartum dubium in princ.*ſcilicet, dictam facultatem remittendi denunciationes remitti,& delegari poſſe ab Epiſcopo: neceſſariam tamen eſſe ſpecialem facultatem,& cōmiſſionem.

2 Affirmatiuam tamen opinionem conſtāter defendunt *Veracrux in append. ad ſpecul. dub.1.propoſ.6.ad finem fol. 40.& Seg. in director.iud.Eccleſiaſtic.2.part.cap.16.n. 3.* etiam ſtante Concilio prouinciali,& hanc partem affirmatiuam indiſtinctè, & intrepidè fundat, & defendit *Gutierez canonicar. quæſtion. cap.19.n.13.& n.19.&* pro hac parte adduci poteſt, & facit in terminis doctrina *Flaminij Pariſ.lib.3.de reſignation.beneficiorum,quæſt.11. à n.9.*vbi latè fundat, & defendit, quod vbicunque in Concilio Tridentino aliquid committitur Ordinarijs, vel eorum mentio ſit, intelligitur etiam de Vicarijs Generalibus, Epiſcoporū *Zeneda in collectanea 81.part.2.*

3 Mouentur, tum quod in arbitrio Ordinarij reliquitur,& Vicarius Ordinarius capitulo ex parte vbi *Innocent.& reliqui de officio Vicario*, tum etiam quia cum de Epiſcopo loquatur, non excluditur eius Vicarius, nam vbi voluit *Sancta Synodus* Vicarium excludere id expreſſit, vt in abſolutione ab hæreſi *ſeſſ. 24. de reformatione cap. 6.* tum denique, quod omnia, quæ iuriſdictionis ſunt, regulariter delegari poſſunt de iure Canonico, capitulo a qua, & ibi *gloſa de Conſecratione Eccleſ.vel altar.*atque ſic contra *Menoch.* tenuit eadem *Addit. ad Diaz dicto cap. 73. verſ. ſed dubium egregium eſt, Sbroz. de officio vicar. lib. 1.quæſt.47.Prax.Archiepiſcopal.cap.26.* ex his patet parochum ſimplicem in his denuntiationibus diſpenſare non poſſe, ſicut etiam dixit *Nauarr.in conſ.1.de clandeſtin. deſponſ.*

5 Limita tamen non procedere in Vicarijs foraneis, quia eis non permittitur facultas remittendi denunciationes prout *Zeneda vbi ſupra, Spinus d. gloſ. 15. num. 29. & Gutierez quæſt.canonicar.cap.19.num.16.*negatiuè reſoluunt.

ADDITIO.

AN Vicarius Epiſcopi poſſit diſpenſare remittendo denunciationes, vide *Ciarlin.controuerſ.forenſ.cap.104.nu. 19. Marcell.Volpe in praxi Eccleſ.cap.15.num. 410.*

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio vel nulla, vel raro in matrimonijs eſt concedenda.*

2 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio, ac odioſa.*

3 *Extenſio in diſpenſatione locum non habet.*

4 *Regula cui conceditur maius in diſpenſationibus locum non habet.*

5 *Diſpenſatio in foro conſcientiæ non extenditur in foro fori.*

6 *Diſpenſatio quoad vnum non cenſetur quoad alterum.*

7 *Princeps peccat ſine iuſta cauſa diſpenſans, ſicut ſubditus petens;& quare.*

8 *Cauſa diſpenſationum in matrimonio quænam ſint.*

Cauſæ diſpenſationis in matrimonio enumerantur.

RESOLVT. CCXXVI.

1 IN contrahendis mattimonijs, vel nulla omnino detur diſpenſatio,vel rarò:idque ex cauſa, & gratis concedatur, in ſecundo gradu nunquam diſpenſetur niſi inter magnos Principes,& ob publicam cauſam, verba ſunt *Conc.Trid.ſeſſ.24.de reform. matrim. c. 5.in fine.*

Quare cum diſpenſatio ſit iuris communis relaxatio 22.*quæſtio.4.cap.pietas,in fine,* & eſſe odioſam, & vulnerare ius commune tradidit *Rota Romana deciſ. 140.& deciſ.454. part.1.diuerſorum*, ideoque dicitur arida, & arcta *Felin.in cap.poſtulaſti n. 1.de reſcriptis*, & ſemper debet intelligi, vt minus derogetur iuri communi *Rot.diuerſorum deciſ. 533.part. 1.Mandoſ.conſ.54.n.11.Ozaſcus conſ.68. n.31. Surdus conſ.453.nu. 4.vol.3.& in conſ.523.nu. 26.vol.4.*eſt ſtricte intelligenda atque interpretanda *cap. 1. & 2. de filijs Presbyteror. lib. 6.cap.non poteſt extra,de praben. cap.quod dilecto extra,de conſanguin.& affinitat.* & propterea

rea

ſtea in diſpenſationibus non habet locum
extenſio *Mainard. in deciſione 21. lib. 3. Caual-
can. in deciſione 1. & 2. de filijs Presbyteror. in
nouis*, nec quidem fit extenſio ad caſum mi-
norem, licet maiorem habeat rationem *Ho-
ſtienſ. in cap. poſtulaſti n. 12. de reſcriptis, Panor-
mitan. in cap. ad aures, n. 7. eodem titulo Milis in
ſuo repertor. in verbo diſpenſatio fol.* 1012. & re-
gula cui conceditur maius non habet locum
4 in diſpenſationibus, *Faber deciſio. 13. C. de
Sacroſ. Eccleſ.* quia diſpenſationes ſunt odio-
ſæ, & ſtrictè interpretandæ ſecundum *Veral-
lum deciſione 272. part. 1. Sayr. deciſione 7. de
filijs presbyterorum, & in deciſione 9. eod. titul.*
5 hinc eſt, quod diſpenſatio in foro conſcien-
tiæ non extenditur nec ſuffragatur in foro
fori, vt latè *Scribentes in capitulo de his, de ac-
cuſationibus, Rota diuerſorum in deciſione 606.
part. 1. Creſcentius in deciſione 14. de probation.*
& propterea tot eſſe debent diſpenſationes,
quot ſunt obſtacula, *Lanfranch. deciſione 22.*
ratio eſt, quia, vt ſupra diximus diſpenſatio
vti odioſa non extenditur de caſu ad caſum,
6 & proinde diſpenſatus quoad vnum, non cē-
ſetur quoad reliquum, *Rota diuerſor. deciſione
233. part. 1.*
7 Hinc eſt, quod peccat Princeps, qui diſpē-
ſat ſinè iuſta cauſa quemadmodum, & ſubdi-
tus illam petendo, *Nauarr. in præludijs matri-
monialibus penultim. quaſtion. n. 11. Sot. lib. 4. de
iuſtitia quaſtion. 7. articul. 3. & 4. dist. 21. quæ-
ſtion. articul. 2. Couar. in 4. 2. part. cap. 6. §. 9. n. 9.
Rodriquez in ſumma cap. 234.* & ratio eſt, quia
cauſa in diſpenſatione ſemper inſpicienda
eſt, & ſufficit putare cauſam eſſe rationabilē,
Syluester verb. diſpenſatio n. 4. & data facultate
diſpenſandi intelligitur ſi ſit cauſa legitima,
Emanuel Sà verb. diſpenſatio nu. 4. Cauſæ verò
ad diſpenſandum ſunt multæ, & prima incō-
petentia dotis, hoc eſt defectus dotis com-
petentis ad contrahendum, & cum illo, qui
mulierem petit in coniugem, & non cū alio
ſibi æquali, *Nauarrus in manual. cap. 22. in fin.*
nec habetur ratio, quod puella ſperet ma-
gnam hæreditatem, quæ ſibi de neceſſitate
non debetur, etiam ſi ſit materna *Nauarr. in
conſilio 19. de reſcript.* & nec ſi pater habens
plures filias poſſet commodè dotare vnam,
ſed habita ratione dotis aliarum filiarum nō
8 poſſet vnam dotare, nam tunc diſpenſatio
non erit ſubreptitia, exprimens dotis incō-
petentiam; nam illud dicitur fieri non poſſe,
quod commodè non poſſumus *l. nepos procu-
lo, ff. de verborum ſignification.* idem multo ma-
gis cauſa iuſta eſſet, quando diues vellet du-
cere in vxorem conſanguineam pauperem,
conſtituendo illi dotem, vt *Nauarrus vbi ſu-
pra.*

Secunda cauſa eſt anguſtia loci, & man-
danda eſt diſpenſatio exequutioni etiam ſi
mulieri in alio loco inſigni vicino ſuæ patriæ,
virum ſuæ conditioni parem inuenire poſſet,
*Graff. de arbitrar. confeſſ. cap. 43. Nouiſſimus in
prax. Archiepiſcopal. cap. 25. n. 6. Rodriquez vbi
ſupra n. 2.* intellige dummodò in diſpenſatio-
ne non ponatur dicta conditio, quia tunc eſt
interpretanda, vt verba ſonant, & natura
verborum requiri, *Decius in cap. at ſi clerici, §.
de adulterijs n. 67. extra de iudic.* ſed aduerten-
dum, quo magna diligentia vti debet dele-
gatus, cui commiſſa eſt diſpenſatio propter
anguſtiam loci, aut incompetentiam dotis,
quia, vt plurimum d. diſpenſationes ſolent
eſſe ſubreptitiæ, & propterea bona eſſet cau-
tela, vt curia ſe informet ex officio, & non
examinaret teſtes à parte productos, præci-
puè quando perſonæ, quæ intendunt contra-
here ſunt infimæ qualitatis, & locus non eſ-
ſet valde anguſtus; inſuper quando impetra-
tur diſpenſatio à Papa, dummodo augeatur
dos, non eſt admittendus vir ad conſtituen-
dam dotem ſimpliciter ſuper omnibus bonis
ſuis, ſed debet illam conſtituere in ſpecie ſu-
per aliquibus bonis, ſi illa habet, vt conſultū
ſit vxori in caſu eius mortis, ne de nouo indi-
geat tali diſpenſatione, ita dixit *Nouiſſ. in
praxi Archiepiſcopalis Curiæ Neapolitanæ d. c.
25. num. 18.* & nonnullis alijs cauſis videre eſt
apud ſummiſtas.

ADDITIO.

ET qui poſſunt diſpenſare impedimentis
dirimentibus matrimonium, refert *Gut-
tier. in tract. de matrim. cap. 122.* & ſuper impe-
dimento occulto an poſſit Epiſcopus diſpē-
ſare, *Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol. fin. caſu* 54.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in impedimento dirimente matrimo-
nium diſpenſare poteſt quatuor concorrenti-
bus, & quare.*
2 *Epiſcopus contra ius commune cauſa neceſſaria
accedente ſtatuere poteſt.*
3 *Vicarius Generalis Epiſcopi impedimento diri-
mente matrimonium diſpenſare non poteſt etiā
illis quatuor concurrentibus, niſi cum ſpeciali
mandato.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare in impedimen-to dirimente matrimonio.

RESOLVT. CCXXVII.

ARbitror poſſe Epiſcopum in impedi-
mento, quod dirimit matrimonium
1 etiam iam contractum diſpenſare, dūmodo
quatuor concurrant, ſcilicet, quod matrimo-
nium ſit publicè contractum. Secundo, quod
impedimentum ſit occultum. Tertio, quod
ſeparatio fieri non poſſit ſine magno ſcãda-

Digitized by Google

lo. Quarto, & vltimo, quod ob paupertatem contrahentium aliamuè iuſtam cauſam Romanus Pontifex adiri non poſſet, ita *Silueſt. in ſua ſumma, in verbo diſpenſatio, q.9. num.15. verſ. ex quibus concluditur*, & quoſdam alios idem ſentientes, refert *Nauarr. in manual. cap. 22. num. 85. verſ. 3. dicendum, Corduba lib. 1. q. 11. art. 1. col. 9. Sot. de inſtit. & iur. q. 7. art. 3. & in quarto ſententiarum diſt. 37. Rodriq. in ſumm. cap. 336. concl. 2. Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap. 60. §. 1. Graff. conſ. 26. num. 19. de ſent. excommunicationis*, & hanc eſſe communem opinionem ſummiſtarum, refert *Coſta de remed. ſubſidiar. remed. 35. num. 3. & ſeq.*

Mouentur quoniam Romanus Pōtifex id conceſſiſſet, ſi de hoc requiſitus eſſet ob animarum ſalutem, ergo perinde eſt, ac ſi conceſſerit iuxta doctrinam *gl. in l. tale pactum, §. final. ff. de pactis*, & ea, quæ dixit *Iaſon in l. Barbarius, num. 3. cum plurib. ſeq. ff. de offic. prætoris*,
2 accedit Epiſcopum poſſe cōtra ius commune ſtatuere, modo id faciat ex euidēti, & neceſſaria cauſa, quæ ſuperiorem ad id concedendum moueret, argum. *l. hominem, ff. mandat.* & ita *Iaſon in l. omnes populi, lectura ſecunda, ff. de iuſt. & iur.* in hoc igitur caſu diſpenſare Epiſcopus poteſt.

3 Non tamen eius Vicarius Generalis, niſi ad illud haberet ab Epiſcopo particularem commiſſionem, ſecundùm *Paludanum 4. ſent. diſtin. 34. q. 1. Rodriq. cit. cap. 236. nu. 5.* nec denique inferiores Prælati Epiſcopo, *Nauar. conſ. 6. de priuilegijs.*

ADDITIO.

QVid ſi Epiſcopus poſſit diſpenſare in impedimento dirimente matrimonium adde *Guttier. de matrim. cap. 122. num. 4.*

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium per parentes, fratres, & ſorores probari poteſt.*
2 *Suppletorium iuramentum in cauſa matrimoniali defertur, & quando non.*

An in cauſa matrimoniali deferatur iuramentum ſuppletorium.

RESOLVT. CCXVIII.

IN hac quæſtione dixi de eius materia latiſſime pertractari per *Maſcardi concluſ. 1023. Ferret. conſilio 196. Gabriel concluſ. 9. de teſtibus Creſcent. deciſ. 23. de probation.* cuius hæc ſunt verba, *Matrimonium quando non eſt*
1 *diſparitas, poteſt probari per parentes, fratres, ſorores, & conſanguineos*, adnot. per *Abb. & Doct.* communiter *in cap. ſuper eo, il ſecondo, de teſtibus, & in cap. videtur, qui matr. accuſ. poſſ.* quia quando mulier alias remaneret corrupta, hoc forſan non procederet, cum tunc de vituperio, & honore talium deponentium agi videatur adnot. per *Aretinum conſilio 13. col. 7. & Dec. conſilio 133. col. 2. verſ. ſecundò dicta Margarita*, Domini in iſto caſu, in vna Cæſarauguſtana matrimonij, coram D. Piſauren. fuerunt pro iuramento in ſupplementum, quod etiam in cauſa matrimoniali, quando
2 eſt pluſquam ſemiplenè probatum, deferretur, vt per *Abb. in cap. mulier, col. penult. de iure iurand. Alexander in leg. 3. in princip. col. 3. verſ. limitata tamen hoc Roman. de iure iuran. Iaſon in rep. l. admonendi, nu. 231. eodem titul.* licet *Decius in dict. conſilio 133. col. 2.* videatur contrarium tenere, nam pro contraria opinione voluit *Bocr. deciſ. 85.* exemplum ponitur, quando adſunt duo teſtes quorum vnus non eſt integer, vel cum vno teſte ſint alia indicia, vel quando quis habet vnum teſtem, & pars aduerſa ſubtraxit alium *Ioan. Andrea in cap. peruenit, de teſtibus cog. Put. de iure iuran. deciſ. 1. & 43.* & fuit dictum coram Cardinali Seraphino in vna bonorum Dohanæ ſalis 5. Martij 1581. & facit deciſ. *Franciſ. March. dec. 753. par. 2.*

ADDITIO.

AD iſtam materiam iuramenti ſuppletorij in cauſa matrimonii vide *Guttier. de matrimonio cap. 38. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contrahitur inter infideles.*
2 *Infidelis conuerſus non tenetur requirere coniugē infidelem; ſi fidelem ducere in matrimonio deſiderat.*
3 *Fidelis, infidelis effectus ducens infidelem, ſi ad fidem reuertitur, & matrimonium contrahere cupit cum Chriſtiana, requirere non tenetur infidelem.*

Infidelis conuerſus ad fidem, ſi velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere cōiugem habitantem in partibus infidelium.

RESOLVT. CCXXIX.

IN hac quæſtio. non mediocrem mihi dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, quod inter infideles poteſt contrahi, atque conſtat matrimonium, quatenus eſt
1 contractus naturalis, & concupiſcentiæ remedium, *Magiſter in 4. ſententiar. diſtint. 39. Sotus ibidem quæſtion. vnic. concluſ. 1. Sanctus Thomas in additione ad tertiam partem, quæſtio. 56. articulo 2. Angelus in ver. matrimonium 3. impedimento 10. n. 1. Silueſter eodem verbo q. 10. Nauarr. cap. 22. nu. 48. Victoria de Sacramento matri-*

Digitized by Google

trimonij n.294.Viualdus de eod. Sacramẽto queſtio. 215. & propterea dicebat textus *in cap. Gaudemus, de diuortijs*, quod infideles iuncti in gradu prohibito leg.canonica tantum,cõuerſi ad fidem non ſeparantur.

Rurſus faciebat, quia præfatum ſecundũ matrimonium contrahi minimè poſſet per conuerſum ad fidem, niſi infideli renuente conuerti,quare vt conſtet de eius renitentia, neceſſe eſt ipsũ monere, vt probatur expreſsè *in cap.Iudæi,28.quæſt.1.(Ibi,quod ſi admoniti fuerint, & voluerint ſeparentur)* & probant *Archidiacon.ibidem n.2.Bellamera n. 4.Armilla in ſumma in verbo matrimoniũ n.38. Nauarr. in conſ.2.de conuerſione infidelium, Cuccius lib. 5.inſtitutionum tit.12.nu. 103.Gaieta.In repetitione cap.ad limina 30.quæſt.1.* cum alijs, quos congerit *Sãchez de matrimo.lib.7.diſputat. 74. n.12.*

Imò ſunt qui tenent requiri Eccleſiæ authoritate præfici infideli terminum, vt conuertatur, quo poſſit prius matrimonium diſſolui ita *Hoſtienſis in d.cap.gaudemus nu. 15.ſuper verbo compelletur, Ioannes Andreas nu. 15. Butrius n.20.Ancharanus n.26.in Archidiacon. in cap.finali n.2.vigeſimaoctaua quæſtio.2.& ibi Bellamera n.2.Enriq. Boic.in cap.quanto n. 3.de diuortijs*, ſed verius eſt contrarium, quamuis eſſet viliſſimum id fieri, vnde ſatis erit,qualitercumque conſtet de infidelis voluntate,& Ratio eſt, quia cum hoc Matrimonium ſolo iure diuino diſſoluatur, non eſt aliquod iudicis miniſterium neceſſarium, ſecund. *Panormitanum in d.cap.Gaudemus n.15. & ibi Præpoſitus in §.quia autem n.14.Angelus verbo matrimonium 3.impedimento 10.nu.3.Veracrux in 2. parte ſpeculi articulo 33.concluſione 3.quibus addo Hoſtienſem n.3.& Butrium n.9.in cap.quãto de diuortijs.*

Taudem faciebat, quod ſcriptum reliquit *gloſa in d. cap. quanto in verbo qui reliquitur, de diuortijs*, vbi admonet, quamuis nõ ſit neceſſarium, teſtes adhiberi dum infidelis mouetur,ac tenuit conuerti, aut legitimè habitare,& hoc ad finem,vt teſtentur ſi fortè lis poſtea intentetur de valore matrimonij initi à fideli,quam gloſæ opinionem refert,& ſequitur *Goffredus in ſumma in titulo de diuortijs nu. 10. & 11. & in titulo de conuerſione infidelium, n.2.Propoſitus in cap. gaudemus, §. quia autem n.4.de diuortijs Veracrux in 2.parte, ſpecul. art. 29.pag.penultim.*

2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium fuiſſe ſeruatum in Curia Archiepiſcopali refert *praxis einſdem in cap.27.n.20.*nõ obſtant contraria quoniam procedunt, quãdo conuerſus eſſet dubius de obſtinatione coniugis infidelis, quia tunc non poſſet denuò contrahere abſque præuia monitione qua certior redderetur ita *Ledeſm. de matrimon.dub:56.concl.8. Veg. in 2. thom.ſumm.cap. 34.caſu 151.Vaſq.in 1. 2.quæſt.19. artic. 6. diſputat. 66.*& ideo, non eſt neceſſaria monitio vbi moraliter eſt certa oſtinatio ſecundum *Nauarr.conſ.2.de conuer.infid. Enriq.lib.11.de matrimon.cap.8.n. 5. Veracrux cit.art.20.ad finem,& Sanch.loco cita.n. 16.*& ita intelligẽda eſt Doctrina *Abb.*dicentis *in d. cap.gaudemus*, infidelem eſſe requirendum, quia procedit quando adeſt coniectura,vel præſumptio infidelitatem relinquendi.

3 Amplia principalem concluſionem ſingulariter, etiam ſi fidelis abnegauerit fidem, & contraxerit cum infideli, ac pœnitentia ducta reuerſa ad fidem fidelem accipere vult, ad huc non eſt neceſſaria requiſitio, prout Sacra Generalis inquiſitio Vrbis reſcripſit Curiæ Archiep.Neap.in tali caſu.

ADDITIO.

INter infideles matrimonium contrahitur non vt ſit ſacramentum,ſed quidam contractus,*Lucmanus Rota in ſuo floril. concluſ. 2. num.*8.ideò infidelis conuerſus ad fidem an teneatur requirere vxorem commorantem in partibus infidelium,ſi velit ſecum habitare, vt poſſit cum alio fidele matrimonium contrahere,vide *Epiſc.Iſer.in praxi c.27.n.26.*

SVMMARIVM.

1 *Mors primi coniugis quomodo eſt probanda, vbi praxis Cur.Archiep.Neap.n.3.*

2 *Mors quomodo probetur quoad plures effectus.*

Ad effectum contrahendi ſecundum matrimonium quomodo mors viri probanda ſit.

RESOLVT. CCXXX.

DVbitans de morte coniugis, & niſi prius certificetur, contrahere non poteſt, vt probatur *in cap.dominus, de ſecundis nuptijs, & in cap.in præſentia,de ſponſalibus,*& ad idẽm facit *text.in auth.hodie*, vbi communiter *Scribentes Cod.de repudijs, & in §. quod autem, in auth.vt liceat matri, & auiæ*,quare fuit dubitatum,quomodo probanda ſit mors primi viri ad effectum, vt vxor valeat contrahere ſecũdum matrimonium, in qua quæſtione licet nonnullis probetur modis de quib. per *Maſcardum in concluſ.*1030. mors quoad præfatũ effectum probatur per publicam vocem, &
1 famam ex doctrina *Boerij in deciſ.288. Franciſcus Marchus dec.183.part.2.Puteus dec.520. lib.2.Ioſeph.Ludouic.in deciſ. Rotæ Luceuſis 49.* item probatur per famam vbi agitur de va-
2 catione beneficij, *Mobed. deciſ. 1. de probatio. Puteus dec. 132.lib.3. Rota diuerſorum in deciſ. 49.nu. 15.part.1.*quemadmodum etiam pro-

Digitized by Google

batur, dum quis viſus fuerit ingredi in bellũ, & non exire *Rota Peruſina dec.30.Magon. dec. 44.Cappell.Tholoſ.deciſ.312.Ozaſcbus dec.108.* item probatur etiam per productionem teſtamenti cum mandato iudicis, vt latè per *Ioſeph.Ludouicum in Rota Peruſina dec.49.* cuius ratio eſt quia cum agatur de graui præiuditio, efficacior probatio exigitur *gloſ.* communiter recepta in *l. ſi quidem, C. ſoluto matrimonio Rota diuerſorum deciſio.551.part.1. Anton. Faber in deciſion.2. C. de probationibus.*

Poteſt probari etiam mors quoad ſupradictum effectum per librum Rectoris in quo deſcribi ſolet mors ſepultorum in eius Ecclesia, *Polidorus Ripa in dec.247.Rota Peruſina dec.2.*& fuit reſolutum in Rota Romana in vna Romana hoſpitij de Lucatellis 30. Martij 1603.coram Illuſtriſſimo *Seraphino*, vt patet in eius *dec.1556.*

In Curia tamen Archiep. reiectis omnibus ſupradictis modis, mors quoad effectum
3 de quo ſupra aliter nõ probatur, niſi per vnũ teſtem de viſu, qui deponat, qualiter vidit illum ab hac vita deceſsiſſe, & inſuper neceſſe erit, quod examinẽtur duo alij teſtes, qui deponẽt de publica voce, & fama, de luctu mulieris, & acclamatione de morte viri, quæ praxis ſumpta eſt citat. *textu in cap.in præſentia,de ſponſalibus*,& vide *prax.Archiep.cap.26. num.fin.*

ADDITIO.

ADde *Guttier. de matrimonio cap.52. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Filius ex muliere vxorata ortus ſemper præſumitur legitimus,cum ampl.& limit.n.2.*

2 *Probatio contra præſumptionem iuris, & de iure non admittitur, niſi per partis confeſſionem, de cuius agitur intereſſe.*

3 *Coniectura ad probandam illegitimitatem quænam ſint,remiſſiuè.*

Filius an ſemper præſumatur natus ex viro.

RESOLVT. CCXXXI.

1 PRo indubitato fuit habitum, in Cur. Archiepiſcopali filium natum ex muliere maritata præſumi verum,& proprium filium viri legitimum ad *tex.in l. miles, §.defuncto,ff. de adult. l. filium diffinimus ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l.ſi vicinis Cod.de nupt. cap.per tuas, cum ibi notatis de probat.* latiſſimè *Gabriel con. lib. 4. de præſumpt. Alciat. in eiuſdem nominis tractat. regul. 3.præſumpt.37.Maſcard.concluſ.738.* idque procedere aſſerunt etiam, ſi conſtet mulierem cum alio rem habuiſſe ex *Bald.conſ.437.nu.3.vol.5.Curt.Senior conſilio 31.n.3.Graff.conſilio 2.de adult. vol.2.Monald. conſilio 139.n.11.vol.1. Bomincius conſilio 16. Henriquez conſ.35.*idemque procedere etiam ſi vxor in domo amaſij perſtitiſſet, ſi tamen vir ad eam aditum habere potuiſſet, *Bald.in l. ſi matre, C. de ſuis, & legitimis Decius conſilio 657.n.2.*& an te omnes *Cyn.in l.vicinis,C.de nupt.*

2 Eſt enim hæc præſumptio iuris, & de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium, niſi per partis, de cuius intereſſe agitur, confeſſionem, ſecũndum *Boer. deciſio 299.n.9.*poſt *Hyppol.in l.3.§.ad quæſtionem,in fine,ff.de quæſtio.* vbi innumeros recenſet *Bero. quæſtio 6.n.2.Gonzalez quæſtio.93. Alex. Trentacinq.lib.1.variar.quæſtion.cap.131.*& propterea aſſerenti contrarium incumbere onus probandi ſcripſit *Iaſon. conſ.125.col.1. volum.4.*

3 An autem ſuprapoſita concluſio procederet etiam exiſtentibus coniecturis in contrarium, & quæ illæ, ſint deque alijs ad propoſitum, vide *dec.123. Curiæ Archiepiſcopali part.2.*

Notabilia quædam in materia matrimonij.

IVſtæ cauſæ quæ ſint, vt à ſponſalibus recedi poſſit, vide per *Menoch. de arbitrar. lib. 2.caſu 455.*

Quando ſponſaliæ ſunt iurata, an liceat ab illis recedere vide *Abb.cõſilio 48.lib.1.& gloſa in cap. ſi quippe, in verb. quæritur 27. quæſt. 2.Franc.Marc. quæſt.521.part.1.& quæſt.146. part.2.*

Sponſo,& ſponſæ aſſerentibus ſpõſalia inuicem contraxiſſe, creditur, ſtatur etiam confeſſioni coniugum aſſerentium, & allegantiũ ſubeſſe impedimentum in ſponſalibus, *Menoch. de arbitrar. lib. 2.caſu 103.*tamen teſtimonio vnius coniugum non creditur, ſi is quærit ſponſalia diſſoluere *ibidem n.3.*

Sponſam impuberem ad domum ſponſi transducere, an licitum ſit, & an ſpõſus pœna raptus puniri poſſit vide *March.quæſt.70. par.2.*

Sponſus propter transductionem, & detentionem puellæ, ſine maioris partis parentum conſenſu in quam pœnam incidat vide *March.q.71.& q.73.*ſed quando liceat ipſam puellam transducere vide *eundem quæſt.510. part.1.*

Iocalia, & anuli donati ſponſæ ante contractum matrimonium efficiuntur ſponſæ, & non poſſunt repeti ab hæredibus viri, ſecus ſi ſint donati vxori, ratio eſt quia donatio facta à ſponſo ſponſæ valet, *Natta conſ.315.*

Poſt

Poſt ſeptênium ſponſalia contrahi poſſũt *cap.fin.30.q.2.Franciſ.Marc. quæſt. 70. part. 2. n.14.*

Filij de iur. ciuil. non poſſunt contrahere matrimonium ſine conſenſu patris, ſecus de iure canonic.*Boer.dec. 197.n.6.*cui ſtandum eſt *Ozaſ.dec.154.n.9.*

Vicarius iure non debet concedere licentiam filiofamil.contrahendi matrimonium non præcedentibus denuntiationibus, ob id ne pater ipſius filij hoc ſciens,valeat impedire matrimonium contrahendum,*Menoch.cõſ. 69.vol.3.*

Contrahentes nuptias inceſtuoſas qualiter puniantur vide *Pap.lib.23.tit.4.*

Dos, & cætera omnia amittuntur, & fiſco applicantur,vbi prohibitum matrimonium ſcienter contrahitur *Vincent.de Franch. in decif.52.n.10.*

Clericus beneficiatus abſque diſpenſatione poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacet beneficium *Thom. Minad. dec.34.*

Quando vxor teneatur ſequi maritum quocunque eat vide *Cappell. Tholoſan. quæſt. 169.*

Fama impedimenti,quæ extabat tempore contractus matrimonij attenditur, vt proles dicatur legitima *Iaco.Put.dec.77.lib.3.*

Ignorantiam probabilem non poteſt allegare matrimonium contrahens cum profeſſa in incluſorio inter moniales habitante, quæ ita (cum in habitu eſt) iudicari debet *Put. dec. 244. lib. 3.* vide *ibidem dec. 257. & 262.*

Matrimonium quomodo probetur,vide *Paul.Æmil.decif. 203.& ſequent. part. 2.Hyeron.Magbon.deciſionem 86. Rota Luc. Gomeſius Leo dec. 1.in dec.diuerſo. tom. 2. Boer. conſ. 10. Menoch.conſ.259.& conſ.34.lib.4.Marcb.quæſt. 701.part.2.*

Quando agitur de matrimonio ſecundo probando contra primum liquida probatio requiritur idem *Gomez d.dec.1.*

Lite pendente ſuper impedimento matrimonij non debet ſuſpendi exercitium matrimoniale, idem lata ſententia pendente appellatione *Vinc.de Franch.decif.130.*

Materia permiſſa, & prohibita matrimonij,primi,& ſecundi generis attinentiæ,& affinitatis, plenè tractatur per Borg. *Caualcan. decif. 12.de contract.part.2.*

Sententia in cauſa matrimonij regulariter nõ trãſit in iudicatum, vide *Andr.Gail.obſeruat.12.lib.2.*

Diſpenſatio matrimonij, in qua fit ſolum mentio de affinitate,& non de publica honeſtate quando valeat,vide *Boer.dec. 264.n.28.*

Diſpenſatio præſumitur inter coniuges, qui in gradu prohibito contraxerunt, ſi per decem annos, & vltra in matrimonio vixerunt, & mortui ſunt, *Paul. Emil. decif. 269. par.1.*

Diſpenſatio ſuper matrimonio cum impetratur, quæ qualitates ſint narrandæ ne ſubreptia ſit diſpẽſatio,vide *Menoch.de arbitr. lib.2.caſu 203.n.12.*

Filij nati in figura matrimonij,ex quo mulier habebat alium virum ſecundũ ignorante dicuntur legitimi,& naturales,& etiam ſcienti ſuccedunt, ſed quid omnibus parentibus ſcientibus,vide *Vincent.de Franch.decif.130.*imò filij nati lite pendente ſuper legitimatione matrimonij dicuntur legitimi, & naturales, idem in natis poſt ſententiam pendente appellatione *ibidem n.3.& 6.*

ADDITIO.

HIs adde *Menoch.de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 54.Bonacoſſ.in repert. de præſũpt. lit.F.ver.filius præſumitur,*allegat *Port.concluſ. 18.Conſiliar.Paſchal.de vir.patr. poteſt. par. 2. cap.2.num.32.vſque ad 52.*

Finis Praxi Matrimonialis.

PRAXIS MONITORIALIVM.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria ad hoc, vt concedantur quinq; ſunt neceſſaria.*
2 *Excommunicatio vltimum debet eſſe remedium.*
3 *Remedia ordinaria non ſunt pro extraordinarys omittenda.*

Quæ requirantur,vt Monitoria concedi poſſint.

RESOLVT. CCXXXII.

DE litteris monitorialibus concedi ſolitis per ordinarios ſub pœna excommunicationis pro rebus deperditis quarum cõceſſio eſt actus iuſtus, & extraiudicialis contra illicitos detentores,vel etiam conſcios ad reuelandum, vel contra recuſantes dicere veritatem coram quocunque iudice, vel contra poſſidentes bona obnoxia alicui promiſſioni,ſeu obli-

gationi , vt præter *Neuizan. in ſilua nuptial. Oſaſc. & Abb. cum congeſtis per Coſtam in tract.at. de fact. ſcien. & ignorant. diſtint. 55. Centur. 2. & per eundem Coſt. de remed. ſubſidiar. remed. 14.* tradit *Rip. tractat. de peſte titul. de priuileg. ad curand. peſtem n. 122. cum ſeq. Surdus conſilio 129. nu. 33. vol. 1.* comprobat *Nauarr. de pact. conſ. 2. nu. 6. lib. 1. & de cenſib. conſ. 3. n. 3. lib. 3. Franciſ. Mareb. deciſ. 853. part. 2.*

1 Vt autem illarum conceſſio obtineatur quinque concurrere debent requiſita.

Primum eſt quod nominatim (niſi contra teſtes) non concedantur ratione formæ, niſi præuia diligentia de exequendo realiter, vel perſonaliter *Anton. à Sola ad antiq. decret. Sabaud. titul. de tribunal. competent. adit. gloſ. n. 7.* quamuis ſine canonica monitione nō procedatur ad excommunicarionem *Franciſ. Marebus d. dec. 645. par. 2. per conſtitutionem, de ſententia excommunic. lib. 6.*

Secundo requiritur, quod rei, pro qua huiuſmodi litteræ conceduntur, non ſint minimi, aut exigui momenti *Sola dict. loco num. 9. Franciſc. Mareb. dec. 803. part. 2.* & nouiſſime *Sac. Conc. Trident.* de quo infra in propoſito aliquid eſt differendum.

Tertium eſt requiſitum , quod continet clauſulam iuſtificatiuam, alias ſunt inualidæ, *Nauarr. dict. conſ. 3. de cenſibus, & conſ. 3. de cleric. excommun. miniſtrant. n. 1. lib. 5.*

Quartum, quod aduarſarius non ſit certus, alioquin via ordinaria eſſet experiendū *Rim. Iun. in conſ. 347. n. 1. 2. & 19. cum ſeq. vol. 4.* vbi ſemper concludit eſſe perſiſtendum in dictis monitorialibus, non obſtante certitudine poſtmodum ſuperueniente.

Quintum eſt requiſitum , quod propterea pertinet principaliter ad hāc tractationem, quod dentur hæ litteræ monitoriales in ſubſidium, ideſt deficiente alia probatione: ne etiam hoc modo contingat euacuari ſæculare forum, *Nauarr. d. conſ. 3. de cenſibus,* quia
2 cum excommunicatio debeat eſſe vltimum remedium *cap. clericus, de vita, & honeſtat. cleric.* ex quo reputatur maxima pœnarum vulgato *cap. corripiantur 24. quæſt. 3.* quandiu habentur remedia ordinaria, non debemus vti
3 extraordinarijs, *Sot. in 4. ſententia diſtint. 22. quæſt. 1.* potiſſimum ex norma *Sacr. Concil. Tridentin. de reformat. cap. 3.* incipien. *quamuis, ſeſſ. 23.* vbi diſertis verbis habetur , quod excommunicationis gladius qui eſt neruus diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſobriæ , & cum magna circumſpectione eſt exercendus , & tunc demum , quando alia via ſuum inuenire nō poteſt *Berett. conſ. 3. nu. 2. & conſ. 5. n. 29.* idcirco inualuit praxis , vt in præceptis coram Iudicibus Eccleſiaſticis inſeratur clauſula ſub pœna excommunicationis in ſubſidiū. Quamobrem legitur in *Theſaur. fori Eccleſiaſtici part. 3. cap. 7. nu. 15.* quod Sacra Illuſtriſſimorum Cardinalium Congregatio in vrbe ſuper *d. cap. 3.* declarauit, quod in duo ſint in forma Cameræ Apoſtolicæ inſolidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantum deueniri poſſet ad executionem realem , vel perſonalem , contra ipſum inſolidum eſt executio facienda , quia contra alium , contra quē non poteſt fieri executio realis , vel perſonalis, ad inſtantiam creditoris cenſura relaxari non poteſt , & idem auctor ſubditi, niſi facta executione perſonali , carceratus non eſſet ſoluendo , quia in ſubſidium contra alium ad cenſuratum relaxationem procedi poſſet.

ADDITIO.

Literæ monitoriales quando, & quomodo in eis procedendum, & requiſita sūt neceſſaria, demoſtrat *Marius Anton. var. reſolut. lib. 1. caſu 75. in reſolut. fin.* & pro qua sūma ſunt concedenda, refert *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 2. num. 2.* neque pro re leui concedenda, *Epiſc. Iſern. in eius praxi c. 1. nu. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoria ob nimiam partis animoſitatem ſe opponentis publicationi , ſunt concedenda, & quare, num. 4.*
2 *Mulier redditur ſuſpecta, ſi cuſtodiæ, ac ventris inſpectioni reſiſtit.*
3 *Iudex partis ſe opponens ſuſpectus redditur.*
5 *Veritas propter ſcandalum euitandum nō omittenda.*
6 *Veritas iuſtitiæ baſis eſt, ac fundamentum.*

Suſpicio non leuis eſt contra eum, qui ſe opponit monitorio nè publicetur.

REOLVT. CCXXXIII.

SÆpe ſepius in Curijs Epiſcopalibus cōparent Partes ad opponendum , & impediendum ne monitoria ab aduerſa parte impetrata publicentur , quare cum in quadā cauſa mihi delegata de hoc dubitaretur, iudicaui exiſtentibus nonnullis alijs cauſis , &
1 præſertim ob nimiam animoſitatem partis ſe opponentis publicationi , dixi eſſe concedenda capita monitorialia, maximum enim eſt indicium, & non leuis contra eum ſuboritur ſuſpitio , qui aduerſus Eccleſiaſtici Iudicis monitorium ſe opponit ſecundum *Crauett. conſ. 181. n. 6. & latius conſ. 134. nu. 29. & conſ. 900. n. 179. Sola ad decret. Sabaud. titul. vt nemo inuitus, n. 7. Lazar. de monitor. ſuper tit. 3. quæſt. 12. n. 3. ita Rota diuerſ. deciſ. 383. nu. 11. part. 1. Giurba Rot. Sicil. in deciſ. 94. n. 19.*

Sic in Muliere ſe opponente ne ſibi adhibean-

beātur Cuſtodes, fiatque ſui corporis ſeque-
ſtrum, vt ab alio non corrumpatur, aduerſus
quam inſurgit ſuſpicio, ne partum agnoſcere
Maritus teneatur *l. 1. §. ſed ſi maritus, ff. de li-
ber. agnoſcēd.* & ſuppoſiti partus præſumptio-
2 nem ſubijt mulier, quæ ventris inſpectioni
reſiſtit *l. 1. §. ſi cui, ff. de ventr. inſpic.* ac ſuſpe-
3 ctus redditur Iudex ſi parti ſe opponat *gloſ.
in cap. ſtatutum, verbo copiam de reſcrip. in 6.*
4 Cuius principalis concluſionis ratio eſt
quia veritas non eſt occultanda *clem. ſæpe
de verborum ſignificatione*, nec propter ſcā-
5 dalum euitandum eſt omittenda *cap. qui ſcā-
daliʒauerit, de regul. iur.* latiſſimè *Felin. in cap.
nihil, de præſcript.* & veritati ſemper locum eſ-
ſe voluit *text. in l. Imperatores, §. penult. ff. de
probationibus. Abbas conſ. 15. nu. 4.* inſudarunt
6 namque legiſlatores, vt veritas in lucem ve-
niat *l. final. ff. de probation. Pariſ. de gabell. part.
1. n. 13. Coſta de rat. por. quæſtio. 79. nu. 9. Viuius
deciſ. 189. addit. Ceph. conſ. 569. n. 7.* & inuicem
nec ad aliud intentum, quam ab inueſtigan-
dam veritatem: exornat *Neuiʒan. in conſ. 34.
n. 6. Imbrian. de repud. part. 1. conſ. 6. n. 6.* pro qua
inquirenda multa ex officio facere is poteſt,
quæ alias nec poſſet, *Rip. in l. 4. §. hoc autem
Iudicium n. 69. ff. de damn. infect. Menoch. de arbi-
tr. lib. 2. caſu 499. & in addit. n. 97. Decian. conſ.
47. nu. 1. vol. 1.* ſummaque ope niti debet, vt
eluceſcat veritas, & ſepulta exurgat, quę iu-
ſtitiæ baſis eſt, & fundamentū, *Crauett. conſ. 6.
n. 27. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 27. n.
2. & de Coniectur. vltim. voluntat. lib. 8. tit. 18. n.
12. Pacion. conſ. 3. n. 60. Viu. dec. 189. n. 3. Ceual.
commun. contra commun. quæſt. 821. n. 9. Ceph. di-
cto conſ. 569. Caſſan. in tract. glor. mundi part.
12. cōſid. 26. Magon. dec. Lucenſ. 25. n. 28. Borell.
de compromiſſo §. 3. gloſ. 3. in principio*, ideo
probationum facultas non eſt coanguſtāda,
l. quoniam in fin. C. de hæreticis.

ADDITIO.

His adde *Marcell. Volpe in prax. Eccleſ.
cap. 2. num. 3.* & melius *Giurb. deciſ. 94.
num. 17. Epiſc. Sernienſ. in ſua praxi c. 1. num. 15.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoria generalia ab Epiſcopis ſunt conce-
denda.*
2 *Legatus à latere monitoria concedere poteſt.*
3 *Nuntius Apoſtolicus monitoria generalia conce-
dere poteſt.*
4 *Vicarius generalis Epiſcopi monitoria concedere
poteſt, & quare.*
5 *Vicarius capitularis Sede vacante monitoria cō-
cedere poteſt, & quare.*
6 *Vicarius præſente Epiſcopo monitoria concedere
poteſt.*
7 *Vicarius foraneus monitoria concedere non po-
teſt, & quare.*

Monitoria generalis quis concedere
poſſit.

RESOLVT. CCXXXIV.

1 Dixi in facti contingentia præfatam fa-
cultatem concedendi monitoria non
niſi Epiſcopis competere, vt apertè patet ex
doctrina *Suareʒ de cenſuris diſputat. 20. ſect. 1.
Bald. in cap. ſi Sacerdos, de offic. ordinarij, Ancha-
ran. & alij*, quos longa ſerie commemorat
*Guttiereʒ lib. 1. Canonicarum quæſtion. cap. 11. n.
1. Neuiʒan. in ſilua nuptiali lib. 3. verſ. monitorię,
nu. 28.* quod probatur etiam ex *Sacro Concil.
Tridentino ſeſſ. 25. c. 3. verſ. qua propter* vbi ipſi-
us Epiſcopi Arbitrio quando ſunt concedē-
da, relinquitur, vt refert etiam *Coſta in tractat.
de Iuris, & facti ſcientia, & ignorantia cent. 2. di-
ſtint. 55. n. 1. tom. 1. Sayr. de cenſuris lib. 2. cap. 9.
num. 33. Rodriquez in ſum. part. 1. cap. 79. & in
q. 11.*
2 Amplia primo, vt poſſit concedere etiam
legatus à latere, quia, & ipſe quoque in pro-
uincia ſibi cōmiſſa iuriſdictionem habet ſe-
cundum gloſam, & ſibi communiter *DD. in c.
legatos 2. de offic. leg. in 6. Moneta in tract. de di-
ſtributionibus quotidianis part. 2. q. 9. n. 6. Graff. in
conſ. 6. n. 8. de ſent. excommun. Guttiereʒ lib. 1.
Canonicarum qq. cap. 11. n. 5. & ſeq. Laʒa. de mo-
3 nitor. ſect. 1. q. 5.* vbi & hoc etiā procedere in
Nūtio Apoſtolico, *ſcribit ex Guttiereʒ Graff. &
Rodriq.*
4 Amplia ſecundo in Vicario generali Epiſ-
copi, nam, & ipſe quoque generalia monito-
ria concedere poteſt, vt in proprijs terminis
voluit *Silua Nuptial. lib. 3. verſ. monitoria n. 28.
Diaʒ in Reg. 243. Sbroʒ. de Vicario Epiſcopi lib.
2. quæſt. 171. nu. 2. Graff. citat. conſ. 6. de ſenten-
tia excommunic.* & ita declaraſſe Sacr. Illuſtriſſ.
Congregat. teſtatur idem *Laʒar. citat. tractat.
& ſect. quæſtio. 6.* & ratio eſt, quia per incluſio-
nem Epiſcopi factam à concil. non excludi-
tur eius Vicarius, qui, vt habetur *in cap. 2. de
conſuetudine in 6. & in cap. Romana, de appella-
tion. in 6.* faciunt vnum, & idem Tribunal, vt
tradit ad idem *Campag. in tract. de poteſtate Pa-
pæ, art. 1. n. 48.*
Non obſtat *Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 3.
de reformat.* volens à nemine proprius præter
quam ab Epiſcopo eſſe decernenda, quia reſ-
pondetur ex hoc non tolli Vicario faculta-
tem, & ratio eſt, quia quando Concil. voluit
excludere Vicarium, *vt in cap. 6. ſeſſ. 24. de re-
format.* loquutus fuit taxatiuè, & expreſsè di-
cens Epiſcopis, non eorum Vicarijs eſſe per-
miſſum, vt animaduertit *Sbroʒʒ. citat. quæſtio.
171. Guttiereʒ quæſtio. 22. lib. 2. Gratian.* notabi-
liter

liter *in dec.* 97. *Nauarr. in conſ. 5. de ſponſalibus Praxis Archiep. cap.* 1. *n.* 1. *& Graff. d. conſ. 6. n.* 12. Ita vt Vicarius Generalis ad hoc vt poſſit decernere huiuſmodi literas non indigeat ſpeciali mandato Epiſcopi, dummodo ipſemet Vicarius cauſæ cognitionem adhibeat, ex declaratione Sacræ Congregationis de qua teſtatur *Theſ. For. Eccleſ. par. 3. cap. 7. ſub n.* 17.

5 Subamplia primo, vt præfata facultas cen-
ſeatur pariter conceſſa Vicario generali Ca-
pituli Sede Vacante, ita *Sayr. tractat. de cenſu-
ris libro* 4. *cap. 9. n. 33. verſ. primum eſt, Pauin. de
poteſtate capituli Sede Vacante quæſtio.* 1. *& ſeq.
part.* 1. *Lazar. dict. ſect. 1. q.* 7. & ratio eſt quia
capitulum cathedralis, Sede vacante genera-
liter ſuccedit in ſui Epiſcopi iuriſdictione
etiam in adminiſtratione temporalium, &
ſpiritualium, & præſertim in monitorijs con-
cedentis teſtatur *Pauin. loco ſupra citat. Cuc-
chus in inſtitut. maior. lib. 2. tit. 9. Guttierez lib.
3. canonicarum quæſt. cap. 11. Cardinalis Tu-
ſcus tomo primo pract. iuris concluſ. lit. C, con-
cluſ.* 56.

6 Sub amplia ſecundo, vt poſſit Vicarius
etiam præſente Epiſcopo concedere moni-
toria *Sbrozz. lib. 1. quæſt. fin. Balb. in deciſ.* 488.
poſt *Rebuff. in praxi beneficial. lib. 1. cap. 22. nu.*
187. niſi expreſſe prohibeatur *Lazar. citat.
quæſt.* 6.

Limita tamen ſupradicta minimè procedere in Vicario foraneo, & ratio eſt, quia nõ habet iuriſdictionem, nec facit idẽ cõſiſtorium cum Epiſcopo ſecundum *gloſ.* communiter receptam *in cap. 1. in principio, in verbo foranei de officio ordinarij gloſ. in clement. & ſi principalis cod. verb. de reſcriptis, Sbroz. ſæpius citat. tract. q. 13. n. 5. cum ſequenti, Rota diuerſ. in deciſ. 295. lib. 2. Marant. par. 4. diſt. 5. nu. 22. in praxi.*

ADDITIO.

AD iſtam materiam conceſſionum monitorialium, & qui ea concedere poſſint, nouiſſimè cumulauit *Nouar. in ſummam bullarum tom. 1. tit. de monitorialibus per totum,* latiſſimè *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 2. à num.* 4. poſt *Mar. Anton. var. reſolut. lib. 1. cap. fin. caſu* 36. *Iulius* Chartar. *dec.* Mediol. 78.

SVMMARIVM

1 *Monitoria contra certas perſonas non ſunt concedenda.*
2 *Debitor notorius non eſt reuelandus.*
3 *Excommunicatio certos non ligat, & quare.*
4 *Excommunicatio eſt vltimum remedium, & pœnarum maxima.*
5 *Monitoria contra non ſoluentes decimas (dummodo ſint incerti) ſunt concedenda.*
6 *Monitoria ſunt contra culpabiles in aliqua piſcatione concedenda.*
7 *Monitoria quando non ſunt concedenda.*

Monitorium an ſit promulgandum contra perſonas certas.

RESOLVT. CCXXXV.

VVlgarè eſt dictum in ore omnium Do-
minorum Iudicum in Curia Archie-
piſcopali monitoria minimè eſſe conceden-
da quando certæ ſunt perſonæ, quia tunc or-
1 dinariè eſt agendum, vt expreſsè patet ex
*Concil. Trident. ſeſs. 25. cap. 1. Neuiz. lib. 3. n. 48.
Rota Auenion. in dec. 120. n. 3. Rot. Macerat. lib.
1. deciſ. 112. Lazar.* de Montorio *ſect. 1. q. 10. n.
6. & ſect. 4. q. 1. nu. 3. Coſta de ſcient. & ignoran.
cent. 2. diſt. 55. n. 2. Theſ. fori Eccleſ. par. 3. cap. 7.
nu.* 22. & ita refert deciſum *Giurba in deciſ. Si-
cil.* 94.

Quare doctiſſimus *Sotus in 4. ſententiarum,
diſt. 22. quæſt. 1. artic.* 2. voluit non debere re-
uelare debitorẽ, qui notus eſt, quia hæc mo-
nitoria concedi tantum debent deficiente
2 probatione, & in ſubſidium aliorum Iuris re-
mediorum; nec excommunicatio comprehẽ-
3 dit, atque ligat eos, qui ſunt certi, vt pulchrè
habetur per *Rotam diuerſ. in deciſ. 382. par. 1.
Tuſcus lit. E. concluſ. 441. nu. 3. Felin, in cap. 2. de
conſtit. Rimin. iun. in conſ. 357. n. 3. vol. 4. Sola ad
decreta Sabaudię in tit. vt nemo inuitus gloſ. 1. n.
7. Gemin. in cap. fin. de elect. in 6. Card. in cõſ. 76.
& in conſ.* 155.

Ratio eſt, vt ſupra dixi, quia præfata mo-
nitoria conceduntur in ſubſidium deficiente
ſcilicet alia probatione, ne hoc etiam modo
ſæcularis forus eneruetur, ita *Abb. in cap. no-
uit n. 28. de iudicijs, Felinus in cap. venerabilis n.
12. & ſequent. de exceptionibus Nauar. conſ. 3. de
cenſibus, Purpurat. conſ. 363. Monaldus conſ. 22.
vol.* 1. & excommunicationem eſſe vltimum
remedium dicit *text. in cap. clericus, de vita, &
4 honeſtate clericorum*, & maxima pęnarum
cenſetur *cap. corripiantur 24. quæſt.* 3. & quam
diu remedia ordinaria habemus extraordi-
narijs vtendum non eſt *cap. ad noſtram il 2. de
iure iurando Berett. conſ. 3. num. 2. & in conſ. 5.
n.* 29.

5 Hinc prouenit primo quod poterunt de-
cerni contra nõ ſoluentes decimas, quando
ignorantur perſonæ, ſecus ſi eſſent certæ, vt
in proprijs terminis conſuluit *Rimin. Iun. in
cit. conſ. 357. n. 15.* poſt *gloſ. Card. & Imol. in
clem. diſpendioſam, in verbo præmoniti de Iudi-
cijs,* Monald. *conſ. 181. n. 3. vol. 1. Alciatus conſ.
122. n. 3. & ſeq.*

Secundo infertur, quod ob eandem ratio-
nem poterunt monitoria concedi contra
6 culpabiles, & conſcios qui piſcauerint in ſta-

gno

gno cuiuſdam, vt refert fuiſſe deciſum *Franc. Marc. in deciſ. 859. par. 2. & idem in deciſ. 865. par. 2.*

Infertur tertio, quod vbi quis litigat ſuper re ammiſſa, ſi id poteſt probare per monumenta, non eſt ei concedendum monitoriũ, & ſi non poteſt probare, non debet de facili concedi niſi, vbi aliter nequeat tueri ius ſuũ, & cauſa eſt alicuius momenti, vt nouiſſimè tradit Lelius *Zecchius de repub. Eccl. tit. de Prælatis cap. 1. n. 6. §. excommunicat. Lazar. d. ſect. 1. q. 15.*

Infertur quarto, quod literæ monitoriales non ſunt concedendæ, quando quis coram competenti Iudice ob iudicia, quæ ſunt contra reum procedere poteſt, vel habet teſtes, vel inſtrumenta, vt tradunt *Sotus in 4. ſententiarum diſt. 22. quæſt. 1. art. 2. Neuiz. in Silua nuptial. lib. 4. n. 48.* Diaz *in reg. 243. limit. 2. Riminald. conſ. 357. n. 1. & 2. vol. 4. Nauar. in cap. inter verba concluſ. 6. n. 316. Henriq. in ſumm. lib. 13. c. 17. n. 4. lit. C. Rota diuerſ. in deciſ. 383. n. 8. par. 2. Franc. Marc. in deciſ. 803. par. 3. Guttierez lib. 1. canonicarum q. cap. 11. n. 59. Rodriq. in ſumm. par. 1. cap. 70. nu. 5. Sayr. tract. de cenſuris lib. 1. cap. 9. n. 53. in fine Theſ. fori Eccl. d. cap. 7. n. 12.* Monald. *conſ. 160. vol. 2. Graff. par. 1. deciſ. lib. 4. cap. 17. nu. 8. & Tuſcus tom. 2. pract. iuris concluſ. lit.* D. *concluſ. 256. in principio Lazar. in alleg. q. 15.*

ADDITIO.

QVod iſta monitorialia ſint concedenda in ſubſidium contra incertas perſonas refertur ab *Epiſcopo Iſernæ in ſua praxi fori Eccleſ. cap. 1. num. 4.* & cur in ſubſidium tantum concedantur, latius *Coſta de remed. ſubſid. remed. 14. illat. vnica, num. 1. & 2.* vltra *D. Auctorem in dec. 229. par. 1. num. 5.* vbi docet formam concedendi iſta monitoria.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria generalia habentibus intereſſe ſunt concedenda, & non alijs, & quare.*

2 *Actio ad excludendum monitorio æquipollet.*

3 *Praxis Curiæ Archiepiſcopalis circa monitoria concedenda.*

4 *Monitoria ſunt reuocanda, ſi abſque petentis intereſſe ſuorum conceſſa, quod duobus limitatur modus.*

Monitoria an ſint concedenda eis quibus nullũ competit intereſſe.

RESOLVT. CCXXXVI.

1 IN Curia Archiepiſcopali quotidiana eſt praxis, vt monitoria generalia nunquam concedantur niſi habentibus intereſſe circa illarum petitionẽ, quæ fundatur ex pluribus.

2 Tum primo, quia actio ad exhibendum, quæ monitorio æquipollet, non datur niſi ei cuius intereſt, *l. penult. ff. ad exhibendum Bald. conſ. 122. nu. 3. vol. 1. Alexan. in conſ. 33. vol. 2. Decius in conſ. 12. n. 4. vol. 1. Alban. in conſ. 17. Alciat. conſ. 29. Rot. diuerſ. in deciſ. 53. num. 4. vol. 1.*

3 Tum ſecundo, quia pro hac eadem opinione extat Con*ſtitutio Pij* V. quę incipit *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, vbi ordinauit quod mandata in forma ſignificauit pro rerum ſubtractarum aut deperditarũ reſtitutione, ſeù reuelatione expediantur ad eorum dumtaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt, quam Cõſtitutionem ad literam refert *Quaranta in ſumma Bullarij verbo excommunicat. ad finem reuelandi, Tholoſ. in ſyntagm. iuris Canon. lib. 4. tit. 16. cap. 2. in gloſ. lit. G. Lazar. ſect. 1. cap. 9. de monitor. & q. 18.* ait, monitoria ad eius inſtantiam tantum, & rogatu cuius ciuiliter intereſt eſſe concedenda, dummodò intereſſe ſit propter peccatum, iuxta præfatam *Cõſtitutionem Pij Quinti*, in qua fundatur practica eiuſdem Curiæ non cõcedendi dictas monitoriales, nec procedendi ad aggrauationẽ excommunicationis, quando apparet oratorem non habere intereſſe, ſed quando concedantur ponitur clauſula dummodò petentis interſit in ducatis quinquaginta.

4 Amplia, vt adeò intereſſe petentis exigatur, quod ſi abſque eo fuerint conceſſa veniunt reuocanda *Nauar. in conſ. 7. de ſentent. excomm.* Merend. *conſ. 22. Sayr. in Floribus deciſ. lib. 5. titul. 23. deciſ. 8. Franc.* Leo *in Theſaur. foro Eccleſiæ par. 3. cap. 7. num. 28.* Lazar. *ſect. 1. q. 9.*

Et intellige, vt non ſolum ad inſtantiã alicuius particularis perſonæ damnificatæ, ſed etiam ad petitionem procuratoris alicuius ciuitatis damnum notabile paſſę concedenda veniant, dummodò ad illa obtinenda habeat ſpeciale mandatum ſic Lazar. *in eadem q. 9. citans* Lopez *in inſtruct. conſc. par. 2. c. 11. & Prax.* Archiepiſ. *cap. 1. n. 12.*

Limita in caſu eiuſdem Lazar. *in citat. q. 18.* vbi quando intereſſe non eſt clarum, ſed ſperatur in euentu litis, quæ vertitur coram Iudice laico, & timor eſt, ne bona dilapidentur, poſſunt concedi monitoria pro habendis teſtibus, & notitia bonorum licet intereſſe non ſit clarum.

ADDITIO.

MOnitoria litera poſſunt ab Epiſcopo decerni ad inſtantiam eorum, quorũ intereſt ad finem reuelationis pro rebus deperditis, vel ſubreptis, *Iulius Chartar. deciſ. Mediol. 78. num. 1.* vbi *num. 2.* aſſerit eſſe communem Rotæ Romanæ Curiæ, omniumque

T ri-

Digitized by Google

Tribunalium Eccleſiaſticorum obſeruantiā, *Epiſcopus Iſern.in praxi cap.1.num.8.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoria lite pendente non ſunt concedenda, & quare.*

2 *Monitoria lite pendente conceſſa (licet ſint iniuſta) tenent.*

An lite pendente monitoria concedi poſſint.

RESOLVT. CCXXXVII.

1 PLuries fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali Neapolis, monitoria non eſſe cōcedenda lite pendente, cuius deciſ. ratio eſt, quia excommunicatio non comprehendit eos, qui ſunt certi, & litigant *Rot. diuerſ.in deciſ.383.par.1.diuerſ.n.8. Felin.in cap. 2.de conſtitutionibus, Rimin.Iun.in conſ.357.n.3.Sola ad decreta Sabaudiæ in titul.vt nemo inuitus, gloſ.1. n.1.Gemin.in cap.fin.de electione, Card. in conſ. 76. & in conſ.* 155. ad idem expenditur *deciſ. Siciliæ 94.* vbi fuit dictum, quod pendente lite contra aduerſarium, aut alios, qui ſunt certi, monitorium concedi non debet, vt ſequitur etiam *Rimin.in conſ. 122. Coſta remedijs ſubſidiarijs cap.14.num.1.*

Contrarium tamen; quod non obſtante litis pendentia coram Iudice ſæculari, procedi poſſit ad monitoria per Iudicem Eccleſiaſticum poſt *Graſſ.Gregor.Tholoſ.Mar.Antonin. Alban. & Crauet.* latè comprobat *Lazar. de monitor.ſect.1.q.18.n.9.* & ſequitur *Theſaur.fori Eccleſiaſt.par.3.cap.7.n.23.* vbi limitat non eſſe concedenda poſt ſententiam latam, quæ tranſitum feciſſet in rem iudicatam, de quibus vide *praxi Archiepiſc.cap. 1.in fine ſecundi notab. & in tertio notab.* vbi etiam traditur, quando in cauſa appellationis ſint concedenda.

Eſt tamen in praxi animaduertendum, quod quamuis pendente lite generalia monitoria contra aduerſarium concedi non de-
2 bent: ſi tamen fuerint conceſſa tenent, licet, ſint iniuſta, *glo.in ſing.* & communiter recepta *in cap.1.vt lite non conteſtata, Sola gloſ.1.n.9.q. 10.* fundatur ex vi regulæ multa facta tenent, de qua *in l.patre furioſo, ff. de is, qui ſunt ſui, vel alieni iuris.*

ADDITIO.

ADuerte, quod in praxi Curiæ Archiepiſcopali receptum eſt attenta litis pēdentia coram Iudice laico non conceduntur monitoriales literæ dato termino in cauſa, quando non eſſent citati teſtes, ſecus verò è contra, vt docet *Epiſc.Iſern.in cad.prax. Curiæ Archiep.cap.1.ſub num.5.verſ.ex hoc tertio notabili.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoria pro quo rei valore ſunt concedenda.*

2 *Excommunicatio monitorij ſi pro re leui conceditur non ligat, & quare.*

3 *Excommunicatio non ligat, niſi ex intentione proferendis.*

4 *Excommunicatio lata pro furto acus, vel rei paruę furem non ligat licet lathaliter peccet, ſi graue fuit damnum ſubſecutum.*

5 *Praxis Romanæ Curiæ circa monitoria concedenda pro rebus ſubtractis.*

Cuius valoris eſſe debeāt res pro quibus monitoria concedenda petuntur.

RESOLVT. CCXXXVIII.

ET ſi Iudicis arbitrio relinquendum eſſe voluit *Sancta Synodus de reformatione ſeſſ. 25.cap. 3.* quando pro re, loco, perſona, aut tempore, concedenda ſint monitoria, nō ta-
1 men in ijs includitur, quod pro qualibet parua re decerni poſſet: ſi quidem non exigui, ſed alicuius valoris debet, quod quidē apertiſsimè patet tum ex verbis eiuſdem *Concilij*, ibi, *ex re non vulgari*, tum etiam ex *Conſtitutione Pij V.* incip. *Sanctiſſimus*, ibi, *Id, quod præcipuè attendendum eſt, minimè vulgares res exiſtere.* 5

2 Quæ concluſio adeò vera eſt, quod excōmunicatio non ligat, ſi pro re parui momenti concedatur, & ratio eſt, quia pro re leui videtur nulla ex intollerabili iuris errore *cap. per tuas, de ſententia excommunicationis*, & maximè quia ſacri canones prohibent excōmunicari pro leuibus culpis *cap.dilecto, de ſententia excommunicationis in 6. cap. corripiantur 24.q.3. Bald.in cap. 1.nu.22.de iudicis Panorm.in c.conſtitutus, n.4.& ſeq.de teſtibus, Felin. in cap. venerabilis, de exceptionibus, Rota diuerſ.in dec. 199. par. 1.*

3 Facit inſuper, quod excommunicatio non ligat niſi ex intentione proferentis *gloſ.* cōmuniter approbata *in cap. Apoſtolica, de eleco excommunicato miniſtrante, Cedecha in repet. cap.de quo vult Deo n. 72.de iudicijs, Lazar. lib. canonicarum quæſt.cap.12.ſec.1. Rodriq.in ſum. tom.1.cap.171.Auila de cenſuris lib. 1. cap. 23.* & veriſimile non eſt Iudicem excommunicare voluiſſe contra diſpoſitionem iurium prędictorum ſecundum *Palat.in repet.cap.per veſtras §.18.n.22.de donat.inter virum, & vxorē, Menoch.lib.2.de arbitrarijs caſu 542. n.14.Tolet.in ſumma lib.1.cap.8.nu.4. in fine Sayr. claui lib.9.cap.15.n. 19.* vbi dicit ſi excommunicatio daretur ob furtum, ſurreptor acus, aut al-
4 terius rei paruæ, ex cuius defectu graue dānum eſt ſubſequutum, quamuis peccet mortaliter, non tamen incurret excommunicatio-

tionem etiam ſi damnum non reſtituat.

5 Quare ſtilus Curiæ Romanæ optime obſeruat, vt monitoria minimè concedat, niſi rerum ſubtractarum valor ſummam ſaltem quinquaginta aureorum attingat, licet ſint ſeparatim ſubtracti, vt ex tenore Papalis monitorij conſtat, *Graſſ. conſ. 6. de ſententia excõmunicationis.*

ADDITIO.

MOnitoria conceduntur pro aliqua sũma graui duc. 40. vel 50. non tamen pro leui ſumma, vt refert *Epiſc. Iſern. in praxi Eccleſ. cap. 1. ſub num. 3. verſ. ſi in plures*, quem etiam ſequitur poſt *Auctorem* infra *reſol. 276. num. 5. Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 2. num. 2.* imò ſuper re certa concedi debent, vt *Dom. Auctor in deciſ. 87. num. 2. par. 3.* tradit.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria non ſunt concedenda, quando altera pars de inuentario opponit, & quare.*
2 *Inuentarium contra hæredes probat.*
3 *Probatio contra inuentarium non permittitur.*
4 *Hæredem omnia bona præſumitur in inuentario annotaſſe.*
5 *Hæres aliquid doloſè in inuentario ponere omittens, punitur.*

Monitoria cur non concedantur contra ſcientes bona contenta in inuentario.

RESOLVT. CCXXXIX.

COmmunis praxis omnium Curiarum Eccleſiaſticarum eſt, quod quando hæres perit monitoria contra ſciẽtes bona hæreditaria, & pars opponit de inuentario, & propterea aſſerit non eſſe concedenda, quia
1 veritas alio modo ſciri poteſt, ſolent ipſarũ curiarum Vicarij concedere monitoria contrà ſcientes bona hæreditaria non contenta in innentario, quare fuit dubitatum cur de præfatis bonis in inuentario deſcriptis concedi non poſſint, & fuit dictum rationem finalem eſſe, quia veritas aliter ſciri poterit, & etiam quoniam inuentarium probat contra hæredem, *l. fin. §. fin. C. arbitrar. tutelæ*, *Guido Papa deciſ.* 173. vnde pro inuentario in dubio præſumitur præſertim ſi decretum interuenit *Bar. in l. qui tutores, ff. de adminiſt. tut. Oſaſch. deciſ. 181. n. 11. Balb. deciſ.* 35. & probat fortius inter eos inter quos confectum fuit, *Rebuff. de inuentario artic. 1. gloſ. 1. n. 10.* & præsũptionem inducit omnia deſcripta eſſe vera, & penes hæredem permanſiſſe, ſecundum *Afflict. deciſ. 245. nu. 12. & idem Afflictus in deciſ. 225. n. 14. Milanen. deciſ.* 18. *par. 2.* hinc eſt,
3 quod probatio contra inuentarium, & ſic contra præfatam præſumptionem fieri minimè poteſt, *Oſaſch. citata deciſ. 185. num. 25. Bald. ſingul. 75. Caſtrenſ. ſingul. 17.* licet *Rebuff. citato loco* dixit poſſe fieri per viam monitorij.

Quibus accedat, quod ob tantarũ ſolemnitatum obſeruationem ſemper præſumitur: de quibus ſolemnitatibus latè *Afflict. dec. 13. & in deciſ. 44. nu. 30. Ioſeph. Ludouic. deciſ. 98. Oſaſch. citat. dec. 181. Decius conſ. 633. n. 7. Abbas conſ. 73. n. 2. Rebuff. de inuentario art. 1. Natta conſ. 214. n. 12.*

4 Tandem facit quod præſumitur hæredem omnia deſcripſiſſe ſecundum *Lanfranch. dec.*
5 17. vnde hæres omnittens doloſè ponere inuentario vnam, vel plures res, valet tamẽ inuentarium, & punitur pœna dupli *Rota Genuenſ. deciſ. 35. Caſſan. in conſuetud. Burg. tit. des droictis rub. 4. §. 22. glo. 2. n. 4.* vide tamen *Bart. in l. 6. ff. de his, quibus, & in l. 2. ff. ad legem Falcid. Abbas conſ. 73. n. 2.*

ADDITIO.

QVoniam ſanctio inuentarij fuit introducta, vt occaſio malignandi, & ſubripiendi, & occultandi bona hæreditatis amputetur hæredi, vt probat *Fanuc. de inuent. p. 7. num. 27.* & ideo hæres bona omnia deſcribere tenetur in eo, vt idem *Fanuc. p. 3. num. 30.* tradit, præſumitur enim hæres ſcire bona hæreditaria remanſa in hæreditate defuncti.

Et ideo monitoria in hoc caſu non conceduntur, quia ipſa conceduntur in ſubſidiũ quando veritas alio modo haberi nõ poteſt, probat *Thomat. deciſ. Macer. 90. num. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtius iuratus occultãs veritatem lethaliter peccat.*
2 *Furem ad indicandum aliquis cogi poteſt.*
3 *Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare.*
4 *Stylus Curiæ Romanæ in monitorijs concedendis, ac etiam Curiæ Archiepiſc. Neapol.*
5 *Monitoria pro cauſis criminalibus quando conceduntur.*

Monitoria an conceduntur in caſibus criminalibus.

REOLVT. CCXI.

VIdebatur prima facie dicendum, quod ſic, & ratio eſt ne crimina remaneat impunita *cap. vt famæ, de ſent. excomm. l. ita vulneratus, ff. ad legem Aquil.* & quia occultare
1 veritatem in teſte eſt peccatum mortale: maximè præſtito iuramento *cap. quiſquis 11. q. 1.* ſecundum *Bald. in l. 4. §. fin. de condit.* ob turpẽ cauſam, & incidit in pœnam falſi *cap. 1. de*

eri-

Digitized by Google

crimine falſi ſecundum *Bald. in l. presbyteri C. de Epiſcopis, & cleric.* Quinimò quando teſtis
ſe ſubtraxit timore, vel gratia, præſumendū
eſt contra ipſum ex officio inquiſitionis, ſe-
2 cundum *Bar. in l. 1. §. ſed, & ſi quis, ff. de falſis,*
& quis poteſt cogi ad indicandum furem,
ſeù malefactorem *cap. qui cum fure, de fur. ciuile C. de furt.* & ibi *gloſ.* quæ notat argumentum
pro literis monitorij Epiſcoporum, & ſi dica-
tur quod licitè quis recipit pecuniam, aut
premium ad indicandum, ſeù manifeſtādum
furem, vel alium malefactorem *d. l. 4. §. fin. & l. ſolent, ff. de præſcript. verb.* de quo latè per
Franc. Marc. in deciſ. 647. par. 2.

3 Cæterum præfatis non obſtantibus con-
trarium fuit dictum, & ratio eſt, quia inter
cætera, quæ concurrere debent, vt concedā-
tur monitoria, neceſſe eſt, vt res non ſit cri-
minoſa, vel criminalis cauſa, vt latè per *Lazarum de monitor. ſect. 1. q. 10.* & talis etiam
dicitur ſi agatur tantum de pœna pecuniaria
vbi fiſco veniat applicāda, *l. gratia* vbi *gloſ. ff. de termin. mot. Philipp. Maſſin. ad l. primam, C. de eden. n. 91.* quod procedit præſertim, ſi copia
reuelationum ſit conſignanda Iudici laico,
coram quo lis vertitur, tum quia infamiæ no-
tam affert, tum etiam ad euitandam irregu-
laritatem *Nouiſſ. in ſua praxi Archiepiſc. Neapol. c. 1. not. 6.*

Vnde ex ſtilo curiæ Romanæ, & generali
4 diœceſanorum vſu in ipſis monitorijs poni-
tur clauſula, nolumus autem, quod ex reue-
latione huiuſmodi, ſi eam fieri contingat, niſi
pro ciuili intereſſe, & ciuiliter tantum agi
poſſit, alias reuelatio ipſa, neque in iudicio,
neque extra fidem faciat, ita quoque ſtatuit
Pius Papa V. in Conſtit. incip. *Sāctiſſimus,* vt not.
Theſaur. for. Eccl. par. 3. cap. 38. n. 21.

Et quia aliquando reuelationes, & ſi non
contineant criminalitatem, eas tamen obti-
nentes vtuntur illis in criminalibus, ſolet Vi-
carius Papienſis, & alij in ipſis literis moni-
torialibus apponere ne huiuſmodi reuela-
tionibus poſſint, vt criminaliter ſub pœna
excōmunicationis, & alia arbitraria, & Nea-
poli etiam vt habetur in *dicta praxi d. c. 1. n. 6.*
quando conceditur copia reuelationū ſolet
imponi pœna communicationis latę ſentē-
tiæ parti, & Iudici, ſi dictis reuelationibus
vtantur in criminalibus, quæ practica tutior
mihi videtur.

Et quamuis *Franc. Marc. deciſ. 656. & dec. 647. par. 2.* teneat monitoria iuridicè conce-
di poſſe ſuper crimine pro habenda veritate,
5 etiam ſi criminaliter agatur, & ita etiam ſo-
lere tradit *Zecch. in tract. de Republ. Eccleſ. titul. de Prælat. in genere cap. 1. §. 5. verſic. excommunicatio verò*; dummodò, inquit, in huiuſ-
modi cauſis criminalibus concedantur cum
tribus clauſulis, primo ne fidem faciant, niſi
ciuiliter tantum: ſecundo ad defenſionem
tantum, tertio quoad intereſſe, quibus factis
Iudex non incurrit irregularitatem, etiam
ſi mors inde ſequatur.

ADDITIO.

ADde eundem *Auctorem in deciſ. Cur. Archiep. 219. num. 6. & 7. p. 1.*

SVMMARIVM

1 *Teſtis in monitorio, repeti in iudicio debet, & quare.*

Qui teſtimonium dixit vigore monitorij, an repeti debeat in iudicio.

RESOLVT. CCXLI.

IN facti contingentia reſpondi affirmati-
uè; motus, quia actus non debet operari
vltra intentionem agentis *l. eum qui ff. ſi certū petatur,* & ita fuiſſe deciſum in Senatu Sabau-
diæ teſtatur *Antonius Faber dec. 16. C. de teſtibus* cuius hæc ſunt verba.

1 *Per monitorias, quas vocant Iudicis Eccleſia-
ſtici literas, teſtimonium dicere iuſſus, licet teſta-
tionem ſuam propria ſubſcriptione firmauerit, re-
peti debet, quoniam ad finem, vt aiunt, reuelatio-
nis tantum; non etiam ad fidem plenæ probationis
huiuſmodi teſtationum genus permittitur; ſi tamē
per abſentiam teſtis factum ſit, ne repeti potue-
rit, atque ita euenerit ſuccumbere illum, pro quo
teſtimonium dicturus erat, puta ex contrarijs ad-
uerſarij probationibus; placet etiam in cauſa ap-
pellationis; adeoque poſt didicita teſtificata repe-
titionē admitti poſſe impetrata ex reſcripto Prin-
cipis in integrum reſtitutione, refuſiſque in eam
rem dilationum, & fruſtrationis ſumptibus, ſed
ita tamen vt nuda ſimplexque ſit repetitio, nec in
nouam vllo modo defectat auditionem metu ſcili-
cet corruptionis, & vt loquuntur ſubornationis,
ita Senatus in cauſa fratrum Godett. contra D. de
la Croix, pridie Id. Maij 1591.*

ADDITIO.

ADdas *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 2. num. 19.* allegantes *Thomam in voto 17.* & ibi de hoc praxim adducit.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria non conceduntur vbi continent infamiam.*
2 *Poſitioni continenti turpitudinem non eſt reſpondendum.*
3 *Copia reuelationum non conceditur quandò cōtinet infamiam.*

Monitoria an ſint concedenda, quando continent infamiam.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. CCXLII.

1 INter cęteras cauſas denegandi à Iudicibus Eccleſiaſticis monitoria, principalior eſt vbi reperiretur in eis aliquod caput infamatorium, vt in proprijs terminis voluerunt *Probus in cap.1.nu.21.de iureiurand.& in conſ.70. vol. 1.Crauetta conſ. 71.Neuiz. in ſilu. nupt.lib.3.nu.50.Graſſius conſ. 6.de ſent. excom. Lazar.lib.1.Canon.quæſt.ſect.1. quæſt.10. nu.7.* vnde in praxi nunquam nominatur perſonæ quę præſumitur rem detinere ne contingat ob id lędi eius famam *Franc. Marcb. par. 2. deciſ.* 803. *&* 854. *Menoch. de præſumpt. lib.4. præſumptio.190.nu.35.& ſequen. Coſta tract. de fact.ſcien.& ignor.centur. 2. diſtinct. 55.n. 7.tomo 1.ex Sola ſuper ordin. & decretis Sabaudiæ tit.6.ſub rubr.de tribus compet.gloſ.4.nu.* 7.poſt *Vital.tract.de reis,& teſtimon.n.22.*& tale monitorium, in quo nominatur certa perſona, eſſe abuſiuum, & reijciendum tradit *Tepat. lib.1.var.iur.tit.de monit.Eccleſ.*

2 His accedat à ſimili, quod poſitioni continenti turpitudinem, ſeù infamiam reſpondẽtis non arctatur is ad reſpondendum, ſecundum *Bar.in l.Marcellus* §.1 *.ff. de rer. amot. act. & in l.fin.ff.de his quibus, vt indignis, & in conſ.* 187. *& in l.2.§.quod obſeruari,circa finem,C.de iuram.calum.Bald.in l.1.C.de pœna Iudicis,& in l.1.C.de confeſs.Io.Andr.cap.2.eod.tit. lib.6.& idem Bald.in conſ.193.vol.1.* Lanfranch. *in cap. quoniam contra,in verb.reſponſiones circa finem, de probat.*& latè *Felin.in cap.cum dilecti col.2. de accuſat.*

3 Imò quando reuelationes receptæ continent infamiam non debet concedi earum copia in iudicio ſæculari, ſed ſunt concedenda tantum nomina, & cognomina teſtium qui reuelarunt quos compellere poteſt Iudex laicus poſtea ad deponendum, dummodò non deponãt ſuper crimine, vt vſu receptum eſſe in Cur.Eccleſ. Neapol. teſtatur eius *Praxis Archiepiſcopalis cap.1.notab.5.in fine.*

ADDITIO.

CIrca iſta monitoria infamiam continentia, vt non concedi debeant, videtur eundem D. *Auctorem in deciſ.*Cur. *Archiep. Neap.219.num.4.p.1.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoria concedi non poſſunt ſuper facto proprio.*
2 *Obliuio non præſumitur.*
3 *In teſte præſumitur obliuio lapſo biennio.*

An monitoria concedi poſſint ſuper facto proprio.

RESOLVT. CCXLIII.

1 PRo huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in facto quendam dediſſe mutuum cẽtum Franciſco, poſteaque idem mutuans petijt in Curia Archiepiſcopali monitorium contra ſcientes præfatum mutuum, propterea dubitatum, an eſſet concedendum, & fuit reſolutum negatiuè ex pluribus.

2 Tum primo, quia obliuio non præſumitur regulariter ſecundum *Bald. in l.cum alienam col.final.C.de leg.per l.magnam C.de contrahẽd. & committend.Stipul.Guido Papa deciſ.* 127. *in camera parlamenti,n.4.*

Et ratio eſt, quia memoria non eſt futurorum, nec præſentium, *Authore Ariſtotele lib. de memoria, & reminiſcentia,* ſed præteriorum tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum, memoria præteritorum.

3 Sed hoc non ſortitur alitèr locum in teſte examinato, lapſo biennio, cum obliuio per lapſum ipſius biennij, & minoris temporis pręſumatur in teſte, ita *gloſa in cap. ſi teſtes 4. q.3.per l.ſi arbiter,de probat.& in l.2.§.ſed quia de vet.iur.enuclean.Oldrad.conſ.* 183 *.nu.* 19 *.& ſeq.Crauet.conſ.28.nu. 4. vol.1. Grammat.conſ. crimin.42.& conſ.47.* Subdens ibi, quod obliuiſci quis facile poteſt de præterito, etiam de eo, quod ipſe fecit, *& in voto 36. n. 1.cum alijs ſequentibus, Corne.conſ. 162. vol. 4.*& ſequitur *Cephal.conſ.77.n.38.vol.1.* vbi ad propoſitum plura congerit de teſte obliuiſc. loquens, & *Veral. deciſ.* 279. teſtis impugnans *n.6.& ſeq.in 3.parte, Vbert. de Bobio in tractat. de poſit.n.38.Riminald.iunior conſ.344.Dubitatur n.75.cum alijs ſequentibus vol.3.*

Tum maximè, quia obliuionis præſumptio ceſſat etiam in facto proprio recenti, cum tunc de geſtis de recẽti recordari præſumatur abſque ſcrupulo aliquo, vt aperit *Cephal. in præmemorato conſ.428.n.38.Decian.conſ.62. ex præmiſſa n.67.vol.3.* Memoria enim præſumitur rei paulo ante geſtæ *Riminald.iunior. conſ.228.n.71.vol.2. Plot.in conſ.60.nu. 13.& Menoch.conſ.263.interrogatus n.14.vol.3. Viu. deciſ.64.*

Tum tandem, quia aut teſtes non fuerunt præſentes, quandò fuit factum mutuum, & tunc non eſt neceſſarium monitorium, quia non ad fuerunt teſtes, aut teſtes fuerunt præſentes, & præſumitur, quod pars petens monitorium, cognoſcat dictos teſtes, & ſic cum ſint certi, non conceduntur monitoria generalia, ſed fit præceptum teſtibus quorum nomina pars exprimit, de quo præcepto agitur in Praxis *Archiepiſc. Neapol. cap. 1.ſub num.4. & per Lazar.de monitor.ſect.1. quæſt. 15. num.* 12.

Notabilia quædam in materia monitorij.

Sacerdos,quæ ei commiſſa ſunt in confeſſione,etiam ſi moueatur,detegere non debet *Fräciſcus Marchus quæſt.772.n. 2.par.1.* Teſtes vt veritas habeatur,teſtimonium ferre per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia remedia cōpelli poſſunt *idem Marc. quæſt.1167. n.6.par.1.*

Pendente cauſa coram Iudice ſeculari poteſt impetrari monitorium generale contra illos,qui nouerint veritatem ad teſtimonium perhibendum,& hoc quando teſtes ignorantur *March.q.656.ſub nu. 3.par. 2. vide Ægid. Magiſt.tract.appell.cap.10.in deciſ.diuerſorum fol.221. Crauet.conſ.181.n.5.& 6.D.Sol.in antiquis Conſtit. Sabaudiæ, tit. vt nemo inuitus ſuper decreto nullo fol.171.*

Quando aliquid non poteſt probari, fit monitio generalis, vt ſaltem quis verecundiæ rubore ſuffuſus,pro lateri exceſſu ſatisfacere compellatur,*Marc.quæſt.853.par.2.*

De monitorio generali in forma maleficiorum publicato, & executioni demandato per eum,qui maleficium fecit,& hoc nō obſtante à Diuinis celebrandis non ſuperſeſſit, vide per *Marc.quæſt.701.par.2.*

Monitorium generale ſolum debet impetrari de rebus occultis, de quibus non poteſt haberi plena probatio, alias ſecus *idem Marcus quæſt.594.n.1.par.2.vide Papon. lib. 18.tit. 7.Arreſt. 12.*

Licet dictum monitoriū generale ſit permiſſum in genere, non tamen permittitur in ſpecie, ideò quis non poteſt in illo expreſsè nominari,*Marc.quæſt.646.par.2.*

An ſuper crimine, prohibenda veritate, etiam ſi criminaliter agatur, poſſit concedi monitorium vide *Marc.quæſt.747.par.2.*

Qui comprehendantur in monitorio generali virtute illius clauſulæ ſcientes, & an principalis teneatur propalare,& quid in aduocato,uide *eundem q.648.p.2.Ægid. Magiſt. tract.appellatio c.10.in deciſ.diuerſ.fol.221.& Papon.lib.18.tit.Arreſt.13.*

Procurator fiſcalis an virtute monitorij generalis concluſiones accipere poſſit contra aliquos,vide *Marc.quæſt.651.par.2.*

Furem an quis virtute monitorij indicare teneatur vide *eundem dictam quæſt.651.n.3.& quæſt.647.n.2.*

Monitorium obtentum pro habendo veritate non extenditur ad priuilegiatos niſi in ſubſidium, quando veritas aliter haberi non poſſit *Marc.deciſ.656.n.4.par.2.*

Monitorium per quod ſubditi extrahuntur extra patriam prō re mere temporali nō valet, alias valeret pro omni re etiam pro laudemijs *idem quæſt.657.2.par.*

In cauſa monitorij in forma maleficiorū poſſit tractari, etiam in tempore feriato in honorem Dei,vide *eundem, quæſt.690.par.2.*

Contra tutum exceptione legitimę præſcriptionis, non habet locum remedium denūciationis Eccleſiæ, *Iaffred.Lanfranch. Balb. deciſ.* 147. ſecus eſt in exceptione iniquæ rei iudicatæ,idem *Lanfranch.deciſ.* 149.vide *Menoch.conſ.*484.

Pariter dictum remedium denunciationis non habet locum contra filiumfamiliam tutum exceptione Macedoniani, *idem Iaffred. Lanfranch.deciſ.*150.

Monitorium omne ſcandalum patiēs, veluti quando in illo nominatur certa perſona, eſſe abuſiuum, & reijciendū, habetur in quadam *deciſ.Parij.in deciſ. diuerſ.fol.*234.

Poſſeſſor obligatus ratione rei ad certam penſionem,de qua habet titul.apud ſe;poteſt compelli per monitoriūm, nemine dempto ad oſtendendum *tit.Papon.lib.18.titul.7.Arreſt.9.*

Pro rebus immobilibus, & realibus, non conceduntur literæ monitoriales, *ibidem Papon. Arreſt.* 11.

ADDITIO.

Ad materiam monitorij concedendi in mutuo hic mentionati an electa via monitorij in mutuo ſit conuolandum ad viā executiuam,vide *D. Auctorē in collect.* 2480. & ſi contra principales concedi poſſint, qui retinent bona iniuſtè,vide *Marcell. Volpe in prax.Eccleſ.cap.2.num.7.*

Finis Praxis Monitorialium.

Praxis cap. Odoardus de ſolut.

SVMMARIVM

1 *Clericus admittitur ad iuratoriam cautionem.*
2 *Clericus tenetur ſeruare indemnem ſuum fideiuſſorem.*

Diſpoſitio huius *cap.an differat à diſpoſitione cap. peruenit.*

RESOLVT. CCXLIV.

1 Qvamuis remedia prædictorum textuū videantur fraternizare, ſecundum *Coſtam*

ſtam de remed.ſubſid.remed.30. nihilominus in effectu differunt, quia per cap. Odoardus fuit diſpoſitum, clericum non habentem vnde fuit creditoribus ſatisfacere poſſit, & vt euitetur excommunicationis ſententia, atque carcerum ſeruitus, admittatur ad iuratoriã cautionem, quando ad pigniorem peruenerit fortunam, vt voluit etiam in cap. ſi clericus, de ſent.excomm. in 6.l.miles, cum gloſ.ff.de re iud. vbi Alber.Iaſ.& Rip.Felin.conſ.9. Neuizan.conſ.59. Afflict. ad conſtit. Regni lib. 1.rub. 66.n.6. vbi docet, clericum tunc dici non eſſe ſoluendo, quando non habet tantum, quod ſufficiat ad eius alimenta, additur Couar. lib. 2.variar.reſolut.cap.1. Put.deciſ. 56.lib.1. Put.deciſ.129 lib.4. Seraph.de iuram.priuil.91. Ceual.tractat.comm.contra.communes, quaeſt. 701. & 729. Marcheſan.ampliſſimè tract.de commiſſio.p.1.cap.3.Farin.tract.crimin.par. 1.q.26. & 27.cum nouiſſimè adductis per Antonin. dec. 41.lib.1.& melius omnibus Guttierez tract.de contrac.iurat.cap.17.

2 Per cap. autem peruenit, fuit ſancitum, clericum eſſe compellendum per diſtrictionem canonicam, atque per conſignationem ſuorum beneficiorum ſeruare indemnem eius fideiuſſorem, ſeruare autem indemnitatem nihil aliud eſt, niſi defendere fideiuſſorem, iudicium in ſe ſuſcipiendo, ita vt nil damni ſẽtiat, qui morbo alieno laborat, Bart. ad l. pater, ff.de dot. praleg. Alex.conſ.29.nu.22.& cõſ. 199.n.3.vol.7. Afflict.deciſ.328. Gamma deciſ. 379.n.21. Benintend.dec.81.& Magon.Rot.Florent.deciſ.38. imò indemnitatis, & conſeruationis iudicium, atque effectus idem ſunt, Alex.conſ.114.vol.3.Pariſ.conſ.109.n.37.cum ſeq.vol.1.Dec.conſ.551. Honded.conſ.27.nu.1. vbi exponit quid ſit idemnitas, Crauetta tract. de indemnitate mut. in princ. Bertazol.Ciui.conſ. 84.n.34.Caſar Barz.deciſ.Bonon.34. n.2. & nuperrimè inſigniter expendit Carol.Ialong. Racemat.8.quod plurimum confert ad interpretationem indemnitatis promiſſæ in cauſa onerum, quemadmodum planum facit Crauet.conſ.95.233.& 257. Oſaſc. deciſ.91. iunct. eius conſ.31. Decian.conſ.31.n.36.& vltra vol. 2. Alban.conſ.115.n.9.& ſeqq.vol.1.

ADDITIO.

AD hoc etiam vide Marcel.Vulpe in prax. Eccleſ.cap.41.num.13. copioſè Io. Caſtagna in tract.de beneſic.deductio ne egeat, q.10. per totam, Benincaſ.de paupert.q.8.ſpetial.4. nu. 16.Squillant.de priuil.cleric.cap. 10.num. 1. & Thom.Vallaſc.alleg.48.num.1.& 2.

SVMMARIVM.

1 Non niſi pauper clericus gaudet priuilegio cap. Odoardus, & ſuã paupertatem probare debet.

2 Quomodo probetur clerici paupertas, n.3.4.

An vt concedatur cap.Odoardus, neceſſe ſit vt in actis conſtet de clerici paupertate.

RESOLVT. CCXLV.

1 INter cætera, quæ incumbunt clericis petentibus ad beneficium cap. admitti, illud principale eſt, vt probent de eorum paupertate, & miſerabilitate; & ratio eſt, quoniam cum paupertas ſit cauſa, atque fundamentũ præfatæ cõceſſionis, propterea acerrimè probari debet, ab eo præſertim, qui in ea ſe fundat, l.ſi verò, §. qui pro rei qualitate; & ibi gloſ. Bart.Caſtrenſ.Alex.Iaſ.& reliqui claſſici, ff. qui ſatiſd.cogan.Socc.conſ.24.lib.1.num.51.latè Rimin.iun.conſ.377.nu.17.Peregr.conſ.23.nu.11. vol.2.Brun.in tract.de ceſſione bonor. q.ult. 26. & notabiliter Afflict.in deciſ.377.num. 4.cum tribus ſeqq.Gabriel.tit.de probat.concluſ.7.Burg. de Paz conſ.39.n.18.Ceual.tract.comm.contra comm.quaeſt.849.n.16.Put.deciſ.87 lib. 1.Natt. conſ.344.n.3.Surd.de alimentis, tit.1.q.24.n.7. tradit Caſanat.conſ.27.n. 8.Scacc. de appell. q. 17.limit. 8.ſub.nu.9.iudicis ſaltem arbitrio, l. paupertas, ff.de excuſat.tuto.Honded.conſ.93.nu. 3.& 30.vol.1.Menoch.de arbit.iudic. caſ.65.n. 7.Couar.lib.2.variar.reſolut.cap.6.n.8.Scacc.de appell.quaeſt.17.limit.40.n. 9.Maſcard. concluſ. 1154.n.8.Bald.conſ.5.n.5.lib.1.Tuſc.tom.6.lit. P.concluſ.164.n.6.Sfor.de in integr. reſtit.quaeſt. 11.n.53.

2 Quoad præfatum tamen effectum paupertas probatur per communem æſtimationem, ſeu reputationem, vt quotidie practicatur in Rota, & fuiſſe pariter in eadem deciſũ in vna Romana dotis 21. Iunij 1568.coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 58.& iterum in vna Portugalen.pecuniar. 18. Martij 1553.coram Capiſueco, quibus addo in proprijs terminis Verall. deciſ.293.par.2.

3 Probatur etiam paupertas clerici quoad eundem effectum ex eo, quod redditus, quos habet, non excedunt ſcuta 25. Rota in vna Legionen.congruar.10.Octob.1572. coram eodem Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ.173.n.7.facit Verall.deciſ.65.par.1.

4 Et diceretur etiam clericus pauper, ſi ex aliqua arte ſe ſubſtentare potuiſſet, & ſi reſpectu alterius perſonæ ſecus eiſet ſecundum Seraph.deciſ.1279.ratio eſt, quia clericis ea prohibetur, element.1.de vita, & honeſt.cleric.

ADDITIO.

QVando non habet tantũ clericus, quod ſufficiat ad eius alimenta admitti debet ad hoc beneficium, vt refert Squillant.de priuil.cleric.cap.10.num.2.reliqua

verò pertinentia ad probationem paupertatis copioſè proſequitur *Valaſc. de priuil. pauper. par. 1. quæſt. 5. per totam*, & quod requiratur probatio paupertatis, in hoc caſu refert *Squill. vbi ſup. num. 9.* vbi *num. ſeq.* probationẽ paupertatis docet.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua reſponſio.*
2 *Limitatur.*

An clericos, qui negauit debitum admittatur ad beneficium *cap. Odoardus.*

RESOLVT. CCXLVI.

1 RESponſio eſt negatiua abſque difficultate propter auctoritatem deciſionum *Rotæ Romanæ*, vt patet *in deciſ. 841. n. 1. par. 3. diuerſor. Puteus deciſ. 321. par. 2. Mohed. deciſ. 2. de ſolutionibus*, & ad idem facit *deciſ. Antonini 41. par. 1. Afflict. deciſ. 296.*

Quorum opinio fundatur, quia beneficiũ *cap. Odoardus* reſpectu clericorum eſt ad inſtar beneficij ceſſionis bonorum laicis cõcedi ſoliti, *Natt. conſ. 219. n. 8. Rolãd. conſ. 38. vol. 1. Turtet. conſ. 28. vol. 1. Mandell. conſ. 200. n. 2.* quare cum debitor negans debitum non admittatur ad cedendum bonis, *l. is qui, ff. de ceſſ. bonor.* nec etiam clericus erit admittendus *c. Odoardus.*

2 Limitarem tamẽ ſi debitum poſtea agnouiſſet ſiue ante, ſiue poſt ſententiam, vt deciſum refert *Afflict. in deciſ. 379. Vrſill. deciſ. 296. Arnold. dialog. 3. & 14.* eſt tamen notandum, quod dicta negatione exiſtente ſi clericus ob id fuerit condemnatus ad ſoluẽdum, ſententia ſuperinde lata tranſit in rem iudicatam, *Socc. reg. 46. Fall. 16. Afflict. deciſ. 296. Farin. de carcer. q. 27. n. 70. cum ſeq. Put. dec. 56. lib. 1.* Mohedan. *de ſolut. deciſ. 1. & deciſ. 2. Rot. Rom. in nouiſſim. d. deciſ. 841. & in deciſ. 1188. par. 3. lib. 3.*

ADDITIO.

ET quid ſi iuſtam cauſam habuiſſet negãdi debitum an beneficio ipſo priuari debeat *Affl. deciſ. 379.* quem ſequitur *Valaſc. de priuil. paupert. par. 1. q. 44. num. 68.* ſecus è contra, prout in hoc caſu tradit *Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 41. ſub num. 17.*

SVMMARIVM.

1 *Doloſus clericus non gaudet beneficio cap.* Odoardus, *n. 2.*
2 *Debitor luxurioſè ſua conſumens non admittitur ad bonorum ceſſionem.*

An beneficium *cap. Odoardus* competat clerico doloſo.

RESOLVT. CCXLVII.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex doctrina *Iaſon* communiter recepta *in §. fin. n. 16. inſtit. de action. Socc. reg. 46. Fall. 16. Afflict. deciſ. 296. Farinac. de carcerat. quæſt. 27. num. 70. cum ſeq. Put. deciſ. 56. lib. 1. Mohed. de ſolut. deciſ. 1. & 2. Rot. Rom. in nouiſſim. deciſ. 841. & 1188. par. 3. lib. 3.* Maceraten. *deciſ. 41. lib. 1.*

2 Quorum opinio corroboratur primo, quia ſi dolo verſatus eſt filiusfam. dum contraheretur cum eo, aut aliter beneficio, quod cum eo non gaudet, *l. ſed & ſi, §. interdum, & l. cum qui, ff. quod cum eo, Farinac. deciſ. 164. nu. 11. & 16. & in deciſ. 221. nu. 13. Pariſ. conſ. 94. num. 8. 13. 42. 54. vol. 4. Socc. reg. 16. Tuſc. tom. 3. lit. E. concluſ. 782. n. 13. Vrſil. deciſ. 308. n. 20.* & hãc notabilem ad *tex. in l. 2. ff. & C. quod cum eo*, limitationem eſſe dixerunt *Ferret. caut. 54. & Carroc. deciſ. 8. n. 15.* imò ſi in ſola culpa filiusfam. ſit à dicto beneficio excluderetur, ex *Crot.* tradit *Pariſ. d. n. 13.* nec mirum, iuris nãquè eſt doloſum debitorem inſolidum teneri, vt nec priuilegio gaudeat, deducto ne egeat, quod aliàs competeret, *Farinac. de delict. q. 26. n. 5. Natt. conſ. 361. n. 2. & 6. Laderch. conſ. 30. n. 4. Macerat. deciſ. 41. lib. 1. Coſta de ſubſid. remed. 28. ſub n. 7. Marta de iuriſd. par. 4. cent. 2. caſ. 186. n. 4.* Marcheſ. *de cõmiſſ. par. 1. commiſſ. 4. cap. 3. n. 24. Put. dec. 251. & 394. par. 1. Brun. Sol. quæſt. 9. n. 6. Lancell. de attent. par. 3. cap. 31. n. 44.* ſic de marito, qui ſi dolo fecit quominus dotem ſolueret eo priuilegio non poſſe, vti, adnotauit *tex. l. etiam, §. 1. ff. ſol. matrim. Campeg. de dot. par. 3. quæſt. 262. Surd. de alimẽtis titul. 1. quæſt. 78. nu. 42. Beat. de debit. inop. c. 15. n. 11. cap. 16. n. 21. in fin.* idem in ſocero voluit *tex. l. penul. ff. de iur. dot. Campeg. de dot. par. 2. q. 250. Bald. Rub. in c. per veſtras 3. notab. §. 24. n. 7. de don. inter vir. & vxor. Amat. dec. 16. nu. 2. & 13. Conar. in cap. quamuis init. 2. Relect. n. 7. de pact. in 6. Coſt. de ſcien. & ignor. cent. 2. diſt. 32. n. 10. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 78. n. 43.* Sic etiam in cęteris dolum committentibus, tradit *tex. in l. ſed hoc ita, §. fi. ff. de re iudic. Surd. d. quæſt. 78. n. 42. Beat. d. c. 16. n. 12. in fin.* Quod verum licet dolus aduerſus tertium fuerit commiſſus, *Bald. in cap. quæ in Eccleſiarum col. 3. verſ. quæro nunquid, de conſtit. Beat. de inop. debit. cap. 8. n. 19. in fin.* Imò idem diudicandũ erit ſi maritus, aut alij, quibus priuilegium hoc datum eſt, ſui culpa facti ſint pauperes, *d. l. etiam, §. licet, Amat. d. dec. 15. n. 12. Felin. in cap. quæ in Eccleſiaſticum, n. 67. de conſtit. Surd. d. q. 78. n. 44.* & ſi contrarium dixerit *Mart. d. caſ. 186. n. 4.* quibus nec ceſſionem bonorum competere probat idem *Marta de iuriſd. par. 4. cent. 2. caſ. 123. num. 16.* & quamuis dolus

lus conſiſtat in animo, rectè tamen per coniecturas, & exteriora probatur *l. dolum, ff. de dolo, Maſcard. de probat. concluſ.* 131. 132. 133. *Franch. deciſ.* 180. *n.* 4. quæ iuxta perſonarum, & facti qualitatem Iudici ſunt arbitrariæ, *Roginel. par.* 1. *qq. cap.* 11. *n.* 66. Iudicis autem arbitrium deſumi iure poteſt, quando quis ad decipiendum alterum pro ſui commodo verum tacet, aut falſum exprimit, & ſibi ſoli cum alieno præiudicio proſpicit, cum dolus ſit in rebus ſuis, vel alienis diſſimilis conuerſatio, *Roginel. d. n.* 66.

3 Secundò corroboratur, quia debitor à ceſſione bonorum excluditur, qui omnem ſuam, creditorumquè ſubſtantiam luxurioſè conſumpſerit, *Neuiz. cõſ.* 59. *Rebuff. conſ.* 184. *Theſaur. deciſ.* 36. *n.* 5. neque clericus *cap. Odoardus de ſolut.* gaudet beneficio ſi in ludo, aut luxurioſè viuendo bona ſua conſumpſerit, *Ferret. conſ.* 144. Nec ergo filiusfam. *d. l.* 2. *ff. & C. quod cum eo*, gaudet, qui creditam pecuniã non in rem patris, ſed in proprios caſus magno cum diſpendio conſumpſit, non enim æquitatis benignitas, quæ beneficium hoc filiusfam. indulſit, ex *Azon. in ſumm. titul. quod cum eod. Pariſ. conſ.* 94. *n.* 43. *vol.* 1. *Chartar. dec.* 7. *n.* 10. ita in alterius damnum extendi conuenit, vt lata nimis fraudibus pateat via, quibus obuiandum eſt.

Tandem corroborantur ex deciſ. Rotæ, de qua per *Verallum deciſ.* 278. *lib.* 1. cuius hæc ſunt verba doloſus non eſt admittendus ad beneficium ceſſionis bonorum, vel ad beneficium *cap. Odoardus*, vel *cap. peruenit*, deciſ. eſt in terminis in antiquis 83. alias 22. *de reſtitut. ſpoliat.* quam ſequuti ſunt Domini in cauſa Toletana canonicatus de Dalanera, & parochialis de Barafas coram Reuer. D. Epiſcopo Veſtano 14. Martij 1552. vt in eius lib. fol. 109.

Inter coniecturas doli eſt prima ſi clericus, tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo, & falsò aſſeruit ſe habere idoneas facultates, & eſſe ſoluendo, ratione doli non debet gaudere, ex *tex. not. in l. penul. ff. de regul. iur.* Secunda coniectura ſi clericus in fraudem creditorum bona conſumpſerit, nam non poteſt gaudere dicto beneficio *Ferret. vbi ſupra ex l. ſi quis dolo, ff. de re iudic.*

ADDITIO.

ET in quibus caſibus clericus hoc priuilegio non gaudent per exempla refert *Squillant. de priuil. cleric. d. cap.* 10. *n.* 13. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones, quæ competunt principali competũt etiam fideiuſſoribus.*

2 *Beneficium* cap. Odoardus *eſt perſonale.*

3 *Exceptio declinatoria competens clerico non extenditur ad fideiuſſores nec beneficium ceſſionis bonorum proficit fideiuſſori.*

An beneficium *cap. Odoardus*, proficiat laico fideiuſſori clerici.

RESOLVT. CCXLVIII.

1 SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione, laicũ fideiuſſiſſe pro obligatione cuiuſdam clerici, qui cum decoctus deceſſerit, eius creditores egerũt contra laicum fideiuſſorem qui eiſdem creditoribus oppoſuit beneficium *cap. Odoardus*, quare fuit dubitatum an præfatus fideiuſſor eſſet audiendus, & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, quia exceptio, quę competit principali, fideiuſſori quoque cõpetit *l. exceptiones, ff. de except. Bald. conſ.* 370. *vol.* 1. *Paul. de Caſtro conſ.* 22. *Alexandr. in conſ.* 16. vnde fideiuſſoris obligatio acceſſoria eſt obligationis principalis *l. fideiuſſor obligari, ff. de fideiuſſ.* & pro vna eademque reputantur *l. fideiuſſor §. propterea ff. eod. Bart. in l.* 3. *§. tutores, ff. de ſuſpectis tutor.* hinc eſt quod fideiuſſore exiſtente ſoluendo non poteſt carcerari eius principalis ſecundum *Valaſc. deciſ. Luſit.* 13.

2 Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium conſului, & motus fui ex pluribus.

Primo quia præfatum beneficium eſt perſonale, & propterea perſonam clerici nõ excedit argumento *tex. in cap. priuilegium, de reg. iur. in* 6. & facit *tex. in l. hæres à debitore, §. quod ſi ſtipulator, ff. de fideiuſſ.* & in proprijs terminis tradit *Cenal. lib.* 1. *communium contra communem quæſt.* 701. *nu.* 14. *Coſta de remed. ſubſid. remed.* 29. *n.* 8. *Guttierez de iuram. confirm. par.* 3. *c.* 15. *cum ſeq. Mancin. de abſol. iuram. quæſt.* 7. hinc eſt, quod beneficium reſtitutionis in integrum cum ſit perſonale, propterea non extenditur ad fideiuſſores minoris ſecundum *Fabrum deciſ.* 1. *C. de fideiuſſ. minor. Lanfranch. deciſ.* 15. prout à ſimili diximus de exceptione Velleiani, quæ fideiuſſori minimè conceditur *l. mulieres, C. ad Velleia.*

3 Tum ſecundo, quia exceptio declinatoria, quę competit clericis non extenditur ad eorum fideiuſſores ſecũdum *Roman. ſingul.* 645. *Colerus deciſ.* 90. *Afflict. dec.* 206. *Miſing. deciſ.* 15. *cent.* 1. *Faber deciſ.* 1. *C. de fideiuſſ. Guid. Papa deciſ.* 562. *& Vrſill. deciſ.* 206.

Tum tandem, quia beneficium ceſsionis bonorum, quod quoad laicos æquipollet *cap. Odoardus*, non proficit fideiuſſori tex. eſt in proprijs terminis in *§. fin. de except. inſtitution. Barz. deciſ. Bononiæ* 79. *& Lanfranc. deciſ.* 525.

Digitized by Google

ADDITIO.

SI competat laico fideiuſſore clerici hoc beneficium, vide *Squillant. de priuil. eler. cap. 10. num. 47.*

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria poteſt opponi in executione ſententiæ.*
2 Cap. Odoardus *beneficium non poteſt opponi in executione ſententiæ.*
3 Cap. Odoardus *beneficium æquipollet illi ne quis, &c.*
4 *Exceptio, quæ nõ impugnat ſententiam poteſt opponi in executione.*

An beneficium *capituli Odoardus* peti poſsit in execu:ione ſententiæ.

REOLVT. CCXLIX.

1 EXceptio peremptoria licet opponi non poſsit poſt ſententiam ad *tex. in l. perẽptoria, C. ſentent. reſcindi non poſſe*, latè *Maran. in ſuo ſpecul. par. 6. memb. 9. n. 11. cum ſimil.* poſt innumeros, quos congerit *Caualc. in deciſ. 19. n. 19. par. 1. Maſtrill. in deciſ. Rotæ Siciliæ 23. & in deciſ. 51. vol. 1.*

2 Tamen hoc minimè procedit, in beneficio *capituli Odoardus*, quod quidem peti poteſt etiam poſt rem iudicatam, & in exequutione ſententiæ, vt in terminis voluit *Coſta de remed. ſubſid. cap. 29. nu. 6. Bucultem. conſ. 9. vol. 1. Artaman. conſ. 17. n. 4.* & iuxta hanc opinionẽ ego pluries conſului, & motus fui ex pluribus.

3 Tum primo, quia præfatum beneficium c. *Odoardus*, æquipollet beneficio ne quis cõueniatur vltra quam facere poſsit ſecundum *Surd. deciſ. 190.* & tale beneficium opponi poteſt non tantum pendente iudicio, ſed etiam poſt ſententiam *Iaſon. nu. 6. ſed ſi quis, num. 13. de actionibus Rotard. conſ. 19. Cephal. conſ. 60. Nicol. alleg. 4. num. 3. & Coſta remed. 28. num. 6.*

4 Tum ſecundo, quia ita obſeruatur in omnibus exceptionibus, quæ nõ impugnant ſẽtentiam, ſed moderantur ſolum exequutionem, ac eam minuunt, vel limitant quia quãdocunque poſſunt opponi etiam poteſt rem indicatam, niſi iam antea ſententiam oppoſitæ reiectæ fuerint *gloſ. & Bart. ad l. 1. C. de iur. & fact. ignor. Ripa ad l. 2. n. 9. & 10. ff. de re iudicata Alex. conſ. 89. ad fin lib. 1. Caſtren. cõſ. 1000. n. 5. col. 1. Signorol. cõſ. 146. & Gayl. obſeruation. 113. n. 5. lib. 1.*

Tum tandem, quia iuxta prædictam opinionem obſeruatur in quam plurimis exceptionibus pro ve in exceptione Velleiani *Maſtrilli deciſ. 51. in except. diſcuſſionis inuentary*, quæ licet ſi peremptoria opponit poteſt in exequutione ſententiæ, *idem in deciſ. 23.* in exceptione rei non traditæ, quæ quandocunque opponi poteſt, *Surd. in dec. 53.* & tandem in exceptione compenſationis ſecundum *eũdem in deciſ. 191.* quoniam ſunt exceptiones mortificatiuæ ſententiæ.

ADDITIO.

ADuerſus executionem ſententiæ, ſi cõpetat tale beneficium *cap. Odoardus*, vide *Carroc. in tract. de remedijs contra præiudiciales ſententias, except. 24. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non poteſt agere.*
2 *Fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem cõmittit.*
3 *Beneficium* cap. Odoardus *non actio, ſed exceptio dicitur.*
4 *Clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori.*

An clericus excommunicatus gaudeat beneficio *cap. Odoardus.*

RESOLVT. CCL.

VIdebatur dicendum, quod non, ex pluribus.

1 *Tum* primò, quia excommunicatus non poteſt agere, nec in iudicio aliquo modo cõparere *cap. intelleximus, de iudic. cap. poſt ceſſionem, de probat. cap. decernimus de ſent. excomm. lib. 6. de iure Regio* probatur *in l. 4. tit. 10. lib. 2. fori, & in l. 176.* circa quam regulam vltra Doct. in ſupradictis locis vide *Nepotem à Mõte Albano in tract. exceptionum artic. 6. per totũ, Ioãnem de Pigliano in tract. de cenſura Ecclesiaſtica, n. 26. & 27. Pariſ. in c. cum inter, & in cap. fin. n. 2. de except. Gigantem in tract. de penſion. q. 14. Caſſan. in conſuetud. Burgund. titul. Des iuſtices, rubr. 1. §. vi. fol. 63. col. 4. n. 15. Selua in tract. de benef. in 3. par. q. 4. Gomeſ. in cap. 1. n. 16. de reſcriptis in 6.* hanc regulam cum quatuor limitationibus ponit *Soccin. in reg. 132.* hanc item cum quatuordecim limitationibus, ponit Fel. *in d. cap. intelleximus à n. 7. vſque ad finem*, eandem cum duodecim limitationibus ponit *Montaluus in d. l. 4. titul. 20. lib. 2. fori in gloſ. in verb.* Demandat, & quindecim ante cũ ponit *Dominicus de Sancto Geminiano in cap. 1. de reſcript. in 6.* & circa hanc regulam vide 61. pœnas excommunicationis per *Rebuffum in gloſ. concordatarum, in rubr. de excommunicat. non vitan. pag. 383. col. 2. cum 8. ſequentibus.*

Tum ſecundò, quia excommunicatus dicitur membrum diaboli extra Eccleſiam deiectus, *c. omnis Chriſtianus, 11. quæſt. 3. & cap. ſeq. & de his, quæ foris ſunt nihil ad nos, cap. multi 2. q. 1.*

Tum

Digitized by Google

2 Tum tertio, quia fruſtra legis auxiliũ implorat, qui in legem committit, *cap. quia fruſtra,de vſuris,l.1. C.de hæred. l.auxilium, ff. de minoribus*,& facit *tex. in cap. fin. de immunitate Eccleſ.* Sed clericus excommunicatus contẽnendo claues Eccleſiæ dicitur in legem committere, ſecundum *Calderinum de ſenten. excommunic.* igitur fruſtra priuilegio legis vti poterit.

3 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium iudicaui in quadam cauſa mihi delegata,& mouebar præſertim,quia beneficium *cap. Odoardus* non dicitur ſub ſe continere actionem,ſed potius exceptionem,quia contra petentem quod ſibi debetur,ſolet opponi exceptio præfati capituli, ſed excommunicatus poteſt eſſe in iudicio vti reus ad tex.in terminis *in cap. intelleximus*, vbi *Doctores* omnes *de iudic.* & ſic per modum exceptionis,ſecundum quod adnotauit *tex. in cap. cum inter de except.*

4 Item quia clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori,& canonis,*Franc.Marc.deciſ.418.par.2.Innoc.in cap. ſi vero,n. 3. de ſent. excomm.Panormit.in cap.contingit circa fin.eod. Felin.in c.à nobis, il ſecondo n.1. de ſent. excõm. Decian.in tract.criminali lib.6.cap. 7.n.20.*

Et hanc dicit eſſe communem opinionẽ, *Duenas reg.99.ampliat.*8.*Villalob.in ſua collec. communium opinion. lit. C. nu.81.Clarus in §.fi. quæſt.77.& ibidem Mainard.n.16.*& facit *tex.in cap.dictum 71.diſt.*ita eſt tutior, & verior opinio, ſecundum *Henric. Boic.* & communiter *Doctores in cap. Eccleſia de immunitate Eccleſ.*

ADDITIO.

ADde *Paul. Squillant.de priuil. cleric. cap. 10.num.6.Marcell.Vulp. in praxi eccleſ. cap.41.ſub num.17.in fine.*

SVMMARIVM.

1 *Qui non habet in ære, debet luere in corpore.*
2 *Debitor Cameræ Apoſtolicæ non admittit ad beneficium* cap. Odoardus.
3 *Saluus conductus non extenditur ad delicta.*
4 *In delictis non habet locum ceſſio bonorum.*

An clericus gaudeat beneficio *cap.Odoardus* in delictis.

RESOLVT. CCLI.

1 SVpponatur in facto, quòd quidam clericus ratione delicti eſſet cõdemnatus inſtante fiſco,in pœnam relegationis per decẽnium,ac etiam in pœnam centum aureorum parti læſę pro intereſſe,qui clericus allegauit ſe nulla, vel per pauca bona poſſidere, quæ non ſufficiebant ad ſolutionem dicti intereſſe, quare ad euitandum excommunicationẽ petiit ſe admitti ad beneficium *cap.Odoardus*, fuit dubitatum, quod non ſit admittendus, propter regulam iuris, qui non habet in ære, luat in corpore, *l.fin. ff.de pœn.*cum alijs concordantibus per *gloſ.*allegatis *in cap. finem litibus,in gloſ.fin.de dolo, & contum. & de Frãch. in deciſ.358.& Peguer.in deciſ. 59.Theſaur. in deciſ.382.*

2 His accedat, quòd debitor Cameræ Apoſtolicæ, & per conſequens fiſci non poteſt vti beneficio *cap.Odoardus*, quemadmodum debitor fiſci vti priuilegio ceſſionis bonorum, *Soccin.reg.65.in verb.cedens bonis,Diaz reg.25. eod. verb. Beat. de inope debitore, cap.31. Guid. Pap.deciſ.211.n.3.Boer.deciſ.341.Theſ.cit.dec.182.* & ita ſeruari in Curia Delfinatus ſcribit *Rebuff.conſ.164.*

3 Tertiò, pro eadem opinione facit, quod generalis ſaluus conductus,ſeù induciæ debitori conceſſæ non vendicant ſibi locum in debitore ex cauſa delicti, vt per *Gram. in addit.ad Afflict.deciſ.5.Brun.in tract. de ceſſio. bonor.quæſt.27.num. 4.Bald.* latè *conſ. 400.lib.1. Cuch.in tract.de morat.præſcript.n. 39.*& in hoc caſu nullum eſt dubium,quin locus ſit mutationi pœnę, vt per *Menoch. de arbitr. Iud. caſ. 447.centur.5.*Hinc eſt, quod quando quis tenetur ad ſolutionem pecuniæ ex cauſa delicti non admittitur ceſſio per ea, quæ latè cõgerit *Nat.conſ.361.Boer.d. deciſ. 341. Clar.§. fin.q.95.& Didac.var.reſol.lib.2. cap.1.num.8.* vbi idem Didac. ampliat dictam regulam procedere non ſolum ſi agatur de pœna erga fiſcum,ſed etiam ſi illa pœna ſit æſtimatio damni parti applicanda,dicens de hoc eſſe *tex.not.in d.c.finem litibus*, vbi *Abb.& Io. Fab. in §.fin.inſt.de act.*& de iure ciuili eſt *tex.in l.1. de in ius vocan.*ibi inofficioſus litigator, à quo puto extractum dictum *cap. finem litibus*, & hanc opinionem tenuit *Menoch. lib. 2. de arbit.cent.5.caſu 447.n.17.*poſt *Alberic.Dec. Cępoll.& Clar.*quos allegat *Seraph.de priuileg.iuram.priuileg.91.in fine.*

Cæterum præfatis non obſtantibus, in cõtrarium eſt verior ſententia,vt per *Boer.deciſ. 349. Put.deciſ. 46. lib. 1.Farin. de delict.quæſt. 18.n.56.*& ratio eſt,quia lex admittens debitorem ad beneficium *cap. Odoardus* loquitur in quocunque debitore *§. fin. inſtit.de actionibus*,ergo etiam in hoc debitore,& ita videtur velle idem *Brun.quæſt.17.4.par.princip.num.2.* & clarius hoc vult *Cuch. in tract.de morat.præſcrip.nu.8.Ludou.a Peguera inter quæſtiones ſuas criminal.deciſ.6.*vbi ita iudicatum in concilio Barcinonæ teſtatur.

4 Nec obſtante allegata in contrarium, & primo ad reg. illam generalem reſpondetur, quod Doctores loquuntur quando pœna pecuniaria applicatur fiſco, & ſic inducta eſt

ad

ad vindictam publicam tunc enim certum eſt, quod qui non habet in ære luit in corpore, ſecus verò quando illa pecunia applicatur parti non tanquam pœna, ſed tanquam intereſſe ciuile, ita *Ioan. Andr. & Abb. in d. cap. Odoardus, idem Abb. in d. cap. finem litibus Couar. in d. cap. 1. Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 447. quibus adde* Ceual. *in commun. contra commun. q.* 701. *n.* 8. & hæc eſt veritas, quicquid alij dixerunt, quos refert *Couar. in d. cap.* 1.

Nec obſtat illa Doctorum opinio, vt priuilegium Principis non extendatur ad debitorem ex cauſa delicti, quia illa opinio nō eſt certa, & contra illam multi tenuerunt, præſertim *Bar. & Dec. in l. 1. D. ſi certum petat.* quos ſequitur *idem Brun. d. quæſt.* 27. *n.* 8.

ADDITIO.

Adde *Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap.* 10. *num.* 21.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Cameræ habet exequutionem paratam.*

2 *Obligatio in forma Cameræ nullam admittit exceptionem præter tres.*

An in obligationem in forma Cameræ habeat locum beneficium *cap. Odoardus.*

RESOLVT. CCLII.

1 Inter cætera, quæ pro opinione negatiua adducūtur eſt, primo quod præfata obligatio exequutionem habet paratam ſecundum *Alex. in l. ait prætor, §. Iudex de re iudic.* qui tamen loquitur, ita expreſsè, vt *Caſtrenſ. in l. poteſt rem, C. imò* eo caſu condemnatus non poteſt appellare *Soccin. Iun. conſ.* 438. *nu.* 5. *lib.* 3. & de hoc inſtrumento plura ex profeſſo ſcribit *Galeſ. in trac. ad formul. Camer. obligat. quæſt.* 3. iuxta quorum opinionem plures cenſuit *Rot. Roman.* & præſertim in vna nullitat. obligationis Cameralis 4. Iunij 157... coram Cotta, & iterum in vna Romana prætenſæ exequutionis 27. Martij 1594. coram Litta.

2 Secundo adduci ſolet pro eadem opinione ſcilicet, vt excludatur beneficium præfati *cap.* eſt quia hæc obligatio regulariter loquēdo nullam admittit exceptionem, præterquā falſitatis, ſolutionis, & pacti de non petendo *Caſſadorus decif. vnic. de mutuis petition. Gall. etc. tract. 4. par. quæſt. 1. Rot. collecta à Farinac. in deciſ.* 85. *& in deciſ.* 122. & eadem Rota in vna Romana exequutionis 6. Martij 1592. corā Orano, & iterum in vna Illuſtriſſimorum de Sfortia 12. Aprilis 1593. coram eodem, hinc eſt, quod eius exequutio minimè impeditur per exceptionem non numeratæ pecuniæ ſecundum *Mohed. in deciſ.* 1. *&* 3. *de except.* neque per exceptionem compenſationis, *Seſſæ Rota Arag. deciſ.* 90. neque per exceptionem abſolutionis à iuramento ſecundum eundē *Mohed. deciſ.* 6. *eod. tit.* & pariter per exceptionem enormiſſimę læſionis ſecundum *Pariſ. conſ.* 99. *n.* 19. *vol.* 1. *Alex. conſ.* 92. *nu.* 15. *& in conſ.* 35. *vol.* 6. & tenuit Rota in dicta Romana executionis 6. Martij 1592. coram Orano, & eſt *deciſ.* 89. in recollect. per *Farin.* vnde cum præfatum beneficium *cap. Odoardus* ſapiat naturam potius exceptionis, quā actionis propterea dicendum non poſſe opponi contra præfatam obligationem licet limitetur quando ex ventre inſtrumenti obligationis Cameralis oritur defenſio, & nullitatis exceptio, quia tunc impeditur exequutio *Bart. in l.* 1. *§. & parui nu.* 3. *ff. quod vi aut clam. Alex. conſ.* 20. *n.* 2. *&* 3. *vol.* 6. *Sarnen. in compēd. n.* 84. *Aebil. deciſ.* 3. *Felin. in rubr. de except. nu.* 2. *Soc. conſ.* 27. *n.* 3. *verſ.* 2. *compulſus lib.* 4. *Iaſ. conſ.* 170. *verſic. & ſi diceretur, lib.* 2. *Caſſad. dec.* 50. *de reſcriptis,* quia nullitas inſtrumenti probationem reddit nullam qua ſublata nō poteſt dici conſtare de obligatione *Afflict. dec.* 285. *n.* 1. *Roman. conſ.* 42. & ita tentum fuit in vna Romana domus, & nullitatis coram Paleotto.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium obſeruatur in praxi, vt refert *Galleſ. de oblig. in for. Cam. par.* 6. *q.* 7. *Merenna conſ.* 22. *Artaman. cōſ.* 63. *Rubin. conſ.* 21. & ratio eſt ſecundum *Couar. lib.* 1. *var. reſolut. cap.* 1. quia nulla congrua ratio aſſignari poteſt cur clericus gaudere non debeat prædicto beneficio inducto in fauorem totius ordinis clericalis, vt ſequitur etiam *Beat. de inop. deb. cap.* 17. *n.* 6. quare non obſtant contraria allegata de executione parata, quia procedūt in alijs caſibus.

ADDITIO.

Vide *Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap.* 10. *num.* 21.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegij canonis, & fori.*

2 *Clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericis à iure conceſſis.*

3 *Clerici coniugati tenentur ad ſolutionem Collectarum, & Gabellarum.*

4 *Clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium capituli Odoardus æquiparatur puro laico.*

An clericus coniugatus vti poſſit beneficio *capituli Odoardus.*

RE-

RESOLVT. CCLIII.

1 DVbitatione mihi non mediocrem faciebat pro opinione affirmatiua, quod clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali ad tex. notabilem *in cap.* 1. vbi omnes *Doctores de clericis coniugatis, gloſ. in cap.* 1. *in verſ. omni, de bigamis in* 6. *Imola in cap. Ioannes n.* 4. *de clericis coniugatis, Afflict. in conſtit. Regni Apoſtatantes verſ. ſed iuxta hoc quæro Caranita* Ritu 66. *Clarus quæſt.* 36. *n.* 7. *Cappell. Tholoſ. deciſ.* 377. *Grammat. deciſ.* 10. *de Franch. dec.* 417. latiſſimè *Farinac. de inquiſitione quæſt.* 8. *num.* 9.

2 Cæterum hoc non obſtante, contrariũ eſt tenendum in praxi. Tum primò, quia licet clerici coniugati ſicut alij clerici in ſacris ordinibus conſtituti gaudeant priuilegio fori, ac etiam canonis, ſi quis ſuadente, non tamẽ gaudent alijs priuilegijs clericorum, *gloſ.* eſt communiter recepta in *cap. vnico, in verbo cæteris, & ibidem Franch. n.* 5. *de cler. coniug. lib.* 6. *Card. in clem.* 1. *de vita, & honeſt. cleric. Aufrer. in clem.* 1. *in* 3. *notab. de officio Vicarij in* 6. *Pariſius cõſ.* 40. *n.* 20. & hanc eſſe communem opinionem teſtatur *Couar. practic. quæſt. cap.* 31. *n.*

3 9. *Farin. citata quæſt.* & particulariter, quod iſti coniugati clerici non ſint exempti à collectis, gabellis, alijſque Principis obſequijs notant in ſpecie *gloſ. in d. c. vnico in eodem verbo cæteris, & ibi DD. Abbas in cap. ex parte, de clericis coniugatis, Bertacchinus in tractatu de gabellis par.* 2. *nu.* 17. *Capra in concluſ.* 87. *nu.* 95. *Guido Papa deciſ.* 383. & eſt communis opinio teſte *Couar. & Farinac. loco citato.*

4 Tum tãdem, quia de præfato clerico quod ad hũc effectum iudicatur vti de puro laico, vt in proprijs terminis voluit *Natta conſ.* 356. *Bulcuten. conſ.* 90. *Cephal. conſ.* 22. *n.* 1. *& Coſtas de remedijs ſubſidiarijs cap.* 29.

ADDITIO.

ADdas *Paul. Squillant. de priuileg. cler. cap.* 10. *num.* 7. optimè hãc materiam attingit in ſpecie *Thomas Vallaſc. alleg.* 48.

SVMMARIVM.

1 *Tres ſententiæ conformes in maxima habentur conſideratione.*
2 *Præſumptio oritur contra renuentem ſoluere debitum.*
3 *Attenai debet, vt imponatur finis litibus.*
4 *Clementina, vt calumnijs non excludit beneficiũ* capituli Odoardus.

An beneficium *capituli Odoardus* peti poſſit poſt tres conformes ſententias.

RESOLVT. CCLIV.

1 SVpponatur in facto quendam clericũ fuiſſe per tres ſententias conformes ad ſoluendum condemnatum, quare aduerſus illarum executionem petit ſe ad beneficium *cap. Odoardus* admitti, vnde fuit dubitatum ſi eius petitio de iure ſubſiſteret, & ſic admittenda eſſet, & ratio dubitandi pro opinione negatiua erat multiplex. Prima, quia in iure in maxima conſideratione habetur numerus trium ſententiarum conformium, vt latè per *DD. in l. & poſt tres, ff. de indicijs,* vnde contra tres cõformes non admittitur exceptio nullitatis *clem.* 1. *de ſent. & re iudic.* de cuius intellectu ampliationibus, & limitationibus latè *Theſaur. in deciſ.* 122. *& in deciſ.* 228. *de Franch. dec.* 135. *Gratian. Rota March. deciſ.* 82. *Cappell. Tholoſ. deciſ.* 430. *Thom. Triuiſ. dec.* 68.

2 *par.* 1. *Myſing. obſeru.* 15. *cent.* 1. Secunda, quia maxima oritur præſumptio contra effugientem, & renuentem ſoluere debitum *cap. ſuſcitata, de in integrum reſtitutione, cap. nullus, de præſumption. Caſſad. deciſ.* 2. *de reſtitutione in integrum de Laurentijs Rot. Auenion. in deciſ.* 2.

3 Tertia, quia alias nunquam imponeretur finis litibus, contra *text. in c. finem litibus, de dolo, & contumacia, & l. terminato C. de fructibus,* & litium expenſis, cum tot laboribus fuerunt obtentæ, vt malitijs hominum obuietur *l. in fundo de rei vendic. Cappell. Tholoſ. deciſ.* 54. *Capyc. deciſ.* 53. *Couar. practic. quæſt. cap.* 25. *num.* 7.

Cæterum præfatis non obſtantibus, cõtrarium conſului, & iuxta hanc opinionem fuit etiam reſolutum, de cuius deciſionis ratione non eſt quippè mirandum ex pluribus.

4 Tum primò, quia clementina, vt e alũnijs, non videtur excludere beneficium *dicti cap. Odoardus,* de quo nõ loquitur, & tanquã exorbitans non eſt extendẽdum, *Pariſius conſ.* 119. *vol.* 4. *Alex. conſ.* 52. *n.* 17. *vol.* 4. *& in conſ. fin. n.* 4. *vol.* 6. *& in conſ.* 46. *n.* 6. *vol.* 1. poſt *Bar. in l. ſi ſine hærede §. Lucius, ff. de adminiſtratione tutorum,* & latè *Canoniſtæ omnes in capitulo conſtitutus, de in integrum reſtitutione,* ſicut communiter perſonæ priuilegiatę non includuntur, quoties idem ſermo indefinitè profertur à lege, vel à ſtatuentib. *gloſ. Alex. & Iaſ. in l. ſciendum, ff. qui ſatiſdare cogantur, & idem Iaſ. in l.* 1. *in* 3. *notabili, & ibidem Ripa num.* 14. *ff. ſoluto matrimonio Alexander conſ.* 80. *num.* 4. *vol.* 1.

Tum ſecundo, quia iuxta hanc opinionem tenuerunt *Iaſ. in §. ſi quis in fraudem num.* 13. *de actiõn. Couar. lib.* 2. *var. reſolut. c.* 1. *n.* 3. *Gutticrez lib.* 1. *de iuram. confirm. c.* 15. *nu.* 31. *Thomas Triuiſ. dec. Rota Venetæ* 8. *nu.* 5. *lib.* 1.

Tum tandem, quia ita tenuit Rota in vna Al-

Alboren. 24. Nouemb. 1540. coram Marc. Antonio, vt teſtatur *Puteus dec. 56. lib. 1. reprobata diſtinct. Bald. in l. 1. C. qui bonis cedere poſſint*, quod ſequutus fuit *Gomeſ. in compẽdio vtriuſque ſignaturæ col. vltima.*

ADDITIO.

VIde *Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap. 10. num. 20.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramento obligat præciſè.*
2 *Obligatio augetur virtute iuramenti.*
3 *Iuramentum debet adimpleri in forma ſpecifica.*
4 *Inſtrumentum iuratum habet exequutionem paratam.*

An beneficium *cap. Odoardus* locum habeat in contractu iurato.

RESOLVT. CCLV.

HVic quæſtioni quamuis nonnulli reſpõdeant pro opinione affirmatiua, ego tamen conſuiui contrarium, & motus fui ex pluribus.

1 Tum primo, quia iuramẽtum obligat præciſè ad factum; communiter citatur *glo. in l. ſi pecuniam, in principio, ſuper verbo neceſſe ff. de condit. cauſ. data*, & eſt communiter receptum, vt patet ex innumeris, quos refert *Gabriel. concl. 8. de iure iur. Gozad. conſ. 32. nu. 12. Alex. conſ. 91. n. 6. lib. 2. Imol.* qui valde commendat *in c. 1. n. 34. de iudic.* de communi *Iaſ. l. quoties n. 36. C. de rei iudic. & conſ. 9. n. 10. lib. 1. & l. cũ qui, §. ſi iurauero, num. 6. de iureiuran. Natta conſ. 426. n. 31. Dec. l. fin. n. 10. ff. ſi cert. pet. Pedemon. dec. 92. n. 19. Rimin. iun. conſ. 575. n. 6. lib. 5. Felin. in c. ad noſtrum n. 12. verſ. ex quo intellectu, de iureiuran*, eſtquè communis ſententia legiſtarum, & canoniſtarum teſtè *Iaſ. in l. ſi pecunia, n. 23. in fin. ff. condit. cauſ. data. Rolan. cõſ. 6. n. 32. lib. 1. Aymon. conſ. 12. qui videatur.*

2 Tum ſecundo, quia propter adhibitum iuramentum obligatio augeatur, & efficacior reddatur, vt multis exemplis comprobat *Iaſ. in l. ſi conuenerit, n. 8. & ſeq. de iuriſdict. omn. Iud.* exornat *Roland. conſ. 6. num. 40. & ſeq. lib. 1. & conſ. 8. num. 38.*

3 Tum tertio, quia quando in contractu interponitur iuramentum debet obſeruari atque impleri in forma ſpecifica, neque adimpleri poterit per æquipollens, *Rolan. de communi conſ. 6. n. 29. & conſ. 53. n. 40. & ſeq. lib. 1. Simon de Prat. conſ. 138. nu. 34. Brun. de ceſſ. bonor. q. 73. princ. n. 15. Gozad. conſ. 22. n. 11. & 12. Iaſ. in l. cum, qui §. ſi iurauero, nu. 6. & ſeq. de iureiuran. Felin. in c. ad noſtram nu. 12. verſ. ex quo intellectu eod. tit. Caſar de Graſs. dec. 148. n. 15.* iuramentum enim importat formam, *Neuiz. conſ. 50. nu.* 18. & non verificatur in caſu ficto de communi *Gozad. conſ. 33. n. 15. & 16.*

4 Tum quarto, quia iuramentum appoſitũ in inſtrumento facit illud habere paratam executionem *Ripa in. l. 2. n. 50. ff. ſolut. matrim. Iaſ. in l. fin. n. 6. verſic. quartus caſus C. de edict. Diui Adrian. & in l. nulli n. 8. C. de Iudic. & in l. 2. n. 9. & ſeq. de iureiur. Marſil. ſing. 356. Gramm. conſ. ciuil. 11. nu. 3. Iaſ. conſ. 9. nu. 1. & in vltima reſponſ. ad d. conſ. n. 3. cum congeſtis à Tiraq. in l. ſi vnquam ſuper verb. donatione n. 104. C. de reuoc. donat. Io. de Amic. conſ. 31. nu. 2. Seraph. priuil. 77. n. 2.* qui alios cit.

Notabilia quædam in materia capituli Odoardus.

1 IN obligationibus penſionum locum non habet *Gomez de ann. poſſeſſ. quæſt. 53.*

2 Clericus conuentus in actione reali non poteſt vti beneficio prædicto, *Brun. de ceſſione bonorum quæſt. 3. num. 14.*

3 Clericus hæres non confecto inuentario non poteſt beneficio *cap. Odoardus, Thomas Triuiſan. in dec. 8. par. 1.*

4 Clericus exercens illicitam negotiationẽ non poteſt præfato beneficio vti quia tũc priuari debet priuilegio clericali, *cap. fin. de vita, & honeſtate clericorum.*

5 Qui intendit gaudere hoc beneficio tenetur præſtare cautionem iuratoriam, vt *Boich. hic n. 14. Abb. in initio, & Anan.* & talis cautio neceſſario requiritur, quia ſi quis ob paupertatem vult hoc beneficium quomodo fideiuſſores inueniret? & hoc colligitur ex clauſula; quæ in tali reſcripto apponitur conſtito ſummariè de paupertate, de qua per *Marcheſan. de commiſſ. vtriuſque ſignat. par. 2. cap. 7. n. 53.*

ADDITIO.

QVemadmodum etiam in generali renũciatione, etiam iurata non continetur beneficium *cap. Odoardus*, niſi ſpeciatim de eo dictum ſit, probat *Giurba deciſ. 42. num. 21.*

Finis Praxis cap. Odoardus de ſolut.

PRA-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſuis ſubditis ordines conferre tantum debet.*
2 *Epiſcopus ordinans non ſuos ſubditos ſuſpenditur.*
3 *Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo gaudet priuilegio Clericatus.*
4 *Epiſcopus excuſatur à ſuſpēſione ob ignorantiam.*

An quo Epiſcopo conferendi ſunt ordines.

RESOLVT. CCLVI.

1 EPiſcopus ſuis ſubditis ordines cōferre tantum debet ita habetur *in cap. cum nullus, & toto titulo de tempor. ordin. in 6.* vbi prohibetur ne alterius ſubditis ordines conferantur, ergo ſuis conferri debet, idem habetur *in cap. nullus primas 9. q. 2. & per totam eam quæſtionem, & in cap. 1. cum duobus ſeqq. diſtinct. 91.* & nouiſſimè *in Concil. Tridentino ſeſſio. 23. de reformat. cap. 8.* ibi, *vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, & cap. 10. eadem ſeſſio. verſic. Qui regularis ſubditus ſibi nō ſit, & cap. 3. verſic. ſubditos ſuos non aliter, Nauarrus conſ. 49. & col. 31. de tempore ordinat. Sayr. dec. 23. & in dec. 32. eodem titulo,* & hoc ampliant procedere etiam in collatione primæ tonſuræ, quæ ſi ſubditis alienis conferretur, contrahitur ſuſpenſio *Graff. conſ. 2. de tempor. ordinat.*

2 Vnde *Rota Romana* teſte *Verallo in deciſio. 126. par. 1.* dixit per hæc verba, *Clericus promotus à non ſuo ordinario eſt male promotus, cap. 1. & cap. eos, qui clericos, vbi Doct. de tempor. ordinat. lib. 6. Pariſ. conſ. 136. n. 4. lib. 4. & 9. quæſt. 2. per totum,* & quamuis male promotus habeat caracterem clericatus, tamen nō habet executionem illius Doctores in locis ſupra allegatis, & *Pariſ. conſ. 69. num. 21. lib. 4. & Rebuſſ. in tractat. nominationum quæſt. 22. num. 12. Sylueſter in verb. irregularitas, num. 10. verſ. 10. quicquid in contrarium dixerit, Guido Papa deciſ. 449.* cum contra eum ſit *glo. in cap. primatus 71. diſtinct. ſuper verb. obtineat, & Rebuff. vbi ſupra* licet ordinarius poſſit ratificare ordinationem factam ab alio *cap. Salonitana cum gloſ. in verb. ac ſi ne 63. diſt. & in cap. illud in gloſ. fin. 71. diſtinct.* Tamen requiritur, vt ratificatio fiat per ordinarium, vel eius officialem habentem ſpeciale mandatum, vel Epiſcopus agat in remotis, & Vicarius ſit etiam in ſpiritualibus *Franch. in cap. cum nullus in 4. notab. de tempore ordinat. in 6. & ibi Geminian. in §. Epiſcopo nu. 1.* & quia ratificatio quando fit debet fieri in tempore antequam clerico ſic promoto conferantur beneficia, alioquin collatio non valet *Imol. in cap. 2. n. 29. de inſtitution. & Franch. in cap. ſi eo tempore n. 8. de reſcriptis in 6. Probus in c. nullus n. 16. de temp. ord. in 6.* Nec iſta ratificatio retrotrahitur in præiudicium tertij *gloſ. Bar. & alij in l. bonorum ff. rem. rat. haberi, Dec. conſ. 226. n. 6. Pariſ. conſ. 21. n. 17. lib. 4. Sarnen. in reg. de iur. quæſ. non tollen. q. 13. n. 8. & ſeq.* & ita fuit tentum die 10. Mēſis Ianuarij 1552. coram D. Romano in vna Burgienſi dimidiæ portionis, prout in eius lib. fol. 4.

3 Et præſatum clericum taliter ordinatum gaudere priuilegijs clericalibus refert *Franc. Marc. in deciſ. 175. par. 1. Borrell. conſ. 15. Sayr. deciſ. 27. de tempor. ordin. Nauar. conſ. 29. eod. tit.*

4 Limita ſuprapoſitam concluſionem, quatenus de ſuſpenſione loquitur non procedere, vbi probabiliter Epiſcopus alterius diœceſis clericum eſſe ignorauerit, vt potè quia parentes eius de ſua diœceſi eum eſſe dixerunt, vel communiter pro tali habeatur, nam per *cit. c. eos,* requiritur, vt ex præſumptione id fuerit, ob verbum illud præſumpſerit, præſumptio autem dolum requirit, quo caret hic Epiſcopus ob probabilem ignorantiam facti atque ſic reſpondit *ſacra Congregatio in eod. cap. 8. & Nauar. in conſ. 40. de temp. ord. & Vgol. de poteſt. Epiſc. par. 2. cap. 26. §. 21. ſub nu. 2.*

ADDITIO.

HVic concluſioni, quod ſolum Epiſcopi poſſunt ordinare adhæret *Io. Baptiſta Ciarl. controu. forenſ. iudic. cap. 67. nu. 5.* & quod ordines ſacri non poſſunt ab Epiſcopo conferri, qui nō ſunt in ſua diœceſi, probat *Card. Mantic. deciſ. 139. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Subditus qui efficitur quatuor modis.*
2 *Ciuis dicitur ille, qui in aliquo loco ortus eſt.*
3 *Ciuis allectus dicitur propriè Ciuis.*
4 *Filius ſequitur originem Patris quòad ordines ſuſcipiendos.*
5 *Nepos non ſequitur originem aui quòad præſtatum effectum.*
5 *Filius non ſequitur originem patris naturalis.*
7 *Natus in peregrinatione ſequitur domicilium Patris.*

De originis Epiſcopo.

RESOLVT. CCLVII.

1 ET quia de iure communi quatuor modis ſubditus Epiſcopo quis dicitur, habito reſpectu ad ordines, ſ. primo ratione originis, ſecundo ratione domicilij, tertio ratione

beneficij Eccleſiaſtici, quis habet in diœceſi Epiſcopi, vt dicitur *in c.1. & c. nullus, de temp. ord. lib. 6.* quarto ratione habitationis triennalis cum Epiſcopo, vt habetur apud *Trid. Syn. ſeſſ. 23. de refor. c. 9.* ob eã rem de his omnib. modis agamus, & prius de ſubiectione habito reſpectu originem.

2 Vnde originarius, ſeu ciuis dicitur ille, qui natus eſt in aliquo loco *l. 1. ff. ad municipalem, ciues C. de incol. lib. 11. Affl. deciſ. 284. Boer. dec. 272. poſt Bar. in l. 3. C. de naturalib. lib. & in cõſ. 62. vol. 1. Ioſeph Ludo. in deciſ. Peruſ. 3. num. 15. Ant. Faber deciſ. 17. C. de verb. ſignif.* & hac ratione ſubiectio acquiritur Epiſcopo, ſ. ob ortum, qui fuit in ſua diœceſi, vt dicitur *in c. cum nullus, de temp. ord. lib. 6.* qui ergo Neapoli ortus eſt, quoad ordines ſuſcipiendos, ſubiectus eſt Archiep. Neap.

3 Et quamuis ciuis dicatur etiam ille, qui in ciuilitatem allicitur, ſeu recipitur ſecundum *Affl. in deciſ. 384. nu. 14. Boer. deciſ. 272. Capyc. 162. nu. 16. Caball. Milleloq. 571.* nihilominus in materia ſtricta, prout eſt receptio ordinis iudicarem non comprehendi hunc ciuem allectum quoad ordines ſuſcipiendum ab Epiſcopo illius loci à quo fuit allectus, ſecundum *Boer. in deciſ. 13. n. 24.*

4 Amplia primo concluſionem procedere etiam in origine patris, quæ ipſa quoque inſpicitur, quoad ordines ſuſcipiendos, quæ ab Epiſcopo diœceſis, in qua pater natus eſt, ordines ſuſcipere filius poteſt quamuis alibi ipſe natus ſit, ita *gloſ. in c. 2. in verb. alienigenas, de vſur. lib. 6. & Franc. ibid. in fine Gemin. & Anchar.* poſt *Iaſ. in l. huiuſmodi, §. legatur ff. de leg. 1. Nauar. in conſ. 9. de temp. ord.* & ratio eſt, quia filij ſequuntur originem patris *l. aſſumptio, §. 1. ff. ad municipalem, l. ſi vt proponis, C. de incol. lib. 10.* & ciuilitatem paternam retinet filius, eſto, quod alibi ſit natus, quam in loco patris, *Grammat. in dec. 103. n. 113. Gomeſ. Leo dec. 20. diuerſ. tom. 2.* quare igitur, quis ordinibus initiari etiam poteſt ab Epiſcopo diœceſis, in qua Pater *Graff.* tamen *deciſ. 25. in tit de approbat.* contrarium aſſeruit, ſ. ſuam, & non patris originem ſpectandam eſſe, *Doctores* autem in *c. cum nullus ante factum*, opinionem hanc tenendam concludunt, poſt factũ priorem ad excuſandos ordinatũ, & ordinãtem, & ita refert *Addit. ad ſum. Bullar. Quaran. in verb. ord. verſ. quoad tertium.*

Amplia ſecundo procedere etiam in profeſſis in aliqua Religione, à qua eiecti ob delicta, fuerunt ordine, & habitu exuti, nam ordines ſuſcipi debent ab Epiſcopo originis, modo alias habiles ſiut, ita dixit *Nauar. in cõſ. 84. de reg.* & deciſum refert *Villaut in dec. 21.* non enim amiſerunt ſubiectionem originis, ex quo à natura eſt, arg. *§. ſed naturalia in inſtit. de iur. nat. gent. & ciu.*

5 Nunc limita primo non procedere in origine aui, qui nepos non ſequitur eius originẽ quoad acquirendam ſubiectionem pro ordinum ſuſceptione, *Vgol. de poteſt. Epiſc. par. 2. c. 26. §. 1.* poſt *nu. 4. Couar. ſuper 4. decretalium p. 2. c. 7. §. 1. n. 15.* & fuiſſe deciſũ in Rot. Rom. refert *Caſar. de Graſs. dec. 5.* qui filij ſint legit. & per eandem Rot. in vna Legionen. Cappell. 8. Martij 1577. coram Illuſtriſs. Seraph. & ratio eſt ſecundum *Luc. de Penna in l. ſi filias, in fine, C. de municip. & orig.* poſt *Bar. in l. aſſumpt. §. 1. circa fin. ff. ad munic.* quia ipſe nõ eſt natus in poteſtate dicti aui.

Limita ſecundo, id quod de origine patris diximus non procedere in filio concepto, atque nato poſtquam eius Pater deſerta Prouincia, vel loco originis, domicilium aliò tranſtulit, quia non poteſt dici originarius, vel naturalis loci iam prius deſerti a patre, ſecundum *Bal. in auth. ſed omninò col. 8. C. de vxor pro m. Alex. conſ. 13. vol.* & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit idem *Caſar de Graſs. in deciſ. 15. de probat. Affl. cit. dec. n. 4. & 6.* & fuit dictum in vna Legionen. Cappellaniæ 23. Martij 1574. coram eod. de Graſſis.

6 Limita tertio in patre naturali, quia eius origo non inſpicitur quoad præfatum effectum, *l. 1. in fine, ff. ad municip. l. eius qui, ff. eod.* & ratio eſt, quia appellatione patris non venit naturalis, ſecundum *Bald. in conſ. 23. vol. 1.* arg. *text. in l. fin. C. de natur. lib. & in l. fin. ff. de iur. delib.* & in tali caſu filius originem matris, non autem patris, ſequitur *Alex. cõſ. 50. vol. 1.*

7 De eo verò, qui in peregrinatione naſcitur, quod ſequatur paternæ originis domicilium tenuit *Bar. in l. 1. in fi. ff. ad munic. Boer. in deciſ. 13. num. 4. Faber deciſ. 20. de verb. ſign.* poſt *Bal. in c. 2. de conſeruatorib. Vgol. cit. c. nu. 5.* communiter *Canoniſtæ in c. Rodulph. de reſcript.* & hanc communem nuncupat *Vin. in ſylua opin. 804.*

Limita tandem ſuprapoſitam concluſionẽ minimè procedere in ciue facto, prout in Officiali, & Doctore actu legentibus, qui præſumuntur ciues ciuitatis, quam regit, & in qua legit *Anna ſing. 365. Gid. Pap. dec. 631. Diaz. c. 6.* & in relegato, qui dicitur ciuis illius loci, vbi relegatus eſt, *l. filij, §. relegatus ff. ad principalem.*

ADDITIO.

QVis dicatur ſubditus, & quomodo refert *Io. Bapt. Ciarlin. controu. forenſ. iudic. cap. 37. à num. 43. cum ſeq.* & quis dicatur ſubditus Epiſcopo ratione originis, docet *Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. nu. 260. & nu. 171.* declaret ſubditos ſubiectos Epiſcopo qualiter eſſe.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ratione beneficij quis efficitur ſubditus.*
2 *Amplia etiam ſi beneficium eſſet tale, vt non eximeret a iuriſdictione primi Epiſcopi.*

De Epiſcopo Beneficij.

RESOLVT. CCLVIII.

1 Secundo habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, quis ſubiectus eſt Epiſcopo diœceſis, in qua beneficium ipſe habet, ideſt Epiſcopus loci, in quo quis beneficium Eccleſiaſticum habet, ſuperior eius eſt, & ei conferre ordines poteſt, vt dicitur *in c. cum nullus, de temp. ord. lib. 6.* & DD. ibi communiter notāt *Nauar. de orat. n. 1 1 Gemin. d. c. cum nullus, num. 2. Rot. in deciſ. 70. de reſcript. in antiq.* & ratio eſt, quia reſpectu beneficij acquiritur domicilium ſecundum *Felyn. Butr. & Panorm. in cap. poſtulaſti, de foro compet. Diaz in praxi cap. 10.*

Ampliа primo locum habere etiam ſi ad titulum eius beneficii ordinatus non ſit, nam *cit. cap. cum nullus*, nō diſtinguit, ergo nec nos diſtinguere debemus, *l. pretio, ff. de publ. in rem act.* atquè ſic ſentit *glo. in eod. c. cum nullus, in verb. Eccleſiaſticum.*

2 Amplia ſecundo, locum habere etiam ſi eſſet tale beneficium, vt non eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi, vtpote quia beneficium hoc non requirat reſidentiam, ita dixit *Francus e d. gio. & Addit. ad ſumm. Bullar. Quaranta, in verb. ordo pag. 350. verſ. circa ſecūdum.*

Amplia tertio, pariter locum habere licèt beneficium huiuſmodi annexum habeat aliquem ordinem certum, vtpotè ſubdiaconatum, nam Epiſcopus, vbi eſt hoc beneficium, poterit ei non ſolum ordinem conferre ſubdiaconatus, verum etiam alios ordines, atq; ſic ſentiunt *gloſ. ibi, & Franch.*

Ampliatur quarto in præſtimonio, cum & ipſum quoque loco beneficij habeatur, & inter Eccleſiaſtica beneficia connumeretur, *cap. fin. de conceſs. præb. in 6. Abb. conſ. 47. nu. 1. par. 2. Mandoſ. in reg. 34. q. 12. num. 3. Achil. de Graſ. deciſ. 7. de conceſſ. præb. Garz.* qui alios innumeros citat *in tract. de benef. par. 1. cap. 2. num. 117.* declara omnia prædicta, quod ad hunc effectum videtur requiri poſſeſſio beneficij, & non ſufficere ſolam collationem, ſeu titulum, ad hoc enim vt efficiatur de eius foro neceſſarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu, imò & ſola poſſeſſio ſine titulo iuſto ſufficere videtur ad hunc effectū, per illam enim videtur effici de foro illius Epiſcopi ex ſentent. *Garz. de benef. p. 1. c. 2. nu. 16. & ſeq.* Item declara, vt Epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficium, poſſit ordinare, etiam ſi illius prouiſio ſpectaret ad alium Epiſcopum, & hoc verum niſi eidem eſſet ſub. ectus, quoad iura Epiſcopalia, quia tunc ille haberet id facere *Gem. in d. cum nullus nu. 5. & ibid. Franc. n. 3. Add. ad ſum. Bul. in ver. ordo, & Garz. in cit. c. 4. num. 15.*

ADDITIO.

Adde *Marcell. Vulp. in prax. Eccleſ. cap. 7. num. 27.* nam beneficii ratione quis efficitur Ciuis *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. fin. caſu 28.*

SVMMARIVM.

1 *Ponit ſex requiſita ad hoc vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum.*

Vt beneficium Eccleſiaſticum dicatur ad effectum, de quo ſupra, quæ concurrere debeant.

RESOLVT. CCLIX.

1 In facti contingentia reſpondi, quod ad hoc, vt ſit aliquod beneficium eccleſiaſticum, debent in ſimul ſex requiſita concurrere, quę tradit *Abb. conſ. 47. illud de iure n. 1. p. 2. Dec. in rubr. de reſcript. n. 3. verſ. & ibi concludit, Gigans de penſionib. q. 89. n. 7. & 8. & alij infrà citandi.*

Quorum primum eſt, quod ſit fundatum, Epiſcopi auctoritate interueniente, *gl. in verb. ſi beneficiorum in ſi. in clem. 2. de decim.* & ibi communiter omnes, & *Abb. in c. ſignificatum n. 5. in fi. de præb. Fel. in c. ex parte, il 2. nu. 2. de reſcript. Dec. conſ. 210. viſo puncto nu. 4. Guid. Pap. in dec. 187. n. 1. Rip. in c. decernimus n. 69. verſ. in iſto puncto, de iud. Bertran. conſ. 379. n. 1. lib. 6. Rebuff. in praxi tit. quare inſtituta ſint beneficia, nu. 10. Gomez in reg. de annali q. 20. Spin. de teſtam. gl. 4. princ. nu. 36. Lanber. de iurepatr. lib. 1. q. 9. art. 3. num. 1. et per totum. Rot. in dec. 509. n. 1. p. 1. diverſ. Ceſar. de Graſs. dec. 13. num. 9. de præb.* Ratio eſt, quia nullus priuatus, ſine Epiſcopi auctoritate, poteſt locum ſacrum, vel rem ſpiritualem conſtituere, *c. ad hæc de relig. domib. Guido Papa d. deciſ. 187. n. 1.*

Secundum requiſitum eſt, quod habeat quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinum officium datur beneficium, *cap. fi. de reſcrip. in 6. Abb. d. conſ. 47. n. 1. ver. tertium conſideratur, Auch. in reg. beneficium n. 4. de reg. iur. in 6. Barbat. in c. in noſtra nu. 74. de reſcript. Rebuff. in tract. de pacif. poſſ. nu. 287. verſ. tertio cognoſcitur Lamber. de iurepat. lib. 1. q. 9. art. 3. ſub n. 3. verſ. tertio requiritur.*

Tertium requiſitum eſt, quòd ſit conferendum clerico, non laico, *c. cum adeo, de reſcript. cap. ex literis de tranſact. c. 2. de inſt. Anchar*

Abbas, & reliqui vbi ſupra, Sylua de benef. in princ. n. 2.

Quartum requiſitum eſt, quòd conferri non poſſit, niſi ab Eccleſiaſtica perſona, Epiſcopo, vel Prælato, non verò à laico, *cap. ſi quis deinceps, c. ſi quis nullus 16. q. 7. & ibi gloſ. in ſumm. Anchar. in d. reg. beneficium nu. 3. Lamber. d. art. 3. n. 10. poſt princip. Rebuff. de pacif. poſſeſ. d. n. 287. in princip.*

Quintum requiſitum eſt, quod ſi perpetuum hoc eſt, quod non conferatur ad certum tempus, ſed perpetuò, & ad vitam eius cui confertur, hoc proprium beneficiorum eſt, *c. Sanctorum 70. diſt. cap. penult. de clerico ægrotãte, cap. ſi gratioſæ, de reſcriptis lib. 6. Milius in repertorio, verb. beneficium nu. 24. Gigans d. q. 86. verſ. quintum requiſitum, Rebuff. cum alijs vbi ſupra verſ. quinto dignoſcitur, Achill. deciſ. 7. nu. 4. de offic. Vicarij.*

Nam ſicut matrimonium carnale eſt perpetuum, eſt enim viri, & fœminæ coniunctio indiuiduam vitę conſuetudinem retinens, §. 1. *inſtit. de patria poteſt.* ſic, & hoc matrimonium, quod contrahitur inter beneficiatum, & Eccleſiam *c. inter, de tranſlat. Rebuff. in praxi titul. requiſita ob bonam collationem.*

Sextum requiſitum eſt, quod conferens non poſſit ſibi illud conferre nec retinere *cap. fin. de inſtit. c. relatum, de præbend.* & ibi notatur.

ADDITIO.

Beneficium Eccleſiaſticũ quid ſit, & quotuplex declarat *Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. num. 2. & 3.* & vt dicatur beneficium, quę concurrere debent, refert *D. Auctor in 4. par. huius praxis reſol. 184. num. 1. ad 7.* & quando, & quomodo quis ordinari debeat habens beneficium, vide *Nouar. in ſumma bull. tom. 1. tit. de ordinand. tit. per totum.*

SVMMARIVM.

1. *Subſtantia beneficij conſiſtit in titul. non autem in quantitate.*
2. *Iura loquentia de beneficijs locum ſibi vendicãt in beneficijs exiguis.*

An *tex. in cap. cum nullus, de tempore ordinan. in 6.* locum ſibi vendicet in beneficio tenui.

RESOLVT. CCLX.

Svpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus aliquod obtinuiſſet beneficium in diœceſi Nolana, verum tenue, atque inſufficiens ad victum; quare fuit dubitatum an potuerit Epiſcopus Nolanus illũ ordinare? & prima facie videbatur dicendũ quod ſic ex pluribus.

Tum primò, quia *tex. in cit. cap. cum nullus* ſimpliciter, ac indiſtinctè loquutus fuit, quod quis efficitur ſubditus ratione beneficij, ergo nec nos diſtinguere debemus, an beneficium ſit pingue an tenue, argumento *tex. in l. de pretio, ff. de public. in rem act.* & lex generaliter loquens generaliter etiam debet intelligi, *l. filium, ff. de leg. præſtand.* & in propriis terminis ita videtur quoque *gloſ. in d. cap. nullus, in verb. Eccleſ.*

1 Tum ſecundò, quia ſubſtantia beneficii Eccleſiaſtici non conſiſtit in quantitate, ſeu redditu, ſed in ipſo potius iure, ſeu tit. argumento *glo. in cap. vnic. vt Eccleſ. benef.* & propterea dicebat *Artham. in conſ. 22.* quod in beneficiis Eccleſiaſticis plus, & minus non differunt ſpecie.

2 Tum tertiò, quia iura loquentia de beneficiis locum ſibi vendicant etiam in beneficiis exiguis ſecundum *Rub. in conſ. 17.* hinc eſt, quod ſi impetrans reſcriptum ad beneficia, non fecit mentionem de beneficio tenui vitiatur reſcriptum *cap. ſi proponente, de reſcrip.* & taciturnitas etiam tenuis beneficii vitiat diſpenſationem ſuper pluralitate, *cap. non poteſt, de præben. in 6.* & etiam in beneficio tenui tenetur quis ad reſidentiam, *cap. conquerente, de cleric. non reſidentibus.*

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit dictum nõ poſſe ſcilicet præfatum Epiſcopum Nolanum clerico Neapol. ratione beneficii tenuis ſacros ordines conferre; & motus fui ex tacita mente *Cõcilij Tridentini ſeſſ. 21. de reform. cap. 2.* vbi poſtulat, vt iſtud beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſtè, & quis poſſit ſacris ordinibus inſigniri, & hanc opinionem tenuerũt *Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 36. §. 3. in fin. addit. ad ſumm. bull. in verb. ordo, & Piaſeg. in ſua praxi Epiſcopali, par. 1. cap. 1. quicquid voluerit, Henriq. cap. 22. §. 22. de ſacram. ordin.* eſt tamen bene verum, ſecundum præcitatos, quod ſi beneficio tenui ordinandus vellet adiungere patrimoniũ ſufficiens ad victum poſſit ordinari.

ADDITIO.

Adde ad ornatum huius *cap. cum nullus* collecta per *D. Auctorem collect. 846. & collect. 1586.*

SVMMARIVM.

1. *Ratione penſionis, quam quis poſſidet in aliena diœceſi non poteſt ab illius Epiſcopo ordinari.*
2. *Penſio non dicitur beneficium Eccleſiaſticum.*
3. *Penſio, & beneficium ponitur, vt diuerſa.*
4. *Penſio aut datur in titulum, aut in ſtipendium.*

An ratione penſionis, quam quis obtinet in aliena diœceſi, poſſit ab illius Epiſcopo ordinari.

RE-

REOLVT. CCLXI.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè, motus præſertim, quia *text. in cap. cum nullus* conſtituit tantummodò ſubiectionem ratione beneficij, & propterea non eſt extendẽdus ad penſionem; penſio enim eſt, quoddam ius temporale ſeparatum, formale, & per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio, *Gigans de penſionibus q. 28. Creſcent. deciſ. 14. de re iudicata Cæſar de Graſſis in deciſ. 3. n. 8. de præbend. Rot. dec. 425. n. 2. par. 1. diuerſ.* hinc eſt quod priuatus, & inhabilitatus ad obtinenda beneficia, non eſt priuatus ad obtinendas penſiones *Nauar. conſ. 12. n. 15. de reſcriptis,* & pœna extrauagãtis cum deteſtabile de ſimonia contra committentes ſimoniam in beneficijs non extenditur ad penſiones, *Nauar. conſ. 16. n. 2. de ſim. & conſ. 46. nu. 1. de præbend. Gigans de penſionibus,* vbi multa adducit *q. 99. nu. 6. & 10. & per totum, & Clemen. 1. de ſequeſtr. poſſ.* & fructuum diſponens, quod ſequeſtrentur poſſeſſio, & fructus beneficij litigioſi ſtatim, quod renuncietur prima ſententia diffinitiua in poſſeſſorio, vel petitorio ad fauorem actoris, & contra reum poſſeſſorem, non habet locum in penſione, quia non eſt Eccleſiaſticum beneficium, *Gigans de penſion. quæſt. 46. per totum.* Hinc eſt, quod licet in beneficijs Eccleſiaſticis, non admittatur ſucceſſio patris in filium *c. 1. cum alijs, de præbendis,* tamen Patet clericus habens poteſtatem transferendi penſionem, quam poſſidet, poteſt illam transferre in filium ſuum clericum, etiam illegitimum *Gigans de penſionibus quæſt. 86. nu. 5. verſ. prædictis tamen non obſtantibus. Pariſ. de reſignat. lib. 4. q. 4. n. 21.* Item in narratiua valoris non eſt detrahenda penſio impoſita ſuper beneficio, cum penſio ſit onus temporale, & non perpetuum *Put. deciſ. 202. lib. 3. Rota deciſ. 184. n. 3. lib. 2. par. 3. diuerſ.* Item penſiones, etiam plures non inducunt incompatibilitatem aliquã cum beneficijs, *Imola in Clement. gratiæ nu. 10. de reſcrip. Gigans de penſionib. q. 42. Duen. in reg. 71. limit. 5. Benedict. Capra reg. 90. n. 90. Alphõſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum 2. par. cap. 7. nu. 1. & per tot.* ſic quoque Conſtitutio Pij IV. & Pij V. loquentes de confidentijs beneficiorum non habent locum contra transferentes penſiones per confidentiam, *Nauar. conſ. 2. n. 6. verſic. an autem, de conſtit. & conſ. 16. de ſimonia, & conſ. 46. nu. 1. verſ. 3. de præbend. Pariſ. de reſignat. lib. 6. quæſt. 4. nu, 52. cum ſequentibus, & in tract. de confident. quæſt. 23. per totum,* vbi plura cumulat, & fuit reſolutam in vna Burgi. prætenſæ confidentiæ 5. Iulij 1591. coram R. P. D. Pegna doctiſſ. Rotæ Auditore.

2 Et quod penſio non dicatur beneficium Eccleſiaſticum patet ex *tex. in cap. quamuis il 2. de præbendis lib. 6.* vbi probatur, quod quando mandatur alicui prouideri de beneficio vigore dicti mandati non poteſt prouideri de penſione, ratio eſt, quia penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum, & ita notat *Gem. in an. ibi n. 2.* quod appellatione beneficiorum non comprehẽditur penſio, *Anchar. ibidem 3. not.* & communiter omnes *Rebuff. in tract. de pacific. poſſeſ. n. 92. & ſeq.*

3 Idem etiam probat *tex. in cap. ad audientiã il 2. de reſcriptis,* ibi annuas penſiones, ſeù beneficia ex quo *tex.* clarè patet, quod penſio, & beneficium ponuntur, vt diuerſa, & ita notat ibi *Abbas not. 1. Felin. num. 2.* & latè reſoluunt *Selua de benefic. 1. par. quæſt. 3. n. 3. Caccialup. in tract. de penſion. quæſt. 28. per totum,* vbi reſpondet ad Barbatiam contrarium tenentem *in d. cap. ad audientiam,* & ſatisfacit tribus fundamentis per eum adductis *Alphonſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum 2. p. cap. 7. nu. 4. cum ſeq. Gomez de expectatiuis nu. 92. Staphil. de lit. grat. tit. de expectatiuis forma 9. n. 23. Azeued. l. 1. tit. 4. n. 5. lib. 5. recopilat. Rebuff. in tract. de nominationibus nu. 39. Gregor. Tholoſ. in inſtit. rei benefi. cap. 11. n. 5.*

4 Quod etiam procedit ſiue penſio detur in titulum, vt communiter fieri ſolet, quãdo reſeruatur ſuper fructibus alicuius beneficij in fauorem alicuius clerici ad vitam illius, ſiue detur in ſtipendium, puta pro patrocinio præbendo, pro negotijs ſollicitandis, pro pulſandis campanis, vel alijs ſeruitijs, vt *Gigans d. q. 28. n. 2. Mandoſ. in regula de annali q. 9. verſ. ego vero,* vbi propterea tenent, quod regulæ de infirmis reſignantibus, & de anuali non habent locum in penſione, quæ datur in titulum, *Nauar. conſ. 11. n. 2. de præbendis.*

Et pro hac etiam ſententia facit, quod ad titulum penſionis quis ordinari non poteſt, niſi neceſſitas, aut cõmoditas Eccleſiæ aliud ſuadeat, prout Epiſcopus iudicauerit, vt diſponitur *in Concil. Tridentin. ſeſſ. 21. de reformat. cap. 2. verſ. patrimonium verò, vel penſionem,* vbi apertè docetur, penſionem non eſſe beneficium Eccleſiaſticum.

Et penſionem habens, non gaudet priuilegio fori, ſicut habens beneficium Eccleſiaſticum, in terminis *Concilij Tridentini ſeſſ. 23. c. 6.* requirentes beneficium Eccleſiaſticum, vt quis fori priuilegio gaudeat, quamuis nec habitum, nec tonſuram deferat, vt ſacra Cõgregatio cenſuit 19. Iunij 1586. ſub his verbis, vt tradit *Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 11. n. 70. & lib. 2. q. 15. nu. 15. Azeued. in d. l. 1. tit. 4. lib. 1. recopilat. ſub n. 5. verſ. ſed an penſio,* & ita declarauit Sacra Congregatio, per hæc verba: *Cui reſeruata fuit penſio, vt clerico, ſi non incedit in habitu, & tonſura, non gaudet priuilegio fori.*

Tãdem his omnibus accedat, quod ſcriptum reliquit *Vgol. de poteſt. Epiſc. cap. 26. nu. 3.* p hęc verba, *excipitur tamen primò, vbi penſionem quis haberet etiam in titulum, non enim Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde pẽſio habetur, ius habebit in penſionarium quoad ordines, quare nec Epiſcopus poterit ordinare* Clericum, *ob id quod patrimonium in ſua Diœceſi habeat, ad cuius titul. vult ordinari, ſi ratione alia ſubditus eĩ non ſit.*

ADDITIO.

Hic notandum duxi, qui penſio datur loco beneficij, nec aliter beneficium dici poteſt, vt copioſè per *Io. Bapt. Ciarlin. controu. forenſ. cap.* 115. *nu.* 19. *&* 25. vbi ad iſtam materiam plura cumulauit alterum *cap.* 36. alia conferentia addixit, vltra alia collecta ab *Auctore dec.* 285. *p.* 4. *&* 186. *à num.* 15.

SVMMARIVM.

1 *Nemo debet ex ſuo delicto commodum reportare.*
2 *Ordo collatus ratione beneficijs obtenti in fraudẽ tenet.*

An beneficium obtentũ in fraudem iuuet quoad ſuſceptionem ordinum.

RESOLVT. CCLXII.

IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex pluribus. Tum primo, quia ita tenuerunt *Addit. ad ſumm. Bull. in verb. ordo, Piaſeg. in prax. Epiſc. par.* 1. *cap.* 1. per hæc verba, *& caueri debet ne beneficium conferatur in fraudem, ad hoc vt quis extrahatur ex aliena Diœceſi, talis enim fraus non prodeſſet c. eos, qui de temp. ord. in 6. iuncta gloſa, verbo figmento.*

1 Tum ſecundo, quia nemo debet ex ſuo delicto commodum reportare *l. ſiuè hæreditaria, ff. de negot. geſt.* & fraus, & dolus nemini patrocinari debeat, *l. cum cauſa, de probat.* & malitijs hominis eſt obuiandum, *l. in fundo ff. de rei vend.* & pœna ſuos debet tenere auctores, *l. ſancimus C. de pœnis.*

2 Bene tamẽ verum eſt, quod ſi ratione præfati beneficij ordo collatus fuerit, tenet, & valet collatio, ſecundum *Guid. Pap. deciſ.* 449. *Franc. Marc. deciſ.* 455. *par.* 1. *Borrell. conſ.* 15. *vol.* 1. & ratio eſt, quia quod fieri non debuit, factum tamen tenet, *l.* 2. *§. biduum, ff. quando appellat. ſit, & in l. relegatorum, §. ad tempus ff. de interd. & releg.*

ADDITIO.

Vide *D. Regen. Sanfelic. in deciſ.* 2. *num.* 19. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Quis efficitur ſubditus Epiſcopo ratione domicilij.*
2 *Domicilium contrahitur ſolo animo, qui animus ex coniecturis colligitur.*

De Epiſcopo domicilii.

RESOLVT. CCLXIII.

1 Tertio habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, quis etiam Epiſcopo ſubditus domicilii ratione efficitur, quod quidem cõtrahitur, ſi quis transferat ſe ad habitandum in aliquo loco, & declarat expreſsè ſe habere animum contrahendi ibi domicilium, ſtatim enim illud acquirit abſque aliqua temporis expectatione, ita *Butr. in cap. ad Apoſtolica, de decimus, Abbas in cap. fin. de parochijs, Franc. in cap. cum nullus, de temp. ord. in 6. Felyn. in cap. dilectus filius, il ſecõdo, de reſcriptis, Petr. de Vbald. in tract. de canon. port. Epiſc. & Parochiali cap.* 7. *Maſcard. de probat. concl.* 534. *Meno. de arbitr. Iud. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 86. & aliqua tradit *Afflict. dec.* 384. *& Henriq. in ſum. lib.* 10. *de ſacr. ordin. cap.* 22. *§.* 2.

2 Quando verò non declarat animum, tunc recurritur ad coniecturas, quarum prima eſt, cùm quis in locum aliquem maiorem partẽ annorum transfert, & ibi contrahit domicilium *Bar. in l. placet, ff. ad municip.* & hanc eſſe receptam ſententiam teſtatur *Meno. loco infra citato Paul. Piaſeg. in prax. Epiſc. par.* 1. *c.* 1. *ſub n.* 9. inferens, quod aliter ſola emptio domus, vel alicuius partis bonorum domicilĩũ non facit *c. dilectus de reſcript. c. ſi Epiſcopus, de paroch.* iunctis *gloſ. in cit. c. cum nullus, Hoſt. in ſum. de foro compet. nu.* 4. *Aug. & Armil. in verb. domicilium*, ſi uerò nihil habet in bonis habitatio decennii cum animo habitandi perpetuò requiritur, *l.* 2. *C. de incol.* Nam domicilĩũ in dubio per aſſiduam in loco habitationem contrahitur *l.* 2. *C. vbi Senat. vel Clariſſ.* & quãdo quis dicatur aſſiduè in loco habitaſſe plures Doctores ſenſerunt decennii curſum ſufficere, quos recenſet *Rot. deciſ.* 105. *n.* 3. *par.* 2. *diuerſ.* Aliqui vero tenent id Iudicis arbitrio terminandum eſſe, quos refert, & ſequitur *Menoc. de arbitr. Iud. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 86. *n.* 16. quinimò *Nauar. in conſ.* 2. *de temp. ord.* ad hoc, vt quis poſſit ordinari ab Epiſcopo domicilij, cenſet ſufficere manſio non minoris temporis in loco factam animo tamen ibi perpetuò permanendi. Quę *n.* 1. diximus intellige concurrente aliquo actu, ſeu ſigno ſignificatiuo aſſũpti domicilii *Abb. in c. fin. de paroch. Felyn. in cap. dilectus, n.* 11. *de reſcript.* & ita iudicauit *Rota Rom. in deciſ.* 150. *par.* 2. In Curia tamen Archiepiſc. Neapol. ſeruatur, quod clerici exteri, qui cum dimiſſoriis ſuorum Ordina-

dinariorum in Ciuitate Neap. morātur, quā-uis declarent ſe habere animum contrahendi domicilium in ea, & per longum tempus in ea habitauerint, non admittuntur ad ciuilitatem Neapol. niſi capta informatione, quod in eorum patria nō habeant aliqua bona, & tamdiù Neapoli habitauerint, quod præſumptio ſit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea, mediante decreto, declarantur ciues Neap. & niſi prædicta fiant, nō habentur pro talibus, nec conferentur eis ordines ſine dimiſſoriis ſuorum Epiſcoporum; nec etiam permittuntur celebrare Miſſas in Ciuitate, & Diœceſi, & quod quis efficiatur ciuis per creationem ex decreto, vel priuilegio communitatis, ſicut origine latè comprobat *Mar. Antonin. var. reſol. lib. 2. reſol. 92. n. 2. cum tribus ſeqq.*

ADDITIO.

ADde *Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. à num. 253.*

SVMMARIVM.

1 *Pluribus in locis poteſt domicilium haberi.*
2 *Filiusfamilias poteſt acquirere domicilium.*

An quoad ordinum ſuſceptionem, poſſit quis pluribus in locis domicilium habere.

RESOLVT. CCLXIV.

1 IN hac quæſtione reſpondendo dicebam, de iure veriorem eſſe ſententiam, poſſe quem pluribus in locis domicilium acquirere; idquè oſtendebam auctoritate, iure, & ratione.

Auctoritate enim probatur primo per *gloſ. in c. 1. de ſepult. & gloſ. in cap. cum nullus, in verb. domicilium, de temp. ord. in 6. & in l. Senatores in verb. adiectionem ff. de Senat. & in l. in adoptionem C. de adop. Abb. in cap. in noſtram n. 10. de ſepul. Affl. deciſ. 384. nu. 4. & ſeq. Gaball. Milleloq. 571. Tepat. lib. 2. var. iuris ſent. tit. 319. Maſcar. concluſ. 535. Vgol. de poteſt. Epiſc. c. 26. §. 2.* hoc autem contingit, vbi in locis pluribus æquè habitat, exempli gratia, quis æſtiuis temporibus in hoc loco, hyemalib. verò in illo, a g. *tex. in c. is qui, de ſepul. cui accedat Rot. diuer. dec. 674. p. 2.* Item poteſt tradi aliud exēplum; cum quis plura beneficia reſidentiam requirentia obtinet, ſecundum *Fel. in c. dilecti num. 3. de reſcrip. Nauar. conſ. 2. de conſtit. Piaſeg. in prax. Epiſc. par. 1. cap. 1. verſ. & ex iſta diuerſitate.*

2 Ratione autem ſic probo; nam filiusfam. poteſt domicilium acquirere, *l. placet, ff. ad municip.* & tamen ſubiungit *I. C. in l. non vtiquè ff. eo non vtique*; vbi pater habet, ergo patet poſſe quem duo domicilia habere, *l. proprium*, & patris, ſtante præſertim *reg. iur.* quod filius ſequitur domicilium patris, *l. aſſumptio §. ſi filius ff. ad munic. l. filios C. eod. de municip. lib. 10. Ruiz dec. 3. Rot. Lunan. Fel. in c. Rodulph. n. 14. de reſcrip. Boer. dec. 13. n. 16.*

Iure enim probatur per *text.* expreſſum *in l. eius qui §. 1. ff. ad municip.* vbi poteſt quis plura domicilia habere, & probatur etiam per *tex.* in *l. Labeo ff. eod.* vbi non eſt in iure diſſonum, vt quis duo domicilia acquirat.

ADDITIO.

DOmicilium efficit, vt quis habeat diuerſas patrias *Io. Bapt. Ciarl. controu. forenſ. cap. 91. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Clericus habet electionem, à quo velit ordines ſumere.*
2 *Variatio cuilibet permittitur.*
3 *Quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeù electo, alia illæſa remanent.*
4 *Exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam.*

An per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum cenſeatur præciſa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis poſſit ad alios Epiſcopos accedere.

RESOLVT. CCLXV.

SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus habebat beneficium in Diœceſi Auerſana, & domicilium in Ciuitate Nolāna, & conſequēter omnes iſti Epiſcopi ſunt eius ſuperiores, quare cum idem clericus ſumpſiſſet quatuor ordines minores in ciuitate Neap. fuit dubitatum, an potuiſſet accedere pro reliquis ordinibus recipiendis ad reliquos Epiſcopos ſuperiores; & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex pluribus.

1 Tum primo, quia certum eſt præfatum clericum habere electionem à quo ordines ſumere vellet, vt probatur in *d. c. cum nullus*, & qui poteſt eligere, poteſt etiam variare *l. eum qui certarum, ff. de verb. oblig. Tiraq. in l. boue §. hoc ſermone n. 24. cum ſeq. ff. de verb. ſignif. Affl. in Conſtit. ſtatuimus, vt magna, in 6. notab. q. 23. nu. 25.* & varians, eligere dicitur, ſecundum *Cauanit. in rit. 228. nu. 17. & 233. nu. 9. Achil. de Graſs. deciſ. 15. & in deciſ. 14. de penſion. Balb. deciſ. 25.*

2 Tum ſecūdo, quia regulariter cuilibet permittitur variare, nec cenſetur prohibita, niſi caſibus à iure expreſſis, ſecundum *Artam. in deciſ. 3. de renunc. Affl. in dec. 146.* Hinc eſt primo, quod in cauſa appellationis poſſit quis

variare agendo alia actione, vt in caſu *Aſſl. dec.* 53. vbi egit quis prius ex teſtamento, & non potuit obtinere, voluit poſtea agere in cauſa appellationis ab inteſtato, & fuit dictum, quod potuerit. Item teſtis poteſt vnum extra iudicium, & aliud in iudicio affirmare, & non iudicabitur falſarius, *Guid. Pap. in dec.* 593. Item patronus poteſt variare, & quomodo, vide *Polyd. Rip. obſer.* 197. licet non poſſit lite pend. *Creſc. dec.* 10. *de iurepat.* Item qui detulit iuramentum alicui poteſt variare, illudquè reuocare, *Theſ. fil. decis.* 16. & vicinus, qui ius congrui petijt, poteſt penitere, & recedere à ſua petitione inuito emptore rei poſſeſſore, *Vinc. de Franc. in dec.* 346. *p.* 2. Hinc eſt, quod ille, qui produxit, & præſentauit teſtes, poteſt pœnitere, & reuocare ſuã productionem, ne examinentur, *Rot. Auen. deciſ.* 116. *in deciſ. diuerſ. to.* 3. & renuncians liti antequam pars ſciuerit, vel ratum habuerit, pœnitere poteſt, *Capyc. dec.* 133. *n. fin.*

3 Tum tertio, quia quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeù electo, alia illæſa remanent, *l. ſi domus, ff. de ſeruit. vrb. præd.* quia per electionem vnius iuris quis non videtur alteri renunciare, *Bar. in l.* 1. *C. de fur. & in l.* 1. *ff. de cond. indeb. & in auth. hoc loco C. ſi ſecundo nupſerit mulier.* Hinc eſt, quod ſi creditori cõpetit actio hypothecaria, & perſonalis electa hypothecaria, non tollitur ipſa actio perſonalis, *l. aduerſus C. de act. & oblig.* quemadmodum actio communi diuidundo per actionẽ pro ſocio, *l. actum ff. pro ſoc.* & conditio furtiua per actionem furti, *l. ſi pro fure ff. de cond. furt.*

4 Tum tandem, quia exceptio, ſeù limitatio firmat, atquè conſtituit regulam, ſed inter cęteras limitationes, quas tradunt DD. in hac re, eſt, vbi clericus ab vno ex prędictis Epiſcopis ordinatus eſſet ad titulum beneficij, quod reſidẽtiam poſtulet, vel ad titulum patrimonij pro vtilitate, & neceſſitate Eccleſiæ, tunc enim Epiſcopus domicilij, niſi prius habeat à primo Epiſcopo, qui ordines contulit, an ceſſet cauſa iuſta, ob quam fuit ordinatus, ordines ei conferre non debet, ſed remittere ad ipſum Epiſcopum, vt inſeruiat Eccleſiæ, cuius gratia ordines ei collati ſunt, ita *addit. ad ſummam Bullar. Stephan. Quarant. in verbo ordo.*

Cæterum ſupradictis non obſtantibus cõtrariũ conſului nonnullis Epiſcopis domicilij, & beneficij, cupientibus ordinare quoſdã clericos, qui ſumpſerant ordines ab eorum originis Epiſcopis; quare non obſtant in contrarium adducta, quia reſpõdetur, quod magis communis opinio eſt, quod in dubio variatio prohibetur, & maximè in ordinibus, & beneficialibus, ſecundum *Archidiac. in c. ne captandę de conceſſ. præb. in* 6. *Achil. de Graſſ. deciſ.* 13. *de penſ.* ſic clericus habens facultatẽ nominandi, nequit variare, *Rot. deciſ.* 1. *de præbend. in antiq.* ſic reſeruatario non licet variare, *Put. deciſ.* 193. *lib.* 3. ſic etiam in reſignatione non habet locum variatio, *idem deciſ.* 114. *eod. lib.* Vnde creditor, qui egit ſemel aſſiſtentia ſuper certis bonis, nequit poſtea ſuper alijs variare, *Capy. deciſ.* 33. ſic quoquè agens contra principalem, nequit variare, agendo contra fideiuſſores, *Guid. Pap. dec.* 348. ſi deniquè actuarius ſemel electus non poteſt variare, *Polyd. Rip. obſer.* 141. & cui permittitur electio denegatur variatio, vt pulchrè dicit *Theſ. fil. deciſ.* 65.

ADDITIO.

CErtũ eſt de iure, quod Epiſcopi non poſſunt ordinare, niſi ſuos ſubditos, ideò tripliciter quis fit ſubditus Epiſcopo. Primò, ratione originis. Secundò, ratione domicilii. Tertiò, ratione beneficii, vt probat *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ. cap.* 7. *num.* 24. *ad* 27. nimirum ſi talis electio non debeat cõcedi ordinando, ſed erit ordinantis, vt refert idem *Vulpe d. praxi cap.* 8. *num.* 39. dicens, quod in literis concedendis dimiſſoriis, in quibus exprimatur præfatas diligentias præceſſiſſe, et dictæ literæ dimiſſoriæ vni tantum, et certo ordinario ad electionem concedentis in poſterum dirigantur, etc. *& Squillant. de priuil. cleric. cap.* 4. *num.* 252. *cum ſeq.* oſtendit quando Epiſcopus poſſit promouere clericos originis, vel domicilii, et quid ſeruatur in hac in Curia Archiep. Neap.

SVMMARIVM.

1 *Subditus qui efficitur ratione triennalis habitationis.*

2 *Limita in tribus caſibus.*

De Epiſcopo habitationis triennalis.

RESOLVT. CCLXVI.

1 POſtremò ſubditus eſt cõmuni iure Epiſcopo quoad ordines, qui per triennium cum eo moratus eſt, ideſt Epiſcopus conferre ordines ei poteſt, qui per triennium ſecum moratus eſt, modo beneficium ſtatim ei conferat, ita habetur apud *Trid. Syno. ſeſ.* 23. *de refor. c.* 9. *& Nau. in conſ.* 4. *q.* 1. *de temp. ord.*

2 Limita nunc primo procedere in eo familiari, qui cum Epiſcopo fuerit commoratus, & præſens inſeruierit, alioquin ſi abſit, eſto ſumptibus Epiſcopi vixerit, priuilegium hoc non habebit, ex quo ab eo cognoſci non poteſt quoad mores, & reliqua, quamobrem triennium eſt præſcriptum. Ita *Lopez ad Diaz c.* 26. *verſ. tertius caſus, Maiol. de irregularitate lib.*

4. c.

Digitized by Google

4.c.2.n.5.Burgos in eiſdem nominis tractatu, q.27.n.13. Addit. ad ſum. Bullar. Quaran.in verb. ord. verſ. limita in eo pag. 352. Vgol. de poteſt. Episc.cap.26.§.4.

Limita ſecundo non procedere in Epiſcopis titularibus, iſti enim ratione familiaritatis neminem ordinare poſſunt, *tex.* expreſſus *Conc. Trid. ſeſſ.14.cap.2.de refor.* in illis verbis, *etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ*, & hoc, quia non habet diœceſim, in qua familiaris fiat domiciliarius, cum neque ipſi dicantur eſſe in domicilio proprio, neque habent beneficia, de quib. prouideant ordinatis, *Addit.ad Quaran. loc. cit.* Imò Pius V. decreto ſuo conciſtoriali ordinauit, ne tales Epiſcopi titulares Pontificalia exercere poſſint abſque expreſſa licẽtia ſedis Apoſtolicæ, niſi in diœceſi, ad quam fuerint dati ſuffraganei, & quod de cætero non dentur, niſi Eccleſijs, Cardinaliũ, & illis quę ſolitæ fuerũt eoſdem habere, & cum aſſignatione certi ſtipendij ad minus duc. auri 200. de Camera ſuper fructib. illius Eccleſiæ quos propria auctoritate percipere poſſint, vt teſtatur *Leo in ſua praxi c.18.n.17.p.3.*

Limita tertio, vt nequeat diſpenſare ſuper interſtitijs tpum, neque ſi quis eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare poſſit, vt per plura in vtroque negatiuã partẽ ſuſtentando deducit *Nauar.in conſ. 27. & 28. de temp. ord. in antiq* optimè *Rodriq. in ſum.p.2.c.14.n.10.* vbi rationem aſſignat, & reſpondet contrario *Piaſeg.in Prax. Episc.p.1.c.1.ſub n.15.* vbi quoad diſpenſationem circa interſtitia in promouendo ſeruanda limitat, niſi arctetur intra certum tempus ad ſuſcipiendum ordines propter beneficium acceptum requirens certum ordinem, ex *Nauarro, & Zerola in locis per eum citatis.*

ADDITIO.

Habitans idem eſt, quod ſubiectus *Io. Bapt. Ciarlin.controu.forenſ.cap.23. nu.2.* & familiaris Epiſcopi, quis nam dicatur, & quando poſſit ab eo ordinari, docuit **Squillãt. de priuil.cleric.cap.4.num.271. & cap.7. nu.50. & Donat. Anton.de Martin. quotid. reſol.c.104. num.8.**

SVMMARIVM.

1 *Fines mandati non ſunt excedendi.*
2 *Verbis Epiſcopi aſſerentis, quem eſſe familiarem, non creditur.*
3 *Tempus in dubio præſumitur continuum.*
4 *Familiaritas vt proſit, debet eſſe continuata.*

An tempus triẽnalis familiaritatis ad effectum ſuſcipiendi ordines ab Epiſcopo non ſuo, debeat eſſe continuum.

RESOLVT. CCLXVII.

Supponatur in facto, quod quidam clericus diœceſis Neap. ſit familiaris Epiſcopi Nolani, & cum vellet ratione præfatę familiaritatis ordines ſuſcipere, fuit oppoſitum nõ ſuffragari ipſi tale tempus, eo quod ſe abſentaſſet per aliquos menſes, quare fuit dubitatum coram me an tale tempus triennale debeat eſſe de neceſſitate continuum, & reſpondi, quod ſic, motus ex pluribus.

1 Primò, quia ita expreſsè videtur, diſpoſitũ per *Conc.Trid.ſeſſ. 14.c. 2.de refor.* ibi, *etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ, ex quo verbo continuè arguitur hanc facultatem, ſeu poteſtatem eſſe limitatam*, & propterea non debet excedere limites, *l. diligenter ff.mandati*, tradunt latiſſimè *Moderni in c. cum ordinem, & in c. ſi quando, de reſcript.* qualitas enim tribuens hanc poteſtatem neceſſariò, probanda erit, not. *Lap.alleg.59. Bellam.deciſ. 747.Myſ.dec.1.cent.3. Affl.dec.24.*

2 Nec verbis narratiuis Epiſcopi aſſeuerantis, quem eſſe continuum triennalem familiarem fides adhibenda erit, vt probat *Pariſ. conſ.136.n.31.vol.4.*

Tum ſecundo, quia ſi alias diceremus, ceſſaret mens, atque ratio finalis Concilij, ſcilicet cognoſcendi mores illius clerici per talẽ tempus ita *Maiol.de irreg. lib.4. cap. 2.n.5. Lopez ad Diaz c.26. Vgol.de poteſt.Episcopi c.26.§.4. Nauar.conſ.11.de temp.ord. Suar.to. 5.diſput. 31.ſect.1.n.15. Henriq.lib.10.in c.22. nu.2. Fornar.de ſacr.ord.c.5. Addit.Quaran. in ſum. Bull. verb.ord. Piaſeg.in prax. Episc.p.1.c.1.n.15.* dicitur enim triennalis familiaris Epiſcopi, qui præſens ſemper aſſiſtit eidem Epiſcopo, non qui in aliquo loco moratur per aliquod tempus, etiam ſi ibidem ſumptibus Epiſcopi viuat *Maiol. cit.loco nu.5. Artam.conſ.6. Rub.cõſ. 90. Rodriq. in ſumma par.2.cap.14.n.10.*

3 Tum tertio, quia in dubio tempus præſumi debet eſſe continuum, ſecundum *Bar. in l. ſiue poſſidetis C.de probat. Bald. conſ. 50. vol.1. Menoc.conſ.22.eo.vol. Caſſan.in conſuet.Burgũd. in tit.de iuſt.rub.1.§.8.gl.6.n.13. & idem Bar.in §. aliud quoque in auth. de hæred. & Falcid. Tepat.lib.1.var. iuris ſent. fol. 335.* hinc eſt quod annus nouitiatus ab vltimo ingreſſu continuus requiritur, *Nauar.conſ.17.de regularibus, & in conſ.3.de conuerſ.coniug. Sayr.dec.40. & in dec.90. de regularibus.*

4 Tum tandem quia familiaritas, vt proſit debet eſſe continuata *Bellam.deciſ.612. Creſc. dec.16.de reſcrip. & in dec.18.de probat. Achil. de Graſs.dec.13. de præb.* & cõtinuatio dicitur propriè quando nullo modo apparet de intermedio *l. ſi ex plagis §. tabernarius ff. ad leg. Aquil.* vnde continuatæ præſentationes in-

ma-

mareria iuriſpatronatus dicuntur, quando vna ſequitur alteram ſecundum *Borgn. in dec. 17.p.2.idem in dec.17.n.23.p.1.* eſt enim continuatio rerum coniunctio, & ſubordinatio, quarum extrema inuicem ſe contingunt, vt latè per *Baldum in tract. de tempore vtili, & cõtinuo c.1. Pariſ. de benef. reſign. lib. 3. q. 5. nu. 47.* quare fuit reſolutum ex ſupradictis præfatũ tempus omninò continuum eſſe debere 3. & interruptum nihil ſuffragari; limitaui tamen nõ procedere modicum tempus abeſſet, quia de modicis non curatur *l. ſcio ff. de in integrum reſtitut.* vel ſi ex cauſa legitimi impedimenti abeſſet puta infirmitatis, & ſimil.

ADDITIO.

ADdas *Donat. Anton. de Marin. quotid. reſolut. cap. 204. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare familiarem ſuum non ſubditum, niſi per triennium ſecum moratus fuerit.*

2 *Qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi.*

3 *Tempora in dubio non coniunguntur.*

Huiuſmodi triennium à quo tempore numerandum.

RESOLVT. CCLXVIII.

POne quod quidam fuiſſet in ſeruitio alicuius clerici per aliquod temporis ſpatium, qui clericus poſtmodum fuit effectus Epiſcopus, & cum dictus eius famulus vellet ab eo vti familiaris, ordines ſuſcipere, fuit oppoſitum non eſſe familiarem triennalem, vnde fuit dubitatum coram me an ſufficiat, quod triennium incepiſſet antequam Dominus eſſet effectus Epiſcopus, vt ordinari poſſit, & reſpondi negatiuè motus ex pluribus.

1 Tum primo, quia *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 9.* loquitur de familiaritate triennali habita penes Epiſcopum ibi, *Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit niſi per triennium ſecum fuerit commoratus,* igitur non debet extendi ad familiaritatem habitam penes perſonam priuatam, quamuis poſtea cõſequatur Epiſcopalem dignitatem.

2 Tum ſecundo, quia qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi *l. Titius ff. de milit. teſtam. Bal. cõſ. 22. vol. 1. Alex. col. 13. vol.*

3 Tum tertio, quia ſi alias diceremus tempora coniungerentur contra *tex. in l. Pomponius §. 1. & ſeq. ff. de acq. poſſeſ. & in l. in id tempus ff. de vſucap.* verum quicquid ſit ex ſupradictis contrarium eſt in praxi hodie tenendũ, cum iuxta affirmatiuam opinionem declarauerit Sac. Congreg. Illuſtriſs. Cardinalium, reſt. *Fornar. de ſacr. ord. c. 5.* & tenet quidam *Nouiſs. in ſua praxi c. 81.*

ADDITIO.

ADde *Donat. Anton. de* Marin. *quotid. reſol. cap. 104. num. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici debent eſſe literis instructi, & his, quæ pertinent ad exercendum ordinem.*

2 *Defectus illiteraturæ eſt indiſpenſabilis.*

3 *Ordinandi ad ſacros ordines debent ſcire ea, quæ eorum ordini conueniunt.*

Quæ ſcientia requiratur in ordinandis.

RESOLVT. CCLXIX.

1 REſpondetur de hoc agi in *Conc. Trid. ſeſſ. 23. can. 12.* ibi, *dignos dumtaxat,* & in *ead. ſeſſ. cap. 14.* ibi, *diligenti examine præcedenti,* & *cap. 13.* dum vult, quod instructi debent eſſe literis, & his quæ pertinent ad exercendum ordinem, idest vt ſciant quænam pertineant ad illum ordinem, quem volent ſuſcipere, & ratio eſt, quia illiterati ordinari prohibẽtur, *cap. fin. de ætat. & qualit. cap. illitteratos 36. diſt.*

2 Et iſta literarum idoneitas eſt adeò neceſſaria, & de iure diuino, vt Papa nõ poſſit diſpenſare in eo, vt dicit *Felin. in cap. ſi quando, col. penult. verſ. ſed dicas, de reſcriptis, Gomeſ. in cap. 1. num. 113. de conſt. lib. 6. Nauar. cap. 27. num. 205. notab. 2.* dicit Papam raro, aut nunquam in hoc diſpenſare defectu directè, nec minus poteſt Epiſcopus. *Sylu. tract. de benef. 4. par. q. 7. num. 8. verſ. 28. cap. fin. de temp. ord. lib. 6. cap. illitteratos 99. diſt. Diez in pract. crim. can. cap. 18. Sot. in 4. ſent. diſt. 25. quæſt. 1. art. 4. concl. 3. Aſtenſ. lib. 1. tit. 13.* & vt a primo ordine incipiamus dicas, quod ad primam tonſuram ordinandus ſufficit, ſi ſciat fidei rudimenta, legere, & ſcribere *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 4. de reform.* ad alios minores promouendi linguam latinam intelligere debent *ibid. cap. 5. & 11.*

3 Ad ſacros maiores ordinandi ſcire debẽt ea, quæ exercendo eorum ordini conueniũt *ibi cap. 13.* ad Presbyteratum talis ſcientia requiritur, vt ordinatus ſacramenta adminiſtrare, & populum iſ his, quæ ad ſalutem ſcitu neceſſaria ſunt, inſtruere valeat *ibid. c. 14.* licet ad ſummum in Presbyterio requiritur, & ſufficit, vt ſciat cantare, legere, conſtruere, & intelligere verba illius idiomatis, in quo eſt miſſaturus *gloſ. in clem. 1. de renunc. præb. Gemin. in c. ſi pauper. de præb. lib. 6. Nau. in c. 1. §. caueat, n. 19. de pænit. diſt. 6.* ſed per *Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 14. de refor.* plus requiritur ſæpè circa Sacramẽta miniſtrãda, & ad alios docendũ.

AD-

ADDITIO.

ORdines minores conferri debent hijs, qui ſaltem linguam latinam intelligūt *Marcell. Vulp. in prax. Eccleſ. cap. 7. num. 2.* & quis dicatur illiteratus ipſemet *Vulp. d. praxi cap. 8. nu. 30.* vbi *num. 20.* Ciſē declarat ad effectum ſuſcipiendi primam tonſuram.

SVMMARIVM.

1 *Nullus ordine ſacro initiari debet abſque titul. beneficio, ſeù patrimonij.*
2 *Idem dicendum in regularibus non profeſſis.*
3 *Ordinatus abſque titul. eſt irregularis.*

De titul. ordinandorum.

RESOLVT. CCLXX.

1 ABſque titulo aut beneficij, ſiue patrimonij neminem ordine ſacro initiari poſſe adnotauit *tex. in cap. non licet de præb. & dignit.* & ordinando Epiſcopus tenetur de ſuo prouidere *cap. ſi Epiſcopus eod. tit.* quæ obligatio tranſit etiam ad eius ſucceſſores, *Abb. in cap. per tuas il 3. n. 5. & Soccin. nu. 1. de ſimonia, tex. & DD. in c. cum ſecundum eodem titul. Abb. in cap. vel non eſt* Compoſ. *nu. 4. de temp. ordin. Cordub. de Lara in l. ſiquis à liberis §. & ſi impubes, n. 33. ff. de liber. agnoſc. Io. Matienco lib. 5. recoll. tit. 6. l. 1. gloſ. 9. num.* 8. *Ant. Burgos in cap. Eccleſiæ S. Mariæ num.* 137. *de conſtit. Rebuff. in prax. crim. de reſcripto in forma communi num.* 1.

2 Amplia primo procedere dictum principale, vt neque regulares non profeſſi, ſine titul. poſſint ordinari, quinimò iſti maiore prohibitione ligantur, & contrauenientes ipſo facto incurrunt ſuſpenſionem executionis ordinum ſuſceptorum propter ordinationē Pij V. publicatam die 12. Nouemb. 1568. nomine autem religioſum profeſſorum cōprehenduntur etiam patres Societ. Ieſu, & verè ſunt religioſi profeſſi licet tantum ſimplicia vota emiſerint, vt declarauit *Greg. Papa XIII. conſtit. ſua* incip. *Aſcendente Domino* Anno 1584. octauo Kal. Iunij, qui Pontifex etiam exemit dictos religioſos Societatis Ieſu à præfata Conſtitutione Pij V. qui poſt tria vota ſimplicia ante ſolemnem profeſſionem poſſunt ſine titulo ad omnes ſacros ordines promoueri de licentia ſui Præpoſiti Generalis, vt in literis datis 1575. quæ habentur in libro literarum Apoſtolicarum Societatis Ieſu pag. 130. quod & tradunt quam plures Doctores; Quæ Pij V. Conſtitutio habet locum, tàm in non profeſſis, quàm in nulliter profeſſis, prout in Rota deciſum fuit in vna Vergellen. canonicatus 3. Martij 1595. corā **Illuſtriſs. Blanchetto, cum loquatur de his,** qui licitè, & liberè ad ſæculum redire poſſunt.

3 Amplia ſecundo vt ſic ordinati regulares non profeſsi ſine titulo in illo ordine miniſtrantes efficiantur irregulares, vt cenſet *Maiol. de irregularit. lib. 4. cap. 15. n. 1.*

ADDITIO.

ET ordinatus ſine titulo an ſit ſuſpenſus, vide *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 8. num. 6.* vbi *num. 17.* quærit an quis ordinari poſſit ad titulum Eccleſiæ, cui aſcribitur, & an poſſit ordinari quis ad titulū Cappellanię Regię, vide *Dom. Auctorem in 4. primo fori Eccleſ. reſol. 502. & reſol. 135. n. 4.* et quod ordinatus ſine titulo ſuſpenditur, tradit nouiſſimè *Lelius Mancin. controu. iur. diſ. 21. nu.* 1. vbi plura, et ordinatio facta ſine titulo, quòad executionem irrita eſt *D. Auctor decis. 17. num. 1. par. 4.* et hic adnotandum erit, quod ad titulum patrimonii, vel penſionis promoueri non debent, niſi quos Epiſcopus pro ſuarū Eccleſiarum neceſſitate, vel cōmoditate iudicauerit aſſumendos *Epiſcopus Marant. in reſp. 61. num. 1. par. 3.* vbi alia tradit, et ad quos alios titulos quis ordinari debet, vide *Nouar. in ſumma bullar. tom. 1. tit. de ordin. titulo, &c. à num. 7. cum ſeq.*

SVMMARIVM

1 *Quantitas patrimonij eſt arbitraria.*
2 *Ponuntur conſideranda ab Epiſcopi pro illa arbitranda, & n. 3. & 4.*

Patrimonium Clerici quantum eſſe debeat.

RESOLVT. CCLXXI.

1 QVantitas patrimonij ad cuius titulum ordinem ſacrum quis ſuſcepturus eſt, quęnam eſſe debeat, communiter concludunt arbitraria, vt in ſpecie voluit *Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. caſ. 380. Graff. de arb.* Confeſs. *lib. 2. c. 49. Pariſ. de reſign. benef. lib. 4. q. 2. nu. 93. Gened. in collect. canon. p. 2. cap. 21. Graff. de temp. ord. conſ. 4. vol. 1. Vgol. de poteſt. Epiſc. c. ap. 26. §. 12. in princ. Nouiſs. in ſua praxi Epiſc. cap. 81. ſub num. 2.*

2 In arbitrando verò maximæ conſiderationis in primis eſſe debet, vt tanta ſit patrimonij quantitas, vt fructibus inde perceptis honeſte ſuſtentari ipſe poſsit, vt diſponitur in *Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de reform.* ibi *valeat abſque mendicitate alimenta ſibi miniſtrare, ne mendicare cogatur in ordinis clericalis ignorantiam, iuxta tex. in c. Epiſcopus, & ibi Doctor. extra, de præbend.*

Intellige hoc procedere de clericis monēdis ad ordines ſacros, ſeù ad aliquem ordinem

Digitized by Google

nem ſacrum, non autem de promotus ad minores ordines, vt communiter concludunt *Canoniſtæ in c. 2. extra de præbend.* & ratio eſt, quia exiſtens in minoribus poteſt retrocedere ab ordine clericali *cap. 1. extra de cleric. coniug.* ſecus in promotis ad ſacros.

Secundo debet eſſe in conſideratione locus originis clerici, quandoquidem in vno loco minorem impenſam, quam in alio fieri contingit, minus enim patrimonium clerico ſufficere videtur, qui moratur in oppido, ſeu moratur in villa, quã qui in ciuitate, & aliud ei, qui moratur in ciuitate magna, quam qui in parua, vel ei, qui in metropoli, *Lafranc. dec. 222. Artam. dec. 3. de prob. Graff. d. c. 49.* & Neapoli ſecundum *Noniſſ. loco cit.* non ordinantur niſi habentes ad minus annuos redditus ducatorum triginta ſex.

4 Tandem conſiderari debet dignitas ordinandum ſecundum *gloſ. c. Epiſcopus verb. victu 10. q. 2.* facit *tex. in l. plenum §. præter habitationem, verſ. & ex his*, ibi, *largius cum vſuario eſt pro eius dignitate agendum, cui relictus eſt fundus ff. de vſu, & habit.* ex quo tex. adnotauit *Andr. Barol. in conſtit. Sicilia incip. minoribus*, & ibi poſt eum *Affl. in 4. quæſt.* quod ratione nobilitatis, quæ multa habet priuilegia, ſi inueſtiatur nobilis de emphyteuſi, operatur, quod non admittatur ſpurius ignobilis, vel ruſticus, quia de eis non videtur cognitũ, licet inueſtitura loquatur pro ſe, & quib. dederit, nam intelligitur de perſonis habilibus, & paris conditionis, *Bal. conſ. 207. quæſtio eſt nu. 3. verſ. ſed conſidera*, ſic in delictis puniendis minor pœna imponitur nobili, quam vili perſonę, quia nobiles ignominioſis pęnis non ſubijciuntur *Fulgoſ. conſ. 157. ſuppoſito ſtatuto col. pen. n. 4.* pariter in beneficijs Eccleſiaſticis aſſequendis facilius datur diſpẽſatio ad plura incompatibilia nobili, quam ignobili *c. de multa extra de præb. in fine* cum ibi notatis, ſic intuitu nobilitatis, vberius interpretatur, quando relictus eſſet vſus alicuius rei nobili, quam ſi plebeio, cui adde ſemper, & dignitate legatarij legatum augeri per *tex. in l. ſed & ſi ſuſceperit, §. ſed & ſi proponant* vbi *glo. notab. ff. de Iudicijs, & l. ſi ſeruus plurium §. vlt. ff. de leg. 1.* & bene facit *tex. in l. ſi longius in fine ff. de iudic.* Vbi augetur vtilitas propter dignitatem, & quod ſcribit *Bal. in d. l. filiusfam.* per illum *tex. ff. de donat.* cum quid conceditur, nobili intelligitur prius eſſe conceſſum, & *Angel.* per *tex. in d. §. ſed & ſi proponant* dicit, quod ſi teſtator paruum ſuum patrimonium iuſſit diſtribui inter pauperes, non poterit inter nobiles pauperes diſtribui, licet ſint pauperes, quia de nobilibus ſenſiſſe non videtur donãs modicum quidpiam.

ADDITIO.

Addas quod patrimonium debet eſſe ſufficiens ad victum habita ratione loci, et perſonæ ſituatum in re immobili, vel in certis redditibus, ità *Nouar. in ſumma bull. tom. 1. de ordinand. tit. &c. num. 6.* vbi plura ad hoc adducit, præſertim *num. 20.* citat hic *D. Auctorem.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ad cuius titulum quis eſt ordinatus, reſignari non poteſt.*

2 *Limita ſi quis haberet aliundè, ex quo ſe alimentare.*

An beneficium, ad cuius titulum quis ſacris ordinatus eſt, poſſit reſignari.

RESOLVT. CCLXXII.

1 Reſpondeo quod communis, & ab omnibus recepta ſententia etiam in praxi eſt negatiua, quam tenet *Nauar. in Manuali c. 22. num. 18. Sebaſt. Medic. in l. vlt. gloſ. nu. 312. C. de legib. Nauar. conſ. 14. num. 2. de temp. ordinat.*

Et probatur expreſsè in *c. 2. Conc. Trid. de reſor. ſeſſ. 21.* ibi, *id vero beneficium reſignare non poſſit*, & loquitur concilium de beneficio ad quod quis fuit ordinatus, & facit *tex. in c. Sanctorum diſt. 70.* & in qua Eccleſia quilibet Titulatus eſt, in ea perpetuò perſeuerat, ergo illam non poteſt renunciare, cum ea debeat perpetuo perſeuerare, hinc eſt, quod patrimonium non poteſt alienare, donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ſit adeptus, vel habeat aliunde, ex quo poſſit viuere *Nauar. conſ. 13. nu. 3. de temp. ord.* & ideo renunciatio dicti patrimonij eſt nulla, *idem conſ. 16. eodem titulo.*

Limita, vt poſſit beneficium, ad quod quis fuit ordinatus, renunciare, quando ille haberet aliunde ex quo poſſet viuere, facta mentione de duobus ſcilicet, quod ad illud beneficium ſit promotus, & quod habet vnde viuere, vt probatur in d. decreto *Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de reform.* ibi, *id vero beneficium reſignari*, non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur niſi conſtito, quod aliunde viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit, quod etiam colligitur ex *c. Sanctorum ex c. neminem diſt. 70. ex c. Epiſcopus ex c. tuis de præb. cum alijs ſupra allegatis*, ratio quare in d. caſu admittatur reſignatio eſt, quia tunc quoties habet aliunde, ex quo viuere poſſit, ceſſat ratio ſacr. Canon. de mendicitate, ergo debet ceſſare prohibitio, *c. cum ceſſante de appell. l. adigere, §. quamuis, de iure-patr.*

patr.latè *Tiraq.in tract.ceſſante cauſa.*

Et ratio cur debeat exprimi, quod fuit ordinatus ad titulum illius beneficij, eſt quia Papa poteſt ex hac narratione moueri ad nõ admittendam renunciationem, arg. *d. c.Sanctorum*, & tamen regulariter debent narrari illæ qualitates, ex quibus poſſet moueri concedens ad negandum, vel ne, *Felin. in c. in noſtra de reſcript. Sylua de benef.p 3.q.11.Menoch.de arbit.Iud.caſu* 10. & communiter *Doct. in cap.ad aures, de reſcript. Sebaſt. Med.in addit. ad Abbatem antiq.in cap. admonet, de renunc.* vbi loquitur in terminis noſtris, ideò ſi de hoc non fuerit facta mẽtio, nulla eſt reſignatio, vt cenſuit Sacr.Conc.Trid.Congreg. de anno 1588.& fuit reſolutum in Rota in vna Salamantin. coram Orano Auditore Rotæ doctiſſimo menſe Maii eiuſdem anni 1588. Hinc eſt, quod de beneficio conceſſo miſerationis gratia, facienda ſit ſpecifica mentio *Vinc.de Franch.deciſ.*181.*num.*8.

8 Quæ ratio etiam concludit, vt debeat exprimi, quod habeat aliunde, ex quo viuere poſſit, nam alioquin non concederetur, & non admitteretur reſignatio, prout quotidie fieri videmus, & ideò hæc clauſula appoſita in ſupplicatione, quia reſignans habet aliũde vnde viuat, reſpicit ſubſtantiam gratiæ, nam attento ſtylo, alias non ſolet concedi, iuxta *dicto cap.2.ſeſſ.23.Conc.Trid.de refor.* & ita fuit reſolutum coram Orano 5.Decemb.1586.in vna Lucana. Quamuis *Nauar. in conſ.4.de renunc.* teneat contrarium, cuius opinio poſſet procedere in foro conſcientiæ, vt ipſe paulò antè *in d.conſ.* firmauerat in eo, qui renunciauit beneficium, ad cuius titulum fuerat ordinatus, reſeruata penſione 100. ducat ſi tutus in foro poli, cum habeat vnde viuat, licet nõ expreſſerit, quod fuerat ordinatus ad titulũ illius beneficii, & hoc ſi fuerit facta reſignatio coram Summ.Pont.ſed *Garzia de benef.par.3. cap.5.§.1.num.*214.affirmat verius eſſe non valere, cum id traditum ſit pro forma, & indiſtinctè annulletur reſignatio aliter facta, & *num.* 216. quod ſit nulla etiam in foro conſcientiæ ex *Ledeſma* expreſsè id tenente, & dicète longè probabilius, ſi verò Ordinarius admiſit reſignationem extra hũc caſum, vtrique tenetur de ſuo miniſtrare, arg.*d.cap. Epiſcopus, de præb.* nam ſicuti adeſt culpa in ordinando ſine tit. ita adeſt hoc caſu, hinc *Conc. Congr.* alias reſcripſit his verbis; *Ordinarius, qui admiſit reſignationem factam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud præter illud beneficium habebat, vnde commodè ſuſtentari poſſit, tenetur eum alere, nec poteſt eidem beneficium illud reſignatum reſtituere, ſed in eo inſtitui debet ille, qui præſentatus fuit à patrono*, ergo ſi fuerit collatum huiuſmodi beneficium, tenet collatio facta, & alias eadem Congregatio Concilij cẽſuit, quod ſi Ordinarius non habens facultatem admittendi reſignationes, niſi in certis caſibus, iuxta Conſtit. Pii V. ſi illam admiſerit extra illos caſus de beneficio habito in titulũ, beneficium vacat, ſed Ordinarius de proprio illi prouidere tenetur, & aliàs fuit deciſũ per eandem Congreg.Concil. quod ſi quis habẽs beneficium, ad quod fuit in titulum ordinatus, iurauerit illud reſignare, vel cõſtituit procuratorem ad reſignandum, & iurauit illum non reuocare, non compellitur renunciare, & poterit procuratorem reuocare, præmiſſa abſolutione à dicto iuramento.

Amplia vt in ſacris conſtitutus nec poſſit vllo modo beneficium reſignare etiam ſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliunde habeat vnde commode viuere poſſit ex *conſtitutione Pij V. incip. quanta Eccleſiæ Dei, &c.* ibi, *ſed nec horum nullus, &c.* quæ conſtitutio licet loquatur de reſignationibus factis coram Ordinario, habet tamen locum etiam in Curia militat eadem ratio in propoſito, prout ſic in Rot. fuiſſe reſolutum, & de ſtylo eiuſdẽ Curiæ ſeruari teſtatur *Pariſ.lib. 3. de benefic. reſignat.q.14.n.3.& lib.5.q.vlt.n.176.& Garzia loco proxime cit.n.198.& ſeq.*

ADDITIO.

ET quod nulla ſit reſignatio beneficii, ad cuius titulum reſignans promotus fuerit non facta mentione, de hoc proſequitur *Sanctiſs.Papa Ludouiſ.deciſ.*441. *nu.* 1. vbi *Addit.num.*9.latius etſi haberet aliunde, vt viueret *Addit.ad deciſ.Burattim tom.3.num.*16. *Donat.Ant.de Marin.quotid.reſol.cap.*37.*num.*1.

SVMMARIVM.

9 *Patrimonium clerici debet eſſe in rebus mobilibus.*

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, quomodo eſſe debeat.

RESOLVT. CCLXXIII.

1 IN hac quæſt.reſpondetur, quòd ſuper re immobili conſtitui debet, quemadmodũ etiam beneficium Eccleſiaſticum eſt, & pẽſio quæ nititur beneficio, vt per *Nauarr. in conſ. 34.de temp. ord. & Azor. in inſtit. moral.par.2. lib.3. cap. 4.verſic.ſeptimo quæritur*, & ratione id probatur, ſi enim ſuper rebus mobilibus non ſatisfactũ eſſet Trident.Synod.res enim mobiles facile vel extinguntur, vel conſumũtur, non igitur ſuper mercibus, non ſuper animalibus, non ſuper obligatione perſonali cõſtitui debet. Hinc *Sac.Congregat.eod.cap.* 2.declarauit, non eſſe admittendum ad ordinem ſacrum eum, qui non habens patrimonium ſuf-

Z

Digitized by Google

ſufficiens promiſſionem habuit de aliquo, quod ſuppleret ipſe, quod deerat, ſi tamen ſtatim bona mobilia poſſunt conuerti in bona ſtabilia, tunc ſecus dicendum eſſet, vt dixit *Azor. ibid.* vt voluit etiam *Graff. conſ. 4. de tēp. ord.* uerum *Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 26. §. 10. n. 1.* hunc non eſſe admittendum cēſet niſi prius ſtabile ſibi paraſſet.

ADDITIO.

ADde *Nouar. in ſumma bullarij tom. 1. tit. de ordinand. tit. num. 5.*

SVMMARIVM.

1 *Ordo clericalis probatur modis, de quibus infero.*

Ordo clericalis quomodo probetur.

RESOLVT. CCLXXIV.

1 REſpondetur, quod cum qualitas hæc ſit extrinſeca, propterea non præſumitur, *Innoc. in cap. ſuper his, de accuſ. Felin. num. 2. & alij in cap. fin. de præſumpt. & Corraſ. 3. p. c. 1. num. 4.*

Probatur primo litteris teſtimonialibus Epiſcopi ſeu titulo ordinum *l. ſi qua C. de Ep. & cler.*

Secundo probatur teſtibus *c. 1. & 2. de cler. peregr. Probus ad Monachum in c. 1. de tēp. ord. in 6. n. 12. Farin. in praxi crim. 1. par. q. 8. n. 40. et 41. poſt Guid. Pap. dec. 474.*

Tertio probatur per publicam vocem, & famam; nam ad probandum clericatum ſufficit probatio de communi reputatione, & fama *Rota dec. 4. & 14. de prob. in antiq. Sarnen. de annal. q. 58. Caputaq. dec. 277. n. 8. 1. par. Mobed. dec. 21. n. 3. de renunc. Rot. dec. 1163. n. 5. lib. 3. par. 3. diuerſ. & in dec. 139. eo. lib.* & Rot. in vna Hiſpalen. & Corduben. beneric. 2. & 16. Iunij 1597. coram D. Gipſio, & in alijs pluribus cauſis, & facit *dec. Aegid. 113. & 114.* quā ſequuta eſt Rota in vna Legionen. Præſtimon. 27. Nouembris 1592. coram D. Pāpullo.

Quarto probatur per argumenta, & iudicia, ſeu coniecturas, *Boer. dec. 171. num. 25. Gabriel. concluſ. 1. de teſtib. nu. 69. Maſcard. de probat. concl. 305. n. 5. & Pacian. eo. tract. lib. 2. cap. 34. n. 70.* & per ſempilenas uel leues ꝓbationes probatur, *Mandoſ. reg. 18. q. 11. num. 10.* & ita ſeruat Rota in poſſeſſorio, & petitorio, vt per *Gdidobon. deciſ. 132. ſeu 133. in manuſcrip. Rot. deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. in antiq. Pariſ. de reſignatione benef. lib. 4. q. 2. n. 70.* quicquid velit *Rebuff. in praxi titul. de reform. litter. tonſura n. 26. Maſcard. de probat. concluſ. 304. num. 8. & 19. & Farin. d. q. 8. n. 44.* & obſeruantia Rotæ per cū adducta procedit in clericatu illegitimi, vt patet ex allegatis per eum, & quamuis idem *Rebuff. de nominat. quæſt. 22. nu. 13. Aym. de antiq. 3. p. ſect. vidimus in genere n. 33. & conſ. 134. num. 40. Boer. deciſ. 171. n. 13. & Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 76. n. 23. Farin. d. n. 44. & Perez de Lara lib. 2. cap. 5. n. 6. poſt Bald. in c. dudum 1. de elect.* dicant quaſi poſſeſſionem clericatus non prodeſſe in agente, vt ſibi adiudicetur beneficium, & longam quaſi poſſeſſionem, ac bonam famam clerici requirat, *Pacian. ſupra n. 46.*

Limitatur tamen prædicta doctrina, vt nō procedat in materia obiectus *Rota deciſ. 2. de probation. in antiq. Guidobon. vbi ſupra.* Aut vbi præſumptio eſt contra aliquem puta, quia eſt illegitimus, qui debet probare ſuum clericatum per litteras, *Guidobon. ibi*, & facit d. deciſione *Caputaquen. 227. nu. 10.* tunc enim non ſufficit communis reputatio *Sarnen. ſupra, Put. deciſ. 359. n. lib. 1. Rota deciſione 26. libro 2. part. 3. diuerſ. Mandoſ. de ſignat. gratia titul. de prouiſ. verſ. clericatus*, vbi ait, quod clericatus illegitimi ex Rotæ obſeruantia non probatur per communem famam, & reputationē, per *conſilio Corne. 91. libro 1. Maſcard. concluſione 305. n. 13.* niſi probatur diſpenſatio, *Rota deciſ. 129. lib. 3. part. 3. diuerſ. Papaz. in addit. ad Rot. deciſ. 2. de filijs præsbiterorum in nouis nu. 13.* quæ non probatur per narratiuam literarum Ordinarij, *Verallus deciſ. 116. lib. 2. in manuſcriptis.*

Probatur etiam clericatus vnico teſte *Bald. & Fel. in c. licet vniuerſis de teſtib. ad fin. Iaſ. in repet. l. admonendi ff. de iureiur. n. 198. Boer. d. deciſ. 171. Petr. Gerar. ſing. 49. Rebuff. de nominat. q. 22. n. 14. Corraſ. d. c. 7. n. 5. Mandoſ. reg. 18. q. 11. nu. 10. Mobed. d. deciſ. 21. de renunciat. n. 3. Guidobon. d. dec. 132.* & reddunt rationem, qa iſte actus de re, & ſui natura nemini principaliter præiudicat, & vt ait *Pariſ. d. lib. 4. q. 2. nu. 69.* inſpicitur initium, & tempus ordinis collati, nō beneficium, aut penſio de qua poſtea litigatur. Vnde iſta probatio ſufficeret etiam in iudicio quando lis eſſet ſuper beneficio. Sicut etiam ſufficit probatio per communem reputationem, quæ etiam eſt ſemiplena, vt dictum eſt. Quamuis in hoc contrarium teneat *Rebuff. in praxi d. tit. de forma litterarum tonſuræ n. 24. & de nominatio. q. 14. nu. 54. alias 32. Maſcard. concl. 303. d n. 4. Gab. cōcl. 1. de teſtib. n. 70. Pacian. d. lib. 2. c. 34. n. 64.* Quibus conſonat *Cou. pract. cap. 33. nu. 3.* quem ſequitur *Graff. in deciſ. aureis caſuum conſcientiæ lib. 4. c. 18. nu. 155. & Farin. d. q. 8. nu. 43. & in tract. de teſtib. q. 63. nu. 27. & ſeq.* quos vide, & *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumptione 66.*

Et ſolo ſigillo Epiſcopi recognito, probatur clericatus etiā collatus nō ſubdito, *Mobedan. dicta dec. 21. de renunc.* quamuis cōtra *Maſcar. concluſ. 305. n. 9.*

ADDITIO.

CLericatus probatur per teſtes de ſama et communi reputatione, *Ludouiſ. deciſ. 20. num. 1. deciſ. 35. num. 3. deciſ. 78. num. 6. deciſ. 103. num. 7. deciſ. 394. num. 2. Sperel. deciſ. 37. num. 26. Burat. deciſ. 31. num. 2.*

Etſic per eos deponẽtes de publica voce, et ſama idem *Ludouiſ. deciſ. 163. num. 6. & 8. deciſ. 394. num. 2. Duran. deciſ. 406. nu. 2. tom. 2. Coccin. deciſ. 429. num. 2. & deciſ. 458. num. 4. Burat. deciſ. 407. num. 7.*

Itẽ probatur ex literis Ordinarii *Ludouiſ. deciſ. 78. num. 5. deciſ. 490. num. 6. Ciarlin. controu. iur. cap. 20. num. 47. Caualer. deciſ. 502. n. 2. deciſ. 483. num. 2. & dceiſ. 572. num. 4. & deciſ. 608. num. 2. Duran. deciſ. 38. num. 6. deciſ. 87. nu. 3. deciſ. 117. num. 3. deciſ. 104. num. 3. dec. 237. num. 3. Mantie. deciſ. 360. nu. 2. Burſat. deciſ. 251. num. 28.*

Item probatur clericatus ex teſtibus deponentibus vidiſſe aliquem celebrare *Caualer. deciſ. 559. num. 4.*

Item probatur ex confeſſione aduerſarii facta in literis ſuæ prouiſionis *Duran. deciſ. 237. num. 6. & deciſ. 406. num. 3. tom. 2. Burat. deciſ. 300. num. 4. Rubeus dec. 162. nu. 1. tom. 2.*

Item per teſtes, qui ordinationi interfuerint *Sperel. d. dec. 17. n. 25.*

Item per deſcriptionem in libro ordinationum, in quibus enunciatur clericus, *Sperel. vbi ſuprà num. 24.*

Item probatur ex publico documento, *Mantie. deciſ. 132. num. 5.*

Item nedum ex teſtibus, ſed adiunctis adminiculis, *Mant. dec. 280. n. 5.*

Sed an probetur per literas Apoſtolicas, in quibus quis enunciatur clericus, *Sperel. vbi ſuprà num. 24.*

Inſuper probatur iuramento *Rubeus deciſ. 159. num. 11. tom. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Clericatus non probatur per bullas ſuperiorem ordinem.*

An clericatus probetur per oſtenſionem ſuperiorum ordinum.

RESOLVT. CCLXXV.

1 FVit dubitatum an probetur clericatus per bullas, ſeù oſtenſionem ſuperiorem ordinum, puta Sacerdotii, ſeu Diaconus, & non probari, nec ſatis eſſe oſtendere littera Sacerdotii tenet *Rebuff. d. titul. de forma litterarum tonſ. n. 28. Corraſ. d. c. 1. nu. 5. Aymon conſ. 134. n. 45. Ferret. conſ. 354. n. 8. Maſcard. cõcluſ. 304. à nu. 13. & concl. 1145. à nu. 6. & Menoch. lib. 6. præſumpt. 76. n. 3. Pacian. q. 42. poſt Gemi*nian. conſ. 91. & allegant *Bartol. in l. illud ff. de acq. hæred.* & reddunt rationem, quia per ſaltũ poſſet eſſe promotus.

Contrarium tamen fuit reſolutum ex ſententia *Didac. Perez in l. 1. tit. 8. lib. 5. ord. Salz. in praxi, Bern. Diaz c. 24. littera* A, qui ait, non dubitare, hanc opinionem eſſe communiter receptam *Put. dec. 144. lib. 2. n. 5.* vbi fuit reſolutum in vna Conchen. paroch. quod clericatus ſufficienter probaretur per oſtenſionem quatuor minorum, in quibus Epiſcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonſuram promotum, quia probatis maioribus, probantur minores, ex *Bal. in l. ſi ſolemnibus C. de fide inſtrum. n. 1.* maximè vbi illa narratiua ſit à perſona fide digna *Innocen. in cap. 1. circa fin. de cler. peregr.* & in vna Leonen. canonicatus 7. Decembris 1589. coram Pamphilio fuit dictum non poſſe dubitari de clericatu ſtãte ſuſceptione maiorum ordinum, *Put. deciſ.* 144. & fuiſſe dictum in cauſa Meten. canonicatus 25. Iunij 1584. coram D. Vice Comite, & in Bononien. canonicatus de Anno 1591. coram D. Pampil. fuit reſolutum, clericatum probari ex litteris Hoſtiariatus, quia cum non præſumatur ordinatus per ſaltum, ideo &c. & præſertim cum agatur de clericatu incidenter, & per litteras ordinantis dicentis, ſe ordinaſſe de licentia Ordinarij ſufficienter dici conſtare de tali licentia, præſertim cum ſint ordines celebrati in Eccleſia Cathedrali publice, vt fuit conſideratum coram *D. Seraphino* in cauſa Neap. canonicatus, & *dec. 87. Cæſaris de Graſſ. &c.* Et idem fuit reſolutum coram eodem Dom. Pamphilio in vna Burg. benefic. de portugaletę 13. Nouemb. 1595. nempè ex litteris ſubdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non præſumatur quis per ſaltum promotus, *Put. dict. deciſ. 149. in fin. lib.* 2. quod ſine difficultate procedit, quando Ordinarius eſt diſcretus, & prudens taliter, quod niſi ſibi de præcedentibus ordinibus conſtitiſſet, veriſimiliter ſequentes non contuliſſet, vt fuit reſolutum in d. Bononien. 24. Maii 1551. coram D. Pamphilio, & habilitatem ad beneficium ſimplex conſtare, quia idoneus cenſendus eſt, qui alias ad ſacrum ſubdiaconatum fuit approbatus *cap. accepimus, de ætate, & qualitat.* vt in cauſa Caliguritana portionis de Amarita 27. Ianuarii 1576. coram Lauretano, *Caputaquen. deciſ. 367. par. 2.*

Quod quidem procedit etiam in clericatu illegitimi, vt in vna Aſtoricen. paroch. S. Brixiani, quæ habetur *in deciſ. 124. part. 3. lib. 2. diuerſ.* vbi fuit reſolutum, quod clericatus illegitimi probatur per litteras Diaconatus, vbi enim dicitur per litteras Decani, debet dicere per litteras Diaconatus, etiam ſi non

fuerit promotus à proprio Epiſcopo, ſed per alium dicentem habere facultatem à proprio Epiſcopo ſequitur *Maſcard. concluſ.* 305. *num.* 3.

ADDITIO.

Clericatus remanet iuſtificatus probatis ordinibus maioribus *Rota in nouiſſimis deciſ.* 126. *num.* 3.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus per ſaltum, eſt irregularis.*
2 *Non tamen procedit hoc quoad ordines ſuſceptos.*

An ordinatus per ſaltum ſit irregularis etiam quoad ordines legitimè ſuſceptos.

RESOLVT. CCLXXVI.

1 Supponatur in facto, quòd quidam fuiſſet legitimè ordinibus minoribus inſignitus, & cum poſtmodum omiſſis ordinibus ſubdiaconatus, & Diaconatus, ad ſacerdotalem ordinem per ſaltum aſcenderit fuit dubitatũ an præfatus Sacerdos ſit cẽſendus irregularis etiam quoad quatuor minores ordines, quos legitime ſuſceperat; in qua quæſtione dicebã, quod licet per ſaltum promotus ſit irregularis, *cap.* 1. *vbi DD. de cler. per ſaltum promoto, Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *de reformat. cap.* 14. *in fin. Specul. titul. de diſpenſat. §. iuxta ſub n.* 13. *Villadieg. de irregularitat. cap.* 8. *de cler. per ſaltum promoto. Diaz & Salzed. in prax. cap.* 24. *Nauarr. cap.* 27. *num.* 242. *& Ferret. conſilio* 354. *num.* 8. *Maiol. de irregul. lib.* 4. *cap.* 12. *Vgol. eod. tractat. cap.* 38. *§.* 1. *num.* 1. *Cetol. in praxi Epiſc.* 2. *par. verb. irregularitas §.* 2. *Lopez instruct. conſcient. tom.* 1. *part.* 2. *c.* 29. *Petr. Ledeſma in ſumma de Sacram. Ordin. cap.* 60. 8. *concl.* 2. *difficultate, Vega in ſumm. cap.* 12. *num.* 224. & ſic intraret doctrina, quod collatio irregulari facta eſt nulla. Quamuis *Tolet. in ſumma lib.* 1. *cap.* 71. *Suarez* 5. *tom. de cenſuris, diſput.* 31. *ſect.* 1. *à num.* 44. *Auila eod. titul.* 7. *part. diſput.* 9. *dub.* 2. cum alijs doceant iſtam non eſſe irregularitatem, ſed ſuſpenſionem, Sed & *Nauarr. cap.* 25. *num.* 71. *& conſ.* 1. *de Sacramentis non iter. n.* 11. *& Sayr. de cenſuris lib.* 4. *cap.* 14. *nu.* 26. *qui tamen lib.* 7. *c.* 10. *n.* 39. eum dicit irregularem, ſeu ſuſpenſũ, quod tamen ad propoſitum parum refert, nã etiam collatio ſuſpenſo facta eſt nulla.

2 Non tamen eſt irregularis per ſaltum promotus reſpectu ordinis inferiorum, quos legitimè ſuſceperat, nam ab vſu eorum non eſt ſuſpenſus, vt apparet ex *dict. cap.* 1. *& cap. ſollicitudo* 52. *diſt. & tenet Henriquez in ſumma lib.* 14. *cap* 6. *num.* 3. *& ſentit Sylueſter ver. irregularitas §.* 11. *& Abb. dict. cap.* 1. *vlt. not.* dicẽs, quod ordinatus præpoſtere non poteſt abſque diſpenſatione adminiſtrare in ordine ſic ſuſcepto, & nouiſſimè docet *Suarez d. diſput.* 31. *ſect.* 1. *num.* 48. *& Auila vbi ſupra.*

Vnde quod dictum eſt, non valere prouiſionem beneficij ei factam, non procedet in prouiſione beneficij, quod non requirit alium ordinem præter illos inferiores, quos legitime ſuſceperat, vt alias in ſimili docet *Suarez ſupra diſp.* 40. *ſect.* 3. *n.* 38. dicens, quando irregularitas non eſt totalis, ſed reſpectu alicuius actus, aut tẽporis, tunc non reddere clericum incapacem, cuiuſque beneficij, ſed tantum illius, quod habet annexam obligationem tali irregularitati repugnantem, quia cum hæc prohibitio naſcatur ex prohibitione circa exercitiũ ordinis nõ poteſt amplius extendi, quam illa, ex qua naſcitur, & id procedere non ſolum in irregularitate ſine peccato contracta, vt ait *Nauar. dict. cap.* 27. *num.* 252. ſed etiam in alia, nam ratio facta generaliter, probat, ſi culpa non obſtante talis irregularitas, nõ impedit omnem actum ordinis, ſed aliquem, vt in *cap.* 2. *de cler. non ord. miniſtrante.*

ADDITIO.

Adde eundem *D. Epiſc. Riccium deciſ.* 108. *num.* 1. *par.* 4. dicentem, quod ordinati per ſaltum, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter ſunt irregularis, & ſuſpenſi ab executione ſuſcepti ordinis, nouiſſimè *Pater Alphonſus de Leone de offic. & poteſt. Confeſſ. recollect.* 5. *nu.* 3. vbi plura *Marcell. Vulpe in eius praxi Eccleſ. cap.* 8. *num.* 15. *Squillant. de priuil. cleric. cap.* 4. *num.* 16. vide *Dionyſ. Paul. Lopis in floſculo de cleric. & Sacerd. eccell. p.* 1. *n.* 25.

Notabilia quædam in materia Sacramenti Ordinis.

Primo Fœmina non eſt capax ordinis, & ſi forte ordinetur non recipit caracterẽ, vt probat *Tolet. l.* 1. *cap.* 57. neque hermaphroditus, niſi vigeat in eo virilis ſexus, vt idem *lib.* 1. *cap.* 63. eſſet enim contra Chriſti Domini inſtitutionẽ, vt probat *Valentia diſ.* 9. *quæſt.* 4. *puncto* 1. *& Henriquez leg.* 10. *cap.* 16. *Suarez tom.* 5. *diſputat.* 51. *ſect.* 2. *ex D. Thom. quæſtio.* 39. *articul.* 1. & ex alijs contra errorem Cataphrigarum de quo *gloſ. in cap. diaconiſſam* 27. *quæſtio.* 1. *Sylu. in ver. Ordo* 4. *Soto diſt.* 25. *quæſt.* 1. *artic.* 2. *& Valentia loco iam citato*, dices an hermaphroditus in quo viget virilis ſexus ſit irregularis. Reſpondet *Suarez loco citato*, qui putat eſſe irregularem propter moſtruoſitatem, ſed *Tolet. dict. cap.* 63. *n.* 6. tenet non eſſe irregularẽ, addit tamen, quod ſi res eſt notoria, non eſſet ordinandus propter ſcandalum.

Se-

Secundo Maſculus non eſt capax ordinis niſi fuerit ante à baptizatus, vt patet ex *c. veniens de præsb. non bapti. item ex D. Thoma q. 35. art. 3.* & communi ſententia.

Atqui ordo characterem confirmationis præſupponit de neceſſitate pręcepti, non autem de neceſſitate ſacramenti, vt *Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 4. de refor. Nauar. in c. 22. nu. 9.* quamuis aliqui exponāt, quod ſolum requiratur ad decentiam non autem de præcepto, lege *Hẽriq. l. 10. cap. 14. n. 2. & Rodriquez in ſum. par. 2. cap. 17. ſub num. 10.*

Debet præterea ordinandus eſſe initiatus prima tonſura, vt colligitur ex *Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. c. 4. de reform.* & ordines gradatim ſuſcipere, idque ſolum neceſſitate præcepti, vt *Tolet. lib. 1. cap. 71.*

Debet etiam habere legitimam ætatem de neceſſitate præcepti, nempe, vt nemo ſuſcipiat primam tonſuram ante ſeptennium completum iuxta *cap. nullus de tempor. ord. lib. 6. & ibi gloſ.* aliàs Epiſcopus ſuſpenditur per annũ ab eius collatione niſi initiatus religionẽ ingreſſus fuerit *Tolet. l. 1. c. 61. nu. 1.*

A ſeptemnio, & deinceps poſſunt ordines minores ſuſcipi, vt colligitur ex *c. de ijs d. 28. & ex capitulo in ſingulis dist. 77.* vbi tempora, quædam, & interſtitia deſignantur, quæ arbitrio Epiſcopi relicta ſunt. Nam in *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. de reform.* ſtatuitur ne minores ordines conferantur niſi ijs, qui ſaltem latinā linguam intelligūt, *& cap. 6.* ſupponitur ante annum 14. aliquem poſſe ſuſcipere omnes ordines minores, prohibet tamen ante dictum ætatis annum beneficium obtinere, *& in cap. 5.* iubet fieri inquiſitionem de ętate eorum, qui initiandi ſunt minoribus, non tamen pręfigit certam ætatem, reliquitur ergo arbitrio Ordinarijs.

At vero *in cap. 12.* præfigit annum ordinibus ſacris, ita vt nullus ad ſubdiaconatus ordinem ante 22. ad diaconatum ante 23. ad præsbyteratum ante 25. ętatis ſuæ annũ promoneatur. Verum in his ſatis erit annum eſſe inchoatū, vt *Nauar. c. 25. n. 116. Tol. lib. 1. c. 61.* Quid autem de hoc ſtatuerit iura antiqua, lege *in clem. vnic. de ętate, & qualit. &c. & apud Sil. v. ætas q. 2. Tabrer. ord. 4. q. 1. Tol. lib. 1. cap. 61. & alios.* Ad Epiſcopatum denique requiruntur 30. anni completi, iuxta *c. cum in cuntis, de electione*, cum nihil fuerit de eo innouatum, porro vniuerſim cum pręſcribitur determinatum tempus an requiratur completus annus, an vero ſit ſatis eſſe inchoatur, & quomodo in dubio hoc cognoſci poſſit, non eſt huius loci exponere, ſed lege *gloſ. in Clementin. generalem, de ætat. & qualit. Sil. ver. ætas q. 2. & ver. tempus Nauarr. conſ. 9. de tẽp. ord.* vbi notat, quod regulariter dies ceptus habetur pro completo, ſed annus ceptus non habetur regulariter pro completo præſertim cum in iure exprimitur debere eſſe completum, vt iam dixi in Epiſcopatu.

Quoad interſtitia vero ſacrorum ordinum, de quibus *Conc. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 13. & 14.* nota in illis annum eſſe computandum, non mathematice, ſed Eccleſiaſtice, hoc eſt, eſſe attendendum curſum quatuor interſtitiorũ, non autem tempus 12. menſium completorum, puta à quadrageſima à Pentecoſte, ad Pentecoſtem, &c. quæ aliquando propter varietatem feſtorum mobilium occurrunt prius quam duodecimus menſis cōpleatur, vt *Sixtus* V. ex Congregationis ſententia declarauit, nunc reſtat ſoluere dubium an pro ætate legitima ordinis computādus ſit dies Biſſexti, Reſpōdeo nō eſſe computandum, quia annus a iure determinatus intelligitur ex 365. diebus continuis, vt *Panormitan. in c. quærenti, de offic. deleg.* nec curandum de biſſexto ſequitur *Sil. v. ætas q. 3. & Henriq. lib. 10. cap. 19. & alij* attamen ipſe *Panormitan. in cap. quæſiuit, de verb. ſignificatione limitat.* hoc in odioſis ex quo ſequitur eadem ratione, ad profeſſionem in Religione anno biſſextili, ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365. vt *Sil. ver. relig. 3. quæſt. 19. §. 3. Henriq. loco cit. litt. K*, ſequitur item, quod ſi quis ſuſpenditur per mẽſem Febr. anno Biſſextilis poteſt vltima die eius menſis celebrare, vt *Silu. v. ætas in fine.*

Oportet deniq; eos, qui ordinibus initiantur eſſe probatæ vitæ, & in litteris ſufficienter inſtructos iuxta *Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 4. & 13. de reformat.* mundos item à peccato mortali, vel ſaltem contritos, vt *D. Tho. in q. 36. art. 1. Sil. ver. ord. 4. q. 2. Cord. l. 1. q. 2. & aly.*

Verum tamen ſi quis bona fide ordinetur putans ſe rectè diſpoſitum, & contritum eſſe quamuis verè non ita ſit excuſabitur à peccato, vt *Caiet. V. contritio, Nauarr. c. 22. n. 3. Cordub. l. 1. q. 2. Henriq. lib. 1. c. 22. nu. 6. Suar. tom. 4. diſp. 20. ſect. 1. n. 20. & diſp. 41. ſect. 1.* ſed nota hæc habere locum in illis, qui in ordinatione non ſumunt Euchariſtiam, cum enim hæc, eſſet ſumenda iuxta ritum Eccleſiæ præmittēda eſſet confeſſio ſacramentalis, nempe ei qui haberet conſcientiam peccati mortalis vt ſtatuit *Concil. Tridentin. ſeſſ. 13. cap. 7. & can. 11. de Sacramento Euchariſtiæ l. Toletum. l. 6. cap. 16.*

Ordinari non poſſunt bigami *c. acutius d. 26. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Tolet. l. 1. c. 65. Suar. to. 5. diſp. 49.* vt alios omittam, quos illi adducunt ſolenniter pœnitentes *c. ex pœnitentibus d. 50. Sil. loco cit. Tolet. c. 64. nu. 7. Suar. diſpu. 42. ſect. 2. n. 3.* ſed iam non eſt in vſu, quia non ſoleut iniūgi tales pęn. *l. Bellar. l. 1. de pæn. c. 21. & 22. Neophiti, ut c. 1. & 2. d. 48. Sil. loc. citat. Tolet. c.*

64.*Suar. diſput.* 43. *ſect.* 3.qui notat horum filios, qui baptizati ſunt ante vſum rationis, nō habere hoc impedimentum curiales, ideſt qui ratione officij obligati ſunt Curiæ, vt Iudices, Aduocati forenſes, Notarij, milites, & ſimiles miniſtri *c.* 1.& 2. *d. ſi*, abſoluti vero à Curia hi poſſunt ordinari, niſi infames fiant vel alia ratione irregulares *Sil.q.* 2.*citata, Tolet.cap.*60.*Suar. diſp.* 47.*ſect.* 4. *num.* 5. & eadem ratione arcentur ij, qui ſunt ratiociniis obligati, vt actores, executores, procuratores, curatores, & alii, qui habent publicas adminiſtrationes forenſes, de quibus *Sil. v.ratiocinia,Tolet.*60.*Suar.diſput.*51.*ſect.* 3.*Henriq.l.* 14.*c.*5. & extat *tit. in decretal. de obligat. ad ratiocinia.*

Serui ordinari non debent extra de ſeruis non ordinandis,& *d.*54. *per tot.Sil.ver.ſeruitus* §.6.*Tol.cap.*59.*Suar.diſp.*51.*ſect.*3.*Henriq. leg.* 14.*c.*5.

Corpore vitiati repelluntur *d.*55.per multa *cap.& in tit.de corpore vitiat.& titul. de cler. ægrot.de quibus Sil. v.corpore vitiatus,Tolet.cap.* 63. *Suar. diſp.* 51. *ſect.* 2.tales autem ſunt, qui laborant morbo caduco,vel membro corporis ſunt truncati,aut notabiliter debilitati,ita vt impediatur exercitium ordinis, & monoculi,quibus deeſt oculus Canonis, item energumeni,ſeu obſeſſi a demone,& mentecapti, & aliis,qui ex defectu corporis,horrorem vel ſcandalum generarent, & denique hermaphroditi de quibus ſupra.

Illegitimi *cap.*1.*d.*56.*& cap.*1.*& vlt.de filijs Presbyter.Sil.ver.Illegitimus,Tolet.l.* 1. *cap.* 58. *Suar.diſput.*50.*ſect.*3.

Peregrini niſi habeant litteras authenticas, dicuntur autem tales qui non ſunt oriūdi de Epiſcopatu,vel non habent,ibi domicilium,aut beneficium,iux.*cap.cum nullus, de tēpor.ordin.l.*6.ignoti vero dicuntur quorum vita,& origo non eſt nota Epiſcopo *cap. Epiſcopus d.*24.*& c.quærendum* 2.*quæſtio.*7.*Sil.ver.ordo* 4.*q.*2.*Tol. c.* 48.*Suar.diſp.*42.*ſect.*3.*n.* 5.*Hēriq.l.*10.*c.*22.

Infames à promotione, & ordinum exercitio repelluntur *cap.laici d.* 33. *& cap. qui in aliquo d.*51.*& cap. Infames* 6. *quæſt.* 1.*Silu.ver. Infamia quæſt.*3.*Tolet.cap.*62.*Suar.diſp.*48.*ſect.* 1.*& ſeq.*eademque ratione prohibetur ii, qui ſunt obligati ad indecentia,vt *Sil. ver. ordo* 4. *quæſt.*2.*Suar.ſect.*3.*loco cit.*qui addit filios, parentis infamis, ſeu vilis non eſſe irregulares niſi iure exprimantur; lege etiam *Henriq. lib.* 14.*c.*5.*n.*3.*de filijs hæreticorum,& Toletus leg.*1. *cap.*69.

Ordo collatus ab Epiſcopo excommunicato, vel præciſo interdicto, ſuſpenſo, vel ſimoniaco validus,quia talis poteſtatem ordinis non amittit *cap.non nocet* 1.*quæſtio.* 1.*& c. baptiſmus de Conſecration.d.*4.*diuus Thom. quæſtio.*38.*art.*2.*Sot.diſt.*25. *quæſt.* 1.*artic.* 1.*Duran. quæſtio.* 1.*Henriq.lib.*10.*cap.*21. verum tamen ſi Epiſcopus eſſet denuntiatus talis nominatim,vel eſſet notorius percuſſor clerici ab eo ordinatus eſſet ſuſpenſus.

Epiſcopus non poteſt ordinare niſi ſuos ſubditos tātum,& ſi ordinauerit non ſibi ſubditos abſque licentia ordinarij illorum, ſuſpenditur à Collatione ordinum per annum, & ab eo ſic ordinati ſuſpenduntur ab executione ordinum ſuſceptorum arbitrio proprij ordinarij iuxta *Concil. Trid. ſeſſ.* 13. *c.* 8.*de reform.* & extendit hoc etiam ad titulares vti in *ſeſſ.*14.*cap.*2.*de reformat.*

ADDITIO.

Circa ordinatum ante legitimam ætatem vide *Marcel.Volpe in praxi Eccleſ.cap.* 8. *num.*2.an ſit ſuſpenſus,vel ſuſpendendus docet *Iulius Chartar.deciſ.*44.*n.* 118. & ibi multa ad ornatum iſtius materiæ recollexit, cui te remitto illa perſcrutari, & vſque ad quod tempus eſt ſuſpenſus,tradit *Nouar.in ſum.bul. tom.* 1.*tit.de ordin.extra temp.ante legit.ætat.nu.* 17.& ibidem alia ad idem pertinentia attingit,& an ipſo iure reſtituatur elapſo tempore præfixo, vide *eundem Volpe d.cap.* 8. *num.*37. cum ſit ipſo iure ſuſpenſus,vt *ibid.num.*2. refert & ſecus latius *Caualer.dec.*1.*per totam.*

Et circa ordinatum non ſeruatis interſtitijs,adde *eundem Volpe d.cap.*8.*n.*17.

Quod bigami non debeant ſuſcipere ordines,vide *Marcel.Volpe d.praxi cap.*45.*n.*4.

Et quod corpore vitiati non ſint ordinandi,probat etiam *Dionyſ.Paul.Lopis in floſculo de cleric.& Sacerdot.eccell.p.*1.*n.*19.

Finis Praxis Sacramenti Ordinis.

PRAXIS IMPLORATIONIS BRACHII SECVLARIS.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica eſt diſtincta à ſæculari.*
2 *Brachium ſæculare in nonnullis caſibus implorandum.*

Brachium ſeculare quibus in caſibus implorari poſſit.

RE-

RESOLVT. CCLXXVII.

1 Etſi Eccleſiaſtica iuriſdictio diſtincta, atque ſeparata fuerit à ſeculari per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum attamen cùm ab eodem fonte proceſſerint, proinde vna per aliam, ſi opus fuerit, adiuuari debet, vt ait *gloſa in cap. ſtatuimus in verb. poteſtatem, de maledictis, Bellug. in ſpec. Princ. rub. 11. §. tractandum n. 1. verſ. vulgari interdicitur, & Franc. Marchius in deciſione 269. in princ. part. 1. Vnde dicebat Inn. & gloſ. in cap. 1. de offic. ordin.* quòd per potentiam ſeculare adiuuari debet poteſtas Eccleſiaſtica, vt voluit etiam *tex. in cap. adminiſtratores cum cap. ſequentibus 23. quæſt. 5. Archidiac. in cap. de perſona 11. quæſt. 1. Bal. in l. 2. C. de his, qui lat. occult. Felin. in cap. ſignificaſti de offic. delegat. & in cap. cum ſit generale num.* 8. *de foro comp.* March. cit. *deciſ. 69. num. 3. & in deciſ. 763. part. 1. Oldra. conſ. 86. 89. & 319. Federic. de Senis in conſ. 251. num. 2.*

2 Et proinde conſtituenda eſt hęc regula, quòd Iudex Eccleſiaſticus poteſt implorare brachium ſecularis illud impartiri debet, *cap. 1. & ibi omnes cap. quoniam in plerìſque, de off. ordinar. cap. ſtatuimus de maledict. Archidiac. in cap. periculoſo num. 5. de ſtat. regul. in 6. & Gul. de Monte Lud. in ſing. 51. & Put. in tractat. de ſynd. in verb. brachium in princ. n. 2. verſ. vnus Iudex, & Maran. in diſp. 1. n. 26. verſ. nono, quia, & Rolan. in conſ. 37. dubitatio exoritur, nu. 1. vol. 4.* vbi dixit, quod iura canonica prouident in exequutione iuſtitię, Epiſcopum debere implorare auxilium brachij ſecularis.

3 Et hoc in quā plurimis caſibus, prout primò, quando inuenit reſiſtētiam, *Marſil. in tractat. de baud. in verb. Iudice n. 179.*

Secundo, cauſa cogendi ſchiſmaticos reuerti ad Eccleſiam, *Decian. cap. 69. nu. 6. lib. 6. rer. crimin.*

Tertiò, quando fecit quicquid potuit excommunicando, & interdicēdo pro exequutione ſuæ ſententiæ, & illam exequutioni mādare non poteſt, *Afflict. in proœmio conſtit. nu. 34. verſ. quando exequitur ſententiam, Felin. in c. ſignificaſti nu. 4. de offic. deleg. Lup. in cap. per veſtras in 2. notab. n. 48. de donat. inter vir. & vxor. Decian. cap. 26. num. 5. lib. 4. rer. crimin. Berret. conſ. 6.*

Quarto, contra renitentes dare cautionem de non offendendo, *Herculan. in tract. de caut. de non offenden. part. 5. nu. 8.*

Quinto vbi Chriſtianus fuiſſet negligens confiteri peccata ſua ſemel in anno, nam cōgendus eſt per cenſuram Eccleſiaſticam, & poſteà ad Eccleſiaſtici Iudicis requiſitionem per brachium ſæculare, vt ait *Lup. in c. per veſtras, in notabilibus notab. 2. §. ſed eſt pulchra dubitatio, num. 12. de don. inter vir. & vxo.*

Sexto contra contennentem ſententiam excommunicationis, & dicitur contennere, ex quo infra diem per hominem aſſignatum non ſatisfacit, vt ait *Anchar. in cap. poſtulaſti n. 1. de homicid. & ibi Felin. nu. 1.* vbi tamen ait, quòd dicitur contemnere, ſi animo indurato eam tolerat per annum, quia eſt ſuſpectus de hæreſi.

ADDITIO.

Eſt de iure probatum, quod brachium tēporale debet impartiri per ſeculares Iudices ſpiritualibus, & è conuerſo *Muta in cap. Regni Siciliæ tom. 1. in proœmio, num. 135. & in cap. 1. Regis Federici tom. 2. num. 8. & 9.* & ad materiam iſtam implorationis brachii ſecularis per Epiſcopum notabilem tractatum edidit *Ludou. Rodulphin. de brachio ſeculari, & Eccleſ. Iacob. Cancer. var. reſolut. tom. 3. cap. 19. per totum,* vbi docent quando, & quomodo brachium ſit concedendum Epiſcopus illud petentibus ex quibus cauſis ſit concedēdum, & ex quibus non *Caualc. de brachio Regio p. 5. num. 26.*

Et primò quando inuenerit Epiſcopus reſiſtentiam poterit tale brachium petere, probat etiam *Rudolfin. d. tract. n. 2. & 3.*

Secundò itē quādo vellet ſchiſmaticos cōpellere, *Rodulf. vbi ſup. n. 4.*

Tertiò, pro executione ſuæ ſententiæ *Rodulfin. vbi ſup. num. 5. Farinac. in fragm. repert. indic. ver. brachium, Oliban. de iure fiſci cap. 15. num. 75.*

Quartò, contra renitentes dare cautionē de non offendendo *Rodulf. ibi n. 8.*

Quintò contra nō confitētes peccata ſemel in annò *idem Rodulf. ibi n. 9.*

Sextò contra contemnentem ſententiam excommunicationis *Rodulf. eod. tract. n. 10.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, & quibuſcunque alijs Prælatis competit ius implorandi brachium.*
2 *Quæ facultas competit etiam Iudici delegato.*
3 *Iudex ſecularis tenetur ſuum brachium impartiri etiam ſi non fuerit petitum.*
4 *Imploratio brachij poteſt etiam peti à Iudice tyranno, ſeu excommunicato.*

Ius implorandi brachium ſeculare, quibus perſonis competat.

RESOLVT. CCLXXVIII.

1 Epiſcopis, & alijs inferioribus Prælatis cōpetere præfatam facultatem voluerunt *Bal. conſ. 322. vol. 1. Hartam. conſ. 23. Rodulphin. variar. reſolut. quæſt. 10.* & quòd competat etiam Abbatibus voluit *Archidiac. in cap. periculo-*

riculoſo ſub n. 4. in verb. inuocato, & ibi quoque Franch. in §. & quoniam in 3. notab. de ſtat. regul. in 6. & Foller. in praxi crimin. can. in Miſcell. nu. 48. verſ. Prælatus inferior, & Philip. Prob. ad Io. Monachum in d. cap. periculoſo n. 26. verſ. ſed quid quando, vbi ait, quòd Epiſcopi, & alii Ordinarii inferiores iuriſdictionem conſuetudine, vel ex priuilegio habentes, poſſunt inuocare brachium ſæculare, & ſub n. 18. ver. & per hoc non placet, ait, quòd inferiores Prælati ſi habent poteſtatem excommunicandi, poſſunt inuocare brachium ſeculare.

2 Et de Iudice delegato, quòd ei pariter cõpetat huiuſmodi facultas voluit Abb. per illũ tex. in cap. 1. vbi Innocen. & reliqui de offic. ordin. Dec. in cap. ſignificaſti de offic. deleg. Nauar. in cap. cum contingat remed. 1. de reſcript. Coſta de remed. ſubſid. cap. 21. Zened. collect. 13. par. 3. & illud patet euidenter ex vi clauſulæ vſitatę apponi in reſcripto delegatorio, inuocato, ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis, de qua in indiuiduo, apud Fed. de Sen. conſ. 163. n. 3. & in conſ. 251. num. 4.

3 Quæ concluſio ampliatur dupliciter. Primo, vt procedat etiam ſi brachium ſeculare non eſſet petitum, nam illud Iudex ſecularis cõcedere poteſt, atque tenetur ex ſuo officio, vt ait Archidiac. in cap. adminiſtratores ſub n. 3. in verb. conuenti 23. q. 3.

4 Secundo amplia, vt Iudex Eccleſiaſticus poſſit in caſu hæreſis implorare brachium ſecularis etiam excommunicati, vt Tiranni, & qui de facto occupauit dominium illius loci, vel Magiſtratus, dummodo ſine periculo moræ non poſſit recurrere ad legitimos Dominos, vt ait Gundiſal. in tractat. de hæret. q. 19. ſub n. 8. & ver. et eſt aliud ſpeciale, et Decian. in c. 20. n. 34. lib. 5. rerum criminal.

ADDITIO.

Non tantum eſt permiſſum Epiſcopis, vt hic dicitur per Authorem implorare brachium ſæculare, ſed etiam alijs inferioribus Prælatis, qui poſſunt recurrere ad auxilium ſæculare, ità ex pluribus firmat Ludou. Rodulfin. in tract. de brachio ſecul. & Eccleſ. nu. 14. Caualcan. de brachio Reg. p. 1. n. 1. 39. 42. & 47. & ſeq.

Et an Iudici delegato id quoque ſit conceſſum, refert idem Rodulfin. num. 30. Cauale. de brachio Reg. p. 4. n. 257.

Et ſi illud petitum non eſſet adhuc concedi debet Rodulf. vbi ſup. n. 15.

Ibi ſecundo amplia addas eundem Rodulf. d. tract. num. 16.

SUMMARIUM.

1 *Iudex ſæcularis ex Iudicis officio tenetur impartiri brachium.*

2 *In his, quæ poteſt Iudex ex officio, non requiritur citatio partis.*

3 *Brachium ſæculare imploratur contra contumacem.*

4 *Contumax ad ſui præiudicium habetur pro præſente.*

5 *In inuocatione brachij ſæcularis non requiritur citatio.*

6 *Præſens non eſt citandus.*

An in imploratione brachij ſit neceſſaria citatio partis aduerſæ.

RESOLVT. CCLXXIX.

Et videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex doctrina Bellug. in ſpec. Princ. rub. 11. §. tractandum ſub num. 8. in fin. verb. & ideo, & Natt. in conſ. 519. num. 14. cum pluribus ſequentibus vol. 3. & Gayl. in obſeruat. 115. ſub n. 6. lib. 1. practic. obſeruat. & Boſſ. in tit. de foro compet. num. 88. ver. et quicquid ſit.

Cæterum, quicquid ſit, in praxi eſt contrarium obſeruandum, & ratio eſt multiplex.

1 Prima, quia iudex ſecularis poteſt, atque tenetur ex ſuo officio concedere brachium ſæculare, ſecundum Archidiaconum in c. adminiſtratores, ſub num. 3. in verb. conuenti 23. quæſtio. 5.

2 At in his quæ poteſt facere Iudex ex officio, non requiritur citatio partis, vt ait poſt multos Marſil. in l. de vnoquoque nu. 65. verſ. ſed teneas, ff. de re iud. niſi iudex faceret ad inſtantiam partis, quia quotieſcunque iudex aliquid facit, etiam ex officio, ſed tamen ad inſtantiam partis, ſemper citatio requiritur, vt ait Benintend. in dec. 55. n. 2. verſ. ſed in tali petitione. Cogita an illud fundamentum ſit verũ, cum videris ea, quæ ſcripſit Gabriel. in tit. de citat. conclu. 1. n. 329. verſ. 14. limita.

3 Secunda ratio eſt, quia brachium ſæculare inuocatur, & conceditur contra contumacem, vt ait Feder. de Senis in conſ. 164. ſuper inuocatione num. 5. ver. cum ergo, et Petr. Foller. in praxi crimin. cano. in verb. non comparentes nu. 15. verſ. item imploratur, et Martin. de Fano in tractat. de brach. ſecul. implor. num. 2. verſ. quando autem, niſi caſu ſpecialiſſimo falſitatis cõmiſſo in litteris Papę, nam eo caſu brachium ſeculare implorari, & concedi debet abſque eo, quod delinquens ſit contumax, vel incorrigibilis, vt ait Marin. de Fano in tract. de brachio ſæculari implor. ſub nu. 2. verſ. alias niſi perſona.

4 Sed contumax habetur pro præſente ad ſui præiudicium, vt eſt tex. in auth. qua in prouincia in fin. Cod. vbi de crim. agi opor. et ibi notat Bald. num. 16. et voluit gloſſ. in l. de vnoquoque in uerbo præſentibus ff. de re iudic. et iterum Baldus in l. cum fratrem, ſub num. 3. ſub uer. tu tene

ne C. de his quibus, ut indign. et in c. præterea ſub n.4. ſub uerſ. uel dic melius, de dilat. et Marant. in tit. de contumacia n.28. uerſ. decimaoctoua pœna eſt in 6. par. de ord. iud.

5 Et præſens de neceſſitate non eſt citãdus, vel monendus, vt ſtatim dicam, ergo de neceſſitate non requiritur citatio in inuocatione brachii ſæcularis, arguendo à primo ad vltimum, quod argumentum validum eſt in iure, vt ait *Euerard. in loco à primo ad ultimum, in ſua top. legal.*

6 Quod autem præſens regulariter non ſit citandus, hoc voluit *Speculat. in tit. de libel. cõcept. §.13. n.16. uer. itẽ dicunt aliqui, et Io. And. in cap. fin. n.4. de elect. in 6.* quia, vt ipſe dicit, cũ effectus vocationis ſit, vt veniat citatus ex quo præſens eſt, ceſſat citandi neceſſitas, & hanc partem tenuit quoque *Bart. in l. prolatam, n.7. uerſ. cauſa cognitio C. de ſententiis et Bal. in l. conſentaneum, num.36. uerſ. in prima gloſa C. quom. et quando iudex, et in l. ſi accuſatoribus, ſub n.13. uerſ. contrarium eſt ueritas, C. de accuſat. et in auth. offeratur, n.9. uerſ. uenio ad uerbum, C. de lit. conteſt. et Angel. in l. et poſt edictum num. 5. uerſ. nota quod iudex, ff. de iud.* vbi ait, quod fatuus eſt iudex, qui habet partem, vel teſtem in conſpectu, & iubet nuncio, vt citet.

Et quod præſens non ſit citandus voluit *Maſcard. in quæstio. 5. nu. 31. de probat. et Alex. in l. de unoquoque, num. 2. uerſ. 1. item nota ff. de re iudic.* vbi dixit, hanc eſſe veriorem opinionem, & *Marſil. ibi num.7. uerſ. modò ulterius,* vbi dixit, quòd cum citatio fiat ſolum, vt citatus compareat, ideo ſi præſens citaretur, talis citatio nihil operetur, & fruſtra expectaretur illud, cuius euentus nihil operaretur, & multos alios allegauit *Anton. Gabr. in tit. de citat. concluſ. 1. num.496. et 398.* vbi dixit, hanc opinionem eſſe non ſolum communem, ſed etiã magis communem, etſi aliqui pauci contrarium voluerunt.

ADDITIO.

AN erit neceſſaria citatio partis pro imploratione brachii ſæcularis vltra *Ludouic. Rodulf. de brachio ſæcul. et Eccleſ. num.4. Oliban. de iure fiſci cap.15. num.51. Cancer. uar. reſol. tom.3. cap.19. num.18. et ſeq. Ripol. uar. reſol. cap.3. num.299.*

SVMMARIVM.

1 *Imploratio brachij non habet locum quando à ſententia fuit appellatum.*

2 *Appellatione pendente, nihil eſt innouandum.*

Brachium ſæculare an ſit præſtandum pendente appellatione à ſententia Iudicis Eccleſiaſtici.

RESOLVT. CCLXXX.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè, vt ſcilicet non habeat locum imploratio brachii, quando à ſententia iudicis Eccleſiaſtici ritè, & rectè interpoſita fuit appellatio: nam ea pendente, non tenetur iudex ſæcularis præbere auxilium imploratum, vt ait *Oldrad. in conſ.86. n.3. Maran. in diſputat. 1. n. 26. uerſ. hoc præſuppoſito, in fin. et Franc. Marc. in deciſ. 259. ſub nu. 1. uerſ. ſi uerò quis appellaſſet, in 1. part. et Alber. in l. Epiſcopale, nu. 3. uerſ. ſed circa hoc quæro, Cod. de Epiſc. aud. et ibi Paul. de Caſtro ſub nu.4. in fin. uerſ. et dicit hoc, et Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſcopi lib.2. cap.190. nu.11. et Grammat. in conſ. 109. in cauſa uertente, per totum, et maximè nu.17. et ſequent. in ciuilibus, et Vrſil. in deciſ. 24. de materia nu. 16. et Dec. in c. ſignificaſti n.15. uerſicul. ſecundo limitatur, de offic. deleg. et Gayl. in obſeruatio. 115. nu.4. uerſicul. legitimæ exceptiones, libro 1. pract. obſeruat. et Abb. in cap. ſi quando ſub num. 2. de offic. deleg. et ibi Felin. ſub nu. 2. uerſic. fallit primo, et iterum Abb. in cap. 1. ſub nu. 12. uerſ. et per hoc deciditur, de offic. ordinar.* vbi dixit, hanc eſſe communem opinionem, quam tenuit *Afflict. in proœmio conſtitut. Regni ſub nu.54. in fine, et Menoch. in tract. de retinen. poſſeſſ. remed. 3. ſub nu. 360. in fin. uer. debet etiam animaduertere,* vbi intelligit hoc eſſe verum, quando illi appellationi nihil obſtat, & ante ipſum ſic declarauit *Nauarr. in c. cum contingat, remed. 1. ſub n. 5. de reſcript.*

2 Quia appellatione pendente, nil innouandum eſt, *l.1. in princ. ff. nil no. appellat. pend.* Immò plus dixit *Roland. à Valle in dicto conſ. 37. nu.13. uerſ. plus dicit, uol.1.* quod ſi iudex ſæcularis ſciret fuiſſe appellatum à ſententia iudicis Eccleſiaſtici, & appellationem non fuiſſe admiſſam, quæ debeat admitti, & à tali nõ admiſſionem appellatum, quod non deberet concedere brachium ſæculare, ſubdens, ſic alias ex hoc fundamento fuiſſe votatum, & deciſum in Concilio Montisferrat. contra agentes pro Epiſcopo Albæ, idem ſcriptum reliquit ante ipſum *Afflict, in proœm. conſtitut. Regni ſub num.61.*

Amplia iſtam limitationem, vt procedat etiam ſi agatur de re mere Eccleſiaſtica, vt ait *Alciat. in cap.1. nu.12. uerſ. tertio limitatur, de officio ordinar.* vbi ait, ſic tranſire communiter Doctores.

Amplia quoque, vt iudex procedens, pendente appellatione, peccet, & puniatur, vt ait *Alberic. in d. l. Epiſcopale, nu.4. Cod. de Epiſcop. audien. et Oldrad. in conſ. 89. ſub nu.3. uerſ. immò procedens.*

DA-

ADDITIO.

AN pendente appellatione ſit præſtandũ brachium ſeculare, adde *Rodulfiu. d. tract. de brachio ſecul. & Eccleſ. num.* 24.

SVMMARIVM.

1 *Brachij imploratio eſt remedium ſubſidiarum.*

Imploratio brachii ſæcularis an ſit remedium ſubſidiarium.

RESOLVT. CCLXXXI.

1 IVdex Eccleſiaſticus omnem adhibere debet diligentiam ritè, rectèque adminiſtrandi Eccleſiaſtica, & vti remedijs opportunis, & tandem ſubſidium pro ſupplemento iuſtitiæ petere brachium ſæculare, & hoc vt per potentiam ſæcularem adiuuetur poteſtas Eccleſiaſtica, ſecundum *gloſam, & Innocentium in capitulo primo, de officio Ordinar. cap. adminiſtratores, cum ſequent.* 23. *quæſt.* 1. *Archidiac. ad cap. de perſona* 11. *quæſt.* 1. *Bald. ad l.* 2. *C. de his, qui latrones occultauerunt, Franciſc. Marc. in deciſione* 269. *num.* 3. *& deciſione* 773. *num.* 3. *part.* 1. *Felin. ad capitulum ſignificaſti de officio delegati, & ad capitulum cum ſit generale, numero* 8. *de foro competenti, Oldrad. conſ.* 86. 89. *&* 319. *Federic. de Senis d. conſ.* 163. *&* 251.

ADDITIO.

AN ſit remedium ſubſidiarium referunt idem *Caualc. de brachio Regio p.* 4. *num.* 257. *& extra ordinarium, num.* 16. *&* 17. *Oliban. de iure fiſci, cap.* 15. *num.* 22. & hoc ſit quando Eccleſiaſticus Iudex non habet aliud quid faciendum *Grileuz. conſ.* 79. *num.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Iudici nulliter procedenti, denegatur brachium.*

2 *Iudex non tenetur brachium ſuum impartiri, quãdo ſententia iudicis implorantis eſt iuſta.*

An Iudex teneatur brachium ſuum impartiri, quando euidenter conſtet de iniuſtitia ſẽtentiæ Iudicis requirentis.

RESOLVT. CCLXXXII.

1 SVpponatur in facto, quod pro executione ſententiæ fuiſſet imploratum brachium cuiuſdam Iudicis, qui cum euidenter apparuiſſet de iniuſtitia, atque nullitate ſententię Iudicis requirentis noluit ſuum impartiri brachium, quare fuit dubitatum an iure hoc fieri poſſit, & reſpondi affirmatiue motus, quia quando Iudex requirens nulliter proceſſus eſſet nullus, tunc iudex requiſitus non tenetur brachium ſuum impartiri ita *Rolan. à Valle in conſ.* 37. *nu.* 14. *verſ.* 5. *& vltimò adducitur vol.* 1. *Gail. in obſeruatione* 115. *ſub n.* 4. *lib.* 1. *pract. obſeruation. Natta in conſ.* 529. *num.* 9. *vol.* 3. *Menoch. in tractat. de retinen. poſſeſſ. remed.* 3. *ſub nu.* 360. *verſ. debet etiam Iudex laicus, & Bertazol. in conſilio criminal.* 200. *executio num.* 5. *verſic. etiam, volum.* 1. *& Iacob. Sbrozz. in tractat. de Vicar. Epiſcopi lib.* 1. *quæſt.* 190. *ſub num.* 7.

2 His accedat quod ſcriptum reliquit *Oldrad. conſ.* 89. *ſub nu.* 3. *verſ. & ad denotandum* vbi voluit, quod quando iudex, cuius brachium imploratur videt caſum ſuper quo imploratur eſſe iniuſtum, tunc non tenetur illud impartiri, imò poteſt impune non parere, *Franc. March. in dec.* 269. *ſub num.* 1. *verſ. & ad hoc verum in* 1. *part. & Marant. in diſput.* 1. *num.* 26. *verſ. hoc præſuppoſito, & Rolan. à Valle in conſ.* 37. *nu.* 7. *tertio quia vol.* 1. vbi dixit, quod Iudex debet adhibere aliquam cauſæ cognitionẽ, an iuſtum ſit quod petitur ab eo, quod idem pariter notauit *Ancharan. in conſ.* 382. *retento ordine nu.* 8. *verſ. item canon. et Feder. de Sen. conſ.* 251. *Iacob. de Cremona ſub num.* 3. *verſ. quid plus in caſu noſtro*, vbi dixit, quod ſi ſecularis Iudex inuocatur, ſententia nulla præcedente, non debet dare brachium ſuum niſi iuſte inuocetur, & ſummatim hoc examinabit, & quod Iudex non teneatur concedere brachium ſuum pro exequutione ſententiæ iniuſtæ, voluit *Innocent. in cap.* 1. *ſub nu.* 2. *de offic. ordin. vbi Abb. nu.* 11. *Imol. nu.* 17. *Alciat. nu.* 112. *et Bertazol. in conſ. crimin.* 200. *executio, nu.* 5. *verſ. ſic etiam vol.* 1. *et Vrſill. in deciſ.* 220. *circa primum dubium, ſub nu.* 9. vbi dixit quod iudex non debet exequi ſententiam iniuſtam, & *Marſil. in ſingul.* 367. nemo prudens circa medium vbi dixit quod iudex non tenetur exequi præceptum Iudicis ſi ſcit, vel ſupplicatur de eius iniuſtitia.

Accedat ſecundo in proprijs terminis *deciſ. Balb.* 88. cuius hęc fuit formalia verba, Iudex requiſitus in iuris ſubſidium per litteras alterius Iudicis non ſuperioribus vt exequatur, non tenetur exequi, ſi ſententia, cuius petitur exequutio, dicatur iniqua not. ſingulariter *Innocent. in capit.* 1. *extra de offic. ordin. in capit. cum in iure extra de offic. deleg.* ſentit *Panormit. in d. capit.* 1. *& ſequitur Dominus Cato in l. cum quædam ff. de iuriſdict. omn. Iud.*

Cuius concluſionis principalis ratio eſt, quia illud, quòd eſt nullum nullam meretur exequutionem, *l.* 4. *§. condemnatum ff. de re iudic. cum ſimil.* & hanc rationem adduxit *Gayl. vbi ſupra*, reliquas vero recenſet *Rolan. à Valle in loco præcitato.*

AD-

Digitized by Google

ADDITIO.

QVid erit agendum, ſi cõcedi debeat brachium data iniuſtitia ſententiæ, vel eſſet nulla tradit Rodulph. *de brachio ſecul. et Eccleſ. nu. 38. et 40. Bertazol. conſ. crim. 200. num. 5. vol. 1. Muta in cap. 112. Regni Sicil. num. 12. tom. 2.* quo circa tale brachium impartitur per Iudicem ſecularem, viſis actis, & recognita iuſtitia, vt nouiſſimè teſtatur *Dom. Reg. Sanfelic. deciſ. 64. num. 8. et ſeq.* id limitat quando procedit, vel non, & quando Eccleſiaſticus extraiudicialiter, & extraordinariè proceſſerit non tenetur brachium concedere *Muta in cap. Regni Siciliæ 112. num. 17. tom. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Appellari an poſſit ad Superiorem Iudicis auxiliũ implorantibus.*

Appellatio, an ſit facienda ad ſuperiorem iudicis inuocantis auxilium, an verò ad ſuperiorem Iudicis illud præbentis.

RESOLVT. CCLXXXIII.

1 IN hac quæſtione reſpondetur ex mente *Bart. in l. à diuo Pio §. ſententiam ff. de re iudicat.* quam ſequitur *Abbas in cap. quoad cõſultationem cod. tit. et* Cappella Tholoſ. *in deciſ.* 412. vbi diſtingunt, quod aut Iudex præſtat auxilium facti; puta concedendo 1. Iudici familiam, milites, & ſimilia, & tunc ad ſuperiorem requirentis auxilium appellabitur, quia ipſe primus Iudex eſt ille, qui lędit miniſterio alterius, merito ab eo appellabitur ad ſuum ſuperiorem aut præſtat Iuris auxilium puta interdicendo excommunicando, vel iuriſdictionem denegando, & tunc ad Superiorem Iudicis auxilium præbentis appellabitur, quia actus ipſius iudicis auxiliũ prębentis, eſt ille, qui lędit, & ideo ab ipſo appellatur ad ſuum ſuperiorem.

Addit *Abb.* quoad hoc ſecundum membrum diſtinctionis, quod etiam appellari poteſt à primo Iudice ad ſuum ſuperiorẽ, quia etiam ipſemet grauat implorando iniuſte auxilium Iuris, nam qui cauſam damni, vel exceſſus dat damnum dediſſe videtur *cap. fin. de iniurijs et damno dato l. qui occidit §. in hac ff. ad leg. aquil.* cum alijs ſimilibus adductis in *gloſ. in verbo feciſſe videtur*, pro vt ſic ſcriptum reliquit *in cap. quoad conſultationem ſub nu. 29. de re iudic.* & ſequitur *Iaſon* cõprobando *Abbatis* opinionem *in l. à Diuo Pio §. ſententiam nu. 20. verſ. 5. quærit ff. eod.*

ADDITIO.

VIde *Cancer. uar. reſol. tom. 3. cap. 19. num. 32. et ſeq. et 45. et ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Brachium ſæculare poteſt implorari contra ſucceſſorem.*

An brachium ſæculare poſſit exequi contra ſucceſſorem.

RESOLVT. CCLXXXIV.

1 IN hac dubitatione placuit mihi inſerere ad verbum deciſ. Rot. Rom. de qua per *Mohedan. deciſ. 1. de ſentent. et re iudic.* quæ his complectitur verbis, in cauſa eadem Romana Vineæ, de qua ſupra *titul. proximo deciſ. 1.* eodem tempore, & anno fuit dubium propoſitum, an executoriales decretæ, vel brachiũ ſeculare obtentum contra prædeceſſorem, cum quo eſt ſuper vinea litigatum poſſit exequi contra ſucceſſorem in ead. vinea lite pẽdente, immediatum, vel mediatum, quia fuerunt plures ſucceſſores, & vltimus fuit Societas Sancti Ambroſii, & fuit deciſum, quod poſſit exequi brachium ſæculare contra ſucceſſorem mediatum, vel immediatum principale fundamentum fuit doctrina *Bartol. in l. creditoris, C. de pign. col. 7. et* 8. qui loquitur ſimpliciter de habente cauſam à litigante, & non diſtinguit an mediatè, vel immediatè, & *per tex. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ el primo ut lit. pendent.* loquens ſimpliciter, quia quando res eſt litigioſa, quæ non poteſt alienari abſq; nouo iudicio poteſt contra tertium poſſeſſorem exequi *Abb. in cap. final. de alienat. iudic. mutand. cau. fact. et in d. cap. Eccleſia el 1. col. penult. ut lit. pendent.* nec obſtat, quod vitium litigioſi eſt perſonale, *l. 1. C. de liti*, quia loquitur in tertio non habente cauſam aliquam collitigantibus, & ſic loquitur *l. 1. C. eod. titul. et DD. ibi in l. Põponius, §. cum quia, ff. de acquir. poſſ.*

ADDITIO.

AD hoc videas *Rodulphin. de brachio ſecul. et Eccleſ. num. 63.*

SVMMARIVM.

1 *Quando Iudex requirens eſt incompotens, tunc ei brachium eſt denegandum.*

2 *Iudices exequentes ſententias incompetentium puniuntur.*

3 *Epiſcopus nõ poteſt excommunicare templarios, et hoſpitalarios.*

Brachium an ſit impartiendum quando Iudex requirens eſt incompetens.

RESOLVT. CCLXXXV.

1 INter cæteros caſus traditos per Doctores denegandi brachium eſt, quando Iudex re-

requirens eſt incompetens, quia tunc Iudex non tenetur eidem brachium imploratum impartiri, nec debet ibi præbere miniſterium alicuius obedientię, vel excommunicationis, vt ait *Oldrad. in conſ. 89. Epiſcopus num. 5. verſ. contrarium, et Bald. in l. in criminali, num. 3. verſ. ultim. nota, C. de iuriſdictio omn. iud. et ibi Salic. num. 2. verſ. item, quod exequẽtes*, vbi admonet, Iudicem cautum eſſe debere quando ab eo imploratur brachium, vt videat, an ille ſit Iudex competens, vel nè, & *Calcan. in conſ. 119. Sanctiſſimus*, maximè *ſub num. 5. verſ. præterea, Roland. à Valle in conſ. 37. omiſſo multiloquio, nu. 4. verſ. et ſubdunt, vol. 1. et Gail. in obſeruatione 115. nu. 10. in fin. lib. 1. pract. quæſt.* vbi dixit, brachium nõ habere locum in Eccleſiaſtico, niſi prius Iudici fidem faciat de ſua competentia, & idem tenuit *Natta in conſ. 529. Index num. 37. verſ. non omitto etiam, vol. 3. et Menoch. in tract. de rec. poſſeſſ. remed. 3. ſub nu. 360. verſ. debet tamen Iudex.*

2 Et in tantum iſta limitatio procedit, vt puniantur Iudices exequentes ſententias incõpetentium, vt ait *Bald. in l. in criminali, num. 3. verſ. ultim. nota, C. de iuriſdict. omn. iudic. et ibi Salicet. num. 2. verſ. item quod exequentes, et Calcan. in d. conſ. 119. num. 6. et Roland. à Valle in d. conſ. 37. nu. 3. uol. 1. et Natta in d. conſ. 529. nu. 37. uol. 3.*

3 Hinc eſt, quòd Epiſcopus nequibit excõmunicare tẽplarios, & hoſpitalarios, & alios exemptos, qui non habent ſuperiorem, niſi Papam, quia nõ eſt Prælatus eorum, vt ſcripſit *Innocentius in cap. 1. nu. 3. verſ. ſi uero talis de offic. ordinar. et ibi Bald. nu. 18. verſ. quæro nunquid, et Alciat. nu. 126. verſ. tertia quæſt. eſt, qui, et ſi ibi, et num. 127.* arguat contra hoc, ſubdit tamen eſſe cogitãdum, & non recedendum à communi.

Aduertendum eſt autem, quod licet Epiſcopus non poſſit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exẽptos, poterit tamen ſupplicare coram Papa, vt eos cõpellat ad præſtandum ſibi auxilium ſuum, vt ait *Alciat. in d. c. 1. ſub nu. 120. de offic. ord.*

ADDITIO.

ADde *Rodulph. de brachio ſecul. & Eccleſiaſt. num. 17.*

SVMMARIVM.

1 *Ponitur diſcrimen inter implorationem Brachij, & familiæ accommodationem.*

An brachii impartitio differat ab accommodatione familiæ.

RESOLVT. CCLXXXVI.

1 IN cuiuſdam cauſæ diſcurſu, quæ coram me ventilabatur, ego diſtinguebam inter præſtationem brachij, & accommodationem familiæ, nam hoc eſt remedium generalius comprehendens ſub ſe diuerſas caſuum ſpecies, quibus præſtatur, prout primo in executionem rei iudicatæ, vel pacti exequutiui, dummodo prius liqueat de Iure exequibili, quod, & quantum ſit, ita quod omnino procedat liquidatio *l. hæc autem §. 1. ff. ex quib. cauſ. in poſſ. ait Bart. ad l. finita §. Iulianus de dam. infect. Alex. conſ. 130. & 131. lib. 4.* & hoc eſt, quod appellant aſſociationis auxilium, quia iudex concedit familiam ad tollenda ſcandala aſſociari poſtulanti, & timenti ab aliquo etiam reſiſtentiam cum armis, aut quoque modo iniurioſam *l. vltim. Cod. de erogat. milit. à non libro 12.* vt in aſſociatione vigore pacti; in inſtrumento expreſſis de exequendo, ſeu capiendo bona debitoris non liquidato negotio, & in quo debitor conſtituit ſe precario nomine creditoris tenere, & poſſidere, *Natta in conſ. 378. col. 1. Viu. dec. 44. lib. 1. Afflict. dec. 326. Magon. ſub Rota Luc. dec. 87. nu. 14. & 15. late Carpan. ad ſtat. Med. cap. 462. par. 1.* ſic quoque in aſſociatione contra vſufructuarium doloſe fructiferas incidentem arbores *Bero. conſ. 54. vol. 3.* & contra conductorem non ſoluentem intra annum, vbi de tempore non ſit conuentum *Alex. conſ. 130. & ſeq. num. 6. vol. 4. Burſ. conſ. 23. ad fin. vol. 1. conſ. 233. et 253. vol. 3. Ber. conſ. 150. uol. 1. et Carp. ad ſtat. Med. c. 409. nu. 116. cum ſeq. part. 2. Maluaſ. conſ. 87. nec deſunt alia exempla apud Magon. Rot. Lucen. deciſ. 87. & Carp. cap. 232. n. 13. cum ſequent. par. 1.*

Et in ſupradictis caſibus quando petitur ſcilicet tantum familiam accommodari tunc Iudex requiſitus non excuſabitur miniſtros tradere ſecundum *Vulpell. in tractat. de libert. Eccleſ. part. 3. num. 31. Beret. in conſ. 4. num. 15. Meren. in conſ. 22. Burſat. conſ. 40. nu. 3. Alciat. c. 1. n. 120. de offic. ordin. Suarez in praxi .... tom. in proœm. num. 9. Lopez ad Diaz in pract. crim. capit. 154.* nec poterit de viribus ſententię diſcuti.

At ſecus eſt in imploratione brachij, quia vltra quod non eſt remedium ita generalius quemadmodum accommodatio familię, poteſt Iudex requiſitus cognoſcere de viribus ſententiæ, & petere proceſſum ad hunc finẽ, ſecundum *Iaffred. deciſ. 105.* & late *Doctores in cap. 1. de offic. ord.*

ADDITIO.

QValiter inuocatio brachii, & aſſiſtentia tàm in cauſa ciuili, & criminali procedat

dat *Oliban. de iure fiſci, cap. 15. num. 54.* & quomodo differant ibi *num. 45.* & melius *Cancer. var. reſol. tom. 3. cap. 19. nu. 18. Ripol. var. reſol. cap. 3. num. 299.* & an brachium alterius potentioris non ſolum alter Iudex implorare poſſit, ſed etiam officialis ville conuocando incolas, ſi non habetur familiam ſufficientē, *Muta in cap. 112. Regni Siciliæ tom. 2. nu. 17.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis tenetur ſtare proceſſui facto in crimine hæreſis.*

2 *Cognitio criminis hæreſis, eſt mere Eccleſiaſtica.*

Iudex ſecularis, cuius brachium imploratur, tenetur ſtare proceſſui compilato ſuper crimine hæreſi.

RESOLVT. CCLXXXVII.

1 EST enim communis, atque recepta omniū ſententia *in cap. 1. de offic. ordin.* quod Iudex ſecularis, cuius brachium imploratur, ſtatim debet illud impartiri pro exequutione ſententiæ latæ per Iudicem Eccleſiaſticū ſuper crimine hæreſis, teſtatur *Affl. in proœm. conſtitut. reg. poſt mundi machinam in gloſ. in verbo gladij, nu. 58.* per doctrinam *d. Abb.* & poſt eum *Imol.* & cæterorum *in cap. 1. de offic. ordin. Bald. in auth. clericus, C. de Epiſcopis, & cleric. Salic. in l. ea quidem, q. 10. C. de accuſat. Angel. in lug. 1. C. de exib. reis, Iaſ. in l. Magiſtratibus, ff. de iur. omn. iud.* & latè *Affl. in loco præallegato, vnde Octau. Vulptl. in tract. de libertat. Eccleſ. par. 3. num. 32.* ait quod Iudex ſæcularis non debet moram fecere in exequendo ſententiā Iudicis Eccleſiaſtici ſuper crimine hæreſis, & ita etiam refert deciſum *Balb. in deciſ. 88. & 105. Garſ. in deciſ. 2. & Guido Pap. dec. 30. quare Boer. in deciſ. 90.* voluit, quod Iudex ſecularis tenetur ſtare proceſſui facto contra hæreticū per Iudicem Eccleſiaſticum condemnatum allegat *Felin. in cap. ad abolendam, de hæretic.*

2 Cuius opinionis vera ratio eſt, quia cognitio criminis hæreſis eſt mere Eccleſiaſtica, & priuatiuè ad Iudices Eccleſiaſticos ſpectat *tex.* eſt in terminis *in cap. inquiſitionis, §. prohibemus, de hæret.* neque poteſt Iudex laicus aliquid in perſonas hæreticorum ſecundum cōmunem opinionem *Alciat. in cap. 1. de off. ord. Calder. in conſ. 4. de hæret. Marſil. in pract. crimin. cap. 75. nu. 38. Lupus in rubr. de donat. inter vir. & vxor. poſt num. 22. & Clar.* qui pariter hanc communem nuncupat *in §. hæreſis, num. 4.* ac de magis communi *Roland. in conſ. 20. num. 10. vol. 3.*

ADDITIO.

NOn eſt dubium, quod poſſit brachium implorari in caſu hæreſis *Rodulph. d. tract. de brachio ſæcul. & Eccleſ. num. 16.* quod idem ſeruari inſpicitur contra ſacrilegos celebrantes Miſſas cum nō ſint Sacerdotes etenim abſque viſura proceſſus Iudices laici ſētentias contra eos lata per Iudices Eccleſiaſticos exequantur, & qualiter fuerit practicatum in contingenti caſu, retuli *in 3. par. noſtri compendij, verbo pœna quænam ſit fol. 276.*

Notabilia in materia implorationis brachij.

1 IVdex ſæcularis poteſt brachium Eccleſiaſticum implorare aduerſus eos, in quos non habet coercionis ius, vt ait *Hoſtienſis in c. 1. ſub num. 6. de offic. ord. & Alberic. in l. Epiſcopale ſub nu. 2. verſiculo & è conuerſo C. de Epiſc. audientia, & ibi Paulus de Caſtro num. 4. verſiculo allegatur etiam, & Federicus de Senis in conſ. 164. ſuper inuocatione num. 5. & Alexander in l. Titia ſub num. 8. ff. ſoluto matrimon. & Natta in conſ. 529. num. 8. & Gail in obſeruat. 115. num. 8. lib. 2. practicarum obſeruat. & Martin. de Fano in tractatu de brachio ſeculari imploran. ſub nu. 19. ver. reſtat ergo, & Couarr. lib. practicarum quæſt. c. 10. ſub num. 1. verſ. eād. ratione.*

Et ideo ſi Imperator nō ſit negligēs, & ſubditi ſint ſibi inobediētes, ita quod non poteſt facere iuſtitiam, Papa debet eum adiuuare, & donare rebellionem ſubditorum, vt ait *Iaſon in conſ. 9. arbitor. num. 2. vol. 3.*

Præterea ſi Imperator non poteſt cogere duces, & alios eius vaſſallos, propter eorum potentiam ad cauendum inter ipſos de non offendendo, poterit implorare brachium Eccleſiaſticum, vt ait *Herculan. in tract. de caut. de non offendendo, c. 5. ſub num. 8.*

2 Inſuper dico quod iudex ſæcularis ſi negligat brachium ſuum Eccleſiaſtico iudici præſtare, vt delinquentium audacia reprimatur iudicis arbitrio punitur, vt ait *Menochius lib. 2. de arbitrar. iudic. caſu 452. num. 3. verſ. ita quoque exiſtimarem, & Ioannes Segura Daualos in direct. iudic. Eccleſiaſtici fori, cap. 13. num. 32. in 2. part.* vbi tamen ſubdit, quod Praxis ſolūmodo admiſit, vt inobediens excommunicatione plectatur, donec mādatis Eccleſiæ paruerit.

3 Ad brachium ſæculare nunquam perueniatur, niſi quatuor menſes poſt latam ſententiam lapſi fuerint, vt ait *Nic. Anton. Grauat. ad veſtr. in ſua practica lib. 8. cap. vlt. ſub num. 41. verſ. ad quod quidem ſeculare,* quia vt ſubdit quadrimeſtre regulariter ad ſoluendum dari condemnati conſueuit, idem dixit *Felin. in c. querenti num. 2. de offic. delegat. & Iacob. de S. Georg. in l. ſi debitori num. 19. ff. de iudic.* vbi ait ſequētibus limitat hoc dictum ſeptem modis, prout limitat *Iaſon in l. debitoribus n. 6. verſ. in gloſſis, & in nu. ſeq. ff. de re iudicata.*

4 Scias præterea, quod quando Vicarius, ſeu of-

officialis Epiſcopi implorat brachium ſæculare ad vtilitatem priuatam partis coram eo litigantis, debet vti litteris requiſitorijs, non autem præceptorijs, ſub pena excommunicationis, vt concludit *Franc. Marth. in. deciſ.* 147. quæritur quando Vicarius *in* 1. *par.* quod ſequitur *Hieron. Giachar. in addition. ad Clarum in §. fi. q.* 37. *in fine lib.* 5 *ſententiar. recept.*

5 Scias inſuper quod brachium ſæculare obtentum contra eum, qui primo poſſidebat, poteſt exequi contra eius ſucceſſorè mediatum, vel immediatum, qui lite pendente rem, ſuper qua litigabatur, emit abſque nouo proceſſu, vt ait *Lancellott. in tract. de attentati in* 1. *parte cap.* 3. *nu.* 22. *verſ. hinc videmus.*

6 Forma implorationis brachij ſecularis habetur apud *Petr. Follerium in praxi criminali can. in verbo non comparentes n.* 68. & apud *Iacob. Sbrozz. remiſſiue in tractatu de Vicario Epiſcopi q.* 190. *n.* 2. *lib.* 2. & breuiorem formã, ſeù practicam ponit *Anton. Maſſ. Galeſ. in tractatu de form. Cam. obligat in titulo de proceſſu §. dato igitur inſtrumento, num.* 55.

ADDITIO.

QVod poſt quatuor menſes ſit petendum brachium *Rodulph. d. tract. n.* 47.

Et an Iudex requiſitus poſſit cognoſcere de exceptionibus oppoſitis, refert *Olib. de iure fiſci cap.* 15. *num.* 76. *Cancer. var. reſol. cap.* 19. *tom.* 3. *num.* 14. *Ripol. var. reſol. cap.* 1. *num.* 526. Et qualiter imploratur brachium ſeculare oſtendit *Caualc. de brachio Regio par.* 4. *num.* 256. Et de forma concedendi refertur *Olib. Cancer. & Caualc. locis relatis.*

Finis Praxis Implorationis Brachij ſecularis.

PRAXIS ABSOLVTIONIS A IVRAMENTO.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio à iuramento quotuplex.*
2 *Habilitatio à iuramento non tollit vires contractus.*
3 *Abſolutio à iuramento quibus caſibus conceditur.*

Abſolutio à iuramento quotuplex.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

1 DVplicem abſolutionis ſpeciem omnes fatentur *in cap.* 2. *de iureiurand.* vna quæ dicitur plenaria, & hæc proprie abſolutio nuncupatur, altera vero ſimplex, quàm habilitationè appellant, & differunt ad inuicem, nam per primam ſupplicans ſimpliciter à præſtito iuramẽto abſoluitur, & hæc prorſus tollit eneruatque vires iuramenti.

Per ſecundam vero abſoluitur quis ad effectum agendi ideſt, vt agere, & contrauenire poſſit in iudicio abſque labe periurij, & hæc non tollit, neque debilitat vires iuris iurandi, & declarat *Couarr. var. reſolut. cap.* 4. *nu.* 8. *verſ. verum ut lib.* 1. *Corneus conſ.* 6. *col. penultim. lib.* 1. *Gabr. conſ.* 127. *num.* 33. *lib.* 1. hinc prouenit quod in habilitatione ſemper adijcitur clauſula, ſaluo remanente contractu, quia ſolum aperiatur via ad agendum, & excipiendum.

2 Et quod huiuſmodi habilitatio ad effectũ agendi iuramenti vire non eneruet, notauit *Aym. conſ.* 7. *nu.* 7. *Cephal. conſ.* 51. *num.* 22. *lib.* 1. *Cagnol. in l.* 2. *num.* 101. *C. de reſciſſenda vendit. Menoch. conſ.* 24. *n.* 18. *lib.* 1. *licet Rimin. Iun. conſ.* 5. *num.* 148. *lib.* 1. dixerit poſt obtentam abſolutionem ius iurandum remanere frigidum, & inane, quod verum, ſi intelligas de plenaria abſolutionè; norat autem *Berous in conſ.* 177. *num.* 27. *lib.* 1. quod quando ſumus in contractu nullo ex iuris diſpoſitione, ſed ob iuſiurandi religionem eſt obſeruandus, tunc obtenta abſolutione à ſuperiore, remaneret eliſa virtus iuramenti, & contractus reſtat in ſuo ſtatu, ac ſi iuramentum non fuiſſet appoſitnm, & conſequenter nullus, quod notabile eſt, vide deducta per *Seraphin. de priuil. iuram. priuil.* 61. *num.* 3.

3 Et quandoque, vt norat *Borgn. in dec.* 9. *num.* 33. *part.* 1. vel ſimpliciter conceditur ad effectum agendi, vel ſub conditione ſi læſio probata fuerit, quamuis nunquam viderim in practica ſub huiuſmodi conditione concedi.

Requiritur autem iuſta cauſa ad eam concedendam, & læſio ſufficit, non autem exigua *Iaſ. in l. ſi opus num.* 7. *de oper. nou. nunciat. Alex. conſ.* 66. *num.* 16. *& ſeq. lib.* 6. *Borgn. d. dec.* 9. *num.* 3. *Menoch. conſ.* 24. *n.* 13. *lib.* 1. *Tiraquel. res inter alios acta limit.* 30. *verſ. & hoc multis, Curt. Iun. conſ.* 141. *num.* 16. *Nenizan. conſ.* 22. *n.* 10. *Natta conſ.* 144. *num.* 5. *verſ. decimo adduco lib.* 1. *Maranta in practica in* 2. *actu* 3. *par.* 6. *part. princ. n.* 115. *Roland. conſ.* 99. *num.* 21. *lib.* 3. Ponderareque debet iudex qualitatem eius, qui iurauit ex notatis per *Mancinum in tract. de iuramen. effectu* 36. *par.* 4.

Et

Et vbi iusiurandum continet iniquitatẽ, vel quid turpe ſemper eſt concedenda abſolutio, *Soccin. Iun. conſ.* 144. *nu.* 40. *lib.* 1. *Staphil. de lit. iuſt. §. &* 1. *Sciendum num.* 13. *Natta in d. conſ.* 144. *nu.* 5. *verſ. decimo adduco, lib.* 1. *Milis in ſuo repertor. ſuper verb. iuramentum ſemper debet relaxari, Seraph. de priuileg. iuram. priuileg.* 59. *num.* 7.

Prout concedenda eſt quandocunquè; ſit captioſum, vel iniuſtum *Natta d. conſ.* 144. *nu.* 5. *in principio Milis ſuper verb. iuramentum ſemper debet.*

Pro vt quando res non permanet in eodẽ ſtatu, poteſt dari habilitatio a iuramento, quia ſic intelligi debent *Doct. in cap. cum contingat, de iureiuran. Guido Pap. dec.* 199. *num.* 3.

Item abſolutio a iuramento datur ratione enormiſſimę læſionis *Capyc. dec.* 159. *n.* 25. nec obſtat *c. quamuis de pact. lib.* 6. qua intelligitur quando læſio eſſet mediocris, & non enormiſſima, ſimiliter reſpondetur ad *c. cum contingat, de iureiur.*

Tandem a iuramento ſuper contractu datur habilitatio, quando abſolutionem petẽs intendit probare, quod id quod promiſerat in contractu, ſoluebat ob turpem cauſam *Capyc. dec.* 95.

ADDITIO.

Est verum, quod abſolutione à iuramento prius non obtẽpta non poteſt quis agere ad reſciſſionem contractus, probat *Mar. Anton. var. reſol. lib.* 3. *reſol.* 17. *nu.* 10. & quod talis abſolutio duplex ſit, iuxta mentem Authoris tradit *Bilocta de abſolut. à iuram. cap.* 1. *per totum*, & talis abſolutio iuramenti ad finẽ agendi ex qua cauſa detur, & quid operetur idem *Bilocta eod. tract. cap.* 2. *num.* 15. & quod requirit cauſam iuſtã, & cognita cauſa oſtẽdit *Lelius* Mancin. *de relaxat. iuriſiur. cap.* 12. *num.* 52. & licet detur ob læſionem, vel enormiſſimam declarat ibidem *Bilot. d. num.* 15. Mar. *Anton. var. reſol. lib.* 2. *reſol.* 24. *nu.* 20. *& reſol.* 59. *caſu* 24.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur ea quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento.*

Quæ poni debet in libello abſolutionis a iuramento.

RESOLVT. CCLXXXIX.

1 Reſpondeo quod ſex clauſulæ, ſeu conditione apponi debent.

Prima clauſula, iuramentum videlicet nõ ab re eſſe vinculum iniquitatis *cap. quinto de iureiurando gloſſ. in cap. dilecti in verb. iuram. de maiorit. & obedient. cap. inter cætera* 22. *quæſt.* 4. *Guido Pap. deciſ.* 463. *& ibi addit.*

Secunda vti verbo habilitari, ſeu relaxari non abſolui *Staphil. loco cit.* Ratio eſt quia ille non abſoluitur ab obſeruatione iuramenti, ſed habilitatur ad hoc, vt poſſit agere, & excipere abſque incurſione periurij, & aperitur ei via ad agendũ, ſeù excipiẽdum in iudicio, ſi enim plenario iudicio poſtmodũ pronuncietur contractum eſſe validum, non obſtante habilitatione ad illius contractus obſeruatione adſtringitur, *Couarr. loco cit. num.* 6. *Sot. de iuſt. & iur. lib.* 8. *q.* 1. *art.* 7. *&* 10.

Tertia debet poni à iuramento, ſeù iuramentis, & maxime quando non vnum, ſed plura præſtita fuerint iuramenta, vt pote ſi quis iurauerit omnia, & ſingula in inſtrumẽto narrata, & promiſſa eſſe vera, & contra ea non venire quauis de cauſa, & permiſerit abſolutionem a iuramento non petere, & impetrata non vti cum renunciationibus in forma, hoc namque caſu exprimenda ſunt omnia inſtrumenta, ne eis tacitis, abſolutio ſit ſubreptitia, *Afflict. dec.* 220. *num.* 12. *& deciſ.* 30. *num.* 6. cum alijs allegatis per *Mancin. in tract. de iuramento par.* 6. *quæſt.* 5.

Quarta debet addi citra præiudicium tertij, quia cum alterius præiudicio nec poſſet relaxare Papa *Sot. loc. cit. art.* 9.

Quinta quod adſit cauſa rationabilis *Sot. loc. cit. Syluester in verb. iuramentum* 5. §. 2. *in fine*; quæ cauſa habilitationis debet inſeri in inſtrumento relaxationis, *Guido Pap. dec.* 140. *Abb. in cap. à vobis num.* 4. *de decim. & in c. cum inter num.* 9. *de renunciat.*

Sexta vt inſeratur tenor totius inſtrumenti in relaxatione, ſeu habilitatione, & ſic ſeruatur Neapoli, *Pariſ. conſ.* 43. *volum.* 1. *num.* 18. *&* 19. vbi ex mente aliorum Doctorum confirmat tot neceſſarias eſſe relaxationes, quot iuramenta fuerunt, *Peregr. deciſ. Padua* 112. *num.* 21. & diximus paulò ante.

ADDITIO.

Ante omnia debet præcedere libelli oblatio, ita *Sperell. deciſ.* 10. *num.* 40.

Primò, non enim debet eſſe iuramentum vinculum iniquitatis, *Serafin. de priuil. iuram. in priuil.* 83. *num.* 102.

Ad ſecundum requiſitum vide *Lelium Mãcin. de relaxat. iuram. cap.* 5. *num.* 2. *Bilocta de abſolut. à iuram. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 1.

Ad tertium tot debent eſſe abſolutiones quot iuramentum idem *Lel. Mancin. d. tract. cap.* 19. *num.* 7. *Mantic. deciſ.* 267. *num.* 7. *&* 8. *Gallup. in prax. S. C. p.* 2. *cap.* 12. ideo erit in abſolutione dicẽdum etiam à iuramentis ex quo abſolutio requiritur pro omni iuramento, nec ſufficit vna tantum *Seraf. d. priuil.* 83. *num.* 46. ideo quia tot ſunt abſolutiones quot

iuramenta, *idem priuil.61.ſub num. 3. Galt. in praxi Inſtrum.3.p.2.par.rub.1.n.15.& 16.*

Quintò, quod adſit cauſa etenim abſolutio regulatur ex primariis cauſis reſcindendi contractum *Io.Camil.d.tract.lib.1.cap.1.nu.9.* idcirco erit talis abſolutio concedenda citra dolum ex aliqua iuſta clauſula, *Galter.in praxi inſtrum.3.p.2.par.rub.1.nu.36.Farin. in repert. indic.q.40.num.15.*

Sextò, tenor debet inſeri *Viſcont. verb. abſolutio.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio partis an ſit neceſſaria in abſolutione à iuramento, refertur duplex opinio.*
2 *Exiſtente ſtylo contrario citanda eſt pars.*
3 *In abſolutione à iuramento, debet fieri mentio de pacto inito non petendi abſolutionem.*

De obſeruantia Curiæ Archiepiſcopali Neapolis in abſoluendo a iuramento.

RESOLVT. CCXC.

1 QVamuis controuertatur opinio illa, an in habilitatione à iuramento requiratur citatio partis, in qua quæſt. licet duæ reperiantur diuerſæ Doctorum ſententiæ, quarum prima eſt, quod citatio partis prorſus ſit neceſſaria, vt firmat *Iaſon in l.ſi opus num.7.de oper. no. nunciat. vbi in verſ. prædictis ſubtiliter,* inquit conceſſam abſque cauſæ cognitione ipſo iure eſſe nullã, etiam ſi data ſit ad effectum agendi tantũ, quia poſſet pars oſtendere, quod calumnioſè petatur, *Alex.conſ.66.num.13.& 14.lib.6. Ceſal.conſ.51.num. 23.lib.1. Couar. var. reſol. lib.1.cap.4.num.5 Menoch.conſ.24.num.11.& ſeq.lib. 1.Burſat. conſ.29.limit. 92. vbi de communi lib.3. Iaſ. leg. nec quicquam, §. vbi decretum, num.49.de offic.proconſ.Roland.de communi conſ.12.num.15.lib.1.Cappella Tholoſ.in deciſ.62.Gozadin.conſ. 59.num. 22.Caputaq. dec.* 292. incip. *Abſolut. in manuſcriptis Felin. cap. 1.num.113.& ſequent.de iureiuran.*

Et iuxta hanc opinionem refert etiam fuiſſe deciſum *Gud.*Pap.*in deciſ.140.Rubin.deciſione 22.*

Altera eſt opinio prorſus contraria, vt minimè requiratur partis citatio, vt voluit *Oldrad.conſ.120. Conar.lib.1.variar. reſol.cap. 4. Anua ſing.a. Gagliard.de abſolut.à iuramento. §.1.num.1.Carauita ſuper* Pragmat.*Macedoniana §.12.num.70.Troil.in* Pragmat.*21.de reclamat.laudi.num.4.Muſcat. in praxi lib.1.par.4. Gloſſ.periurij num.39.*

2 Et hanc opinionem ſeruat Curia Archiepiſcopali, nam concedit abſolutionem abſq; partis citatione ex ſtilo antiquo eiuſdem Curiæ ſumpto *ex conſ.Oldrad.* 120.

Et iuxta hanc opinionem Curiæ Archiep. nonnulla varia tribunalia deciderunt, vt videre eſt apud *Afflict.deciſ.220. Minſing.deciſ. 84.centur.6.Ioſeph.* Lud.*in deciſ.* Peruſ.18.*Valaſ.deciſ.Luſit.130.Triuiſ.in deciſ.64.par.1.Caberan.deciſ.125.Gratian.Rota Marchia in dec. 165.Polid.Rip.in dec.150.*

2 Eſt tamen animaduertendum, quod ſi alibi reperitur ſtilus contrarius, quod pars ſit citanda ſeruari debet; ſecundum *Gagliard. cit.§.1.*

3 Vlterius notandum, quod abſolutio à iuramento obtenta parte non citata non valet, niſi fuerit facta mentio de pacto inito hoc eſt non petere abſolutionem nec cõtrauenire contractui; niſi prius abſolutio præceſſerit a iuramento circa tale pactum non petendi abſolutionem: & ita deciſum patet penes *Afflict.in deciſ.220.ſub num.11.verſ.tamen ſi ſummo,* quem citat, & ſequitur *Pariſ. conſ.43.vol.1.num.14.*

ADDITIO.

ADde *Cancer.var.reſol.p. 2.cap. 8.nu.77. & ſeq.* ſi exigatur citatio partis in abſolutionem iuramenti, latè *Io. Camill. Bilolla de abſol.iuram.lib.1.cap.7.* latiſſimè *Lel.Mancin.de relaxat.iuram.cap.12.per totum, Marius Anton.lib.1.reſol.104.num.17.Andriol.cõtrou. 9.num.26.Farin.in repert.ind.q.40.num.8.Volpe in praxi Eccl.cap.30.num.8. Muta deciſ. 71. num.1.Gratian.deciſ.March.165.num. 2. & 4. Viſcont.in ſuis concluſ.ver.abſolutio,in fin. Dom. Reg.Valenzuel.conſ.173.num.9.vol.2. Galter. in praxi inſtr. 3.p.2. partis,rub.1.à nu.31.ad 44. Ibi n.3.* adde eundem *Dominum Auctorem deciſ.87.num. 31. par. 2.* nam qui prius incidit in periurium non poteſt petere abſolutionem à iuramento, & quod iurauit non petere abſolutionem ab illo *Mantic. deciſ. 267. num.7.& 8.Farin.in repert.indic.cap.40.nu.17.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum præſtitum Deo, pars relaxare nequit.*
2 *Iuramentum cum eſt incurſum periurium, non poteſt relaxari à parte.*
3 *Periurus repellitur ab agendo.*

An pars relaxare poſſit iuramentum ad eius fauorem præſtitum.

RESOLVT. CCXCI.

BReuiter dicas poſſe à parte remitti, quãdo ad eius fauorem præſtitum eſt iusiurandum, *Abb.* per illum *tex.in cap.2.num.3.de ſponſalibus,Oldrad.conſ.241.in fine,Roland.cõſ. 99.num.26.lib.3.Soccin.conſ.21.num.28.lib.4. Rim.conſ.218.n.1.lib.3.*

1 Dixi

1 Dixi præſtitum ad commodum partis, quia quandoque præſtatur Deo, & tunc ab homine remitti nequit, vt declarat *Abb. vbi ſupra num. 6.*

Nec dicas omne iuramentum principaliter fieri intuitu Dei, cui iurans promittit, quoniã in his terminis inſpicitur, an ſit præſtitum ad commodum partis, vt bene declarat *Abb. ibidem in finalibus verbis*, & tũc ab ea remitti valet.

2 Aduertendum eſt autem id procedere antequam pars contraueniat, & periurium incurrat, quoniam poſt incurſum periurium, à parte remitti amplius non poteſt, *Alex. conſ. 17. num. 5. lib. 3. Iaſ. l. penultim. nu. 2. verſ. limita prædicta, de iureiuran. Borgnin. dict. deciſ. 9. num. 35. Roland. conſ. 34. nu. 3. lib. 1. Afflict. deciſ. 36. num. 2.*

Ceterum, licet huiuſmodi ſententia ſit cõmunis, & receptiſſima, nihilominus *Soccin. in conſ. 27. num. 28. lib. 4.* aſſerit, quod veluti pars remittere valet ad eius vtilitatem præſtitum iuramẽtum, ita & pari ratione videtur, quod periurii exceptionem ſcaturientem ex eo iuramento, quod præſtitum eſt ad ſui fauorem remittere poſſit, cum alijs, de quibus *Aymon. conſ. 151. num. 9.*

Et ſanè crediderim hanc ſententiam eſſe iuridicam, & ſequendam cum indubitatũ ſit eſſe in facultate partis, an velit excipere, vel non opponere de periurio.

3 Quod ſolidiſſima, & paſſim admiſſa concluſionem probatur, periurius enim ab agẽdo repellitur *Pedemontan. deciſ. 142. num. 13. Roland. conſ. 26. num. 28. lib. 3.* cum alijs triuialibus. Sed hæc ita procedit ſi pars excipiat de periurio, alias parte non opponẽte auditur, & proceſſus valet, vt per *Lap. allegat. 25. nu. 3. verſ. ad 4. canonizata per Rotam in lib. Diuerſ. deciſ. 22.* incip. *die 2. Aprilis, in fine in manuſcript.*

Er quamuis Doctores ita generaliter tradant iuramentum poſſe à parte remitti *Alciat.* tamen *in leg. 1. §. eadem n. 24. verſ. item facit, de verborum obligatione* intelligendum fore exiſtimat, vbi Iudex etiam ipſe conſentiat, ibi vide.

Quinimo, & non tantum pars valet remittere iuramentum, ſed ad illud remittendum etiam inuita per capturam perſonæ cõpelli poteſt à iudice laico, cui conſtat de iniquitate iuramenti, in cauſa coram eo introducta, *Couarr. lib. 1. variarum reſolution. cap. 4. ſub nu. 5. Aymon. conſ. 192. n. 2. Rolan. conſ. 7. n. 50. lib. 3. Felyn. in cap. 1. nu. 22. de iureiuran. Neuizan. conſ. 21. num. 25. & alij per eoſdem relati.*

ADDITIO.

Qvando eſt incurſum in periurium non poteſt etiam à parte conſentiente peti abſolutio ex *Boecat.* notat *Farin. in repert. iudic. q. 40. num. 4. in fine*, cum aliis apud *Viſcont. in ſuis concluſ. verb. abſolutio, Iul. Cæſ. Gallup. in praxi S. C. p. 2. cap. 12. num. 35.*

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio à Iuramento impartienda eſt ab Epiſcopo iurantis.*

2 *Fertius ſtylus Curiæ Archiepiſcopalis Neapolitan.*

Abſolutio à iuramento coram quo Iudice ſit petenda.

RESOLVT. CCXCII.

Reſpondetur, quod ſi actor, vel reus ſint eiuſdem Ciuitatis, res nullã habet difficultatem, quoniam ab ordinario erit impetranda.

Dubium tamen eſt, quid ſi ſint diuerſi fori, vt puta Neapolitanus cum Mediolanenſe, & factum eſt inſtrumentũ Mediolani, in quo Neapolitanus, qui ſe ad certæ ſummæ ſolutionem adſtrinxit, enormiterque ſe læſum contendit, prætendit reſcindere contractum obtenta abſolutione à iuramento. Quæritur an Archiepiſcopus Mediolanenſis eam concedere poſſit, & *Felin. in cap. 1. nu. 31. de iureiuran.* diſcutit huiuſmodi quæſtionem, refertq; diſcordãtes *Calderin. & Cardinal.* opiniones, & tandem concludit in caſu, quo neceſſaria non ſit citatio partis, vt procedat opinio *Cardinalis*, quod poſſit præfatus Archiepiſcopus abſoluere *Borgn. deciſ. 9. num. 30. part. 1. Contar. in l. diffamari in quæſt. n. 6. C. de ingen. & manumiſſ.*

1 Licet nonnulli diſtinctè teneãt abſolutionem à iuramento ab Epiſcopo iurantis fine originis, ſiue domicilij fuerit coram quo cõueniri poſſet pro obſeruantia cõtractus præſtati poſſe *Calderin. conſ. 1. de offic. ordinar. & in conſ. 6. de iureiuran. Lapus allegatio. 10. Aret. conſ. 142. Couar. lib. 1. uariar. reſolut. cap. 4. nu. 5. Capyc. deciſ. 18. Gagliar. de abſolutio. à iur. §. 4. num. 55.*

2 In Curia tamen Archiepiſcopali Neapol. ex antiquiſſimo ſtylo abſoluũtur omnes exteri à Iuramentis præſtitis etiam extra Regnum, cuius obſeruantiæ ratio eſt, quia actus abſolutionis eſt pænitentialis, ſecundum *Anton. de Bütr. in cap. debitores nu. 7. de iureiuran.* & vbique locum eſt pœnitentiæ; cum anima nõ circumſcribatur loco, vt notatur *in cap. omnis vtriuſque ſexus, de pænitent. & remiſſ. Calderin. conſ. 6. de iureiuran. Anna alleg. 83.*

R 2 AD-

ADDITIO.

ADde *Gratian.deciſ.165.num.5.Galter.in praxi inſtr.3.p.2.partis,rub.1.nu.22.vbi num.35.*tradit praxim de hoc Curiarum Epiſcopalium in conceſſione abſolurionis dummodo non ſit periurus addas etiã *Farin.in repert.iudic.q.40.num.10.& 21.Marcell.Volpe in praxi Eccleſ.cap.30.num.5.Cancer.var.reſol.tom.2.cap.8.n.77.Iul.Cęſ.Gallup.in praxi S.C.p.2.cap.12.num.22.*

SVMMARIVM.

1 *Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem inſtrumenti.*

Habilitatio à iuramento in contractu, in quo eſt renunciatum exceptioni præuentionis, an tollat; quin inſtrumentum poſſit via ritus liquidari.

RESOLVT. CCXCIII.

1 IN hac quæſt. reſpondetur negatiue ex *deciſ. de Franchis* 670. vbi dicit, hanc habilitationem operari tantummodo, quod non obſtante iuramenro potuiſſet reus comparere in iudicio, & prænenire, non autem, vt ex hoc tollantur vires renunciatiationis præuẽtioni prædictæ, quin ſuum effectum interim operaretur, & propterea poſſe procedi ad liqnidationem inſtrumenti, ex latè deductis, per *Felin.in cap.1.in 5.quæſtion. de iureiuran.& per Butr. in cap. ad noſtram il 2. eodem titul. Conarru.lib.1.variarum reſolutio.cap.4.nu.16.Gomeſ. variar. reſolut.cap. 14.verſ. item quæro in tit.de reſtitut.minor. Guttierez in auth.Sacramẽta puberum,n,20. uerſ.ex quibus infero,* C. *ſi adverſus vendit.*

Item facit pro eadem opinione doctrina *Carauita in ritu 168.n.1.verſ.quòad ſecundum,* qui tenet, data renunciatione præuentionis cum iuramento, non impediri exequtionẽ virtute ritus, etiam quod à iuramento ſuper dicta renunciatione præſtita præceſſerit habilitatio, ad finem agendi, vt voluit etiam *Gagliard. in tractat. de abſolut. iuram. §.3.num.37.& Theſaur. deciſ.165.* quod procedit tam de inſtrumentis, quam de obligationibus penes acta paratam exequtionem habentibus.

ADDITIO.

ADde *Galter.in praxi inſtrument. 3. p. 2. partis principalis,rub.2.num.23.*

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum non debet eſſet vinculum iniquitatis.*

2 *Iuramenti abſolutio conceditur ſtante læſione.*

Iuranti omnia, & ſingula in inſtrumento contenta eſſe vera, & in nullo contrauenire, an ſit danda abſolutio.

RESOLVT. CCXCIV.

1 SVpponatur in facto, quod quidam promiſerit alicui centum ex inſtrumento facto, & iurauerit cuncta velle in eo contenta eſſe vera, & ea obſeruare, atque facere, deinde aliqua non vera iudicans, ſeque grauiter offenſum, cupit ab eo iuramento abſolui, vt agere poſſit ad contractus reſciſſionem, dubitatur an abſolutio fieri eſt concedenda, & *Roland.conſ.47.num.31.& ſeq.lib.4.*ait nõ eſſe communem Doctorum ſententiam, *Borgnin.in deciſ.ſæpe cit.9.num.26.*ſequitur *Seraphin.de priuil.iuram.in priuil.59.nu.7.*& nouiſſimè *Decian.in conſ.56.nu.90. lib.4.*

Et tanta quidem eſt authoritas tot, tantorunque Patrum, qui in hanc ſententiam iuerunt, vt me deterreat, contrariam opinionẽ ſequi, quam tamen, ſalua illorum reuerẽtia puto veriorem, vbi iurans ſit enormiter læſus, cum ſolidiſſima ſit concluſio, quod huiuſmodi iuramentum non tollit hanc grauem offenſionem, cum vinculum iniquitatis eſſe non debeat, vt per *Pedemontanum deciſ.41.nu.1.& ſeq.& Rimin.Iunior.in cõſ.5.n.119.& ſeq.lib.1.*

2 Et ſtante ænormi lęſione, quod concedenda ſit abſolutio à iuramento docet *Bald. in l. fin.nu.3.Cod.de.non numer. pecun.* vide *Borgnin. deciſ.9.n.42.Viuius opinio.532.Bero.in conſ.39.n.13.lib.2.*

Nec facit ponderatio plurimum iuramentorum de qua *Roland. dict.conſ. 5. propè finẽ*, quoniam etiam ſi quam plura iuramenta cõcurrant de omnibus eſt petenda abſolutio, & eſt concedenda, ex DD. congeſtis per *Merc. in tractat.de iuramento part.6.quæſt.5.*vbi *in fine* ſubdit, quod ſi commiſſa eſſet cauſa ſimpliciter cum facultate abſoluendi à iuramẽto, licet plura ſint iuramenta, ſufficeret, vt ab omnibus poſſet abſolutio obtineri, quia vnũ dicitur in aliud eſſe translatum ex *Caputaqu. in deciſ.392.in fine lib.1.in manuſcriptis.*

His alludit *Riminald. Iun.conſ.5.num.* 144. *lib.1.*volens vbi quis medio iuramento renũciauit omni iuris, & legum auxilio, non ob id prohiberi, quin petere poſſit abſolutionem à iuramento, & agere ad contractus reſciſſionem ex authoritate *Cornei, Alex.& aliorum,* quos citat, & ſequitur *Soccin.Iunior.conſ.144.num.42.lib.1.Pariſius conſ.12.nu.87. lib.2.Roland. conſ.7.nu. 52.lib.3.Viuius opinio.129.nu.9.& opin.532.*

AD-

ADDITIO.

AN, & quando ſufficiant abſolutio per relatiouem ad inſtrumentum, & quãdo ſufficiat, *Sperell.deciſ.10.num.37.* imò omnia appoſita in contractu ſunt exprimenda in petitione ab abſolutione iuramenti, *Marcell.Volpe in praxi Eccleſ.cap.30.num.7.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex incompetens in cauſa principali, non eſt incompetens in cauſa incidenti.*

2 *Articulus Spiritualis incidens coram Iudice laico remittendus eſt Iudici Eccleſiaſtico.*

3 *Cognitio ſuper validitate iuramenti eſt remittenda Iudici Eccleſiaſtico.*

Cognitio nullitatis abſolutionis à iuramento, an ſit remittenda ad Iudicem Eccleſiaſticum.

RESOLVT. CCXCV.

SVpponatur in facto, quod quidam obtinuiſſet ab Epiſcopo abſolutionem à iuramento ad effectum agendi, mouitq; litem coram Iudice laico contra quendam pro reſciſſione contractus ſecum celebrati, aſſerẽs ſe enormiter læſum, excipit conuentus abſolutionem eſſe nullam, & ſubreptitiæ obtentã replicat actor, Iudicem ſecularem non habere iuriſdictionem, neque cognitionem ſuper huiuſmodi exceptione, an ſcilicet valida ſit abſolutio. Quare fuit dubitatum, quid iuris, & dubium faciebat mihi pro opinione, quod cauſa non eſſet remittenda, *tex in l.quoties, C. de Iudic.* vbi Iudex incompetens in cauſa principali non dicitur incompetens in incidenti.

1 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi, & conſequenter cauſam eſſe omninò remittendam ad Iudicem Eccleſiaſticum, & mouebar præſertim primo per concluſionẽ iuris fundatiſſimam, quod quando in cauſa

2 ciuili, quæ pendet corã Iudice ſeculari emergit articulus aliquis qui eſt mære Eccleſiaſticus, licet incidens ſit, non cognoſcit de eo, ſed illum remittit ad Iudicem Eccleſiaſticũ, & interim ſuperſedere debet ſuper expeditione cauſæ, ita *Gamma in deciſ.194.num.162. & in deciſ.207, num.5. de Franch.deciſ. 512. & in deciſ.502.* vnde *Bolognet.in l.2.num.44.ff.de iuriſdict.omn.Iudic.* voluit, quod cauſæ incidẽtes ſpirituales remitti debent ad Curiam Eccleſieſticam decidẽdæ, puta cauſa matrimonii, & ſimilium, & cum in quadam cauſa ageretur de ſucceſſione cuiuſdam de religione Hieroſolymitana, & dubitabatur, an eſſet abſolutus à religione, fuit remiſſa cauſa ad Iudicem Eccleſiaſticum.

Hinc eſt, quod punctus validitatis ordinis incidens in captura clerici, eſt remittendus ad Iudicem Eccleſiaſticum, & conſignanda perſona clerici eidem Curiæ, teſt tuenda tamen declaratione facta ſuper inualiditate ordinis, ita de *Franch. deciſ.189. Ioan.Gramm. de Bell.cxxii.in prædicamẽto q. 3. ſpecial.97. Tapia in ritu 235.nu.6.& nu.8.* qui concludit ſacrum Concilium ſemper remittere punctum ſapientem ſpiritualitatem ad Iudicem Eccleſiaſticum, & demum refert fuiſſe per Iudicem appellationis circa incapacitatem beneficij in fauorem clerici deciſum, ad quod vide etiam *Maſcard. de probat. concluſ. 302. num.20. Caualc.deciſ.10.nu. 20.& in deciſ.21. num.22.*

Amplia ſuprapoſitam concluſionem, vt Iudex ſecularis in remiſſione huius articuli nõ poſſit percipere, quod infra certum tempus cauſa expediatur per Iudicem Eccleſiaſticum, quia hoc caſu Iudex ſecularis ſe intromitteret in ſpectantibus ad iuriſdictionẽ Eccleſiaſticam, *Bal.in l.præſes col.fin.C. de appell. idem Bar. col.2. Imol. col. fin. Alex. col.2. verſ.in gloſ.1. Iaſon.col.4.verſ.ex hoc infero in l. 2.ff.de iuriſd.omn.Iudic. Innoc.in cap. tuam de ordine cognit. Dec.in cap. ex inſinuatione de procurat. Aufre. in clement.1.reg.5. Fall.fin.de off. ord.*

3 Secundo pro hac eadem opinione mouebar, quoniam cognitio ſuper validitate iuramenti non ſpectat ad Iudicem ſecularem ſecundum *Curtium ſeniorem in conſ.65. num.26. Purpurat.conſ.367. num. 8.& ſeq.vol. 1. Vrſill. in addit.ad Afflict.deciſ.220.n.9. Borgn.deciſ.9. num.45.par.1.*

Tum quoniam nouiſſimis tẽporibus, iuxta hanc opinionem iudicauit Sacrum Conſiliũ, vt teſtatur *Ioan. Angelus Piſanell. in addit. ad Afflict.in deciſ.220.* & voluit etiam ante eum *Marſill.ſingul.367.*

Ex quibus omnibus apparet deceptum fuiſſe *Afflictum, qui in deciſ. 220.num.8. & 9.* aſſeruit, quod vbi Eccleſiaſticus parte vocata, & cauſa cognita proceſſit ad abſolutionem, tunc Iudicem ſecularem non poſſe de illius validitate cognoſcere, at ſecus ſi eſſet cõceſſa abſolutio parte inaudita, & huic diſtinct. arridet *Roman.conſ.299.num. 2.& ſeq. Soccin. conſ. 83. num. 16. uol. 4. & Hippolytus ſingul. 369.*

ADDITIO.

QVis enim cognoſcere debet de nullitate abſolutionis refert *Farin.in repert.iudic. quæſt.40.num.11.* vbi *num.21.* refert ſi Iudex laicus cognoſcat de nullitate abſolutionis conceſſa ab Eccleſiaſtico Iudice, & quod Iudex laicus poſſit cognoſcere incidẽ-

tet de nullitate abſolutionis iuramenti, refert *Volpe in praxi Eccleſ. cap. 30. num.* 10. potiſſimum ageretur de ſubreptione, ſecus tamen de eius validitate late *Iul. Cæſ. Gallup. in praxi S.C.p.2. cap. 12. num. 33. & 34. Viſcont. in verbo abſolutio.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus non firmatur iuramẽto exiſtente enormi læſione.*

2 *Sed quid ſi fuit præſtitum à maiore.*

Abſolutio à iuramento an ſit neceſſaria, vbi extat enormis læſio.

RESOLVT. CCXCVI.

FVit à me quæſitum an ſtãte enormiſsima læſione, non obtenta abſolutione à iuramento contrauenire non liceat, & eſſe non neceſſariam, voluit magna caterua Illuſtriũ Doctorum mota, quod vbi adeſt enormis læſio, iuramentum non ligat. Hinc inferũt poſſe cõtrauenire nulla petita abſolutione *Dec. in conſ. 180. num. 6. & ſeq. Gabriel. concluſ. 3. nu. 38. de arbitr. Maran. in pract. in 2. actu 3. p. 6. par. princ. num. 115. Corn. conſ. 189. col. pen. verſ. ſed d. Auth. & cõſ. 166. col. 2. Ratione ergo, & verſ. cum itaque lib. 1. Barbat. conſ. 53. num. 21. in fine lib. 2. Grammat. conſ. ciu. 128. num. 11.* vbi de communi *Rolan. conſ. 7. num. 53. lib. 3. Angel. conſ. 218. in fine Cephal. conſ. 499. num. 35. & ſeq. lib. 4. Alex. conſ. 125. num. 1. verſ. fortius etiam lib. 1. Cagnol. in l. 2. num. 92. verſ. quando tamen, C. de reſcin. vendit. Alber. conſ. 81. num. 54.* latè *Neuiz. conſ. 21. num. 5. & 6. Pedemont. dec. 41. Socein. iun. conſ. 3. num. 41. lib. 2. Grammat. deciſ. 76. num. 21. Gozad. conſ. 72. num. 6. Socein. iun. de magis communi in conſ. 3. num. 42. & 45. lib. 2. Simoncell.* qui per multos congerit, & teſtatur de magis communi *in ſuo tractatu de Decret. lib. 3. tit. 8. num. 231. Adde Rimin. iunior in conſ. 5. num. 120. lib. 1.*

1 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam cõtractus non firmatur iuramento, quando eſt enormis læſio, ita *Afflict. deciſ. 322. n. 9. & ſeq. Capyc. deciſ. 158. num. 25. Grammat. dec. 101. n. 53. Pedemont. dec. 41. col. 1. & ſeq. Caſſad. deciſ. vnica de empt. & vendit. Gomez dec. 96. lib. 1. in manuſcript. Peruſ. dec. 18. num. 66. Non. conſ. 57. num. 20. Purpurat. conſ. 21. lib. 1. Corneus conſ. 258. litera N. col. 3. verſ. vbi autem iurans lib. 4. Cephal. conſ. 466. nu. 45. & 494. lib. 5. Dec. conſ. 180. n. 6. & conſ. 551. n. 5. Roland. conſ. 7. nu. 43. & ſeq. lib. 3.*

Nec obſtat, quod *in dec. Pedemont. 41. nu. 8. & ſeq.* fuerit tentum contrarium, quoniã plu-
2 ra ibi concurrebant, & quod iuramentũ erat præſtitum à maiore ex certa ſcientia, & quod expreſsè renunciauerant enormi læſioni, etiã vltra dimidiam iuſti pretij, exceptioni doli, & omni legum auxilio, & quod plus refert, non erat probata enormis læſio, vt dicitur *nu. 11. in verſ. Attamen in caſu.* Quibus concurrentibus deciſione ſatis innititur iuri, quã pariter opinionem ſequutus fuit iterum Senatus, vt teſtatur *Theſaur. deciſ. 165.*

Quamuis tutius ſit, vt in primis illa impetretur, & ita *Bald. in l. fin. nu. 3. C. de non numer. pecun. Borgn. dec. 9. nu. 42. Viuius opin. 432. Bero. conſ. 37. num. 13. lib. 2.* quemadmodum à ſimili iurans per metum, licet contractus ſit nullus, melius eſt, vt petat abſolutionem, *Crot. in conſ. 17. num. 4. lib. 1.* vbi arbitratur eſſe neceſſariam, aſſerens ita communiter tenere canoniſtas *Natta conſ. 144. num. 4. lib. 1. Aymon. conſ. 161. num. 7.* aſſerens etiam ex cõtractu nullo periurium incurri ſit contrauenịatur ex iuribus ab eo citatis, & firmat *Affl. dec. 122. nu. 6. Milis ſuper verb. iuramentum* licet ſit dolo, declarat *Iacob.* videndus *in l. ſi quis maior nu. 65. C. tranſact. Neuiz. conſ. 21. num. 13. Gramm. conſ. ciu. 97. nu. 6. Angel. in l. ſi quis pro eo num. 8. de fideiuſſoribus, Couar. in epitom. de ſponſ. cap. 3. par. 2. §. 3. num. 2. Capra reg. 87. nu. 120. Aymon. de antiq. tempor. §. videamus modo num. 14.*

ADDITIO.

HIc nota, quod abſolutio à iuramento conceditur maioribus, ſicut minoribus propter læſionem enormiſſimam, *Reg. Valenzuel. conſ. 173. num. 94. vol. 2.* & an requiratur abſolutio à iuramento ſtante enormiſſima læſione agit *Coeetn. deciſ. 268.* & quod ſit neceſſaria etiam non detecta læſione, ſed præſumpta, *Sperel. deciſ. 10. num. 29.* & an ſtante enormiſſima læſione concedi debeat, vide *Farin. in repert. iudic. quæſt. 40. num. 7. Mar. Anton. var. reſol. lib. 2. reſol. 24. nu. 20. & reſol. 59. caſu 24.*

SVMMARIVM.

1 *In obligatione in forma Cameræ an ſit concedenda abſolutio à iuramento.*

An in obligationibus in forma Cameræ concedatur abſolutio à iuramento.

RESOLVT. CCXCVII.

SVppoſito, quod ab omnibus iuramentis, in quibus læſio, aut iniquitas prætenditur, abſolutio concedi ſoleat, quæro quæ ſit
1 cauſa, quod vbi partes ſe obligauerint in forma Cameræ medio iuramento, non ſoleat à tali iureiurando abſolutio concedi, vt poſt *Staphil.* & alios annotauit *Couar. lib. 1. var. reſolut. cap. 4. nu. 6. verſ. 3. aduertendum, & Caſſad. deciſ. vnica, de mutuis petitionibus.*

Ve-

Verum præfatum dictum *Staphyl.* relatum à *Couar.* vbi ſupra, intelligendum fore, quod non detur abſolutio ad effectum impediendę exequutionis, vt bene declarat *Galleſ. de Camerali obligat. in 1. parte tractat. & 6. forma, quæſt.* 2. quoniam eſſet tollere, & impedire cōmercia, ſi ſtatim obtenta abſolutione talium obligationum, exequutio retardaretur; & propterea Auditor Cameræ ſpeciales habet facultates procedendi ad talium obligationum exequutionem, abſolutionibus à iuramento non obſtantibus, vt refert *Galleſ. ibid.* & habes per *Mohed. deciſ. 79. in fine*; quæ incipit, *Ioannes Melendec. Tholom. deciſ.* 32. cuius initium eſt, Romana obligationis, & rurſus *in dec.* 45. incipien. *Romana obligationis*, & iterum *dec.* 66. incip. *Romana pecuniaria, in manuſcript.*

ADDITIO.

ABſolutio à iuramento contento in iuramento obligatione Camerali vallato comprehendit etiam iuramentum de non petendo abſolutionem in illa incluſum, *Rubeus deciſ. Rom.* 294. *num.* 24. *tom.* 1. & ſi erit concedenda in obligatione Camerali, vide *Farin. in repert. iudic. q.* 40. *num.* 9.

SVMMARIVM.

1 *Periuro non eſt concedenda abſolutio à iuramento.*

Abſolutio à Iuramento an ſit concedenda periuro?

RESOLVT. CCXCVIII.

SVpponatur in facto, quod quidam pro obſeruantia cōtractus interpoſuerit iuramentum; quare cum egiſſet, & conſequenter contrauenisſet iuramento ante abſolutionem obtentam, fuit dubitatum, an ſtante periurio iam incurſo abſolutio ſit concedenda; & antequam ad huius quæſtionis dilucidationem veniamus neceſſe erit in primis ſupponere, quod præfatus cōtraueniens debet non tantum abſolutionem à iuramento petere, verum etiam narrare periurium iam incurſum, vt ab eo quoque abſoluatur, ita *Afflict. in deciſ.* 220. *nu.* 17. *Vrſill. in addit. eiuſdē Afflict. dec.* 8. *nu.* 3. *Iaffred. deciſ.* 17. *Alban. conſ.* 39. *Merenda conſ.* 22.

1 Et redeundo vnde progreſſi ſumus dico, quod ſtante periurio iam incurſo abſolutio non eſt concedenda, vt conſuluerunt *Alexan. conſ.* 66. *num.* 14. *lib.* 6. *Felin. cap.* 1. *num.* 28. *de iureiurando Cagnol. l. ſi quis maior, n.* 153. *C. de tranſact. Roland. conſ.* 34. *num.* 2. *vbi de communi lib.* 1. *Alexand. conſ.* 17. *n.* 4. *lib.* 3. *Borgn. dec.* 9. *n.* 37. *par.* 1. *Corne. conſ.* 6. *col. penult. verſ. in caſu autem lib.* 1. *Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. ultim. num.* 9.

Quæ opinio communior, ab omnibus eſt recepta, vt teſtatur *Felin. cap.* 1. *nu.* 28. *de iureiurando*, vbi limitat, quando iurans incurſo iā periurio ob motam litem non perſeuerat in peccato, ſed recurrit ad ſuperiorem, narratoquè iuramento, & eius contrauentione, petit tàm à iuramento ad effectum agendi, quàm ab ipſo iam incurſo periurio abſolui, quoniam tunc eſt abſolutio indulgenda; prout paſſim vidiſſe concedi in ſignatura gratiæ, nequè vnquam prorſus denegari teſtatur *Mancin. de iuramento par.* 6. *quæſt.* 6. prout vidiſſe pariter conceſſam, teſtatur *Cagnol. in l. ſi quis maior num.* 154. *C. de tranſact.*

Facit etiam, quod refert idem *Mancin. loco citato*, quod cum commiſſa fuiſſet de anno 1593. quædam cauſa Tudertina reſciſſionis Illuſtriſs. D. Card. Blanchetto tunc Rotæ Auditori; & pro parte Tarquinij S. Crucis fuiſſet oppoſitum de periurio, ſtante, quod cauſa fuiſſet commiſſa nōn obtenta abſolutione à iuramento, fuit recurſum ad ſignaturam, qua proponente coram Clemente Octauo fuit conceſſa abſolutio non obſtante periurio iā incurſo.

ADDITIO.

ADde eundem *Auctorem deciſ.* 4. *num.* 10. *p.* 2. *Galter. in prax. inſtrum.* 3. *p.* 2. *partis, Rub.* 1. *à num.* 33. *ad* 36. *Grattian. diſcept. forenſ. cap.* 470. *num.* 41. *Lelius Mancin. de relaſſat. iuram. c.* 20. *per totum, Mar. Anton. var. reſol. lib.* 2. *reſol.* 12. vbi multa ad hoc adduxit, cæterum poſt incurſum periurium non niſi à S. P. concedi debet, latè *Iul. Caſ. Gallupp. in praxi S. C. p.* 2. *cap.* 12. *num.* 35. *Viſcont. ver. abſolutio.*

SVMMARIVM.

1 *Habilitatio à Iuramento exigit aliam abſolutionem.*

2 *Actus abſolutionis non debet operari vltra intentionem abſoluentis.*

An habilitatus à iuramento ad effectum agēdi intelligatur etiam abſolutus ad effectum reſcindendi contractum.

RESOLVT. CCIC.

SVpponatur in facto, quod quidā fuit habilitatus à iuramento appoſito in cōtractu, ad effectum agendi, quare fuit dubitatū, an ſit conſtare fecerit de iuribus ſuis, & exigatur alia abſolutio, vt poſſit poſtea venire contra contractum, dubium faciebat mihi pro opinione negatiua doctrina *Paul. de Caſtro in conſ.* 219. incip. *In Chriſti*, vbi ſingulariter voluit, quod per dictam relaxationem iura-

iuramenti,ad effectum agendi, licèt à principio talis abſolutio non ſit plena, tamen poſtea ex probationibus factis vocata parte repletur; Nec eſt neceſſe iterum abſolutionẽ petere,& ſufficere debet prima: Faciebat, ſecundo, quia ſi per relaxationem iuramenti fuit ſibi data licentia,vt agat,videtur etiam data,vt peragat parte tamen vocata in peragendo *l. qui procuratorem dat.ff. de procuratoribus, l. ſi quis inſtituatur,ff.de hæredibus inſtit.*

1 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit deciſum,quod per neceſſe ſit iterum abſolutionem petere, & quod nõ ſufficiat prima abſolutio, ita *Felin. in cap. 1. col. pen. de iuriuran. & in cap. debitores in 3. & 4. quæſt.cod.titul. Bald.deciſ.23. Benintend.dec.14.* vbi reddit duplicem rationem.

Prima,quia actus limitatus parit effectum limitatum *l.in agris ff.de acquir.rer.dom.*

2 Secunda ratio, quia actus abſolutionis nõ debet operari vltra intentionem abſoluẽtis *l.non omnis ff.ſi cer.petat.* nam relaxato vno iuramento petitur abſolutio alterius iuramẽti, & perſona prius eſt habilitanda quam actio cumulanda, ideò cum iſto caſu Præfatus remaneat abſolutus ſolum ab iſto capite, in quo iuramentum obſtabat ne ageret igitur ex alio ligatus remanere videtur, ſcilicet obſeruantiæ contractus.

His addo tertiam rationem,quia habilitatio ad effectum agendi non operatur circa reſciſſionem contractus, ſed ſolum, vt valeat is de ſuis iuribus expediri, non obſtante iuramento,ſecundum *Caſtrenſ. in conſ.259. vol. 1. Aymon.in conſ.7.n. 6.Grammat. conſ.88. in ciuilibus, Afflictum in deciſ.220.quinto dubio,& Vrſillum ad Afflict.deciſ.31.*

Vnde non obſtat *tex.in cap.veniens il ſecũdo, de teſtibus*,quia loquitur in probatione ad effectum agendi ſummariè facta, quia tunc bene requiritur plenior ad finem obtinendi.

Tamen quicquid ſit,fuit deciſum in Sacro Conſilio abſolutionem à iuramento obtentam ſuffragari,ita & taliter,quod non ſit neceſſe alia abſolutione ad obtinendum, vt dicit *Afflict.in dec.322.nu.12. Bilotta de abſolut. iuram.lib.1.cap.8.num.3.*

ADDITIO.

ABſolutio iuramenti ad effectum agendi,& excipiendi,aut relaxatio Iudicis Eccleſiaſtici requiritur priuſquam iudicium incohatur contra inſtrumentum iuratũ *Reg. Valenz.conſ.173.num.88. tom.2.* & ſic ante lapſum termini ſolutioni adiecti *Sperel. deciſ. 10.num.42.*& an abſolutio ad effectum agendi conceſſa operetur effectum reſcindendi cõtractum, iuxta hic diſpoſita per auctorem, vide *Farinac.in repert.iudic.quæſt.40.num.6. & 10.* vbi alios citat, & quod debet peti ante temporis aduentus ſolutionis, refert *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ.cap.30.nu.9.Cancer. var. reſol.tom.2.cap.1.num.296.Iul.Caſ.Gallup.in praxi S.C.p.2.cap.12.num.21.*

Notabilia quædam in materia abſolutionis à iuramento.

1 SOlus Papa concedere poteſt abſolutionẽ, quando eſt dubium an ſit concedenda, *Alexand.conſ.66.n.16.lib.5.Vin.opin.2.num.1. Neuizan.conſ.23.n.11.Borgn.dec.9.nu.25.in fine par.1.Seraph.de priuil.iuram.priuil.60.n.10. verſ.3.eſt notandum.*

2 Iudex laicus poteſt compellere partem ad relaxandum iuramentum ſi eſt iniquum *Couar.* poſt plures ab eo relatos in *cap.4.var. reſolut.n.5. verum vt res iſta lib.1.* affirmat compellere poſſe,quod placuit etiam alij, & boni præſides faciunt iniqua iuramenta relaxari per capturam perſonæ, vt notabiliter dicit *Bal.* quem refert,& ſequitur *Aymon. conſ.192. nu.2.Roland.conſ.4.nu.50.lib.3.* cum congeſtis per *Neuiz.conſ.21.nu.25.Felin. in cap. 1.nu.22. de iureiurando.*

3 Abſolutio poteſt peti tempore feriarum; quoniam cum in eius conceſſione ſummariè procedatur, feriæ non præbent obſtaculum, vt poſt *Calder* & alios ab eo citatos,adnotauit *Felin.in cap. 1.num.32.de iureiurando.*

Abſolutio non eſt neceſſaria hæredi iurantis,*Gabriel.de iure dot.concluſ.1.nu.18. Pedem. deciſ. 142.num. 5.verſ.3.quando, Menoch. conſ. 24.nu.2.lib.1.* Ratio manifeſta eſt,quoniam quoad reatum periurij iuramentum eſt perſonale,*Pariſ.conſ.75.nu.25.lib.3.* adde *Cagnol. in l.ſi quis maior,num.206.C.de tranſact.*

Non eſt neceſſaria abſolutio in iuramento erroneo,*Menoch.in conſ.24.num.7.lib.1.*

Abſolutio cõceſſa ex falſa cauſa tenet extat *deciſ.Rotæ 7.de ſent.excomm.in nouis Caputaq. 1.par.1. in impreſſis, quæ habentur in manuſcriptis deciſ.110.* incipiens *abſolutus ex falſa cauſa lib. 1.* quod ex falſa cauſa abſolutus ſẽper remanet abſolutus, & abſolutio tenet, proinde quæſtio ipſa non eget vlteriori diſcuſſione.

Non eſt neceſſaria abſolutio, ſi præſtitum eſt iuramentum in caſibus, quibus de iure non ligat,*Cardinal.in conſ.35.n.1. in fine verſ. ad ſecundum facilis.*

Neceſſe eſt petere abſolutionem ſi iuramentum eſt temerarium,*Anchar.in cap.cum quidam num.5.& 6.de iureiurando.*

Moroſo non implenti medio iuramento promiſſa, & conſequenter periuro,petẽti abſolutionem à iuramento, non eſt concedenda

da ſecundum *Beroi conſ.*153.*num.*21. *lib.* 1. verum oppoſitum verius exiſtimat *Mancin. de iuramento par.6.quæſt.*30.

Abſolutio à iuramento poteſt impetrari ſine mandato, cum ſit gratia, & poteſt concedi abſenti, & ignoranti *Felin. in cap.* 1. *de iureiurando*, debet tamen ſequi ratificatio, quæ debet fieri in tempore *Roman.conſ.*427. *Miles in repertorio in ver. Ratificatio Prax. Archiepiſc. cap* 4.*num.*11.

Abſolutio à iuramento non eſt concedenda quando tempus ita imminet, vt periurium incurratur ſecundum *Neuizan.conſ.*23.*& Afflict.deciſ.*31. qui refert Curiam Archiepiſcopalem Neapolitanam non eſſe ſolitam concedere abſolutionem à iuramēto, niſi ſuperſint viginti dies termini ſolutionis, quæ obſeruantia hodie ceſſat, cum pro eandem curiam cōcedatur, etiam ſi vnus dies termini ſupereſſet.

ADDITIO.

PRimo, in quibus caſibus abſolutio nō erit neceſſaria refert *Galter.in praxi inſtr.*3. *p.* 2. *partis, Rub.* 1.*num.*20.*Caneer var. reſol. tom.* 2.*cap.*8.*num.*95. *& ſeq. Lelius Mancin. de relaxat.iuram.cap.*13.

Secundò, quia abſolutio à iuramēto elidit illius virtutem, & contractus remanet in ſuo ſtatu, ac ſi non fuiſſet appoſitum *Gratian. diſcept.forenſ.cap.*824.*num.*25.

Tertiò, erit petenda abſolutio per eum, qui prætendit ſimulationem actus iurati per ipſum celebrati, *Gratian.diſcept.forenſ. cap.* 976. *num.*19.*Sperell.deciſ.*10.*num.*30.*Farin.in reper. iudic.cap.*40.*num.*14.*D. Reg. Capyc. Latro conſult.*114.*tom.*2.

Quartò, abſolutio à iuramento requiritur etiam ſi per ſtatutum illud habeatur pro dolo, & metu extorta, *Gratian.cap.*576. *nu.*21.

Quinto, quid in hærede volente reſcindere defuncti contractum, *Farin.in repert.iudic.cap.* 40.*num.*13.

Finis tituli Praxis Abſolutionis à Iuramento.

PRAXIS POENARVM.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus poteſt clerici pœnas pecuniarias imponere.*
2 *Poteſt etiam Epiſcopus pœnas pecuniarias ſibi applicare.*
3 *Epiſcopus quoque debet pro euitāda auaritia ſuſpitione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vſus.*

Pœnam pecuniariam an poſſit Epiſcopus ſuis clericis imponere.

RESOLVT. CCC.

1 IN hac quæſtione conſtituto tres concluſiones.

Prima ſit concluſio, poſſe Prælatum ſuis clericis pecuniariam pœnam imponere, & hæc eſt communis opinio ſecundū *Panormitan* & reliquos *in cap. vt clericorum, num.* 10.*de vita & honeſtate clericorum, Vgolin. de poteſtate Epiſcopi cap.*56.*nu.*5.*par.*2. *Batard. quæſt.*80.*in principio, Iaffred.Balb.deciſ.*63. *Cephal.conſ.*30.*num.*4.*vol.*1.*Artaman.conſ.*21.*& Peregrinus de iure fiſci lib.*1.*cap.*2. cuius cōcluſionis vera ratio eſt, quoniam hodie Epiſcopi de generali conſuetudine habent fiſcum, vt ſcribit *Paulus* quem refert *Diaz in pract. crim. canonica cap.* 134. *num.* 2. *vbi in capitulo* 124. *in fi ne* dicit, hanc opinionem eſſe veriorem, & conſuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem eſſe vſo comprobatam teſtatur *Felin.in cap. irrefragabili, §.* 1.*num.*11. *de officio ordinarij*, *Viuius* qui de communi pariter teſtatur *in opinione* 255. *& Clarus in quæſt.* 80.*num.*5.

Quam concluſionem intelligas tunc eſſe clericum pœna pecuniaria puniendum, quādo id fieret correctionis zelo, præſertim vbi ea magis timeretur quam corporalis *gloſa in cap. licet vbi Panormitanus de pœnis, Follerius in pract.crimiñ.canonica cap.*133.*num.*26.*Vrſillus ad Afflict.deciſ.*49.*num.*3. *Coler.deciſ.*40. & ſecundum *Quarant.* nouiſſimè *in ſumma Bullarij in verbo pœnæ pecuniariæ*, tamen debet adhiberi cautela, ne illa imponenda modus excedatur, ſed perſonarum conditio, & delicti qualitas attendatur, *Hoſtienſis in §.quid pertinet in ſumm.de officio ordinarij.*

2 Secunda ſit cōcluſio, poteſt Epiſcopus pœnas pecuniarias ſibi applicare, vt dicit *Bald. in auth.bona damnatorum lib.*2.*C. de bonis proſcriptorum, Anan.in cap. excommunicamus, in princ.num.*9.*de hæreticis, Angelus de maleficijs, in verbo eius bona, num.* 30. *Barbatia conſ.* 22. *num.*12.*vol.*3.*Gomez ſuper l.*7. *Tauri, num.* 75. *Franc.Marc.deciſ.*339.*num.*12.*par.* 1. & hanc opinionem dicit communem *Couar. lib.* 2. *var.reſolut.cap.*9.*num.*11.

Ampla procedere etiam ſi contra laicos la-

Digitized by Google

lata ſit, vbi delictum Eccleſiaſticum commiſſum eſt ab ipſis, ita *Diaz cap. 145. Sbroz. lib. 2. de Vicario Epiſcopi, quæſt. 80. Guido Papa conſilio 23.*

5 Tertia, & vltima ſit cōcluſio licet hæc omnia poſſit Epiſcopus, tutius tamen eſſet, ac honeſtius pro euitanda ſuſpictione auaritiæ pecuniariam pœnam deputare, ac conuertere ad pios vſus, ita *Hoſtienſis in citato §. quid pertinet, de officio ordinarij, Panorm. in cap. licet, de pœnis, Felin. in cap. irrefragabili, de officio ordinarij, Couar. citato loco num. 13. & Clarus citata quæſt. 80. num. 5. vnde Concilium Tridentinum, ſeſſione 25. de reform. cap. 3.* præcipit, vt multæ pecuniariæ eo ipſo, quod exactæ fuerint pijs locis aſſignentur, & ſacra Congregatio Concilij Interpres cenſuit de ipſis Epiſcopum, nec poſſe portionem aliquam aſſignare Vicario pro ſua mercede, & minus Cameræ Epiſcopali, nō obſtante contraria conſuetudine, etiam in minima parte ex eiuſdem Sacræ Congregationis ſentētia, de qua atteſtatur *Sbroz. in addit. ad q. 143. lib. 2. de offic. Vicar.*

Limita vbi Epiſcopus admodum pauper eſſet, tunc enim eas ſibi aſſumere poteſt ſecūdum *DD. citatis locis* præſertim *in cap. irrefragabili*, & ratio eſt, quia prima charitas incipit a ſe ipſo *l. præſes C. de ſeruitutibus, & aqua*, & ita annis elapſis, fuiſſe declaratum per eandem Sacram Concilij Tridentini Congregationem affirmat *Andr. Molfeſ. in commentar. ad conſuetud. Neapol. par. 4. quæſt. 64. ſub n. 24.* Hinc eſt, quod obligatus facere eleemoſynam nomine alterius, poteſt ſibi ipſi illam facere, ſi eſt neceſſitate, *Felin. vbi ſupra, & Armil. in ſumm. in verbo eleemoſyna num. 3.* & obligatus ad reſtituendum pauperibus poteſt ſibi retinere tanquam vni ex pauperib. *Nauar. in manuali cap. 7. num. 91. & in conſilio vnico, de mendicantibus ualidis*, quare licet Inquiſitores pœnas pecuniarias non poſſint ſibi retinere, ſed in pios vſus conuertere, permittetur tamen eis pro neceſſitate, & vtilitate officij retinere.

Quicquid tamen ſit in omni caſu eſt conſulenda ſacra Congregatio explicādo ei redditus, & onera Epiſcopalia.

ADDITIO.

AN, & quando Epiſcopus poterit imponere pœnas pecuniarias, & quibus erit talis pœna applicanda oſtendit *Marcel. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 46. num. 1. ad 4.* nouiſſimè *Iulius Carthar. deciſ. 20. num. 146. 147. & 153.* vbi hęc omnia hic dicta per Auctorē exarat.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos non habens legitimam cauſam celebrādi duas miſſas acriter puniri debet.*

Qua pœna puniatur Sacerdos eodem die duas Miſſas celebrans.

RESOLVT. CCCI.

1 IN facti contingentia dicebam, quod cum Sacerdos hic, de quo verba facimus, non habebat legitimam cauſam celebrandi duas Miſſas, proinde veniebat acriter puniendus, ex veriori Doctorum ſententia aſſerentium eſſe prohibitam celebrationem plurium Miſſarum eodem die, per *cap. ſufficit, de conſ. diſt. 1. & cap. conſuluiſti, de celebr. Miſſ. ita Archid. & Card. de Turrecrem. in d. cap. ſufficit, Angelus in verb. Miſſa nu. 46. Sil. in verb. miſſa, el 2. n. 7. Nauar. cap. 25. num. 87. Menoch. de arbit. cent. 5. caſu* 407. qui alios refert.

Et inter legitimas cauſas vltra ſacratiſſimam noctē Natalis Dominici cōnumeratur etiam ſecundum aliquos cauſa ſubſidij, vt in caſu incapacitas loci, ideſt ſi eſſet Eccleſia parua, & populus frequens, vel in magna Sacerdotum penuria, vel quando quis præeſt duabus Eccleſijs vnitis, indigentibus duabus miſſis in quib. conſiſtit cibus ſpiritualis miniſtrandus parochianis, ſicut è contra illi in ſubſidium parocho tenentur ad cibum temporalem, nec eſt in eo loco alius qui celebret, tunc enim duas miſſas etiam extra Sanctiſſimum Natale Domini Noſtri Ieſu Chriſti impunè celebrare permiſſum eſſe affirmant venerabiles Patres, ſicuti neceſſitate vrgente poteſt, quis dicere miſſam in loco non ſacro *cap. conſuluiſti, ubi gloſ. de celebrat. miſſ. cap. ſufficit de conſecrat. diſt. 1. Nauar. in* Manuali *cap. 25. num. 87. iuncto conſ. 4. nu. 5. & conſ. 9. de celebr. miſſ. lib. 3. ſumma Sylueſt. tit. de miſſa in quantum ad celebrationem, p. 2.* vbi vndecim caſus reſeruantur, quibus pręter diem Natalis Domini poſſunt tantum duæ miſſę celebrari; ita tamen, vt Sacerdos ſecundam Miſſam celebrans, in priori purificationem non ſuſcipiat, & ſit omninò ieiunus *Nauar. d. cap. 25. num. 88. ſumma Sylueſt. loco annotato verſ. 3. quando, Theſaur. for. Eccleſ. p. 3. cap. 35. num. 64.*

Hodie tamen cautius agendum eſt, nequè ita facilè admittuntur in ſupradictis caſibus ad celebrationem plurium miſſarum presbyteri potiſsimum ſuſpecti, veluti parum docti, & pauperculi, vt tradit *Sot. 4. ſent. diſt. 13. q. 2. col. 5. Diaz pract. crim. cap. 35.* ideò abſtinendū eſſe à celebratione duarum Miſſarum laudat *Theſaur. fori Eccleſ. loco prædicto num. 64. in fine Durand. in rational. diuin. lib. 4. cap. 1.*

Quare cum pręſens caſus pluries accidiſſet

ſer in Curia Archiepiſc. Neapol. in perſona cuiuſdam Sacerdotis, qui extra ſupra citatos caſus eodem die plures miſſas celebrauerat; fuit per eandem curiam impoſita pœna triremium per triennium, & ſuſpenſionis à celebratione Miſſæ, de cuius deciſ. ratione mirandum quippè non eſt, quoniam ſecundum *Diaz in pract. crimin. cap.* 35. poteſt Iudex pro facti qualitate, & populi ſcandalo pœnam, quam ſibi malit plures miſſas eodem die celebrantibus infligere, & ita etiam voluit *Maiol. de irreg. lib. 3. cap. 15. nu. 6. Menoch. in addit. ad 2. lib. de arbit. Iudic. caſu* 407. *Henriq. conſ.* 83. *num. 5. & ſeq.*

ADDITIO.

MEmini de hac deciſione *in compen. dec. Curiæ Archiepiſc. verbo miſſas plures*, vbi allegaui *Epiſc. Iſern. in ſua prax. Archiep. Neap. cap.* 77. ad idem, quod hic dicitur, quod in die feſto Dominicæ Natiuitatis ternas miſſas celebrari licitum eſt, quas tamen celebrandi, vel audiendi obligatio non ineſt cum ſufficiat vnam tantum celebrare, ac audire, refert *Iulius Carthar. deciſ. 25. num. 6. vbi num. 8. & 9.* ſequitur quod miſſæ ſacrum celebrans ſæpius in die extra caſus permiſſos mortaliter peccat, & extra ordinem puniendus eſt Iudicis arbitrio, & quomodo puniatur miſſas duas celebrans eodem die, refert nouiſſimè *Ciarlin. contro. iudic. forenſ. cap. 15. num.* 67.

SVMMARIVM.

1 *Referuntur variæ pœnæ ſodomiæ.*

2 *Sodomia committitur etiam præpoſtera venere mulieres cognoſcentes.*

3 *Sodomiæ pœna an locum habeat per vnicum actum.*

Qua pœna puniatur clericus ſodomita.

RESOLVT. CCCII.

1 IN hac quæſtione reſpondendo conſiderabam, quod licet de iure ſit pœna mortis, tam in agente, quàm in patiente, iuxta *tex. in l. cum vir nubit in fœminam, C. de adulterijs*, & eſt communis concluſio, vt dicit *Soc. iun. in conſ. 7. num. 3. vol. Ant. Gomeſ. ſuper l. 80. Tauri n.* 32. & quamuis *tex.* ille, videatur imponere pœnã gladij, id eſt amputationis capitis, tamen de conſuetudine eſt quod ſodomitæ igne comburuntur, & dicit *Angel. in d. l. cum vir nubit in fœminam*, quam refert *Afflict. ſuper 3. parte cõſtit. Regni rubr. 42. in principio poſt nu. 13. pract. Iodoc. cap. 96. nu.* 12. & in facto pluries ſeruari vidit *Clar. in §. ſodomia num. 52. & Bomb. in conſ.* 65.

Circa tamen materiam, & pœnam iſtius nefandi criminis contra naturam, tàm de iure ciuili, quàm canonico vide *Doct. in cap. clerici extra, de exceſſ. Prælat. Aret. de malefic. che hai adulterato la mia moglie, num. 53. & 54. Bonifac. in tractat. malefic. rubr. de adulterio nu. 10. & ſequen. car. 391. & rubr. de raptor. num. 4. & ſequen. Lancell. Conrad. de offic. prætor. rubr. de ſodomia Lamber. de iurepatron. lib. 2. art. 18. q. 9. in prima parte. Maiol. de irreg. cap. 43. lib. 5.* latiſſimè *Iodoc. in pract. crim. rubr. de peccato contra naturam, Bermond. in tract. de publ. concub. rubr. de peccato ſodomiæ nu. 33. & ſequen. & 37. Plot. conſ. 50. lib. 1. Mant. conſ. 127. lib. 1. Sotus conſ. 32. lib. 4. vol. 2. Bertazzol. conſ. 71. num. 63. 64. 65. 66. & ibi apoſtilla lib. 1. crimin. Diaz. pract. crim. tit. Nefandi criminis c. 89. Clar. pract. crim. §. ſodomia col. 1. Alſer. alleg. 1. Decius conſ. 83. Nonius conſ.* 104.

Vbi clericus priuatur omnibus beneficijs, ſuſpenditur ab ordinibus, & detruditur in perpetuos carceres, & non poteſt promoueri ad alios ordines ſine diſpenſatione, & ſit irregularis, ſi celebrat poſt hoc delictum commiſſum, etiam quod ſit occultum ſecundum *Foller. in pract. crimin. de ſodomia Clar. pract. crim. §. ſodomia col. 1. verſ. item clericus, Maiol. d. cap. 43. lib.* 5.

De iure vero nouiſſimo per Bullam Pij. V. ſancitum eſt, quod clerici exercẽtes ſodomiã debent tradi Curiæ ſeculari, vt moriantur, & omni priuilegio clericali, officio, omni dignitate, beneficio Eccleſiaſtico ipſo iure priuati ſint exercentes tale facinus vide *Nauarr. cap. 27. ad num. 248. Conar. de ſponſ. 2. par. cap. 7. §. 5. nu.* 7. & impedit ordinis exequutionẽ, *Staphil. fol. 140. nu.* 5. ratio vero cur priuetur beneficio eſt ob grauitatem criminis *c. mulier 15. q. 1.* & quæ allegat *Rebuff. de mod. amit. beneſ. num.* 38. quod tamen limita, & intellige, iuxta notata per *Nauar. in Manuali cap. 27. nu.* 249. vbi refert partem Bullæ Pij V. & quod degradatus per Iudicem Eccleſiaſticum tradatur Curiæ ſeculari vide *Diaz. in pract. crim. canon. cap. 86. vide cap. clerici de exceſſ. Prælatorum cap. flagitia 32. q. 7.*

2 Amplia primo procedere non ſolũ in clerico ſodomita maſculorum concubitore, ſed in eo, qui fœminam præpoſtera venere cognouerit, cum in hoc caſu ſodomia propriè committi dicatur, ſicuti præ alijs voluerunt *Afflict. in Conſtit. Regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42. nu. 13. Clar.* qui de communi opinione atteſtatur *in §. ſodomia*, vbi retulit per Senatum fuiſſe combuſtas, tam ipſas mulieres, quàm viros, qui ad eas præpoſtera venere acceſſerant, refert *Gomeſ. ſuper l. 80. Tauri nu.* 83. quod in oppido Telaure fuit combuſtus quidam, qui propriam vxorem contra naturam carnaliter cognouerat, quibus omnibus addo *Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. caſu 286. num. 5.*

& in

& in addit. ad eundem caſum num. 40. Couar. in epitome de ſponſal. & matrimonijs par. 2. §. 5. num. 7.

Nunc limita procedere tantum in clerico habente copulam ſodomiticam, quæ non alias conſumari dicitur, niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur argumento *tex. in cap. fin. de ſponſ.* & ita declarat *Nauar. vbi ſupra*, quem ſequitur *Lopez ad Diaz in d. cap. 86. & Rodriq.* tàm *in ſumma*, quàm *in tom. 1. quæſt. reg. quæſt. 30. art. 18. Vgol. in tract. de irregular. cap. 43. §. 3. num. 4.* ſecus autem ſi extraordinariã pollutionem cum puero haberet, quãuis inter actus ſodomiticos computetur.

3 Limita ſecundo procedere tantum in eo, qui quaſi ex vſu continuo talem actum exerceret, & hoc probatur per illud *verb. exercentes poſitum in Bulla*, ita *Nauar. in Manuali cap. 27. num. 249. Nouiſſim. in praxi cap. 67. Addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij in verb. ſodomia* reiecta *opinione, Salzedi ad Diaz dicto cap. 86. contrarium aſſerentis.*

ADDITIO.

Addas huic materiæ *Epiſcopum Iſern. in eius praxi Archiep. Neap. cap.* 80. nouiſſimè *Mar. Antonin. var. reſol. lib. 3. reſol. 46.* latiſſimè *Iulius Carthar. dec. 77. & 88. Guazin. de confiſc. bon. in 45. limit. ad concluſ.* 13. latè *Maſtrill. deciſ. 295.*

SVMMARIVM.

1 *Iudicibus diuerſas ſententias proferentibus attendi debet ſententia in minori ſumma.*

2 *In pœnis benignior pars eſt interpretanda.*

Quænam pœna exequi debeat inter plures, à diuerſis Iudicibus inflictas.

RESOLVT. CCCIII.

1 Quia ſæpiſſimè euenit, quod inter pares Iudices numero facilè diſſentitur ad *tex. in l. item ſi vnus §. propter ff. de arbit.* & natura hominum prona eſt ad diſſentiendum *l. quia poterat ff. ad Trebell. cap. ſuper literis, de reſcript. gloſ. in cap. fin. 63. diſt. & Caguol. in l. 2. nu. 163. ff. de orig. iur.* iux. illud quot capita tot ſententiæ. Quare cum per Iudices Curiæ Archiepiſcopalis quandoque eueniat diuerſas pœnas inferri, ea ꝓpter fuit dubitatum, quid eſſet faciendum; in primo caſu dicebant aliqui, in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam eſſe ad *tex. in c. odia de reg. iur. in 6. & tex. in l. in pœnis ff. eod.*
2 *titul.* vbi in pœnis benignior eſt facienda interpretatio, & in obſcuris minimam pœnam exigendam ait *tex. in l. in obſcuris ff. eod. tit.* & propterea dicebatur in caſu, de quo agebatur, in minorem pęnam Dominos Iudices inclinaſſe *l. diem proferre §. ſi plures arbitri ff. de arbitr.* vbi quærit ibi Iuriſconſultus, ſi ex tribus arbitris vnus in quindecim, alius in decem, tertius in quinque condemnet, cuius ſententiæ ſtetur, & Iulianus ſcribit quinque debere præſtari, quia in eam ſummam omnes conſenſerunt, & ſubdit *gloſ.* nam maiori ſummæ minor ineſt, *l. inter pares ff. de re iudic. & ibi Iaſ. & tex. in cap. 1. de arbit. in 6. Surd. cõſ. 472. num. 73. vol. 3. Roland. conſ. 132. vol. 1. Alban. conſ. 60. num. 4. & ſeq. Lanfranc. de arbitr. q. 12. Laderch. conſ. 173. vol. 2. hinc Maſtrill. in deciſ. 183.* voluit, quod ſi ex ſex Iudicibus duo pecuniarum ſententiam pronunciant, duo autem in exilium mittunt, duo tandem capitis damnant, non vtiquè media, quæ eſt exilii, ſed minima ſequenda eſt, quoniam non ſunt plures, qui capite, vel exilio condemnant quã qui pecunia, non inquam grauior eligenda, quia mortem inflixit, nec media, ex eo, quia iam fuit excluſa grauior, ſed illud reſtat, vt relatio fiat inter mediam, & minorem, & ita etiam voluit *tex. in cap. 1. de arbitr. in 6.* de cuius intellectu plura per *Garz. in tract. de expẽſ. cap. vlt. num. 8. & Alber. Galeot. in ſua marg. cap. 12. num. 9. paſt. Alcia. l. 9. Parerg. cap. 14.* dicẽs in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam eſſe licet ipſe mediam opinionem accipi debere arbitretur, quem impugnat *Cuiac. lib. 2. obſeruat. cap. 16.*

ADDITIO.

Hic etiam erit notandum, quod quis poteſt plecti diuerſis partis quãdo ex eodem delicto diuerſæ criminum ſpecies orirẽtur *Iulius Carthar. deciſ. 54. num. 11. & dec. 72. num. 54.* quod ſecus erit quando vnicum eſſet delictum ſimpliciter ſine aliis ſpeciebus, adeo quod ſi plures eſſent pęnę impoſitę pro eodẽ delicto eo caſu iuxta hic concluſa erit de minori pœna intelligendum *Ciazius diſcept. forenſ. in prima diſcept. num. 29.*

Et ob id ſi vna fuerit exacta licet minor tollitur altera, *Sperell. deciſ. Eccleſ. 92. num. 7. & 9.* nam vna tollit aliam, vide *Mar. Anton. var. reſol. lib. 3. reſol. 45. per tot.* quia pœna duplici delictum, vnum puniri non poteſt, *Ciazius diſc. crim. in diſcept. 156. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Pœna ſemel dicto amplius ea reuocari non poteſt.*

2 *Non poteſt Epiſcopus vti Iudex ſententia ab eius Vicario latam reuocare.*

3 *Sententia mutatio regulariter, ſiue additio, ſiue diminutio, eſt prohibita.*

4 *Non poteſt Iudex conuerſam pœnam pecuniariam in corporalem, pęnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere.*

An

An pœnam impoſitam delinquentibus per ſẽtentiam Vicarij, poſſit Epiſcopus mutare, ſeù vulgo aggratiare.

RESOLVT. CCCIV.

HVic diſputationi reſpondi negatiuè ex pluribus.

1 Primo, quia pœna ſemel dicta amplius reuocari non poteſt *l. pœnam, C. de pœnis, l. ſi operis, C. eodem* facit *text. in l. diui ff. eodem titulo, de pęnis.*

2 Tum ſecundo, quia cum Epiſcopus, & Vicarius faciant vnum, & idem Tribunal *cap. Romana, de appellat. in 6. cap. non poteſt, de conſuetudine eod. lib.* Igitur non poteſt Epiſcopus vti Iudex ſententiam ab eius Vicario latam reuocare ad *tex. in l. Iudex poſtea quam ff. de re indicata cum ſimilibus, Sola in Conſtitutione Sabaudiæ in titulo de falſis gloſ. vltima nu. 11. Beatius de inope debitore cap. 18. num. 5.* vbi poſt *Felin. Iaſon. & Tiraquell.* voluit quod Epiſcopus, & ſic Iudex ante ſententiam poteſt reuocare ſententiam ex cauſa, ſecus poſt quibus addi poſſunt, quæ in hac materia ſcripſit de *Franchis in deciſ.* 398. quare in Prætorio Pedemontan. fuit dictum, quod cum Senatus ille ſit loco Principis propterea poteſt poſt latam ſẽtentiam commutare pœnam pecuniariam in corporalem ad inſtantiam fiſci, quod quidem non procederet, ſi non haberetur loco Principis.

3 Tum tertio, quia ſententiæ mutatio regulariter, ſiue additio, ſiue diminutio eſt prohibita ſecundum *Artamanum deciſ. 1. de ſententia*, vnde *Theſaur. in deciſ.* 135. voluit, quod Iudex, qui in ſententiæ prolatione de intereſſe nihil dixit, nõ poſſit poſtea iterum illud adiudicare parte actrice petente, per *tex. in l. terminato C. de fructibus, & lit. expenſis, & ibidem Bald. col.* 18. qui voluit quod neque poſſit adiudicare fructus, neque expenſas ſecundũ *Speculatorem titulo de exceptionibus §. pęnam Bertachin. in repertorio in verbo Iudex nu.* 172. *Cranet. conſ.* 30.

4 Tum quarto, quia ex *deciſione Rotæ Cataloniæ 91.* non poteſt iudex poſt conuerſam pœnam pecuniariam in Corporalem, pęnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere.

Cæterum præfatis non obſtantibus cõtrarium quotidie obſeruatur in praxi, nam Epiſcopi hodie faciũt gratiam de omnibus delictis, & conſequenter reuocatæ ipſorum Vicariorum ſententiæ, & hodie in Curia Archiepiſcopali Neapol. in ſententiarũ prolatione adijcitur clauſula in fine ſententiæ, *ſalua moderatione, & commutatione Illuſtriſſimi Archiepiſcopi*, quæ clauſula ſũpta eſt ex *Bald. in authentica interdicimus, C. de Epiſcop. & clericis, Felin. in cap. qualiter, & quado il 2. §. ad corrigendos, de accuſationibus*, & virtute præfatæ clauſulæ omnia argumenta ſupra inducta facile tolluntur, quamuis ſecundum *Alban. cõſ. 74. nu. 66.* Archiepiſcopi faciunt gratiam de omnibus delictis.

ADDITIO.

AD hoc vide *Marcell. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 46. num. 20. in fine* poſt *Guazin. in tract. de defenſ. defenſ. 34. cap. 3. num. 6.* vbi citat praxim Neap. allegando clauſulam fieri ſolitam in ſententiis *ſalua moderatione, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt aggratiare exulem.*
2 *Pęnam inflictam iudex reuocare nequit.*
3 *Aggratiare poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi.*
4 *Capitulum ſuccedit in omnibus quæ Epiſcopo cõpetere debent.*
5 *Archiepiſcopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis.*

An capitulum Sede vacante poſſit aggratiare remittendo pœnas condemnatis per Epiſcopum.

RESOLVT. CCCV.

FVit dubitatum in Cur. Archiepiſcopali Neapolitan. tẽpore, quo ſedes vacabat ob mortem Felicis Recordationis, & nunquã ſatis laudati viri Domini Cardinalis de Aquauiua, an Capitulum potuiſſet aggratiare, & conſequenter remittere pœnas inflictas delinquentibus per Curiam præfati Illuſtriſſimi Domini, dicebant aliqui, quod non, & mouebantur ex pluribus.

1 Tum primo, quia ſi Epiſcopis hoc denegatur, igitur & capitulis, vnde Epiſcopus non poteſt reuocare exulem, vt voluit *Diaz in praxi canon. capitulo 137. Foller. in praxi canon. in verb. & ſi committi, num. 125. Rodolfin. de ducibus Ital. quaſt. 23. Balb. conſ. 90. Artaman. conſ. 23. Bononien. conſ. 206.*

2 Tum ſecundo, quia pœnam inflictam nemo reuocat, vt voluit *text.* in terminis *in leg. pœnam, C. de pęnis, & tex. in leg. ſi operis, C. eod.* facit *tex. in leg. præſes, ff. eod. titul. de pęnis*, & latiſſimè *Lanar. conſ.* 5.

3 Tum tertio, quia facere gratiam poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi ſecundum *Bartolum in l. acta ff. de re iudicat. & in l. Imperium, in prima lectura, ff. de iuriſdiction. omnium iudicium, Salicet. in l. cum indulgentia, numero 2. C. de ſent. paſſ.* vnde *Boſſius in ſua prax. in titul. de remed. ex ſola clementin. Principis, num. 41.* voluit quod domini, quibus non competunt iura Imperij non poſſunt aggratiare poſt ſẽ-

tentiam allegat *Bald. in l. ſeruos C. ad l. Iul. de vi public.*

Tum tandem, quia ſecundum *gloſ. in clementin. 1. de hæretic.* quam ſequitur *Felin. in capitulo cum olim, de maioritat. & obedient.* Capitulum non ſuccedit niſi in his, quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus veniret, ſecus autem in his, quæ ſunt meræ gratiæ, prout in caſu noſtro, ita enim voluit *Ioan. Monac. in capitulo vnic. de maioritat. & obedient. lib. 6. & in capitulo fin. de ſuppl. neglig. Prælat. eodem lib. Gemin. in d. cap. vnic. ſub numero 4. Felin. in capitul. cum omnes num. 10. de conſti.*

4 Cæterum præfatis non obſtantibus cõtrarium fuit reſolutum per eandem Curiam, & moti fuimus ex *regul. iur.* generaliſſima, quod capitulum ſuccedit in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis tam contentioſæ, quam voluntariæ ſecundum *citat. gloſſ. in clementin. 1. de hæretic. Panormitan. in capitulo cum olim, de maioritat. & obedient.* poſt *Innocent. & Hoſtienſ. in capitulo ad abolendam, de hæretic. Federicus de Senis in conſ. 130.* hinc eſt, quod Capitulum Sede vacãte poteſt diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis ſecundum *Panormitanum in cap. at ſi clerici, num. 16. de iudic. Zabarella in cap. cum omnes quæſt. 10. de conſt. Pauin. part. 1. quæſt. 5.*

Ex quibus omnibus Capitulum aggratiauit nonnullos pro variis delictis condemnatos.

5 Quare non obſtant contraria, quia ſupradicta firmata concluſione ſoluuntur: non obſtat, quod Epiſcopus non poſsit facere gratiam, quia contraria opinio eſt verior, ac iuri conſonans, nam Archiepiſcopi faciunt gratiam de omnibus delictis ſecundum *Alban. cõſ. 74. num. 66.*

ADDITIO.

Vide *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſiaſt. cap. 44. num. 15.* de hoc etiam agentem.

SVMMARIVM.

1 *De delicto commiſſo Sede vacante quis nam cognoſcit Nuntius Apoſtolicus, an Epiſcopus ſucceſſor.*

Aduerte tamen, quod non loquimur hic de pœnis pecuniariis, quæ etiam Sede vacante non debentur Cameræ Apoſtolicæ, ſed locis piis applicantur iuxta mentẽ *Conc. Trident.*

De pœna clerici committentis delictum Sede vacante, ad quem pertineat.

RESOLVT. CCCVI.

1 Vpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus Sede Archiepiſcop. vacante, cum delictum perpetraſſet, & poſtmodum à ſucceſſore in Archiepiſcopatu, bona eiuſdem clerici ob falſam monetam, vel ob alios caſus in iure expreſſos eſſent conſiſcata; dubitatur an dicta conſiſcatio pertineat ad Nuntium Apoſtolicum quaſi tempus delicti inſpici debeat, vel ad Epiſcopum condemnantem, & prima facie videbatur dicendum, ad ipſum Nũtium ex regula iuris, quod in omni re principium ſit attendendum *l. 3. §. ſcio,* vbi *Bartol. & alij concord. ff. de minor. Afflict. deciſ. 220. num. 3.* vbi plura congerit *Cæſar. de Vrſil. in addit. ad eum,* atque actum principio attribui ex *Philipp. Dec. in cap. licet* poſt *num. 15. de probat.* quo loco aſſerit teſtem in termino iuratum, examinare poſſe poſt terminum, ex quoad tempus iuramenti trahitur, multa docuit *Decian. conſ. 60. nu. 13.* arg. eorum quæ ſcribit *Menoch. conſ. 717. num. 10. lib. 8.* & alias ſcriptum reperitur quod vbicũque principium eſt licitum illud in conſideratione habetur *Bartol. in l. quod ait ff. de adulter.* idem quoque quando actus eſt minus illicitus in ſui initio quam in fine, *Alex. conſ. 75. lib. 3.* & obiter multa reſcribi poterunt, quod idem indicamus de principiante, quod de his, quæ ſequuntur ex principio, *Curt. Iun. cõſ. 172. conſ. 154. & conſ. 145.* & an in delictis attendatur initium videndus eſt *Alex. cõſ. 16. lib. 6.* quibus omnibus addo *Menoch. cõſ. 684. num. 21. lib. 7.* cum concordantibus, rurſus ſi ex forma legis municipalis pars quarta pœnæ prætori ſit conceſſa, quam redegerit in ærarium, & alter condemnauerit, alter verò exegerit, partem prælibatam illi ſoluendam fore, qui condemnauit, ex quo exigendi præcipua cauſa fuit *Philipp. Dec. conſ. 654. Salulia conſ. 212. num. 8. lib. 2.* & poſt alios ex recẽtioribus, *Afflict. in Auth. ſi quis in aliquo documento, C. de edendo num. 30.* vbi *nu. 31.* inquit, quod ſi Iudex primus condemnauit, & reus appellauerit, appellationiſque Iudex ſententiam primam approbauerit, quartam partem primo tribuendam eſſe iudici ex *Paridis* ſententia *de ſindicat. in verb. prouentus num. 4.* et ibi per eum, cui addo *Cephal. conſ. 156. num. 7. nu. 8. lib. 1.* & quod idem indicetur de principio, quod de augmento annotat. *Philipp. Dec. cõſ. 331.* cum ſimilibus à *Menoch.* collectis in *conſ. ſuo 684. num. 21. lib. 7.* & alias actus cenſetur factus ab initio, ſi ab initio fuit conuentum de illo actu faciendo *Iacob Mandel. conſ. 4. nu. 51.* cum ſimilibus, & accedat id quod notabiliter voluit *Soccin. conſ. 70. num. 9.* & inferius *lib. 4.* quod ſi ſcolaris prius fuit licentiatus, & poſt-

Digitized by Google

poſtmodum Doctoratus, quia Doctoratus in quandam venit conſequentiam ad licentiam ipſam, atque ab ea dependentiam habet licẽtiæ tempus inſpicitur, & ob id Doctoratus ſalarium illi priori debetur qui erat tempo licentiæ, *Decian. conſ.* 123. *num.* 70. *lib.* 3. *& de principio contractus Menoch. conſ.* 843. *num.* 37. *lib.* 9. *Saul. conſ.* 331. *num.* 8. & inferius *lib.* 3. & quid de eo qui participat de duobus extremis, *Alex. conſ.* 108. *lib.* 4. *& de fine*, vt dignior ſit omni eo quod ordinatur ad ipſum finem. *Saulia conſ.* 261. *num.* 2. *idem conſ.* 131. *num.* 8. *lib.* 3. *cum ſimilibus à Vallenſ. conſ. ſuo* 77. *lib.* 4. *Cephal. conſ.* 224. *lib.* 2. vbi de bãnitis in diuerſis territorijs.

Principaliter concluſionis ratio eſt, quia ſtatim commiſſo delicto dicitur ius acquiſitũ fiſcò *leg. quocunquè ff. de act. & oblig. Bart. in l. quod ait ff. de adulter.* vbi dicit quod in delictis initium ſpectandum eſt, vt ſciamus ad quem pertineat punitio.

Secunda ratio eſt, quia tempore delicti orta eſt obligatio ad pœnam, *l. vlt. C. de ſent. paſſ.* vbi quis ex delicto efficitur ſeruus pęnæ, *l. Imperatores ff. de iur. fiſc.* vbi quis delinquendo pœnæ ſe ſubdit, & *tex. in l. auſertur, §. fiſcus ff. eod. titul.* quem allegat *Alber. in l. poſt cõtractum, col. fin. de donat.* vbi ex illo *tex.* ait, quod continuo, quod quis delictum commiſit, incipit *obligari fiſco*, quem refert, & ſequitur *Tiraquell. de retract. conuent.* §. 5. *gloſ.* 4. & propterea cum dicta actio ſit quæſita tempore delicti, confiſcatio non videtur ſpectare niſi ad Nuntium Apoſtolicum.

Sed contrarium eſt tenẽdum, quo imo huiuſmodi confiſcatio non ſpectet ad primum, ſed ad ſucceſſorem ita *Bald.* ſibi contrarius *in l. final. C. de fruct. & lit. expenſ. Imola in l. diuortio. §. ſi vir, ff. ſolut. matrimon. Rebuff. in l.* 3. *cod, de ſuſcept. & Auar. lib.* 10. *Soccin. Senior. conſ.* 100. *ſub num.* 2. *verſ. ſed bis non obſtantibus, Guido Pap. dec.* 535. dicens in Gallia ſeruari *Bart. in conſ.* 214. *lib.* 2. *Addit. ad Alex. in conſ.* 7. *lib.* 3. *lit. B*, vbi dicit hanc eſſe veram veritatem, & probatur ratione, quia huiuſmodi pœnæ finales ante factam condẽnationem fructus nedum percepti, ſed tantum veluti ſeminati eſſe cenſetur, ideoque non ad illum cuius tempore delictum commiſſum fuit, ſpectare debent, cum ante ſententiam nullum ius ad pœnam ipſam finalem acquiſitum fuiſſe dici poteſt *l. ex iudiciorum, ff. de accuſat. Bar. in d. l. auſertur §. fiſcus, DD. & maximè Alex. in l. reſcriptum ff. de pactum*, quam rationem veram eſſe, licet opinionem damnatam dixit *Surd. conſ.* 84. *num.* 6. & in puncto iuris hanc opinionem eſſe ſuſtentabilem dixit *Alex. in l. diuortio, §. ſi vir num.* 11. *ſolut. matrim.* & poſt eum *Tall. in l. Imperium num.* 26. *ff. de iuriſdict. omn. iud. Pariſ. de Puteo in tract. de ſindic. in verb. prouentus, Rimin. in l. hæres quandocunquè col.* 2. *ff. de acqu. hæred. Peregr. de iure fiſc. lib.* 6. *tit.* 5. *nu.* 44. vbi dixit hanc veriorem idem *Surd. in conſ.* 227. *num.* 21. *vol.* 1. & poſt alios concludit *Molin. de primog. Hiſpan. cap.* 11. *num.* 20. *lib.* 3. Videtur tamen dicendum, quod licet non dicatur deberi pęna ante ſententiam, ſi tamen ab illa fuerit appellatum, & ſententia confirmata inſpiciendum ſit tempus primæ ſententię, quoad pœnam in ea adiudicatam, quia ius ſemel quæſitum non debet tolli occaſione iniuſtæ appellationis, ita *Addit. præcit. ad Alex. d. cõſ.* 7. *& Ferrer. in addit. ad cit. dec.* 535. *Gud. Pap.*

ADDITIO.

Vide *Sebaſt. Guazin. in tract. de confiſcat. bonor. concluſ.* 21. *num.* 68. vbi de hoc agit, & per totam concluſ. alia conferentia adduxit.

SVMMARIVM.

1 *Clerici detinentes concubinas poſt monitionem priuantur tertia parte fructuum ſuorum beneficiorum.*
2 *Referuntur varia pœnæ clericorum concubinariorum.*
3 *Ad incidendum in pœnas requiritur monitio.*
4 *Procedit etiam in clerico concubinario notorio.*
5 *Clericus concubinarius etiam publicus non ipſo iure priuatur beneficijs.*
6 *Concubinarij qui dicantur.*

Qua pœna puniantur clerici concubinarij.

RESOLVT. CCCVII.

Et quia ſæpiſſimè agitur in Curia Archiep. Neapol. de clericorum concubinariorum materia, operæ prætium hic dixi, de illorum pęnis agere, & relictis pænis de iure antiquo, de quibus per *Panorm. Felin. & reliq. in cap. at ſi clerici, de iudic. Bermon. de concubinarijs per totum, Lamber. de iurepatron.* 1. *p.* 2. *lib.* 9. *q.* 9. *art.* 20. *Rebuff. in concord. tit. de publ. concub. Diaz in prax. cap.* 79. *alias* 72. *& ibi Salzed. Clar. §. fornicatio, Maiol. de irregul. lib.* 5. *cap.* 37. *Gomez in l.* 80. *Tauri, à num.* 18. *l.* 43. *tit.* 6. *p.* 1. *& ibi Lopez, Auend. de exequend. mand.* 2. *par. cap.* 26. *Auiles in cap. Pratorum cap.* 47. *Perez in l.* 21. *cum ſeq. tit.* 3. *lib.* 1. *ordin. l.* 1. *cum ſeq. tit.* 19. *lib.* 8. *recopil. & ibi Azeued. Maticnço in l.* 6. *tit.* 8. *lib.* 5. *recopil. gloſ.* 2. *Menoch. de arb. Iud. lib.* 2. *caſu* 418. *Vela de pæn. delict. c.* 6. *Guttierez. can. qq. lib.* 2. *cap.* 7. *Abulen. tract. de clericis concub. Armilla, & alij Summiſtæ verbo concubinarius, Rodriq. in ſum.* 1. *tom. cap.* 102. *Vega* 1. *par. c.* 56. *caſu* 3. *& Ledeſma* 2. *par. ſummæ tract.* 27. *c.* 18.

Pœna autem iure nouiſſimo habetur in
Concil. Trid. ſeſs. 25. *cap.* 14. *de reform.*& ſunt
1 primo,quod ſi à ſuperioribus moniti,ab ipſis
concubinis non abſtinuerint,tertia parte fru-
ctuum quarumcunque penſionum, & benefi-
2 ciorum ſint ipſo facto priuati.Secundo,ſi in
eodem delicto cum eadem, vel alia fœmina
perſeuerantes, ſecundæ monitioni adhuc nõ
paruerint, non tantum fructus omnium be-
neficiorum amittant, prout ſupra, ſed quoad
Ordinarius, tanquam ſedis Apoſtolicæ dele-
gatus arbitrabitur,ab adminiſtratione bene-
ficiorum ſuſpendantur. Tertio ſi ita ſuſpenſi,
cum eiſdem verſentur,vel eas non expellant,
priuabuntur perpetuò omnibus beneficijs,&
penſionibus. Quartò, ſi poſtquam eas ſemel
dimiſerint, earum conſortium intermiſſum
repetere, vel alias huiuſmodi ſcãdaloſas mu-
lieres ſibi adiungere auſi fuerint, præter di-
ctas pœnas, excommunicationis gladio ple-
ctãtur. Quinto ſint inhabiles, ac indigni qui-
buſcunque honoribus,dignitatibus,benefici-
is,& officij donec,&c.Sexto clerici non bene-
ficiati, iuxta delicti qualitatem, pœna carce-
ris,ſuſpenſionis ab ordine,ac inhabilitatis ad
beneficia obtinenda, ac alijs modis, iuxta ſa-
cros Canones ab ipſo Epiſcopo puniantur,
vide *cap.eos* 32.*diſt.*

3 Ad quas pœnas incurrendas pro forma
exigitur monitio ſpecialis in ipſam perſonã
facta,ſecundum *gloſ. & DD.* communiter *in
clement.*2.*de vit.& honeſt.cleric.* quo caſu mo-
nitio generalis facta in Synodo non ſuffraga-
tur,etſi vim trinæ monitionis obtineat,iuxta
terminos,quos latè congerunt *DD.in cap.*2.*ne
cler.vel.monach.Capoll.conſ.* 11.*Clar.* §.*fin. q.*
36.& declaraſſe Sac.Congreg.teſtatur *Nouiſs.
in ſua prax. cap.* 36. *num.* 3. & exigitur trina
monitio, ſecundum diſpoſitionem tàm iuris
communis, quàm iuris nouiſs. *Trid. de iure
comm.patet in cap. ſicut, & cap. ſi autem, de co-
habit.cleric.vbi DD. Staphyl. tit.de varijs modis
vacationis,*§.*quando quis veniat priuandus bene-
ficio,num.*4.*Sylua de benefic.*3.*p.q.*3. *num.*7.*ali-
as* 16.*Corraſ.*3.*p.cap.vlt.num.*28.*& Mandoſ.tit.
de priuation.verb.concubinarius.*

Verum an clerico concubinario, qui fru-
ctibus ſuorum beneficiorum priuatur, ſint
relinquendi fructus aliqui ex quibus alimen-
ta ſuſcipiat adde Ignat. *Lopez ad Diaz in pract.
crim.can.cap.*79.*in annot.ſub lit.B.*

4 Ampliatur procedere etiam in clerico cõ-
cubinario notorio,qui etſi puniri poſſit abſq;
aliqua monitione,ex *c. tua nos, & ibi* Panorm.
de cohab. cler. & mulier. tamen ad priuationẽ
beneficiorum abſq; monitione perueniri non
poteſt.

Vnde Rota Romana in vna Tullen.Mona-
ſterij S.Manſueti 27.Ianuarij 1597.coram D
Penia, quæ eſt impreſſa inter conſilia *Farin*
5 *lib.*1.*conſ.*80.reſoluit, quòd clericus concubi-
narius etiam publicus,non eſt ipſo iure bene-
ficijs priuatus,nec venit priuandus, niſi quã-
do poſt legitimas monitiones indurato ani-
mo in concubinatu perſiſtit, *cap. ſicut,& cap.
ſi autem,de cohab.cler.Conc.Trid.ſeſſ.*25.*cap.*14.
*de reform.Probus ad pragmaticam ſanctionem,ti-
tul.de concubinarijs,*§.*necnon,verb.priuet,* & ad
effectum priuationis neceſſaria eſt plena, &
concludens probatio illius, etiam ſi ciuiliter
ageretur,nec ſufficit probatio de publica vo-
ce,& fama.

Num verò ſub pœna tertiæ partis fructuũ
in verbis Concilij,ibi, *Fructuum obuentionum,
ac prouentuum* comprehendantur etiã diſtri-
butiones quotidianæ,vide *Nauar. conſ.* 6. *de
verb.ſignif.in antiq.& Sayr.deciſ.*7.*eod.tit.*An
autem Concilium comprehendat clericum
committentem crimen ſimplicis incontinen-
tiæ,vide eundem *Nauar.conſ.*1.*de cohab.cler.&
Sayr.deciſ.*4. *de adulter.*

Sed quicquid ibi *Nauar.* affirmet teſtatur
*Garz.de benefic.par.*11.*cap.*10.*nu.*186.Sacram
Congregationem cenſuiſſe Decretum Cõci-
lij Tridentin.de concubinatu,& alijs impudi-
citiæ ſordibus clericorum non procedere in
ſimplici incontinentia abſque qualitate con-
cubinatus.

6 Qui autem dicantur concubinarij quoad
ſupradictum effectum, dicas, quod ille dici-
tur, qui ita domi retinet mulierem,ac ſi eſſet
eius vxor. *Bald. in auth. licèt, C. de nat. li-
ber. Dyn. in l.concubinam, ff. de concub. & alij,*
quos refert *Diaz in pract. crim.can.cap.*75.*n.* 1.
Silueſter in ver. concubinarius num. 1. licèt *Diaz*
ipſe dicat, quod non ſolum, qui domi eam
retinet,ſed qui ſub aliquo colore eam retine-
ret in domo ſuæ matris, vel aliquarum con-
ſanguinearum,vel alibi, & cum ea habeat aſ-
ſiduam cõſuetudinem.Ratio eſt, quia atten-
ditur ſcandalum, quod à populis concipitur,
tàm ſi domi, quàm ſi extra retinetur, & ad
hoc inclinat *Sac.Conc.Trid.ſeſs.*24.*cap.*8.*de re-
form.matrim.*vbi concubinarius vocatur, etiã
qui extra domum mulierem ſuſpectam reti-
net,& clarè *ſeſs.* 25.*cap.* 14. *de reform.* vbi in
domo, vel extra prohibet concubinas *Theſ.
for.Eccleſ.p.*3.*cap.*4.*ſub num.*27.

ADDITIO.

QVomodo clericus dicatur concubina-
rius refert *Ciarlin.controu. forenſ.indic.
cap.*33.*num.* 44. & ibi prolixius
hãc materiam proſequitur, & melius ad rem
noſtram contra clericos concubinarios quo-
modo procedatur, & pœnis affligi debeant,
latius *Marcell.Vulpe in prax.Eccl.c.*28.*per tot.*
& quod contra concubinam clerici latè *Spe-
rel.dec.Eccleſ.*19.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus poteſt punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes.*
2 *Limita in regularibus illis, qui in ſtrictiori clauſura viuunt.*
3 *Limita etiam in regularibus diſtantibus à ciuitate vltra dimidium milliare.*
4 *Limita etiam ſi haberent priuilegium non eundi ad eas proceſſiones.*
5 *Limita quoque in fraternitatibus laicorum.*
6 *Regulares non euntes ad præfatas proceſſiones, debent potius compelli carcere, quam excommunicari.*
7 *Puplicæ proceſſiones quæ dicantur.*

Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas proceſſiones, non acceſſerint.

RESOLVT. CCCVIII.

1 IN facti contingentia dicebam ego nô potuiſſe quendam Illuſtriſſimum Archiepiſcopum punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes; quia ſuperiores regularium ſunt priores, ſecundo prouinciales, tertio generales prout laté per *Triuiſ. in tract. de modo procedendi inter reg. cap. 4. item Iudex ordinarius regularium eſt protector* ſecundum *Card. in cõſ.* 17. *num.* 1. *Staphil. de lit gratiæ fol.* 287. *num.* 6. *Alban. conſ.* 35. *num.* 2. *Monald. conſ.* 16. *& Triuiſ. deciſ.* 36. *p.* 1. verum quicquid ſit ex ſupradictis hodie tamen per *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de regularibus ſancitum eſt*, vt exempti omnes tàm clerici ſeculares, quàm regulares etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, iuxta cuius ſententiam iudicauit pariter *Cappella Tholoſ. dec.* 484. quare *Calderini* opinio improbanda eſt, qui exemptos ad id non teneri aſſeruit *in conſ.* 8. *de regularibus*.

2 Limita primo, in illis regularibus, qui in ſtrictiori clauſura viuunt, vt probatur, vt in eod. *cap.* 13. *Gratian. deciſ.* 232.

3 Limita ſecũdo, ſi regulares abeſſent à ciuitate vltra per vnum milliare, quo caſu nô tenentur ad proceſſiones accedere, vt cenſuit Sacra Congregatio, prout idem eſt in clericis longè abſentibus à ciuitate, qui de conſuetudine non tenentur venire, *Gemin. in cap. quando in fine diſt.* 38. & prædicta intelliguntur de omnibus clericis diœceſanis quantumuis exemptis etiam beneficia ſimplicia in diœceſi obtinentibus, vel officia, puta ſi deſeruiãt pro Capellano etiam in Eccleſijs exemptis, qui omnes poſſunt compelli accedere ad dictas poceſſiones per Epiſcopum, prout declarauit Sacr. Concil. Trident. Congregatio.

4 Limita tertio, ſi haberent ex priuilegio, vt non teneantur ad proceſſiones ire, vel ſemel iuerint, vel ſæpius, non tamen tenentur. Tum quod priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi velint, alias nõ. Tum quod præcario veniſſe videntur ab Epiſcopo vocati, & idcirco nullum ius Epiſcopo quæſitum eſt, ita *Calder. in d. conſ.* 8. *de reg.* quem ſequitur *Felin. in cap. dilectus num.* 7. *de offic. ordin. & Vgolin. de poteſtate Epiſcopi parte prima, cap.* 20. §. 2. *ſub num.* 5.

5 Limita quarto, in confraternitatibus laicorum, nam per Epiſcopum non poterunt compelli accedere ad proceſſiones publicas, ſed ſolum inuitari, vt fuit declaratum per Sacram Congregationem.

6 Sed dubium eſt, qua pœna veniant plectẽdi regulares nõ accedentes ad prædictas proceſſiones, & quidem dubium eſt an poſſint compelli per Epiſcopum ſub cenſuris, iuxta *cap.* 13. *ſeſſ.* 25. *de reg.* cum habeant priuilegium, vt non poſſint ab ordinario excommunicari, ſuſpendi, aut interdici, & ſic ſecundum *Gratian. in deciſ.* 232. *num.* 14. potius erunt cõpellendi carcere, & alijs ſimilibus pœnis, & licet *Calder. d. conſ.* 8. *de regul. Felin. in d. cap. dilectus, de offic. ordin. & Gambar. de auctor. legati lib.* 8. *cap. fin. num.* 76. dicant, quod non poſſunt excommunicari, tamen ſecundum *Gratian. loc. ſupra cit.* loquuntur in exemptis, qui non poterant cogi accedere ad proceſſiones, ad quas etiam, quod aliquando iuerint, non per hoc præſcribitur contra eos cum ſit facultatis, & ſic nullum ius eſt acquiſitum Epiſcopo contra eos, prout etiam dicit *Felin. in d. cap. dilectus in fin. num.* 7. *de offic. ord.* vnde cum vigore Concilij modo ſubſint ordinarijs à quibus compelli poſſunt ire ad proceſſiones, poterunt etiam excõmunicari, cum enim Conc. non det, ſeu reſtringat modum compellendi, remittitur eius arbitrio, maximè cum *Conc. Trid. cap. fin. ſeſſ.* 25. *de regul.* mandet obſeruari omnia decreta concernentia d. regulares nõ obſtantibus eorum priuilegijs, conſtitutionibus, conſuetudinibus, præſcriptionibus, & ſtatutis etiam iuratis deputando Epiſcopos exequutores in omnibus prædictis caſibus.

Accedit etiam bulla Pij IV. per quã abrogantur omnia priuilegia contraria Cõc. Trid. & ita fuiſſe obſeruatum in Curia Archiepiſcop. Neapol. refert praxis eiuſdem *cap.* 57. *ſub num.* 9.

7 Publicæ autem proceſſiones ſunt quæ fiũt in Litanijs maioribus, atque minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peſte, alioquè flagello, vel in aduentu noui Epiſcopi, vel in feſto Sãctiſſimi Corporis Chriſti, & quę Epiſcopo videbuntur: remittitur enim hoc Epiſcopo, ſicuti etiam decernere Eccleſias,

quæ adeantur, ita *Vgolin.* poſt *Abb. in cap. nimis, de exceſs. Prælat. in d. §. 2. num. 6. Prax. Archiep. c. 63. Addit. ad ſumm. Bullar. in verbo præcedentia.*

ADDITIO.

CIrca hic tradita per D. Auctorem vide *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 42. nu. 8. & 9. Nouar. in ſumm. bullar. tom. 2. rub. de proceſs.* & qui ad illas compelli poſs. *fol. 511. cum ſeqq.* vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Tortura eſt remedium ſubſidiarium.*
2 *Amplia in qualibet ſpecie torturæ.*
3 *Amplia etiam in pœna corporis afflictiua.*

An tortura poſſit dari in pœnam.

RESOLVT. CCIX.

1 VIdebatur, quod non, quia tortura eſt remedium ſubſidiarium, ad quam planè non ſit deueniendum, niſi in ſubſidiũ, & quãdo veritas aliter haberi non poteſt *l. edictum, verſ. 1. l. Diuus Pius ff. de quæſtio. l. quoties C. eod. Clar. prax. crim. §. fin. q. 64. Boer. deciſ. 163. Simon. de Petris conſ. 36. num. 3.* præcedẽtibus inditii non remotis, ſed proximis luce meridiana clarioribus, *Oſaſc. deciſ. 79. num. 55. & 56. Theſ. deciſ. 24. num. 6. Crauet. conſ. 287. nu. 2.* vbi ſcribit, quod quando alicui contra reum poteſt alio remedio ſubueniri, non deuenitur ad torturam, quæ dicitur remedium ſubſidiarium, vnde fatuus eſt Iudex, qui maleſactorem torquet ſuper plenè probatis, imò tenetur in ſindicatu copioſè *Farin. tract. crim. par. 1. q. 40. num. 3. & 4.* vnde *Marſ. ad l. 1. & ad l. edictũ, ff. de quæſt. Vulpel. conſ. 4. num. 13. Couar. pract. quæſt. cap. 23. num. 5. & Maſcard. de probat. concluſ. 1385. num. 3.* cum relatis per *Farin. loc. cit.* animaduertit ad dandum repulſam illi, qui petit aliquem torqueri nec iurat, quod non habet alias probationes, quam torturam.

2 Amplia primo, in qualibet ſpecie torturæ, quam eſſe triplicem docet *Bal. conſ. 77. vol. 3. & Boſs. tract. crim. de tortura num. 16.*

3 Amplia ſecundo in pœna corporis afflictiua, ſiuè pecuniaria, ſiuè arbitraria, *Giſlhauſen. arb. Iud. p. 1. de iuriſdict. §. 1. num. 98. cum ſeq. Gaball. reſol. crim. 28. num. 17. in fine, & caſu 180. Franc. Mareh. deciſ. 904. p. 1.* vbi in omnibus his caſibus deueniri poteſt ad quæſtionem, ſed in ſubſidium tantum, imò etiam pro cauſa ciuili infligitur tortura, ſi tamen habeat crimen annexum, *Abb. ad c. 1. depoſit. Gomez var. reſol. tom. 3. cap. 13. num. 29.* etiam contra teſtes in cauſa ciuili inductos, *Theſ. deciſ. 42.*

Cæterum in Curia Archiepiſc. & in omnibus aliis curiis tortura quandoquè datur in pœnam, quodquè id de iure communi fieri poſſit, per Canones, & Doctorum auctoritates probat *Maceraten. var. reſolut. lib. 3. reſp. 12. num. 4.* quod contingit quoties delicta committũtur intus carceres ſecundum *de Franch. deciſ. 630.* tortura enim ſecundum *Coſt. de remed. ſubſid. cap. 26. num. 8.* multoties irrogatur ad pœnam, cum poſsit ſecundum eũ hoc fieri aliquãdo ad eruendã veritatem *l. edicta,* vbi *Bar. ff. de quæſt.* ideò ſocius criminis, qui vt delictum detegat, ac publicet habuit gratiã de pena quoad ſe, poteſt torqueri, vt faciat indicium contra ſociũ ex *Clar. in d. §. fin. quæſt. 21. Boſs. tract. de ind. ante torturam, nu. 182. cum ſeq. Bertazzol. crimin. conſ. 341. & 559. Honded. conſ. 100. vol. 1. Natta conſ. 298. Viu. deciſ. 216. lib. 1. Rota Rom. deciſ. 283. p. 1. in nouiſs. Farinac. tractat. crim. p. 2. q. 43. Maſcard. de probat. concl. 1311.* quoniam gratia promiſſa non cõplectitur torturam, quæ fit ad eruendam veritatẽ, & ita hodie indiſtinctè ſeruari fatetur *de Franch. deciſ. 459. par. 3.*

ADDITIO.

TOrtura eſt ſubſidium extremum ad inueniendum veritatem *Giazius diſcept. forenſ. in diſcept. 3. num. 4.* ad quod ipſa infertur in ſubſidium, non autem vbi alias veritas haberi poteſt *Iuliu. Carthar. deciſ. 94. nu. 145.* ideo quãdo aliter veritas haberi non poſſunt tortura in ſubſidium, infertur *Guazin. in tract. ad defenſam tom. 2. defenſ. 30. cap. 4. num. 1.* ſicque tortura datur quinque ad pœnam quinque ad veritatem eruendam demoſtrat *Caball. reſolut. crim. caſu 29. num. 5.* ſubdens *nu. 7. & ſeq.* quod tortura data ad eruendam veritatem non eſt propriè pœna, nec irrogat infamiam iuris, vel facti cum in ſecreto coram Iudice, & Notario infertur, quod ſecus erit in tortura data ad pœnam, nam irrogat infamiam omni caſu ſaltem facti, & datur in publico ex generali conſuetudine Italiæ, vt *ibi num. 9. 11. & 12.* exemplo oſtendit *Mar Anton. lib. 3. reſol. 12.* in blaſphemãte, qui fuit punitus tribus ictus corde.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium de omni iure requirit reſidentiam.*
2 *Nemo excuſatur à reſidentia.*

Vt ad pœnam priuationis canonicatus ob non reſidentiam perueniatur, quæ concurrere debeant.

RESOLVT. CCCX.

1 CVm de iure quodlibet beneficium requirat reſidentiam *cap. pen. de cler. non reſid. cap. ad hæc, de præb.* & ſi generalis tamen conſuetudo obtinuit, vt id non procedat in

bene-

beneficiis ſimplicibus *Abb. in cap. extirpanda §. qui vero num. 31. de præb. cum alijs, Mandoſ. in 1. reg. q. 13. num. 8. de Graſſis deciſ. 4. num. 3. de præb.* beneficium autem ſimplex præſumitur, *Ægid. dec. 676. Rebuff. in prax. ſub tit. ſecul. beneficium quotuplex num. 11. Staphil. de lit. grat. 2. p. tit. de qual it. & ſtatu beneficiorum in princ.* fuit deciſum in vna Calaguritana cõguarum 16. Nouemb. 1571. coram Oradino, & ſæpius in alijs.

Quare beneficia curata, ſeu Canonicatus ex vi *Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 1. de reform.* maiorem ac magis enixam requirunt reſidentiam, quam antea; nam olim poterat Parochus ſtudiorum cauſa per ſeptennium de Ordinarii licentia abeſſe, vt probatur in *cap. cum ex eo 33. de elect. lib. 6.* latè per *Diaz, & ibi additio Salzed. in prax. crimin. cap. 52. Nauar. in Manuali cap. 23. num. 120. Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de non reſidendo num. 25.* Hodie tamen ordinarii minimè poſſunt talem licentiam concedere, nec Parochi ſtudiorum cauſa abſentiam facere, vt declarauit *Sacr. Concil. Trid. Congreg.* dicens, *Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Concil. Trident. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur.*

2 Et ad hanc reſidentiam neminem excuſari voluit *Gig. de reſid. Epiſc. q. 12.* vnde deponitur Cardinalis, qui in ſuo titulo non reſidet, *cap. ex geſtis de clericis non reſid.* nec præſentatus ad Eccleſiam confirmatur ſi apparet, quod noluit reſidere, *cap. relatum eod. tit.* & procedere etiam in beneficio modicæ æſtimationis voluit *tex. in cap. conquerente eod. tit.* nec ſeruitiũ 40. annor. excuſat canonicum à reſidentia, ſecundum *Nauar. conſ. 12. eod. tit. & Sayr. in deciſ. 3.*

Vnde ex ſupradictis deducitur, quod canonici reſidere debent, vbi canonicatus habẽt, idquè merito, nam diuina officia per ſe, & nõ per ſubſtitutos obire in Eccleſia debent, ita *Trid. Syn. ſeſſ. 24. de refor. cap. 12. verſ. omnes vero, & Pius V in bulla* incip. *cupientes*, quæ eſt in ordine 64.

Quod ſi non reſederint puniri debent hoc ordine, nam primo anno priuari debẽt dimidia parte fructuum, quos ratione præbendæ, ac reſidẽtiæ ſuos fecerũt, & ſi ea negligentia vſi iterum fuerint omnibus fructibus, quos eodem anno lucrati ſunt, priuentur, Creſcente contumacia contra eos, iuxta Sac. Canon. Conſtitutiones procedatur, ita ſanciuit *Trid. Synod. ſeſſ. 24. de reform. cap. 12. verſ. præterea obtinentibus*, ibi, *Alioquin primo anno, cenſuris etiam, necnon pœnis pecuniarijs arbitrio Epiſcopi, & etiam priuatione beneficiorum puniri poſſunt, idquè facere poteſt, etiam vt Apoſtolicæ Sedis delegatus per bullam prædictam.*

Vnde Rota in vna Salamãtina del Pedroſo 5. Decembris 1567. coram Illuſtriſs. Seraphino dicit per hæc verba; Domini tenuerunt ſententiam eſſe nullam ex duobus potiſſimũ capitibus, primo, quia conſtat de publicatione edicti in abbatiali Eccleſia, ſecundo, & in hoc factum fuit præcipuum fundamentum, quia Conc. Trid. permittit, quidẽ vt Epiſcopus ob non reſidentiam poſſit deuenire ad priuationem, ſed tamen ſeruato iuris ord.ne, quod innuunt verba illa, *per cenſuras Eccleſiaſticas, ac ſequeſtrationem fructuum, aliaquè iuris remedia, etiam vſquè ad priuationem compellere.* Vnde ſuccedunt tradita per *Abb. conſ. 67. vol. 1.* quod in caſu priuationis debet Epiſcopus procedere ad priuationem per tres citationes in Eccleſia ſucceſſiuè factas, neq; ſufficit vnica peremptoria, vt per eund. ad idem *Felin. in cap. conſuluit num. 13. de offic. deleg.* & hæc etiam erat forma ab ipſo Epiſcopo in edicto data nempè, vt per trium edictorum affixionem procederetur, quod obſeruatum non fuit, vnus etiam ex Dominis conſiderabat nullitatem ſententiæ ex defectu citationis, ſed quia articulus erat dubius, noluit ſuper eo inſiſtere.

Quamuis Epiſcopus in ſuo ſeruitio poſsit occupare duos Canonicos Eccleſiæ Cathedralis, qui fructus in abſentia percipiunt, nã ſeruiendo Epiſcopo Eccleſiæ inſeruire dicũtur *cap. de cætero, cap. ad audientiam, de cler. non reſid. l. fin. tit. 16. Partita 1.* quæ iura non ſunt derogata per *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. verſ. præterea, de reform.* vt conſuluit *Nauar. conſ. 1. & 2. de clericis non reſid.* Quod etiam locum habet in canonicatibus doctorali, & magiſtrali, vt fuit reſolutum in Rota in vna Placẽtina fructuum 14. Martii 1550. teſte *Puteo deciſ. 294. incip. in vna Placentina lib. 3.*

ADDITIO.

QVando Canonici Eccleſiæ Collegiatæ teneantur reſidere perſonaliter, oſtendit *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 85. per totam*, vbi *in fine* tradit data obligatione perſonali, non aliter per acta procedi poſſit ad ſequeſtrum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis nullam habet iuriſdictionem contra clericos, niſi quoad priuationem feudorum, quamuis contrarium de facto ſeruetur, vt in num. 3.*

2 *Clericus non committit crimen læſæ Maieſtatis, quia non poteſt dici ſubditus Principi ſeculari.*

4 *Clericus tam de iure canonico, quam ciuili non poteſt coram Iudice ſeculari conueniri.*

A quo

A quo puniendus clericus commitens crimen læſæ Maieſtatis.

RESOLVT. CCCXI.

Dvbium faciebat *tex. conſtit. Regni* incipiens *de perſonis*, per quam datur facultas Iudicibus ſecularibus cognoſcendi contra perſonas Eccleſiaſticas de proditione, vbi *gloſ.* dicit in crimine læſę Maieſtatis, & ſic etiam dictam conſtitutionem intelligit *Napod. in proœmio conſuet. Neapol. in gloſ. verbo tenorē, verſ. ſed cōtra.* Et nouiſsimè viſum fuit noſtris temporibus tempore rebellionis olim Principis Salerni proceſſum contra clericum nobilem Neapolitanum, vt refert *de Franch. deciſ. 691.*

1 Cæterum hoc non obſtante, videtur dicendum contrarium, ex regula generali, quod contra clericos Iudex ſecularis non habet iuriſdictionem, *cap. at ſi clerici, & cap. clerici, de iudic. cum concordantibus*, quos cumulat *Couar. pract. q. cap. 31. num. 4. Valaſ. deciſ. 100.* laicum enim de quacunque quæſtione, tàm ciuili, quam criminali, quantumuis ardua, contra clericum cognoſcere non poſſe, ſtatutum eſt, tàm per iura canonica, quàm ciuilia, ad *tex. in cap. cum non ab homine, de Iudic.* ita vt nec conſuetudo in contrarium valeat, *cap. clerici, eod. tit. auth. ſtatumus, C. de Epiſc. & cler.* qui *tex.* eſt deſumptus ex *§. item ſtatumus, auth. de ſtatut. & conſuet. contra liber. Eccl. coll. 10.* & ob id communi calculo DD. tradiderunt, vt nec etiā in crimine læſæ Maieſtatis ſecularis Iudex poſsit cognoſcere: cumulant DD. *Foll. in ſua pract. crimin. 1. par. 2. par. num. 95. Boſſ. in tit. de crim. læſæ Maieſt. Iul. Clar. lib. 5. §. fi. q. 36. & in §. læſæ Maieſtatis, Gig. in tract. de crimine læſæ Maieſt. in cap. quis de crimine læſæ Maieſt. cogn. poſs. num. 12. & infra Deeian. in tract. crim. lib. 7. in tit. qui committit crimen læſæ Maieſt. c. 8. Bern. Diaz in ſua pract. crim. canon. cap. 119. & ibi addentes, Farin. in tit. de inquiſ. quæſt. 8.* qui omnes Doctores iunumeros cumulant, & vt dixi, hęc eſt communis opinio.

2 Cuius concluſionis ratio redditur per *Gig. loco cit.* & per *Roland. conſ. 4. vol. 1.* quoniam tale crimen non committitur per clericum, quia non poteſt dici ſubditus ſeculari Principi, ad tradita per *Barb. in conſ. 21. in 3. vol.* incipiens, *à iure tale principium, & Boer. in tract. de ſeditioſ. col. 18. verſ. præſuppono etiam ſexto, nu. 3.* & ab hac opinione, de iure loquendo, diſſentire non videntur *Clar. in pract. §. læſæ Maieſt. verſ. hinc infertur, & in q. 36. verſ. quæro nūquid clericus, Boſ. in tit. de crim. læſę Maieſt. num. 85. in fin. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. cap. 9.*

3 *num. 5. & 7.* vbi abſolutè tenent, Iudicem, aut Principem ſecularem, nequè in hoc crimine poſſe contra clericum procedere, niſi tantum quoad priuationem feudorum, licèt de facto contrarium ſeruari per aliquos Principes ſeculares teſtentur, prout & ſeruatum fuiſſe ante eos teſtatur *Aufrer in repet. clem. 1. de off. ord. reg. 1. num. 27.*

4 Non obſtant contraria, & conſequenter *Conſtitutio De perſonis*, quia ſecundum *Andr.* ibi, *nec per iura canonica, nec per ciuilia Eccleſiaſtica perſona trahitur ad iudicium ſeculare*, per *tex. in auth. ſtatuimus*, & per *gloſ. in auth. clericus, C. de Epiſcopus, & cler.* & ſimiliter per capitula conuentionum inita cum Rege Carolo I. niſi ratione feudi, vt ibi dicitur, & eſt *capitulum* ſecundum ordinem *Nigri* 198. quod incipit *Item ſtatuimus, quod clerici*, & apparet ex *capitulo Papæ Honorij*, quod incipit, *item quod clerici*, niſi pro bonis feudalibus, de quo facit mentionem *Afflict. in Conſtit. Regni Iuſtitiarios, in fin. & in d. conſtit. de perſonis, 1. col. verſ. ſed quæro an iſta conſtitutio Imperatoris*, vbi etiam in ſpecie loquitur de crimine læſę Maieſtatis, idem tenet ibi *Foll. num. 7. col. 3. verſ. prædicta tamen fol. 40. & in ead. conſt. num. 23. verſ. & regulam affirmatiuam*, vbi allegat *Gram. in deciſ. 29. & 61* qui & de prædicta conuentione loquitur idem *Foll. in fragmentis pract. crim. in 1. chart. ſub tit. de Epiſc. & cler.* idem tenet *Afflict. in cap. 1. §. ſi clericus, de pace tenēda col. fin. verſ. dicit tamen hic Andreas.*

Non obſtat ſecundo, quod alias clericus nobilis fuit inquiſitus de crimine læſæ Maieſtatis, & tortus, & alter decapitatus, & conſequenter, quod in hoc caſu ſit ex conſuetudine inductum, quod in certis caſibus non ſit abdicata iuriſdictio a Iudice ſeculari, ex dictis eiuſdem Didaci. Nihilominus quoad primū repertum fuit, Iudices ſeculares contra clericum nobilem proceſsiſſe etiam vt delegatos à Sede Apoſtolica, & ſic operatur effectū contrarium. Item idem *Foller. in dicta Conſtit. de perſonis, dicto num. 23.* dicit, vidiſſe multos clericos remiſſos ad Iudicem Eccleſiaſticū, & non adeſſe conſuetudinem in contrarium. Non obſtat, quod dicebatur de clerico decapitato, quia etſi hoc verum eſſet, fuit malè factum, obſtante deciſione Andr. & aliorum ſupra allegatorum, nec per vnum actum conſuetudo iudicandi inducitur, ſed per binas iudicaturas.

Vnde cum ſimilis caſus cōtingeret in perſona cuiuſdam Religioſi, & fuiſſet Summo Pontifici Clemēti Octaui ſignificatum, & per eundem Pontificem fuit commiſſa cauſa Reuerendiſſimo Nuncio inſimul cum Officiali Regio, clerico tamen, ac Regii Fiſci Patrono eligendis per Proregē, à quo fuit electus Don Petrus de Vera Decanus Sacri Conſilii, qui ordines minores habebat, ac Don Ioannes Sanchez Regius Cōſiliarius pro Fiſci Patrono

no in prædicta cauſa, & ſic fuit exequutum, ita *de Franch.deciſ.691.& de Ponte deciſ.9.*

ADDITIO.

AD hæc materiam ſi in clerico cadat crimen læſę Maieſtatis adde recollectos per *Sperel.in dec.fori Eccleſ.*21.n.35.vbi etiam de Equitibus Hieroſolymitanis loquitur,nouiſſimè autem *Anſald. in tract. de iuriſdict. Eccleſ.p.2.tit.*11.*cap.*3.*num.*4.*& ſeq.*hanc eandē materiam proſequitur.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſollicitatio, quomodo ſumatur.*

2 *Pœnitenti creditur contra* Confeſſarium.

Qua pœna puniantur ſollicitantes mulieres in actu confeſſionis.

RESOLVT. CCCXII.

ANtequam explicemus dubium,aliqua breuiter prælibare oportet circa ver-
1 bum ſollicitationis; vnde dicas, quòd ſollicitatio ſupponit vehemens ſtudium, & diligētiam ad aliquid agendum,iuxta *D.Thom.2.2. q.47.art. 9.& ibi Caiet.* vnde ſollicitantes dicuntur non ſolum illi, qui per ſe verba impudica multiplicant ad malum, ſed etiam qui inducunt,& perſuadent ad tale facinus committendum,*cap.noli de pœn.diſt.*1.& plus peccat ſollicitans,quàm faciens, arg.*tex.in l.*1.*§. perſuadere,ff.de ſeru.corrupt.Clar.in §.fin.q.*80. Item ſollicitatores dicuntur etiam inducentes perſuaſionibus,vel mendaciis, aut præcibus,vel fraude,aut blanditiis,*Caiet.*2.2.*q.*32. *art.*7.& de hac pariter ſollicitatione loquitur *tex.in cap.ſollicitatores,& tex.in cap.*1.*de pœnit. diſt.*1.vbi habetur, quod puniuntur, etſi effectu ſceleris potiri non poſſint,quamuis perfecto flagitio aliter puniatur, quàm imperfecto,*cap.ſi quis tàm fœminam, ead.diſt.*licèt quādoquè ſola attentatio puniatur, *cap.ſi quis nō dicam rapere*,32.*q.*2.*item ſolus conatus punitur, vt* 14.*q.*4 *cap.quoniam multi,ſola voluntas,* 27. *q.*1.*cap.nuptiarum,ſola expectatio mercedis,* 14. *q.*3.*cap.ſi fœnerauerìs,ſola cogitatio,*6.*q.*1.*cap.ſi quis cum telo ſola egreſſio, de pœn. diſt.* 1. *cap. ſi quis necandi ſolus auſus, cap. ſi quis pulſatus, ead. diſt.*

Quibus ſuppoſitis eſt notandū, quod cū in curia Archiep.ſecundum *Nouiſ.in ſua prax.c.* 79.quidam Parochus fuiſſet inquiſitus,quod mulieres tentauerat ad turpia in actu cōfeſſionis fuit torrus, & quia non confeſſus, fuit etiam ſuſpenſus à cura per annum de ordine etiam Sacræ Congregat. S. Officii in Vrbe. Nec eſt omittendum, quod tentans mulieres in actu confeſſionis eſt ſuſpectus de fide vehementer circa ſacramentum Pænitentiæ, vt tradit *Pegna ſuper Direct. Inquiſ.2.p. q.*55.etiam ſi propè actum confeſſionis, ante,vel poſt ipſas tentauerit, vt fertur declaratum fuiſſe per Clem.VIII.

2 Et ad puniendum Præfatum ſollicitantem, fortè creditur mulieri hoc aſſerenti, cum ſecundum opinionem *DD. in cap.omnis vtriuſq; ſexus,de pœnit.& remiſ.* creditur pęnitenti cōtra confeſſarium,quam opinionem refert, & ſequitur *Lapus alleg.*94.*Felin.in cap.*1.*col.*1.*de except.Barbat.ſing. in conſ.*70. incip. *ſapienter, vol.*2.notabiliter *Diaz in pract. crim. cap.* 102. *circa finem*, *Nauar. in cap. Sacerdos*, *num.* 163. *de pœnit. diſt.* 6. vbi ad id in caſu ſimili allegat dictum ſingulare, *Innoc. in cap. quia veriſimile*, *de præſumpt.* & latè *Roias de hæret. in ſing.*3.

ADDITIO.

EXtat de hoc crimine ſollicitantis mulieres in confeſſione ſollennis *deciſ. Iulii. Carthar.*12.vbi plenius docet etiam praxim ſuper hoc habitam, & copioſè ante eum eandem proſequitur materiam *Marcell. Vulpe in praxi Iudic.Eccleſ.cap.*36.*per totum*, & ibi poſt enunciationem *Bullæ Greg.XV.num.* 7. quęrit ſi talis bulla extendatur ad Confeſſarios ſollicitantes pueros,nouiſſimè eandem Bullam S.P. Gregorii XV. contra ſollicitantes expeditam commento ornauit *Nouarius in ſumma bullarum tom.*2.*rub.de ſollicit.in confeſſione,fol.* 551.vbi plura deduxit de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens ſecundas nuptias.*

2 *Et quæ ſit iſta pœna.*

Qua pœna puniatur Parochus impertiens benedictionem ſecundis nuptiis.

RESOLVT. CCCXIII.

1 IN facti contingentia reſpondi, hanc pœnā Iudicis arbitrio eſſe remittēdam, ita *Menoc.de arbitrariis, lib.*2.*cent.*5.*caſu* 417. *num.*8. *Diaz in prax.vbi Salzed.cap.*74.*Roſel.in ſumma verb.nuptiæ,num.*5.*Tabien. verb.impedimentum* 14.*q.penult.Nauar.in manuali confeſſ. cap.*22.*n.* 83.*Corrad.in templo omnium Iudicum*, *lib.* 2. *c.* 12. *num.* 21. *Perez lib.*5.*ordinationum tit.*1.*l.* 5.*col.* 5.*verſ. intelligas, Zauall.communium contra communes, q.*604. *num.* 135. *Emanuel* 1.*tomo ſummæ cap.* 241.*Crot.*1.*par. deciſionum lib.* 2.*cap.* 82. *num.* 2. *Vega in* 2.*tomo*, *cap.* 34. *caſu* 179.

2 Quam pœnam eſſe arbitrandam,ac imponendam attentis circumſtātiis, quæ grauius, ac leuius reddunt delictum, vt voluit *Sanchez de matrim. impedim. lib.*7.*diſput.* 82. quare Iudex

dex poterit, arbitrandò, huiuſmodi clericum ſuſpendere, ſicut poteſt alia pœna arbitraria punire, ita *Nauar. loco cit. num.* 137.

Non obſtat *tex. in cap. 1. de ſecund. nupt.* vbi imponitur pæna ſuſpẽſionis ab officio, & beneficio benedicentibus ſecundas nuptias, quia ſecundum *Io. And. ibi num. 1. Præpoſ. not. 3. & 4. Alex. de Neuo num. 6. Angel. verbo nuptiæ, in fin. Diaz, & Menoch. locis cit.* procedit quando impenditur benedictio ſecundis nuptiis, nondum diſſoluto priori matrimonio.

Et in hoc caſu non ipſo iure contrahitur ſuſpenſio, ſed ita demum ſi Iudex declarauit illum incidiſſe in ſuſpenſionem, ſecundum *Palud. in 4. ſenten. diſt. 42. q. 3. 1. num. 8. Couar. in 4. decretal. p. 2. cap. 8. §. 11. n. 2. Veracrux 1. par. Speculi art. 13. in fi. Clar. in §. fin. q. 75. num. 2. Henriq. lib. 11. de matrim. cap. 16. num. 2. Ledeſma id eiuſdem nominis tractatu, quæſt. 63. art. 2. ad fin.*

Limita tamen pænam ſuprapoſitam, vt minimè poſſit infligi, quando adeſſet conſuetudo in contrarium, vt ſecundæ nuptiæ benedicantur, quia tunc poſſunt benedici abſque timore, ita *gloſ. in cap. vir, de ſecund. nupt. Nauar. in manuali cap.* 83. qui intelligit opinionẽ *D. Thom. in 4. diſt. 42. q. 3.* procedere ſtante conſuetudine, quæ poteſt inducere, vt benedicantur nuptiæ etiam quando vidua ducit virginem, vel viduus viduam, & ſecundum *Nouſ. in prax. cap. 72.* Neapoli ſeruatur, quòd quando mulier eſt tantum virgo, iteratur benedictio: conſuetudo enim ſecundum eundẽ valet in ſacramentalibus, *cap. de triva,* iuncta *glo. de conſecr. diſt. 4. cap. 2. de temporibus ordinationum.*

ADDITIO.

Circa iſtam materiam benedicendi ſecũdas nuptias, vel non agit latiſſimè *Pater Megal. in ſuo promptuario Theol. morale, can. & ciuil. tom. 1. verbo benedictio, num. 12. cum ſeq.* vbi *num. 13.* præſertim tradit eſſe pœnam arbitrariam Sacerdoti benedicenti ſecundas nuptias, vt ibi per eum multa.

SVMMARIVM.

1 *Clerici arma deferentes diuerſimodè puniuntur.*
2 *Arma deferens, vltra pænam, illa amittit.*
3 *Clericus arma ferens, peccat mortaliter.*
4 *Arma clericorum debent eſſe lachrymæ, & orationes.*

Qua pœna puniantur clerici arma deferentes.

RESOLVT. CCCXIV.

Diuerſimodè iudicatur in Curia Archiepiſcopali Neapolitan. circa pœnam
1 infligendam clericis arma aſportantibus, nã contra aſportantes pugionem, vel archibuſettum, ſi ſunt nobiles pœna relegationis, ad arbitrium eiuſdem Curiæ, ſi vero ignobiles, pęna triremium ad arbitrium eiuſdem, & quandoquidem ex cauſis benè viſis eidẽ Curiæ componuntur, & pœnis pecuniariis mulctantur. De qua obſeruantia mirãdum quippè non eſt, quin ſit iuris fundatiſſima, ſiquidẽ arma portare de iure communi omnibus eſt prohibitum, *Corn. in conſ. 20. num. 4. vol. 2. Roman. ſing. 267. poſt Bartol. & Ang. in l. 1. ff. ad legem Iuliam de vi publica Bald. in l. data opera col. 10. C. qui accuſ. non poſſunt, Abb. in cap. clerici, de vit. & honeſtate clericor. Marſil. in practica criminali, §. pro complemento, num. 1. Nigr. in c. rigori* 239. *Plazza in epitome delictorum cap. 8. num. 1. Soccin. regula* 30. vbi ponit regulam cũ ſeptem limitationibus, & plenius cum tribus ampliationibus, & duodecim limitationibus *Duen. in regula 55. Afflict. num. 20. in Conſtitut. Intentionis noſtræ, Carrer. in pract. criminali, §. homicidium, Couarr. lib. 2. variar. reſolution. cap. 20. Caſſan. in Conſuet. Burgun. fol. 52. n. 77.* circa quam armorum delationem clericis inter dictam lege Synodum Prouincialem huius Ciuitatis Neapolit.

2 In tantum quod deferens arma vltra pœnam ſupradictam, debet ea perdere, *Bartol. & Alex. in l. 1. ff. an leg. Iul. de vi publ. Iaſ. in §. ex maleficiis, num. 81. de actionibus, Viuius in deciſ. 287. & Lud. in dec. Peruſ. 35.*

3 Et clericus ferens arma, mortaliter peccat, & excommonicari poteſt ſecundùm *Cardin. in clemen. 1. §. præfatæ, de ſtatu monach. Felin. in cap. petitio, de homic.* & notatur *in cap. clerici, de vita, & honeſt. cleric.* clericis enim à lege vſus armorum expreſſè requiritur interdictus, vt *in d. cap. clerici, & in clem. 1. eod. tit. & toto titul. 23. quæſt. 1.* & clerico prohibitum eſt pugnare tàm pro ſe, quàm pro alio ſecundum *Aret. in cap. in præſentia, col. 15. de probat.* imò clerici in quacunque factione arma capientes, gradum procul dubio amittunt, *cap. clerici, & cap. reprehenſibile 23. q. 8.*

4 Cuius deciſione ratio eſt, quia arma clericorum debent eſſe lachrymæ, & orationes, *cap. conuenior 23. q. 3. cap. porro, et ibi gloſ. 16. quæſt. 4. Imola in d. cap. clerici, Lupus in tract. de bello, et bellatorib. §. habeas, ſub num. 1. et ſequ. Decius in conſ. 151. num. 22. gloſ. in cap. ex multa, §. fin. de voto, Iaſ. in l. Imperium, ff. de iuriſd. omn. iudic. Berret. conſ. 3. num. 13. vol. 1. Plaz. lib. 1. epitom. delictorum, cap. 26. Farinac. in prax. crimin. tit. de inquiſit. quæſt. 8. num. 96.* vbi quod ex

quo

Digitized by Google

quo clericis non licet ferre arma. ideo poſſe eos inuentos armatos per ſatellites iudicis ſecularis, armis ipſis ſpoliari, ac poſtmodum remitti ad iudicem Eccleſiaſticum, & hoc abſque vllo incurſu cenſurarum, *Panormitan. in cap. vt fama, de ſentent. excomm. Nauarr. conſ. 27. eod. tit. & Sayr. in deciſ. 45. eodem*, & ratio eſt, quia ſecundum *Aufrer. in clementin. vt clericorum, num. 73. de offic. ord.* poteſt familia ſecularis impunè clericum noctu incedentem capere, & ſtatim ſuo competenti iudice præſentare, & ita fuiſſe deciſum refert *Viu. cit. dec. 27.*

Dicebat enim ad propoſitum D. Ambroſius de ſeipſo loquens, & de cæteris clericis: Non pila quærunt ferrea, non arma, Chriſti milites, ſed dolor, & fletus, lachrymæ, & orationes fuerunt (inquit) mihi arma aduerſus milites, *cap. non pila, 23. q. 8.* & arma ſcholariũ atque etiam clericorum ſunt libri, vt inquit *gloſ. in l. nepos Proculo, ff. de verborum ſignification.* ſimiliter & Doctorum, *Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu 394. num. 75.* & an clericus arma ferens amittat priuilegium, vide *gloſ. in can. quiſquis in ver. arma 17. q. 4.*

Reperiuntur tamen nonnulli caſus, in quibus vſus armorũ eſt eis permiſſus, prout pro defenſione propriæ perſonæ, ac rerum, *cap. olim il primo, & ibi gloſ. de reſt. ſpol. & in cap. dilecto, cum gloſ. de ſentent. excomm. & in cap. 1. 23. quæſt. 1.* Item ipſi clerici ad eorum defenſionem poſſunt, lege permittente deferre ſecum familiares armatos, teſte *Dec. in d. conſ. 151. ſub num. 22.* & pro defenſione proximi permittitur quoque vſus armorum, *Panormitan. & alij* communiter omnes *in d. cap. clerici de vita, & honeſtat. clericor.* & poſſunt vti armis etiam offenſibilibus, cum licentia Papæ, ſecundum eundem *Panormitan. in cap. ego, de iureiur.* quia hoc ſolum prohibitum eſt de iure poſitiuo.

ADDITIO.

ARmorũ vſus eſt clericis interdictus probat *Ciarlin. controu. iudic. forenſ. cap. 15. num. 79.* & ideo arma à Iudicis portari non poſſunt *Iul. Carth. deciſ. 1. num. 24.* & eorum arma ſunt lachrymæ, orationes, vt ſubdit *num. 25.* & *272.* iterum *deciſ. 4. num. 19. et deciſ. 70. num. 57.* & pœna clericorum aſportantium arma eſt excommunicatio de iure communi, idem *Iulius deciſ. 70. num. 54. et 71.* vbi dat limitationes, in tantum, quod clerici in hoc ligantur edictis Principum prohibentium arma portat, *Cabal. reſol. 9. num. 13.* ſubdens *n. 4.* ad obſeruantiam poſſe compelli per Eccleſiaſticos, & puniendi ſunt arbitrariè, vt legitur *num. 15.* ac etiam iuxta hic tradita ab Auctore clerici portantes arma prohibita capi poſſunt per familiam Iudicis ſecularis, quæ et arma lucrifacit, licet cõtrarium patet *Sperel. deciſ. 12. num. 15. et 60.*

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum.*
2 *Tempus quadrimeſtre eſt continuum.*
3 *Præſentatio, debet fieri præſentialiter.*
4 *Purgatio moræ regulariter de æquitate canonica admittitur.*
5 *Reiectio doctrinæ* Maſcardi de probation. concluſ. 1223. *num. 6.*

Qua pœna puniantur Patroni non præſentantes in tempore ob defectum vnius diei.

RESOLVT. CCCXV.

CVm fuiſſet delegata cauſa à Sede Apoſtolica Vicario Generali Curiæ Epiſcopalis Acerrarum, & ab eodem Vicario mihi tranſmiſſa, conſulenda, tale factum proponebatur, quod cum vacaſſet die 28. Maij anno 1615. quoddam beneficium de iurepatronatus, ad quod fuit præſentatus quidam clericus coram Notario die 27. Septembris eiuſdem anni, & cum præſentatus litteras præſẽtationis die 29. eiuſdem menſis Ordinario præſentauerit, præfatus Ordinarius præcepit, edictum fieri contra intereſſe prætendentes, & ſic præfatam acceptauerit præſentationem, & cum comparuiſſet Fiſcalis eiuſdem Curiæ prætendens dictam præſentationem non debere admitti, tanquam non factam in tempore, ob defectum vnius diei, præfatus Epiſcopus iure deuolutionis liberè contulit tale beneficium alteri, quare occaſione huius quæſtionis, ac articuli dilucidatione ſupponendæ ſunt nonnullæ iuris fundatiſſimæ concluſiones.

1 Prima ſit concluſio. Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandũ vulgato *tex. in c. 1. §. fin. de iurepatron. in 6. c. 3. cap. cum propter, eod. tit. cap. cum vos, de offic. ord.* & tale tempus currere à die ſcientiæ, pluries tenuit Rota, vt paret ex allegatis per *Caputaquen. in deciſ. 248. part. 2. Card. Put. deciſ. 6. de prob. Seraphin. in deciſ. 380. part. 1. Rota deciſ. 13. de iurepatron. in antiq.* & iterum *eadem Rota in vna Signina iuriſpatronat. 22. Iunij 1596. coram Orano*, in qua fuit dictum quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum, per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam præſentationem infra tempus à iure ſtatutum, non valere impetrationem, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij, & hoc corroboratur à ſimili, quoniam tempus ſex menſium, quod Ordinarijs conceditur ad cõferea-

ferendum beneficium iuxt. *tex. in cap. 2. de conceſſ. præben. & cap. licet de ſuppl. neglig. prælat.* non currit niſi à die ſcientiæ, *Rota in deciſ. 363. in nou. Rota diuerſ. in deciſ. 281. part. 1.* & fuit per eandem *Rotam* reſolutum *in vna Toletan. beneficij* 28. *Nouembris* 1578. *coram Illuſtriſſimo Seraphino*, vt patet *in eius deciſ.* 380. *DD. de Rota deciſ. 7. de præb. in antiq.* quam opinionem intelligas, quando ignorantia eſſet veriſimilis, vt latè per *Achill. de Graſſ. in deciſ. vnica, de ſupplen. negl. prælat.*

2 Secunda ſit concluſio. Præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum, cõtinuum eſſe, non autem vtile, quia in dubio quodlibet tempus præſumitur continuum, ſecundum *gloſ.* communiter receptã *in rubrica ff. de diuerſ. & temp. præſcript.* latè *Bar. in tractat. de temp. vtili, & continuo quæſt. 5. per totum Hartaman. conſ. 17. num. 4. Thoming. conſ. 16.* & propterea currit de momento ad momentum, arg. *tex. in l. qua ætate, ff. de teſtam. & in l. 1. ff. de manumiſſ. & gloſ. in l. 3. §. 1. ff. de minorib.* & hoc clarè patet ob id, præſertim quod non currit niſi à die ſcientiæ, ſecundum *deciſ. Rotæ 13. de iurepatron. in antiq.* quidquid voluit eadem *Rota in deciſ. 1. eod. tit.* vnde cum (vt ſupra dixi) ſit continuum, debent in eo cõnumerari omnes dies, nec habenda erit ratio menſis intercalaris, iuxta terminos *gloſ. in l. in legatis, ff. de diuerſ. & temp. præſcript. & in l. cum biſſextus, ff. de verb. ſig.* nec ſimiliter obſtabit *gloſ. in cap. ſtatutum, de præb. in 6.* quod dies vacationis non connumeretur in termino, ex regula iuris, quod dies termini non computetur in termino, iuxta *Bart. receptum in l. 1. ff. ſi quis eaut.*

3 Tertia ſit concluſio. Præſentationem debere fieri præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illius, cuius fit præſentatio, adeo quòd præſentatus debeat eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſufficit patronum præſentantem aliquem, ſolum mittere inſtrumentum, ſeu ſcripturam præſentationis Ordinario, vt *Sylua de beneſ. part. 3. quæſt. 1. nu. 6. Zerula in prax. Epiſc. in verbo iuſpatronatus, quæſt. 7. Rota in* proprijs terminis *deciſ. 3. de iurepatronat. in nou.* vnde *Achille de Graſſ. in deciſ. 12. eodem tit.* tenuit, quòd præſentatio tunc tantummodo intelligitur, quando perſonaliter fit ſuperiori, alioqui dicitur magis nominatio, quam præſentatio, vt tenuit etiam *Rota in dec. 211. in nou. Franch. in cap. fin. §. verum in 1. notab. de iurepat. Rocchus in eiuſdem nominis tractatu quæſtio. 41. circa med. Miliſ. in repert. in verb. patronus circa principium*, vnde cum in caſu, de quo nos verba facimus, perſona non fuit præſentata in tempore Epiſcopo, ſed notario tantummodo nominationem recipienti, propterea fatendum eſt, præſentationem non cõualidari, ſi poſt tale tempus, acceſſus habeatur præſentialiter ad Epiſcopum, vt fuit in Rota reſolutum in vna Aſculana parochiali 13. Iunij 1548. coram Antonio Auguſt. & ob hanc rationem præſentatio facta de clerico abſente non valet ſecundum *gloſſ.* communiter receptam *in cap. dudum, in verb. præſentari, de ſepultur. Abbas in cap. ea noſcitur ſub num. 3. de his, quæ fiunt à prælat. Rota deciſ. 3. de iurepatron. in nou.* & ex hoc infertur, quod aliter facta præſentatio, quam vt ſupra, vltra quod erit nulla, & inualida, patrono currit tẽpus, ſecundum *Inn. in cap. in Lateranenſi, in 2. ∣e. notab. de præb. Monald. conſ. 149. num. 3. & ſequẽt. vol. ſiu. Rubeus Alexand. conſ. 93.* & quod perſonaliter, ac præſentialiter debeat a fieri præſentatio, colligitur apertè ex *Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. & ſeſſ. 25. cap. 9.* vnde dicebat *Zerula loco citato* quod Ordinarii debent ſummopere animaduertere, vt præſentatus accedat perſonaliter ad eorum præſentiam. Nam in quodam Archiepiſcopatu refert fuiſſe fictè quemdam præſentatum, & deinde inſtitutum hominem non exiſtentem in rerum natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus beneficij ſingulis annis, contra decretum *Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 11. de reformat. & ſeſſ. 24. cap. 3. verſ. patroni, & ſeſſ. 25. cap. 9. Abb. in cap. cum parati col. fin. de appellat.* Patet etiam apertè ratione, quia præſentatus debet prius examinari ab Ordinario ad effectũ videndi ſi eſt idoneus, ſecundum *Panormitan. in cap. paſtoralis num. 7. de iurepatron. Rebuff. in rubr. de collationib. §. præfatique Ordinarij in ver. præſentationem.* Nec obſtaret, ſi diceretur huiuſmodi formam in præſentando eſſe de apicibus iuris, & propterea excuſare ignorãter, & ruſticos, quia reſpondetur, quod ruſticitas, vel imperitia non excuſat, vt eſt *text.* in proprijs terminis *l. 1. C. de interd. mat.* Neque ignorantia iuris excuſat, *cap. ignorantia, de reg. iur. in 6. l. nec paſſim C. de iur. & facti ignor. cum ſit lata culpa, Alex. conſ. 77. col. 2. vol. 3. Riminald. Iun. conſ. 484. num. 20. vol. 5. Bertrand. cõſ. 278. num. 2. vol. 8.* Et tanto magis ignorantia iuris non excuſat, quanto quod præfatus patronus potuerit conſulere peritiores, idque aliter non egit, ſecundum *gloſ. Alex. Iaſon, & Dec.* & alios vniformiter in *l. iuris ignorantiam C. qui admitt. ad bonor. poſſeſſ. Angel. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſdict. omn. iudic. Decius conſ. 604. colun. 2. conſ. 605. & 667. num. 6. Ruin. conſ. 23. volum. 1. & Viuius*, qui refert deciſum *in deciſ.* 254.

4 Quarta concluſio, quod quamuis moræ purgatio de æquitate canonica admittatur, ad *text. in cap. potuit, de locato. Bartol. & communiter alij l. ſi in inſulam, ff. de verb. obligat.* quod procederet etiam ſi actus eſſet iuratus, *Iaſ. in*

l. ſi

Digitized by Google

l.ſi quis maior, col. penult. C. de tranſact. & in conſ.9.nu.8.vol.1.Gozad.conſ.66.nu.13.Goffred. conſ. 41.num. 8.Ruyn. conſ.137. num.9. & 10. Curt.de feud.part.4.nu. 30.verſ. confirmatur hac opinio, & fuiſſe deciſum teſtatur *Verall. deciſ. 233.par.2.*& in beneficialibus poſſe Epiſcopũ moram purgare teſtatur pariter fuiſſe deciſũ *Franciſcus Marchus deciſ.1238.part.7.*

Veruntamen in caſu noſtro nullo modo fateri poteſt, præfatum patronum potuiſſe moram purgare etiam vnius diei, quare licèt poſtmodum præſentauerit præſentialiter, ac perſonaliter elapſo die poſt quadrimeſtre, adhuc præſentatio erit nulla, & mora impurgabilis, quod patet ex pluribus.

Tum primo, quia mora non poteſt purgari, quando exequutio temporis eſt facta a iure, vel ab homine, ſecundum *Bartol. q. 4. num. 19. & Alexander num. 32. in d. l.ſi in Inſulam ff. de verbor. obligation. Rubeus conſ. 123. Alban. conſ.60.Alciat.conſ.17.*& fuiſſe deciſum in Rota Roma.refert *Verall.in deciſ. 134.part.2.*vnde cum poſt præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum fiat a iure eius exequutio ad *text.in d.cap.vnico,de iurepatron.in 6.*& ſic patrono intra tempus nõ præſentante, virtute facultatis ipſo iure a ſacris canonibus indultæ, Epiſcopus liberè beneficium conferre poteſt, ſecundum *Nauarr. in conſ.3.de iurepatron.in antiq.& Sayr.deciſ.3. eod.tit.* conſequenter mora purgari nequit.

Tum ſecundo, quia mora eſt etiam impurgabilis, quando in actu, ſeu contractu adeſset pactum reſolutiuum, ſecundum *Alex.in l.ſi in Inſulam col.penult.nu.43. verſ. decimo tertio fallit ff.de verbor.obligat. Afflict.deciſ.173.Caualc. deciſ. 15.part. 1.* fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit *Verall.in deciſ.235.part.2.*vnde cum in caſu noſtro adeſt reſolutio ſi infra tempus non fieret præſentatio, & erit quod deuolutur ad Epiſcopum liberè beneficium. Ergo.

5 Non obſtant ea, quæ in fauorem partis aduerſæ dici poſſet. Et primo doctrina *Maſcardi de probatio.concluſ.1223.num.7.*vbi quando præſentatio fuit recepta ab Epiſcopo, & non reiecta, præſumitur pro præſentatione, & ſic illam factam fuiſſe infra tempus datum a iure, ex quo a Iudice fuit admiſſa, & Ordinarius poteſt tempus præſentationis patronis a iure conceſſum prorogare, quia reſpondetur multipliciter, & primò, quod videtur tempus prædictum a iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Eccleſia careat Rectore.

Secundo reſpondetur, quod cum præfatũ tempus ſit a iure canonico inductum, nõ potuit Epiſcopus contra ius diſpenſare, & conſequenter licet receperit preſentationem poſt tempus, non cenſetur diſpenſaſse ita, vt non potuit recedere ad *tex. in cap. inſtitutionis, 25. quæſt. 2.& in cap. licèt* ibi, *quod regulæ fuit, de off.ordin. & in cap.quod ſuper his, de maiorit.& obedien. cap.cum inferior, cod.tit. Boich. in cap.à nobis, il primo, num.3. de ſentent. excom. poſt Panorm.in cap.cum dilectus, num. 10.de conſuetudin. Calderin. conſ.5.de conſtit.Cardin. in clementin. 1.§.fin de reb.Eccl.non alien. Alber.in 1.part.ſtatutorum quæſt.6.Iaſon in l.omnes populi in 2.lect.ff.de iuſt.& iure, Pariſius conſ.27.num. 59.vol.2.Barbat.in conſ.21.col.7.verſ.ſed his nõ obſtantibus, vol.3. cum alijs* quos deducit *Ducna in regula 250.*

Tertio reſpondetur, quod ridiculoſum eſt allegare *Maſcardum* in hac quæſtione, quia ipſe loquitur, quando dubitatur an præſentatio facta fuerit in tempore, quia tunc vt actus potius valeat, quam pereat, ad *text.in l. quoties ff.de reb.dub.* præſumi debet præſentationẽ fuiſſe factam in tempore: ſed nos ſumus in claris, & minimè in dubio; cùm euidentiſſimè appareat, atque conſtet hunc patronum præſentaſſe extra tempus: ergo nullo modo obſtat doctrina *Maſcardi*. Nec obſtaret etiam ſi diceretur, quòd intermiſſio vnius diei ſit de rebus minimis, & communiter non eſt curandum, ad *text.in l.ſcio ff.de integr.reſtit.* quia reſpondetur, de minimis quandoquidem maximè curandum eſſe, vt apparet ex latè deductis per *Carroc.in dec.10.*& eo fortius, quod vt ſupra diximus, iſtud tempus eſt impurgabile.

Et eiuſdem opinionis fuit, mecum confabulans, eminentiſſimus Iureconſultus D.Curtius Palumbus Canonicus Eccleſiæ Neapolitanæ, vir quidem omnium virtutum genere, ac vitæ integritate inſignis.

ADDITIO.

Tempus ad præſentandum in iure patronatus an currat à die vacationis beneficii, vel ſcientiæ refert probando *Marius Anton.var.reſol.lib.1.reſol.29.num. 19. & 20.* & quod præſentationis temporis currat à die habita notitia, dixit *Rubeus deciſ.221. num. 9. tom.2.Addit.ad deciſ.Ludouiſ.177.num.9.*

Et quod præſentatio debet fieri corà Epiſcopo tradit idem *Mar.Anton.lib. 1. reſol. 47. num.6.Rubeus deciſ.87.num.13.tom. 2. Addit. ad deciſ.Ludouiſ.34.num.8.*

Quamuis autem Epiſcopus præſentandi, ſicut abbreuiari poſſit ab Epiſcopo, ita etiam prorogari, vt inquit *Mar.Anton.lib.1.reſol.fin. caſu 51.in fin.Additio ad eundem Ludouiſ.d.dec. 177.n.8.*vbi *num.5.*præfatus *D.Ludouiſ.* adnotauit poſſe Epiſcopum præſentationem admittere poſt huiuſmodi quadrimeſtre, hoc tamen procedit vbi agitur de ſolo præiudicio,

ipſius Ordinarii ſecus, ſi de præiudicio alterius præſentat in tempore, vt ibi *Addit. nu. 6.* probat.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra blaſphemantes quænam ſit.*

2 *Limita in eo, qui calore iracundia Deum blaſphemauerit.*

Qua pœna puniantur clerici blaſphematores.

RESOLVT. CCCXVI.

De pœnis blaſphemantium Deum Patrẽ, vel Filium, vel Spiritum ſanctum, aut Beatam Virginem, ſiue alios Sanctos, & de pœnis non reuelantium vide *Bullam Iulij III.*
1 34. quæ incipit *In multis*, & *Leonis X. Bullam* 11. incip. *cum primum §. ad abolendam* & *Pij V. Bull.* 5. cuius verba ſunt, *Quicunque clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genetricem, expreſsè blaſphemauerit, pro prima vice fructibus vnius annis omnium, & quorumcunque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs ipſis priuetur, & pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur: quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur, qui reliquos Sanctos blaſphemauerit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio Iudicis puniatur*, De cuius Bullæ explicatione vide *Nauarr. in cap. inter verba 11. quæstio. 3. corrol. 57. num. 148. & Couarr. in capit. quamuis pactum part. 1. §. 7. ſub num. 10. de pactis in 6. Diaz in pract. crim. cap. 110. in verbo blaſphemi.*

Amplia primo: præfatam pœnam procedere nedum in blaſphemantem, verum etiam contra non manifeſtantem ipſum blaſpemãtem, *cap. ſi quis per capillum 22. quæſt. 1.* ibi; *ſi quis autem talem hominem non manifeſtauerit*, & *DD. in cap. nonnulli extra de Iudeis*, idem ſtatuit *Leo X. in d. conſtit. 11. verſ. quicumque vero in Bullar. fol. 194. & Iulius III. in conſtit. 43. verſ. Monendo tamen eos, in eod. Bullar. fol. 545.* vult etiã, quòd quis poſſit ſecretè abſque expreſſione ſui nominis denunciare blaſphemãtes, & dat formam ſecretè denunciandi, & in dictis conſtitutionibus ponuntur pœnæ, quibus in ſtatu Eccleſiaſtico blaſphemantes puniuntur, contra quos etiam adeſt *d. conſtitutio Pij V. in eodẽm Bullario fol. 926.*

Amplia ſecundo procedere dictam pœnã etiam in eo, qui dixit, *Potta di Dio*, *Viu. deciſ. 388.* ſimiliter *à diſpetto di Dio, Gramat. dec. 50.* & in eo, qui dixit, *A diſpetto di quel becco, & cornuto, & c. io n'ho fatt'vno. Gaſp. Theſaur. in deciſ. 78.*

2 Nunc limita in eo, qui calore iracundiæ Deum, vel Virginem publicè blaſphemat, vt debeat mitius puniri nec habet tunc locum pœna *cap. 2. de maledic.* ſecundum *Archidiac. in cap. quid ego, circa finem 23. quæſtio. 5. Dec. Cagnol. & reliqui l. quicquid calore iracundiæ ff. de regul. iur. Iaſon. in l. ſi filiam tuam, C. de inoff. teſtam.* quibus autem circumſtantijs vallatus debeat eſſe præfatus calor iracundiæ vide *Alexander conſ. 15. ante fin. vol. 3. Afflict. in cõſt. Regni blaſphemantes num. 5. & 10. Cauenſ. ſuper pragmatica 50. Regis Ferdinandi nu. 6. Iul. Clar. in pract. crimin. quæſt. 50. num. 6. Foller. in pract. cenſ. in ver.* Nicolaus *Epiſcopus à n. 56. vſq; 67. Ioan. Franciſcus Ponzibium in tractat. de lamijs ſub num. 86.*

Limita, ac declara, quòd verba illa Bullæ, pro prima vice, interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & non blaſphemiæ, etiã ſi clericus fuerit pro prima illa vice inquiſitus, quòd pluries blaſphemaſſet, quia Bulla videtur hebere reſpectum ad correctionem clericorum, ad quod facit *tex. in cap. graue de præb.* ibi, *poſt primam, & ſecundam correctionem.*

Quare ſtante ſtatuto, ſiue Principis proclamationibus, quod ſi quis blaſpemauerit Deum, vel Sanctos, pro prima vice puniatur in decem, pro ſecunda dupliciter, pro tertia fuſtigetur. Si quis eodem impetu, & eodem tempore ac eadem continuatione verborum pluries blaſphemauerit, vnicum delictum erit, & pro vnica vice puniri deberit, *Cæpol. in conſ. 77. circa med.* quem refert, & ſequitur *Alciat. in tract. de præſumption. reg. 2. præſumpt. 6. num. 4.* & idem tenet *Couar. variar. reſolut. c. 10. num. 8. lib. 2. Plac. in epit. delict. cap. 1. nu. 18. in fin. Farinac. in praxi crimin. titul. de delictis, & pœnis quæſtio. 22. num. 29. ſed Phanut. in tractat. de momento temporis, cap. 28. nu. 16.* diſtinguit in materia ſtatuti, prout de iniuria, & ſic ſi quis blaſphemauerit Deum, & Sanctos vno impetu, vnica pœna tantum eſt puniendus; *Bald. in l. duo rei §. ſemel num. 2. ff. de arbitr. Marſ. in l. ſi in rixa 21. ff. de ſicar. Cæpol. & Alciat. loc. citat.*

ADDITIO.

Ad hanc materiam blaſphemantium videnda ſunt congeſta latiſſimè per *Iulium Carthar. deciſ. 2. per totam*, ante enim prolixius agit *Caball. reſol. crim. in reſolut. 296.* nouiſſimè *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 2. rub. de blaſphemia per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes, de quibus in num. 2. 3. & 4.*

5 *Limitatur hoc regula in quatuor caſibus, vt in nu. 6.7.& 11.*

8 *Clericus non dicitur negotiator ſi vendit vinum, granum,& ſimilia ex proprijs fundis peruenta, & hæc poſſunt vendi abſque gabella ſolutione, vt in num.9.Amplia num.10.*

12 *Clerici poſſunt aliquid lucrari ex artificio, dummodo ſit honeſtum, ad quod inſeruntur nonnulla, vt in num.13.14.15.16.*

Qua pœna puniantur clerici negotiatores.

RESOLVT. CCCXVII.

1 REgulariter clerici prohibentur eſſe negotiatores, vt probatur in *cap.1. & tot. tit. ne cler. vel monach. hinc voluit tex. in cap. fin. de vita, & honeſtat. cleric.* quod clericus, qui tertio monitus à negotiationibus ſęcularib. non abſtinet, interim perdit quoad bona priuilegium clericale, & clericum negotiatorem vti peſtem fugiendum probatur in *cap. negotiatorem clericum* 88. *diſtinct.* vnde *in cap. fornicari, ead. diſtinct.* dicitur, Antequam enim Eccleſiaſticus, quis ſit licet ei negotiari, facto verò non licet, & in *cap. eijciens*, habetur hæc verba, *Quia non cognoui negotiationem, introibo in potentias Domini*, Cuius prohibitionis tres poſſunt aſſignari rationes, ſecundum *Salzed. cap. 55. in annotat. ad pract. can. crimin. Diaz.*

2 Prima, eſt quis finis eius lucrum eſt temporale, quod clerici contemnere debent, & habentes alimenta, & quibus tegantur contenti eſſe debent, ait *D. Paul. ad Thim. cap. 6.*

3 Secunda, quia rariſſimè hæ profanæ, & ſæculares negotiationes abſque peccati labe exercentur, vnde periculoſæ ſunt valde, ait enim *Sapiens Eccl. 27. Duæ ſpecies difficiles, & periculoſæ mihi apperuerunt, &c.*

4 Tertia ratio eſt quia huiuſmodi negotia homines retrahunt ab ſpiritualibus, quibus incumbere peculiare eſt clericorum munus iuxta *Diui Pauli* ſententiam: *Nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſecularibus.*

5 Limita ſuprapoſitam regulam primò non procedere in clericis cõſtitutis in minoribus non beneficiatis, qui non prohibentur negotia ſæcularia exercere, alias licita ita *Abb.* poſt *Hoſtien. & Innocent. in cap. fin. ne cler. vel mon. Abb. in cap. 2. & in cap. ſed nec eod. tit. Felin. in cap. dilectus, num. 22. de reſcript. Alban. conſ. 52. num. 5. & ſeq.* pœna enim ſuſpenſionis, & excommunicationis, quæ clericis prohibitas negotiationes exercentibus imponitur, procedit ſi in ſacris fuerint conſtituti, ſecus ſi in minoribus, & beneficia Eccleſiaſtica non obtinuerint; quemadmodum etiam dicitur in pœna peccati, de qua *in cap. nemo, & cap. nullus 11. quaeſt. 3.* ita Alber. *Trocius lib. 2. de vero, & perfecto clerico, cap. 52, num. 6. Ioan. à Medina in C. de reb. reſt. q. 31. verſ. nota tamen, f. 91. col. 3.*

6 Limita ſecundo ſi per alios negotiationes exercuerint, quia permiſſum eis videtur ex *text. in clement. 1. de vit. & honeſtat. clericor.* vbi clericis interdictum eſt officium tabernarij, aut macellarij perſonaliter exercere, nec enim abſque cauſa dicitur perſonaliter, niſi vt intelligamus id clericis per alios facere non prohiberi, vrget etiam *text. in clementin. 1. §. porro, de ſtatu mon.* vbi ſtatutum eſt, quod monachi, quibus per ſe ipſos venari prohibitum eſt poſſint tamen opera aliorum facere: vnde *Alberic. in l. humilem, C. de inceſt. nuptial.* dicit, clericorum per alium tabernam exercentem, non amittere priuilegium clericale. Tamen quidquid ſit ex ſupradictis, contrariam opinionem tenet *gloſ. in d. clement. 1.* cuius opinionem veriorem eſſe teſtatur *prax. Archiep. cap. 75. ſub num. 6.* & tenet *Salſed. ad Diaz d. cap. 55.* ex regula *tex. in cap. qui per alium, de reg. iur. libro 6.* poſſent tamen pro honeſta eorum ſubſtentatione per alios exercere negotiationem *Nauar. cap. 25. num. 111. Molina de contractib. diſputat. 342. ſub num. 10.* ibi *quando circumſtantia non adeſſet, quæ excuſaret, Hartaman. conſ. 90. Menoch. conſ. 121. n. 4. & ſeq.*

7 Limita tertio, vt non dicatur negotiator per vnius rei emptionem, vel venditionem, nam negotiator is dicitur, qui plures negotiationes exercet, *l. 1. §. licet, & ibi gloſ. in verb. omne ff. de tribu, & in proœm. inſtit. §. cumque hoc Deo, l. ſẽper §. Diuus Adrianus, cum l. ſequent. ff. de iur. immun. Bal. in l. legatis ſeruis ff. de leg. 3. Paris de Puteo in tract. ſindic. in par. officiales fol. 87. Rebuff. in tract. de mercat. minu. artic. 1. gl. 1. nu. 10. tom. 2. conſtit. Franc.* Dicitur etiã is mercator, vel negotiator, qui rem emit, & non mutata forma illam vendit, & aliquid inde lucretur, *tex. eſt in cap. eijciens, & in c. quid eſt aliud 88. diſtinct.* Et negotiator, vel mercator appellatur qui negotiationem quæſtuariam exercet, de quo eſt optima *lex. 1. tit. 7. p. 5.* & tenet *Sanctus Thom. 2.2. q. 77. art. 4.*

8 Ex quibus ſequitur non dici clericum negotiatorem, qui vendit vinum, granum, aut oleum ex propriis fundis, ita ſingulariter tenet *Abb. conſ. 6. dubio 2. vol. 1. Dec. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſt. colun. penultim.* imò non obſtante prohibitione de non vendendo vinum (vt noſtri dicunt) ad groſſũ, vel minutum, poſſunt clerici prò ſuá volun-
9 tate, quæ dicta ſunt vendere abſque gabellæ ſolutione, ita tenet *Bertach. in tractat. de gabell. in 7. part. princip. quaeſtio. 7. colun. 4.* Nec dicitur clericus negotiator, vel mercator, li-
10 cet, id quod ſuper eſt de eo, quod vilius ad ſui, vel ſuorum ſubſtentationem emit, iuſto

pretio tunc currente, carius vendat, quam
emit, ita *Nauarr. in manual. Confeſſ. cap. 25. nu.
110.* vnde nec puniri poteſt, nec ex ea vendi-
tione gabellam ſoluere tenetur, vt per *Sal-
zed. ad Diaz d. cap. 55.*
11 Limita quarto, non procedere in clericis
aliquid lucrantibus ex artificio, *cap. nunquam
de conſec. diſt. 5. cap. clericus victum 91. diſt. Pa-*
12 *normitan. & Imol. c. fin. de vit. & honeſtat. cle-
ricor.* intellige dummodo non ſint artificia
inhoneſta, *Spec. de cleric. coniugat. nu. 6. & ſeqq.*
quia lucrari ex artificio licet clericis etiam,
ſine neceſſitate, *Hoſt. Auchar. Innocent. in cap.*
13 *ſecundum inſtituta ne cler. vel mon. Federic. de
Senis conſ.* 207. Clericus enim poteſt incum-
bere artificio, dummodo non ſe ſubtrahat
à diuinis, & Eccleſiaſticis officijs *gloſ. in cap.
clericus 91. diſtint.* quemadmodum poteſt lo-
care animalia, & oues, & boues, ſi habet ex
14 decimis, vel ſucceſſione, aut alias ſibi data,
aut ſi habens paſcua multa, emit animalia,
vt illa in proprio territorio nutriret, & po-
ſtea illorum fætus, & fructus, vel cum creue-
15 rint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata
charius venderet, non autem ſi emit, vt tra-
deret ad incrementum, vel aliud ageret in
fraudem negotiationis; quod quidem adeò
eſt verum, quod ſi clericus emat rem, non vt
16 reuendat, ſed ad ſui vſum, ſi pòſtea propter
aliquam neceſſitatem velit vendere, nō pro-
hibetur vendere etiam prò maiori pretio, ſi
tantum tunc valet, *Abb. in cap. 1. ne cler. vel
mon.* faciunt notata per *Bart. in l. cætera §. fin.
ff. de leg. 1.* & eſt communis omnium ſentētia,
vt per *Molin. d. diſput. 342. nu. 11.*

ADDITIO.

AD ornatum iſtius materię videnda ſunt accumulata per *Spirell. deciſ. fori Eccle-
ſiaſt. 94.* vbi multa hic conferentia adduxit *Marcell. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 33. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Quæ differentia ſit inter filiam ſpiritualem, & inter eam cui à Parocho collatum fuit Sacramē-tum Pænitentiæ.*
2 *Pater ſpiritualis magis diligendus eſt, quam carnalis.*
3 *Eandem pœnam pati debet occidens patrem ſpiritualem, quam qui occidit carnalem.*
4 *Filius ſicuti prohibetur in ius vocare patrem carnalem, ita & ſpiritualem.*
5 *Pater ſpiritualis non poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, ſicuti nec pater carnalis.*
6 *Quæ ſit pœna Sacerdotis fornicantis cum filiabus ſpiritualibus.*

Quæ pœna puniatur Parochus cognoſcens carnaliter ſuam filiam ſpiritualem.

RESOLVT. CCCXVIII.

IN hac quæſtione reſpondetur diſtinguen-
do, ſupponēdo maximum eſſe diſcrimen
1 inter ſimplicem filiam ſpiritualem, & inter
eam, cui à Parocho collatum fuerit Sacra-
mentum Pœnitentię, nam grauius eſt puniē-
dus in ſecundo caſu, quàm in primo, quia tūc
dicitur propriè, & verè contracta filiatio ſpi-
ritualis, ſecundum *gloſ. in cap. 1. in verb. ſpiri-
tualem, de cogn. ſpir. lib. 6. Sot. in 4. ſent. diſt. 42.
Graff. conſ. 1. de cogn. ſpirit.* Vnde recepta ad
pœnitentiā, dicitur filia ſpiritualis. Et *Sym-
machus* Papa *in c. omnes 30. q. 1.* ſic ait, *Omnes,
quos in* Pænitentia *ſuſcipimus, ita noſtri ſunt ſpi-
rituales filij, vt & ipſi quos vel nobis ſuſcipienti-
bus, vel trinæ merſionis vocabulo mergentibus,
vnde ſacri* Baptiſmi *regenerauit,* ad idem facit
tex. in cap. final. cod. tit. licet per dationem pręfati Sacramenti non contrahatur cognatio
ſpiritualis apta ad impediēdū matrimoniū,
*cap. quem pænitet, de pænitent. diſt. 1. Turrecrem.
in rubr. 30. quæſt. 1. num. 4. Graff. cit. loc. Henri-
quez conſ. 19. num. 3. Hartaman. conſ. 6. num. 4.
Eucrardus conſ. 60.* Limita, vt non dicatur filia
ſpiritualis illa, quam Sacerdos ſemel audiuit
in confeſſione, & non abſoluit, *Henriquez de
Sacrament. in genere, lib. 1. cap. 14. §. 8.*
2 Vnde cum (vt ſupra diximus) per huiuſ-
modi Sacramentum contrahatur cognatio,
propterea maior reuerentia inter vtrumque
eſſe debet, & propterea dicebat *gloſa* cele-
berrima *in cap. pitacium in verb. multo magis
30. quæſt. 3.* patrem ſpiritualem, quam Gloſ.
ſententiam dicit ſingularem *Barbat. in l. 2. col.
7. ff. de verb. oblig. & in repet. l. cū acutiſſimi col.
117. C. de fideicom.* licèt huic ſit affinis, & alia
gloſ. in cap. qui dormierit 27. quæſtio. 2. tradens
affinitatem ſpiritualem maiorem eſſe, quam
carnalem. Vlterius dicit etiam alibi *gloſ. in
cap. aut faltem, in verb. parentem, de pæniten. diſt.
1.* non minus puniendum eſſe, qui interimit
3 parentem ſpiritualem, quàm qui carnalem,
quam ſequitur *Alex. in addit. ad Bartol. in l. di-
uus, vbi Hyppol. de Marſ. in fin. ff. de parricid.*
pro quo vide *Abb. in cap. fin. col. penult. de pur-
gat. canon.* cuius opinionem in ſpecie ſequu-
tus fuit *Dec. conſ. 462. col. 1. & in cap. at ſi cleri-
ci nu. 38. de iudic.*
4 Hinc dicit *Iaſ. in l. generaliter in 1. col. in
princip. ff. de in ius voc.* quod filius prohibetur
tam patrem carnalem, quam ſpiritualem in
ius vocare abſque venia, vt voluit etiam ante
eum *Fulgoſ. in l. adoptiuū, ff. eod. tit. Rom. in l. ſed
ſi has §. pcto ff. eod. Bald. in cap. 1. §. fin. in 4. co-
lum. de probib. feud. alien. per Fed. & idem Bal.* di-
xit *in d. l. generaliter*, quod pater ſpiritualis nō
5 poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, quemadmo-
dum carnalis, vt refert, ac ſequitur *Salycet. in*

lte-

l. teſtes idonei, ff. de teſtibus per tex. in l. ſi quis calumniā,in fin. C.de nupt. & alibi voluit idem *Bald.in l. 1.in antepen.col. C.vnde vir. & vxor.* quod quemadmodum mulier non repellitur ab accuſando pro iniuria illata perſonis ſibi coniunctis, ita poteſt accuſare pro iniuria illata patri ſuo ſpirituali.

6 Quare Sacerdos,qui cū filiabus ſpiritualibus fornicatur, graue adulterium committit, & olim ab omni officio deponebatur, & peregrinando per viginti annos pœnitere debebat, *cap. ſi quis Sacerdos 30. quaſt. 1.* vbi Præsbyter, qui cum filia ſpirituali fornicatus fuerit,ab omni officio deponendus eſt, & facit *tex.in cap.non debet 30.q.1.*dicens, quòd ſi eſſet Epiſcopus tale facinus committens,debet annos quindecim pœnitere. Et quod talis Parochus debet deponi,vide *Panorm.in citat.cap.vlt.de purgat.canon.Anan.in c.cum dilectus,de accuſat.Fel.in cap.at ſi clerici nu.15. vbi Dec.n.36. de iudic.Berm.Cho. de public.concub. rub.de inceſtu nu.3.*

ADDITIO.

HVic quæſito D. Auctoris vide *Farin. in eius praxi tit.de delictis carnis,q. 137.nu. 27.*vbi refert,quod clericus committens fornicationem cum filia ſpirituali deponitur, & ſubdit *num.28.*quod imò hodie cōtra Sacerdotes in confeſſionibus mulieres ad carnale commercium inſtigantes proceditur ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis tanquam contra de hæreſi ſuſpectos; & ad rem noſtrā ſubdit idem procedere,ſi cognouerit mulierem de ſua Parrochia,quæ filia ſpiritualis dicitur *num. 29.* contra quod *num. 30.* cenſuit, quod licet filia ſpiritualis dicatur, & quæ eſt de parrochia tamen non intrat pœna depoſitionis,ſed alia grauis dummodo minor ſit depoſitione.

SVMMARIVM.

1 *Traditur forma inſligendi pœnas contra laicos cōcubinarios ſecundum Conc.Trident.*

2 *Epiſcopi non poſſunt accepere compoſitionem ſuper omnibus criminibus.*

3 *Pœna pecuniaria tunc debet inſligi, quando id ſit correctionis zelo.*

De pęna inſligenda laicis concubinarijs.

RESOLVT. CCCXIX.

FActum tale proponitur: Epiſcopus quidam Regni Siciliæ, cuidam laico, quem de crimine concubinatus inquiſitum habebat,probato concubinatu,inſlixit pęnam pecuniariam, ſcilicet ducatorum duorum mille,& cum pro parte eiuſdē laici inquiſiti inſtaretur coram me, vt quidquid de iure ſentirem,ſcriberem qua de re,vt ei ſatisfacerem, reſpondi prout ex infraſcriptis.

1 Et primo,quod *Conc.Tridentin.ſeſſ.24.de Sacramento matr. cap. 8.* tradit formam inſligendi pęnas contra laicos concubinarios, & primo mandat,quod ter moueatur ab Ordinarijs etiam ex officio. Secundo, ſi hoc peracto non reſipuerint,eſſe excommunicandos. Tertio,ſi animo indurato per annum ſic ſteterint,pro qualitate criminis ſeuerè ab Ordinario puniantur. Quarto mulieres, quæ publicè cum ſuis concubinarijs viuunt niſi, vt ſupra, admonente Ordinario, paruerint, extra oppidum, ſeù Diœceſim eijciantur, inuocato ad hoc etiam,ſi opus erit brachio ſæculari.

Et quamuis Epiſcopus habeat poteſtatem impouendi pœnas pecuniarias laicis, ſiue clericus, vt eſt communis opinio, ſecundum *Panormitan.& reliquos in cap.vt clericorum,nu. 10.de vit.& honeſt. cleric. Vgol. de poteſt. Epiſcop.cap.56.num. 5.par.2.Baiard. quaſt.80. in princ. Iaffred. Balb.in deciſ.63. Cephal.conſ.30. num.4.vol.1. & Hartaman. conſ.21. & Peregr. de iure fiſci lib.1.cap.2.* Cuius concluſionis vera ratio eſt, quoniam hodie Epiſcopi de generali conſuetudine habent fiſcum, vt ſcribit *Pannnus*, quem refert *Diaz in pract. crim. can. cap.134.num.2.vbi in cap.124.in fi.*dicit, hanc opinionem eſſe veriorem, & conſuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem eſſe vſu comprobatam teſtatur *Felin. in cap. irrefragabili,§.1.num.11. de offic. Ordinar.Viu.* qui *de communi opinione* teſtatur *in opinione 255. & Clar.in quaſt.80.num.5.*nec *Concil.Trident. ſeſſ.24.cap.8.*tollit alias pœnas iuris,vt pluries declarauit Sacr. Illuſtriſſimorum Congregatio,& in Curia Archiepiſcopali Neapolit. fuit exulatus à Diœceſi Neap. quidam laicus, qui per plures annos ſteterat in concubinatu,vt refert *Nouiſſimus cap.36.*

2 Tamen in caſu,de quo verba facimus non potuit præfatus Epiſcopus Siculus vllo iure talem pœnam inſligere,& hoc ex pluribus,tū primo, quia non valent Epiſcopi accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus, vt fusè tradit *Paulus de Caſtro in conſ.348. col. fin.per text.cum gloſ. in cap. licet,* vbi *DD. extra de pœnis, Felin. in cap. qualiter, & quando il ſecondo,§.ad corrigendum num.30.de accuſ.Clarus in practic. crim.§.fin.q. 85.verſ. vlterius quæro,* ſed tunc cum crimina eſſent leuia, vel extraordinaria, in quibus eſt locus pœnæ arbitrariæ, & dicitur crimen leue, vel graue multipliciter: Primo, quando conſideratur perſona,res,tempus & locus, *Bal.in conſ. 412.ſuper eo quod lib.4.in principio.* Secūdo, qualitas delicti, quia omnia delicta capitalia ſunt grauia, *Bald.vbi ſupra in princ. verſ. ſecundo modo.*

Digitized by Google

dicatiuam non procedit tex. in l.nullum, quia ſecundum eum d. clauſula inducit ſeparationem iuriſdictionis.

4 Vnde ſi clericus deponit falſum coram iudice laico, cognitio non erit iudicis laici, ſed Eccleſiaſtici, & ita limitatur *tex. in d.l.nullum, Afflict. in deciſ. 230. vbi Vrſill. Cappell. Tholoſ. in deciſ. 179. Capyc. in dec. 5. num. 13. de Frãchis in dec. 417. Anna ſing. 135.*

ADDITIO.

VIde in meo *compend. p. 3. verbo remiſſio cauſæ alicuius fol. 61.* vbi de hoc doctrinę referuntur cum deciſione.

Finis tituli Praxis de Pœnis.

PRAXIS BENEFICIALIS.

SVMMARIVM.

1 *Collatio dignitatum ſpectat ad Summum Pontificem.*

2 *Olim poterat Epiſcopus conſtituere horas canonicas, & veteres extinguere.*

An Epiſcopus poſſit conſtituere nouas dignitates in Eccleſia cathedrali abſque authoritate Apoſtolica.

RESOLVT. CCCXXII.

1 DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, quod collatio dignitatum, quæ ſunt primæ poſt Pontificalem ſpectat ad Papam ſecũdum *gloſ. in cap. de liberatione in verb. electionis, de offic. delegati, Staphil. de lit. grat. fol. 8. num. 9.* igitur ad Papam debet ſpectare earum creatio.

Cæterum præfatis non obſtantibus animaduertendum eſt, in hac quæſtione duas reperiri opiniones: prima eſt *Innocent.* referentis *gloſſ. in cap. cum olim, in verb. conceſſimus, de conſuetudine, & Sylua 1. part. quæſtio. 4. num. 18. & 4. quæſtio. 7. num. 20. caſu 116.* vbi dicit quod ſic, quod confirmat ex *Bert. in tractat. de Epiſcop. 2. part. lib. 4. & ex Speculatore in tit. de diſpenſation. verſ. 107.* Secunda opinione eſt *glo. in dict. cap. citat. immo text. ibi, & in cap. cum acceſſiſſent, eodem tit. gloſſ. in cap. 1. in uerb. omnes 22. diſtinctio. & Sylu. 2. part. quæſtio. 3. nu. 3. num. 6. verſ. 8.* & et iam *gloſ. in clementin. fin. in verb. menſæ ſuæ, de rebus Eccleſ. non alien.* vbi habetur, quod non, imo plus dicit ex mente *Hoſtienſis in dict. cap. cum acceſſiſſent,* quod dignitas non confirmata per Papam tolli poteſt de Eccleſia Cathedrali per capitulũ ipſius *Abb. in d. clementin. num. 12. & in cap. tranſmiſſæ, num. 5. de verbor. ſignificatio. Zerola in praxi Epiſcopal. part. 1. in ver. Beneficia ſub uerſ. ad dignitates aſſequendas* cenſet cum ſecunda opinine referens ſic ſe habuiſſe in facto, ac ſic reſponſum fuiſſe ab vrbe, & quod dictum eſt de nouis conſtituendis, idem in veteribus extinguendis per dicta iura, & *gloſ. Hoſtienſ. in ſumma titul. de conſtitutionibus §. quando conſtitutio, num. 20. verſ. cum quæritur* dicit, quod ſic, & *Innoc. in cap. cum acceſſiſſent, eodem titul. num. 2. verſ. item Epiſcopus,* dicit, quod ſic, & ita poſſe practicari ab Epiſcopo Stabienſi, ſiue Caſtri ad mare refert *Zerula in d. praxi Epiſcopali.*

2 Ad hæc nota, quod licet per *text. in cap. final. & ibi gloſſ. in verb. exereuiſſe, de verborum ſignificatione* non poterat Epiſcopus conſtituere nouos canonicos, & veteres extinguere abſque Sedis Apoſtolicæ facultate, hodie tamen per *Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 15. de reformatio.* poteſt Epiſcopus cum cõſenſu capituli propter tenuitatem introituum prout ibi, & à contrario ſenſu etiam nouos conſtituere, *Innocent. vbi ſupra, Caputaquenſ. dec. 221. part. 1. vide Boerius deciſ. 62. num. 7. & cap. ex parte, de conceſſione prabend. Syl. 4. part. quæſt. 7. nu. 26. verſ. 115.* & in creatione nouorum canonicorum quomodo ſit procedendum, vide *de Franchis dec. 2. num. 18. & 19.*

ADDITIO.

DIgnitates omnes à Papa, & Imperatore proueniunt inquit *D. Auctor in praxi uar. reſolut. 426. num. 3.* & videtur etiam Epiſcopus hoc concedendum ex quo Epiſcopus eſt Princeps, & habet culmen dignitatis, vt idem *D. Auctor d. p. 3. reſol. 203. num. 2.* & dicitur caput maius populi, & dicitur Princeps populi, *Raguc. de uoce canor. in choro, quæſito primo, num. 6.* adhuc tamen Epiſcopus in Eccleſia nouam dignitatem creare non poteſt ſine conſenſu Capituli, ſed cum illo poteſt, vt ex *Compoſtel. Innoc. Hoſtienſ. & Bertacch.* probat *Pater Megal. in ſuo promptuar. tom. 2. verbo dignitas ſub nu. 1.* & ibi plura de dignitate proſequitur.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi.*

2 *De natura beneficij eſt, vt ſit perpetuum.*

An

An in conſtitutione Beneficij requiratur cōſenſus Epiſcopi.

RESOLVT. CCCXXIII.

1 Beneficium Eccleſiaſticū eo ipſo dignoſcitur, quod reperitur aliqua Eccleſia, vel cappella erecta auctoritate Superioris, & dotata *Guido Pap.deciſ.*187.*Rota diuerſ.deciſ.* 508.*num.*6.*& *509.*num.*5.*& ſequent.par.*1. & quod vere beneficium Eccleſiaſticum non dicatur ante Epiſcopi approbationem probatur ex *tex.in cap.nemo,& in cap.nullus,de cōſecrat.diſtinct.*1.& tradit *Felin. in cap. ex parte il 2.colun.*1.*de reſcriptis,Rebuff.in praxi benefic. tit.Quare inſtituta ſint. benef.nu.*10.*fol.*6.vbi inquit quod ante Epiſcopi approbationem nō dicitur propriè beneficium Eccleſiaſticum, ſed potius quædam pia donatio,vel relictum piū,ſi forte pro Miſſis celebrandis,vel pro anniuerſario in perpetuum relictū fuerit, quod etiam tenuit *Rota deciſ.*11.*de iurepatron.in antiquis*, & quamuis idem *Rebuff.in titul. quid ſit beneficium,num.*8. *in fine* dicat, quod in dubio quælibet Cappella ad ſeruiendum Deo fundata præſumitur beneficium Eccleſiaſticum licet non appareat de approbatione Epiſcopi, nihilominus eius dictum non eſt tenendū ex ſupra allegatis.Nec *Ægid.*quem ipſe citat ita loquitur *in quæſt.*16.*in fine verſ.*2.quia vult in dubio rem acquirēdam eſſe in caſu in quo eſt,latè *Gonzalez ad regul.de menſibus gloſ.*5. *n.* 7.vbi etiam rationem affert.

2 Sed eſt aduertendum, quod licet regulariter beneficium Eccleſiaſticum ſit illud, quod perpetuo confertur,vt per *Abb. in cap. auctoritate,in fin.de cenſ.Sarnen.in reg.de infir. quæſt.* 22.*Gonzalez loco citat.num.*11. tamen aliquādo poteſt eſſe beneficium Eccleſiaſticū, quāuis non ſit conferibile , exempli gratia, ſi ille , qui beneficium fundauit voluerit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij,cum hoc, quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum,vel in parte pro vt ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rotam in vna Peruſina Sanctæ Mariæ de Niuæ 30.Aprilis 1599.corā Pamphilio.

ADDITIO.

Beneficium non dicitur niſi adſit confirmatio Epiſcopi *Farin.deciſ.* 561. non datur beneficium ante conſenſum Epiſcopi, *Epiſcopus Marant.reſp.*89.*num.*19.*p.*3. Beneficium Eccleſiaſticum , vt dicatur quænam requiratur tradit *D.Auctor in dec. Archiep. Cur.* 128.*num.*2.*& ſeq. p.* 4. & melius *in praxi fori Eccleſiaſt.tom.*4.*reſol.*184.*à num.* 2. *ad* 7. latè ad propoſitū Authoris *Megal. in prōpt. verbr beneficij Eccleſiaſtici ſub num.*1. & quod debet eſſe perpetuum beneficium probat *Reg. Valenz.conſ.*53.*num.*5.*tom.*1.*Marcſ.uar. reſol. lib.* 2.*cap.*394.*idem D. Author deciſ.*90. *nu.* 4. *par.* 3.cum eius natura ſit eſſe perpetua *idem deciſ.*165.*num.*4.*p.*3.*Mar.Anton.uar. reſol. lib.* 1.*reſol.fin.caſu* 53.*Caual.deciſ.*639.*num.*9.*Coccin.deciſ.*296.*num.*3.*Epiſc.Marant.reſp.*62.*n.*9. *p.*3. ideo perpetuo ſunt concedenda *Duran. deciſ.*381.*num.*7.*tom.*2.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Sancti an ſit exponendum in beneficio.*
2 *Nomen dignitatis debet exprimi.*

Nomen Sancti beneficij,an ſit exprimendum in impetratione beneficij.

RESOLVT. CCCXXIV.

1 Vnat hoc inquirere an quando impetratur beneficium, ne impetratio reddatur ſubreptitia , ſit neceſſe nomen Sancti huius beneficij exprimere , in qua quæſtione communis eſt canoniſtarum concluſio, quod ſi impetratur Eccleſia Cathedralis,de ſtylo curiæ neceſſe nō eſt exprimi nomen Sācti ipſius Eccleſiæ , licet ſecus ſit in alijs Eccleſiis inferioribus , ita nuncupatim decidit *gloſſ. in cap. quamuis il* 1.*in verb.non extendit,de præben.in* 6. cum qua ibi tranſeunt *Ioannes Monachus n.* 5. *& Prob.in addit. ad eum,Petr. de Ancharan. colun.*3.*num.*4.*verſ.*2.*quærit,Gemin.in §.quamquam eiuſdem cap.col.*3.*num.*10.*in gloſſ. fin.* ibiquè etiam *Franchus colun.* 2. *num.* 7. & alij indifferenter eamdem approbant opinionem *Lap.alleg.*16.an valeat *num.*4.*Imol.in cap.cum adeo* per illum *tex.colun.*1. *num.*2.*ver. nota* ſecundum *Cardin.de reſcript.& Felin.in cap. cum acceſſiſſent,colun.*1. *num.*1.*verſ. & quando nominantur Eccleſiæ,de conſtit*.rurſus idem *in cap.in noſtra colun.antepenultim.correlar.*30. *num.*40. *verſ.& nota quod quando exprimitur Eccleſia,de reſcrip.*& cōmunem teſtatur,*Mandoſ. ad Lap. in citat.allegat. in uerbo nomen lit.I.*

2 Amplia, quod oportet etiam nomen dignitatis exprimere , ita firmat *in cap. in noſtra, de reſcriptis Ioan. Andr. col.*2.*num.*10.*in uerb.expreſſam,Butr.colun.*5.*nu.*17.*uerſ.*4. *quaro Panormitan.num.*4.*Imol.colun.ultim.nu.*13. & communis eſt teſte *Felin.in dicto cap.ad aures num* 2.*de reſcrip. Selua in tractat. de benefic. part.*3.*quæſt.*11.*uerſ.*23. *qualitas fol. mihi* 260. *in paruis*,quoties enim lex expreſſionem pro forma requirit, non ſufficit prolatio verborū per inuolutionem *cap.qui ad agendum, de procurat. in* 6.*l.ſed, & ſi quis,§. quæſitum, ff. ſi quis cautio*,ſpecialis autem mentio illa eſt quæ exprimit circumſtantias , & conditiones , quæ poſſent Principem alterare, vt ait *Flor.in clemen-*

ferendum beneficium iuxt. *tex. in cap. 2. de conceſſ. præbon. & cap. licet de ſuppl. neglig. prælat.* non currit niſi à die ſcientiæ, *Rota in deciſ. 263. in non. Rota diuerſ. in deciſ. 281. part. 1.* & fuit per eandem *Rotam* reſolutum *in vna Toletan. beneficij* 28. Nouembris 1578. *coram Illuſtriſſimo Seraphino*, vt patet *in eius deciſ. 380. DD. de Rota deciſ. 7. de præb. in antiq.* quam opinionem intelligas, quando ignorantia eſſet veriſimilis, vt latè per *Achill. de Graſſ. in deciſ. vnica, de ſupplen. negl. prælat.*

2 Secunda ſit concluſio. Præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſẽtandum, cõtinuum eſſe, non autem vtile, quia in dubio quodlibet tempus præſumitur continuum, ſecundum *gloſ.* communiter receptã *in rubrica ff. de diuerſ. & temp. præſcript.* latè *Bar. in tractat. de temp. vtili, & continuo quæſt. 5. per totum Hartaman. conſ. 17. num. 4. Thoming. conſ. 16.* & propterea currit de momento ad momentum, arg. *tex. in l. qua ætate, ff. de teſtam. & in l. 1. ff. de manumiſſ. & gloſ. in l. 3. §. 1. ff. de minorib.* & hoc clarè patet ob id, præſertim quod non currit niſi à die ſcientiæ, ſecundum *deciſ. Rotæ 13. de iurepatron. in antiq.* quidquid voluit eadem *Rota in deciſ. 1. eod. tit.* vnde cum (vt ſupra dixi) ſit continuum, debent in eo cõnumerari omnes dies, nec habenda erit ratio menſis intercalaris, iuxta terminos *gloſ. in l. in legatis, ff. de diuerſ. & temp. præſcript. & in l. cum biſſextus, ff. de verb. ſig.* nec ſimiliter obſtabit *gloſ. in cap. ſtatutum, de præb. in 6.* quod dies vacationis non connumeretur in termino, ex regula iuris, quod dies termini non computetur in termino, iuxta *Bart. receptum in l. 1. ff. ſi quis caut.*

3 Tertia ſit concluſio. Præſentationem debere fieri præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illius, cuius ſit præſentatio, adeo quòd præſentatus debeat eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſufficit patronum præſentantem aliquem, ſolum mittere inſtrumentum, ſeu ſcripturam præſentationis Ordinario, vt *Sylua de benef. part. 3. quæſt. 1. nu. 6. Zerula in prax. Epiſc. in verbo iuſpatronatus, quæſt. 7. Rota in proprijs terminis deciſ. 3. de iurepatronat. in nou.* vnde *Achille de Graſſ. in deciſ. 12. eodem tit.* tenuit, quòd præſentatio tunc tantummodo intelligitur, quando perſonaliter ſit ſuperiori, alioqui dicitur magis nominatio, quam præſentatio, vt tenuit etiam *Rota in dec. 211. in non. Franch. in cap. fin. §. verum in 1. notab. de iurepat. Rocchus in eiuſdem nominis tractatu quæſtio. 41. circa med. Miliſ. in repert. in verb. patronus circa principium*, vnde cum in caſu, de quo nos verba facimus, perſona non fuit præſentata in tempore Epiſcopo, ſed notario tantummodo nominationem recipienti, propterea fatendum eſt, præſentationem non cõualidari, ſi poſt tale tempus, acceſſus habeatur præſentialiter ad Epiſcopum, vt fuit in Rota reſolutum in vna Aſculana parochiali 13. Iunij 1548. coram Antonio Auguſt. & ob hanc rationem præſentatio facta de clerico abſente non valet ſecundum *gloſſ.* communiter receptam *in cap. dudum, in verb. præſentari, de ſepultur. Abbat in cap. ea noſcitur ſub num. 3. de his, quæ fiunt à prelat. Rota deciſ. 3. de iurepatron. in nou.* & ex hoc infertur, quod aliter facta præſentatio, quam vt ſupra, vltra quod erit nulla, & inualida, patrono currit tẽpus, ſecundum *Inn. in cap. in Lateranenſi, in vlt. notab. de præb. Monald. conſ. 149. num. 3. & ſequẽt. vol. fin. Rubeus Alexand. conſ. 93.* & quod perſonaliter, ac præſentialiter debeat a fieri præſentatio, colligitur apertè ex *Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. & ſeſſ. 25. cap. 9.* vnde dicebat *Zerula loco citato* quod Ordinarii debent ſummopere animaduertere, vt præſentatus accedat perſonaliter ad eorum præſentiam. Nam in quodam Archiepiſcopatu refert fuiſſe fictè quemdam præſentatum, & deinde inſtitutum hominem non exiſtentem in rerum natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus beneficij ſingulis annis, contra decretum *Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 11. de reformat. & ſeſſ. 24. cap. 3. uerſ. patroni, & ſeſſ. 25. cap. 9. Abb. in cap. cum parati col. fin. de appellat.* Patet etiam apertè ratione, quia præſentatus debet prius examinari ab Ordinario ad effectũ videndi ſi eſt idoneus, ſecundum *Panormitan. in cap. paſtoralis num. 7. de iurepatron. Rebuff. in rubr. de collationib. §. præfatique Ordinarij in ver. præſentationem.* Nec obſtaret, ſi diceretur huiuſmodi formam in præſentando eſſe de apicibus iuris, & propterea excuſare ignorãter, & ruſticos, quia reſpondetur, quod ruſticitas, vel imperitia non excuſar, vt eſt *text.* in proprijs terminis *l. 1. C. de interd. mat.* Neque ignorantia iuris excuſat, *cap. ignorantia, de reg. iur. in 6. l. nec paſſim C. de iur. & facti ignor. cum ſit lata culpa, Alex. conſ. 77. col. 2. vol. 3. Rimin ald. Iun. conſ. 484. num. 20. vol. 5. Bertrand. cõſ. 278. num. 2. vol. 8.* Et tanto magis ignorantia iuris non excuſat, quanto quod præfatus patronus potuerit conſulere peritiores, idque aliter non egit, ſecundum *gloſ. Alex. Iaſon, & Dec.* & alios vniformiter in *L. iuris ignorantiam C. qui admitt. ad honor. poſſeſſ. Angel. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſdict. omn. iudic. Decius conſ. 604. colun. 2. conſ. 605. & 667. num. 6. Ruin. conſ. 33. volum. 1. & Vinus*, qui refert deciſum *in deciſ. 254.*

4 Quarta concluſio, quod quamuis moræ purgatio de æquitate canonica admittatur, ad *text. in cap. potuit, de locato. Bartol. & communiter alij l. ſi in inſulam, ff. de verb. obligat.* quod procederet etiam ſi actus eſſet iuratus, *Iaſ. in*

l. ſi

l.ſi quis maior, col. penult. C. de tranſact. & in conſ.9.nu.8.vol.1.Gozad.conſ.66.nu.13.Goffred. conſ. 41.num. 8.Ruyn. conſ.137. num.9. & 10. Curt.de feud.part.4.nu. 30.verſ. confirmatur hac opinio, & fuiſſe deciſum teſtatur *Verall. deciſ. 233.par.2.*& in beneficialibus poſſe Epiſcopũ moram purgare teſtatur pariter fuiſſe deciſũ *Franciſcus Marchus deciſ. 1238.part.7.*

Veruntamen in caſu noſtro nullo modo fateri poteſt, præfatum patronum potuiſſe moram purgare etiam vnius diei, quare licèt poſtmodum præſentauerit præſentialiter, ac perſonaliter elapſo die poſt quadrimeſtre, adhuc prælentatio erit nulla, & mora impurgabilis, quod patet ex pluribus.

Tum primo, quia mora non poteſt purgari, quando exequutio temporis eſt facta a iure, vel ab homine, ſecundum *Bartol. q. 4. num. 19. & Alexander num. 32. in d. l.ſi in Inſulam ff. de verbor. obligation. Rubeus conſ. 123. Alban. conſ.60.Alciat.conſ.17.*& fuiſſe deciſum in Rota Roma. refert *Verall.in deciſ.134.part.2.* vnde cum poſt præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum fiat a iure eius exequutio ad *text.in d.cap.vnico, de iurepatron.in 6.*& ſic patrono intra tempus nõ præſentante, virtute facultatis ipſo iure a ſacris canonibus indulte, Epiſcopus liberè beneficium conferre poteſt, ſecundum *Nauarr. in conſ.3.de iurepatron.in antiq.& Sayr.deciſ.3. eod.tit.* conſequenter mora purgari nequit.

Tum ſecundo, quia mora eſt etiam impurgabilis, quando in actu, ſeu contractu adeſſet pactum reſolutiuum, ſecundum *Alex.in l.ſi in Inſulam col.penult.nu.43. verſ. decimo tertio fallit ff.de verbor.obligat. Afflict.deciſ.173.Caualc. deciſ. 15.part. 1.* fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit *Verall.in deciſ.235.part.2.* vnde cum in caſu noſtro adeſt reſolutio ſi infra tempus non fieret præſentatio, & erit quod deuoluitur ad Epiſcopum liberè beneficium. Ergo.

5 Non obſtant ea, quæ in fauorem partis aduerſæ dici poſsẽt. Er primo doctrina *Maſcardi de probatio.concluſ.1223.num.7.* vbi quando prę́ſentatio fuit recepta ab Epiſcopo, & non reiecta, præſumitur pro præſentatione, & ſic illam factam fuiſſe infra tempus datum a iure, ex quo a Iudice fuit admiſſa, & Ordinarius poteſt tempus præſentationis patronis a iure conceſſum prorogare, quia reſpondetur multipliciter, & primò, quod videtur tempus prædictum a iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Eccleſia careat Rectore.

Secundo reſpondetur, quod cum præfatũ tempus ſit a iure canonico inductum, nõ potuit Epiſcopus contra ius diſpenſare, & conſequenter licet receperit prę́ſentationem poſt tempus, non cenſetur diſpenſaſse ita, vt non poterit recedere ad *tex. in cap. inſtitutioni, 25. quæſt. 2.& in cap. licèt* ibi, *quod regulare fuit, de off.ordin. & in cap.quod ſuper his, de maiorit.& obedien. cap.cum inferior, eod.tit. Boich. in cap.à nobis, il primo, num.3. de ſentent. excom. poſt Panorm.in cap.cum dilectus, num. 10.de conſuetudin. Calderin. conſ.5.de conſtit.Cardin. in clementin. 1.§.fin de reb.Eccl.non alien. Alber.in 1.part.ſtatutorum quæſt.6.Iaſon in l.omnes populi in 2.lect.ff.de iuſt.& iure, Pariſius conſ.27.num. 59.vol.2.Barbat.in conſ.21.col.7.verſ.ſed his nõ obſtantibus, vol.3. cum alijs* quos deducit *Duena in regula 250.*

Tertio reſpondetur, quod ridiculoſum eſt allegare *Maſcardum* in hac quæſtione, quia ipſe loquitur, quando dubitatur an præſentatio facta fuerit in tempore, quia tunc vt actus potius valeat, quam pereat, ad *text.in l. quoties ff.de reb.dub.* præſumi debet præſentationẽ fuiſſe factam in tempore: ſed nos ſumus in claris, & minimè in dubio; cùm euidentiſſimè appareat, atque conſtet hunc patronum præſentaſſe extra tempus: ergo nullo modo obſtat doctrina *Maſcardi.* Nec obſtaret etiam ſi diceretur, quòd intermiſſio vnius diei ſit de rebus minimis, & communiter non eſt curandum, ad *text.in l. ſcio ff.de in integr.reſtit.* quia reſpondetur, de minimis quandoquidem maximè curandum eſſe, vt apparet ex latè deductis per *Carroc.in dec.10.*& eo fortius, quod vt ſupra diximus, iſtud tempus eſt impurgabile.

Et eiuſdem opinionis fuit, mecum confabulans, eminentiſſimus Iureconſultus D.Curtius Palumbns Canonicus Eccleſiæ Neapolitanæ, vir quidem omnium virtutum genere, ac vitæ integritate inſignis.

ADDITIO.

TEmpus ad præſentandum in iure patronatus an currat à die vacationis beneficii, vel ſcientiæ refert probando *Marius Anton.var.reſol.lib.1.reſol.29.num.19. & 20.* & quod præſentationis temporis currat à die habita notitia, dixit *Rubeus deciſ.221. num. 9. tom.2. Addit.ad deciſ.Ludouiſ.177.num.9.*

Et quod præſentatio debet fieri corã Epiſcopo tradit idem *Mar.Anton.lib. 1. reſol. 47. num.6.Rubeus deciſ.87.num.13.tom. 2. Addit. ad deciſ.Ludouiſ.34.num.8.*

Quamuis autem Epiſcopus præſentandi, ſicut abbreuiari poſſit ab Epiſcopo, ita etiam prorogari, vt inquit *Mar.Anton.lib.1.reſol.fin. caſu 51.in fin.Additio ad eundem Ludouiſ.d.dec. 177.n.8.*vbi *num.5.*præfatus *D.Ludouiſ.* adnotauit poſſe Epiſcopum præſentationem admittere poſt huiuſmodi quadrimeſtre, hoc tamen procedit vbi agitur de ſolo preiudicio

ipſius Ordinarii ſecus, ſi de præiudicio alterius præſentat in tempore, vt ibi *Addit. nu. 6.* probat.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra blaſphemantes quænam ſit.*
2 *Limita in eo, qui calore iracundiæ Deum blaſphemauerit.*

Qua pœna puniantur clerici blaſphematores.

RESOLVT. CCCXVI.

De pœnis blaſphemantium Deum Patrẽ, vel Filium, vel Spiritum ſanctum, aut Beatam Virginem, ſiue alios Sanctos, & de pœnis non reuelantium vide *Bullam Iulij III.*
1 34. quæ incipit *In multis*, & *Leonis X. Bullam* 11. incip. *cum primum* §. *ad abolendam* & *Pij V. Bull.* 5. cuius verba ſunt, *Quicunque clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genetricem, expreſsè blaſphemauerit, pro prima vice fructibus vnius annis omnium, & quorumcunque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs ipſis priuetur, & pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur: quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur, qui reliquos Sanctos blaſphemauerit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio Iudicis puniatur*, De cuius Bullæ explicatione vide *Nauarr. in cap. inter verba 11. quæſtio. 3. corrol. 57. num. 148. & Couarr. in capit. quamuis pactum part. 1. §. 7. ſub num. 10. de pactis in 6. Diaz in pract. crim. cap. 110. in verbo blaſphemi.*

Amplia primo: præfatam pœnam procedere nedum in blaſphemantem, verum etiam contra non manifeſtantem ipſum blaſpemãtem, *cap. ſi quis per capillum 22. quæſt. 1. ibi, ſi quis autem talem hominem non manifeſtauerit*, & *DD. in cap. nonnulli extra de Iudeis*, idem ſtatuit *Leo. X. in d. conſtit. 11. verſ. quicumque vero in Bullar. fol. 194. & Iulius III. in conſtit. 43. verſ. Monendo tamen eos, in eod. Bullar. fol. 545.* vult etiã, quòd quis poſſit ſecretè abſque expreſſione ſui nominis denunciare blaſphemãtes, & dat formam ſecretè denunciandi, & in dictis conſtitutionibus ponuntur pœnæ, quibus in ſtatu Eccleſiaſtico blaſphemantes puniuntur, contra quos etiam adeſt *d. conſtitutio Pij V. in eodem Bullario fol. 926.*

Amplia ſecundo procedere dictam pœnã etiam in eo, qui dixit, *Potta di Dio*, *Vin. decis. 388.* ſimiliter *à diſpetto di Dio, Gramat. dec. 50.* & in eo, qui dixit, *A diſpetto di quel becco, & cornuto, &c. io n'ho fatt'vno. Gaſp. Theſaur. in decis. 78.*

2 Nunc limita in eo, qui calore iracundiæ Deum, vel Virginem publicè blaſphemat, vt debeat mitius puniri nec habet tunc locum pœna *cap. 2. de maledic.* ſecundum *Archidiac. in cap. quid ego, circa finem 23. quæſtio. 5. Dec. Cagnol. & reliqui l. quicquid calore iracundiæ ff. de regul. iur. Iaſon. in l. ſi filiam tuam, C. de inoff. teſtam.* quibus autem circumſtantijs vallatus debeat eſſe præfatus calor iracundiæ vide *Alexander conſ. 15. ante fin. vol. 3. Afflict. in cõſt. Regni blaſphemantes num. 5. & 10. Cauenſ. ſuper pragmatica 50. Regis Ferdinandi nu. 6. Iul. Clar. in pract. crimin. quæſt. 50. num. 6. Foller. in pract. cenſ. in ver.* Nicolaus *Epiſcopus à n. 56. vſq; 67. Ioan. Franciſcus Ponzibium in tractat. de lamijs ſub num. 86.*

Limita, ac declara, quòd verba illa Bullæ, pro prima vice, interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & non blaſphemiæ, etiã ſi clericus fuerit pro prima illa vice inquiſitus, quòd pluries blaſphemaſſet, quia Bulla videtur hebere reſpectum ad correctionem clericorum, ad quod facit *tex. in cap. graue de præb.* ibi, *poſt primam, & ſecundam correctionem.*

Quare ſtante ſtatuto, ſiue Principis proclamationibus, quod ſi quis blaſpemauerit Deum, vel Sanctos, pro prima vice puniatur in decem, pro ſecunda dupliciter, pro tertia fuſtigetur. Si quis eodem impetu, & eodem tempore ac eadem continuatione verborum pluries blaſphemauerit, vnicum delictum erit, & pro vnica vice puniri debebit, *Cæpol. in conſ. 77. circa med.* quem refert, & ſequitur *Alciat. in tract. de præſumption. reg. 2. præſumpt. 6. num. 4.* & idem tenet *Couar. variar. reſolut. c. 10. num. 8. lib. 2. Plac. in epit. delict. cap. 1. nu. 18. in fin. Farinac. in praxi crimin. titul. de delictis, & pœnis quæſtio. 22. num. 29. ſed* Phanut. *in tractat. de momento temporis, cap. 28. nu. 16.* diſtinguit in materia ſtatuti, prout de iniuria, & ſic ſi quis blaſphemauerit Deum, & Sanctos vno impetu, vnica pœna tantum eſt puniendus; *Bald. in l. duo rei §. ſemel num. 2. ff. de arbitr. Marſ. in l. ſi in rixa 21. ff. de ſicar.* Cæpol. & Alciat. *loc. citat.*

ADDITIO.

Ad hanc materiam blaſphemantium videnda ſunt congeſta latiſſimè per *Iulium* Carthar. *decis. 2. per totam*, ante eum prolixius agit *Caball. reſol. crim. in reſolut. 296.* nouiſſimè Nouar. *in ſumm. bullar. tom. 2. rub. de blaſphemia per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes, de quibus in num. 2. 3. & 4.*

9 Li-

5 *Limitatur hoc regula in quatuor caſibus, vt in nu. 6.7.& 11.*
8 *Clericus non dicitur negotiator ſi vendit vinum, granum,& ſimilia ex proprijs fundis peruenta, & hæc poſſunt vendi abſque gabella ſolutione, vt in num.9. Ampla num.10.*
12 *Clerici poſſunt aliquid lucrari ex artificio, dummodo ſit honeſtum, ad quod inſeruntur nonnulla, vt in num.13.14.15.16.*

Qua pœna puniantur clerici negotiatores.

RESOLVT. CCCXVII.

1 Regulariter clerici prohibentur eſſe negotiatores, vt probatur in *cap.1.& tot. tit.ne cler. vel monach.hinc voluit tex.in cap.fin. de vita,& honeſtat. cleric.* quod clericus, qui tertio monitus à negotiationibus ſecularib. non abſtinet, interim perdit quoad bona priuilegium clericale,& clericum negotiatorem vti peſtem fugiendum probatur in *cap. negotiatorem clericum 88. diſtint.* vnde in *cap.fornicari,ead. diſtint.* dicitur, Antequam enim Eccleſiaſticus, quis ſit licet ei negotiari, facto verò non licet, & in *cap. eijciens,* habetur hæc verba, *Quia non cognoui negotiationem, introibo in potentias Domini, Cuius prohibitionis tres poſſunt aſſignari rationes,* ſecundum *Salzed. cap. 55.in annotat.ad pract.can.crimin.Diaz.*
2 Prima, eſt quis finis eius lucrum eſt temporale, quod clerici contemnere debent, & habentes alimenta, & quibus tegantur contenti eſſe debent, ait *D.Paul.ad Thim.cap.6.*
3 Secunda, quia rariſſimè hæ profanæ, & ſæculares negotiationes abſque peccati labe exerceantur, vnde periculoſæ ſunt valde, ait enim *Sapiens Eccl. 27. Duæ ſpecies difficiles, & periculoſæ mihi apparuerunt, &c.*
4 Tertia ratio eſt quia huiuſmodi negotia homines retrahunt ab ſpiritualibus, quibus incumbere peculiare eſt clericorum munus iuxta *Diui Pauli* ſententiam : *Nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſecularibus.*
5 Limita ſuprapoſitam regulam primò non procedere in clericis cõſtitutis in minoribus non beneficiatis, qui non prohibentur negotia ſæcularia exercere, alias licita ita *Abb.* poſt *Hoſtien.& Innocent.in cap. fin. ne cler. vel mon. Abb.in cap.2.& in cap.ſed nec cod. tit. Felin. in cap. dilectus, num.22. de reſcript. Alban. conſ.52. num.5. & ſeq.* pœna enim ſuſpenſionis,& excommunicationis, quæ clericis prohibitas negotiationes exercentibus imponitur, procedit ſi in ſacris fuerint conſtituti, ſecus ſi in minoribus,& beneficia Eccleſiaſtica non obtinuerint; quemadmodum etiam dicitur in pœna peccati, de qua in *cap. nemo, & cap.nullus 11. quæſt. 3.ita Alber. Trocius lib.2. de vero,& perfecto clerico, cap. 52. num.6. Ioan. à Medina in C.de reb.creſt.q.31.verſ.nota tamen, f.91.col.3.*
6 Limita ſecundo ſi per alios negotiationes exercuerint, quia permiſſum eis videtur ex *text.in clement.1.de vit.& honeſt.clericor.* vbi clericis interdictum eſt officium tabernarij, aut macellarij perſonaliter exercere, nec enim abſque cauſa dicitur perſonaliter, niſi vt intelligamus id clericis per alios facere non prohiberi, vrget etiam *text. in clementin. 1. §.porro,de ſtatu mon.* vbi ſtatutum eſt, quod monachi, quibus per ſe ipſos venari prohibitum eſt poſſint tamen opera aliorum facere: vnde *Alberic.in l.humilem, C.de inceſt. nuptial.* dicit, clericorum per alium tabernam exercentem, non amittere priuilegium clericale. Tamen quidquid ſit ex ſupradictis, contrariam opinionem tenet *gloſ. in d. clement. 1.* cuius opinionem veriorem eſſe teſtatur *prax. Archiep. cap. 75. ſub num.6.* & tenet *Salſed.ad Diaz d.cap.55.* ex regula *tex.in cap.qui per alium, de reg. iur. libro 6.* poſſent tamen pro honeſta eorum ſubſtentatione per alios exercere negotiationem *Nauar.cap.25.num. 111. Molina de contractib.diſputat.342.ſub num. 10.* ibi *quando circumſtantia non adeſſet, quæ excuſaret, Hartaman.conſ.90.Menoch.conſ.121.n.4.& ſeq.*
7 Limita tertio, vt non dicatur negotiator per vnius rei emptionem, vel venditionem, nam negotiator is dicitur, qui plures negotiationes exercet, *l.1. §. licet, & ibi gloſ. in verb. omne ff.de tribu,& in proœm.inſtit.§.cumque hoc Deo, l.ſęper §. Diuus Adrianus, cum l.ſequent.ff.de iur.immun. Bal.in l.legatis ſeruis ff.de leg.3. Paris de Puteo in tract.ſindic.in par.officiales fol.87. Rebuff.in tract.de mercat. mun. artic. 1.gl.1.nu.10.tom.2.conſtit.Franc.* Dicitur etiã is mercator, vel negotiator, qui rem emit, & non mutata forma illam vendit, & aliquid inde lucretur, *tex.eſt in cap.eijciens,& in c.quid eſt aliud 88.diſtint.* Et negotiator, vel mercator appellatur qui negotiationem quæſtuariam exercet, de quo eſt optima *lex. 1.tit.7.p. 5.*& tenet *Sanctus Thom.2.2.q.77.art.4.*
8 Ex quibus ſequitur non dici clericum negotiatorem, qui vendit vinum, granum, aut oleum ex proprijs fundis, ita ſingulariter tenet *Abb. conſ. 6.dubio 2. vol.1. Dec.in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſt. colun. penultim.* imò non obſtante prohibitione de non vendendo vinum (vt noſtri dicunt) ad groſſũ, vel minutum, poſſunt clerici prò ſuâ volun-
9 tate, quæ dicta ſunt vendere abſque gabellæ ſolutione, ita tenet *Bertach. in tractat. de gabell. in 7. part. princip. quæſtio. 7. colum.4.* Nec dicitur clericus negotiator, vel mercator, li-
10 cet, id quod ſuper eſt de eo, quod vilius ad ſui, vel ſuorum ſubſtentationem emit, iuſto

pretio tunc currente, carius vendat, quam
emit, ita *Nauarr. in manual. Confeſſ. cap. 25. nu.
110.* vnde nec puniri poteſt, nec ex ea vendi-
tione gabellam ſoluere tenetur, vt per *Sal-
zed. ad Diaz d. cap. 55.*

11 Limita quarto, non procedere in clericis
aliquid lucrantibus ex artificio, *cap. nunquam
de conſ. c. diſt. 5. cap. clericus victum 91. diſt. Pa-*
12 *normitan. & Imol. c. fin. de vit. & honeſtat. cle-
ricor.* intellige dummodo non ſint artificia
inhoneſta, *Spec. de cleric. coniugat. nu. 6. & ſeqq.*
qui a lucrari ex artificio licet clericis etiam
ſine neceſſitate, *Hoſt. Anchar. Innocent. in cap.*
13 *ſecundum instituta ne cler. vel mon. Federic. de
Senis conſ. 207.* Clericus enim poteſt incum-
bere artificio, dummodo non ſe ſubtrahat
à diuinis, & Eccleſiaſticis officijs *gloſ. in cap.
clericus 91. diſtint.* quemadmodum poteſt lo-
care animalia, & oues, & boues, ſi habet ex
14 decimis, vel ſucceſſione, aut alias ſibi data,
aut ſi habens paſcua multa, emit animalia,
vt illa in proprio territorio nutriret, & po-
ſtea illorum fœtus, & fructus, vel cum creue-
15 rint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata
charius venderet, non autem ſi emit, vt tra-
deret ad incrementum, vel aliud ageret in
fraudem negotiationis; quod quidem adeò
eſt verum, quod ſi clericus emat rem, non vt
16 reuendat, ſed ad ſui vſum, ſi pòſtea propter
aliquam neceſſitatem velit vendere, nō pro-
hibetur vendere etiam prò maiori pretio, ſi
tantum tunc valet, *Abb. in cap. 1. ne cler. vel
mon.* faciunt notata per *Bart. in l. cætera §. fin.
ff. de leg. 1.* & eſt communis omnium ſentētia,
vt per *Molin. d. diſput. 342. nu. 11.*

ADDITIO.

Ad ornatum iſtius materię videnda ſunt accumulata per *Spirell. deciſ. fori Eccleſiaſt. 94.* vbi multa hic conferentia adduxit *Marcell. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 33. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Quæ differentia ſit inter filiam ſpiritualem, & inter eam cui à Parocho collatum fuit Sacramētum Pœnitentiæ.*

2 *Pater ſpiritualis magis diligendus eſt, quam carnalis.*

3 *Eandem pœnam pati debet occidens patrem ſpiritualem, quam qui occidit carnalem.*

4 *Filius ſicuti prohibetur in ius vocare patrem carnalem, ita & ſpiritualem.*

5 *Pater ſpiritualis non poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, ſicuti nec pater carnalis.*

6 *Quæ ſit pœna Sacerdotis fornicantis cum filiabus ſpiritualibus.*

Quæ pœna puniatur Parochus cognoſcens carnaliter ſuam filiam ſpiritualem.

RESOLVT. CCCXVIII.

In hac quæſtione reſpondetur diſtinguen-
do, ſupponēdo maximum eſſe diſcrimen
1 inter ſimplicem filiam ſpiritualem, & inter
eam, cui à Parocho collatum fuerit Sacra-
mentum Pœnitentię, nam grauius eſt puniē-
dus in ſecundo caſu, quàm in primo, quia tūc
dicitur propriè, & verè contracta filiatio ſpi-
ritualis, ſecundum *gloſ. in cap. 1. in verb. ſpiri-
tualem, de cogn. ſpir. lib. 6. Sot. in 4. ſent. diſt. 42.
Graff. conſ. 1. de cogn. ſpirit.* Vnde recepta ad
pœnitentiā, dicitur filia ſpiritualis. Et *Sym-
machus* Papa *in c. omnes 30. q. 1.* ſic ait, *Omnes,
quos in* Pœnitentia *ſuſcipimus, ita noſtri ſunt ſpi-
rituales filij, vt & ipſi quos vel nobis ſuſcipienti-
bus, vel trinæ merſionis vocabulo mergentibus,
vnde ſacri* Baptiſmi *regenerauit,* ad idem facit
tex. in cap. final. eod. tit. licet per dationem prę-
fati Sacramenti non contrahatur cognatio
ſpiritualis apta ad impediēdū matrimoniū,
*cap. quem pœnitet, de pœnitent. diſt. 1. Turrecrem.
in rubr. 30. quæſt. 1. num. 4.* Graff. *cit. loc. Henri-
quez conſ. 19. num. 3. Hartaman. conſ. 6. num. 4.
Euerardus conſ. 60.* Limita, vt non dicatur filia
ſpiritualis illa, quam Sacerdos ſemel audiuit
in confeſſione, & non abſoluit, *Henriquez de
Sacrament. in genere, lib. 1. cap. 14. §. 8.*

2 Vnde cùm (vt ſupra diximus) per huiuſ-
modi Sacramentum contrahatur cognatio,
propterea maior reuerentia inter vtrumque
eſſe debet, & propterea dicebat *gloſa* cele-
berrima *in cap. pitacium in verb. multo magis
30. quæſt. 3.* patrem ſpiritualem, quam *Gloſ.*
ſententiam dicit ſingularem *Barbat. in l. 2. col.
7. ff. de verb. oblig. & in repet. l. cū acutiſſimi col.
117. C. de fideicom.* licèt huic ſit affinis, & alia
gloſ. in cap. qui dormierit 27. quæſtio. 2. tradens
affinitatem ſpiritualem maiorem eſſe, quam
carnalem. Vlterius dicit etiam alibi *gloſ. in
cap. aut factam, in verb. parentem, de pœniten. diſt.
1.* non minus puniendum eſſe, qui interimit
3 parentem ſpiritualem, quàm qui carnalem,
quam ſequitur *Alex. in addit. ad Bartol. in l. di-
uus, vbi Hyppol. de Marſ. in fin. ff. de parricid.*
pro quo vide *Abb. in cap. fin. col. penult. de pur-
gat. canon.* cuius opinionem in ſpecie ſequu-
tus fuit *Dec. conſ. 462. col. 1. & in cap. at ſi cleri-
ci nu. 38. de iudic.*

4 Hinc dicit *Iaſ. in l. generaliter in 1. col. in
princip. ff. de in ius voc.* quod filius prohibetur
tam patrem carnalem, quam ſpiritualem in
ius vocare abſque venia, vt voluit etiam ante
eum *Fulgoſ. in l. adoptiuū, ff. eod. tit. Rom. in l. ſed
ſi has §. preto ff. eod. Bald. in cap. 1. §. fin. in 4. co-
lum. de probib. feud. alien. per Fed. & idem Bal.* di-
xit *in d. l. generaliter,* quod pater ſpiritualis nō
5 poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, quemadmo-
dum carnalis, vt refert, ac ſequitur *Salycet. in*

lite-

l. teſtes idonei, ff. de teſtibus per tex. in l. ſi quis calumniã, in fin. C. de nupt. & alibi voluit idem *Bald. in l. 1. in antepen. col.* C. *vnde vir. & vxor.* quod quemadmodum mulier non repellitur ab accuſando pro iniuria illata perſonis ſibi coniunctis, ita poteſt accuſare pro iniuria illata patri ſuo ſpirituali.

6 . Quare Sacerdos, qui cũ filiabus ſpiritualibus fornicatur, graue adulterium committit, & olim ab omni officio deponebatur, & peregrinando per viginti annos pœnitere debebat, *cap. ſi quis Sacerdos 30. quaſt.* 1. vbi Præsbyter, qui cum filia ſpirituali fornicatus fuerit, ab omni officio deponendus eſt, & facit *tex. in cap. non debet 30. q. 1.* dicens, quòd ſi eſſet Epiſcopus tale facinus committens, debet annos quindecim pœnitere. Et quod talis Parochus debet deponi, vide *Panorm. in citat. cap. vlt. de purgat. canon. Anan. in c. cum dilectus, de accuſat. Fel. in cap. at ſi clerici nu. 15. vbi Dec. n. 36. de iudic. Berm. Cho. de public. concub. rub. de inceſtu nu. 3.*

ADDITIO.

HVic quæſito D. Auctoris vide *Farin. in eius praxi tit. de delictis carnis, q.* 137. *nu.* 27. vbi refert, quod clericus committens fornicationem cum filia ſpirituali deponitur, & ſubdit *num.* 28. quod imò hodie cõtra Sacerdotes in confeſſionibus mulieres ad carnale commercium inſtigantes proceditur ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis tanquam contra de hæreſi ſuſpectos; & ad eum noſtrã ſubdit idem procedere, ſi cognouerit mulierem de ſua Parrochia, quæ filia ſpiritualis dicitur *num.* 29. contra quod *num.* 30. cenſuit, quod licet filia ſpiritualis dicatur, & quæ eſt de parrochia tamen non intrat pœna depoſitionis, ſed alia grauis dummodo minor ſit depoſitione.

SVMMARIVM.

1 *Traditur forma infligendi pœnas contra laicos cõcubinarios ſecundum Conc. Trident.*

2 *Epiſcopi non poſſunt accepere compoſitionem ſuper omnibus criminibus.*

3 *Pœna pecuniaria tunc debet infligi, quando id fit correctionis zelo.*

De pęna infligenda laicis concubinarijs.

RESOLVT. CCCXIX.

FActum tale proponitur: Epiſcopus quidam Regni Siciliæ, cuidam laico, quem de crimine concubinatus inquiſitum habebat, probato concubinatu, inflixit pęnam pecuniariam, ſcilicet ducatorum duorum millе, & cum pro parte eiuſdẽ laici inquiſiti inſtaretur coram me, vt quidquid de iure ſentirem, ſcriberem qua de re, vt ei ſatisfacere, reſpondi prout ex infraſcriptis.

1 Et primo, quod *Conc. Tridentin. ſeſſ. 24. de Sacramento matr. cap.* 8. tradit formam infligendi pęnas contra laicos concubinarios, & primo mandat, quod ter moneatur ab Ordinarijs etiam ex officio. Secundo, ſi hoc peracto non reſipuerint, eſſe excommunicandos. Tertio, ſi animo indurato per annum ſic ſteterint, pro qualitate criminis ſeuerè ab Ordinario puniantur. Quarto mulieres, quæ publicè cum ſuis concubinarijs viuunt niſi, vt ſupra, admonente Ordinario, paruerint, extra oppidum, ſeù Diœceſim eijciantur, innocato ad hoc etiam, ſi opus erit brachio ſæculari.

Et quamuis Epiſcopus habeat poteſtatem imponendi pœnas pecuniarias laicis, ſiue clericus, vt eſt communis opinio, ſecundum *Panormitan. & reliquos in cap. vt clericorum, nu. 10. de vit. & honeſt. cleric. Vgol. de poteſt. Epiſcop. cap. 56. num. 5. par. 2. Baiard. quaſt. 80. in princ. Iaffred. Balb. in deciſ. 63. Cephal. conſ. 30. num. 4. vol. 1. & Hartaman. conſ. 21. & Peregr. de iure fiſci lib. 1. cap. 2.* Cuius concluſionis vera ratio eſt, quoniam hodie Epiſcopi de generali conſuetudine habent fiſcum, vt ſcribit *Panuinus*, quem refert *Diaz in pract. crim. can. cap. 134. num. 2. vbi in cap. 124. in fi.* dicit, hanc opinionem eſſe veriorem, & conſuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem eſſe vſu comprobatam teſtatur *Felin. in cap. irrefragabili, §. 1. num. 11. de offic. Ordinar. Viu.* qui *de communi opinione* teſtatur *in opinione* 255. *& Clar. in quaſt. 80. num. 5.* nec *Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 8.* tollit alias pœnas iuris, vt pluries declarauit Sacr. Illuſtriſſimorum Congregatio, & in Curia Archiepiſcopali Neapolit. fuit exulatus à Diœceſi Neap. quidam laicus, qui per plures annos ſteterat in concubinatu, vt refert *Nouiſſimus cap.* 36.

2 Tamen in caſu, de quo verba facimus non potuit præfatus Epiſcopus Siculus vllo iure talem pœnam infligere, & hoc ex pluribus, tũ primo, quia non valent Epiſcopi accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus, vt fusè tradit *Paulus de Caſtro in conſ. 348. col. fin. per text. cum gloſ. in cap. licet*, vbi *DD. extra de pœnis, Felin. in cap. qualiter, & quando il ſecondo, § ad corrigendum num. 30. de accuſ. Clarus in practic. crim. § fin. q. 85. verſ. vlterius quaro*, ſed tunc cum crimina eſſent leuia, vel extraordinaria, in quibus eſt locus pœnæ arbitrariæ, & dicitur crimen leue, vel graue multipliciter: Primo, quando conſideratur perſona, res, tempus & locus, *Bal. in conſ. 412. ſuper eo quod lib. 4. in principio.* Secũdo, qualitas delicti, quia omnia delicta capitalia ſunt grauia, *Bald. vbi ſupra in princ. verſ. ſecundo modo.*

T 3 Ter-

Tertio, dolus ex parte committentis delicti, quia vbi dolus, ibi grauitas delicti, *Bald. qui ſupra verſ. tertio modo, & conſ. 388. ſi Princeps num. 2.* vbi ponit dolum, & pœnam tantum conſiderari *lib. 4.*

3 Tum ſecundo, quoniam eo caſu infligenda eſt pena pecuniaria, quando id fit correctionis zelo præſertim vbi ea magis timeretur, quam corporalis, *gloſ. in cap. licet, & ibi Panormit. de pœnis, Foller. in pract. crimin. canon. cap. 133. num. 26. Vrſil. ad Afflict. in deciſ. 49. num. 3. Coler. dec. 40.* & ſecundum *Quarāt.* nouiſſimè *in ſumma Bullarij in verb. pœna pecuniaria*, debet adhiberi cautela, ne in illa imponenda modus excedatur, ſed perſonarum conditio, & peccati qualitas attendatur, vt ante præcitatum voluit *Hoſtienſ. in §. quid pertinet, de offic. Ordin. in ſum.*

Quare cum in caſu, de quo loquimur, hæc omnia deficiant, cum pœna inflicta videatur, non zelo correctionis, ſed potius cupiditate lucri, prout apparet ex enormiſſimo exceſſu in quantitate pecuniæ, ſcilicet duorum mille ducatorum, propterea fatendum eſt præfatam pœnæ impoſitionem omnino reuocandam eſſe, pœna enim pecuniaria tunc tantummodo infligenda eſt, cum illa imponitur pro corrigendis peccatis, & per conſequens ne illa in poſterum amplius committantur, ſecundum *Grammat. voto 7. & Graff. de arbit. Confeſſ. lib. 2. c. 9.* præſertim quoad eos, quorum vita probabiliter non ſperatur corrigenda, facit *text. in cap. prodeſt 23. quæſt. 5. & 24. q. 1. cap. legatum,* vt videtur eſſe is, qui aſſiduè peccat, *l. 3. in fin. C. de Epiſc. audien.* cum nec Deus aſſiduè peccanti de facili miſereatur *cap. diaconi ſunt, in fin. diſt. 93.* vbi *gloſ.* dicit, aſſiduè ideſt iterato, quia vulnus iteratum tardius ſanatur, *cap. inanis, de pœnitent. diſt. 3.*

Ijs accedat, quod cùm *ſac. Concil. Tridentin. loco citato* formam induxerit procedendi contra concubinarios, vt ſcilicet primo ter moueantur, ſecundo excommunicentur, tertio pro eius arbitrio ſeuerè puniantur, igitur hæc forma ſeruari debet, forma enim eſt, quæ dat eſſe, & ſpiritum rei, *l. Iulianus §. ſi quis ff. ad exhiben. & in cap. 1. de conſecr. Eccl. Inn. in rub. huius tit. Ioan. de Amicis conſ. 145. num. 5. Barbat. conſ. 13. vol. 3. Simon de Pretis conſ. 181. uol. 1. Cephalus conſ. 610. num. 38. vol. 4. Mantua conſ. 108. num. 31.* & forma eſt indiuidua, vt per *Ruin. & alios in l. 1. §. qui præſens ff. de verbor. obligat. Cæphal. conſ. 480. nu. 33. vol. 4.* nec ei aliquid addi, vel detrahi poteſt, ſecundum *Laurentium de Pinu conſ. 151. num. 9.* & ipſa æquè non ſeruata, actus redditur nullus, *Riminald. conſ. 136. vol. 3.* neque adimpleri poteſt per æquipollens, ſecundum *gloſ. in clem. 1. de vita, & honeſtate cler. Pariſ. conſ. 97. nu. 13. vol. 4. & Viu.* latiſſimè *deciſ. 334. 335. & 336.* quare cum præfatus Epiſcopus formam hanc minimè ſeruauerit, cum poſt trinam monitionem proceſſerit immediatè ad impoſitionem pœnæ pecuniariæ, meritò debet cenſeri nulla, ob inobſeruationē formæ arg. *dec. Afflict. 358.*

Non obſtat, ſi in eius fauorem diceretur, quòd arbitrio Epiſcopi remittatur facultas infligendi pœnas concubinarijs, quia reſpōdetur, quod debet intelligi, vt fit regulatum, prout de iure, ſecundum *Bart. in extrauag. ad reprimendum, nu. 8. Pariſ. conſ. 56. num. 5. vol. 1. & conſ. 8. nu. 31. vol. 4. Soccin. Iun. conſ. 41. num. 16. vol. 2. Afflict. dec. 321. Pet. de Beninten. Rot. Bononienſ. deciſ. 31. Rota deciſ. 348. num. 4. part. 1. diuerſ. in nouiſſ. Rot. Roman. Paleott. in deciſ. 641. num. 1. par. 3. de Graff. in deciſ. 7. & 8. de iudic.* & fuit pluries in Rot. reſolutum, præſertim in vna Tolet. pecuniaria 13. April. 1587. corā Illuſtriſſ. Pamphilio, & in vna Rauenaten. tranſactionis 19. Ianuarij 1594.

ADDITIO.

Concubinatus materiam prolixius examinat *Ciarlin. controuerſ. forenſ. iudic. cap. 33. per totum, & cap. 109.* vbi multa huic conuenientia adduxit, & ante eum *Marell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 28.* nouiſſimè *Ioan. Anton. Nouar. in ſumma bullarij tom. 1. tit. de concubin. clericis, & Iulius Chartar. deciſ. 77.*

SVMMARIVM.

1 *Carceratus dicitur etiam, qui ſtat in aliquo loco, ita quod ab eo recedere non poſſit.*

2 *Habilitatus ſub cautione, dicitur quoque carceratus.*

3 *Recedens à carceribus, & ſtatim rediens, non dicitur fugere.*

Qua pœna puniatur retentus in domo ſub fideiuſſione de non diſcedendo, ſi diſceſſerit, & die ſequenti redierit.

RESOLVT. CCCXX.

Vpponatur in facto, quod quidam fuiſſet non in carceribus ordinarijs Curiæ Archiep. detentus, verum in camera *volgarmente detta la camera del Carceriero*; cum fideiuſſione de non diſcedendo ab ea, quare cum diſceſſiſſet, & poſtea die ſequenti reuerſus fuiſſet, dubitatum fuit an pœna exigi poſſit cōtra fideiuſſorem, & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex pluribus, tum primo, quia talis dicitur verè, & propriè carceratus, taliter, quod per eius receſſum cenſetur fregiſſe carceres, & conſenſus fuiſſe delictum, ſicut ille, qui eſt in compedibus, vel in carceribus, vt communiter voluerunt *DD. in l. qui in*

Digitized by Google

in carcerem,ff. quod metus cau. nam qui nõ poteſt de loco exire, parum differt à captiuitate, quia videtur ſpoliatus ſua libertate, ſecũdum *gloſ.* receptam *in cap. de raptoribus 36. quaſt. 1.* & ita dicebat *Inn. in cap. inper, de ſent.*

1 *tent. excommun.* quod omnis ille dicitur carceratus, cui locus pro carcere aſſignatur, ita quod illum locum exire non poſſit impunè, & ire quo vult, quem ſequitur *Cataldin. in cõſ. 56. num. 4. 5. vol. 1. conſiliorum crimin. Angelus in tract. de malef. in verbo qui iudex num. 16.* dicens ex ſententia *Bartol. in l. 2. C. de exib. reis,* quod omnis locus aſſignatus alicui pro carcere, ſit carcer. & *Ang. in l. 1. C. de priuation. carcer.* dicit, quod etiam ille, qui detinetur in via, & recedere de illo loco non poteſt, diceretur in carceratus, & talis, detinens illo modo incideret in pœnam de priuatis carceribus, & *Bertaz. in conſ. 35. num. 3. & ibi Apoſtilla ſub lit. A. vol. 1. conſ. criminalium* dicit, quod ſi quis detinetur in aliquo carcere, palatio, & ciuitate, ita dicitur fregiſſe carceres, ſi aufugit, ſicut ſi eſſet in carceribus, quia ille locus eſt ſubrogatus loco carceris, & ſequitur *Decius conſ. 44. num. 36.* vbi alios allegat, & quando eſt aſſignata ciuitas, vel caſtrum, aut territorium alicui pro carceribus, ſub præcepto pænali cum fideiuſſione de ſoluendo pęnam in caſu contrauentionis dicitur ſub arreſto ille talis poſitus, & ſic carceratos, ideo ſi decedit, & aufugit, dicitur ita carcerem fregiſſe, ſicut ſi eſſet in proprio carcere, & habetur pro confeſſo, *Gram. conſ. 57. num. 4. in criminalibus,* ſequitur *Apoſtilla Bertaz. in dicto cõſ. 35. in lit. A. Menoch. de arb. iud. lib. 2. cent. 4. caſu 301. nu. 9. & 10.* & quod ille, cui fuit aſſignata ciuitas pro carcere, ſub præcepto ſine cuſtodia, dicatur carceratus, & proprie ſi non eſt ita ſtrictè, prout qñ eſt in cõpedibus, & in aliquo arcto carcere, eſt *tex. in l. ſuccurritur, ff. ex quib. cau. maior.* vbi dicitur, quòd qui aliquo modo ſtringitur, vt euadere non poſſit, dicitur carceratus, ſed arreſtatus in ciuitate, dicitur aliquo modo diſtrictus, ex quo ad libitũ abire non poteſt. His accedat, quod voluit

2 *Guid. Pap. in deciſ. 255.* vbi habilitatus cum cautione de non diſcedendo a palatio, dicitur etiam carceratus allegat *gloſ. in l. necnon §. 1. ff. ex quib. cau. maior. conſ. Anna 140. vol. 2. nu. 11.*

Cæterum prefatis minimè obſtantibus cõtrarium dixi, ſcilicet minimè poſſe exigi pœnam cõtra fideiuſſorẽ. Mouebar ex doctrina *Carrerij in practica criminali,* §. 3. *num.* 20. vbi expreſsè tenet in præſenti caſu non eſſe ruptam fideiuſſionem, nec fideiuſſorem ad pœnam aliquam obligari, & ita teſtatur habuiſſe de facto *Farinac. in tit. de carceribus, & carc. quaſtio. 30. num. 77. quod ſequitur Herculan. in tract. de caution. de non offenden. cap. 50. num. 17.* huic accedat, quod *Ro nan. conſ. 193. conſultus,* reſpondit pluribus ſubtilibus rationibus ad fauorem cuiuſdam fideiuſſoris, qui promiſerat, quod debitor ex Curia non diſceſſiſſet, donec debitum ſoluiſſet, qui diſceſſit, ſed ſtatim reuerſus fuit, & dicit *Roman.* fideiuſſorem non poſſe conueniri, & ſequitur *Suarez in tractat. de fideiuſſor. in cauſa crim. n. 32. in fin. Oſaſc. dec. 50. nu. 1.*

3 Tandem facit, quod recedẽs à carceribus, non dicitur receſſiſſe animo fugiendi, ſed reuertendi, ſi citò reuerſus eſt *Alex. ad Bartol. in l. 1. §. qui expilatores, litera F, ff. de effract. Boerius deciſ. 215. n. 17. & 18. Maſcard. concl. 266. n. 22. Farinac. cit. q. 30. n. 139. & Oliuerius conſ. 4. num. 25. vol. 2.*

ADDITIO.

HAnc eandem materiam exaraui in meo *voto deciſiuo vltimo,* vbi multa adduxi pro eius ornato vltra ibi relata adde *Laderch. conſ. 197.*

SVMMARIVM.

1 *Per offenſionem iuriſdictionis inducitur eius prorogatio.*

2 *Ratione offenſa iuriſdictionis iudex incompetens efficitur competens.*

3 *Limita quando iuriſdictiones ſunt diſtincta.*

4 *Clericus deponens falſum coram Iudice laico remittitur.*

Per quem puniantur offendentes Birruarios alterius Curiæ.

RESOLVT. CCCXXI.

1 IN facti contingentia dixi pœnam infligẽdam eſſe per iudicem Birruariorum, quibus illata fuerat offenſio, non autem per iudicem illius, qui intulit offenſionem, & ratio eſt quia propter offenſionem illius iuriſdictionis inducitur ipſius prorogatio ſecundũ *Caſtrenſ. l. addictos, C. de Epiſcopali audientia* per illum *tex.* qui loquitur in ſpecie quãdo offenditur familia iudicis exequens ſuum offitiũ.

2 Facit ad idem *tex. in l. nullum, C. de teſtibus,* vbi habetur, quod ratione offenſæ iuriſdictionis, qui alias non eſt competens iudex efficitur competens, & ita de *Franch. in dec. 147.*

3 Limita tamen vbi iuriſdictiones, eſſent diſtinctæ, veluti ciuilis, & criminalis, vt eſt in Magna Curia, quia ſi teſtis falſum deponit coram Iudice ciuili remittitur ad Iudicem criminalem, *de Franch. loco cit. ex Bartol. in l. ſi quis obrepſerit, & in l. diuus ff. de falſis, Parſ. de Puteo de ſindicatu in verbo notorium, col. 2. vnde Capyc. in deciſ. 122.* voluit, quod quando iuriſdictiones ſunt diſtinctæ per clauſulam ab-

dica-

dicatiuam,non procedit *tex.in l.nullum*, quia ſecundum eum d.clauſula inducit ſeparationem iuriſdictionis.

4 Vnde ſi clericus deponit falſum coram iudice laico,cognitio non erit iudicis laici, ſed Eccleſiaſtici,& ita limitatur *tex.in d.l.nullum, Afflict.in deciſ.230. vbi Vrſill.Cappell. Tholoſ. in deciſ.179.Capyc.in dec.5.num.13.de Frãchis in dec.417.Anna ſing.135.*

ADDITIO.

VIde in meo *compend. p.3. verbo remiſſio cauſæ alicuius fol.61.* vbi de hoc doctrinę referuntur cum deciſione.

Finis tituli Praxis de Pœnis.

PRAXIS BENEFICIALIS:

SVMMARIVM.

1 *Collatio dignitatum ſpectat ad Summum Pontificem.*

2 *Olim poterat Epiſcopus conſtituere horas canonicas,& veteres extinguere.*

An Epiſcopus poſſit conſtituere nouas dignitates in Eccleſia cathedrali abſque authoritate Apoſtolica.

RESOLVT. CCCXXII.

1 DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua,quod collatio dignitatum, quæ ſunt primæ poſt Pontificalem ſpectat ad Papam ſecundum *gloſ.in cap.de liberatione in verb.electionis, de offic.delegati,Staphil. de lit.grat.fol.8.num.9.* igitur ad Papam debet ſpectare earum creatio.

Cæterum præfatis non obſtantibus animaduertendum eſt , in hac quæſtione duas reperiri opiniones : prima eſt *Innocent.* referentis *gloſſ.in cap.cum olim,in verb.conceſſimus, de conſuetudine,& Sylua 1.part. quæſtio.4.num.18.& 4. quæſtio.7. num.20. caſu 116.* vbi dicit quod ſic, quod confirmat ex *Bert. in tractat. de Epiſcop.2.part.lib.4.& ex Speculatore in tit. de diſpenſation. verſ. 107.* Secunda opinione eſt *glo.in dict. cap.citat.immo text.ibi,& in cap. cum acceſſiſſent,eodem tit.gloſſ.in cap.1. in uerb. omnes 22.diſtinctio.& Sylu.2.part.quæſtio.3.nu. 3.num.6.verſ.8.*& etiam *gloſ. in clementin.fin. in verb.menſæ ſuæ,de rebus Eccleſ.non alien.* vbi habetur,quod non,imo plus dicit ex mente *Hoſtienſis in dict. cap. cum acceſſiſſent*, quod dignitas non confirmata per Papam tolli poteſt de Eccleſia Cathedrali per capitulũ ipſius *Abb.in d.clementin.num.12.& in cap.tranſmiſſæ, num. 5. de verbor. ſignificatio. Zerola in praxi Epiſcopal.part.1.in ver. Beneficia ſub uerſ. ad dignitates aſſequendas* cenſet cum ſecunda opinione referens ſic ſe habuiſſe in facto,ac ſic reſponſum fuiſſe ab vrbe, & quod dictum eſt de nouis conſtituendis , idem in veteribus extinguendis per dicta iura,& *gloſ.Hoſtienſ.in ſumma titul. de conſtitutionibus §. quando conſtitutio,num.20.verſ.cum quæritur* dicit,quod ſic, & *Innoc. in cap. cum acceſſiſſent, eodem titul. num.2.verſ.item Epiſcopus*,dicit,quod ſic,& ita poſſe practicari ab Epiſcopo Stabienſi, ſiue Caſtri ad mare refert *Zerula in d.praxi Epiſcopali.*

2 Ad hæc nota,quod licet per *text. in cap. final.& ibi gloſſ.in verb.extreuiſſe, de verborum ſignificatione* non poterat Epiſcopus conſtituere nouos canonicos, & veteres extinguere abſque Sedis Apoſtolicæ facultate,hodie tamen per *Concil. Tridentin.ſeſſ. 24.cap.15. de reformatio.* poteſt Epiſcopus cum cõſenſu capituli propter tenuitatem introituum prout ibi , & à contrario ſenſu etiam nouos conſtituere,*Innocent.vbi ſupra,Caputaquenſ.dec.221. part.1. vide Boerius dceiſ. 62.num. 7.& cap. ex parte,de conceſſione præbend.Syl.4.part.quæſt.7. nu.26.verſ.115.*& in creatione nouorum canonicorum quomodo ſit procedendum,vide *de Franchis dec.2.num.18.& 19.*

ADDITIO.

DIgnitates omnes à Papa , & Imperatore proueniunt inquit *D. Auctor in praxi uar.reſolut.426. num. 3.* & videtur etiam Epiſcopus hoc concedendum ex quo Epiſcopus eſt Princeps,& habet culmen dignitatis , vt idem *D.Auctor d.p.3.reſol.203.num.2.*& dicitur caput maius populi , & dicitur Princeps populi, *Raguc. de uoce canor. in choro, quæſito primo,num.6.* adhuc tamen Epiſcopus in Eccleſia nouam dignitatem creare non poteſt ſine conſenſu Capituli,ſed cum illo poteſt,vt ex *Compoſtel.Innoc.Hoſtienſ.& Bertacch.* probat *Pater Megal.in ſuo promptuar.tom.2. verbo dignitas ſub nu.1.*& ibi plura de dignitate proſequitur.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi.*

2 *De natura beneficij eſt,vt ſit perpetuum.*

An

'An in conſtitutione Beneficij requiratur cõſenſus Epiſcopi.

RESOLVT. CCCXXIII.

1 BEneficium Eccleſiaſticũ eo ipſo dignoſcitur, quod reperitur aliqua Eccleſia, vel cappella erecta auctoritate Superioris, & dotata *Guido Pap. deciſ. 187. Rota diuerſ. deciſ. 508. num. 6. & 509. num. 5. & ſequent. par. 1.* & quod vere beneficium Eccleſiaſticum non dicatur ante Epiſcopi approbationem probatur ex *tex. in cap. nemo, & in cap. nullus, de cõſecrat. diſtinct. 1.* & tradit *Felin. in cap. ex parte il 2. colun. 1. de reſcriptis, Rebuff. in praxi benefic. tit. Quare inſtituta ſint. benef. nu. 10. fol. 6.* vbi inquit quod ante Epiſcopi approbationem nõ dicitur propriè beneficium Eccleſiaſticum, ſed potius quædam pia donatio, vel relictum piũ, ſi forte pro Miſſis celebrandis, vel pro anniuerſario in perpetuum relictũ fuerit, quod etiam tenuit *Rota deciſ. 11. de iurepatron. in antiquis,* & quamuis idem *Rebuff. in titul. quid ſit beneficium, num. 8. in fine* dicat, quod in dubio quælibet Cappella ad ſeruiendum Deo fundata præſumitur beneficium Eccleſiaſticum licet non appareat de approbatione Epiſcopi, nihilominus eius dictum non eſt tenendũ ex ſupra allegatis. Nec *Ægid.* quem ipſe citat ita loquitur *in quæſt. 16. in fine verſ. 2.* quia vult in dubio rem acquirẽdam eſſe in caſu in quo eſt, latè *Gonzalez ad regul. de menſibus gloſ. 5. n. 7.* vbi etiam rationem affert.

2 Sed eſt aduertendum, quod licet regulariter beneficium Eccleſiaſticum ſit illud, quod perpetuo confertur, vt per *Abb. in cap. auctoritate, in fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infir. quæſt. 22. Gonzalez loco citat. num. 11.* tamen aliquãdo poteſt eſſe beneficium Eccleſiaſticũ, quãuis non ſit conferibile, exempli gratia, ſi ille, qui beneficium fundauit voluerit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij, cum hoc, quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum, vel in parte pro vt ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rotam in vna Perusina Sanctæ Mariæ de Niuæ 30. Aprilis 1599. corã Pamphilio.

ADDITIO.

BEneficium non dicitur niſi adſit confirmatio Epiſcopi *Farin. deciſ. 561.* non datur beneficium ante conſenſum Epiſcopi, *Epiſcopus Marant. reſp. 89. num. 19. p. 3.* Beneficium Eccleſiaſticum, vt dicatur quænam requirãtur tradit *D. Auctor in dec. Archiep. Cur. 128. num. 2. & ſeq. p. 4.* & melius *in praxi fori Eccleſiaſt. tom. 4. reſol. 184. à num. 2. ad 7.* latè ad propoſitũ Authoris *Megal. in prõpt. verbo beneficij Eccleſiaſtici ſub num. 1.* & quod debet eſſe perpetuum beneficium probat *Reg. Valenz. conſ. 53. num. 5. tom. 1. Mareſ. uar. reſol. lib. 2. cap. 394. idem D. Author deciſ. 90. nu. 4. par. 3.* cum eius natura ſit eſſe perpetua *idem deciſ. 165. num. 4. p. 3. Mar. Anton. uar. reſol. lib. 1. reſol. fin. caſu 53. Caual. deciſ. 639. num. 9. Coccin. deciſ. 296. num. 3. Epiſc. Marant. reſp. 62. n. 9. p. 3.* ideo perpetuo ſunt concedenda *Duran. deciſ. 381. num. 7. tom. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Nomen Sancti an ſit exponendum in beneficio.*
2 *Nomen dignitatis debet exprimi.*

Nomen Sancti beneficij, an ſit exprimendum in impetratione beneficij.

RESOLVT. CCCXXIV.

1 IVuat hoc inquirere an quando impetratur beneficium, ne impetratio reddatur ſubreptitia, ſit neceſſe nomen Sancti huius beneficij exprimere, in qua quæſtione communis eſt canoniſtarum concluſio, quod ſi impetratur Eccleſia Cathedralis, de ſtylo curiæ neceſſe nõ eſt exprimi nomen Sãcti ipſius Eccleſiæ, licet ſecus ſit in alijs Eccleſiis inferioribus, ita nuncupatim decidit *gloſſ. in cap. quamuis il 1. in verb. non extendit, de præben. in 6.* cum qua ibi tranſeunt *Ioannes Monachus n. 5. & Trob. in addit. ad eum, Petr. de Ancharan. colun. 3. num. 4. verſ. 2. quærit, Gemin. in §. quamquam eiuſdem cap. col. 3. num. 10. in gloſſ. fin.* ibiquè etiam *Franchus colun. 2. num. 7.* & alij indifferenter eamdem approbant opinionem *Lap. alleg. 16.* an valeat *num. 4. Imol. in cap. cum adeo* per illum *tex. colun. 1. num. 2. ver. nota* ſecundum *Cardin. de reſcript. & Felin. in cap. cum acceſſiſſent, colun. 1. num. 1. verſ. & quando nominantur Eccleſiæ, de conſtit.* rurſus idem *in cap. in noſtra colun. antepenultim. correl. x. 39. num. 40. verſ. & nota quod quando exprimitur Eccleſia, de reſcrip.* & cõmunem teſtatur, *Mandoſ. ad Lap. in citat. allegat. in uerbo nomen lit. I.*

2 Amplia, quod oportet etiam nomen dignitatis exprimere, ita firmat *in cap. in noſtra, de reſcriptis Ioan. Andr. col. 2. num. 10. in uerb. expreſſam, Butr. colun. 5. nu. 17. uerſ. 4. quæro Panormitan. num. 4. Imol. colun. ultim. nu. 13.* & communis eſt teſte *Felin. in dicto cap. ad aures num 2. de reſcrip. Selua in tractat. de benefic. part. 3. quæſt. 11. uerſ. 23. qualitas fol. mihi 260. in paruis,* quoties enim lex expreſſionem pro forma requirit, non ſufficit prolatio verborũ per inuolutionem *cap. qui ad agendum, de procurat. in 6. l. ſed, & ſi quis, §. quæſitum, ff. ſi quis cautio,* ſpecialis autem mentio illa eſt quæ exprimit circumſtantias, & conditiones, quæ poſſent Principem alterare, vt ait *Flor. in clemen-*

*mentin.2.quæſt.14.nu.10.de officio ordinar.Soccin.in repet.cap.poſtulaſti,col.14.de reſcript.*quē allegat,& ſequitur *Felin.in dict.c. ad aures col. 2.in princip.num.3.*

Item amplia vt teneatur ſuæ nobilitatis qualitatem exprimere ſi credimus *Hoſtienſ.in cap.ad aures, in princip.in uerb.dignitatis,* cuius ſententiam ibi ſequitur *Barb.nu.5.de reſcript.* & non obſcure ſentit *Rom.ſing.37.*verum nobilis, contrariam tamen opinionem tenuit *And.in d.cap.ad aures num.4.*videlicet,quod in litteris impetrationis non ſit de neceſſitate qualitas nobilitatis exprimenda, & eundem *Io.And.*ſequūtut *Flor.col.2.uerſ.4.quæro,Butr.num.10.Panormitan.nu.2.colun.1. Imol.colun.2.num.5.Felin.colun.1.num.1.*vbi aduerſas rationes repellit,*Selua in tractat.de benefic. part. 3.quæſt.12.in princip.Tiraquel. in tractat.de nobilit. cap.37.num.61.* eandem ſententiam firmat *Panormitan.in cap.poſtulaſti,colun. penultim.num.3. de reſcript* & eſſe communem authores ſunt,*Dec.in dict.cap.ad aures,col.2.n. 3. & Rip.nu.16.* tum quia hoc iure cautum non reperitur,tū etiā quia impetratio ſubreptitia non redditur, ſi ſupprimūtur ea, quæ expreſſa facilius Papam ad concedendum induxiſſent,vt eſt caſus *in dict.cap. poſtulaſti* à contrario ſenſu, ſed Papa liberius beneficia nobilibus,quam ignobilibus concedit *cap.de multa, in fine de conceſſ. præbend.* talis ergo expreſſio neceſſaria non eſt.

ADDITIO.

VT nomen Sancti exprimi debeat in collatione beneficij refert *Rebuff. in praxi benefic.* Rub. *requiſita in literis collat. num.17. fol.34.iterum in concordatis* Rub.*de forma mād. Apoſtol.uerſ.trigeſimo nomen* Sancti, *fol.603. tom. primo,* & pariter nomen dignitatis erit exprimendum,vt idem *Rebuff. in tract. nominat.quæſt.9.num.4.*de nobilitate exprimenda, & ad quid deſeruiat oſtendit *D. Author. in praxi uar.reſol.in reſol.446. à num. 7. cum ſeq.* potiſſimum in materia diſpenſationis beneficiorum aſſequitur etiam *D.Canonicus* Pyrrus *Conrad.in ſua optima praxi diſpenſat.lib.7. cap. 2.num.8.*vbi plura notat.

SVMMARIVM.

1 *De proximo faciendum habetur pro facto.*

2 *Beneficia Eccleſiaſtica non niſi clericis ſunt conferenda.*

3 *Laico deſtinato clerico non poteſt conferri beneficium.*

An beneficia Eccleſiaſtica poſſint conferri clerico animi deſtinatione tonſuram, habitumque clericalem gerenti.

RESOLVT. CCCXXV.

1 CVpiebat quidam Illuſtriſsimus Epiſcopus quēdam laicum incedentem in habitu, & tonſura ordinare, & cum hoc minime potuiſſet, ſtante quod erat alterius Epiſcopi ſubditus ad *tex. in cap. 1. & 2. de temp. ordinat.in 6.cap.fraternitatis,de cleric.non reſid. & cap.nullus,de paroehis,* cogitauit conferre eidem beneficium, & me conſuluit an poſſet præfato laico deſtinato clerico conferre beneficium,vt ſibi efficeretur ſubditus; & dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua reg.iuris,quod de proximo faciendum habetur pro facto ad *tex.in l.penultim.ff.de milit.teſtam.* cum alijs quos congerit *Iaſon in l. quāuis,C.de inoffic. teſtam.*

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi motus ex pluribus.

Tum primo,quia beneficia Eccleſiaſtica, non niſi clericis ſunt conferenda, *tex. in cap. cum adeo,de reſcriptis,cap.ex litteris,de tranſac. cap.ex inſinuatione, c.2.de inſtit.* vbi *Ancharan. Abb.& reliqui,Sylua de benefic.in princ. num.2. idem Anchar.in reg.beneficium num.3.Lambertin.de iurepatronat.lib.2.part.1.quæſtio.7.artic. 7.num.2.cum ſequentib.Rebuff.de pacific.poſſeſſ. num.287.in principio, & in praxi tit.de clericis, & à quibus,& quomodo creentur num.4.Nauarr. conſ. 1. de præbend.* & alij quos cumulat *Gonzalez ad regul.de menſibus gloſ.2.num.60.*

3 Et quamuis nonnulli fuerint opinati poſſe beneficium Eccleſiaſticum conferri laico ſola animi deſtinatione tonſuram, & habitū clericalem gerenti,quoniam is clericus cenſetur, adeo, vt gaudeat priuilegio *cap. ſi quis ſuadente 17. quæſt.4.* ſecundum *Archidiac.ibi num.8.*quem ſequitur *Felin.in cap.cum adeo,n. 2.de reſcriptis,Selua de benefic.3.part.quæſtio.6. num. 4.uol.15. Iaſon in leg. diuortio num.15.& 16.ſolut.matrimon.*& latius *Tiraquel. in ll.connubial. gloſſ.2.num.2. cum 44.ſeq.* quod tenuit *gloſ. fi.in cap. 2. de inſtit.*cuius ſententiam ſequuti ſunt *Domini de Rota in dec.12.de probat. in ant.* & hanc opinionem *gloſſæ* ſequuntur, fere omnes,ſecundum *Hoſtienſ.in d.cap.2. col. 1.verſ. nam ius,* ſecundum *Henricum ibi col.2. in princip.* & ſecundum *Archidiaconum*, qui idem teſtatur *in cap. nulli 12. quæſt.1. num. 4.* quare dubium non eſt, quin iſta fuerit communis opinio apud antiquos iurium interpretes.

Nihilominus contraria opinio eſt iam receptiſſima, & illam contra *gloſ.* aſſerit communem,*Felin.in d. cap. cum adeo nu. 4. in princip.Selua de benefic.part.3.quæſt.6.Staphyl.de litter.gratiæ, & iuſtitiæ in 6. forma expectatiuarum num. 34.* & dixit communem *Corraſ. in paraphraſ. Sacerd. 3.part.cap. 1.num.1.* fatetur

eti-

etiam communem *Boer. dec.* 171.*num.*6. quã ſententiam tenet *Gomez de gratijs expectatiuis,num.*89.*& Pariſ.conſ.*125.*vol.*4.*num.*1.qui optime loquitur de materia, Hodie tamen ex Sacro Concilio Tridentino *cap.*6.*ſeſs.*23.non ſolum requiritur,quod habeat 14.annos, idẽquè probatur *in l.*3.*tit.*16.*part.*1. vbi *Gregor. verb. quatorze annos*, alıter minime poterit obtinere beneficium Eccleſiaſticum, neque cappellaniam collatiuam,vt reſoluit *Flamin. lib.*4.*de reſignat. benefic. cap.*1.*num.*7.*& quæſt. num.*13.vbi plures refert pro hac ſententia, quæ nullum habet contradictorem, illa tamen ætas 14.annorum licet non ſit completa,ſufficiet quod annus ſit cæptus, nam habetur pro completo *l.qua ætate,ff.qui teſtamẽta facere poſſ.l.ad rem publicam ff. de muner. & honoribus,& arg. tex. in cap.*15.*ſeſſ.*25.*de reg. Conc.* 7 *r.dentin.* vbi annus requiritur cõpletus ad profitendum,& ſic vbi illud non cauetur, contrarium cenſetur diſpoſitum *l. cum prætor ff. de Iudicijs l. qui accuſare ff. de accuſat.* & explicat *Guttierez canonicarum quæſtionum cap.*26. *num.*33. & ita communiter practicatur per omnia tribunalia Regni, & vbiq; locorum.

Tum ſecundo, quia in materia Clericatus non ſufficit deputatio, ſiũ deſtinato ad eum, etiam cum delatione habitus, & tonſuræ,vt refert *Federic. de Senis conſ.* 190.*Aymon. conſ.* 322.*vol.*2.*Artam conſ.*113.*num.*4.*& ſequent. Ioſeph.Ludouic.concluſ.*14.*illat,* 146. & propterea fuit deciſum in Sacro Conſilio, quod non debeat fieri remiſſio ad magnum Magiſtrum militum Hieroſolymitanorum cuiuſdam Equitis qui deliquit poſtquam fecerat probationes,& exolnerat viaticum,& iam ſe præparanerat accedere ad inſulam Melitẽ pro aſſumptione habitus, vt refert *de Franchis deciſ.* 449.*Farinacc. de inquiſition.* 8. *num.* 113.*Petrus Caball.caſ.*120.

Quare non obſtant contraria præſertim *text.in l.penultim. ff. de milit. teſtament.* quia procedit proximo faciendum eſt infallibile, ſecundum *Felin.in cap.cũ te col.*17.*de reſcript.* & ſequitur *Tiraquell.loc.cit.num.*28.

ADDITIO.

ET quod beneficium Eccleſiaſticum non confertur niſi clerico,refert *D.Auctor in praxi var.reſolut.reſol.*151.*num.*2. *& in* 4. *par. ſuæ praxis reſol.* 133. *Megal. in ſuo promptuario, verbo beneficia Eccleſiaſtica conferri quibus poſſunt,num.*2.

Nec proinde beneficia poſſunt tenere laici idem *Author deciſ.*307.*num.*1.*p.*3.ſimiliter beneficia regularia non ſunt conferenda ſecularibus,& è contra, idem *Author dec.* 159. *in princ.p.*1.*Sperel.deciſ.* 8.*num.*41. & ſic beneficia regularia regularibus, ſecularia ſecularibus,conferunt *Mantic.deciſ.*68.*num.* 5. & de ætate requiſita in beneficiato, latius diſſerit *Megal. vbi ſup.num.*3.*Duran.deciſ.*228. *num.*6.

SVMMARIVM.

1 *Fratantiam eſſe beneficium Eccleſiaſticum.*
2 *Beneficiatus tenetur regulariter ad diuini officij recitationem.*
3 *Obtinentes tenuia beneficia nõ tenentur ad horas canonicas.*

An obtinens fratantiam teneatur ad recitationem diuini officij

RESOLVT. CCCXXVI.

1 PLuries hac in re conſultus ego reſpondi tres iuris concluſiones eſſe diſtinguendas. Prima ſit has fratantias eſſe proprie, ac verè beneficia Eccleſiaſtica,quod apertè demonſtratur ob id præſertim, quod in eis adſunt omnia requiſita, quæ in beneficijs Eccleſiaſticis concurrunt, prout ſunt primo, quod habeant quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinum officium datur beneficium *cap.fin.de reſcript. in* 6. *Abbas conſ.* 47. *num.*1.*verſ.tertium conſideratur,part.*2.*Ancharanus in regul. beneficium,n.*4.*de reg.iur.*6. *Barbat.in cap.in noſtra, num.* 74.*de reſcrip. Rebuff. tract.de pacif.poſſeſſ.num.*287.*verſ.tertio cognoſcitur,Lambertin. de iure patronat. lib.*1.*quæſt.* 9.*artic.*3.*ſub num.*3.*verſ.*3. *requiritur,* at onus præfatarum frarantiarum eſt mortuorum cadauera aſſociare,quod ſpirituale eſt,vt patet, ſecundo, quia conferuntur clericis, *Ancharan. Abb. & reliqui in c.cũ adeo, de reſcript. Sylua de benef.in princip.num.*2. *cap.*2. *de inſtitut.*tertio,quia ab Epiſcopis conferũtur *cap. ſi quis,de mceps,& cap.ſi quis nullus* 16.*q.*7. *& ibi gloſ. in ſumma Anchar. in d. reg. benefic. ſub num.*3 *Abb.in d.conſ.*47.*num.*1.*Lambert.d.artic.*3. *num.* 10. *poſt princip.Rebuff. de pacificat. poſſeſſion.dict.num.*287.*in princip.*4.quia fratãtiæ iſtæ debent perpetuo conferri *cap. ſanctorum* 70.*diſtinct.cap. penultim.de cler. ægrot.cap. ſi gratioſe de reſcriptis lib.* 6. *Milis in repertor. verbo beneficium num.* 24. *Gigans de penſionib. quæſtio.*86.*verſ.quintum requiſitum,Rebuff. cum alijs vbi ſupra verſ. quinto dignoſcitur, Achil. deciſ.*1. *nu.*4. *de officio Vicar.* quare ex his omnibus allegatis clare habes dictas contratãtias beneficia eſſe Eccleſiaſtica.

2 Secunda ſit concluſio,omnes beneficiatos regulariter teneri,ac obligatos eſſe ad preces canonicas,quod apertè probatur ex *cap.quia per ambitioſam, de reſcript. lib.*6. vbi Pontifex reprehendit quoſdam beneficiarios, quod officium propter, quod beneficium datur, omitterent, & probatur pariter ex *Concilio*

La-

Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſ.9. §. ſtatuimus, vbi priuantur fructibus, qui officium diuinum non dixerint, & ratio eſt, quia iure naturali quiſque tenetur ad officium, propter quod datur beneficium, & ſub nomine officij regulariter comprehenduntur preces canonicæ, vt patet ex communi Doctorum ſententia, de qua per *Leſſium de iuſt. & iur. lib.2. tit. de benef. dub. 30. poſt Sotum eiuſdem nominis tractatu lib. 9. quæſtio.7. artic.2. Nauarr. cap.25. nu.97.* 108. *Corduba in tractat. de caſibus, num.* 186. *Viuald. de ſacrament. ordin. quæſtio.*40. & patet etiam ex communi praxi Eccleſiæ, vnde cum vt ſupra diximus, fratantiæ veniant nomine beneficiorum conſequenter illas obtinentes tamquam beneficiati ad preces canonicas tenentur recitandas.

3 Tertia ſit concluſio obtinentes tenuia beneficia, non obligari ad officium, niſi ex alia ratione, puta ordinum ſacrorum teneantur, ita *Abb. in cap.1. de celebrat. Miſſar. Leſſius de iuſt. & iur. loc. cit. dubit.*81 *Sotus eod. tit. lib.*10. *q.5. art.*3. vbi tenet probabiliter excuſari eos, qui habent beneficiũ adeo tenue ex quo non percipiũtur octo aurei, ſequitur *Viu. d. citat. loc. in fine*, quorum opinio probatur apertè ex *cap. cum ſecundum Apoſtolum, de præbend.* vbi qui altari ſeruit, de altari viuere debet, & propterea niſi beneficium bonam partẽ moderatæ ſuſtentationis tribuat beneficiarius non cenſetur viuere de Eccleſia: item probatur quia præfati beneficiarij non obligantur ratione ordinis, vt ſupponitur, ſed tantum ratione mercedis, quam accipiunt, ſed non videtur rationabile, vt is qui ſeptem, vel octo aureos accipit pro mercede, ad tantumdem obligetur ad quantum qui centum, Item qui nihil accipit ad nihil tenetur, ergo ſimiliter, qui parum non tenebitur ad totum: tandem probatur ex *Caietan. in verbo beneficiorum multiplicatio*, vbi beneficium, quod adeò tenue eſt, vt non ſufficiat ad ſuſtentationem miniſtrorum, non eſt beneficium niſi imperfectè, cum non ſit ſufficiens, vt probatur in *cap. is cui, de præbend. in* 6. vbi beneficium inſufficiens, habetur quaſi pro non beneficio, de cuius intellectu late *Verall. dec.* 78. & 79. *part.*1. quare applicando præfatam doctrinã quæſtioni, dico non teneri fratantias obtinentes ad horas canonicas recitãdas ſi præfatarum redditus ſint adeo tenues, vt de beneficijs ſupra dixi verum an ſaltem aliquoties per annum ad officium recitandum teneantur, vide quod de hoc ſentiat *Leſſ. in præcitat. dubitat.*31.

Nec obſtat ſi dicatur, quod tales redditus præcipiunt confratres præfati pro aſſociatione cadauerum, quod ſeruitium perſonale eſt. Nam cum ex altera parte tales fratantiæ omnia beneficiorum requiſita habeat, vt ſupra dixi, et in dubio tutior via eſt eligenda, quare cenſeo ad diuini officij recitationem teneri cum propter officium detur beneficium *cap. ſignificaſti*, §. *quod ſi diſcerni, de homicid. cap. iuuenis, de ſponſalib.* & foro pœnitentiali dubitans an quis teneatur ad aliquod, in dubio iudicandũ, quod teneatur *Villagut. dec.* 50.

ADDITIO.

An beneficiati teneantur recitare horas canonicas, latius nouiſſimè proſequitur *Ant. Ragucc. de offic. canon. in choro, quæſito 5. & 7. Nouar. in ſumma bullar. tom.1. de hor. canon.* & quid ſi beneficium eſſet tenue, ſi non ſufficiat ad vitæ ſubſtentationem, an teneantur ad recitationem officii: affirmatiuè probat idem *Raguc. in 6. quæſito, Author. reſol.* 142. *num.2. var. reſol. & reſol.* 406. & *deciſ.* 171. *p.*2. alias puniretur arbitrio Iudicis, vt ſubdit *num.*3. latè *Carol. de Graſſ. de effect. cleric. in effectu* 17. vbi plura ad hoc, & peccarent *de Marin. cap.* 285. nam beneficium tenere acceptas ſibi imputet *Reg. Valenz. conſ.*33. *num.* 137. *vol.1. Cotcin. deciſ.5. num.* 2. ideo omnes tenentur ad recitationem officii, *Volpe in praxi Eccleſ. cap.*51. *num.*54. alibi *num.* 70. dixit hoc non excuſari. Et an fratantia dicatur beneficium in *ſequẽti reſol. D. Auctor in fin.* iterum probat.

SVMMARIVM.

1 *Vt clericus gaudeat priuilegio fori, quas qualitates habere debet beneficium.*

2 *Beneficiatus debet probare titulum, & poſſeſſionem.*

Beneficium cuius qualitatis eſſe debeat, vt clericus gaudeat fori priuilegio.

RESOLVT. CCCXXVII.

1 EX *Conc. Tridentin. cap.6. ſeſſ.* 23. *de reformation.* Clericus in minoribus conſtitutus non gaudet priuilegio fori, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram deferens, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat; vel in ſeminario clericorum, aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſetur, & ita voluit etiam *Vrſill. ad Afflict. deciſ.*24. *nu.* 7. *Gram. in conſtitution. apoſtatantes ſub num.* 4. Quare fuit dubitatum cuius nam qualitatis eſſe debeat præfatum beneficium, vt clericus gaudeat priuilegio fori, & reſpondi, quod in primis beneficiatus ad effectum, vt effugiat forum ſæculare, non ſufficit probare titulum beneficij, niſi etiam probet illius poſſeſſionem, ſecundum *Clarum in §. final. quæſtio.* 36.

ſub

ſub verſ. hæc autem in fine, & in uerbo regulariter autem, Menoch. conſ. 350. num. 6. & ſequent. vol. 3. Maſcard. alios allegans 302. nu. 16. & 17. Farinacc. quæſtio. 8. de inquiſition. nu. 70. Sigiſm. Scaccia de iudic. cauſ. ciuil. criminal. & hæretic. lib. 1. cap. 11. num. 82. & idem Farinacc. *loco citato nu. 45.* referens ita obſeruatum ſe vidiſſe Romæ anno 1580. per Reuerendiſſimum D. Gubernatorem in quodam nobili Neapolitano, qui dicens quamdam ſententiam per Iudicem laicum locumtenẽtem ſcilicet Beneuenti, in contumaciam cõtra ipſum ſuper quodam prætẽſo homicidio latam, eſſe nullam, tamquam latam contra clericum primę tonſuræ beneficiatum, & ad docendum de beneficio produxerat literas dicti beneficij, fuit nihilominus vigore dictæ ſentẽtiæ acriter tortus, quia non docuit de poſſeſſione dicti beneficij, & hoc doctrinam *Clari in dict. quæſt. 36. ſub verſ. hæc autem, in fine & in verſ. regulariter autem, & ver. ipſi ſi faſſus eſſet.*

Quamuis *Pariſ. lib. 7. reſcript. benefic. quæſt. 1. num. 47.* dixerit, quod in beneficialibus attendatur potius titulus quam poſſeſſio ex *dec. Boer. 24. num.* 8. *& ex Zabarell. in clementin. vt hi qui* §. *illi vero num. 10. de ætate & qualitate.*

2 Limitatur tamen, vbi collatio beneficij eſset valida, & propterea beneficiatus non fuit adeptus poſseſſionem, quia mouit litem contra intruſum, vt declarauit Sacra Cõgregatio ſecundum *Nouiſſ. in ſua Praxi cap.* 7. & refert etiam *Maſtrill. deciſ.* 113. & idem eſt deciſum in ſeruitio quando non ſtat per eum, *Ferrer. in deciſ. 215. & Maſtrill. citat. deciſ. Polidor. Rip. obſeruation. 330. num. 4.* licet huiuſmodi ſeruitium in diuinis debet eſse continuatum, & nullo modo intermiſsum, & propterea non ſufficeret, quod bis, vel ter inſeruiſſet; cum ſint verba ſignificantia actum perſeuerantiuum, & ſic perſeuerãtiam, & continuationem, vt poſt alios dixit *Gram. deciſ. 87. nu.* 5. vel ſaltem pro maiori parte *Menoch. conſ. 912. num. 31. vol.* 10. vbi ſubdit, quod ſicuti magna ratione ſtatuit ipſum Concilium clericum primæ tonſuræ frui fori priuilegio, ſi modo obtinet beneficium, quo ſignificatur perſeuerantia, & continuatio quædam in ipſo clericatu; ſic pariter dicendum erit Concilium requirere eamdem continuationem, & perſeuerantiam in ſeruitii præſtatione, prout etiam in delatione habitus, & tonſuræ, nam priuilegium cauſa officii conceſsum durat ipſum officium ad *tex. in l. qui ſub prætextu, de Sacroſ. Eccleſ.* vbi qui aſserit ſe clericum, & Eccleſiæ non ſeruit, priuilegio clericatus carere debet, vt poſt alios tradit *Probus in addit. ad Ioannem Monachum in cap. 1. nu. 17. de clericis coniug. lib. 6. Vin. deciſ. 512. num. 18. part. 4. poſt Bartolum in d. l. qui ſub prætextu. Cod. de Sacroſanct. Eccleſijs, Bald. in l. ad inſtructionem C. eodem*, vnde ſecundum *de Franchis in deciſ.* 451. qui non exercet artem, priuilegijs eiuſdem frui non poteſt, vti de milite dicimus ad notata per *DD. in l. licet, C. de teſtamento militis.*

Sufficeret ſecundo ad effectum efficiendi forũ ſæculare, etiam ſi clericus obtinere præſtimonium, quia vbi ſolitum eſt dari in titulum, beneficii, venit appellatione beneficii *cap. final. in princ. de conceſſ. præbendæ, Milis in ſuo repert. verb. beneficij appellatione, Geminian. conſ.* 89. Vnde gratia expectatiua capit ita præſtimonium, quemadmodum beneficium, ſecundum *Panormitan. conſ. 47. vol. 2. Felin. in cap. poſtulaſti, verſ. 4. de reſcriptis Gam. deciſ. 22. Aragon. deciſ. 29. Creſcent. deciſ. 8. de conc. præb.*

Sufficeret tertio etiam ſi beneficium eſset modici valoris, quia ad effectum gaudendi priuilegio fori ſufficit ſolus titul. abſque redditibus, ſecundum *Nouiſſ. in ſua praxi, cap. 7. in fine*, & ratio eſt ſecundum *gloſam in cap. vnico*, vt Eccleſiaſtica beneficia, quia reditus non ſunt de eſsentia beneficii, & plus & minus non differunt ſpecie in beneficialibus.

Quarto ſufficere etiam ſi eſset beneficium vulgo fratantia, & ratio eſt, quia præfata fratantia dicitur verè, ac propriè beneficiũ Eccleſiaſticum, ſecundum *Anchar. in cap. beneficium, de regul. iuris in 6. Selua de benefic. part. 1. quæſt. 1.*

ADDITIO.

Citra dubium beneficium Eccleſiaſticum habẽs priuilegio fori gaudebit, vt quoque *D. Auctor deciſ. 192. p. 2.* cum aliis adductis per *Squillant. de priuil. cler. cap. 4. nu.* 251. & an titulus abſque poſseſſione ſufficiat, in hoc caſu vide *eumdem D. Author dec. 189. p. 2.*

Et ſi beneficium habere non procurauerit ad hoc, vt conſequatur priuilegiũ fori requiruntur illa tria requiſita à S.C. Trid. relata per *Carol. de Graſſ. de effect. cler. in primo effectu à num. 1166. vbi nu.* 1177. intelligentiam huius ſeruitii tradit; & quod dicatur beneficiũ ſufficiens ad victum; tradit *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 48. num.* 59. nam debet eſse ſufficiens ad victum, vt quis poſſit promoueri idem *Author. var. reſol. in reſol. 49. ſub nu.* 1. *in fine* ibi ſufficeret, nota quod beneficia ſunt etiam præſtimonia; *Ludouiſ. dec. 54. n. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Praxis reſignat. beneficij quæ ſit.*

Praxis reſignandi beneficia.

RESOLVT. CCCXXVIII.

1 LIcet olim reſignari ſimpliciter potuiſſet beneficium in manibus collatoris *cap. admonet, de renuntiat. gloſ. in clementin. vnica in verbo manibus eod. tit. & in cap. de regularibus in verb. dimittant, de ſymonia, Mandoſ. in praxi ſignat. gratiæ in verb. reſignatio,* non tamen ad fauorem, quia eſſet ſymonia *gloſ. & Abb. in cap. ex parte num. 4. de offic. delegati, & in cap. cum vniuerſorum num. 5. de rerum permut.* & ratio eſt, quia reſignatio beneficij coram loci ordinario debet eſſe ſimplex, & libera, nec fieri poteſt cum illa clauſula videlicet in fauorem Titii, vel Meuii, & non aliter, nec alio modo, & fuit ſancitum, quod ſimpliciter fieri debet, alias ſi cum dicta conditione fieret, nulla eſſet, vt refert, & ſequitur *Mandoſ. in regul. cancellar. Apoſt. 19. q. 16. num. 11. Garſia dec. 3. per notata in cap. ex parte il 1. extra de offic. deleg. in cap. tua nos, circa finem extra de ſymonia, Panormit. in d. cap. vniuerſorum extra de rer. permutat.* idem ſequitur *in cap. ad audientiam col. 2. num. 1. extra de reſcript.* & optime per *Rebuff. in pract. benefic. ſub rubr. de reſignat. cond. num. 2. 3. & 4.* Immo hodie per conſtitutionem Pij V. Pontificis ſi reſignatio fieret libere coram Ordinario cum intentione, quod conferretur Titio, & eidem ſubſequeretur fieri collatio, non valeret tamquam ſymoniaca, quod tamen declara iuxta annotata *in addit. ad Sum. Bullar. in verbo Beneficiorum reſignatio in final. in verſ. pro complemento, &c.*

Hodie vero ſi fieret in manibus Papæ valeret ad fauorem ſecundum ſtilum curiæ à multis ſæculis ſeruatum, à quo tamen cæpit recedere Gregor. XIII. qui permiſit, vt vna cum renũciatione vnius præſentetur petitio, alterius cui renuncians vellet conferri, *Nauarr. in man. conf. cap. 23. ſub num. 107.*

Sed poſtea Pius Quintus ſuſpendit facultates, conferendi beneficia per reſignationẽ, ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcumquè ordinariorum, vt patet ex eius *conſtitutione publicata Romæ* 18. *Auguſti* 1567. incip. *Officium credita, fol. 992. in Bullario,* deinde idem *Pius V.* relaxauit præfatam prohibitionem de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus ex altera eiuſdem *Conſtitutione.* incip. *Quanta Eccleſiæ Dei fol. 1014. in Bullario.*

ADDITIO.

QVod reſignatio beneficii fieri debeat coram ſuperioribus in eorum manibus teſtatur *D. Author in praxi var. reſol. in reſol. 131. num. 3. & reſol. 482. & deciſ. 282. & dec. 207. p. 2. Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 63. n. 4. Marcel. Volpe in prax. Eccl. cap. 48. num. 36.*

Et ſi fieret cum pacto, vt conferatur certæ perſonę eſt ſimoniaca idem *Auctor ead. prax. reſol. 217. n. 2. Mar. Anton. d. tract. lib. 1. reſol. 96. Mareſc. var. reſol. lib. 2. cap. 3. n. 10.*

Inſuper quod debet eſſe libera, & voluntaria idem *D. Author ead. praxi reſol. 485. n. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum eſt facienda litteratis, quæ ſi fiat illiteratis eſt ipſo iure nulla, vt in num. 2. cuius concluſionis duæ aſſignantur rationes de quibus in nu. 3. & 4.*

5 *Ordinarius conferens beneficia illiteratis tenetur reſarcire damnum Eccleſiæ ex illa collatione proueniens.*

6 *Clericus vt poſſit beneficia ſimplicia obtinere, quæ requirantur intelligendo tamen in conſtituto in minoribus, cum ſecus ſit in conſtituto in ſacris, vt in nu. 7.*

Quæ ſcientia requiratur in aliis quibus conferuntur beneficia.

RESOLVT. CCCXXIX.

1 SVmmopere debent animaduertere locorum ordinarii, cæterique Prælati quibus facultas miniſtrandi bona Eccleſiaſtica cõpetit, vt in cõferendis beneficijs habeant rationem literaturę, & ſcientiæ, nil enim Eccleſiæ Dei magis officit, quam quod indigni aſſumantur *cap. nihil, de ætat. & qualit.* cum ipſa Eccleſia indigeat viris litteratis non autem aſinis ferratis, iuxta celebre dictum *Ioan. Monachi in cap. cum ex eo, de election. in 6.* & ſecũdum *Gomez in reg. de annali quæſt. 47. in fine,* quem refert *Gonzalez gloſ. 4. num. 55.* illiteratos enim homines non niſi nomine tantum homines eſſe, & tales non venire appellatione hominum, ſed iumentorum, quorum ſimilitudinem gerunt, vnde interrogatus *Ariſtotiles*, quo differrent docti ab indoctis? quo viui a mortuis, reſpondit *Pralus in cap. final. de verbor. ſignification. lib. 6. num. 14.* ſic etiam *Ariſtipus* interrogatus dixiſſe fertur inter doctos, & indoctos perinde diſtare, vt inter domitos equos, & indomitos, aut quantum inter viuentes, & mortuos, & *gloſ.* celebris *in l. qui cum vno, in verb. temporalium ff. de re militari* dixit, quod indigne promotus meretur decapitari, *Felin. in cap. ſi quando ſub nu. 7. de reſcrip. Rebuff. in praxi tit. pœna contra collatores indignis conferentes num. 16.* & alia notabilis *gloſ. in l. ſocietas contrahitur ff. pro ſocio* voluit, quod ad beneficia ita ſunt promouẽdi literati, quemadmodum nobiles, vt refert *Io. de Arno ſoliloq. 3.*

2 Et ex hoc prouenit collationem beneficii factam illiterato eſſe ipſo iure nullam *Abb. poſt Innocent. in cap. cum in noſtris, num. 22. de conceſſion. præben. Diaz in pract. can. in cap. 21. num. 6. Felin. in cap. per tuas ſub num. 1. in fine de ſymon. Nauarrus in cap. ſi quando except. 11. de reſcript. Corraſ. in tract. de Sacerdotibus part. 3. cap. 5. num. 3. Pariſius de reſignat. lib. 4. q. 11. num. 19. Probus ad Monachum in cap. nullus, de tempor. ordin. in 6. à num. 25. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. nu. 213. Hoieda de incompatibilit. benefic. cap. fin. Vgolin. de irregularitat. c. 3. §. 2. nu. 29. Vega 1. part. cap. 36. caſu 17. & Leſſ. de iuſtit. & iure lib. 2. cap. 34. nu. 129.* cum nonnullis aliis quos congerit *Garſia de benefic. par. 7. cap. 7.* quorum opinio intelligenda eſt in eo, qui nũquã literas didicit, ita vt prorſus illos ignoret, quia tunc dicitur proprius illiteratus qui non habet aliqua principia, *Prępoſ. in cap. 1. n. 2. diſt. 32. Rot. dec. 16. n. 3. par. 2. diuerſ. Diaz in praxi cap. 21. nu. fin.*

3 Cuius concluſionis ratio eſt duplex.

Prima, quia illiteratus eſt irregularis, & ordinari non poteſt *cap. præcipimus 34. diſt. c. illiteratos 36. diſt. cap. 1. diſt. 55. Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 32. per tot. Nauarr. in cap. ſi quando except. 11. num. 1. de reſcriptis. Pelag. de planctu Eccleſiæ lib. 1. art. 48. Diaz in praxi crimin. cap. 23. nu. 5. Pariſ. de reſignat. lib. 4. q. 11. num. 20.*

4 Secunda ratio eſt, quia illiteratus eſt omnino indiſpenſabilis, cum ſit de iure diuino requiſita literatura, *Turrecrem. in cap. ſi in laicis 38. diſt. Diaz in d. cap. 21. ſub num. 2. Maiol. de irregularitat. dict. cap. 32. num. 13. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſſ. num. 264.* vbi dicit, ſuper hoc nunquam vidiſſe diſpenſationem, *Pariſ. de reſignation. lib. 5. q. 3. num. 100. Rot. deciſ. 12. num. 4. de probat. in antiq.* Nam *Oſee. cap. 4.* dicit, *Quia tu ſcientiam repuliſti, & ego te repellam, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

5 Et ex his prouenit, quod conferens beneficium illiterato, teneatur reſarcire Eccleſiæ damnum, illi ex prędicta mala collatione reſultans, *Anchar. in clement. 1. ſub num. 5. verſ. ego crederẽ, de ætat. & qualit. Cardin. ibidem q. 10. num. 10. Probus in cap. cum ex eo num. 2. de elect. lib. 6. Felin. in d. cap. ſi quando, ſub num. 7. verſ. idem dicit, Petrus Ancharan. Lopez. & Rubeus in cap. per veſtras §. 26. num. 11. de donat. inter virum & vxorem, Rebuff. in concordata in rub. de collat. §. præfati ordinarij in gloſ. verb. idoneis, verſ. Imo conferentes indignis, & in praxi tit. pœna contra collatores indignis conferentes, num. 8. & 9.*

6 Vnde deueniendo ad caſum mihi propoſitum dico, quod licet ad primam tonſuram ſolum requiratur, quod quis ſciat legere, & ſcribere *Concilio Tridentino ſeſſ. 23. cap. 4.* tamen ad beneficium, etiam ſimplex, maior ſufficientia requiritur nempe, quod ſciant legere conſtruere, & cantare; *gloſ. in clementin. 1. de conceſſ. præbend. verb. reputamus*, quam ibi ſequuntur *Imolæ Cardinal. & Abb. num. 1. Frãchus in cap. ſi pauper, de præbend. in 6. ſub num. 2. Gom. de expect. num. 79. Nauar. de orat. miſcella. 43. num. 3. & in d. cap. ſi quando except. 13. num. 13.* vbi tamen videtur velle ſufficere, quod ſciat legere, & conſtruere, quod videtur verum, & praxi receptum, non enim ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit dicta *gloſ. & Doctores* de cãtu procedet in ſeruitorio beneficio.

6 Eſt tamen finaliter notandum, quod eo ipſo, quod aliquis ſit admiſſus, & ordinatus Sacris ordinibus, præſumitur habilis, & idoneus ad beneficia ſimplicia. Ita vt nouo examine opus non ſit *cap. accepimus 13. de ætate, & qualit.* ibi, *quos à te, vel prædeceſſoribus tuis ordinatos fuiſſe conſtaret, eo præſertim, quoad obtinendum beneficium debes idoneos reputare, quos ad ordines ſuſcepiſti*, & notat ibi *Hoſtien. in ſumma. Ioan. Andreas num. 13. Butr. num. 8. & 11. Abb. n. 3. & 6. Rot. deciſ. 16. nu. 1. part. 2. diuerſ. Burr. dec. 149. num. 16. Caputaq. deciſ. 367. part. 1. per totam.*

Nec Concilium Tridentin. *ſeſſ. 24. cap. 2. de reformat.* aliquid in contrarium diſpoſuit, vt cenſuit Sacr. Congregat. ſuper illius canonis declaratione, dum dixit, Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in *cap. accepimus de ætat. & qualitat.* & iterum congregatio cenſuit non comprẽhendi examinatos, & promotos ad ſacros Ordines à prædeceſſoribus Epiſcopis, niſi noua cauſa poſt promotionẽ ſuperueniat.

ADDITIO.

Beneficia non ſunt conferenda, niſi ei qui ſcientia, & moribus commendandus extitit *D. Auctor in deciſ. 133. num. 10. p. 1.* ideo ſcientia idoneis erunt beneficia concedenda nõ tamen illiteratis, qui non ſunt idonei, ita *D. Megala in ſuo prompt. ver. beneficia Eccl. conferri quibus poſs. num. 5. & ſeq.* ſunt enim illiterati incapaces beneficiorum probat *Carol. de Graſſ. de effect. cleric. in prælud. num. 72.* vbi in antecedenti *num. 70.* firmat, quod poſſunt cogi ad relaxandum illud poſt acceptationem, vbi multa cumulauit ad hoc, & iſta habilitas literaturæ exigitur in tẽpore collationis, & non poſt, *Rubeus dec. 147. num.* [illegible] diſpenſationi locus erit *D. Pyrr. Corrad. in praxi diſpenſ. lib. 4. cap. 2. nu. 63.* imò collatio beneficii facta illiterato eſt ipſo iure nulla, *Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. num. 103.*

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de prouidendo non comprehendit beneficium Eccleſiaſticum cathedralis, quod probatur duabus rationibus de quibus in numeri 2. & 3.*

An mandatum de prouidendo comprehendat beneficium Eccleſiæ Cathedralis.

RESOLVT. CCCXXX.

1 IN facti contingentia, reſpondi negatiue ex duobus.

2 Tum primo, quia præfata beneficia exiſtentia in Eccleſia Cathedrali non comprehenduntur ſub hac generalitate, vt refert, & ſequitur *Archidiaconus in cap. quamuis el 1. de præben. lib.6.* per not. per *gloſ. in eodem capit. quamuis ſuper verbo non extendit*, & facit *text. in cap. final.* §. *adijcimus de ſentent. excommunicat. lib.6.* & vide *Geminianum in d. cap. quamuis, §. quamquam* cum ſimilibus.

3 Tum ſecundo, quia per *dec. Rota 2. de filijs Præsbyter. in nou.* diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate nõ poteſt recipere præbendam Eccleſiæ Cathedralis, quia regula, cui conceditur maius videtur conceſſum minus non procedit in diſpenſationibus, cuius deciſionis, alia ratio eſt propter præeminentiam, & maioritatem quam habent canonici Eccleſiæ Cathedralis ſuper alios Clericos Ciuitatis, & diœceſis, quia ipſi ſunt pars Corporis Eccleſiæ, & Epiſcopi ſunt Caput, *cap. requiſiſti, de teſtam.* Epiſcopus enim eſt Caput, & ipſi membra *cap. quantum, de his quæ fiunt à Prał. & cap. nouit.* & dicit *Innoc.* quod eſt magnus honor eſſe canonicum Eccleſiæ Cathedralis quibus omnibus accedat *tex.* in terminis *in d. c. quamuis il 1. de præben. in 6.* & tenuit *Rota in vna Louanien. iuris nominandi 26. Iunij 1602. coram Illuſtriſſimo Seraphino*, vt patet *in eius dec.* 1444.

ADDITIO.

SIcuti etiam beneficia de iure patronatus non comprehenduntur in conſtitutione generali etiam per viam legis emanata *Rub. deciſ.* 287. *nu.* 7. & proinde diſpenſatus ad beneficia non cenſetur diſpenſatus ad Cathedrales, nouiſſimè *D. Pyrr. Conrad. in prax. diſpenſat. lib. 2. cap. 6. num.* 27. & ibi multa conſimilia colliexit, neque veniunt appellatione beneficiorum beneficia in Eccleſia Cathedrali, *Raffael. de menſibus reſeru. cap.* 8. vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Minor quatuordecim annorum non poteſt beneficium obtinere. Amplia nu.* 2.

3 *Quatuordecim iſti anni ſufficiunt ſi tantum attingantur, licet non ſint expleti.*

4 *Collatio beneficij facta minori quatuordecim annorum eſt nulla, & Epiſcopus conferens peccat mortaliter.*

De ætate requiſita ad beneficia ſimplicia obtinenda.

RESOLVT. CCCXXXI.

1 EX *Conc. Trid. ſeſſ.* 23. *cap.* 6. *de reformat.* nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus ante 14. annum beneficium poteſt obtinere.

2 Amplia, vt nec poſſit Epiſcopus diſpenſare, vt rectè inquit *Azor. inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 51. *quæſt.* 9. *verſ. ſi quæras*, quod Sacr. Congregat. eiuſdem Concil. Tridetin. cẽſuit procedere niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei derogatum refert, & tenet *Emanuel Sà verb. beneficium nu.* 30. & poſt hæc *Gonzalez ad regul. menſium gloſſ.* 5. *num.* 91. vnde Rota in vna Gerunden. 12. Iunii 1579. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, in qua fundator mandauit præſentari eos, qui ſunt de ſuo genere, & præſentari præsbyterum, ſi adſit, quo non exiſtente eum, qui intra annum poſſit promoueri, & ſi nec talis adſit voluit præſentari clericum, & cum occurrente vacatione fuiſſet præſentatus ſimplex Clericus de ſuo genere, qui negabat alios adeſſe, reſeruarunt Domini de Rota, an ex quo non probatur, quod præſentatus eſſet conſtitutus in quatuordecimo anno prout Concilium requirit, ſed tantum eſſet conſtitutus in 12. anno ei obſtaret dictum Concilium, in qua difficultate deciſio Illuſtriſſimorũ Cardinaliũ, Sacræ Congregatio. Concil. Tridentin. cenſuit, non obſtare die 2. Iulii 1579. vt habetur *dec.* 281. *ad fin.* 1. *part. diuerſorum.* Sed certè dicta declaratio Sacræ Congregationis non videtur conuenire caſui iſtius deciſionis, vbi non dicitur in fundatione, quod poſſet prouideri minori quatuordecim annorum.

3 Cenſuit etiam Sac. Congreg. hoc capitulũ non prohibere, quia ille, qui iam quartumdecimum ſuæ ætatis annum attigit, licet non dum expleuerit, poſſit beneficium ſimplex obtinere, *Henriq. in ſumm. lib.* 10. *de Sacramento Ordinis, cap.* 19. & 2. & *Zenall. quæſt.* 523. *num.* 4. & 593. *nu.* 1. & *Gonzalez ſup. nu.* 90. & 95. *Leſſius de iuſt. & iur. lib.* 2. *c.* 34. *num.* 109. & *Azor. q.* 7. & 9. *ſup.*

Pro qua declaratione facit *gloſ. verb. in* 18. *in clementin. Generalem, de ætate & qualitate*, quam ibi ſequuntur *Doctores*, & quod *Gutierez lib.* 1. *can. qq. cap.* 26. *à num.* 8. tradit, quãnis quartum decimum annum compleuerit ad beneficium ſimplex, ex *d. cap.* 6. *Concilii* requirant *Mendoſ. de ætate minori* ... *q. num.* 15.

15.*& cap.5.nu.55.& Tuſcus concluſ.338.lit.E. tomo 3.num.10.& 13.*

Habetur etiam alia declaratio ſuper *d.cap.6.*quæ facit ad propoſitum.ſ.quod prouiſo in 13. anno ætatis de canonicatu in Eccleſia collegiata,vbi vigore ſtatuti Eccleſiæ prouiſi ante realem poſſeſſionem,& fructuum perceptionem tenentur expectare per bienniũ, obſtat hoc decretum ita cenſuit Congregatio 14.Auguſti 1586.

4 Amplia ſecundo, vt Epiſcopus conferens beneficium minori quatuordecim annorum peccet mortaliter, & collatio erit nulla *Rodriq.in ſumm.part.1.cap.30.concl.1.* & dicitur acceptor perſonarum ſecũdum *Gaëtanum in ſumma,in verb.beneficium.*

ADDITIO.

AD hanc materiam adeas D. Canonicũ *Pyrr.Conrad.in ſua praxi diſpenſat.lib.4.cap.9.per totum* vbi plura nouiſſimè *Ciarlin.controu.forenſ.iudic.cap.53.num.50. P.Megala in ſuo promptuario tom.1.verbo beneficia Eccleſiaſtica quibus cõferri poſſunt,n.3.Marcel.Volp.in praxi Eccleſ.cap.48.n.47.*

SVMMARIVM.

1 *Per adeptionem ſecundi beneficij quando vacet primum vide num.1.2.3.& 7.vbi plura tempora conſiderantur*

4 *Declaratur,& limitatur extrauagans execrabilis Io.22.in tribus caſibus,vt ibi & in num.5.& 6.*

7 *Ponuntur quatuor dubia vt in num.8.9.10.11.& 12.*

13 *Refertur dec.Rot.in qua nonnullas difficultates Domini conſiderarunt, quas babes ad vnguem relatas.*

An per adeptionem ſecundi beneficii dicatur primum vacare ipſo iure.

RESOLVT. CCCXXXII.

1 INterrogatus reſpondi in hac quæſtione, diſtinguendo plura tempora; primum enim tempus ante Concilium Lateranenſe, quo obtinens duo beneficia curata, ſeu alias incompatibilia non priuabatur ſecundo nec primo,ſed dabatur electio impetranti, quod maluerit obtinere, & ita intelligitur *tex.in cap.referente,de præbend.*vbi *Io.Andrea,& Zabar.verſ.quinto oppono,& Ancharan.verſ.quinto noto,*ſic etiam intelligitur *text.in cap.præterea eod.tit.* Secundum tempus fuit tempore Concilij Lateranenſis ſub *Alex.3.vt in cap.quia nonnulli, de cleric.non reſid.*& refertur in *cap.de multa, in princip.de præbend.* in quo reſtricta fuit facultas eligendi,& obtinens(prout ibi ſtatutum eſt)

2 priuabatur ſecundo, non tamen priuatio inducebatur ipſo iure. Tertium tempus fuit Concil.Lateranen.ſ.ſub *Innoc.3.in d.cap.de multa*, vbi per adeptionẽ ſecundi beneficii, curati,vel dignitatis vacat primum ipſo iure,& hoc tempore conſiderato ceſſat diſpoſitio Lateranenſis de qua in *d.cap.quia nonnulli,de clericor.non reſidentibus,* quæ diſpoſitio *cap.de multa* locum ſibi vendicat etiam in officijs *cap.1.de conſuetudine,in 6.* item in beneficijs regularibus curam animarum habentibus,etiam ſi cura per alium habeat exerceri, & in dignitatibus regularibus etiam manualibus *cap.cum ſingula de præbend.lib.6.clem.1.de ſupplend.negligent.Prælat.* ac in vicariis perpetuis *clement.1.de offic.vicar.Corraſ.de benefic.1.part.cap.10.& vltim.n.6.Quintana Ducnnas lib.4.Eccleſiaſtic.num.97.Garzia de beneficijs,part.11.cap.5.num.8.*Quar-

3 tum fuit tempus extrauagantis execrabilis Ioannis 22. in qua fuit prouiſum, quod recipiens beneficium curatum,ſeu ſecundam dignitatem,vel perſonatum,niſi de facto incõtinenti poſt habitam ſecundi pacificam poſſeſſionem,vel per eum ſteterit,quominus habeat,dimittat primum in præſentia publicarum perſonarum, eſſet priuatus ipſo facto vtroque, & efficeretur inhabilis ad ſacros Ordines ſuſcipiendos,& ad habẽdum quodcunque beneficium.

4 Cuius extrauagantis diſpoſitio præſertim circa inhabilitatem limita, vt tantummodo procedat in obtinendis,non autem extenditur ad alia,ſcilicet obtenta, *Caſſador.deciſ.1.de conſtit.gl.in clem.1.§.ipſius de pœnis,verſ.obtinendis,*quam ſequuntur ibi *Cardinal.Imol.& Vitalin.num.54.Abb.in clem.2.eod.tit.Hoieda de incompatibilitate,cap.23.nu.201.*

Secundo nota non habere locum in legi-

5 time diſpenſato ad plura, *Speculat.in tit.de diſpenſat.§.dicendum num.23.Ioan.Andr.in c.non poteſt de præbend.in 6.& ibi Dominicus §.1.nu.5.& conſ.126.& Franchus d.§.1.num.4.Milis in repertorio verſ.diſpẽſatus,* vt poſſit plures,& *Caſſador.dec.36.ſuper reg.nu.3.Hoied.de incompatibilit.benefic.1.part.cap.17.num.29.& 2.part.cap.vlt.num.80.Tuſchus concluſion.69.lit.B,num.37.& Anton.de Butrio in cap.dudum 2.de elect.* quod amplia etiam in habente diſpenſationem quamuis ſurreptitiam, & in ſufficientem, cum excuſet etiam à pœna *d.extrauag.* ſecundum *Gomez in reg.de annal.quæſt.14.* dicentem ſæpe approbaſſe Rotam hoc dictum.

6 Tertio non habet locum in retinente plures parochiales obtentas cum diſpenſatione Papæ,quas ipſo iure perdidit ob non promotionem infra annum vel alias, vt per *Nauarr.conſ.12.de reſcript.à num.12.*& conducit *deciſ.Guidobon.57.*

Google

7 Vltimum tempus eſt *Concil. Trident.* per quod omnis canonum ambiguitas eſt ſublata vt in *ſeſſ.7.de reformat.cap.4.& in ſeſſ.24.de reformat.cap.17.*incip. *cum Eccleſiaſticus ordo*, vbi vnum tantum beneficium, ſeu dignitas cuique conceditur,vt ibi clare patet.

8 Cuius auctoritate fuerunt hæc dubia propoſita Illuſtriſſimis Dominis.

9 Primo an duo canonicatus de iure in vim decretum Concilio Tridentin.ſint incompatibiles,

10 Secundo, an per aſſecutionem ſecundi canonicatus vacauerit primus.

11 Tertio,an præſumpta diſpẽſatione,in qua fundatur regula de triennali, quis obtinens duoincompatibilia,ſuamque vtriuſque poſſeſſionem triennalem defendere valeat.

Ad primum congregatio Concilii reſpondit eſſe incompatibiles.

Ad ſecundum poſt adeptam pacificam poſſeſſionem ſecundi primum ipſo iure vacaſſe ex decreto Concilii *cap.4.ſeſſ.7.*

Ad tertium vtique non poſſe.

12 Quartum dubium fuit, an primum beneficium per adeptionem ſecundi dicatur vacare.

In quo congregatio Concil. cenſuit in reſidentiam requirentibus, aut alias quocunque modo incompatibilibus, etiam ſi canonicatus ſint,vel portiones, induci vacationẽ primi ipſo iure per ademptionem ſecundi pacifice poſſeſſi per decretum *Conc. Tridentin. ſeſſ.7.cap.4.* iuxta diſpoſitionem *cap. de multa, de preben.* quæ omnia habentur in collectis à *Farinac.in deciſ.608.& 609.*

13 Et *Rot. in vna Maceraten. parochialis 14. Martij 1575.* quæ eſt *deciſ.483. part. 1. diuerſ.* plures difficultates in hac materia conſiderauit, prima eſt an parochialis, & canonicatus ſint de iure incompatibilia beneficia. Secunda an ſint talia ex diſpoſitione Concil. Tridentin.Tertia poſito,quod ſint incompatibilia, an per aſſecutionem ſecundi vacet primum: quarta an ſi non vacant, ſaltim poterit quis priuari,ſecundo,vel potius id ſit in electione ſua:verum in primis placeret,quod ſi ex facto poſſet hæc materia decidi, id fieret,quia ſi vere eſſent iſtæ qualitates horum beneficiorum, prout referunt informantes pro parte aduerſa,res careret difficultate in eius fauorem: ſed quia ad primam,& ſecundam difficultatem aliquibus placebat diſtinctio *Cardinal.in conſ.3.*vbi conſiderat triplicẽ incompatibilitatem,& ommiſſa prima,& ſecunda ſpecie, tertia eſt in duobus beneficiis requirentibus reſidentiam continuam, ita quod non poſſet quis in ambobus reſidere, & hanc incompatibilitatem admittunt omnes, quod autem canonicatus requirat reſidentiam non eſt dubium,præſertim, quia de iure commun. beneficia etiam ſimplicia requirunt reſidentiam,vt per *Abb.in cap. penultim.num.11.de cleric. non reſident. Ægidius in cap.1. num.21. & quæſt. 2.num.3.* licet ex generali conſuetudine ſimplicia non requirant reſidentiam,tamen non militat in canonicatibus,quia differentia eſt inter conſuetudinẽ, nam vna poteſt eſſe conſuetudo, quod quis non lucretur fructus niſi reſideat, alia vero quod omnino reſidere teneatur,prima non inducit incompatibilitatem, ſecunda inducit,*Ægidius* poſt *Innocent. & antiquiores in d. cap. final. num. 3.* Et ad inducendam incompatibilitatem oportet, vt requiratur continua reſidentia,vt videntur dicere omnes *DD.* ſed difficultas hæc tollitur ex Concilio, ſecũdum,quod res non videtur habere difficultatem:inde ſequitur,quod eſſet impoſſibilis reſidentia in vtroque, ita quod non poſſit deſeruire in ambobus, hæc beneficia erunt incompatibilia, ſi autem poſſet in vtroque deſeruire non eſſet incompatibilia,nec ſecũdo, nec tertio modo prout loquitur *Cardinal. in dict.conſ.3.Federicus de Senis in conſ.120.in fin.* & vtrumque ſequitur *Prob. in addit. ad Monach. in cap. 1. colum. 5. in princ. de conſuetud. in 6.*

Quoad tertiam, an per aſſecutionem ſecundi vacet primum in his, quæ ſunt incompatibilia iuxta dictam tertiam ſpeciem de qua per *Cardinal. in d. conſ. 3. Oltrad. in conſ. 165.*ſequitur opinionem negatiuam, tamen *Card.in d.conſ.3.* tenet, quod vacet primum, quod videtur comprobari ex *Conc. Trident. ſeſſ.7.cap.4.* vbi loquitur de quibuſcunque incompatibilibus vigore quorumcumque canonum,nec ſe reſtringit ad *d. cap. de multa*, quia dicit præſertim, & quoad vacationem inducit vacationem ſecundum terminos *cap. de multa.*

Quod quartam, aliquibus placebat, quod ſi non vacat ipſo iure primum electio eſſet habentis vtrumque,vt per *Abb.in cap.fin.de cleric.non reſident.*quare fuit dictũ, quod particulariter dubitetur hoc modo videlicet, præſupponendo, quod canonicatus in Eccleſia Recanaten. requirat reſidentiam,quæ non eſt compatibilis cum reſidentia beneficii Curati Eccleſia Ma e aten. & quod pars aduerſa fuerit prius aſſecuta dictum canonicatum, quam dictum beneficium curatũ an dicta pars aduerſa potuerit de iure, vel ex *Concilio Trident.ſeſſ.7.cap.4.* priuari dicto beneficio curato,ſeu potius ſit in electione ſua dimittere,vel dictum canonicatum,vel dictũ curatum beneficium.

AD-

ADDITIO.

VLtra *Martin. Ranault. in ſuo floſculo beneficiale, fol. 4. à ter. verſ. beneficium primum, Theodoſ. Rub. in ſuis ſingul. ſuper deciſ. Rotæ in p. 1. circa deciſ. Lancell. deciſ. 79. in fin. poſt Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. fin. caſu* 60. latè *Buratt. dec.* 19. *& dec.* 233. *& dec.* 242. *Farin. deciſ. ciuil.* 560.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum collatio ſpectat ad loci ordinarium.*
2 *Limita in multis caſibus.*

Beneficiorum collatio ad quem pertineat.

RESOLVT. CCCXXXIII.

1 Reſpondeo, quod quæcunque beneficia in diœceſi ſint ſemper illorum collatio ad Epiſcopum, vbi loci vacant ſpectat *cap. omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.* 7. *cap. nullus, & c. cum olim, de præſcript. Abb. in cap. cum venerabilis, num.* 43. *verſ. nunc extra gloſam, de except. Cardinal. in clem.* 1. *quæſt.* 14. *in fin. vt lite pendente. & Pariſ.* qui pluribus rem hanc egit *de reſignat. benefic. lib.* 6. *quæſt.* 24. *num.* 4. quod non ſolum intelligitur de curatis beneficijs, ſed etiam de ſimplicibus, ita *Fuſc. de viſitat. Eccl. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 9. item, & de ijs, quæ ſub ſunt pluribus, vel alijs Eccleſijs inferioribus, ita *Innoc. in cap. cum venerabilis*, quem *DD.* ibi ſequuntur *de excep. & Felin.* qui hanc regulam multis modis ampliat, *nu.* 31. cum multis ſequent.

2 Excipiuntur primo beneficia vacantia ſede Epiſcopali vacante, horum enim collatio cuiuſcunque ſpeciei, & qualitatis ſint, ad Romanum Pontificem pertinent, vt habetur in *Bulla Pij V.* incipiente *Sanctiſſimus in Christo Pater.*

Secundo collatio beneficiorum, quæ vacãt propter crimen hæreſis, vt habetur in *Bulla* 29. eiuſdem *Pij V.* incip. *cum ex Apoſtolatus.*

Tertio beneficia collata perſonis prohibitis propter ſuum genus, aut propter ſuum crimen hæreſis, vel apoſtaſi an à fide illa conſequi, vt habetur in *Bulla Gregorij XIII.* 68. incip. *in Eccleſiis*, hæc enim beneficia vacant ob collationem eis factam.

Quarto excipiuntur vacantia in curia, vel per reſignationem, vt inquit *Gloſſ. in clem.* 1. *in verbo mori, vt lit. pendent. & Nauarr. in conſ. fin. de renunt.* vel per mortem *c.* 2. *& c. præſenti, de prabend. lib.* 6. *& extrau. ex debito Ioan.* 22. *de elect. extrauag.* Ad *regimen, & extrauagan. piæ ſollicitudinis, de prebend.* ſicut etiam de beneficijs vacantibus iuxta *extrauag. execrabilis cod. de prabend.*

Sublimitatur tamen, vbi beneficia cu tam animarum habentia uacant Apoſtolica Sede vacante, tunc enim ad ordinarium collatio ob animarum periculum pertinet *cap. ſi Apoſtolica Sede, de prabend. lib.* 6. item ſi vacent in curia viuo Pontifice, ſed ante collationem Apoſtolica Sedes vacet, tunc enim collatio ad ordinarium ob eandem rationem ſpectat *cit. cap. ſi Apoſtolica.* Idem ſi ſpeciatim eſſet conceſſum, vt conferre poſſet etiam in curia Romana vacantia per *cap.* 2. *de prabend. lib.* 6.

Quinto reſeruata Romano Pontifici per alternatiuam, nam Epiſcopi reſidentes in ſuis diœceſibus ſex menſes habent ſcilicet Februar. April. Iun. Auguſt. Octobr. Decembr. quibus temporibus beneficia vacantia conferre poſſunt, alij autem ſex menſes pertinẽt ad Romanum Pontificem, vt habemus in *Bulla Pij Quinti*, quæ eſt in ordine 164. *& ſeq. Bull.* Sed ſi non reſident quatuor menſes tantum habẽt ſcilicet Martium, Iulium, Septẽbr. & Decembr. ita habetur *in ead. Bulla Pij IV. & in Bulla Gregorij XIII.* quæ eſt in ordine 6. formam vero, qua alternatiua petitur ponit *Paul. Fuſch. de viſit. Eccl. lib.* 2. *cap.* 28. *n.* 33. *cum ſeq.*

Sexto vbi intra ſex menſes à die, qua nouit beneficium vacare, & conferre potuit, & noluit, tunc enim, collatio ad capitulum pertinet, quod ſi etiam intra hoc tempus, & ipſum negligens fuerit, ad immediatum ſuperiorẽ pertinebit *cap.* 2. *& cap. quia diuerſitatem, de conceſs. prabend.* facit quoque *cap. fin. de ſupplen. negligent. Prælat. Abb. in d. c.* 2. *n.* 7.

Septimo, beneficia recepta in confidentiã, quæ vacant ipſo iure Apoſtolicæ Sedi reſeruata ſunt per *Conſtitutionem Pij IV.* incip. *Romanum Pontificem*, quæ eſt in ordine 109. & per *Conſtitutionem Pij V.* incip. *Intollerabilis*, quæ eſt in ordine 78.

Octauo, beneficia parochialia collata non ſeruata forma *Conc. Trid. de reform. cap.* 18. ſũt reſeruata per *Bullam Pij* V. incip. *in conferendis*, quæ eſt in ordine 32. Alia beneficia reſeruata refert *Pariſ. de reſignat. benefic. lib.* 2. *q.* 6. poſt *Mandoſ. ſuper Reg. Cancellar. tom.* 1.

Nono dignitates poſitæ in Eccleſia collegiata, ita *Alex. in conſ.* 75. *lib.* 4. quem refert, ac ſequitur *Tuſch. in lit. R. concluſ.* 227. *num.* 2. ſicut etiam omnes dignitates, & beneficia omnia familiarium Papæ, ita *Iulius III. in Bulla* incip. *Sanctiſſimus*, quæ eſt in ordine 44. & *Sixti V.* quæ eſt in ordine 32. & 35. & 29. & 44. & 45. & per aliam, quæ incipit *Diuina Dei prouidentia*, quæ omnes recenſentur à *Pariſ. de reſig. benefi. lib.* 2. *q.* 6. *nu.* 35. *cum ſeq.*

Decimo beneficia vacantia per priuationem ſunt reſeruata ex *conſt. Pauli III.* incip. *Sanctiſſimus*, quæ eſt in ordine 67.

AD-

ADDITIO.

AD materiam iſtam cui competit collatio beneficii diffusè proſequitur *Pater Megal. in ſuo promptuario, tom. 1. ver. beneficia Eccleſiaſtica quis conferre poteſt*, vbi latè vltra *Raſtell. in comment. de menſ. reſeru. cap. 15. Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 48. n. 1.*

Num. 2. adde *Raſtell. d. cōment. c. 10. n. 8. Nouar. in ſum. bullar. tom. 1. & 2. Rub. de benef. Sede Apoſtol. vacant. & in rub. de benef. reſeru. num. 26. & 27. Volpe vbi ſup. n. 4.*

Verſ. ſecundo, Nouar. in ſumm. bullar. tom. 2. tit. de benefic. vacant. propter hæreſim, Grillēz. conſ. 60.

Verſ. tertio, Nouar. in ſumm. bull. tom. 2. tit. de benef. vac. propter hæreſim.

Ibi quarto excipiuntur quodnam dicatur excipiuntur, quod nam dicatur beneficium vacare in Curia, refert *D. Auctor in dec. 37. nu. 2. p. 2.* & quando dicatur vacare in Curia, idē *Auctor in praxi var. reſol. in reſol. 266. per totā*, & talia beneficia vacantia in Curia, vel apud Sedem Apoſtolicam ſunt reſeruata, *idem eadem praxi reſol. 236. nu. 2. D. Reg. Valenz. conſ. 128. n. 105. vol. 2. & n. 77.*

Ibi quinto reſeruata, vide *Bernard. de Raſtellis in comment. ad regul. circa menſium Apoſtol. reſeru. cap. 11. per totum, Nouar. in ſum. bull. tom. 2. rub. de benefic. reſeru. num. 1. & tom. 1. eod. tit. Marcel. Volpe vbi ſup. nu. 14. & 22. cum ſeq.*

Verſ. ſeptimo, vide *Nouar. in ſum. bullar. tom. 2. tit. de benef. reſeru. n. 15. & tom. 1. tit. de benef. recept. in conſid. Marcel. Volpe vbi ſup. n. 1.*

Verſ. octauo, *Nouar. vbi ſup. num. 16. Marcel. Volpe vbi ſup. n. 10. et 12.*

SVMMARIVM.

1 *Natura beneficiorum eſt, vt ſint perpetua.*

2 *Beneficia manualia, & ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, & propriè beneficia.*

3 *Quis non poteſt ordinari ad beneficium manuale.*

4 *Cappellania obtenta in Cappella Papæ licet dicatur amouibilis, poteſt tamen quis ad illius titulum ordinari.*

Beneficium Eccleſiaſticum an poſſit dari ad tempus.

RESOLVT. CCCXXXIV.

1 COntra naturam, atque ſubſtantiam beneficij eſt illud conferri ad tempus; natura enim beneficiorum eſt, vt ſint perpetua, *cap. præcepta, 55. diſt. c. vnic. & ibi glo. in verb. perpetui, de capp. monach. lib. 6. cap. veniens*, cū ibi no. atis *de fil. Presb. Caſſad. decis. 4. num. 2. de præbend. Mandoſ. in reg. 3. cancel. q. 11. Pariſ. reſignat. lib. 11. q. 3. n. 92. & 93.* Nec venit propriè appellatione beneficij, cum deficiat vnū ex ſubſtātialibus requiſitis, ſcilicet, quod debeat eſſe perpetuum, *Nauarr. conſ. 5. num. 1. & conſ. 6. de præb. Tholoſan. in inſtitution. rei beneficiariæ cap. 11. nu. 12.*

2 Et ex hoc prouenit, quod beneficia manualia ad nutum amobilia, non dicuntur verè, ac propriè beneficia. Vnde non includuntur ſub regula de annali, vt fuit reſolutum in vna Albigan. Cappell. 25. Ianuarij 1549. coram Nouaro, *Mandoſ. in reg. 33. de annali q. 11. num. 5. & eſt decis. Mohed. 10. de cauſ. poſſ.* Nec etiam comprehenduntur ſub regula de triēnali, *Gomez ſuper ead. reg. q. 5. et 7. Rebuff. de pacif. poſſeſs. nu. 272. Mohed. dec. 169.* aliàs 10. *de cauſ. poſſeſſ. Pariſ. de reſignat. lib. 11. q. 3. nu. 85. Rot. dec. 739. n. 7. par. 1. diuerſ.* ſicuti non tenet vnio de beneficio manuali, non facta mētione manualitatis, *Caſſador. dec. 4. n. 1. et per tot. de præb. Rebuff. de pacif. poſſeſs. n. 282. verſ. non valeret tamen vnio, Simonet. decis. 31. in manuſcript. et additio ad Simonet. de reſeruat. q. 8. n. 4.* Item nec alia quælibet impetratio valet de tali beneficio manuali, manualitatis mētione non facta, *Caſſad. cit. dec. 4. ſub n. 1. & 2. Pariſ. de reſignat. lib. 2. q. 11. n. 7.* nec beneficium ad nutum amouibile venit appellatione dependentis in reſcripto, vt per *Caſſad. decis. 12. n. 6. & 10. de præben.* tenuit *Rota* teſtè *Achille de Graſſ. dec. 8. de præbend.*

Quare, ſecundùm *Gonzales glo. 5. §. 6. n. 19.* in omnibus ſupplicationibus in illarum principio debet fieri mentio, quod beneficium, de quo ſupplicatur eſt perpetuum ad diſtinctionem manualis, de quo Papa prouidere non intendit, & omnes ferè ſupplicationes incipiunt dicentes cum perpetuum beneficium. Nec tale beneficium ad nutum amouibile, ſeu manuale cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iuris incluſa, *cap. 2. de præb. in 6.* & fuit reſolutum in Rota in vna Calag. Præceptoriæ, teſtè *Achill. de Graſſ. in dec. 9. de præb. Cald. conſ. 26. de præbend.* quem ſequitur *Felin. in cap. per tuam, ſub n. 4. ad fin. de maior. & obed.* Nec pariter comprehenditur ſub reſeruatione regulę de octo menſibus, ſecundùm *Æneā de Falcon. in tract. de reſeru. 3. q. princip. n. 25. Simonet. in eiuſdem nom. tractatu, q. 3. nu. 1. in princ. Staphil. de lit. gratiæ, in tit. de expectatiuis, in 9. forma expectatiuarum, nu. 29. Gomez de expect. num. 94. verſ. ſimiliter propter illa verba. Rebuff. in tract. nomination. q. 7. nu. 25. Pariſ. de benef. reſignat. lib. 11. q. 3. n. 82. & 85. Rot. decis. diuerſ. 739. par. 1. Caſſador. dec. 4. & 12. de præbend.* & fuit reſolutum per eand. Rot. 10. Decemb. 1603. coram Litta.

3 Et ex ſupradictis dicebam ego in facti cōtingentia, quod quis non poteſt ordinari ad ſacros ordines ad titulum beneficij manualis, & ad nutum amouibilis, & hoc ob futurū

pe-

Digitized by Google

periculum, ne quis in dedecus clericalis ordinis mendicet, iuxta tradita per *Conc. Trid. ſeſs.21.c.2.Salzed.ad Diaz in pract. crim.c.18. n.8.Marol.de irregularit.lib.4.cap.15.n.4.*& eſt communis opinio teſtè *Pariſ. lib. 2. de benef. reſign.quæſt.6. num.2.* ſi de facto quis ordinetur ſacris ordinibus ad titulum cappellaniæ ad nutum amobilis, nõ ex eo mutabitur eius natura, ſeu qualitas, maximè ſi id fiat ſine expreſſo cõſenſu patroni, *Garc.de benefic. par. 1. cap. 2.nu. 91.*& declara, vt per *eundem num. 112.*

4 Eſt tamen notandum, quòd licèt cappellaniã obtinens in Cappella Papæ, dicatur illã obtinere ad nutum amouibilem, poterit tamen ad illius tit.ordinari, ſecundum *Nauarr. conſ.20.de temp.ordinat.& Sayr.decij.59. huius titul.*

A D D I T I O.

NAturã beneficiorum eſt eſſe perpetuã, vt quoque noſter *Author dec.90.n.4.& dec.165.n.4.p.3.*& beneficiũ propriè ſupradictum dicitur perpetuũ, *Bellus conſ.87 nu.1.* & ob id collatio beneficii debet eſſe perpetua,& ſtabilis, probat *D. Pyrr. Conrad.in ſua praxi diſpenſat.lib.6.cap.2.num.23.* impropriè verò beneficium amouibile ad nutum eſt, teſtatur *Bellus vbi ſup.num. 2.* & de beneficij eſſentia eſt de iure perpetuitas *Rota in nouiſſima dec.379.n.3.*& beneficiale ius perpetuum eſſe debet *Lelius Mancin. controuerſ. differt. 5. cap.3.num.7.*

S V M M A R I V M.

1 *Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorum diſpenſationem, limita num.2.*

Poſſeſſor beneficij decennalis, an poſſit cogi ad oſtendendum Bullas ſui beneficij.

R E S O L V T. CCCXXXV.

SVpponatur in facto, quòd in viſitatione, quam faciebat quidam Epiſcopus Regni, nonnulli clerici erant renitentes in oſtẽdendo Bullas ſuorum beneficiorum, allegantes ipſos pacificè poſſediſſe præfata beneficia per decennium, & propterea eos non teneri ad exhibitionem tituli, quare cũ acceſſiſſent nonnulli ipſorum ad me pro conſilio capiendo, dubitaui pro parte affirmatiua, quia *Conc.Trid.ſeſſ.7.cap.5.de reformat.* diſpoſuit, quòd Ordinarij locorum quoſcunque plura curata, aut alias incompatibilia bene-
1 ficia Ecclaſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant, cui congruit *tex.in cap.Ordinarij,de offic.Ordin.in 6.* vbi habentes plures dignitates, vel beneficia curam animarum habentia, poſſunt compelli ad oſtendẽdum illorum diſpenſationes. Canonicam enim inſtitutionem in beneficialibus vnuſquiſque probare tenetur, *gloſ.in cap. ex inſinuatione in gloſ.fin. de procur. gloſ.pleniſſima in c.beneficium, de reg.iur.in 6.* nec ſufficit poſſeſſio, *c.ex frequentibus, de inſtitut. Gramm. conſ. 9.in criminalibus,* melius *Bellug.in ſpecul. Princ. rub.21.num.69.* In ſpiritualibus enim quis tenetur oſtendere titulum, alias diceretur intruſus, vt in *cit.cap.ordinarij,* cum ſine titulo ſpiritualia retineri nullo modo poſſunt, *Inn.in cap.ad noſtram, de iureiur.Boer.deciſ.89.* & qui habet titulum, cæteris præfertur, *Dec. in cap.licet cauſam nu.99.de probat.* vnde ſecũdum *Nauarr.in conſ. 4. de offic.Ord.* Epiſcopus nouiter creatus poteſt cogere beneficiatos ad oſtendendum Bullas Beneficij, vt ante eũ voluit etiam *Caputaq.deciſ.353.par.2.arg.tex. in cap.ad decimas,de reſt.ſpol.Rebuff.in prax.tit. de reſcript.ad benefic.vacant.nu.19.& 20.* imo ſecundum *Panorm.in cap.dilecto,de præb.* quãdo Ordinario cõſtaret de intruſione, vel alio vitioſo ingreſſu ipſius beneficiati, vel poſſidẽtis rem Eccleſiaſticam, tunc non ſolum poteſt petere, vt oſtendat Bullas, ſed etiam eum remouere, vt voluit *Gomez q. 58.col.pen. de triennali poſſeſſ.*& illud procedere ſecundum *Hoſt.in c. de ſimoniace, de ſimonia,* ſiue Epiſcopus fuerit nouus, ſiue antiquus, refert, & ſequitur *Anchar.in cap.1. de reg.iur.in 6.* nec ſecundum eundem *Hoſt.loco citato* obſtaret tolerantia.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus,
2 contrarium conſului, ſcilicet præfatos clericos decennales beneficij poſſeſſores minimè teneri ad oſtendendum Bullas præfato Ordinario viſitanti. Mouebar ex pluribus. Primo, quod qui pacificè poſſedit beneficiũ per longum tempus, vt per decem annos, & cum eo concurrit bona fama, non tenetur oſtendere titulum ſuorum beneficiorum, ſecundũ *Inn.& Panorm.in cap.illud,col.4. de præſumpt.* poſt *Bal. in l.ſiue C.de probat. Maranta in ſpeculo prax. ciuil.6.par.tit.de inquiſitione, nu.152. Gomez q.26.de trien. poſſeſſore,* vbi concludit per extenſum, quòd qui poſſidet per decem annos, habet titulum coloratum, in tantum, quod non poſſit moleſtari. Idque etiam docet *Nauarr.conſ.14. aliàs 4.de offic.Ordin.* Hinc eſt, quod nec qui ſtetit per decẽnium in poſſeſſione Doctoratus, tenetur oſtendere priuilegium, & poteſt teſtibus probari, *Vrſil. ad Afflict.dec. 274.num.6.* Nec vaſſallus ad oſtẽdendum inueſtituram feudi, ſi longo tempore poſſedit *Dec.conſ.61.Io.de Amic.conſ.122. num.2.Luc.de Pen. in l.2. C.de fund. lim.lib.10.* ſi probat longam poſſeſſionem per ſolutionem redditus per librum domini, vel apodiſ-

ſas,

ſas, vbi cõtineantur particulares ſolutiones; *Pariſ. de reintegr. cap. an bona,& cap. tenentes, fol. 117. in feudalibus.* Tum ſecundo, quia iſtud importat, ac videtur inducere tolerantia Ordinarij, vt dicit *Anchar. in conſ. 117. Gom. q. 24. col. antepen. de trien. poſſ. & in q. 43.* de quo, ſcilicet de prælat. tolerãtia, vide *Bal. in margi Inn. in verſ. titulum quando quis cogatur oſtendere, Inn. in cap. cum cauſa, de probat. gloſ. in c. dilecto in verb. recepiſti, de præb. ubi* Abb. *num. 8. & 13. Silueſt. in verb. beneficium, num. 20. §. 19. in fin. Couarr. lib. 3. cap. 16. num. 6. in fin. variar. reſol. Sylua par. 3. q. 10. per tot.* & præſertim *n. 11. q. 25.* Ratio eſt, quia præſumptio eſt pro titulo: ex quo fuit toleratus per prædeceſſorem, vel factum eſt antiquum, nam imputandum eſt Epiſcopo, quod diu tacuit, & tolerauit, vt in *cap. 1. de frig. & malef.* & quia quando ſumus in antiquis, non poſſunt de facili haberi probationes, & ideo poteſt præcurri ad proteſtabile iuramentum, vt notat *Abb. & Oſtieſ. in cap. licet, de ſimonia prax. Archiep. cap. 21. num. 10.*

Ad allegata in oppoſitum reſpondetur intelligi in poſſeſſore decennali beneficiorum incompatibilium, ſeu execrabili, prout docet *Nauarr. d. conſ. 14. alids 4. de offic. ord.* in quibus terminis procedit *tex. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 5.* vel quando Epiſcopus aſſumeret in ſe onus probandi defectum tituli contra antiquum poſſeſſorem, quia id poſſet *iux. Gem. & Franc. in cap. Ordinarij, de off. ord. in 6. Abb. & Fel. in d. c. licet,* & ſequitur *prax. Archiep. d. nu. 10.*

ADDITIO.

IVxta quæſitum D. Auctoris, ſi beneficiati per decennium poſſiderint beneficia teneantur exhibere bullas, vide *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 48. n. 63.*

Finis Praxis Beneficialis.

PRAXIS CAPELLANIARVM.

SVMMARIVM.

1 *Officialis ad beneplacitum creatus, cenſetur perpetuus.*
2 *Beneficia manualia de ſui natura ſunt amouibilia.*
3 *Ridiculum eſt hodie cõcedere, & cras reuocare.*
4 *Natura beneficij manualis eſt, vt poſſit ad libitu quandocunque amoueri.*

An Capellanus ad nutum amouibilis poſsit remoueri abſque cauſa.

RESOLVT. CCCXXXVI.

PRima facie videatur dicendum quod non, ex pluribus.

1 Primo, quia Capellanus ſemper creatur ad beneplacitum, & officialis creatus ad beneplacitum, cenſetur perpetuus, idemque de eo iudicandum eſt, quod de perpetuo, & ideò de iure remoueri non poteſt, *arg. l. iuriſperitos, in princip. ff. de excuſat. tutor. & ibi Bald. & Ludouic. Bologn.* quod etiam tenet *Bart. in l. de pupillo, §. ſi quis ipſi pratori, ff. de nou. oper. nunt. num. 2. verſ. quæro, gloſa in clem. 2. in verbo per electionem, de reſcriptis,* & eſt communis, vt teſtantur *Anton. de Padill. in l. cum quis, nu. 34. C. de iur. & fact. ignor. Burg. de Paz conſ. 1. num. 4.* vbi in *num. 5.* dicit, quod officialis, etiam ad libitum creatus, ſine cauſa immutari non poteſt, & ſecundum *Bened. in cap. Raynutius, de teſtam. in verb. duas habens filias, num. 36. cum pluribus ſeqq.* vbi loquitur de officio ad Regis libitum conceſſo, quem refert, & ſequitur *Boer. deciſ. 149. num. 18. cum ſeqq.* vbi teſtatur, ita fuiſſe iudicatum etiam in officiali ab Epiſcopo ad ſui beneplacitum conſtituto, vt amoueri ab officio abſque cauſa non valeat, idem *Boer. de auctor. Magn. Conſ. num. 154.* Et in tabellionibus ad beneplacitũ Domini creatis; quòd ſine cauſa amoueri non poſſint, probat latè per prædicto de Paz 1
in cit. conſ. 1. per totum, & Palaez de maiorit. 4. p. quæſt. 10, num. 6. vbi *num. 3. ad fin.* quod in Francia non ſolet Princeps tollere officia, quæ ſemel dedit extra mortem, renunciationem, vel delictum, idque in illo Regno ordinationibus Regijs ita ſtabilitum eſt, vt refert *Boer. cit. deciſ. 149. num. 14.* ex quibus ſupra dictis *Lopez in l. 6. tit. 4. p. 3.* inquit, quod iudices in dubio intelliguntur perpetui, quando ſimpliciter eis conceditur officium ſine temporis præfinitione, ſiue ad beneplacitum cõcedentis, quem ſequitur *de Paz vbi ſupra num. 5.* & eſt cõmunis ſententia ſecundum *Padillam* vbi ſupra, ſic etiam locumtenens correctoris non poterit ab ipſo abſque cauſa reuocari, nec ei inhiberi, vel cauſa ab eo auocari per ipſum correctorem abſque cauſa, vt probat *Azeued. in l. 10. & 11. tit. 5. lib. 3. nou. collect. reg. num. 5. & 6.* vbi quod etiam Vicarius 2
Epiſcopi confirmatus à Papa non poteſt per Epiſcopum remoueri ſecundum *Ripam in c. 1. num. 44. de iudicijs.*

Tum

Tum ſecundo ex doctrina Panorm. nu. 12.
quem refert, & ſequitur Dec. num. 7. in cap. ad
noſtram, de confirmat. vtili, vel inutili, & Milis in
repert. in verb. beneficium manuale num. 26. &
Rebuff. in tract. de pacif. poſſeſſ. num. 275. verſ.
ſecundo intellige, vbi docet, quod quamuis be-
2 neficia manualia de ſui natura ſint amouibi-
lia, tamen ſi Abbas ſine cauſa amoueret à
Prioratu Monachum, poſſet idem monachus
implorare officium ſuperioris, vt ſine cauſa,
& ex Abbatis ſola malitia non remoueatur,
vbi idem Rebuff. ita ſeruari vidiſſe refert, &
allegat Innoc. in cap. inſinuante ſub num. 2. verſ.
& ſi concurreret caſus qui cleric. vel vouen. di-
centem hæc verba, quod ſi concurreret caſus, in
quo Abbas vel ſuperiores vellent ex malitia re-
mouere monachum à loco, quem ei deputauit, poſ-
ſet ſupplicari ſuperiori, & ſuperior eum audire
deberet ad ſimilitudinē ſerui, vt in l. 1. C. de pre-
cibus Imperat. offerendo, & §. ſed & maior. in-
ſtit. de his qui ſui, vel alieni iuris.

Tum tertio, quia Gonzales gloſ. 5. §. 6. n. 42.
refert, quod quidam Ordinarius Hiſpaniæ,
qui habebat curam animarum in quodam
oppido ſuæ diœceſis, delegauit vices ſuas
cuidam Presbytero idoneo, durante tempo-
re voluntatis ſuę, vt ibi exerceret curam ani-
marum: & cum paulò poſt vellet cum remo-
uere ſine cauſa, ipſe appellauit ad Metropo-
litanum, qui reuocauit decretum remotionis
ab Ordinario prolatum, cum inde ſequutis,
& manutenuit dictum Presbyterum in dicto
exercitio curæ animarum: verum quidem eſt,
quod parochiani pro intereſſe Eccleſiæ vene-
runt ad cauſam, vt non remoueretur, quod
3 multum prodeſſe potuit. Ridiculum enim
eſt, ſecundum eundem loco citato, & pæni-
tere, Rot. deciſ. 33. num. 18. de præbend. in an-
tiq.

4 Cæterum præfatis non obſtantibus, con-
trarium ſeruatur in praxi, ratio eſt, quia na-
tura beneficij ad nutum amouibilis eſt, quod
poſſit ad libitum quandocunque, & quomo-
docunque amoueri, elem. 1. §. præmiſſa, & ibi
Card. n. 4. Anchar. & Imol. & omnes de ſupplen.
neglig. Prælat. & difficile videtur, ꝙ in praxi
ſeruari poſſit, vt ſine cauſa remoueri non va-
leat, & propterea dicit Io. And. in cap. cum
ſingula 32. n. 1. ſub gl. ad idem de præbend. lib. 6.
quod apud Italos communiter hoc non reci-
pitur, & ibi etiam tradunt omnes præſertim
Geminian. num. 10. Dec. in d. cap. ad noſtram nu.
7. verſ. ſed in Italia, de confirm. vtil. Abb. ſub n.
26. licet Franch. in d. c. cum ſingula, indiſtinctè
non admittat opinionem Io. And. ſed diſtin-
ctione quadam vtatur, & tandem concludit,
quod licet talis promotus non audiatur pro
intereſſe ſuę perſonæ, tamen pro intereſſe lo-
ci à quo moueretur, vt quia ex tali reuoca-
tione lęderetur prædictus locus, ſemper ſit
audiendus: dicit etiam Rot. in deciſ. 1. ſub nu.
1. de reſtit. ſpol. in antiq. verſ. nec ſeruamus, quod
non ſeruat opinionem dicti Innoc. in d. c. inſi-
nuante, qui cler. uel uouent. idē etiam dicit Rot.
in deciſ. 6. de reſtit. ſpol. in nouis, & fuit reſolutū
in vna Burgenſi amotionis Magiſtri Capellæ
11. Decembris 1581. coram Illuſtriſſ. Blan-
chetto Rota deciſ. 778. nu. 1. & per totam par.
1. diuerſ. vbi alii plures allegantur, cum igitur
remouens vtatur iure ſuo remotus conqueri
non poteſt, ex illi iniuriam non facit l. iniuria-
rum l. fin. ff. de iniurijs cap. cum Eccleſia Vulte-
rana, & ibi gloſ. in uerb. iniuria, de electione. Biſi-
gnet. deciſ. 2. de rer. permut.

ADDITIO.

Vide ad hoc Reu. Patrem D. Alphonſ. de
Leone in tract. de offic. Cappell. quæſt. 3.
num. 56. citantem hic D. Auctorem.

SVMMARIVM.

1 Cappellania vbi non adeſt cura animarum, non
requirit reſidentiam, & reſpondetur contrarijs,
num. 2.
2 Ampliatur concluſio.

An Capellanus teneatur ad reſidentiam.

RESOLVT. CCCXXXVII.

1 Supponatur in facto, quod cum in viſita-
tione compertum fuiſſet, quod quidam
beneficiatus poſſideret Cappellaniam, cui
erat annexum onus celebrandi duas Miſſas
ſingulis hebdomadis, fuit dubitatum, ſi dicti
beneficii Capellanus teneatur ad perſona-
lem reſidentiam in loco, vbi ſita erat capella
prædicta. Et conſultus reſpondi negatiuè,
quoniam ſecundum Anan. in conſ. 22. uol. 2. in
præſenti caſu non conſideratur, ſeù inſpici-
tur ipſa perſonalis Miſſarum celebratio, ſed
tantummodò Miſſarum celebratio quæ per
alium fieri poteſt, ſecundum Panormit. conſ.
37. uol. 1. Rubeum conſ. 71. col. penult. Curt. ſen.
conſ. 61. nu. 11. Gozad. conſ. 45. nu. 1. & ſeq. nec
de iure neceſſe eſt, vt præſentandus ad iuſpa-
tronatus ſit Sacerdos, cap. 2. de inſtit. lib. 6. &
cap. licet canon. de elect. eod. lib. quare ſi benefi-
cium eſſet curatum ſufficeret, quod præſen-
tatus eſſet in ætate ſufficiente ad Sacerdoti-
um, cap. ei cui, de præbend. in 6. Gemin. in cap. no-
bis, §. cæterum, de iurepatron.

2 Nec obſtat, quod ex mente, & verbis te-
ſtatoris, & fundatoris pręfati beneficii videa-
tur colligi, prouiſum de iſta capellania eſſe
obligatum ad reſidentiam propter onus ce-
lebrandi officia diuina, cum teſtator ad hoc
mandauerit cappellam conſtrui, & Presby-
terum eligi, relinquendo ei dotes, & alia, vt
pol-

poſſit viuere, & officiare pro anima ipſius, quæ quidem ſine perſonali, & continua reſidentia fieri non poſſunt. Nam reſpondetur, quod per dictum onus celebraudi, non eſt effectum beneficium reſidentiale, cum ſufficiat, quod in tali Eccleſia Miſſæ, & diuina officia celebrentur per alium, neque ob id eſt electa induſtria perſonæ cum poſſit per quẽlibet Sacerdotem explicari, prout ita in ſpecie concludit *Lapus alleg.* 35. incipien. *vtrum abſquè diſpenſatione, & alleg.* 116. *col.* 3. *verſ. ſtabitur igitur, & alleg.* 117. *col.* 2. *verſ. quod autem dicta Cappellania, Card. in c. de multa, circa finẽ, de præbend.* vbi tenet, quod dictum beneficiũ non eſt incompatibile cum alio curato, & quod minor 25. ann. poteſt illud habere, quia non tenetur per ſe celebrare, *Felin. in cap. cum omnes de conſtit. col.* 18. *num.* 32. *circa fin.* dicẽs valere huiuſmodi conſuetudinem non reſidendi, & deſeruiendi per alium, etiam ſi ex ordinatione teſtatoris Eccleſia deberet conferri vni, qui ibi quotidie celebraret, *Dec. in c. cum omnes in* 2. *lect.* ſuadens non eſſe in iure cautum, quod ipſe debeat per ſe deſeruire, & latè iſtam opinionem ſequitur *Hoieda de incompatibilitate benef. p.* 2. *c.* 1. *nu.* 2. Mandoſ. *in addit. ad Lap. alleg.* 35. *&* 116.

Amplia etiam ſi præfatus capellanus cæperit reſidere, quia quamuis ſtatus naturæ illius cenſetur quodammodo mutatus, ex *Dec. conſ.* 139. *num.* 3. *Gabriel. conſ.* 185. *num.* 2. *lib.* 2. *Cæphal. conſ.* 358. *nu.* 8. *lib.* 3. ex quo enim geſſit actum gratuitum in eius libertate conſiſtẽs, nulla poteſt dici acquiſita ſeruitus reſidendi, *Cyn. in l.* 2. *quæſt.* 3. C. *quæ ſit longa conſuetud. Bald. in l.* 1. C. *de ſeruit. & aqua, Abb. in cap. quoad tranſlationem col.* 2. *de offic. delegat. Marta conſ.* 106. *num.* 9. *lib.* 1.

ADDITIO.

SVppoſito qualiter reſidentia ſit de iure diuino, ac omnibus alijs iuribus cõprobata, vt fundat Caranza *in tract. neceſs. reſid. cap.* 3. 4. & 5. ideo quis reſidere in Eccleſia ſemper tenetur *Grillenzon. conſ.* 13. *nu.* 1. vnde de iure reſidere quis præſumitur *Farin. deciſ. ciuil.* 629. *nu.* 1. & reſidentia eo ipſo cenſetur iniuncta Cappellanis quãdo iniungitur onus inſeruiendi horis canonicis in choro, nõ autem per hoc tenentur per ſe ipſos celebrare, ita *R. P. Alphonſus de Leone de offic. Cappell. q.* 4. *prax.* 1. *n.* 103. ſicque omnia beneficia, quæ in titulum conceduntur etiam ſi ſint ſimplicia du iure communi reſidentiam requirunt *cap. ad hoc, de præb. cum alijs apud eundem Patrẽ Alphon. d. tract. q.* 4. *praxi* 6. *n.* 219. vbi ita Romæ deciſum refert, verum tamen reſidentia neceſſaria non infertur ex onere celebrandi miſſas, quia tale onus poteſt per alium ſine continua reſidentia explicari *Farin. deciſ.* 86. *nu.* 3. & ſic por ſubſtitutum hoc onus impleri poterit, nec requirit reſidentiam *idem Pater Alphonſ. d. q.* 4. *prax.* 16. *n.* 142. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda, vt* Regina, *in teſtamentis.*
2 *Conditiones in fundatione appoſita ſunt ſeruandæ.*
3 *Tempus celebrationis Miſſarum poteſt præueniri.*
4 *Affertur ad hoc* deciſ. de Franchis 706.

An capellanus poſſit præuenire tempus celebrationis.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

INter cætera onera, quæ habet capitulum Eccleſiæ Neapolitanæ eſt, vt ex relicto quodam, vulgo dicto *delli Manfratelli*, ei incumbat duas ſingulis hebdomadis Miſſas celebrari facere à duobus ab ipſo electis capellanis: quare fuit dubitatum, num tale tẽpus celebrationis Miſſarum præfati capellani præuenire potuiſſent, vt puta in præcedẽtibus hebdomadis, & dubitationem non mediocrem mihi faciebant duo iuris fundamenta.

Primo, quia cum ex teſtamento præfatorum de Manfradellis expreſsè appareat de enixa ipſorum volũtate, vt ſcilicet Miſſæ certa die in hebdomadis celebrẽtur, propterea
1 non poterunt capellani contrauenire, ex regula iuris, quod voluntas teſtatoris ſemper eſt obſeruanda magis, quàm verba, quia ipſa cenſetur Regina, & dominatur verbis, *l. in cõditionibus ff. de condit. & demonſt. l. cum virum C. de fideicommiſſis, l. cum proponebatur, ff. de legat.* 2. & alibi egregiè dicit *text. in cap. ſedulo* 38. *diſt.* ita eſſe præponendas ſententias verbis, vt præponitur animus corpori, vnde *Bald. in l. fin.* C. *de impub. & alijs ſubſt.* voluit, quod lex pedetentim ſequitur voluntatem teſtatoris, ſicut canis leporem, & alibi idem *Bald. in l. quoniam indignum*, C. *de teſtam.* dixit, quod non eſt curandum de qualitate verborum, dummodo conſtet de mente teſtantis loquẽris, & in *cap. mandatum, in* 1. *col. de reſcript.* voluit, quod mens teſtatoris ſit radix verborũ, & eius ſubſtantia prima, & cor eſt Imperator linguæ, & habet eam ſicut mancipium ſub ſua iuriſdictione, & quod lingua cedit cordi, & quod ſub iugo mentis verba conſiſtunt tãquam ſub ſuo proprio originali.

2 Secundo, quia conditiones in fundatione appoſitæ ſunt ſeruandæ, *Soccin. in conſ.* 30. *nu.* 4. *vol.* 3. *Rocch. de iurepat. in verbo pro eo quæſt.* 12. *Lambert. in eiuſdem nominis tractat. lib.* 1. *p.* 1. *q.* 9. *in fi. num.* 109. & capellanus quidquam

non

non debet agere contra voluntatem teſtatoris, ad *tex.in cap. decernimus 16. q. 6.cap. illud in fine, & ibi Abb. & alij de iurepat. Mohed. in deciſ.268.Put.in deciſ.10.& 11.de iurepat. Farin.in deciſ.*582.& fuit per eandem Rot.reſolutū in vna Cæſarauguſtana Capellaniæ, 16. Martij 1587. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

3 Cæterum præfatis minimè obſtantibus, contrarium conſului, & mouebar, quia præfata præuentio vergit in maiorem vtilitatem Eccleſiæ: vnde *D. Thomas in quolib. 5.art.* 28. voluit, quod Officium dici ſolitum de nocte in Eccleſijs,poteſt ex aliqua iuſta occupatione dici de ſero,& præueniri, pura ſi Magiſter debet videre lectiones ſuas de nocte, quia melius eſt vtrumq; reddere, quàm quod per vnum,aliud impediatur,& ſecundum Rationale officiorum *in tit. de diuin. off. circa med.* Miſſæ defunct.poſſunt præueniri, non autem poſtponi.

4 His accedat, quod velle videtur *de Franch. in deciſ.706.* vbi legatum factum alicui, vt diſtribuatur inter pauperes poſt mortem, poteſt fieri diſtributio in vita eiuſdem legatarii, & ſic tempus præueniri ex deductis per *DD. in l.poſt mortem C.de fideicom.Padilla in l.vnum ex familia in princip.col.5.fol.289.ff.de leg.2.*

ADDITIO.

Hic nota, quod plus valent accelerata ſuffragia,quam fiant ante, & in pluribus diebus, ipſaque plus valent ad celeriorē liberationem animę à pœnis Purgatorij, ſi mille dicantur plures vnâ die, quam in pluribus diebus,vt inquit *Raguſ. in tract. de miſſa in Eccleſ. quæſito 69.* & ſic præuenire non erit incongruum,& quid in recitatione diuini officij,an detur præuentio ante diem, & quomodo docet *idem Raguſ.in tract.de offic.canon. in choro quæſito* 19.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus ad celebrandas Miſſas, oportet, vt ſit actu Sacerdos,non habitu tantum.*
2 *Conſenſus ex diuturnitate temporis præſumitur.*
3 *Dictio, ſiue inter eadē poſita, nō facit diuerſitatē.*

Capellanus an debeat eſſe actu Sacerdos.

RESOLVT. CCCIXL.

In hac quæſtione reſpondeo cum deciſ. Rot.in vna Parmenſi iuriſpatronat.8.Iunij 1573.coram Blanchetto,quæ his complectitur verbis.

Domini dixerunt, quod Laurentius tempore præſentationis eſſet actu Sacerdos,non habitu,*cap.nemo & ibi gloſ. in verb. Sacerdotio Anchar.Gemin. Franch.& cæteri, de elect. in 6. Rot.deciſ.1.de preb.in nou. Abb.in cap. cum in cunctis §.inferiora nu.*10. & 11.*de elect. Rocch. de iurepatron. in verb. honorificum q.4.num.*26. præcipuè cum ſubſequantur illa verba, *quod ille Sacerdos, ſiue Capellanus teneatur qualibet hebdomada celebrare Miſſas tres*, ex quibus verbis colligitur mens expreſſa teſtatoris, quod præſentatus, tempore præſentationis

1 ſit actu ſacerdos, non habitu, *Barb. conſ. 33. vol.2.Dec.conſ.129.col.fin.Lambert.de iurepat. lib.2.p.1.q.6.art.22.ait,ſe bis in facto obtinuiſſe.*

Non obſtat, quòd in literis non ſit expreſſum,quod Capellania debeat eſſe ſacerdotalis, quod teſtator non potuiſſet facere abſq;

2 Epiſcopi cōſenſu, quia ex diuturnitate temporis præſumitur huiuſmodi conſenſus, vt per *Barb.d.conſ.*& latè *Dec.in cap. illud,de præſumpt.*

3 Non obſtat diſiunctiua, *ſiue*, quia poſita inter eadem,non facit diuerſitatem, *Bar.in d. conſ.*verba illa,ſi aliquo tempore,Domini retulerunt ad præcedētia,nempè, quod Sacerdos, ſiuè Capellanus ſit eligendus, ſi aliquo tempore futuro ſcilicet erit eligendus, & præſentandus, & ita interpretari ſunt contra Laurentium.

His accedat, quòd Capellania non eſt dicenda ſacerdotalis, ſi ex verbis fundatoris non aſtringitur Capellanus ad inſeruiendum per ſeipſum, ex *deciſ. Rotæ Rom. Antonin. lib. 1.var.reſolut.reſolut.4.*

Capellanus enim non poteſt ab Epiſcopo cogi, vt ipſemet celebret, ſi in fundatione ſimpliciter dicitur,vt Rectores celebrēt Miſſam, Sac. Congregat. de qua per *Galeot. in Margarit.caſuum conſcientia,in verb.capellania.*

ADDITIO.

Adde eundem *D.Auctorem in deciſ.*220. *num.1.p.2.*& vltra eum P. *Alphonſ. de Leone de offic. Cappell.q.4.in praxi 6.n.*223. vbi *in anteced.nu.*215.quærit ſi idem ſit Sacerdos Cappellanus, & Presbyter, inſuper quando teſtator fundator diſpoſuit, quod Cappellanus prouidendus debeat certas miſſas celebrare tunc debet eſſe Sacerdos, idem *Author noſter in deciſ.19.p.4.* & Cappellaniam eſſe Sacerdotalem, arguunt verba, *dui Cappellani Sacerdoti*, appoſita in fundatione, idem *dec.13.n.2.p.4.*nam pro ſe Cappellania non eſt Sacerdotalis licet habeat annexum onus miſſarū, *Ciarlin.controu.iudic foren. c.38. n.*15.

SVMMARIVM.

1 *Quod Capellanus infirmus non teneatur per alios celebrari facere, probatur duobus medijs, & num.2.*
3 *Contrarium eſt verius,num.4.*
Limitatur,num.5.
6 *Refertur declaratio Congreg.Concilij.*

X An

An Cappellanus infirmus teneatur per alios celebrari facere.

RESOLVT. CCCXL.

SVpponatur in facto, quòd cum quidam Sacerdos, qui capellaniam cum onere celebrandi Miſſas obtinebat; in grauem infirmitatem incidiſſet, & conſequenter neceſſe ei fuerat à celebratione deſiſtere; fuit dubitatum, an teneatur Miſſas per alios celebrari facere tempore infirmitatis, ad effectũ faciendi fructus ſuos. Dubitationem mihi nõ mediocrem faciebant nonnulla.

1 Primo, *tex. in cap. ſignificatum, il 2. & ibi Abb. & reliqui, de præbend.* vbi habetur huiuſmodi inſtitutionem cappellaniæ, ſeù beneficij, intelligi debere, ſeruata Sacerdotis honeſtate, & debita deuotione, hoc eſt, ſalua conſcientia, & honore ipſius Sacerdotis, & ſaluo cultu, & veneratione, quæ ipſi Sacramento debetur, ita *Panorm. in cit. cap. ſignificatum nu. 3. & Imol. num. 7. Angel. in verb. Miſſa q. 43. Silueſter in ſumm. eodem verbo 1. q. 7. & ſeq. Henriq. conſ. 22. num. 4. Bomb. conſ. 17. num. 6. & ſeq. Graff. conſ. 1. difficultate 4. de præb. Rodriq. in ſumm. p. 1. cap. 42. nu. 3.* Quare ex iis ſequitur, quòd ſi capellanus fuerit legitimè impeditus, aut commodè, diligenter, & religioſè rẽ diuinam facere non poſſit, non eſt cogendus ſacrificium offerre, ſed poteſt ſemel, & iterũ in hebdomada à celebratione abſtinere, quia, vt dixi, capellanus non tenetur celebrare, niſi ſalua honeſtate.

2 Secundo, quia infirmitas omnes excuſat, Hinc eſt, quod infirmi dicuntur ſeruire, *Dec. conſ. 70. col. 3. num. 2.* & pro præſentibus habẽtur, ſecundum *Bar. in l. hac lege,* vbi *Alex. C. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. Rom. ſing. 453.* inde *gloſ. in d. l. hac lege, in verb. deductione,* ait, quòd videtur adeſſe, qui abeſt licito commeatu, ſequitur *Ronchegall. in l. 5. nu. 30. de duobus reis, Amedeus de ſindicatu nu. 107. Bolognet. conſ. 71. Mandoſ. reg. 16. de concurſu ſuper benef. quæſt.* 32. Hinc eſt, quod lectori infirmo debetur ſalarium tempore infirmitatis, *Surdus conſ. 42. vol. 1.* poſt *Alex. in l. diem functo col. fin. nu. 33. ff. de offic. aſſeſſ. & ibidem* Cagnol. *num. 189.* poſt Bald. *in l. ſi ea, in fi. C. de cond. in ſer. cũ aliis,* quos congerit *Lenander. de priuileg. DD. quæſt. 9. p. 4.* & de Lectore abſente cum licentia, vide *Gratian. deciſ. 220.* & hinc prouenit etiam, quod famulo infirmo debetur ſalarium, *Capell. Tholoſan. deciſ. 268.*

3 Cæterum præfatis minimè obſtantibus, contrarium dixi: mouebar ex pluribus, tum primo, quod ſalarium, ſeù redditus aſſignetur Capellano ob cauſam, quare ſi illam non adimplet, repeti poteſt, cum redditus capellaniæ principaliter dentur propter onus celebrandi Miſſas.

4 Item facit pro hac eadem opinione regula illa iuris, quod fructus, ſeù ſalarium diminuitur, labore diminuto, prout è contra, illo aucto, debet augeri, *Felin. in cap. cum olim, in princ. de re iudic.* poſt *Bar. in l. Seio* per illum *tex. ff. de ann. legat.* Vnde Doctor electus ad legẽdum, ordinarium, & extraordinarium debet ſalarium habere, ſeù fructum vtriuſquè ſedis, *Bald. in l. qui duobus ff. de cõdit. & demõſt.* & canonicus duo officia gerens, poteſt petere duplices diſtributiones quotidianas, ſecũdum *Angel. Io. And. Panorm. & Felin. in cap. cum olim, de re iudic. Card. ibi num. 4. Couar. lib. 3. var. reſolut. cap. 13. num. 6. in fin. Corſ. de verb. Gemin. in fin. num. 27. verſ. 68.* Idem in Doctore vtriuſque iuris, qui dat vocem in vtroque, & habet duo ſalaria, & idem in famulo, qui conuenit ſtare cum tribus, nam ſi vnus ipſorum moriatur, debet diminui ſalarium, *Capolla de ſeruit. vrb. præd. §. 14. cap. 1. Becius cõſ. 27. num. 2. Roman. conſ. 25. Pontan. de alim. cap. 16. nu. 7.* & regulariter diminuto labore, quod non debeantur fructus, qui per prius percipiebantur, voluit *Bal. in l. conſul ff. de adoption. Barbat. ad eundem in l. 3. C. commun. de leg. Menoch. de arbit. caſu 133. Afflict. in Conſtit. Regni 55. in fin. Brun. de augmento concl. 13. & 14. & Gratian. deciſ. 101.* Vnde redeundo ad locum vbi progreſſi ſumus, dico, quod cũ prædictus capellanus deberet celebrare, conſequenter ei non debentur fructus, qui cauſa celebrationis dantur, arg. *tex. in l. ſi pecuniam in princip. ff. de cond. cauſa data.*

5 Limitatur hæc opinio dupliciter. Primo, vbi Capellani infirmitas per octo, vel decem dies durauerit, nam poteſt percipere redditus præfatæ capellaniæ etiam ſi neque per ſe, nequè per alios ſacrum feciſſet, ſecundum *Nouiſſimum in ſua praxi cap. 47.* arguendo à famulo infirmo, cui licet non debeatur ſalariũ, tamen tenetur dominus ei dare cibaria, ac modicas, & tenues expẽſas, nempe per octo, vel decem dies, *Bart. in l. ſi cum dotem §. ſin autem ff. ſolut. matrim. Panorm. in cap. 1. de cler. ægrot. Coua. lib. 3. var. reſolut. cap. 13.* & hanc opinionem de Capellano tenuit *Pet. Naua. de reſtit. lib. 2. nu. 210.*

In caſu tamen, quo à teſtatore caueretur, vt quotidie celebretur Miſſa per Capellanũ, vel per alium, cùm fuiſſet conſulta Sac. Cong. Conc. ipſa Congregatio cenſuit, dictis capellanis indulgendum, vt bis in hebdomada liceat eis à Miſſæ celebratione abſtinere, dùmtamen id oneris tunc impleat per idoneum ſubſtitutum, *Andr. moral. Inſtitut. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæſt. 7.* nec talis ſubſtitutus poterit deputari per ipſum Capellanum, arguendo à Rectore Parochiano infirmo, qui non potuit deputare Vicarium, ſed nimis deputandi

di

Digitized by Google

di pertinet ad Epiſcopum,ſecundum *Io. And.* *& Franch. in cap. cum ex eo, de elect.* & fuit dictum in Rota vna Hiſpalen. iuris nominandi 6. Octobris 1583. corã Illuſtriſſimo Seraphino.

ADDITIO.

THomas *Actius in tract. de infirmit. p. 2. verb. miſſa, num. 4.* refert infirmos excuſari à celebratione miſſarum, & ſubdit *num.* 5. niſi eſſent obligati per ſe, vel per alium celebrare ex *Rebuff.* ibi relato, et an infirmo etiam ex propia culpa debeantur reditus, et diſtributiones, vide *D. Authorẽ pag. 397. in praxi var. reſol. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt reducere numerum Miſſarum quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, num. 3.*

2 *Amplia in eleemoſynis pro ipſis Miſſis celebrandis.*

Limita, num. 4.

An in Capellanijs Epiſcopus poſſit reducere numerum Miſſarum.

RESOLVT. CCCXLI.

1 VBi in Eccleſijs magnus Miſſarum celebrandarum numerus impoſitus eſt varijs defunctorũ relictis, adeò vt illis pro ſingulis diebus à teſtatoribus præſcriptis, ſatiſfieri nequeat, tunc Epiſcopus poteſt in Diœceſana Synodo pro ſua conſcientia decernere, quid faciendum ſit quoad Dei honorem, & cultum, & Eccleſiæ vtilitatem magis expedire videbit, ita tamen vt eorum defunctorum ſemper cõmemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute, ea legata ad pios vſus reliquerunt; ſic ſanciuit *Trid. Synod. ſeſſ. 25. c. 4. de reformat.*

2 Amplia primo, in eleemoſyna pro ipſis Miſſis celebrandis, quæ ſi adeò tenuis ſit, vt non facilè inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere, vt dicitur *in eod. cap.* 4. tunc numerus Miſſarum moderandus eſt, iuxta vires legati, & ita declarauit Sac. Cong. ad inſtantiam Archiepiſ. Neap. die 26. Nouembris 1583. ſcilicet diſpoſitionem Concilij etiam locũ habere in anniuerſariis, vt refert *Steph. Quaran. in ſum. Bull. in verb. Miſſa pag. 291.* Et in huiuſmodi reductione Epiſcopus Capituli conſilium requiret, quamuis ſequi illud non teneatur, ita Sac. Congreg. Cardin. hic declarauit.

3 Amplia ſecundo, vt procedat etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum, nam in capitulis generalibus decernere, & ipſi poſſunt, ac debent, qui faciendum ſit in prædictis caſibus in ſuis Eccleſiis, vt inquit *Sãct. Synod. in cit. cap. 4.* & hoc eſt illa ratione, quia vbi relictum executioni mandari non poteſt, diſpenſare Epiſcopus poteſt.

An autem, & quando Miſſarum numerum diminuere poſſit Epiſcopus etiam ſine Synodo congregata, adde *Nauar. in Manuali cap. 25. num. 138. Henriq. lib. 9. de Sacrificio Miſſæ c. 22. ſub num. 6. & Rodriq. in ſumm. p. 1. cap. 252. concluſ. 13. in fine.*

4 Limita non procedere in Miſſis in fundatione Eccleſiæ impoſitis, cum in his Epiſcopus, ac prædicti alii diſpenſare nequeant, ita declarauit eadem Sac. Congreg. idque meritò; nam ſancta Synodus loquitur de Miſſis relictis à teſtatoribus, non autem de impoſitis in fundatione, ergo non habebit locum in his; incluſio enim vnius, alterius excluſio eſt, *cap. non ne, de præſumpt. & l. cum prætor, ff. de iudic.*

ADDITIO.

EAndem materiam proſequitur *D. Author in deciſ. 25. p. 4.* ſi Epiſcopus numerum miſſarum à teſtatore appoſitum, vt ſingulis hebdomatis celebrentur diſpenſare valeat, vt celebrentur per duos, vel tres annos in totum, & ibi plura, & an, & quando miſſæ reduci poſſint ab Ordinario ad minorẽ ſummas poſt *Concil. Trid.* & quando non latius agit *Io. Ant. Nouar. in ſumma bullar. tom. 1. tit. de miſſar. celebr. et reduct. fol. 368.* & ſi res legata pro ratione miſſarum creuerit, an etiam numerus miſſarum augeri debeat, vide *Epiſcopum Iſern. in practica ab. Eccleſ. q. 230.* & nouiſſimè *P. Alph. de Leone de offic. Cappell. q. 5. ſect. 14. nu. 232.* vbi de augmento, & diminutione miſſarum agit auctis, vel diminutis fructibus, & ad quem pertineat, & *num. 287. ad 289.* & quod poteſt Epiſcopus in Synodo miſſarũ numerum reducere, inquit *Epiſcop. Marant. in reſp. 5. num. 71. p. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Capellanus poteſt alibi, quam in loco deſignato celebrare, contrarium deciditur ex duob. de quibus num. 2. & 3.*

4 *Adducuntur duæ cauſæ legitimæ non celebrandi in altari deſignato, de quibus num. 5.*

An Capellanus poſſit alibi, quàm in altari deſignato celebrare.

RESOLVT. CCCXLII.

1 VIdebatur, quod ſic, argumentando de tempore ad locum, quod quidem validiſſimũ eſſe in iure teſtatur *Euerard. in c. 29.* Cæterum contrarium conſului, motus ex pluribus.

2 Primò, quia ſecundum *Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæſt.* 8. Capellanus inſtitutus ad ſacrum faciendum in certo templo, oratorio, ſacello, vel altari, quibuſdam diebus, non ſatisfacit fundatori, ſi alibi diuinam rem facit, cuius opinionem ſequuntur *Graff. in cōſ. 1. difficultate 4. de præbend. vol. 2. D. Genuenſis in ſuo paſtor. cap. 73. Morot. conſ. 21. num. 4. & ſeq. vol. 1. Thoming. conſ. 29. vol. 2. Rub. conſ. 4. num. 3. & 5.*

3 Tum ſecundo, quia ſi hoc fieri poſſet, finis inſtitutionis præfatæ Capellaniæ remaneret inobſeruatus, cum electus ſit locus, quē fundator voluit frequentari, religioſè honorari, & coli, & propterea menti eius, & voluntati ſatisſactum minimè eſt: ita *Nauarr. de oratione cap. 5. nu. 2. & 12. Silueſt. verbo Miſſa 1. q. 10. Calcan. in tractat. de condit. lib. 2. q. 22. num. 60. Cancer. var. reſol. c. 11. n. 5. Graff. Azor. cit. loc.* qui addunt, quod ſi præfatus Capellanus alibi rem diuinam facit, quam in loco deſignato, præter peccatum mortale, cum infideliter agat, & pactum, & promiſſum in re graui non ſeruet, tenetur aliqualem fundatori facere reſtitutionem, ſed hoc intelligas, & declara, quando Capellanus id egiſſet abſq; aliqua legitima, ac rationabili cauſa, ſecundum *Nauar. in Manuali cap. 25. num. 134.*

4 Inter cauſas verò legitimas non celebrandi in altari deſignato connumerari poſſunt, prima ſi altare ipſum eſſet deſtructum, vt voluit *Merenda conſ. 29.* quo caſo, ſecundum dictum *D. Genuenſem in Manuali paſtor. cap. 72.* celebrari debet Miſſa in alio altari eiuſdem Eccleſiæ, & hoc propter deuotionem teſtatoris, donec conſtruatur altare.

5 Secunda cauſa eſt, ſi Capellanus reperiretur abiens à loco, vbi celebrari debet, vel etiam inundatio aquarum, vel aliqua huiuſmodi, tunc vt ſupra dixi, debet capellanus alibi ſatisfacere, & ratio eſt, quia in huiuſmodi caſibus credendum eſt, talem fuiſſe fundatoris mentem, & voluntatem, vt ſi locus impediretur, alibi pro ſe, vel ſuis offeratur ſacrificium, nam ſic plus ſibi, vel ſuis prodeſt.

Suprapoſitam principalem concluſionem amplia procedere etiam hæredibus conſentientibus, vt alibi, quam in loco deſignato Miſſæ celebrentur, *D. Genuen. loco citato*, & ratio eſt, quia non agitur de voluntate hæredum, cui poſſunt renunciare, ſed fundatoris, iuxta *Cardin. Imol. Boniſac. in clem. quia contingit, de religioſis domibus.*

ADDITIO.

MIſſę celebrantur, & anniuerſaria vbi teſtator defunctus eſt, probat *P. Alph. de Leone de offic. Cappell. q. 5. ſect. 2. num. 30. & ſect. 3. num. 243.* & quando eſſet deſignata Eccleſia, vel Cappella pro tali celebratione, proſequitur in *d. q. 5 ſect. 3. num. 47. & 48.* ita quod nequeunt celebrari extra locum deſignatum à teſtatore, vt refert *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 1. tit. de celebr. miſs. num.* 8. vbi citat noſtrū Authorem, quem etiam ad hoc ſectatur prædictus *de Leone d. q. 5. ſect. 2. num.* 35. & miſſę relictę, vt in certa Cappella fiant alibi celebrari non poſſunt *Epiſcopus Marant. in reſp. 89. n. 13. p. 3.* eo maximè ſi expreſsè promiſiſſet celebrare *Migal. var. reſol. 187. nu. 19.* latè *Paſqualig. in dec. 429.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum collatiò, ſeù inſtitutio regulariter ſpectat ad Epiſcopum.*

2 *Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Eccleſiaſtica.*

Amplia, num. 3.

4 *Quid ſit, & quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide remiſſiuè.*

5 *Adducitur* deciſ. Gnid. Pap. *per quam deciditur quæſtio principalis.*

An hæres poſſint conferre Capellanias abſque auctoritate Ordinarij.

RESOLVT. CCCXLIII.

SVpponatur in facto, prout quotidie fit, quod quidam fundauerat, ſeù donauerat in ſuis proprijs fundis, ſeù domibus capellaniam, & ordinauit, quod celebrentur ſingulis hebdomadis quatuor Miſſæ, volenſq; præfatum capellanum eligendū eſſe per eius hæredem. Quare fuit dubitatum, ſi in præfata electione requirebatur, vt præcederet cōſenſus Epiſcopi, & dubium faciębat pro opi-
1 nione affirmatiua, quod quælibet beneficiorum collatio, ſeù inſtitutio ad Epiſcopum regulariter ſpectat, *cap. ex frequentibus, de inſtit. cap ad hæc, de off. Archid.*

Cæterum præfatis non obſtantibus contrarium dixi, quod ſcilicet non ſit neceſſaria
2 approbatio Ordinarij, quia præfatæ Capellaniæ non dicuntur beneficia Eccleſiaſtica, quando in titulum non conceduntur, ſecundum *gloſ. in clement. fin. de decim.* quam commendat *Gomez in reg. de infirm. reſignan. quæſt. 23. & Dec. conſ. 210. num. 4.* & tradit *gloſ. in extrauag. excerabilis in verbo quæ alias, de præbēd.*
3 *inter communes*; & etiam ſi dentur in titulum, quando non per Epiſcopum, ſed per minorem Prælatum conceduntur, quia tunc quātumuis in titulum conceduntur per alium Epiſcopo minorem non habentem ad hoc priuilegium à Summo Pontifice, vel mandatum ab Epiſcopo in ſuo Epiſcopatu, non vtique dicerentur beneficia Eccleſiaſtica, prout ſoluit *gloſ.* quæ ita debet intelligi in. *dicta extra-*

Digitized by Google

trauagan.execrabilis verſ.quæ alias ad medium, & voluit *Imola in cap.in noſtra col. 3.verſ. quomodo, de reſcript.* faciunt pro hac declaratione dicta per *Auend.cap.14.prætorum num.32. ad fin. lib.2.* idemque de præſtimoniis cēſendum eſt, vt ſcilicet ſi in titulum dentur, dicātur beneficia Eccleſiaſtica, ſicut in altaribus, & capellanijs dictum eſt, & tenet expreſsè *Rebuff.in tract.de pacif.poſſeſs.17.ampliatione num. 105. cum pluribus ſeqq. & Staphyl. de lit. gratiæ, & iuſt.tit. de qual. & ſtatu benef. num.3. cum tribus ſeqq.fol.39.in paruis, & Menoch.de arbit.Iud.lib.2. cent.3.caſu 201.num.58. & deciſ. Capell. Tholoſ. 472. Calder. conſ.6. de præbend.* Imo, & in penſione idem eſſe teſtatur, idē *Rebuff. in d.tract. de pacif.poſſeſ. 8. ampliat. & in tract. de nominat. quæſt. 9. num.49. & d. deciſ.Capell.Tholoſ.472.& Capye. deciſ.200.n.*
4 *3.* Et ſi quæras quid ſit, & quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide *Rebuff.in prax. benef. tit.1.& 3.p.1.*

Quare cum in caſu, de quo loquimur, capellania non concedatur in titulum, proinde non venit appellatione beneficii Eccleſiaſtici, & conſequenter eius collatio, ſeu capellanorum electio non ad Epiſcopum, ſed ad fundatoris hæredes ſpectat, qui poſſunt tales capellanias donare ſine Epiſcopo, quibus voluerit, dummodo ſint idonei, iuxtà diſpoſitionem fundatoris *gloſ.in elem.fin.in verb.beneficiorum,de decim.Sylua de beneficio p.1.quæſt. 3.num. 29. Rebuff. in praxi tit. ſeculare benefic. quotuplex,num.13.& 16.& de pacif.poſſeſ.num. 287. Salzed.in addit. ad praxim Bernardi c. 18. num.9.Mandoſius in reg.de annal.quæſt.17.num. 1. & per totum Gomeſ. in reg. de infirmis reſignantib.q.23.*
5 Quibus addo *deciſ.Guid. Pap.* in propriis terminis 187.& nouiſſimè *Rodriq. in ſumm. c. 42.p.1.Nauar.conſ.5.& 7.de præb. Greg.Tholoſan.in inſtitut.benefic. cap.11.nu.10.in fine, Valaſc.deciſ.60.num.12.13.p.1.*

ADDITIO.

Ddas *P.Alphonſ.de Leone de offic. Cappell.quæſt.3.num.72.*

SVMMARIVM.

1 *Factum non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Iuramentum obtinet vim plenè probationis.*

Capellani quomodo debeant probare celebrationem Miſſarum Epiſcopo viſitante.

RESOLVT. CCCXLIV.

1 Fuit aliquando dubitatum, quomodo ſit facienda probatio ſuper celebratione Miſſarum, ſi fundatoris hæres dicat, Miſſas non eſſe celebratas per capellanos: clarum enim eſt in iure, capellanos ad hanc probationem teneri, & conſequenter ſi non probauerint, relictum eius contemplatione non debetur, vt voluit *Bal.in l.3. num.3. ff. de condit.& demonſt. Corn. in conſ 75. num.13.vol.3. Crauet.in conſ.171.num.15. & in conſ.226.col. fin.* hoc enim eſt quid facti, ſecundum *Gaſpar. Theſaur. quæſt.87.* quod non præſumitur, niſi probetur, ſecundum *Maſcard. de probat. lib.2. concluſ. 732.* & capellanus tenetur probare conditionem impletam, vt legatum contemplatione Miſſarum relictum habeatur, *l.hæredi in fin.ff.de condit. & demonſt. Parıſ.conſ. 26. num.20.lib.4.*

Hoc igitur ſuppoſito, ex parte capellanorum
2 dicebatur eſſe ſtandum eorum iuramēto pro plena probatione, cum iuramentum vim plenæ probationis obtineat, ſecundum *Bar.& reliquos communiter in l.nam, & poſtea ff.de iureiuran. Panorm. & Dec. in rubr.de probationibus*, quibus addi poterit in propriis terminis *dec.Guid.Pap.614.* Hæres verò dicebat, non eſſe ſtandum eorum iuramento, quia erant teſtes in cauſa propria, contra *l. nulli C. de teſtibus*, & ac deciſionem *Guid. Pap.* reſpondebatur, quod loquitur in re minima, & ſecus eſſe ſi agatur de re magna, prout hic. Item dicebatur, quod *Guid.Papæ* intelligēdus eſt in alio ſenſu, quàm communiter capitur, quia ibi non dicitur, ſtandum eſſe iuramento ſuper celebratione Miſſarum, ſed ſuper ſolutione legati, & ita fuiſſe pariter iudicatum, ſcilicet non eſſe ſtandum iuramento ſuper iſta celebratione teſtatur *Theſaur. in cit.deciſ. 87.* quam nota.

ADDITIO.

Dde *Reu. P. Alphonſ. de Leone de offic. Cappell.q.5.ſect.30.num.428.& ſeq.* vbi plura ad hoc, & quid in Monaſteriis, ſi debeat probari per monachos celebratio miſſarum *Grattan.cap.350.num.32.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nō poteſt compellere Capellanos ad celebrationem Miſſarum, niſi euidenter de onere appareat, & quare.*

An in Capellania, in qua adeſt pinguius redditus, præſumatur quod adſit onus celebrationis Miſſarum.

RESOLVT. CCCXLV.

Pro huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in facto, quod in aliqua Eccleſia cathedrali, vel Collegiata reperiantur capellæ cum pinguibus redditibus, ac ſufficientibus ad celebrandum aliquas Miſſas, veruntamen beneficiati negant ad illas teneri, ob

Digitized by Google

id præſertim, quod de earum onere minimè apparet, eo magis, quod cum Epiſcopus viſitauerit, deſcribi non fecit in viſitatione, quare fuit dubitatum in hoc caſu, an poſſit
1 Epiſcopus compellere Rectores ad aliquas Miſſas celebrandas pro quantitate redditu-um,& reſpondi,quod non,per regulam iuris, quod quælibet res in dubio præſumitur libera,niſi probetur ſerua, *l. ſi altius, C. de ſeru. & aqua*, vnde in dubio res præſumitur allodialis,& ſic libera,niſi probetur feudalis,& conſequenter ſerua, *Alex. conſ. 129. vol. 1. Dec. conſ. 269. num. 1. conſ. 360. num. 4. conſ. 468. nu. 6. & 7. conſ. 498. nu. 2. & 3. Crauet. conſ. 4. n. 30. vol. 1. Menoch. conſ. 1. num. 10. vol. 1. Afflict. decis. 277. in fin.* & in dubio fideicommiſſum vti quædam res inducens ſeruitutem in ſe, non præſumitur niſi probetur, *Roland. conſ. 59. nu. 15. vol. 3. Burſat. conſ. 97. nu. 1. Abb. conſ. 31. nu. 9.* Quare in dubio eſt pronunciandum non extare fideicommiſſum, *Dec. conſ. 593. Oldrad. conſ. 21. Alciat. conſ. 589. Soccin. iun. conſ. 285. vol. 2. Siluan. conſ. 64. n. 19. Alban. conſ. 31. n. 9.* Vnde redeundo à quo digreſſi ſumus, dico, præfatum onus celebrationis Miſſarum cum non appareat euidenter, præſumendum non eſſe, & conſequenter non poſſe Epiſcopum compellère Rectorem ad Miſſas celebrãdas.

ADDITIO.

Conferunt examinata in ſimili per *Epiſcopum Iſern. in tract. de Eccleſ. aliàs Practicab. Eccleſ. quæſt. 230.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper omnibus exiſtentibus intus ſuam diœceſim.*
2 *Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias, & perſonas ſibi ſubiectas.*
Limita, num. 3.

Qui Capellani viſitari ab Epiſcopo non poſſint.

RESOLVT. CCCXLVI.

1 Qvamuis de iure Epiſcopi habeant intentionem fundatam viſitandi omnes de eius diœceſi vulgato *tex. in cap. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 4. cap. omnes Principes de maiorit. & obedient. cap. cum Epiſcopus, de offic. ordin. lib. 6.* quod adeò eſt verum, vt procedat etiam ſi iuriſdictio competat Prælato inferiori ex fundatione, vt fuit reſolutum per Rotam in vna Abulen. iuris viſitãdi 20. Nouemb. 1600. coram Ludouiſio, vbi facultas viſitandi tributa Epiſcopo ex diſpoſitione *Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 8. de reformat.* cùm intelligi debeat cumulatiuè, & non priuatiuè ad Epiſcopũ, contra quem debet eſſe expreſſa prohibitio, vt etiam cẽſuit Sacra Congreg. eiuſdem Concilij proinde admittitur ad viſitandum.

2 Communis enim, & trita eſt iuris concluſio, vt ſupradixi, Epiſcopum de iure communi habere intentionem fundatam, vt poſſit viſitare omnes Eccleſias, atque perſonas ſibi ſubiectas *cap. 1. §. hunc autem, & ibi Gemin. de cenſib. Soc. de viſitatione, col. 4. num. 4. verſ. decimo quæritur*, & ſubiectæ præſumuntur quæcunque Eccleſiæ exiſtentes in ſua diœceſi, *Rota in decis. 186. num. 1. p. 1. diuerſ.* quinimò propria auctoritate viſitare poteſt etiam Eccleſias exemptas, quando non habent ſpecialem exemptionem, quoad viſitationem cum exemptio quòad viſitationem non comprehendatur ſub generali conceſſione exemptionum facta ad fauorem alicuius Eccleſiæ, *Rota in decis. 2. de cenſibus in antiq. Achill. in decis. 2. de exemptione*, ſed illa firma remanet Epiſcopo, *Socc. in d. tract. lib. 6. quæſt. 14. nu. 16. Rota diuerſ. d. dec. 180. nu. 2. par. 1.*

3 Verumtamen ſi Eccleſia, vel perſonæ Eccleſiaſticæ reperirentur particulariter exemptæ, quoad viſitationem Epiſcopus illam viſitare nequit, nec aliam quoque illi vnitam, cum ratione vnionis ſortiatur eandem exẽptionem, & conſequenter Ordinarius non poſſet clericos ibidem exiſtens corrigere, *Achill. decis. 1. de exemptionibus, & in decis. 15. de priuil. Card. Put. in dec. 115. lib. 3.* & ita cenſuit Rota in vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis 7. Maij 1582. coram Gipſio, quæ loquitur de Eccleſia Parochiali vnita cuidam Abbatiæ Congregationis Caſinenſis, quæ habet priuilegia ampliſſima exemptionis.

Vnde redeundo, vbi digreſſi ſumus, dico, quod ſi Capellani non reperiãtur aliquo modo exempti, poterunt viſitari ab Epiſcopo. Quare Cappellani triremium, quæ aduerſis uentis agitatæ in partibus ſuarum ciuitatum commorantur, ſic exempti non ſint perinde, ac alii viatores, & tranſeuntes ab Epiſcopo viſitari poſſunt, ita *Nauarr. conſ. 4. de foro competent. & Sayr. in decis. 1. eod. tit.*

Et idem dicendum quoque eſt in Cappellaniis Regiis, qui niſi habeant ſpecialem exẽptionem ſubſunt Ordinario, & conſequenter poterint ab Epiſcopo viſitari, vt fuiſſe in Rot. deciſum patet aperte *in decis. 736. part. 1. diuerſorum*, quam notabis ad intellectum *tex. in cap. cum cappella, de priuilegiis*, De Cappellano maiore vide *Minad. in conſ. 27.*

ADDITIO.

Plenius de hac re hic examinata proſequitur *P. Alphonſ. de Leone in tract. de offic. Cappell. q. 5. ſect. 12. n. 203. ad 207.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cappellanus tenetur contribuere in translatione Altaris, ex quatuor medijs, de quibus nu. 2. 3. 4. & 5.*
6 *Contrarium fuit deciſum ex duobus de quibus num. 7.*
8 *Reſpondetur contrarijs.*

An Cappellanus teneatur contribuere pro translatione altaris.

RESOLVT. CCCXXXXVII.

1 PRima facie videbatur dicẽdum, quod ſic, ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſecundum *Rebuff. in prax. beneficial. tit. de diſpenſat. ration. ætat. num. 6.* bona Eccleſiaſtica debent in tres partes diſtribui, ſcilicet, vt prima ſit clericorum beneficiatorum, ſecunda pauperum, tertia fabricæ, ſeu reparationum Eccleſiæ, vt probant etiam *tex. in c. concesſo, et ſeq. 12. q. 2.* Et ex hoc inoleuit communis praxis, qua cautum eſt omnes beneficiatos obligari ad refectionem Eccleſiarum, in quibus beneficia obtinent *cap. 1. & cap. de his, de Eccleſ. ædificand.* licet quando Rector eſſet pauper teneretur patronus, ſi adeſſet, ſecundum *de Citadin. de iur. patronat. par. 6. artic. 5. num. 7. Lambertin. in eiuſdem nominis tract. lib. 3. artic. 2. & 3. quæſt. 7. Coſta de remed. ſubſidiar. cap. 106. illatio. 2.*

3 Tum ſecundo, quia olim ſecundum Canones aliquando tertia, aliquando quarta pars redditum deputabatur Fabricæ Eccleſiæ, *cap. decernimus, 1. quæſt. 1. Ripa conſ. 12. num. 2. Feder. de Senis conſ. 217. Lopez in comme. ad leges Hiſp. leg. 11. tit. 10. partita 2. Valaſc. deciſ. 179.* & de diuerſis temporibus, in quibus diuerſimodè diſtribuebantur bona Eccleſiaſtica meminit *Abbas in quæſt. 4. ſub nu. 44. incip. Titius, & in cap. poſtulaſti, num. 4. de reſcript. Felin. in cap. exceptionem, num. 6. & ſeq. de except. Sot. de iuſt. & iure lib. 10. quæſt. 4. artic. 10. & Rebuff. loco iam allegat.*

4 Tum tertio, quia ſi ad hanc reparationem quandoque tenentur laici, ſecundum *Hoſtien. in tit. de Eccl. ædific. §. 1.* dum ait, quòd in aliquibus regionibus laici de conſuetudine opus fabricæ faciunt ſuis expenſis, quæ conſuetudo innatur auctoritate iurium, quæ ibi adducit, & quod ipſorum laicorum intereſt cum ibi percipiant Eccleſiaſtica Sacramenta, & Miſſas audiant, & maximè erit obſeruanda, vbi non bene ſoluunt decimas *cap. quicunque 16. q. 7. & cap. hæc diximus, & cap. filijs, & nepotibus eadem cauſa, & quæſt.* & quod compellendi ſunt talem conſuetudinem obſeruare, *arg. cap. ad Apoſtolicam, de ſimonia,* facit, quia conſuetudo vim legis habet, *l. de quibus ff. de legibus cap. fin. de conſuetudine, l. 2. C. eod.* & idem abſque dubio ſi de contractu cũ laicis circa hoc conſtet, quia pactis ſtandum *cap. 1. cap. 3. de pactis l. iuriſgentium, §. prætor ait ff. de pact.* Vnde ſi laici, quãto magis Cappellani tenentur ad refectionem.

5 Tum tandem, quia ſecundum *Nauarr. in conſ. vnic. de Eccleſ. ædificand.* quem refert, ac ſequitur *Sayr. in deciſ. 1. eod. tit.* obtinentes pẽſionem ſuper aliquo beneficio tenentur ad reparationem illius, igitur & capellani.

6 Cœterum præfatis minimè obſtantibus contrarium conſuli, & iuxta meum cõſilium fuit ſeruatum, & mouebar præcipue ex duobus fundamentis. Primo ex *conſ.* in propriis terminis *Monaldi 88. verſ. quo vero ad ſecundum vol. 2.* quo cauetur non poſſe Epiſcopum cogere Cappellanum contribuere pro tranſlatione Altaris.

7 Secundo, eo quod deductis neceſſariis pro ſubſtentatione Cappellani, nihil remanebat de fructibus illius Cappellæ cum tenues erant, nec aſcendebant ad ducatos quinquaginta, & de iure beneficiatus non tenetur ad reparationem Eccleſiæ, niſi quatenus ſuperſint redditus beneficii deductis neceſſariis pro eo, ſecundum *Panormit. in cap. 1. nu. 2. & in cap. de his num. 2. de Eccleſ. ædificand. & Cappell. Tholoſ. in dec. 400.*

8 Non obſtant contraria, quia loquuntur in obtinentibus beneficia Eccleſiaſtica.

ADDITIO.

HIc notandum duxi, quod beneficiarius de fructibus beneficii prius alimenta pro ſe, & ſeruientibus, ac clero debet deducere poſtea pro oneribus beneficii, & expenſis neceſſariis, *Borgn. deciſ. 32. nu. 32. p. 2.* Imò tenetur ad reparationẽ Eccleſiæ, & ad onera neceſſaria, & ornamenta, *idem deciſ. 27. num. 28. p. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Legatum factum Capitulo, cenſetur factum Canonicis.*
3 *Deciſio quæſtionis.*

An legatum factum Capitulo cum onere erigẽdi Cappellanias poſſit diuidi inter Canonicos.

RESOLVT. CCCXXXXVIII.

1 SVpponatur in facto, quod capitulo cuiuſdam Eccleſiæ fuerat relicta quædã quantitas pecuniæ cum pacto, & cõditione, quod ſingulis annis celebretur anniuerſarium pro anima cuiuſdam perſonæ, vel ſaltem erigatur altare, ſeu Cappellania cum onere celebran-

brandi aliquas Miſſas: Quare fuit dubitatum an poſſet Capitulum dictæ Eccleſiæ illam pecuniam legatam diuidere inter Canonicos præſentes; & dubitationem non mediocrem mihi faciebant pro opinione affirmatiua concluſio illa, quod legatum factum capi-
2 tulo cenſetur factum Canonicis ſecundum ſententiam *Panormitan. in cap. requiſiſti, de teſtament.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 112. Facchin. lib. 5. iuris controuerſiarum, c. 41. Merenda conſ. 28. num. 3. & ſeq. Brun. à Sole in ſuo repertorio, in verbo legatum.*
3 Cœterum hoc non obſtante contrarium dixi; & ita fuit reſolutum, quod ſcilicet pecunia hæc non ſit diuidenda inter Canonicos, ſed debet cõuerti in bona ſtabilia, ſeu annum cenſum iuxta terminos *Clem. exiui §. cumque annui redditus de verb. ſignificat.* & ſic debet ſeruari pro futuris Canonicis, ita *Nauarr. conſ. 8. de reb. Eccleſ. non alienand. Prax. Epiſcopalis in verb. alienatio nu. 2. par. 2. D. Genuen. in ſuo Manuali Paſtor. cap. 72.* & mouentur per regulam iuris, qui ſentit commodum *de reg. iur. lib. 6.* & per DD. quoque *in cap. cum ſecundum Apoſtolum, de præbend.* Quare, vt ſupra dixi debet conuerti in annuos redditus, vt ſic annui fructus perpetuo dentur illis, qui onus ſuſtinebunt.

ADDITIO.

Vide *P. Alphonſ. de Leone in tract. de offic. Cappell. q. 5. ſect. 3. num. 49. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Quando deuotio Teſtatoris non eſt cauſa finalis, Miſſa poteſt in alio Altari celebrari.*

An Cappellanus poſſit celebrare Miſſas in alio Altare, quando cauſa finalis ibidem non fuit deuotio Teſtatoris.

RESOLVT. CCCIL.

Licet, vt ſupra dixi, quando teſtator mandat celebrari Miſſas in tali altari, ſeu Cappella, ad quam conſtat habere deuotionem non erit licita loci deſignati mutatio, *Nauarr. in Manuali, cap. 25. nu. 134. ad fin. verſ. Sacellani, Sebaſt. Medic. in Summa de acquir. & conſeruan. rer. domin. par. 3. Gloſ. 2. nu. 75. Spin. Gutter. & alij allegati per Cenal. quæſt. 686.*
1 Tamen ceſſante huiuſmodi coniectura, poſſet tam in vno loco, quam in alio Miſſa celebrari, cum vtroque modo ſatisfiat animæ teſtatoris, *cap. multi 4. diſt. Lap. alleg. 35. num. 4. Duen. reg. 134.* & eſt d. Rotæ per Cardinalem Seraphinũ 9. Octobris 1595. Bergom. Legati, vbi relictum monialibus del fine, vt celebrari faciant ſingulis diebus in d. Eccleſia Miſſam in remedium animæ ipſius teſtatoris, alias legatum deuoluatur, ſi contingat illas transferri ad aliam Eccleſiam, non poterunt priuari legato, ſi in Eccleſia ad quam ſunt translatę, Miſſa celebretur, cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animæ in vno loco, quam in alio, maximè quia huiuſmodi legata præſumuntur fieri intuitu legatarij, *l. patre filium §. Tuſculanos de leg. 3. Couar. in cap. requiſiſti n. 10. de teſtam. Cardin. Mantica de coniecturis vltim. voluntatum, lib. 6. tit. 14. nu. 18. & lib. 8. tit. 6. num. 23. Cephal. conſ. 216. nu. 17. cum ſeq. lib. 2.* & legatum pro dicendis Miſſis factum Sacerdoti cenſetur contemplatione perſonæ, non Eccleſiæ, & cum fuerit dictum in Eccleſia Monialium, talis dicitur iſta, ad quam fuerunt tranſlatæ, prout alias *Bartolus conſ. 26. num. 3. lib. 1.* vbi de Eccleſia ædificanda in domibus teſtatoris, quæ poterit ædificari in ædibus permutatis, *Soccin. iunior conſ. 162. num. 22. & 26. lib. 2.* & quia facta trãslatione ab habente poteſtatem, omnia iura pertinentia ad Eccleſiam, & translata, ſpectant ad illam, in qua ſit translatio Capit. & hoc diximus 16. *quæſt. 7.* & ibi *gloſa Ioannes Andreas in cap. cum perſonæ col. 2. de priuileg. in 6. Lapus allegatione 78.* cum aliis de quibus *in d. deciſ. Rota per Cardinalem Seraphinum,* & eſt *dec. 1149. par. 2.*

ADDITIO.

Addas *P. Alph. de Leone in tract. de offic. Cappell. q. 5. ſect. 15. num. 243. & ſeq.* loquentem de hoc quæſito *D. Auctoris* vltra *D. Canon. Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. nu. 31. & 33.* & miſſę perpetuę incerta Eccleſia facienda an translata Eccleſia, & ille trãslatæ cenſetur, refert *Epiſc. Marant. in reſp. 75. nu. 39. p. 3.* & an ſit ſatisfactum defuncto quando dicitur miſſa in alia Eccleſia, quam per eum electa *Gratian. cap. 133. n. 9. diſcep. forenſ.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *In ſucceſſione Cappellaniarum computatio graduum fieri debet ſecundum ius canonicum.*

Cappellania, quæ debet conferri proximiori, debet intelligi ſecundum computationem iuris canonici.

RESOLVT. CCCL.

1 Supponatur in facto, quod ex diſpoſitione, ſeu precepto defuncti Cappellania deberet conferri proximiori, quare fuit dubitatum, ſi debet fieri computatio ſecundum ius canonicum, an verò ciuile, & ſecundum ius canonicum fieri debere voluerunt *Balb. in deciſ. 21.* quia in beneficialibus, & Cappel-
2 laniis collatiuis non datur ſucceſſio nec delatio

2 latio iure hæreditario *cap. Apoſtolica 8. q. 1.* neque in foro Eccleſiaſtico ſeruantur deciſiones iuris ciuilis, quando ad inuicem ſunt contrariæ, prout in ſpecie concludit *Ceuall. in quæſt.398.num.28.* ſubdens tamen hoc procedere ſine aliqua difficultate quando cauſa eſſet mere beneficialis, & fundator Cappellaniæ eſſet Clericus in ſacris cõſtitutus, quaſi tunc potius videatur diſponere, ſecundum regulas iuris Canonici quam Ciuilis, & dicit eſſe notandum Rota fuiſſe iudicatũ, & alibi non reperiri.

Quare in Cappellanijs, quæ fundantur ſine auctoritate Epiſcopi, & quæ non habent requiſita in beneficijs Eccleſiaſticis, ſi vocentur Clerici conſanguinei, ſeu de familia dubia quòad eos orta definientur per leges de maioratibus loquentes, prout in cauſis Hiſpaniæ latè *Gonzalez in regul. de menſibus gloſ. 5. in princ. num. 34. Rota diuerſ. deciſ.100. par.2. nu.6. verſ. ſecundo non obſtat, Gomez in l. 4. Tauri num.65. in fine, Molina de primogen. lib. 1. cap.7. num.10. Guttier. qq. practic. cap.8. num. 9. lib.2.*

ADDITIO.

Ex quibus reſultet probatio proximitatis refert *P. Alphonſ. Leon. de offic. Cappell. quæſt.4. praxi 6. num.171.* vbi à *nu.138. ad 172.* multa recollexit pertinentia ad iſtam materiam proximitatis in Cappellaniis, cęterum autem Cappellania, quę debet conferri proximiori an ſit danda ſecundum computationem iuris canonici, & quid in dubiis in eis occurrentibus loquitur *Gratian. diſcept. forenſ. cap.77. num.1. ad 9.*

Finis tituli Praxis Cappellaniarum.

Praxis concurſus ad Eccleſias Parochiales.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus in collatione parochialis Eccleſiæ fieri debet.*

2 *Amplia primo, vt non poſſit per Epiſcopum remitti.*

3 *Amplia ſecundo, vt non ſit tutus in foro conſcientiæ, prouiſus abſque præfata forma.*

De forma obſeruanda in prouiſione Eccleſiarum parochialium ab ordinariis.

RESOLVT. CCCLI.

1 Ex *Conc. Trident. ſeſſ.24. cap.18. de reformat.* quando vacat Eccleſia parochialis debet fieri concurſus iuxta formã dicti capituli, alias collatio erit nulla, & Papæ poſtea reſeruatur, iuxta *Conſtitutionem Pij V.* incip. *In conferendis*; forma enim non ſeruata, actus corruit, ſecundum *Felin. in cap. cum dilecta, de reſcript.* & in propriis terminis de collatione beneficiorum; vide *Cardin. Puteum in deciſ.338. lib.1. Than. in deciſ.99. in manuſcriptis.*

2 Amplia, vt ſupradicta forma omitti non poſſit per Epiſcopum, etiamſi vellet parochialem conferre perſonæ quantumcumque notoriæ, doctæ, idonee, & benemeritę, *Fuſcus de viſitation. lib.2. cap.5. nu.10. Cenedus in collect. 15. ad decretum, num.5. Pariſ. de reſignat. lib.8. quæſt.9. num.83. Garſ. de beneficijs part. 9. cap.2. n.102.* Vnde Congregatio Concilii cẽſuit quod Epiſcopus, vacante Eccleſia parochiali, debet ſeruare formam examinis per concurſum, licet velit eam Vicario conferre, & alias, quod Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, ſiue in iure Canonico, etiam in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali, *Gonzalez gloſ. 4. num.90. Leſſius de iuſtit. & iure lib. 2. cap. 34. num.82.*

Amplia ſecundo, vt prouiſus de Parochiali, non ſeruata ſupradicta forma, non ſit tutus in foro conſcientiæ, quia ſecundum *Couar. in Reg. peccatum, parte 2. §.3. num.9.* non poteſt nec acceptari, neque retineri beneficium, non ſeruata forma requiſita, *Molina de iuſt. & iur. 1. tomo tract. 2. diſp.81. circa fin. verſ. Ad dictum Inn.*

Amplia tertio, vt debeat fieri prouiſo per concurſum, quamuis conſtet de reſeruatione, vt quia beneficiũ vacet in menſibus Apoſtolicis, nam adhuc debent proponi edicta ab Ordinario, & facto examine ab eo, ſiue eo impedito, ab eius Vicario, atque ab aliis Examinatoribus, non minus, quam tribus, in Synodo diœceſana deputatis, illi, qui fuerit ab Examinatoribus approbatus ab Epiſcopo electus, collatio Eccleſiæ a Papa fieri ſolet, & non alteri, ita *Mareſcott. variar. reſolut. lib.1. cap.52. num.2.*

Amplia quarto, vt diſpoſitio Concilii procedat etiam in beneficio reſeruato, vel affecto ſpecialiter vigore indulti, ſeu priuilegii in fauorem S. R. E. Cardinalium, ſeu Abbatum, vel Capitulorum, vel etiam ſi eius cura Epiſcopo incumbat, & per vnum, vel pla-

plures adminiſtretur: nam opinio *Oldradi in conſ.67.num.1.* quod beneficium non dicatur curatum, quando cura apud plures reſidet, tanquam repugnans Concilio, non eſt tenẽda, vt in ſpecie *Rota in vna Gerunden. Sacriſtiæ in dec.48.nu.8.par.1.diuerſ.*

Amplia quinto, vt Conc. locum habeat, quamuis beneficium vacet per reſignationẽ in Curia dummodo reſignatio ſit ſimplex, vt per *Mareſcot.loco cit.nu.6.*

Amplia ſexto, vt procedat etiam in beneficio reſeruato, quod ſit iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, vel mixti, quia nulla habita ratione patronorum, Ordinarius debet edicta cõcurſus ponere, & idoneum eligere, ac Romã mittere, cum fide approbationis, pro inſtitutione à Summo Pontifice facienda, ſicut fit in aliis, quæ non ſunt iuriſpatronatus: & ad hunc concurſum admitti debent tam nominati à patronis, quam alii, vt cenſuit Sacra Congregatio eiuſdem Concilii in vna Florẽtina Parochialis de anno 1599. quam declarationem ſequuta fuit Rota in d. Florentina de eodem anno 28. Maii coram Iuſto.

ADDITIO.

ADde *Nouar.in ſumma bullar. tom. 1. Rub. de concurſu, fol.143.num.1.* vbi citat hic *D. Authorem*, & ex ſola aſſertione Ordinarij probetur concluſus ad parrochialem factũ fuiſſe iuxta formam Concilii, *Burat. dec. 264. num.406.* vide *Rotam nouiſs. deciſ.154. num.8.* & ſi non fuerit ſeruata forma, immiſſio non datur, *Durand. deciſ.177.n.2.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſimplicia ſunt conferenda abſque concurſu.*

Concurſus an debet fieri in beneficiis ſimplicibus.

RESOLVT. CCCLII.

1 REſpondeo, quod quando beneficium eſt ſimplex, ſufficit, quod conferatur idoneo, nec neceſſe eſt, quod fiat concurſus ad effectum, vt magis idoneo conferatur, *gloſ.in cap. monaſterium 16. quæſt. vltim. cap. 3. verſ. quia in minoribus, vbi Abb. de iurepatronat. idẽ Abb. in cap. conſtitutus, il ſecondo, & ibi Franc. num.4.de appellat. Caputaq.dec.69.lib.1.in manuſcript. Creſcent. deciſ.12.de conceſſ. præbend.* Et idem velle videtur *Concil. Tridentin.* poſtquam in ſimplicibus nullam præſcribit formam examinis, & concurſus, ſed tantum requirit habilitates de iure communi neceſſarias, *cap.4.in fi.de reformat. ſeſſ.22. & cap. 13. ſeſſ.7.* ſicquè tenuit Rota in vna Calaguritanæ reductionis motus proprii 29. Martii 1595. coram Card. Seraph.

ADDITIO.

VIde *P. Alphonſ.de Leone de offic. Cappell. quæſt.2.num.25.& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Concurſus requiritur in omnibus beneficijs Curatis.*

2 *Limita quando beneficia curata reſignantur in manibus Sanctiſſimi ad fauorem.*

Concurſus an fieri debeat, quando Curata beneficia reſignantur in manibus Papæ ad fauorem.

RESOLVT. CCCLIII.

1 QVamuis in omnibus beneficiis Curatis regulariter locum habeat concurſus, ita vt illorum prouiſio minimè fie-
2 ri abſquè eo debeat, attamen quotieſcunque reſignatio Parochię fieret in manibus Sanctiſſimi (vt aiunt) ad fauorem certæ perſonæ, tunc enim minimè exigitur, & collatio ſubſequens erit valida. Cuius cõcluſionis ratio eſt, quia reſignatio huiuſmodi non inducit propriam vacationem, *Caſſad.in deciſ.3.de renunc.Cardin.Puteus in dec.357. num.1.vol.1. & in deciſ.314.nu.2.lib.2. Gab.in conſ.199.nu.2.& ſeq.vol.2.Hartam. in conſ.22. Berculten.in conſ.91.num.5. & ſeq. vol.1.* & conſequenter diſpoſitio Concilii ſuper concurſu in ea locũ non habet, ſed reſignatarius prouiſus à Papa, vel obtinens mandatum de prouidendo in forma dignũ, ſolũ examinari debet abſq; concurſu, iuxta *deciſ.Rotæ 54. de conceſſ. præbend. in antiq. & Gratian. in dec.Rotæ Marchiæ 158.* quod examen iuxta terminos deciſ.eiuſdem Rotæ Romanæ, poterit delegari, *Rota in deciſ. 18. de conceſſ. præb. in nouis.* & ſi delegatus inuenerit eſſe idoneum approbari debet, vt pluries cenſuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium interpretum eiuſdem Concilii, & ſignanter in vna Aurien. Parochialis 3. Calend. Februarii 1565. & iterum in vna Illuden. 3. Octobris 1566.

ADDITIO.

REſignans beneficium in manibus Papæ amittit omne ius, omnemque poſſeſſionem ipſius beneficii *Farin. deciſ. 660. num. 2. tom.1.& deciſ.635.num. 7. poſthum. tom. 1. & deciſ.425.* & ad Papam ſpectat illud conferre *Volpe in praxi Eccleſ.cap.48.nu.1.* & licet examen per concurſum erit faciendum in beneficio patronatu curato, *Macerat. lib. 1. reſol. 63. num. 6.* non tamen quando confertur à Papa, vt hic *D. Author* inquit, quem ſequitur *Io.Mar.Nouar.in ſuis concluſ.iuris Pontif. tit. de concurſu in collat.Parroch.neceſſ.num.9.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vnitum non dicitur amplius beneficium.*

2 *Magis dignum, trahit ad ſe minus dignum.*

3 *Beneficia Curata vnita Canonicatui non ſunt cõferenda per concurſum.*

Concurſus an ſit neceſſarius in prouiſione Parochialis vnitæ Canonicatui.

RESOLVT. CCCLIV.

1 RESpondi, quòd non, motus præſertim ex tribus vrgentiſſimis fundamentis.

Primo, quòd præfatum beneficium minimè dici poterit parochiale; & conſequenter in eius prouiſione non eſſe neceſſarium concurſum ſecundum *Hart. in conſ.* 51. vbi quoq; dicit valere conſequentiam, non eſt beneficium parochiale, igitur non requiritur concurſus.

Quod autem non ſit parochiale, apertè demoſtratur ex duobus. Primo, quia beneficium vnitum, amittit nomen, atque naturam beneficii, ſecundum *dec. Rotæ* 1 1. *de reb. Eccl. non alien. in antiq.* Hinc eſt, quod in impetratione debet exprimi principale, nec opus eſt exprimere vnitum acceſſorie *Rot. diuerſ. in 1. deciſ.* 786. *part.* 1. *Menoch. de arbitr. lib.* 2. *caſu* 105. *num.* 67. *Pariſ. lib.* 10. *de reſignat. q.* 2. *num.* 36. *Azor. inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *q.* 2. Vnde habens Canonicatum, cui ſit vnita parochialis, debet reſidere in canonicatu, & non in parochiali, *cap. extirpandæ §. quia verò de præben. & ibidem Panor. & Rebuff. notab.* 1. & declarauit Sacr. Conc. Congregatio, quare attenditur tantum qualitas, & natura beneficii principalis, non autem annexi, *gl. in clem. per literas, verb. Eccleſias, de præbed. & ibi Card. q.* 17. *Rot. in dec.* 114. *num.* 4. *p.* 2. *diuerſ.* nam vnitum aſſumit naturã cõſuetudines, & priuilegia principalis, cui eſt annexum, *Nauarr. conſ.* 6. *de priuil. & in cõſ.* 10. *de maiorit. & obed. Gonzalez in regul. de menſib. gl.* 5. *§.* 7. *num.* 2. & per collationem principalis, habetur vtrunq; neque eſt neceſſaria alterius collatio, *gloſ. in verb. de iure in cap. gratiæ de reſcrip. in* 6. *Ferret. conſ.* 236. *nu.* 8. Et hinc eſt, quod is introducta ſuper beneficio, vt vnito non eſt lis ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutum in vna Legionen. præſtimoniis 16. Iunii 1595. coram Pamphilio, nec in beneficio vnito locum habet reg. de triennali, quia regula loquitur de poſſeſſore tituli beneficii; & qui poſſidet beneficium, vt vnitum, non poſſidet, vt titulum beneficii, ſed vt membrum, & prædium tituli, *Pariſ. conſ.* 121. *n.* 58. *vol.* 4. *Sarnen. de triẽnali q.* 8. *Rebuff. de pacificis num.* 62. & 293. & pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Romana Sanctæ Priſcæ coram Chiſanen. & iterum in vna Beneuentana Sancti Feſti 13. Iannarii 1552. coram eodem, & tandem in vna Terdonen. Prioratus 13. Iunii 1594. coram Penna, quare cum beneficium vnitum deſinat eſſe tale, proinde non eſt dubitandum, quin huiuſmodi parochialis vnita Canonicatui aſſumat illius naturam, & qualitates, & conſequenter non requiratur in illius prouiſione concurſus, ſicut in cæteris beneficiis, præter parochialia.

2 Secundo per regulam iuris, ſcilicet, quod maius dignum trahit ad ſe minus, ad *tex. in c. quod in dubiis, de conſec. Eccl.* quare cum Canonicatus ſit quid dignius parochiali, propterea attendi debet qualitas Canonicatus in prouiſione facienda abſque concurſu.

3 Tertiò, quia ita declarauit Sac. Illuſtriſsimorum Cardinalium Congregatio, vt ſcilicet parochialis vnita Canonicatui, non ſit conferenda per concurſum, ita *Galetus in ſua Margharita ſelectorum caſuum conſcient. verbo parochus.*

ADDITIO.

VIde *Nouar. in ſumma bullar. tom.* 1. *Rub. de concurſu, num.* 4. nec ſit concurſus in Parrochiali vnita cum Capitulo, nec quando Vicarius deputatus ad nudum exercitium iure, *Farin. deciſ. poſth. ciuil.* 453. *tom.* 1. & *deciſ.* 785.

SVMMARIVM.

1 *Examinatores Synodales ſingulis annis in Synodo ſunt eligendi.*

2 *Quando forma non poteſt præciſè adimpleri remittitur.*

3 *Conſtitutio inducens formã aliquo reſpectu inobſeruabilem, actus abſque, ea fieri poteſt.*

An ſi tempore, quo debet fieri prouiſio per concurſum, non adſint Examinatores Synodales, poſſit Epiſcopus deputare nouos Examinatores.

RESOLVT. CCCLVI.

DVbitationem mihi pro opinione negatiua faciebant verba *Sacri Concil. Tri-* 1
dent. cap. 18. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* quibus decernitur, Examinatores ſingulis annis in diœceſana Synodo eligendos eſſe, quare cum in caſu, de quo agimus, præfati Examinatores non adſint, nõ poterit fieri dictus concurſus.

Cæterum hoc non obſtante contrarium reſpondi, & animaduerti eſſe in praxi ſeruandum, motus præſertim, quod iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Placentina parochiali de Malparteda 29. Nouembris 1593.

co-

coram Litta, vt fuit dictum, quòd ſi eo tempore, quo debet fieri prouiſio per cõcurſum, non adſint Examinatores Synodales, de quibus loquitur ſacrum Concil. Epiſcopus, non obſtante forma Concilii, poterit deputare nouos Examinatores abſque celebratione Synodi.

Cuius concluſionis, ſeu deciſionis duplex eſt ratio, ſecundum *Mariſc. lib. 1. var. reſol. cap. 52.*

1 Prima eſt, quia vbi forma à lege inducta non poteſt præcisè adimpleri, tunc illa remittitur, ſecundum *Rom. in conſ. 433. num. 5. Aymon conſ. 177. num. 1. Tiraq. de legibus connub. gloſ. 6. num. 632. & 69. Roland. conſ. 81. num. 25. & ſeq. vol. 1. conſ. 43. num. 36. & ſeq. vol. 2. & conſ. 30. nu. 13. vol. 3. Alciat. in l. 1. nu. 41. ff. de lib. & poſthum.* & ſecundum eum, cùm Conc. loquatur cum præſuppoſito, quòd Examinatores Synodales exiſtãt, ergo ceſſante, hoc præſuppoſito, ceſſare debet eius diſpoſitio.

3 Præterea, quia quando conſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, velut quia non adſint perſonæ, vel qualitates requiſitæ, ſufficit, quod actus fiat eo modo, quo prius poterat, *cap. quia propter, & ibi Abb. nu. 12. de elect. idem poſt Ioan. Andr. conſ. 25. num. 12. lib. 2. & in cap. 1. n. 11. de electione. Aymon conſ. 17. num. 2.*

Quare Epiſcopus, qui cum Synodalibus Examinatoribus, qui non dum ſunt deputati, vel ſunt abſentes, aut impediti, non poteſt de parochialibus; vt Cõcilium diſponit, prouidere, poteſt per ſeipſum Examinatores deputare, ſicut ante Conciliũ ei permiſſum erat, vt in *c. accepimus, & ibi gloſ. in verb. examinari, de ætat. & qualitat.*

ADDITIO.

Videas *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 2. Rub. de concurſu ad Parrochiales, fol. 163. n. 3.* & quomodo examinatores debeant idoneos ſolum referre, vel non idoneos reprobare, & quid ſi beneficium ſit cum cura, vel ſine, latè *Farinac. deciſ. 505. crimil. tom. 2.* vbi refert quot examinatores debeant interuenire.

SVMMARIVM.

1 *Lex generalis loquens, generaliter debet intelligi.*
2 *In permutatione beneficiorum non requiritur cõcurſus.*

An concurſus requiratur in permutatione beneficiorum.

RESOLVT. CCCLVI.

Dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua. Primò quod cùm Concilium
1 generaliter loquatur de concurſu faciendo in prouiſione parochialium, generaliter intelligi debeat, & conſequenter non debet in dubium reuocari, quo ordine Parochialis ferantur.

Cæterum hoc non obſtante, contrarium eſt habendum in praxi, vt ſcilicet ſi vacet Pa-
2 rochialis, permutationis cauſa, non debeat fieri examen per concurſum, quando permutatio fieret cũ alia Parochiali fere paris conditionis, ita *Leſſius de iuſtit. & iure tit. de benefic. lib. 2. cap. 34. dubit. 16. Vgolin. lib. 2. de poteſt. Epiſcopi cap. 50. §. 3. Pariſ. lib. 8. quæſt. 9. nu. 95. Vbald. de permutatio. benefic. quæſt. 20. Thomingius deciſ. 129.*

Ratio eſt, ſecũdum præcitatos, quia in ſupradicto caſu non eſt opus nouo examine, cùm per examen antiquum in primis collationibus vterque idoneus iudicatus ſit, ſecundum quod declarauit *Sacra Congregatio Concilij ſuper d. cap.* alias fieret iniuria primis Examinatoribus, *Rebuff. in prax. tit. de reſcript. in forma pauper. pro graduatis n. 3. & 4. & in tract. de priuileg. ſchol. priuil. 86. per tot.*

Vnde *Gonzales gloſ. 4.* refert ſeruari in Curia, quòd ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficium ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile, idem eſt, ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata, non amplius examinatur ad ſimilem canonicatum, vel dignitarem in alia Collegiata; ſic ſemel approbatus ad curatum, vel canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, non vltra examinantur ad ſimile, vel ſimilem.

Quod ſi fieret permutatio de curato, cum ſimplici beneficio, vel cum alia Parochiali, vbi maior exigeretur induſtria, tunc debet fieri examen per concurſum, vt colligitur ex *Concil. & Leſſ. cit. loc. nu. 85.*

ADDITIO.

Et ſi approbatus ad curã animarum iterum examinari non debet, quando eſſent pares curæ beneficiorum, adhuc ſecus ſi eſſent diuerſæ ex *Caualc.* notat *Macerat. lib. 1. var. reſol. reſol. 104. ſub n. 2. verſ. tum quia.*

SVMMARIVM.

1 *Concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.*
Limitatur tribus modis nu. 2. 3. & 4.

Concurſus an requiratur in Parochia, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.

RESOLVT. CCCLVII.

1 Poteſt prouideri Parochialis ſine concurſu, quando eſt iuriſpatronatus laicorũ, nam tunc præſentatus à patrono, debet ſimpli-

pliciter examinari ab Examinatoribus deputatis,& ſi idoneus repertus fuerit,admitti, & inſtitui, vt probatur, ac diſponitur in eodē *Sacr. Concilio ſeſſ. 24. cap. 18. de reform. verſ. quod ſi iuſpatronatus*,& ita declarauit Sac. Cōgregatio Concil. per hæc verba, *Speciale eſt in iurepatronatus laicorum,vt non requiratur cōcurſus in collatione Eccleſiæ Parochialis*. Et iterum examen per concurſum fieri non debet in vacatione Parochialis, quæ ſit iuriſpatronatus laicorum, ſed ſufficit, quod deputatus à patronis examinetur ab Examinatoribus in diœceſana Synodo deputaris, & idoneus indicetur,prout ſtatuit *Concil. Tridentin. in §. quod ſi iuriſpatronatus*.

2 Limita hanc concluſionem quatuor modis.Primò vt procedat ſi patronus laicus vnū dumtaxat præſentat, ſecus vero vbi ab eodē patrono plures fuiſſent præſentati,quia tunc inter eos debet fieri concurſus, vt declaraſſe Sacram Concilij Cōgregationē refert *Mariſc. lib. 1. variar. reſolut. cap. 52. num. 11.* quæ ſic ſe habet euenienre vacatione parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures sūt præſentati, requiritur examen per cōcurſum inter ipſos præſentatos tantum, ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus denunciati ſunt,Epiſcopus eum eligat,quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum inſtituat iuxta decretū Concilij.

3 Secundò, quando Parochialis eſſet iuriſpatronatus mixti ſcilicet partim Eccleſiaſtici,& partim laici,de quo loquitur *gloſ. in cap. vnico,de iurepatron. Mohed. in dec. 9. eodem Creſcent deciſ. 3. & 5. & Achill. de Graſſ. in deciſ. 2. eod. tit.* nam tunc fieri debet concurſus,ſecundum *Gonzalez gloſ. 6. num. 135.* referēs ita declaraſſe Sacram Congregationem per hæc verba, videlicet: *Si Eccleſia Parochialis ſit iuriſpatronatus partim Eccleſiæ,partim laici,ſeruāda eſt forma examinis per concurſum hic poſita, quam Concilium præſtitit in conferenda parochiali, quæ ſit iuriſpatronatus, mixti Eccleſiaſtici, & idem dicendum eſt,quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad Eccleſiaſticum.*

4 Tertiò, quando iuſpatronatus eſſet laicorum, non quidem ex conſtructione, fundatione,& dotatione,aut donatione, verum ex priuilegio,vel præſcriptione, nam tunc ſecūdum *Concil. Triden. ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat. §. denique* in eis ceſſare debent omnia, quæ de iurepatronatus dici ſolent, ita *Gonzalez loco citato num. 137.*

ADDITIO.

Vltra *D. Auth. collect. 3163. & collec. 712.* addas *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 1. Rub. de concurſu, num. 2. Burat. deciſ. 900. num. 4. & deciſ. 25. num. 9. & 10.* vbi *additio Ludouiſ. deciſ. 494. Farinac. deciſ. ciuil. 579. num. 4. tom. 2.* vbi id limitat quando Eccleſia iuris patronatus fuit vnita beneficio libero.& quid quando eſſent plures præſentati,vide *Durand. deciſ. 94. num. 10. Io. Maria Nouar. in ſuis concluſ. concl. 66. n. 1.*

SVMMARIVM.

4 *Enumerantur caſus,in quibus ceſſat concurſus.*

Concurſus quibus in caſibus ceſſet.

RESOLVT. CCCLVIII.

Vltra caſus enumeratos in præcedentibus quæſtionibus eſt animaduertendum,quod ceſſat primo in beneficijs regularibus,quæ regularibus conferri debent,iuxta terminos *cap. cum de beneficio, de præbend. in 6. & deciſ. Rotæ 22. eod. in nouis*, & cenſuit Sacra Congregatio per hæc verba, *Hoc decretum de concurſu non habet locum in beneficijs regularibus,quæ regularibus conferri conſueuerunt.*

Secundò ceſſat in Vicariis, de quibus *in clem. vnic. de offic. Vicar.* & loquitur *Conſtitutio Py Quinti 46.* quod intelligendum eſt de Vicarijs non perpetuis,vel de vicariis Eccleſiarum parochialium alicui beneficio, ſeu loco vnitarum ſecus de per ſe *Garzia de benefic. par. 9. cap. 2. num. 298.*

Tertio ceſſat,quando Parochialis eſſe litigioſa,quia tunc ſi alter collitigantium cedat, vel decedat,ſiue ſit poſſeſſor Parochialis,ſiue non, cùm ab Ordinario alter ſubrogari nequeat, ne multiplicentur collitigantes, nec collitiganti ſuperuiuenti præiudicium irrogetur, *cap. 1. & 2. lite pendente, in 6. clem. 1. eod. tit. Pariſ. de reſignat. lib. 2. q. 3. n. 97.* Propterea ſolet à Sede Apoſtolica aliquis gratioſè ſubrogari abſque aliquo concurſu, ſecūdum *Gonzalez loco cit.*

Quarto,vbi cura animarum,quæ in Eccleſia Collegiata eſt, exercetur per Canonicos, vel Hebdomadarios, arg. *tex. in cap. ſtatutum, de elect.* & ita declarauit Sacra Congregatio Concilii, *Pariſ. lib. 8. q. 9. num. 94. Gonzalez d. gloſ. 6. num. 158. Hugolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 50. §. 3. in fi. Add. Quarantam in ſum. Bullar. in verbo Parochiarum*,collatio quæ expone ſecūdū plenius annotata per *præd. Addit. ad ſum. Bullar. verſ. Tertio quæritur, & Vgolin. etiam loco cit. verſ. poſtremo*,ac per *Garzia de benef. par. 9. cap. 2. num. 180.*

Quinto ceſſat, quando Parochialis eſſet adeò exigui redditus, vt examinis per concurſum operā nō ferret,aut nemo eſſet,qui ſe dicto examini quærat ſubiicere,aut ob apertas factiones,ſeu diſſidia,quę in aliquibus lo-

 cis

cis reperiuntur, facile grauiores rixę, aut tumultus poſſent excitari, nam hoc caſu poterit dictum examen omitti, vt diſponitur in *d.cap.18.Concilij §.ſi tamen.*

ADDITIO.

AD *num.*1. adde quod concurſus non eſt neceſſarius in Eccleſia Parrochiali regulari, vt deciſum fuit per Sacram Congregationem refert *Nauar.in ſum.bul.tom.*1.*Rub. de concurſu, fol.*177.*n.*11.

Secundo ceſſat vide *Burat. dec.*214.*& dec.*150.& quid in Vicariis vnitis *Cauler. deciſ.*595. *&* 599. & quid in Vicariis perpetuis *Farin.deciſ.*102.*num.* 9. *&* 10. *tom.* 1. *in ciuilibus,& deciſ.*153. *tom.* 2. vbi id declarat quomodo procedat.

Tertio ceſſar adde *Io.Mar.Nouar.in ſuis cõcluſ. noui iuris Pontificij,tit.de concurſu in collat. parroch.neceſſ.*aliàs *concl.*65.*num.* 5.

Quarto ceſſat vide *Caualer.deciſ.*274.*nu.*5. *Nouar.vbi ſup.num.*6.

Concurſus licet fieri debeat in beneficio curato,ſi in rectorem illius collata ſit cura ſecus,ſi tantum exercitium,*Farin. deciſ. ciuil. poſthum.*351.*num.*6.*tom.*2.& concurſus non requiritur in collatione Parrochiæ regularis, *idem deciſ.*120.*num.*5.*in ciuil.poſthum. eo. tom.* aut ſi infra ſex menſcs,iuxta *Conſt.Pij V. idem deciſ.*88.*num.*8.

Ceſſat etiam cõcurſus inter vocatos à teſtatore quãdo fuerunt vocati ordine ſucceſſiuo,*Rota in nouiſſimis dec.*392.*num.* 16.

Præterea non fit in Parrochialibus de mẽſa Monaſterii,nam Monaſterium nominat & Epiſcopus, ſiue concurſu approbat *Farin. deciſ.*153.*tom.*2.*in ciuilibus.*

SVMMARIVM.

1 *Concurſus ceſſat quando quis nolit conſentire penſioni.*

De alio caſu in quo ceſſat concurſus.

RESOLVT. CCCLIX.

1 QVando approbatus de concurſu, & electus non vult conſentire penſioni, quæ à Papa ſuper beneficio de tẽpore prouiſionis reſeruatur, tunc ipſo ſic recuſante,Papa ſolet beneficium alteri conferre abſque cõcurſu, præuio ſolo examine ſimplici ad curam animarum cum derogatione expreſſa,vel tacita dicti Concilii, propter decretum irritans,*Rota diuerſorum deciſ.*48.*part.*1.vbi dicitur,quod non ſufficit,Papam habere notitiam dicti decreti, vt illi derogatum cẽſeatur,neq;ſecundum *Mariſcot.var. reſolut. lib.*1.*cap.*52.*num.* 14. obſtat quod approbato per concurſum, ſit acquiſitum ius ad rem vigore dicti Concilii,*Rota dec.*10.*de iurepatron in antiq.*quia reſpondetur, quòd quando collatio ſpectat ad ſolum Papam, tanquam de beneficio reſeruato, non dicitur acquiſitum ius ad rem conſiderabile, vt tenuit Rota in vna deturſen.Parochialis 12.Februarii 1593 coram Penia, & iterum in vna Placentina Parochialis 13. Februarii 1585. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

ADDITIO.

ADde *Io.Mariam Nouar.in ſuis concluſ. noui iuris Pontific.tit.de concurſu in collat Parroch.neceſſ.*alias *concluſ.* 65.*ſub nu.* 5. *verſ declara quoque*, vbi allegat hic *D. Authorem.*

SVMMARIVM.

1 *Qui non comparet in termino, poſt terminum non auditur.*

2 *Accuſanti ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa.*

3 *Ordinarius poteſt aliquem ad concurſum admitt. termino elapſo.*

4 *In prouiſionibus beneficiorum non circumducitur edictum.*

An Epiſcopus poſſit aliquem ad concurſum admittere elapſo termino.

RESOLVT. CCCLX.

1 VIdebatur primò,quòd non,ex pluribus. Primò,quia qui nõ comparet in termino,poſt terminum non auditur, *l.ſi eo tempore C.de remiſſione pignor.Capye.in dec.*32. vnde non contradicens in termino literarum edictalium, in materia iuriſpatronatus amplius non auditur,*Old.conſ.*3.*Lambert.de iurepatron. lib.*2.*par.*2.*q.*6.*principali* 26.*Anton.reſol.*20.*n.*15.*vol.*1.*Coſta de remed.ſubſidiarijs,c.*12.

2 Secundo,quia per *tex. in l.ſi ea C. de his qui accuſare non poſſunt*, accuſatori ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa,in qua ſi nõ proſequitur, poſt terminum non auditur, vt voluit etiam *Old.in conſ.*4.

Cæterum, præfatis non obſtantibus, contrarium eſt tenendum, atq; in praxi ſeruan-
3 dum,vt ſcilicet poſſit Ordinarius aliquem ad concurſum admittere, non obſtante, quòd terminus ab eo præfixus ſit elapſus,& aduerſarius, qui comparuerat durante termino, contradicat, nam ita fuit reſolutum per Rotam in vna Calaguritana dimidii beneficii 22.Aprilis 1602.coram Ortembergo.

Cuius deciſionis ratio eſt, quia intereſt Eccleſiæ,eiuſque fauor eſt, plures oppoſitores concurrere,& hanc opinionem tanquam receptiorem,atque de iure veriorem approbarunt Domini, argum. *l. & ſi poſt tres, ff. ſi quis cautionibus,* quare ſi iudici circa iudicia

data

data eſt poteſtas parcendi reo contumaci, eum expectando etiam poſt terminum actore etiam contradicente, *cap. conſuluit, & ibi gl. in verb. gratiam, ac Felin. num. 1. de offic. deleg.* quanto magis igitur hoc fieri poteſt in electionibus, prouiſionibus, cæteriſq; extraiudicialibus.

3 Secunda ratio, quoniam in prouiſionibus beneficiorum edictum non circumducitur, quemadmodum in iudicialibus, iuxta terminos *deciſ. de Franchis* 400. ita *gloſ. in cap. Eccleſia, il ſecondo, de elect. Inn. num. 3. Hoſtienſ. nu. 5. & Butrig. num. 25. in cap. conſuluit, de offic. deleg.* & fuit in Rota reſolutum in vna Firmana Parochialis 6. Martij 1592. coram Illuſtriſſ. Pamphilio.

Quemadmodum etiam examen factum ante lapſum termini in edicto expreſſi nullo poſtea comparente, ſubſiſtit, *Lambertin. de iurepatronat. 2. par. 2. lib. quæſt. 6. art. 25. Garſ. de benefic. par. 9. cap. 2. nu.* 326. atque ita fuit in Rota reſolutum in vna Carthaginenſ. Parochialis 9. Decembris 1588. coram Orano.

ADDITIO.

Vide *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 1. rub. de concurſu, num. 7. fol.* 177.

SVMMARIVM.

1 *Facultas faciendi concurſum ad parochiales ſolū Epiſcopi competit, & eius Vicario.*
Limita in caſu ſequenti.

Facultas faciendi concurſum, quibus competat.

RESOLVT. CCCLXI.

1 Apertè patet ex *Conc. Tridentin. cit. c.* 18. *verſ. tranſacto, ibi ab Epiſcopo, ſiue eo impedito, ab eius Vicario, ex quo ſequitur non poſſe fieri ab inferioribus Epiſcopo habentibus ius conferendi*, ita *Germon. de indultis Cardinalium §. quibuſuis ad finem, Zecchus de republica Eccleſiaſtica cap.* 28. *Parochis nu.* 6. *Pariſ. lib.* 8. *quæſt.* 9. *num.* 96. refens, hoc ſæpe fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem Concilij *Garſ. de benefic. par.* 9. *§.* 1. *num.* 121. & tenuit Rot. in vna Foro Sempronien. Parochialis 15. Ianuarij, & 7. Maij 1693. coram Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Taruiſina iuriſdictionis 17. Februarij 1595. coram Litta.

Limita non procedere in inferiore exempto, habente proprium diſtrictum, & Epiſcopalem iuriſdictionem, *Flores q.* 24. *num.* 21. & *Garſ. loco citat. num.* 136. & declarauit Sacra Congregatio per hæc verba. *Commendatarius Abbatiæ habentibus iura Epiſcopalia, poteſt coram ſe, vel eius Vicario de Curatis vacantibus concurſum facere, ſi modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi Examinatores.*

ADDITIO.

Hic nota, quod concurſum faciendi ius eſt iuriſdictionis *Farin. deciſ. eiuſ.* 632. *num.* 4. *tom.* 2. & inde examen per concurſum eſt actus voluntariè iuriſdictionis *Maecrat. lib.* 1. *reſol.* 63. *num.* 6. & actus extraiudicialis *idem lib.* 1. *reſol.* 39. *num.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Idoneitas conſideratur nedum reſpectu ſcientiæ, verum morum.*

2 *Dignior dicitur etiam ille, qui ad rem, cui præficitur eſt aptior.*

Peracto concurſu, quid faciendum per Epiſcopum.

RESOLVT. CCCLXII.

Concilium cit. loco §. *peracto*, dicit hæc verba, *peracto deinde examine, denuncientur quicumque ab his idonei iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandum opportunis, & ex his Epiſcopus eum ligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit.*

1 Et ſic idoneitas conſideratur nedum reſpectu ſcientiæ, verum morum, & ætatis, vnde licet quis eſſet magis idoneus ſcientia, non ideo præferendus eſt alijs, quorum mores ſunt magis cogniti, & approbati, vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba, *Præferendus eſt minus doctus, modo idoneus, quādo eius mores ſunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur.*

2 Cuius ratio eſt, quoniam de iure non ſolū dicitur dignior, qui doctior eſt, verum etiam qui iuxta munus, & rem, cui præficiendus eſt aptior eius miniſterio apparet, *Conarr. in reg. peccatum par.* 2. *§.* 6. *num.* 4. *Lamber. de iurepat. par.* 1. *lib.* 2. *art.* 1. *q.* 10. *ſub num.* 2. *Sotus de iuſtitia, & iure lib.* 3. *q.* 6. *art.* 2. *concl.* 9. *Rodriquez in ſumma part.* 1. *cap.* 106. *nu.* 2. iuxta quam opinionem pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Beneuentan. Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decemb. coram Illuſtriſſ. Arigonio & tandem in vna nullius concurſus 4. Decēbris 1600. coram Ludouiſio.

Inter quæ connumerantur primo notitia morum examinati, *Verall. in deciſ.* 406. *par.* 2.

Secundo, qui habitat in loco beneficij, & poteſt reſidere, & prouidere neceſſitatibus Eccleſiæ, *Couar. in reg. peccatum p.* 2. *§.* 7. *nu.* 4. *Lambert. in* 3. *par. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 17. *in fi. Menoch. de arbitar. lib.* 2. *caſu* 201. *num.* 154. *Card.*

*Puteus in dec.*395.*lib.*3.& tenuit Rota in d.Beneuentàna Parochialis 13.Iunii 1590.coram Otano.

ADDITIO.

EPiſcopus iudicat quem magis idoneum ad Parrochialem, & ſic deciſum, refert *Nouar. in ſumm. bullar. tom.* 1. *tit. de concurſu, num.*9.& dignis prætermiſſis,quæ beneficia poſſunt,vel non poſſunt conferri, tradit *P. Alphonſ.de Leone de offic.Cappell.q.*2.*num.*24. ſufficit enim dignum, & idoneum eligere omiſſo magis idoneo, iuxta opinionem aliquorum poſt *Ludouiſ.deciſ.*11.*num.*8.& quando non ſumus in concurſu prouiſionum Parrochialium trium ſufficit eligere dignũ ommiſſo digniore *Rubeus deciſ.*93.*num.*11.& qui dignior ſit eligendus ad parrochiales tàm in foro interiori,quàm exteriori, tradit *Nouar. d.ſumm.tom.*2.*de concurſu ad parroch. num.* 17. *Farin.deciſ.*40.*nu.*2.*tom.*1.*Duran.dec.*137.*p.*1.

SVMMARIVM.

1 *Ab electione Epiſcopi poteſt appellari.*
2 *Intellige quando iudicium Epiſcopi eſt irrationabile.*

An ab electione Epiſcopi vnius ex approbatis in concurſu poſſit appellari.

RESOLVT. CCCLXIII.

1 LIcet pro iudicio Epiſcopi regulariter præſumatur ad *tex.in cap.in præſentia,de renunciatione,& cap.paſtoralis,de cau.poſſeſſ.& propriet.& cap.ſicut, de ſentent.& re iud.* ita vt eum, quem elegerit, præſumendum ſit fuiſſe idoneum,*Gonzalez ad regul.de menſib.gloſ.*4.*n.*132.præſertim quando vita,mores, & qualitates electi erant ipſi nota, & de illis plenam notitiam habere potuiſſet *Caputaq. dec.*406. *par.*2. *Put. deciſ.* 395. *lib.*3. *& Concil. Trident.* multum deferat Ordinario, quia ex varijs animi ſui motibus penſatis, & conſideratis omnibus ſupradictis ſe informare potuit, *d. cap.in præſentia,Rot.deciſ.*29.*num.*4.*de reſcriptis in antiq.Achill.deciſ.*1.*num.*4.*de confeſſ.*

Verumtamen hodie per Conſtitutionem Pii Quinti, quæ eſt in viridi obſeruantia, & Rota illam ſeruat,à dicto iudicio,ſeu electione Epiſcopi admittitur appellatio, & poteſt appellans præelectum prouocare ad nouum examen,& ſi ipſe in eo magis idoneus repertus fuerit,reuocata electione prima, ipſe Parochialem obtinebit,vt fuit per Rotam reſolutum in vna Dertuſen. Parochialis 18. Decem. 1581.coram Gipſio.

2 Quod intellige, ac declara, vt procedat, quando electio, ſeu iudicium Epiſcopi eſſet irrationabile, vt patet expreſsè ex verbis eiuſdem Conſtitutionis Pii Quinti, vbi non conceditur ſimpliciter appellatio, ſed tunc demum ſi Epiſcopus doloſè, & irrationabiliter iudicet, vt tenuit Rot. in vna Rauennaten.Parochialis 2.Decembris 1592.coram Illuſtriſſimo Arigonio, de qua irrationabilitate, & dolo Epiſcopi liquido, ac euidenter conſtare debet, cùm dicta Bulla conditionaliter loquatur, ibi, *Conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio*, vt tenuit Rota in vna Pāmphilonen.beneficii 1577.17.Maii coram Illuſtriſſ.Blanchetto,& iterum in vna nullius Parochialis cõcurſus, 4. Octobris 1600.coram Ludouiſio.

Iudicium autem Epiſcopi fuiſſe irrationabile ex coniecturis apparere poterit, præſertim primò ſi elegerit eius familiarem, ſiue conſangineum, vt fuit reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli Parochialis coram Otano.

Secundò, ſi reiectus erat Doctor, & vnus ex compatronis,vt fuit dictum in vna Aretina Parochialis.

Tertio,ſi electus fuiſſet familiaris,& Secretarius Epiſcopi, & minus doctus, quā excluſus,vt fuit dictũ in vna Dertuſien. Parochialis 18.Decembris 1581.coram Gipſio,& iterum in vna Duden. Parochialis 28. Aprilis 1603.coram Sacrato.

ADDITIO.

ADde *Nouar.in ſumm.bullar.tom.*1.*tit. de concurſu à num.*15.*ad* 20. & quando fit concurſus beneficii vltra doctrinam conſiderandi ſunt mores,prudentia, & alia requiſita *Buratt.deciſ.*22.*num.*28. necnon ætatem præcipuè in concurſu Parrochialium, *idem deciſ.* 90.*num.*1.*Ludouiſ.deciſ.*11.*n.*5.& an, & quando appellatio erit concedenda in hoc caſu *Ludouiſ.*latiſſimè *deciſ.*538.latè *Nouar. d. ſum. tom.*2.*Rub.de concurſu ad parroch.num.*8. *cum ſeq.* vbi etiam probat, ſi detur appellatio ab Epiſcopo eligente minus habilem poſtpoſitis magis habilibus ad Metropolitanum, & *ibi num.* 13.*&* 14.qualitates requiſitas enunciat,& ſubdit *num.*19.tales qualitates obſeruandæ erint ab Epiſcopo proferẽdo iudicio ad parrochiales,& quæ qualitates ſint attendendæ, & ponderandæ in concurſu quando fit plurium examinatorum ad parrochialem refert *Farin.deciſ.*40.*num.*2.*tom.*1.quas etiam enunciauit in *deciſ.*537.*num.*14. eiuſdem voluminis cum aliis congeſtis per *D. Authorem collect.*712.ubi refert in tali concurſu, quem eſſe præferendum, & ultra eum alios caſus prælationis refert *Farin.in deciſ.ciuil.poſthum.* 521.*&* 563.*tom.*1.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Edictum eſt de ſubſtantia concurſus.*
2 *Edictum debet remanere affixum ad valuas Eccleſiæ per decem dies.*
3 *Terminus decem dierum poteſt prorogari.*

De edicto pro concurſu in prouiſione parochialium.

RESOLVT. CCCLXIV.

1 Edictum eſſe de ſubſtantia, atque de forma in concurſu Parochialium apertè patet ex verbis Concilii loco ſæpius citato.
2 Quòd adeò verum eſt, vt ſecundum *Zerol. in prax. Epiſcop. in verbo parochia*, debet remanere affixum ad valuas Eccleſiæ per ſpatium decem dierum, argumento eius, quod *Bar.* ſcripſit in *Conſtit. ad reprimendum in verb. publicè, Marant. in ſpeculo 6. par. memb. 1. nu. 96.*
3 licet poſſit differri vltra alios decem dies, vt diſpoſuit *Pius V. in Bulla ſupracit. & Conc. Cuſent. prouinc. ſeſſ. 3. fol. 75. & Mediolan. fol. 9. col. 1.* diſpoſuit, quod per decem dies vltra alios decem dies poterit prorogari, ſed non vltra.

Secundo, quia, vt examen factum in concurſu iuxta diſpoſitionem Sacri Conc. valeat, debet conſtare de die propoſiti edicti ad finem, vt ſciri poſſit an intra terminum, vel poſt fuerit examen factum, quod videtur neceſſarium ad dicti examinis validitatem, cū terminus ille, qui iuxta Concilii diſpoſitionē præfigitur, ſit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo tranſacto, non prius debeant examinari, ne per præuētionē vnius alii ſupplantentur, vt voluit *Rota* teſtè *Seraphino in deciſ. 1148. par. 2. num. 4.* & iſta non eſt forma ad effectum, ſed præciſa, vt fuit reſolutum in vna Volaterana Parochialis, 20. Maii 1591. coram Gipſio.

Eſt tamen notandum in praxi, quod Epiſcopus terminum decem dierum in edicto præfixum prorogare non poterit, niſi ex cauſa, quæ erit probabilis, vt ſi qui deſcripti fuerint, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, vt habetur in *Archiep. Bononien. par. 4. tit. de examine per concurſum fol. 247.* quæ diſpoſitio fundatur ex Synodo prouinciali.

ADDITIO.

Requiſitum iſtud edicti promulgandi in concurſu fieri debere pōderatur à *Rota in Nouiſſimis deciſ. 154. num. 8.*

Finis tituli Praxis concurſus ad Eccleſias Parochiales.

PRAXIS PENSIONVM.

SVMMARIVM.

1 *Verbum liberi, importat, quod deductis oneribus ordinariis centum ducati remaneat abſque diminutione.*
2 *Valor ducati intelligitur in loco conſuetudinis.*

Clauſula in penſione ſuper Parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori, quomodo intelligatur.

RESOLVT. CCCLXV.

Quia ſuper parochialibus, iuxta mētem *Conc. Trident. ſeſſ. 24. de refor. cap. 13. verſ. ad hæc in poſterum* penſio imponi non poteſt quando nō remanent ducati centum pro rectore: idcirco dubitatum fuit multoties, quomodo intelligenda ſit clauſula illa, quæ quotidie apponi ſolet, & reſpondi ex deciſionibus Rotæ, quod præfata clauſula operatur, vt probatio debeat eſſe concludens, ita, vt non ſufficeret probari per coniecturas, ſecūdum *Balb. in deciſ. 22.* & conſequenter per famam, *Mohed. in deciſ. 148. alias 3. de teſtib. in fin.* & fuit reſolutum in vna Cluſina penſionis, 9. Decembris 1574. coram Laucellotto, & patet *in deciſ. 298. lib. 1. diuerſ.* & iterum in vna Oppiden. pēſionis, 3. Iunii 1585. coram Pamphilio, vt fuit etiam reſolutū in vna Cuſentina penſionis 27. Maii 1597. coram Lucta, & facit *deciſ. 6. de conceſſ. præben. in antiq.* & iterum in vna Interinen. penſionis 23. Iunii 1602. coram Corduba, & ſi eſſet appoſita in concordia, quis teneatur probare, vide Rotā in vna Suanen. Parochialis 27. Nouēb. 1595. coram Orano.

1 Verbum autem *liberi* in clauſula, dummodo remaneant centum liberi pro Rectore annuatim importat, quod deductis oneribus ordinariis, 100. ducati ſimiles penſioni abſque diminutione remaneant, *Rutnus conſ. 219. ſub num. 3. lib. 1. Roland. conſ. 47. num. 9. Rota diuerſ. in deciſ. 268. vol. 1.* in vna Romana penſionis 20. Februarii 1575. coram Blanchetto.

2 Hæc autem clauſula intelligitur prout ducati valent in loco beneficii, vt fuiſſe declara-

tum per Sactam Illuſtriſſimorum Congregationem refert *Marta de clauſul.c.42.*

ADDITIO.

CIrca iſtam clauſulam in penſionibus appoſitam dummodo remaneant centū, &c. aduertatur, quod facit penſionem conditionalem, ita vt penſionatius probare debeat remanere centum, etiam ſi Rector conſenſerit *Caualer. deciſ. 181. num. 1. deciſ. 227. num. 1. deciſ. 183. num. 1. & 2. deciſ. 383. nu. 1.* vbi eam, declarat, *& in deciſ. 251. num. 2. & deciſ. 262. num.* 2. & in primis, & ante omnia verificari debet *Ludouiſ. deciſ. 57.* & plenam probationē exigit *idem deciſ. 245. num. 11. & 12.* vbi plura, & cui incumbit onus probandi, ſi agatur petitorio, vel poſſeſſorio *Mantic. deciſ. 196.* & niſi is, qui agit ſit in poſſeſſione exigendi, vel qui probet, quod ſoluta penſione centum remanſerit *idem deciſ. 356.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* habita, vel non habita poſſeſſione in penſione *quid operetur.*

2 *Clauſula* habita, vel non habita poſſeſſione, nō operatur vltra duos, vel tres annos.

3 *Limita vbi adeſſet legitima cauſa non adipiſcendi poſſeſſionem.*

Clauſula *habita, vel non habita poſſeſſione in penſione poſita* quid operetur.

RESOLVT. CCCLXVI.

1 VT penſionum impoſitio effectum habeat, & ne penſionarii ipſarum commodo in aliqua temporis parte defraudentur, practicatur, vt in Bulla adiiciatur clauſula *habita, vel non habita poſſeſſione,* quæ clauſula operatur, quod ſi beneficiatus, cui onus ſoluendi penſionem pertinet, non aſſequutus fuerit præfati beneficii poſſeſſionem, nihilominus teneatur ad penſionem ipſam.

2 Verumtamen hæc clauſula poſita in reſeruatione penſionis ex benignitate Rotæ, *non operatur vltra duos, vel tres annos,* vt fuit deciſum, atq; practicatum in vna Segobien. penſionis 4. Maij 1576. coram de Graſſis, faciunt deducta per *DD. de Rota in deciſ.* 12. *nu.* 3. *de præb.* & fuit quoque dictum in vna Placentina penſionis 10. Maii 1581. coram Aldobrandino, quæ videtur regiſtrata *in deciſ. 699. num. 2. par. 1. diuerſor.* & iterum fuit quoque dictum in vna Tarraconen. pēſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino.

3 Declara primo, vbi ſubeſſet iuſta, vel legitima cauſa non adipiſcendi poſſeſſionē, alias ſecus Rot. *diuerſ. in deciſ. 705. lib.* 3. & tenuit iterum Rota in vna Cōuenarum de Curdellas 13. Iunii 1565. coram Oradino, & ratio eſt, quia penſio debetur ex fructibus beneficii, & ideo iniquiſſimum eſt, vt quis teneatur ſoluere perpetuò penſionem ex beneficio, quod adipiſci non potuit.

Secunda ratio eſt, ſecundum *Seraphin. in deciſ. 66. vol.* 1. quoniam præfata clauſula fuit inuenta ſolum, vt obuiam iretur malitia eorum, qui differrent capere poſſeſſionem animo eludendi penſionariū, ſed vbi ceſſat fraus, & conſtat per titularem non ſtetiſſe, tunc non debet operari contra mentem proferētis, & contra iuris diſpoſitionem.

Nec quicquam facit iuramentum, quia regulatur ſecundum naturā principalis obligationis *l. fi. C. de non num. pecun. cap. quemadmodum, & c. peruenit, de iureiurando,* Pariſ. *conſ. 92. num. 41. vol. 4. cum infinitis alijs.*

Vnde quando lis non eſt calumnioſa, & titularis bona fide ſuccumbit, ad nihilum tenetur, ſecus quando non fuit proceſſum in lite bona fide, & titularis malitioſè ſuccumbit, tunc enim ceſſat benignitas Rotæ, & clauſula extenditur vltra, vt fuit in Rota reſolutum in vna Tarraconen. penſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & alibi ſæpe.

ADDITIO.

VIde *Martam de clauſulis p. 1. clauſ.* 57. vbi hanc clauſulam intuetur, & deciſiones hic enunciatas, & alias refert nouiſſimè *Buratt. deciſ. 915. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Ætas ſeptem annorum requiritur ad penſionem.*

Qua ætate quis ſit capax penſionis.

RESOLVT. CCCLXVII.

FVit mihi quæſitum, qua ætate quis eſſet capax penſionis, & prima facie videbatur dicendum eſſe neceſſariam ætatem, quæ requiritur in beneficiis, ſcilicet 14. ann. vt in Concil. Trident. diſponitur.

1 Cæterum hoc non obſtante, contrarium conſului, videlicet ſufficere ætatem ſeptem ann. pro cuius opin. corroboratione expenditur *Gigans in tract. de penſionibus q.* 13. *Lanfranch. in deciſ.* 22. *Merend. conſ.* 29. qui voluerunt, quod quando reſeruatur clerico, ſufficiat ad penſionem conſequendam illa ætas, quæ exigitur ad ſuſcipiendum minores Ordines, quæ eſt annorum ſeptem, *cap. nullus à* contrario ſenſu ponderatus, & ibi *gloſ. de temporibus ordinationum in 6. Card. in Clem. vlt. col. ante pen. de ætate, & qualitate,* vbi dicit, quod ad primam tonſuram ſufficiunt anni ſeptem, & ab inde ſupra conferri poſſunt alii minores Ordines. Vnde olim minori infanti beneficium conferri non poterat, *cap. cum ex*

eo,

ſo, de reſcript. Ratio erat ob incapacitatem recipiendi Ordines, *Gloſ.* & communiter *DD. in cap. ſi annum, de iud.*

Eſt tamen verum, quod in ſupplicatione debet fieri mentio de ætate infantis: vnde penſio reſeruata clerico infanti ſine diſpenſatione, eſt nulla, propter verba aſſertiua in gratia, ibi, *vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia, &c.* nam cùm hæc non cadant in infante, propterea ſi non fieret mentio de ætate, reſeruatio penſionis erit ſubreptitia, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur *Caputaq. deciſ. 318. par. 2.*

ADDITIO.

Hic nota, quod infantes ſunt capaces pêſionis in ſeptênio *Narbona de ætate anno 1. q. 15. num. 6.* & ideo in reſeruatione non eſt neceſſaria expreſſio infantilis ætatis, *Buratt. deciſ. 53. num. 5.* & quæ ætas requiritur in côſecutione beneficiorum, ac primæ tonſuræ refert *D. Auth. var. reſol. iu reſo. 254. et Narbon. d. tract. ann. 14. q. 54. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur rationes, cur ſolutio penſionis retardari non debeat.*

2 *Lite pendente ſuper reductione penſionis, illa ſoluenda eſt.*

Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quid operetur.

RESOLVT. CCCLXVIII.

Praxis ſignaturæ eſt, quòd in cauſa pêſionum Eccleſiaſticarum, vbi titularis agere vellet contra penſionarium ſuper inualiditate, ſiue exceſſu penſionis, ſolet reſcribi per eandem ſignaturam cum clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, quæ clauſula duplici ratione ponitur.

1 Prima, propter honorem Papæ, ne ſcilicet eius literæ, in quibus penſio mandatur ſolui, careant obedientia, ſecundum *Staphil. de literis iuſtitiæ, §. in primis, num. 84. Gigans in q. 35. in fin. & in quæſt. 62. num. 12. de penſionibus, Enriquez conſ. 63. num. 4. cum ſeq.* & ita tenuit Rota in vna Cuſentina penſionis 6. Nouembris 1596. coram Corduba.

Secunda eſt ratio, vt obuietur malitiis, atque fraudibus ſoluere recuſantium, nam de facili poſſent ferè omnes titulares ad euitandam ſolutionem penſionis, litem mouere pêſionariis, *Veſtrius in praxi lib. 3. cap. vltimo, nu. 1. Monald. conſ. 42. vol. 2. Mariſcott. lib. 2. var. reſol. cap. 21.* & fuit reſolutum in Rota in vna Romana penſionis, 13. Iunii 1597. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

2 Ex quibus rationibus deducitur, titularê teneri ad ſolutionem penſionis, etiam lite pendente ſuper reductione penſionis, quia pluries cenſuit Rota, quod adeo verum eſt, vt procedat etiam penſionario non exiſtente in quaſi poſſeſſione exigêdi, litteris tamen expeditis, quia hoc caſu poſſeſſio non eſt neceſſaria, & conſequenter procedêdum eſt ad præſtationem penſionis, & hoc ob reuerentiam literarum Apoſtolicarum, vt pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Romana penſionis 23. Martii 1576. coram Blanchetto, vbi fuit dictum, quod quamuis penſionarius non potuiſſet oſtendere aliquam partitam receptionis penſionis, non propterea veniret excludendus, quin pendente lite, nô eſſet manutenendus in poſſeſſione exigendi, vt fuit quoque reſolutum in vna Tarraconen. pêſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & iterum in vna Lauden. penſionis 29. Aprilis 1599. coram Penia.

Quæ ſuprapoſita côcluſio procederet etiâ in tranſlatione penſionis, quę vigore facultatis literarum penſionarius transferre poterat, & titularis contradiceret, vt fuit dictû in vna Bononien. penſionis, 17. Maii 1593. coram Mellino.

ADDITIO.

De iſta clauſula ſine retardatione penſionis notant DD. Primo, quod impedit tertium agere quando penſio non fuit ſoluta per titularem, *Ludouiſ. deciſ. 36. num. 3.* Secundo, tribuit iuriſdictionem conditionalem, *Caualer. deciſ. 79. num. 2.* & paſſim datur contra fraudes nolentium ſoluere penſiones, *Caualer. deciſ. 78.* & quando conſtat de reſeruatione penſionis apponitur de ſtylo in cômiſſionibus *idem deciſ. 11. num. 3.* imò ſuſpendit iuriſdictionem donec fuerit facta ſolutio *Farin. deciſ. ciuil. 773. num. 7. tom. 2.* eiuſq; virtus eſt, quod non poteſt impediri curſus cauſę, & effectus intra, latè *Rubeus deciſ. 357. num. 5.*

SVMMARIVM.

1 *Coadiutus ſi decedat, antequam coadiutoria habeat effectum, ſubſtinetur gratia concernens fauorem coadiutoris.*

2 *Penſio reſeruata in collatione beneficijs, remanet valida, quamuis collatio ſit nulla.*

3 *Corroboratur nonnullis medijs concluſio præſens.*

An reſeruatio penſionis facta ſuper beneficio nulliter collato, cenſeatur quoque nulla reſeruatio.

RESOLVT. CCCLXIX.

1 Reſpondeo negatiuè, quemadmodum dicimus de gratia coadiutoriæ, nam ſi quis fuerit de ea prouiſus cum futura ſucceſſione, quamuis coadiutus moriatur antequâ coadiutoria habeat effectum, tamen altera gra-

gratia futuræ ſucceſſionis remanet ad fauorem coadiutoris, *Put. deciſ. 98. lib. 2. Gonzalez de alternatiu. gloſ. 5. §. 9. num. 56.* vbi multis ſimilibus comprobat, & *num.* 60. de beneficio
2 collato per Papam alicui, cum reſeruatione
penſionis annuæ pro alio, ſi gratia eſt nulla,
quoad prouiſum de beneficio, non idem erit
in penſione, quæ debebitur, ſi poſtea denuo
impetretur per alterum nulla reſeruata penſione in illa ſecunda gratia collationis, cum non ſit inconueniens, quod eadem gratia pro vna parte ſit valida, & pro altera inualida *Felin. in cap. ſedes num. 2. de reſcript.*

3 Idem eſt, ſi in vna, & eadem ſupplicatione impetretur parochialis, & beneficiũ ſimplex, ſi enim gratia, quoad parochialem non habet effectum, non per hoc præiudicabit alteri gratiæ de ſimplici beneficio, quæ erit valida, *Mandoſ. reg. 20. q. 9. num. 5. verſ. pro parte negatiua col. 2.*

Etenim excluſio vnius partis, nõ facit excluſionem alterius in ſeparabilibus, & diuiduis, *l. 1. §. Trebatius, de qua quotid. & aſtiua, l. fin. C. fam. herciſcund. Bart. in l. græce §. illud nu. 3. de fideiuſſor.* & quia ſunt plures gratiæ, quãuis ſub vnico contextu: vnde ſi non habet locum vna, non inferri debet aliam, vel quatenus ſit vna gratia, continet plura, & diuerſa, in quibus poteſt diuerſus effectus conſiderari, *l. ſcire oportet, de verb. oblig.*

Et faciunt, quæ dicuntur de pluribus narratis in commiſſione, ad cuius validitatem ſufficit vnum verificari, quamuis aliud non ſit verum *Felin. in cap. ex parte il primo, in verbo copula, de reſcript. Bellamer. deciſ.* 280. *licet nu.* 1. exemplo narrantis plura in libello, qui non tenetur omnia probare, *Lap. alleg. 54. quidam coram nu. 6. verſ. item non expedit*, prout etiam dicim iiſde reſcripto auocatorio, in quo narratur paupertas, & res iudicata, nam valebit, ſi iuſtificetur ſola paupertas, quamuis nõ ſit verum adeſſe rem iudicatam, prout concludit in ſpecie *Mandoſ. commiſ. 7. in fin. quæſt. 6.* vbi, quod ita fuit in Rot. reſolutum in cauſa Colonien. matrimonii, licet ibi hoc fuerit concluſum, quia ex ſola illa cauſa paupertatis Papa remiſiſſet cauſam ad partes, cũ ſemper conſiderandum ſit ſuper quibus ſe fundet Princeps, vel præſumatur ſe fundaſſe, quando plures cauſę narrantur in reſcripto, quarum aliquæ ſunt verę aliquæ ſubreptitię, *Lap. allegat.* 23. incip. *Limitat. num. 6.*

ADDITIO.

QVemadmodum etiam cauſa reſeruationis exiſtente falſa prouiſio Apoſtolica ſuper ea fundata remanet nulla, *Buratt. deciſ.* 150. *num.* 3. & data nullitate penſionis reſignatio beneficii remanet nulla cũ penſione *idem deciſ. 794. num. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis.*
2 *Nemo tenetur ad debita alterius.*

An contra Capitulum poſſit agi pro penſione, ad quam tenebatur Canonicus.

RESOLVT. CCCLXX.

SVpponatur in facto, pro huius quæſtionis dilucidatione, quod penſio eſſet reſeruata ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius Canonicatus, & propter abſentiam Canonici Capitulum iure accreſcendi recipiat fructus, vel diſtributiones quotidianas: quare fuit dubitatum, & à me quęſitum, an Capitulum teneatur dictam penſionem ſoluere, & conſequenter poſſit agi contra eum aliqua actione, & dubitationem mihi non mediocrem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primo, quod tẽpore abſentiæ omnes fructus, ſeu diſtributiones accreſcunt intereſſẽtibus diuinis, *cap. 1. de cler. non reſid. lib. 6.* Vnde *Seraphin. in deciſ.* 1239. tenuit non dari caſum, in quo diſtributiones quotidianæ dantur abſentibus, & mandatum de manutenẽdo in perceptione diſtributionum quotidianarum non eſt concedendum, neque in hoc iuuat conſuetudo, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Baren. emolumentum 19. Iunii 1595. coram Illuſtriſs. Seraphino.

2 Secundo, quia per *tex. in c. 1. de depoſito*, & per *tex. in cap. 1. de ſolut.* apparet, neminem obligari ad ſoluendum alterius debita, vnde cum penſio hęc ſit debita à canonico, igitur non poterit exigi à Capitulo.

Cęterum pręfatis minimè non obſtantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, ſcilicet Capitulum teneri dictam penſionem ſoluere, quod adeò verum eſt, vt procedat etiã ſi penſionarius à Capitulo nunquam penſionem exegerit, vt pluries cenſuit Rota Romana, & ſignanter in vna Rom. penſionis 4. Iunij 1593. coram Litta, & iterum in vna Burgen. penſionis 29. Octobris 1591. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, quibus accedat *Creſcentius deciſ. 3. de ſolut.* vbi habetur, quod non valet contraria conſuetudo de facto, cùm ſit potius quædam vis: etſi *Guttierez quæſt. 1. lib. 1. can. quæſt.* in contrariam partem inclinet, prout etiam *Nauarr. conſ. 1. de ſolut.* contrarium tenet, licet, poſtea *in conſ. 3. eod. tit.* ab opinione, quam prius tenuerat, receſſerit, & ſententiæ totali adhæſerit, cuius concluſionis ratio eſt, quia penſio hæc non debetur pẽſionario propter ſeruitium canonici poſſeſſoris,

ſed

ſed ex mera gratia Papæ, à quo ſuper fructibus, & diſtributionibus d. penſio fuit impoſita,& ob id ad illam percipiédam actio realis,& perſonalis datur, *Guid. Pap. dec.* 576. *Gigans de penſionib. q.* 55. *Veral. dec.* 13. *par.* 1. *et in dec.* 302. *par.* 2. *idem Gigãs q.* 39. *et* 43. vnde ſecundum *Creſcent. deciſ.* 3. *de reſolut.* hæc actio datur contra quemcunque ſucceſſorem, qui acceptando beneficium onere penſionis grauatum ſe obligare cẽſetur. Ex quibus omnibus liberè fatendum eſt, perſonam Canonici, illiuſque ſeruitium nullius eſſe conſiderationis, proinde nec mors, nec abſentia illius poteſt eſſe damnoſa penſionario argumẽto *tex. in cap. non debet, de reg. iur. in* 6.

ADDITIO.

Hic notandum duxi, quod penſio reſeruata ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius canonicatus non datur penſionario propter ſeruitium canonici poſſeſſoris, ſed ex gratia Papæ, & ad illam percipiendam actio realis competit, ac etiã perſonalis contra quemcunque poſſeſſorem *Mareſcott. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 51. vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Penſio an debeatur fructibus non perceptis.*

Fructibus non perceptis, an teneatur quis ad ſolutionem penſionis.

RESOLVT. CCCLXXI.

Dubium mihi faciebat pro opinione negatiua, regula illa iuris, quæ deſumitur ex *tex. in l. eum qui ff. de auro, & arg. leg.* vbi cũ quid eſt, propter tale, cõſideratur illud, propter quod eſt. Quare cum cauſa finalis impoſitionis penſionis, ſint fructus beneficij, vt paret, quoniam ſi beneficium eſſet modici, vel nullius redditus, vtique penſio imponi nõ poſſet, non entis enim nullæ ſunt partes, *l. nõ omnis ff. ſi cert. pet.* Igitur fructibus non perceptis, non debetur penſio.

1 Cæterum hoc eſt in praxi tenendum, & ita conſului, vt ſcilicet, quãdo pẽſio fuit aſſignata ſuper fructibus beneficij, & fructus nõ potuerunt percipi ob ſterilitatem, vel propter bella, aut alium caſum fortuitum, & tunc beneficiatus non tenetur ad illius ſolutionem, quamuis reſeruatio ſit facta cum clauſula, vt non poſſit peti remiſſio, etiam ob caſus fortuitos, *Caſtren. in conſ.* 358. *num.* 3. *lib.* 5. *Belleno. de charit. ſubſid. quæſt.* 34. *n.* 2. *Felin. in cap. ad audientiam num.* 7. *verſ. extat concluſio, de reſcr. Caccialup. de penſion. quæſt.* 15. *in princ. Gig. in eod. tract. quæſt.* 62. *col.* 2. & tenuit Rot. coram Caputaquent. in vna Adiacen. penſionis 3. Nouembris 1557. vbi fuit hoc ampliatum etiam quando adeſt clauſula, quod teneatur ad caſus inexcogitatos, quia cum penſio aſsignetur ſuper fructibus gratia taxationis, nõ eſt veriſimile, quod Papa voluerit beneficiatum teneri de proprio, ſi fructus non percipiat. Et idem ſi adeſſet clauſula de non petendo remiſſionem ex quauis cauſa, & occaſione, etiam ob caſus inſolitos, quia non intelligitur de caſibus inſolitis, qui veriſimiliter præuideri nõ poſſunt, de quibus Papa non cenſetur intellexiſſe, nec illis intelligitur renunciatum, *Bart. in l. ſed & ſi quis §. quæſitum, num.* 3. *in fin. ff. ſi quis caution. Bal. in conſ.* 119. *lib.* 1. *& conſ.* 145. *ſub n.* 1. *lib.* 3. *Alex. conſ.* 28. *num.* 10. *lib.* 1. *& conſ.* 107. *num.* 16. *lib.* 3. *Corn. conſ.* 23. *ſub num.* 12. *lib.* 2. *Ripa in tract. de priuileg. eau. peſt. nu.* 97. *&* 99. *Purpurat. conſ.* 465. *num.* 17. *&* 18. *Grat. conſ.* 94. *num.* 42. *lib.* 2. *Natta conſ.* 256. *num.* 5. *Ayn. conſ.* 95. *num.* 2. *Tiraq. de legib. connub. conel.* 7. *num.* 108. *Roland. conſ.* 45. *n.* 16. *cum ſeq. lib.* 3. *Gail. pract. obſeruat. lib.* 2. *obſeruat.* 23. *n.* 20. *Aleiat. reſponſo* 49. *tom.* 3. *lib.* 8.

ADDITIO.

Reſeruatio penſionis habet reſpectum ad fructus, & quomodo referr *Duran. dec.* 448. *num.* 38. *&* 42. vbi *num.* 39. ſubdit, quod videtur facta ſub incerta conditione, ſi fructus naſcantur, & ibi plura, & penſio, & onera minui debent diminutis fructibus *Dom. Reg. Valenz. conſ.* 137. *nu.* 34. *&* 39. *tom.* 2. vbi plura ad hoc.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor beneficij non tenetur ad penſiones præteritas, niſi factis diligentijs.*

Succeſſor in beneficio an teneatur ad penſiones decurſas tempore prædeceſſoris.

RESOLVT. CCCLXXII.

1 In hac quæſtione breuiter reſpondendo, dico non teneri, niſi præceſſerint diligentiæ contra prædeceſſorem, ita paſſim obſeruat Rota, & fuit tentum in vna Cæſaraugustana penſionis 13. Aprilis 1592. coram Cardinale Pamphilio, in qua fuit dictum, quod non factis dictis diligentiis contra prædeceſſorem, Rota nunquam voluit condemnare ſucceſſorem ad ſoluendas penſiones decurſas tempore prędeceſſoris per *deciſ. Caſſad.* 3. *num.* 2. *& deciſ.* 4. *num.* 3. *de locat. Creſcent. deciſ.* 3. *de ſolutionib. Achill. deciſ.* 3. *de penſio. Put. deciſ. vlt. in fin. de offic. Ordin. Anton. Auguſtinus in epitome tit. de ſolution. penſion.* §. 21. & tanto magis quando penſionarius eſt hæres beneficiati, contra quem ſucceſſor poteſt recurre-

re,

re, ſi ſoluiſſet aduotata per *Puteum dec.* 189. *num.* 4. *lib.* 2. & quod penſionarius non ſit reintrudendus ad totam ſummam debita, niſi factis diligentiis contra prædeceſſorem, fuit quoque reſolutum coram Cardinale Blanchetto in vna Hiſpalen. penſionis 16. Decẽbris 1577. & rurſus in alia Hiſpalen. ſub die 5. Maii 1582.

ADDITIO.

PEnſio debet ſolui per ſucceſſorem in beneficio non ſolum in futurum, ſed etiam in præteritum pro terminis decurſis ante ſuã prouiſionem *Farin. deciſ. ciuil.* 352. *nu.* 1. *tom.* 2. vbi ſubdit hoc procedere abſque difficultate, vbi contra de diligentiis factis à penſionario pro exactione contra prædeceſſorem, & vbi ex quibus probantur diligentiæ ibi referuntur, facit etiam *deciſ. Ludouiſ.* 507. *num.* 2. vbi *Addit. num.* 7. demum *D. Epiſcopus Marant. in reſp.* 13. *num.* 9. *p.* 3. *Coccinus deciſ.* 327. *num.* 3.

SVMMARIVM.

1 *Penſio non debet excludere tertiam partem fructum beneficij.*

2 *Vtile per inutile non vitiatur.*

3 *Amplia hic, quod de penſione diximus procedere etiam in translatione.*

Penſio in beneficiis ſimplicibus non debet extendere tertiam partem fructuum.

RESOLVT. CCCLXXIII.

RAtio eſt, quia præſumpta voluntas Papę videtur eſſe regulariter, quod penſio non excedat tertiam partem ſructuum, vt teſtatur *Gigans in tract. de penſionib. q.* 9. *n.* 6. & 7. *Staphil. de literis iuſtitiæ, §. in primis, num.* 9. *Teſ. ſori Eccleſ. cap.* 22. *num.* 31. *Caſſad. in dec.* 2. *n.* 3. & *ſeq. de locato.* Quorum opinio nititur æquitati, & rationi ſecundum *Rub. in deciſ.* 29. imò iuxta ſtylum Curię Romanę à multis ſeculis ſeruatum, medietatem fructuum excedere non debere, teſtatur *Rot. deciſ.* 1160. *nu.* 1. & *ſeq. par.* 3. *diuerſ.*

1 Benè tamen verum eſt, quod penſionis reſeruatio excedentis tertiam partem fructuũ, non vitiatur in totum, ſed quòad exceſſum tantum, & proinde penſio reduci debet ad ipſam medietatem, vel tertiam partem fructuum, ita *Caſſad. in dec.* 4. *n.* 4. & 6. *verſ. & eſto ſine praiudicio, de penſionibus, Creſc. in dec.* 234. *in manuſcriptis, lib.* 1. & pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Vicentina penſionis 28. Iulii 1591. coram Mantica.

2 Cuius deciſ. vera eſt ratio, quoniam in præſenti caſu dicta ſumma eſt diuidua, quo caſu vtile per inutile non vitiatur, *cap. vtile, de reg. iur. l. ſancimus, C. de donatio. l.* 1. *§. ſimiliter, ff. de verb. obl. Bart. in l. Græca, §.* 1. *ff. de fideiuſſoribus, Caſtrenſ. conſ.* 89. *n.* 1. *vol.* 2. *Roman. conſ.* 66. *n.* 1.

3 Ampliatur procedere etiam in translatione penſionis, nam translatio, ſicut ipſa reſeruatio eſt diuidua, & ideo ſi Papa transferat penſionem quòad dimidiam partem fructuũ vſque ad eam partem, quæ non excedit translatio ſubſtinetur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Lucana penſionis 17. Febr. 1592. corã Orano. In his enim caſibus gratia non fundatur ſuper aſſertione partis, vt tenuit Rota in vna Romana grani de Iuſtinis 4. Nouembris 1573. coram Robuſterio.

ADDITIO.

REgulariter penſio ſolui debet pro rata fructuum, non tamen pro rata temporis, *Coccin. deciſ.* 327. *num.* 2. vt quoque diffusè proſequitur *Duran. deciſ.* 448. *per totam*, vbi talem materiam proſequitur quando pro rata, & quomodo ſucceſſori, & prędeceſſori debeantur fructus, & imponitur penſio ſuper fructibus, & reſpectu, & ordine ad eos *D. Reg. Valenz. conſ.* 193. *num.* 1. & ſic non ſuper tempore, vt ſubdit *num.* 16. *tom.* 2. vbi *nu.* 12. oſtendit quando rata penſionis debeatur, et non mirum ſi penſio regulariter non debet excedere tertiam partem, *Grillenzon. in conſ.* 89. *num.* 18. & potiſſimum in Gallia hoc ſeruari dixit *Bellus conſ.* 200. *num.* 8.

Finis tituli Praxis Penſionum.

PRAXIS VNIONIS BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio dans formam reſignandi, nõ habet locum quando reſignatur beneficiũ pro illo vniendo fabricæ Eccleſiæ, num.* 2.

3 *Epiſcopus an cogatur vnire beneficium fabricæ Eccleſiæ.*

An *Conſtit. Pij V.* incip. *Quanta Eccleſia Dei incommoda* habeat locum quando reſignatio beneficii fit ad effectum illud veniendi fabricæ.

RE-

RESOLVT. CCCLXXIV.

IN Collectaneis nonnulla reportaui in materia reſignationis iuxta formam memoratæ Bullæ Pij Quinti, ac illam varijs modis ampliaui, & limitaui, ve-
1 rumtamen cùm in facti contingentia fuiſſet à me quæſitum, ſi locum haberet, quando præfata reſignatio fieret ad effectum vniendi fabricæ Eccleſiæ, dicebam, quòd non, quia Bulla loquitur de beneficiis reſignatis ad effectum transferendi illorum titulos in alienam perſonam per viam prouiſionis faciendæ per ipſum Ordinarium, & ſic de illis beneficiis reſignatis, quibus dãtur ſucceſſores, vt patet ex lectura eiuſdem Conſtitutionis, ſed quando vnitur beneficium, non ſolum transfertur titulus, ſed penitus extinguitur, ita vt perdat nomen beneficii, *Rot. deciſ.* 11. *de reb. Eccl. non alien. in antiq. Sarnen. de trien. quæſt.* 8. *in princ. verſ. tota difficultas, Mandoſ. reg.* 19. *q.* 10. *num.* 2. *& reg.* 22. *quæſt.* 13. *num.* 19. *&* 20. Vnde cùm deficiat perſona ceſſionarii, non intrat Conſtitutio, prout in ſpecie fuit deciſum per Rot. coram R. P. D. Cantuccio 24. Octobris 1580. in vna Segobien. patrimonii, & per Cardin. Lancel. in eadem cauſa 28. Iunii 1581. cùm præſertim d. conſtitutio concedat Ordinariis, vt admittant permutationes permiſſas à ſacris ſanctionibus, & Apoſtolicis conſtitutionibus; ideo etiam ex-
2 tenditur ad iſtas vniones beneficiorum, quæ admittuntur pro fabrica Eccleſię, *Imo. in cap. cum accesſiſſent col.* 3. *in princ. num.* 14. *ad med. verſ. & intellige*, quod dixi de iuramento, de
3 conſtit. ita vt etiam Epiſcopus cogatur vnire cauſa ſubſiſtente, *Archid. in cap. & temporis* 16. *q.* 1. *Mandoſ. reg.* 12. *nu.* 3. *&* 4. *q.* 6. & de aliis cauſis admittendi iſtas vniones idem *Mandoſ. reg.* 22. *q.* 4. *nu.* 4.

ADDITIO.

COllectaneę ſunt 515. & 627. 1693. 1694. quod in collect. 720. de hoc etiam agit. Et quę concurrere debent pro vnione facienda, refert *D. Author collect.* 1819. potiſſimum exigitur magna cauſa, & neceſſaria idē *Auctor collect.* 2477.

SVMMARIVM.

1 *Vnio non dicitur ſortita effectum, niſi ſecuta fuerit poſſeſſio, nu.* 2. *qua non ſecuta, beneficium dicitur vacare, nu.* 4.
3 *Amplia in inſtituto ad iuſpatronatus, qui non dicitur inſtitutus, nec acceptaſſe inſtitutionē Epiſcopi, niſi ſequatur poſſeſſio.*
5 *Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rot. deciſiones.*
6 *Ampliatur regula.*
7 *Limitatur nu.* 8. *&* 9.

Vnio quando dicatur ſortita effectum.

RESOLVT. CCCLXXV.

1 HVius articuli examinatio vtilis eſt, atq; ſummopere deſeruit pro intelligentia duorum locorum, quorum primus eſt regulæ 12. Cancellariæ ab omnibus Summis Pontificibus fieri ſolitę, in qua reuocantur vniones, quę ſuum non ſint ſortitę effectum, & ſecundus eſt *Conc. Triden. decretum ſeſſ.* 7. *cap.* 6. *de reform.* vbi vniones à quadraginta annis citra, quę nondum ſortitę fuerint effectum, viribus carere debeant.
2 Quare præfatorum occaſione fuit à me quęſitum, quando vnio dicatur ſortiri effectum, cui quęſito reſpondi, in primis oportere, vt ſit ſequuta poſſeſſio, ſecundum *Mandoſ. in d. regul. quæſt.* 5. *Hoied. de benefic. par.* 2. *cap.* 3. *num.* 21. *Garz. in eiuſdem nominis tractatu, par.* 12. *cap.* 2. *num.* 281. *Merend. conſ.* 29. *num.* 3. *& ſeq. Bombin. conſ.* 53. *nu.* 6. *& Mar. in conſ.* 3. *nu.* 7. *&* 13. vnde per *extrauag. Martini V.* quæ declarat præfatam regulam, in quãtum loquitur, niſi ſortitæ ſint effectum, debet intelligi, ſcilicet, quando non eſt ſequuta poſſeſſio.
3 Quare ſemper exigitur poſſeſſio, vt quælibet res dicatur ſortita effectum. Vnde in pręſentationibus patronorum ad hoc, vt pręſentationes dicantur ſortiri effectum, uedum requiritur vt illarum vigore Ordinarius præſentatum inſtituat, verùm etiam, vt inſtitutus acceptet ſequuta poſſeſſione, ſecundum *Calder. in conſ.* 12. *de iurepatronatu, Caputaq. in deciſ.* 131. *num.* 1. *&* 2. *& idem in deciſ.* 418. *part.* 2. *Creſcent. in dec.* 5. *& de iurepatron. Rot. diuerſ. in deciſ.* 147. *nu.* 1. *& in deciſ.* 167. *nu.* 1. *part.* 1. *Oldrad. conſ.* 229. *num.* 2.
4 Vnde ſi conſtaret, poſſeſſionem minimè fuiſſe ſubſequutam, & ſuperueniſſet regula ſuprapoſita reuocatoria vnionum, vnio ipſa reuocaretur, & ſuccedente vacatione poſſet de beneficio, tanquam verè vacante legitimè prouideri, *Mohed. in deciſ.* 6. *de priuilegiis, Rot. dec.* 1136. *lib.* 3. *par.* 3. *Thaniſ. in deciſ.* 45. licet alias de beneficio vnito non poſſit fieri collatio, ſecundum *Gonzales gloſ.* 5. *§.* 7. *n.* 25. Et ratio eſt, quia beneficium vnitum deſinit eſſe beneficium, *Rot. in deciſ.* 11. *de rebus Eccleſ. non alien. Caſſad. in deciſ.* 2. *de vnionib. Caputaq. in deciſ.* 349. *num.* 2. *par.* 2.
5 Et Rota in vna Toletana beneficii de Vallecas 20. Nouembris 1592. coram Gipſio tenuit, quod vnio beneficii, quæ non ſuit ſortita effectum ante regulas reuocatorias Gregorii XIII. & Sixti Quinti eſt per illas reuocata, vt voluit quoque *Acorambon. deciſ.* 20. *lib.* 1. & iterum in vna Mediolanenſ. diſmembrationis 16. Nouembris 1594. coram Orano, fuit dictum, quod vnio facta, quæ nō eſt

eſt ſortita effectum ante regulam Sixti V. reuocatur, quando non fuit facta ex cauſa neceſſitatis, ſed voluptatis, vel vtilitatis; & iterum in vna Cæſarauguſtana fructuum 10. Nouembris 1595. coram Iuſto fuit deciſum ſupradictas regulas ceſſare, quando diſmembratio fit pro dote Monaſterij in augmentum cultus diuini, *Puteus in dec. 331. & in dec. 337. lib. 1. & Aebil. de Graſſ. in dec. 1. ſuper regul.* & eadem Rota tenuit in vna Conchen. erectionis 13. Aprilis 1592. coram Seraphino, vnionem, de qua agitur, non cadere ſub regula reuocatoria vnionum, ex quo applicatio iſta bonorum fabricæ locorum depopulatorum fit pro dote neceſſaria beneficii erigendi, & pro augmento cultus diuini, *Mohed. in deciſ. 145. & Creſcent. in dec. 2. & 3. de paroehijs Fab. deciſ. 5. lib. 1. Puteus in deciſ. 341. lib. 1. Aebill. dec. 397. Verall. in deciſ. 389. lib. 1. & Than. deciſ. 43.*

6 Ampliatur, vt ad hoc, quod vnio dicatur ſortita effectum, non requiritur fructuũ perceptio ex ipſa poſſeſſione capta, vt tenuit Rota in vna Perufina beneficii 1. Aprilis 1596. coram Blanchetto.

7 Limitatur quoque dicta regula vnionum, vt non procedat, quando vnio fit ex cauſa dotis, & neceſſaria alicuius loci, vel rei piæ, vt fuit reſolutum in d. Cæſarauguſtana diſmembrationis fructuum 13. Maii 1596. coram Iuſto.

8 Item limitatur quando vnus ordo ſupprimeretur in totum, & eius beneficia alteri applicarētur, vt fuit pariter in Rota reſolutum in vna Tiraſonen. Prioratus 17. Februarii 1595. coram Blanchetto.

9 Limita tertiò regulã non procedere quando ſaltem in parte vnio ſortita fuerit effectũ, quia tunc non intrat reuocatio, vt tenuit Rota in vna Burgen. vnionis, & *Rot. in deciſ. 468. num. 1. par. 1. diuerſ.*

ADDITIO.

Vnio quando effectuata dicatur tradit *Rubeus dec. 30. num. 9. p. 2. Caualer. deciſ. 373. num. 1.*

Et vnita ſi fuerint plura beneficia, & vnico, quòad vnum fuerit effectuata hoc ſufficit ad hoc, vt etiam ad reliqua beneficia dicatur effectuata vnio, & qualiter procedat differit *Rub. deciſ. 109. num. 4. p. 1.* & vnio præſumitur effectuata ex quo vniũtur beneficia, quæ iam poſſidentur *Caualer. dec. 409.* vbi plura, & talis effectus vnionis erit probandus *Rubeus dec. 50. nu. 13. p. 2.* & ex quibus effectuatio dicatur coſtare *idem deciſ. 145. num. 9. & 10.* & vniones, quæ non ſunt ſortite effectum non debent executioni demandari, ita *D. Author 4. par. ſua praxis reſol. 266.* & vnio dicitur effectuata pro vacationem beneficii vniti, & realem poſſeſſionis apprehenſionem *Farin. deciſ. poſth. 401. tom. 2.* & vnio dicitur effectum ſortiri poſt ſententiam, & poſſeſſionem, *Ludou. Bellus conſ. 137. num. 6.* & vnio, quæ non habuit effectum ſubſtinetur, ſi habet tractum ſucceſſiuum in eum caſum quo beneficia vacare contingerit *Mantic. deciſ. 359. num. 3.* & talis vnio, quę non fuit ſortita effectum reuocatur per regulam Sixti V. *idem dec. 355. n. 5.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio de beneficio iuriſpatronatus facta abſque conſenſu patroni, non valet.*
2 *Duplices ſunt concluſionis rationes, de quibus n. 3. 4. per totum.*
5 *Conſenſus patroni an præſumatur, & an ſtetur aſſertioni Epiſcopi.*

Vnio de beneficio iuriſpatronatus an fieri poſſit abſq; conſenſu patroni.

RESOLVT. CCCLXXVI.

Tex. expreſſus *in clem. vnica, §. ad hæc, de ſtatu monach.* qui confirmatur per *Concil. Trid. in ſeſſ. 24. cap. 15. de reformat.* in illis

1 uerbis, ibi, *cum patronorum conſenſu, vult requiri in vnione facienda de beneficio iuriſpatronatus conſenſum eiuſdem patroni*, ut uoluerunt quoque *Vital. Card.* & reliqui communiter *in clem. Si vna, de reb. Eccl. non alien. Socc. conſ. 2. col. 2. vol. 3. Dec. in conſ. 174. col. vlt. Abb. col. 3. & alij in cap. cum acceſſiſſent, de conſtit. Roech. de iurepatronatus, in verb. honorificum q. 3. Lamber. in eiuſdem nominis tractatu lib. 3. q. 6. ar. 2.* unde ſecundum *Rebuff. in conſ. 10. verſ. quinto reſpondetur*, ſi per inferiorem à Papa facta eſſet unio, oporteret probare nedum unionẽ, ucrum etiam conſenſum collatoris, ſeu patroni præceſſiſſe.

2 Cuius concluſionis duplex eſt ratio.

3 Prima, quia unio debet fieri uocatis his, quorum intereſt, alias non ualet, *Conc. Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 6. Rot. diuerſ. in deciſ. 133. num. 4. par. 2. Azor. inſtit. mor. lib. 6. cap. 28. q. 14. Rebuff. in prax. tit. de vnionibus num. 43.* & fuit per Rota reſolutum in una Theanen. beneficii Sãcti Euſtachii 20. Maii 1587. coram Gipſio, & inter perſonas, quæ uocari debent connumeratur ipſe patronus, ſecundum *Caccialup. de vnionib. art. 6. num. 3.*

Vnde ſecundum *Panor.* communiter receptum *in cap. cum dilectus in fin. de iurepatron.* quem ſequitur *Fel. in cap. venerabilis num. 13. de exceptionib.* unio de beneficio iuriſpatronatus laicorum facta abſque cõſenſu patroni, non facta de hoc mẽtione, eſt nulla, vt deciſum refert *Caputaquenſ. in deciſ. 346. par. 3. Farinal. deciſ. 6.* & fuit pluries per Rotam reſo-

Digitized by Google

lutum, & ſignanter in vna Apruſina iuriſpatronatus 20. Aprilis 1584. coram Bubalo, & iterum in vna Tauriſana plebis coram eodẽ, & tandem in vna Romana iuriſpatronatus coram Illuſtriſſimo Millino.

Hinc eſt, quòd licèt per ſacrum *Conc. Trid. ſeſſ.* 21. *cap.* 5. *de reform.* fuerit diſpoſitum, poſſe Epiſcopum facere vniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum parochialium, & aliorum beneficiorum cum Curatis propter eorum paupertatem, non tamen comprehẽduntur beneficia iuriſpatronatus, vt cenſuit ſacra Congregatio, ſecundum *Garſ. de beneficijs par.* 12. *cap.* 2. *num.* 210.

Et Rota in vna Spoletana Cappellaniæ 29. Maii 1551. coram Capiſucco tenuit vnionem factam per legatum de latere de beneficio iuriſpatronatus ſine conſenſu patronorum eſſe inualidam, cui accedat deciſio *Caputa. in deciſ.* 350. *p.* 3. *& per eundem in praalleg. deciſ.* 346. *p.* 3. habetur vnionem factam de beneficio iuriſpatronatus laicorum, non accedente conſenſu omnium patronorum eſſe nullam.

4 Secunda ratio principalis eſt, quoniam in vnione conſideratur præiudicium patroni, cum per vnionem exeat de manu, & dominio ipſius, quia beneficium vnitum transfertur, ſeu conuertitur, in naturam illius rei, cui fit vnio, & ei accreſcit, *Alex. conſ.* 20. *nu.* 4. *vol.* 1. *Dec. in conſ.* 36. *num.* 9. & poſt vnionem dicitur prædium illius rei, cui fit vnio, *Caputaq. in deciſ.* 349. *num.* 2. *par.* 3. & beneficium vnitum definit eſſe beneficium mediante vnione, *Oldrad. conſ.* 256. *nu.* 15. *Caſſador. in deciſ.* 13. *ſuper regulis Rot. in deciſ.* 11. *de reb. Eccl. non alien. in antiquis, Gonzalez in regul. de menſib. gloſ.* 5. §. 7. *num.* 2. 3. *&* 5.

5 Limita, vt conſenſus patroni non præſumatur, nec de eo ſtatur aſſertioni Epiſcopi, vt fuiſſe deciſum refert *Creſcent. in deciſ.* 13. *de probationibus.*

ADDITIO.

Vnio de beneficio habere collationis cũ beneficio iuris patronatus laicorum prohibita eſt *Rota in nouiſſimis deciſ.* 294. *n.* 33. ideò vnio Eccleſię iuris patronatus laicorum non ſolum patronorum conſenſum, ſed etiã Capituli requirit *Farin. deciſ. ciuil.* 88. *nu.* 2. *&* 3. *tom.* 1. adde etiam *D. Authorem collect.* 720.

SVMMARIVM.

1 *Vnio abſque Capituli conſenſu facta, non valet.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Ampliatur concluſio.*
4 *Limitatur nu.* 5. *&* 6.

Conſenſus Capituli an requiratur in vnione facienda.

RESOLVT. CCCLXXVII.

1 Vnio facta abſque conſenſu Capituli eſt nulla, tanquam forma nõ ſeruata, *Bal. conſ.* 322. *vol.* 1. *Soccin. conſ.* 15. *num.* 15. *vol.* 1. Et hæc nullitas poterit opponi à quocunque, cuius intereſt, *Rot. diuerſ. deciſ.* 247. *nn.* 5. *par.* 1.

2 Nam conſenſus Capituli in vnione non tam fuit introductus in eius fauorem, cùm de eius præiudicio nõ agatur, ſed potius pro forma, & ſolemnitate, ne paſſim, & temerè fiat, ſecundum *Simoncellum de decretis, in præfatione nu.* 54. *Burſatus conſ.* 185. *n.* 14. *vol.* 2. *Rubeus conſ.* 17. *nn.* 4. *Bologninus conſ.* 60. *nu.* 7. *Merend. conſ.* 17. *num.* 5. *&* 8.

3 Amplia, vt huiuſmodi conſenſus poſſit interuenire etiam poſt vnionẽ, *Alex. conſ.* 219. *num.* 16. 17. *&* 22. *vol.* 6. *Soccin. conſ.* 15. *vol.* 1. *Mandoſ. conſ.* 30 *nu.* 3. *& in conſ.* 32. *num.* 2. *Pariſ. de reſignat. benefic. lib.* 8. *q.* 10. *Selna de benef. part.* 1. *quæſt.* 6. *nu.* 11. quicquid dicat *Burſ. cit. conſ.* 185. *vol.* 2.

4 Nunc limita ſuprapoſitam concluſionem principalem, & primò, non procedere, vbi extat conſuetudo in contrarium, vt vnio fiat per Epiſcopum abſq; conſenſu capituli, *Fuſcus de viſitatione lib.* 2. *cap.* 26. *nu.* 5. *Cacciálup. de vnion. art.* 6. *num.* 10. Licet hæc conſuetudo requiratur, vt ſit immemorabilis, *Cardin. in clem. ſi vna, de reb. Eccl. non alien. Gambar. de auctorit. legat. lib.* 5. *rubr.* 1. *de poteſt. legati in vniendo num.* 109. *Faſto. dec.* 26. *nn.* 2. *Ducn. reg.* 140.

Limita ſecundò, non procedere hodie, ſtante decreto *Conc. Trid. ſeſſ.* 21. *cap.* 5. vbi datur Epiſcopis facultas veniendi etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ita *Nauarr. conſ.* 10. *de offic. delegati.* Nihilominus ſecundum *Garſiam de benefic. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 158. contrarium eſt tenendum; nam dictum decretum Concilii requirit in vnione conſenſũ Capituli, etiam ſi fiat ab Epiſcopis, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, ex illis verbis, *iuxta formam iuris*, vt patet ex *additione eiuſdẽ Nauarr. loco citato.*

Vnde Rota in vna Leodien. beneficii 23. Ianuarii 1593. coram Gipſio reſoluit vnionẽ redditum Cappellæ, ſeu altaris factam parochiali ob paupertatem illius ſine conſenſu capituli eſſe nullam.

5 Limita ſecundo in vnione facienda per legatum, in qua non exigitur Capituli conſenſus, & deciſum refert *Rota deciſ.* 1. *&* 2. *de off. leg. in nouis, Ægidius Bellamera deciſ.* 513. *Nauar. conſ.* 10. *nu* 1. *de off. deleg.*

6 Limita tertiò, vt multo magis non requiratur conſenſus Capituli in vnione facienda

per Papam, ſeu ex eius commiſſione ſecundum *Nauar. in citato conſ. Garc. d. cap. 2. n. 151.*

ADDITIO.

VNio ab Epiſcopo fieri non poteſt ſine conſenſu Capituli, *Caualer. deciſ.* 411. *num.* 2. *Rota in nouiſſimis deciſ.* 294. *num.* 29. vbi plura & *D. Auctor in collect.* 2116. *verſ. vnio.*

Et an poſſint interuenire ex poſt facto *Rota in nouiſſimis deciſ.* 318. *num.* 42. *& deciſ.* 294. *num.* 17.

Nam alias eſſet nulla, ſi conſenſus Capituli non interueniret *eadem Rota in nouiſſimis d. deciſ.* 294. *num.* 30. *& deciſ.* 318. *num.* 16. latè *Farin. deciſ. ciuil.* 455. *num.* 5. *tom.* 2.

Sed hoc intelligitur ſi Capitulum opponeret alias ſecus *Rota in nouiſſimis dec.* 318. *n.* 46.

Et an, & quando vnio fieri poſſit cum conſenſu Capituli ab Epiſcopo, & quando citra cõſenſũ ex recollectis *D. Author in coll.* 1819.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt vnionem facere in fauorem ſui Capituli etiam ipſius Capituli conſenſu interecedente, redditur ratio nu.* 2.

3 *Limitatur concluſio nu.* 4. *&* 5.

Vnio an fieri poſſit per Epiſcopum Capitulo ſuæ Eccleſiæ Cathedralis.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

1 IN *elem. fin. de rebus Eccl. non alienand.* hæc habentur: Quod ſi Epiſcopus (ſui etiam Capituli accedente conſenſu) menſæ ſuæ, vel ipſi Capitulo aliquam duxerit Eccleſiam vniendam hoc irritum eſſe decernimus, & inane, contraria quauis conſuetudine non obſtante.

2 Et ratio eſt, quia Capitulum cuius cõſenſus in vnione requiritur, nõ poteſt in re propria authorizare, *l. quod dicimus ff. de author. tut.* & hac ratione nõ valet vnio facta ab Epiſcopo ipſi Capitulo, ſecundum *Gabriel. conſ.* 186. *lib.* 2. licèt contrarium teneat *Oldrad. conſ.* 182. *nu.* 1. & cum opinio *Gabriel.* tranſiit etiam *Monald. conſ.* 16. *nu.* 3. *Bellon. conſ.* 6. *nu.* 4. *&* 7. *Dec. conſ.* 22. Alia ratio reddi poterit, quia Capitulum, & Epiſcopus fictione iuris unam conſtituunt repræſentationem, *cap. quanto, de his quæ fiunt à Præl. ſine conſenſ. Cap.* & conſequenter vniendo Capitulo, cenſetur feciſſe unionem in eius perſonam.

3 Primò limita, ac declara procedere, quãdo unio fieret Capitulo principaliter, & directę; ſecus uerò quando in cõſequentiam, & indirectè eſſet in utilitatem Capituli, quia tunc bene ualeret unio *Rota dec.* 1. *de Eccleſ. ædific. in antiq.* ubi Capitulum ex unione conſequebatur in effectu utilitatem releuationis ab onere præſtandi quandam portionem, de de qua ibi, Sed quia hæc utilitas cõtingebat conſequenter, & indirectè, & ideo ualida fuit unio, prout latiùs ibi deducitur. Et cum iſta deciſione etiam Domini tranſierunt, ut patet *in deciſ.* 133. *num.* 7. *&* 8. *par.* 2. *diuerſ.* Quicquid dicat *Rota deciſ.* 3. *de reb. Eccl. in antiq.* Et per hæc limitatur regula ſupradicta de auctorizante in facto proprio, quemadmodum dicimus de tutore, cui licèt prohibeatur auctorizare in facto proprio, intelligitur principaliter, non autem in conſequentiam, & ſecundariò. Et ex his Rota in una Segobien. præſtimon. 24. Octobris 1580. coram Cantuccio decidit, quod licet vnio facta ad fauorem fabricæ, verteret in vtilitatem Capituli, cũ mediante vnione prædicta Capitulum eximatur ab oneribus fabricæ, ad quæ de iure tenebatur, *cap. fin. & ibi Abb. in fin. de his, quæ fiunt à maiori parte Capit.* Idem *Abb. in cap.* 1. *in* 1. *notab. de Eccl. ædif.* Nihilominus cum præfata vnio non fiat principaliter, ſed in conſequentiam ipſi Capitulo fuit reſolutum fuiſſe validam.

4 Secundò limita, vbi vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ Capituli, *Rota dec.* 786. *num.* 4. *par.* 1. *diuerſ. Gonzales gloſ.* 37. *num.* 25. quem refert *Garſ. de benef. in præcitata parte cap.* 2. *ſub num.* 171. referens obtinuiſſe in Sac. Congreg. Conc. Trid. de menſ. Septembris an. 1601. Quod vnio facta ab Epiſcopo Caueniſ menſæ Capitulari de quibuſdam beneficii ſimplicibus vigore *Concilij Trid. ſeſſ.* 24. *de ref. cap.* 15. eſſet nulla, quia dictum Concil. non dat facultatem vniendi menſæ Capitulari, ſed tenuibus præbendis ſingulorum Capitularium, & aliud eſt Capitulũ, aliud ſinguli de Capitulo, *Fel. in c. cũ acceſſiſſent, de conſt. num.* 22. quod tamen iuxta prædicta accipiẽdum videtur, vt etiam omnibus præbendis ſimul fieri poſſit dicta vnio, quia non ideo fit capitulo, ſeu menſæ Capitulari, fauet *Azor. inſtitut. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *q.* 17. *in fine.*

5 Tertio limita, quando in vnione, quæ fieret capitulo, interueniſſet conſenſus Apoſtolicus, vt optimè per *Oldrad. in conſ.* 262. *in* 1. *col. iuxta fin. Bercolten. conſ.* 23. *num.* 4. *&* 5. *Imola conſ.* 90. *num.* 6. *practicabilia Rota in tit. de vnione num.* 12.

ADDITIO.

NOta quod vnio vigore Concil. Trid. poteſt fieri præbendis Eccleſiæ Cathredalis, & id fieri debet diſtributio, & non menſæ Capitulari alias eſt nulla abſque alia Papæ authoritate *Farin. deciſ. ciuil.* 565. *nu.* 1. *tom.* 2. & ad materiã, ſi vnio beneficii regularis fiat Eccleſiis Cathredalibus collegiatis, vel Collegiis ſecularium quid operetur, vide *Ludou. Bellum conſ.* 60. *num.* 4.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta ſeminario ad hoc, vt valeat, duos ſunt neceſſaria, nu. 3.*

2 *Redditur ratio deciſionum.*

Vt vnio facta Seminario valeat, quæ requirantur.

RESOLVT. CCCLXXIX.

EX mente *Concilij Tridentini ſeſſ. 23. cap. 18.* cuius verba ſunt, *Quia ad Collegij fabricã inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus, & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuentutem, & alios ſumptus, certi redditus ſunt neceſſarij, &c. Iidem Epiſcopi, cum conſilio duorum de Capitulo, &c. ex fructibus menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quorumcunque dignitatum, perſonatuum officiorum, præbendarum, &c. partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem ſic detractam, nec non beneficia aliquot ſimplicia, cuiuſcunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præſtimonia, vel præſtimoniales portiones nũcupatas, etiam ante vacationem (ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio) huic Collegio applicabunt, & incorporabunt.* Hactenus Sac. Conc.

1 Vnde vt valeat præfata vnio, duo ſunt neceſſariò cõcurrenda, Primò requiritur, quod Seminarium fuerit actu erectum, & habeat actu ſcholares, & magiſtratus, vt cenſuit Sacra Congregatio anno 1588. in vna Gienen. his verbis. *Congregatio Concilij cenſuit, vnionẽ nullam eſſe, & inualidam, cùm Seminarium non fuerit erectum iuxta formam Concilij, vtpotè, nec magiſtris, nec ſcholaribus verè, & actu in eo exiſtentibus.*

Et iuxta hanc opinionem pluries tenuit Rota Rom. & ſignanter in eadem Gienen. præſtim. 17. Aprilis 1594. corã Illuſtriſſ. Blanchetto, & iterum in vna Corduben. præſtim. 6. Nouembris 1596. & tandem in alia Corduben. præſtimon. 7. Februarij 1601. coram Lucta.

2 Quarum deciſionum ratio eſt, ſecundum *Gonzalez loco cit.* quia Conc. Trid. dicit, quod uniones fiant dicto Seminario, & collegio, ut in illis uerbis, *Huic Collegio applicabunt, & incorporabunt.* Sed ſic eſt, quod ante dictam erectionem non adeſt collegium, qui fiat unio, nec eſt in rerum natura, *l. quidam referunt, §. 1. ibi, quia hæres, ad quem ſermonem conferat, in rebus humanis non eſt, ff. de iure codicill.* ergo unio fieri non poteſt, & ſi facta ſit, non tenet, quia qualitas ſine ſubiecto adeſſe non poteſt, *l. 2. de uſufruct. l. decem uſſ. de verb. oblig. l. 1. ff. de uſufr. leg.* & ſufficit huiuſmodi qualitatem ab

3 initio fuiſſe uerificatam; quare ſi ſemel bene facta unione Seminario actu erecto, & habẽti ſcholares, & poſtea deſierint eſſe ſcholares in dicto Seminario, nihilominus ualeret unio, ex deductis per *Panorm. in c. gratum, de poſtul. præl. nu. 12. Cucchus in inſt. maiorib. lib. 4. tit. 1. Mandoſ. de priuileg. ad inſtar cauſa 7. nu. 44. Azor. inſt. moral. lib. 5. cap. 22. q. 11.* Et ratio eſt, ſecundum *tex. in l. cum vxori, C. quando dies legati ced.* quia ſufficit, quod conditio in momento temporis fuerit adimpleta.

3 Secundò principaliter requiritur, quòd præfata unio fiat cum conſilio quatuor deputatorum, duorum de Capitulo, & duorum de clero, ex decreto eiuſdem *Conc. loco cit.* ut tenuit Rota, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 132.* & ita cenſuit Sacra Congregatio eiuſdem concilij. *Congregatio cenſuit vniones factas Seminario, abſque conſilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, minimè valere, & alia, Non valẽt vniones ſimplicium beneficiorum factæ irrequiſito deputatorum conſilio.* Verum Epiſcopus nõ tenetur ſequi eorum conſilium, ut cenſuit eadem Sacra Congregatio his uerbis. *Epiſcopi quatuor deputatos Seminarij debet adhibere in Conſilium pro tota temporali adminiſtratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad ſolum Epiſcopus ſpectat, non tamen tenetur eorum ſequi Concilium,* & ita tenuit Rota in una Mediolan. beneficii 5. Iunii 1596.

ADDITIO.

AN vnio fieri poſſit Seminario nodum erecto *Additio ad deciſ. Ludouiſ. 258. nu. 10.* quem ſequitur *D. Author collect. 720.* vbi alia refert.

SVMMARIVM.

1 *Parochialis vnita Canonicatui non dicitur amplius parochialis.*

2 *Vna dignitas minus principalis vnita alteri principaliori remanet ſuppreſſa.*

3 *Vnio de beneficio extenſiuà tituli, & tollit omnia vincula.*

4 *Habens Canonicatum, cui eſt annexa parochialis, debet reſidere in Canonicatu.*

5 *Ad obtinendum Canonicatum, cui eſt vnita parochialis, non requiritur ætas viginti quinque annorum.*

An parochialis unita canonicatui, ſubſit formæ traditæ à Conc. Trid. circa examen per concurſum.

RESOLVT. CCCLXXX.

REſpondi, circa hoc conſultus, præfatam parochialem non ſubeſſe diſpoſitioni *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18.* nolentis parochiales non eſſe conferendas, niſi præuio examine per concurſum, & motus fui ad ita conſulendum ex pluribus.

1 Primò, quia nō dicitur amplius parochia-
lis,cum aſſumat naturam canonicatus,& cō-
ſequenter eius , cui fuerat vnita, ſecundum
*Oldr.in conſ.257.Caſſador. in deciſ.13.nu.15.ſu-
per regulis.* Vnde ſecundùm *Alex. in conſ. 20.*
poſt *num.4.vol.1.*quem refert *Dec.in conſ. 36.
viſis, num.19.* beneficium vnitum conuertitur
in naturā eius rei,cui fit vnio , & ei accreſcit,
arg. *l. ex toto ff. de leg. 1.*& parochialis poſt
vnionē dicitur prædium canonicatus , *Gam-
bar.lib.5.de poteſt.legati num.139.Verall.in de-
ciſ.349.nu.2.par.3.*& ratio eſt,quia vnio ope-
ratur extinctionem, & ſuppreſſionem nomi-
nis,& tituli beneficij vniti, ita vt amplius be-
neficium dici non poſſit,*Caſſad.in deciſ.2.de
vnionibus,& in dec. 13. ſuper regulis, Put.in de-
ciſ.6.de unionib.Verall.in d.dec.249.par.3.Rot.
diuerſ.in dec.758.nu.6.p.1.& in deciſ.133.p.2.
diuerſ.*

2 Vnde Rota in vna Illerden. penſionis 6.
Martij 1595. coram Licta, & iterum in vna
Compoſtellana prioratus 17. Martii 1597.
coram eodem tenuit , quod quando vna di-
gnitas minus principalis , vnitur alteri prin-
3 cipaliori,illa minus principalis remanet ſup-
preſſa, quia vnio de beneficio eſt extinctiua
tituli, tollens omnia vincula *Greg. Tholoſ. in
inſtit rei beneficiariæ, cap.20. num.1.* Hinc eſt,
quod beneficium vnitum , nunquam dicitur
vacare,*Mandoſ.in reg.de infirmis q.10.* neque
poſſent permutari *Feder. de Senis conſ. 195.
Rot.in deciſ.1.de rer.permut.in antiquioribus Bi-
ſigneti,& in dec.3.eod.tit.in antiq.*

Secundò , pro hac eadem opinione facit,
quod attenditur tantum qualitas , & natura
beneficii principalis, nō autem annexi, *Gloſ.
in clem.per litteras in verb. Eccleſias,de præben-
dis,Rota deciſ.114.num.4.p.2.diu.* Nam paro-
chialis vnita canonicatui,aſſumit naturam,
conſetudines , & priuilegia canonicatus, cui
annectitur *Petr. de Peruſio in tract. de unione
Eccleſiarum cap.2. num.10.& 19.Nauarr.conſ.
6.num.2.de uerb.ſignif.Gonzalez gloſ. 5.§.7.nu.
2.Nauarr. conſ. 10.nu.2.& 3.de maioritate,&
obedientia.*

4 Vnde habens canonicatum,cui eſt vnita
parochialis, debet reſidere in canonicatu, &
non in parochiali,*cap.extirpandæ, vbi Abb.&
reliq.communiter, de præb.& ibid. Rebuff.in 4.
not.& ita cenſuit Sac. Cong.ſecundum Garſ.de be-
nef.par.12.cap.2.num.23.*

5 Tertiò facit pro eadem ſentētia , quod ad
Canonicatum, cui eſt vnita parochialis, non
requiritur ætas viginti quinque annorum,
quæ in parochiali requiritur , vt cenſuit Sa-
cra Congregatio ſecundum *Garſ. cit.loco. nu.
26.*vnde redeundo ad caſum propoſitum di-
co,quod parochialis vnita canonicatui, non
ſubeit diſpoſitioni *Sacri Conc. Trid. ſeſſ.24.c.
18.*vt cenſuiſſe Sacram Congregationem re-
fert *Gonzalez glo.5.§.7.num.13.*

ADDITIO.

HVic conueniunt addita ſup. eo. *in re-
ſol.354.*

SVMMARIVM.

1 *In unione facienda,non eſt uocandus Rector bene-
ficij,reſpondetur contrarijs,nu.2.& 3.*
4 *Ampliatur concluſio,& nu.5.*
6 *Limitatur,& nu.7.& 8.*

An citatio Rectoris ſit neceſſaria in vnione facienda.

RESOLVT. CCCLXXXI.

EX eadem ſæpius *cit. clem. fin. uerſ. quod ſi
Rector, de reb. Eccl. non alien.* firmata eſt
1 præſens concluſio, ſcilicet Rectorem benefi-
cii non eſſe vocandum in vnione facienda,
& ita quoque voluerunt *gloſ.ibidem uerb.uoca-
tus,* Card.*q.1.nu.7.Inn.nu.12.Ancha.n.5.Abb.
pariter num.5. Vital.nu.8.Rebuff.in reg.de unio-
nib.gloſ.11. Rota diuerſ. in deciſ. 133.par. 2.nu.
14.Garſ.de beneficij par.12.cap.2.num.24.*

Non obſtat, quod vnio facta, non vocatis
ijs,quorum intereſt,ſit inualida,vt per *Pet. de
Vbald.in tract.de unionibus cap. 5. in princ.Con-
cil. Trid. ſeſſ. 7. cap.6. & Rot. diuerſ.in dec.33.
par.1.Henriquez conſ.99.nu.6.Anchar.conſ.23.
nu.6.Bombin.conſ.70.nu.4.*

2 Quia reſpondetur,quòd per vnionem non
fit præiudicium Rectori,nec vllum intereſſe
in eo conſideratur , cùm vnio ſortiatur effe-
ctum ſuum poſt mortem ipſius, *cap. conſulta-
tionibus,de donationibus,Hoieda par.2. cap.3.n.
9.*& fuit in Rota reſolutum in vna Segobien.
præſtimonii 24.Octobris 1580. coram Can-
tuccio.

Nec obſtat *Seraph. in dec. 1459. nu.13.* vo-
lentis vnionem beneficiorum eſſe inualidam,
ſi fiat abſque conſenſu poſſeſſorum , quia vl-
tra,quod nihil allegat, hoc dicit per tranſen-
nam.

3 Quam ſuprapoſitam concluſionem ſic fir-
matam ampliat *Garſ. loco cit,* procedere etiā
in vnione facienda per legatum , *Gambara de
poteſt.legati rubr. 1.lib.5.* & fuiſſe per Rot. re-
ſolutum teſtatur *Bellam in deciſ.403.*

4 Amplia ſecundo,vt neque etiam plebs de-
beat vocari,*Bor.in dec.345.num.4.* quam am-
pliationē declara , quod ſi allegaret cauſam
rationabilem ne fieret vnio,eſſet audienda,
vt ex *Rebuffo,& Hoieda* tradit *Garcia in eod. c.
2. nu. 219.* nam parochianorum intereſt bo-
num habere paſtorem , ideo ſunt legitimæ
perſonæ in cauſa hoc reſpiciente, *Pet. de Pe-
ruſ.de unione cap.2.Alex.de Neuo in conſ.48.n.*

7.cc

7. & fuit in Rota reſolutum in vna Gerund. vnionis 20. Martii 1600. coram Sacrato.

5 Amplia tertiò, ut neque in vnione facienda per legatum, ſeu ex commiſſione Papæ, vocari debeat Epiſcopus, vt tenet *Rip a conſ. 18. lib. 2.* licèt cōtrariū uideatur uelle *Bellam. in dec. 512. & 513. Caput. in dec. 350. n. 1. par. 3.*

6 Limita *tex. in cit. clem. fin.* non procedere, quando unio fieret in monaſterijs Religioſorum, quia in illis debet fieri de eorum cōſenſu, & proinde uocari debent ſecundum *Cald. in conſ. fin. de rebus Eccl. non alien.*

7 Limita ſecundò, quando fieret unio totius Eccleſiæ alteri Eccleſiæ, ſed ſi fieret alicuius iuris Eccleſiæ, ſeu diſmembratio, quia cùm requiratur conſenſus Rectoris uiuentis, debet propterea uocari, ita *Rot. in deciſ. 1. de rebus Eccl. non alien. in nouis, & in dec. unica de his, quæ fiunt à Prælatis, Card. conſ. 65. in 2. col. poſt medium.*

8 Limita tertiò, quando unio fieret Capitulo de aliqua Eccleſia, quia tunc requiritur conſenſus Rectoris, ita *Oldr. in conſ. 262. in ult. col. circa fin.*

ADDITIO.

VNio dicetur nulla quando in ea non fuerint citati intereſſe habentes *Farin. deciſ. ciuil. 454. num. 6. tom. 2.* & an vocatio eorum, qui ſunt ſub beneficio vnito ſit neceſſaria, refert *Ludou. Bellus conſ. 137. num. 27.* vbi *num. 12.* firmat tribus modis fieri, ſed fieri poterit vnio eorum vocato, cui nullum eſt præiudicium *Mantica deciſ. 87. num. 6.* & quod requiratur citatio eorum quorum intereſt tradit *D. Author collect. 2477.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulū Sede uacante non poteſt unire ſibi quodcunque beneficium.*
2 *Legatus à latere habet facultatem uniēdi uti Epiſcopus.*
3 *Inferioribus Epiſcopis competit etiā facultas uniendi.*
4 *Epiſcopus non poteſt omnia beneficia ſuæ Diœceſi vnire.*
5 *Vnio fieri non poteſt ad uitam, neque ad tempus.*
6 *Parochialis Eccleſia in ſimplex beneficium conuerti non poteſt.*
7 *Ordinarius non poteſt diſmembrare beneficia curata.*

Quæ beneficia uniri poſſint per Epiſcopum virtute Conc. Trident.

RESOLVT. CCCLXXXII.

IN ſeſſione 23. cap. 5. hæc ſunt. *Poſſint Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, ſine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcunque Eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à iure permiſſis etiam ſi dictæ Eccleſiæ, uel beneficia eſſent generaliter, uel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercunque affecta.* Cōcordat *tex in cap. ſicut unire de exceſſ. præl. cap. ſi autem de relig. domib. Rota in deciſ. 1. & 2. de off. legat. in nouis. Rota diuerſ. deciſ. 133. num. 20. par. 2.* quam facultatem competere etiā Vicario uoluit *Mohed. deciſ. 3. de off. Vic. Gabr. conſ. 200. nu. 3. uol. 1.* quod intellige dummodo ad hoc habeat ſpeciale mandatum *Pariſ. conſ. 40. uol. 4. Rebuff. in praxi tit. de unionib. nu. 37. Sbroc. de Vic. Epiſc. lib. 2. q. 115.*

Amplia ſecūdo, huiuſmodi facultatē concedi quoque Capitulo Sede uacante, ſecundum *Rebuff. de union. num. 36. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 6. c. 28.* & alios citatos per *Garſiam par. 12. cap. 2. num. 66.* Licèt non poſſit Capitulum Sede uacante ſibi unire, ut cenſu-

1 it *Sac. Congreg. Conc. ſuper cap. 15. ſeſſ. 24. de refor.* his uerbis. *Capitulum Sede uacante non poteſt ſupprimere quodcunque beneficium, & ſibi unire.*

2 Amplia tertiò procedere in Legato à latere, quia cū in ſua prouincia ſit maior Epiſcopo, poterit in ſua prouincia uniones facere, quemadmodū Epiſcopus in ſua Diœceſi, *Villadieg. de legat. q. 9. nu. 82. Azor. par. 2. lib. 5. cap. 29. quæſt. 14. Rota deciſ. 459. in antiq. & deciſ. 1. & 2. de off. leg. in nouis. Panor. in cap. fin. de confirm. utili, uel inutili, & in cap. ſicut unire, num. 3. & 6. de exceſſ. præl.* & fuit in Rot. Rom. reſolutum, teſte Bellamera *deciſ. 512.*

3 Amplia tertiò, ſecundùm Bellam. *tract. de permut. benefic. p. 1. q. 2. num. 9.* ut poſſint etiam inferiores Epiſcopi facere uniones, exiſtente conſuetudine præſcripta: & ita cenſuit *Sac. Cong. ſupra d. cap. 5. ſeſſ. 51.* his uerbis. *Cenſuit Congregatio dignitati curata poſſe vniri aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, iuxta hoc decretum.* & *ſeſſ. 24. cap. 13. Eamque vnionem facere poſſe Abbatem ſi ſibi hanc facultatem vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuilegio in Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalē habet in omnibus, & per omnia, alioquin vnionem faciendam eſſe per Epiſcopum cum conſenſu ipſius Abbatis, &* Capituli.

4 Limita nunc primò, vt non poſſit Epiſcopus virtute præfatæ facultatis ſibi conceſſæ omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire *Oldrad. conſ. 262. num. 2. Cacher. conſ. 154. num. 6. Artaman. conſ. 60. nu. 5. & 9.* & ſecundum *Garſ. cit. loco §. 1. num. 63.* Ita declarauit Sac. *Congreg. Conc. ſuper cap. 18. ſeſſ. 23.* per hæc verba, *Concilium non decernit, vt omnia beneficia ſimplicia vniant er Seminario, ſed aliquot, ideo vnio facta*

omnium beneficiorum non valet,vt alias decreuit Congregatio.

5 Limita ſecundò, vt non poſſit facere vniones ad tempus, ſeu ad vitam *Mandoſ. reg.* 1 2. q.6. *Azor.d.lib.* 6.*cap.* 28.*q.* 1 7.*Zerula in praxi Epiſc.in verb.vnio.*§.7.*par.*1.

Limita tertiò in terminis *Conc.Trid.cap.*9. *ſeſſ.*25. *verſ. inſuper*, vbi prohibetur Epiſcopũ beneficia libera vnire beneficijs, vel hoſpitalibus iuriſpatronatus.

Limita quartò in terminis eiuſdem *Concilij ſeſſ.*23.*cap.*1 8.*de refor.& ſeſſ.*24.*de ref.cap.* 15.ad beneficia ſimplicia,vt eadem Sac. Cõg. cenſuit ſcilicet dictum decretum *cap.* 15.non comprehendere dignitates.

Limita quinto in terminis *Concilij cap.* 9. *ſeſſ.*14.*de ref.* vbi Epiſcopus non poteſt beneficia vnius diœceſis vnire beneficijs, ſeu locis alterius diœceſis.

Limita ſextò in terminis *Conc. ſeſſ.*24.*cap.* 13.*de ref.*vbi prohibetur vnio beneficiorum curatorum fieri monaſteriis, dignitatibus, præbendis,ſeu aliis beneficiis ſimplicibus, & cẽſuit Sacra Congregatio per hæc verba, Nõ ſolum vnio parochialis eſt prohibita,ſed etiam aliqua pars fructuum earum vniri non poteſt.

Limita ſeptimò in terminis *Conc. cap.* 16. *ſeſſ.* 25.*de ref.* vbi beneficia curata in ſimplex conuerti nõ poſſunt, & ita pluries declaraſſe Sac.Cong.refert *Garſ.loco cit.num.*87.per hęc verba.

6 Prima,parochiales Eccleſiæ in ſimplex beneficium conuerti non poſſunt, quod intelligendum etiam in aliqua parte fructuum ipſius parochialis.

7 Secunda, nec Ordinarius diſmembrare poteſt beneficia curata, ac vnire beneficiis ſimplicibus.

Tertia, ibi, non conuertantur etiam pro parte, videlicet ex parte etiam minori fructuum parochialis conſtituere beneficium ſimplex.

Quarta non poterit Ordinarius ſeparare ab Eccleſiis parochialibus beneficia ſimplicia,ſiue oratoria, ſi illis vnita eſſent, etiam ſi illis ſeparatis parochiales non egeant.

ADDITIO.

Capitulum ſede vacãte poteſt vnire ſicut Epiſcopus,dummodo ſibi non vniat, & nihil pereat de iure Epiſcopali *D.Auctor dec.* 198.*num.*3.*p.*4.vbi plura de hoc, quanto magis per Epiſcopum fieri poteſt *Canal.dec.*472 *num.*5.*& dec.*617.*num.*2.

Vnio beneficiorum alicuius Diœceſis beneficiis, vel pio loco alterius Diœceſis fieri non poteſt,probat *Nouar.in opuſc.pract.concl. noui iuris Pontific.concl.* 123.

Item vnio beneficiorum etiam parrochialium quando poſſit ab Epiſcopo fieri, *idem Nouar.ibi concluſ.*124.

Vnio beneficiorum curatorum prohibetur fieri dignitatibus, & beneficiis ſimplicibus,*idem Nouar.concl.*125.

Et poteſtas Epiſcopis cõceſſa ad quæ beneficia extendatur,*idem Nouar. concl.* 126.

Praxis Diſtributionum Quotidianarum.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Capitulum, quod poſſit vigore conſuetudinis permittere canonicis abſentibus per ſpatium* 15. *dierum percipere diſtributiones quotidianas, probatur ex tribus num.*3.*&* 4.

5 *Contrarium eſt verius, quod probatur ex tribus alijs,de quibus num.*6.7.*&* 8.

De conſuetudine cuiuſdam Capituli permittẽtis Canonicis abſentibus per 15.dies percipere diſtributiones quotidianas.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

1 Fvit à me quæſitum,ſi eſſet iuri conſona conſuetudo cuiuſdam Capituli Eccleſiæ

2 Metropolitanæ, permittentis canonicis abſentibus diſtributiones quotidianas percipere per ſpatium præfati temporis, ſcilicet 15.dierum:& pro parte affirmatiua dubitandi occaſionem præbebat, quòd cùm quilibet ſit moderator, & arbiter rei ſuæ, *l. in re mandata C.mandati*,& iniquum ſit,liberis hominibus rerum ſuarum adminiſtrationem tolle-

3 re *l. non vſque ff. ſi quis à parente fuerit manumiſſ.*& iuſtum eſt vnicuique ſuum committe-

4 re,*l.nemo exterus C.de Iudæis*, propterea videbatur, quod ſi omnes canonici permitterent abſentibus per ſpatium alicuius temporis percipere diſtributiones quotidianas, quod poſſet,ob id præſertim,quod eſt ius eis competens,vti ſingulis, *arg.text.in l.per fundum ff. de ſeruit.ruſtic.prædiorum.*

5 Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus, contrarium eſt de iure verius, vt patet apertè ex pluribus.

6 Primò, quia regulariter diſtributiones quotidianæ non niſi diuinis intereſſentibus dari ſolent *cap. vnico, de cler.non reſid.in* 6.Vide

de abſenti petenti diſtributiones, obſtat exceptio non reſidentiæ, vt per *Abb. & Anan. in cap. conquerente num. 4. de cler. non reſid. & in cap. licet in 4. not. de præbend. Gemin. conſ. 85. num. 18. Concil. Tridentin. ſeſſ. 24 cap. 12. §. præterea*, & fuit pluries per Rotam reſolutum, & ſignanter in vna Carthaginen. fructuum 29. Maii 1595. coram Illuſtriſſimo *Seraphino*, vt patet in eius *deciſ. 1131. part. 2.* & iterum in vna Caurien. fructuum 13. Martii 1592. corā Orano: hinc fuit reſolutū in vna Baren. emolumentorum 19. Iunii 1595. coram eodem Seraphino canonicis abſentibus non eſſe cōcedendum mandatum de manutenendo in percipiendis diſtributionibus quotidianis.

7 Secundò, quia non poterunt canonici retinere aut remittere, nam lex prohibet illis receptionem, prout declarat *Gemin. in d. cap. vnico §. qui verò, col. fin. in verbo ſuas num. 10.* & quod conſenſus canonicorum non poſſit facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat diſtributiones quotidianas, concludit quoque *Menoch. de arbit. caſu 429. num. 6. in addit.* ubi etiam dicit, quòd neque ſtatuto, aut lege hoc poteſt conſtitui, *Nauarr. de horis canonicis c. 5. num. 20. & cap. 21. num. 63. Gonzale. lib. 1. diuerſ. iur. argum. cap 9.* ubi quod nulla uia poſſunt canonici donare diſtribntiones quotidianas, aut de illis gratiam facere abſentibus ſequitur quoque *Gratian.* (licet cum quadam moderatione) *lib. 1. diſceptationum forenſium cap. 166. num. 36.*

8 Tertiò, quia ſecūdùm quòd iudicauit Rota Romana in una Hiſpalen. diſtributionum 2. Maii 1603. coram Coccino, neque totum Capitulum, ut in caſu noſtro per conſuetudinem poſſet concedere, quod abſens lucretur diſtributiones quotidianas, etiam ſi per momentum temporis, durauerit abſentia, pro ut declaraſſe quoque Sac. Congregatio teſtatur *Gratian. cit. cap. 166. num. 31.*

ADDITIO.

CVm ſit certum de iure inſtitutum, quod diſtributiones quotidianæ non niſi intereſſentibus debeantur, vt poſt *D. Authorem deciſ. 65. num. 3. p. 4. Ludou. Bellus in conſ. 27. nu. 12. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 298. n. 19.* & ipſi tantum præſentes in diuinis officiis eas lucrantur *Marcell. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 13. num. 1. latiſſimè Alex. Moneta in tract. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 3. per totam.*

Adeo quod non ſufficeret reſidentia, ſed requiritur intereſſentia *Gratian. cap. 806. num. 10. Duran. deciſ. 44. num. 3. tom. 1. Rota in nouiſſ. deciſ. 32. num. 14. Ludou. deciſ. 154. num. 4.* & quomodo intelligatur diſpoſitio Concil. Trid. prohibētis quotidianas diſtributiones non intereſſentibus *idem cap. 591. n. 35.* poſtquam tales diſtributiones quotidianæ non dantur hiis, qui tantum ſunt præſentes in Ciuitate, & loco Eccleſiæ *idem Monet. d. tract. lib. 2. cap. 5. num. 18.* neque reſidentibus tantum, ſed intereſſentibus, vt *ibi num. 19.* ſubdit, & qui non reſident non faciunt ſuas diſtributiones *Mantica controu. iur. diſſert. 5. cap. 13. nu. 19.* & ſic abſentibus nullatenus debentur, vt proſequitur poſt *D. Authorem deciſ. 61. p. 4. Moneta d. tract. eo. lib. 2. q. 4. per totam*, & idcircò talis conſuetudo, vt lucrētur abſentes tales diſtributiones neutiquam erit admittenda, probat idem *Monet. d. p. 2. cap. 3. num. 43. et ſeq.* ſubdens *n. 50.* neque fieri poſſe, vt acquirantur diſtributiones vnus diei, vnica hora, cum tales diſtributiones dari debeant hiis, qui interſint horis canonicis *Grillenz. conſ. 153. num. 2. Burſatt. deciſ. 193. num. 27.* non tamen non intereſſentibus *idem deciſ. 694. n. 1.* vbi plura *Donat. Anton. de Marin. quotid. reſol. cap. 41.* nec valebit conſuetudo in contrariū *Epiſcop. Marant. reſp. 24. num. 23. p. 3. Gratian. cap. 166. num. 31. & ſeq. Megal. in prompt. verbo diſtributiones, num. 14.*

SVMMARIVM.

1 *Regula eſt diſtributiones quotidianas deberi tantum præſentibus, & diuinis officiis intereſſentibus. Ampliatur regula num. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. & 10.*

5 *Subampliatur tertia ampliatio, vt ſcilicet abſens percipiendo diſtributiones quotidianas, illas non faciat ſuas in foro conſcientiæ.*

Caſus in quibus canonici non lucrantur diſtributiones quotidianas.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

1 SIt pro huius quæſiti dilucidatione regula, quod diſtributiones quotidianæ non niſi præſentibus, & intereſſentibus ſtatis horis, quibus diuina celebrantur, dari debent, *cap. vnio, de cler. non reſid. in 6. Concilio Tridentino citat. ſeſſ. cap. 12. verſ. diſtributiones vero.*

2 Amplia primò, ut nec ſufficiat adeſſe in Eccleſia dum diuina peraguntur, ſed oportet eſſe præſentem in choro, unde non excuſaretur canonicus quominus amittat diſtributiones quotidianas, etiam ſi adeſſet in Eccleſia Miſſam celebrans priuatim extra chorum eo tempore, quo Horæ canonicales decantantur, ſecundum *Gōzalez ſuper reg. 8. §. 7. proœm. num. 181. Theſ. ſori Eccleſ. cap. 13. num. 6. Piaſeg. in prax. Epiſcopi fol. 129. num. 8. Galet. in ſua margarita caſuum conſcient. fol. 8. Henriquez conſ. 22.* & ita declarauit Sacra Conc. Cōgregatio per hæc uerba, uidelicet. *Qui tempore quo cantatur vna hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione,*

tione, non dicitur interfuiſſe illi Hora, nec illius diſtributiones accipere poteſt, ſi verò iuſſus fuerit à ſuperiore, vt celebraret, tunc reciperet, ſuperior tamen debet cauere à tali iuſſione.

3 Amplia ſecùdò, ut neque excuſetur canonicus, quominus diſtributiones amittat, ſi aſſociauerit Prælatum audientem Miſſam in alia Eccleſia eo tempore, quo Horæ decantantur, *Gonzalez loco citato num.* 183. *Artam. conſ.* 91 *num.* 3. *& ſeq. & Piaſeg. loco cit.* & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc uerba. *Non poſſunt canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentē audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.*

4 Ampliatur tertiò, ut in caſibus, in quibus diſtributiones quotidianæ in abſentia non percipiuntur, non poſſint per capitulum remitti, aut donari ipſi abſenti Rota in una Hiſpalen. diſtributionum 2. Maii 1603. corā Coccino, ut refert *Gratian. lib.* 1. *diſcept. forenſ. cap.* 166. *num.* 31.

5 Subamplia quod abſens illas ſic accipiēs, non faceret ſuas in foro conſcientiæ, quod intelligas etiā de diſtributionibus, quæ currunt in illis tribus menſibus à Concilio conceſſis, *d. cap.* 12. *verſ. præterea, non obſtante conſuetudine contraria*, ut declarauit Sacra Congregatio, ſecundum *Galet. loco cit. num.* 5.

6 Amplia quarto, ut neque debeantur intereſſentibus per modicum tēpus, quia omnibus Horis intereſſe tenentur, atq; per omnes Horas debet fieri compartitio diſtributionū *clement.* 1. *de ætat. & qualit.* iuncta *gloſ. in verb. certis horis, & ibidem* Card. *quaſt.* 6. quod etiā declaratum fuiſſe à Sac. Congregatio teſtatur *Nauarr. conſ.* 9. *de cler. non reſid. & Piaſeg. loco ſæpius cit.*

7 Amplia quintò, vt diſtributiones quotidianæ non poſſint percipi à canonicis abſentibus, & per ſubſtitutum Eccleſiæ deſeruientibus, niſi expreſsè id priuilegio concedatur, ut conſuluit *Calder. in ſuo eleganti conſ.* 1. *in* 2. *dub. de cler. non reſid. Fortun. conſ.* 19. *num.* 4. *& ſeq. Thuming. in conſ.* 31. *& Galet. citato loco.*

8 Amplia ſextò, quod diſtributiones quotidianę nullo modo, nulloque pacto percipi poſſunt à non intereſſentibus quoad portionem illam, præſertim quæ Miſſis defunctorū anniuerſarijs, aut officijs ſpecialiter eſt applicata, vt declarauit Sacra Cōgregatio Cōcil. ſecundùm *Galett. cit. loco*, & ratio eſſe poterit ſecundùm *Nauarr. in conſ.* 13. *de cler. non reſid.* quia appellatione emolumentorum pro anniuerſariis non continentur diſtributionis.

9 Amplia ſeptimò, vt nequè indultum conceſſum alicui ad lucrandum fructus in abſentia comprehendat diſtributiones, *gloſ. in cap. vnico in verb. abſuerint, de cler. non reſid. in* 6. *Cald. in conſ.* 1. *eodem tit. Couarr. variar. reſolut. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 2. & ita iudicauit Rota Romana, vt ſcribit *Caſſad. in dec.* 1. *cit. tit. quibus addo, Graſſ. conſ.* 1. *eod. tit.*

10 Amplia octanò procedere pariter in canonicis abſentibus tribus menſibus à *Concil. Tridentin.* conceſſis per *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* nam nequent pro illo tempore conſequi quotidianas diſtributiones, vt etiam declaraſſe Sacr. Congregatio 3. Aug. 1586. refert *Gonzales* §. 7. *proœm. nu.* 182. & dixi ſupra.

ADDITIO.

IDcircò diſtributiones quotidianę elargiūtur, vt augeatur cultus diuinus *Grillenzi conſ.* 153. *num.* 65. & dantur eo, quod dicuntur officia diuina in Eccleſia *Moneta de diſtrib. quotid. lib.* 2. *q.* 2. *num.* 27. *&* 29. quocirca non dātur immediatè ratione beneficii, ſed ratione laboris, & ſeruitii Eccleſiæ præſtiti *idem lib.* 1. *q.* 6. *nu.* 8. & non ab re exigitur, vt clerici ſint præſentes in choro, *Marcel. Volpe in praxi Eccl. c.* 13. *in princ.* niſi legitimè fuerit abſens impeditus *Monet. d. tract. p.* 2. *q.* 2. *num.* 45. *& ſeq.* imò neque lucrarentur, ſi adeſſent in choro, & ſubmiſſa voce officium recitarent *Vulp. in praxi Eccleſ. cap.* 13. *num.* 14. *& cap.* 51. *nu.* 12. vel non cantantes *Megal. in prompt. verbo diſtributiones, num.* 8.

Ibi amplia ſecundo, adde *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap.* 13. *num.* 9.

Ibi amplia tertio nota, quod remiſſio diſtributiōnum iis tantum conuenit, quibus ille accreſcunt *idem Monet. d. tract. p.* 3. *q.* 6. *num.* 17. & an poſſint ipſe concedi abſentibus per Capitulum, vide *Gratian. cap.* 166. *à nu.* 31. *ad* 36. & quod debentur ſolum intereſſentibus, adeo quod contrarium ſtatui non poſſit per beneficiatos Eccleſiæ tradit *Ludouiſ. in deciſ.* 154. *nu.* 4. neque per Capitulum habilitatio, vt *ibi num.* 1. *&* 6. nec valet cum id facere nō poſſit *Coccin. dec.* 21. *num.* 4.

Ibi amplia quarto, vide *Monet. d. tract. p.* 1. *q.* 1. *verſus finem.*

Ibi amplia quinto adde *Monetam d. tract. lib.* 2. *q.* 5. *n.* 20.

Ibi amplia ſexto, vide *Monetam d. tract. lib.* 2. *q.* 3. *per totam*, & melius *Duran. dec. Rom.* 214. *num.* 6. *& ſeq. tom.* 1.

Ibi amplia ſeptimo, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 166. *num.* 21.

Ibi amplia octauo, adde *Marcell. Volpe vbi ſup. num.* 12. *Rubeus dec.* 32. *tom.* 2.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Abſens ex cauſa ſtudij, pro præſente habetur.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Contrarium declarauit Sac. Congregat. Concil. Trident.*
4 *Adducitur ad corroborationem declarationis deciſio Putei.*
5 *Ampliatur declararatio Concil. etiam in Canonico Lectore.*
6 *Ampliatur etiam in docentibus in Eccleſijs.*

Diſtributiones quotidianę an debeantur abſentibus cauſa ſtudii.

RESOLVT. CCCLXXXV.

1 REgula iuris eſt, abſentem cauſa ſtudii pro præſente haberi, *l. quæſitum*, vbi *Bartol. ff. de fund. inſtruct. Bald. conſ. 324. vol. 2. Alexan. conſ. 122. nu. 3. & ſeq. vol. 1. Menoch. conſ. 182. num. 8. lib. 2.* & proinde ex præfata regula ſequi videtur, quòd tanquam præſentes lucrari habeant diſtributiones quotidianas, ſi ita conſuetum eſt in illa Eccleſia vbi reſident ſecundum *Couarr.* alios referentem *lib. 3. var. reſolut. cap. 13. num. 5. in fin. verſ. tertio.* eadem ratione infertur *Gratian. lib. 1. diſceptationum foren ſ. cap. 166. nu. 19.*

2 Et ratio eſt, ſecundum *Probum ad Monach. in cap. vnico num. 60. de cler. non reſiden. in 6.* quem refert *Decian. conſ. 43. num. 13. vol. 1.* Quia ſi abſentes cauſa ſtudii illas conſequi non poſſent, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſſet inconueniens arg. *tex. in cap. in his, de priuileg.*

Verùm quicquid ſit, Sacra Conc. Congregatio declarauit contrarium his verbis, *Con-
3 gregatio cenſuit, canonicum abſentem ſtudiorum cauſa, percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas,* & ita *Gratian. citat. cap. ſub num. 17. Gonzalez §. 7. num. 179. Addit. ad Quarant. in ſumma Bullar. in verbo reſidentia. Franc. Leo in theſauro fori Eccleſ. cap. 33. num. 22. Henriquez conſ. 13. Artaman* ſi omnes fructus canonicatus cõſiſterent in diſtributionibus quotidianis, & conſequenter careret præbenda, tunc canonicus abſens lucrari debet etiam diſtributiones quotidianas, dempta tertia parte, quæ inſeruientibus Eccleſiæ debetur, vt cenſuit Sacra Congregatio his verbis, *Quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit: nullo autem caſu debere ipſum canonicum percipere diſtributiones, Miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas.*

4 Quæ declaratio corroboratur ex notabili *deciſ. Card. Putei num. 367. part. 2.* vbi voluit, quòd quando canonicatus caret præbenda tunc diſtributiones quotidianæ ſuccedunt loco præbendarum: quare infertur, quod in caſibus, in quibus canonici abſentes lucrantur fructus præbendæ, & non diſtributiones quotidianas, prout in *cap. de cætero, cap. cum dilectus, cap. ad audientiam, de cler. non reſid. & cap. licet de præbend.* tunc ſi canonicatus conſiſteret in diſtributionibus quotidianis tantum, illas etiam lucrari debet ipſe canonicus abſens.

5 Amplia id, quod de abſente, cauſa ſtudii, diximus, procedere etiam in Canonico Lectore ſacrę Scripturę in qualibet Eccleſia, iuxta formam *Concil. Tridentin. ſeſſ. 5. de ref. cap. 1.* & ex Gregor. XIII. ſpeciali gratia, vt di-
6 xit eadem Sac. Congregat. his verbis. *Idem cenſendum eſt de docentibus in Eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus, ſed ex gratia, diebus quibus legunt, habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes, nõ modò pro illis horis, vt ſit mane legunt pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die, vt declarauit S.D.N. Gregorius XIII.*

ADDITIO.

ADde *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 283. nu. 19. Monet. de diſtribut. quotid. p. 3. q. 10. nu. 23. et ſeq.* vbi plura *Grillenz. conſ. 50. num. 4. Monet. in tract. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 10. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio diſtributionum quotidianarum.*
2 *Datur diffinitio diſtributionum groſſarum.*
3 *Quando poſſunt dici diſtributiones quotidianæ.*

Diſtributiones quotidianæ, quæ dicantur.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

1 ARguendo ab ethymologia vocabuli, quæ quidem in iure validiſſimum eſt argumentum, vt tradunt communiter *DD. in l. 1. ff. de acq. poſſ.* dico diſtributiones quotidianas eas eſſe, quæ quotidie, & ſingulis diebus particulariter diſtribuuntur, arg. *tex. in cap. vnico, de cler. non reſid. lib. 6.*

2 Vnde diſtributiones groſſę, quæ dantur in fine anni, vel certis aliquibus temporibus non poſſunt propriè dici diſtributiones quotidianæ, *extrauagant. cum nonnullæ §. præterea, de præb.* inter cõmunes, & efficiunt potius præbendam, *Tib. Decian. conſ. 43. nu. 13. vol. 1.* maximè verò ſi in illis ſolis cõſiſtant omnes redditus canonicatus, ſeu præbendæ, & hæ debentur abſentibus ex iuſta cauſa, vt ratione ſtudiorum, *cap. de cætero, cap. ad audientiam, de cler. non reſiden.* detracta nimirum portione,

quæ

quæ cõmuni menſæ debetur, *Inn. in c. licet, de præb.* ſeu detracta tertia parte intereſsẽtibus aſſignata à Conc. ſupra citato, quod etiam declaratum fuiſſe à *Sacra Congregat. Conc.* refertur *in ſumm. bullar. verbo reſidentia.*

3 Veruntamen quando diſtributio fit habito reſpectu punctorum, & conſiderato ſeruitio intereſsentię in choro; dicuntur quoque diſtributiones quotidianę, *Achil. de Graſſ. deciſ. vnica de cler. non reſid. Verall. deciſ. 29. par. 2. Seraph. deciſ. 1141. part. 2. Thoming. deciſ. 17.* & fuit in Rota reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Illuſtriſſimo Seraphino. Quare idem *Achill. de Graſſ. deciſ. 12. de præb.* uoluit, quod diſtributiones quotidianę etiam dicuntur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas; quãdo tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum Horarum Canonicarum.

ADDITIO.

AD materiam definitionis diſtributionũ quotidianarum vide *Monetam in tract. de diſtribut. quotid. p. 1. q. 1. & q. 2.* loquitur de variis nominibus diſtributionum quotidianarum, & *quæſt. 3.* agit de ſpeciebus ipſarum diſtributionum, vnde diſtributiones quotidianæ dicũtur non ſolum, quæ quotidie actu diſtribuuntur, ſed etiam quæ diuiduntur in fine anni habita ratione ad ſeruitia quotidiana, *Marcel. Volpe in praxi Eccl. cap. 13. num. 31.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficia Eccleſiaſtica ad quem finem ſint conſtituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus num. 2. 3. & 4.*

Diſtributiones quotidianę quomodo conſiderandę circa diſpoſitionem ſacri *Concil. Trident. ſeſſ. 21. de ref. cap. 3. & ſeſſ. 22.*

RESOLVT. CCCLXXXVII.

1 CVm beneficia ad diuinum cultum, atq; Eccleſiaſtica munia obeunda ſint conſtituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequium præſtetur; ſtatuit ſancta Synodus in Eccleſiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullę ſunt diſtributiones quotidianę, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligãtur tertiam partem fructuum, & quorumcũque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum perſonatuũ, portionum, & officiorum ſeparari debere, & in diſtributiones quotidianas conuerti. Hactenus ſacrum Concilium.

2 Ex quo infertur, quod vbi eſſent diſtributiones ſufficientes, & tolerabiles tertia pars huiuſmodi fructuum præbendarum detrai non poſset, applicanda diſtributionibus, ſecundum *Piaſeg. in ſua praxi fol. 129. num. 7. & auctorem praxis Epiſcop. par. 2. verb. diſtributiones quotidianæ, Henriquez conſ. 13. Bermon. in conſ. 42.*

3 Secundò, non procederet, vt detrahi poſſet aliqua pars fructuum beneficiorum, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem applicãda diſtributionibus, niſi ipſa beneficia eſsent incorporata præbẽdis canonicalibus, vt fuiſſe reſponſum à Sacra Congregatione Concilii Archiepiſcopo Genuenſ. teſtantur *Zerula in verb. diſtributiones quotidianæ part. 1. verſ. ad ſecundum, & Piaſegius cit. loco.*

4 Intellige tertiò procedere Sacrum Conc. iuxta declarationem Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ habetur in *deciſ. 325. Rot. diuerſorum, par. 2.* in qua cõtinentur hęc verba. Attenta declaratione Illuſtriſſimorum Cardinalium circa decretum *Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 3.* quod intelligatur, quando *adſunt diſtributiones quotidianæ*, prout accepi ab Illuſtriſſimo D. Cardinale Alciato, quã declarationem retuli Dominis in Rota, fuit concluſum, quod ſtatutũ Reuerendiſſ. Epiſcopi Gadicenſ. de quo agitur, poteſt ſubſtineri, dũ diſtributiones deficientium applicauit fabricæ, & monaſterio; attento, quod conſtat in dicta Eccleſia adeſſe diſtributiones, quando verò ille non adſunt, vel ſunt tenues, tunc locus eſt alteri decreto *dicti Concil. in ſeſſ. 21. cap. 3.* prout dicta Congregatio declarauit.

ADDITIO.

AD hoc vide *Monetam in tract. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 11. nu. 70. Duran. dec. 214. tom. 1. et deciſ. 285.* nec dici poſſunt de corpore beneficii *Ludou. deciſ. 540. num. 4.*

SVMMARIVM.

1 *Regula eſt diſtributiones quotidianas illis tantũ eſſe præſtandas, qui ſunt præſentes, & diuinis officijs interſunt: in nonnullis tamen caſibus etiam abſentibus debentur, de quibus num. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.*

Qui ſint caſus in quibus abſenti debentur diſtributiones quotidianæ.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

1 ETſi regula ſit præſentibus, & diuinis intereſſentibus tantummodo diſtributiones quotidianas deberi, nõnulli tamen reperiuntur caſus in quibus abſentibus deſentur.

2 Primò, abſenti legitimè impedito ex iuſta cauſa, *cap. quorundam 74. diſt. & cap. ad ſupplica-*

ca-

cationem, de renunc. Cald. in conſ. 17. *de præb. Caſſad. in dec. vnica num.* 2. *de cler. non reſid. Seraphin. in dec.* 1239. *par.* 2. & fuit in Rot. Rom. reſolutum in vna Salamãtina cenſurarum 1. Iunij 1594. corã Corduba, quod tamen procedit, vbi adeſt conſuetudo, *Franch. in cap.* 1. §. *qui vero num.* 4. *de cler. non reſid. Couarr. var. reſolut. lib.* 3. *cap.* 13. *nu.* 7. & fuit reſolutum in vna Valentina emolumẽtorum 27. Nouembris 1579. coram Seraphino.

3 Secundò, canonici miſſi ab eorum Epiſcopis ad viſitanda Limina Apoſtolorum eorum nomine, vel comitantes ipſos Epiſcopos ad eadem Limina, ex conſtitutione Sixti Papæ V. diſtributiones quotidianas lucrantur, vt teſtatur *Congreg. Conc. in declaratione ſuper eod. cap.* 12. *in verb. fructuum* §. *canonici.*

4 Tertio lucrãtur etiam diſtributiones quotidianas, qui curam animarum exercent, quę illi Eccleſiæ imminet, dum tamen ſunt in actu adminiſtrandi Sacramẽta, vel alia exercendi, quæ ſpectant ad ipſam curam, quia tanquam præſentes in choro habentur, vt per eandem *Sac.* Congreg. fuit declaratum ſuper *eod. cap.* 12. *in verbo recipiant.*

5 Quartò, pœnitentiarius interim dum confeſſiones audit, quia cenſetur pro præſente in choro, nec amittit diſtributiones, *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 22. *cap.* 8.

6 Quintò, Theologus, ſeu Lector eo die, quo legit ſacram lectionem pro præſenti habetur, vt declaratum fuiſſe à Sac. Congreg. Cõcil. coram Greg. XIII. teſtatur *Gonz. ſuper* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. num.* 180. vt ſupra diximus.

7 Sextò diſtributiones percipiunt infirmi, & ſenio confecti, qui reſidere nõ poſſunt, ſi alias reſidere conſueuerunt, *cap. vnic. de cler. non reſident. in* 6. & debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, ex traditis per *Io. Andr. in cit. cap. vnic. & Congreg. Concil. ſuper eodem cap.* 12. *in deciſ. ſub tit. Rauennaten.*

ADDITIO.

ETſi dumtaxat præſentibus, & intereſſentibus diſtributiones quotidianæ debeãtur, vt fuit deductum ſupra *reſol.* 383. non tamen abſentibus tamen ex iuſta cauſa illis deberi, refert nouiſſimè *Ciarlin. controuerſ. iur. cap.* 26. *num.* 4. & ſic legitimo impedito, vt hic *D. Author* tradit exemplo oſtenditur in carcerato iniuſtè *Gratian. cap.* 806. *nu.* 12. *& cap.* 591. *num.* 34. *& ſeq.* & alias cauſas enunciat *ibidem Ciarlin. per totum, & Gratian. d. cap.* 591. *num.* 43. *Marcell. Volp. in praxi Eccleſ. cap.* 13. *per totum* nouiſſimè *Megal. in ſuo promptuar. iuris verbo diſtributiones quotidanæ per totum.*

Ibi ſecundo canonici, vide *Ciarlin. vbi ſup. num.* 25. *Marcell. Volpe vbi ſup. num.* 27. *Megal. in promptuar. iuris, verbo diſtributiones, num.* 6. *Nouar. in ſumma bullar. tom.* 2. *tit. de Apoſtol. limin. num.* 4.

Ibi tertio lucratur, adde *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap.* 13. *num.* 18. *Megal. vbi ſup. n.* 7.

Ibi quarto, adde *Marcell. Volpe in praxi d. cap.* 13. *num.* 18. *Megal. vbi ſup. num.* 7. *Monet. de diſtrib. quotid. p.* 2. *q.* 11. *num.* 64. *& ſeq. & Author deciſ.* 65. *num.* 8. *p.* 4. *Ragucc. de voce canon. in capit. q.* 41. *n.* 7.

Ibi quinto, adde *Megal. d. promptuar. in d. verbo diſtributiones quotidianæ, num.* 7. vbi alia conſimilia adduxit *Monet. d. tract. d. p.* 2. *q.* 11. *num.* 75. vltrà *D. Authorem deciſ.* 65. *num.* 8. *p.* 4. vbi alias cauſas recenſet, & *Gratian. cap.* 166. *num.* 17. adde eundem *Ragucc. vbi ſup. ſub n.* 7.

Ibi ſexto, diſtributiones percipiunt infirmi *Ciarlin. controu. iur. cap.* 26. *num.* 29. *Marcel. Volpe vbi ſup. num.* 19. *Megal. in prompt. iur. uer. diſtributiones quotidianæ n.* 3. *Monet. d. tract. p.* 2. *q.* 6. *per tot. Raguc. de uoce canon. in Capit. quæſt.* 41. *nu.* 8. & ſenio confecti latè *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 805. *num.* 50. Marcel. *Volpe ibid. nu.* 22. *&* Monet. *d. tract. p.* 2. *q.* 7. *per totam, & D. Author. ubi ſup. num.* 8. vbi alias cauſas addit.

SVMMARIVM.

1 *Datur differentia inter diſtributiones groſſas, & diſtributiones minutas.*
2 *Diffinitio primæ diſtributionis, & ex hoc infertur ad duo, de quibus nu.* 3. *&* 4.
5 *Declarantur diſtributiones minutæ.*

Diſtributiones quotidianæ quo caſu fructuum loco ſuccedant.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

1 CVm in facti contingẽtia de hac re fuiſſem interrogatus, pro reſolutione diſtinguebam, diuerſum ius eſſe inter diſtributiones illas groſſas, quæ dantur reſidentibus, & alicui horæ intereſſentibus, quæ non actu diſtribuuntur, ſed ad finem menſis, ſemeſtris, vel anni diuiduntur, & alias diſtributiones minutas, quæ ſingulis Horis nocturnis, & diurnis intereſſentibus dantur, & tunc actualiter diſtribuuntur.

2 Nam primæ non dicuntur propriè, ac verè diſtributiones, ſecundum Monet. *in tractat. de diſtrib. quotid. quæſt.* 22. *Artam. conſ.* 24. *Flamin. Rubeum conſ.* 14. *uol.* 1. Vnde in canonicatibus non habentibus præbendas diſtinctas, alioſue fructus, præter memoratas diſtributiones in quibus dumtaxat canonicatuum redditus conſiſtunt, tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbẽdam, eiuſq; loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniũt, *Tib. Decian.* in proprijs terminis *in conſ.* 43. *nu.* 13. *uol.* 1.

3 Ex-

3 Ex quo ptimo capite diſtinctionis infertur, quod in præfaris diſtributionibus non procedit regula illa, quod priuilegiati in abſentia licet percipiant fructus, non tamen diſtributiones quotidianas, quia cùm ſuccedant loco præbendæ,& tanquam fructus habeātur, proinde abſentes ex quauis legitima cauſa illas lucrantur, ſecundùm *gloſ. in cap. vnic. de cler. non reſid. in 6. verb. receperit, & ibi Gemin. in §. qui vero, & cap. licet, de præb. verb. diſtributiones enim proprie, e extrauag. Ioan. XXII.* cum nonnullæ Eccleſiaſticæ, *Calder cõſ. 21. de præbend. & in conſ. 1. de cler. non reſident. Abb. in d. cap licet, & in cap. olim, de verbor. ſignific.* optimè declarat *Card. Pariſ. in conſ. 32. vol. 4.*

4 Infertur ſecundò, ſecundum *Galett. in ſua margar. caſuum conſcient. in verb. diſtributiones*, vbi voluit, quod diſtributiones quotidianæ non percipiuntur à canonicis, qui inſeruiũt Epiſcopo viſitanti, ſed ſi fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, debēt percipere duas partes earum, amiſſa tertia, quæ accreſcit intereſſentibus, & ita declarauit Sac. Congregat. ſecundum *Theſ. for. Eccleſ. cap. 2. tit. de pœna non reſidentium par. 3. num. 28.*

5 Secundæ dicuntur propriè, ac verè diſtributiones, vt dici *gloſ. in verb. in totum, poſt med. verſ. diſtributiones enim, in extrauag. vnica in princ.* ne Sede vacante aliquid innouetur, inter commune, prout etiam diſtinctionem prædictam ad alios effectus, faciũt, *Archidiac. in cap. vnic. de cler. non reſid. in 6. num. 1. Probus ibidem nu. 12. Caputaq. deciſ. 29. part. 1. Pariſ. d. conſ. 32. num. 6. 7. & 8. Nauar. conſ. 13. de cler. non reſid. Rot. dec. 330. num. 5. & 6. par. 1. diuerſ. Putcus dec. 375. num. 5. lib. 2.*

Et iſtas quoque puto ſubintrare loco fructuum, præſertim quando canonicatus non conſiſteret niſi in ſupradictis ſpeciebus diſtributionum, prout ſunt aliqui canonicatus Eccleſiæ Neapolitanæ, in quibus canonici, ſi abeſſent ex cauſis legitimis, & à iure permiſſis, lucrantur diſtributiones, ſecundum *Fel. in conſ. 18. & Rebuff. in conſ. 134.* & ratio eſt, vt ſupra dixi, quia dicti canonicatus non conſiſtunt, niſi diſtributionibus.

ADDITIO.

Quæ ſint diſtributiones *Buratt. deciſ. 193. num. 9.* cur ita appellantur *Rub. deciſ. 115. num. 21. vol. 1.* An diſtributiones quotidianæ veniant appellatione fructuum, & reddituum *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 283. à num. 9. ad 11. & cap. 166. num. 26. & 29. Megal. in promptuar. verbo diſtributiones, nu. 9. Specul. deciſ. 96. num. 24. Grillenz. conſ. 81. nu. 2. conſ. 136. num. 38. conſ. 151. num. 59. conſ. 113 num. 15. conſ. 166. num. 27.* & an habeantur loco præbendæ, vide *Grillenz. conſ. 51. n. 21.*

Et an veniant appellatione emolumentorum *Gratian. c. 867. n. 31. Coccin. dec. 144. n. 11.*

Et quando comprehendātur in fructibus, & datur cautela circa hoc *Gratian. d. cap. 166. num. 23. & ſeq. Martin. And. deciſ. 75. num. 5. Epiſc. Marant. reſp. 24. num. 14. p. 3.*

Sunt enim mercedes operariorum *Duran. deciſ. 216. num. 8. Rub. dec. 309. num. 17. tom. 2. Sperel. deciſ. 96. num. 13.*

SVMMARIVM.

1 *Canonici aſſociantes Epiſcopum, quod lucrentur diſtributiones quotidianas probatur ex duobus, de quibus nu. 2. & 3.*

4 *Deciſio Congregationis Concilij.*

Diſtributiones quotidianas an lucretur canonicus Eccleſię inferioris, aſſocians, ſeu ſeruiens Epiſcopo.

RESOLVT. CCCXC.

1 Videatur, quod ſic, ex pluribus.

2 Primò, quia canones generaliter loquentes, generaliter debent intelligi, *cap. 1. vbi gloſ. de operis noui nuncia*, & de iure ciuili eſt *text. in leg. 1. ff. de leg. præſtand.* ſed *text. in cap. ad audientiam de cler. non reſid.* generaliter diſponit, quod pro ſeruitio Epiſcopi duo canonici abſentes poſſunt percipere fructus præbendarum, igitur.

3 Secundò, quia canonici Eccleſiæ collegiatæ habent idem onus quemadmodum illi Eccleſiæ cathedralis, igitur debent ipſi quoq; in iſto releuari, vnde tenentur ad eandem reſidentiam in Eccleſia collegiata, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij in vna Co-

4 men. 5. Iulii 1598. his verbis, *Congregatio cenſuit canonicos Eccleſiarum collegiatarum etiam in oppidis non inſignibus exiſtentium, teneri ad reſidentiam, niſi eſſent collegiatæ rurales prorſus deſtructæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, & quarum canonicatus ea eſſent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali poſſent, nec aliunde habeant vnde commodè viuant.*

Quia licèt *cap. ad audientiam* illos nõ comprehendat, tamen per DD. extēditur, vt procedat quoque in clericis inferioribus, vbi Eccleſiæ concurrit vtilitas, & Epiſcopi diſpenſatio, vt per *Ioan. And.* & reliquos *in d. cap. ad audientiam, Silua de beneficijs part. 4. q. 6. nu. 33.*

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, in contrarium eſt veritas, & hanc eſſe magis communem, & iuri conſonam, ſcribit *Lanfranch. in deciſ. 71.* & ratio eſt duplex, ſecundum *Nouiſſ. in ſua praxi cap. 95.* Prima, quia non eſt tanta communio inter Epiſcopum, & cle-

clericos inferiores, quemadmodum inter canonicos, qui ſunt membra corporis eius. Secunda, quia cùm hæc materia ſit damnoſa Eccleſijs, atque per eam diuinus cultus diminuatur, potius eſt reſtringenda, quam relaxāda, allegat *Panor. in cap. cum dilectus num. 7. de cler. nō resident.* & ita fuit dictum in Rota Romana in vna Calaguritana fructuū 18. Martij 1583. coram Bubalo, & ita *Put. in dec. 294. lib. 3. Rot. diuerſ. in deciſ. 222. part. 2.*

ADDITIO.

Vide *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 13. num. 6.* vltra Monetam *in tract. de diſtribut. quotidian. p. 2. q. 8. num. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poteſt abeſſe ab eius cathedrali per ſpatium trium menſium, amplia num. 2. 3. 4. & 5.*

De tempore, quod canonicus abeſſe poſſit à cathedrali.

RESOLVT. CCCXCI.

1 Ex diſpoſitione *Sacri Concilij Trident. ſeſſ. 24. cap. 12. §. præterea, de reformat.* ſancitum eſt, poſſe canonicos ab eorum cathedralibus abeſſe per ſpatium trium menſium.

2 Amplia primò, vt cenſeatur abeſſe quoad præfatum effectum canonicus, etiam ſi maneat in ciuitate, vbi ſita eſt Eccleſia, ſed non inſeruit, nec frequentat Eccleſiam ipſam cathedralem, vt declaratum fertur à Sac. Congregat. eiuſdem Conc. his verbis. *An puniendi ſint, qui à ſeruitio Eccleſiæ abſunt, quamuis in loco, vbi ipſa Eccleſia conſiſtit, ſint præſentes, Congregatio cenſuit eſſe puniendos.* Ita *Piaſeg. in ſua praxi fol. 133.*

3 Amplia ſecundò, vt præfatum tempus trium menſium debeat computari, ſiue ex vna abſentia continua, ſiue ex pluribus interpellatis, ſecūdùm *Conc. Trident. ſeſſ. 23. de ref. cap. 1. §. quoniam autem*, licèt regulariter tempora non coniungantur, vt de nouitio quoad tempus profeſſionis, ita tenuerunt *Abb. & Anchar. in cap. ad Apoſtolicam de regul. Silueſter in verbo religio quinto, ſeſſ. 4. num. 4.* licèt quando exierit de licentia ſuperioris à Religione, & poſtea iterum ingreſſus fuit, tempore coniūgantur, ſecundum *Gonzalez lib. 2. variorum iuris argumentorum cap. 15. Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſium cap. 166. nu. 14. Sayr. deciſ. 15. de regularibus.*

4 Amplia tertiò, vt non tamen omnes canonici, vel maxima eorum pars poſſint abeſſe eodem tempore, ne Eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur, ſed tantum ea quota pars canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, & capituli, vt cenſuit Sacra Congregatio Conc. ſecundum quod refert *Theſaurus fori Eccleſiæ cap. 2. tit. de pœna non reſidentium n. 21. par. 3. Beretta conſ. 90. nu. 5. Gallin. conſ. 35. num. 6. Artam. conſ. 60. num. 4. & 6.*

5 Amplia quartò, vt Canonicus poſſit abeſſe illis tribus menſibus, à Conc. Trident. permiſſis, nec ob id tenetur obtinere, ſeu petere licentiam ab Epiſcopo, arg. notat. per *Nauar. in manuali, cap. 25. num. 121.* poſt *Panorm. in cap. tua ſub num. 5. de clericis non reſid. Rebuff. in praxi in tit. de diſpenſ. de non reſidendo nu. 25. Mand. de ſignat. gratiæ, verb. indultum percipiendi fructus, Galet. in margar. caſuum conſc. cap. 29. verb. canonicus*, & ita declaraſſe Sacram Congregationem Concilij refert idem loco cit.

ADDITIO.

Hic addas, quod canonici abſentes per tres menſes vigore Concil. Tridentini non lucratur diſtributiones quotidianas refert *Marcel. Volpe in ſua praxi Eccleſ. cap. 13. num. 10.* & abſentes, vt poſſint percipere diſtributiones quotidianas uacante vnius mēſis, vel plurium eis non proſint, refert *Ragucc. de voce canon. in choro, quæſito 18. num. 6.* & de abſentia ipſorum per tres menſes, iuxta Cōcil. Trident. loquitur *Nouar. in ſumma bullar. tom. 2. Rub. de beneſic. manſion. &c. num. 8.* ad cuius materia ornatum plura cumulauit *Monet. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 12. num. 32.*

Ibi amplia primo, vide *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 13. num. 11.*

Ibi amplia quarto, an licentia opus erit abſenti ab Epiſcopo obtinenda, vide *Gratian. cap. 166. num. 1. & 16. Additio ad dec. 154. Ludouiſ. nu. 8.* adde *Farinac. dec. eiuſ. 608. tom. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Parochus tenetur ad perſonalem reſidentiam, amplia num. 2. 3. 4. & 5.*

De tempore, quo Parochus abeſſe poteſt à Parochiali.

RESOLVT. CCCXCII.

1 Pro huius materiæ dilucidatione eſt imprimis obſeruandum. Parochum teneri ad perſonalem reſidentiam, vt patet ex *Conc. Trident. ſeſſ. 23. cap. 1.* & adeo obligatur, ut nec quidem pro ſeruitio Epiſcopi, vel diœceceſis abeſſe poſſit vltra duos menſes, quod in diuerſis caſibus fuiſſe declaratum à Sacra Congr. Conc. refert *Gonzalez ſuper reg. 8. Cancell. gloſ. 6. n. 258.* vbi legitur declaratio eiuſdē Congreg. in hæc verba. *An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur à reſidentia dummodo cura ſua Eccleſiæ diligenter exerceatur? Congregatio cenſuit nō*

poſſe. Et iterum *Epiſcopus non poteſt uti opera Parochi in viſitatione, vel alio ſeruitio ſuo diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium, à Concilio permiſſo, & idoneus Vicarius deputetur.*

2 Amplia primò, vt Rector parochialis abeſſe non poſſit etiam pro legendo in ciuitate Cathedrã Grammaticæ, quamuis alius idoneus, qui legeret, non inueniatur, vt dixit eadem Sac. Congreg. per hæc verba, *An deficiente magiſtro Grammaticæ in ciuitate, poſſit in ea Curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato, cum congrua mercede in parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? Congregatio cenſuit, non poſſe.*

3 Amplia ſecundò, vt neq; excuſetur Parochus à reſidendo propter officium Inquiſitoris, vt pariter eadem cenſuit Congregatio, dicens, *Inquiſitoris officium exercens, à reſidentia parochialis non excuſatur.*

4 Amplia tertio, vt neque excuſetur, ſi eſſet Subcollector Apoſtolicus, vt ſequẽtibus verbis Sacra reſpondit Congregatio, *A reſidentia non excuſatur exercens officium Subcollectoris Apoſtolici.*

5 Amplia quartò, vt neque lis mota ſuper eadem parochiali in ſolo petitorio, non autẽ in poſſeſſorio, eum à reſidentia excuſare valeat, vt cenſuit ipſamet Illuſtriſſimorum Concilij interpretum Congregatio Sacra dicens: *Obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionẽ Sedis Apoſtolicæ, & habens liberum cura exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum, ad dictam Eccleſiam parochialem pertinẽtium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ, motà lis fuit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta Eccleſia.*

Amplia quintò, vt nedũ Rector parochialis Eccleſiæ, verum etiam Coadiutor teneatur ad reſidentiam, vt refert *Gonzal. ſuper reg. 8. Cancell. gl. 4. §. 9. num. 9. 15. & 30.* vt cenſuit Sac. Congregat. Concil. ſecundum *Piaſeg. in ſua prax. fol. 133.*

Ratio ſupradictorum omnium eſt, quia reſidentia in beneficiis curatis eſt de iure diuino *Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 1. de reform. Nauarr. conſ. 3. de cler. non reſid. & in manual. cap. 25. n. 121. Sot. de iur. lib. 10. quæſt. 3. Siluest. in ſumma in verb. reſidentia num. 1. Emanuel Sà in aphoriſm. confeſſarior. eodem verbo nu. 3.* nec excuſat aliqua cõſuetudo, aut paucitas ouiũ, aut defectus domus propriç, poteſt enim cõducere: nec ſecundum *Gaiet. 2. 2. q. 185.* eſſe Auditorem Rotæ, aut Secretariũ Sedis Apoſtolicæ, nec ſecundum Sotum eſſe Cardinalem: ſi enim eſt Epiſcopus, debet reſidere in Eccleſia ſibi commendata.

Amplia ſextò, vt Parochi abſentiam facere nequeant, etiam ſtudiorum cauſa, neq; Ordinatij poſſunt talem licentiam concedere, ſecundùm *Gonzal. gloſ. 6. nu. 25. Henriquez conſ. 23. num. 4. Thoninger. conſ. 6. num. 6. & ſequent.* & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba: *Obtinentibus parochialem Eccleſiam poſt Conc. Tridentin. ſtudendi licentia, ac in abſentiæ ſtudiorum cauſa, fructus percipiendi, non datur.*

ADDITIO.

Hic nota, quod Parrochus non poteſt abeſſe à ſua Eccleſia, neque concedi licẽtia, vt ſit Vicarius alicuius Epiſcopus, *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 48. num. 66.* multa alia recollexit *Paſqualig. dec. 464. & 465.* pertinẽntia ad reſidentiam Parrochi quando dicatur abeſſe, vel eſſe præſens Parrochia, licet diſtet à Ciuitate.

Ibi amplia quarto, Nota hic, quod expenſç litis quas faciunt Canonici in litigando cum portionarijs non ſunt extrahendæ ex maſſa communi cum ipſis portionariis, *Ludouiſ. dec. 263. num. 1. vbi Annot. num. 7. Farinac. dec. ciuil. 138. num. 1. tom. 1.*

Notabilia quædam in materia Canonicorum.

1 Canonicatus etiam ſi habeat perpetuò vnitam acceſſoriè parochialem, cõferri poteſt habenti ætatem legitimam ad ipsũ, ſecus verò ſi vnita eſſet ęque principaliter, quia tunc non aſſumit naturam canonicatus, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij.

2 Canonicus legens ſacram Scripturam in Eccleſia ex forma à Concilio Tridẽtino præſcripta, poteſt abeſſe à choro, cum amiſſione tamen diſtributionum quotidianarum, & toto die, quo legit, haberi pro præſente in choro, etiam quoad eaſdem diſtributiones, ſed non cenſeri præſens Matutino, quod dicitur pro die ſequenti in veſpere præcedenti ſecũdum conſuetudinem aliquarum Eccleſiarũ. Sacra Congregatio.

3 Canonicus theologalem obtinens, nõ poteſt admitti ad optionem competentem canonicis, & nec præbenda ipſius, nec Pœnitẽtiarii ſubiacet optioni: Sacra Congregatio.

4 Canonici duo inſeruientes Epiſcopo ad mentem ſacrorum canonum, non percipiunt diſtributiones quotidianas, niſi tamen in illis conſiſterent omnes fructus, quo ſanè caſu duas partes tantum reciperent, reliqua tertia accreſcente inſeruientibus. Sacra Congreg.

5 Canonicus electus ad Seminarij adminiſtrationem, perpetuò illam habere debet, nec remoueri poteſt niſi ex legitima, & iuſta cauſa. Sacra Congregatio.

6 Ca-

6 Canonicatus eſt beneficium ſimplex, ſecundum communem teſtatur *Nauarr. conſ. 61. num. 5. de ſimon.*

7 Canonici, & dignitates cogi poſsunt ab Epiſcopo, vt ſibi Pontificalia exercenti aſſiſtant, & inſeruiant in ciuitate tantum, non etiam extra eam, nec etiam in ciuitate cùm priuatim Miſſam celebrat. Sacra Cõgregatio.

8 Canonicus habens annexam curam animarum, etiam in perpetuum, non eſt examinandus Sacra Congregatio. Item canonicus Eccleſiæ collegiatæ debet habere illam ętatem, quam requirebant iura antiqua ante Concil. Tridentin. nempè annorum 14. quia nihil in ipſo innouatur, niſi de canonicis Eccleſiæ cathedralis. Sacra Congregatio.

Quæ declarationes Sacræ Cõgregationis repeniuntur, & extant apud *Galettum in libello*, quod inſcribitur *Margarita caſuum conſciẽtiæ verb. canonicus.*

ADDITIO.

I*Bi Canonicus leges*) Hic nota, quod tradit *Moneta de diſtribut. quotid. p. 2. q. 11. nu. 90. & 91.* quod canonicus, qui tanquam Epiſcopus concluſio maximè generali præſens eſt non debet regulariter percipere diſtributiones quotidianas ſecus, vbi vt Theologus, vel canoniſta intereſſet nomine Capituli.

Ibi canonici duo) Nota quod canonici duo tantum, & non alij Presbyteri ſeruiẽtes Epiſcopo cenſentur præſentes in choro, *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 13. num. 6. Gratian. cap. 166. num. 20. & 30.*

Ibi canonicus electus) Vide *Monetam de diſtrib. quotid. p. 2. q. 8. num. 17.*

Ibi canonici, & dignitates) Vide *Monet. de diſtrib. quotid. p. 2. q. 2. num. 12.*

Finis tituli Praxis diſtributionum quotidianarum.

PRAXIS TESTIVM.

SVMMARIVM.

1 *Omiſſio interrogatorium vitiat examen.*
2 *Contrarium eſſe ſeruandum in praxi probatur ex pluribus.*

Omiſſio interrogatoriorum an vitiet examen teſtium.

RESOLVT. CCCXCIII.

1 VIdebatur, quod ſic prima facie, per *text. in cap. fin. de iureiur. lib. 6.* vbi videtur probari interrogatoria eſſe de ſubſtantia examinis, igitur ipſorum omiſſio vitiat proceſſum, & *text.* notat *in cap. præſentium vbi gloſ. & DD. de teſtibus lib. 6.*

2 Cæterum contrarium eſt in praxi ſeruandum, nam ſi pars produceret interrogatoria, & iudex omittit interrogare teſtes ſuper illis, per hoc non inualidatur examen, ſed remanet facultas parti, vt poſtulet repeti teſtes cum interrogatoriis, vt refert fuiſſe deciſum *Miſingerius centuria 1. obſeruat. 32. Gail. lib. 1. obſeruat. 95. Tut. deciſ. 427. part. 1. & dec. 317. num. 2. part. 2.* poſt *Innocent. in cap. cum cauſa, il primo, & ibidem Fel. de teſtib. Alex. conſ. 41. uol. 4. & in conſ. 74. vol. 2. Dec. conſ. 122. vol. 1.* vbi allegat iura, & DD. quæ hic breuitatis gratia prætermitto. Cui addo, *Miſinger. conſ. 5. lib. 1. & in deciſ. 32.* refert, hanc opinionem per totam Germaniam in *praxi ſeruari, & in dec. 34. part. 3. lib. 1. diuerſ.* dicitur fuiſſe in Rota reſolutum teſtes examinatos ſine interrogatoriis partis repeti datis per eãdem partem interrogatoriis, & *deciſ. 282. part. 3. lib. 3.* An antẽ, & quando id permittatur etiam poſt publicationem examinis, vide *text. in cap. per tuas, de teſtibus*, & de materia latè per *Farinacc. in tract. de oppoſit. contra dicta teſtium quæſt. 73.* vbi *num. 6.* habetur, quod de rigore, & ſecundum magis communem nullum, & inualidũ eſt examen teſtium non examinatorum ſupet interrogatoriis datis a parte, præſertim ſi eadem pars de hoe fuerit proteſtata, & hãc opinionem tanquam veriorem præualere debere, quando ſcilicet præceſſerit proteſtatio partis, & iudicis decretum, quod teſtes examinantur ſuper interrogatoriis datis.

ADDITIO.

INterrogatoria dari teſtibus, licet non practicatur in S.C.M.C. & alis Tribunalibus ſuperioribus, vt inquit *Muſcat. in praxi S. C. lib. 1 p. 5. gloſ. impertinentes, num. 41.* ſecus tamen in Curiis Eccleſiaſticis, pręſertim Neap. teſtatur *Epiſc. Iſern. in ſua praxi Cur. Neap. cap. 33.* & in aliis Curiis etiam ſecularibus exteris, præſertim in Germania, teſtatur *Io. Ferrar. in ſua praxi iudic. lib. 2. cap. 6.* vbi ordinem ipſorum intuetur, & multa alia recollexit *Fauſtin. in addit. ad praxim Pancirol. p. 2. §. exhibitis autem, fol. 129. verſ. terminum ad danda*, vbi pariter cenſuit ex multis ibi relatis, nulla-

temus corruere examen teſtium receptorum ſine interrogatoriis, ſed poterunt iterũ examinari, quemadmodum etiam examen teſtium poteſt repeti quando malitioſè non fuerint interrogati, *Ciarlin. controu. forenſ. cap. 97. nu.* 18. ex eo, quod teſtis examinatus abſque interrogatoriis nõ probat, *idẽ c. 82. n. 30.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtis regulariter torqueri non poteſt, limita num. 2. 3. & 4.*

5 *Teſtis etiã in cauſa ciuili poteſt torqueri, ſi tamen concurrant illa, de quibus in limitationibus.*

Quando teſtis torqueri poſſit.

RESOLVT. CCCXCIV.

1 TEſtis regulariter torqueri nõ debet prout ſeruatur in praxi in omnibus tribunalibus, præſertim in Curia Archiep. quod intellige, quando veritas aliter haberi poſſit, ſecundum *Hart. lib. 2. pract. quæſt. tit.* 15. *obſeru.* 12. *Bertazol. in conſ.* 153. *num.* 5. Hinc eſt, quod de tortura teſtium non habetur tanta ratio, prout in illa, quæ exigitur in reo, vnde non exiguntur iudicia, quæ requiruntur in reo, nec habetur diſputatio cum aduocatis, ſed totum iudicis arbitrio committitur, ſecundũ *Bart. & Marſ. in l. vnius, §. teſtes ff. de quæſtionib. Brunus in tract. de indicijs char. 7. in princ. Baiard. quæſtion.* 25. *num.* 6. *in fin.*

2 Quare ſupradictis præſuppoſitis fuit dubitatum in Curia Archiepiſcopal. Neapol. an teſtis, qui fuerat conuictus, quod interfuit, ac præſens fuerit actui, poſſit torqueri ex ſola aſſiſtentia, dicebant aliqui, quod non, quia teſtis vilis regulariter non torquetur, niſi ſcilicet, quod vacillet, vel conuincatur de mendacio, vel ſpontè accedat ad teſtificandum, *Bartol. in l. ex libero in fin. princip. ff. de quæſtion. Pariſ. in conſ.* 151. *nu.* 17. *vol.* 4. *Rum. conſ.* 147. *num.* 5. *vol.* 5. *Tobias Nonius conſ.* 99. *vol.* 3. *in fine Cæpolla conſ.* 60. *num.* 7. *Farin. de teſtibus q.* 79. *nu.* 34. quod locum habere etiam in cauſa ciuili, teſtatur *Couarr. pract. quæſtio. cap.* 18. *ſub*

3 *num.* 51. Item dicebatur, quod quando teſtis ſcit aliquid factum, & non vult reuelare, poterit abſque indiciis torqueri, *Gramm. conſ.* 40. *num.* 21. & *idem Grammat. in voto* 30. *num.* 20. vbi dicit, quod iudex poteſt torquere teſtes abſque aliquibus iudiciis, dum ſuſpicatur, quod ſciat veritatem, & nolit reuelare, vt voluit etiam *Cæpolla in conſ.* 60. *num.* 17. *Farin. d. q.* 79. *num.* 16. & alibi dixit *Decian. conſ.* 189. *num.* 19. quem referunt, & ſequuntur *Gomez de delictis cap.* 13. *num.* 35. & *Burſ. in conſ.* 216. *num.* 113 & 116. *vol.* 2. quod teſtis non debet torqueri, niſi fuerit inditiatus de veritate occultanda, & aliter tortus, & confeſſus, non probat, nec ei creditur vnde *Marſil. in l. vnius §. teſtes ff. de quæſt.* ſcriptum reliquit, quod teſtis regulariter non torquetur, niſi vacillet, vel conuincatur, quod interfuit facto, ſeu delicto, & ipſe eſt pertinax, quod non interfuit, ſequitur *Carrer. in ſua pract. verb. obſeruare curabit num.* 180. *Boſſ. in tit. de tortura teſtium n.* 8. 10. & 13. vbi de communi omnium *Farinacc. vbi ſupra num.* 17.

4 Vrgebat quoque pro hac eadem opinione communiſſima, illa opinio, quod teſtes cogendi ſunt ad deponendum quid ſciunt de negotio, etiam per viam torturæ, vbi veriſimiliter apparet de eorum ſcientia, vt voluerunt *Bald. in l. milites C. de quæſtion. per text. in l. vnius §. teſtes in fin. ff. de quæſtion. & in l. fin. C.*

5 *de abolitionibus.* Quod amplia procedere etiã in ciuilibus ſi veritas aliter haberi nõ poſſit, ſecundum *gloſ. in l. ex libero in princ. verbo non vacillante ff. de quæſtionibus, per text. in l. Diuus ff. eod. tit. Natta conſ.* 349. *num.* 1. *vnde Teſſ. in deciſ. Pedemont.* 42. refert fuiſſe deciſum in illo Senato, teſtem ex ſola aſſiſtentia in actu etiã abſque mendacio poſſe torqueri, & ſecundũ *Franc. Marcb. in deciſ.* 780. *ſub num.* 10. *part.* 2. ſufficit dictum vnius teſtis ad faciendum torqueri, quando dicit, alium fuiſſe præſentem, ſequitur *Boſſ. in tit. de tortura teſt. num.* 10. & *in tit. de indicijs num.* 37. *Foller. in pract. crim. verb. capiat informationem num.* 23. quod verum eſt, quãdo dictum illius eſſet alicuius grauis perſonæ, & in dignitate conſtitutæ, ſecundum *Marſil. in ſæpius citat. l. vnius, Baiardus q.* 25. *nu.* 30. *Farin. d. q.* 79. *n.* 21. & *Maſtrill. in dec.* 192.

ADDITIO.

HAnc materiam torturæ inferendæ teſtibus, vel non præferendæ, latiſſimè proſequitur *Sebaſt. Guazin. in tract. de defenſion. reorum, defenſ.* 19. *cap.* 1. 2. 3. 4. 5. *cum ſequent. Ambroſin. in proceſſ. informatiuo, lib.* 1. *cap.* 2. *per totum*, & ad corroborationem concluſionis noſtri Authoris confert, quod eo, quia teſtis vilis repellitur à teſtimonio, *Farin. conſ. crim.* 138. *num.* 3. & *conſ.* 156. *num.* 9. *tom.* 2. niſi vacillaret, quoniam tunc teſtis varius torquetur, neque ei inditiorum copia decernitur ob timoris ſubornationẽ, quod maximè reprobatu probat *Franc. Perſonal. in tract. de indicijs, ac tortura, num.* 33. vbi plura, & rationes ibi reddit, & amplius, quia teſtes ſibi ipſi varius, & contrarius dum de falſo ſuſpectus, *Farin. conſ.* 138. *num.* 13. non mirum ſi talis teſtis varius torquendus erit ad videndum in quo dicto perſiſtat, quod procedit in criminalibus non in ciuilibus, *Farin. conſ. crim.* 44. *nu.* 2. *tom.* 2. *vbi Addit.* & *conſ.* 19. *n.* 31. & *conſ.* 171 *num.* 19. *tom.* 2. variatio enim facit iudiciũ ad torturã, probat *Hieron. de Federicis reſol.* 25. *nu.* 2.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Teſtis, vt eius depoſitio valeat, eſt neceſſe, vt deponat infra terminum, adducuntur ad hoc duæ opiniones contrariæ, de quibus num. 2. & 3.*

4 *Reconciliantur opiniones.*

Teſtes iurati in termino, an poſſint poſt terminum examinari.

RESOLVT. CCCXCV.

DVbium mihi pro opininione negatiua
faciebat crebrior, ac receptior illa DD.
1 ſententia, quod teſtis, vt eius depoſitio vale-
at, debet infra terminum à iure ſtatutum ad
probandum deponere, alias poſt lapſum ter-
minum, eius depoſitio non valet, ſecundum
*Bald. in l. 2. q. 13. nu. 13. C. de Epiſc. aud. Archid.
in cap. iudicantem col. 1. in fin. nu. 5. in uerb. pro-
ponant 30. q. 1. Bartol. in l. mancipiorum col. 2. n.
5. uerſ. vlt. iſta l. facit ff. de optio. leg.*

Cæterum hoc non obſtāte, in hac quæſtio-
ne tres ſunt diſtinguende DD. ſententiæ.
2 Prima eſt, quòd ſi teſtis iurat intra termi-
num, & poſt terminum deponit, eius depoſi-
tio valet, quia depoſitionis tempus trahitur
ad tempus iuramenti, *l. 1. §. vlt. ff. de bon. poſſ.
ex teſtam. mil. delat.* nam ſi ſecus eſſet, depoſi-
tio facta alio tempore non valeret, cum fa-
cta reperiretur parte non citata, *l. de vnoquo-
que ff. de re iudicat. Archid. in cap. pia col. 7. num.
9. ſuper verb. probauerit de except. in 6. Lap.
alleg. 82. in cauſa matrim. col. pen. num. 6. Spec. in
tit. de teſte §. qualiter num. 13. verſ. is quoque*, cui
datus eſt terminus, *Butrig. in l. ſi quādo in princ.
verſ. ego diſputaui*, & poſt eum *Bal. col. 4. nu. 8.
verſ. ſexto dubitatur C. de teſtib.*

3 Secunda eſt opinio, quod in termino de-
bet teſtis iurare, & deponere, alias depoſitio
extra terminum facta, nullius erit momenti,
ſiquidem probatio non in ſolo iuramento
conſiſtit, nec in ſola depoſitione, ſed vtrumq;
ſimul requiritur, & vtrunque perficit proba-
tionem, licet ergo teſtes in termino iuraue-
rint tantum, hoc non ſufficit, cum nihil factū
eſſe dicatur, cum aliquid ſupereſt agendum
*l. pen. C. ad Sillanian. Rom. conſ. 3. in fi. Bar. in
l. dam. infecti §. Sabini col. pen. num. 8. ff. de dam.
infect.*

4 Demum alij diſtinguendo, conciliant opi-
niones, vt affirmatiua procedat in dilatione
arbitraria data à iudice, tunc enim teſtes iu-
rati in termino, poſſunt poſt terminum exa-
minari, etiam ſi pars diligentiam non adibu-
it circa ipſorum examen in termino. Negati-
ua uero opinio obtineat in termino legali,
ſi datus eſſet terminus ad probādum, & pro-
bandum habendum, præcipuè ſi dictum ſit,
per omne genus probationis, his enim caſi-
bus teſtes poſt terminum datum examinari
non poſſunt quamuis in termino iurauerint,
ita tenuit *Dec. in cap. licèt cauſam, de probat. nu.
15. & ibi Fel. nu. 20. Maran. in ſuo ſpeculo aduo-
cat. part. 6. in 3. actu de termino probator. nu. 16.
fol. 671. Surdus conſ. 8. per totum, Didac. Perez
in l. 5. tit. 8. lib. 3. ord. col. 1109. in fin. & col. ſeq.
Gutierez pract. quæſt. lib. 1. q. 54. per tot.* latè *Fa-
rinac. de teſtib. q. 80.* & præciſè *num. 86. & 88.*

ADDITIO.

HAnc materiam exactè proſequitur *Mu-
ſcat. in praxi S. C. lib. 1. p. 5. gloſ. citati per
totam*, vbi multa nouiſſimè *Iul. Cæſar. Gallup.
in praxi S. C. p. 2. cap. 25.*

S V M M A R I V M.

1 *Teſtium ſubornatio poteſt probari per teſtes de auditu.*

2 *Opinio auctoris eſt, quod poſſit probari ſubornatio per eoſdem teſtes qui aſſeruerunt ſe ſubornatos.*

3 *Subornati nullam faciunt probationem, niſi præcedente tortura, limita num. 4.*

5 *Subornatus non dicitur ille teſtis, cui data eſt pecunia, vt veritatem dicat.*

Subornatio in teſtibus quomodo probetur.

RESOLVT. CCCXCVI.

1 VIbebatur primo, quòd poſſet huiuſmo-
di ſubornatio probari per teſtes de
auditu ſecundum quod refert deciſum *Marta
2 deciſ. 117.* Nihilominus in facti contingentia
dicebam, quod iſta ſubornatio contra co-
rumpētem probari poſſit per eoſdem teſtes,
qui aſſeruerunt ſe ſubornatos, & ad id pro-
bādum præſertim motus fui ex ſingulari do-
ctrina, *Bald. in cap. fi. de teſtib. cogend.* quam re-
fert, & ſequitur *Franc.* Marcus *dec. 487. num. 9.
& 10. par. 1.* vbi hoc intelligit in ſubſidium,
quando ſcilicet non poſſet haberi alia pro-
batio, Imo ex indicijs, & præſumptionibus il-
3 lam argui, & probari ſcribit *Guido Pap. conſ.
75. & in dec. 128.* & ſecundum *Maſcard. de
probat. concl. 1341.* habetur ſolam aſſertiuam
ſubornati ſubornationem ipſam probare, li-
cet ſecundum aliquos, ſubornati nullam fa-
ciant probationem, niſi præcedente tortura
& ratio eſt, quia in eis eſſet præſumptio infa-
miæ, atquè periurij, vnde ſecundum *Fel. in
cap. cum in tua, de teſtib.* ſubornati dicuntur ſo-
cij criminis, & conſequenter inhabiles ad
deponendum, *cap. fi. de confeſſ. l. fi. C. qui accuſ.
non poſſ. Peguer. deciſ. 5. cum alijs per Panorm. in
cap. ſicut de teſtib. Speculat. eod. tit. §. 1. col. 10.
verſ. item quod eſt ſocius, Bero. q. 58. per tot. Cla-
rus §. falſum nu. 3. Boer. deciſ. 319. num. 5.*
4 Etſi velis hanc tenere opinionem limita-

te poteris, quando ſunt plures, vel duo conteſtes de eodem facto, & alia concurrerent adminicula ſeu inditia, & in confrontatione ita reo ſuſtinerent, quia tunc creditur teſtibus, de ſubornatione aſſerentibus abſq; tortura, vt fuiſſe deciſum in Senatu Pedemontano teſtatur *Gaſp. Theſaur. dec. 16. ſub num. 4. vol. 1.* quam ſublimitare potes, quando eſſemus in teſtibus omnino vilibus, tunc enim tutius eſſet in torturam illorum depoſitionẽ ſuſcipere, prout cenſuit Senatus Pedemontanus anno 1595. nam fuit dictum eſſe torquẽdos duos falſos teſtes, viles perſonas, qui dicebant ſe ſubornatos in caput ſubornantis, quamuis concludenter deponerẽt de ſubornatione, *Ant. Faber. dec. 3. C. de falſis.*

5 Sed quæro in hac materia, quando quis dicatur ſubornatus, cui quæſito reſpondendo, dico quod non dicitur ſubornatus ille teſtis, cui data eſt pecunia, vt veritatem dicat, ſecundum *Spec. in tit. de teſte §. 1. verſ. quid ſi dederit pecuniam, Rom. ſing. 330. in fin. Henriq. conſ. 125. num. 4. & ſeq. Dec. conſ. 189. num. 13. & 14. vol. 1. Marta citata deciſ. 117.* Ex qua doctrina infert *Theſaur. loco citat. num. 5.* non eſſe graui pœna dignum quendam inquiſitũ, qui amicis ſuis ſcripſerat, vt teſtes pro ſua defenſione requirerent, pecuniam promittendo, quæ etiam fuerat ſoluta, in qua ſubornationis teſtium materia, vide deciſiones Rotæ in vna Parmen. ſtatus coram Illuſtriſſimo Seraphino, & ſunt *deciſ. eiuſdem 1230. & 1250. par. 2.*

ADDITIO.

SVbornatio, & corruptio teſtium præſumptionibus probatur *Farin. conſ. crim. 115. n. 16 tom. 2. & coniecturis, & conſ. 130. nu. 29. eod. vol.*

Et ſubornati, & corrupti teſtes dicũtur ex ſola pecuniarum datione, ſeu receptione *idem Farin. d. conſ. crim. 130. num. 33. tom. 2.*

Benè verum eſt, quod iſta ſubornatio, ſeu falſitas teſtium probanda erit concludenter *Farin. deciſ. crim. 119. nu. 2. tom. 2.* adeo quod teſtium corruptio non probatur per aſſertionem eorundem teſtium, qui dicũt ſe corruptos, niſi aliunde corruptio probetur *idẽ cõſil. crim. 171. num. 30. tom. 2.* vbi plura de hoc, & teſti ſubornato non creditur in eo, quod deponit ſe ab alio fuiſſe ſubornatum *Farin. dec. 125. num. 5. tom. 1.* vbi *Add.* & qui duo teſtes dicentes ſe corruptos ad falſum deponendũ probant corruptionem, proſequitur *Farin. conſ. 36. num. 56. tom. 1.* licet faciant inditium ad torturam contra prohibentem *idem conſ. 30. cum Addit.* & quid ſi teſtis fuerit inductus ad dicendum verum, quod ipſe ignorat corruptus pecunia an puniatur, vide *Farin. conſ. crim. 115. tom. 2. num. 21. & ſeq.* & ſi poſſit torqueri vide *Mar. Ant. lib. 3. reſol. 44. ſub num. 3. verſ. in ſecundo dubio*, & plenius de teſtibus *q. 67. per tot. Ciaſius diſcep. crim. 38.* vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſi in ſecunda depoſitione contrarium primæ depoſuerit, priori depoſitioni eſt ſtandum, ad cuius corroborationem adducuntur nonnullæ Rotæ Rom. deciſiones num. 2. limita num. 3.*

4 *Teſtis varius poteſt torqueri.*

Teſtis ſi in iudicio ex interuallo contraria depoſuerit, cui nam dicto ſit ſtandum priori, vel poſteriori.

RESOLVT. CCCXCVII.

IN hac quæſtione duas reperio diuerſas DD. ſententias.

1 Prima eſt, fidem eſſe habendam priori depoſitioni, & hanc tenuerunt *Couar. lib. 2. variar. reſolut. cap. 13. num. 8. Menoch. de arbitr. iud. caſu 108. num. 10. Gabriel. lib. 7. com. concl. tit. de maleſ. concl. 29. Fachin. lib. 9. variarum iuris concluſ. cap. 84.* quam opinionem varijs in tribunalibus canonizatam fuiſſe teſtantur *Guid. Pap. q. 546. Miſinger. deciſ. 86. centur. 2. Iaffred. Balb. dec. 508.*

Mouẽtur omnes per *text. in cap. ſi cum nobis, de teſtib.* in illis verbis, *Non enim periuri ſint, in teſtimonium prædictorum cùm hoc caſu aliquatenus admittendum eſſe*, Ex quibus verbis euidẽter apparet, Summum Pontificem noluiſſe admitti teſtimonium, quod eſt contrariũ priori depoſitioni, quia teſtis contraria deponens, periurius eſt. Igitur priori teſtimonio ſtãdum eſt, quicquid ſcripſerint *Ant. Butr. in cap. cum in tua, de teſtib. Bal. in l. geſta, C. de re iudic.* & nonnulli alii, quos refert *Miſinger. cit. dec. 86.* moti per *text. in l. eos ff. de falſ.*

2 Et hanc opinionem, quod priori depoſitioni ſtari dabeat, non obſtante, quod teſtis contraria depoſuerit, pluries cenſuit Rota Rom. teſte *Seraphino dec. 350. Domini de Rota dec. 19. de teſtib. in nouis Cæſar de Graſſis deciſ. 8. eod. titul.*

3 Limita tamen, vt illud primum dictum debilitetur, quo ad fidem depoſitionis, ſecũdum *Panormitan. in d. cap. cum in tua num. 9. de teſtib. & communem dixit Dec. conſ. 189. col. 3. Boſſius tit. de oppoſition. contra teſtes num. 3. Clarus in pract. crim. q. 53. verſ. tertius caſus, Gabriel de criminib. concluſ. 29. num. 1. & de Graſſ. citat. deciſione.*

4 Bene tamen verum eſt, quòd talis teſtis varius poteſt torqueri, ſecundũ communem opinionem, quam tradunt *DD. in l. eos ff. de falſ.* & quando poſſit pœna ordinaria puniri, vide *Panormitan. Felin. & cæteros in cap. quoniam*

am contra, de probat. quod procederet etiam ſi teſtis varius eſſet ruſticus, quia non poteſt eſſe ſimplicitas, vbi eſt contrarietas, ſecundũ *Io. And. in cap. cum Ioannes de fide inſtrum. Bal. in l. ſcripturæ C. eod. Iaſ. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſd. omn. iud.* & hæc opinio eſt verior, & cõmunior, ſecundum *Rip. in tractat. de remed. præſeruatiuis contra peſtem nu.* 234. vbi quoquè ſubdit, quòd prudens, & circumſpectus iudex conſiderabit naturam perſonæ ipſius ruſtici, & qualitatem facti, ſuper quo vacillauit, & omnibus rectè penſatis, amplectetur, quæ opinio ſit ſequenda ad tradita per *Menoch. de arbitr. iudic. caſu* 194. *num.* 59. *lib.* 2. nota tamen, quod teſti deponenti cum proteſtatione, quod non intendit. Primo examini cõtradicere, licet non ſit fides adhibenda, non exhibito priori examine, in eo tamen de quo explicitè deponit, non eſt ei fides deroganda, licet nõ producatur primum examen, prout ſic pluribus rationibus. Dominos de Rota pro maiori parte cẽſuiſſe, refert illuſtriſſimus *Seraphin. deciſ.* 1083. & quid operetur dicta proteſtatio, vide *eundẽ in dec.* 1076. *n.* 1. *&* 2.

ADDITIO.

Regulariter teſtis varii primę depoſitioni ſtandum erit potius, quã ſecũdæ *Farin. conſ. crim.* 78. *num.* 21. *tom.* 1. etiam ſi eſſet ſecunda emanata in tortura *idem conſ.* 193. *nu.* 84. *tom.* 2. idcircò eius primo dicto magis veriſimile, & adminiculato ſtandum erit *idem conſ.* 139. *num.* 6. *&* 7. *eod. vol.* vbi plura recenſet quamquam teſtis depoſitioni confirmatę in tortura magis credatur, quam primæ extra torturam *idem conſ.* 138. *n.* 16. *et* 31. *tom.* 2. adhuc tamen teſtis ſecunda depoſitio in tortura non prævalet primæ depoſitioni extra torturam, quia illa medio tempore alloqutus eſt partem, *idem conſ.* 130. *num.* 23. *tom.* 2. *& conſ.* 166. *num.* 10. *eod. vol. conſ.* 171. *nu.* 18. *& conſ.* 20. *num.* 7. *vol.* 1. & quando ſtandum ſit ſecũdæ depoſitioni iudicialiter factæ, quã primæ extraiudiciali agit, *idẽ Farin. conſ.* 170. *per totum*, & an, & quando ſtandum ſit primę, vel ſecundæ depoſitioni teſtis, refert *Mar. Anton. lib.* 3. *reſol.* 1. *num.* 30. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt eogere per viam cenſurarum teſtes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo teſtimonium perhibeant.*

2 *Amplia tam in cauſa ciuili, quàm criminali.*

Teſtes laici an compellantur cenſuris a Iudice Eccleſiaſtico ad deponendum coram eo.

RESOLVT. CCCXCVIII.

1 Expeditum eſt in iure poſſe iudicem Eccleſiaſticum vti remedio cenſurarum tam contra laicos, quàm clericos renitentes coram eo teſtimonium veritatis perhibere, *cap.* 1. *&* 2. *de teſtib. cogen. cap. cæterum, cap. cum contra eod. tit.* Immo ſecundum *Farinac. de teſtib. quæſt.* 78. *num.* 36. & ante eum *Monticell. in eiuſdem nominis tractatu, q.* 3. poſſunt cogi per
2 viam ſuſpenſionis, quæ concluſio procedit tã in cauſa ciuili, quam criminali, iuxtà veriorẽ opinionem *Hoſt. in cap. dilectorum, de teſtib. cogen.* quam vſu receptam eſſe teſtatur *Foller. in praxi can. in verbo teſtibus diligenter examinatis, Clar. in* §. *fi. quæſt.* 23. *num.* 19. *Farinac. de teſtibus q.* 78. *num.* 116. & ſecundum *Nouiſſ. in ſua praxi cap.* 10. hoc fuit ſeruatum à tempore immemorabili in Cur. Archiep. Neap. quod cenſuris compellit laicos ad ferendum teſtimonium in ea. Et in anno 1561. ſub die 28. Decembris Sereniſſimus Philippus II. Hiſpaniarum Rex, Fidei, & auctoritatis, ac poteſtatis Eccleſiaſticæ accerrimus defenſor, per litteras directas Proregi Neapolitano mandauit non impediri teſtes laicos, quo minus in Curia Eccleſiaſtica cenſuris deponere compellatur.

ADDITIO.

Ad hoc *Ludouicus Vitalis* tractatum edidit de reis, & teſtibus monendis, ac per Eccleſiaſticam cenſuram cogendis per totum, vbi plura deduxit, ſed melius nouiſſimè idem proſequitur *Iulius Chartar. deciſ. crimin.* 84. *per totam*, vbi hanc eandem materiam exarat in puncto.

SVMMARIVM.

1 *Acta coram iudice ſeculari non probant coram Eccleſiaſtico, redduntur duæ rationes n.* 2. *&* 3.

4 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur ſtare proceſſui fabricato coram ſecularis.*

5 *Stylus Cur. Archiep. Neap. circa remiſſionem clerici à iudice laico.*

6 *Acta facta coram iudice ſeculari contra clericum quid operentur coram Eccleſiaſtico.*

7 *Epiſcopus tenetur ſequi acta coram iudice ſeculari ad inſtructionem tantum, non autem ad punitionem.*

De atteſtationibus, ſiue actis factis coram iudice ſeculari non probantibus coram Eccleſiaſtico.

RESOLVT. CCCIXC.

1 Communis, atque trita eſt iuris concluſio, atteſtationes, ſiue acta facta coram iudice laico non probare, nec quidem indicium

um coram Eccleſiaſtico facere, ad *tex.* & quod ibi communiter notatur *in cap. at ſi clerici, de iudic. l. ſ.* & reliqui omnes *in l. Magiſtratibus ff. de iuriſd. omn. iudic.*

2 Cuius concluſionis vera ratio eſt, quia facta cenſentur coram iudice omnino incompetenti, & inprorogabili, prout eſt iudicium ſeculare, quoad clericum, *cap. ſi diligenti, & tex. in cap. ſignificaſti, de for. comp.* latè *Ang. in l. 1. num. 3. ff. de confeſſis, Fel. in cap. qualiter, il ſecondo, num. 32. de accuſat.* & ita refert iudicatũ *Valaſc. in dec. 65. tom. 1.*

3 Secunda ratio eſt, quia ſi acta facta coram arbitro, non probant coram iudice, iuxta diſtinctionem traditam in *cap. præſentata, de teſtib.* nec illa, quæ fiunt in iudicio ſummario, in plenario, *cap. veniens, cod. tit.* igitur facta coram ſeculari nõ debent aliqui operari coram Eccleſiaſtico.

4 Supradictis accedat quoque, & iudicem Eccleſiaſticum minimè teneri ſtare proceſſui fabricato coram ſeculari *Valaſc. cit. deciſ. 65. Balb. in deciſ. 399. Garſ. in dec. 2.* & communiter omnes in *cit. cap. at ſi clerici, de iudic.* ſecundum omnes ibidem tenetur de nouo inchoare proceſſum, alias non poteſt nec procedere ad capturam contra clericum, nec inquiſitionem formare ex proceſſu fabricato à laico, ſecundum *Ruin. conſ. 7. num. 6. vol. 5. Baiard. ad Clar. q. 36. num. 53. Henriquez conſ. 91. num. 6. & ſequent. Hartam. conſ. 22. num. 4.*

5 Supradictis minimè refragantibus, in Curia Archiepiſc. Neap. ſecundum *Nouiſſimum in praxi c. 6.* ſeruatur, quòd quando clericus remittitur à Curia ſeculari ſimul cum actis conſtituitur reus ex illis actis, & quando vult habere dictos teſtes pro repetitis, proceditur ad vlteriora, & ſic ad ſententiam, de qua quidem obſeruantia non eſt quippe mirandum, ſiquidem ſecundum *Innoc. in cap. inquiſitionem, de elect.* quem refert, & ſequitur *Spec. tit. de confeſſis §. 1. & 5.* confeſſio, ſeu acta facta per clericum coram iudice laico, licet non probet coram laico, poterit tamen cogi ad perſeuerandum iuxta quod deciſum refert *Cappel. Tholoſ. in dec. 425.* vnde ſecundum *Balb. in dec. 103.* Acta facta coram iudice ſeculari contra clericum, valebunt ſaltem quoad duos effectus. Primo, quia ex illis poterit clericus poni ad torturam, ſicut ſi extraiudicialiter eſſet confeſſus arg. notatorum *in l. capite 5. ff. de adulterijs, & in cap. quam graue, de exceſſ. Prælat.* Secundo, quia poterit cogi perſeuerare in tali confeſſione coram iudice Eccleſiaſtico, niſi doceat de errore, & de cauſa variandi, *DD. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. om. iudicum.*

Tandem facit pro hac obſeruantia, quod ſcriptum reliquit *Bald. in Auth. clericus C. de*

7 *Epiſc. & cler.* vbi voluit, quòd Epiſcopus tenetur ſequi acta coram iudice ſeculari ad inſtructionem tantum, non autem ad punitionem clerici, vt voluit etiam *Balb. in dec. 399.*

ADDITIO.

Adde *Marcum Anton. var. reſol. lib. 3. reſ. 1. num. 8. cum ſeqq.* & quando probant vide *Brixianum in reper. ad Borgn. verbo acta probatoria*, vbi multos allegat *Doct. Ciarlin. controu. foren. cap. 10. num. 50.* & quid in actis factis in vno iudicio an, & quando fidem faciant in alio, copioſè differit *Farinac. in reper. iudicial. quæſt. 45. per totam*, & in atteſtationibus factis in vno iudicio, ſi probent in alio, *Bellus conſ. 1. num. 138. & ſeq. conſ. 3. num. 14. conſ. 126. num. 4. & 5.*

SVMMARIVM.

1 *Atteſtatio, vulgo* le fedi, *ſi in iudicio producantur, nullam probationem inducit, ad quod adducuntur tres rationes, de quibus nu. 2. 3. & 4.*

An atteſtationes vulgo *le fedi*, probent, ſi in iudicio producantur.

RESOLVT. CCCC.

1 Communis omnium Curiarum praxis eſt, vt ex atteſtationibus, vulgo *le fedi*, etiam virorum optimè famæ, & conditionis nulla probatio oriatur, ſi in iudicio producatur, cuius vniuerſalis praxis triplex poterit aſſignari ratio.

2 Prima cauetur ex varijs iuris diſpoſitionibus, præcipuè ex *l. ſolam C. de teſtib.* ibi, *ſolam teſtationem, quod verbum idem eſt, quod fides ſubiungit prolatam, nec alijs legitimis adminiculis cauſam approbatam nullius eſſe momenti certum eſt.* hæc ille. Cui addo *text. in cap. atteſtationes, de deſponſ. impub. l. inſtrumenta cum gloſ. C. de probat. & in l. cum antea in verbo atteſtatur C. de arbitr.*

3 Secunda, quia iuxta notata communiter per *DD. in rub. de probationibus in ſi. teſtibus*, & non atteſtationibus, & ſic fidei regulariter ſtatur in iudicio.

4 Tandem tertia ratio eſt, cur fides de non probet, eſt ob defectum iuramenti, regulariter enim teſti nulla adhibetur fides abſque iuramento, *l. iuſiurandum C. de teſtibus*, quod procedit etiam ſi eſſet Religioſus, *c. tuis eod. tit. de teſtib.*

ADDITIO.

An fides faciat fidem *Duran. dec. Rom. 50. num. 12. & deciſ. 74. num. 22. deciſ. 149. num. 3. p. 1.* tenet, quod non eo maxime, ſi facta ſit ex internallo, & abſque iuramento, & partis citatione, *idem deciſ. 137. num. 11.* item ſi fa-

ſi facta ſub lite pendente, *idem deciſ.* 168.*n.*6. etiam ſi eſſet fides periti adhuc fidem non facit, *idem deciſ.* 153. *num.* 19. & fides non facit fidem ſi ſint ſimplices atteſtationes, *idem deciſ.* 285. *num.* 133. *& deciſ.* 456. *num.* 1. *tom.* 2. ad materiam, qui fides non facit fidem *Ludouiſ. deciſ.* 214. *num.* 1. *deciſ.* 260. *nu.* 5. *deciſ.* 298. *num.* 10. *deciſ.* 359. *num.* 4. *deciſ.* 496. *nu.* 4. quod declarat *in d. deciſ.* 224. *ſub num.* 3. vnde ex his deſumitur, quod ſit ſcriptura priuata, & an, & quando probet, diffuſè proſequitur *Genua in tract. de ſcriptura priuata, lib.* 1. *quæſt.* 4 *per totam*, & quid in teſte an reſtes per fidem faciant fidem, vide *Farinac. de teſt. quæſt.* 80. *num.* 32. *negantem.*

SVMMARIVM.

1 *Actus fornicationis, eſt actus ſucceſſiuus.*

An teſtes deponentes ſe vidiſſe vnus poſt alium per foramen portæ aliquem cum alia commiſceri carnaliter, dicantur ſingulares.

RESOLVT. CCCCI.

SVpponatur in facto, quòd duo teſtes depoſuerunt vidiſſe Titium ſe commiſcentem in fornicatione cum Berta, & dicunt, ſe ſucceſſiuè vidiſſe vnum poſt alium per rimulam, ſeu per foramen prædictos coeuntes. Et videtur, quòd conteſtes non ſint, ſed quod poſſint de ſingularitate argui.

1 Contrariũ eſt verũ, & communiter tenetur, nam cũ fornicationis actus, ſit actus ſucceſſiuus, non videntur ſuper diuerſis fornicationibus deponere, ſed ſuper vna tantum. Item quod ſit incontinenti vnum poſt aliud, dicitur fieri ſimul, & ſic erunt conteſtes, & ex eorum dictis reſultauit plena probatio, vt notat *gl. in l. antiqui in verb. eodem tempore ff. ſi pars hæredit. petat. & in l. hæredes in fine ff. de teſtam.* & ita determinat *gl.* ab omnibus communi conſenſu admiſſa *in cap. nihilominus in verbo ſimul* 3 *q.* 9. cum qua ibi tranſeunt *Archidiac. num.* 1. *Dom. de Sancto Gemin. col.* 2. *nu.* 5. *verſ. nota, quòd quando*, & poſt eos *Præpoſitus col.* 2. *ante med. verſ. in eadem gl.* ibi, *ſi tamen*, aſſerens dictam *gl.* communiter commendari, *Bart. in l. petebatur nu.* 5. *verſ. quod facit ad quæſtionem ff. de teſtament. milit. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de teſte* §. *iam de interrogatorijs num.* 17. *verſ. quid ſi vnus in apoſtill. in verb. durat Miſſa, & in cap. præterea, il primo, nu.* 9. *de teſtib.* quem ibi ſequitur *Panormit. col.* 2. *nu.* 2. *verſ. imo plus dico, Imol. col.* 1. *num.* 4. *verſ. gl. in fi. & Fel. col.* 1. *num.* 2. *verſ. in gl. magna, Ant. de Butr. in cap. cum oporteat col.* 5. *nu.* 20. *verſ. mihi autẽ ad præſens, de accuſatio. Bal. in l. quid ergo* §. *quod ait prætor*, per illum *tex. in princ. ff. de his qui not. infam. Iacob. de Aretin. in l. teſtium col. vltima nu.* 5. *verſ. ſed è contra*, & poſt eum *Cyn. col. pen. in medio verſ. ſed pone, quod ad probationẽ adulterij, & Bal. col. vltima num.* 25. *verſ. quartum etiam C. de teſtib. & Io. Baptiſta Ferret. conſ.* 51. *in cauſa præſenti matrimonij col.* 2. *nu.* 4. *& ſeq. verſ. nec dictæ concluſioni.* vbi communem aperit.

ADDITIO.

QVod teſtes dicentes vnus poſt alium vidiſſe per foramen virum, & mulierem ſe carnaliter commiſcentes probant carnalem copulam, multos DD. citat *Farinac. de delictis carnis, q.* 136. *cap.* 2. *num.* 28.

Finis tituli Praxis teſtium.

PRAXIS APPELLATIONVM.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur caſus in quibus conceditur appellatio.*

Appellari à quibus ſententijs poſſit in vim Conc. Trid.

RESOLVT. CCCCII.

1 EX *ſeſſ.* 24. *cap.* 20. *de refor. & ex ſeſſ.* 13. *c.* 1. *de refor.* deprompum eſt appellationem eſſe admittendã in infraſcriptis caſibus, videlicet.

Primo, à ſententia diffinitiua, quæ ſecundùm *Panor. Felin.* & reliquos *in rub. de ſent. & re iudicata*, eſt, quæ decidit negotium principale in iudicium deductum.

Secundo, ab habente vim diffinitiuæ, quæ ſecundùm *Hoſtienſ. in ſumma in tit. eod. num.* 1. eſt, quæ definit vnum articulum cauſæ ſubſtantialem, vel etiam totum negotium perimit, licèt per indirectum, vt ſi quis repellatur ab agendo per aliquam exceptionem, iuxta terminos *tex. in cap. licet de except.*

Tertio, à grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt *d. cap.* 1. *& d. cap.* 20.

Quarto, quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt *d. c.* 1. de quibus terminis viden-

dendus eſt *Oldr. conſ.20. Dec. in l. quod iuſſit ff. de rei iud. Marant. in vltim. parte ſpeculi in tit. de appellat.*

ADDITIO.

A Quibus ſentẽtiis appellari poterit poſt *Pet. Gregor. in tract. de appellat. lib. 2. à cap. 1. ad 28.* vbi omnia recenſet *Rugiell. in eod. tract. de appellat. §. 2. cap. 3. per tot.* nouiſſimè *Scaccia in eod. tract. de appellat. q. 17. per totam*, latiſſimè *Muſcat. in prax. S. C. lib. 2. p. 1. glo. ſententia per totam*, quo fit, vt appellatio non admittatur, niſi à diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ; vt teſtatur *D. Author deciſ. 16. p. 4.* quod ſiquidem comprobatum patet ex diſpoſitione *Sac. Conc. Trid.* vt quoque *idem D. Author* teſtatur *deciſ. 278. num. 1. p. 4.* & vltra ipſum *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſ. 42. Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 21. num. 7. Epiſc. Maranta in reſp. 1. nu. 72. p. 2. Ludou. Bellus conſ. 61. num. 3. Nouar. in ſuis concluſ. practicab. concl. 31. Pet. Gregor. de appellat. lib. 2. c. 14. ſub n. 21.*

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur omnia ea, quæ per Sacram Congrationem Concilij declarata in materia appellationis fuerunt.*

Quidquid per Sacram Congregationem reperiatur ſancitum in materia appellationis.

RESOLVT. CCCCIII.

1 CIrca appellationis materiam nonnulla decreuit ſacra Epiſcoporum Congregatio anno 1600. relata per *Nouiſſ. in ſua praxi cap. 88. Addit. ad Quarant. in ſum. Bull. in verbo Archiepiſcopi auctoritas Piaſeg. p. 2. prax. Epiſcop. cap. 4. num. 101.* quæ ſunt tenoris ſequentis. *Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationum, & prioris inſtantiæ iudices, non ſine partium diſpendio, curſuſquè iuſtitiæ impedimento, & ſepè cum ſcandalo oriuntur; ſacra Congregatio cauſis Epiſcoporum Præpoſita, facta prius relatione Sanctiſſ. D. N. Clem. VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat. Metropolitani, Archiepiſcopi,* Primates, *aut Patriarchæ, Suffraganeos, eorumq; ſubdito nõ iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.*

Item nec alij Superiores, etiam Nuncij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem nõ habentes, cauſas in Curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad ſe aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum tribunalia deferantur, tuncq; appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus, quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exibentur, prius conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habẽte vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit in caſibus à iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitã, ac proſecutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel habentem vim diffinitiuæ, de grauamine illato Superiores cognoſcere valeant, licèt citra præiudicium curſus cauſarum, ſe id facere conteſtentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur receptam, non concedantur, niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla eiſquè impune non parere liceat.

Si appellare aſſerat ſententiã, aut appellationis exemplum culpa iudicis, à quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur caueat tamen iudex à quo, ne, ſi vere appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta, poſſit iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab exequutione decretorum ſac. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sac. Conc. procedant vti Sedis Apoſtolicæ Delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtolicorum auctoritate.

In cauſis verò viſitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantum admittantur, niſi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum Viſitator citata parte, & adhibita cauſa cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum ſuſpenſum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Can-

Digitized by Google

Cauſa appellationis pendente, apppellans in eodem, quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi à iudicis, ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum, primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tūc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Cenſura Eccleſiaſtica in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncque ſi conſtiterit eam iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo, iuxta ſacros canones, beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamque emendationem præſtiterit, obtineat: ſi verò iniuſtam eſſe clarè appareat ſuperior abſolutionem impendat: ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum, abſoluendus remittatur, licèt etiam ſuperior hoc caſu id ipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam, non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel à iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam, offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore, quis tenebitur, prius quàm ad cautelam abſoluatur.

Abſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quandiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur Romæ in ſacra Congregatione die 16. Octobris 1600. Alex. Card. Florent.

ADDITIO.

ADde hic *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 21. num. 63.* vbi hæc omnia decreta Sacræ Congregationis enunciat, iuxta hic relata.

Ibi, appellatione) Fuit deductum *in præſenti reſol. in fin.* vbi alios citaui ad hoc.

Ibi, appellationes) Hic nota non tantum acta eſſe tranſmittenda ad Iudicem, ad quē, & ſic per publica documenta conſtiterit appellationem fuiſſe interpoſitā iuxta hoc decretum Sacræ Congregationis, de quo etiam memor eſt *Ludou. Bell. conſ. 61. nu. 3. & Muſcat. in praxi S. C. lib. 2. p. 1. gloſ. proſequendum, n. 38.*

Sed ipſa integra acta etenim appellationis cauſa expoſcit, vt integra acta tranſmittātur *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 50. num. 55. & D. Author reſol. 8. 9. & 10. p. 4. & reſol. 11. n. 1. & 2. Thom. deciſ. 9. num. 2. & deciſ. 48. num. 4. Duran. deciſ. 217. num. 4. Mantica deciſ. 2. num. 1.*

Alias appellatio eſſet nulla, niſi fuerint acta tranſportata *D. Auth. reſol. 4. num. 3. p. 4. & collect. 3242. & 3323. Borgn. deciſ. 11. num. 13. & deciſ. 13. num. 42. p. 1. Neuizan. conſ. 93. num. 14. et ſeq.* quod etiam & diſpoſitum per *Conc. Trid.* vbi omnia acta ſint tranſportāda, refert *Martin. Andr. deciſ. Rom. 77. num. 1. & dec. 44.* vbi id limitat non procedere in profanis, & fori ſecularis, latè *Nouar. in ſuo opuſc. concluſ. practicab. concluſ. 7. per totam.*

Ibi, nec dum cauſæ) Vide *Marcell. Volpe vbi ſup. num. 18.*

Ibi, inhibitiones) Adde Marc. *Volpe vbi ſup. num. 35. Ludouic. Bellus conſ. 61. ſub num. 4.*

Ibi, ſi appellare) Appellans eſt obligatus trāſmittere copiam ſuis ſuperioribus ad Iudicem, ad quem ex *Conc. Trid. D. Auctor coll. 1012. & 1356. Muſcat. in praxi* S. C. *lib. 2. p. 1. gloſ. proſequendum, num. 65. vbi num. 59.* refert quando copia erit defectiua culpa Iudicis. vel Actuarii.

Ibi, ab executione decretorum) Vnde *Thom. deciſ. 41. num. 22.* vbi agit de executione literarum Apoſtolicarum, & quid in executione breuium Apoſtolicarum licet ſententia feratur per cedulam negatiuè reſpondit *Duran. dec. 60. num. 48. tom. 1.*

Ibi, in cauſis verò viſitationis) Vide *Marcell. Volpe vbi ſup. num. 9. 10. Baptiſta Ciarlin. cōtrou. iudic. forenſ. cap. 65. num. 17.* & præ cæteris *Farinac. in declarat. ad Conc. Trid. ſeſſ. 13. de refor. cap. 1. fol. 39. p. 4. & ſeſſ. 24. cap. 10.* vbi plura *fol. 79. Nouar. in ſuis concluſ. practicab. concl. 33 per totam*, & quando hæc appellatio admitti debeat à ſententia viſitationis, refert *D. Author collect. 2715.* latiſſimè *Alphonſ. Villagut. in ſpecul. viſit. crimin. §. poſt nonnulla recenſita, num. 33. fol. 36.* vbi plura *p. prima* nouiſſimè *Pater Megala in praxi crim. canon. cap. 17. nu. 2.* qui de appellatione correctionis, morum etiam teſtantur.

Ibi, cum à grauamine) Vt dicam infra *reſol. 404.*

Ibi, cauſa appellationis) Nam appellatione pendente nil ecit innouandum *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 72. num. 4. D. Auth. dec. 49 num. 1. p. 4. Fuſc. ſing. 74. lit. A. Martin. Andrea dec. 10. num. 1. D. Author collect. 1604. et 1787. Petrus Gregor. de appell. lib. 7. cap. 1.*

Et proinde geſta pendente appellatione

ſunt

ſunt attẽtata,& proinde reuocanda, *Martin. Andrea decrſ.66.num.7.*

Ibi,acta originalia) Ad hoc vide *Scacciam de appellat.quæſt.20.per totam*,tam acta facta in prima,& ſecunda inſtantiam *Borgn.deciſ. 13. num.42.p.1.* adde *Farinæ. in declarat. Concil. Trid.p.4.ſeſſ.13.de reform.cap.3*.ubi multa.

Ibi,cenſura Eccleſiaſtica) Vide *D. Authorem deciſ.102.p.3.& dec.215.p.2. Gratian. diſcept. forenſ.cap.17.num.4. Thomat. deciſ.18. Borgn. deciſ.33.num.49.& 50.p.2.* copioſè agit de hac materia appellationis à cenſuris *Iulius Chartar. deciſ.34.* ubi limitationes adiecit *Pet.Gregor.de appellat.lib.2.cap.14.num.11.* & copioſè *Pater Alphonſ.de Leone de offic.& poteſt.Confeſſ.recoll.2.à num.643.cum ſeq.*

Ibi, abſolutio ad cautelam) Vide *eundem D. Authorem in deciſ.91.p.1.* & melius *Quarant. in tract.de auctorit. Archiep. in ſuffrag.fol.52. verſ.id autem quod diximus, ſub auctoritate 18.*

Et abſolutio ad cautelam fit quando pretenditur ſententia nulla *Tomat. dec. Macerat. 18.num.13.* ubi plura pertinentia ad hãc materiam diſcutit ultra relata per *eundem Quaranta vbi ſup.fol.56.cum ſeq.* ubi multa pertinentia ad hanc materiam abſolutionis excõmunicatæ ad cautelam deduxit.

Ibi,à ſententia etiam diffinitiua) Vide *Mar. Anton.var.reſol.lib.1.reſol.71.nu.12. Gratian. diſcept.forenſ.cap.364.num.5.*

SVMMARIVM.

1 *A ſententia interlocutoria appellatur quando continet grauamen irreparabile.*
2 *Amplia etiam ſi contineret grauamen,quod cũ difficultate reparari poſſet.*
3 *Amplia etiam ſi non ex toto reparari poſſit.*
4 *Grauamen irreparabile quid ſit, ponuntur nonnulla circa hoc.*

Grauamen quando dicatur irreparabile.

RESOLVT. CCCCIV.

1 CVm virture Conc. Trid. loco ſæpius citato,à ſententia interlocutoria appellari non poſſit, niſi grauamen contineat irreparabile, vt voluit etiam *gl. in l. 2.ff. de appel.recip. glo. in clem. 1.in ver. ipſo iure, de heret.* & diſponitur *in regul. 36. cancell. apoſtil. Rota,& ibi additio ſub lit.B.dec.58.de appell.in nouis.Lance.ex num.100.vſque ad num. 107.de attentatis 2.p.cap.12.lim.1.*

2 Idemque eſt,ſi tale grauamen poſſet reparari,ſed magna cum difficultate, aut præiuditio partis, *Bar.per tex.ibi in l.1. §. quæſitum, ſub nu.7.in fin.ff.de appell. Felin. in cap. accepimus ſub num.5.verſ.hinc eſt, de fide inſtr. Greg. Lopez per tex.in l.3.in gloſ.à menos de gran daño,tit.23.par.3.Duen.reg.52.lim.10.*

3 Item quando grauamen poteſt per diffinitiuam reparari,ſed non ex toto, quia tunc quoque datur appellatio, *Felin.in cap. cum ſuper,num.17.de ſent.& re iud. Petr. Surd. deciſ. Mantuan.36.num.14.*

Necnon quando articulus interlocutoriæ eſſet præiudicialis negotio principali, *l.intra vtile*, vbi notat *Bart.ff.de minor.Bald.in l.arbitrio,num.6.ff.qui ſatiſd.cog.Fel. in cap.cum cauſam,nu.6.verſ.limita quarto,de ſent. & re iudic. Magon.in deciſ.Lucana 23.num.6.Bald. in l.fin. ſub num.5.verſ. ſecundus eſt actus,C.de relat.* vbi idem dicit, quando interlocutoria ingerit difficultatem circa cauſæ deciſionem *Lopez vbi ſup.ad fin.gloſ.*

4 Grauamen demum irreparabile eſt omnis actus irretractabilis, & quo mãdato exequtioni, pars grauata amplius non ſubleuaretur per appellationem à diffinitiua, vel non ſine difficultate, & præiudicio ſubleuaretur, vt patet ex deductis per *de Franch. dec. 139.& Capp.Thol.deciſ.431.Balb. Iaffred. dec. 469.*

Caſus continentes grauamen irreparabile ſunt, videlicet.

Primus eſt indebitæ carcerationis, quare ab eo appellari poteſt, vt cenſuit Sacra Congreg. per hæc verba, *An quod decreto Sacri Conc. Trident. ſeſſ.13.cap.1. de reform. & alio ſeſſ.24.cap.20.de reform. dicitur de grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt,intelligi poſſit,& debeat de grauamine indebitæ carcerationis.* Sanctiſsimus D.N. audita relatione Congregationis Concilii declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe,& Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad Iudicem appellationis,interim tamen reo manente in carceribus,donec Iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt,dummodo nõ impediat exequutionem correctionis eadem Sacra Congregatio cenſuit,quæ declaratio refertur per *Addentem ad ſumm.Bullar. in verſ. Archiepiſcopi auctoritas in appellationibus,lit.I.*

Secundus, excommunicatio, ſuſpenſio, interdictum, *Duen.reg.52. Franch. de appell. cap.ſuper eo.2.not.Rebuff in concord. tit. de friuol.appellat.*& ſi appellatur, non ſuſpendit, *cap.paſtoralis,de appell.*

Tertius,decretum torturæ, quare ab eius comminatione datur appellatio, quotieſcunque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato, grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari, ita hodie procedit *tex. in*

in cap. cum ceſſante, de appell. & à tali futuro grauamine appellari poſſe, tenet *Bart. in d.l. 2.ff.de appell.recip.* & ius ciuile,& ius canonicum concordat cum hac diſpoſitione conciliari, *Nauarr.conſ.2.de appell.*

Quartò decretum, per quod iudex declarat ſe competentem *Bal.in auth.habita nu.28. C.ne fil.pro pat.Natt.conſ.172.nu.1.Guid.Pap.q.10 nu.1.*vbi dicit,intelligi non ſolùm quando expreſsè pronunciat ſuper competentia, ſed etiam tacitè per proceſſum ad vlteriora, *Menoch.de adipiſc.poſſeſſ.remed.4.num.822.& ſeq.* Ratio eſt,quia hoc caſu grauamen non poteſt reparari per appellationem à diffinitiua,ideo non mirum ſi prius ſuccurrendum eſt,quaſi iuriſdictionis defectus omnes alios excedat;à tali enim pronunciatione appellatur cum trahat ſecum exequutionem,& præiudicium, quod non poteſt reparari in appellatione à diffinitiua,*Hond.*qui vtroque caſu loquitur *conſ.27.num.20.& 21.lib.1.*poſt *Bart.in l.ante ſententiam num.13.de appell.recip.Roland.conſ.33.num.3.lib.4.*Præſertim, quia habet vim diffinitiuæ, ſecundum diſtinctionem,de qua per *Aufrer.ad dec.*Capp.*Thol.48.nu.3.& 4.*vbi intelligit, quando profertur à Delegato,ſecus ab Ordinario,quo caſu decretum ſuper incompetentia non habet vim diffinitiuæ,*Rom.conſ.358. Bal.in cap.ſignificãtibus,de off.deleg.num.1.*

Quintus decretum admiſſionis iniuſtæ articulorum partis aduerſæ, ſeu à non admiſſione articulorum,& probationis,aut exceptionis ipſius partis appellantis, *Rota dec.44.ſub num.3.de appell.in nouis.Franch.in cap.interpoſitas ſub num.4.verſ.ſeptimo de appell.Maſcard.de prob.concl.131.ſub num.5.* Lancell.*de atten.2.par.cap.14.lim.1.num.42.& 45.in nouiori impreſſione,Corneus conſ.35.vol.1.Surd.in deciſ.Mantuana 36.ex num.17.& inferius num. 267.*

Sic etiam fuit reſolutum in Rota, teſte *Caputaq.deciſ.38.par.1.& dec.37.nu.1.& per totam par.3.*quod erat attentata,& nulla ſententia lata poſt appellationem interpoſitam a coarctatione dilationum a iure præſcriptarum, cùm tali caſu appellatio ab interloquutoria ſit legitima.

Sextus, decretum denegationis copiæ actorum, *l.2.C.vt lite pend.* Duen.*reg.52.fallent.5.Azeued.l.3.tit.18.lib.4.*de veritate tãtum me remitto.

ADDITIO.

DE iure canonico licet appellare à quolibet grauamine *Gratian.cap.183.n.34.Thomat.dec.3.nu.8.Iuliu.Chartar.in dec.70.nu.4.*niſi à grauamine irreparabili,vt probat *Ludou.Bell.conſ.61.num.1.& 6 Epiſc.Marant.in reſp.38.num.15.p.1.*vbi plura: etiam ſi ſententia fuiſſe interlocutoria, & contineret grauamen irreparabile, vt per *D.Authorem reſol.486.num.3.& reſol.2.nu.5.p.4.* ſicque licet ſit prohibita appellatio ab interlocutoria,ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. ac etiam de iure cõmuni,vt probat *Thomat.dec.Macerat.12.num.27.*tamen quando conſtaret de notorio grauamine ſecus eſſet,vt ibi *nu.28.* & paritet vbi grauamen non poteſt reparari in diffinitiua, vt idem *d.deciſ.8.num.20.* appellabile eſt decretum habens præiudiciũ irreparabile,quia dicitur habere vim diffinitiui *Thomat.deciſ.Macerat.57.nu.27.& 28.& deciſ.98.n.4.* non ab re ſi grauamen in interlocutoria quando ſit irreparabile ad eundẽ poſſit appellari ab interlocutoria, latè *Scacc.de appell.quæſt.17.limit.47.membro 1.num.90.cum ſeq.*

Ibi,idemque eſt *Thomat.dec.Macerat.8.num.16.*

Ibi,Item quando,vide *Scacc.d.tract.q.17.lim.6.memb.8.per tot.Thomat.dec.Macerat.8.nu.15.dec.21.num.14.*vbi plura,*& dec.96.num.2.*

Ibi primus) Eſt *Scaccia d.tract.q.17.limit.48.num.30.32.& 28.Marcell.Volpe in prax.Eccl.cap.21.num.10 cum ſeq.Ruginel.de appell.c.3.num.172.& §.6.gl.7.cap.11.n.57.& §.8.c.2.n.70.* quamquam carceratus non debet relaxari, ſed debet ſtare in carceribus, donec ſatiſdet *Borgn.dec.1.num.48.p.1.*poſt *Boſs.in tit.de carcer.fideiuſſ.num.15.Marcell.Volpe vbi ſup.n.76.*

Ibi ſecundus) Scacc.d.tract q.12.num.150.cum ſeq.& q.17.limit.22.per tot.Pet.Gregor.de appell.lib.1.c.11.nu.13.Ruginell.de appell.§.1.cap.2.num.109.

Ibi tertius) Scacc.*d.tract.q.17.limit.47.memb.1.num.145.& ſeq.Nouar.in ſuo opuſc.concl.ſing.concl.31.n.10.& 11.Marcell.Volpe vbi ſup.nu.22.& ſeq.Muſcat.in praxi S.C.lib.2.p.1.gloſ.1.num.17.Ruginell.de appell.§.1.cap.2.nu.212.*

Ibi quarto) Scacc.d.tract.q.7.ſub num.4.5.7.et 14.& q.17.limit.6.membro 7.num.47.& 48.Thomat.dec.Macerat.8.num.14.& dec.21.n.12.D.Reg.Valenzuela conſ.84.nu.37.vol.1.Ludouic.Bellus conſ.61.num.1.& 2. Ruginel.*de appell.§.1.cap.2.num.77.*

Ibi quintus) Idem Scacc.d.tract.q.17.limit.47.mẽbro 1.n.137.Ruginell.de appell.§.1.cap.2.n.50.

Ibi ſextus) Quemadmodum appellatur à denegato officio Iudicis implorato, à denegata iuſtitia, & denegato ſapientis conſilio *Ruginell.de appell.cap.3.num.263.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis tunc poteſt inhibere, cum de deuolutione conſtat, & quid in interlocutorijs.*

2 *Decretum Conc.Trid. circa præfatam concluſionem.*

3 *Vbi dubitatur de incompetentia iuriſdictionis,*

an ſcilicet appellatio recipienda ſit, index appellationis non poteſt inhibere.

Decretum inhibitionis, item quod acta trāſmittat, quomodo, & quando per iudicem appellationis ſit faciendum.

RESOLVT. CDV.

1 QVando iudex, ad quem eſt appellatum, poſſit inhibere, ſiuè a diffinitiua, ſiue ab interloquutoria appellatum ſit, tractatum *in cap. non ſolum, & in cap. Romana, §. ſi verò, cum §. ſequent. de appell. in 6.* nempe cum de deuolutione conſtet, item in interloquutorijs, cùm iudex recepta appellatione ſaltem ex cauſa probabili de veritate eius incipit cognoſcere ideſt iam deuoluta, & acceptata cauſa appellationis, vt pulchrè per *Aret. in conſ. 20. col. 3. & in conſ. 33.* vbi dicit, ante citationem appellati, & receptionem appellationis non eſſe inhibendum, quia cognitio an ſit iudex, debet præcedere omne exercitium iuriſdictionis, *cap. ſuper literis, de reſcriptis.*

2 Et iuxta præfatam opinionem ſanciuit *Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 7. de reform.* ibi, *In concedendis inhibitionibus poſt appellationem ſeruare tenentur formam, & tenorem ſacrarum conſtitutionum, & præſertim Innocentij Quarti, quæ incipit Romana.*

3 Ex quibus omnibus infertur primo, quod quando in puncto incompetentiæ obijcitur dubietas, quod iuriſdictio reddatur dubia, interim non eſt inhibendum donec cognoſcatur de iuriſdictionis veritate, vt not. *Innoc. in cap. dilectus, de præſcrip.* vbi generaliter refert, quod iudex appellationis pendente cognitione an appellatio ſit recipienda, nunquam inhibere debet, vt refert quoque fuiſſe in Camera Imper. deciſum *Miſing. cent. 3. obſer. 87.*

Infertur ſecundo, quod quando eſt appellatum in caſu, in quo appellatio prohibetur, vel quia cauſa eſt iniuſta; vel appellatio friuola, & fruſtatoria, non debet iudex ad quem inhibere, niſi prius adhibeat cauſæ cognitionem ſuper iuſtitia appellationis, alias inhibitio non valet, *Spec. tit. de appell. §. de officio verſ. ſed quæritur, & Felin. in cap. dilectus 2. col. pen. de reſcript. per tex. in d. cap. Rom. §. ſi vero, & §. ſi autem, & ibi Gemin.* Item ſemper debet fieri inhibitio parte citata, alias non valet, vt per *Alex. conſ. 91. col. penul. lib. 2. & eundem in l. Titia in fine, ff. ſolut. matrim.* vbi dicit hanc eſſe communem opinionem, *Idem in l. 4. §. condemnatum col. 4. ff. de re iudic. & gloſ. in l. ſi opus ff. de no. op. nunc.* Vnde dicit ſingulariter *Abb. in cap. cum veniſſent in 4. not. de reſt. in integ.* quod inhibitio iudicis contra ius facta, non inducit nullitatem actus poſtea geſti.

Limitatur ſuprapoſita concluſio quatenus loquitur de modo, & forma proponendi literas inhibitoriales dupliciter, &

Primò non procedere in Camera Imperij in qua quoties de iuriſdictione ſaltē ex narratione appellatis conſtat, inhiberi ſoler, ſiuè a definitiua, ſiue ab interlocutoria (modo appellabili) prouocatum ſit, & quando poſt inhibitionem procedit iudex a quo, illa tanquam attentata reuocantur, vnde latè de hoc *Spec. tit. de appell. §. officium iudicis ad quē, & §. ſeq.* vbi materiam attentorum vberrimè tractat, licet ſatis confuſe, & quando attentata debeant reuocari, & in libello peti, vide *Bart. in l. chirographis, §. adeo, ff. de adminiſtrat. tutor. & Guid. Pap. conſ 4. & 66. num. 6. & 7.*

Secundò in caſu *alleg. Lap. 60. col. 2. in fin.* dicentis diſpoſitionem *tex. in d. cap. Romana* debere procedere, vbi tractatur de impediendo actum irreiterabilem, quo caſu receditur a reg. iuris, ad dicta per *Alex. in l. 3. §. in amittenda num. 6. ff. de acquir. poſſeſſ.* & cum quando imminet periculum, iudex poſſit inhibere, tradit latè *Felin. in rubr. de treg. & pace ſub num. 12. vſque in fin.* vbi dicit ex auctoritate Rot. quod ratione imminentis periculi poteſt delegatus inhibere, ne quid innouetur, etiam ſi cauſa non dum ſit adeo recepta, quod ſit in ſtatu inhibendi.

Ad hæc inſuper notandum, quod vt literæ inhibitoriales valeant, & ſuos operentur effectus, quatuor concurrere debent, ſecundū *Coſtam de remed. ſubſidiar. remed. 16.*

Primum dependet a iuriſdictione inhibētis, ſeu iudicis, coram quo lis pender, cuius etiam eſt cognitio an ſit iuſta, vel ſubreptitia, nec ne, *Surd. conſ. 424. num. 31. 46. & 51.*

Secundum, eſt, quod non ſit limitata, quoniam inhibitio reſpectu vnius cauſæ, non extenditur ad aliam cauſam, *Pariſ. conſ. 39. num. 28. vol. 1. Mago. Rot. Florent. deciſion. 128. num. 13. & Rot. Roman. deciſion. 641. num. 11. parte 1. in nouiſſi.* & verba determinata ad cauſam, ad perſonam, vel locum, vel tempus, non extenduntur, *Bald. conſ. 339. vol. 1.* niſi commiſſio haberet clauſulam, quam, & quas *Rota Romana deciſ. 785. num. 2. par. 2. in nouiſſim.*

Tertium eſt, quod ſit conceſſa ei, cuius intereſt, eadem *Rot. Rom. dec. 796. num. 3. par. 1. in nouiſſim.*

Quartum eſt, quod duret officium iudicis inhibentis, quandoquidem finito officio expitat inhibitio, *l. vlt. ff de pœn. Afflict. dec. 290.*

Quibus caſibus concurrentibus inhibitio ſiue iuſta, ſiue iniuſta timeri debet, *l. 1. §. 1. ff. de no. oper. nunc. Rot. Rom. annot. loc. & Verall. deciſ. 92. cum ſeq. par. 2. Cæſar. de Graſſ. dec. 109. in fin. de appell. Riminal. iun. conſ. 221. num. 18.*

vol.

*vol.7.Veſtr.in ſua prax.lib.8. cap.4.nu.*10.ideo appellandum eſt, alioquin tranſit in iudicatum, cùm præſumatur pro iudice, & contra contumacem, *Alex. conſ. 4. vol.4. Corn. conſ. 292.in fin.vol.3.Bero. conſ.114.vol.3.Menoch. conſ.892.Marant. conſ.61.num. 12.Gayl. lib.1. obſeruation.144.Myſinger.centur.3.obſeruation. 87.Couarr.pract.quæſt.cap.24.num.3.Contard. ad l.vnic.quæſtio. 5.cap. 1.de moment. poſſeſſ.*id quod intelligendum eſt de ſtylo Cur. Rom. *Eugen. conſ.75.num.11.& 12.cum ſeqq.* alias de iure communi inhibitio iniuſta, ſeu inualida, non eſt metuenda, etiam ſine appellatione, *cap. non ſolum, de appellat.in 6.Eugenius d.conſ.75. num.68.Surdus conſ.424.nu.32.cum ſeqq. vol.3. Lancellot. de attentat. cap. 20.ampliat.11.num.5.& limit.1.Farinac. conſ.17.num. 24. vol. 1. & in addit. lit. H.* vbi ſubijcit duos caſus, in quibus nec de ſtylo Rotæ ſeruanda eſt inhibitio, veluti quando per calumniam fuiſſet impetrata, ſeu notoriè conſtaret de iniuſtitia, & quando commiſſio fuit ſignata cum clauſula prout de iure.

ADDITIO.

INhibitio autem, quam per Metropolitanum decernatur multa ſunt ſeruāda *Marcell.Volpe in prax.Eccl.cap.21.num.35.* & quando, & quomodo ſit decernēda, vide *Farin. in pragm. ſui repert. iudic.ver.inhibitio* vbi plura congeſſit de hoc, multa alia congerit *Ruginell.de appellat.cap.9.per tot. & Ripol. var.reſol.cap.3. Ludou.Bellus conſ.61.ſub num.4.*

Ibi ex quibus) De inhibitione prolata à Iudice non habenda iuriſdictione agit *Farin. in repert.iudic.q.56.num.9.Mandoſ.de inhibit.q. 26. num 2.& q.87.*

Ibi infertur ſecundo) Vide *Farinac.in fragm ſui repert.indic.ver.appellatio,nu.* 20. vbi plura poſt *Pet.Gregor.de appell.lib.2.cap.14.num.17. Mādoſ.de inhib.q.28.nu.* 2. & quæ dicatur appellatio friuola docet *idem Pet.Gregor. de appell. lib.1.cap.13.Volpe in prax.Eccl cap. 21. nu.6. Megal.in prax.crim.canon.cap.17.num.14.*

Ibi primo) Non procedere nota, quod inhibitio annullat actum factum poſt eam *Repol. var. reſol.cap.3.num.295.*nam dicerentur attentata facta poſt eam *Mar.Anton.var. reſol. lib. 1. reſol.fin.caſu 74.Ludouiſ.deciſ.435.n.1. Rota in nouiſſimis deciſ.214.num.3.*

Ibi ſecundo) Quando imminet periculum multa permittuntur, vide *Seſſe de inhibit. cap. 23. nu. 10.& 43.*

Ibi ad hæc) Inhibitio vt dicatur canonica, quæ requirantur, vide *Petr.Gregor. de appell.lib.2. cap.14.nu.16.& D.Author dec.37.& 50.p.4. Ripol.var.reſol.cap.3.n.198.*

Ibi primum) Et ſic fit a Iudice ſuperiore, vide *Ruginel.de appell.cap.9.num.* 36. & nulla redderetur ſi li non pendet coram ipſo, *D. Author deciſ.37.num.2.p.4.*& a quo Iudice emanati debet *Ripol.var.reſol.cap.3.nu.181.Mar. Ant.lib.2.reſol.10.nu.12.Mandoſ.d.tract.q.41.*

Ibi ſecundum eſt) Non extenditur de vna perſona ad aliam *Ripol.vbi ſup.nu.* 224. nec de vna cauſa ad aliam *Mandoſ.d.tract.q.41.n.45. Seſſe de inhibit.cap.15.num.2.*

Ibi tertium eſt) Pet.Gregor.de appell.lib.2. cap. 14. num.21.Ruginel.vbi ſup.num.37.

Verſ.quartum eſt) Vide *Mandoſ.d.tract.q.38.*& ſic durant durante tempore quo ipſe regit *idem q.56.num.5.*

Ibi quibus caſibus) Adde *Farinac.* quod plures citat *in repert.iudic.q.56.n.1.& 20.& 23.Mar. Anton.var.reſol.lib.1.reſol.64.num.8.& reſol. fin.caſu 71.Ruginel.vbi ſup.num.31.Mandoſ. de inhibit.q.20.num.2.& 13.& q.29.num.7. Seſſe de inhibit.cap.10.§.2.num.12. Burat. dec.267. num.6.& adnot.ad dec.177.num. 9. deciſ.652. num.1.dec.902.num.5.dec.909.num. 1. tom.7.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio debet fieri in ſcriptis.*

2 *Clauſula in his ſcriptis non eſt neceſſaria in libello appellationis.*

Clauſula in his ſcriptis an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria.

RESOLVT. CCCCVI.

1 EX diſpoſitione *text.in cap.1.de appellat.in 6.*ſancitum fuit, appellationem proponendam eſſe in ſcriptis, quod quidem procedere tantummodo in ea, quæ fit ab interloquutoria, docuit *Franch.eit.cap.1.num.5.verſ. in ea gloſ.*poſt Archid. *ibidem num. 12.& Ant. de Butrig.num.6.* & voluit etiam *Balb. in deciſ. 29.& Rota diuerſa in deciſ.2.num.8.par.2.*

2 Et clauſulam (in his ſcriptis) eſſe neceſſariam, voluerunt Ang.*in l.à ſententia, §.ſi hæres autem, num.1.ff. de appell.* Spec. *eod.tit.§.1. num.2.par.5.Caſtren.in l.2.§. libelli num.2.circa med.ff.eod.titulo Burſat.conſ.22.num.3.& 8. vol. 1. Cæphal. conſ. 23.eod. vol.Menoch. conſ. 123.vol.1.*

Cæterum ſecundum *Rot.diuerſ. citat.deciſ. 2. num.* 8. habetur præfatam opinionem de iure non ſubſiſtere:& ratio eſt, quia *cap. 1.de appellat. in 6.* nulla fit mentio de huiuſmodi clauſula, ſed ſolum ibi diſponitur appellationem ab interloquutoria in ſcriptis fieri debere. Tum autem appellatio in ſcriptis fieri dicitur, quādo libellus in appellationis ſcriptus porrigitur, vt per *Franc. in cap. vt debitus, q.3.nu.12. de appellatio,* latè *Corn. conſ.95.nu. 2.lib.4.Marant. de ordin.iudic. part.6.tit.de appellat.num.127.* & contrarium, quod non ſint neceſſaria illa verba, *in his ſcriptis*, voluit

gloſ. in ſimili in cap. fin. in verb. illuſtrium,in fin. de re iudicat. lib.6. Franc.in dict. cap. vt debitus quæſt.8.num.13.& in cap. 1.num.10.in fin.de appellation.lib.6.Imola in d.l. à ſententia,§.à ſimili num.22.verſ.ſed certè,vbi pluribus rationibus reprobat opinionem *Angeli*, qui reuera fuit ſolus in hac opinione,nam *Caſtr. in d. §. libelli* non dicit, in libello appellatorio ſcripto, debere exprimi illa verba, in his ſcriptis, ſed ſolum dicit,non eſſe appellationem in ſcriptis, ſi quis appellat viua voce, & facit in ſcripturam redigi appellationẽ per Notarium, niſi tamen Notarius in ſcriptura adi c rit iſta verba in his ſcriptis appellauit, *Specul.* verò poſtea ſe declarat, niſi appareãt illa verba ſcripta in quibus continebatur appellatio.

ADDITIO.

HOc idem referendo plures *DD.* attingit *Farinac.in fragm.repert.iudic. verbo appellatio,num.*8.latè *Scaccia de appell.q.*44.per totam,& per publica documenta erit recipienda appellatio aliter non reciperetur *Ludouic. Bellus conſ.*61.*num* 3.& 4. Et quid ſi appellatio facta fuerit viua voce Iudice non ſedente pro Tribunali, vel ſcripta à Notario de ordine partis appellantis an valeat, vide *Muſcat. in praxi S.C.lib.2.p.5.gloſ.poteſt,nu.*42.& quod verba appellationis neceſſaria ſint,& illa cõtinere debet prouoco, & appellatio *Ruginel. de appell.in præfat.num.*43.& debent talia verba in ſcriptis redigi *idem cap* 4.*num*.4.ideo in ſcriptis erit appellandum *idem* §.2.*cap*. 3. *nu*. 498.*Pater Mcgal.in praxi crim. canon. cap.* 17. *num*.21.vbi declarat quando in ſcriptis fieri debet,ſi tacita ſit voce.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem,non autem à quo,pronunciat appellationem deſertam.*

Iudex a quo,an iudex ad quem debeat pronunciare appellationem deſertam.

RESOLVT. CCCCVII.

1 IN hac quæſtione reſponſio eſt cum diſtinctione, videlicet, quod aut fuit aditus iudex ad quem,& coram eo appellatio fuit introducta, & tunc ad eum ſpectat ſuper deſertione pronunciare, aut verò non fuit additus, & tunc, cùm nulla facta fuerit inſtantia coram eo, non poteſt hoc facere, quia deeſt petitio, & ita quoque diſtinguendo videtur velle *Ang.in l.eos in fin. verſ.tu tene,C.de appellation.* ubi quod ſecundum huiuſmodi diſtinctionem eſt intelligenda opinio *gloſ. ibi in verb. vel iniuſtam, & Bar. ibid. in princ. col. fin.num.* 8.*verſ. quaro quid ſi tempore*, & ſequitur *Felin. in cap. ex parte il ſecondo col.* 5. *verſ. declara primo num.*10.*de reſcr. Caſtr.in l.ſi præſes in fin.C.quomod. & quand.iud.* & ita eſſe tenendum dicit *Alex. conſ.* 104. *in princ. lib.* 5. *verſ. & iſtam opinionem Grauat. ad Veſtr. cap. vlt.lib.8.num.29.Afflict. rubric.*45. *de appellation.nu.*14.*ad med.ſuper conſt.regni*, ubi etiam citat. *Butr.in cap. tuam, de ordin.cognit.* Et ratio eſt, quia propter inhibitionem ligantur manus iudicum *capitul. non ſolum, de appellatio*, & ſuper deſertione appellationis, quando requiratur ſententia, uide *Rota dec.* 25.*de appellation.in non. & Seraphin.dec.*565. *num.9:part.* 1. ubi *num.ſeq.* etiam traditur an, & quãdo huiuſmodi ſentẽtia dicatur interloquutoria, item quæ tempora deducantur, ne appellatio dicatur deſerta, uide *eundem notabiliter in deciſ.*362.*part*.1.

ADDITIO.

AD hoc vide *Scacciam in tract. de appellat. quæſt.*11.*nn.*148.*& ſeq.* latiſſimè *Ruginel. in eod.tract.de appellat.cap.*2.*per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Appellans, an appellatus teneatur producere acta.*
2 *Concluditur contra appellantem.*
3 *Appellans tenetur ſuis expenſis producere acta.*
4 *Ampliatur dupliciter.*
*Limitatur num.*5.*&* 6.
7 *Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta.*

Quis teneatur producere acta, appellans, an uerò appellatus.

RESOLVT. CCCCVIII.

1 COmmunis eſt diſtinctio *DD.in l. hi, qui ad ciuilia,C.de appellationibus*,uictori incumbere onus probandi ſe iuſtitiam fouere: unde ſecundum *Cin.* & alios de quibus per *Surd.in deciſ.*327.*n.*3.appellatus debet oſtendere, quod ſententia pro ſe lata fuerit *iuſta*, non dando nouas probationes, ſi non *uult*, ſed producendo acta iam geſta ex quibus dicit *Gratian.lib.*1.*diſcept.forenſ.cap.*121.*num*.2. quod ille,qui eſt originaliter actor in cauſa principali, remanet actor in cauſa appellationis, per quam nihil immutatur *l.*3. *C. de appellat.*& ſufficit appellanti docere ſe ex iuſta cauſa appellaſſe,& infra legitima tempora *cap. Romana §.ſi verò, eod.tit.in* 6. ita ut de prædictis dicatur ſufficienter conſtare per ſolam productionem ſententiæ, ut uoluit quoque *Cyn.in l.per hanc quæſtio.*5. *in fin. verſ. aut quærimus C.de temporibus appellat.*

2 His accedat, quòd tenuit Rota, teſte *Ferall.in dec.* 128.*par.*3. ubi quod petens reuoca-

cari ſententiam, ſufficit, ut producat appellationem, ſed cui inſtat pro conformatione, debet producere proceſſum, & acta ſine quibus nihil ſententia probat, quamuis limitetur regula hæc in caſu *deciſ. Caſſad. 1. de præſumpt. & Caputaquen. in deciſ.* 134. *par.* 3. de quibus per *Pariſ. in conſ.* 38. *num.* 7. *vol.* 4.

3 Tandem pro hac eadem opinione facit, quòd cum ſimus in ſententia diffinitiua, proinde appellatus tenetur producere proceſſum, cùm in ſententia interloquutoria appellans, ſiue ſit originaliter actor, ſiue reus, ſemper debet producere acta in cauſa ad iuſtificandam ſuam appellationem *Guid. Pap. in deciſ.* 20. *num.* 1. *& in deciſ.* 436 *concl.* 7. *nu.* 9. *in fine verſ. & ita ſeruatur*, prout etiam quãdo ſolum appellans proſequeretur appellationem, altera enim parte exiſtente contumace, is, qui proſequitur, tenetur ad exhibitionem actorum, latè *Gabrieli de appellat. concluſ.* 5. *num.* 16. poſt *Aret. in cap. quoniam contra col.* 9. *verſ. pro intellectu, de probat.*

4 Ceterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum; cuius obſeruantiæ ratio ex duplici capite deducitur.

Primò ex diſpoſitione *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 24. *cap.* 20. vbi ſi quis appellauerit, in caſibus a iure permiſſis tenetur ſuis expenſis transferre acta omnia coram Epiſcopo geſta ad iudicem appellationis.

Quæ præfata diſpoſitio locum ſibi vendicaret, etiam quod reus nollet vti, & intenderet nouum proſequi iudicium, vt tenuit Rota in vna Valentina parochialis 13. Ianuarij 1580. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Ampliatur etiam, vt procedat in actis factis in partibus coram iudice delegato, Rota in vna Placentina adminiſtrationis Sacramenti 1. Decembris 1567. coram Gipſio.

5 Limitatur nunc, & primò, vt non procedat quãdo cauſæ ſunt diuerſæ, quia licet vna dependeat ab altera, non habebit locum huiuſmodi productio actorum, vt eſt iudicium euictionis cum cauſa principali, in qua fuit facta euictio *Rota diuerſ. in deciſ.* 445. *par.* 1. & fuit reſolutum in eadem Rota, in vna Burgenſ. Sancti Sepulchri bonorum 2. Decembris 1594. corã Illuſtriſſimo Seraphino.

6 Limitatur ſecundò in actis aliarum cauſarum præterquam cauſæ principalis de cuius appellatione cognoſcitur Rota in vna Toletana penſionis 22. Maij 1592. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

7 Secunda principalis ratio eſt, quia allegãs nullitatẽm, tenetur exibere omnia acta, vt poſſit argui contra ſententiam, quaſi tunc appellans, ſeu dicens de nullitate, ſuſcipiat onus probandi ſententiam iniquam, & nullam, ideo ſi velit obtinere, probabit ſuam intentionem, exibendo proceſſum, & omnia acta, ita *Vant. de nullitatibus in tit. à quo, & à quibus, num.* 20. *addit. ad Guid. Pap. in cit. deciſ.* 20. & hanc opinionem tenuerunt *Cappell. Tholoſ. in deciſ.* 91. *&* 341. *Guid. Pap. in deciſ.* 431. & Rot. Romana in vna molen. caſtrorum 16. Martij 1597. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

ADDITIO.

De hoc vide ample *Scacciam in tract. de appellat. q.* 20. *num.* 7. 8. *&* 9. *Ruginel. eo. tract.* §. 10. *gloſ.* 1 1. *num.* 2 1. *Muſcat. in praxi S. C. lib.* 3. *p.* 1. *gloſ. proſequendum, num.* 46. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Ponit formam, quam ſeruare debet iudex appellationis in abſoluendo excommunicatum.* 1

Iudex appellationis abſoluendo ab excommunicatione, quãnam obſeruare debeat.

RESOLVT. CCCCIX.

1 Licèt à ſentẽtia excommunicationis appellari nequeat, iuxta latè tradita per *DD. in cap. paſtoralis* §. *verum, de appellatio.* de cuius dicti veritate latiſſimè per *Cappell. Tholoſ. in dec.* 303. *& Veral. in deciſ.* 58. *par.* 1. poterit tamen excommunicatus adire Archiepiſcopum per viam querelæ, ita probatur optimè in capit. ad reprimendum; vbi communiter Scribentes de officio Ordinarij, qui iudex nonnulla obſeruare debet, videlicet.

Si ei conſtet excommunicationis ſententiam eſſe iniuſtam, ſtatim abſoluat: ſi verò dubitet, cautione præſtita, abſoluet: ſi autem de offenſa, & contumacia cõſtiterit, non niſi præmiſſa reali ſatisfactione, abſoluat: quod ſi ſententia nulla ſit, ſtatim nullam fuiſſe declaret, vt colligitur ex *cap. venerabilibus, de ſentent. excommun. in* 6. *& cap. cum contingat, de offic. delegat.* ſi verò manifeſto conſtet, ſententiam valere, tunc licèt ipſe abſoluere poſſit, ſatius tamen erit, eum ad abſoluendum remittere ei, à quo eſt condemnatus, ex *d. cap. venerabilibus* §. *ſanè, de ſentent. excommun. lib.* 6.

ADDITIO.

Vide *Scacciam de appellat. quæſt.* 17. *limit.* 22. vbi exactè materiam iſtam appellationis ab excommunicatione proſequitur, & qualiter procedat, ac alia concernentia ad eius abſolutionis pendente excommunicationis ſentẽtia refert quæ conueniunt huic quæſito.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus poteſt cauſas ad ſe per appellationem deuolutas, etiam in diœceſi ſuffraganei cognoſcere.*

An cauſas per appellationem deuolutas, poſſit Archiepiſcopus in diœceſi ſuffraganei cognoſcere.

RESOLVT. CCCCX.

PRo huius quæſtionis dilucidatione adeſt text. expreſſus *in cap. vt litigantes, de offic. Ordin. in 6.* pro cuius corroboratione placuit hic inſerere deciſ. Rotæ in vna Valentina iuriſdictionis 1. Aprilis 1596. coram Seraphino, quæ eſt tenoris, videlicet.

1 *Domini ſine difficultate dixerũt, poſſe Archiepiſcopum cauſas ad ſe per appellationem, aut alias delatas ab Epiſcopo ſuffraganeo, per ſe, vel Vicarium generalem, vel per delegatum cognoſcere, & terminare, in totum, vel in partem: etiam in diæceſi Oriolenſi, per tex. in cap. 1. de offic. Ordinario in 6. vbi traditur differentia inter cauſas deuolutas, & deuoluendas, & ibi Anchar. & Franch. idem probatur in cap. vt litigantes eodem titul. et poteſt totã cauſam, vel partem tantum delegare cap. ſuper quæſtionum in princ. de offic. delegat. vbi gl. & Abb. num. 9. Imol. num. 15. Barb. in fin. Iaſ. in auth. ad hoc, num. 5. C. de iudic. poteſt etiam Notarium, & Nuncium deputare pro exercenda iuriſdictione, quia vno conceſſo, cenſentur omnia conceſſa, ſine quibus id explicari non poteſt l. 2. ff. de iuriſd. om. iud. & hæc omnia procedunt de iure communi, circumſcripta conſuetudine.*

ADDITIO.

REgulariter ab Epiſcopo appellatur ad Archiepiſcopum, vt proſequitur *Scaccia de appellat. q. 80. a num. 86. cum ſeq.* latius *Steph. Quaranta in tract. de auctoritate Archiepiſcopi in ſuffrag. fol. 50. in 18. auctoritate per tot. fol. 50.* Habet tamen Archiepiſcopus in cauſis appellationum Comitatum iuriſdictionem *idem Scacc. q. 17. limit. 43. memb. 3. num. 7. & 9. in remed. 1. clauſ. 6. nu. 85.* & ideo non poteſt à ſubditis ſuffraganei adiri alia via, quam via appellationis, quia in eis etiam ipſis vocãtibus non habet aliam iuriſdictionem *d. q. 19. remed. 2. num. 54.* neque eos ſubditos ſuffraganei etiam volentes habet iuriſdictionem, niſi accedat conſenſus ſuffraganei, *idem quæſt. 17 lim. 47. memb. 3. num. 11.* ideo non iudicat in eos, niſi in caſibus expreſſis à iure *idem q. 8, ſub num. 98. declar. 4.* ſed copioſè *Quaranta loco cit. fol. 57. verſ. ſed redeundo ad appellationis* materiam vbi hanc declarat concluſionem qualiter procedat, & poſſit cognoſcere Archiepiſcopus in cauſis appellationum ſuffraganeorum ſuorum.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio excommunicationis differri poteſt ex cauſis.*

2 *Excommunicatio eſt medicinalis.*

3 *Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit.*

Excommunicatus an ſit abſoluendus, ſi aduerſarius, ne abſoluetur, appellat.

RESOLVT. CCCCXI.

DVbitabatur in Cur. Archiep. Neap. an eſſet abſoluendus quidam excommunicatus, qui ab eadem Curia humiliter abſolutionem potebat ſtante interpoſita appellatione per eius aduerſarium, ne abſoluatur. Dubium faciebat pro negatiua opinio-
1 ne, quod abſolutio poteſt differri ex cauſa, etiam ſi præcedat ſatiſdatio, ſecundum *gloſ.* communiter receptam *in cap. ſi quis autem 18. diſt. & ibi Arc. & Præpoſ. num. 23. vbi* enumerant cauſas, ex quibus id fieri poteſt voluit etiam *Burcult. in conſ. 22. num. 4.* Artam. *conſ. 93. num. 6. & ſequent. Rubin. conſ. 71. nu. 4. & 8.* & ſecundum *Nouiſſ. in ſua praxi cap. 28. num. 1. in fin. & num. 3.* vt excommunicatus magis confundatur, poteſt abſolui coram multitudine gentium, & ex tali cauſa differri abſolutio, vbi *num. 1.* refert fuiſſe pluries, ſed non paſſim ſeruatũ per Curiam Archiepiſc. cedulones eſſe affigendos contra excommunicatum, etiam ſi compareat, & petat ſe abſolui quamuis contrariũ videbatur, eo quod cedulones affiguntur, vt excommunicatus videns ſe ab alijs vitari, aſpiciens ſuam confuſionem, erubeſcat, & conuertatur, vt notatur *in cap. 1. de except. in 6. & in clem. 1. de pæn.*
2 Vrgebat pro hac obſeruantia, quod excommunicatio eſt medicinalis *cap. cum medicinalis, de ſentent. excommun. in 6.* quando quidem profertur nedum, vt excommunicatus cõuerſatur, verum etiam, vt alij de communitate terreantur *Couarr. in cap. alma mater in initio relectionis, de ſentent. excommunic. in 6.* & proinde dicunt DD. quòd Epiſcopus poteſt excommunicare illum, cui ſcit excõmunicationem non eſſe profuturam, vt alios terreat, ita *Panormitan.* & alij *in cap. ab excõmunicato, de reſcript. Fel. in cap. ad* Apoſtolicæ, *de exceptionibus.*
3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit deciſum in eadem Curia videlicet excommunicato abſolutionem petenti omnino eſſe impartiendam eandem abſolutionem, etiam quod aduerſarius, ne abſoluatur appellaſſet, quæ deciſio fundatur

per

per tex. expreſſum *in cap. qua fronte, de appellationib.* vbi cauetur abſoluendum eſſe excõmunicatum, licet aduerſarius, vel excommunicator, ne abſoluatur appellet, idque propter multa mala, quæ affert excommunicatio, *gloſ.* communiter recepta *in d. cap. qua frõte, de appell. Silueſt. in verbo excommunicatio, §. 1.* Vnde nulla maior pœna eſt in Eccleſia Dei excommunicatione, *cap. nihil 11. q. 3.* & ſecundùm *Nouiſſimum in manuali Confeſſ. 64.* nonnulla ponuntur exempla memorabilia huius pœnæ; nam refert, quòd Diuus Antonius volens oſtendere effectum excommunicationis, excommunicauit panem, & ſtatim effectus eſt niger, abſoluit poſtea, & euaſit albus: S. Bernardus, qui excommunicauit muſcas, quæ impediebant diuina officia in Eccleſia, & ſtatim ceciderunt omnes mortuæ. Quidam Abbas excommunicauit quandam ſyluam cum lacu, quam occupauerat quidam potens, à quo recuperare eam non poterat, & ſylua non amplius fructus promiſit, nec lacus piſces. Quidam miles excõmunicatus ſedens in menſa porrigebat panem canibus, & illi nolebant accipere. E domo cuiuſdam excommunicati ſtatim Ciconiæ filios abſtulerunt, & aliò traſtulerunt: quamuis animalia, bruta, & arbores non poſſint excommunicari, ſed maledici.

ADDITIO.

ITa ex *Lancellott. de attentatis p. 2. cap. 12. num. 105.* tradit *Scaccia de appell. q. 17. limit. 22. num. 23. & ſeq.* vbi hoc declarat qualiter procedat, vt ibi erit videre, circa verò excommunicationem proferendam contra animalia damnum dantia extat notabile conſiliũ Caſſanei, & de incantationibus ſerpentum quãdo ſit licita, vide *Marcel. Vulp. in praxi Eccleſ. cap. 37. num. 12.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula in appellatione ſi, & inquantum, quid operetur.*

Clauſula ſi, & inquantum, in appellatione quid operetur.

RESOLVT. CDXII.

BArtolus *in l. ambitioſa circa fin. ff. de decretis ab ordine faciendis*, quem refert, & ſequitur *Io. de Imol. in l. iudex poſtquam, in fin. ff.*
1 *de re iud.* tenent, quod per præfatam clauſulã nullatenus intelligatur admiſſum, quod in effectu non debuit admitti, ſequitur *Soc. cõſ. 48. num. 61. vol. 4. Bald. conſ. 17. nu. 3. Rub. conſ. 45. num. 7. & ſeq. Catald. in tract. ſyndicatus nu. 82. & ſeq.* & ideo operatur, vt ſi iudex illam admittere non poſſet, decretum eſt nullum ipſo iure, quia intelligitur de præſenti, vnde ſi iudex, qui illam appoſuit decretum facere non poterat, eſt nullum, & perpetuo de nullitate dici poteſt, etiam coram quocunque iudice incidenter *Doctor. Marta in tract. de clauſulis, in clauſ. 132. num. 2.* & verſa vice hęc clauſula importat admiſſionem in his, quę ſunt admittenda *Maranta de ordine iudic. per 6. verſ. Appellatio num. 211. Rota diuerſ. deciſ. 687. num. 2. par. 2.*

Vnde quando appellatio interponitur à ſententia diffinitiua, iudex admittendo ſi, & inquantum de iure, &c. dicitur ei detuliſſe, & illam admiſiſſe, quia tunc talis conditio non facit ſuſpenſionem, ſed habet veritatẽ, nam licèt dicat iudex ſi, & inquantum, tenetur tamen rationabilem admittere, ſecundum *deciſ. Benintend. 1.* & vide *deciſ. Caputaq. 49. num. 2. par. 1.*

ADDITIO.

DE hac eadem clauſula agit *Ruginell. in trac. de appellat. §. 6. gloſ. 2. cap. 2. num. 31.* latius *Barboſa in tract. de clauſulis clauſula 88. vbi n. 4.* citat hic *D. authorem.*

Notabilia quędam in materia appellationis ex Con. Trid.

PRimo, ex *ſeſſ. 23. cap. 1. de reform.* vbi diſponitur, quod vlla appellatio, vel inhibitio ſuperioris impedire poſſit Ordinariũ, quo minus ſuam ſententiam circa reſidentiam Curati latam exequatur.

Secundò, ex *ſeſſ. 13. cap. 1. & ſeſſ. 24. cap. 20. de ref.* habetur, quod nec in cauſis viſitationis, correctionis morum, & criminalibus appellari poſſit ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine, niſi per definitiuam ſententiam reparari, vel ab ipſa definitiua appellari non poſſit.

Tertiò, ex eadem *ſeſſ. 13. cap. 2.* dicitur, vt cauſę in criminalibus ad Romanam Curiã per appellationem deuolutæ committantur in partibus Archiepiſcopo, ſeu eius Vicario, ſiue ex cauſa alteri viciniori Epiſcopo, ſeu eius Vicario, & non inferiori.

Quartò, ex *ſeſſ. 25. cap. 13.* Regularibus ordinatur, quod cauſæ pręcedentię remota omni appellatione terminentur.

Quintò, ex *ſeſſ. 25. cap. 14. de ref.* ſtatuitur, quod contra concubinarios ordinarius procedere poſſit, appellatione non obſtante.

Finis tituli Praxis appellationum.

PRAXIS CAVSARVM DELEGATARVM.

SVMMARIVM.

1 *In ſynodo debent conſtitui iudices ſynodales.*
2 *In delegatione ſufficit adeſſe dignitatem tempore commiſſionis.*

An delegatio cauſæ facta canonico, expediri poſſit, ſi tempore ſententię fuit reſignatus canonicatus.

RESOLVT. CDXIII.

1 CVm iuxta diſpoſitionem *Sac. Concil. Trident. ſeſſ.25. cap. 10. de ref.* fuerit ſancitum, vt in ſingulis Concilijs prouincialibus, aut Dięceſanis creentur iudices ſynodalas habentes qualitatẽ, de qua *in cap. ſtatutum, de reſcript. in* 6. ſcilicet, vt ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, inter quos ſunt Canonici Eccleſiæ Cathedralis, iuxta *deciſ. Achill. de Graſſ. 1. de reſcript. & Verall. deciſ. 94. par. 1.* quare fuit dubitatũ an cauſæ commiſſæ Canonico poſſint expediri, ſi tempore ſententiæ fuit reſignatus canonicatus, & dubitationem mihi faciebat primò regula illa, quod quando lex conſiderat actum cum qualitate non ſufficit ſolus actus abſque illa qualitate, *l. Fulcinius ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat.* Item, quia qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi, *l. in delictis §. ſi damnum extraneus ff. de noxalib.*

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium in facti contingentia reſpõdi, motus ex auctoritate *gloſ. in cap. tu autem 22. diſt.* vbi ſufficit fuiſſe in ea dignitate tempore commiſſionis, de qua in delegatione, cum in quolibet actu principium ſit ſpectãdum, & habilitas illius temporis ſufficiat, vnde licet poſtea per reſignationem canonicatus deſierit eſſe in illa dignitate, nihil eſt, quaſi non debeat cõſiderari actus legitimus perfectus, & conſumatus, quamuis peruenerit ad caſum, à quo non poterit inchoari, & cum expreſſum fuerit nomen proprium, & dignitatis, videtur delegatio perſonalis, non realis *Cyn. in l. more maiorum q. 9. col. 6. nu. 22. de iuriſd. omn. iudic. Alex. conſ. 175. col. pen. lib. 5.* maximè ſi ex alijs coniecturis non appareat contemplatam ſolum dignitatem, *Bellamer. deciſ. 39. num. 2.* & iſta eſt verior, & magis communis opinio, prout in ſpecie concludit *Card. in clem. & ſi principalis q. 6. de reſcript. Felin. in cap. quoniam Abbas, col. 6. in fin. num. 5. de offic. deleg.* vbi *Dec. col. 6. num. 3.* de communi, & ſecundum hanc opinionem iudicauit Sacr. Congreg. Conc. 21. Maij 1587. prout teſtatur *Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 1. quæſt. 11. num. 14. in fin. Cenal. in communib. contra commun. q. 667. num. 10. in fine.* Dubium propoſitum fuit hoc. An ſi is, qui tempore commiſſionis reperiatur conſtitutus in dignitate, & deſignatus inter iudices ſynodales, ſi eam dignitatem reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio cenſuit reſignantem poſſe cognoſcere etiam poſt renunciationem.

ADDITIO.

EST certum, quod habilitas delegati conſideratur de tempore dato, vt probat *Ciarlin. controuer. forenſ. cap. 46. num. 8.* quo fit, vt cum delegatio Papę fieri poſſit canonicis, imò etiam monacis canonicis Eccleſiæ, vt refert *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 270. num. 6. & 8.* Et an expiret delegatio remoto delegato ab officio examinat *Phebus deciſ. Luſit. 80. n. 19. Coſta de re. integr. diſt. 55. num. 7.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſa delegata Epiſcopo non tranſit in eius Vicarium.*
2 *Epiſcopus non poteſt cognoſcere de cauſa commiſſa Vicario.*
3 *Epiſcopus poteſt ad libitum reuocare Vicarium.*

An in cauſa delegata Vicario poſſit procedi per Epiſcopum.

RESOLVT. CDXIV.

1 PAnorm. *in cap. eam te num. 14. de reſcript.* tenuit cauſam delegatam Vicario Epiſcopi, poſſe per eundem Epiſcopum finiri, licet *Gemin. in cap. Romana in princ. num. 3. verſ. nota idem eſſe auditorium, de appellation. in 6.* dicat eſſe intelligendum de ea cauſa, quæ fuerat eidem Vicario delegata, tãquam Vicario, ſequitur *Franch. in cap. dilecti, il terzo, num. 40. col. 6. q. 5. de appell.*

2 Cæterũ ſupradicta opinione minimè refragante, contrarium conſului in facti contingentia, non poſſe ſcilicet per Epiſcopum cognoſci cauſam demandatam Vicario tanquam Vicario: mouebar ob id præcipuè, quia in ea eſt maior Ordinario, & eſt ſeparatum auditorium Epiſcopi ab eius officiali, ſeu Vicario, prout concludit *Imol. in clem. 1. num. 14. in fine col. 4. ad medium, verſ. ex his habes de reſcript.* poſt *Card. ibidem num. 10. q. 9. Dec. in cap. quoniam Abbas, col. 7. in fi. verſ. & notandum eſt num. 9. de off. deleg.* Rota per *Seraph.* in vna Maceraten. dotis num. 10. Martij 1581. & eſt *deciſ. 506. par. 1.* & ita etiam con-

clu-

cludit *Franch. in cap. ſtatutum in princ. col. penul. verſ. quarto aduerte, de reſcript. in 6.* qui non tenuit cõtrarium in *d. cap. dilecti il terzo*, prout ab alijs allegatur, eum ibi nihil determinet, ſed ſolum ſe remittat ad *Doctores in d.c. ſtatutum, & in d. cap. quoniam Abbas.*

3 Non obſtat, quod Epiſcopus poteſt ad libitum reuocare Vicarium, cui annectitur delegatio facta non ſub nomine proprio, *Doctor. in clem. 2. de reſcriptis, Bald. in l. ſolent, num. 6. de offic. proconſ. Panorm. in d. cap. quoniam Abbas num. 2. de off. deleg.* vnde remouendo ab officio, priuat illum iuriſdictione; ideò multò magis poterit ei concedi cognitio. Quia reſpondetur, non propterea concedendum eſſe, quod poſſit de cauſa illi delegata cognoſcere, prout dicimus de inquiſitoribus, qui remouentur per ſuos ſuperiores, nõ tamen ſe ingerunt in cauſa illis commiſſa, *cap. volentes, de haret. clem. nolentes, §. notarij eod. tit.* & in ſpecie ita reſpondet *Card. in clem. 1. q. 9. de reſcript.* vbi etiam *Imol. num. 14. in fin.* ſubdit, procedere, niſi remotio fieret in fraudem iuriſdictionis delegatæ, quia alias poſſet in eum animaduerti, tanquam illum turbantem in ſua iuriſdictione, *cap. 1. de off. deleg.* Ideo Vicario remoto, cauſa erit de nouo delegandа, *Franch.* qui dicit, menti tenendũ *in d. cap. ſtatutum 11. col. pen. verſ. quinto aduerte num. 11. in fi. de reſcript. in 6.*

Amplia principalem concluſionem procedere etiam ſi cauſa commiſſa eſſet Epiſcopo, vel Vicario, nam cum literæ fuerint vni eorum præſentatæ, alter non poteſt ſe intromittere, *cap. cum plures, de off. deleg. in 6.* latè *Surd. conſ. 57. num. 1. lib. 1.* Ita vt neque delegatus Papæ ſubdelegando poſſit auocare, quãdo ſubdelegatus incæpit procedere, niſi adſit clauſula cum poteſtate auocandi in qualibet parte litis, *cap. quamuis, & cap. ſi delegatus, de off. deleg. in 6.*

ADDITIO.

HAnc eandem quæſtionem pro vtraq; parte diſputauit *Repol. var. reſol. cap. 1. à num. 445. ad 452.* qui cum hac opinione *D. Authoris* concordat aliis viribus congeſtis.

SVMMARIVM.

1 *Omnes actiones præſcribuntur ſpatio quadraginta annorum.*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipſo iure.*
3 *De ſubreptione etiam poſt ſententiam opponi poteſt.*

De ſubreptione reſcripti delegatarij, infra quãtum tempus opponi poſſit.

RESOLVT. CDXV.

IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui ius opponendi de ſubreptione cenſeri præſcriptum ſpatio quadraginta annorum, motus ex vulgaribus iuris regulis, quod

1 omnes actiones ſupradicto tempore finiuntur, ad *tex. in l. ſicut, & l. omnes C. de præſcrip. triginta, vel quadraginta annorum.*

Non obſtat *Imola in cap. ad audientiam, de reſcript.* volens, quod quando ſubreptio operatur nullitatem gratiæ, poſſit de ea quandocunque opponi, quia reſpondetur, ſecundum *Macerat. lib. 2. var. reſolut. cap. 99.* quod intelligitur ante quadraginta annos, quia illa dictio quandocunque, accipitur, vt præſcriptionem longi temporis non excludat, ſecundum quod latè tradunt communiter *DD. in §. 1. inſtit. de perpet. & temp. action. Ang. conſ. 55. Alban. conſ. 22. num. 2.*

2 Non obſtat ſecundò, quod ſubreptio vitiat gratiam ipſo iure, *Bald. conſ. 320. vol. 2. Alex. conſ. 16. vol. 1. Alciat. conſ. 63. num. 3. & ſeq.* & eſt communis opinio, ſecundum *Fel. in cap. ad audientiam, il ſecondo num. 22. verſ. literæ beneficiales, de reſcript.* & refert deciſum *Caput. in deciſ. 225. par. 3.* quia reſpondetur, nõ propterea poſſe inferri quin amiſſum nõ ſit ius opponendi de ſubreptione.

3 Non obſtat, quod etiam poſt ſententiam in literis beneficialibus, & gratiæ poſſit opponi de ſubreptione, quia hoc verum eſt dũmodo ante quadraginta annos opponatur, *Anchar. citato cap. ad audientiam in fin. Balb. deciſ. 500. Rub. deciſ. 13. num. 6.* & ratio eſt, ſecundum *Caſſad. deciſ. 3. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet.* quia ex diuturnitate tanti temporis præſumitur etiam noua gratia, & confirmatio.

ADDITIO.

OLdrad. *in tract. de reſcript. prælud. 9. num. 130.* inquit, quod ſubreptio in gratioſis opponitur vſque ad ſententiam quando peremptoriè opponitus ſecus, quoad lites ex *Rebuff.* ibi relato, & ſubreptionis exceptio tanquam dilatoria opponi, & probari debet ante litem conteſtatam *Farin. deciſ. poſtb. 789. num. 7. tom. 1.* & quando delegatus poſſit, vel non poſſit cognoſcere de ſubreptione, ſeu obreptione reſcripti oſtendit *Scaccia de re iudic. gloſ. 4. q. 6. ſub num. 39.*

SVMMARIVM.

1 *Delegatus tenetur iudicare cum aſſeſſore.*
2 *Prioribus Regularium poſſunt cauſa delegari.*
3 *In iudice non exigitur literarum ſcientia.*

An

An Theologus, cui delegatur cauſa, poſſit iudicare abſque aſſeſſore.

RESOLVT. CDXVI.

1 Conſului in caſu mihi propoſito à quodam Epiſcopo, cui delegata erat quædam cauſa à Sede Apoſtolica, vt ipſe teneretur omnino, ad effectum, vt eius ſententia ſit valida, eligere aſſeſſorem, & mouebar ex Bulla Leonis X. in Conc. Lateranen. quæ incipit, Regimini, cuius ſunt verba formalia, videlicet, *Iudicis, & conſeruatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem, partibus non ſuſpectum, ab his partibus, vel earum aliter requiſita aſſumere, & ſecūdum eius relationem iudicare teneantur, non obſtantibus, &c.*

Non obſtat *tex. in cap. ſtatutum §. aſſeſſore, de reſcript. in 6.* vbi iudex delegatur tenetur aſſumere aſſeſſorem, ſi indiget, quod eius cōſcientiæ, relinquit, quia reſpondetur, quod ex hoc non ſequitur, quod Theologus delegatus poſſit cauſam decidere ſine aſſeſſore.

Non obſtat etiam *tex. in clem. & ſi principalis, de reſcriptis*, vbi Prioribus Regularium,

2 ſeu quibuſuis Præpoſitis, vel Guardianis poſſint à Sede Apoſtolica cauſæ delegari, & ſic Theologis, quia pariter reſpondetur, vt ſupra, quod non ſequitur, quod per ſemetipſos, abſque aſſeſſore, iudicare poſſint.

3 Nec tandem obſtat, quod in iudice non requiritur literarum ſcientia, ad *tex. in l. certi iuris, C. de iud.* latè *Fel. in cap. ſeiſcitatus, de reſcript.* quia hæc locum habent, vbi reperitur iudex graduatus in iure ciuili, vel canonico, alias ſecus.

ADDITIO.

Hic nota, quod delegatus tenetur expedire actum cum conſilio illius, cum quo delegans tenebatur expedire, *Cabed. dec. Luſit. 52. num. 6. tom. 2.*

Hinc corelariæ infertur an Iudex delegatus poſſit ſibi aſſumere ſocios auctoritate propria ad proferendam ſentētiam, & ſuam delegationem aliis communicare, vide *Conſ. Carlenal in quadam ſua apolog. poſt tract. de iudicijs, tom. 2. ad deciſ. 87. nu. 12.* ante eum *Scaccia de re iudic. gloſ. 13. ſub nu. 54.* cenſuit, quod delegatus, ſi vult poteſt ex ſuo officio etiam partibus inuitis aſſumere ſibi aſſeſſorem, dūmodo talis aſſeſſor non ſit ſuſpectus, ſubdēs *num. 55.* imò etiam inuito altero cum delegato, & ſic malè redarguitur D. *Reg. Rouit.* à *Conſil. Carlenal vbi ſup.*

SVMMARIVM.

1 *Pronunciatio nulla, extinguit iuriſdictionem.*
2 *Delegati iuriſdictio extinguitur, lata ſententia.*
3 *Delegatus an poſſit cognoſcere de nullitate ſententiæ, diſtinguitur.*

An delegatus poſſit cognoſcere de nullitate ſuę ſententiæ.

RESOLVT. CDXVII.

Dvbium faciebant pro negatiua opinione *tex. in l. ſi vt proponis, la prima, C. quo-*
1 *modo, & quando iud.* vbi pronunciatio iudicis delegati nulla, extinguit eius iuriſdictionem, igitur nō poterit amplius cognoſcere, ex defectu carentiæ iuriſdictionis.

2 Secundò, *tex. in cap. in literis, de offic. deleg.* vbi delegatus ſtatim, quod pronunciauit ſinitur eius poteſtas, ſeu iuriſdictio.

Tertiò, *tex. in l. iudex poſtquam ff. de re iud.* vbi iudex poſtquam ſententiauit, amplius ſe intromittere non poteſt.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt verius, & in praxi tenendum, verùm pro huius quæſtionis dilucidatione diſtinguendæ ſunt duæ concluſionis.

3 Prima ſit concluſio, delegatum ad vniuerſitatem cauſarum poſſe cognoſcere de nullitate ſuæ ſententiæ, ita *Angel. in citata l. iudex poſtquam ff. de re iudic.* poſt *Alex. in conſ. 23. num. 6. & ſeq. vol. 1. Alciat. in d. l. iudex in q. 1. Aufrer. ad Cappel. Tholoſ. deciſ.* 38. cuius concluſionis ratio eſt, quia talis delegatus æquiparatur Ordinario iuxta communem, de qua in *l. more maiorem, ff. de iuriſd. omn. iud.* præſertim quantum ad hoc, vt poſſit iterum cognoſcere, & pronunciare, ſi tulerit ſententiam nullam, & de nullitate ſuæ ſententiæ cognoſcere, prout communiter tradit DD. de iudice Ordinario, vt latè *in l. cum Prætor ff. de iudic. gloſ. in cap. cum cauſam, de appell. in cap. ne aliquid, de hæret. in 6. & in cap. qualiter, & quando, verſ. obſeruari tit. de accuſat.*

Secunda ſit concluſio, delegatum ad vnā cauſam, non poſſe iterum cognoſcete, ſi tulerit ſententiam nullam, ita *Artbam. cōſ. 126. & ſeq. Iaffred. conſ. 60. nu. 4. & Aufrer. cit. loco,* circa *med.* cuius concluſionis ratio reddi poteſt, quia cum ſit functus officio ſuo, proinde iterum ſe ingerere nequit, & ita intelligendi *tex.* ſupra citati in contrarium, & hanc concluſionem intellige, niſi iudex delegatus ad vnam cauſam protulerit ſententiam nullam ex defectu formæ mandati, tunc enim iudex pronunciaſſe non videtur, ſi non ſeruauit formam mandati, pro quo facit *tex. in l. qui tamen, ff. de arbit.* vbi arbiter iterum ſententiat ſi non ſeruauit formam compromiſſi, *Inn. in cap. 1. de off. deleg. Siculus in præallegatis, cap. in literis, & cap. qualiter, & quando,* & vide latius de contentis in hoc articulo *Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 1. quæſt. 67. à nu. 21. ad finē.*

AD-

ADDITIO.

DElegatus, qui nulliter iudicauit non poteſt cognoſcere de nullitate ſuæ ſentẽtiæ *Honded.conſ.27 num.19.vol. 2.* ſicque delegatus à Principe, ſi nulliter pronunciauerit cauſa non reddit ad ordinarium *Crot. conſ. 236.num.18.vol.2.* poſtquam delegatus proferens ſententiam iniuſtam cenſetur nulliter iudicare contra formam mandati *Pariſ.conſ. 41.num.21.vol.4.* ex quo delegatus iniuſtè faciens non dicitur repreſentare delegantem *idem conſ.51.num.46.eo.vol.* & ratio eſt, quia vt ibi ſubdit *num. 47.* quod delegatus procedere debet ſecundum intentionem delegantis, & non ſuo arbitrio, & non ab re ſi delegatus Principis licet nulliter ferat ſententiam, ſeu moritur antequam ferat, ſentẽtia tamen cauſa non redit ad ordinarium *Scaccia de re iudic.gloſ.4. q. 6. num. 24.* inſuper delegatus Principis quotieſcunque mandat Ordinario, vt ſententias ipſius exequatur licet opponatur exceptio nullitatis coram Ordinario non debebit de nullitate cognoſcere, ſed exequi *Maſcar.de probat.concl.627.num.22.*

SVMMARIVM.

1 *Delegatus non poteſt abſolutionem caſuum ſubdelegare.*

2 *Pœnitentiario committitur nudum miniſterium.*

3 *Ordinarius delegando, cenſetur elegiſſe induſtriam perſonæ.*

An cui committitur abſolutio à caſibus reſeruatis, poſſit illorum abſolutionem alteri delegare.

RESOLVT. CDXVIII.

EVenit quandoquidem, vt Pœnitentiarij Eccleſiarum Cathedralium, ob impedimentum aliquod, alteri Confeſſario, non tamen obtinenti facultatem circa reſeruata, illorum abſolutionem committere, ſeu delegare vellent, quare fuit dubitatum, an id iure facere poſſent, & pro opinione affirmatiua dicebatur, quod *tex. in cap. fin. de offic. Ord.* vult, quod cui competit abſoluere ab excommunicatione, poteſt alijs abſolutionem demandare, igitur, & in caſu, de quo verba facimus. Item pro eadem opinione allegabatur *tex. in cap. ſuper quæſtionum verſ. nos autem, de officio deleg.* vbi delegatus ab Ordinario quemcunque actum requirentem cauſæ cognitionem, delegare poteſt, ſequitur *Sicul. in cap. cum Bertoldus, de ſent. & re iudic. in 6. Inn. Spec. et Hoſt. in tit. de legib. §. 1. verſ. ſed nunquid delegatus, gloſ. fin. in clem. vnica de off. deleg. et ibi Cardin. num 6.* Tandem dicebatur, quod *Capp. Thol. in dec. 13.* tenuit poſſe delegatum ab Ordinario in caſu, de quo ibi, alteri perſonæ committere, etiam non nominatæ *in cap. ſtatutum de reſcript. in 6.* Ex quibus omnibus videbatur poſſe reſolui pro opinione, vt præfatus Pœnitentiarius habeat facultatem committendi abſolutionem prædictorum caſuum.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium reſpondi, motus ex pluribus.

2 Tum primò, quia cum præfato Pœnitẽtiario non iuriſdictio, verum nudum miniſteriũ ſit commiſſum, igitur illud alteri demandare prohibetur *cap. fin. §. fin. de off. deleg.* & ibi *Panor. num. 2.* qui dixit, quod cui commiſſum eſt aliquos abſoluere, diſpenſare cum irregularibus, vel iniungere pœnitentias, non poteſt alijs hoc officium committere, ſequitur *Fel. in cap. fin. nu. 6. & ſeq. de reſcript.* poſt *Bart. in l. imperium, in 8. oppoſ. ff. de iuriſdict. omn. iud. Iaſ. in l. à iudice col. fin. verſ. limita duodecimo, C. de iudicijs, Roman. conſ. 271. & 303. Corſer. ſing. 320. & idem Rom. conſ. 481.*

3 Tum ſecundo, quia Ordinarius committendo abſolutionem caſuum reſeruatorum, cenſetur elegiſſe induſtriam perſonæ, arg. *tex. in cap. fin. §. 1. de off. deleg.* igitur illud per alium exerceri non poteſt, *l. inter artifices ff. de ſolut. Spec. in tit. de ſalario §. fin. verſ. pen.* & habetur *in cap. fin. de off. leg. in 6.* vbi cõcluditur, quod electa induſtria perſonæ eſt prohibita ſubrogatio, vel delegatio, de quo etiam per *Bal. in l. vnica §. ne autem C. de caduc. toll.* & ideo dicitur, quod mutata perſona, mutatur conditio rei *l. Paulus, ff. de aeq. hered.*

Non obſtant contraria, & primò *tex. in c. fin. de off. Ord.* quia loquitur in ordinario iudice, cui non prohibetur delegare arg. *tex. in l. à iudice C. de iudicijs.*

Nec denique obſtant reliqua in oppoſitũ allegata, quia locum habent, & procedunt in vno articulo tantum, nam benè poteſt delegatus ab Ordinario committere vnum articulum cauſæ abſque iuriſdictione, *Capp. Tholoſ. in deciſ. 13.* & in iudice ordinario loquitur *Inn. & Butr. in cap. cum Bertoldus, de ſent. & re iudic. Fel. in cap. ſuper quæſtionum, de off. deleg. Franch. in cap. cum cauſam, de appellat.* poſt *Bar. in l. more maiorum ff. de iuriſdict. omn. iud.* Et ita pariter reſoluendum dixi in Pœnitentiario, qui licet prohibeatur ſubdelegare, tamen credo ex ſupradictis poſſe in aliquo particulari caſu abſolutionem committere.

ADDITIO.

HVic congruit, quod tradit *Borgn. dec. 33 num. 8. p. 2.* quod delegatus à Papa ad abſoluendum excommunicatum, ſuſpenſũ, & irregularem non poteſt alteri ſubdelegare, niſi in commiſſione hoc ſit expreſſum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ à Sede Apoſtolica committuntur perſonis in dignitate conſtitutis.*

2 *Qua concluſio procedit pariter in ſubdelegato.*

An delegatus Apoſtolicus poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

RESOLVT. CDXIX.

1 CVm iuxta diſceptionem *tex. in cap. ſtatutum, de reſcript. in 6.* cauſæ à Sede Apoſtolicæ delegari nõ poſſint, niſi perſonis conſtitutis in dignitate, quare fuit dubitatũ, an eadem concluſio procedat in ſubdelegatione, ita vt neceſse ſit perſonas, quibus cauſæ prædictæ ſubdelegantur, eſse in dignitate conſtitutas, & dubium faciebat pro negatiua ſententia, quod *tex. in d. cap. ſtatutum* hoc non aperit, proinde nos extendere negligimus, ad *tex. in l. ſi quis ſeruum C. de ſeruis fugitiuis.*

Supradictis tamen minimè refragãtibus, contrarium dixi in caſu mihi propoſito, motus præſertim, quia eadẽ ratio viget in vtraque materia, tam ſcilicet delegationis, quam ſubdelegationis, propterea idem debet eſse iuris diſpoſitio ad *tex. in l. illud ff. ad leg. Aquil. & l. quod dictum ff. de pact.*

Supradictis accedebat, quod cum delegatio dicatur etiam delegatio, cum ab ea, ſecũdum *Artam. in conſ. 22.* non diſtinguatur, niſi quod illa eſt prima, hæc verò ſecunda delegatio nuncupatur, meritò iura loquentia de delegatione, extenduntur ad ſubdelegatio-
2 nem, & conſequenter quemadmodum delegari cauſæ non poſsunt, niſi perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, ita pariter ſubdelegari.

Facit etiam, quia in dignitate Eccleſiaſtica eſse debent omnes, qui actum iudicalem faciunt, *Bellamer. in deciſ. 81. & 126. Raudenſ. conſ. 23. num. 6. vol. 1. Alban. conſ. 22. num. 5. et ſeq.*

Non obſtat *deciſ. Rot. 462.* vbi executores literarum Apoſtolicarum poſsunt ſubdelegare nudum miniſterium perſonis non conſtitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem, *d. cap. ſtatutum*, quia respondetur, quod intelligitur in ſimplici executore, non autem in mixto, puta in eo, qui deputatur cũ clauſula vocatis vocandis, ita *Aufrer. ad Capp. in deciſ. 13. prax. Archie. cap. 83. num. 3.*

ADDITIO.

QVemadmodum enim delegatus à Principe poteſt ſubdelegare non alius, vt probat *Bardell. conſ. 15. n. 14.* vbi in ſequẽti *nu.* id declarat *Phebus dec. Luſit. 80. d num. 10. ad 13. Ludou. Bellus conſ. 63. num. 15.* & in quibus caſibus refert *Vant. de nullit. rub. de nullit. ex def. iuriſ. num. 25.* multò fortiùs delegatus Papæ, qui poteſt vices ſuas ſubdelegare ad totam cauſam, ità probat *D. Epiſc. Marant. in ſuo reſponſo 70. nu. 1. p. 3.* & conſequenter ſubdelegare non prohibetur *Gratian. dec. Marchiæ 157. num. 5. Coſta de reinteg. diſt. 96. nu. 9. Paſqualig. dec. 492. num. 2.* Vlterius delegatus à Papa non poteſt ſubdelegare quando delegato ſolo ſub verbis perſonalitatem importantibus delegat *Borgn. dec. 16. nu. 4. p. 2.*

Et verum cum Papa delegauerit perſonæ debet eſse in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, idẽ *Dom. Epiſc. Maranta vbi ſup. num. 2.*

Delegatus an, & quãdo poſſit ſubdelegare tradit citando multos *Farinac. in fragm. ad reper. iudic. ver. delegatus, num. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Delegatus eſt maior Ordinario.*

2 *Delegatus delinquens, an poſſit puniri ab Ordinario diſtinguitur.*

An delegatus Apoſtolicus delinquens, poſſit conueniri coram Ordinatio.

RESOLVT. CDXX.

1 DVbium faciebat *tex. in cap. ſane, de offic. Ord.* vbi delegatus Apoſtolicus eſt maior Ordinario, *cap. ſane de off. deleg.* igitur.

Cæterum reſoluendum eſt cum diſtinctione de qua per *Io. Andr. et Siculum in cap. fin. de reſcript.* & eſt, quod aut delegatus delinquit, non parendo; & tunc, quia ſolum exceſſit cõtra Papam in non parendo mandatis ipſius, non poteſt per alium inferiorem puniri. Aut delinquit per ſe agendo, & tunc poteſt puniri per Ordinarium loci, quia non conuenitur vt delegatus, ſed vt criminoſus. Sed dicit *Ioan. Andr.* ſe non credere, quod pendente cauſa coram eo, poſſit conueniri coram Ordinario, ſaltem vt impediretur procedere in cauſa ſibi delegata, nam reſpectu illius cauſæ dumtaxat eſt maior Ordinario, vt *in cap. ſtuduiſti de off. legati Zabarella in clem. 1. de offic. ord.* vbi tenet, quod Præſes prouinciæ permittere non debet, delegatos à Principe aliter vti ſua poteſtate, quæ in ſuis literis continëatur, & ſi formam illorum excedant, poteſt in eos animaduertere alleg. *cap. nobiliſſimus 97. diſt. de off. deleg. cap. cum in iure, et cap. cum contingat, de reſcr.* & quod Ordinarius poſſit reſiſtere delegato quando vellet procedere in caſu non incluſo in ſua commiſſione tenet *Inn. in cap. ſi quando, de off. deleg.* & ibi latè per *Siculum*, ad quod *gloſ. ſingularis in cap. ex literis eod. tit.* quæ dicit, iudici volenti mandare exequutioni ſententiam nullam, impu-

no

Digitized by Google

ne poſſe reſiſti ad quod l. probibitum C. de iure fiſci lib. 10. Ang. conſ. 182. & 275. ad quod etiam nota Bar. in d. l. probibitum, & idem
2 Ang. conſ. 219. dicit, quod aut Prælatus, aut ſubditi non debent obedire falſis, aut iniquis literis de Cancellaria Pontificali emanantibus, vel Cæſarea, l. 3. C. ſi contra ius, vel vtil. publ. & l. nec damnoſa, C. de prec. Imp. offer. Imò & de facto poteſt reſiſti volentibus ſub vmbra prædictarum literarum aliquam oppreſſionem committere non data prius copia reclamandi, l. defenſionis facultas, C. de iure fiſci l. 10. propterea dicit Bart. in præallegat. l. probibitum, quod Commiſſarij debent ſuas commiſſiones priuſquam illas exequantur, Curiæ Pręſidis inſinuare, quod benè ſeruatur in practica, & de hoc extant ordinationes Regiæ, & ſtatuta ſynodalia quòad Curias Eccleſiaſticas, & nunquid punitio delinquẽtium exemptorum in Epiſcopi territorio, ad Epiſcopum pertineat, vide Zabarel. in clem. 1. num. 16. de offic. ordin. & àdde, quod licèt Archiepiſcopus delinquat in Diœceſi ſui ſuffraganei, non tamen poterit puniri ab ipſo ſuffraganeo, nec ſimiliter ligatur idem Archiepiſcopus ſtatuto ſui ſuffraganei, gloſ. & ibi plenè Siculus in cap. 1. de raptorib. idem Sic. & Felyn. in cap. cum inferior, de maiorit. & obed. ſecus autem ſi non eſſet ſuperior, licèt ſit maior, nam poterit puniri à minore, ſi delinquat in territorio, Anchar. in clem. 1. de foro comp. Bald. in cap. 1. §. ad hæc de pace iura firm. & l. ſi quis ſeruo ad fin. C. de furt. Archid. & DD. in cap. 1. 3. q. 6. vide per Fely. in allegato cap. cum inferior.

Non obſtat tex. in cap. ſanè, de off. deleg. quia procedit, & locum habet in cauſa delegata tantum, & non in alijs, vt tradunt DD. in rubr. ff. de off. eius, & Canoniſt. in rubr. de off. deleg.

ADDITIO.

AN etiam delegatus à Principe, qui deliquit poſſit puniri ab Ordinario loco vbi deliquit, refert Cancer. var. reſol. cap. 13. num. 223. tom. 3. Grillenz. conſ. 115. num. 1. & quando non ſubdelegat idem conſ. 80. num. 43 & ſeq.

Et delegatus Papæ an ſit dignior Ordinario, & delinquens in officio quãdo iudicetur tanquam priuatus diſcutit Gratian. diſcept. forenſ. cap. 111. num. 65. cum ſeq. aliquãdo enim delegati Papæ poſſunt ab ordinariis coerceri, Chobier. de iuriſd. in exemptos p. 3. q. 40. nu. 7. & q. 33.

Sed quæſtionem iſtam circa delegatum in genere, qui deliquit in delegatione an poſſit conueniri corã Ordinario loci attingit Auiles in cap. 1. prætorum, §. mandado, num. 34. vbi ſub diſtinctione ibi tradita reſoluit qualiter procedat.

SVMMARIVM.

1 Delegatus non poteſt procedere extra locum deputationis.

2 Redditur ratio concluſionis.

An Delegatus Apoſtolicus poſſit procedere extra ciuitatem, in qua deputatus fuit.

RESOLVT. CDXXI.

TExtus apertus in cap. ſtatutum §. in nullo quoque, de reſcriptis in 6. probat non poſ-
1 ſe delegatum Apoſtolicum procedere extra ciuitatem, vel diœceſim in qua deputatus fuit. Delegatio enim eſt ſtricti iuris ſecundũ Bald. in cap. vnico, num. 6. & ſequent. de mutuis petitionib. Aleiat. conſ. 21. num. 7. & 10. Rota diuerſ. in deciſ. 8. par. 2. neque in reſcripto delegatorio locum habet extenſio de loco ad locum, vt probatur in cap. Petro, de offic. deleg. & propterea delegatum in vno loco, non poſſe in alio cognoſcere, iuxta opinionem, ſecundùm quam refert deciſum Hartaman. lib. 1. iuris obſeruat. cap. 13. verba enim reſcripti ſunt ad vnguem ſeruanda, cap. ad audientiam, vbi Bald. in 3. not. de reſcriptis, cum reſcriptum delegatorum æquiparetur mandato, cuius forma, ac fines diligenter ſunt cuſtodienti, l. diligenter ff. mandati, latè Iaſ. in l. quod quis, in princ. C. de procuratoribus, & quicquid ſit contra mandatum, eſt ipſo iure nullum, l. cum contra, C. mandati, facit quoque, quia cum Delegatus non obtineat iuriſdictionem, pręterquam in loco ſuæ deputationis, conſequenter extra illum procedere nequit ad tex. in l. extra territorium ff. de iuriſdict. omn. iudic. cap. vt animarum, de conſtitutionibus, lib. 6.

3 Et hæc concluſio ampliatur, vt neque tacitus conſenſus ambarum partium ſufficeret, ſecundum Monald. conſ. 92. num. 3. vol. 1. poſt Alban. in conſ. 60. num. 6. & ſequen. quare ſi citentur, & partes non cõtradicunt, adhuc iudicium erit nullum, iuxta id, quod voluit gloſ. in d. §. in nullo, quam communiter approbari ſcribit Alexan. conſ. 10. vol. 1. Merend. cõſ. 22. num. 3. Bombin. conſ. 21. n. 9. & ſequent. vnde ſecundum Panormit. in cap. nonnulli, de reſcript. quem refert Nouiſſ. in ſua praxi cap. 69. num. 15. circa medium, Delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto, vt ſi dicitur Epiſcopo Nolano, videtur committi Nolæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi moranti, quia tunc videtur committi in loco moræ. Fuit tamen à Sacra Congreg. reſcriptum Archiepiſcopo Neapolitano, quid agendum ſit.

ADDITIO.

NOta, quod Iudex delegatus non poteſt reſidentiam ſibi conſtituere indiſtinctè in quolibet loco *Scacc.de iudic.cap.* 32.*nu.* 25.*tom.*1.& delegatus non poteſt ius dicere extra territorium delegantis etiam de tacito conſenſu partium *Mandeſt.conſ.*118.*num.*16. poſtquam delegata iuriſdictio certos, & limitatos habet fines, quos traſgredi non licet *idem conſ.*214.*num.*26. benè verum eſt, quod delegatus poteſt eligere locum, quem vult, nec ad certum Tribunal aſtringitur *Purpura. conſ.*48.*num.*7.

Niſi fuiſſet delegatus Papæ, quod poteſt vbique exercere iuriſdictionem, *Purpurat.cōſ,* 437.*num.*4.*vol.*2.

Et an delegatus Apoſtolicus trahat partē in vitam extra locum delegationis, vide *Gratian.diſcept.forenſ.cap.*127.*num.*11. *& D. Authorem in deciſ.*158.*p.*2.

Quid in delegato ordinario dicendum, ſi poſſit delegare articulum cauſæ, refert *Tutius alleg.*50.*num.*6.& in ſumma delegatus poteſt ius dicere in Camera, licet vti ordinarius habeat certum locum Tribunalis, idem *Scaccia de re iud.gloſ.*7.*q.*4.*ſpec.*2,*num.* 177. & poteſt etiam dicere extra Ciuitatem, & extra territorium in quo eſt facta delegatio, dummodo dicat intrà territorium delegantis, & in loco honeſto, ſubdit *num.* 180. vbi multa ad hoc collexit, & quid in delegato Apoſtolico, & delegato Imperatoris, ſeu Regis.

Finis tituli Praxis cauſarum delegatarum,

PRAXIS CRIMINIS HAERESIS.

SVMMARIVM.

1 *Numerantur caſus ad ſanctiſſimæ Inquiſitionis Tribunal pertinentes.*

Quot ſunt caſus directè, & reductiuè ad Tribunal ſanctiſſimæ Inquiſitionis ſpectantes.

RESOLVT. CDXXII.

REſpondi nonnullos, vt patet ex cōceſſis per Mauritium de Gregorio, & ſunt videlicet.

1 Apoſtata à Fide primo debet puniri, quoniam eſt, vel hereticus, vel ſpecies hæreſis, *Alfonſ.de Caſt.l.*1.*cap.*7.*de iuſta haret. punit. & lib.*1. *contra hæreſes cap.*9. & quis dicatur apoſtata à Fide, vide *Silueſtr. in verb. apoſtaſia §.*1.*num.*4.quia eſt ille, qui in totum recedit à Fide, vt renegati, vide *Pegnā comm.* 74.*ſuper q.*49.*in* 2.*parte director. Inquiſitorum,* & dicam inferius *in verſ.*Renegati, vide *Caiet. in ſumma verſ.apoſtaſia in initio.*

Secundo, apoſtata à Religione poteſt etiā puniri ab Ordinario, quia eſt excommunicatus, *Caietan. loco cit.* & tanto magis ſi per annum perſeuerat in tali excommunicatione, vt dicam inferius, & iſti apoſtatæ à Fide ſubſunt in Bulla Cęnæ Domini in prima clauſula. Sed Apoſtatæ à Religionę non includunt Apoſtaſias à fide.

Alchimiſtæ, *direct.inquiſitor.* 3.*par.cap.de ſig.negromant. & haret.*& ibi *Pegna comm.* 26. vide *Rauenn. in tit.de crimin. falſ. & Abb.in c.* 2.*num.*8.*de ſortil.*

Adoratores Dæmonum, *gl.in cap.accuſatus §.ſane in verſ.ſecus, de haret.lib.*6.

Blaſphemiæ hereticales, vt ſunt omnes directè, vel indirectè contra articulos Fidei, vt dicere, *Puttana della Madonna*, quia eſt contra articulum, Ex Maria Vergine. *Cornuto chi crede à Dio*, eſt contra primum articulū, Credo in Deum, & ſimilia directorium *inquiſit.* 2. *part.q.*41. vbi concludit hos debere abiurare etiam ſi calore iracundiæ, & in ludo, huiuſmodi hereticalia verba euomerint, quod probat ex multis iudiciale *inquiſit. in verſ. blaſphemia num.* 66. quicquid dicat *ibidem num.*61. *Pegna ſcholia* 48. *in parte directorij inquiſit.Simanc.de cat.inſt.tit.*8. *num.*2. *Caſtr.cap.* 6.& 12.& qui profert verba hereticalia in ludo, vel facetias punitur prout ſuſpectus de hereſi, *Simanc. loco cit, tit.*17.*nu.*22. & 23.& poteſt puniri pena pecuniaria, eroganda locis pijs *Pegna comm.* 17.*in* 3. *part. director. &* 152.*col.* 1.*eodem loco*, & hic caſus accidit in facto, qui dixerat in ludo, *Mal'anno habbi Dio, ę tutta la Cortę del Cielo, e cornuto chi ci crede*, iſta blaſphemia hereticalis non ſolum poteſt fieri verbis, ſed factis, vt ſi quis deturparet ſacras imagines, *Caſtr. loco cit.* & verba hereticalia manifeſta ſunt ea, quę vel ſunt contra articulos Fidei, vel contra Eccleſię determinationem, vel contra Sacramenta, vel ſacram ſcripturam, D.*Thom.* 2.2.*quaſt.* 11.*art.* 2.*direct inquiſ.*2.*par. quæſt.*2.*Pegna ibi com.* 6. *Canuſ.lib.* 12.*c.* 17.*locorum Theologorum*, *Boer. deciſ.* 301.

Baptizare mortuum ea forma, qua viuum habetur pro heretico, *Simanc. de catholic. inſtitutio.tit.*62.*rubr. de ſortileg. ſub num.* 3. ſimi-

li-

liter rebaptizare pueros, *Caſt. loco citato lib. 1. cap. 13.* Baptizantes imagines ad ſortilegia, *Criſ. lib. 2. cap. 2. num. 27. Pegna comm. 67. in q. 42. par. 2. director. inquiſ.* vbi dicit, ſapere hęreſim manifeſtam, *Locatus loco cit. in verbo heretici num. 31. caſu 12. fol. 449. Silu. de ſtrig. lib. 1. cap. 1. pun. 2.* cum alijs quam pluribus congeſtis per *Farinacc. in tract. de hæreſi q. 181. §. 1. num. 25.* cum declaratione ibidem *num. ſeq.*

Campanarum ſpretores, *clem. vnica de iudicijs.* Et hic caſus accidit in facto, dum quidam nocte Sabbati Sancti abſtulerit martellum à quibuſdam campanis, illud apponendo in arbore nucis. Et cum ſint tubę, Dei & loco tubarum veteris teſtamēti ſucceſſerint, multa myſteria ſignificant, *Spec. lib. 1. tit. de campan. Silu. tract. de benef. 1. p. q. 5. num. 82. & infra.* Ad quid deſeruiant campanę, vide *Abb. Io. And. & alios in cap. 1. de off. cuſt. Fuſc. de viſitat. lib. 1. cap. 14. Gugliel. Durand. in rational. Diuin. lib. 1. cap. 4. Rebuff. pract. benef. tit. de dimiſſ. nu. 32.* & campanarum deſpectio, ſiue contemptus eſt vnus de erroribus Turcharum, *vt patet in dicta clem.* & per extenſum de erroribus Turcharum, & Saracenorum, vide *Direct. inquiſit. 2. part. q. 20. & 21. & ibi Pegna comm. 45.*

Celebrātes ſub rebus prophanis aptis ad faciendum ſortilegia, adhibitis nefarijs precibus, & verbis ſuperſtitioſis, *Grillen. de ſortileg. q. 14.*

Cedulones excommunicationum, quibus declarantur, ali qui excommunicati, deturpantes, ſunt ſuſpecti de hæreſi: ita in facto refert deciſum Romæ in caſu contingenti in Curia Archiepiſcopal. Salernitani *Pegna comm. 24. ſup. 3. par. Direct. inquiſit.*

Carnes comedentes diebus prohibitis eſt externū ſignum hæreſis, quod ſuſpicionem malæ credentiæ parit, idem *Pegna comm. 24. in 3. par. direct. Zanchin. de hæret. cap. 35. num. 2. Campeg. Tell. in cap. ad abolendam num. 2. de hæret. direct. inquiſ. 3. part. cap. de ſig. externis iudaizantium, Simanc. loco cit. num. vltim.* vbi dicit ſapere hæreſim Luteranorum; *cap. de eſu, de conſecrat. diſt. 3.* Ad cuius rei declarationem, vide *Farinacc. in tractat. de hæreſi quæſtio 178. §. 2. nu. 80. & prax. Archiepiſcopal. cap. 23. ſub num. 11.*

Dæmones expreſsè, vel tacitè inuocantes, *Simanc. loco cit. tit. 63. num. 11. & 12. Bar. Spineus in apolog. 3. diſtin. cap. vlt. D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 4.* in corpore, & in expreſſa inuocatione, vel pacto adeſt idolatria, *Simanc. & Spineus locis cit.* & ſubſunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clauſ. *Sil. de ſtrig. lib. 3. cap. 1. puncto 2. Caſtren. lib. 1. cap. 15.* quia inuocare Dæmonē, cauſat idolatriam *Locatus in verſ. apoſtaſia nu. 9. & Spin. loc. cit.* quamuis non ſemper petere futura à Dæmone, ſapiat hæreſim, quia naturaliter futura poteſt ſcire, idem *Pegna ſchol. 50. ſuper 2. parte Direct. inquiſ. quæſt. 45.* ſequitur *Locatus in dict. verſ. apoſtaſia nu. 9. & Abb. in cap. 2. num. 4. de ſortilegijs*, & vide *prax. Archiep. cap. 23. ſub num. 11. verſ. item inuocare* ac *Farinac. in tract. de hæreſi quæſt. 181. §. 1. nu. 5. cum plurib. ſequentib.*

Dubij in Fide, ideſt qui pertinaciter ita inſiſtunt dubitationi, quod non ſint parati corrigi ad mandatum ſuperioris *cap. 1. de hæret. Silueſt. in verſ. hæreſis 1. num. 6. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 55. num. 3. Pegna in commentar. ad cit. cap. 1. de hæretic. part. 2. Direct. inquiſit. verſ. Nec obſtat ſi dicatur.*

Dæmonem dicētes ſe tenere incluſum in phiala, ſeu in anulo, decipiuntur, cum ipſi Dæmones potius includant delictorum catena miſeros homines, quàm è contra, ratio eſt, quia cum ſint ſpiritus, non poſſunt loco corporeo contineri, *Simanc. loc. cit. num. 3. D. Aug. lib. 21. cap. 6. de ciuit. Dei, Pegna ſchol. 50. ſuper 1. par. director.* quia interuenit inuocatio, ſeu pactum expreſſum, vt ſupra, *Silu. lib. 2. cap. 9. pun. 3. de ſtrig.* licet interdum patiatur includi, vel ita fingat, vt ſic perſuadet miſeris perſonis ad eas facilius decipiendas, *Farinacc. in tractat. de hæreſi quæſt. 181. §. 1. num. 28. & 29.*

Dæmonem inuocare ad tentandam pudicitiam mulieris ſi fiat verbis deprecatiuis, ſapit hæreſim, *Pegna ſchol. 50. in 2. par. direct.*

Dęmone inuocare, quis poteſt tacitè, & expreſsè, *Simanc. loco cit. tit. 30. num. 15. & tit. 64. num. 12. Silueſt. vbi ſup. Caſt. lib. 1. de iuſta hær. punit. cap. 14.*

Diſputantes laici publicè, vel priuatim de Fide, poſſunt excommunicari ab Ordinario, *cap. 2. §. inhibemus, de hæret. lib. 6. Caſtren. loco cit. lib. 1. cap. 19.*

Euchariſtia abutentes in ſortilegijs ſunt ſuſpecti de hæreſi quicquid dicat *Grill. cap. 10. num. 7. cum ſeq. de ſortileg.* nam hoc clarè aſſerit *gloſ. citata in cap. accuſatus, §. ſane in verſ. ſaperent, de hæretic. lib. 6. Caſtr. lib. 1. cap. 13.* & vide *Anchar. in d. §. ſane num. 2. & Farinacc. in prax. crimin. tit. de delict. & pæn. quæſt. 20. num. 83. & in tract. de hæreſi cit. quæſt. 181. num. 19.* ſubdens *in fin.* quod ſic abutentes ſacratiſſimo Altaris Sacramento Curiæ ſæculari traduntur.

Expectare reſponſa à Dæmonibus, hæreticum eſt ex bulla Sixi Quarti edita anno 1473.

Faſcinatio faciens videre aliter, quam ſit.

Fumigationes, vel thura offerens Dæmonibus, eſt hæreticus, *gl. in d. §. ſane, in verſ. ſaperent, Caſtr. lib. 1. cap. 13. de iuſt. hæret. pun.*

Fautores Hæreticorum, qui dicantur, & qui receptatores defenſores, vide *Caſtr. loco cit.cap.17.Caiet.in verſ.excommunicatio cap.1.*

Facientes breuia cum charatheribus, ſeu literis ignotis,*Silueſt.in §.10.Ang.eodem verſ. num.1.& 7. Armill.in verſ.ſortilegium num.3. Caietan. in ſumma ver. ſuperſtitio 2. Farinacc. alios citans in d. quæſt.* 181.§.1.*num.*30. idem de dicentibus, ſeu recitantibus quaſdam orationes pro ſanandis infirmis de quibus per *Nauarr.de hor.cap.6.num.48.mall.maleſ.q. 1.cap.16.fo.179.par.2.*

Hoſtiam non conſacratam,pro conſecrata ſumere,vide *Anchar.in d.§.ſane num.2.*

Imagines ſacras deturpantes, vel ſpuentes,blaſphemia eſt hæreticalis,actu ſimiliter fuſtigare,vel conculcare eas, *Caſt. lib.1.cap. 12. Simanch.loco cit. tit.33. à num.17.* & infra *Boer.dec.301.nu.16.& 17.* & infra vide *Iſern. in cap.de ſtatu, & conſuetud. conc.num.* 28. vel percutere,& hoc accidit Neapoli in facto de menſe Ianuarij 1592. vbi quidem miſer percuſſit pugione imaginem Deiparæ, & fuit per iudicem laicum manu truncatus, & vltimo ſupplicio condemnatus.

Imagines cereas, vel huiuſmodi fabricantes, quibus malefaciunt perſonis, & in intimis puncturis eas cruciant, vel ad prouocãdum,& alliciendum animũ alicuius ad amorem,an ſit hæreticum,vel ſuperſtitioſum,vide *Repertor.inquiſit.in verbo Magica verſ. ſecundo Farinacc.d.quæſt.181.§.3.n.83.Caſtr.loco citat. Simanc.titul.30.num.18. Anch.in d.§.ſane cap. accuſatus num.2.*

Inquiſitores poſſunt procedere contra maleficos,& incantatores,& ſuperſtitionum obſeruatores,Alexand. VI. Bulla 12.fol.148. Adrian.VI.Bulla 5.fol.277. ſimiliter contra Aſtrologos iudiciarios ex Bulla Sixti V.edita anno 1586.

Impedientes ne Inquiſitor, ſeu Ordinarius fabricet proceſſum contra inquiſitum hæreticum, eſt excommunicatus, & poteſt puniri vt hæreticus,*cap. inquiſitioni de hæret.lib. 6.de incantatoribus,ſeu ciaraldis*, vide *Angel.in ver. ſuperſtitio, num.8.D.Thom. 2.2. quæſt. 96. artic.4.ad 2.Nauarr.in man. cap.11.num.31.*

Libros prohibitos habentes, vel tenentes, ſi ſunt hæreticorum, ſubſunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clauſula, & poteſt inquiri contra eos tanquam ſuſpectos de hæreſi ex Bulla Pij IV. poſita in indice librorum prohibitorum,& ſunt excommunicati vltra Bullam, per regulam decimam indicis in vltim. & aliam Bullam,quæ eſt 98. fol. 282. *Pegna commen.3.ſuper cap.4.in 2.par.direct.Inquiſitor.*& vide *prax.Archiepiſcop.cap.23.num.12.*

Maleficia, vbi interueniunt Sacramenta, vel ſacramentalia, faciunt violentam hæreſis ſuſpitionem, *Martin.del Rio de diſpoſition. Magic.lib.5.ſect.15.verſ. Dico tertio Franc.Suarez de ſtatu Religion.lib.2. cap. 19. rubr. de ſuperſtitione num.10.verſ.item creſcit hæc ſuſpicio*, & de immiſcente oleum Sanctum vide *Tolet. in inſtruct.Sacerdot.lib.4.cap.16.num.6.*

Matrimonium contrahentes,cum ſint vel voto ſolemni aſtricti,vel in ſacro Ordine cõſtituti vltra excommunicationem, quam incurrunt ipſo iure, *clem. 1.de conſang. & affin. Caſtr.loco cit.cap.1.Simanc.de catholic. inſtitut. tit. 40. rub. de matrimonio. Diaz pract. crimin. can.cap.74. Abb.in cap.de homine num.7.de celebrat. Miſſ. Farinac. in tractat. de hæreſi quæſt.* 183.§.6.*num.*72. cum limitationibus de quibus *num.75.& ſequent.*

Maleficia per capillos,ferramenta,clauos, lapides,ſulphur, & alia huiuſmodi, quæ euomentur ab ore maleficiatorum, fiunt arte Dæmonis,*Grill.de ſortileg.q.3. nu. 27. Martin. de Rio de diſq.Magic.lib.3.par.1.quæſt.4.ſect.6.*

Negromãtici,Geomantici, Arcomantici, Piromantici,& Chiromantici, quia ſæpè arte dæmonum vtuntur poſſunt puniri vt ſuſpecti, & ſi non vt ſic, ſubſunt iuriſdictioni Ordinariorum,*Caſtr. loco cit. 13.& 15.* ita etiam Diuinatores,Aruſpici, Arioli, & ſimiles.

Pocula amatoria fabricantes, ſi interueniunt Sacramenta, vel ſacramentalia, faciũt ſuſpectum de hæreſi, *Pegna in commentar. 68. verſ. Rurſus id quoque ad quæſt. 43. in 2.par. direct.Grill.de ſortileg.quæſt. 12.nu.2. & inf.Caſt. loco cit.cap.15.cir.fin.Locatus in verſ. apoſtaſia num. 6.* & vbi non miſcentur ſacra profanis, potius ſunt ſuperſtitioſa, quam hæretica, *Simanch.loco citato tit.30.num.18.Silu.de poculis abortiuis,Grill. loco cit.* & quomodo puniatur in Regno vide *Conſt. Regni Amatoria, &c. tit. de pocul.amator.*

Renegati,qui & apoſtatę dici poſſunt,ſubſunt foro Eccleſiaſtico, *Farinacc. de hæreſi q. 183.num.11.*& cum redeuntibus ad Eccleſiæ vnitatem quomodo ſi agendum, vide *Caſt. lib. 1. cap. 23.* ſed diſtinguere oportet,& poteſt eſſe caſus practicabilis, maximè in terris maritimis, vbi capiuntur ſæpè Chriſtiani à Turcis, & Mauris, & interdum coguntur abnegare Fidem,poſtea reuertuntur, vel quia ſugiunt,vel redimuntur, petitur an poſſit abſolui à ſuis Ordinarijs? & videtur,quod non, quia ſubſunt primæ clauſulæ Bullæ Cœnæ Domini, tamen ſi hoc faciunt timore mortis, cadentem in conſtantem virum,nec ſpõtè,nec ex animo, ſed tantummodo exterius, tunc non ſunt excommunicati, nec hæretici, & ſic ab Ordinarijs abſolui poſſunt, *Silu. in ver.apoſtaſia num.4. Aſtenſ.lib. 2.tit.19. quæſt. 50.licet direct. inquiſ. 3.par. q.4.num. 8.* dicat,

non

non excuſare metum, tamen *Pegna ibi comment.66.lit.C.* dicit,quòd ſic *Silueſt. in verſ.hæreſis,num.9.*de quo latè per *Farinac. in tractat. de hæreſi,quæſtio.*183.§.3.*per tot.*

Speculum ſi inſpiciatur à puella,vel phiala à puero cum candela, & aqua benedicta, & dicente aliqua verba pro inueniendis furtis, vel ad ſcienda ſecreta, ſapit hæreſim manifeſtam *lucerna inquiſ. in ver. diuinatio, Barb. conſ.*55.*vol.*1.

Supplicationem facientes ad ſanandum morbos adiunctis aliquibus verbis, etiam cum Aue Maria, & Pater noſter, miſcendo aliqua ſuperſtitioſa, puniri poſſunt ab Ordinarijs,*Caiet in ſumm.in verſ. incantatio can.non obſeruatis,can.illud* 26 *q.*2. *Simane.tit.*63.*num.*19.& 33. *Pegna comm.* 65.*in* 2. *parte direĉtor. ſuper quæſt.*42.*lit.C. Grill.de ſortileg. quæſtio.*6. *num.*21.

Sortilegia, & maleficia, quæ licet non ſint ſub iuriſdictione Inquiſitoris,tamen ſubſunt iuriſdictioni Ordinariorum *Caſtr.loco cit.cap.*13.& 15.& *Abb.in cap.*1.*num.*4.*de ſortileg.*

Suſpecti de hæreſi, & quinam dicantur, vide *Pegnam com.*24.*ſuper* 3.*part.direĉtor.inquiſ. & Siman.tit.* 50.*num.*24. & 30. vt afficientes contumelijs Religioſos,vel eos verberantes: malè ſentientes de cęrimonijs Eccleſiaſticis, & ritibus, continentes cenſuras Eccleſiaſticas, periuri, inceſtuoſi, qui facile commiſcentur cum fœminis conſanguineis, affinibus, commatribus, monialibus, & alijs, hoc debet intelligi vel cum alijs adminiculis, vel de leui ſuſpitione, & imponitur his abiuratio *Simanch.tit.*10.*num.*21 *Pegna comm.*4.*in* 3.*part.direĉtor. & comm* 24.& 49. *ſuper quæſt.*34.*in* 2.*part.direĉt.& com.* 62. ibidem,& omnis præciſus ab Eccleſia de quibus vide *Farinacc. de hæreſi quæſt.* 178.§. 2.*num.* 77.*cum ſequentib.*

Superſtitioſi ſortilegi omnes poſſunt puniri ab Inquiſitoribus, vel locorum Ordinarijs,*Simanc.& Caſtr. in loc.cit.*

Strigæ, ſeu lamiæ, ſubſunt inquiſitoribus, & locorum Ordinarijs, *Silu. in toto opere de ſtrig. & in ſumm. in ver. hæreſis* 3. & *Bart.Spin. in apolog.*de hac materia,& *Grill.de ſortileg.q.*7.*Franc.Ponzib.in tractat. de lamijs,Caſt.lib.*1. *cap.*16.*per tot.*

Theſaurum quærentes artibus magicis,& ſceleratis,*l.nemo,C.de maleſ. & mathem.Grill. in cit.tract.quæſt.*3. *nu.*12. *Rebuff.quæ ſunt reg. num.*90.

Vſuras negantes eſſe peccatum *cler.* 1.§. *final.*vbi *Zabarell. quæſt.* 19.*de vſuris Caſtr.lib.*14.*aduerſus hæreſes,in verbo vſura,Thomin.Triuiſ. dec.*35.*num.*7.*lib.*2.& vide *Farinac.declarãtem in tract.de hæreſi quæſt.*178.§.3.*num.*85.& *infra.*

Vtentes Euchariſtia tam in corpore, quã in ſanguine Domini noſtri, fumigationibus ad ipſum dæmonem maleficijs, vbi interueniunt Hæretici,vel opus dæmonum ad ſciendum ſecreta cordis,& ad ſcienda futura,quæ naturali via ſciri nequeunt,conſulere dæmones,& alia huiuſmodi,*Locat. in ver. diuinatio, num.*4.*Caſtr.libro* 1.*cap.*15. latiſſimè *Farinacc.* alios congerens in ſæpius citata *quæſt.* 181. §.1 *à num.*6.*vſque ad* 10.

Xenoſegijs vtentes,indaizantes,& contra cęrimonias noſtras.

Animaduertendum, quod nonnulli ſunt caſus in hoc capitulo congeſti, qui non ad inquiſitores, ſed ad Ordinarium ſpectant, præſertim inuocãtes tacite dæmones, prout eſt videre apud Doctores in *eodem cap.* allegatos, & quoad Alchimiſtas, vide *Pegnam in loco iam citato*. Sic etiam non omnes caſus deſuper expreſſi faciunt aliquem ſuſpectum de hæreſi; ſed aliqui: & ideo prout eſt caſus ac ſuſpicio,ita iudicandum erit.

ADDITIO.

Principaliter hic erit aduertẽdum, quod Inquiſitor eſt dignior ordinario, refert *Ciarlin.controu.forenſ.iudic.cap.*48.*num.* 34. licet fungatur vice ordinarii,vt ſubdit *num.* 54. & plura de pertinentia ad eius officium refert, & reliqua differit *Mancin.controu.iur. differ.*2. *cap.*7.*per tot.*& melius *Triuiſan.dec.*66.& 67. *lib.*1.multa congerit *Scaccia de iudic. cap.* 15. *tom.*1.

Ibi Apoſtata] Apoſtare voluntariæ paruiſaciẽdo religionis Chriſtiana inſtituta ſapit hæreſim *Triuiſ.dec.*66.*nu.*5.*lib.* 2. adde *Seſſe dec. Aragon.*468.*tom.*4.& nedum ipſi, ſed etiam eorum conſilians fautores, & receptatores ſubſunt Inquiſitoribus *Campeg. ad Zanchin. Vgol.de hæret.cap.*37.*verſ.an inquiſitor*, *Bern. Comeſ.in lucerna inquiſit. ver. apoſtata* iſti grauius peccãt,qui hæretici, vide *Arnol.Albert. de hæret.q.*2.*nu.*3.vide *P.Megal. in prax. crim. can.cap.*6.*num.*21.

Ibi ſecundo] Vide *Triuiſ.dec.*19.38.& 49. *lib.* 2. *D.Epiſc.Maranta reſp.*56.*tom.*3.*Rojas de hæret. p.*1.*num.*48.*et ſeq.Arnol.Albert.de hæret.q.*2. *num.*4.latiſſimè *Nouar.in ſumm.bul.tom.*1.*rub. de apoſtatis à religione, per tot. & iterum in* 2. *tomo,rub.de apoſtatis.*

Ibi alchimiſta] Ad hanc materiam quando eſt peccatum proſequitur *P.Megala in ſuo promptuario,ver.alchimia* vltra noſtrum *Auctorem in dec.*197.*p.*1.vbi docet quando ſit peccatũ, & quando non.

Ibi adorantes demones] Adde *Seſſe deciſ. Aragon.* 467.*num.*12.*tom.*4.qui *in dec.*463.*num.*5. inquit,quod inquiſitores cognoſcunt de iis, quod offerunt demonibus ſacrificia eos ado-

rando, nouiſſimè *P. Megala in prōptuario ver. demones, nu.* 41. vltra *Zanchin. de hæret. cap.* 22. *num.* 3. *vbi Campeg. lit. C.*

Ibi blaſphemiæ hæreticales] Copioſè de hac eadē materia proſequitur *Iulius Chartar. dec.* 2. *per tot. Marcell. Vulp. in praxi Eccl. cap.* 41. *num.* 47. latiſſimè *Seſſe dec. Aragon.* 469. *tom.* 4. *P. Megala in ſuo prompt. ver. blaſphemia, Rojas de hereticis p.* 2. *à num.* 169. *ad* 174. *Arnol. Alber. de hæreticis, q.* 6. *per tot.* nouiſſimè *Nouar. in ſumma bullar. tom.* 2. *tit. de blaſphemia.*

Ibi baptizare mortuos] Baptiſmus non datur in vitis, & in inſtantibus requiritur volūtas eorum ſub quorum ſunt poteſtate *Megal. in prompt. ver. baptiſmi ſacramentum, & ver. baptiſmi ſuſcipientes, num.* 2. vbi ſub *num.* 12. inquit quod mortui baptizari non poſſunt.

Sicuti etiam baptizare imaginem eſt factū hæreticale, *Scaccia de iudic. cap.* 12. *nu.* 36. *tom.* 1. *Pegna in addit. ad Vignat. de hæret. q.* 11. *verſ. poſtremo omnia.*

Ibi campanarum ſpretores] Multa in materia cāpanæ collexit P. *Megala in ſuo prōptuario, verbo campana,* & quod cāpanæ prius pulſantur Sabato Sācto in Eccleſia Cathedrali, vel matrice, refert *Nouar. in ſumma bullar. tom. primo, tit. de campana.*

Ibi celebrantes ſub rebus profanis] Ad hoc vide *Pegnam in addit. ad Ambroſ. de Vignat. in tract. de hæret. q.* 11. *num.* 1. *verſ. præterea illa ſortilegia,* & quid ſi nō eſſet Sacerdos, & celebraret adhuc inquiſitor de eo cognoſcit, & traditur Curiæ ſæculari præſumendus pœna mortis, iuxtà bullas Pontificias de quo ſatis per *Iulium Chartar. deciſ.* 13. *& in meo compendio, p.* 3. *ver. ſacrilegus.*

Ibi cedulones deturpantes] Adde *Ciarliu. controu. forenſ. iudic. cap.* 48. *num.* 8.

Ibi carnes comedentes] Hoc enim ſapit hæreſim *Triuiſ. deciſ.* 66. *num.* 21. *lib.* 2. *Nouar. in ſumma bullar. tom.* 1. *tit. de hæret. nu.* 5. Et ad eandem materiam abſtinentiæ ſibi carniuin, & aliorū refert *Rodulphin. in tract. de modo viuendi in diebus quatrageſimali, num.* 11.

Ibi demones expreſſè, vel tacitè] De hoc latiſſimè vide *Seſſe dec. Aragon.* 468. *per tot. tom.* 4. vbi *num.* 15. infert ad eos, qui futura ſcire deſiderant qualiter peccent, & inquiſitores cognoſcunt de inuocantibus demonem *Seſſe deciſ.* 463. *num.* 6. vltra *Campeg. ad Zanch. de hæretic. cap.* 22 *lit. A. Bernard. Comenſ. in lucerna inquiſ. in ver. demones inuocare,* & demonum inuocatio fit, vt quis ſciat futura contingentia ſoli Deo noſtro nota, vide *Godof. à Bauo in tract. rexituum, cap.* 7. *num.* 45.

Ibi dubij de fide] *Nouar. in ſumma bullar. p.* 1. *tit. de hæret. num.* 8. quis autem dicatur ſuſpectus de fide, vide *Seſſe deciſ. Arag.* 451. *num.* 10. *tom.* 4. vbi plura *Rojas in tract. de hæret. p.* 1. *num.* 272. *cum ſeq.* vbi id declarat qualiter procedat vltra *Vgolin. de hæret. cap.* 2. *num.* 15. *Io. Lopez in allegat. de hæret.* §. 5. *num.* 2. & quomodo dicatur hæreticus dubius in fide *Arnol. Alber. de hæret. q.* 3. *num.* 6.

Ibi demonem dicentes] Hic nota, quod demones ab homine in maſculis includi non poſſunt abſque pacto tacito, vel expreſſo cum ipſi demonibus facto *Seſſe deciſ.* 457. *num.* 19. *tom.* 4. & ſortilegi, & demones inuocantes, quæ apponere ſolent ad includendum, & ligandum demonem recenſentur à *Seſſe deciſ.* 468. *num.* 21. *tom.* 4. nouiſſimè de hoc agit *P. Megala in ſuo promptuario, verbo demones, num.* 39 *&* 40.

Ibi, demonem inuocare ad tentādam pudicitiam] Ad hoc vide *Seſſe deciſ. Arag.* 468. *num.* 16. *tom.* 4. ſic etiam maleficium amatorium de ſe non eſt potens ad alliciēdum amorem puellæ ad certam perſonam *idem deciſ.* 462. *nu.* 6. *tom.* 4. & ſimilia credens hoc poſſe demonum facere eſt hæreticus *idem deciſ.* 448. *num.* 9. *eo. tom. Ambr. de Vign. de hæret. q.* 16. *num.* 176. ad hoc multa diffundit *Gulielm. Bobel. de public. iudic. diſquiſit.* 6. *in q.* 25.

Ibi, demonem inuocare quis poteſt] Vide *Campeg. ad Zanch. de hæret. cap.* 22. *lit. A.*

Sic etiam conſulentes demonem pacto tacito, vel expreſſo incidunt in hæreſim *Seſſe deciſ.* 457. *num.* 7. *p.* 4. vbi *num.* 13. refert quomodo euocentur tacitè, vel expreſsè, vbi in præcedenti *num.* 13. id explicat.

Ibi diſputantes laico] Hic nota, quod diſputare de eo, quod à iure eſt prohibitum ſacrilegiū eſt *Triuiſ. dec.* 55. *num.* 59. *lib.* 2. & quando laicis liceat de fide Cattolica diſputare, tradit *Arnol. Alber. de hæret. q.* 13. *num.* 4.

Ibi, expectare reſponſa] Adde *P. Megala in prompt. ver. demones, num.* 41. *Ambroſ. de Vignat. de hæret. q.* 11. *in princ. vbi Additio.*

Ibi faſcinatio] Ad hoc adde *Bernar. Comen. in trac. de ſtrigijs, nu.* 14. *verſ. nam faſcinatio puerorum.*

Ibi fumigationes] Vltra *Campeg. ad Zanch. de hæret. cap.* 22. *lit. C.* vide *Seſſe dec. Aragon.* 464. *nu.* 15. *tom.* 4. *& dec.* 467. *num.* 2. *& in dec.* 463. *num.* 5. inquit, quod inquiſitores cognoſcunt de iis, qui offerunt demonibus ſacrificia eos adorando.

Et quid de iis, qui ſeipſos tradunt fidem ab negando cum in hæreſim incidant *Seſſe vbi ſupra num.* 14.

Ibi, fautores hæreticorum] Quis dicatur fautor hæreticorum, vide *Seſſe dec. Arag.* 474. *nu.* 7. & 9. vbi plura hæretico fauens in illius crimen conſenſit *idem deciſ.* 474. *num.* 18. & hæreticorum defenſor, & fautor, & credens excommunicantur, vt ibi *num.* 2. vide *P. Megala in promptuario, verbo fautores hæreticorum,* latè *Campeg. ad Vgolin. de hæret. cap.* 5. 8. *&* 9. *Bernar. Comenſ. in lucerna inquiſit. ver. defenſor hæreſi.*

reſi.

reticorum, *Arnol. Alber. de hæret. q. 30. num. 64.* *Godoff. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. num. 17.* *P. Alphonſ. de Leone in tract. de offic. & poteſt. confeſſ. recoll. 4. verbo hæretici.*

Ibi, facientes breuia] Copioſè de hoc agit *Pegna in addit. ad Ambroſ. de Vignate in tract. de hæret. q. 4. num. 49.* conferunt prædictis congeſta per *Zacchiam quæſt. medic. leg. tom. 3. tit. 1. q. 5. à num. 49.* vbi tradit quando operatione dæmonum, vel rerum naturalium fiunt hæc ſimilia.

Ibi, hoſtiam conſecratam] Hic adde, quod celebrare abſque conſecratione, &c. & ſic cauſando idolatriã ſapit hæreſim *Triuiſ. dec. 66. n. 3. lib. 2.*

Ibi, imagines ſacras] Suſpicio hæreſis naſcitur ex violatione ſacrarum imaginum *Iulius Chartar. dec. 2. num. 42. & ſeq.* vbi plura de hoc latè *Godoff. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. num. 19. cum ſeq.*

Ibi imagines cereas] Malefici nocent hominibus imaginibus confectis characteribus verum pulueribus, & aliis mille modis, *Seſſe dec. 448 num. 4. tom. 4.* vbi plura, & ad huius materiæ ornatum, vide *Godof. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. ſub num. 43.* vbi exempla adduxit.

Ibi, inquiſitores] Adde *Seſſe dec. Arag. 463. num. 3. & 4. tom. 4.* quomodo tales ſacrilegi hæreticis comparantur probat *Godof. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. num. 36.*

Ibi, impedientes] Adde *Zanchin. Vgolin. de hæreticis, cap. 31.* vbi *Campeg. in addit.* latiſſimè ſimiliter opponentes ſe officio inquiſitoris ſunt excommunicati, *Bernar. Comenſ. in lucerna inquiſit. ver. præcipitur, §. fin.*

Ibi, libros prohibitos] Nam eſſet ſuſpectus de hæreſi *Seſſe deciſ. 449. tom. 4. Rojas in ſing. 124.* ad fauorem fidei *Vgolin. de hæret. cap. 7. vbi Additio.*

Imò etiam libros quoslibet aſtrologiæ iudiciariæ ſortilegii, & diuinationum habentes, & legentes per inquiſitores ſuo arbitrio puniri valent *Seſſe deciſ. 464. num. 24. tom. 4. Scaccia de iudic. cap. 12. nu. 51.* latius *Godofr. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. num. 15.*

Ibi maleficia] Nota quod maleficiorum punitio pertinet etiam ad inquiſitores vbi maleficia ſapiunt hæreſim manifeſta *Iuliu. Chart. deciſ. 33. num. 24.* ad quod latius *Seſſe deciſ. Arag. 448. num. 6. & 12. tom. 4. & num. 13.* inquit eos ſuſpectos de hæreſi, & *& in dec. 463. num. 3. et 4.* refert de iis ad eoſdem ſpectare, *& dec. 448 num. 16.*

Ibi, matrimonium contrahentes] Nota quod cõtra profeſſum, quod de facto matrimonium cõtraxit inquiſitor procedit *Rojas in ſing. 98. in fauor. fidei, num. 5.* ac etiam contra cõſtitutos in ſacris de facto matrimonium contrahentes, *idem in tract. de hæret. p. 1. num. 550.*

Ibi, negromantici] De hoc vide *Seſſ. dec. Aragon. 455. tom. 4. Scaccia de iudic. cap. 12. ſub num. 46.* vltra *Zanch. de hæret. cap. 32. vbi Addit.*

Ibi, pocula amatoria] De hoc agit *Ambroſ. de Vignate in tract. de hæret. q. 18.* vbi ſolennis *addit.* *Pegna*, multa ad hoc prolixius collexit *Guliel. Bobel. de public. iudiciis, diſquiſit. 6. q. 24. per tot.*

Ibi, renegati] Vltra relata ſupra in *verbo apoſtata il primo*, adde etiam qualiter quis negare videatur fidem noſtram docet *P. Megal. in eius promptuario, verbo fides, num. 23. & ſeq.*

Ibi ſpeculum] Ad hanc materiam vide *P. Megala in promptuario, verbo demones, num. 41. & 42.*

Ibi, ſupplicationem] Hic notandum duxi, quod nullo pacto licet vnum maleficium per aliud diſſoluere, latè *Pegna in addit. ad Ambroſ. de Vignate de hæret. d. q. 12. art. 1. ver. poſtremo ſciẽdum eſt, fol. 41. à ter.*

Ibi, ſortilegia] vltra *Godofr. à Bauo in tract. reatuũ, cap. 7. nu. 31. & ſeq.* de iis vide *Seſſe dec. Arag. 455. 456. 460. 461. 462. 463. 465. & ſeq.* vbi etiam diſcutit quando de iis cognoſcere ſpectat ad inquiſitores præſertim *deciſ. 468. num. 4.* ex motu Sixti V. cognoſcit inquiſitor de omni ſortilegio, *Scaccia de iudic. cap. 12. num. 18. 20. & 22. Ambr. de Vignat. de hæret. q. 11. vbi Pegna, Bern. Comenſ. in lucerna inquiſ. ver. ſacrilegia*, & ad quem iudicem ſpectet illorum cognitio proſequitur *Cabal. reſol. crim. tom. 2. caſu 223. per tot.*

Ibi, ſuſpecti de hæreſi] Quis dicatur ſuſpectus de hæreſi, vide *Seſſe dec. 449. num. 3. tom. 4. & dec. 450. & 451.* vide latius *Vgolinum in tract. de hæret. cap. 3. 20. 31. & 35. & ibi Campeg. Ambroſ. de Vignat. de hæret. q. 16. num. 489.*

Ibi, ſuperſtitioſi] Ad hoc vide *Seſſe deciſ. 467. num. 6. 8. & 9. tom. 4.*

Ibi, ſtrigæ] Circa hãc materiam ſtrigarum latius agit *Iulius Chartar. dec. 73. per totam, Scaccia de iudic. cap. 82. num. 10.* latè *Ambroſ. de Vignate in tract. de hæret. q. 11.* vbi optima *additio Pegn.* de iis etiam tractatum egit *Bernard. Comenſ. de ſtrigiis*, & latius agit *Gulielm. Bobel. de public. iudic. diſquiſit. 6. q. 26. fol. 180.* quid de ſtriga, quæ infantes vocauit agendum ſit, vide *Iulium Chartar. dec. 73. per totam.*

Ibi, theſaurum] Quid de theſauro inuento arte magica, cui debeat cedere refert *Borgn. deciſ. 15. num. 1. p. 2.* & quod non debet illis acquiri ſceleratis, quod tali arte inueniant, refert *Buccer. de regal. cap. 3. ſub num. 177. verſ. cuius autem, Peregr. de iure fiſci lib. 4. tit. 2. num. 2.* cætera autem de theſauro cumulat *Mancin. diſquiſit. genial. cent. 1. cap. 33.*

Ibi vſuras] Adde *Arnol. Albert. in tract. de hæret. q. 2. num. 13. Nouar. in eius ſumma cap. 17. num. 207. 214. & in tit. de vſuris, num. 7. tom. 1.*

Vtentes Eucharistia] Vide *Ambroſ. de Vignate in tract. de hæret. q. 11. in princ. verſ. ſaperent*, vbi optima *additio Pegna.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dans pocula amatoria, quod non poſſit puniri de hæreſi, probatur ex duobus, & num. 2.*

3 *Conſtituuntur tres concluſiones pro quæſtionis dilucidatione.*

4 *Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem alicuius puellæ, tunc nõ ſapit hæreſim, & magnus eſt amoris affectus.*

5 *Iræ, & concupiſcentia Veneris homines traſmutant, & inſanos faciunt.*

6 *Amor eſt furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & conſequenter quicquid ſit eius cauſa, non debet puniri, num. 9.*

7 *Amor forma rationis obliuio eſt.*

8 *Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore ſuo amanti copiam facit.*

10 *Amor omnibus dominatur.*

11 *Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum non dicitur hæreticus, ſed potius ſuperſtitioſus.*

An dare pocula amatoria ſapiat hæreſim.

RESOLVT. CCCCXXIII.

DVbitationem faciebant infraſcripta pro opinione negatiua.

1 Primo, quia crimen eſt aliud per ſe, & alia pœna punitur, quam pœna hæreſis, qui dat poculum amatorium, *l. ſi quis aliquid, §. abortionis ff. de pœn. & l. 4. §. ſed & id C. de maleſ.*

2 Secundo, quia, quamuis talis grauiter delinquere videatur, non tamen alicubi reperitur, quod dicatur hæreticus, ſecundum *Alber. in rubr. C. de hæretic. num.* 11.

3 Cæterum pro quæſtionis dilucidatione eſt notandum, quod dans pocula huiuſmodi
4 ad effectum tantummodo captandi amorẽ alicuius puellæ, tunc nõ ſapit hæreſim, amoris enim affectus magnus, eſt ſecundũ quod ſcribit *Vignate de hæret. quæſt.* 18. Vnde *in §. illud in Auth. quib. mod. nat. effic. legit.* dicitur, nihil furore amoris vehementius, & *Ariſt. in 7. Ethicor.* dicit, quod iræ, & concupiſcentia
5 Veneris homines traſmutant, & inſanos faciunt, per quas conſiderationes dicit *Alber. loco ſupra cit.* determinatum fuiſſe à Curia Romana, quod talia potius eſſent adſcribenda furori, quam hæreſi, arg. *tex. in l. diuus ff. de offic. Præſid. l. infans ff. ad l. Corn. de ſicarijs*, & ita dicit fuiſſe determinatum in dicta Curia Romana in perſonam cuiuſdam Ioannis de Pertinaco militis, quem Inquiſitores ſuſpicabantur hæreticum. Vnde *Virgilius lib. 4. Æneidos* ait,

Ardet amans Dido, traxitque per oſſa furorem.

Et Ouidius in Epiſtola Helenæ ad Paridem.

Quã licet, & poſſum, luctor celare furorem.

6 Et de iure canonico, hic affectus vocatur quoque furor, probatur in *cap. cum iuuentute, de præſumpt.* & *D. Hieronymus* de hoc affectu ita ſcribit *in lib. 1. aduerſus* Iouinianum, *Amor*
7 *forma rationis obliuio eſt, & inſaniæ proximus fœdum minimeque conueniens animo ſopiti vitium, turbat conſilia, altos, & generoſos ſpiritus frangit, à magnis cogitationibus, ad humillimas trahit: querulos, iracundos, temerarios, durè imperioſos, ſeruiliter blandos; omnibus inutiles facit.* Hæc ille. Huc ſpectant pleraque alia in eandem ſententiam relata per *Tiraq. tract. de pœn. temper. aut remitt. cauſ. 4. & per Menoch. lib. 2. de arbit. iud. cent. 4. caſ.* 328. Si quis ergo amoris furore perturbatus, videlicet offenſione, aut zelotipia, aut deſperatione, aut nimio deſiderio aliqua dixerit, vel fecerit hæ-
8 reticalia, defendi quandoque poterit, & excuſari, ne hæreticus eſſe credatur. Ita *Ambroſ. in d. q.* 19. ſequutus *Albericum loco cit. & Simanc. de cathol. inſtitut. titul.* 17. *num.* 43. Vnde *Io. Faber in §. ſoror inſtit. de inoff. teſtam.* voluit, mulierem infamem, & turpem perſonã dici nõ poſſe, quæ ex nimio amore, ſuo amãti copiam facit, & ob id à teſtatore inſtitui poſſe etiam ſuis fratribus, vel ſororibus præteritis, per *tex. in l. fratres, C. de inoff. teſtamen.* ſecundum *Menoch. loco citato*, cum amor ſit fu-
8 ror, igitur quicquid ſit eius cauſa; puniri non debet, ſequitur *Boer. deciſ. 23. num. 75. & 76. Neuiz. in ſylua nupt. num.* 109. *lib.* 1. Vnde *Catulus in nuptijs Pelei, & Theditis.*

Heu miſera exagitans in militi corde furores.

Et *Plato lib. 3. de republica, Voluptate venerea nulla vehementior, nulla furioſior.* Et *Cic. lib. 4. Tuſcul. quæſt, Maximè admonendum eſt quantus ſit furor amoris, & omnibus perturbationibus*
10 *nulla vehementior*. Et amor omnibus dominatur: vnde *Propertius lib. 2. ad Cinthiam,*

Libertas quoniam nulli iam reſtat amanti,
Nullus liber erit, ſi quis amare volet.

Et ſecundum *D. Auguſt. lib. 10. de Ciu. Dei*, quã ſequitur *D. Thom. in 2. 2. q. 96.* vbi inuocans
11 dæmonia ad amorem mulierum prouocandum, non dicitur hæreticus, ſed potius ſuperſtitioſus.

Et huic primæ concluſioni ſpectandum eſt, an in prædictis poculis, amatorijs miſceantur Sacramenta, vt Hoſtia conſecrata, vel ſanguis Domini noſtri Ieſu Chriſti, aut res ſacramentales, aut aliter ſacræ, vt Reliquiæ Sanctorum, Agnuſdei, aut alia huiuſmodi, quæ recenſet *Grilland. tract. de ſortil. q.* 10. hęc inquam ſi miſceãtur poculis amatorijs operantem reddunt de hæreſi ſuſpectum, interroganduſque eſt ab Inquiſitoribus diligenter, quid de his ſentiat, nam ſi crederet liberum arbitrium ab his rebus cogi poſſe, tunc

non

Digitized by Google

non modo ſuſpectus, ſed etiam verè hæreticus cenſendus eſt, niſi reſipiſcat, ac deſiſtat pertinaciter taliter ſentire, ita *Alfonſ. Caſtr. lib.1.de iuſta hæret.punit.cap.15.circa finem.*

Si verò nihil huiuſmodi in amatorijs poculis miſceatur, & dæmones inuocentur ad hunc finem, vt flectant animum alicuius ad libidinem, nec interueniant verba deprecatiua, ſed potius impetatiua, tunc talis inuocatio, & poculi amatorij propinatio non ſapit hæreſim manifeſtam,quia tunc dæmon inuocatur ad id, quod ſibi conuenit, nec naturam ſuam excedit, videlicet ad tentandū, ita *Io. And.in addit. ad Spec. tit.de ſortileg. in rubr. idem in cap. accuſatus §. ſane, de hæret. & ibidem Gemin.Franch. & alij Ambroſ. de Vign. d. quæſt. 18. & Carrerius tractat. de hæretic. num. 23.* vbi alios citat in eandem ſententiam.

Illa verba quoque ſpectanda ſunt, quibus fit hæc inuocatio, an videlicet ſint imperatiua, vt iubeo,præcipio,impero,couſtriugo,& ſimilia, an verò ſint deprecatiua, vt præcor, oro, obſecro, obteſtor, & alia huiuſmodi,nā ſi inuocatio fiat pet verba imperatiua, nulla tunc hæreſis interuenit manifeſta; vt optimè ex *Oldrad. docet Heyemericus in direct. par.2.q. 43.* ſin autem fiat per verba deprecatiua, tūc hæreſim manifeſtam ſaperet talis inuocatio,ita præter *Heyemericum loco cit.* tenet auctor *repertorij inquiſit. verb. demon. §. ſi enim dæmones, & Locatus in opere iudicialì, verbo apoſtaſia,num.7.verſ. ſi verò dæmones,* & vide *Farinae.in tract.de hæreſi quæſt.181.§.3.n. 87. & 88.* Dicit tamen *Pegna in commentar. ad Amb. de Vign. in ead.q. 18.* quod in poculi amatorijs cum inuocatione Dæmonum propinaris conſideranda eſt perſona ipſa, quæ talia exercet ſortilegia.

ADDITIO.

Circa materiam iſtam poculi amatorii multa tradit *Guliel.Bobel.de publicis iudicijs diſquiſit.6.quæſt. 26. Seſſe deciſ. Aragon. 468.num.16.& idem in deciſ.462.nu.6. tom.4.* inquit, etiam maleficium de ſe non eſſe potens ad alliciendum amorem puelle ad certam perſonam,& ſimilia credens, hoc facere poſſe demonem erit hæreticus *idem dec.448. num.9.eod.tomo,* & qua pœna puniatur præbens poculum amatorium cum ſacrilegio fabricatum,refert *Farin.de homicid.q.122.nu. 115.cum ſeq.vbi nu.117.* agit quod ſi nil fuerit datum in cibo, vel potu, ſed tantum aliquid fuerit applicatum perſonæ illius, cui amor incitari intenditur, & ibidem agit de præbēte poculum amatorium, quod ſi mors ſubſequatur qua pœna puniri debet, & quid ſi non ſequatur,vt ibi erit videre à *num. 112.* ad 113.qui *nu.91.* probat talia pocula amatoria cum aptis venenis conficiuntur, quem ſequitur *Zacchia quæſt.Medic.leg.lib. 2. tit.2.q. 3.num.16.*

SUMMARIUM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Incantatores dicuntur necromantici.*
3 *Incantatores grauiſſimum ſcelus perpetrant.*
4 *Incantatores dicuntur malefici.*
5 *Inuocantes olim dæmones, dicebantur idolatræ, & hæretici.*
6 *Tormentis ſubijciuntur malefici.*
7 *Malefici dicuntur ſemper malum facere.*
8 *Tortura ex præſumptionibus datur maleficis.*
9 *Sortilegus poſt abiurationem reincidens, dicitur relapſus.*
10 *Relapſus quis dicatur.*
11 *Qui habet conuerſationem cum dæmone, reputatur eiuſdem naturæ contra Deum.*
12 *Qui abiurauit, & poſtea conuerſatur cum hæreticis,dicitur eis ſimilis.*
13 *Tortura continet quinque ſpecies.*
14 *Tortura leuis,non eſt propriè tortura.*
15 *Confeſſus delictum propter minas, non dicitur confeſſus per torturam.*

Sortilega ſemel abiurata, & fuſtigata reincidēs an ſit torquenda.

RESOLVT. CCCCXXIV.

Ex conſ.Grillenz.116.hæc habentur. Quædam mulier alias commiſit incantationes, cum inuocatione dæmonum, & cum quodam maligno ſpiritu conſuetudinē habuit,quem retinebat in ampulla,& in eiſdem
1 delictis, pro quibus fuetat fuſtigata, & bannita,poſtea reincidit, & in carceribus retenta,eadem confeſſa eſt,ſimulatè tamen,ad inducendas mulieres ad amoroſa incantamēta, & vt apud eas famam acquireret: vnde quæritur, an ſit torquenda, pro veritate habenda?an ſcilicet ad amorem tantum, vel in dæmonem crederet etiam ad futura?

In præſenti quæſtione tria ſunt conſiderāda,Primo,an dicta ſortilega,ſimulata incantamenta,an realia fecerit? Secundo,an inuocatio dæmonum fuerit ſolum ad prouocandum amorem, an vero ad futura ſciendum? Tertio, effectum conſuetudinis cum dæmone, ad quorum dilucidationem aduertendū eſt, quod incantatores necromantici dicun-
2 tur,*cap.hoc mirum 26.quæſt.5.*& qui huiuſmodi ſcelus ſequuntur, grauiſſimum crimen di-
3 cuntur perpetrare, ad *Bald.l.3. verſ. ſecundo nota.C.de Epiſc.aud.*quos Imperator appellat
4 maleficos,*l.nemo.C.de maleſ.& mathem.* alias enim tam iſti, quam inuocantes dæmones, dicebantur idolatræ, & hæretici,& de idolatris

5 tris habemus *text. in cap. ſortes 26. quæſt. 2. & de hæret. in cap. accuſatus §. ſane*, cum *gloſ. in verbo ſaperent, de hæret. in 6. & in cap. Epiſcopi,*
6 *ead. cauſa 26. quæſt. 5.* in quo crimine quilibet etiam in dignitate ſubijcitur tormentis, *l. & ſi excepta, §. 1. ad fin. C. de malef. & mathem.* ta-
7 lia enim exercentes, ſemper ad malum dicũtur facere, ex *D. Thom. in 2. 2. q. 95. art. 1. ad fi-*
8 *nem*, vnde in ſimilibus atrocioribus delictis de facili proceditur ad torturam, nedũ præcedẽtibus legitimis indicijs, ſed ex præſumptionibus, immo ex ſolis ſuſpitionibus, vt poſt multa tenet *Boſ. in ſua pract. tit. de indic. & conſid. ante tort. num.* 202. ſed iſta rea fatetur commiſiſſe incantationes, & inuocationes, ſi ex auctoritate *D. Thomæ* præſumitur ad malum, erit torquenda ſuper habenda veritate, an ad malum, & ad quod malum talia commiſerit? Et hoc ideo corroboratur ex dictis *Franc. & Domin. in d. cap. accuſatus, §. ſane, Franc. enim nu. 2. & Domin. nu. 6.* dicunt, quod
9 qui vt ſortilegus abiurauit hæreſim, & poſtea eadem committat, eſt relapſus, & pænam relapſi meretur: verùm *Dominic.* ex opinione
10 *Lap.* diſtinguit inter eum, qui credit, dæmonem talia poſſe auctoritate propria, & reputatur relapſus, & in pœnam relapſi eſt puniendos, ſed ſi non credit ea poſſe, & ſolum inuocauit ad ea, quæ regulariter dæmon tentat ad inducendum hominem ad peccandũ, tunc ſecus: ergo torquenda erit iſta mulier, ad eruendam veritatem, & tanto magis cum
11 habuerit poſtea conuerſationem cum dæmonæ, ex qua dicitur eſſe eiuſdem illius malignitatis, & naturæ erga Deum, *d. cap. accu-*
12 *ſatus §. ille quoquè* vbi dicitur, quod ille qui ſemel abiurauit, ſi poſtea cum hæreticis conuerſatus fuerit, dicitur eis ſimilis, & in pœnã eorum condemnari debet, & ſic dicendũ eſt, quod ſit locus torturæ.

13 Et quia DD. diſtinguunt inter leuem, & atrocem torturam enumerando quinque ſpecies, quarum prima dicitur eſſe comminatio. Secunda conductio ad locum, tertia ligatio, quarta eleuatio, quinta ſquaſſatio, & aliqui dixerunt, quod illæ tres primę ſpecies continentur ſub vna tantum ſpecie, ego loquor de vera tortura, nam leuis non eſt di-
14 cenda tortura propriè, vt notat *Ghirland. in tit. de quæſt. 5. num.* 4. nam ille, qui ductus ad
15 locum torturæ, & ob minas confitetur delictum, non dicitur fateri per torturam, ſed ſponte, ſecũdum *Clar. in pract. crim. §. fin. quæſtio. 64. verſ. Nunc de grad. tortura.* Ex quibus mea quidem ſententia, ſine veritatis præiudicio, iſta ſortilega erit, eleuanda, & ſquaſſãda, niſi prius fateri deliberauerit.

ADDITIO.

HAnc materiam ſortilegiorum incantationum, aut diuinandi artem, & medendi exercentium prolixius agit *Caball. reſolut. crim. tom. 2. caſu 209. num. 8. & caſu 223.* & de eorum pœnis agit per exempla occurſa *Gotof. à Bauo in tract. reatuum, cap. 7. num. 43. & ſeq.* & hic nota, quod relapſus dicitur ſortilegus, qui primo abiurauit propter dęmonum inuocationem, & deinde de eadem inuocatione iterum confeſſus, aut conuictus, refert *Farin. de hæret. q. 195. nu. 9.* etiam quod primo abiurauerit de vehementi, vt ſubdit *num. 10. ibi num. 11. & 12.* id declarat qualiter procedat.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt conferri beneficium incidentis in hæreſim ipſo inaudito.*
2 *Non vacant ipſo iure beneficia hæreticorum, niſi per ſententiam, & priuationem, ſecundum ſententiam aliquorum.*
3 *Amplia id procedere in apoſtata, quia pluſquam hæreticus eſt.*
4 *Amplia procedere etiam in filijs hæreticorum.*
5 *Amplia quoque procedere in beneficijs, quę fuerint ad preces hæreticorum impetrata.*
6 *Beneficia hæreticorum vacant ipſo iure.*
7 *Nemo debet priuari poſſeſſione, niſi citetur.*

Beneficium hæretici an poſſit conferri per Ordinarium, hæretico non citato.

RESOLVT. CCCCXXV.

1 REctor cuiuſdam Cappellæ in Ciuitate quadam incidit in hæreſim, vnde fuit dubitatum an ipſius Rectoriæ beneficiũ poſſit conferri ipſo inaudito, & nõ citato, & reſpondi citationem minimè eſſe neceſſariam ex eo, quod beneficium ipſo iure vacat *cap. ad abolendam, §. 1.* ibi, *& ſit omni beneficio ſpoliatus*, vbi notat *gl. de hæret.* tradit plenè *Rebuff. in prax. tit. de modis admittendi beneficium num. 4. vſque ad num. 23. Gregor. Tholoſ. de benefic. cap. 26. num. 5. Diaz in ſua prax. criminal. cap. 114. num. 2. & ibi Salzed.* illius additionator vbi plures allegat contrariam ſententiã tenentes, ſcilicet, quod non vacent ipſo iure
2 beneficia hęreticorum niſi per ſententiam, & priuationem, ſed primam etiam opinionẽ tenet *Clar. in prax. crimin. § hæreſis num. 14. & in §. fin. quæſt. 75. num. 7. verſ. item clericus hæreticus*, eandem etiam ſententiam amplectitur *Pegna in commentar. ad director. inquiſitorũ commentar. 112.* & paulò diligentius rem cõtemplando, *Fel. in cap. Rodulphus, de reſcriptis, & in cap. cum non ab homine, de iudic. & ſeq.*
3 Amplia à fortiori procedere ſupradicta eti-

etiam in apoſtata à fide, quia pluſquam hæreticus eſt *Rebuff. in prax. tit. de modis admittend. benefic. num. 47. & de hac vacatione vide Conſtitutionem 29. Pij V. cum ex apoſtolatus, & conſtitutionem 68. Gregorij XIII. in Eccleſiis.*

4 Amplia ſecundo, procedere etiam in filijs hæreticorum quorum beneficia vacant etiã ipſo iure *Lupus de Regno Nauarr. 5. par. §. 8. Couar. lib. 2. variar. cap. 8. num. 4. verſ. cæterum, quod filij hæreticorum, Diaz cap. 114. verſ. quinimo filij hæreticorum Clar. in §. hæreſis num. 14. Rebuf. in prax. tit. de mod. amittend. benefic. num. 25. & Simanc. de catholic. inſtit. cap. 29. num. 20, Guttierez in quæſt. canon. 30. ex num. 37. lib. 2. Menoch. de præſumpt, lib. 5. præſumpt. 33. à num, 16. vſque ad fin.*

5 Amplia tertio, procedere etiam in beneficijs, quæ fuerint ad preces hæreticorum impetrata, per tex. expreſſum *in cap. 2. §. ad hæc, de hæret. lib. 6.* ita *Gonzalez ad regul. de menſibus gloſ. 15. num. 68.*

6 Quare cum ex ſupradictis euidenter oſtẽſum ſit ſupradictorum beneficia vacare ipſo iure non eſt dubitandum minime requiri citationem, quam opinionem conſulendo ſectatus eſt *Grillenzon, in conſ. 60.*

7 Non obſtat *tex. in cap. licet Epiſcopus, de præbend. in 6.* cum alijs ſimilibus, quia loquitur de poſſeſſione, ſcilicet, quod nemo debet priuari poſſeſſione, niſi citetur.

Nec obſtat dictum *Speculatoris in §. 1. ad fin. de execution. ſentent.* cuius dictum fuit *Innocen. in cap. qualiter il. 2. de accuſat.* quia loquitur de priuationibus, quæ fiunt per ſententiam, & non ipſo iure, in quo caſu loquitur etiam *Rot. Rom. in deciſ. 86. in antiq.*

ADDITIO.

ET quod clerici hæretici eo ipſo, quod hæreſim incurrunt beneficiis priuati ſunt ipſo iure refert *Farinac. de hæret. q. 186. num. 77.* vbi relatis opinionibus iuris inde demũ concludit opus eſſe ſententia declaratoria, quem poſt alios, quos citat *Nouar. in ſumma bullar. tom 2. rub. de benefic. vacant. propter hæreſim, num. 1.* ſequitur ſubdens *num. 6. ex Rota deciſ. 707. diuerſ. p. 2. & Gomeſ. ad reg. Cancell. de Annal. q. 52. conſ. 2. verſ. ſecunda ratio,* quod ex hac vacatione, quod talia beneficia vacãda propter hæreſim non conferuntur non citato poſſeſſore licet ſententia declaratoria opus ſit, vt ibi *num. 5.* & hanc concluſionem ad alios ampliat ſimiles delinquentes, & quid ad filios ipſorum hæreticorum, vide *Farinac. dec. crim. 87. & 123. tom. 2. D. Pyrrum Conrad. in praxi diſpenſat. lib. 3. cap. 4. per tot.* & quibus aliis pœnis afficiuntur filii hæreticorum oſtendit *Farinac. conſ. crim. 140. tom. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Retinentes libros hæreticorum puniuntur tanquam hæretici, & quod huiuſmodi librorum retentio ſufficiat ad plenam probationem probatur ex duobus, nu. 2. & 3.*

4 *Limitantur ſupradicta in duobus caſibus, numer. 5. & 6.*

An ſuſpitio hæreſis oriens ex retenſione librorum hæreticalium procedat in hæredibus, qui non perquiſierunt omnes angulos domus defuncti, penes quem erant ſcripturæ ſuſpectæ.

RESOLVT. CCCCXXVI.

1 COnſultus in propoſito caſu reſpondi, quod licet libri hæreticorum, ſi apud aliquem ſint reperti, is tanquam hæreticus punitur, imò propter enormitatem tanti criminis hoc videtur ſufficere ad plenam probationem, *Archid. Ioan. Andr. & Domin. in cap. filij, vel hæredes, de hæretic. lib. 6. & idem Archid. in cap. fin. 24. q. 2. Anania in cap. Epiſcopus de hæretic. Roman. ſingular. 323.* incip. eo *ipſo, Hippol. in l. qui falſam num. 106. ff. de falſ. & in pract. criminal. §. diligenter num. 92. Roias de hæretic. ſingular. 124.*

2 Mouentur per *tex. in l. maiorem, C. de falſ.* vbi probatur, quod qui habet penes ſe falsã ſcripturam, præſumitur falſarius, niſi oſtendat à quo tale inſtrumentum habuit.

3 Secũdo per *tex. in cap. 1. 5. q. 1.* vbi *Archid.* qui vtitur his verbis. Item qui libros hæreticorum ſuſcipiunt, dico ſuſpectos, & eis eſt purgatio indicẽda, quia ſi ſtatim eos deſtruxerint incendio, vel alio modo, credo innoxios iudicandos.

4 Supradicta tamen limitantur dupliciter, quæ omnes limitationes poſſunt applicari ad excuſandum benemeritum clientem tam à ſuſpitione, quam à pœna.

5 Prima limitatio eſt, quando libri hæreticales reperti eſſent apud virum doctum, ſyncerum, & nullatenus ſuſpectum de reatu hæreſis, *cap. damnamus, de ſumma Trin. ſic Anan. in cap. ſi quis Epiſcopus, de hæret. Archid. in cap. filij eod. tit. in 6. vide Royas ſingular. 124. Menoch. de arbitrar. iudic. caſu 374. num. 12. & Burſat. conſ. 344. vol. 4. Hieronym. de Monte var. quæſt. iur. q. 13.* nam crimen hæreſis ſolo animo cõtrahitur, deinceps conſumatur intellectu, & voluntate. Vnde plerumque in Sancto officio delatus, & proceſſatus eam ob cauſam interrogatur in tormentis, aut torquetur ſuper intentione citra præiudicium conuicti, & cõfeſſi, *Calderin. conſ. 5. de hæretic. deciſ. Peruſin. 38. et ſeq. par. 2. Albertin. de agnoſc. aſſer. hær. q. 28.*

Digitized by Google

28.*num.* 14. *cum ſeq.* Vnde contra retinentes huiuſmodi libros hæreticales prodierũt pleræque pœnæ vltra excommunicationis gladium, ex conſtit. Summorum Pontificũ, præcipuè Pauli IV. & Pij.V. de quibus facit mentio *Burſatus conſ.90.num.10.et ſeq.vol.1.*

6 Secunda limitatio eſt in eo, qui ignorabat apud ſe eſſe libros hæreticales, prout erat in caſu de quo verba facimus. Vnde *idem Burſat.loco cit.* voluit, quod vt retentio librorum conſtituat quem ſuſpectum de hereſi, duo potiſſimum requirantur, videlicet ſcientia, quæ arguitur ex publicatione, ex edictis, & aliter, & quod præfati libri ſint damnati pro hæreticis, ſequitur *Graff.conſ.* 2. *de hæretic. Simanc.de catholic.inſtitut.tit.39.num.19.* prout ſimiliter dicitur de retentione chartarum cũ charatterib. incognitis, *Coſta de facti ſcientia diſtinct.33. centur.1.* prout in ſimili dicitur de rebaptizante puerum, quia ſi id ignoranter contingerit, non arguitur hęreſis manifeſta, ſecundum *Menoch.de præſumpt. lib.6.præſũpt. 6.num.7.* per regulam *tex.in cap. vnic.de ordinat.* per ſaltum vbi non intelligitur quid iteratum, quod factum fuiſſe ignoratur, baptizans autem ſcienter imagines, vel chartas, quas ſecundum *Coſt. loco citat. num.7.* inerudita plebs virgineas pelliculas appellitat. in manifeſtam hæreſim prolabitur. Vnde tamen ad propoſitum *Nauarr. conſ.5. de hæreticis, Azor.inſtitut. moral.part.1.lib.8.cap.36.Farinac.de hæreſi quæſtio.180.num.8.et ſeq. prax.Archiepiſcopal.cap. 23.num.12.* vbi *num. ſeq.* habes, quid dicendum de detinentibus ſcienter pentacula, quibus nigromantici vti ſolent.

ADDITIO.

Vltra *Seſs.dec.449.tom.4.& Vgolin.de hæret.cap.7.Rojas in fing. ad fauorem fidei* 124.relatos ſupra in *reſol.422.verſ.ibi libros,* nouiſſimè P. *Alph. de Leone de offic.et poteſt. Confeſſar.recoll.4.lit.L.verſ.libros hæreticorum, et verbo hæreticorum libros, Nouar. in ſumma Bullarij tom.1.tit.de libris prohib.fol.* 350. et quid de aliis libris non tamen hæreticorum, ſed prohibitis per Conſtitutiones bullarum, & à quibus licentia erit conſequenda vltra *d.P. Alphonſ. de Leone vbi ſup. idem Nouar. d. ſumma tom.1.cod.tit.nu.3.* latiſſimè *D. Author dec.260.à num.7.ad 10.p.4.* vbi plura notãtur, et quomodo ſunt abſoluendi legentes libros hæreticorum, docet *D. Pyrr. Conrad.in praxi diſpenſat.lib.3.cap.4.num.9.*

SVMMARIVM.

1 *Religioſus abiurans in iudicio hæreſis propter vehementem ſuſpitionem, quod ſit inhabilis ad quælibet officia ſua religionis probatur ex tribus num.2.et 3.*
4 *Infames repelluntur à dignitatibus.*
5 *Contrarium tenet auctor ex duobus num.6.et 7.*
8 *Reſpondetur contrarijs.*

An Religioſus, qui abiurauit de leui, ſit inhabilis ad Prioratus, & alia officia ſuæ Religionis.

RESOLVT. CCCCXXVII.

1 Conſultus reſpondi Prouinciali cuiuſdã religionis, in hoc articulo dubitationẽ mihi facere pro opinione affirmatiua nonnullo.

2 Primo, quia ſpeciale eſt in crimine hæreſis, vt purgatus, etiam poſt purgationem remaneat ſuſpectus, ratione ſcandali, vt notat *Hoſt.in cap.inter, de reſcript. Butr.in cap.ex tuarum, de purgatione can. Panorm. in cap. teſtimonium num.2.* & ibi *Felin.num.22.de teſtibus.*

3 Secundo, quia præfato religioſo obſtat ſuſpitio recidiuæ, ad *reg. ſemel malus, de reg. iur.*

Tertio, quia condemnatus ex cauſa criminis publici, cuiuſmodi eſt hæreſis *cap. ius publicum diſt.* 1. incurrit infamiam etiam poſt pœnam perſolutam, *cap. infames §. porro 3. quæſt.7.Specul.in tit.de teſtament. §.1.num.85.*

4 *& in tit.de ſentent.§.2. num.10.* & infamis non poteſt conſequi dignitates, *cap. infamibus, de reg.iur. in 6.Bald. in verb. Canonicatus in margar.Farinac.in ſua pract.crimin.par. 1.tit.de delict.& pœnis q.23.num.26.& ſeq.* & proinde ex ſupradictis videbatur dicendum præfatũ religioſum non poſſe aſpirare ad Prioratus, cum ſit dignitas ad *text. in cap. quamuis, de verb.ſign.& clem.& ſi principalis, de reſcript.*

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, motus ex pluribus.

6 Tum primo, quia per ſententiam iniungebatur abiuratio dumtaxat ſupradicto religioſo priuabatque illum adminiſtratione Sacramentorum, igitur non poteſt extendi ad inhabilitatem, argumento *regulæ odia, de reg.iur. in 6.* maximè cum ſententia ſit ſtricti iuris, nec plus operetur, quam de neceſſitate ex ea inferatur, *Bart.in l.Iulianus num.5.ff.de condit.indeb.Alex. conſ.* 18.*& 164. num.2.lib. 7.Dec.conſ.43.num.4.per tex.in l.ſi Iudex ff.de his, qui ſunt ſui, vel alien. iuris,* cum ſimilibus, idem tradit *Dec. in l.1.num. 50.in fin.ff. de off. eius,* vbi allegat *tex.in l.ſi inter me, ff. de except. rei iud. in fin.* quod ſi ſit iudicatum rem non eſſe meam, non per hoc videtur iudicatum, quod ſi tua, quia ſtant ſimul iſta, quod non ſit mea, nec etiam tua, & ſit datur medium, *Caputaq.in deciſ.148.num.5.part.3.*

7 Tum ſecundo, quia ſuſpecti de hæreſi, debent ſuſpendi ab officio, & etiam à beneficio propter criminis immanitatem, donec ſe pur-

purgauerint purgatione vera, & recepta beneficia eis reſtituenda ſunt, *d. cap. inter. vbi Abb. col.* 2. notat effectum purgationis purgatiuum, vt abſoluatur, & reſtituantur beneficia, quia eſt tantum ſuſpenſio propter ſuſpitionem hæreſis, non priuatio, propter hæreſim, iuxta *cap. eum ſecũdum, de hæret. in 6.*& Rota in vna Gadicenſis Canonicatus coram Comitulo 20. Iunii 1587. vbi latè probatur non potuiſſe Capitulum Cathedralis denegare poſſeſſionem Canonicatus cuidam, qui ante viginti annos publicè pænitentiatus abiurauerat de vehementi ex ſententia Inquiſitorum hæreticę prauitatis, nulli enim Canones inhabilitant ad beneficia illos, qui abiurauerunt de vehementi, & fuerunt publicè pœnitentiati, *arg. gl. in cap. fin. de iurepatronatus,* immo cum cõſtitutio canonica doceat, ſuſpectos vehementer de hæreſi, ſuſpendendos eſſe vſque ad congruam purgationẽ, & condignam ſatisfactionem, infertur ea peracta, habiles permanere: detecta enim innocentia per iuramentum, cuius formam ponit *Eimeric. in director. inquiſit. part. 3. in 5. mod. finiend. proceſſ.* aboletur illa prior ſuſpicio, *Simanc. de catholic. inſtitut. tit.* 55. *num.* 3. *Zanchiu. de hæretic. cap. 20. num. 6.*

9 Non obſtant contraria, & quia omnibus reſponderur per Rotam, vt patet in *deciſ. collect.* per *Farinacium* 52.

ADDITIO.

QVod quicũque hæreticas, vel ſuſpectus, vel infamatus de hæreſi teneatur abiurare probat *Berard. Comenſ. in lucerna inquiſit.* §. *abiuratio, num.* 2. & ſubdit ad hoc eſſe compellendum *num.* 3. vbi formam abiurationis tradit.

Quare abiurari poterit hæreſis pro prima vice alias tanquam impenitens ad mortem damnatur recuſans, *Triuiſ. deciſ. 66. n. 6. lib. 2.*

Et circa talem abiurationem erit aduertendum, quod ſi fuerit de vehemente tunc grauis erit pœna, *Iulius Chartar. deciſ. 2. num.* 60. vbi *num.* 50. probatur, quod abiuratio de vehementi ſuſpecto vehementer iudicanda erit, cuius formam tradit *Farin. deciſ.* 51. *n.* 3. *in crim. tom.* 1. vbi *num.* 5. rationem aſſignat cũ duplex ſit abiuratio *Nauar. conſ.* 18. *de hæret. lib.* 5.

Sed ſi de leui tunc leuiter agendum, vnde quæſtionis erit, ſi habilis redatur ad beneficia, & dignitates Eccleſiaſticas, & tunc hæreticus, qui de vehementi abiurauit, & publicè pœnitentiatus eſt non cenſetur redditus inhabilis ad officia, & beneficia obtinenda, vt probat *Farin. dec.* 51. *crim. tom.* 1. *num.* 6. vbi *num.* 11. inquit, quod hæreticus formaliter abiuratus prima vice non efficitur inhabilis ad beneficia, ſed illa retinere, & recuperari poteſt virtute reconciliationis facta cũ Eccleſia etiam pro miſericordia, quãto magis ſi de leui fuerit abiuratus, ex eo, quia abſolutus per abiurationem etiam de vehemẽti non manet inhabilis.

Finis tituli Praxis criminis hæreſis.

PRAXIS EXCOMMVNICATIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Citatio pro excommunicando aliquem, quomodo ſit facienda.*
2 *Citatio fieri debet perſonaliter, aſſignatur ratio num.* 3. *limitatur num.* 4. 5. 6. *&* 7.
8 *Certus certior fieri non poteſt.*
9 *Ritus Cur. Archiep. Neap.*

An citatio perſonalis requiratur ad aliquem excommunicandum.

RESOLVT. CCCCXXVIII.

1 CItatio hæc non ſolum debet eſſe perſonalis, verum etiam facienda eſt coram perſonis idoneis ad teſtificandum per quas, ſi neceſſe fuerit,
2 poſſit probari, *cap. ſacro, de ſent. excomm.*

Et quod fieri debeat perſonaliter citatio, nec ſufficiat illam fieri ad domum eius, qui excommunicandus eſt voluerunt *Inn.* communiter receptus *num.* 3. *Panorm. nu.* 14. *Fel. nu.* 5. *in cap. fin. de eo, qui mitt. in poſſ. & ita Fel. in cap. cum ſit Romana num.* 13. *&* 24. *de appell. Soc. ſen. in cap. nulli num.* 15. *de ſentent. excommun. Couarr. in cap. alma mater part.* 1. §. 9. *nu.* 4. *verſ. ab eadem radice de ſentent. excommun. in* 6. *Vgol. de cenſur. cap.* 18. §. 1.

3 Cuius concluſionis ratio eſt, ne in re tam graui contingat innocentem puniri, & excommunicari, tum quia excommunicatio propter contumaciam, & inobedientiã fertur, an verò quis contumax ſit, nec ne, niſi ipſemet perſonaliter admoneatur, & citetur

Digitized by Google

cognoſci non poteſt, id quod etiam docet *Henriquez lib. 13. de excommunic. cap. 17. §. 3.* & communis Doctorum conſenſus.

4 Limita nunc ſuprapoſitam cõcluſionem, & primò quando reus ſe abſcondit, vel impedit quominus perſonaliter citetur, tunc enim ſatis eſt, vt ad domum ipſius excommunicandi citatio fiat, quem caſum ponit *Innoc. in cap. fin. num. 3. de eo, qui mitt. in poſſ.* & facit *tex. in cap. 1. qui matr. accuſ. poſſ. Rot. dec. 11. de dolo, & contum. Couarr. in cap. alma mater par. 1. §. 9. num. 4. verſ. primus paſſim conſtituitur, de ſentent. excommun. lib. 6. Hugol. de cenſur. tabul. 1. cap. 18. §. 1. num. 1. Henriq. lib. 13. de excommun. cap. 17. §. 3.* Exiſtimo tamen ad hoc requiri, vt vel conſtet iudici, reum ſe abſcõdere, vel ſaltem habeantur indicia valde probabilia, quia nõ præſumitur dolus, niſi probetur, arg. *legis dolum, ff. de dolo*, quod ſi reus domum non habeat, fieri debet admonitio in Eccleſia Cathedrali eius loci.

5 Limita ſecundò, cùm de aliquo iterum excommunicatione innodando tractetur eo quod malè abſolutus erat, tunc enim ſufficeret citatio ad domum facta, ex *Innocent. in cap. fin. num. 3. de eo, qui mitt. in poſſ. Rot. dec. 7. de ſentent. excommun. in nou. & additio ad Panorm. in cap. ſacro in lit. C. de ſentent. excommunic. Couar. vbi ſupra num. 4. verſ. quartus caſus. Hugol. in d. §. 1. in fin.* qui addit alios caſus, in quibus non eſt neceſſaria citatio perſonalis, & admonitio, nimirum quando non in certam perſonam, ſed generaliter fertur, quod fit vel vbi pro futuris culpis fertur, vt ſunt omnes cenſuræ à lege latæ, lex enim ſemper admonet, ne quis prohibitum crimen committat, vnde non eſt alia monitio neceſſaria; maximè quia is, qui contra facturus ſit, ignoratur; vel vbi pro præteritis, & præſentibus culpis ab homine fertur, ſed ignoratur quiſnam in culpa ſit, tunc enim admoneri quis in particulari non poteſt, ſed generaliter ſolum admonitio fit, arg. *cap. 2. de off. Ordin.* vnde ſolet Eccleſia excommunicationem in generali ferre in eum, qui rem Eccleſiæ furto abſtulit, aut detentorem ſciat, niſi detinens intra tantum tempus reſtituerit, aut detentorem patefecerit, arg. *cap. 2. de off. Ordinar.* iuncto *cap. ex parte V. de verb. ſign.* & notat *Panormit. in cap. dilectus de exceſſ. Præl. & in cap. qui cum fure num. 2. de furt.*

6 Limita tertiò, quando iam ſemel fuit citatus perſonaliter, tunc enim reliquæ citationes fieri poſſunt ad domum, & in ipſo tribunali excommunicari poterit, ex *Fel. in cap. cùm ſit Romana nu. 14 de appell. Rot. deciſ. 399. in nou. Couarr. vbi ſupra num. 4. verſ. ſecundus eſt. Hugol. in dicto §. 1. in fine.*

7 Limita quartò, quando aliqua citatio facta ad domum, peruenerit ad notitiam ipſius citati, tunc enim reliquæ citationes ad domum fieri poſſunt, ex *Fel. in d. cap. cum ſit Romana num. 15. Rot. deciſ. 402. in nou. Couar. vbi*

8 *ſupra verſ. tertius caſus, Hugolin. cit.* etenim certus, certiorem fieri non opportet *cap. eum, qui de reg. iur. in 6.*

9 In Curia tamen Archiepiſcop. Neap. obſeruatur, quòd citatur bis domi, vt poſſit excommunicari, & hoc virtute *ritus eiuſdem Curiæ 17.*

ADDITIO.

Adde *Epiſcopum Iſerniæ in ſua praxi Cur. Archiep. Neap. cap. 28. num. 12.* vbi refert in ipſa Curia practicari bis citari domi ex diſpoſitione ritus illius Curię, vltra noſtrũ *Authorem deciſ. eiuſdem Curiæ 202. in fine, & dec. 204. par. 1.* regulariter enim citatus domi non poteſt excommunicari *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 1. num. 48.* & quando ſufficiat ad finem declarandi aliquem excommunicatũ refert *Pater Alph. de Leone de offic. & poteſt. confeſſ. recoll. 2. num. 359. et ſeq. et num. 615.* & regulariter excommunicandus erit citandus perſonaliter, refert *Sperel. dec. 48. num. 2.* vbi limitationes adducit reliqua, vide apud *Anſal. de iuriſdict. p. 2. tit. 8. cap. 5.* poſt *Macerat. var. reſol. 21. num. 2. 7. 8. & 9.*

SVMMARIVM.

1 *Scriptura eſt de ſubſtantia in ſententia excommunicationis; adducitur ratio num. 2. ampliatur concluſio n. 3. 4. & 5. limitatur nu. 6. & 7.*

Scriptura an requiratur in ſententia excommunicationis.

RESOLVT. CCCCXXIX.

1 Qvod ſit neceſſaria, atque de ſubſtantia excommunicationis probatur ex *cap. 1. et ibi gloſ. in verb. in ſcriptis, et Stephan. Coſta num. 20. de ſentent. excom munic. lib. 6. Gabr. 4. d. 18. q. 2. artic. 2. con cluſ. 7. in fine S. Anton. 3. part. tit. 24. cap. 74. Angelica verb. excommunicatio. 2. nu. 2. Piſanella verb. excommunicatio 1. verſ. quomodo debeat fieri, Tabiena verbo excommunicatio verſ. ſecundo quæritur, Nauar. in man. cap. 27. num. 11. Hugol. de cenſur. Eccleſ. tab. 1. cap. 21.* & latius tradunt *DD. in d. cap. cum medicinalis in verbo in ſcriptis, et Gem. ibi num. 3. et Panorm. in cap. ſacro num. 3. verſ. ſecundo not. de ſentent. excommun. et Marian. Soc. ſen. in cap. perpendimus num. 68. verſ. octaua, de ſentent. excom.*

2 Ratio verò ſuprapoſitæ concluſionis cur requiratur, vt in ſcriptis, & deſcripta a iudice proferatur excommunicatio, non autem memoriter, eſt, vt hac via ſententia excommu-

municatio dari poſſit, vt eam, ſi velit, ſuperiori deferrè, & ſe hoc onere leuare poſſit ex *Marian. Socin.in cap. perpendimus num. 140.de ſent.excomm.& Hugolin.d.cap.21.num.3.*

3 Amplia principalem concluſionem procedere etiam quod à quocunque iudice excommunicatio ipſa proferretur, vt euidenter patet in *d.cap.1.verſ.quiſquis,Balb.in dec.190. Sayr.lib.1.cap.13.in theſ.caſ.conſc.*

4 Amplia ſecundò procedere, ſiue excommunicatio feratur in certam perſonam, ſiue in incertam, ſecundum tutiorem opinionem *Io.Andr.Dominici,& Franchi in d.c. 1.Marian. Soccin.in cap.ſacro,de ſentent.excommun.& in cap.perpendimus nu.141.eod.tit.Hugol. de cenſuris, tabula 8.cap.21.§.1. licet contrarium teneant ibi Io.Monach.Archid.& Lap.alleg.75.*

5 Amplia tertiò procedere etiam in præcepto de aliquid faciendo ſub pœnæ excommunicationis, ita *Nouiſſimus in ſua praxi cap. 24.* & ratio eſt, ſecundum eundem, quia non poteſt negari quin in tali præcepto non contineatur ſententia excommunicationis, vt voluit etiam *Sayrus in deciſ. 11. de ſentent. excomm.*

6 Nunc limita, ac intellige procedere ſolum in ſententia hominis, & excommunicationis maioris, ex *Tabiena verb. excommunicatio 2. verſ. ſecundo quæritur, Soccin. in d.cap.ſacro nu. 210.& in cap.perpendimus, num.69.de ſentent. excommun. & idem ſentit Steph. Coſta in repet. cap. cum medicinalis,num. 37. de ſent. excomm. lib. 6.* ſecus enim in ſententia lata à iure, ſeu per modum ſtatuti, cum lex, & ſtatutum ſcripturam non requirant neceſſario, ex *Fel. in rubr.de conſtit.num.3.& Gemin.in d.cap.cum medicinalis num.7. §.fin. verſ.& per præmiſſa.* Immo etiam licet in ſententia hominis requiratur ſcriptura, & aliter excommunicans peccet, lata tamen ſine ſcriptura, & memoriter prolata, valida erit, ex *gloſ.in cap. cum medicinalis in verb. cauſam, de ſentent. excommun. in 6.et Steph.Coſta in repetit.in cap. cum medicinalis num.36.et 37.de ſentent.excommunic. lib. 6.et Io.Andr.in reg.nemo poteſt,de reg.iur.lib.6. in Mercurial.* vbi hoc notat, & colligitur ex *d. cap. cum medicinalis,in verb. relaxans.* Et quod de excommunicatione in ſcriptis ferēda diximus, de ſuſpenſione, & interdicto etiam affirmare oportet, vt habetur in *d.cap. cum medicinalis, verſ. et hac eadem, et ibi gloſ. in verb. obſeruari,et ibi Gemin. num.3. §.et hæc,et Steph. Coſta num.68.de ſenten.excommun.lib.6.*

7 Limita ſecundò, vt non requiratur authēt ica ſcriptura, quia ſufficit quomodolibet fuerit confecta, *Innoc.in cap.1.in verb.in ſcriptis, de ſent. excom. lib.6. et ibid. Steph.Coſta nu. 25.et Marian. Soc.Sen.in cap. ſacro num.212.et in cap.perpendimus num.143. de ſentent. excom.* quamuis melius ſit, ſi authentica ſit, & ſigillo authentico ſigillata, ſicut non refert an ab ipſo excommunicante, vel à notario publico, aut ab alio ſcribatur, vt *Philipp. Franc. in d.cap.cum medicinalis,de ſent.excom. lib.6. verſ. tertio not.et Hugol.vbi ſupra §.1.nu. 3.teſtantur.*

ADDITIO.

Scriptura requiritur in ſententia excommunicationis, & in aliis cenſuris *Megal. in ſuo promptuario p.2.ver.excommunicatio,nu. 14.* & quid ſi ſit lata contra incertam perſonam, & an in præcepto de aliquid faciendo ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, & an in ſententia nulla, vel qua non habuit effectum, docet *Epiſcopus Iſern. in ſua prax. Archiep.Neap.cap. 29.* hic malè allegatus ab Authore, & quod ſcriptura non requiratur in ſententia excommunicationis lata pro defenſione iurium *idem cap.18.num.3.* & ſine ſcriptis excommunicandus ex ignorantia non afficitur à *cap.1.de ſent. excomm. in 6. Sperell.deciſ.39.num.42.* & excommunicatio requirit ſcripturam declarationis *Grillenz. conſ.132.num.4.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Epiſcopo excommunicato, non eſt excommunicatus Vicarius, probatur duobus med. 8 n. . . et 4. Contrarium eſt verius, nu. 5. probatur, et auctoritate, num.6. et ratione num 7. et 8.*

9 *Mortuo Epiſcopo, Vicarij iuriſdictio extinguitur, et ad Capitulum transfertur.*

10 *Excommunicato Epiſcopo, adiri debet Papa.*

Epiſcopo excommunicato, an eius Vicarius poſſit exercere iuriſdictionem.

RESOLVTIO CDXXX.

1 Quidam Epiſcopus cùm incidiſſet in cēſuras, præſertim excommunicationis, dubitabat an effectus præfatæ excommunicationis in eum latæ, tranſiſſet etiā in eius Vicarium, petijt à me quid de iure

2 ſentirem. Dubium mihi faciebat pro opinione negatiua, quòd cùm excommunicatio ſit maxima pœna, *cap. corripiantur 11. quæſt. 3.* cum nil aliud ſit, niſi tradere hominem Satanæ, *cap. audi, ead. cauſ.et quæſtio.* & excommunicatus dicitur poſſideri à diabolo, & eo vtitur tanquam pecore ſuo, *gloſ. in cit. cap. audi, et citius moritur, cap. Epiſcopi 11. quæſt. 3.et ſecundum Panormit.in rubr. de ſentent.excommunic.* Angelus Cuſtos non ita adiuuat illum ſicut prius. Vnde cùm, vt dixi, ſit maxima pœ-

3 na, & in pœnalibus non fiat extenſio de perſona ad perſonam, *cap. ſtatutum, de elect. in 6. et cap.in odioſis,de reg.iu. eod.lib.l.cum quidam,*

ff.de lib. et poſthum. Propterea non eſt dicendum, excommunicationem latam contra Epiſcopum extendi contra eius Vicarium.

4 Item pœna non debet egredi eius auctorem, *l.ſancimus C.de pœnis*, & in eo, in quo quis delinquit, eſt puniendus, *cap. ex parte, de cler. ægrot.* Vnde ſecundum *Capyc.deciſ.*138.ſuſpitio Epiſcopi non tangit eius Vicarium.

5 Cæterum ſupradictis, minimè refragantibus, contrarium conſului, ſcilicet non poſſe præfatum Vicarium, durante excommunicatione ſui Epiſcopi, vicarialem iuriſdictionem exercere, quæ opinio corroboratur auctoritate, & ratione.

6 Auctoritate enim probatur euidentiſſimè ex latè deductis communiter per *DD. in cap. 1. et ibi gloſ. in verb. filius de off. Vic. lib. 6. et Panormitan. in cap. licèt vndique num 8. de officio iudic. deleg. Soccin. in cap. ſacris nu.* 277. *de ſentent. excommunicat. ſumma Aſtenſ. 2. part. lib. 7. tit. 9. q. 14. Hugol. de cenſur. Eccl. tab. 2. cap. 11. §. 3. num. 8.*

7 Ratione verò probatur, quia idem eſt vtriuſquè conſiſtorium, eademquè iuriſdictio; vnde à Vicario generali ad Epiſcopum appellari non poteſt, *cap. 2. de conſuetud. lib. 6. et ibi gloſ. in verb. officiali, Iaſ. in l. more num.* 18. *ff. de iuriſdict. omn. iud.*

8 Secunda ratio eſt, quia iuriſdictio Vicarij eſt acceſſoria, & ſemper dependens à iuriſdictione Epiſcopi, ſeu potius vna, eademq; cum illa, quare ſublata, & impedita per ſuperuenientem excõmunicationem Epiſcopi iuriſdictione, ipſius ſimiliter iuriſdictio Vicarij ſublata, & impedita erit, arg. *reg. acceſſo-*
9 *rium, de reg. iur. lib. 6.* vnde mortuo Epiſcopo, Vicarij iuriſdictio extinguitur, & ad Capitulum transfertur, vt habetur in *cap. vnico de maior. et obed. lib. 6. et cap. ſi Epiſcopus, de ſupplend. negligen. Prælat. lib. 6.* Excommunicato
10 autem Epiſcopo, adiri debet Papa, vt prouideat de cauſis interim cognoſcendis, vt notat *gloſ. in cap. 1. in verb. ipſius, de off. Vic. lib. 6. et ſumma Hoſtenſis 2. part. lib. 7. tit. 9. quæſt.* 15.

ADDITIO.

AN autem Vicarius Epiſcopi generalis valide ſententiam cenſuræ ferre poſſit quãdo Epiſcopus eſſet excommunicatus, vel ſuſpenſus denunciatus attingit nouiſſimè *P. Alphonſ. de Leone in ſuo fertili tract. de offic. & poteſt. confeſſ. recoll. 2. num. 97. & ſeq. & n.* 102. *& ſeq. & Chochier. de iuriſd. in exempt. tom. 2. p. 2. cap. 16. num.* 22. & an Vicarius generalis poſſit exercere iuriſdictionem, dum Epiſcopus eſt ligatus cenſura, vide *Squillant. de priuil. cler. cap. 1. num.* 119.

Et quod Vicarius generalis Epiſcopi faciat idem Tribunal cũ Epiſcopo, refert poſt *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 21. num. 37. Epiſcopus Maranta in reſp. 69. num. 58. & reſp. 68. nu. 83. p. 3. & D. Author in praxi fori Eccleſ. p. 4. reſol.* 349. *num. 3. & 5.* & conferunt multa de Vicario recollecta ab *Authore in dec. 79. p. 4.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Minor duodecim annorum non poteſt excommunicari, adducuntur duæ rationes, nu. 3. & 4.*
5 *Quæ ætas requiratur ad hoc vt maſculus, & fœmina impuberes dicantur.*

Qua ætate quis excommunicari poſſit.
RESOLVT. CCCCXXXI.

1 A Quadam Curia Epiſcopali fuit emanata ſententia excommunicationis contra nonnullos laicos renitentes deponere in eadem Curia, & cùm inter præfatos adeſſent nonnulli minores duodecim anno-
2 rum, fuit dubitatum an dicti minores, cenſeantur comprehenſi. Et reſpondi nequaquã comprehendi.

3 Mouebar primò, quod excommunicatio ſupponit culpam mortalem, quare neque pueri, neque infantes furioſi, & amẽtes, cùm rationis vſu careant, excommunicari poſsũt; quòd ſi a iudice excommunicentur, ſententia vt potè intolerabilem errorem continẽs, nulla erit: vnde nullus horum clericum percutiens, excommunicationem incurret *cap. ſi quis ſuadente diabolo, 17. q. 4.* vt docent *gloſ. in cap. 1. num. 2. eod. tit. Siluest. in verb. excommunicatio 6. num. 2. Tabiena verb excommunicatio 4. in princip. Hugol. de Eccleſiaſt. cenſur. tab. 1. cap. 17. §. 3. num. 3.* aut vllam aliam excommunicationem ab homine, vel à iure latam, ex *Panorm. in cap. ab excommunicato num. 9. de reſcript. & in cap. per tuas num. 11. de ſenten. excommunicat.* citans pro hoc *cap. Romana §. vniuerſitatem*, vbi etiam *Gemin. de excommun. lib. 6.* quod certum eſt, ſi non ſint doli capaces, aut amentes à natiuitate. Hoc tamen, quod diximus, de excommunicatione ſola intelligendum eſt; ſi enim vniuerſitas interdicta, aut ſuſpenſa ſit ab homine, vel à iure, etiam infantes, & amentes comprehẽduntur, arg. *cap. ſi ſententia, cap. ſi ciuitas, cap. fin. de ſent. excom. lib. 6. & cap. non eſt vobis, de ſponſal.* & expreſsè tradit *Hug. vbi ſupra nu. 4.* cum hæ cenſuræ leuiores ſint excommunicatione maiori.

4 Secundò, quia impubes etiam doli capax, ac etiam ſi in excommunicationem iuris incidat, arg. *cap. 1. et cap. final. et ibi gloſ. in verb. pueris, de ſentent. excommun.* eo quod delictum nouit, arg. *tot. tit. de delict. pueror.* à iudice tamen propter contumaciam excommunicari nequit, quandoquidem nec vim verborum

præ-

præcepti iudicis, nec iudiciarium ordinem intelligere cenſetur; ideoquè nec de iure citari ad defendendum ſe, aut ad agendum poteſt, arg. *cap. fin. et ibi gloſ. in verbo ſi annum, de iudic. lib. 6. et ibi Io. Andr.* & colligitur ex *l. fin. C. de falſa mon.* de quare fuſius tractat *Soc. ſen. in cap. 1. num. 2. et in cap. nulli num. 30. verſ. octauo quaro de ſent. excom.* quem ſequutus eſt *Hugolin. de Eccleſ. cenſ. tab. 1. cap. 17. §. 3. in fin.* Eſt autem impubes dicendus filius dum eſt
5 in ætate annorum 14. & filia in ætate 12. annorum, *l. in omnibus in princ. ff. de vulg. ſubſtit. et cap. ſi annum, et ibi gloſ. in verb. quartum decimum, de iudic. lib. 6. et Summiſtæ in verb. impubes.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Graff. in ſuis aureis deciſ. p. 2. lib. 3. cap. 6. num. 3.* & impubes excuſatur ab excommunicatione ob ignorantiam *Megal. var. reſol. tom. 2. reſol. 16. num. 27.* & an liget impuberem doli capacem, vide *Gratia. cap. 360. num. 25.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus excommunicatus inſtituendo præſentatum ad beneficium, non contrahit irregularitatem, redditur ratio num. 2.*
3 *Inferuntur nonnulla ad declarationẽ quæſtionis.*

An Excommunicatus actũ iuriſdictionis exercens, contrahat irregularitatem.

RESOLVT. CDXXXII.

SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione, quod quidam Epiſcopus dum in excommunicatione permanebat, inſtituit quẽdam præſentatum ad aliquod beneficium, quare dubitabatur an præfatus Epiſcopus contraxerat irregularitatem. Vn-
1 de conſultus, reſpondi negatiuè, ſcilicet irregularitatem nequaquam contraxiſſe. Ratio, quia inſtituere ad beneficia præſentatos, nõ
2 eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis, & irregularitas tunc contrahitur, quando excommunicatus, ea quæ ſunt ordinis exercet, ac actũ ordini deputatum agit, ſecundum *Innoc. in cap. fin. num. 1. verſ. in officio, & ibi Abb. num. 5. de exceſſib. Prælat. & idem Abb. in cap. 2. num. 10. de cler. excomm. miniſt. Anch. nu. 2. Franch. num. 3. in cap. 1. §. caueant de ſent. excom. in 6. Silueſter verb. irregularitas nu. 15. q. 13. Angel. eod. verbo §. 46. Nauarr. in manuali cap. 27. nu. 163. Maioll. de irregularitat. lib. 3. cap. 21. nu. 5. Filiarc. lib. 4. cap. 13. Hugol. de cenſ. tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 1.*
3 Quare ſi excommunicatus excommunicet, aut excommunicatum abſoluat abſque ſtola, & ſolemnitate, de qua in *cap. à nobis, de ſent. excommunicat. & in cap. cum aliquis 11. q. 3.* Item ſi iudicaſſet, ſententiam tuliſſet, viſitaſſet, caſtigaſſet, præſentaſſet, elegiſſet, aut electum confirmaſſet, irregularis non eſt, ita *Silueſter verb. interdictum 7. quæſt. 4. Ledeſma quæſt. 24. artic. 2. Enriquez. in ſum. lib. 14. cap. 7. §. 1. Sayr. in theſauro caſuũ conſcientiæ lib. 7. cap. 9. nu. 10.*

ADDITIO.

HIc nota, quod Epiſcopus excommunicatus, ſed non denunciatus, ſi beneficium conferat, collatio tenet *Sperell. deciſ. 3. num. 18. & ibi num. 20.* quærit an ea valde cõferat, quæ characterem imprimunt, & an Epiſcopus excommunicatus occultè valide conferat beneficium excommunicat, & abſoluit *idem deciſ. 10. num. 29.*

SVMMARIVM.

1 *Quid iuris de excommunicato inſordeſcente in excommunicatione per annum, conſtituitur concluſio, num. 2. affertur ratio concluſionis, nu. 3. Ampliatur num. 4. 5. 6. 7. & 8. limitatur num. 9. & 10.*
11 *Annus in hac materia debet eſſe completus.*

De excommunicato inſordeſcente in excommunicatione per annum.

RESOLVT. CCCCXXXIII.

1 PRo cuius materiæ dilucidatione, & vera intelligentia diſtinguendæ ſunt nonnullæ iuris concluſiones.
2 Prima ſit concluſio. Excommunicatus, qui per annum perſeuerauit in excommunicatione, habetur pro confeſſo, & conuicto de delicto principali, pro quo fuit citatus, & nõ comparens excommunicatus, ita quod non eſt amplius audiendus, ex *cap. rurſus, & quicunque, 11. q. 3. Abb. Ripa,* qui teſtatur de cõmuni in *cap. 1. de iudic.* & quod habeatur pro conuicto voluit *gloſ. in cap. cum contumacia in verb. hæreticus, & ibi Franc. & Anchar. de hæret. lib. 6. & gloſ. in cap. excommunicamus 1. §. qui autem, in verbo condemnentur, vbi Panorm. num. 7. de hæret. & Spec. in tit. de accuſ. §. ſequitur, verſ. porro ſecundum canones, & Hugo. in d. cap. rurſus, & Panorm. in cap. 1. num. 24. de iudic.* ait, ex eo quod, *c. rurſus, & cap. quicunque 11. q. 3.* dicunt, quòd nulla vox eorum in iudicijs penitus audiatur; apertè inſinuatur, quòd ſuper criminibus non ſunt audiendi, quaſi iuris interpretatione habeantur pro confeſſis, & in *cap. veritatis, num. 27.* vbi etiam refert *Io. And. de dolo, & contum. Soc. in cap. per tuas nu. 30. de ſentent. excommun. Nauar. in manual. cap. 27. nu. 23. verſ. decimò ſexto, Couarr. in cap. alma mater, 1. par. §. 7. num. 10. verſ. conuentus,*

de ſent.excom.lib.6.Rebuff.in repet.in cap.poſtulaſtis num.247. de cler. excomm. miniſtr. Henriquez lib.13. de excom. cap.7.§.5.Hugol.de cenſur.Eccl.tab.1.cap.14.§.3.num.4.et tab.2.cap.24.§.3.

3 Cuius concluſionis ratio eſt, quia ex quo iudicium ſubterfugit, præſumitur nocens, & confiteri, quæ præſumptio augetur, & vehemens efficitur, ex eo, quod tantum temporis in excommunicatione perſeuerat, arg. *cap. cum contumacia, et ibi gloſ. in verb. vehementem, de hæret. in 6.*

4 Amplia primò concluſionem principalē, vt talis ſic perſeuerans in excommunicatione poſſit temporaliter puniri propter contemptum excommunicationis, *Io. de Anania, et Fel. in cap. poſtulaſti, de homicid. Abb. in cap. grauem, de pœnit.* Vnde valet ſtatutum Epiſcopi, quòd perſeuerans in excommunicatione, quolibet menſe ſoluat certam pecuniæ quantitatem, *Hoſt.* & communis *in cap. ad aures de ſimonia, Fel. in cap. irrefragabili §. cæterum de off. ord.* Immo poteſt Epiſcopus præcipere officialibus locorum, vt expellant excommunicatos, *Franc. Marc. dec. 60. Couar. in cap. alma mater, de ſent. excommun. in 6. in prima parte relectionis, §.5. num.5.* & poterit præcipere Iudicibus, ne excommunicatum recipiant, *cap. decernimus, eod. tit. in 6.*

5 Amplia ſecundò, etiam in caſu, vbi quis inobediens perſeuerauit per longum tempus in excommunicatione, & poſtea moriatur contritus, poterit, in pœnam, non obſtante pœnitentia, & abſolutione, ſepeliri extra ſacrum: exemplo Diui Gregorij, qui Monachum proprietarium, licet pœnitentem, mādauit, ad aliorum terrorem, ſepeliri extra Eccleſiam, vt in *cap. cum ad Monaſterium, de ſtatu monach.* Idem de moriente in torneamentis habetur in *cap. 1. de torneament. Idem in cap. 2. de raptorib.* idem tradit *gloſ. in cap. fin. diſt. 77.*

6 Amplia tertiò, vt fiſcus, & pars cenſeantur releuati ab onere probandi delictum, licèt poſſet inquiſitus alijs probationibus ſuam innocentiam demonſtrare ſecundum *Ripam, et Butr. in d. cap. 1. de iudic. et Menoch.* latè *in tract. de arbitr. centur. 6. caſu 416.* vnde ſecundum *Nouiſſimum in ſua praxi cap. 31.* fuit dictū in Curia Archiep. non fuiſſe neceſſariam quādam repetitionē teſtium factam ad inſtantiam excommunicati, qui perſeuerauerat in excommunicatione per annum: ſiquidem repetitio teſtium fit ad probandam intentionem fiſci, vt clarum eſt, & fiſcus eſt in probatis.

7 Amplia quartò in eo, qui per quatuor mēſes, vel per annum perſeueraret in excommunicatione, vt non gaudeat clauſula abſolutionis ad effectum, *Rebuff. in pract. benefic. in declaratione noua prouiſionis, num. 10. lib. 10.*

8 Amplia quintò etiam in eo, qui per annū perſeuerauerit in excommunicatione, quia poſſunt eius bona publicari, *Iſernia de ſtatutis, et conſuetudine, §. ad decus.*

9 Limita nunc dupliciter, & primò, vt tunc incurrat excommunicatus præfatas pœnas, quando nominatim fuerit excommunicatus, & declaratus, iuxta tradita in *gloſ. in l. in Ciuile C. de furtis.* Ratio huius eſt, quia licèt ipſa excommunicatio à iure impoſita aſſligat, & inhabiliter quoad omnes ſuas potentias illum, qui in eam incidit abſque aliqua declaratione, vt in *cap. paſtoralis in fin. de appellat.* vbi trahit ſecum exequutionem, & in *cap. cum non ab homine de ſent. excommun.* Et ſic reſpectu ipſius excommunicati, ſtatim excommunicatio operatur, illum repellendo ab his, à quibus de iure prohibetur; vt habetur in ſimili in *cap. fin. de cohab. cleric. & mulier.* & denunciatio, ſeu declaratio non addat vinculum aliquod excommunicationi, vt in *d. cap. paſtoralis §. verum, & DD.* ibi, *qui declarat, nihil addit, l. hæredes palam §. ſi quid poſt, ff. de teſtam.* Quoad Eccleſiam tamen, & alios denunciatio, ſeu declaratio illa videtur neceſſaria, maximè ad hæreſis ſuſpitionem cauſandam, vt patet in *cap. cum contumacia de hæret. in 6.*

10 Limita ſecundò in eo, qui citatus ob iuſta impedimēta comparere nequiuerit, *Hoſtien. Auan. & Doctores in cap. excommunicamus 1. §. qui autem, de hæretic. Archidiac. Io. And. & Franc. in cap. cum contumacia, de hæret. lib. 6.* quos refert, ac ſequitur *Couar. in cap. alma mater 1. par. §.7. num. 11. de ſent. excom. lib. 6.*

11 Eſt tamen notādum, quòd huiuſmodi annus debet eſſe completus, vt colligitur ex *cap. cum contumacia, de hæret. lib. 6.* ponderando dictionem *ex tunc*, quæ lapſum terminum deſignat, iuxta ea, quæ notat *gloſ. in cap. cupientes §. cæterum in verb. ex tunc de elect. lib. 6. et clem. 1. in verb. ex tunc, de iurepat. & l. 4. in fi. ff. de cond. & demonſtr.* & præterea etiam requiritur, vt in ea per annum continuauerit, vt in ſimili dicit *Bart.* per illum *tex. in l. final. §. quoties in verb. anno continuo ff. de public. & vectig.* & vide *Sayr. in theſ. caſ. conſc. lib. 2. cap. 11. num. 5. & 6.*

ADDITIO.

Conferunt huic materiæ nouiſſimè congeſta per *Anſaldum in tract. de iuriſdict. Eccleſ. p. 2. tit. 8. cap. 6. à num. 42. cum ſeq.* & quibus pœnis afficiatur excommunicatus perſeuerans per annū in ea, refert *Cenen. par. 1. collect. 13. Viſcont. in ſuis concluſ. verbo excommunicari*, & hoc vltra pœnam impoſitam ex-

com-

communicatis exiſtentibus per annum per intra Regni in *cap. Item ſtatuimus, quod ſi contingat*, vbi *Campagn.* prolixius, & quid in inſordeſcētibus per annum in excōmunicatione lata per delegatum à Papa, vide *P. Alph. de Leone de offic. & poteſt. Confeſſ. recoll. 4. in verbo inſordeſcentes*, & quid in cauſa hæreſi *Pegna in tract. de haret. Vignate num. 193.*

SVMMARIVM.

1 *Officiales Principum percutientes clericum, turbam arcentes, ſunt excuſatione digni, ita vt nō poſſint, ex hoc excommunicari: probatur tribus medijs, de quibus nu. 2. 3. & 5.*

4 *Adducitur ratio concluſionis.*

Officiales Principum turbam arcentes, & clericos percutientes, ab excommunicatione an excuſentur.

RESOLVT. CDXXXIV.

1 RESpondi quòd ſi hoc fecerunt abſq; animo iniuriandi, non ſunt excommunicati. Primo, quia canon doloſos tantum, & violentos tenet, *gloſ. in cap. ſi verò, il primo, de ſent. excom.* & ſecundum *D. Thomam in addit. 3. par. q. 24. artic. 1.* quem refert, & ſequitur *Sotus in 4. diſt. 22. q. 2. art. 3.* poſt *concluſ. 5.*

2 *Aſtenſ. in ſumma part. 2. lib. 7. tit. 3. art. 1. verſ. 8.* percutiens clericum non ex odio, vel inuidia, aut indignatione, non eſt excommunicatus, vt refert quoque deciſum *Franc. Mareb. in dec. 612. par. 2.*

3 Tum ſecundò, quia iuxta opinionem *Sayr. lib. 3. theſ. caſ. conſc. cap. 2. nu. 34.* ſi quis non ex deliberatione, ſed ex ſubreptione, & ſubita paſſione ſocium ſuum clericum leuiter percutit, quamuis ſit turbatus, vt contingere ſolet in ludente cum clericis, maximè ſi prius à clerico ſecum ludente percuſſus ſit, non erit excommunicatus.

4 Cuius concluſionis vera ratio eſt, quia inconſultus calor calumniæ vitio caret, arg. *l. quidquid, ff. de regulis iuris.*

5 Tum tertiò, quia talis percuſſio non dicitur violenta, iuxta terminos *cap. ſi quis ſuadente diabolo*, & eſto, quod eſſet manus violēta materialiter, ſi tamen non ſit formaliter talis, vt potè quia non intenditur violentia, ſeu iniuria, vel non intenditur, quod ſit in clericum, nec talis in excommunicationem incidet, ſecundum *Sayr. loc. cit. nu. 35. Harta. in conſ. 29. nu. 5. & ſeq. Thoming. in conſ. 91. num. 3. vol. 1.*

ADDITIO.

HIc notandum erit principaliter, quod ad incurrendam excommunicationē, *cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4.* requiritur ſuaſio diabolica, & quis dicatur percutere ex ſuaſione diabolica, docet *Megal. var. reſol. tom. 2. reſol. 178. num. 3.*

Quocirca non incurritur in eum, niſi interueniat animus iniuriandi *Iulius Chartar. deciſ. 56. num. 3.* vbi ſubdit ad rem *nu. 4.* quod non incurritur excommunicationem percutiens clericum caſu fortuitu, nec alias limitationes affert, ita percutiens ignorāter clericum non incurrit *Mancin. controu. iur. diſſert. 12. cap. 9. §. hac quamuis, nu. 22. Paul. Squillant. de priuil. cleric. cap. 6. num. 70. cum ſeq. Paſqualig. deciſ. 376.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ob percuſſionem factam clerico, à quo ſit abſoluendus, diſtinguuntur dua ſpecies percuſſionis, de quibus nu. 2. & 3.*

Excommunicatus ob percuſſionem clerici, à quo abſoluendus.

RESOLVT. CCCCXXXV.

1 QVamuis excommunicationis huius abſolutio regulariter ad ſolum Summum Pontificē ſpectet, vt in *c. ſi quis ſuadente diabolo 17. q. 4.* tamen in aliquibus caſibus poteſt dicta abſolutio ab Epiſcopo impendi: Quare diſtinguendæ ſunt tres ſpecies percuſſionis.

2 Quædam enim eſt leuis percuſſio, & hæc varijs modis à Doctoribus fuit intellecta, nā *Hoſt. in cap. peruenit, de ſent. excom. & ibi Panor. & in cap. cum illorum, eod. tit.* leuis iniuria iudicanda eſt arbitrio boni viri, ſeu iudicis, ideſt Epiſcopi, ex circumſtantijs perſonarū, locorum, temporum, ac ex modo percuſſionis, & læſionis: ſi enim clerico ſolenniter miniſtranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit iniuria leuis, quæ aliàs leuis eſſet: ſicut è contra, quædam eſt leuis illata puero, vel in dorſo, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non eſſet leuis illata ſeni, vel in facie, pugno, autenſe, vel in publico. Et communiter percuſſio, quæ fit à magiſtro, Prælato, patre, domino, in diſcipulum, clericum filium, aut ſeruum, leuis cenſetur.

Item ſecundum *Nauar. in manual. cap. 27. nu. 91.* quem refert *Philiarcus lib. 3. de off. Sacerdotis. cap. 33. notab. 4.* leuis percuſſio eſt illa, quæ fit pugno, ideſt palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abſcinditur, aut dens euellitur, nec multum ſanguinis emittitur.

Et *Aſtenſis par. 2. lib. 7. tit. 13. art. 4. q. 2.* ac *Silueſt. in verb. abſolutio 4. in princ.* dicunt, leuē eſſe illam, quando quis leuiter malo animo manum ponit ſuper clerico, vel accipiat eum per veſtes, vel habenas, aut eum trahat de-

que

Digitized by Google

quo per *Sayr. in theſ. caſ. conſc. lib. 3. cap. 28. ſub num. 5. & prax. Archiep. cap. 28. ſub nu. 21.*

Tandem ex eodem *Nau. loc. cit. num. 92.* iudicatur leuis percuſſio, etiam ſi ſit facta in publico, niſi in ſe fuerit notabilis, & generet aliquod magnum ſcandalum, & *Card. cõſ. 42.* concludit, percuſſionem duorum clericorũ, qui in itinere pugnis, & pedibus ad inuicem ſe ſe percuſſerunt, fuiſſe leues à quibus poſſet abſoluere Epiſcopus.

3 Quædam eſt enormis, & hæc ex multis iudicatur, ſecundum *Sayr. lib. 3. d. cap. 28. nu. 6.* Primò, ex magnitudine facti. Secũdo, ex perſona læſa. Tertiò, ex perſona lædente. Quartò, ex ſcandalo. Quintò, ex irreuerentia. Sextò, ex loco. Septimò, ex loco vulneris. Octauò, ex facti notorietate, quæ omnia tunc demum inducunt grauem percuſſionem, quãdo percuſſio eſt in ſe notabilis, & ſcandalum magnum pariat.

Vnde ſecundum *Nouiſſimum d. cap. 28. n. 7.* in Curia Archiep. Neap. fuit iudicata grauis percuſſio facta cum baculo quinque, vel ſex vicibus, licèt non ad fuerit ſigillario carnis, vel vulnus.

Item fuit iudicata grauis percuſſio facta in perſonam Confeſſarij cuiuſdam mulieris agonizantis, cuius guttur quidam laicus fortiter manibus comprimebat, ita vt ſi ab alio non fuiſſet impeditus, ipſum ſuffocaſſet, ratione perſonæ dicti Confeſſarij, qui vltra integritatem vitæ erat ſuperior in ſuo Monaſterio inſigni, ratione ſcandali, quod fuit magnum in ciuitate, nam dictus Confeſſarius acceſſerat ad domum dictæ mulieri pro cõmendatione animę, & percuſſor, qui erat cõſanguineus mulieris, prætendebat, mulierem conſilio Confeſſarij feciſſe quoddam legatũ pium in præiudicium conſanguineorum: locus etiam percuſſus erat in conſideratione, iuxta *l. vulneris ff. de iniur.* eſt enim percuſſio gutturis nimis periculoſa.

Item fuit iudicata grauis percuſſio duorum clericorum, qui ad inuicem pugnis ſe percuſſerunt, ſine ſanguinis effuſione, vel ſugillatione carnis, coram Sanctiſſimo Sacramento, quod Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſ. Cardinalis Geſualdus Archiepiſcopus deferebat per Ciuitatem in publica proceſſione repoſitionis Sanctiſſimi Sacramenti in Eccleſia Cathedrali Neap. in qua fuerat habita oratio quadtaginta horarum, & fuerunt grauiter puniti.

ADDITIO.

Certum eſt, quod excommunicatio non contrahitur ob manum iniectionem in clericum, vel monacum quando violentia notari non poteſt, diſcutit *Megal. var. reſol. tom. 2. reſol. 178. num. 4.* vbi alia adduxit conſimilia, cæterum autem quando violentia reſultaret ſecus eſſet, & non incurritur excommunicatio ſine dolo *Macerat. var. reſol. lib. 1. reſol. 73. num. 2.* & niſi interueniat animus iniuriandi non incurritur *Iulius Chartar. deciſ. 56. num. 3.* & in quibus caſibus ob violentas manus in clericos, ſeu in eorum res incurritur, latè *Iulius Chartar. deciſ. 55.* & non ſolum percutiens tales perſonas Eccleſiaſticas incurrunt excommunicationem, ſed mandantes conſulentes inſtigantes, & ſollicitantes, vt probat nouiſſimè *Donat. Anton. de Marinis quotid. reſol. cap. 111. per totum*, vbi conſimilia adduxit copioſiſſimè P. *Alphonſ. de Leone de offic. & poteſt. confeſſ. recoll. 5. à num. 107. ad fin. Paul. Squillant. de priuil. cleric. c. 6. n. 60. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non ſuſpendit excommunicationem amplia num. 2. 3. & 5.*

4 *Plus eſt aliquid explicare facto, quam verbo.*

Excommunicatio an ſuſpendatur per appellationem.

RESOLVT. CDXXXVI.

1 Conſtituenda eſt regula pro huius quæſtionis dilucidatione, quòd appellatio non ſuſpendit excommunicationem, *cap. cùm contingat, & ibi Panor. nu. 2. de off. deleg. & cap. per tuas, & ibi gl. in verb. in quibus caſibus, & ibi Panor. nu. 3. de ſent. excomm. & in cap. ſolet, & ibi gl. in verb. errorem, & cap. venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa de ſent. excomm. lib. 6. & gloſ. in cap. præſenti, in verb. ad cautelam de ſent. excom. lib. 6. Franc. & communiter DD. in cap. ſi à iudice num. 3. de appell. lib. 6. Soc. in cap. ſacro, num. 51. de ſent. excom. Nauar. in manual. cap. 27. nu. 4. caſu 3.* vbi citat pro hac re *cap. ad præſentiã, & ibi gloſ. in verb. contra appellationem de appellat. & in cap. 27. num. 273. Couar. in cap. alma mater 1. p. §. 7. num. 5. & §. 10. nu. 4. Henriq. lib. 13. de excom. cap. 16. §. 2. Hugol. tab. 1. de cenſ. Eccl. cap. 13. §. 18. num. 8.* Ratio eſt, quia non eſt homo, qui ligat, ſed Deus, *cap. nemo 11. quæſt. 3. Cappell. Thol.* vbi aſſignat duas alias rationes *in dec. 298.*

2 Amplia primò hanc regulam procedere non ſolum in expreſſa appellatione, ſed etiã ſi intẽdens appellare ſe ſuppoſuit protectioni ſuperioris ante latam excommunicationem, quo caſu perinde eſt, ac ſi antea appellaſſet, ex quo de mente conſtat, vt habetur in *cap. ad audientiam, de appell.* & hoc tenuit *Hoſt. Io. And. in cap. 1. de appell. lib. 6.* quos refert, ac ſequitur *Soc. in cap. ſacro num. 52. verſ. ſi intendens appellare, de ſent. excom. & ſummæ Aſtenſis lib. 7. tit. 8. caſu 11.*

3 Ant-

3 Amplia ſecundo procedere etiam in eo, qui iter arripuit ad Papam, *cap. cum olim, de dolo, & contum. et cap. dilecti filij 2. et ibi gloſ. in verb. facto prouocare, et Panorm. nu. 5. de appell.* quia itineris arreptio ad ſuperiorem, habet
4 vim appellationis, cũ plus ſit aliquid explicare facto, quam verbo, vt pluribus docet *gloſ. in d. cap. dilecti filij 2. vbi ſupra.*
5 Amplia tertiò tam in appellatione iudiciali, quàm extraiudiciali, ex *cap. dilecti filij 2. et ibi Panorm. num. 2. de appel. et cap. penult. de relig. domib. num. 2. et idem Panor. in cap. conſideraumus num. 1. de elect.*

ADDITIO.

EAndem materiam attingit *Cened. p. 2. collect. 42.* non datur appellatio ſuſpenſiua *Sperell. deciſ. 48. num.* 8. & quod excommunicatio ſecum trahit executionem, probat *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſol. cap.* 113. ideo inquit appellationem abeſſe nouiſſimè, & latiſſimè *Scaccia in tract. de appellat. q.* 17. *limit.* 22. *per totam*, & iterum *q.* 5. quibus addo *Anſal. in tract. de iuriſd. Eccleſ. p.* 2. *tit.* 8. *cap.* 6. *num.* 170. *cum ſeq.* vbi multa cumulauit circa hoc.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationis gladius eſt valde ſalutaris & magna circumſpectione exercendus.*
2 *Excommunicatio ob peccatum mortale proprium contumaciæ ferri debet. Amplia nu. 3.*

De cauſa vt excommunicatio ferri poſſit.

RESOLVT. CDXXXVII.

1 QVamuis excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinę, ac ad continẽdos in officio populos valdè ſalutaris: ſobriè tamen, magnaque circumſpectione eſt exercendus, cum experientia doceat, ſi temerè, aut legibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem, *Conc. Trid. cap. 3. in princ. de reform. ſeſſ. 25. cap. multi in princ. 2. q. 1. cap. corripiantur, & ibi gl. in verb. maior 24. q. 3. cap. dilecto §. & quoniam, de ſent. excom. in 6.*
2 Vnde cauſa, vt rem paucis abſoluam, ob quam excommunicatio ferri poteſt, & debet, eſt peccatum mortale proprium graue, contumaciæ, & inobedientię, quo quis Eccleſiæ obedire recuſat *Henriquez lib. 13. de excom. cap. 17. §. 3. Nauar. in manual. cap. 27. nu. 9. Couar. in cap. alma mater 1. par. §. 9. num. 4. Hugol. de Eccl. cenſur. tab. 1. cap. 17. §. 7. & cap. 18. §. 3. Panor. in cap. qua fronte num. 7. de appel. & in cap. ſignificauit num. 1. & 4. de offic. ordin. & cap. cum non ab homine, num. 25. de iudic. & in cap. cum ſit Romana, num. 33. & in cap. fraternitati num. 1. de cler. excom. miniſtran. et in rub. n. 1. de ſent. excom. & in cap. officij nu. 1. eod. tit. & in cap. ex parte num. 3. de verb. ſignif.*
3 Vlterius ob ſolam contumaciam, ſiue à iure, ſiue ab homine excommunicationem ferri poſſe, & debere inde probatur, quod excommunicatus ſtatim, atque à contumacia deſcedit, & Eccleſiæ parere paratus eſt, à quacumque excommunicatione iuris, vel hominis incurſa, Eccleſia eum abſoluit etiã poſt mortem, vbi id opus fuerit, vt habetur in *cap. ex literis, de conſtit. & cap. à nobis 2. & cap. ſacris, de ſent. excom. & DD. ibi*, & vide *Sayr. in theſ. caſ. conſcient. lib. 1. cap. 13. num. 7.*

ADDITIO.

AD contrahendam excommunicationẽ maiorem neceſſario requiritur peccatum mortale, ita vt excuſatus à mortali, excuſetur à cenſura *Megal. var. reſol. tom. 2. reſol.* 178. *num.* 7. *Epiſc. Marant. reſp.* 59. *num.* 41. *p.* 3.

Neque contrahitur excommunicatio ob quolibet peccatũ mortale, ſed ob peccatum mortale inobedientiæ circa rem ſub excommunicationis pœna prohibitam, *Megal. var. reſol. tom. 2. reſol.* 142. *num.* 5. etenim pœnam excõmunicationis non contrahit, quod non eſt inobediens *idem reſol.* 141. *nu.* 7. & ſic per contumaciã latè *Marta conſ.* 114. *num.* 9. *conſ.* 140. *num.* 8. & excommunicationis pœna tũc ſupponit peccatum mortale quando non requirit monitionem *idem tom. 1. reſol. 6. n. 6.* & non niſi pro graui, & mortali crimine infligitur *Iulius Chart. deciſ.* 46. *num.* 44. *dec.* 70. *n.* 72. *Sperel. dec.* 45. *n.* 10. *Megal. in praxi canon. crim. c.* 3. *n.* 18. *Anſal. de iuriſd. Eccl. p.* 2. *tit.* 8. *c.* 3. *num.* 18. *et p.* 2. *tit.* 8. *cap.* 6. *num.* 171. *Mancin. controu. iur. differ.* 12. *cap.* 2. *num.* 5.

Cœterum autem pertinentia ad poteſtatem excommunicandi, & qualitatem excõmunicationis à quo dependet, tradit *Epiſc. Maranta in reſp.* 21. *à num.* 100. *cum ſeq. tom.* 2. *et reſp.* 78. *p.* 3. nouiſſimè *Iulius Chartar. deciſ.* 78. *num.* 29. *et ſeq.* et poſtremo *Anſald. de iuriſd. Eccleſ. p.* 2. *tit.* 8. *cap.* 1. *cum ſeq. Mancin. controu. iur. differt.* 12. *cap.* 1. *et ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Laicus percutiens Monachum, quod ſit abſoluendus à ſuperiore percuſſi probatur tribus medijs, de quibus nu. 2. 3. et 4.*
5 *Contrarium fuit deciſum.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

An laicus percutiens Monachum ſit abſoluendus ab Epiſcopo an verò à Superiore percuſſi.

RE-

RESOLVT. CDXXXVIII.

1 VIdebatur prima facie dicendum, præfatum laicum abſolueudum eſſe à Superiore illius monaſterij, in quo Monachus percuſſus manebat. Et hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia illius iuriſdictio cenſetur offenſa, & conſequenter offendentes efficiuntur ſubditi illius, arg. *tex. in l. nullum C. de teſtib.* latè *Bartol. in l. à diuo Pio §.1. ff. de re iudicat. Afflict. decif.* 230. *de Franeb. decif.* 147. *Triuiſ. decif.* 8. *par.* 3. *et Ann. conſ.* 107. *vol.* 2.

3 Tum ſecundò, quia per *tex. in cap. monachi, de ſentent. excommun.* Monaci ſe ad inuicē percutientes, abſolui debent ab eorum Superiore.

4 Tum tertiò, quia per *text. in cap. cum illorum, eod. tit.* ſi regularis verberet regularem eiuſdem monaſterij abſoluitur a ſuo prælato, vt dixi: ſi verò percuſſerit regularem alterius monaſterij, abſoluetur per Prælatum proprium, & per Prælatum eius, qui paſſus eſt iniuriam, *Sayr. in theſ. caſ. conſc. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 11.

5 Cæterum præfatis minimè teſtragantibus, contrarium iudicauit Cur. Archiep. Neap. ſcilicet præfatam abſolutionem ad Ordinarium laici ſpectare, non autem ad Superiorē Monachi percuſſi: & de deciſione mirandum quidem non eſt ſiquidem corroboratur per textum in *cap. quoniam de vita, et honeſt. clericor.* vbi clerici communiter viuentes, & ſub vno tecto dormientes, ab Epiſcopo abſolui poſſunt: his accedat *tex. in cap. religioſo de ſent. excommunic.* vbi regularis percutiens clericum ſæcularem, abſolui debet ab eius Epiſcopo: facit etiam *tex. in cap. de monialibus eod. tit.* vbi moniales ſe ad inuicem percutientes, abſolui debent ab Epiſcopo.

6 Non obſtant contraria, quia procedunt, ac loquuntur vbi percuſſio contingit inter regulares, non autem quaudo vnus ipſorum eſſet laicus, & ita videntur procedere omnes textus ſupra allegati.

ADDITIO.

EXcommunicatus propter percuſſionem clerici etiam ſimpliciter tonſurati à ſolo Romano Pontifice abſolui poteſt *Cened. p.* 1. *collect.* 24. & licet à Papa abſolui debeat, regulariter tamen poteſt ab Epiſcopo *Bellus conſ.* 78. *num.* 8. adde *Mar. Anton. var. reſol. lib.* 3. *reſol.* 11. & ad hoc vide *Iulium Chartar. dec.* 57. *num.* 41. vbi etiam loquitur de percutiente Monacum, multa alia concernentia abſolutionem excōmunicationis cumulauit *Anſal. de iuriſd. Eccleſ. p.* 2. *tit.* 8. *cap.* 10. *per totum*, alia ſimilia refert *P. Alphonſ. de Leone de offic. et poteſt. confeſſ. recoll.* 5. *num.* 179. *cum ſeqq.*

Finis tituli Praxis excommunicationis.

PRAXIS SVSPENSIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Vis ſuſpenſionis à Pontificalibus declaratur num.* 2.

3 *Suſpenſio à Pontificalibus non prohibet xeercitium iuriſdictionis Epiſcopalis.*

Suſpenſio à Pontificalibus quid importet.

RESOLVT. CDXXXIX.

1 QVia in nonnullis locis Sac. Conc. Trident. fit mentio de ſuſpenſione à Pontificalibus, propterea congruum mihi viſum fuit hic primo loco quærere quid importet ſuſpenſio à Pontificalibus. Cui quæſito reſpondeo, quòd hæc cenſura propriè, & directè prohibet actum apparatus Pontificalis ſcilicet inſignia Pontificalia, vt vſum Baculi, Mitræ, Pallij, etiam in illis, quibus

2 pallium competit. Sic igitur ſuſpēſus, quamuis Miſſam priuatam celebrare non prohibeatur, aut alia facere ſine ornamentis Pontificalibus, quæ ei ratione ſacerdotalis officij competunt, vt baptizare, pœnitentias dare, & ſimilia: Miſſæ tamen ſacrum cum Mitra, & Baculo celebrare non poteſt; immò verò cōſecutiuè etiam ſuſpenſio hæc omnem actum ordinis Pontificalis prohibet; cùm actus ordinis Epiſcopalis non debeant, nec ſoleant ſine ipſius inſignibus Pontificalibus exerceri: qua de cauſa *gloſ. in extrauag. ſuſcepti regiminis, in verb. à Pontificalibus, de elect.* docet, ſuſpenſum à Pontificalibus, prohiberi etiam ab his, quæ ſunt ſibi aliàs, vt Pontifici permiſſa, & à dependentibus ab eis, puta ab Ordinum celebratione, fontis chriſmatione, Baſilicarum, ſeu virginum conſecratione, & ſimilibus: quod ſi quis actus ſit, qui ſine iſtis inſignibus ſoleat exerceri, ille non eſt prohibitus.

3 Vnde notandum, hanc ſuſpenſionem non prohibere exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis, vt expreſsè docent *Hoſt. et Io. And. in cap.*

*cap. cum medicinalis,de ſent. excom.lib.6.*quos refert, & ſequitur *Panor. in cap. cum dilectus num.* 20. *de conſuetud. Tabiena verbo ſuſpenſio, num.*4. *verſ.tertio,Sileſter verb. ſuſpenſio. q.*5. *Hugol.de cenſur.Eccl.tab.*4. *cap.*6.*§.*6.*num.*5.& alij ferè omnes. Ratio eſt,quia iuriſdictio nullo modo pertinet ad apparatum Pontificalem,vt norant *DD.in cap. tranſmiſſam,de elect. et in cap.aqua,de conſecr. Eccl.vel altar.*

ADDITIO.

AN Epiſcopus,aut alius Prælatus habens iuriſdictionem ſi ſit ſuſpenſus ab officio, vel iuriſdictione, quem effectum pariat ſibi,vide *Anſal.in tract.de iuriſd.Eccleſ.p.*2.*tit.* 8.*cap.*8.*num.*57.*et ſeq.*cætera autem pertinẽria ad hanc materiam excitatam à *D.Authore*,vide *eundem in dec.*30.*p.* 4. vltra *Epiſcopum Iſern.practicab.Eccleſ.q.*643.*num.*3.& Epiſcopus ſuſpenſus à pontificalibus non eſt ſuſpẽſus à iuriſdictionalibus,ita *Maiol.de irregular. lib.*3.*cap.*19.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, etiam à celebratione diuinorum in ea ſuſpenſus eſt.*

2 *Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, celebrare extra eam poteſt,nec erit irregularis.*

An ſuſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, extra eam celebrans contrahat irregularitatem.

RESOLVT. CCCCXL.

SVppono pro huius quæſtionis dilucidatione hanc ſuſpenſionem prohibere omne ſolenne exercitium cuiuſuis ordinis intra Eccleſiam,vt habetur expreſsè in *cap.is cui,de ſent.excomm. lib.*6. & facit tranſgreſſorem irregularem, vt ibidem exprimitur *Summa Piſanella in verb. ſuſpenſus, Nauarr. in manual. cap.*25.*num.*75.*verſ.duodecimo,et cap.*27.*num.* 170.*verſ.ſexto dico,Coſta in repet. cap.is cui nu.* 1.*de ſententent.excom. lib.*6.*et ibidem Gemin.ſumma Cõfeſſ.in addit.lib.*3.*tit.*29.*quæſt.*5.(quamuis contrarium *lib.* 3. *tit.* 29. *q.* 5. antea docuerit) & *Henriquez lib.* 13. *de excommun. & ſuſpenſ.cap.*32.*§.*2.*in fin.*Ratio eſt,quia interdicto principali, cenſetur interdictum, &
1 omne conſequens ex eo; cùm igitur Eccleſia Dei principaliter facta ſit gratia diuini cultus,& vt in ea diuina celebrentur, conſequẽs eſt. vt vbi quis ſuſpenditur ab ingreſſu illius, etiam à celebratione diuinorum in ea ſuſpenſus ſit.

2 Vnde non prohibet præfata ſuſpenſio celebrationem extra eam, vnde celebrans ſub domo aliqua, aut tentorio, aut oratorio aliquo priuato,cum altari portarili non erit irregularis,ex *gl.in cap.is cui in verb.in ea,& Coſta ibidem num.* 17. *& ſeq. de ſentent. excomm. lib.*6.*Sileſter in verb.ſuſpenſio quæſt.* 5.*Corona Confeſſ.tit.de ſuſpenſ.num.*6. *de Graſſis lib.*4.*deciſ.cap.* 25.*num.*4. *Henriquez lib.*13. *de excommunic.& ſuſpenſ.cap.*32.*§.*2.*Nauarr.in manual. cap.*25. *num.*75. *verſ.duodecimo,Couar. in cap. alma mater,part.*2.*§.*1.*num.*3.*de ſentent.excommunicat. lib.*6. *Armilla verb. ſuſpenſio, §.* 8. *et gloſ.in cap.vltimo,in verb. Eccleſiæ de off.ordin. lib.*6.*Calder. in ſuo tractat. de Eccl. interd. in* 2. *membro verſ. nunc redeo ad caſum.* Ratio eſt, quia cauſa limitata, limitatum producit effectum,*arg.l.in agris,ff.de acq.rer.dom.* & ita cùm pœna hæc limitata ſit reſpectu loci,ſcilicet intra Eccleſiam celebrando, nihil operabitur, ſi extra illam celebratio fiat, quod maximè procedit in pœnalibus *arg. cap. ſtatutum de elect.lib.*6.*et cap. odia,et cap.in pœnis, de reg.iur.lib.*6.

ADDITIO.

NOta quod ſuſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ,ſi de facto illam ingrediatur, & diuinis officiis interſit non tenetur cæteri exire ab ea, nec peccet quis audiendo miſſam ſuſpenſi, probat *P. Alph. de Leone de offic.et poteſt.confeſſ.recoll.*6.*ſub num.*1042.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſio ad certum, & determinatum tempus, eo ipſo, quod elapſum fuerit tempus, ceſſat abſque iudicis declaratione.*

2 *Suſpenſio iuris ante lapſum temporis tantùm, poteſt à Summo Pontifice tolli; hominis verò ſuſpenſio tollitur à quo poſita eſt, & ſuperiore.*

An ſuſpenſio ad tempus,illo elapſo ceſſet,abſq; vlla alia iudicis declaratione.

RESOLVT. CCCCXLI.

EX *Cappella Tholoſ. in deciſ.*297. deprompta eſt concluſio, ſuſpenſionem ad cer-
1 tum,& determinatum tempus eo ipſo,quod elapſum fuerit tempus,ceſſare, abſque alia iudicis declaratione, vt probatur ex celebri *gloſ.in clement.*1.*in verb.donec,de decim.et Inn. in cap.cum bonæ de æta.et qualit. ordin.Corona Confeſſ.tit.de ſuſpenſione num.* 8.*Graſſ.lib.* 4.*deciſ.cap.*25.*num.* 14.*Viuald.in candelab. aur.tit. de ſuſpenſ.num.*180.Ante lapſum autem iſtius
2 temporis ſi lata ſit à iure,non poteſt tolli,niſi à Summo Pontifice, eo quod diminuere tempus, eſt in iure diſpenſare, ſi verò lata ſit ab homine poterit ante lapſum temporis tolli ab eo, à quo poſita eſt communiter,vel à ſuperiore, aut ab eo, qui ſuccedit in dignitate eius, hic enim reputatur eadem perſona,ex *Nauar.in manual.cap.*27. *num.*162.*verſ. ſeptimo dico,et Henriq. lib.*13. *de excommun. et ſuſpenſ.cap.*35.*§.*2.

AD-

ADDITIO.

Addas *Anſal. de iuriſd. Eccleſ. p. 2. tit. 8. cap. 8. num. 38. ad 42. P. Alph. de Leone de offic. & poteſt. confeſſ. recoll. 6. nu. 1046. n. 17.* Sicque ſuſpenſus elapſo termino eo ipſo liberatur, vt probat *Graff. in append. lib. 3. cap. 1. num. 41.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nullam ipſo iure incurrere ſuſpenſionem, niſi in mandato, aut ſententia ſpecialiter exprimatur.*

2 *Ponuntur vndecim caſus, in quibus Epiſcopi contrahunt ſuſpenſionem.*

De caſibus in quibus Epiſcopi incurrunt in ſuſpenſionem.

RESOLVT. CCCCXLII.

1 Regula ſit, Epiſcopum nullam incurrere ipſo iure ſuſpenſionem, aut interdictũ virtute cuiuſuis conſtitutionis, mandati, ſeu ſententiæ, niſi ſpecialiter exprimatur, vt habetur expreſsè in *cap. quia periculoſum, de ſent. excommun. lib. 6.* addit *Caldern. in tract. de interdict. part. 1. num. 1. num. 8.* nec iuris, neq; hominis ſententiam incurrere Epiſcopos ipſos, niſi ſpecialiter exprimantur, idque etiam probatur in *cap. inquiſitionis, de hæret. in 6.* & ratio affertur per *Sayr. lib. 4. Theſ. caſ. conſc. cap. 12. nu. 2.* Caſus autem, in quibus contrahunt ſuſpenſionem, ſunt videlicet.

2 Primus ordinans alienum clericum ſine literis dimiſſorialibus, proprij Ordinarij, talis enim ſuſpenditur à collatione eorum Ordinum per annum, *Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat.*

Secundus eſt, Ordinans in aliena diœceſi ſine expreſſa licentia Ordinarij loci ab exercitio Pontificalium per annum ſuſpenſus eſt ex *Conc. Trident. ſeſſ. 6. de reformat. cap. 5. & ſeſſ. 14. cap. 2.* quod procedit & in eo, qui ordinat in aliena Diœceſi, etiam cum expreſſa licentia, perſonas eidem Ordinario nõ ſubiectas, vt eandem ſuſpenſionem incurrat, ex *eod. Concil. Trid. ſeſſ. 6. de reformation. cap. 5. & ſeſſ. 14 de reformation. cap. 2.*

Tertius Epiſcopi Titulares ordinantes aliquem abſque licentia ipſius proprij Ordinarij cuiuſuis priuilegij prætextu, ab exercitio Pontificalium per annum ſunt ſuſpenſi, ex *Conc. Trid. ſeſſ. 14. de reformat. cap. 2. Henriquez lib. 13. de excom. & ſuſpenſ. cap. 38. §. 2. Nauarr. in manual. cap. 22. num. 18. verſ. tertio, Maiol. lib. 3. de irregularit. cap. 23. num. 10. & lib. 4. cap. 2. num. 9. Viuald. tit. de ſuſpenſ. num. 125.*

Quartus Pontificalia exercens, vel etiam ſolos Calices, Corporalia benedicẽs in aliena Diœceſi, ſine licentia loci Epiſcopi, efficitur ſuſpenſus ab exercitio Pontificaliũ, *Conc. Trident. ſeſſ. 6. cap. 5. de reform. Nauarr. conſ. 69. num. 1. de ſentent. excom.*

Quintus, ordinans religioſum non profeſſum, ſine titulo, ſeu prouiſione, ſuſpenditur à collatione eorundem Ordinum per annum ex Bulla Pij Quinti 74.

Sextus, Epiſcopi, Cardinales, & alij Prælati, qui aliquem patiuntur obtinere Cathedrã, ideſt Cathedralem Eccleſiam, aut gradum conſequi, contra formam traditam à Pio Quarto in Bulla, quæ incipit, in ſacroſancta, ab ingreſſu Eccleſię ſuſpenſi ſunt.

Septimus, Epiſcopi, & alij Prælati dantes beneficia, præſertim Curata perſonis indignis, & quæ in loco reſidere, & Curam per ſeipſos exercere non poſſit, à collatione beneficiorum ea vice ſuſpenſi ſunt, vt colligitur ex *cap. cum in cunctis §. clerici, verſ. Epiſcopus, et cap. nihil eſt de elect. & cap. quia nonnulli, de cleric. non reſident. & cap. graue nimis, de præbend. & Conc. Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 3. iunctis gloſ. & Doctoribus ibi.*

Octauus, ſuſpenſi ſunt ab ingreſſu Eccleſię Prælati, qui ſine auctoritate Summi Pontificis commentarios, gloſſas, interpretationes, ſcholia, vllumuè interpretationis, genus ſuper Concilij Tridentini decretis edunt, ex Bullæ Pij Quarti ſuper confirmitatione eiuſdem Concilij, quæ cõſtitutio ædita fuit quinto anno eiuſdem Pij Quarti 1563. ſeptimo Calendas Februarij, & incipit, Benedictus Deus, & eſt conſtitutio *96.*

Nonus, accipientes beneficia per ſimoniacam confidentiam ab ingreſſu Eccleſiæ, ſunt ipſo iure ſuſpẽſi, & etiam Epiſcopi, ac S. R. E. Cardinales, per Bull. *Pij* Quarti de confident. 109. & plures alias pœnas incurrunt, vt ibi, & in conſtitut. Pij V. in Bull. c. 87.

Decimus, Epiſcopi, eorumque Superiores qualiter ad viſitanda limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, ſub pœnæ ſuſpenſionis obligentur, vide Bullam Sixti V. de viſitandis liminibus Apoſtolorum, editam anno 1585. 13. Calend. Ianuarij, quam refert *Sayr. in theſau. caſuum conſcient. lib. 4. cap. 12. num. 53.*

ADDITIO.

Hic adde *Maiol. de irregularitate lib. 3. cap. 19. n. 26.* quatenus attingit huic principio *Lelium Mancin. diſquiſit. genial. cent. 2. cap. 184. per totum.*

Ibi primus eſt, vide *Volpe in praxi Eccl. cap. 8. num. 1.* vbi etiam ordinatus ab alieno Epiſcopo ſine literis ſui ordinarii pariter eſt ſuſpenſus, & *num. 23.* vltra *Fuſcum ſing. 31. lit. E. Epiſc. Marant. in reſp. 86. num. 11. p. 3.*

Ibi ſecundus eſt, nam exigitur licentia Ordi-

dinarii illius loci,vt per *Borgn.dec.17. nu. 94. p. 2.* non mirum ſi erit ſuſpenſus Epiſcopus contrarium agens *Volpe in praxi Eccleſ. cap. 8.num.22.vbi num.23.* ante eos *Graff. in deciſ. caſ.conſcient.lib.3.cap.2.num.8.* vide *P. Alph. de Leone de offic.& poteſt.confeſſ.recol.6.n.161. D. Author in 4.p.praxis fori Eccl.reſol.430.n.2.*

Ibi tertius) Addo *P. Alph. de Leone de offic. & poteſt.confeſſ.recoll.6.num.386.* vltra *D. Auctorem in praxi fori Eccl.p.4.reſol. 429.& 431.*

Ibi quartus) Nota,quod nec etiam Epiſcopus extra territorium ſuum inſignis vti poteſt,niſi ex priuilegio *Graff.in dec.caſ. conſciẽt, lib.3.cap.2.num.3.P.Alph.de Leone de offic. & poteſt.confeſſ.recoll.6.num.365.* ad hunc quæſitum nam Epiſcopo pontificaliter celebrare non licet,niſi in propria diœceſi *Maiol. de irregul.lib.2.cap.2.* non tamen in aliena *idem lib.3.cap.23.*

Ibi quintus) Adde *Volp. in praxi Eccleſ. cap. 8.num. 24.vbi nu.28.* inquit, quod Epiſcopus ordinans indignum Sacerdotem eſt ſuſpenſus,& *P.Alph.de Leone de offic. & poteſt.conf, recoll.6.num.445,*

Ibi ſeptimus) Adde *Graff. in deciſ. caſ. conſc, lib.3.cap.2.num.13.P.Alph.de Leone de offic.et poteſt.confeſſ.recoll.6.num.364.*

Ibi octauus) Adde *P.Alph.de Leone de offic. & poteſt.confeſſ.recoll. 6.ſub num. 416. verſ. libros tractatus.*

Ibi nonus) Adde *P.Alph.de Leone de offic.& poteſt.confeſſ.recoll. 4. verbo ſimonia confidentiali.*

Ibi decimus) Adde *Vulpe in praxi Eccl. cap. 9.num.3.P.Alph.de Leone de offic.& poteſt.confeſſ.recoll.6.num 352.*

Et vltra prædicta adde, quod Epiſcopus ordinans eodem die,& ſequenti continuato ieiunio aliquem duobus maioribus ordinibus eſt ſuſpenſus *Volpe in praxi Eccleſ. cap. 8. num.25.* alios caſus retulit *d. P.Alph.de Leone vbi ſup.num.461.cum ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Enarrantur ſex caſus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos contrahunt ſuſpenſionem.*

De caſibus, in quibus reliqui, præter Epiſcopos,contrahunt ſuſpenſionem.

RESOLVT. CDXLIII.

1 PRimus eſt, Abbas regularis ſubditis laicis tonſuram,aut ordines conferens,aut eiſdem litteras dimiſſorias, vt ab alijs ordinentur,cōcedens, ab officio,& beneficio per annum ipſo iure ſuſpenſus eſt, vt habetur in *Concil.Trident.ſeſſ.23.de reformat.cap.10.*

Secundus,Fratres Prædicatores,ſi perturbari præſumpſerint Officium Inquiſitoris contra Hæreticos, per Fratres Minores exercitatum,& idem de Minoribus perturbantibus Officiū inquiſitoris, per Prædicatores exercitatum, ipſo facto, ab exequutione Ordinū ſacrorum ſuſpenſi ſunt quouſque vel per Sedem Apoſtolicam, vel ipſum Inquiſitorem, cuius Officium perturbarunt,abſoluantur,vt habetur in quodam priuilegio conceſſo à *Clemente Quarto*, quod incipit, *Paupertatis altiſſimæ.*

Tertius,religioſi abſque licentia, & literis dimiſſorijs proprij Prælati ſacris initiati ab vſu Ordinum ſacrorum ſic ſuſceptorum, ſuſpenſi ſunt,arg. *extrauag. cum ex ſacrorum Pij Secundi,Nauar. in manual. cap. 25. num. 70. & cap.27.num.155. verſ.tertia,Henriquez lib. 13. de excom.& ſuſpenſ.cap.40.§.1.*

Quartus,Prępoſiti, Priores, & omnes religioſi, qui introducunt mulieres intra monaſteria, a diuinis ſuſpenſi ſunt, & beneficijs priuati, & ad illa, et ad alia omnia inhabiles redduntur,ex *Bulla Pij Quinti*,quę incipit *Regula,Vinald.tit.de ſuſpenſ.num. 118.*

Quintus, habetur in *Bulla Pij Quinti*, quæ incipit, *Quarta Eccleſia*, edita 1568. Calend. April.et eſt 58.eiuſdem in ordine,in qua Capitula,et Conuentus,quibus ob tranſgreſſionem Bullæ prædictę circa non admittendas beneficiorum reſignationes eſt interdicta facultas, ſi contrafecerint incurrunt ſuſpenſionem ab illorum collatione, etc. et ſi ſic ſuſpenſi conferre, eligere præſentare,confirmare, vel inſtituere auſi fuerint eo ipſo à diuinis ſuſpenſi ſunt,et à ſolo Papa abſoluūtur.

Sextus Capitula Sede vacante, quia infra annum vacationis literas dimiſſoriales conceſſerint,ex *Conc.Trid.ſeſſ.7.cap. 10.de reform. Eccleſiaſtico* ſubiacent interdicto.

ADDITIO.

ABbates poſſunt conferre primam tonſuram,& ordines minores ſuis ſubditis tantùm,*Volpe in praxi Eccleſ.cap.7. num.8.* ante eum *Graff. de arbitr.confeſſ.lib.1.cap.40. nu.6.& ſeq.P.Alph.de Leone de offic. & poteſt. confeſſ.recoll.6.num.17.& 27.*

Ibi ſecundus) Nota quod turbatores Sancti Officii reputantur,vt turbatores puniuntur domini temporales impedientes familiam Inquiſitoris pro delatione armorum, *Farin. de hæret.q.182.num.83.*

Ibi tertius) Conferunt addita ſub in præcedenti reſolut.in principio.

Ibi quartus) Vide *P. Alph. de Leone de offic. & poteſt.confeſſ.recoll.6.ſub num.798.*

Ibi ſextus) Vide *P.Alph.de Leone de offic.et poteſt.confeſſ.recoll.6.num.103.*

Vltra prædicta,nota, quod regularis creatus à religione eſt perpetuo ſuſpenſus ab

exercitio ordinum, & ordinarius cum illo diſpenſare non valet, nec ſuſpenſionem moderare, ita *Megal. in prax. canon. crim. c. 31. ſub n.* 8

Notabilia quædam in materia ſuſpenſionis.

PRimus, ſuſpenſus ab ordine ſuperiore, non dicitur ab inferiore ſuſpenſus, ſed ſuſpenſus à minore, tanquam à fundamento, cenſetur à ſuperioribus ſuſpenſus, *Henriq. de ſuſpenſione cap. 22. §. 2.*

Secundus, ſuſpenſus ab ordine, non dicitur ſuſpenſus à iuriſdictione, quę fundatur in ordine, nam ordo differt ſpecie à iuriſdictione, vnde Sacerdos ſuſpenſus ab ordine, poteſt abſoluere excommunicatum ab excommunicatione, ſed non ſolemnibus precibus adhibitis, neque à peccato, cum ſit ordinis, illud verò iurisdictionis videatur, *Sayr. tom. 1. fol.* 381.

Tertius, ſuſpenſiones tres incurreret, qui tres ordines ſacros ſuſciperet ſine dimiſſorijs ſui ordinarij *Nauarr. conſ. vltimo de corpore vitiatis.*

Quartus, ſuſpenſionem ab ordine incurrens, non efficitur irregularis, exercens actus ordini ſuo ex conſtitutione propriæ regulæ deputatos, puta eligendo, ſtando, & ſedendo in Choro, & Capitulo inter alios tali ordine inſignitos, idem *Nauar. conſ. 7. de etat. & qualit. ordin.*

Quintus, à diuinis ſuſpenſus, prohibetur ſolum in officio ſuo agere ſicut prius, ideo poteſt confiteri, & communicare, idem *Nauar. conſ. 64. de ſent. excom.*

Sextus, ſuſpenſione vnius menſis, incurrens ob violationem ſtatuti alicuius, imponentis pœnam huiuſmodi, ſi ante dictum tempus elapſum, aliam pœnam, vel eandem ob nouū ſimile peccatum incurrat, non expectatur adimplementum prioris temporis, ſed ſtatim incipit currere tempus ſecundæ pœnæ debitum, & ſic non fit duplicatio totius, docet notabiliter *gloſ. in clem. 1. de Magiſtris.*

Septimus, ſuſpenſio à voce actiua, vel paſſiua, & à Pontiſicalibus, poteſt quidem ſuſpendi per appellationem ſubſequentem legitimam, vt pluribus docet idem *Nauar. conſ. 6. de appellation.* prædicta enim valde inter ſe differunt, ideoque dum in iure non fiat mentio de ipſis, non eſt de illis intelligendum.

ADDITIO.

IBi primus) Adde *Mar. Anton. var. reſolut. lib. primo, reſol. 19. num. 7.*

Ibi ſecundus) Adde *Mar. Anton. vbi ſup. ſub num. 4. verſ. ampliuſque ſuſpenſus*, & latè *Anſal. in tract. de iuriſd. Eccleſ. p. 2. tit. 8. cap. 8. num. 57. & ſeq.*

Ibi quartus) Adde *Anſal. d. tract. loc. ſup. cit. num. 49. & ſeq. vltra Graff. in dec. caſuum conſc. lib. 4. cap. 24. D. Author collect. 2673. p. 7.*

Ibi quintus) Anſal. vbi ſup. num. 20. vbi alia ſimilia recollexit, præſertim *num. 59. & ſeq.*

Ibi ſextus) Conferunt ad idem congeſta per eundem *Anſald. vbi ſup. num. 38. & ſeq.*

Ibi ſeptimus) Adde *Authorem in praxi Eccl. fori tom. 4. reſol. 42.*

Finis tituli Praxis ſuſpenſionis.

PRAXIS IRREGVLARITATIS.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare à quibuſcunque irregularitatibus occultis. Amplia num. 2. limita num. 3. 4. 7. & 8.*
5 *Limitata cauſa, limitatum producit effectum.*
6 *Cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio.*

A quibus irregularitatibus Epiſcopus abſoluere poſſit.

RESOLVT. CCCCXLIV.

1 LIcet Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentioſum diſpenſare, & in quibuſcunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis delinquentes quoſcunque ſibi ſubditos in diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicariū ad id ſpecialiter deputatum, in foro conſciētiæ gratis abſoluere, *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat.*

2 Amplia, vt hanc poteſtatem Epiſcopus alteri delegare poſſit, vt ſecum diſpenſet in huiuſmodi irregularitatibus, in quas Epiſcopus fortè incidiſſet, vt declarauit Sac. Congregat. & ratio eſt, quoniam Epiſcopus in hoc delegatus eſt ad vniuerſitatem cauſarū, & vicem delegantis gerit, ergo ſubdelegatus vice primo delegantis fungitur, & per *cap. fin. de offic. Ordin.* facultatem ſubdelegandi habet. Ab Archiepiſcopo etiam ſuo abſolui poterit, eius enim Ordinarius eſt, ita *Abb. ac DD. in cap. paſtoralis, de offic. ordin. & Nouiſſimus*

ſimus in prax. Archiep. cap. 66. nu. 23. Limitant tamen Doctores nonnullis modis.

2 Et primò non procedere in illis regionibus, in quibus Conc. Trident. receptum non eſt, quia tunc non poſſent Epiſcopi vti hac facultate, vt declaraſſe Sac. Congregationem ſcribit *Garzia de beneficijs par. 7. cap. 11. nu. 23.*

4 Limita ſecundò, non procedere cum extraneis perſonis, quoniam Epiſcopi non poſſunt diſpenſare cum eis, qui ſubditi non ſunt, cum hæc facultas concedatur, habito reſpectu ad ſubditos, per illa verba, *quoſcunque ſibi*
5 *ſubditos*, ergo ſecus quoad alios: limitata enim cauſa, limitatum producit effectum, *l. in agris ff. de acquir. rer. domin. & l. fin. ff. de ca-*
6 *lumn.* & cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio conuenire poteſt, *cap. ſolemnitatibus §. pen. de elect. lib. 6. & l. 4. §. ſolu ff. de dam. infe. & Fel. in cap. nonnulli num. 31. de reſcript.* & ita *Nauar. in conſ. 31. de pœniten.* quare nec cum regularibus exeptis in ſua diœceſi commorantibus, diſpenſare poterit, ita *Nouiſſimus in ſua praxi cap. 66. num. 19.*

7 Limita tertiò, vt Epiſcopus diſpenſare nequeat etiam cum ſubditis extra diœceſim, nam ſãcta Synodus permittit id ei in diœceſi ſua, vt ibi dicitur, ergo extra eam non poteſt, nam nec Pontificalia in aliena diœceſi exercere poteſt, vt habetur in eodem *Conc. Trid. ſeſſ. 6. de reform. cap. 5.* Quamuis melior ratio ſit, quod ita ſancta Synodus ſtatuit fauore reſidentiæ cuius gratia reſidens Epiſcopus alia priuilegia habet, quod locum habet, vel Epiſcopus diœceſis id concederet, vt per eundem *Nouiſſimum cit. cap. num. 17.* vbi quod nec Epiſcopus poſſit abſoluere non ſubditos in ſua Diœceſi de conſenſu ſui Ordinarij.

8 Limita quartò, vt Epiſcopus non poſſit diſpenſare cum prædictis extra forum conſcientiæ, nam ſancta Synodus facultatem ei tribuit, vt habetur *in eod. cap. 6. in foro conſciẽtiæ*, ergo alias ſecus, ita *Vgol. de poteſt. Epiſc. §. 2. cap. 57. num. 7.* & conferunt dicta per *Nauar. in conſ. 11. num. 2. de priuilegijs.*

ADDITIO.

PRo regula ponitur qualiter Epiſcopo cõceduntur diſpenſationes in quibuſcũq; irregularitatibus occultis excepto homicidio, & in quibuſcũq; illis non reperitur prohibitum, *Maiol. de irregularit. lib. 5. cap. 51. n. 4. & cap. 12. vltra D. Authorem deciſ. 13. n. 1. p. 4. Donat. Anton. de Marin. quotid. reſol. cap. 287. num. 7.* quo fit, vt cum Epiſcopus dicatur cõpetens tãquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, vt inquit *D. Author in praxi fori Eccleſ. p. 4. reſ. 180. num. 3.* ideo has cauſas irregularitatum, & diſpenſationum alteri ſubdelegare, vt ſecum diſpenſet, ſi fortè in aliquam incidiſſet irregularitatem, quinimò tales diſpenſationes fieri debent per Epiſcopos reſpectu eius ſubditorum.

Quod etiam procedit reſpectu Prælatorũ Religionum habentium poteſtatem diſpenſandi cum ſuis ſuper omnibus irregularitatibus, vt ex *Rodriq. Henriq. & Auila*, nouiſſimè probat *Thomas del Bene in tract. de comitijs, & parlamentis, tit. de immun. Eccl. dubit. 4. ſubiect. 24. num. 3.* & pariter nec extra diœceſim, vt hic Author docet.

Ibi limita quarto) Hic notãdum duxi, quod nec Epiſcopus poteſt diſpenſare cum irregularitate contracta ex homicidio voluntario etiam non culpabili, & ſi homicidium occultum ſit etiam quòad forum conſcientiæ ex *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6. de reform.* probat *Flores Diaz var. quæſt. lib. 1. cap. 9. num. 13.* & quãdo poteſt Epiſcopus abſoluere ſubditos in ſua diœceſi in foro interiori ab omni ſuſpenſione iuris, etiam reſeruata Sedi Apoſtolicæ, refert *Gratian. cap. 837. num. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio homicidij voluntarij, & diſtinguntur duo termini.*
2 *Adducuntur circa hanc materiam nonnullæ Sac. Congreg. declarationes.*

Homicidium voluntarium quando dicatur.

RESOLVT. CDXXXXV.

1 SAyr. lib. 7. cap. 1. num. 10. ex mente Ariſtot. lib. 3. Eth. cap. 1. & ex D. Thom. l. 2. quæſt. 6. articul. 1.* diffinit, homicidium voluntarium illud eſſe, quod in ſe ab agente eſt intentum, & ſubdiuiditur, ſecundum eundem, in voluntarium in ſe, & voluntarium ex ſua cauſa; poteſt enim voluntas ferri in actum homicidij, tam directè, quam indirectè: directè quidem, & per ſe fertur voluntas in homicidiũ, quando quis habet animum occidendi, vt qui intendit occidere Petrum, & hæc eſt vera, & propria malitia, & peccatum homicidii: indirectè verò, & ſecundum quid, fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per ſe ſequitur homicidium, vt cum propinatur venenum, percutitur prægnans, vel quis grauiter percutitur in capite, aut iuxta cor, & inde ſequitur mors; applicans enim huiuſmodi res, eſt cauſa efficax mortis; quamuis ex eo, quod voluntas non feratur directè, ſed indirectè in homicidium, minuatur aliquantulum culpa.

Et tandem, quod dicatur homicidium voluntarium vide *Caiet. 2.2. quæſt. 64. artic. vltim. Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. Conar. in clement. ſi furioſus 2. part. in initio, & §. 1. nu. 2. de homicid. Vgol. cap. 33. de irregularit. Ant.*

Roch.de viſitat.verb.homicidio voluntario.Auilam de cenſur. 7.part. diſputat. 6.ſect. 2. dub. 1. Molin.tract.3.diſputat.3.33.& 39.& alios. In
2 qua etiam materia notandę ſunt infraſcriptę Sacræ Congregationis declarationes,ſecundum quod refert *Garz. de benefic. parte 7.cap. 11.num.44.*

Mandans homicidium in perſona vnius ſi committatur in perſona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, deciſum anno 1587. Secundo quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expreſſo, ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſſerit, & occiderit intelligatur incidiſſe in hoc decretum Concilij, vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuò carere debeat? Congregatio cenſuit negatiuè; & hanc doctrinam confirmat Nauar. in manual. cap. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidium per induſtriam per inſidias,et ex propoſito.

ADDITIO.

HIc adde *Farinac.in eius praxi,tit de homic. q.119.num.7.Caball.in tract.de omni genere homicidis,num.9.128.Iacob. Gagliard. in tract.de delictis,lib.3.ſub num.60.in tit.de homicidio, Ludouic Gilhauſen in ſuo arbore crimin. cap.2.tit.12.de homicidio,num.3.*

Et hic notandum duxi,quod irregularitas ex homicidio afficit tantùm occidentem,vel pluſuè,vel moraliter,*Paſqualig.deciſ. morale 420.num.3.* vbi multa refert, tamen etiam mandans aliquem verberari,& mandatarius occidit,vel mutilat, *Sperel.deciſ. 64.num.29. Iulius Chartar.deciſ.30.num.33.*ſed certè veniunt mandantes, conſulentes, hortantes,& ſimiles,licet mors non ſequatur *Maiol. de irregul.lib.5.cap.18.num.2.*& quando diſpenſaret quomodo diſpenſare debet, vide *Megal. var.reſol.tom.1.reſol.5.num.21.* ſolus Papa diſpenſat licentia homicidio voluntario,*Graff. dec.lib.2.cap.61.nu.8.& 12.Squillant.de oblig. cler.p.6.num.10.*quòad Epiſcopos ſunt indiſpenſabiles *Nouar. in praxi noui iuris Pontif. concluſ.80.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex mutilatione, quamuis non poſſit diſpenſare ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.*
2 *Aſſignatur ratio concluſionis,& adducitur etiã ad hoc conſtitutio Pauli III.num.4.*
3 *Datur intellectus ad Nauarr.cap.27. num.194.*
5 *Declaratur gloſ.in clementin.1.de homicid.*

An mutilatio membri æquiparetur homicidio voluntario ad effectum,vt Epiſcopus diſpenſare nequeat.

RESOLVT. CCCCXLVI.

1 LImitatur communiter per DD. concluſio illa, quod Epiſcopus diſpenſare nequeat ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, vt minimè procedat in mutilatione voluntaria, ſi eſt occulto, ita *Nauarr.cap.27.num.94.in fin. Rodriquez in ſumma cap.181.part.1.num.1.& in quæſtionib. regular.tom.1.quæſtio. 34.articul. 10.Garz.de beneficijs part.7.cap. 11.nu.29. Tolet.lib.1.cap. 88.verſ.6.& cap.89.num.3.*

2 Cuius concluſionis ratio aſſignatur, quoniam exceptio poſita in Conc. videlicet *excepto homicidio voluntario*, non comprehendit irregularitatem ortam ex mutilatione mēbri,ſecundùm *Vinald.de irregularit. num. 328.* nam ſecundùm *Henriquez in ſum.lib.14.de irregularit. cap. 19. in gloſ.lit. I.* in mutilatione membri,Concilium nihil innouauit, cùm ſolum excepit homicidium voluntarium, ſub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria,cùm verè non ſit homicidium,ſecundùm *Thoming.deciſ.200. & Maſtrill.deciſ. 168. & in proprijs terminis Rodriquez in addit. ad Bullam §.1.num.6.Molina tract. 3.diſput.79. num.8.*

3 Non obſtat *Nauar. cap. 27. num. 194.* aſſerens, mutilationem membri æquiparari homicidio,quia reſpondetur, ſecundùm *Rodriquez cit.c.181.* æquiparationem procedere tantummodò quòad irregularitatem contrahendam, non autem quòad prohibitionem diſpenſandi, cùm,vt ſupra dixi, homicidiũ diſtinguatur à mutilatione, vt probatur in *cap.1.de cler. pugn. in duel.* ibi,*homicidium, vel membrorum diminutio non fuerit ſequuta.*

4 Deniquè quod ſub præfata prohibitione Conc. non comprehendatur mutilatio mēbri, *Garz. citat. loco* allegat Conſtitutionem Pauli III.in anno 1549. in fauorem Societatis Ieſu, vbi in facultate diſpenſandi in irregularitate, cum perſonis Societatis excipit homicidium voluntarium,bigamiam,& mutilationem membrorum, vt in libro literarũ Apoſtolicarum Societatis Ieſu pag.40.& ita cenſuit *Sacra Congreg.Concil. ſuper dictum cap. 6.* his verbis, ibi, *Homicidio voluntario, appellatione homicidij non venit mutilatio membri.*

5 Nec ſecundum eum obſtat *gloſ. in clementin.1.de homicid.* quia procedit quòad incurrendam irregularitatem, non quòad diſpenſationem, vt referunt *Suarez tomo 5. diſput. 44.ſect.2.num.4.& ſect.3.ſeu 4.num.35.*

AD-

ADDITIO.

HAnc materiam mutilationis membrorum ob quam incurritur irregularitatem, attingit *Maiol. de irregularitate lib. 5. cap. 50. per totum*, & talis irregularitas conſurgẽs ex homicidio, & mutilatione eſt non ſolum ex delicto, ſed etiam ex ſignificatione *Sperel. deciſ. 77. num. 38.* neque incurritur pro digiti abſciſſionem, ſed per mutilationem membri diſtinctum officium habentis *idem deciſ. 59. num. 27.* & quod irregularitas contrahatur per homicidium, mutilationem per ſuſceptionem ordinis excomm. interdicto, & ſuſpenſione, refert *Graff deciſ. caſ. conſc. lib. 4. caſu 26. num. 5.* conferunt prædictis adducta per *Thomam Benc in tract. de Comit. & parlament. tit. de immun. Eccl. dub. 4. ſubſectio 33. corell. 6.* & quando dicatur irregularis clericus ob amputationem alicuius membri, vide *Guazzin. in tract. ad defenſam in defenſ. 33. cap. 6. per totũ.*

SVMMARIVM.

1 *Datur diffinitio homicidij caſualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, nu. 2. & 3.*

Homicidium caſuale, quod dicatur.

RESOLVT. CDXLVII.

1 SEcundum *gloſ. in cap. ſicut dignum, de homicidio*: caſuale homicidium propriè dicitur, quãdo omnino ſequitur præter aliquam culpam, & preter omnem intentionem, & ideo dicitur caſuale, quia opponitur voluntario directè, & de hoc loquitur *Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. de reformat.* ibi, *Si verò homicidium non ex propoſito, ſed caſu.*

2 Ex quo infertur primò, quòd ſi aliquis occidit hominem, non intendens occidere: itẽ ſi quis mandat alicui, vt verberet, vel percutiat, ita vt non occidat illum, ſi mandatarius occidat, eſt homicidium caſuale diſpenſabile ab Epiſcopo *Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. & conſ. 27. de homicid. Henriquez in ſum. lib. 14. cap. 19. §. 3. in annot. lit. E.*

3 Infertur ſecũdò, quòd ſi quis facit aliquid, vnde ſecuta ſit mors, non tamen fecit animo inferendi mortem, incurrit irregularitatem ex homicidio caſuali prouenientem: ſic ſi quis defendat ſe, & ſe defendendo, aliquem occidat, exercendo moderamen inculpatæ tutelæ, committit homicidium diſpenſabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex *Nauarro cap. 27. num. 240. & conſ. 36. nu. 2. de homicid.*

ADDITIO.

HOc idem declarat *Farinac. in eius praxi crim. tit. de homicid. quæſt. 146. num. 5. & q. 126. num. 25. Caball. in tract. de omni genere homicidij, num. 144. & ſeq. Ant. Gagliar. in trac. de delictis, lib. 3. tit. de homicid. Ludouic. Gilhauſ. in ſuo arbore crim. cap. 2. tit. 12. de homicid. num. 27. & ſeq.*

Et an, & quando incurratur irregularitatẽ ex homicidio caſuali docet *Sperell. deciſ. 64. num. 53.* & poteſt Epiſcopus diſpenſare in omni homicidio caſuali *D. Author deciſ. 113. num. 4. p. 4. Pyrr. Conrad. in praxi diſpenſat. lib. 5. cap. 1. num. 13.*

SVMMARIVM.

1 *Delictum dicitur, deductum in iudicium per citationem, redditur ratio.*

2 *Ampliatur concluſio non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellationis.*

Limitatur num. 3. & 4.

5 *Citatio inualida nil operatur.*

6 *Citatio inualida non conſtituit aduerſarium in contumacia.*

Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentioſum.

RESOLVT. CCCCXLVIII.

1 REſpondetur, delictum tunc dici deductum in iudicium, quando eſt facta citatio: & ratio eſt, quia regulariter à citatione incipit *text.* eſt expreſſus *in §. fin. de pæna temer. litigan. inſtit. gloſ. in rub. C. de in ius voc. Bartol. in l. & quia ff. de iuriſd. omn. iudic. Bald. in l. vbi ceptum ff. de indic. & in addit. ad Spec. in tit. de appellat. verſ. iudicium dicitur,* latè *Alex.* poſt *Caſtren. in l. poſtquam liti C. de pact.* vnde ſecundum *Nouiſſimum in ſua prax. cap. 66.* non ſufficeret ſola informatio capta per Curiam, ſi Curia ipſa non procederet contra inquiſitum, neque ipſum citari feciſſet.

2 Amplia id, quod dixi, quod per citationem dicatur delictum deductum ad forum contẽtioſum, procedere non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellationis *l. fin. §. illud* eum ibi not. per *Bart. C. de temp. appellat.* Vnde citatio dicitur de proceſſu, prout habetur in *cap. prudentiam gloſ. in verb. formam, de offic. deleg.* facit *tex. in cap. quoniam contra falſam in verb. citationes, & ibi DD. de probat.* & ideo ſi ſtatutum dicat, quòd appellans debeat poſt appellationẽ infra tot dies procedere in cauſa alias appellatio habeatur pro deſerta, ſufficit quod fecerit partem citari, ad hoc, vt dicatur præceſſiſſe.

3 Limita nunc propoſitam concluſionem de citatione, & primò in illa, quæ eſt extraiudicialis, *gloſ. in clement. 1. in verb. citationes, de iudic.*

4 Limita ſecundo, quando citatio eſſet circumducta, quia tunc habetur, ac ſi non eſſet

facta, *l. & poſt edictum* §. *quod ſi ijs ff. de iudic.* Et ex hoc dicit notabiliter *Bald. in l. 1. ff. eod.* poſt *Guil. de Cun. in l. ſicut, C. de præſcript. 30. ann.* quod per talem citationem, quãdo actor non comparuit, non cenſetur interrupta præſcriptio, idem tenet *Bal in l. fin. in princ. ff. de eo per quem fa. erit, & in d. l. & poſt edictum* §. 1. vbi hoc reputat not. dignum, & ſequitur *Alex.* qui prædicta allegat. idem tenet *Lanfr. Brix. in tract. de arbit. in 6. p. in q. 32.* idem, & plenius tenet *Bald. in cap. conſuluit num. 7. de off. deleg.* vbi hoc probat duabus rationibus. Primo, quia actor non comparendo, videtur renunciare tali citationi. Secundo quia iſta citatio non habet ſuum perfectum eſſe, *d. l. & poſt edictum* §. *circumducto*, idem etiam tenet *Bald. in addit. ad Spec. in tit. de citationib. in vlt. col.* et idem *Bal. in repert. ſuo ſuper Innoc. in verbo citatio*, motus, quod actore non comparente, citatio eſt imperfecta, cùm non conſtet ex ſuis partibus, & ideo non interrumpit præſcriptionem, facit, quia per citationem inualidam non interrumpitur præſcriptio, ſecundum *Bart. in l. accuſare ff. de adult. Bald. in cap. quoniam contra falſam, in 6. col. de probat. & in cap. tua nos, in pen. col. de cohabit. cler.* & mul. ſicut nec per conteſtationem litis factam coram iudice non ſuo, interrumpitur præſcriptio, *gloſ.* eſt in *cap. placuit 2.* §. *quod ſi per naturale in verſ. interrupta 16. q. 3. in gloſ. in l. ſi pater, & ibi Bal C. ne de ſta. defunc.*

5 Item citatio inualida nihil operatur, *gloſ. in l. ſi accuſatoribus in gloſ. fin. C. de accuſ.* quam not. & ſequitur *Bal. in cap. in nomine Domini, in 4. not. de teſtib. & in d. cap. quoniam contra falſam in 6. col.*

6 Item citatio inualida non cõſtituit aduerſarium in contumacia, *glo. in cap. de cauſis in verbo venire, de off. deleg.*

ADDITIO.

EX captura informationis delicti ſola non dicatur delictum eſſe in forum deductum, ſed exigitur citatio, ex qua deriuatur præuentio probat *Guazin. in tract. ad defenſam reorum in prima defenſ cap. 8. num. 6.* ſicque talis præuentio per citationem conualidatur non tamen per ſolam inquiſitionem, ita *Farin. in eius praxi, q. 7. num. 56.* inquiſitio enim ſine citatione non inducit præuentionem *Guazin. d. defenſ. 1. cap. 9. num. 4.* vbi *nu. 3.* dixit, quod præuentionem libelli ſola oblatio non inducit, niſi accedat citatio, quo fit vt præuentio operetur, vt non poſſit amplius mutari forus in præiudicium præuenientis *Guazin. d. cap. 8. num. 5.* & inſuper de irregularitate cõtractu ob homicidia deducta ad forum contentioſum vltra *Squillant. de priuil. cleric. cap. 4. num. 154. & ſeq.* vbi plura de hoc agit *Thomaſ. Bene in tract. de Comit. & parlam. tit. de immun. Eccleſ. dubio 4. ſubſectio 33. concl. 1.* & quid pendente iudicio, vel poſt finitum an diſpenſari poſſit ſuper irregularitate *idem ibidem concl. 5.* & irregularitates prouenientes ex criminibus deductis in foro contentioſo non diſpẽſantur ab Epiſcopo probat *Nouar. in praxi noui iuri Pontif. concl. 81.* vltra eum optimè *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 837. nu. 13. & 14.* & quando dicitur deductum in iudicio *Macerat. var. reſol. lib. 3. reſol. 56. num. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Occultum dicitur omne improbabile.*
2 *Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio.*
3 *Opinio* Graff. *quæ ſit circa hoc.*
4 *Occultum ſecundum opinionem* Garz.
5 *Delictum vt dicatur occultum, quid requiratur.*

Delictum quando dicatur occultum.

RESOLVT. CCCCIX.

1 NAuarr. *in ſuo manuali cap. 27. num. 250. & ſequen.* cupiens hanc explicare quæſtionem, ſcriptum reliquit, illud eſſe occultum, quod non eſt publicum, ſequitur *Tolet. lib. 1. cap. 89. num. 5. Azor. inſtitut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. q. 9. Sanchez de matrim. lib. 2. diſputat. 37. num. 11.* vbi conſtituit concluſionem, omne improbabile eſſe occultum, & iuxta hanc explicationem intelligendus eſt *tex. in cap. veſtra, de cohab. cler. & mul.*

2 *Henriquez verò lib. 14. de irregularit. cap. 20. num. 40.* tenuit occultum dici illud, quod opponitur notorio, quod quidem notorium inducitur ex confeſſione in iudicio facta *cap. cum olim, de verb. ſign. Crauet. conſ. 248. Gramm. deciſ. 31. & 36. & Balb. in deciſ. 51.* vnde acta iudicialia inducunt manifeſtum, *Vcrall. in deciſ. 325. part. 1. Cappell. Tholoſ. in deciſ. 122. & 199. Rota Genuenſ. in dec. 146.*

3 *Graff. libro 1. ſuar. aur. dec. cap. 13. num. 45.* ſcripſit, occultum dici, cuius non ſunt legitimi teſtes, etiam ſi ab aliquibus ſciatur, non autem quod opponitur notorio, & manifeſto, & ita quoque voluit ante eum *Maiol. de irregularitat. lib. 5. cap. 51. num. 4. Vinald. in eiuſdem nominis tractatu, num. 315. in eand. aur. Auila de cenſuris part. 2. cap. 7. diſput. 1. dub. 12. Rodriquez 1. tom. quæſt. reg. q. 24. articul. 11. Zecch. de caſibus reſeru. caſu fin. nu. 1.*

4 Tandem *Garzia de beneficijs part. 7. cap. 11. num. 47. ſuper cap. 6. ſeſſ. 24. de reform. Conc. Tridentin.* refert quaſdam declarationes *Sacræ* Congregationis, quarum prima eſt intelligendum eſt occultum ſecundum terminos iuris, alia Abſolutus, vel diſpenſatus à proprio Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus teſtibus; quod tamen

tamen

men non fuit notorium,non eſt tutus in conſcientia,quia Concil. vtitur termino occulti, quod propriè loquendo, dicitur, quod probari non poteſt *cap. veſtra*, *de cohab. cler.* at per duos teſtes probari poteſt, & verba Conc. debent intelligi ſecundum proprietatem, & huic opinioni quoque,ego adhæreo, quare ſi delictum patratum eſſet coram vno teſte,crederem dici occultum ad effectum,vt Epiſcopus poſſet in eo diſpenſare, quia dictum vnius dictum nullius *l. iusiurandum C.de teſtib.& cap.tuis,eod.tit.*

5 Notandum tamen in hac materia eſſe attendendam radicem delicti, quod ſit occulta, vnde ſi excommunicatus occultè publicè celebret, licèt celebratio ſit notoria, irregularitas tamen dicitur occulta, propter occultam excommunicationem, ex qua ipſa deſcendit, ita poſt *Nauar. & Henriquez prax. Arcbiep.cap. 66.ſub num.4.* & ſequitur *Piaſeg. in praxi Epiſcopali part.1.cap.1.rubr.de diſpenſationib.ſub num.56.fol.61.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Farinac.in eius prax.q.18.nu. 10.cum ſeq.* nouiſſimè *Megal.in praxi crim.canon.cap.3.num.22.*& de diſpenſatione facienda pro delicto occulto latiùs agit *Tho. Benc in tract.de Comit.& parlament.tit.de imm. Eccleſ.dub.4.ſect.33.corell.9.*& irregularitatē non inducunt occulta delicta *Anſal.de iuriſd. praxi fori,p.4.tit.5.cap.6.num.54.*

SVMMARIVM.

1 *Infans non contrahit irregularitatem.*
2 *Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti.*
3 *Redditur ratio ampliationis.*

In qua ætate contrahatur irregularitas.

RESOLVT. CCCCL.

1 EX *clem.1.de homic.*expreſsè colligitur,infantem non contrahere irregularitatē,
2 quod ampliant procedere etiam in eo, qui eſt maior infante, ſi tempore quo delinquit, non erat doli capax, nam in irregularitatem non incidit, vt ante omnes tenuit *gloſ. in citata clem. vnica in verbo infans*, cum qua conueniunt ibi *Petr.de Anch.num. 7.Imol.num.6. Bonif.Vital.col.penult. num.73.* & alij communitet *Soccin. in cap. ad audientiam col. 12.num. 48.verſ.vnde arbitror de homicid. Igneus in l. 1. §.impubes nu.18.ff.ad Syllan.*& nouiſſimè *Gonzal.à Villadiego in tract.de irregularitate cap.de percuſſore num.12.*qui hanc perhibet communem, id quod faciunt ſimiliter *Soc. & Igneus locis ſignatis*: & ratio eſt, nam ſi per infantem
3 ſeptennio minorem,& doli incapacem, irregularitas non contrahitur,*d. clem.vnic.*vt ſupra viſum eſt, quia conſilij imbecillitas eum excuſat,& talis ætas ignorat, quodque vidét *l.1.Cod.de falſ.monet.* Eadem etiam ratio militans in puero maiore infante, doli tamen incapace,ergo idem ius erit,*arg.l.illud, ff. ad l.Aquil.*

ADDITIO.

INfans occidendo q nō ſit irregularis *Maiol. de irregularitate lib. 5. cap. 48.* & an irregularitas contrahatur à pueris,qui nō ſunt doli capaces,*Graff.in deciſ.caſ.conſc.p.2.lib.3.caſ.6. num. 4.* & irregularitatem contrahunt pueri quibus acceleratus eſt vſus rationis ſi homicidium committat, *Adm. Reu. P. D.Ioſeph de Ianuario Reſol.Moral.reſol.62.*vide etiā *Thom. Bene de Parlam. & Comit. dubit.4. ſubſect. 31. corel.4.nu.3.Narbon.de ætate in anno 10. quaeſt. 8.n.1.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Clericus ad hoc vt poſſit dici irregularis ex aliquo homicidio commiſſo, eſt neceſſe, quod fuerit cauſa proxima.*
3 *Præſtare conſilium quando quis dicatur.*

Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium,an fiat irregularis.

RESOLVT. CCCCLI.

1 INter nonnullos aſtantes, quidam cōquerebatur de malis tractationibus ſibi illatis à quodam ſuo amico,quæ cùm audiuiſſet Canonicus cuiuſdam Cathedralis huius Regni protulit hæc verba, *Per certo, ſe haueſſe fatto queſte coſe à me, farei ad ogni modo, che lui non pratticaſſe tra gli huomini*, quibus habitus per ſpatium dimidiæ horæ ille dictum ſuum amicum occidit, quo peracto capitur informatio, quod dictus Canonicus, vti inſtigator, adhortator, & conſultor debeat cenſeri incurriſſe in irregularitatem, & quamuis ex regulis mandans,adhortans,& conſulens vti peruerſa intentione ſuffulti, ſint omnes irregulares, vt probatur expreſsè in *cap. vt periculoſe,de pœnitent.diſt.1.gloſ.in cap.ſicut §.clericus,de homicid.*quod adeò verum eſt,vt procedat etiam ſi eſſet iuſtum homicidium, *cap. ſententiam ne cler. vel mon.* latè *gloſ. in clem.1. de pœnis.* Et procedit etiam ſi non ſtatim, ſed diu poſt patratum fuerit præfatum homicidium,ſecundùm *Spec. in tit.de diſpenſatione,§. iuſta,verſ.ſed quaeritur,Syluester in ſumma in verbo homicidium primo, quaeſt.8.verſ.ſextum,Balbus deciſ.13.*

Supradictis accedat, quod in dubio dum am-

ambigitur an elericus ſit irregularis, vel non, ſemper dicendum eſt, eiſe irregularem, & à celebratione abſtinere debere, ſecundùm *Panorm. in cap. ad audientiam, num.* 2. vbi *Fel. num.* 1. *de homic.* per *tex. in cap.* 2. *de obſeruat. ieiunij*, & latè *Villagut. in dec.* 50.

Cæterum ſupradictis minimè reſtagantibus, contrarium conſului, videlicet, præfatũ Canonicum nullam contraxiſſe irregularitatem, ad quod conſulendum, ſalua omnium correctione, mouebar ex pluribus.

2 Tum primò, quia vt præbens cauſam homicidio, dicatur irregularis neceſſe eſt, vt cauſa illa fuerit proxima, non autem remota, vt latè tradit *Fel.* poſt alios in *cap. de cætero, de homicid. de Rubeis conſ.* 23. *num.* 6. *& ſequent. Marant. conſ.* 27. *num.* 3. *Cacher. in conſ.* 103. *unm.* 6. & in caſu propoſito præfatum Canonicum apertè apparet, nullam dediſſe cauſam proximam, immo remotiſſimam, ſecundum quod in proprijs terminis refert ſe conſuluiſſe *Burell. in conſ.* 62. *vol.* 1. quem refert, & ſequitur *Burchult. conſ.* 22.

3 Tum ſecundò, quia per ſupradicta verba, quibus vſus fuit dictus Canonicus non videtur præſtituum fuiſſe conſilium, ex quo præſtari conſilium dicitur, quando quis ſuaſit, rogauit, mandauit, vel quid ſimile feciſſet, ex quibus ſequeretur homicidium, *cap. ſicut dignum, de homicid.* & ponit exemplum *Spec. in tit. de diſpenſatione, §. iuſta nu.* 39. puta ſi oſtendit vtilitatem, quæ ex patrato homicidio ſequeretur.

Denique ad excuſandum pręfatum Canonicum ab irregularirare adducebatur, quod homicida non fuit motus principaliter ex verbis dicti Canonici, quoniam erat alids occiſurus ob inimicitias ortas inter eos, quo caſu conſulens perſonæ, quæ omnino erat homicidium commiſſurum, irregularitatem non contrahit, vt deducitur ex traditis per *Henriq. lib.* 14. *de irregularitat. cap.* 16. *num.* 3.

ADDITIO.

IRregulares citrà dubium fiunt mandantes, conſulentes, hortantes, & ſimiles, vt per *Maiol. de irregularitate, lib.* 5. *cap.* 18. *§.* 2. adeo quod cooperans quomodocunque ad mortem alterius efficitur irregularis *Sperell. deciſ.* 86. *num.* 19. vbi *num.* 22. hoc declarat, & quid in clerico aſſiſtente etiam diſſuadendo homicidio, vide *eundem deciſ.* 64. *num.* 2. & ibi plura inſuper irregularis efficitur ille, qui eſt cauſa, vt aliquis ſe exponat periculo mortis, ſi mors ſequatur, *Megal. var. reſol. tom.* 2. *reſol.* 166. *num.* 3. vbi *num.* 9. notat, intelligendum eſſe de periculo mortis illicitè, & an incurrant irregularitatem hortantes condemnatum ad benè moriendum, vide *D. Pyrr. Cõrad. in praxi diſpenſat. lib.* 5. *c.* 2. *n.* 6. *&* 7. alios caſus nouiſſimè recollexit *Adm. Reu. P. D. Laurentius Cutillus in addit. ad praxim viſitãdi infirmos editã per D. Iacobũ Mancinũ in practica* 10. an erit irregularis clericus, quod dixit inſanti, vt equum ad ripam duceret, & non intraret, ſi intrauit, & ſubmerſus fuit *Graff. in deciſ. caſ. conſc.* 2. *p. lib.* 2. *cap.* 19. *num.* 49.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Corpora mortuorum non debent vexari.*

An Epiſcopus abſquè irregularitatis metu poſſit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum.

RESOLVT. CCCCLII.

IStud ſolet peti ad finem capiendi informationem delicti in genere, quare cùm
1 in Curia Epiſcopali Auerſana id contigiſſet, cùm peteretur exhumari corpus ſepultum in terra Caſsaudrinæ, diœceſis eiuſdem ciuitatis, ſub pretextu cognoſcendi an eſſet venenatum. Cumque Illuſtriſſimus Dominus meus Cardinalis Spinellus petiſſet à me, an iure iſtud fieri poſſet: ego in primis dubitabam pro negatiua opinione, quod de omni iure cadauera mortuorum debent eſſe in maxima veneratione: hinc in *l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. funer.* habetur, quod cor-
2 pora, & oſſa mortuorum non debent vexari, probatur quoque in *l. ne corpora ff. eod. tit.* vbi habetur maxima veneratio Gentilium in ſepeliendis corporibus defunctorum, & ſtatuitur in iure canonico in *cap. in noſtra, de ſepulturis.*

Accedat ſecundò *tex. in l. qui ſepulchrum C. de ſepulchr. violat.* quod corpus mortuum nõ debet percuti, & lacerari, voluit etiam *Bertachin. in ſuo repertor. in verbo cadauer furans, Catald. de ſyndicatu quæſt.* 147. *&* 148. *Alberic. in ſuo diction. in verbo mortuos non licet, Milis in ſuo repertor. verb. ſepultura, Hyppol. ſing.* 199. immò datur actio iniuriarum contra talia perpetrantes, *leg.* 1. *§. & ſi forte ff. de iniurijs*, & qui contra ſupradicta facit, peccat mortaliter, cùm committat contra legis præcepta, *Armill. in verbo mortuum*, quem refert *Caualcan. in deciſ.* 18. *part.* 5. & cadauer non poteſt exhumari, etiam ex cauſa licita, abſque licẽtia Epiſcopi, alias puniri debet, qui ſic contractat, ac ſi reliquias ſpoliaret, & auferret, & ſacrilegium committeret, *Clar. in §. ſacrilegium num.* 3. *Franc. March. in deciſ.* 1056. *num.* 9. *part.* 1. *& in deciſ.* 381. *et in deciſ.* 1. *par.* 2. *Rota in dec.* 8. *vt lite pend. in antiq.*

Sed contrarium fuit practicatum in Curia Archiepiſcopal. Neapol. prout teſtatur *Nouiſſimus actor praxis Archiepiſc. in* 1. *impreſſione cap.* 41. *num.* 10.

ADDITIO.

ADde *D. Auctorem deciſ. Arch.* 195. *nu.* 6. *p.* 2. nouiſſimè *Florian. Dulph. in tract. de ſepultur. cap.* 5. *num.* 40. poſt *Franc. Marcum dec. prima, par.* 3. *Guazin. in trac. ad defenſam reorum. defenſ.* 4. *cap.* 2. *nu.* 10. *Cabed. dec. Luſit.* 174. *p.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Clericus poteſt de ſuis malefactoribus conqueri præmiſſa clauſula*, citra pœnam ſanguinis, *& non efficitur irregularis, amplia nu.* 2. *&* 3.

Clauſula *circa pœnam ſanguinis*, an præſeruet ab incurſu irregularitatis.

RESOLVT. CDLIII.

SVppoſito, quod clericis, ſeu quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis prohibitum ſit ſe immiſcere cauſæ ſanguinis *cap. clerici, & cap. ſententiam, ne cler. vel mon.*

1 Dubitatur, an id procederet etiam ſtante proteſtatione in accuſatione, vel querela criminali, *citra pœnam ſanguinis*, & *text. in cap. Prælatis, de homicid. lib.* 6. apertè definiuit, licitum eſſe clericis abſque vlla irregularitate, apud iudicem ſecularem querelam proponere de malefactotibus ſuis, & pœnam petere etiam in cauſa criminali, præmiſſa hac proteſtatione.

2 Amplia primò, etiam ſi præfatus clericus certò, ſciat, iudicem mortem accuſato illaturum, ſecundùm *Panormit. Fel. Io. And.* & reliquos in *cap. poſtulaſti nu.* 3. *de homic. Sum. Confeſſ. lib.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 46. *& Couar. in clem. ſi furioſus part.* 2. *§.* 5. *num.* 1 *verſ. quarto de homicid. & Soc. in cap. ad audientiam nu.* 54. *de homicid. Angelica verb. homicidium* 2. *num.* 6. *& Silueſt. verb. homicidium* 2. *q.* 8. *Tabiena verb. irregularitas* 3. *§.* 8. *& S. Anton.* 3. *part. tit.* 29. *cap.* 2. *§. homicidium caſuale*, quidquid *Vincent.* vt refert *Panorm.* cōtrarium in hoc caſu ſenſerit, *Sum. Corona tit. de irregularitate num.* 7. *Coſmus Philiarcus de off. Sacerdot. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 11. *§.* 4. Ratio eſt, quia alias daretur materia trucida de clericos, & bonis ſuis ſpoliandi, vt rectè *Panormitan.* vbi ſupra ex *cap. Prælatis, de homicid. lib.* 6. colligitur.

3 Amplia ſecundò, vt præfata clauſula ſuffragetur quoque etiam criminaliter quærelantibus pro offenſionibus illatis in perſonas ſuorum conſanguineorum, vt fuiſſe ſeruatum in Curia Archiepiſcopali Neapol. ſcribit *Nouiſſimus in ſua praxi cap.* 41. Et ratio eſt, quia iniuria facta vni, cenſetur facta omnibus de familia, *Bartol. in l. lex Cornelia ff. de iniurijs, Bal. in l.* 1. *in* 5. *not. C. de raptu virg. Anton. de Butrio, & Felin. in cap. cum oporteat, de accuſ.* & dicitur tractari de proprio intereſſe, quando iniuria illata eſt vni de familia, ſecundum *Dec. in conſ.* 133. *num.* 4. *Gramm. in dec.* 23. vnde *Nauar. in conſ.* 3. *de iniurijs*, concludit, patrem clericum poſſe agere contra interfectorem filij, cum proteſtatione prædicta *Couarr. in d. clementin. ſi furioſus §.* 5. *num.* 4.

Quare ſequitur ex prædicta ampliatione, clericum, qui aliquem accuſauerit pro offenſione alteri illata, contrahere irregularitatē, etiam interpoſita clauſula *citra pœnam ſanguinis*, ita *Nauar. in man. cap.* 27. *num.* 213. *Conar. cit. loco num.* 4. *Fel. in cap. poſtulaſti, de homicid.* & idem *Fel.* cum *Panorm. in cap. de cætero, de teſtib. Villadieg. de irregularitate cap. de percuſſore, Henriquez lib.* 14. *§.* 11. *num.* 4. *Medices part.* 2. *tit.* 9. *q.* 34. *§.* 13. Ratio eſt, quia *cap. Prælatis, de homicid.* locum habet cùm accuſatio proponitur pro iniuria ipſi clerico accuſanti illata.

Quid ſi clericus in animo haberet contrarium proteſtationi exterius per eum ſcripto, aut verbo factæ, an irregularitatis noram euadet, ſi ſequatur pœna ſanguinis, vide *Sayr. in theſaur. caſ. conſcient. lib.* 6. *cap.* 18. *num.* 4. vbi Doctores hinc inde contrarium ſentientes congerit, quibus adde *Salzed. in addit. ad Diaz in praxi crimin. canon. cap.* 98. *& prax. Archiep. cap.* 66. *num.* 9. ipſe autem *Sayr.* illam amplectitur, opinionem, vti veriorem, exiſtimans, ſcilicet non eſſe irregularem.

ADDITIO.

ADde *Farinac. in ſua praxi crimin. quæſt.* 12. *num.* 12. *verſ. limita primo.*

SVMMARIVM.

1 *Prælati inferiores, puta Abbates, & ſimiles, quod poſſint abſoluere ab irregularitatibus occultis, probatur ex duobus nu.* 2. *&* 3.
4 *Contrarium eſt verius.*

An facultas abſoluendi ab irregularitate occulta, virtute Concilij Trid. competat Prælatis inferioribus habentibus iura quaſi Epiſcopalia.

RESOLVT. CCCCLIV.

1 EXemplificari poteſt in Prælatis Regularium, in Abbatibus obtinentibus vſum Mitræ, & Baculi, & in reliquis omnibus Prælatis quibus ex ſpeciali priuilegio reperiuntur cōceſſa iura Epiſcopalia: in qua quæſtione videbatur poſſe reſponderi pro affirmatiua ſententia, & hoc præcipuè ex duobus.

2 Primò, quòd licèt diſpenſatio ſit odioſa, ad *text. in cap. fin. §. fin. de filijs presbyt. lib.* 6. latè omnes in *l. omnes C. de teſtament.* poteſtas tamen diſpenſandi eſt fauorabilis, & latè interpretanda, *Dominicus in cap. nos conſuetudi-*

Digitized by Google

ne 12.diſt.Butr.Abb.et Fel.in cap.poſtulaſti,de reſcriptis,Emanuel Sà in aphoriſm. Confeſſ.verbo diſpenſatio num. 7. & communiter DD. in cap. at ſi clerici §.de adulter.de iudic.

3 Secundò, quia iura loquentia de Epiſcopis quandoquidem extenduntur ad Prælatos habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, vt patet ex deductis per Rotam collectiam à Farinac.in deciſ.10.per text.in cap.accedentibus,& quod ibi notatur de exceſſ. Prælat.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium eſt veritas, in eaque conſiſtit communis,& receptior eſt opinio, nam eam tenent Suarez in 4. tom. de pœnit. diſput. 30.ſect.2.num.6. et idem in tract.de cenſur. diſp. 41.ſect. 2. num. 7. & alij relati per Garc. de benefic.part.7.cap.11.num.13.

ADDITIO.

ADde Thomam del Bene in tract. de Comitijs,et parlamentis,tit. de immun. Eccleſ. dubit.4.ſubſect.4.num.3.vbi alios citat.

SVMMARIVM.

1 Capitulum Sede vacante non habet facultatem abſoluendi ab irregularitatibus occultis.

2 In his,quæ ſunt à Sede Apoſtolica Epiſcopo delegata, non ſuccedit Capitulum Sede vacante.

3 Contrarium eſt verius, quod probatur auctoritate num.4.et ratione num.5.

An ſupradicta facultas competat Capitulo Sede vacante.

RESOLVT. CCCCLV.

1 VIdebatur prima facie dicendum, quòd non, quia præfata poteſtas non competit Epiſcopo iure communi, & proprio, ſed ex iure ſpeciali, & conſequenter non tranſit in Capitulum,atq.tex.in cap. verum,de foro compet.Rebuff.in praxi beneficial.in tit.de deuolut.n.68. Itē præfatā facultatē habet vti

2 delegatus Apoſtolicus, in qua delegatione Capitulū non ſuccedere, voluit glo. communiter recepta in clem.1. in verb. Capituli,propè fin.de hæret.Hoſt.in cap. abolendæ eod.tit.Francbus num.3.et Geminian.num.8.de maior.et obedient. lib.6. cap.vnico Abb.in cap. cum olim eodem tit.et Federic.de Senis conſ.30.

3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium eſt veritas, & iuxta hanc ſententiam conſului, quam opinionem fundabam auctoritatibus,& rationibus.

4 Auctoritate enim probatur ex notatis per Garzia de benefic.par.7. cap.11.nu. 21.Henriq. lib.6.cap. 16.§.1.et idem lib. 14.cap.20.§.1.Zened.collect. 4.ad ſextum, nu.3. Rodriquez q.61. art.9.in qq.regul. tom.1.Suar. diſput.30.ſect.2. num.4.tom.4. Auila de cenſur. diſputat.10.dub. 6.Nouiſſimus in ſua prax.cap.66. nu.22.Sanchez de matr.lib.2. diſput.40.q.2. et idem Garz.part. 5.cap.7.num.41.Vgol.de poteſtat.Epiſcop.lib.2. cap. 58. §. 2.poſt Guttierez lib. 1. can. quæſt. cap.3.

5 Ratione etiam probatur, quia licèt illa facultas Epiſcopo conceſſa, competat iure ſpeciali, ex decreto Conc.ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6. tamen competit Capitulo iure communi,& ex iuriſdictione ordinaria ei tributa per dictum decretum, & ita in terminis docent Henriquez, Rodriquez, Suarez, et Sanchez locis cit. vbi ita referunt declaraſſe Sac. Congreg.Concilij.

ADDITIO.

HIc notandum eſſe videtur, quod licet Capitulum ſede vacante ſuccedat in iuriſdictionem Epiſcopalem, vt probat Volpe in praxi Eccl.cap.44.nu.11.Grillenz.conſ.119. num.4. attamen ſuccedit in iuriſdictione ordinaria non delegata Sperel. deciſ. 31. num.3. & ſic ſuccedit quoad leuia,& modica, non autem ad magna Iulinus Chartar.deciſ. 70. nu. 40.licet contrarium probet num.87.

SVMMARIVM.

1 Clauſula, quæ opponitur in Bulla collectionis, teque abſoluentes à quibuſuis cenſuris, nō includit irregularitatem, quod probatur ex duobus,num.2.et 4.

3 Ampliatur concluſio principalis, vt procedat etiam ſi in Bulla adijciātur verba,& à pœnis.

Bulla Iubilei dans facultatem abſoluendi à cēſuris,an includat irregularitatem.

RESOLVT. CCCCLVI.

1 EVenit quandoquidem, vt excommunicati, & irregulares impetrent à Romano Pontifice eis dari aliquod beneficiū, quare cùm in Bulla collationis ſoleat apponi clauſula, teque abſoluentes à quibuſuis cenſuris fuit dubitatum an præfata clauſula quemadmodum abſoluit excommunicatum, taliter quòd poſſit eſſe capax recipiendi beneficium Eccleſiaſticum, ita quoque cenſeatur abſoluiſſe ab irregularitate, ſi quam habebat: In qua quæſtione conſulendo, reſpondi negatiuè ex pluribus.

2 Tum primò, quia irregularitas non eſt cēſura, ſed pœna quædam,ſeu inhabilitas, vt probat text. in cap. quærenti, de verbor. ſignificat.Salon.2.2.q.64.artic.8. Aragon. Bannes eadem quæſt.Hugolin. de cenſur. Eccleſ.tab. 1.cap. 26. num. 2. Henriquez lib. 7. de indulgent. cap. 13.num.6.et lib.13. de excommun. cap.2.in annot.Sot.ſibi ipſi contradicens l.5. de iuſt.quæſt.1. art.

art.4.Nauar.cap.27.num. 194.et 254. Couar.in cap.alma mater part. 1.§. 6. num.6. Sayr. lib.1. cap.1.num. 18.& fuſius *lib.7.cap.14. de cenſur.* & alij ab eo citati.

Amplia ſuprapoſitam principalem concluſionem procedere etiam ſi in Bulla adijciatur verbum, *& à pœnis*, quia adhuc non includit irregularitatem, *Nauar. in manual. cap. 27.num.194.& idem in conſ.7. num.2.de temp. ordin.& in conſ.4. num.3. de filijs presbyt. & in conſ.82. num.3. de ſimonia, Salzed.ad Diaz cap. 26.lit.C. verſ. ſexto*, & eſſe de ſtylo Curiæ tradit *Garz.de benefic.part.7. cap.11.num.* 59.vbi allegat *Concil. Mediolanen. 3.in tit. de his, quæ ad Sacrament. Pœnitent. pertineat*, vbi habentur hæc verba, videlicet, *Ne Confeſſarij Sacerdotes, cùm ſibi facultate vel ex Iubileo, vel ex alijs Apoſtolicis literis conceſſa pœnitentium confeſſiones audire, eoſdemque à peccatis etiam grauioribus, quæ admiſerunt, & à pœnis item, ac cenſuris, quibus irretiti ſunt, abſoluere liceat, cum eo qui irregularitatem incurrerit, diſpenſent, niſi eius rei facultate illis literis nominatim expreſſe.*

4 Tum ſecundò, quia cùm per huiuſmodi clauſulam detur facultas abſoluēdi, non poteſt extendi ad irregularitatem, quæ non abſolutione, ſed diſpenſatione tollitur, & ita tenendum aſſerit *Garz.loc.cit.*

ADDITIO.

Hic adde *Thomam del Bene in tract. de Comitijs, & parlamentis, tit. de immunit. Ecclеſ. dubit.4. ſubſect.34.num.* 5. vbi plures allegat DD. ad hoc, & an Prælati, cæteriq; ſuperiores poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare ſuper irregularitate contracta, vide *Adm. Rev.P.Don Laurentius Cutillus* in eloquentiſſima *Addit.ad Praxim viſit. infirm.* editam per *D.Iacob.Mancin.in* 10.*praxi,dub.*13. vbi in *dubio* 14.agit, quod ſi ſuperiores nequirent abſoluere ab irregularitate ſubditos illi poſſint adire Epiſcopos de eorum licentia.

Finis tituli Praxis irregularitatis.

PRAXIS EPISCOPORVM.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes renitentes iterum deponere cogi poſſunt per commiſſarium ad perhibendum teſtimonium.*

2 *Ratio dubitandi pro opinione negatiua redditur.*

3 *In Curia Archiep. Neap. eſt deciſum, quod eſt petenda licentia ab Epiſcopo ſuffraganeo, ita vt poſſint examinari dicti teſtes per Commiſſarium.*

4 *Ratio huius deciſionis redditur.*

An Archiepiſcopus poſſit compellere ſubditos ſuffraganei ad perhibendum teſtimonium.

RESOLVT. CCCCLVII.

1 IN Cur. Archiepiſcopal. Neapol. pendebat, quædam cauſa Nolana, ad eandem per viam appellationis deuoluta. Vnde cum eſſet mittendus vnus ex nobis in Caſtro Cōuiniani Diœceſis dictæ Ciuitatis pro repetendis teſtibus primo loco examinatis, fuit dubitatum inter nos, an caſu, quo præfati teſtes reperiantur renitentes iterum deponere, cogi poſſint cenſuris, vel alijs pœnis, per dictum commiſſarium. Ratio dubitandi pro

2 opinione negatiua erat, quòd cum ius cogendi teſtes, vel alios non ſubditos nō ſit penes Archiepiſ. *cap. paſtoralis, & ibi Abb. num. 12.de off. delegati cap.1.nu.1.& ibi gloſ.in verbo ſuſcipere, de foro competendi lib. 6.* propterea videbatur dicendum nullam poteſtatem competere præfato commiſſario cogendi teſtes. Item dicebatur, quod cum Metropolitanus non habeat iuriſdictionem in ſubditos ſui ſuffraganei niſi in caſibus à iure expreſſis *cap. cum ſimus* vbi *Franchus num. 3. de priuilegijs in 6. cap. ex frequentibus, & ibi DD. de inſtitut. cap. Romanæ, §. ſi aliquibus, de cenſibus in 6. Felinus* latè *in cap. paſtoralis num.6. verſ. circa nonam opinionem Abbatis de officio ordinarij*, ideo compelli nequeunt.

3 Hinc fuit dictum in eadem Curia eſſe petendam licentiam ab eodem Epiſcopo, vt poſſit dictus commiſſarius examinare teſtes in eius diœceſi, & deciſionis ratio fuit, quia Archiepiſcopus in ſubditos ſuffraganei iu-

4 riſdictionem non habet, quod requiritur ad hoc, vt cogere poſſit *l. eum qui*, vbi *Bal. num.1. ff. de iuriſdictio. omnium iudicum, & Abbas in cit. cap. paſtoralis, num.* 5. licet poſſit cogere ipſum ſuffraganeum, vt eius ſubditos compellat ad deponendum, quia ipſe eſt immediate ſubditus Archiepiſcopo, vnde in eo ceſſat ratio *d. legis eum qui*, quod expreſſe tradit *gloſ.in cap.1. §.neque in verbo ſuſcipere, de foro competenti in 6.* quare per Rotam Romanam in vna Oriolen. iuriſdictionis 11. Nouembris 1596. Coram Illuſtriſſimo *Seraphino* fuit reſolutum poſſe Archiepiſcopum ſuffraganeum in cauſis, ad eum per appellationem deuolutis, vel alias Iure Metropolitico ſpectantibus cogere ad ſuſcipiendam delegationem tam pro recipiendis teſtibus, quam pro alijs articulis, vt patet apud *eundem deciſ.* 1211. vnde *Hoſtienſ.in cit.cap.paſtoralis* tenuit Archiepiſcopum poſſe cogere ſuffraganeum ad compellendum ſubditos pro perhibendo teſtimonio, & ſuffraganeo negligente cogere vtrumque, nam propter talem negligentiam

tiam iuriſdictio deuoluitur ad Archiepiſcopum, *cap. cum ſimus 9. q. 3. & ibidem gloſ. in ſumma, & cap. fin. in verbo negligentes ead. quæſt. & cap. 1. in verbo culpis de ſupplend. negligentia prælat. in 6. vbi Geminian. ad gloſ. in verbo iuriſdictio* dicit; quod vſus mundi approbat hanc ſententiam, ſequitur *Franch. num. 3. Felyn. in cap. paſtoralis num. 6. de officio ordinar.* vbi tradit totum mundum tenete hanc opinionem, & quod contraria opinio eſt noua allegat *Paul. de Leazar. in cap. 1. de ſupplend. negligent. prælat. in 6. Io. Andreas in d. cap. paſtoralis num. 5. Bellamer. num. 1. Præpoſit. d. cap. cum ſimus 9. quæſt. 3.* & fuit dictum in vna Valentina iuriſdictionis 18. Aprilis 1597. Coram eodem, vt patet *in deciſ.* 1222. Et ideo quando Archiepiſcopus, indiget opera non ſubditi debet vti litteris requiſitorijs ad Epiſcopum Superiorem illius ſubditi *Couar. pract. qq. cap. 10. num. 2.* quo caſu Epiſcopus ſuſcipiens mandatum Archiepiſcopi, ſi proceditur per viam coactionis, dicitur procedere iure proprio, & non Archiepiſcopi auctoritate, *Abbas in cap. quam conſultationem num. 28. in fine, & nu. ſeq. de re iudicata* cum ius cogendi teſtes, vel alios non ſubditos non ſit penes Archiepiſcopum, vt ſupra in ratione dubitandi dictū eſt, quo fit, vt Epiſcopus in hoc caſu procedens iure proprio coacta vis non poteſt alteri vices ſuas cōmittere, *cap. fin. de offic. Ordinar. Abb. in cap. conſtitutus num. 6. de fideiuſſor. Rot. in dec. 18. de conceſſ. præbend. in nou.* & tenetur per ſe ipſum exequi delegationem, ſi ita fuerit mandatum prout ſic per Rotam deciſum extat coram Illuſtriſſimo *Seraphino* & patet in eius *deciſione* 1237.

ADDITIO.

QVaranta de auctoritate Archiepiſcopi in 17. auctoritate in medio dicit ibi, *vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis ad eum deuolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat, cap. 1. §. neque, de foro compet. in 6. vbi Geminian. num. 3. notat, quod Iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſua iuriſdictioni ſubiectus*, hæc ille. Et proptetea Archiepiſcopus non habet iuriſdictionem in ſubditos ſuorū ſuffraganeorum, niſi in caſibus à iure expreſſis *Iulius Chartar. deciſ. 53. num. 1. & 8.* vbi id limitata non procedere quando concurrit conſenſus ſuffraganii, & ſublimitat, vt limitatio ipſa procedat dummodò accedat etiā conſenſus ſubditorum, quo fit, vt licet teſtes cogi poſſint ad ferendum teſtimonium, vt proſequitur *Ludouic. Vital. in ſuo tract. de reis, et teſtib. cogen. nu. 41.* hoc tamen intelligendum erit per eos, quod ad iuriſdictionem quā habent ſuper illos alias ſecus,

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas in iure varijs modis ſumitur.*
2 *Quis dicatur in præſenti materia familiaris.*
3 *Vicarius Card. Epiſcopi dicitur familiaris ſecūdum diſtinct. traditam per* Simonet.
4 *Diſtinct.* Simonet. *ſubdiſtinguitur per Rot,*

An Vicarius Epiſcopi dicatur familiaris eiuſdem.

RESOLVT. CCCCLVIII.

1 FVit dubitatum an Vicarius Cardinalis in aliquo eius Epiſcopatu, vel Abbatia dicatur familiaris Cardinalis, ita vt eius beneficia cenſeātur affecta, cui reſpondi, quod licèt varijs modis ſecundùm ſubiectam materiam in iure appellentur familiares, vt in *l. pronuntiatio, §. familiæ ff. de verborum ſignificat. l. fin. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de publicanis, Fel. in cap. inſinuante in 2. col.* de officio delegati tamen, vt dicunt *Io. And. Dominic. & alij in cap. fin. de verbor. ſignificat. in 6.* in præſenti
2 materia familiaris dicitur ille, qui ſe deputat ad honeſtum ſeruitium alicuius, vt eſt *text.* quem ibi ponderat *Abb. in cap. cum dilectus, de clericis non reſidentibus*, vnde ex ſupradictis videbatur concludendum Vicarium dici familiarem.

3 Item dicebatur, quod quando Vicarij recipiunt certum quid pro expenſis, & ſalario à Cardinalibus, in quorum Epiſcopalibus munus vicatiatus exercet, omnino dici debent familiares, cum certum ſit in iure præfatam familiaritatem taliter contrahi, ad *tex. in cit. cap. fin. de verbor. ſignificatione lib. 6. Cald. in conſ. 5. de officio delegati.*

Cæterū in præſenti articulo concluſi iuxta diſtinctionem traditam per *Simonet. in tractat. de reſeruat. benefic. quæſt. 35. num. 21.* videlicet, quod ſi ille qui mittebatur Vicarius erat ex familiaribus, & continuus commenſalis illius Cardinalis Epiſcopi, tunc dicitur familiaris cuius ratio poterit reddi ex deductis per *Creſcent. in deciſ. 12. de reſcriptis*, vbi familiaritas continuatur, nec præſumitur fuiſſe interrupta facit *deciſ. Achil. 13. de præbendis*, ſi verò fuit electus Vicarius cum aliqua mercede, & tunc familiaris dici nequit, quoniam nunquam fuit continuus commenſalis, cum nunquam cum illis familia comederit.

Alia quoque poteſt reddi ratio, quia præfati Vicarij potius cenſentur deſeruire dignitati, quam perſonæ Epiſcopi, vt reſoluit Rota in vna Parmen. Canonicatus 11. Februarij 1585. Coram Gipſio, in qua fuit pariter

rer

Digitized by Google

ter conſideratum atque reſolutum de Auditore Generali Cardinalis, qui licèt inſeruierit eidem Cardinali habendo prouiſionē in frumento, vino, lignis, & ſimilibus, non tamen dicitur familiaris, vt regula reſeruatoria intret, cum requiratur in hoc caſu, quod ſit continuus commenſalis *d. cap. fin. Sarnenſ. ſuper regul. de impetrand. benefic. per obitum familiar. q. 13. in princ. Simonet. cit. num. 21. Gratian. diſceptation. forenſ. cap. 257. nu. 40. tom. 2.*

4 Verum *Gonzalez ad Regulam* 8. *Cancellariæ gloſ.* 51. *num.* 66. *in* 2. *edit.* refert Rotam in vna ſeguntina beneficij 12. Maij 1589. coram Orano reſoluiſſe ſuprapoſitam diſtinctionem traditam per *Simonct. loco cit.* procedere quando Vicarius eſt abſens, ſecus quando retinetur in domo ipſius Cardinalis, quoniam tunc intraret reſeruatio, ſi ſit continuus commenſalis.

ADDITIO.

SI enim attendatur quænam ſit familiaritas, ex quo eſt ſpecies ſocietatis, quæ nō præſumitur niſi ſpecialiter inſeratur, & probetur, vt inquit *D. Author in deciſ.* 215. *num.* 1. *& 2. par.* 4. & Vicarius dicitur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictione, vt ipſemet *D. Author lib.* 4. *ſuæ praxis Eccleſ. reſol.* 195. *num.* 1. ſubſequitur Vicarium eſſe familiarem Epiſcopi, & appellatione Epiſcopi venit Vicarius, *idē reſol.* 477. *num.* 2.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa non poteſt celebrari in domo priuata, niſi in Eccleſia conſecrata ab Epiſcopo.*

2 *Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus in concedendo licentiam pro celebrandis Miſſis in domibus priuatis.*

An Epiſcopus poſſit concedere licentiam celebrandi Miſſam in domo priuata, vulgo, Oratorio.

RESOLVT. CCCCLIX.

1 RAtio dubitandi, quia Miſſa non poteſt celebrari, niſi in Eccleſia conſecrata ab Epiſcopo *cap.* 1. *& cap. ſicut, de conſecratione, diſt.* 1. vel in Eccleſia ædificata de conſenſo Epiſcopi, licet non conſecrata *cap. nemo ead. diſt.* quo conſenſus ſufficit, quod ſit tacitus, & non expreſſus, *Silua in tractatu de benefic.* 1. *par. quæſt.* 6. *num. vltimo*, modo adſit altare portatile nec alibi etiam cum eodem altari portatili ſine licentia Summi Pontificis *Anchatan. in cap. quoniam, num.* 2. *de priuilegijs lib.* 6. vbi dicit hanc non poſſe dare Epiſcopum, *Conc. Trid. ſeſſ.* 22. *in decreto de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſ.* incip. *quanta cura, Nauarr. cap.* 25. *num.* 82. *Gom. tractatu de breuibus*, vbi dicit Summum Pontificem hoc non facile concedere, niſi magnis perſonis, Vnde in Eccleſiæ Cappella diruta antiqua, etiam diſcooperta ſub diù, modo ſit clauſa, & cum altari portatili, & non adſit periculum aliquod eò, vel maximè, quando illud accederet aliqua proceſſio, vel feſto ſuo die magnis populorum concurſiis poteſt celebrari, *Nauarr. loco cit. & in cap. Epiſcoporum, de priuilegijs, in* 6. prohibetur ſub mortali peccato celebrari Miſſam extra locum, diuino cultui deputatum ſequitur *Diu. Thomas* 3. *parte quæſt.* 83. *art.* 3. *Caniſius titulo de Veneratione Sanctorum lib.* 5. *cap.* 8.

2 Quare *ſacroſanctum Conc. Trid. ſeſſio* 22. *in decreto de obſeruand. & euitan. in Celebrat. Miſſæ ſanctiſsima* ſtatuit atque decreuit, ne ordinarij locorum Epiſcopi patiantur priuatis in domibus atque omnino extra Eccleſiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata ad eiſdem ordinarijs deſignanda, & viſitanda ſanctum ſacrificium Miſſæ à ſecularibus, vel regularibus quibuſcunque peragi, ac niſi prius, qui interſint decenter compoſito corporis habitu declarauerint ſe mēte etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore adeſſe, cuius decreti Concilij meminit *Nauarr. vbi ſupra cap.* 25. *num.* 68. *& num.* 81. vbi addit, quod quamuis ante *Conc. Trid.* de licentia Epiſcopi celebrari poterat extra locum ſacrum ſuper ara ſacra portatili alijs neceſſarijs interuenientibus, vt in *cap. concedimus, de conſecrat. diſt.* 1. poſt *Conc.* tamen non licet Epiſcopis illud concedere per dictum decretum, nec Papa eam concedit ſaltem non Epiſcopis, etiam In Vrbe commorantibus, nec alijs, quam Cardinalibus, vnde ſecundum *Guttierez lib.* 1. *canonicarum quæſtion. cap.* 30. *nu.* 28. *ex eodem Nauar. loc. ſupra cit.* refert ſe adhærere opinioni eiuſdem, qui ait ſe credere, quod ſicut de licentia dicti Capituli concedimus poterat ante dictum Concil. celebrari propter neceſſitatem ſine licentia Epiſcopi, vt poſſit etiam hodie, quia non videtur, quoad hoc illi derogatum per Concil. argum. *l. præcipimus, C. de appellat.* vbi quoque idem *Guttierez* refert eſſe notandum pro Terris, in quibus frequentiſſimæ ſupplicationes fiunt ad aliqua parua Heremitoria, præ quorum foribus ſolet dici Miſſa, vt ab omnibus audiatur, & pro primis Miſſis Sacerdotum, ad quas maior multitudo, quam Eccleſia capere poſſit, ſolet conuenire.

Ex quibus omnibus colligitur, quod, vt Epiſcopus valeat hanc concedere licentiam oportet, vt grauis ac vrgens ſit neceſſitas, ita *Nauar. in manual. cap.* 25. *num.* 82. *Graſſius deciſ.*

aur.caſuum conſcientiæ lib. 2.*cap.* 41.*nu.*7. *Silu. in verbo Miſſa, verſ. quinta concluſio,Henriquez in ſumma Theol Mor. lib.*9.*cap.* 27.*num.* 1. quare ſecundum *Quarant. in verbo Miſſa in ſumma Bullarij* ait, quod quando Summus Pontifex hanc licentiam per Breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina,ſeu clauſulas,videlicet vt oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum,ab ordinario loci, etiam viſitandum, & approbandum, Item vt Miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſecularem, ſeu de ſuorum ſuperiorum licentia Regularem,item, vt dicta conceſſio intelligatur ſine tamen iurium parochialium preiudicio, ac exceptis diebus Paſcatis Reſurrectionis, Pēthecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet, vt alij præter familiares illius perſonæ cuius contemplatione dicta licētia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de precepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minimè liberi cenſeantur.

Aduerte tamen, quod nouiſſimè emanauit decretum Sacræ Congregationis Conc. Tridentin. interpretum, quod declaratur de oraculo Sanctiſſimi, quod concedere licentiam celebrandi in dictis oratorijs priuatis ſpectat ſolum ad Summum Pontificem, & non ad Epiſcopos,qua declaratione ſic ſtante,ſunt correctæ doctrinæ contrariæ.

ADDITIO.

Circa hoc vide *Nouar. in ſumma bullarij tom.primo,de celebr.miſſa, cap.* incipien. *ſæpius Sacra Congregatio,ſol.*365.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Campanæ ſolum ad Epiſcopum, & non ad alias perſonas pertinet.*

2 *Non eſt licitum Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis benedicere Campanas nec veſtes ad vſum alterius monaſterij.*

3 *Abbates non niſi in Eccleſijs proprijs habent iuriſdictionem.*

Ius Benedicendi Campanas in alijs præter Epiſcopos,competat.

RESOLVT. CCCCLX.

1 In facti contingentia reſpondi negatiue, motus præſertim, quia benedictio præfatarum rerum ratione unctionis olei Sacri videtur eſſe ordinis Epiſcopalis teſtē *Rubeus conſ.*23.*num.*4.*Balb.conſ.*60.*nu.*6.*Anton.lib.*1. *variar.reſol.reſ.* 112. *caſu* 3. & propterea Epiſcopis tantum competit *cap. aqua, de conſecratione Eccleſiæ, & c. transmiſſam,de electione.*

2 Vnde inferebam quoque in facti contingentia, non licere Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis ordinis Sancti Guglielmi benedicere Campanas,necnon Calices,Corporalia,& veſtes ad vſum alterius loci, quam proprijs monaſterij per *tex.* & ibi *gloſ. in cap. conſulto,de conſecratio.diſt.*1.alia *gloſ. in cap.*3. *in fine,de priuilegijs in* 6. *Silueſter in ſūmma verb. benedictio,nu.*5. *Fabien. in ſumma verbo Abbas nu.*12.*Azor.lib.*10.*Inſtit. moral.cap.*28.*quaſt.*2.*Cucch.lib.*1.*inſtitut.maior.titul.*6. *de priuileg. num.* 48. prout etiam Abbas regularitet ſolemnem benedictionem impartiri non poreſt niſi in Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta *cap. Abbates,de priuileg.in* 6.& fuit dictum in Rota Romana, coram Illuſtriſſimo *Seraphino*,vt in eius *deciſ.*467.*num.*1.

ADDITIO.

Ad hoc vide *P.Megalam in ſuo promptuario.tom.primo,verbo campana.*

SVMMARIVM.

1 *Abſens cauſa reipublicæ cenſetur adeſſe.*

2 *Deciſio quaſtionis.*

3 *Aſſignatur ratio deciſionis, & adducitur declaratio concilij num.* 4.

5 *Reſpondetur opinioni contrariæ.*

Epiſcopus reſidens pro nunciatura in aliquo regno an gaudeat alternatiua.

RESOLVT. CCCCLXI.

1 Videbatur affirmandum ex Regula iuris abſentem reipublicæ cauſa haberi pro præſente, ſecundum *Bald. in conſ.* 59. *num.* 3. *vol.* 1. cum alijs, quos longa ſerie congerit *Menoch.in conſ.*23.*vol.*1.*Mandoſ.conſ.*18.*num.* 11.& abſens ex iuſta cauſa,prout hic non dicitur abeſſe *cap.ex parte el.*2.*de cleric.non reſident.cap.*1.*eod. tit.in* 6.*gloſ. in cap de cætero eodem tit.Cardinal.in clementin.vt hi qui num.*69. *de ætate,& qualitate Pariſ.conſ.*31. *nu.*3. & 4. *vol.*4.*Feder.de Senis conſ.*246. *Calder. in conſ.* 17. *Roman. in conſ.* 263. *ſub num.* 4. & *in conſ.* 264.*ſub num.*3.*Nauar.in conſ.*8.*de clericis non reſident.*

2 Verum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium ſe habet veritas in praxi,cuius multiplex aſſignatur ratio.

3 Prima ob vim ſeu efficaciam nonnullarū dictionum contentarum in *regula* 8.*cancellariæ* præſertim dictionis perſonaliter, quæ ſui natura exigit realem ac veram reſidentiam, ſecundum *gloſ.*communiter receptam in *clementin.*1. *in verb. perſonaliter,de vita,& honeſtate clericorum,Panorm.*& cōmuniter omnes in *cap. fin.* §. *is autem,de officio delegati*, item dictio dumtaxat,quæ ſecundum *Gonzalez* eſt re-

reſtrictiua ad veram reſidentiam, & tandem dictio quandiu, quæ diuidit tempus quo gaudere debet, vt fuit in Rota reſolutum in vna Sulmonen. canonicat. 13. Martij 1590. Corã Cantuccio.

4 Secundo, quia iuxta hanc opinionem declarauit Sacra Congregatio Conc. teſte *Galet. in ſua margarita caſuum conſcientiæ, verbo Epiſcopus, Gratian. lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 156.* vnde ſecundum *Gonzalez in gloſ. 43. nu. 84.* cum quidam Epiſcopus Hiſpaniæ abeſſet a propria diæceſi pro exercitio ſui offitij Inquiſitoris Generalis in curia Inuictiſſimi Hiſpaniarum Regis, vbi Generalis inquiſitor cum ſuo tribunali reſidere ſolet, & inſtanter ſupplicaſſet Clementi VIII. quod concederet indultum ſpeciale, vt poſſet gaudere beneficio alternatiuæ quamuis non reſideret in proprio Epiſcopatu, nunquam obtinere potuit.

5 Non obſtat, quod *Pariſ. lib. 1. quæſt. 10. nu. 58.* dicat fuiſſe contrarium declaratum per Sacram Congregationem Concilij, quia reſpondet *Gonzalez loco citato*, id procedere attento tenore *regulę Gregorij 13.* in qua tunc non erat apposita illa dictio verè, prout ad præſens adeſt in moderna regula, quę veram reſidentiam præciſè requirit, & fictam reſidentiam excludit.

ADDITIO.

EPiſcopus in principio mẽſis abſẽs amittit commodum alternatiuè, & totus eſt reſeruatus *Mart. And. deciſ. 110. num. 1. Rub. deciſ. 28. num. 92.* Epiſcopus abſens per Vicarium reſidentem alternatiuam acceptare non poteſt *Raſtellin tract. de menſ. reſeruat. cap. 23. num. 19.* & quando Epiſcopus, ſiue reſidente, ſiue non poſſit vti alternatiuè, vide *P. de Ianuar. reſol. moral. reſol. 2. num. 4.* & in terminis, ſi Epiſcopus abſens cauſa reipublice gaudeat alternatiua, agit *Gratian. cap. 166. num. 19.* quod ſi eſſet in loco exempto tempore vacationis, *idem cap. 918. num. 14.* etiam ſi per aliquos dies abfuerit non gaudebit, *Vulp. in praxi cap. 48. num. 27.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum bigamis in minoribus ordinibus in contrarium eſt communis opinio num. 2.*

3 *Auctoris opinio.*

An Epiſcopis poſſit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines.

RESOLVT. CDLXII.

1 G*loſſ. in cap. 2. in verb. diſpenſare, in fin. de bigamis* firmat poſſe cum prædictis Epiſcopum diſpenſare, vt ad minores tantum ordines promoueantur, aſſerens ita intelligendum *text. in c. quicunque pœnitens 50. diſt.* & cum *glo.* conuenit *Hoſtienſ. in ſumm. eiuſdem titul. §. vlt. propè fin.* & hanc opinionem ex *Hoſtien.* falſo dicit communem *Cenallus in ſuis practicar. quæſtio. q. 559.* & hanc opinionem amplectitur *Diu. Thomas 4. ſentent. diſt. 27. art. 3. Silueſter in verbo bigamia q. 7.*

2 Cæterum contrariam opinionem communiter ſequuntur ſcribentes non poſſe videlicet, Epiſcopum cum talibus diſpenſare, nec etiam, vt ad minores ordines promoueantur, ita in *d. cap. 2.* tenuerunt *Innocent. num. 2. Hoſtien. col. 1. num. 2. vterque ſuper verb. diſpenſare, Io. Andr. col. vlt. num. 13. Petrus de Anchar. col. 1. num. 2. in 4. notabil. Card. Flor. col. vlt. quæſt. 2. ante fin. Anton. de Butr. col. 1. num. 8. verſ. ad ſecundum Panorm. col. 1. num. 6. verſ. ad ſecundum, & Io. de Anan.* qui hanc ſententiam communem appellat *num. 1. verſ. 2.* concordant vnanimiter *Scribentes in cap. vnico, eodem titul. de bigamis in 6.* et *Franciſcus Vercellenſis*, quem ibi refert, & ſequitur *Io. Andr. num. 1. verſ. in gloſ. 2.* ibi *Archidiac. col. 1. num. 1. Petrus de Anchar. colun. 2. nu. 6. verſ. quæro, quis poſſit, & Philipp. Franc. col. 1. num. 4. verſ. in gloſ. 2 in fin. & Couar.* cum aliis per eum citatis, qui etiam de communi in *clem. ſi furioſus part. 1. §. 2. num. 4. de homicid.* quorum opinionem nouiſſimè ſequuti fuerunt *Nauarr. cap. 17. num. 197. verſ. 6. & Maiolus de irregular. cap. 6.*

3 Ego autem in tanta Doctorum varietate dicerem cum *Viualdo de irregularitat. bigamia num. 34. in fin.* pręfatam opinionem, quod poſſit Epiſcopus diſpenſare intelligendam fore, quoad adminiſtrationem in ſuſceptis, non autem quoad ſuſcipiendos.

ADDITIO.

ADde *D. Authorem in deciſ. 331. p. 4.* vbi multa adornatum, & ita deciſum tradit *Pyrr Corrad. in prax. diſpenſ. lib. 2. c. 1. n. 14.* & de reliquis ſi poteſt diſpenſare ſuper bigamia agit *Donat. Anton. de Marinis quotid. reſol. cap. 38. num. 13.* & quod poſſit Epiſcopus diſpẽſare in bigamia ſimili ordinaria, ſi mulier erat virgo, refert *Brun. à Sole queſ. 32. n. 24*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Pro opinione affirmatiua adducitur* Oldrad. & Calderin. in eorum conſil.

3 *Contrarium tenent nonnulli ex quibus videtur conſiſtere communis opinio*

4 *Reddunt rationem; & eſt quia Epiſcopus nullum habet ius diſmembrandi Eccleſiam à ſua iuriſdictione, & cum opinione tranſit* Fel. *qui dicit receptiorem.*

An Epiſcopus poſſit Eccleſiam vnam ſuæ Diœceſis in totum a ſua iuriſdictione eximere.

RESOLVT. CCCCLXIII.

1 Quidam Epiſcopus Auerſanus, vt Neapoli continuam reſidentiam facere potuiſſet, cupiebat, ac petebat ab Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, vt in eius diœceſim Neapolitanam transferre poſſet quandam Eccleſiam parochialem Epiſcopatus Auerſani, & verſa vice ipſe intendebat tradere aliam parochialem ſuæ diœceſis Illuſtriſſimo Cardinali Neapolitano, & hoc totum ad effectum, vt ipſe Epiſcopus Auerſanus reſidendo Neapoli in dicta parochia tranſlata, cenſeretur facere reſidentiam in propria Eccleſia, quæſitum fuit num id fieri potuiſſet, & quidem mihi videbatur dicendum, quod ſic ex *conſil. Oldrad.*
2 *177. & conſil. 244. col. 2. num. 6.* quem refert, & ſequitur *Calder. conſ. 5. de rebus Eccleſ. non alienandis.*

3 Nonnulli tamen longi plures contrarium aſſeruerunt, & communis eſt, ac recepta opinio, vt in ſpetie tenet *gloſ. in cap. conſtitutus, in verbo à quocunque*, & ibi *DD. de religioſis domibus, & gloſ. pen. in cap. paſtoralis, de donat. Io. And.* qui diſputat articulum ad partes in *cap. cum venerabilis, num. 7. Ancbar. num. 5. Panorm. num. 3. de cenſibus, Calder.* qui videtur ſibi contrarius in *conſ. 12. an Epiſcopus poſsit mutare*, vbi de communi in *tit. de rebus Eccleſia non alienandis, Federic. de Senis in conſ. 247. Panorm. in cap. cum olim, il 2. col. 2. num. 4. de*
4 *priuilegijs*, qui omnes teſtantur de ratione, quia Epiſcopus non habet ius diſmembrandi Eccleſiam à ſua iuriſdictione, vt voluit quoque idem *Panorm. in cap. cum inter nu. 13. et ſeq. de ſententia, et re iudicata, Soc. ſenior. in cap. recepimus, col. 4. num. 14. verſ. vltimo quæro, de priuilegijs*, & hanc communem nuncupat *Philipp. Dec. in cap. ſua nobis col. 1. num. 2. de confirmat. vtili, vel inutili*, & receptiorem *Fel. in cap. cum inter, col. 2. num. 4. eod tit. de ſenteut. et re iudicat.*

ADDITIO.

Si enim non licet Papæ inuito Epiſcopo Epiſcopatum diuidere, & multò minus conferre *Abb. in cap. conſtitutus, de rel. dom.* quem ſequitur *Arnulph. Ruzzeus in tract. iuris regal. priuil. 41. num. 13.* quanto magis Epiſcopo diſmembrare Eccleſiam ſuam ſic ſcudi pars diſmembrari non poteſt ſine aſſenſu *Capitul in pragm. 8. par. 3. num. 130. de Baron.* tū ex iure a cauſa hoc eſt permiſſum, *Gratian. cap. 473. num. 17. et 18.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſi vult in aliena diœceſi prædicare an teneatur illius ordinarij licentiam petere, quod non, probatur ex duobus num. 2. & 4.*
3 *Prædicatio non conſiſtit in iuriſdictione contentioſa.*
5 *Contrarium refert deciſum Nouiſſimus ſua praxi Cur. Archiep. Neap.*
6 *Poteſtas prædicandi Epiſcopo conceſſa intelligitur in proprio populo.*
7 *Reſpondetur contrarijs.*

Epiſcopus an poſſit prædicare in aliena diœceſi abſque conſenſu ordinarij.

RESOLVT. CCCCLXIV.

1 Videbatur prima facie dicendum, quod poſſet ex pluribus.
2 Tum primo, quia vbi de ſalute animæ agitur non eſt diſputandum ſecundum apices iuris, vnde dicit *text. in cap. inter corporalia, de translatione Epiſcopi*, quod vbi ſpiritus Dei eſt, ibi libertas, & hoc non conſiſtit in iuriſdi-
3 ctione contentioſa, nec refert, quis prædicet, ſed quid prædicetur, neque an hoc faciat quaſi iure ſuo, cum etiam ſine ſollemnitate poſſit quilibet prædicare etiam monachus, vnde aliquid amplius concedendum eſt Epiſcopo, & ſic etiam ſolemniter hoc poterit facere, ita per prædictam rationem concludit *Alexandrin. in cap. ſcriptum 6. quæſt. 3. ad finem num. 2.* & ibi *Archidiac. num. 1. Turrecrem. in fin. verſ. aliorum eſt opin. 0 num. 3. Geminian. ad fin. verſ. quod dicit, num. 2.* vbi idem addit in legato, *Bellamer. ad med. verſ. adde hac ſententia, Felyn. in cap. excommunicamus 13. col. 4. ad fin. verſ. & dic, quod Epiſcopi, num. 3. de hæretic.*
4 Tum ſecundo, quia iuxta *Concil. Trident. ſeſſ. 5. cap. 2. de reform.* Epiſcopi poſſunt vbique prædicare ex priuilegio Christi, *Matthei cap. vlt. ite per vniuerſum mundum cap. in nouo 21. diſt.* pro qua opinione facit *tex. in cit. cap. ſcriptum 6. quæſt. 3.* vbi ambo Cardinales dicunt poſſe Epiſcopum in aliena diœceſi prædicare ſine licentia diœceſani, etiam ſolemniter, congregando populum, & aſcendendo pulpitum, & idem quoque voluit *Felin. in d. cap. excommunicamus, de hæretic.* licet *Cardin. Zabarella in clementina dudum, verſ. ab olim, nu. 6. de ſepultur.* dicat Epiſcopos poſſe vbique prædicare niſi ab alijs Epiſcopus prohibeantur.
5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium fuit reſolutum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, vt refert *Nouiſſimus in ſua praxi cap. 56.* vbi cum in anno 1600. Reuerendiſſimus Epiſcopus Aliſanus obtinuiſſet licentiam à Summo Pontifice præ-

prædicandi tempore quadrageſimæ, in Ecclesia Diuę Mariæ Annunciatæ Ciuitatis Neapolitanę, prætendebat non petere licentiam prædicandi ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, & re delata ad Sanctiſſimum Clementē VIII. mandauit dicto Epiſcopo, quod ſi prędicare vellet obſeruaret decreta *Concily Tridentini d.cap.2.ſeſſ.25.de reform.*& ſic petijt licentiā à Vicario Neapolitano.

6 De qua deciſione mirandum non eſt, ſi quidem poteſtas prædicandi intelligenda eſt in proprio populo non in alieno, *Fuſcus de viſit.lib.2.cap.20. num. 23. in fin.* & idem per prius docuerat *gloſ.in d. cap. ſcriptum in verb. admonendo 6. quaſt.3.* vbi ait, quod non poteſt Epiſcopus prædicare in Epiſcopatu alterius tanquam Euangeliſta, vel Prælatus, vel congregando populum, aut pulpitum aſcendendo, & tanquam ius habens niſi inuitetur *cap. hortamur 71. diſtinct. cap. Epiſcopum. quaſt. 92. cap.1.13 q.1.cap.interdicimus 16.quaſt.1.*

7 Non obſtat priuilegium Epiſcopis conceſſum videlicet prædicandi in toto orbe, quia reſpondetur cum *Cardinal. in cit. clem. dudum,§.ab olim col.3.quaſt.6. num.6.de ſepultur.* quod intelligitur niſi in alienis diœceſibus prohibeantur ab Epiſcopis illius loci idque merito, vt inquit *Vgolin de poteſt. Epiſc. part.2.cap.42.num.1. in fine*, nam ob id diœceſes diſtinctæ ſunt.

ADDITIO.

Adde *Nouar.in ſumma Bullary,tom.primo, rub.de regular.& ſecul.prædicat. num.7.* confert optima *deciſ.Rubei 234.tom. 1.* habet enim Epiſcopus intentionem fundatam ſuper deputatione concionatoris in qualibet parrochiali Eccleſia ſuæ Diœceſis, *Specul. deciſ.69.num.21.* & quid reſpectu regularium prędicantium, vide *Nouar.in lucerna regulariū, verb.prædicare,& ver.prędicatores*, vbi multa.

SVMMARIVM.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur auctoritas* Lucæ de Penn.& Specul. *ſcilicet, quod poſſit Epiſcopus prohibere fructuum collectionem abſque eius deputati præſentia, & concurrit communis opinio num.2.*

3 *Hoc procedere etiam in domino proprietatis allegatur* tex.in l.ſi ità,§.dominus,ff. de vſu, & habitatione, *& redditur ratio.*

4 *Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis.*

5 *Ampliatur concluſio, & declaratur ampliatio num.6.*

7 *Limita exiſtente conſuetudine in contrarium.*

8 *Sublimita, quando ex hac conſuetudine daretur occaſio ſurripiendi.*

An Epiſcopus cui decimæ debentur poſſit prohibere collectionem fructuum abſq; præſentia deputati ab eo.

RESOLVT. CDLXV.

1 Dictum fuit originale, *Luc. de Penna in l. meminimus,C.quando,& quibus quar.part debetur,lib.10.* poſt *Spec.in tit.de decimis,in fin.* poſſe ſcilicet Epiſcopum facere præceptum de fructibus non colligendis abſque præſentia deputati ab eo.

2 Et hanc opinionem communiter ſequuntur *DD. in cap. ex parte, il 2. de decimis, Tiraquel. de retract. lignag.§. 1.gloſ.7. num. 38.* vbi multos more ſuo concordantes allegat *Craueт.conſ.21.Plot.in l.ſi quando,nu. 137.C. unde vi Ang. in Aut. & ſi heredes,C. de litigioſis,per tex.in l.ſi ita,§.dominus,ff.de vſu,et habitatione,* vbi à ſimili Dominus proprietatis etiam inuito vſufructuario, vel vſuario fundum, vel ædes per ſaltuarium, vel inſularium cuſtodire poteſt, ſubiungit *text.* rationem, quia ei intereſt fines fundi cuſtodire.

4 Ratio verò ſupradictæ prohibitionis fundatur ad finem, vt Epiſcopus, parochus, vel quiuis alius, quibus decimæ debentur videāt fructuum deſcriptionem, ità *de Franch.in dec. 117.Rot. Auenion.in dec.54.Vin. in deciſ. 4.nu. 37.Gaſpar.Teſſ in dec.9.part.3.Guid.Pap.in deciſ.283.& in conſ.70.& idem Guid.in dec.286.*

5 Amplia, vt hodie cenſeatur inducta conſuetudo relinquēdi decimas in agro, antequam aliqua fructuum fiat ſeparatio, quam de iure ſubſiſtere tradiderunt *Curt.in cap. fin. in 3.requiſito,de conſuetudine,Moneta in tract. de decimis,cap.6.num.7.Cappell.Tholoſ.in dec.432.& Theſſ. cit. loco num.1. in fine, Auna allegat. 94. num.10.part.2.Mangrell.ad Bar. in l.item illa, ff.de conſtituta pecunia, Cotta in ſuis memoralibus,verbo fructus,Caball. in reſolut. crimin.168.*

6 Intellige tamen ſupradictam ampliationem, vt non maiori tempore, quam per 12. horas diurnas remanere habeant præfati fructus in terra ad finem faciendi prędictam deſcriptionem, vt refert fuiſſe in Senatu Sabaudiæ deciſum, *Theſſ.in deciſ.9.* cuius deciſio ratio fuit, nē ſi diū fructus exiſterent in fundo præberetur materia delinquendi cū poſſent noctis tempore à vicinis ſurripi.

7 Limita nunc principalem concluſionem, quatenus loquitur de præcepto faciendo, vt non procedat exiſtente conſuetudine in contrarium, iuxta notata per Doctores communiter in *cit. cap. ex parte*, in materia enim decimarum regulariter iudicari debet ſecundum conſuetudinem regionis iuxta terminos *tex.in cap. in aliquibus,§.1. de decimis.*

8 Quæ opinio ſublimitatur ſecundū *Nouiſſ. in ſua prax. cap. 79.* non procedere quando

talis conſuetudo præſtaret occaſionem ſurripiendi, quia tunc non eſſet ſeruanda, vt fuit in Rota Romana reſolutum in vna Segobienſ. decimarum 10. Octobris 1583. coram Aldobrandino poſteà Clemente VIII.

ADDITIO.

NOta, quod clerici, & eorum nuncij non debēt colligere decimas in agris *Cāp. in cap. volumus, num. 28. vol. 1.* quærit ſi ruſtici teneantur aſportare decimas in horrea Eccleſiæ, & ſi Epiſcopus poſſint præcipere diœceſanis, vt exportent decimam ad domum Parochi, refert *D. Author in 2. par. praxis reſol.* 344.

Ad quod notandum erit, quod decimarū exactor poteſt prohibere domino fundi, nè fructus illinc exportet, niſi ſe, aut ſuo nuntio præſente, *Cancer. var. reſol. p. 1. cap. 23. num. 7.*

SVMMARIVM.

1 *Dignitas de patre ad filium deſcendit, nonè contra.*
2 *Filius Comitis, Comes dicitur patre viuente.*
4 *Filius feudatarij, feudatarius in vita patris dicitur.*
4 *Filius Doctoris collegiati, in eius doctoratu non ſoluit niſi munuſcula.*
5 *Pater Epiſcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet.*
6 *Priuilegium dignitatis filij tranſit in patrem.*
7 *Pater, & filius vna, & eadem perſona cenſetur.*

An pater Epiſcopi plebeus gaudeat dignitate filij, quòad pœnas infligendas.

RESOLVT. CDLXVI.

IN quodam Oppido huius Regni reperiebatur quidam ex obſcuris natalibus ortus, qui habebat filium dignitate Epiſcopali fulgentem, quare cum ob atrocem delictum, per eum patratum eſſet puniendus, fuit mihi quæſitum, an præfatus deberet gaudere dignitate eius filij Epiſcopi, licet ipſe eſſet plebeus, cui articulo dubitationem faciebant duo.

1 Primo, quia dignitas de patre in filium
deſcendit, *l. filium, ff. de Senatoribus*, non autem
aſcendit de filio in patrem, vnde filius Do-
ctoris, vel medici delinquens punitur pœna
nobilium, non autem pater Medici, vel Do-
ctoris, *Anna in conſilio. Terminum vitæ, num. 21.*
poſt *Tiraquel. de nobilitate, num. 3. cap. 5.* vnde
2 *Iſer. in cap. 1. in princ.* quis dicatur Dux, voluit,
quòd adeò dignitas patris tranſit in filium,
quod filius Comitis Comes dicitur, etiam
eius patre viuente, allegat *tex. in l. emancipa-*
tum, ff. de Senatoribus, idem And. in Conſt. proſe-
quentes quæſt. 8. & dixit *Bald. cap. 1. col. fin. verſ.*
ego cogitabam, an mutus, vel aliter imperfe-
3 ctus, quod filius feudatarij etiam viuo patre
dicitur feudatarius, ſequitur *Affl. ibid. num. 6.*
Annæ ſing. 219. & de filio Baronis loquitur
Gramat. voto 7. num. 22. Frezz. de ſubfeud. lib. 2.
differentia 3.

Secundò, quia filius Doctoris de collegio
in quem Nobilitas eius patris deſcendit, nō
4 ſoluit pro eius Doctoratu, niſi munuſcula
tantum, *Anna ſing. 216. gloſ. in l. iubemus, in*
verb. ſumptibus, C. de aduocatis diuerſ. iudic.
Bartol. in l. 1. num. 8. C. de dignit. lib. 10. Affl. de
iure protomiſ. 12. Rub. num. 17. & fuiſſe deciſum
refert *Vin. in deciſ. 159.* non tamen ex prædi-
ctis idem cenſetur dicendum de patre do-
ctorando.

5 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus contrarium conſului, ſcilicet patrē Epi-
ſcopi quamuis plebeum eſſe puniendum pœ-
na nobilium, mouebar ex infraſcriptis.

6 Tum primò, quia per *text. in §. generaliter,*
in Aut. conſt. quæ de dignitate, priuilegium di-
gnitatis filij tranſit in eius patrem, & per
text. in l. moris, §. parentes, ff. de pœnis; pater no-
bilior efficitur per nobilitatem filij, vt voluit
quoque *Lucas de Penna in l. in ſacris, C. de pro-*
ximis ſacror. ſcrin. lib. 11. Tiraquell. de nobilita-
te, cap. 7.

7 Tum ſecundò, quia pater, & filius vna ea-
demque perſona cenſentur, vulgatis iuribus,
quare vnius priuilegium, ſeu nobilitas tranſ-
funditur in alterum.

ADDITIO.

EAndem altercationem examinat *Conſil. Gizzarel. deciſ. 10.* vbi refert cauſam nō aliter fuiſſe deciſam, ſed S.C. inclinabat in ſententiam affirmatiuam, ibique Iudex meritiſſimus *Baldaxar de Angelis in ſua facunda additione*, multa deduxit, vbi erit videre, & vltra eos ad idem vide *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 590. nu. 18.* vbi in ſpecie de hoc loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Prædicare munus Epiſcopi eſt.*
2 *Item eorum, qui curam animarum habent.*
3 *Ampliatur quod dictum eſt de Epiſcopo, procedere etiam ſi dubitaretur quorum ſumptibus ſit conducendus prędicator.*
4 *Limita ſupradicta exiſtente conſuetudine in cōtrarium.*
5 *Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eique ſumptus pręſtaret.*

An ſumptibus Epiſcopi ſoluenda ſit eleemoſyna prædicatori.

RE-

RESOLVT. CDLXVII.

CVm in facti contingentia de hoc diſputaretur, ego pro opinione affirmatiua
1 adducebam, quod cum prædicandi munus ſpectet ad Epiſcopum *cap. inter cætera, de officio ordinarij*, & probatur auctoritate *Lucæ cap.* 13. ibi, *euntes in vniuerſum mundum prædicate Euangelium omni creaturæ*, *& D. Paulus, Prædica verbum, &c.* & probatur quoq; apud *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 5. *de ref. cap.* 2. *de reformat. & cap.* 4. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* vnde ſecundum *Vgolin. de poteſtate Epiſcopi, cap.* 42. *part.* 2. in principio ſtatim, atque, quod Epiſcopus fuerit creatus ei dicitur, *Vade, & prædica verbum Dei*, & facit *text. in extrauag. inter cunctas, §. caueant, de priuilegijs*, vbi habetur, quod in illa hora qua prædicat Epiſcopus alius prædicare non debet, & tandem facit doctrinà *D. Thom.* 2. 2. *quæſt.* 33. *art.* 5. vbi diſputat an peccet Epiſcopus prædicando in peccato mortali, de qua re latè *Nouiſſ. in ſuo Manuali paſtorum, cap.* 32. *num* 6. quare ſi ad ipſum pertinet, igitur eo impedito ſuis ſumptibus per alium hoc peragere debet, argum. *tex. in l. ſed ſi hæreditas, §.* 1. *ff. ad exhibendum*, & probatur in *cit. cap. inter cætera*, ibi, *quibus ipſi cum indiguerint congrue neceſſaria ſubminiſtrent*, & *Concil. Tridentin.* vbi ſupra in illis verbis, ibi, *impenſis eorum*, hinc fuit deciſum in Senatu Tholoſano teſtè *Mainard. in deciſ. eiuſdem Rotæ* 34. Miniſtros verbi Dei eſſe alendos ab ijs, à quibus idem verbum prædicari debet, licet in *deciſ.* 35. & *in deciſ.* 36. aſſerat in hac præſtatione ſalarij eſſe cogendos ad contribuendum etiam decimas percipientes.

2 Ampliatur præſens concluſio procedere quoq; in parocho, qui etiam tenetur ad verbum Dei prædicandũ, vt diſponitur in *Conc. Tridentin. ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de reform.*

3 Et, quod de Epiſcopo ſupra diximus Sacra Conc. Congregario, ſecundùm quod refert *Vgolin. loco cit. & praxis Epiſcopalis, verb. prædicatio quæſt.* 7. *& Galet. in Margarit. caſuum conſcientiæ, verb. eleemoſyna, num.* 1. declarauit procedere quando dubitatur, quorum ſumptibus ſit conducendus prædicator, ſeu alendus.

4 Excipitur tamen, vbi conſuetudo eſſet in Eccleſia Cathedrali, vt prædicator, vel ab Epiſcopo eligeretur, vel ab alio, communitas, vel alius ſumptus præberet, tunc enim Epiſcopus hoc onere leuabitur, vt cenſuit Sacra Congregatio.

5 Excipitur ſecundò, vbi populus eligeret, & nominaret concionatorem, & ſumptus etiã faceret, tũc enim Epiſcopus liberabitur hoc onere: conſuetudo igitur conſideranda erit, ità *Fuſcus de viſitatione, lib.* 1. *cap.* 18. *in fine.*

ADDITIO.

PRædicationis munus in Cathedrali eſt Epiſcopi, & ad eum pertinet ſumptus, niſi vniuerſitas habeat electionem, latiſſimè *Nouar. in tract. de grauam. vaſall. tom.* 1. *grauam.* 164. vbi omnes collexit, & multa cumulauimus allegando in *prima par. compendij, verbo ſalarium*, & prædicatores verbi Dei poſſunt paciſci mercedem prædicationis, *Vulpe in praxi Eccl. cap.* 14. *num.* 8. inſuper Epiſcopi poteſtatem, quam prædicandi ex priuilegio Chriſti habet, intelligitur habere in proprio populo *Dom. Author deciſ.* 140. *num.* 2. non tamen in aliena abſque conſenſu Ordinarij, & de onere prædicandi ei iniunctio, tradit *Rubens deciſ.* 234. *par.* 1. vbi plura *Gratian. cap.* 393. *num.* 11.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, vt dicatur polluta, quæ ſint neceſſaria.*
2 *Quæ differentia ſit inter Eccleſiam benedictam, & Eccleſiam conſecratam, quoad caſum noſtrum.*
3 *Eccleſia ex quibus poteſt dici conſecrata.*
4 *Eccleſia non conſecrata, an gaudeat eodem priuilegio, quo conſecrata.*
5 *Eccleſia an in dubio præſumatur conſecrata.*

An alius præter Epiſcopum poſſit reconciliare Eccleſias pollutas.

RESOLVT. CDLXVIII.

DVobus explicatis erit dilucida præſens quæſtio, quorum primum eſt, quæ concurrere debent, vt Eccleſia dicatur polluta, ſecũdum quod diſcrimen eſt quòad hũc effectum inter Eccleſiam conſecratam, & benedictam, & quòad primum, vt colligitur ex
1 *gloſ. in cap. vnic. de conſecrat. Eccleſ. lib.* 6. quinque concurrere debent, quibus deficientibus Eccleſia non dicitur polluta, primò, vt ſit iniurioſa, & voluntaria ſanguinis effuſio hinc ſi ioco, aut correctionis ſequeretur sãguinis effuſio, vel ob ſui defẽſionẽ, niſi modus excedatur, vel ſi facta eſſet à puero, vel ebrio, aut inſano, nõ diceretur Eccleſia polluta, *Sotus in* 4. *ſent. diſt.* 13. *q.* 2. *ar.* 3. *Victor in ſumma ſacram. num.* 99. ſecundò, vt ſit magna effuſio ſanguinis, & non eſt naribus deflueret ſanguis, etiã in magna quantitate, tertiò, quod effuſio ſanguinis, vel ſeminis ſit publica, & dicitur publica, vel ex confeſſione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex facti euidentia, *cap. veſtra, & cap. fin. de cohabit. cleric. & mulier*, quartò, vt fiat intra Eccleſiam, quamuis ſanguis in vaſe recipiatur, vel percuſſus, ità citò extraueretur, vt ſanguinis in Eccleſiam non caderet, ſic pollutio ſeminis humani ad hoc, vt polluat Ec-

Eccleſiam oportet, vt ſit voluntaria, vnde per nocturnas pollutiones, quæ fiunt in ſomnis, vel quæ ex impetu naturali accidunt, vel ſi eſſet quædam homectatio, aut eſſet ſecreta non polluitur Eccleſia.

2 Quoad ſecundum Eccleſiam benedictam poteſt reconciliare ſolus Sacerdos cũ aqua benedicta, *cap. aqua, & gloſ. in cap. vlt. verſ. lauetur, de conſecrat. Eccleſ. vel altar.* Eccleſiam autem conſecratam ſolus Epiſcopus cum aqua à ſe, vel ab alio Epiſcopo benedicta debet reconciliare, *Sayr. in Theſaur. caſuum conſcient. lib. 5. cap. 16. num. 9.* vſque adeò, vt nec Vicarius Generalis poſſit reconciliare Eccleſiam conſecratam niſi, & ipſe, ſit Epiſcopus, habeatque mandatum ſpeciale, cum reconciliatio Eccleſiæ ſit de reſeruatis Epiſcopo, ſitque ordinis Epiſcopalis, idcircò ceſſante priuilegio ſit indelegabilis quoad non habentes Ordinem Epiſcopalem, *Didac. variar. reſolut. lib. 3. cap. 20. num. 3. Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 10. & Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. cap. 2. §. 8. num. 2.* & cuius expenſis Eccleſia ſit reconcilianda vide *Frãc. Marc. dec. 986. par. 1.*

3 Cæterum dignoſcitur Eccleſia conſecrata, vel ex ſcriptura, ſeu inſtrumento dotationis, vel ex antiquis libris Eccleſiæ, vel columna, ſeu ſaſſo, aut tabula marmorea, vel ex Crucibus rubeis pictis ad parietes Eccleſiæ, vel ex dicto teſtis etiam ſi vnicus ſit, vel de viſu, vel de auditu, cum non agatur de præiudicio alicuius, ſed de commodo multorum, quo caſu recipitur dictum vnius teſtis, *Innoc. in rubr. de conſecrat. Eccleſ. vel altar. Abb. in d. cap. vlt. de conſecrat Eccleſ. vel altar Sayr. d. loco nu. 33.* vltra quod ſcribit *Franciſc. Leo Theſ.*

4 *for. Eccleſ. par. 2. cap. 29. nu. 27.* Eccleſiam non conſecratam gaudere eodem priuilegio quo conſecrata, vt in Oratorio, in dubio autem non præſumitur conſecrata Eccleſia etiam per diuturnitatem temporis *cap. Eccleſia, & cap. ſolemnitates, de conſecrat. diſt. 1. & Maſcard. de probat. concluſ. 415. & 582.* vbi in extremo diſtinguit inter Cathedrales Eccleſias, quæ

5 præſumuntur conſecratæ, & inferiores, ſicuti diuturnitas temporis nil præſtat ad præſumendam ſollemnitatem extrinſecam, cui partes non poſſunt renunciare, multò minus quando ageretur de magno præiudicio tertij, & ſollemnitas requiretur poſt perfectionem actus *Bart. in l. ſciendum, num. 3. cum ſeqq. ff. de verb. oblig. Oſaſc. deciſ. 175 num 6.* cum adductis per *Menoch. de præſumpt. lib. 3 præſumpt. 232. in fin. Gabr. in ſuis communibus, tit. de præſum. concluſ. 1. num. 53 cum ſeq. & Maſcard. de probat. concluſ. 1315. num. 13. & ſeq.*

ADDITIO.

Eccleſia polluitur per homicidiũ, vt probat Epiſcopus *Iſern. practicab. Eccleſ. q. 592. num. 1.* & inde reconciliari debet, vt ipſe docet *quæſt. 612.* hoc eſt per Epiſcopum ſuis ſumptibus in defectum pollucontium, latius *Sperell. deciſ. Eccleſ. 68 num. 19. P. Megala var. reſol. tom. 2. reſol. 168. nu. 19.* & quibus ſollemnibus Eccleſia polluta reconciliatur, refert *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſol. cap. 1. num. 21.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſibi eligere Confeſſarium non ſubditum.*

2 *Contrarium adducitur declaratum per Sacram Congreg. Concilij, et ſic remanet correctus* tex. in cap. fin. de pænitent. & remiſſ.

An Epiſcopus poſſit in aliena diœceſi eligere in ſuum Confeſſarium ſibi non ſubditum.

RESOLVT. CDLXIX.

1 Tex. *in cap. fin. de pœnitentijs, & remiſſionibus*, diſponit poſſe Epiſcopũ abſque licentia ſuperioris ſibi eligere prouidum confeſſorem, licet antea non poterat ſe ſubijcere alicui confeſſori per *cap. omnis vtriuſque ſexus, eod. tit.*

2 Verum *Galet. in ſua margherita caſuum conſcientiæ, in verbo Epiſcopus* refert Sacram Congregationem declaraſſe per hæc verba videlicet.

Epiſcopus virtute priuilegij cap. fin. de pænitentijs non poteſt eligere confeſſorem ſibi non ſubditum, qui a proprio ſuo Epiſcopo non ſit approbatus, & vide Proſper. de Auguſtino in addit. ad ſum. bullar. in ver. Archiepiſc. auctoritas ad num. 7. lib. A.

ADDITIO.

Adde *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 35. nu. 21.* latiſſimè *Paſqualig. deciſ. moral. 86.* qui in *deciſ. 89.* quærit an Epiſcopus non confirmatus poſſit ſibi eligere Cõfeſſarium, & iterum *deciſ. 88.* quærit an Epiſcopus non conſecratus gaudeat priuilegio eligendi ſibi Cõfeſſarium non approbatum, & *deciſ. 90.* examinat ſi Epiſcopus ſuſpenſus poſſit ſibi eligere Confeſſarium, & *deciſ. 87.* tradit ſi Epiſcopus titularis poſſit eligere Confeſſorem non approbatum ab Ordinario, & Epiſcopus eligendo ſibi Confeſſorem dicitur eligere approbatum *Graff. de arbit. confeſſ. cap. 14. n. 7.*

SVMMARIVM.

1 *Laicus non poteſt coram Eccleſiaſtico Iudice conueniri niſi in quibuſdam caſibus, de quibus remiſſiuè.*

2 Ma-

2 *Magiſter actorum non eſt familiaris Epiſcopi.*
3 *Deciſio quæſtionis.*
4 *Refutatur opinio, quæ ſe habet magiſtrum actorum non eſt familiarem Epiſcopi.*
5 *Familiaris Epiſcopi gaudet priuilegio fori tam in ciuilibus, quam criminalibus, n.6. & in omni materia n.7.*
8 *Familiaris quis dicatur.*
9 *Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio.*
10 *Officiales Epiſcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipſo Epiſcopo ſine eius Vicario.*
11 *Magiſter actorum gaudet priuilegio fori cum dicatur de familia Epiſcopi.*

An Epiſcopus poſſit magiſtrum actorum laicum ſuæ curiæ punire.

RESOLVT. CDLXX.

VIdebatur, quòd non, ex pluribus.
1 Tum primò, quia laicus coram Eccleſiaſtico conueniri non poteſt niſi in caſibus de quibus notatur in *cap. ſolitæ, de maioritate, & obedientia*, & in *cap. nouit. de iudicijs*, maximè cum diſtinctæ ſint iuriſdictiones *d. cap. ſolitæ, de maiorit. & obedient.*
2 Tum ſecundò, quia Magiſter actorum nō eſt familiaris Epiſcopi, ex quo non eſt ſuus commenſalis, nec denribus inſeruit, *cap. fin. & ibi DD. de verb. ſignif. in 6. Gomez. in Reg. Cancellariæ, de impetrandis benef. vacant per obitum, Cardin. quæſt.* 13. *Pariſ. conſ.* 50. *num.* 33. *vol.*4. *Maſcard. de probat. vol.*2. *concluſ.* 755. *nu.* 1. *cum ſeq. Direct. inquiſit. part.* 3. *quæſt.* 70. *comment.* 119. *Fuſcus lib.*2. *de viſitatione, cap.* 23. *nu.* 6. *Anton. lib.* 1. *variarum reſolut. reſ.* 75.
3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus in contrarium eſt verius, quod multis rationibus probatur.
4 Primo quia ſupradicta opinio, quæ tradit magiſtrum actorum non eſſe famliarem eſt falſa, cum contra eam extet *DD.* cumulus quos refert *Gratian. in deciſ.* 233. *& Anton. lib.* 1. *variar. reſolut. cap.* 75.
5 Quare cum ſit familiaris ſequitur, quod gaudet priuilegio fori, vt probatur in *cap. fin.* & ibi communiter omnes de officio Archidiaconi, *Capye. in deciſ.* 12. latè *Clar. in §. fin. quæſt.* 35. *nu.* 12. & ità in occurrenti caſu fuiſſe Neapoli deciſum refert *Thor. in ſuo compend.*
6 *deciſ. Nap. verbo familia*, & iſtud procedere tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, ſecundum *Archid. in cit. cap. fin. de officio Archidiaconi, Capyc. cit. dec. num.* 5. poſt *Panor.* & reliquos in *cap. eum non ab homine, de iudicijs, & idem Abb. Fel. & reliqui in cap.* 2. *de foro competenti, Alban. in lucubrat. ad Bart. in l. adminiſtratores num.* 1. *ff. de excuſat. tutor. Niger. in repetitio. extrauagant.* 1. *de vita, & honeſtate clericor.* vbi hoc ampliat procedere etiam in familia Vicarij Epiſcopi.
7 Ratio vero principalis concluſionis eſt, quia in omni materia familiaris gaudet priuilegio ſui principalis, ſecundùm *Arch. in cap.* 11. *quæſt.* 5. *Federic. de Senis in conſ.* 106. hinc eſt, quod priuilegium conceſſum ſcholaribus competit etiam eorum familiaribus, *Anna ſing* 401. *in fin. Menoch. de arbitr. iudic. caſu* 306. & de familiari Cardinalium latè *Feder. de Sen. in conſ.* 29. & generaliter, quod quis gaudeat priuilegio ſui domini latè *Carauit. ritu* 46. *num.* 27. poſt *Bart. in conſ.* 57. *Teſſ. in dec.* 22. *Campagna in cap. Regni Statuimus nu.* 4. *Add. ad Conſuetud. Neapol. in proœmio lit. C. fol.* 30. & Magiſtrum actorem eſſe familiarem non dubitatur, vt ſupra dixi, quia familiaris,
8 & de familia dicitur eſſe qui eſt deputatus ad aliquod officium, ſeu ſeruitium, *l. fin. C. de proximis ſacr. ſcrin. lib.* 11. *Bart. in l.* 1. *§. familiæ, num.* 5. *ff. de publicanis, Bero. quæſt.* 39. *num.* 2. *Farin. de oppoſit. contra perſonas teſtium, quæſt.* 55. *n.* 133. *Maſcard. concl.* 756. *Salicet. in l.* 2. *nu.* 5. *C. de Epiſcopus, & clericis.*
9 Quinimò abſolutiſſimum eſt in iure Notarios, & alios Curiales, & miniſtros Principis gaudere eiuſdem Principis priuilegio, *l.* 2. *& ibi gloſ. & DD. C. de Epiſcopis, & clericis, Ferret. in tract. de gabellis, num.* 535. *Pariſ. de Syndicat. cap.* 1. *in princ. num.* 2. *verſ. teſtis, Dec. & Iaſ. in l. ſcriniarios, C. de teſtam. militis*, & Epiſcopus dicitur Princeps *clem.* 1. *§ nec ſuper, de pœnis, Sbroz. de officio Vicarij, in proœmio, num.* 8. *Turret. conſ.* 80. *nu.* 4. *vol.* 1. & Dei Vicarius in ſua diœceſi ſecundum *Panorm. in cap.* 1. *nu.* 7. *de iureiurando.*
Supradictis accedat, quod voluerunt *Archid. & Ioan. Andr. in cap. ſi Epiſcopus, de officio ordinarij lib.* 6. quos referunt, & ſequuntur *Barbat. in cap. eum contingat, num.* 11. *&* 13. *eod. tit. & Couar. pract. quæſt. cap.* 10. *num.* 2. poſ-
10 ſe Epiſcopum, ſeu eius Vicarium Generalem ſuum, laicum in officio delinquentem liberè carcerare, & punire, & iſtud eſſe ſpeciale ſicut multa conceduntur Epiſcopis, quæ alijs denegantur *Natta conſ.* 576.
Denique facit pro hac eadem opinione, quod cum magiſter actorum dependeat ab Epiſcopo, ita vt ſine illo commode officium ſuum, ſeu iuriſdictionem exercere non poſſit, propterea eſt ei concedendum priuile-
11 gium fori, pro vt conceditur illis, ſine quibus priuilegiatus non poſſet vti commodè ſuo priuilegio, *Oltrad. conſ.* 293. *num.* 93. *verſ. aduerte tamen poſt Bart. in tract. de repreſalijs, quæſt.* 6. *&* 7. *Principal. Bald. in l.* 1. *C. de vxoribus militum, & in auth. habita, C. ne filius pro patre, Felin. in cap.* 1. *col.* 2. *verſ. tene iſtam concluſionem, de foro competent.* & Magiſter acto-

actorum dicitur de Curia Epiſcopi *Caſtrenſ. in l. nulli num. 6. C. de Epiſcopis, & clericis, Socin. conſ. 86. num. 5. vol. 1. Duen. reg. 40. nu. 6.*

ADDITIO.

DE hoc prolixius agit *Mar. Anton. var. reſ. lib. 1. reſol. 75. per tot.* poſt eum *Squillāt. de priuil. cleric. cap. 7. num. 54.* vbi citat hic *D. Authorem* nouiſſimè *Anſal. de iuriſdict. Eccleſ. p. 2. tit. 11. cap. 5. à num. 41. ad 50.* vbi de hoc declarat qualiter procedat *Ciarlin. controuer. iuris, cap. 20. num. 34.* & quid de reliquis comprehenſis in familia Epiſcopi tradunt *Genuenſ. in praxi Curiæ Archiep. Neap. cap. 9. nu. 4. Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 41. num. 50. Gratian. cap. 340. num. 3. P. Megal. var. reſol. tom. 2. reſol. 122. num. 4.* & quod Epiſcopus poſſit creare Notarios in ſua Curia, probat *Ciarlin. controu. iur. cap. 63. num. 14.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus quod poſſit concedere licentiam clericis arma deferendi probatur ex num. 2. 3. & 4. Quomodo autem ſeruetur in praxi, & cuius voti ſit auctor.*

An Epiſcopus poſſit concedere licentiam clericis deferendi arma.

RESOLVT. CDLXXI.

1 DIxi in facti contingentia poſſe Epiſcopum, & mouebar ex pluribus.

2 Primò, ex *clemen. ne in agro de ſtatu monachorum*, vbi religioſi arma tenentes intra monaſterium abſque ſui ſuperioris licentia, ipſo iure ſunt excommunicati, igitur cum licentia licitè poſſunt.

3 Secundò, ex auctoritate *gloſſ. in cap. duo ſunt genera 12. quæſt. 2.* quam refert, & ſequitur *Panorm. in cap. clerici, de vita, & honeſt. cleric.* vbi clericis, & religioſis non eſt aliter interdictus, prohibituſque armorum vſus ſaltē pro naturali propria eorum defenſione, interueniente licentia ſuperioris.

4 Tertiò, quia clerici poſſunt vti armis etiam offenſiuis, de licentia Papæ ſecundùm *Panormit in cap. ego, de iureiurando,* cum ſecundum eum hoc ſolum ſit prohibitum de iure poſitiuo, & ità annis præteritis fuit reſolutū in Curia Romana per Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper Conc. Trid.

ADDITIO.

ADde *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 43. num. 20. vltra D. Auctorem dec. 257. n. 1.* vbi id limita *num. 2. par. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Abbas diſtinguit hanc quæſtionem dicens, quod aut Epiſcopus habet iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem, aut ſpiritualem tantum, primo caſu tenet affirmatiuæ, ſecundo negatiuæ.*

2 *Contraria opinio ſcilicet, quod poſſit indiſtinctè Epiſcopus habere familiam armatam, probatur ex pluribus num. 3. 4. 5. 6. & 7.*

An Epiſcopus poſſit tenere familiam armatā.

RESOLVT. CDLXXII.

IN hac quæſtione duæ reperiuntur opiniones.

1 Prima eſt *Panormit in cap. fin. de officio delegati* diſtinguentis, quod aut Epiſcopus habet iuriſdictionem temporalem, & ſpiritualem in terra, aut ſpiritualem tantum, primo caſu poteſt habere familiam armatam, alias non, ſequitur *Afflict. in Conſt. Intentionis, num. 13. Hoſt. in ſumma de tregua, & pace col. 2. verſ. ratione perſonæ,* vbi refert quinque opiniones idem *Hoſtien. col. 3. verſ. ſed contra Ioan. Andr. Anchar. & Gemin. in cap. dilecto, de ſententia excommunicationis, in 6.*

2 Altera opinio eſt ſuperiori contraria, & hanc tenuit *Bald. in l. 2. § fin. ff. de officio Præfecti* vbi *Ang.* ſequitur *Barbat. in cap. ſignificaſti, col. 4. num. 17. & ſeq. de officio delegati,* vbi voluit, quod indiſtinctè Epiſcopus habere poteſt familiam armatam, & latè defendit *Dec. ibid. col. fin* & multis, quoque rationibus illam comprobat *Campagna in clem. 1. num. 21. de vita, & honeſtate clericorum.*

Quorum opinio fundatur ſequentibus rationibus, videlicet.

3 Primò, quia cum Epiſcopus habeat diœceſim, dicitur habere territorium *cap. omnes 16. quæſt. 1. cap. fin. de conſtit. in 6. Barbat. in cap. cum contingat num. 13. de officio ordinarij, Theſ. fori Eccleſ. cap. 9. num. 30. Anton. lib. 3. variar. reſolut. cap. 14.* & latiſſimè *Cabal. lib. 1. reſol. crim. caſu 94.*

4 Secundò, quia ſi Epiſcopus poteſt iudicare, & punire delinquentes *cap. 1. de officio ordinarij cap. ſtatuimus 16. quæſt. 1. cap. quiſquis, & cap. attendendum 17. quæſt. 4. cap. quoniam 18. diſtinct. cap. 1. de adulterijs, cap. in Archiepiſcopatu, de raptoribus, Fel. in cap. irrefragabili, num. 5. de officio ordinarij,* conſequenter fatendū eſt, poſſe tenere dictam familiam armatam.

5 Tertiò, abſolutiſſimum eſt in iure inquiſitorem hereticæ prauitatis poſſe dictam familiam tenere, vt patet in *clem. 1. § 1. de hæreticis, Innoc. in cap. ſignificaſti, nu. 4* vbi etiam *Fel. nu. 9. de officio delegati, Berret. conſ. 4. n. 38. Director. inquiſitor. part. 3. quæſt. 56. comment.*

55.Epiſcopi autem ſunt inquiſitores ordinarij,*d.clem.1.§.1.*

6 Quartò, quia cum Epiſcopus habeat carceres, & pœnas corporis in cauſis ad ſuum forum ſpectantibus infligere poſſit *cap. contra idolorum 26. quæſt.5. Dec. in conſ. 131. in princ.& in conſ.300.nu.4.* rationabiliter concluditur, quòd poſſit etiam habere executores armatos,per quos reos capere, & in carcerem detrudere valeat.

7 Quintò, quia teſtè *Anna ſing. 171.* in Regio Collaterali Conſ. Neapol. fuerunt expeditæ prouiſiones, quod Epiſcopi poſſunt tenere aliquos familiares armatos vſque ad ſolitam horam,ità quoque refert *Anna filius Conſt.Regni Si quis aliquem nu.22 & Thorus in compend.dec.Neapol.verbo familia.*

ADDITIO.

ADde *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 41.num.35.Ciarlin.controu.forenſ. cap. 60.num.16.& cap.15.num.54.& cap.50. num. 25.*vbi *num.præcedenti* quærit an ſit verum, quod Epiſcopus non poſſit tenere familiam armatam,niſi ſit & dominus temporalis.

Et Epiſcopi tenentur familiam armatam habentur in maiori honore, vt *ibi* ſubdit *nu. 27.*ad idem vide *Sperell.deciſ.4.ſub num. 1.8. & 10.Carol.de Graſſ.de effect.cler.effect.1.num. 129.Borrell.de magiſt.edict.lib.3.cap.17. n.21.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſecundum* Concil.Trid.ſeſſ.24.cap. 6.de reform. *poterat abſoluere in foro conſcientiæ ab hæreſi occulta, contrarium eſt ſancitum per Bullam Cænæ Domini,num.2.*

3 *Epiſcopus poteſt abſoluere à quauis excōmunicatione (etiam ſi reſeruata ſit* Pontifici*) occulta, dummodò non ſit de illis latis in Bulla Cænæ Domini.*

An Epiſcopi poſſint abſoluere in foro conſciē-tiæ occultos hæreticos.

RESOLVT. CDLXXIII.

1 EX Decreto *Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 24.cap. 6.de reform.* indulgetur Epiſcopis,vt ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ abſoluere poſſint,licèt præfata facultas non competat eorum Vicarijs, vt patet ex illis verbis; *Eis tantum,non eorum Vicarijs.*

2 Cęterùm hodie præfata poteſtas cenſetur ſublata per Bullam Cœnæ Domini, ſecundum quòd refert *Nauarr. in manuali confeſſor. cap. 27. num. 72. Penia in directorio inquiſitorum,part.3.commentario 141.* referens ità ſæpius fuiſſe pronunciatum in ſupremo Senatu Sanctiſsimæ Inquiſitionis, ſecundum *Maiolum de irregul. lib.5.cap. 46.num 6.* nec poſſunt, nec debent Epiſcopi amplius virtute Concilij,abſoluere occultos hæreticos in foro conſcientiæ,cum ſecundum eum, nō dum per prædictam Bullam Cœnæ ſit Concilio derogatum, verum etiam, quia ità expreſsè Pius V. ac Gregorius decimuſtertius declarauerunt, ità *Guttierez lib. 1. canonicarum quæſtionum, cap. 28. praxis Epiſcopalis, Zerol. parte 1.verbo abſolutio,§.4.Vgolinus de irregularitate cap.36.§.5. num.3.* vnde *Garſias de beneficijs part.11.cap.10. nu.115. & Coſmo Philiarco* refert,quod priuilegium, de quo in dicto decreto, & alia priuilegia quoad caſus Bullæ Cęnæ Domini ſunt ſublata vigore dictæ Bullæ propter clauſulas derogatorias in illa contentas, & ſecundum *Nouiſſimum in ſua praxi Archiep.cap.66.num.11.*habetur,ita declaraſſe Gregorium decimumtertiū, Clementem Octauum, & Sacram Congregationem, hinc *Emanuel Sà in ſuis aphoriſmis confeſſariorum,in verbo Epiſcopus,num.24.*ait, Epiſcopum habere facultatem abſoluendi

3 à quauis excommunicatione reſeruata Papæ occulta,dummodo non ſit lata in Bulla Cęnæ Domini,aut modo ſimili reſeruata;ſequitur *Toletus lib. 1. cap.91. & Garſia loco citato* referens,ita declaraſſe Sacram Congregationem Concilii, vbi quoque ait ità ſeruare vniuerſalem conſuetudinem, & eſſe clariſſimum, ſi legatur tenor ipſius Bullę, et de declaratione Sacr.Congreg.loquitur *Nauar.conſ.11.num.1. de priuileg.* quorum verba ſunt hæc,videlicet,*Congregatio cenſuit huic decreto Concilij derogatum eſſe, non tantum in crimine hæreſis, ſed in omnibus caſibus comprehenſis in Bulla Cænæ Domini Pij V. Alia Epiſcopus, aut Inquiſitor abſoluere non poteſt hominem hæreticum in foro conſcientiæ, licet hæc facultas à Concilio ſit tradita Epiſcopis,* refert,et ſequitur idem *Garſia*,iam ſæpius citatus, & habetur alia declaratio per verba ſequentia, videlicet,*Item an hoc decretum locum habeat in caſibus poſt Concil. Tridentin. ex noua lege Sedi Apoſtolicæ reſeruatis S.D.N. Gregorij XIII. audita relatione Congregationis non habere locum reſpondit alia, item in delictis occultis in materia clauſuræ, idem reſpondit audita relatione eiuſdem Congregat.per Conſt.Pij V. cenſeri huic decreto derogatum.*

ADDITIO.

ADde *D.Authorem deciſ.279. num.5.p.3.* et quod Epiſcopus abſoluit ab hęreſi in foro exteriori in officio Sanctę Inquiſitionis,refert *Gratian.cap.414.num.24.* vbi plura de hoc,multa alia ad hoc pertinentia nouiſſimè collexit *Thomas del Bene in tract. de Comitijs,& parlamentis,tit.de immun.Eccl.dub.4. ſub ſect.35.in addit.ad primum,ad ſecundū,et ad tertium.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clericis piohibita eſt negotiatio.*

2 *Clericis an poſſit aſſumi in ſocium conductionis.*

3 *Clericus ſi hæres exiſtat conductoris an poſſit perſeuerare vſque ad finem.*

4 Bald.&Carrocij *diſtinctio ſimplicis clerici, & Sacerdotis circa admiſſionem, & excluſionem ab incunda conductione.*

5 *Conducere bona Eccleſiarum an clerici poſſint.*

6 *Clericis quando permittãtur conductiones prædiorum.*

An Epiſcopus poſsit permittere clericis prædiorum conductionem.

RESOLVT. CDLXXIV.

1 COnſului, quod non, qnia regulariter clericis omni iure prohibita eſt negotiatio, quæ ſcilicet lucti cauſa, et cupiditatis fiat, *cap. 2. 88. diſt. & cap. 1. cum ſeq. ne cleric. vel monac.* quia ſupradicta eſt mater vſurarum *cap. virum 45. diſt.* et conſequenter non poſſunt prædia conducere, et conductionibus incumbere, *d. cap. 1. ne cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 2. tit. quibus non eſt permiſſum conductores eſſe*, Coſta *de remed. ſubſidiar. cap. 73.*

2 Amplia primo, vt nec poſsit aſſumi in ſocium alicuius conductionis, quoniam ſi eſt admiſſus ad conductionem cum aſſenſu locantis, idem iudicandum videtur, quod de ipſa locatione *Marc. dec. 76. nu. 3.* vbi appellat hunc ità introductum confictabilem, *Vbald. tract. de duobus fratrib. part. 10. per tot. Surd. conſ. 18. vol. 1.* nec poſsit fideiubere pro conducente Caroc. *vbi ſupra ſub num. 7.*

3 Limita nunc, et primo, ſi clericus ſuccedat conductori iure hæreditario; nam tunc non prohibetur continuare conductionem vſque ad præfinitum tẽpus locationis, quia tunc ceſſat cupiditatis, et initium inſpicitur *Sylu. in uerb. clericus 3. ſub num. 2.* Caroc. *loco cit. num. 10. Addit. ad ſum. Bullar. in 5. uectigal. uerſ. quæritur an inter negotiationes*, et ſequitur *Vgolin. de poteſt. Epiſcopi par. 1. cap. 13. §. 16. ſub num. 2. Rodoan. de ſpol. Eccleſiaſticis, quæſt. 2. num. 12.*

4 Limita ſecundo ſi ageretur de terrulis conductis animi gratia, vel ſi prædiolum alterius prædijs clerici, vndique eſſet circundatum damni, vel rixæ euitandæ cauſa, vel ſi res eſſet cum ſimplici clerico, aliud ſtatuitur, teſtè *Bald. in l. milites*, C. *locat. & Carroc. d. tit. quibus non eſt permiſſ. conduc. num. 7.* vbi apertè excludit ab hac prohibitione ſimpliciter clericum, includit autem dumtaxat in Sacerdotio conſtitutum, & beneficiatum.

5 Limita tertiò in bonis Eccleſiaſticis, quæ poſſunt clerici conducere, vt probatur in *cap. dilecti, de decimis*, vbi conductionis factas à quibuſdam monacis non improbat Romanus Pontifex ibi, vt per *Vgolin. de poteſtat. Epiſcop. diſt. §. 16. cap. 13.*

6 Limita quartò in ſubſidium, videlicet ad eorum inopiam ſubleuandam, quo caſu etiam ſua puniuntur immmunitate, *cap. peruenit*, vbi *gloſ. in uerb. auaritiæ, & in uerb. conductiones 86. diſt. Abb. ad ſupracit. cap. 1. de cleric. uel monac. Carroc. de locat. part. 1. tit. quib. non eſt permiſſ. conductores eſſe, num. 3. Leo in Theſ. for. Eccleſ. part. 3. cap. 34. num. 35.* ſicuti clericis artificium licitum eſt quando non ſuppetunt propriæ facultates, *Feder. de Sen. conſ. 207. num. 3. Borrell. conſ. 74.* nam neceſſitatis cauſa licitam reddit negotiationem, alioquin illicitam, *cap. eijciens, cap. Epiſcopus, & cap. negotiatorem 88. diſtinct.* copioſè *Seb. Med. tractat. de caſ. fortuit. quæſt. 6.* circa illam regulam, quod neceſſitas non habet legem, dummodo liqueat de hac neceſſitate ſummariè Iudici Eccleſiaſtico, cum fieri in dubio præſumatur quæſtus, & cupiditatis cauſa *gloſ. ad cap. decreuit, in verb. conducere 88. diſt. Mari. Antonin. lib. 1. reſol. 3. num. 10. 11. Vgolin. cit. §. 16. ſub num. 3.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Marcell. Vulpe in praxi Eccl. cap. 33. per totum*, nouiſſimè *Anſal. de iuriſd. Eccleſ. p. 2. tit. 9. cap. 3. num. 12. et ſeq. Epiſcop. Iſern. in praxi Archiep. Neap. cap. 75. Sperell. dec. fori Eccl. 94.* multa recollexit nouiſſimè *D. Thomas del Bene in tract. de Comit. et parlam. tit. de immunit. Eccleſ. dubit. 26. ſect. 1.* conferentia huic materię.

SVMMARIVM.

1 *Separatio parochialium Eccleſiarum datur ob earum diſtantiam, vel itineris difficultatem ad maiorem parochianorum commoditatem.*

2 *Separatio parochialium, vt fieri poſſit quatuor concurrere debent, num. 3. 4. 5. & 6.*

Nouæ parochialis Eccleſiæ conſtitutio intra fines parochiæ antiquæ, quando permittatur Epiſcopo.

RESOLVT. CDLXXV.

1 QVando ad Eccleſias parochiales ob nimiam locorum diſtantiam, ſeu difficultatem parochiani ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non poſſunt iure nouiſſimo ſacri *Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 4.* ſtatutum eſt, vt Epiſcopi nouas parochias

chias conſtituere poſſit, iuxta *cap. ad audientiam, il 2. de Eccleſ. ædificand.*

2 Cæterum, vt præfata ſeparatio iure contingat, debent quatuor concurrere, vt ſcripſerunt Menoch. *conſ.* 477. *Bimius conſ.* 184. *col.* 2. *Henriquez conſ.* 80. *& Coſta de remed. ſubſidiar. remed.* 75.

3 Primo, allegatio iuſtæ cauſæ, & eius probatio, *Innoc. ad cap. paſtoralis, de priuil. Lap. alleg.* 68. *Oldrad. conſ.* 261. *& Pariſius conſ.* 36. *lib.* 4.

4 Secundò, quod parochus, ſiue curatus prædictæ Eccleſiæ conſentiat ſecundæ Eccleſiæ ædificationi, alioquin ſecus eo inuito, ſi ei præiudicetur quoàd ea, quæ concernũt debitam, & ſufficientem illius ſubſtentationem, *Abb. in d. cap. ad audientiam, col.* 3. quem refert *Rebuff. prax. benefic. part.* 1. *tit. de erect. in curatam, & paroch. num.* 4. quæ doctrina poſt dictum decretum Concil. Trid. non videtur procedere, cum in eo dicatur inuitis Rectoribus, & innitur etiam in *d. cap. ad audientiam, & d. doctr. Abbatis* procedit quando Epiſcopus ſine aliqua cauſa vellet conſtruere nouam parochiam; ſecus uerò eſt dicendum cum adeſt cauſa.

5 Tertiò, requiritur Epiſcopi auctoritas, & eius decretum, in cuius arbitrio reſidet cauſæ iuſtitia, uel loci diſtantia in eundo ad curatam Eccleſiam, *Rebuff. ibidem num.* 9. à quo decreto vti facto per Epiſcopum etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatum, licet quidem appellare, ſed ſolum ad Sanctiſſimum Pontificem, niſi ea ordinatio facta fuerit in uiſitatione præcipuè ſine figura iudicij, quoniã ab ordinibus factis in viſitatione per Ordinarium non appellatur, ſaltem quoàd effectum ſuſpenſiuum, tanquam ab executione conſtitutionis conciliaris *cap.* 1. *ſeſſ.* 13. *de refor. & cap.* 10. *ſeſſ.* 24. *Henriquez conſ.* 80. *num.* 16. *Mari. Antonin. lib.* 1. *reſolut.* 85. *num.* 10. *& reſolut.* 110. *num.* 14. *eod. lib.*

6 Requiritur conſenſus maioris partis parochianorum circa ſeparationem, & ſi ſunt plures plebes, vel terræ ſub vno Rectore, aut Curato maioris Eccleſiæ, quæ tamen ſint tanquam corpora ſeparata, debent conſentire ſaltem duæ partes ex tribus ſingulorum corporum, *Felyn. in cap. cum omnes, num.* 20. *de conſtitut. Iaſ. ad l. iuriſgentium, §. hodie, num.* 9. *ff. de pactis, Franciſc. Marc. deciſ.* 924. *part.* 1. *Henriquez conſ.* 80. *num.* 15. *&* 16. *& Bimi. d. conſ.* 184. *num.* 23. *& ſeqq.* quæ doctr. nec hodie poſt Concilium videtur poſſe procedere, cum videatur remittere omnia arbitrio Epiſcopi.

Limitatur tamen concluſio principalis vbi in loco minimè difficili, nec incommodo oratorium adeſſet, vel Eccleſia cum fonte baptiſmali, & cæteris ad parochiam neceſſarijs, ibique proponeret in ſui adiutoriũ Sacerdotem, qui ibidem reſideret, & Sacramenta poſſet adminiſtrare, quia tunc non poſſet fieri ſeparatio, ita *Menoch. conſ.* 477. *num.* 9. *& Coſta remed.* 76.

ADDITIO.

Vide *D. Authorem* circa iſtam materiam *in deciſ.* 208. *p.* 2. & hoc fuit practicatũ tempore eminentiſſimi Card. Alphonſi Ieſualdi Archiep. Neap. & an Epiſcopus poſſit licentiam concedere, vt erigantur noui conuentus in iis prioribus aliorum conuentorum, quod non poſſit ſine cauſæ cognitione, & quod poſſint ſubſtentari ſine illorum detrimento, *Gratian. cap.* 517. *num.* 18.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio Pœnitentiarij in Eccleſia Cathedrali ad Epiſcopum ſolum ſpectat.*

2 *Amplia, vt neque capituli conſenſus requiratur, ſub amplia num.* 4.

3 *Quid ſi vacat in menſe Papæ.*

4 *Pœnitentiarius electus quando incipiat habere facultatem audiendi confeſſiones.*

5 *Pœnitentiarius tenetur exiſtere ſemper paratus ad audiendum confeſſiones, ponuntur nonnullæ Sac. Congregat. declarationes num.* 6.

An ad alium præter Epiſcopum ſpectet inſtitutio pœnitentiarij in Eccleſia Cathedralis.

RESOLVT. CDLXXVI.

Conc. Trid. ſeſſ. 24. *de reform. cap.* 8. diſpoſuit, quod Epiſcopus in ſua Cathedra-
1 li Eccleſia pœnitentiarium cum vnione præbendæ proximè vacaturæ inſtituat, ex quibus verbis apertè patet, inſtitutionem præfati officij Pœnitentiarij ad ſolum Epiſcopum ſpectare, vt voluit *Nouar. conſ. vnico ne ſed. vacant. Henriq. conſ.* 28. *Vgol. de poteſt. Epiſcop. part.* 2. *cap.* 33. & ità declarauit Sac. Congregatio Concilij per hæc verba, videlicet, *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per ſolum Ordinarium poteſt inſtitui, ad quem quoque pertinet electio perſonæ, quoties opus fuerit pro exercendo tali officio.* Idem dicit *Auctor praxis Epiſcopalis, part.* 1 *verb. Pœnitentiarius, §.* 3. *Zecchius de benef. quæſt.* 8. *Garſia in eiuſdem nominis tractatu, part.* 5. *cap.* 4. *num.* 138. & tenuit Rota Romana in vna Abulen. Canonicatus Pœnitentiarij 17. Aprilis 1589. coram Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Maioricen. Canonicatus 15. Nouemb. 1593. coram Illuſtriſſimo Mellino.

2 Amplia primò, vt adeò huiuſmodi ele-

ctio ad ſolum Epiſcopum ſpectet, vt Capituli conſenſus minimè requiratur *addit. ad Nauar.conſ.vn.in fi.ne.ſede vac. Pariſ. de confidentiquaſt.45.num.27.Rodriq.in ſum.cap.143. Vgol.loc.citat. num.2.* & facit *tex. in cap.inter catera,verſ.vnde pracipimus,de officio Ordinar.* in quo nulla mentio Capituli fit, at ſi neceſſe eſſet, vt Capitulum interueniret, eius mẽtio facta fuiſſet, & iuxta hanc opinionem pluries declarauit Sac. Congregatio Illuſtriſſimorum, præſertim in vna Segobien. per hæc verba videlicet.

Cum decreto Concilij ſeſſ. 24. cap.8. cauetur, quod in omnibus Cathedralibus Eccleſiis, vbi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione prabenda proximè vacatura, ab Epiſcopo inſtituatur, dubitatur an quoties occurrerit vacatio officij pœnitentiarij, & per conſequens prabenda illi annexa, prouiſio illius pertineat ad ſolum Epiſcopum, abſque eo, quod Capitulum in aliquo ſe intromittere poſsit Sanctiſſimus Dominus noſter, referente Congregatione Concil. decreuit,inſtitutionem officij Pœnitentiarij nec non electionem perſona Pœnitentiarij quandocunque faciendam, ad ſolum Epiſcopum pertinere, abſque conſenſu Capituli, collatione autem præbendæ vniendę ab illis fieri debere, ad quos antea ſpectabat. Et inſuper ſecundùm *Garſiam loco citato*, habentur quatuor aliæ declarationes eiuſdem Sac. Concil. præſertim Epiſcopo Segobien. Et iuxta hanc opinionem pluries cenſuit Rota Romana, pręſertim in vna Taraconen. Canonicatus 5. Iunij 1596. coram Corduba, vbi fuit reſolutum tàm erectionem officii Pœnitentiarii, quam vnionem Canonicatus, & prebendæ, ſolius Epiſcopi arbitrio relinqui, per *Concil.ſeſſ.24.de reform. cap.8.* ibi, *ab Epiſcopo inſtituatur*. Et iterum in vna Oſcen. Canonicatus 1. Febr. 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

3 Limita id, quod diximus de electione perſonæ Pœnitentiarii, vt non procedat, vbi eius officium, & conſequenter præbenda vacat in menſe Apoſtolico, vel adeſſet alia reſeruatio, ſeu affectio, quia tunc ad Papam pertinet ratione reſeruationis, ſecundùm *Gonzales gloſ. 9.§. 2.nu.84. & Garſiam cit.loc. num. 244.* & tenuit Rota in dicta Maioric. Canonicatus, iuxtà quam opinionem cenſuit Sacr.congreg.conc. reſcribendum Epiſcopo Salamantino.

4 Vnde ſequitur, quòd occurrente vacatione Pœnitentiariæ, Sede Epiſcopali vacante, capitulum non poterit illam prouidere, cùm non ſuccedat in prouiſione Beneficiorum ad Epiſcopum ſpectante, *cap. illa ne Sede vac.* & cenſuit *Sacra Congreg.ſuper d. cap.8.* ibi *Ab Epiſcopo inſtituatur ſolo abſque conſenſu capituli, & etiam ab eodem ſolo eligatur, & licèt vacaret Sedes Epiſcopalis, capitulum nihil poteſt, etiam quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur,* cum hoc caſu electio, ſeù prouiſio Pœnitentiarii ſpectet ad Papam priuatiuè, ſtante reſeruatione *regula 2.cancellaria.*

5 Vnde præfatus Pœnitentiarius eo ipſo, quod electus fuerit, conſequitur facultatem audiendi confeſſiones pœnitentium illius diœceſis, & iuriſdictionem ad abſoluendum à peccatis *Zecchus de repub.Eccleſiaſt.cap.24.* & quilibet poteſt ei confiteri ſua peccata, & ſatisfaciet præcepto *cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnitent. & remiſſ.* & cenſuit Sacra congregatio 16. Febr. 1595. per hæc verba videlicet, *An ſi quis confeſſus fuerit ſua peccata ſemel in Paſchate Pœnitẽtiario deputato in vim decreti conc. Trid.ſeſſ.24.cap.8. dicatur ſatisfeciſſe pracepto contento in cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnitent. & remiſſ. congregatio cenſuit ſatisfeciſſe*, Et eidem poteſt Epiſcopus committere abſolutionem ab irregularitate occulta, de qua in *conc.Trid.ſeſſ.24.cap.6.* vt refert *Garſias loco ſæpius cit. num. 116.* pluries declaraſſe Sacram congregationem concil. ſuper *d. cap.* per hæc verba videlicet, *Primo, congregatio cenſuit ab Epiſcopo poſſe, non tamen Vicario Generali, ſe etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id ſpecialiter deputato, committi abſolutionem capituli huius. Secunda, Epiſcopus poteſt abſoluere, & per confeſſarium, & per Vicarium abſoluendum in ſimilibus cauſis ſpecialiter conſtitutum.*

6 Debet tamen præfatus Pœnitentiarius ſemper paratus exiſtere ad audiendum confeſſiones quare minimè recuſare poteſt pęnitentes, vt cenſuit Sacra congregatio his verbis, *congregatio concil. cenſuit Pœnitentiarium non poſſe recuſare audire confeſsiones illorum parochianorum, vbi ſunt Pœnitentiarij, volentium eis confiteri ſua peccata*, & recuſans audire confeſſiones poteſt puniri, & priuari ab Epiſcopo, vt cenſuit Sac. congreg. his verbis, *Pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuens confeſsiones audire, punitur ab Epiſcopo, & poteſt priuari*: quia hac de cauſa pęnitentiarius, dum confeſſiones in Eccleſia audit, cenſetur præſens in choro, *d. cap. 8.* & ita declarauit Sac. congreg. conc. per hæc verba, videlicet, *cum Pœnitentiarius audit confeſsiones, vel caſuum reſeruatorum, vel venialium peccatorum, praſens eſſe in choro cenſetur*. Licèt ſecundùm *Garſiam loco cit.* iſtud procedat dum confeſſiones actu in Eccleſia audit, et non dum eſt in confeſsionario, etiam ſi ibi priuatim officium recitet, vt quia antea confeſsiones audiuit, vel vt poſtea opportunius illi incumbat, ut declarauit Sacra congregatio per hæc uerba videli-

licet, Præſens autem in choro non cenſetur, dum Miſſam celebrat, aut priuatim officium dicit, ut opportunius auditioni confeſſionum incumbat; Alia pœnitentiarius habendus eſt pro præſente in choro, dum audit confeſſiones in Eccleſia, ſiue in confeſſionario, ſiue extra non autem pro tempore, quo reſidet in confeſſionario, nec audit confeſſiones, alijs in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuatè, quia antequam recitarentur Horæ canonicæ in choro, audiuit confeſſiones, nec ſi dixerit Miſſam, eſt cenſendus præſens in choro.

ADDITIO.

HIc nota, quod vnus pœnitentiarius debet eſſe in Eccleſia Cathedrali *Rubeus deciſ.222.num.14.p.2.* nec eſſe incongruum, quod ſunt plures, vt ſunt in hac Ciuitate Neapolitana inter celebriores Italiæ ſiſtente ob frequentiam populi, vt ibi ſubdit *num.* 15. & cum debeat eligi ab Epiſcopo, conſtitutus tamen ab eo poteſt delegare vices ſuas, vt *D. Author in 2. tom. var. reſol. reſol.* 179. *num.* 1. tradit ſubdens *num.* 2. ipſum non poſſe alium pœnitentiarium conſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt alterare pœnam ſtatutam per Concil. Trid. contra non reſidentes, contrarium deciditur num.5.6.& 7.*

2 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare contra conſtitutiones Concilij. Amplia num. 3. & 4.*

An Epiſcopus poſſit certam pœnam à Sacro Concilio Trident. ſtatutam contra non reſidentes, per conſtitutiones ſynodales ampliare.

RESOLVT. CDLXXVII.

SVpponatur in facto, quòd inter cætera, quæ in conſtitutionibus ſynodalibus à quodam Epiſcopo decreta fuere, erat aucta
1 pęna contra Canonicos non reſidẽtes: quare fuit dubitatum an potuerit præfatam pęnam ampliare, ſtante quod Concil. Tridentin. certam pęnam ſtatuerit, & dubium mihi faciebat pro validitate conſtitutionis Epiſcopi, quòd conſtitutiones ſynodales ſtatuentes maiorem pęnam, non caſſant pęnam à Sacro Conc. Trid. ſtatutam, nam Epiſcopus videtur poſſe addere pęnam ſacris canonibus, cum hoc concernit maiorem obſeruantiam ſacrorum canonum.

2 Cæterum ſupradictis non obſtantibus cõtrarium conſului ex pluribus. Tum primò, quia Epiſcopus nihil agit; attentando contra cõſtitutionem Concilij ſecundùm *gloſ.* communiter receptam *in cap. dilectus, il primo, de præbend. in verb. cum ſe facultas, gloſ. & ibi DD. in cap. cum dilectus in verb. in ætate de elect. & in clem. 1. in verbo eligatur, de elect. & in cap. dilectus, de temp. ord. & ibi Inn. & in c. 1. de filijs presbyt. Ioan. de Anan. in cap. cum in diœceſi, de vſur. Archid. in cap. ſicut 15. diſt. & in ſumma 56. diſt. & in cap. virgines 27. quæſt. 1.* late *Ioan. Andr. in cap. 1. ſuper gloſ. in verb. conceſſum de ſuppl. neglig. præl. Spec. in tit. de diſpenſa. in §. nunc de Epiſcoporum, num. 27. Lud. Rom. in conſ. 325. num. 7. Ant. & Doctores Canoniſtæ in cap. at ſi clerici in §. de adulterijs, & ibi Fel. num. 5. de iudic. & Dec. nu. 37. Henricus Botteus in tract. de ſynodo Epiſcopi art. 2. concl. 3. num. 6.*

3 Quod procederet etiam ſi adeſſet magna cauſa diſpenſandi, quia adhuc denegatur Epiſcopo condere conſtitutiones contra concil. ſecundum *Io. And. & Anchar. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. & ibi de Sancto Gemin.* qui impugnant *Archidiaconum ibi*, & in *cap. licet canon. de elect. lib. 6.* volunt, quòd Epiſcopus etiam ex magna, neceſſaria, & vtili cauſa, & etiam cum cauſæ cognitione non diſpenſat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curatis propter conciliũ generale, *cap. cum in cunctis, in §. inferiora, de elect.* cum qua opinione tranſit *Franc. in d. c. 1. de ætat. & qualit.* & licet pro opinione *Archidiac.* multa poſſent adduci, quæ ipſe ponit in *d. cap. licet canon*, & cum eo ſit *Hoſtienſ. in cap. cum dilectus, de elect.* tamen contra *Archidiac.* eſt communis opinio, ſecundum *Domin. de Sancto Gemin. in d. cap. licet canon, num. 7. in finalibus verbis*: eandem opinionem contra *Archidiac.* tenet *Ioan. Monach. in cap. cupientes, in num. 124. de electeion. lib. 6.* & hanc opinionem tenent communiter *DD. in d. cap. cum dilectus, de elect.* & in hoc eſt notãdum, quod in caſu *Ioan. Andr.* & aliorum *DD.* contra *Archidiac.* non conceditur diſpẽſatio etiam ex magna, neceſſaria, & vtili cauſa: quia cõcilium generale prohibet Epiſcopis, & punit contrafacientes, vt patet in *d. cap. cum in cunctis, in §. clerici, de elect.*

4 Amplia ſecundò, vt nec idem Papa diſpenſando contra concilium, cenſeatur concilio derogare, niſi de ipſo in ſpecie fecerit mentionem, vt fuiſſe in Rot. Rom. deciſum teſtatur *Vcrall. deciſ. 176. part.* 1. et ratio eſt, quia conſtitutio conciliaris habet tacitam clauſulam derogatoriam, ſecundùm *Felin. in cap. nonnulli col. 4. de reſcript. Archid. in cap. 1. de conſtit. in 6. Roman. l. ſi vero, §. de viro num. 45. in 23. fallent. ff. ſolut. matr.*

5 Tum ſecundo, quia cum conſtituere contra concil. ſit de caſibus Summo Pontifici reſeruatis, conſequenter non poteſt Epiſcopus ſe intromittere, vt notatur in *cap. quòad translationem*, per illum *tex. de off. deleg. & in*

cap. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. ita tenet *Spec. in tit. de diſpenſat. in §. nunc breuiter*, quia in his non ſe intromittit alius inferior, niſi ex ſpeciali commiſſione Papæ, vt in *d. cap. quoad translationem.*

6 Tum tertiò, quia ſecundum *Triuſ. deciſ. 42. lib. 2.* talis alteratio eſt abrogatio ipſius legis, quia ſi lex concilii, ſtatuit pęnam priuationis medietatis fructuum, et lex ſynodalis omnium fructuum, tollitur (ob non obſeruantiam) lex concil. et ſeruatur lex ſynodalis, et ſic Ordinarius per indirectum abrogat legi concilii, et Summorum Pontificum, quod minimè cenſendum eſt.

7 Tum tandem arguendo à ſimili, quia constitutio conciliaris *ſeſſ. 24. cap. 1. de reform.* diſponens, quod ad detegenda impedimenta matrimonii, ſolemniter debent fieri tres denunciationes in tribus diebus feſtiuis cum aliquo temporum interuallo inter vnam, et alias, non poterit Epiſcopus circa dies feſtiuos diſpenſare, cùm, vt dixi, ſit conſtitutio conciliaris *gloſ. & DD. in cap. at ſi clerici, de iudic. Silueſter verb. excommunicatio, nu. 14. §. 9. et in proprijs terminis Graff conſ. 26. nu. 46. vol. 1. de ſententia excommun.*

ADDITIO.

NOta hic, quod Epiſcopus conſtitutionibus ſuis pęnalibus poteſt ius commune iuuare adiecta pęna, etiam in iure nõ expreſſa, vel ea aucta, ità *Iulius Carthar. dec. 70. num. 74. et ſeq.* ubi plura, et an poſſit Epiſcopus excommunicare clericum non reſidentem exiſtentem extra Dięceſim *Squillāt. de priuil. cler. cap. 2. num. 64.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet Procuratorem fiſcalem.*

2 *Pœnam pecuniariam alicui ſubdito impoſitam, cui debeat Epiſcopus applicare.*

3 *Amplia etiam ſi huiuſmodi pœna imponatur laico pro crimine Eccleſiaſtico.*

An Epiſcopus habeat fiſcum.

RESOLVT. CDLXXVIII.

1 EPiſcopus habet fiſcum, ſeu procuratorem fiſcalem, unde habet ius confiſcandi, ſeu applicandi ſuæ cameræ, ſecundùm *Butrigar. Imol.* et reliquos communiter *in cap. quia diuerſitate, de conceſſ. præb. Pereg. de iure fiſci, q. 2. Viu. commun. opin. 255.*

2 Quare in ſententia ferenda contra aliquem clericum, poteſt pœnam eius Curiæ Epiſcopali applicare, non autem Cameræ Romanæ, ſecundùm *Panormitan. Anan. et Soc. in cap. excommunicatus, de hæret. in princ. Old. conſ. 302. Afflict. in præludijs conſtit. quæſt. 15. num. 9. Foller.* referens hanc opinionem communiter teneri in *pract. crimin. canon. tit. de denunciatione facta, cap. 5. num. 14. et ſeq. Diaz cap. 145. ſub num. 2.* ubi deducit iſtam opinionem communem ueriorem, et obſeruari de conſuetudine generali, ita etiam *Franc. March. deciſ. 339. num. 10. cum alijs ſequentibus part. 1. Felin.* cum cæteris ſignatis per eum in *cap. cæterum num. 10. de officio Ordinar.* Ex quibus omnibus apparet, hanc eſſe communem opinionem, et uſu frequentiſſimo, et conſuetudine immemorabili approbatam.

3 Imò pœnam pecuniariam, quam imponit Epiſcopus, ſeu eius Vicarius laico pro crimine Eccleſiaſtico perpetrato per eum, poteſt ſimiliter applicare Cameræ Epiſcopali ex eo, quod ipſe Epiſcopus habet fiſcũ, ita *Barbat. conſ. 39. Zilet. conſ. 1. vol. 1. Aufrer. in deciſ. 228. Capp. Tholoſ. et Viu. cit. loco, in fine*, Quę doctrina uidetur limitanda in mulctis pecuniarijs, quæ locis piis ſunt applicandę, ex decreto *Conc. Trident. ſeſſ. 25. cap. 3. de reform.*

ADDITIO.

VLtra *D. Authorem deciſ. 33. num. 1. p. 3.* adde *Vulpe in prax. Eccleſiaſt. cap. 23. num. 4.* et Epiſcopus habet fiſcum, et procuratorem fiſcalem *Ciarlin. controu. iur. cap. 50. num. 32.* et hoc de conſuetudine, ut inquit *Nouar. de grauam. vaſall. in grauam. 159. nu. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas erecta ad dignitatem Epiſcopalem, acquirit decorem.*

2 *Conceſſo aliquo, videntur conceſſa omnia ſine quibus illud explicari nequit.*

3 *Petrus ſingulos Epiſcopos ſingulis ciuitatibus deſtinauit.*

4 *Epiſcopi à principio pauperes deputati.*

5 *Epiſcopi hoſpitium debet eſſe commune.*

6 *Inhumanus eſt Epiſcopus, qui hoſpitalitatem non ſeruat.*

7 *Eſurienti, et afflicto ſubuenienti, lux fiant tenebræ.*

Ciuitas nouiter decorata Epiſcopali dignitate, an teneatur dare Epiſcopo palatium, ſeu illud ædificare.

RESOLVT. CDLXXIX.

REſpondi in hac quæſtione ex *conſ. Borrel. 2. vol. 1.* ciuitatem teneri, obnoxiamque eſſe dare palatium Epiſcopo, et hoc ex pluribus.

1 Primò, quia dum petiit ſibi dari Epiſcopum, et ex Epiſcopali dignitate ſibi uniuerſitas decorem quærit, iuxta ſententiã *Bart.* in

in l.ſi hares,§.1.ff.de leg. & *in l. ciuitas,ff.ſi cert. petat.*& in *extrauag.ad reprimend.in ver. Lombardis num.5.* qui ſunt rebelles, *Caſtren. in l.ex hoc iure,ff. de iuſtit. & iur.* conſequens erit,vt cum Epiſcopalis dignitas abſque habitatione ſtare nequeat,vt illi etiam palatium tacitè obtuliſſe videatur,ſine quo ſuum paſtorale munus exequi non valet conceſſione enim
2 facta alicui officij, aut magiſtratus gerendi, cenſentur omnia illa conceſſa, ſine quibus actus ille expleri non poteſt, *l. ad rem mobilem,l. ad legatum,ff. de procurat. l.2.ff. de iuriſdict. omn. iudic.* cum ſimilibus adductis per *Ceph.in conſ.165.num.14.vol.2.*

3 Tum ſecundò,vt legitur, ſingulis ciuitatibus S. Petrus ſingulos Epiſcopos deſtinauit pro paſcendis ouibus,*cap. porro 66. diſt.& c.*
4 *in illis 96. diſt.* Et illi à principio pauperes fuerunt electi,*cap.de his 10.quæſt. 1. Alfonſ.in ſpec.Roman.Pontific. cap. 30.in fine*,ergo quo pacto ſi pauper Epiſcopus fuerit, domum, aut palatium ædificabit, niſi à Ciuitate fuerit ædificatum?

5 Tum tertiò,quia domus Epiſcopi, omniũ commune debet eſſe hoſpitium, vt docet *Apoſtolus ad Titum cap.1.* ibi,hoſpitalem,vbi
6 hoc comprobat Hieronymus dicens, alias inhumanum eſſe Epiſcopum, niſi hoſpites omnes recipiat,ſed qua via poſſet iſta hoſpitalitatis opera exhibere, ſi domum Epiſcopus non habeat? Quomodo Epiſcopus largam habebit manum, neceſſitatem patientibus ſuccurrat, alienam inopiam ſuam credat,ſine quibus in vanum Epiſcopi nomen tenebit,*cap fratrem,86.diſtinct.* Quomodò il-
7 lud *Iſaiæ cap. 58.* obtinebit, cum ait,Effuderit eſurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebre tuæ erunt ſicut meridies, & implebit Dominus ſplendoribus animam tuam.

ADDITIO.

SVppoſita pro vera illa concluſione,quod de conſuetudine non poſſit Ciuitas appellari,niſi habeat Epiſcopum, de qua per *Loſeum de iure vniuerſ. par.1. num.14. ad 17.* & quando Epiſcopus ingreditur diœceſim, clerus, & populus exire debet ob viam Epiſcopo ingredienti, *Præſ.de Franch.deciſ.235.* & quemadmodum in conceſſione feudi venit domus habitationis Baronis inter alia, *Capiblan.in pragm. 8 par.2.num.6.*ita Epiſcopo erit agendum, qui Baronibus æquiparãtur,*idem d.pragm.8.p.3.num.56.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Per conſuetudinem poſſunt tolli feriæ in honorem Dei inductæ.*
3 *Nundinæ priuatæ poſſunt prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis non obſtante conſuetudine.*
4 *Quomodo ſit deciſa iſta quæſtio per Sac. Congregatio Cardinal.*

An Epiſcopus poſſit in diebus feſtiuis prohibere nundinas ſolemnes, ſeu mercatus.

RESOLVT. CDLXXX.

1 CVm ex quadam conſuetudine introductum eſſet in Ciuitate Neapolitana,vt in quodam die feſtiuitatis Beatæ Virginis celebrarentur nundinæ, fuit mihi quæſitum, an liceret Archiepiſcopo Neapol. huiuſmodi prohibere, & dubitationem mihi faciebant nonnulla, videlicet, quia conſuetudo
2 induci poteſt,per quam tolluntur, & moderantur etiam feriæ in honorem Dei, ſecundum *Nauarr. in ſuo manuali, cap. 13. num. 5. verſ nono dicimus,Henriq.conſ.21.num.3.Hartam.conſ.93.num.5 & ſeq.*vnde dixit *Bald.in l. quadraginta,C. de ferijs*, valere conſuetudinẽ, per quam tolluntur feriæ, maximè quando ſubeſt publica, & legitima cauſa, iuxtà terminos *tex. in cap. licet,de ferijs, & l. omnes,C. eodem Bartol. de repreſalijs, quæſt. 9.* & facit, quod reſcriptum reliquit idem *Bal. in l.vnica,num. 1. C. de nundinis*, vbi teſtatur Perſiis fieri huiuſmodi nundinas in feſto omnium Sanctorum. Et dicit *Sotus de iuſtitia, & iure lib. 2.quæſt. 4.art. 4.circa fin* eſſe conſuetudinem creberrimam, quod fiant nundinæ in diebus feſtiuis.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, in contrarium eſt veritas, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.

3 Primò, quia Epiſcopus habet intentionẽ fundatam faciendi præfatam prohibitionẽ tã de iure communi, vt in *cap.1.de ferijs*,quã ex Bulla Pij V. vbi expreſsè prohibetur Dominicis,& alijs diebus feſtiuis in honorem Dei, & Beatæ Mariæ Virginis fieri mercatus,& huiuſmodi profanæ negotiationes,& opera ſeruilia, quæ conſtitutio obligat inobedientes ad peccatum mortale propter verba præceptiua,& prohibitiua, *Nauarr.in ſum.cap.23.num.52.poſt Felin.in cap.nam concupiſcentiam,de conſtit. Abb.in cap dolentes,de celebr. Miſſ. Doctores in clement. dudum, de ſepult & clement. ſi dominum,§. ideoque,de reliquijs, & vener. Sanct. prax. Archiep. cap. 60.* Vacandum eſt enim diebus his orationibus, & ab opere ſeruili abſtinendum, nam quod dicitur alias licitè exerceri, eſt illicitum dictis diebus, *Hoſt. in ſum. in tit.de ferijs, §.quid non,in princ. & cap. 1.* vbi *Abb. num 5. Butr. Card. & alij eod.tit. Petr. Gregorius in ſuo*

opere ſyntag. iuris,par. 3.lib.25. cap.3. num.8. qui teſtatur prohibitum eſſe per legem generalem fieri mercatus, & nundinas his diebus in Gallia, *Rebuff. in Conſtit. Regni Galliæ, tit. de mercatoribus, art. unic. gloſ. vlt.num.5.* & in omni bene conſtituta Eccleſia prohiberi videmus, vt in *Conſtitutionibus Eccleſiæ, & Prouinciæ Mediolan. lib. 1. tit. de feſtorum dierum cultu,* §.3. *Fuſchus de viſitat. lib. 2. cap. 21.num.41.*

4 Verùm quidquid ſit, hodie præfata quæſtio eſt deciſa per Sacram Congreg.rituum, ſub his verbis, *Præceptum de Dominicis, & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis, ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque iter(Miſſa tamen prius audita)tranſeundo proſequi, & continuare;non autem debere ſarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum. Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus, ijs diebus,etiam clauſis apothecis,merces vendere,emere,aut aſportare licere, niſi tantùm ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate, in qua partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eò confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem, quæ, Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus,qui moram, & dilationem non patiuntur; in quibus, & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones, & Summorum Pontificum, ſi quæ habent priuilegia, & allegatum Breue fel. record. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.* Et idem eſt, vbi adeſt antiquata conſuetudo, vt eſt in nundinis ordinarijs, quia tunc ad ſummum Epiſcopi præceptum faciunt, vt nundinæ ſileant durante tempore celebrationis Miſſarum, quibus completis, proſequuntur nundinæ.

ADDITIO.

Adðas *Iulium Carthar.deciſ.20.nu. 105.* & quæ opera ſunt licita in diebus feſtiuis exercere,refert *Paſqualig. deciſ. moral. 138.139 140.141.vſque ad 149.*

SVMMARIVM.

1 *Ponitur deciſio Rotæ ad literam.*

2 *Præbenda eſt vnica officio Pœnitentiarij, & ideo collatio præbendæ debet ſpectare ad Papam, ſi ad eum ſpectat electio, ſine inſtitutio Pœnitentiarij, alias ſequerentur abſurda, de quibus num.3.4.& 5.*

An prouiſio facta per Epiſcopum in menſe Papæ ſuſtineatur.

RESOLVT. CDLXXXI.

IN hac quæſtione reſpondeo cum deciſione Rotæ, 15.Nouembris 1593.coram Illuſtriſſimo Mellino,cuius verba ſunt,videlicet.

1 *Domini concorditer ſoluerunt non conſtare de bono iure Matthæi moti fuerunt, quia Epiſcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio ſucceſſit in menſe Septembris, ideo prouiſio ſpectabat ad Papam, & non ad Epiſcopum, & Capitulum, à quibus ipſe fuit prouiſus.*

Nec poteſt reuocari in dubium acceptatio alternatiuæ, & reſidentia Epiſcopi; quia de acceptatione conſtat in actis, & ex confeſſione Epiſcopi; reſidentia verò probatur ex prouiſione Matthei, quæ eſt facta ab Epiſcopo in domo Capituli Eccleſiæ Maioricenſis die ſequenti poſt vacationem, vltra quod abſentia Epiſcopi priuat ipſum commodo alternatiuè; ſed non præiudicat Papæ, ut fuit reſolutum in cauſa Fauentina canonicatus 16. Decembris 1575. coram R. Patre D. Blanchetto.

Non obſtat, quod alternatiua eſt reſtricta ad beneficia, quæ ſpectant ad liberam collationem ſolius Epiſcopi, & collatio in Cathedralibus eſt communis Epiſcopi, & Capituli, Caſſad.deciſione 22. de præbend. & licèt electio perſonæ Pœnitentiarij ſpectet ad Epiſcopum, tamen collatio præbendæ ſpectat ad eos, ad quos ante Concilium ſpectabat, ut in caſu Congregatio Illuſtriſſim. Cardinalium Sacri Concilij interpretum cenſuit, quoniam reſpondebant Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Epiſcopum, non autē quando vacatio contingit in menſe Apoſtolico: prout eadem Congregatio cenſuit in una Salamantina, & Tiraſonenſi nominationis Pœnitentiarij,

2 *quia cum præbenda ſit unita officio Pœnitentiarij collatio præbendæ uti ſequela officij Pœnitentiarij ſpectat ad Papam, ad quem pertinet electio perſonæ Pœnitentiarij gloſ. in cap. ultim. de reſcriptis in 6.Peregrin.deciſ. 40.lib. 1. Ant. Aug. in lit. de union. §. 3. alias ſi collatio præbendæ ſpectaret ad Epiſcopum, & Capitulum, quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam, ſequerentur plura abſurda, ſecundum Dominos.*

3 *Primum quod prouiſio Papæ redderetur eluſo-*

ſoria, ſi Epiſcopus, & Capitulum alteri conferrent prabendam, quia electus a Papa ex collatione nullum commodum conſequeretur.

4 *Secundum, quod eſſet neceſſarius duplex titulus, vnus à Papa, alius ab inferioribus.*

5 *Tertium, quod præbenda eſt vnita officio Pænitentiarij, & Pænitentiarius haberet officium ſine præbenda, & tamen vnitorum eadem debet eſſe diſpoſitio. Ang. in l. ſed ſi plures, §. filio num. 1. & ibi Imol. in princ. ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit Eccleſiam, cui alia eſt vnita, vt non poſſit vnã ſine alia poſſidere.*

ADDITIO.

Hic nota, quod prouiſus ab ordinario de beneficio vacato apud Sedem Apoſtolicam non habet titulum coloratum *Rub. deciſ. 28. num. 4. par. 1.* licet prouiſio ipſa tribuat titulum coloratum *Ludou. dec. 500. n. 4.* & amplius prouiſus ab ordinario cum prouiſo Apoſtolico obtinere non poteſt *Rota in nouiſſimis deciſ. 66. nu. 9.* niſi prouiſiones fuerint factæ eodem die, & prouiſus ab ordinario cepiſſet poſſeſſionem *Gomeſ. dec. 32. lib. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſunt gradatim conferendi: immò ſeruatis temporum interſtitijs, & quæ ſint, num. 2.*

3 *Reſpondetur* Conc. Trid. in ſeſſ. 23. cap. 11. & 14. de reform.

4 *Redditur ratio concluſionis, & ampliatur tribus modis, num. 5. 6. & 7.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare ſuper temporum interſtitiis.

RESOLVT. CDLXXXII.

1 Ordines conferri debent gradatim, *cap. ſi officia 59. diſtint.* vnde accipiens ſuperiorem ordinem, omiſſo inferiori, remaneret ſuſpenſus ab exercitio, *cap. vnic. de cler. per ſaltum promot. Victor. de Sacram. Ordinis, nu. 232. Hoſt. ibidem n. 2. Piaſeg. in ſua pract. Epiſc. fol. 55. num. 50.*

2 Et inſuper debent conferri etiam ſeruatis temporum interſtitijs, videlicet, Subdiaconatus vno anno elapſo poſt ſuſceptionem vltimi minoris: item Diaconatus poſt annum à ſuſceptione Subdiaconatus, ſimiliter, & Presbyteratus. Vnde emerſit dubitatio, an Epiſcopus poſſit ſuper his temporum interſtitiis diſpenſare. Ego dicebam, quod nõ allegaui *conſ. Nauar. 12. de tempor. ordination. & eius additio in conſ. 19 de voto, Vgolin. de poteſt. Epiſcop. part. 2. cap. 26. §. 27. num. 3.* vbi dicunt, non poſſe Epiſcopum ad eius libitum, atque arbitrium non regulatum aliqua legitima cauſa diſpenſare.

3 Non obſtat *Conc. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 11. & 14.* quia *eodem cap.* ſancta Synodus permittit id Epiſcopo, ſi aliud expedire ei magis videbitur, ideſt magis vtile, igitur ſecus ſi nõ magis vtile videbitur, vt voluit quoque *gloſ. in ſumma 74. diſtint. Abbas in cap. quaris, nu. 9. de ætat. & qualitate, Confect. in ſumma priuileg. mendicantium tit. 15. cap. 3. Vgolin. citato loco, num. 3. Henriquez conſ. 29. num. 6. Bombinus conſ. 23. num. 4.*

4 Cuius concluſionis ratio eſt, ſecundum quod communiter tradunt *DD. l. beneficium, ff. de conſtit. Princ.* quia diſpenſatio ſemper, & vbiquè eget cauſa, cum ſit iuris communis vulnus, ſeu relaxatio, *Armilla,* & reliqui *Summiſtæ in verbo diſpenſatio, in princ. Couarr. in 4. decretalium parte 2. cap. 6. §. 9. Azor. inſtitut. moral. lib. 5. cap. 15. Carbo. lib. 7. de legib. cap. 11.* Vnde data facultate diſpenſandi, intelligitur ſi ſit cauſa legitima, ſecundum *Emanuel Sà in apboriſm. confeſſarior. verb. diſpenſatio, num. 3.* & ſecundùm *Panormit in cap. ſcripturæ, de voto,* diſpenſatus abſque cauſa, non remanet tutus in foro animæ: licèt ſecundùm *Silueſt. in ſumma, eodem verbo, num. 4.* ſufficit ad diſpenſandum, cauſam putari eſſe rationalem, & ſecundùm eundem *nu. 3.* cum ſubeſt cauſa diſpenſandi, videtur peccare Prælatus, qui poteſt, & non diſpenſat.

5 Suprapoſitam concluſionem amplia tripliciter. Et primò, vt poſſit Epiſcopus diſpẽſare infra præfata temporum interſtitia, etiã quo ad Regulares promouendos, & ſic remouentur ſuperiores ipſorum à præfata poteſtate, ſecundum *Vgol. Piaſeggium, & alios locis cit. Quarant. in ſum. Bullar. verbo ordine* referens, ita declaraſſe Sacr. Illuſtriſſimorum Congregationem Concilij per hæc verba videlicet, *Congregatio Concilij cenſuit, ſuperiores regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quo ad cauſam diſpenſationis iudicium formare debet ex atteſtatione ſuperiorum regularium.*

6 Ampliа ſecundò, vt eadem interſtitia remittere poſſet etiam Capitulum Sede vacãte, ſeu eius Vicarius in caſibus; in quibus poſſet dare licentiam ordinandi, vt teſtatur fuiſſe deciſum per Sac. Congregationem Concilii *Addit. ad Sum. Bullar. Quarant. in ver. Capitulum Sede Vacante ſub quaſt. 10.* & ita quoque voluit *Hartaman. conſ. 13. num. 5. Thoming. conſ. 60. num. 4. Bombin. conſ. 6. n. 7.*

7 Amplia tertiò, vt nullam pœnam incurrat Ordinarius ordinando ſubditum non ſeruatis temporum interſtitiis, *Nauarr. conſ. 4. nu. 6. & 7. de temporibus ordinationum.*

AD-

ADDITIO.

ADde *D. Authorem deciſ.* 173. *p.* 3. neque etiam diſpenſare poteſt ſuper interſtitiis cum familiare ſuo, *D. Auth. in prax. var. reſol. par.* 4. *reſol.* 217. vel cum ſubdito ratione beneficii, & illegitimitate, *Squillant. de priuil. cleric. cap.* 4. *num.* 244.

Et Epiſcopus ordinando non ſeruatis interſtitiis nullam pœnam incurrit *D. Author. in praxi var. reſol. par.* 4. *reſol.* 216. *num.* 1. non enim Epiſcopus poſsit paſsim, & cum omnibus diſpenſare ſuper interſtitiis *Carol. de Graſſ. de effect. cleric. in prælud. num.* 328. vbi *nu.* 342. refert quando videatur Epiſcopus ordinando aliquem cum eo diſpenſaſſe, vbi *nu.* 338. agit quando Epiſcopus ſuperior ordinando debet diſpenſare ſuper interſtitiis, & non Epiſcopus ordinans.

SVMMARIVM.

1 *Acta iudicij an valeant ſi ſcribantur per ipſum dominum, vel debeat conſtituere Notarium.*

2 *Baro debet habere Iudicem, & Capitaneum, per quos habeat iuſtitiam adminiſtrare.*

3 *Epiſcopus non tenetur de neceſſitate conſtituere Vicarium.*

4 *Epiſcopus ſucceſſor an teneatur ſoluere ſalariũ Vicario prædeceſſori.*

5 *Quæ requiſita debeant concurrere in Epiſcopo.*

An Epiſcopus poſſit per ſemetipſum regere, ſeu adminiſtrare iuſtitiam, non conſtituendo Vicarium.

RESOLVT. CDLXXXIII.

INter nonnulla, & varia capita, quæ contra quendam Epiſcopum Regni opponebantur in Sac. Congregat. præpoſita ſuper negotiis Epiſcoporum, erat, quod præfatus Epiſcopus per ſemetipſum per duos annos continuos iuſtitiam exercuit, ſeu adminiſtrauit, quare cum acceſſiſſet ad me pro conſilio capiendo, conſiderabam contra dictum Epiſcopum, quod ipſe tenebatur conſtituere Vicarium.

1 Primò à ſimili, quod acta iudicij ſcribi non debent, ſeu actitati per ipſum dominum, ſed debet conſtitui notarius, alias non valerent, vt probet *tex. in Ritu M. C. V.* 149. *Campagna in cap. Regni Item, quod prædicti officiales, num.* 9 *de Zanchis in tractat. de priuileg. Eccleſ. priuileg.* 110. *num.* 1. *Natta conſ.* 38. *num.* 23. *vol.* 1. *Alexan. conſ.* 213. *col.* 2. *vol.* 2. *Brunus conſ.* 93. *num.* 7. *vol.* 1. *Vin. dec.* 48. qui dicit, quod ſemper Baro debet habere perſonam Iudicis, &
2 Capitanei, per quos iuſtitiam valeat adminiſtrare, & ita quoque voluit *Iaffred. dec.* 115. quamuis dicat, quod in leuibus poſſit iuſtitiam per ſemetipſum adminiſtrare.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului pro præfato Epiſcopo, motus præcipuè ex duobus.

3 Primò, quia de neceſsitate non tenetur Epiſcopus habere, ſeu cõſtituere Vicarium, ſecundùm *Ioan. And. in cap. cum ab omni, de vita, & honeſtat. clericor. Archid. in cap. ſtatutum, de reſcript. in* 6. *Fel. in cap. quoniam, de offic. ord. Put. deciſ.* 43. *num.* 2. *part.* 2. Et ex hoc infert *Mohed. dec.* 4. *de off. vicar.* fuiſſe in Rota Romana reſolutum non poſſe cogi Epiſcopum
4 ſucceſſorem ſoluere ſalarium Vicario prædeceſſori, cùm ad illum conſtituendum non tenebatur, quam opinionem tenuit eadem *Rota in deciſ.* 222. *num.* 5. *part.* 2. *diuerſ.* dicens, *Epiſcopum poſſe per ſeipſum iuſtitiam regere, nec teneri ad Vicarij conſtitutionem, cùm hoc in eius mera voluntate, & facultate conſiſtat,* prout etiam tradere eidem Vicario amplam, vel coarctatam poteſtatem, eadem *Rota deciſ.* 297. *num.* 2. *part.* 2. *& additio ad Mohed. in cit. deciſ.* 4.

5 Sucundò, quia Epiſcopus hac de cauſa debet eſſe præditus literatis, & ſcientia, *cap. nouit,* vbi *DD.* omnes *de renunciatione, cap. fin. de ætate, & qualitate,* & propterea dicit *tex. in cap. cum in cunctis, de elect.* debere eſſe in Epiſcopo grauitatem morum, literarum, & ſciẽtiæ, & ætatis maturitatem, & tandem quod non tenetur cõſtituere Vicarium, ſed poſsit per ſe iuſtitiam regere, ac adminiſtrare, vide *Ancharan. conſ.* 218. *col. fin.*

ADDITIO.

EPiſcopus fundatam habet intentionem ſuam quòad iuriſdictionem in omnes, qui ſunt in ſua Diœceſi, vt manutenendus ſit, donec de alterius conſtiterit iuriſdictione, latiſsimè *Epiſcopus Maranta in reſp.* 8. *p.* 2. & iterum *in reſp.* 6. *num.* 32. *&* 33. habet enim iuriſdictionẽ ſuo iure, & dicitur ordinarius, latè *Megal. var. reſol. tom.* 2. *reſol.* 184. *num.* 5. & Epiſcopus eſt prætor, & magiſtratus, & rector parrochialis in ſua diœceſi, *Grat. cap.* 291 *num.* 33. *& cap.* 298. *num.* 9. *&* 31.

Imò Epiſcopus habet fundatam intẽtionem in omnes Eccleſias ſuæ diœceſis *Ciarlin. controu. iur. cap.* 67. *num.* 29. & conſequenter habet imperium in ſua diœceſi, *idem cap.* 50. *num.* 29. *Iulin. Carthar. deciſ.* 20. *nu.* 133. *&* 142. cætera ad idẽ refert *D. Reg. Valenz. conſ.* 122. *num.* 15. *& ſeq. tom.* 2. & habet pleniſsimam poteſtatem in Eccleſiis diœceſis *idem conſ.* 34 *num.* 119 *tom.* 1.

Habet etiam intentionem fundatam in cauſis ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus in eius diœceſi, idem *Reg. Valenz. conſ.* 125. *num.* 1.

num.1.tom.1. ac exercendi iuriſdictiônem in tota ſua Diœceſi, *Coccin.deciſ.*448.

Et an cogatur tenere Vicarium quamuis alias non tenuerit, vide *Gratian.diſcept.foren.cap.*655.*num.*47.*&* 51. & non tenetur habere Vicarium, ſed eſt in eius arbitrio *Caualer. deciſ.*418 *num.*2.& non ſolum Vicarium, ſed etiam alium Iudicem, vt reſidens in certa parte diœceſis, vti delegatum, *P.Megal.var. reſol.tom.*2.*reſol.* 184. exercet tamen iuriſdictionem per Vicarium cum præſens eſt, *Bellus conſ.*27 quam poteſt ad nutum amouere, *Borr.de mag edict.lib.*1.*cap.*12.*num.* 51. & in omnes ſubditos *Mareſc. var.reſol. lib.* 1.*cap.* 11.*per totum.*

S V M M A R I V M.

1 *Miracula recognoſcere ſolum Epiſcopi eſt.*
2 *Dictio* niſi, *habet vim taxatiua.*
3 *Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, & num.*4.5.*&* 6.
7 *Miracula fiunt ſubito, & perfectè.*

An ad alium præter Epiſcopum, ſpectet miraculorum recognitio.

RESOLVT. CDLXXXIV.

1 EX *Conc.Trid.ſeſſ.*25.*ſub rub. de inuocat.& venerat.& reliq.ſanctor.* ſancitum eſt nemini licere noua miracula publicare, niſi recognoſcente, & approbante Epiſcopo, & dictio illa, *niſi*, poſita in Conc. habet vim taxa-
2 tiuæ, *idest l. conſulta, C.de teſta.* Couarr.*de ſponſal.part.*2.*cap.*4.§. 1.*num.*8. ac formam inducit, *Oſaſc.deciſ.*174.*num.*2 *Felin.in cap. in cauſis num.* 10.*de teſtib.* Item verbum illud nemini, quod denotat omnimodam excluſionem, ſecundùm *Panorm. in cap. graue, nu.*8. *de offic. ordinar.* tandem; quia fit mentio Epiſcopi, ex quo ſequitur, quod venit excludendus alius inferior, ſecundùm *Tiraquel.de retract. conuentional.gloſ.*7.*nu.*9.*&* 13. *Maceraten. variar.reſolut.lib.*1.*reſ.*112.*caſu* 42.

Et hoc idem maxima ratione ſancitum fuit nè quidem gratiæ pro miraculis publicentur, miracula enim, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent.

3 Primò, quod appareat illud ex Deo, non ex arte contingere, nec ex Diabolo, nam miracula, quandoque fiunt per malos, vt *cap.teneamus* 1.*quæſt.*1.*& cap.prophetauit* 1.*quæſt.*1. & neceſſe eſt martyres (inquit *tex.*) impetraſſe à Deo, quæ mandat, & *cap. ſi quis præpoſtera diſt.*50.

4 Secundò, quod ſit ſupra naturam, ſicut de virga Moyſi mutata in colubrum, & de aſina loquente ad Balaam, ex *cap.cum ex iniuncto, de hæret. in* 6. nam illud, quod per cauſas naturales fieri poteſt non eſt miraculum, vt inquit *Bart. in tract. de teſtibus, num.* 57.

5 Tertiò, quod effectus fiat præter ſolitum, & conſuetum modum cauſandi, & ſic iuſtificatio impij non eſt opus miraculoſum, nam conſuetus curſus iuſtificationis eſt, vt Deus moueat animam, & homo conuertatur, *D. Thom.*1.2.*quæſt.*113.*art.*10.

6 Quartò, quod ſit ad corroborationem Fidei, & ideò ea, quæ fiunt miniſterio hominũ, & non tendunt ad confirmandam Fidem, non ſunt dicenda miracula, *Maſcard. de probation.lib.*2.*concluſ.*64.*num.*9.

7 Item miracula fiunt in inſtanti, & ſunt ex omni parte perfecta *D.Thom. in* 3.*part. ſum. quæſt.*44.*art.*3.*in ſolut.ad* 2.*argumentum Prax. Archiep.cap.*59.*num.*1.

ADDITIO.

ET quomodo Epiſcopus ſe gerere debet circa miracula, quæ audit fieri ab aliqua imagine alicuius Sancti, refert *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ.cap.*37.*num.*28. vltra *D. Authorem deciſ.*397.*num.*5.*p.*4.

Debent eſſe cauti Epiſcopi in miraculorũ propalatione, & publicatione, *D.Author in praxi fori Eccleſ.par.*4.*reſol.*280. *num.*4.

Et Epiſcopus non vigilans, vt falſa miracula non publicentur peccat, idem *Author d.deciſ.*397.

Nec Epiſcopis permiſſa eſt canonizatio Sanctorum, ſed ſolum Sum.Pont.refert *Dioniſ.Paul.Lopis de cleric.& Sacerd.eccell. par.*1. *num.*28.

S V M M A R I V M.

1 *Sunt aliqua beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, & Subdiaconatus.*
2 *Obtinentes huiuſmodi beneficia, tenentur infra annum ordines ſuſcipere requiſitos.*
3 *Parochus nõ ſe faciens ad Sacerdotium promoueri, elapſo anno eſt parochiali priuatus ipſo iure.*
4 *Parochus, qui ad Sacerdotium ſe promoueri non attendens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cum obligatione reſtituendi fructus.*
5 *Iſta priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem ſuperuenientem, aut propter illiteraturam, ſeu alium defectum nu.*6. *vbi ponitur declaratio Sac.* Cong. *& alia num.*7.
8 *Nec etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio ſe ordinandi durante eo morbi genere, ex quo inceptus eſſe videtur ad officium Sacerdotale per ſe exercendum, ponitur declaratio Sac.*Congreg.
9 *Obtinentes dignitates* Canonicatus, *aut alia beneficia, ſi infra annum ordines non ſuſceperint requiſitos, non incurrunt priuationem ipſo iure.*

re, quia cap. licet canon, ſolum procedit in parochialibus, num. 10. Iſti nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam ſi Capitulum, & Epiſcopus concedant: & dimidiam partem diſtributionum perdunt, num. 11.

12 Decretum Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 14. de reformation. *comprehendit ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt, ex ſententia Sac. Cõgregatio quæ videtur velle, quod comprehendat etiam beneficia extra Cathedralem, vel* Collegiatam, *num. 13.*

14 *Poſt monitionem poſſunt illi priuari beneficio ob non receptionem ordinum, niſi forte careant ætate requiſita, nu. 15. vbi ponitur declaratio* Sac. Congreg.

An Epiſcopus poſſit cogere obtinentes beneficium ad ſuſcipiendum ordines illi annexos.

RESOLVT. CDLXXXV.

1 Illa beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinem videlicet Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt beneficia curata, Canonicatus, portiones, & digni-
2 tates, obtinentes huiuſmodi beneficia tenẽtur infra annum à die pacificæ poſſeſſionis, vel quo per eos ſteterit quominus eam habeant, iuſto impedimento ceſſante, ordines ſuſcipere requiſitos, *cap. licet canon, & cap. commiſſa, de elect. in 6. clement. vt ij, qui, de ætat. et qualitat.* Concil. *Tridentin. ſeſſ. 22. cap. 4. de reform.*

3 Vnde Parochus non ſe faciens ad Sacerdotiũ promoueri elapſo anno eſt parochiali priuatus ipſo iure *d. cap. licet canon, et cap. commiſſa*, quod vltra *DD.* ibi latè explicant *Rebuff. in prax. tit. de diſpenſat. de non promouendo*, & præcipuè *tit. de non promotis intra annum, Bernard. Diaz in pract. criminal. cap. 53. & ibi Salzedo, Pariſ. de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 2. et Auctor Praxis Epiſcopalis 1. par. verb. beneficium, §. 4. dicto 4.* Hinc *Nauarr. cap. 23. num. 51.* ait præfatos peccare mortaliter accipiẽdo illa beneficia, ſine intentione aſſumendi ordines illis annexos, ea ratione, vt inquit ibi *Nauarr.* quia qui accipit aliquod munus debet curare, vt ſit habilis ad illud exercendum. Imò nonnulli ſunt, qui tenent iſtos non
4 ſolum peccare mortaliter, ſed etiam teneri ad reſtitutionem fructuum, & in eis procedere *d. cap. commiſſa, §. cæterum*, pro qua ſententia citatur Panormitan. *in cap. relatum, de cler non reſident. et Gabriel. 4. diſt. 15. q. 8. art. 5. Mayor in 4. diſtint. 24. q. 11. et Hadrianus in eod. 4. tit. de reſtit. §. pro clariori, verſ. pro reſponſione*, & ſentit *Graff. in deciſionibus aureis caſuum conſcientiæ, lib. 2. cap. 97. num. 55.* quæ ſententia mihi placet, nam ratio expreſſa in *d. §. cæterũ*, ibi, *cũ eos receperis fraudulenter*, militat etiam *in propoſito*, vt patet, & quando ratio eſt expreſſa in lege etiam pœnali, ſit extenſio ad alios caſus, in quibus vrget eadem ratio, *l. cum mulier 1. et ibi Alex.* per illum *tex. ff. ſolut. matrimon. Dom. in cap. ſi ciuitas, §. 1. in princ. de ſent. excomm. in 6. et conſ. 2. in fine, Franchus in cap. 1. de temp. ordin. in 6. num. 7. limita 6. Iaſ. in l. 1. num. 13. ff. in ius voc. vt eant. et in l. cum quidam, num. 29. et 30. ff. de liber. et poſthum. Dec. in reg. factum cuique, §. in pœnalibus, num. 15. ff. de reg. iuris. Aymon de antiq. temp. 4. part. ſectione videamus modo, nu. 18. Sanchez* alios referens *lib. 3. diſp. 42. num. 4.* ex quo ſatisfit fundamẽto contrariæ ſententiæ, præſertim, quod dici poteſt, *d. cap. commiſſa, §. cæterum*, non eſſe legem pœnalem nouam, vt *d. cap. licet canon*, ſed declarationem iuris antiqui, & obligationis iuſtitiæ, quam ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius verbis ibi, *tenebris*, & ibi, *cum eos receperis fraudulentes*, immò totum *cap. commiſſa*, videtur magis declaratio, quam ius nouum. An autem in caſu *d. cap. licet canon* obtinens parochialem, ſi non ſit infra annum ad Sacerdotium promotus, ob quod ipſo iure illa priuatur, teneatur illam dimittere, an vero Iudicis pronunciatione opus ſit, vide *Garc. de benefic. part. 11. cap. 10. num. 28. et infr.*

5 Suprapoſita regula limitatur tripliciter. Primò, vt non procedat in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem ſuperuenientem, *Rebuff. d. tit. de non promot. num. 80.*
6 aut propter illiteratuitam, ſeu alium defectum, vt alias reſpondit Sacra Congregat. Concil. his verbis *Pœna canonis præſcripta his, qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non habet locum in Rectore, qui intra annum à die adepta pacificæ poſſeſſionis, vel infra tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & ſe promoueri petijt, offerens, quantum in ſe erat, ſe paratum ſuſcipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam cauſam promouere, referunt Rodriquez in ſum. 1. tom. cap. 30. num. 3. & Vega 1. part. cap. 36. caſu 20.*

7 Eſt etiam alia declaratio ſuper *cap. 1. ſeſſ. 14. de reformat.* quæ ſic ait, *Congregatio Concilij cenſuit per hoc decretum correctum eſſe, cap. ex tenore, & cap. ad aures de temp. ord. ampliatum, ita, vt comprehendat quoque clericos ſeculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus annexus ſit ordo, obtinentes, tam quo ad facultatem prohibendi aſcenſum ad ordines, quam etiam ſuſpendendi, ipſiſque põteſtatem appellandi ademptam eſſe, ſuitque etiam dictum arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto, non incidere in pœnam cap. licèt canon, de elect. in 6. iuxta cap. commiſſa, eod. tit. & lib. ac etiam*

quod

Digitized by Google

quod ſi admittur appellatio, non tamen recurſus.
8 Limita ſecundò, vt nec etiam habeat lo-
cum dicta pœna priuationis, & obligatio ſe
ordinandi, durante eo morbi genere, ex quo
ineptus eſſe videtur ad officium Sacerdotale
per ſe exercendum, vt alias Sacr. Congrega-
tio reſpondit Epiſcopo Bergamen. his ver-
bis. *Parochus ſi eo morbi genere teneatur, vt ad
functionem Sacerdotis, et res diuinas per ſe obe-
undas minimè idoneus eſſe videatur, non tenetur
durante dicto morbi genere ſacris ordinibus ſe ini-
tiari facere.*
5 Limita tertiò in obtinentibus dignitates
canonicatus, vel præbendas, aut alia benefi-
cia, qui etſi infra annum ordines non ſuſce-
perint requiſitos, & ſuis beneficijs annexos,
non tamen incurrunt priuationem ipſo iu-
re, quia *d. cap. licet canon,* procedit tantum in
10 parochialibus, *gloſ. ibi in verb. parochialis, cap.
ſtatutum eodet ibi gloſ. 1. Dom. et Franch. num.
2. Rom. conſ. 325 nu. 2. et 3. Rebuff. d. tit. de non
promot. num. 28. 29. et 30. Diaz vbi ſupra, num.
5. et ibi Salzed. additione finali, Graff. in deciſ.
aureis caſuum conſcient. cap. 97. num. 47.* ſed ex
11 tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo
modo habent vocem in Capitulo, etiam ſi
Capitulum, & Epiſcopus concedant: & di-
midiam partem diſtributionum perdunt eo
ipſo, *d. clem. vt ij, qui, §. illi verò, et ibi gloſ. et
DD. et Conc. Tridentin. cit. ſeſſ. 22. cap. 4. de ref.*
quod decretum cenſuit Sac. Congreg. com-
prehendere ea omnia beneficia, quæ ordinẽ
requirunt.
13 Vnde Sacr. Congreg. videtur velle, quod
dictum decretum comprehendat etiam be-
neficia extra Cathedralem, vel collegiaram,
quamuis *d. clem. vt ij, qui §. illi verò,* non habe-
ret locum in beneficijs extra Eccleſiam Ca-
thedralem, vel Collegiaram, etiam ſi in eis
eſſent diſtributiones, ſed ſolum in præben-
dis, & beneficijs in Eccleſia Cathedrali, vel
Collegiata habentibus vocem Capituli, aut
diſtributiones, *gloſ. ibi verb. præbendas, & uerb.
in eiſdem, et verb. diſtributiones, Card. ibi num. 5.
& Boniſ. nu. 30.* qui malè tenebat contra *gloſ.
d. uerb. diſtributiones.*
14 Et poſt monitionem poſſunt illi priuari
beneficio, vt Sac. Congreg. reſpondit Epi-
ſcopo Patauino his verbis, *Canonici qui ordi-
nes ſacros, debitos poſt monitionem ſumere recu-
ſans, ab Ordinario priuari debent.*
15 Et eſt alia declaratio eiuſdem Sac. Con-
greg. quæ ſic ait; *Epiſcopus facta annexione or-
dinum cuilibet canonicatus, ſtatim Canonicos ad
eorum ſuſceptionem cogere debet uſque ad priua-
tionem.*
Limita tertiò, quando quis caret ætate ad
ordinem requiſita, quia ex diſpenſatione in
minori ætate obtinuit præbendam; tunc
enim non poteſt ea priuari ob iſtam cau-
ſam, *Rebuff. ſupra num. 55.* & reſpondit Sac.
Congregat. Epiſcopo Collaguritano his
verbis.
*Congregationi datus eſt ſupplex libellus Io-
annes Ferret uelle Amplitudinem ſuam ei Cano-
nicatum cum præbenda, qua illic obtinet adi-
mere, ob eam cauſam, quod intra annum non ſit
promotus ad ſacros ordines, ex decreto Concilij,
qui cum tantummodo 18. annos (ut ab eo relatum
eſt) natus ſit; neque per decretum Conc. ſeſſ. 23. c.
12. ante uigeſimum ſecundum annum ſacris ini-
tiari poſſit, non uidetur eſſe cogendus, ut niſi ſa-
cros ordines ſuſcipiat, canonicatu priuetur, de quo
Pontificias literas expediuit, itaque ſi res ita
eſt, mandat tibi ſua Sanctitas, ut conſeruata iſti
Ioanni poſſeſſione, cum prius non cogas ad ſacros
ordines promoueri, quam ad 22. annos perue-
nerit.*

ADDITIO.

INter cætera requiſita, quæ debent cõcur-
rere beneficiato eſt, vt ſit ordinatus in
forma Eccleſiæ ad hoc, vt poſſit conſequi be-
neficium alias eo priuaretur, & collatio eſ-
ſet nulla, vt longè proſequitur, *Squillant. in
tract. de priuil. cler. cap. 4. à n. 5. cum ſeq.* & quod
Epiſcopus ex cauſa poteſt compellere ordi-
natos in minoribus ordinibus, vt aſſumat
maiores, alias eos priuare officiis, & benefi-
ciis *Carol. de Graſſ. de effect. cler. in prælud n. 360*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus vt comprehendatur in aliqua diſpoſi-
tione, ſeu conſtitutione, neceſſaria eſt ſpecialis
de eo mentio, redditur ratio.*
2 *Declaratur opinio* Panorm. in cap. non poteſt,
de ſentent. & re iud. *aſſerentis, Epiſcopum
venire appellatione Sacerdotis.*

Epiſcopi perſonam non venire in generali di-
ſpoſitione, niſi de ipſa ſpecialis
facta fuerit mentio.

RESOLVT. CDLXXXVI.

DIxi rationem eſſe, quia Epiſcopus eſt
caput Cleri, ſicut Poteſtas dicitur ca-
put Ciuitatis, ſecundum *Bartol. in l. nulli, ff.
quod quis uniuerſ.* dicitur Præſes Ciuitatis, *Bal.
in l. ſiue pars, C. de dilationibus,* & dicitur eſſe de
maioribus magiſtratibus, *Bald. in dicto loco.*
Et propterea non comprehenditur in gene-
rali conſtitutine, ſecundum *Corn. in conſ. 253.*
1 *num. 10. lit. C. vol. 5* quia debet fieri expreſſa
mentio, propter excellentiam ordinis, & of-
ficij, *l. ſi compromiſſarius, §. huiuſmodi, de elect. in
6.* Vnde notatur in *cap. quia periculoſum, de
ſent. excommun. in 6.* quod Epiſcopi nullam
interdicti, vel ſuſpenſionis incurrunt ſenten-
tiam,

Digitized by Google

tiam, niſi in ipſa ſententia fuerint ſpecialiter mentionati *Silueſter in verb. Epiſcopus num.* 12. atque expreſſi, ſicut in ſimili probatur in *cap. inquiſitores, de hæreticis in 6.* quod Inquiſitor Papæ ſuper hæreſi ſine ſpeciali mandato non inquirit contra Epiſcopum, verùm ſi eum culpabilem inuenerit, nunciabit Papæ, vnde ſecundum *Nouiſſ. in ſua praxi cap.* 24. pœna ſancita in *cap.* 1. *de ſent. excom. in 6.* contra excommunicantes, non ſeruata forma illius *cap.* non comprehendit Epiſcopos, quia ibi de illis non ſit expreſſa mentio, ſecundum *Ioan. Monach. in d. cap.* 1. *num.* 6. quare facit illud, quod ſcriptum reliquit *Anna in ſuis obſeruatio. obſeru.* 17. quod derogatio priuilegij conceſſi miſerabilibus perſonis, & Eccleſiaſticis non comprehendit Epiſcopos, quia nõ fuit de eis facta mentio.

2 Non obſtat, quod Epiſcopus veniat appellatione Sacerdotis, ſecundùm *Panorm. in cap. non poteſt, de ſentent. & re iud. & idem Abb. in rubr. de vita, & honeſt. cleric. & in cap. ſi Sacerdos, de off. ordin.* quia reſpondetur procedere in materia fauorabili, non tamen odioſa, & ſtricta, quia in eis ineſt qualitas ſupra alios, quæ non reperitur in clericis ſimplicibus, ſecundùm *Panormit. cit. rubrica.*

ADDITIO.

Circa hoc quæſitum vide congeſta per *Lelium Mancinum genialium diſquiſitionũ cent.* 2. c. 184. *per totum*, vbi multa recollexit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt procedere contra Canonicos abſq; duobus adiunctis ex Capitulo, iuxta decretum* Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 6. de reformat. *Limita nu.* 2. *& amplia nu.* 4. *& 5. & adducitur declaratio Sacræ Congregat. num.* 3.

6 *Limita etiam in Capitulis, quibus non eſt conceſſa exemptio, cùm Concilium loquatur de Capitulis exemptis: ponitur declaratio Sac. Congreg. num.* 7.

Epiſcopus an poſſit inquirere, ſeu procedere contra Canonicos ſine adiunctis.

RESOLVT. CDLXXXVII.

Ex diſpoſitione *Sacri Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de reform.* ſancitum fuit, vt Capitulum in initio cuiuslibet anni eligere habeat duos ex Capitulo, de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus cõtra Capitulares procedere debeat; quare ex his verbis apertè

1 concludi videtur Epiſcopum non poſſe de per ſe in delictis contra Canonicos procedere.

2 Limita tamen, vt poſſit procedere abſque adiunctis ad priuationem Canonicorum ex cauſa, quod ordines ſui præbendis annexos non ſuſceperint, & ita cenſuit Sac. Congreg. Concil. ſecundùm quod refert *Garz. de benef. part.* 3. *cap.* 4. *num.* 22. per hæc verba videlicet.

3 *Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, vti frater, dubium viſum non eſt Illuſtriſſimis Patribus ad explicandas, quæ eſt Tridentin. Concil. poſſunt oriri quæſtiones a ſacro Domino noſtro in Conſilium adhibitis, quin Amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructibus dignitatum iſtius Eccleſiæ, non quemadmodum deductã olim fuit, ſed ſecundùm veram eorundem fructuum æſtimationem, de integro nunc deducere, ſed ſi inter vtranque deductionem non ita multum, interſit, magis placuit in ea re nihil nouari. Illud autem ſine diſtinctione verum eſt, eos, qui non ſuſcipiunt ordines ſuis Canonicatibus, portionibuſq; annexos, pœna etiã priuationis ab amplitudine tua, per ſeipsã etiam ſolam, ſine adiunctis ad id, compelli meritò poſſe, quod & ad eandem Amplitudinem tuam reſcribi Patres voluerunt, quam Deus in columnem, & diuina gratia muneribus auctam velit. Romæ die* 29. *Maij* 1590. *Hieronymus Cardinal. Matthæus.*

4 Amplia concluſionem primo procedere tàm in delictis grauibus, quàm in leuibus, nam in omnibus neceſſe eſt, vt cum adiunctis procedat Epiſcopus, vt fuit dictum in Rota in vna Cartaginen. iuriſdictionis 27. Nouembris 1585. coram Illuſtriſſimo *Seraphino*, vt patet in eius *deciſ.* 710. & probatur expreſsè ex verbis Cõcilij ibi, *In omnis autem caſibus*, quod etiam probari videtur ex eo, quod conſiderat ibi Conc. diuerſitatem qualitatum delictorum, & perſonarum delinquentium. Item quod conſiderat Epiſcopum etiam ex officio procedere poſſe, ita *Seraphin. cit. deciſ.* quamuis de iure communi Epiſcopus ſolus poſſet in leuibus procedere, *cap.* 1. *cap. licet, & irrefragabili, §. exceſſus, de off. ord.*

5 Amplia ter.iò, vt procedat etiam in leuibus, in quibus non eſt opus tela iudiciaria, iuxta terminos *tex. clem. ſæpè, de verbor. ſignificat. Bart. & Alexander in l. leuia, ff. de accuſat. Signorol. conſ.* 88. *num.* 5. nam in iſtis quoque cenſuit Sac. Congregatio Concilij ſeruandã eſſe formam *d. cap.* 6. in vna Gadicen. ſtatutorum 17. Iunij 1580.

6 Limita nunc, vt locum non habeat in capitulis quibus non eſt conceſſa exemptio, nã *decretum Concilij ſeſſ.* 25. *cap.* 6. loquitur tantùm in capitulis exemptis, vt fuiſſe in Rot. deciſum teſtatur *Seraph. deciſ.* 743. vbi fuit dictum, quod cum Eccleſia Galigenſis non ſit exempta, nõn poſſit in ea locum habere diſpoſitio Concilij, & ita quoque cenſuit

Sacr.

Sacr. Congregatio Concilii in vna Ianuenſ. iuriſdictionis de anno 1570. vt refert *Rot. diuerſ. in deciſ.* 121. *part.* 2. per verba videlicet,
7 *Congregatio Concilij cenſuit decretum illud ſeſſ. 25. cap. 6. habere tãtum locum in capitulis exemptis.*

ADDITIO.

VLtra *Rubeum dec. 4. num. 1. tom.* 2. ad hoc vide nouiſſimè *Ludouic. à Sarauia in tract. de iuriſdict. adiunct.* præſertim *quæſ. 24. nu. 12. & ſeq.* quamuis de iure communi ſecus erat, vide *Gratian. cap.* 100. *à num. 62. ad 66* & Epiſcopus ſolus ſine adiunctis poteſt procedere in delictis contra eos, qui non ſunt capitulares, *Mantic. deciſ.* 180. *num.* 2. *&* 3. ſecus contra capitulares, vt *ibi num.* 2.

Et Epiſcopus prohibetur Capitulares citare, & monere tunc adiunctis, *Rubeus deciſ. 295. num. 15. p. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus inducens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni applicentur alicui vſui, non committit ſimoniam, & num. 2. 3. & 4.*

5 *Contrarium conſuluit Auctor Illuſtriſſimo Cardinali Spinello, ex decreto* Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de reform. *intellige, niſi huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt colligitur ex dicto decreto* Conc. *num. 6. & pluries adducitur, declaratur per Sac.* Cõgreg. *num. 7. &* 8.

9 *Reſpondetur contrarijs.*

Epiſcopus permittens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vſui applicentur, an committat ſimoniam.

RESOLVT. CDLXXXVIII.

1 VIdebatur prima facie, quod non, ex pluribus.

2 Tum primò, quia id videtur comprobatũ ex authoritate grauiſſimorum Doctorum, præcipuè poſt alios *Abb. in cap. Iacobus, num. 3. de ſimonia, Alber. de Roſat. in prima part. ſtatutor. quæſt.* 80. *Rip. reſponſ. 1. num. 11. Moneta de diſtributionibus quotidianis, par. 2. quæſt. 18. num. 55. Pariſ. de confidentijs, quæſt. 38. num. 27. cum ſeq.* vbi refert fuiſſe declaratum per Sacram Congregationem Concilij.

3 Tum ſecundò, quia *extrauag. prima ne ſede vacant.* improbat priuilegia, conſuetudines, ac ſtatuta recipiendi fructus beneficij collati in primo, ſecundo, ac ſequentibus annis, ne cultus diuinus diminuatur, & ideò illa reſtringit ad partem aliquam fructuum, vt reliqua remaneat ei cui collatum eſt beneficium.

4 Tum tertiò, quia valida eſt conſuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto, dummodo id in pios vſus erogetur, *Abb. in d. cap. Iacobus, num. 3. & in cap. ſicut, n. 2. eod. titulo Fel. in cap. cum M. Ferrarienſ. nu. 20. de conſtitut. Graff. deciſ. aurear. cap. 95. num. 49. part. 1. lib. 2. Na arr. conſ. 1. num. 3. de ſimonia, Anton. variar. reſolut. lib. 1. reſol.* 1. & ratio eſt, quia conſuetudine poteſt induci, vt fructus vnius beneficij ad tempus alij applicentur, *cap. cum non deceat,* & ibi notat *de election. in* 6. eoque magis vbi eſſet immemorabilis, quæ habet vim priuilegij, *cap. ſuper quibuſdã,* & ibi *gloſ. de verborum ſignificatione, Alex. cõſ. 6. vol. 1. Decius in conſ. 368. Aret. conſ. 15. Oldrad. conſ.* 82. & fuiſſe in Rota reſolutum ſcribit *Verall. in deciſ. 270. part. 2.*

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului Illuſtriſſimo Domino meo Card. Spinello.

5 Mouebar primo ex decreto *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de reformat.* vbi hoc expreſsè prohibetur, & ita quoque pro eiuſdem Concilii confirmatione ſtatuit *Pius V. in Bulla*, quæ incipit, *durum nimis,* quæ in Bullario reperitur in ordine 106. *fol.* 1081. & iuxta hanc ſententiam tenuit Rota Romana in vna Segnin. vnionis 1. Iunij 1592. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

6 Verum eſt tamen ſecundum *Pariſ. loco cit.* quod ea conſuetudo videtur approbata, ac permiſſa, quæ vult, vt huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt dicitur in dicto decreto Concilij, ibi, *vt quæcumque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur,* & ita cẽſuit Sacra Congreg. ſuper eodem capite, dũmodo non petantur pro pretio, ſecundum *Nauar. conſ. 66. de ſimonia.*

6 Quare eadem Sacra Congregatio, teſtè *Pariſ. cit. loco,* alias damnauit conſuetudinẽ Eccleſiæ Vtinenſis ſoluendi integros fructus vnius anni canonicatus pro anniuerſario celebrando, vt teſtatur ſe vidiſſe ex literis, ſub dat. 23. Auguſti 1591. ſubſcriptis ab Illuſtriſſ. Cardin. Matthæo.

8 Et tempore quo ego Romæ manebam apud Illuſtriſſimum Spinellum Sacra Congregatio declarauit licere eidem Illuſtriſſ. Card. medietatem fructuum beneficij illius anni collationis detrahere, ſuppoſita tamen, ac probanda per eundem Illuſtriſſimum cõſuetudine immemorabili, & dummodo præfati fructus locis pijs applicentur.

Pro cuius sãctiſſimæ declarationis corroboratione adducitur doctrina *D. Thom.* 2. 2. *quæſt. 100 ad 4. in fin.* quem refert *Monald. in conſ. 83. vol. 2.* vbi dicit hæc verba, *Circa collatio-*

tionem beneficiorum ſciendum eſt, quod ſi Epiſcopus antequam alicui beneficium conferat, ob aliquam iuſtam cauſam ordinauerit aliquid ſubtrahendum de fructibus beneficij conferendi, & in pios vſus expendendum non eſſe illicitum, ſi verò ab eo, cui beneficium confert requiratur aliquid ſibi exhiberi de fructibus illius beneficij, idē eſſet ac ſi aliquod munus ab eo exigeret, & quod non careret vitio ſimoniæ, vt voluit quoque Rodoan. in ſuo tract. de ſimonia num. 28. & ſeq. & ante eum Hieron. Zannet. in tractat. de foro conſcien. contentioſo ſub num. 8. vbi quoque refert eadem verba Diui Thom.

Non obſtat contraria, quia teſtè *Pariſ.* ſæpius *citato loco*, facilè diluuntur, quia ſupradicta omnia ſunt derogata per huiuſmodi decretum Concilij.

ADDITIO.

ET ſi fructus beneficii regularis poſſint per ſuperiorem inter religioſos diuidi, non tamen perpetuò, ſed ad tempus, & eorū loco poteſt penſio reſeruari, *Farin. deciſ. ciuili 302. num. 1 tom. 2.* adhuc tamen tales fructus beneficiarum mortuo beneficiato diuiduntur, & quomodo, refert *Donat. Anton. de Marin. quotid. reſol. cap. 152. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Impoſitio primi lapidis ad ſolum Epiſcopum ſpectat.*

An impoſitio primi lapidis in fundatione Eccleſiæ ſpectet ad Epiſcopum.

RESOLVT. CDLXXXIX.

SVpponitur in facti contingentia, quod Electi, & Sindici cuiuſdam Ciuitatis volentes fundare aliquam Eccleſiam ſub inuocatione S. Caroli Borromei, & prætendētes non debere Epiſcopum in impoſitione primi lapidis ſe intromittere, præſertim quia prætendebant eam ab Epiſcopi iuriſdictione eximere: fuit dubitatum quid iuris.

1 Ego verò dicebam, quòd cùm Epiſcopus habeat fundatam intentionem ſuper omnibus Eccleſiis tàm conſtructis, quàm conſtruendis ad *tex. in cap. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 4. cap. conſtitutus, cap. cum venerabilibus cap. cum dilectus, & ibi DD. de relig. dom.* conſequenter non erat dubitandum quin ad ipſum ſpectaret primi lapidis impoſitio. Item dicebā, quòd *tex. in cap. nemo, de conſecrat. d. 1.* vſus fuerit his verbis: *Nemo Eccleſiam ædificet antequam Epiſcopus Ciuitatis veniat, & ibidem Crucem figat, & publicè atrium deſignet.* Vnde cùm generaliter loquatur, nec diſtinguat caſus, in quibus Epiſcopus priuatur hac iuriſdictione, proinde non eſt dubitandum, an hoc fieri poſſit: vnde in §. *ſi quis autem, in authen. de Eccleſ. tit. habetur*, Si quis autem voluerit fabricare venerabile Oratorium, aut Monaſterium, præcipimus non aliter inchoandam fabricam, niſi locorum ſanctiſſimus Epiſcopus orationem ibi fecerit, & venerabilem fixerit Crucem, & facit etiam *tex. in §. illud igitur, in auth. de Monachis*, vbi hæc verba leguntur. *Illud igitur ante alia dicendum eſt, vt in omni tempore, & in omni terra ſi quis ædificare voluerit venerabile Monaſterium, non prius licentiam eſſe hoc agendi, quam Deo amabilem locorum Epiſcopum aduocet, & mille manus extēdat ad cælum, & per orationem locum conſecret Deo, figens in eo ſalutis noſtræ ſignum, videlicet, Crucem.* Quibus omnibus facit etiam *tex. in auth. vt nullus fabricet Oratorij domos, §. 1. & gloſ. in cap. nemo, de conſecr. d. 1.* vbi habetur, Epiſcopi eſſe proprium primarium lapidem ponere, licet hoc poſſit fieri per alium, authoritate eiuſdem Epiſcopi, ſecundùm *gloſ. in cit. cap. nemo, Sylua in tractat. de benefic. part. 1. quæſt. 6. num. 9. Calder. conſ. 4. de relig. dom. Azor. inſt. moral. lib. 9. cap. 3. in princ.*

ADDITIO.

ADde *D. Authorem deciſ. 168. n. 2. par. 4. Mariū Italiā de immu. Eccl. c. 4. §. 3. n. 19.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt præſente legato de Latere ferre inſigna Epiſcopalia.*

2 *Prima ratio eſt propter prærogatiuam reuerentiæ.*

3 *Secunda ratio eſt, nè ordo confundatur.*

4 *Patriarchæ non poſſunt ante ſe ferre vexillum Crucis in Vrbe.*

Epiſcopus præſente Legato de latere an poſſit benedicere populo, & deferre inſignia Epiſcopi.

RESOLVT. CDXC.

1 REſpondi non poſſe deferre veſtes, ſcilicet Mozettam ſignificantem iuriſdictionem illius ordinariam, quia in præſentia

2 maioris deponitur reuerentialis minoris. Ratio eſt, quia ſi alias diceremus, confunderetur rerum omnium ordo, niſi congruus vnicuique locus in honoribus, & muneribus aſſignaretur, veluti habetur in *rub. & nigro, vt dign. ordo ſer. lib. 1* tan quo potiſſimum cōſiſtit ordo iuſtitiæ diſtributiuæ, teſtè *Didac. ad reg. cap. peccatum, part. 2 relect. §. 7. num. 2. de reg. iur. in 6.* Hinc B. Hieronymus excandeſcit in quendam, qui Diaconus Presbyteris anteferebat, *cap. legimus 93. diſt. & Abb. in conſ. 21. lib. 1.* acriter inuehitur in quendam Archi-

chidiaconum, qui prætendebat Vicarium Epiſcopi præcedere.

3 Secunda ratio, propter prærogatiuam reuerentiæ, & ne in vno corpore videantur duo capita, quaſi monſtra, *Hoſtienſ. in cap. volentes, de offic. leg.* vbi *Abb. num. 4. & Anchar.* ſubdens, quod Epiſcopus licèt in ſua Ciuitate poſſit exercere iuriſdictionem ſuam ſuperueniente Legato, non tamen eo præſente poterit ſolemniter benedicere.

4 Quibus rationibus accedat *tex. in cap. antiqua, de priuil.* vbi Patriarchæ faciunt deferre ante ſe Vexillum Crucis, niſi in Vrbe Romana, aut quicunque Summus Pontifex præſens extiterit, aut eius Legatus vtens inſignijs.

Facit quoque dictum *Specul. in §. ſequitur videre, num. 4. de legato,* vbi, quod Legati de latere ſunt maiores, & digniores Legatis natis, & ideo nati non vtuntur ſuis inſignibus, nec exercent officium legationis præſente Legato de latere, *Firman. in tract. de Epiſcop. lib. 4. par. 1. num. 5.* loquens de Epiſcopo Firmano, qui ex dignitate Epiſcopatus præſe Crucem ferens, debet illam dimittere præſente Legato de latere inſignis vtente, nam Epiſcopus debet honorare dictum Legatum, ex vi iuramenti ſui, quod præſtat in conſecratione, quo caſu ſufficit legatum eſſe in Ciuitate, cum verbum præſens etiam intelligatur de præſentia in loco, non autem ſolum de præſentia corporali ex allegatis per *Gratian. deciſ. 29. nu. 14.* vbi teſtatur, quod ita, cum de prædictis quæreretur, mādatum fuit obſeruari per Sacram Congregationem Ritum.

ADDITIO.

ARchiepiſcopi, et Epiſcopi etiam in locis exemptis ſuæ Diœceſis, vel Prouinciæ poſſunt exercere ea, quæ ſunt præeminentię Epiſcopalis, vt docet *D. Author dec. 21. p. 3.* vbi ea declarat etiam circumſcripta præcedentia Epiſcoporum, de qua ſatis apud *Mich. Ferrum Manriq. in tract. de precedētijs, quæſt. 27.* adhuc tamen in *q. 29.* longè proſequitur præcedentiam iſtorum legatorum à latere, qui præferuntur omnibus ordinariis, ac prçlatis, vt *ibi num. 3.* non mirùm ſi Epiſcopus coram legato à latere non poſſit vti ſuis inſigniis, vt quoque ſectatur *Quarant. in tract. de author. Archiepiſcopi, in §. authoritate, in fin. verſ. ſi quando contingerit.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt caſus reſeruare, Sed debet maiora crimina reſeruare, num. 3.*

2 *Pœnitentiarius non poteſt in caſibus Epiſcopo reſeruatis abſoluere, niſi ſpeciatim ſit data ei facultas.*

Epiſcopus quomodo ſe gerere circa reſeruationem caſuum.

RESOLVT. CDXCI.

1 EPiſcopus ex vi iuriſdictionis fori conſcientiæ peccatorum quorundam abſolutionem reſeruare ſibi poteſt, vt habetur in *cap. pen. & ibi gloſ. de pœnitentijs, in 6. clem. dudum, §. per huiuſmodi* iuncta *gloſ. de ſepulturis,* & nouiſſimè apud *Trident. ſeſſ. 14. cap. 6.* quæ reſeruatio operatur, vt ab illis nemo alius præter Epiſcopum, vel eius delegatū abſoluere valeat, vnde Pęnitentiarius ex vi ſui officij non habet facultatem abſoluendi à prędictis caſibus, niſi illam Epiſcopus ei ſpecialiter dederit, *Nauar. conſ. 20. de Pœnitent. & remiſſion. Garſ. de benef. part. 5. cap. 4. num. 115.*
2 *Henriq. conſ. 62. num. 7. & ſeq.* & cenſuit Sacra Congregatio his verbis. *Pœnitentiarius non poteſt abſoluere quemquam à caſibus, quos Epiſcopus ſibi expreſſè reſeruauerit, niſi ipſemet Epiſcopus hanc illi ſpeciatim dederit authoritatem.*
3 In qua reſeruatione Epiſcopus debet habere rationem ad culpas mortiferas, quia debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus. *Conc. Trident. ſeſſ. 14. cap. 6.* Item debet attendere, vt fiat reſeruatio præter caſus à iure communi reſeruatos, de quibus in *clem. 1. de priuileg. & in extrauag. per cunctas eod. tit.* Vnde in reſeruatione caſuum ſeruandus eſt modus, de quo patet in quibuſdam literis Sacræ Congreg. miſſis ad Illuſtriſſ. D. Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. quæ incipiunt, Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime die 24. menſis Nouembris 1601.

Primò, per illas admonemur, vt reſeruatio caſuum fiat adhibitis aliquibus pietate, atque doctrina præſtantibus viris, & ij redigantur ad quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuique diœceſi tributa eſt auctoritas.

Secundò, videant ipſi Ordinarij, ne illos caſus promiſcuè reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi fortè propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi videantur.

Tertiò, neque caſus ſunt reſeruandi, in quibus abſolutio, niſi cum reſtitutione, vel exequutione eorum, ad quæ pœnitentes tenentur, non confertur.

Quartò, neque ij, qui etſi mortale peccatum in-

ducant, circa res tamen verſantur, quæ ſunt parui momenti, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti damni dati, & ſimilium.

Quintò, in peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione, propter ſcandalum puſillorum, in his maximè perſonis, in quas ob acceſſum ad Confeſſarios extraordinarios, vel frequentem redditum ad ordinarios ſuſpitionis aliquid cadere poteſt.

Sextò, ij denique reſeruandi ſunt, quos conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ moribus, natura, ac propenſione magis in Domino expedire eis videbitur ad retinendam diſciplinam in ædificationem, & non in deſtructionem, quapropter reſecata multitudine, reſeruent ſibi quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios.

Vltimò, monentur Ordinarij, vt per totam ſuã diœceſim, ac præſertim in his locis, qui à ciuitate, & Cathedrali ſede longius remoti ſunt, Pœnitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant ac delegent, quibus facultatem abſoluendi à caſibus ſibi reſeruatis concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs confeſſarijs, ſi opus ſit etiam viua voce impartiri, idque maximè in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi Sacerdotum copia, ad peragendam confeſſionem alliciantur, quia alioquin plerique, vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent Pœnitentiæ miniſtros, quibus indigent longius quærere. Hæc omnia habentur per literas Sacræ Congregationis, de quibus in *ſum Bullar. in ver. caſus reſeruari*, & latè *Vgolin. de poteſt. Epiſcop. part. 2. cap. 36. & ſeq.*

ADDITIO.

AD Epiſcopum ſpectat reſeruare caſus in ſua Diœceſi *Coccin decíſ. 448. n. 10.* & qualis ſunt caſus quos ordinarii locorum ſibi reſeruare poſſunt, refert *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 35. num. 13.* vbi plura adornatum iſtius materiæ deduxit nempè, ſi regulares, vel pœnitentiarii poſſint abſoluere illos, & alia exarat.

SVMMARIVM.

1 *Nouum onus poteſt imponi beneficio nedum in ipſius erectione, verum etiam quando vacat.*

2 *Amplia procedere nedum in beneficijs liberis, ſed etiam iuriſpatronatus.*

3 *Amplia ſecundo, etiam ſi conditio eſſet contra ius.*

4 *Epiſcopus poteſt cum ſuo Capitulo beneficio vacanti imponere aliquem modum, & onus.*

An Epiſcopus poſſit nouum onus imponere beneficio.

RESOLVT. CDXCII.

1 IN facti contingentia ponderabam pro opinione affirmatiua, videlicet, quod onus imponi poſſit in beneficio nedum in ipſius erectione, verum etiam poſtea quando vacat: ratio eſt, quia tunc non fit conuentio, *tex.* eſt apertus, & magiſtralis in *cap. ſignificatum, de præbend. & ibi gloſ.* & alia *gloſ. in cap. penultim. in verbo præbendę ad fin. de Magiſtr.* & ita tenuit Rota per *Caputaquen. decíſ. 277. in 2. par.* in hæc verba, *Oneri, Theologalis impoſitio legendi ſacram Scripturam facta per Ordinarium in collatione beneficij vacantis valet, cum ſit conſona iuri canonico*, per *d. cap. ſignificatum*, & idem dicit *Fab. Accorambon. deciſ. 40. in 2. part.* dicens, quod Canonico poſſunt iniungere onus beneficio vacanti, & idem in *dec. 44. eod. lib.*

2 Quæ concluſio ampliatur procedere nedum in beneficijs liberis, ſed etiam iuriſpat. quando onus à patrono cum conſenſu Ordinarij imponatur, *Roceh. de Curt. tit. de iurepatronat. in verbo pro eo quæſt. 13. Lambert. eodem tractat. in 1. part. 1. lib. 9. q. princ. nu. 90. verſ. reſtringe ſecundo, & Mohed. deciſ. 1. de iurepatronat.* & ratio eſt, quia omnis conditio, quę eſt ſecundum ius, imponi poteſt, iuxta deciſ. Rotæ Marchiæ, de qua per *Amatum dec. Rotæ Marchiæ 4.* & confert *dec. 7. Creſcent. de iurepatron.*

3 Amplia ſecundò procedere etiam ſi conditio eſſet contra ius, quoniam vrgente cauſa, ad petitionem patroni poteſt Ordinarius imponere conditiones, licet ſicut contra ius, *Lambertin. eod. tract. in 4. art. q. 4. princ. 2. par. 1. lib. ad fin.* quia conſenſus Ordinarij purgat vitium impoſſibilitatis, & facit actũ poſſibilem, & honeſtũ, *Lambert. in 9. q. princ. 1. part. 1. lib. num. 30. verſ. tu aduerte.*

4 Vnde ſecundùm *Nauar. cap. 21. num. 54. de oratione*, poteſt Epiſcopus cum ſuo Capitulo, beneficio vacanti, imponere aliquem modum, & onus, & poſtea illud ſic cum dicto onere, vel modificatum, ſine vlla conuentione conferre alicui, licet ſi conferatur cum pacto, & onere aliquod faciendi, vel docendi, eſſet ſimoniacum, ſecundum *Galet. in ſua margarita caſuum conſcientiæ, verb. beneficium*, quibus omnibus accedit *tex. in cap. ſignificatum, de præbend.* vbi indulgetur Epiſcopo beneficio vacanti honeſtum onus imponere.

Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis, cõtrarium conſului, ſcilicet non potuiſſe Epiſcopum beneficio nouum onus imponere, motus auctoritate eiuſdem *Galeti*, qui refert ita Sac. Congregat. Concilij declaraſſe.

Digitized by Google

ADDITIO.

ADde *Ciarlin.contron.iuris,cap.69.num.3.* Neque poterit Epiſcopus nouũ onus clerici imponere, vt per *D. Authorem decis.* 297.*num.1.p.4.*

Neque nouum grauamen Eccleſiis imponere, ita *D. Author deciſ.74.num.2.p.3.*

SVMMARIVM.

1 *Decretum* Concil. Trident. ſeſſ.21. cap.1.de
reformat.contra Parochos illiteratos, & im-
peritos.
2 *Coadiutoria indulgetur in quibuſdam caſibus,*
propter infirmitatem,num.3. propter ſenectu-
tem,num.4. aut lepram,nu.5. dementiam,aut
furorem,nu.6. lingua impedimentum,num.7.
propter populi numeroſitatem auctam,nu.8.ſi
Rector eſt ſuſpectus de dilapidatione bonorum
Eccleſia,num.9.
10 *Datio coadiutoris ſpectat ad Epiſcopos , cùm*
ſit de reſeruatis eidem. Amplia in qualibet
ſpecie coadiutoria, ſcilicet tam temporalibus,
quam ſpiritualibus, & tam in coadiutoria da-
ta ad tempus , quàm cum futura ſucceſſione,
num.12.
11 *Coadiutori debentur alimenta de redditibus*
Eccleſia , & in ſubſidium tenentur paro-
chiani.
13 *Coadiutor tenetur ad reſidentiam, quemadmo-*
dum eius Rector : ponuntur declarationes
Congregationis Concilij,num. 14. & altera.
num.15.

An nouus Epiſcopus poſſit examinare Parochos,eiſque dare coadiutores.

RESOLVT. CDXCIII.

QVæſiuit à me Parochus cuiuſdam diœceſis, qui vix ſciebat legere Donatum, ſicut dicitur de quodam Epiſcopo, de quo in *cap.fin. de ætat. & qualitat.* an potuiſſet nouus Epiſcopus eum examinare. Dicebam ego de hoc non eſſe dubitandum, ſtante expreſſa diſpoſitione *Sac. Concil. Tridentin.ſeſſ.21.cap.6.de reformat.* per hæc verba
videlicet, *Quia illiterati, & imperiti parochia-*
1 *lium Eccleſiarum Rectores,ſacris minus apti ſunt*
officijs, & alij propter eorum vita turpitudinem
potius deſtruunt,quam ædificant:Epiſcopi etiam,
tamquam Apoſtolica Sedis delegati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi alias honeſta vita ſint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare ; igitur tenetur ei conſtituere coadiutorem, quando propter inhabilitatem, vel illiteraturam non poſſit muneri ſibi iniuncto incumbere ; *cap quoniam verſ. ſed ſi propter,* vbi *Hoſtienſ.num.1. Abb. num.2. de off. ord. Card. Zabarel.conſ.70. num.1.* & hodie expreſsè renouatur à *Concilio Trident. d.cap. 6.ſeſſ.21. Mandoſ. in prax ſignatura gratia,tit. coadiutorig. verſ. coadiutorijs, Gonzal. in regul. 8.cancellar.gloſ.5.§.9.num.29.*

2 Quæ coadiutoris datio cum ſit remedium
ſubſidiarium à iure indulgetur in quibuſdã
3 caſibus , præſertim propter infirmitatem
incurabilem,*cap.1.7.q.1.cap. ex parte,de cler.*
agrot. vt quia maioris partis temporis infirmetur,iuxta notata in *cap. nisi cum pridem,§.*
alia verò cauſa, de renunc. Capuaq. deciſ. 91.
part.2. Item propter ſenectutem,*cap. vnic. de*
cler. agrot.lib.6. vbi Gemin.num.3.cap.nihil.§.
4 *ecce 7. quaſt.1. Rebuff. in praxi titul. de proba-*
tion.benef. viuen. impetratione nu. 50. Firmian.
in tract.de Epiſcop. lib.1. quaſt.3. Mandoſ. in re-
gula 11.q.5.nu 2. Item propter lepram,*cap.*
5 *de rap.oribus, cap. tua nobis,de cler. agrot. cap.*
qualiter, & cap.ſeq. cap.nihilo & cap.ſequenti 7.
6 *quaſt.1.* Item propter dementiam,vel furorem, vt in *cit.c.vnic.§.ſi verò* & ibi communiter *DD.de cler.agrot.lib.6.Bertach.in tractat.*
de Epiſcop. 2.par. lib.4.num. 24. Nauar.conſ.1.
7 *num.2.de cler.agrot.* Item datur ei coadiutor,
qui linguæ officium amiſerit, vt in paralytico,*cap. fin.eod. tit.de cler. agrot. cap vnic.§.ſi*
8 *verò eodem tit.lib.6.* Item propter populi numeroſitatem auctam, *Caſar. de Graſſ. deciſ.*
9 *vnic. de paroch.* Item quando Rector eſt ſuſpectus de dilapidatione bonorum Eccleſiæ,
Specul. in titul. de inquiſition. §. nunc viden
dum,num.4. & 5. Abb. in cap. venerabili notab.
4. de off. delega. & in cap. licet Heli. num.8.de
ſimon. Mandoſ. in reg.11. de reuocat. reſeruat.q.
5.num.6.

10 Qui coadiutor dari non poteſt , niſi ab
Epiſcopo, cùm ſit de reſeruatis eidem, nec
cenſetur comprehenſa in generali commiſſione Vicariatus , ſicuti ſe habet datio coadiutoris Epiſcopalis, veluti de arduis, et de
maioribus Papæ reſeruatis, *Bero. quaſt. 136.*
num 4. & d. cap. unic. §. ſi autem, Anchar. conſ.
188. num. 7. qui loquitur in Generali Religionis perpetuo, et idem in *conſ. 279. Man*
doſ. ad reg. Cancell.q. 5.reg.11. Ad hæc admo
11 nendi ſumus , quod coadiutor ali debet de
redditibus Eccleſiæ,qui ſi non ſufficiunt Parocho infirmo,et coadiutori ſimul, prouidebitur in primis Parocho infirmo,deinde in
ſubſidium tenentur parochiani ad alimenta
coadiutoris, *Anchar. conſ.279. in fin. Abb. in*
cap. de rectoribus,num. 6.de cler. ægrot. et huc
pertinet copioſa traditio *Thomæ Campegij in*
tract.de coadiutor. Epiſcopi. Intellige omnia
12 prædicta in qualibet ſpecie coadiutoriæ,
ſcilicet tam in ſpiritualibus,quam temporalibus , et tam in coadiutoria data ad tempus,quam cum futura ſucceſsione, *Put. dec.*

226.*lib.*3. *Mandoſ. prædicta reg.* 12. *num.* 2. *&* 3. dũmodo coadiutori habeat omnes qualitates à iure requiſitas in Epiſcopo, ſiue Parocho proficiendo, et de his liquidò conſtet, vt ex *Sac. Concil. Tridentin. ſeſſ.* 25. *cap.* 7. quod refert *Coſta de remed. ſubſidiar. remed.* 113. *Gonzalez in citat. §.* 9. *num.* 6.

13 Denique notandum, præfatos coadiutores teneri ad reſidentiam, quemadmodum eorum Rectores, vt declarauit *Sacr. Congreg. Concil.* ſuper *dict. cap.* per verba videlicet, *An*

14 *Cappellani coadiutores Rectorum parochialium instituti auctoritate Apoſtolica, teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi? Congregatio cenſuit teneri.*

15 Quemadmodum coadiutus abeſſe non poteſt *cap. cum qui, de præbend.* & cenſuit Sac. Congregat. per verba videlicet, propter deputationem coadiutoris. *Parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidentia.*

ADDITIO.

Vide *D. Authorem deciſ.* 140. *num.* 2. *par.* 4. Et quod Epiſcopus poteſt remittere obligationem examinis refert *Graff. de arbit. confeſſ. cap.* 13. *num.* 8.

Quòad dationem coadiutoris Epiſcopo infirmo, aut ſeni, ac Parrocho, vide *Graff. de arb. confeſſ. cap.* 3. *num.* 3. 4. *&* 5.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomi conſtitutio vt rectè fiat, quæ concurrere debeant.*

2 *Oeconomi deputatio ad quem ſpectet.*

4 *Oeconomi officium quid ſit, & an teneatur reddere rationem, taxata ſibi competente mercede.*

Epiſcopus quando teneatur deputare Oeconomum.

RESOLVT. CDXCIV.

1 Oeconomi conſtitutio, vt rectè fiat, quatuor concurrere debent, ſecundum *Menoch. in conſ.* 29. *vol.* 1. quem refert, & ſequitur *Zecchius in tract. de beneficijs & penſionibus Eccl. cap.* 7. *num.* 6. Primò, quòd fiat deputatio per Epiſcopum. Secundò, quod Eccleſia ſit litigioſa, vel vacans. Tertiò, quod Prælatus ſit impotens circa adminiſtrationem, taliter quod ſit differenda collatio, ſiue inſtitutio. Quartò, quod Oeconomus ſit inter religioſas perſonas.

2 Quæ deputatio ad nullos alios præter Epiſcopum ſpectat, cùm, vt dixi, debet eligi ex gremio Eccleſiaſticarum perſonarum, *cap. indicatum, & cap. edoceri, de reſcript. Specul. in titul. de oeconom. in princ. Cucch. lib.* 3. *inſtitut. maior. titul.* 7. *num.* 13. Cuius conſtitutionis ratio eſt, vt impediantur graſſationes, & prædationes, quę ab improbis fieri ſolent in bonis Eccleſiæ vacantis, *Theſaur. deciſ.* 131. *Franch. March. deciſ.* 90. *part.* 1. *Ciaſ. deciſ.* 552. Vnde tenetur Epiſcopus, & ſolet

3 conſtituere Oeconomum præſertim in beneficio vacante, vel intra quadrimeſtre nemine adhuc præſentato, vel lite durante inter præſentatos à compatronis, vel inter Epiſcopum, & patronos, qui res Eccleſię cuſtodire, et adminiſtrare debet, eiuſque onera ſuſtinere, donec de Rectore prouideatur, ex conſtitutione Conciliari *in cap.* 16. *& cap.* 18. *ſeſſ.* 24. et probatur in *cap. cum vos, de officio Ordinar.* cum multis adductis per *Borgnin. in deciſ.* 12. *num.* 53. *part.* 3. *Graff. aur. deciſ. part.* 2. *lib.* 2. *cap.* 36. *nu.* 28. Porro oeconomus, vt dictum eſt, Eccleſia vacante, vel lite pendente, habet curam, et adminiſtrationem bonorum, atque Eccleſię tenetur reddere rationem, taxata ſibi competente mercede, nec poteſt impediri à collitigantibus, etiam interpoſita appellatione ab electione oeconomi, *d. cap. cum vos, Borgnin. deciſ.* 37. *n.* 51. *&* 52. *part.* 2.

ADDITIO.

His adde *Bernard. de Raſtell. in commentario ad regulam menſium reſeruat. cap.* 14. *n.* 32. et non tantum hoc licet Epiſcopo, ſed etiam Vicarius poteſt deputare oeconomũ in beneficio vacante, quouſque de rectore prouidetur, aut cognoſcitur de iure eligentium *Rota in nouiſſimis deciſ.* 53. *num.* 10.

Notabilia in materia Epiſcoporum.

Epiſcopi titulares non poſſunt ordinare ſubditum alienum, etiam prętextu cõtinuę commenſalitatis ſuæ ſine licentia ſui Prelati, *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 14. *cap.* 2. *de reformat.*

Epiſcopali cenſura cum Papali concurrente, ſi hæc ſublata ſit, vſu communi interpretari dicitur, vt etiam Epiſcopalis reſeruatio ſublata cenſeatur, *Nauar. in manual. cap.* 27. *num.* 261.

Epiſcopus non debet abſque rationabili cauſa diem vllam ſine Miſſa tranſire, *cap. fin. de priuileg.*

Epiſcopi titulares non amittunt penſiones ob eorum promotionem, *Flam. Pariſ. de reſignat. benef. lib.* 3. *q.* 1. *num.* 10.

Epiſcopus fornicans, non tenetur Epiſcopatus circunſtantiam confiteri, ſed ſolius voti Ordini ſacro annexi, et ſi non habet Ordinem ſacrum, ſed tantum ſit confirmatus, nondum tamen conſecratus, ſimplici-

citer fornicari dicetur *Sanchez tom. 2. fol. 104. num. 33.*

Epiſcopus in arduis an teneatur adhibere conſilium, an conſenſum Capituli, eſt difficilis quęſtio *deciſ. 615. part. 1. diuerſ. in nouiſſimis.*

Epiſcopus cum omnia munera gratis exhibere teneatur, in duobus tantùm caſibus poteſt expenſas accipere, primus, viſitando Eccleſias, et ſecundus conſecrando eas, et tunc pecuniam accipere non poteſt, ſed tantum victualia, etiam ſi quid oblatum eſſet, alias acceptum tenetur infra menſem reſtituere duplum Eccleſię, à qua accepit, non obſtantę remiſſione partis, *Mol. de iuſtitia tractat. 2. diſput. 85.*

Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum debet habere licentiam ſuperioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus, Sac. Congregatio.

Epiſcopus alienus non poteſt à Patriarcha induci ad ſubeunda munera Pontificalia in dœceſi alicuius Epiſcopi ſuffraganei, niſi de ipſius licentia, ead. Congregat.

Epiſcopus exemptus eligens aliquem Metropolitanum pro Concilio Prouinciali, ligat etiam ſucceſſores, ſimulquè Prelatos exemptos nullius diœceſis pro Viſitationibus, Sac. Congreg.

Epiſcopus quamuis de re ad ſuum, vel ſuorum commodum non ſpectante, conuocet Capitulum, tamen in eo vocem habere non dicitur *Sac. Congregat. ad cap. 6. de reſ. ſeſſ. 25. verſ. nota exquirant.*

Epiſcopus viſitare poteſt Confraternitates perſonarum ſecularium, in Eccleſijs Regularium exemptorum exiſtentes, non etiã earum cappellas, vel altaria, quę intra eaſdẽ Eccleſias conſiſtunt. Sacra Congreg.

Epiſcopo capto ab infidelibus, vel ſchiſmaticis, eius Vicarius non adminiſtrat, neq; Archiepiſcopus, ſed Capitulum, *cap. 2. de ſupplen. neglig. Prælat. in 6.*

Epiſcopus in cauſa propriæ Eccleſię an poſſit recuſari, vt ſuſpectus, cõcluditur iuxta communem opinionem, quod Epiſcopus Eccleſiæ ſuę allegari poſſit ſuſpectus in cauſa, *Capyc. dec. 137. à nu. 1. ad 5.*

Epiſcopus, vt ciuis illius ciuitatis, an habeat intentionem fundatam, vt poſſit paſcere ſua animalia in ſua diœceſi; fuit in Regia Camera Summariæ datus terminus in cauſa tantũ, *Anna in ſingul. 365.* incip. *Officialis, Ioan. Franc. Capiblanc. in pragm. 12. de Baron. num. 12.*

Epiſcopus non poteſt dare licentiam ad aſſeruandum ſanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione populi, ſed requiritur licentia Apoſtolica, ſecundum *Nouiſſ in ſua praxi in 2. edit. de anno 1609. cap. 110.* qui refert ita declaraſſe Sac. Congreg. Conc. per verba videlicet, *Duo enim petij. Primum, an Epiſcopus poſſit concedere Eccleſia non parochiali, vt in ea retineatur ſanctiſſimum Sacramentum Euchariſtia ſolum pro adoratione populi, vel requiratur auctoritas Papæ. Secundum præſuppoſito, quod Epiſcopus conceſſerit licentiam aſſeruandi Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione, an poſſit Epiſcopus ſucceſſor dictam licentiam reuocare. Sacra Congregatio reſpondit infraſcriptis verbis ad primum, id non poſſe concedi ab Ordinario, ſed requiri licentiam Sedis Apoſtolicæ. Ad ſecundum reſpondit, huiuſmodi licentiam fuiſſe nullam, & propterea ei non eſſe deferendum, nec eſſe neceſſariam reuocationem, & hac nota, requiritur, itaquè priuilegium Papæ, vt in Regularibus.*

Epiſcopus nõ poteſt diſpenſare cum monacho ad minores ordines, *Bellamera in cap. de gradibus 25. q. 8.*

Finis tituli Praxis Epiſcoporum.

PRAXIS VICARIATVS CAP. SEDE VACANTE.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante, ſuccedit in omnibus ijs, quæ ad Epiſcopalem iuriſdictionem pertinent. Amplia num. 2.*

3 *Limitatur regula num. 4. 5. 6. 8. & 9.*

7 *Redditur ratio ſexta limitationis.*

An Vicarius Capitulo Sede vacante eandem habeat iuriſdictionem, quam Vicarius Epiſcopi.

RESOLVT. CDXCV.

1 Pro huius quæſtionis dilucidatione ſit pro regula generali, Capitulum Sede vacante, Eccleſiæ Cathedralis ſuccedere in omnibus his, quę Epiſco-

ſcopalem iuriſdictionem concernunt, *cap. cum olim*, vbi *gloſ. & Doct. de maioritat. et obed. cap. vnic. eodem tit. lib. 6.* de qua iuriſdictione patet apertè in *cap. illa, & cap. fin. ne ſede vacante, cap. ad abolendam, de haret. cap. ſi Epiſcopus, et cap. Eccleſia, de ſuppl. negl. Prал. lib. 6. et in clem. ſtatutum, de elect.* facit etiam *text. in cap. cum nullus, §. Epiſcopo, de temp. ord. in 6.*

2 Vnde iuriſdictio præfati Vicarij dependet ab ipſo Capitulo, quod poterit illam limitare cùm ipſa iuriſdictio reſideat principaliter penès Capitulum, et non transferatur in Vicarium, niſi exercitium illius tantùm, vnde ſecundùm *Gutticrez. can. quæſt. cap. 11. num. 10.* poteſt Capitulum in creatione Vicarij aliqua ſibi reſeruare, et ſequitur *Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum ſede vacante verſ. quarto dubitatur.*

3 Suprapoſita regula limitatur nonnullis modis, ſecundùm *Theſ. fori Eccleſiæ, cap. 10. num. 8.*

4 Limitatur primò in delegationibus collationum beneficiorum, diſpenſationem, abſolutionum, monitorialium, et aliarum gratiarum Apoſtolicarum, quę Sede vacante Epiſcopis, vel Vicarijs vicinioribus committuntur, non autem Capitulis, ſeu Vicarijs Capitularibus.

5 Limitatur ſecundò in commiſsionibus cauſarum, quę tantummodo Epiſcopis, ſeu eorum Vicarijs Generalibus, vel Iudicibus Synodalibus delegantur, *cap. ſtatutum, de reſcript. in 6 et Concil. Tridentin. cap. 10. de reformat. ſeſſ. 25.* nam Sede Epiſcopali vacante, alijs Ordinarijs vicinioribus committuntur.

6 Limitatur tertiò in cognitione cauſarum Vicario Epiſcopi delegatarum, quas Vicarius Capitularis exequi non poteſt, vt poſt *Archidiaconum in tractat. de hæretic. trad. Feder. de Sen. conſ. 20. ante num. 1. verſ. ſed ipſe agitur, et conſ. 130. in fin. Abb. in d. cap. cum olim, num. 2.*

7 Cuius limitationis ratio eſt, quia Vicarius Capitularis non ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo *Ioan. Andr.* quem communiter ſequuntur *DD. in d. cap. ad abolendam Geminian. et Franch. in tract. cap. vnico, de maioritat. et obedient. lib. 6. Pauin. in tractat. de poteſtat. cap. ſede uac. part. 1. q. 10. Bellam. dec. 166. idem Feder. de Sen. conſ. 30. Innoc. et Hoſt. in d. cap. ad abolendam.*

8 Limitatur quartò in literis dimiſſorijs, quas licèt de iure communi concedere poſſet, *d. cap. cùm nullus, §. Epiſcopo, de tempor. ordinand. 6.* fuit tamen per Concil. Trident. illi per annum ſublata ſub pena ſuſpenſionis, et Capitulo ſub pena interdicti, *cap. 10. ſeſſ. 7. et cap. 10. ſeſſ. 23. de reform.*

9 Limitatur quintò in collatione beneficiorum, quę conferre non poteſt, *Abb. in d. cap. cum olim num. 2. eod. tit.* quia illorum diſpoſitio eſt Epiſcopo reſeruata, *cap. unico, §. cum verò ne ſede uacant. in 6.* et hodie Sedi Apoſtolicę vſque ad diem pacificę poſſeſsionis Epiſcopatus eſt reſeruata per *regulas Clementis Papæ VIII. reg. 2.*

Ad extremum notandum, quòd Vicarius Capitularis Sede vacante à Capitulo deputatus, non poteſt abſoluere eum, qui haberet à Papa, vt ab Epiſcopo, vel Vicario abſoluatur; non enim videtur appellatione Vicarii comprehendi Vicarius Capitularis in tali caſu; vt teſtatur *Galeotus in ſua Margarita circ. ſuum conſcient. uerb. Vicarius.*

A D D I T I O.

Vicarius Epiſcopi eſt ordinarius, ſimiliter et Vicarius capitulis ſede vacante *D. Author par. 2. reſol. 99. num. 1.* et quam poteſtatem habet refert *Fuſc. ſing. 7. lit. G.*

Num. 4.) Rubeus decis. a 89. *num. 85. par. 1.* Et an monitoria concedat, vide *Valpe in praxi Eccleſ. cap. 2. num. 4. et 6.*

Num. 5.) Adde *D. Authorem deciſ. 38.* alias *44. par. 2.*

Num. 7.) Nouar. in ſumm. Bullar. tom. 1. ſub. de capit. ſede uacant. num. 26.

Num. 8.) Adde *Marcel. Vulpe in praxi Eccl. cap. 7. num. 14. et D. Author par. 2. reſol. 18. P. Alph. de Leone de offic. confeſſ. recoll. 6. n. 116. et 121. Pyrr. Corrad. in praxi diſpenſ. lib. 4. cap. 6. nu. 11. et ſeq. Reg. Valenz. conſ. 107. n. 2. tom. 2.*

S V M M A R I V M.

1 *Præſcribitur tempus Capitulo Sede vacante ad eligendum Vicarium Capitularem.*

2 *Vicarius debet eſſe Doctor, vel Licentiatus. Amplia in Archidiacono, num. 3.*

De modo eligendi Vicarium à Capitulo.

R E S O L V T. CDXCVI.

1 EX diſpoſitione *Sac. Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 16.* tenetur Capitulum, Sede vacante, infra octo dies poſt mortem Epiſcopi eligere, ſeu conſtituere Vicarium, vel conſtitutum confirmare, alias deputatio illius deuoluitur ad Metropolitanum, & ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta tunc antiquior Epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta, Vicarium idoneum conſtituere poteſt, vt voluit quoque *Franc. Leo in ſuo theſ. fori Eccl. cap. 10. num. 7. parte 1. Quarant. in ſum. Bullar. in verb. Capitulum Sede vacant. num. 1. Emanuel. Sà aphoriſm. Confeſſ. verb. Vicarius, nu.*

3. Ga-

3. Galet, in ſua margar. caſuum conſcient. eodem verb Vicar. ſede vac. num. 5.

2 Et ſecundùm *idem Conc. loco cit.* debet conſtitui Doctor, vel Licentiatus in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri poterit idoneus; ita *Nauarr. in conſ. 2. de off. vicar.* quem refert *Sayr. in deciſ. 2. eod. tit. & Henriquez conſ. 90.*

3 Quemadmodum etiam promouendus ad Archidiaconatum, debet etiam eſſe Doctor, vel Licentiatus in Theologia, ſeu iure Canonico, *Concil. eadem ſeſſ. cap. 12. de Archidiaconatu tamen,* qui nõn habet actu annexam iuriſdictionem aliquam, legitur huiuſmodi Sacr. Congregatio reſcriptum.

An Archidiaconus, qui verè cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione caret, comprehendatur decreto Conc. ſeſſ. 24. cap. 12. quoad qualitatem Doctoratus, ſeu licentiæ in eo requiſitam, Congregatio cenſuit non comprehendi.

Quemadmodum Theologalem, Pœnitentialem, Scholaſtriam obtinens, requiritur quoque vt ſit Doctor, ſiue Licentiatus. *Conc. Trid. ead. ſeſſ. cap. 8. & ſeſſ. 5. cap. 1. de reform.* Quinimò idem *Conc. ſeſſ. 24 cap. 12. cit.* monet, vt vbi id commodè fieri poteſt, dignitates omnes, & vel ſaltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, non niſi Doctoribus, ſeu Licentiatis in Theologia, ſeu Iure Canonico conferantur, de quo late *Garz. de benefic. par. 7. cap. 7. à num. 31.*

ADDITIO.

Adde *Epiſcopum Genuenſ. in praxi Arch. Neap. cap. 84.*

Num 2.) Adde *D. Reg. Valenzuel. conſ. 101. num. 94. vol. 2.* ſicuti Vicarii Epiſcoporum eſſe debent Doctores, vel Licentiatus *Borrell. de magiſt. edictis, lib. 1. cap. 1. num. 97.* idem in Vicario capitulari, *Raguec. de voce canon. in capitulo, quæſito 37. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulo Sede vacante, quod non ſit neceſſe cõſtituere Vicarium probatur ex tribus, de quibus num. 2. 3. & 4.*

5 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

An neceſſe ſit Capitulo Sede vacante conſtituere Vicarium.

RESOLVT. CDXCVII.

1 Videbatur, quod non, ex pluribus.

2 Primò, quia mortuo Epiſcopo Capitulum in ſpirituali, & temporali iuriſdictione ſuccedit, *cap. Epiſcopus, c. fin. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. cap. vnico, de maior. & obedient. in 6. & Graff. deciſ. aur. cap. 15. part. 1. lib. 4. num. 77.* & de iure communi non tenetur Capitulum conſtituere Vicarium, Sede vacante, ſed per ſe poſſet iuriſdictionem exercere, *Fel. in d. cap. cum olim, de maiorit. & obed. num. 4.*

3 Secundò, quia ſi Epiſcopus regulariter non poteſt cogi ad conſtituendum Vicariũ, ſecundum *deciſ. Mohed. 3. de officio vicar, Put. deciſ. 45. lib. 2 Rota diuerſ. in deciſ. 222. part. 2. Iaffredus deciſ. 33.* igitur, & Capitulum, Sede Vacãte, quod ſuccedit in omnibus, & ipſum Epiſcopum repræſentat, *cap. is qui cum aliis, de maiorit. & obedient.*

4 Tertiò, quia ſi Capitulum poteſt adminiſtrare per vnum ex Canonicis per eum electum, igitur, & totum Capitulum poteſt adminiſtrare, ex regula iuris, quod vbi plura conſilia, ibi ſalus, *cap. fin. de conſt.*

5 Cæterum præfatis minimè refragãtibus, contrarium eſt hodie in praxi tenendum, vt neceſſe ſit Capitulo conſtituere Vicarium infra octo dies ex diſpoſitione *Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap 16. de reform.* & iure optimo ſancitum fuit, ſecundum *Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum Sede vac. verſ. verùm,* quia Primò, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, præſertim in his, quæ celeritatem deſiderarent. Secundò, ob contradictionem, ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, cõmodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionem, quæ penes ipſum Capitulum reſidet, vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet.

ADDITIO.

Sede vacante ob mortem Epiſcopi iuriſdictio ſpiritualis regitur per capitulum *Cancer. var. reſol. tom. 3. cap. 16. num. 55.* latius *Raguce. de voce canon in capitulo, c. 31. per tot.*

De poteſtate capituli ſede vacante plura recollexit *Nouar. in ſumm. bullar tom. 1. rub. de capit. ſede vacan.* Capitulum ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione ordinaria, non in delegata, poſt *Author deciſ. 38. alias 44. num. 3. par. 1. Sperel. deciſ. 31. num. 3.* & an ſuccedat in leuibus, vel in magnis, *Iulius Chart. deciſ. 70. num. 10. & 87.* & copioſè ad hoc *Genuenſ. in praxi Arch. cap. 85.* & ſuccedat in iis, quæ ſpectant ad Epiſcopum *D. Auth. par. 4. reſol. 224. num 4.* & ſic in iuriſdictione *Vulpe in praxi Eccleſ. cap. 44. nu. 11. Grilleuz. conſ. 119. num. 4.* latè *Regens Valenz. conſ. 107. vol. 2.* latiſſimè *Ciarlin. controu. iur. c. 46.* vltra *D. Auth. var. reſol. reſol. 249. Farin. deciſ. 632. n. 4. tom. 2. & deciſ. poſth. 166. num. 1. tom. 1.* ſicque capitulum ſtatim ſede vacante, vel per mortem, vel reſignationem Epiſcopi poſt præſtitum conſenſum, vel per diſceſſum officialis poſt

ſuum

ſuum Vicarium conſtituere, *Marant. reſp.27. num.4.par.3.Nouar.in ſumm.bull.tom. 1. de capit.ſede vacant.num.14.Ragucc. de voce canon. in capit. quæſito 40.num.8.* & ei competunt, quæ competunt capitulo *Reg.Valenz. d.conſ. 107.num.15.& 16.*

S V M M A R I V M.

1 *Vicarius Capitularis canonicus, quod debeat præcedere alios canonicos probatur ex tribus medijs, de quibus num.2.3.& 4.*
5 *Contrarium eſt deciſum, & ſeruatur in praxi.*
6 *Redditur ratio deciſionis, & corroboratur ex nonnullis, num.8.*
7 *Epiſcopus canonicus debet ſedere in loco canonicorum in actibus capitularibus.*
9 *Datur intellectus ad cap. ſtatutum, de maior*it.& obed.

An Vicarius Capituli Sede vacante præcedat Canonicos.

RESOLVT. CDXCVIII.

1 LOquor quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis, qui interuenit in choro cum canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos, & videbatur affirmandum ex pluribus.

2 Tum primò, quia quemadmodum Vicarius Epiſcopi debet eodem modo honorari prout Epiſcopus, cùm idem ſit auditorium vtriuſque *cap.2. de conſuetudine, cap. Romana, de appell.in 6.Cardin.in cap.quoniam, Abbas in fine oppoſit.12. de off.deleg.* igitur, & Vicarius Capituli.

3 Tum ſecundò, quia Vicarius capituli totum capitulum repræſentat, & conſequenter ratione totalis repreſentationis debet ſingulis præcedere, quamuis eſſent antiquiores, ex regula iuris, quod ſubrogatus eſt honorandus ſicut is, in cuius locum ſubrogatur, *Fel.in cap.cum olim, il ſecondo, num.1.de maior. & obed. Decius in cap.ſane, il ſecondo, col. 1. in princ.de offic.delegat.Turpurat.in l.1.num.631. verſ. non tamen videtur, ff. de off. eius, Card. in clement. 1.num. 2.col.2. oppoſ.6.de off.Vic.* & idem honor debetur ſubrogato ſicut principali in actibus, in quibus illam repreſentat, ſecus in alijs, *Gabr.de reg.iur. concl.2.num.45. verſ.ſecundo limita, Barbat.in cit. cap.ſanè, de off. deleg.* licèt hoc ceſſet, quando honor eſt debitus tantummodo illi perſonæ, *Nauar. in conſ.8.de maioritate, & obedient.* vbi procurator Abbatis non habet eundem locum, quē haberet principalis, *Gonzalez de alternatiu. gloſ.5.6.9.num.105.*

4 Idem dicimus, quod delegatus ab Epiſcopo ad aliquem actum, puta celebrandi Synodum, vel quid ſimile, omnibus debet præferri, etiam in ſedendo, quia in illo actu ſpecialiter Epiſcopum repræſentat, *cap.præcipimus 93.diſtinc.Rom.ſing.340.* vti in Inquiſitore, qui concurrens cum Epiſcopo in negotiis Fidei, illi præfertur, *Eimeric. in direct. 3. part.quæſt.50.num.3.Carrer. in prax. tit.de hæret.num.7.Pena in direct.comment. 95.num.4.* & de veriori opinione quicquid alij contradicant *Vaſconc. lib.1.diuerſ.iuris argum.cap.1. num.1.*

5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, quæ opinio fundatur præſertim in declaratione Sacræ Congregationis Rituum, in qua cum fuiſſet dubitatum, an Canonicus Vicarius Capituli deberet præcedere Canonicos, fuit reſolutum negatiuè.

7 Cuius deciſ. ratio, quia in Capitulo non conſideratur, vt Vicarius, ſed vt Canonicus, neque enim eſt dignitas pertinens ad Capitulū, & conſequenter non debet cauſare mutationem loci, *Fel.in cap.ex literis, in 1. not.ad med.de probat.* poſt *Roman.in l.ſi verò §.de viro, ff.ſol.matrim, Conſentit Addit.ad Sum. Bullar.in verb.Capitulum Sede vac. num.8.*

7 Vnde Epiſcopus Canonicus debet ſedere in loco Canonicorum, quando ſumus in actibus Capitularibus, habebit tamen primum locum poſt Decanum, ſeu Præſidem *Abb. in cap. poſtulaſti num.13. de conceſſione præb.* debet enim magis honorari propter ſuam dignitatem, quæ eſt inſeparabilis à perſona, *l.1.C. de Conſulibus lib.11. Baer. de auctoritate Magni Conſilij num.65. Purpur.in l.1.num.19.ff de offic. eius, Anna conſ.122.num.22.vol.2.* & ita ſeruari dicit de *Franch. in deciſ.138.col.2. Mandoſ.conſ.99.nu 13. Menoch. in conſ.90.num.75.vol.10.* & fuit per Rotam reſolutum in vna Meluiten. præeminentiarum 27.Februarii 1548.coram Cardin. de Sancta Cruce.

8 Et tandem, quòd præfatus Vicarius Canonicus debeat ſedere in loco proprio ſui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, voluerunt *Gemin. num. 6.Franch.num.4. Butr. num.7.in cap. à collatione, de appellat. in 6. Menoch.de arbit. iud.lib.2.centur. 1.caſu 68.num. 23.* & quod non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus, *Frezz. de ſubfeudis lib. 1.cap.*incip.*Alia etiam fuit quæſtio num.7.Nauarr.conſ.2.de off.Vicar.& Sayr.in deciſ.2.eod. tit.*& ita quoque fuit per Rot, reſolutum in vna Lucana beneficii 18. Decembris 1579. coram Seraphino.

9 Non obſtat, quòd maior dignitas debet præcedere, *cap. ſtatutum, de maiorit. & obedient.* quia intelligitur quando dignitas eſt ordi-

ordinata ad illum actum, pro quo tractabatur de præcedendo, *Menach. in conſ. 51, num. 43. vol. 1. Dec. in conſ. 169.*

ADDITIO.

DE hoc latè apud *Michael. Ferrum Manriquez in tract. de præcedent. Vicar. cap. 52. num. 15.* licet Vicarius Epiſcopi præcedat omnes de capitulo *D. Author par. 4. reſ. 389. num. 6. 7. & 8. Ludou. Bellus conſ. 27.* vbi multa. *Reg. Valenz. conſ. 101. num. 59. tom. 2.* & quod Vicarius Epiſcopi canonicus ſedere debet, vt canonicus in choro Epiſcopus, *Marant. in reſp. 79. num. 42. par. 3. Valenz. vbi ſup. num. 94.* ſimiliter Vicarius capituli canonicus ſedere debet in choro, vt lucretur diſtributiones *Genuenſ. in praxi Archiep. cap. 84. num. 8. Raguce. de voce canon. in capit. quæſ. 40. num. 6.* & interueniēs in choro non debet habere præheminentiam Vicarii, *Farin. deciſ. poſthu. 91. nu. 1. par. 2.* nam Vicarius canonicus in actibus capitularibus eſt vti canonicos, *Grillenz. conſ. 121. num. 5. & 10. Gonzal. var. quæſt. iur. cap. 14. n. 10.* & illos præcedet *num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Sedes Epiſcopalis dicitur vacare donec literæ Apoſtolicæ ſunt expeditæ, & præſentatæ Capitulo.*

2 *Reſpondetur contrarijs, nu. 3. & 4.*

Poteſtas Vicarij Capitularis quando expirat.

RESOLVT. ID.

REgula iuris, quod cùm quid eſt propter tale, conſideratur illud, propter quod eſt *Auth. multo magis, C. de ſacroſ. Eccleſ. l. eum qui, ff. de auro, & arg. leg.* quare cum Vicarius de quo verba facimus, poteſtatem habeat dependentem ab ipſo Capitulo, conſequenter ceſſabit, ceſſante poteſtate Capituli, *Rebuff. in prax. titul. for. Vic. num. 20. Hoſt. in cap. olim, il primo, de reſtit. ſpoliat. Fel.* notabiliter *conſ. 40. Vital. in clem. 1. nu. 176. de hæret. Abb. in cap. qualiter notab. 1. de electione.*

1 Vnde Sedes Epiſcopalis dicitur vacare, donec literæ Apoſtolicæ Prælati, cuius Sedes vacabat, fuerint expeditæ, & præſentatæ Capitulo, *tex. eſt in extrauaganti iniunctæ, de electio. Rebuff. in prax. tit. de ſim. in reſignatione, num. 11. Henriquez conſ. 29. nu. 4. Bombin. conſ. 93. num. 4.* & ſecundùm *Gratianum lib. 1. diſceptation. forenſ. cap. 27.* non ſufficeret fuiſſe promotum ad aliam Eccleſiam, ſi literę non eſſent expeditæ, & ſecundùm *Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum num. 13.* poteſt Vicarius Capitularis exercitium continuare, donec nouus Prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem, allegat *Pauin. de pot. Cap. ſede vac. quæſt. 10. num. 19.*

2 Non obſtat, quod de iure communi Sedes Epiſcopalis deſinat vacare per prouiſionem factam à Sede Apoſtolica, ita vt Prælatus ſtatim acquirat iuriſdictionis exercitium per dictam prouiſionem, antequam ſit capta poſſeſſio, ita vt ſit etiam licita collatio beneficiorum, *gloſa* communiter approbata in *cap. penultim. verſ. collatio, de præbend. in 6. Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 16. num. 1. Abb. in cap. tranſmiſſam, num. 2. & 3. de elect.* vbi teſtatur etiam de communi *Fel. in cap. ne Dei, num. 2. verſ. 4. de ſimon. Franch. in cap. eum, qui §. inſuper, num. 6. de præb. in 6. Gemin. in cap. ſi electio, num. 6. de elect. in 6. Sylua de benef. quæſt. 40. par. 3. & Rot. diuerſ. deciſ. 182. num. 3. part. 2.*

3 Quia reſpondetur, quòd hodie non ſolum requiritur prouiſio, ſed etiam expeditio literarum, & tranſportatio, oſtenſio, & præſentatio per *d. extrauag. iniunctæ, de elect.* & ita fuit dictum in deciſ. Rotæ Rom. in vna Burgentin. canonicatus 3. Iunij 1583. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, vbi declaratur valida collatio facta per Capitulum, non vocato Epiſcopo iam promoto, non tamen præſentatis literis expeditionis, cum adhuc dicatur vacatio, quamuis ſi non vacaret, opus eſſet Epiſcopū requirere pro huiuſmodi collatione facienda.

4 Tandem non obſtat, quod voluit *Pariſ. de reſignation. lib. 7. quæſt. 23.* vbi tenet ceſſare vacationem per prouiſionem antequam capiatur poſſeſſio, prout teſtatur ita fuiſſe reſolutum per Rot. Rom. in vna Burgen. Canonicatus 28. Ianuarii 1583. coram Gipſio, quia à dicta deciſione fuit receſſum 3. Iunii eiuſdem anni 1583. in eadem cauſa, quemadmodmodum etiam notat *Gonzalez ad regulam 8. Cancellariæ gloſ. 15. §. 2. num. 88.*

Ex quibus omnibus *Gonzalez loco citat.* refert, fuiſſe concluſum validam fuiſſe quandam collationem Canonicatus in menſe Ordinario vacantis, factam à Capitulo Burgen. ſpreto Epiſcopo iam promoto, & habente expeditas literas ſuæ prouiſionis, qui tamen nondum illas oſtenderat, nec præſentauerat, quamuis alias D. Epiſcopus ſimultaneam haberet collationem cum Capitulo, quia cum adhuc duraret vacatio dictę Eccleſię, potuit collatio fieri à ſolo Capitulo ſine vlla citatione, requiſitione, aut interuentione Epiſcopi promoti, iuxta *text. in cap. 1. ne Sede uac. lib. 6.*

Item ſecundùm eundem *loc. cit.* habetur ſimilis caſus de prouiſione vnius Canonicatus Cordub. à ſolo Capitulo, facta Sede vacante poſt literarum expeditionem, ante

ta-

tamen prçſentationem illarum , de cuius prçſentationis viribus fuit conſultus, ac reſpondit, validam eſſe, ex ſupradictis, & conſequenter eſſe nullam, ſecundùm prouiſionẽ ad fauorem diuerſç perſonç poſtmodum factam de eodem Canonicatu iuſimul ab Epiſcopo, & Capitulo credente primam collationem nullam per id, quod ſcripſerit *Pariſ. ubi ſupra.*

ADDITIO.

QVemadmodum verò mortuo Epiſcopo Vicarius ſtatim amittit iuriſdictionẽ, etiam quòad cauſas ceptas, *Sperell.deciſ.30.num.2.*vbi etiam multa adornatum refert poſt *Fuſcum ſing. 26. lit. V.* & cur iuriſdictio Vicarii ſpiret mortuo Epiſcopo, docet *Paſquabg.deciſ.moral.399.nu.15.* nam ipſius Vicarii iuriſdictio eius perſonç cohæret, inquit *Lelius Mancin.controu.iur.diſſert. 2. cap.5.num.6.*ſubdens *num.* 8. talem iuriſdictionem ab homine, non autem à lege obtinere, hoc eſt ab ordinario per mandatum, & *num.*14.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capituli poteſt ſubſtituere, probatur num.2.& 3.*

4 *Diſtinguitur concluſio num.5.& 6.*

An Vicarius Capituli poſſit ſubſtituero Vicarius.

RESOLVT. D.

1 VIdetur prima facie negandum ex duobus.

2 Primò, quia facultas ſubſtituendi nemini in dubio conceſſa prçſumitur, arg.*tex.in cap. 1.de procurat. in 6.Bald. conſ. 123. uol.1. Arſham.conſ.39.Thomin. conſ. 60. & ſeq.Henriquez conſ.4.num.5.& 6.*

3 Secundò, quia *text. in cap. clericos, de offic. Vicar.* diſponit, quòd Vicarius non poteſt ſubſtituere Vicarium, vnde in *cap. extirpandæ, §. quia uerè, de prabend.* diſponitur, quod Prçlati Eccleſiarum, in quibus curam animarum habent, vel aliam dignitatem, in propria perſona deſeruire debent Eccleſiç, & non ſubſtituere ſibi Vicarium, & ita etiam tenet *Ruin. conſ.39. uol.4.num.1. Roland.conſ. 280.uol.2.*

4 Cçterum prçfatis minimè refragantibus, in hoc articulo diſtinguendum eſt, quod aut habet in mandato ſubſtituendi facultatem, aut non.

5 Primo caſu uirtute prçfatç facultatis poteſt ſubſtituere, ſecundum *Rebuff.in praxi tit. forma Vicariatus,num.79. Rota deciſ.14.de off. Vic.in nouis,Put.dec.487.lib.2. Seraphinus deciſ.1033.part.2.Rota diuerſ. deciſ. 159.lib.3.*& fuit dictum in eadem Rot. Romana in unâ Oriolen.beneficiorum,9. Iunij 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

6 Secundo caſu, cùm ſubſtituendi facultate careat, non eſt dubitandum quin ſubſtituere non poſſit, ſecundùm *Pariſ. in conſ. 80. num. 15.uol.4.Put.deciſ. 168.lib.1. & Seraphin.loc. cit.* & in ſupradictis caſibus non conceditur prçfata facultas, niſi ad modicum tempus, & ex magna cauſa, & non nimis frequenter, ſecundum *Hoſtienſ. in d. cap. clericos, de offic.Vicar.Zabarell. in clementin.unic.quæſt. 19. eodem titul. Sbrozz. de Vicar. Epiſcopi lib. 2.quæſt.66.Pauin.part.2.quæſt.10.Seraph.cit. dec.*

ADDITIO.

ET quid in Vicario Epiſcopo, ſi poſſit ſubſtituere alium, vide *D. Authorem uar. reſol.tom.2.reſol.*113.ubi plura, *Ludon. Bell. cõſ. 63.num.* 20. Et an poſſit Vicarius capituli alium Vicarium facere, uide *Genuenſ.in praxi Cur.Archiep.cap.84.num.13.*& melius *Raguc. de uoce canon.in capitulo,quæſito 40.à n.1.ad 9.*

Et Vicarius Epiſcopi habet ordinariam iuriſdictionem, poteſtque foraneum Vicarium deputare, *Farin.deciſ.poſth.614. num. 2. tom.* 2. non poteſt iuriſdictionem ſuam demandare, nec Vicarium alium facere, *Ioſeph Gonzalez uar.quæſt.iuris,cap.27.num.12.*

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſubſtituendo ſecundum Vicarium non uidetur à primo receſſiſſe.*

2 *Contrarium eſt uerum.*

3 *Redditur ratio concluſionis: limitatur tamen & declaratur num.4.& 5.*

An Capitulum conſtituens ſecundum Vicariũ, cenſeatur primum reuocare.

RESOLVT. DI.

1 VIdetur, quod non cenſetur à primo receſſiſſe, ex regula iuris, quod in dubio non prçſumitur uoluntatis mutatio, *l. eum,qui,ff.de probationib.Bal.conſ.29.num.3.et in conſ.5.nu.5.& ſeq.uol.1.Alex.conſ.122.uol. 2.Bulcult.conſ.91.num.12.*

2 Cçterum, contrarium eſt habendum in praxi, & ita tenuit Rota Romana in una Oriolen. beneficiorum 21. Maij 1593. corã *Seraphino,*ut patet in eius *deciſ.1026. part.2. & dec.1033.ead.part.2.* & ita quoquè procedit in conſtitutione primi procuratoris, qui reuocatus cenſetur per commiſſionem factam ſecundo, *leg. ſi quis §.fin. ff.de procuratoribus,*latè *Iaſon. in l.pacta nouiſſima,in 2. col.in princ. C. de pact. Butr.* & reliqui communiter

in

in cap.ſi duobus eod.titul.de procurat.in 6. Azeued.in l.24.tit.5 partita 3.Gonzalez gloſ. 5.§.3. num.67. & refert iudicatum Lanfranch. Balb. in dec. 29. prout pariter deciſum in Rota, ſcribit Verall.in deciſ.333.part.2.

3 Cuius concluſionis ratio reddi poterit, ex regula iuris prioribus derogari per poſteriora, cap.1. de conſtitutionibus,in 6. & latiſſimè Iaſon,& reliqui in cit. l.pacta nouiſſima, C.de pact.& in l.ſi in legatis,§.fin.ff.de leg.1.

Suprapoſitam principalem cõcluſionem limita,ac declara dupliciter.

4 Primò,quando prima nominatio,ſeu cõſtitutio Vicarii eſſet ſpecialis,& ſecunda generalis, vt deciſum refert Card. Put. in deciſ. 167.lib.3. Fabius in deciſ.222. Ant. Faber.in deciſ.3.C.de procurat.& Gonzalez.loc. cit.

5 Secundò,limita,quando conſtat,& euidẽter apparet de contraria voluntate conſtituentis,Gemin.in c.licet,de off.Vicar. in 6. Rebuff.de forma Vicariat.nu.205.DD. communiter in cap.1.eod.tit.in 6.Card.Put. in dec. 168. lib.1.& Seraph.cit.deciſ.

ADDITIO.

SVppoſito prius, ꝙ Vicarius electus à capitulo ſede vacante poteſt ab eodem remoueri durante eius vacatione D. Author deciſ.305.num.5.p.4. Marcell. Vulpe in praxi Eccl.cap.44.num.23.Farinac.deciſ. nouiſſimarũ Rota Rom.par 4.deciſ.102.& quæ geſta à Vicario reuocato valent,vel non, vide Carroc. deciſ.72.num.14.& vlt.

SVMMARIVM.

1 *Per mortem Vicarij ſubſtituentis expirat poteſtas ſubſtituti.*

An per mortem Vicarii Capitularis ſubſtituentis , expiret poteſtas Vicarii ſubſtituti.

RESOLVT. DII.

1 ARchidiac.in cap.quamuis,de off. deleg.in 6.quem refert Cappell.Tholoſ.in deciſ. 369.tenuit,quod per mortem Vicarij ſubſtituentis expiret poteſtas ſubſtituti.

Cuius opinio corroboratur à ſimili, de eo , quod dicitur de mandato procuratoris, quod mandantis morte finitur, l. mandatum, cum ſimilibus,C.mand.quemadmodum etiam per mortem delegantis expirat delegatio, cap.licet,cap.gratum,& cap. relatum, de officio deleg.

Verùm applicando terminum mandati procuratoris poteſtati traditæ à Capitulo eius Vicario,dico,quòd ſi Vicarius nullam habuiſſet ſubſtituendi facultatem, non poſſet ſubſtituere : tamen ſi habuiſſet, & ſubſtituiſſet, tunc per mortem eius non extinguitur poteſtas ſubſtituti, & ratio eſt, quia huiuſmodi ſubſtitutio cenſetur facta ab ipſo Capitulo,miniſterio tamen ſubſtituentis: & ita fuiſſe in Rota reſolutum patet in deciſ. 218.& facit text.in l.item eorum,§.decuriones, ff.quod cuiuſque vniuerſit. nom. arg. cap. mulieres, de ſent. excommun. & ſubſtitutus Vicarii habentis poteſtatem ſubſtituendi,non capit auctoritatem a Vicario , ſed ab Epiſcopo, Sbroz. in tractat. de Vicar. Epiſcopi lib.2.q.92. num.3.

ADDITIO.

IN ſimili concludunt DD. de ſubſtituto in officio per mortem officialis, vt expiret officium,latè Maſtril.de magiſtr.lib.1.c.26.nu. 22.& quando nõ expiret. ſubſtitutio officialis per obitum ſubſtituentis, vide Mutam in cap.ſi Regis Martini,num.115.tom.2.ſicut Vicarius Epiſcopi repræſentat ipſum, vt Auth. in reſol. 152. num. 4. & eius officium expirat per obitum Epiſcopi,Mareſc.var. reſol. lib.1. cap.55.num.8.Fuſc.ſing.26. lit. B. Gratian.cap. 127.num.40.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capitularis, quod teneatur ſtare ſyndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus num.2.3.& 4.*

An Vicarius Capitularis tenetur dare ſindicatum.

RESOLVT. DIII.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua eſt multiplex.

2 Prima, quia regula iuris eſt , quemlibet aliena negotia gerentem teneri reddere ſuæ adminiſtrationis rationem,vt probat tex. in l vnic.& latè Bal.in l.fin.C.de negot.geſtis,& in conſ.9.nu.3.Alex.in conſ.17.vol.1.quod procedit etiam in matre adminiſtrante negotia ſui filii,l.oleo,vbi DD. communiter,C.de vſur.Gratian.in deciſ.180.

3 Secunda,quia text. in l.1.C. vt omnes iudices, tam ciuiles quam criminales , diſpoſuit, quòd omnes iudices,tam ciuiles , quam criminales poſt eorum adminiſtrationis tempus,per ſpatium 50. dierum debent ibidem permanere ad effectum reddendi ſindicatum,& ita voluit quoque Iaffred.Balb. in dec. 392.& 474.quo loci limitat d.l.1.

4 Tertiò,quia per Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. de reformat.cap.16. fuit ſancitum, Vicarium, Capituli Sede vacante , teneri ſtare ſyndicatui, et conſequenter reddere rationem adminiſtrationis nouo Epiſcopo, vt patet his verbis. Epiſcopus verò ad eandem Eccleſiã

vacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, et aliis quibuſcunque Officialibus, et adminiſtratoribus, qui Sede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis adminiſtrationis, aut cuiuſcunque eorum muneris, poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti Officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel deputatis ab eodem abſolutionem, aut liberationem, obtinuerint, eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad Eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere, ſed quid in Vicario Epiſcopi, vide *Addit. ad ſum. bullar. in ver. capitulum ſede vac. num. 14. Prax. Archiepiſc. cap. 71.*

ADDITIO.

SI enim capitulum gerens negotia Epiſcopatus ſede vacante aſtringi poſſit ad reddendam rationes, ex *Rub. & Menoc.* probat *Eſcobar. de ratioc. cap. 3. nu. 9.* quanto magis Vicarius, vt *ibi num. 10.* probat *Ragucc. de voce canon. in capit. quæſito 40. num. 2.* fortius ipſe Vicarius tenetur dare ſyndicatum, *Nouar. in ſumma bullar. tom. 1. rub. de capit. ſede vacant. num. 20. & in tit. de ſyndic. Vicarij*, idẽ de Vicario Capitulari *Ragucc. ibi num. 13.* et an capitulum ſede vacante poſſit ſyndicare fiſcalem Epiſcopi prædefuncti, *Farin. deciſ. poſth. 166. num. 1. tom. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capitularis non poteſt ad libitum Capituli reuocari abſq; legitimis cauſis, de quibus num. 2. & 3.*

4 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

An Vicarius Capitularis poſſit ad libitum eiuſdem Capituli reuocari.

RESOLVT. DIV.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè, & ratio eſt, quia reuocare aliquem ab officio eſt maxima pœna, *l. 2.* vbi latè *Iaſ. ff. de offic. procur. Cæſaris*, et grauiorem eſſe primi generis pœnarum voluerunt *Bald. in cõſ. 359. vol. 2. Burſ. in conſ. 17. num. 3. & in conſ. 24. num. 6. & ſeq. vol. 1. Beret. conſ. 31. num. 4. Alciat. conſ. 99. num. 5.* et pœna priuationis non infligitur, et præterquam in caſibus à iure expreſſis, *gloſ.* not. et communiter recepta in *cap. fin. de iurepatronat. Alex. in l. fin. in fine ff. de in ius voc. & in conſ. 16. vol. 1. Pariſ. conſ. 104. num. 8. vol. 4. Caſſad. in dec. 5. num. 3. ſuper regulis, Seraphin. in deciſ. 1356.* & fuit in Rota reſolutum in vna Romana Caſalium de Maximis, 20. Februarij 1576. coram eodem, vt patet in eius *deciſ. 286.*

Supradictis accedat, quòd Vicarius conſtitui ſolet ad beneplacitum, & conſequenter cenſetur perpetuus ad *tex. in l. iuriſperitus*, & quod ibi notatur, *ff. de excuſat. tutor. Bartolus in l. qui centeſimis, in 1. colum. in princ. ff. de verb. oblig.* vnde non poteſt reuocari abſquè cauſa, latè *Capyc. in dec. 116. & 136. & Maſtrill. in deciſ. Rotæ Siciliæ 188.* & hoc eſſe generale, vt abſque cauſa reuocari non poſſit, tenuit *Panormitan.* communiter receptus in *cap. 1. de clerico ægrotante, Pelin. in cap. venerabilis, num. 3. de exceptionibus, & in conſ. 17. num. 2. Menoch. in conſ. 16. num. 3. & ſeq. vol. 1.* licèt limitari in Papa teſtatur *Serphin. in deciſ. 254.*

2 Et inter legitimas cauſas, ſecundũ *Addit. ad ſum. Bullar. loco ſuperius cit. dubio 3.* connumerantur prima, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij allegat *text. in cap. quamuis triſte 7. quæſt. 1. Boer. in deciſ. 149.* quibus addo *Bartol. in conſ. 122. vol. 2. Gallin. conſ. 193. num. 3. Bomin conſ. 29. num. 4. Menoch. in addit. ad lib. 1. de arbitr. iud. quæſt. 55. num. 29.*

3 Secunda cauſa eſt, quando in officio Vicariatus eſſet negligens, argum. *text. in l. mancipia, C. de ſeruis fugit. l. ſi quos, C. de officio Præfecti Prætor. gloſ.* communiter recepta in *cap. grandi, de ſupplen. neglig. Prælatorum, lib. 6. Guid. Pap. in deciſ. 281.* & quanta eſſe debet præfata negligentia, & quomodo erit probanda, fuit in Rota reſolutum in vna Calaguritana iuris ingrediendi 27. Februarij 1580. coram Seraphino.

4 Verùm quidquid ſit ex ſupradictis, contrarium eſt tenendum in praxi, vt ſcilicet poſſit Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri, tenetur tamen Capitulum alium Vicarium intra octo dies conſtituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluitur, & ſi ipſa fuerit metropolitana, ad antiquiorem Epiſcopum deuoluitur, vt declaraſſe ſacram Congregationem Concilii teſtatur *Galet. in ſua margarita caſuum conſcientiæ verbo Vicarius, num. 3.* Aduerte tamen, quòd Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium fertur contrarium reſcripſiſſe.

ADDITIO.

ADde *Epiſcopũ Iiom. Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap. 84. num. 4.* & Vicarius electus à Capitulo ſede vacante poteſt ab eodem remoueri durante eius vacatione,

D. An-

D. Author deciſ. 305. num. 5. par. 4. Nouar. in ſumma bullar. tomo primo, rub. de Capitul. ſede vacant. nu. 21. & 40. & in 2. tomo, eod. tit. nu. 6.

Notabilia in materia Vicarii conſtituti à Capitulo ſede vacante.

PRimo, pendente termino octo dierum, infra quem debet eligi Vicarius à Capitulo, Sede vacante, totum Capitulum adminiſtrare debet, *Addit. ad ſum. Bull. in verb. Capitulum.*

Secundò, quando adeſt diſcrepantia inter Canonicos in electione Vicarii, & plures ad hoc officium aſſumerentur, tunc magis idoneus, & habens qualitates Concilii remanere debet, cæteris remotis, vt declarauit Sacra Congregatio. Tertiò, quando allegatur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus, tunc recurrendum eſt ad Capitulum, ipſumq; poteſt eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum, quæ præponuntur eo ſcilicet modo, quo Epiſcopus potuiſſet, & ità Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu, arbitror poſſe Capitulum illas cauſas à Vicario auferre, & alteri committere.

4 Capitulum non tenetur de neceſſitate eligere perſonam de gremio ipſius Capituli, bene verum, quod ſi adeſſet idoneus, cæteris paribus, eſſet præferendus, ex declaratione Sacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarii non Doctoris, quando haberi poteſt Doctor. Item, quod ſi Epiſcopus demortuus reliquerit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor eligere: Et ſi in Capitulo nullus ex Canonicis adeſſet Doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, ſimul eidem poteſt deputari Conſultor, ex *Conſtitutione Leonis X. incip. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, fol. 188. in Bull.* vbi inter alia eſt diſpoſitum, quòd Iudices à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundùm eius relationem iudicare teneantur.

Finis tituli Praxis Vicariatus Cap. Sede vacante.

PRAXIS PAROCHORVM.

SVMMARIVM.

1 *Presbyter qui adminiſtrauit Sacramentà pro Parocho carcerato, pro eo tempore debet emolumentum retinere, pro quo obſequium ſuum commodauit, & num. 2.*

3 *Reſpondetur obiectioni, quæ ſe habet quod nemo eſt priuandus redditibus ſui beneficij.*

4 *Infirmitas non eſt priuilegiata quoad ſalarij cõſequutionem, quando illud eſt debitum alicui ratione ſuæ perſonæ.*

Presbyter miniſtrans Sacramenta pro Parocho carcerato, conſequitur emolumenta ipſius Parochi, & licita erit ei retentio eleemoſynarum ſibi factarum.

RESOLVT. DV.

1 IN caſu mihi propoſito reſpondi affirmatiuè ex ratione naturali, de qua per *Ariſtot. lib. 1. Ethic.* Iuſtum eſt, vt illi conſequantur præmium, qui pro tempore ſuum commodaſſe reperiuntur obſequium, vt ex *Gregorio Papa* legitur in *can. charitatem 12. q. 2.* quod & induidio probari vidimus ex Sacroſancta traditione Apoſtoli *Diui Pauli ad Corinthios Epiſt. 1. cap. 9. ibi, neſcitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt edunt; & qui Altari deſeruiunt, de Altari participant.*

2 Ad idem facit diſpoſitio *cap. de Rectoribus, extra, de clerico ægrotan. vel debilitato,* vbi colligitur ad litteram, quod quando Rector eſt infirmus, licet excuſetur ab eo munere perſonali, quod corpore implendum eſt, iuxta *l. 1.* & ibi *gloſ. C. qui morb. ſe excuſ. lib. 10.* Attamen ei dandus eſt coadiutor, qui curam animarum habebit, qui proinde de facultatibus Eccleſiæ prouiſionem habere debet vnde viuat, quod etiam probat *Abb. ibi num. 5.*

3 Nec obſtat, ſi dicatur infirmum non eſſe priuandum redditibus ſui beneficii, iuxta doctrinam *cap. 1. de clerico ægrot. vel debilitato, & cap. vnic. §. qui vero, de cler. non reſid. in 6.* quia clericus infirmus intelligitur quodammodo Eccleſiæ inſeruire, vt doctè non minuſquè ſubtiliter monet, & probat *Moneta in tractatu de diſtributionib. quotid. part. 2. quæſt. 6.*

Quia multiplici reſpõſione tollitur obiectio:

ctio: præſertim, quia ſupponitur in facto, quod ille Rector non ſit titularis, ſed mercenarius, conductus, ſcilicet per modum prouiſionis in Rectorem, quare poteſt dici, quod ſicuti caſus contingens in perſonam illius, qui locauit operas ſuas, liberat conductorem à præſtatione mercedis, *l. ſi uno*, §. *item cum à quodam*, *ff. locati*, *& conduct.* ita merces debita pro operibus præſtitis operarium ſequi debet.

4 Hinc ad confirmationem diſtinctionis, bene dicimus, quod infirmitas non eſt priuilegiata quoad ſalarii conſequutionem, quando illud eſt debitum alicui ratione perſonæ ſuæ dumtaxat, licet ſecus quando datur etiam contemplatione aliorum, vt quando datur clericis, ſeu Canonicis collegiaris, & in iſtis terminis loquuntur iura in contrarium allegata, videlicet *cap. vnic.* §. *qui vero, de cler. non reſident. lib. 6. cap. 1. de cleric. agrot. vel debilitat.*

ADDITIO.

Dici ſolet, quod officialis circa emolumenta, ſi non laborat non manducat, *Maſtril. de Magiſtr. lib. 1. cap. 21. num. 93.* vbi *num. 81.* aſſeruit, quod ſalarium conſtitutum alicui officiali cẽſetur in dubio eodem modo taxatum ſubſtituto, & facit notabilis *dec. Cabed. 29. par. 2.* vt ſubſtitutus ſerui at expenſis proprietatis, & alia adornatum refert.

SVMMARIVM.

1 *Parochus qui fecit fidem de ſollemnizatione matrimonij, ſi poſtea matrimonium illud non reperiatur ſollemnizatum, non eſt de falſo puniendus.*

2 *Contrarium fuit deciſum, quod ſcilicet ſit initiatus de crimine falſi.*

3 *Reſpondetur contrarijs.*

An Parochus, qui fecit fidem ſe ſollemnizaſſe matrimonium inter quaſdam perſonas, reſerendo ſe ad librum matrimoniorum, ſi poſt aliquod temporis ſpatium fecerit aliã fidem, ſe, perquiſito libro matrimoniorum, non reperire ſollemnizationem prædictam ſit puniendus de falſo.

RESOLVT. DVI.

Capto, & carcerato ſupradicto Parocho in Cur. Archiepiſc. pro cauſa, de qua ſupra in titul. & elapſo termino ad faciendas defenſiones; ac compilaro proceſſu fuit dubitatum, qua pœna veniret plectendus, & præcipuè an eſſet puniendus pœna falſi, propter dictam contrarietatem.

1 Et pro excuſatione dicti Parochi dicebatur, quod ipſe ſemper retulit ſe ad librum matrimoniorum, et proinde eius atteſtatio non faciebat fidem pro, vel contra, niſi quatenus reperiebatur in libro. Vnde ſequitur regula iuris, quod relatum eſt in referente, *l. aſſe toto, ff. de hared. inſt.* latè *Bald. in conſ. 24. vol. 1.* poſt *Iaſ. in* §. *tripli Inſt. de act.* et eſſe in referente cum omnibus qualitaribus, et conditionibus, voluit *text. in l. item labeo, ff de arbitris*; non poterat igitur argui de falſo, quatenus dictum matrimonium non reperiatur in libro, quia multis cauſis potuit cõtingere, quod dictum matrimonium in præfato libro abſque culpa ipſius Parochi non reperiatur.

2 Cæterùm ſupradictis minimè obſtantibus contrarium fuit dictum, ſcilicet præfatum Parochum fuiſſe indiciatum crimine falſi, et propterea torquendum, prout realiter fuit tortus, et quia nil confeſſus fuit, et cum indicia eſſent grauiora contra ipſum, fuit ſuſpenſus à cura per quinquennium.

3 Non obſtant contraria, quia procedunt vbi obliuio præſumitur, quod non eſt in hoc caſu, et maximè, quod in dubio non præſumatur tegulariter *Bald. in l. eum rem alienam col. fin. C. de leg. per legem magnam, C. de contraben. & commit. ſtipul. & Gud. Pap. deciſ. 127. in Camer. parlamenti, num. 4.* et ratio eſt, quia memoria non eſt futurorum, nec præſentium, *Ariſtot. lib. de memoria, & remiſcentia*, ſed præteritorum tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum, memoria præteritorum.

ADDITIO.

Notandum eſt ante omnia, quod Parochus tenetur librum habere matrimoniorũ in quo contracta deſcribat matrimonia, ex Sacro Concil. Trident. refert *Epiſcopus Marant. in reſp. 13. num. 22. par. 2.* & ſic fides parochi ex libro matrimoniorum probat matrimonium contractum, *idem in reſp. 10. num. 3. par. 3.* eo quia parochus eſt perſona publica, & Sacerdos in dignitate conſtitutus, vnde credendum eſt ei in iis, quæ ad ſuum ſpectat officium, *idem reſp. 17. num. 40. par. 1.* licet vicem tabellionis non ſubſtineat, inquit *Iulius Chart. deciſ. 94.* adhuc tamen in iis ſtabitur eius fidei, quę ſi nõ reperitur cõformis cum libro, proculdubio reſultaret falſitas, quæ poteſt committi in ſcribendo pluſquam in ſcribendo minus *Mar. Anton. var. reſol. lib. 3. reſol. 36. num. 8.* & relatio reſtringitur, & limitatur ad illud, quod in relato continetur *Seſſe deciſ. Aragon. 125. nu. 4. & dec. 187. n. 110. Barboſ. principia iuris vtriuſque, lit. R. num. 13* confert prædictis notabilis *deciſio Mantic. 51.* de conſimili agens negotio.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia parochialis habet intentionem fundatam ſuper primitijs, & decimis fructuum, quæ colliguntur intra fines parochiæ. Ampliæ nu. 2. 3. & 3.*

Parochialis Eccleſia de iure communi habet intentionem fundatam ſuper primitiis, et decimis omnium fructuum.

RESOLVT. DVII.

IN vna decimarum pendente in Curia Archiepiſcopal. per viam appellationis, fuit dictum Parochialem Eccleſiam habere intentionem fundatam de iure communi ſuper primitijs, et decimis fructuum, qui
1 colliguntur intra fines parochię, *DD. in cap. fin. de paroch. & in cap. cum contingat, de decim. Put. dec. 371. lib. 1.* latè *Card. conſ. 26. nu. 4. & ſeq.* adeò vt ipſi decima ſit perſoluenda de omnibus dictis fructibus licitè acquiſitis: *cap. non eſt, & ibi gloſ. cap. non eſt*, vbi *Abb. in 2. notab. de decim.* et abſquè aliqua diminutione, vel detractione, *cap. cum homines, cap. non eſt, in fine, de decim. Mohed. dec. 69. Rebuff. in tract. de decim. q. 11. num. 3.* Item quamuis prędium decimatorium duplicem fructuum producat in anno,
2 Amplia primò, et ſi ſpecies fructuum, vel plantationis ſit mutata induſtria hominis, quod propterea non ceſſet obligatio ſoluēdi decimam de illis, ſicut prius ſoluebatur de alijs probat *tex. in cap. cum in tua*, vbi *Butr. num. 2. in fin. & num. 5. verſ. vnde dicit. & cap. Abb. nu. 3. & alij communiter de decim.* & Rota tenuit in pluribus cauſis, nempe in Calaguritana decimarum 30. Ianuarij 1562. coram Caputaq. & in Conchen. decimarum 1. Iunij, & 16 Decembris 1591. coram Pamphilio.
3 Amplia ſecundo, vt quamuis Vicarius perpetuus videatur habere curam animarum *cap. extirpanda, §. qui vero, de præbend.* & etiam ſuper decimis videatur habere fundatam intentionem ad *gloſ. in verb. neceſſitas, in cap. expoſuiſti, eod. tit. & Card. in elem. vn. q. 9. ver. oppono ad hanc ſolutionem, eod. tit. & in cap. 1. col. 17.* eodem tamen cum omnes fructus ſpectent ad eum Rectorem ideo Vicarius etiam perpetuus tantum congruam debeat habere portionem ad *cap. extirpandæ, §. qui vero, & ibi per Abb. in verſ. nota ibi congruentem, de præben.* etiam reſpectu decimarum ad not. per *Imol. in clem. 1. col. vltim. verſ. ulterius quærit, &* ibi per *Card. col. 4. verſ. 15. quæritur, de iurepatron.* quod probatur in *d. cap. extirpanda in princ. & in cap. 1. iuncta gloſ. de præbend. in 6.* vbi quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio non ſufficiens Vicario, Iura volunt ei eſſe aſſignandam cōgruentem.
4 Amplia tertio, vt Parochus poſſit petere etiam decimas præteritas, *Archidiac. poſt antiquiores*, quos citat in *cap. ſi quis laicus, num. 4. verſ. ab alio poſſeſſore 16. quæſt. 1. Hoſt. in cap. paſtoralis, col. pen. num. 11. Super verb. alienari poſſe, de decim.* ſequuntur ibi *Io. Andr. col. 2. num. 6. ſuper verb. cum onere, Aneh. col. 2. num. 8. verſ. ſed an res ipſa, Butrius col. 2. num. 12. verſ. an prædia alienata, et Panorm. col. 2. num. 5. verſ. ſed quæro vbi teſtis eſt*, ità communiter teneri, eandem videtur etiam firmaſſe conſuetudo, *Feder. de Sen. conſ. 81.*

ADDITIO.

ADde quod parochus habet aſſiſtētiam iuris communis ſuper decimis intra limites ſuæ parochiæ *Mareſcot. var. reſolut. l. 1. cap. 11. per totum, Ludouiſ. decif. 449. num. 1.* & habet intentionum fundatam de iure cōmuni ſuper decimis inter limites ſuæ Eccleſiæ limites exiſtentibus, *Rota in nouiſſimis deciſ. 333. num. 2. Rubeus deciſ. 261. num. 1. par. 1. deciſ. 192. num. 2. & deciſ. 128. num. 13. p. 2. Burat. deciſ. 402. Author. p. 4. reſol. 507. num. 2. & 4. & deciſ. 195. p. 4. num. 3:* hinc Sacerdos, ſeu quilibet alius, cui debetur decima, ſiue pars fructuum poteſt iurare in litem contra colligentem fructus ſpreta prohibitione ipſius, *Intrigl. ſing. 100. num. 462. lib. 3.* & ſubdit *num. 463.* quod pro ſuo intereſſe poteſt deſcribere fructus in agro pendētes, imò prohibere, ne abſque ſui, vel eius nuntii præsētia fructus colligant *num. 464. Mareſc. lib. 2. cap 95. num. 33.* multa ad hoc pertinentia refert *Barbat. de diuiſ. fruct. p. 1. cap. 7.* & habet intentionem fundatam. quòad decimas ex prędiis nouiter ruptis, & cultis, *Rota in nouiſſimis deciſ. 335. num. 3. & deciſ. 333. num. 9.* et quid ex fructibus perceptis extra territorium parochię *Squillan. de priuil. cleric. cap. 3. num. 21.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Tempus non eſt modus inducendæ obligationis.*
3 *Contrarium tenet Author.*
4 *Præſtatio triennalis ſufficit ad inducendam obligationem in futurum.*
5 *Reſpondetur tex. in l. ſi certis annis, C. de pactis.*

An Parochus, cui conſuetum eſt fieri eleemoſinam à ſuis filianis, poſſit pro ea obti[illegible]nenda agere.

RESOLVT. DVIII.

1 SVpponatur in facto, quod in quodam
oppido erat conſuetum homines illius,
ſingulis annis ſoluere nomine eleemoſynæ,
vulgò, *far l'offerta al Parocchiano*. Vnde cum
defeciſſent per aliquod temporis ſpatium
à ſolutione prædicta, quare conſultus à ſu-
pradicto Parocho, an potuiſſet agere contra
Parochianos, vt in futurum dictam eleemo-
ſynam præſtent, reſpondi dubium mihi fa-
2 cere *text. in l. obligationum, ff. de act. et oblig.*
vbi tempus non eſt modus inducendæ obli-
gationis.

3 Cæterum hoc non obſtante contrarium
dixi eſſe de iure verius motus ex vi inuete-
ratæ conſuetudinis ſoluendi dictam elee-
moſynam, ſtat enim iuris diſpoſitio, vt hu-
iuſmodi laudabiles conſuetudines obſeruē-
tur, *cap. ad apoſtolicam, de ſimon.* & in termi-
nis eleemoſynæ conſuetæ, tradit *Bartol. in l.
priuilegia, num. 2. verſ. ex 3. particula, C. de ſa-
croſ. Eccleſ. Franc. Marcus Delph. deciſ 313. par.
2.* ad cuius præſtationem videtur dicta Vni-
uerſitas Iudicis officio cogenda, *Vran. conſ.
10. lib. 2. num. 16.* non autem iure ordinariæ
actionis, quo caſu intelligendus eſt *Menoch.
lib. 2 de arbit. iudic. caſu 160. num. 9.* adde *Ca-
ualc. dec. 27 num. 33. verſ. ſecus ſi ius, par. 1.* Do-
natio enim pia multo tempore continuata
inducit obligationem in futurum, *Felin. in
cap. veniens, nu. 3. de pac. idem in d. cap. ad Apo-
ſtolicam, num. 4 Oſaſc. dec. 99. num. 44.* in qua
tenentur perſeuerare ratione diuturnæ præ-
ſtationis, *Butr. in rub. de Paroch. in fin. Abb. ibi-
dem in fin. Card. in d. rubr. num. 2. idem. Abb. in
cap. penult. col. 2. verſ. in ea gloſ. de ſepult. Socin.
in tractat. de oblation. in 2. libr. verſ. ſexto quæ-
ro, Alex. conſ. 123. nu. 1. vol. 5. Couar. lib. 1 var.
reſolut. cap. 17. num. 3.* & ratio eſt, quia ex tali
præſtatione conſueta præſumitur, quod
præceſſerit iuſta cauſa, *Alex. d. conſ. 123. nu.
5.* & animus obligandi, *Oſaſc. dec. 99. num 19.*
quas ideo eleemoſynas conſuetas, nec ſi arbi-
to tolli poſſe, in terminis tradit *Bart. in d. l.
priuilegia, num. 3. Abb. in cap. penult. in fine,
de ſepult. Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ, nu. 97.
& in cap. cum M. num. 21. de conſtit.*

4 Supradictis addo text. in l. 1. C. de fideicomm.
vbi ſufficit præſtatio triennalis ad inducen-
dam obligationem in futurū, ſequitur *Bart.
in l. fin ff. ad l. Syllanianum, Caſtr. in l. bona fides,
ff. depoſiti.*

5 Non obſtat *text. in l. ſi certis auris, C. de
pact.* vbi præſtatio temporalis non eſt mo-
dus inducenda obligationis, quia responde-
tur, quod ibi loquitur de modo validandi
obligationem & ita non obſtabit *tex. in l. cū
de in remouerſ. ff. de vſur.*

ADDITIO.

DE hoc articulo negatiuum extat *conſi-
lium Reg. Io. Franc. de Ponte 144. vol. 2.*
contra quod *Tuſſonus* Iudex inſurrexit, & li-
bellum edidit de eleemoſyna, qui inſertus
eſt in *pragm. de antefato, verſ. 11. obſer. 2.* & de-
ciſum retuli affirmatiuè in 2. *par. noſtri com-
pendij, verbo poſſeſſionum*, ex *Molfeſ.* ibi relato,
& quid in vaſallis an cogi poſſint ad dandū
ſtrenam domino, multa circa hoc recollexit
Nouar. de grauam. vaſall. tom. 1. grauam. 10. ad-
de quod Parochiani, & fratres poſſunt præ-
ſcribere eleemoſynas, & actus pios, quia sūt
de genere permiſſiuo, *Brixian. in repert. ad
Borgn. verbo Parochiani* multos citat.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Parochianus illius parochiæ eſt, in qua domus
ſua aditum habet, redditur ratio num. 3.*
4 *Domus, quæ habet duas portas in diuerſis paro-
chijs, de ea parochia iudicatur in qua reſidet
porta principalis, & aditus magis frequen-
tatus.*
5 *Quid ſi in illa domo ſit aditus à parte anterio-
ri, & à parte poſteriori, & viciſſim ingredi-
tur quandoque ab anteriori, quandoque à po-
ſteriori.*

Habitans in confinio duarum Eccleſiarum pa-
rochialium, an cenſeatur Parochianus
vtriuſque, vel vnius tantum.

RESOLVT. DIX.

1 SVpponatur in facto, quod quidam poſ-
ſidebat domum, quæ ex vna parte erat
de parochia Sancti Martini, & ex alia San-
ctæ Mariæ; quare fuit dubitatum, cuius pa-
rochianus erit habitans in illa domo, & fuit
2 reſolutum eſſe illius, ex qua domus aditum
habet ex notab. doctrina *Bart. in l fin. num. 6.
in fin. ff. de damn. infect.* cuius ratio eſt, quia ex
3 aditu iudicatur de domo, cui cedat *l. ei cui
ædes, ff. de leg. 3 Bald. conſ. 60. num. 5. vol. 1. de
Pont. deciſ. 36. Villagut. deciſ. 32.* & ſecundum
Bartol. in l. prædij, §. qui domum, ff. de leg. 3. do-
4 mus quæ habet duas portas in diuerſis pa-
rochis iudicatur de ea parochia, in qua reſi-
det porta principalis, & aditus magis fre-
quentatus, vt latè per *Felin. in cap. omnes, de
maiorit. & obed.* vnde *Bartol. in l. 1. ff. ad muni-
cipalem* dicit, quod ſi aditus eſt à parte ante-
5 riori in domo, & à parte poſteriori, & vi-
ciſſim ingreditur, quandoque ab interiori,
quandoque à poſteriori, nihilominus dicat
Parochianus Cappellæ à parte anteriori ex

eo,

eo, quod illa pars cenſetur nobilior, & vbi eſt pars nobilior, cenſetur eſſe totum, *l. cum in diuerſis ff. de relig. & ſumpt. fun.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Tiraquel. de iure primogen. q. 16. in 40. opinione, num. 17. Calcan. conſ. 90. num. 9. Alciat. conſ. 55. num. 7. conſ. 65. nu. 2. conſ. 460. num. 1. Gomeſ. in §. ſeruus, num. 3. Inſt. de action.* conſimilia adduxit *Hieron. de Monte defin. regum. cap. 25.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Dicens de reductione penſionis debet probare beneficium non eſſe ſufficiens, redditur ratio num. 4.*
3 *Quid ſi beneficiatus dictæ penſioni non conſenſerit.*
5 *Quæ ſint onera deducenda in reductione penſionis, & num. 6. & 7.*

In reductione penſionis Eccleſiæ parochialis, quæ onera deduci debent, vt ducati centum remaneant liberi pro Rectore.

RESOLVT. DX.

1 CVm fuiſſet impoſita penſio ab Illuſtriſſimo Cardinal. Spinello ſuper quadam Eccleſia parochiali vulgò *di Fratta piccola*, diœceſis Auerſanæ in mei fauorem, & ab eodem parocho poſt obitum dicti Illuſtriſſ. inſtatum eſſet pro reductione eiuſdem penſionis, aſſerens ex dict. parochiali ſibi non peruenire centum ducat. iuxta formam Concilij, fuit dubitatum, quæ onere veniebant deducenda quoad hunc effectum; et in
2 primis dicebam onus probandi valorem beneficij ad effectum cognoſcendi, an penſio impoſito ſubſiſtere poſſit, vel ne, probari de-
3 bet per eum, qui vult penſionem impugnare, ſi ipſe impoſitioni penſionis conſentit, ſecus, ſi non conſenſit, quia probandi onus penſionario incumbit, *Guid. Pap. deciſ. 245.* cum alijs adductis in vna Valentina penſio-
4 nis de anno 1586. coram Robuſterio, et ratio eſt, quia promiſſus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Inter onera vero, quæ deducenda veniunt ſunt, videlicet.

5 Primò, expenſæ, quæ deſeruiunt pro vno clerico, *Verall. in deciſ. 328. part. 3.* ratio, quia quilibet habens curam populi debet habere clericum, qui ei ſeruiat, et ipſum iuuet, igitur quicquid neceſſarium eſt pro clerico onus eſt, et de redditibus deducendum, hoc enim eſt impoſſibile plebanum ſine miniſtro in ſacrificio altaris, et alijs, ſine quibus miniſtrare Sacramenta, ac ſeruire Eccleſiæ non poſſet ſine vno clerico ſaltem eſſe poſſe, vnde *Abb.* nor. quod redditus Eccleſię in dubio præſumuntur ſufficere pro duobus, quia debet ad minus eſſe in parochiali vnus clericus vltra Sacerdotem, et *Felyn. in cap. ad aures 3. col. de reſcript.* facit *cap. 1. de inſtit.*

6 Secundò deducendę ſunt expenſæ, quæ ſingulis annis ſiunt in die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis pro diſtribuendis cādelis benedictis, quia iſtæ quoque numerantur inter onera perpetua, et conſequenter deduci oportet, alias minimè dici potuiſſent fructus liberi percipiendi à parocho, ad tex. in *l. fructus, ff. ſolut. matrim.*

7 Tertiò quoque deducuntur expenſæ pro ſollemnitate Palmarum, cum inter onera perpetua parochorum ponatur, argumento eorum, quæ ſcripſit *Verall. cit. dec. 328.*

ADDITIO.

PEnſio ducatorum centum conueniens eſt Eccleſiæ parochiali ex multis probat *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 31. nu. 9. Cactin. dec. 5. num. 1.* et ſic reductio penſionis non poteſt prætendi quando non probatur cauſa aliqua, et multò minus quādo omnis reductio fuit in literis reſeruationis prohibita *Ludouiſ. dec. 431. num. 11.* et reductioni penſionis locus erit quotieſcumque non fuit expreſſum onus extenuans verum valorem beneficij, *Rubeus deciſ. 169. num. 7. part. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Quæ requiruntur in parocho ad hoc, vt poſſit de iure retinere parochiam.*
2 *Deciſio quæſtionis, quæ probatur auctoritate num. 3. & ratione num. 4.*

Obtinens Parochialem vnitam acceſſoriè alicui dignitati, an debeat neceſſario attingere vigeſimumquintum annum.

RESOLVT. DXI.

QVidam obtinuit Canonicatum, cui erat annexa parochialis, & cum ſupradictus Canonicus neque attigiſſet ætatem 23. annorum, fuit dubitatum an de iure eſſet capax obtinendi parochialem dicto canonicatui annexam, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua id, quod diſponitur in *cap. licet canon. de electio-*
1 *ne in 6.* vbi in parocho requiruntur tria, ſcilicet literatum ſcientia, grauitas motum, & æta-

ætatis maturitas, quæ ætas eſt vigintiquinquè annorum, & adeo vetum eſt, quod nec commendari poterit Eccleſia parochialis non habenti ſupradicta requiſita *cap. nemo deinceps*, vbi *Io. Andr. Arch.* & reliqui, *de electione in 6. Rot. in deciſ. 2. eodem tit.* Item dicebatur defectum ætatis eſſe indiſpenſabilem, præſertim in Curatis, *cap. vnic. de ætat. et qualitate*, propterea cum Concilium Tridentinum requirat ſufficientem ætatem ad obtinendum beneficium curatum, & illam exprimit, ſcilicet annorum 25. vel ſaltem in ætate tali, qua poſſit infra annum promoueri ad presbyteratum, *d. cap. licet, et Concilium ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12.* proinde videbatur ex ſupradictis concludendum præfatum non fuiſſe capacem retinendi dictum canonicatum, eo magis cum ad dignitatem in cathedrali requiratur ætas, quam requirit ordo illi dignitati adiunctus, vel ſaltem ea, vt infra tempus à iure, & à Concil. Tridentino Statutum, ad illum promoueri valeat prouiſus, ſcilicet intra annum.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium fuit reſolutum, vt ſcilicet attendendus ſit ordo, quem requirit ipſa dignitas, vel canonicatus ex ſui natura, non autem ætas, quem requireret parochialis dicto canonicatui adiūcta, quæ deciſ. fundatur auctoritate, & ratione.

3 Auctoritate enim probatur ex *Henriquez conſ. 32. num. 4. & ſeq. Ferrer. obſeruat. 90. Cancer. lib. 1. variar. reſolut. cap. 49. Piaſeg. in praxi Epiſcop. part. 2. cap. 5. num. 21. Galet. in marg. caſuum conſcient. verb. Parochus*, & ita cenſuit Sacra Congregatio Concil. vt referunt ſupracitatis his verbis.

N. obtinuit Canonicatum requirentem ordinem Subdiaconatus, ſed quia illi Canonicatui vnita eſt parochialis, cum eſſet in ætate legitima ad Canonicatum, ſed non ad parochialem, Ordinarius difficilem ſe reddebat ad ipſum admittendum, vnde conſuluit Congregationem. Congregatio cenſuit attendendam eſſe naturam canonicatus, non parochialis, & ſufficere quod prouiſus ſit in ea ætate, quam exigit canonicatus, ſi parochialis eſt vnita perpetuò, & acceſſoriè canonicatui, ſecus ſi æquè principaliter vnita eſt, quia tunc non aſſumit naturam canonicatus.

Quod dignitates autem, & Canonicatus in alijs Eccleſiis inferioribus, requiſita ætatis remanent in diſpoſitione iuris communis, quod etiam fuiſſe declaratum à prædicta Sac. Congregat. refert *Gonzales in reg. gl. de menſibus gloſ. 5. num. 92.* his verbis, *Concilium nihil innouauit ſuper ætate promouendorum ad canonicatus Eccleſiarum collegiatarum.*

4 Ratione quoque probatur, quia parochia vnita canonicatui aſſumit naturam canonicatus, & conſequenter regulari debet iuxta conditiones, & qualitates dicti canonicatus, ex regula iuris, quod actus interpoſitus regulatur ſecundum naturam eius, cui interponitur, *l. fin. C. de non num. pecunia*, vnde ſtipulatio interpoſita in contractu, aſſumit naturam contractus, vt latè per *DD. l. 1. ff. de verb. obligationib.* Hinc eſt, ſecundum *Galetum in marg. caſuum conſcientiæ, verbo parochus*, curam animarum annexam habens canonicus non eſt examinandus per concurſum, et ita cenſuit Sac. Congregatio Concilii, vt refert idem loco citato.

ADDITIO.

De ætate 25. annorū in requiſita parochia nouiſſimè agit *Narbona in ſuo trac. iuris, de ætate in anno 25. quæſt. 67.* et quid in parocho rurali, *idem quæſt. 56. nu. 8.* licet aliter in canonico, cuius ætas minor non officit, vt latè per *eundem in anno 14. quæſt. 55. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Parochus irregularis delinquens extra territorium parochiæ eſt ab Epiſcopo illius loci conueniendus.*

2 *Contrarium cenſuit Sac. Congregatio, quod non poſſit ab alio, quàm à ſuo ſuperiore puniri.*

Parochus regularis delinquens extra pertinentia ad Parochiam, à quo puniendus.

RESOLVT. DXII.

1 Et prima facie videbatur dicendum, quod ab Epiſcopo, ratio eſt, quia ſecūdum deciſ. Rotæ in vna Bononien. Parochialis coram Illuſtriſſimo Seraphino, Ordinarius loci eſt iudex competens tam regularium, quam ſecularium clericorum exercentium curam animarum, & pro hoc facit *Conc. Tridentin. de reg. ſeſſ. 25. cap. 11.* quo expreſsè cauetur personas tam regulares, quàm ſeculares huiuſmodi curam animarum exercentes, ſubeſſe immediatè, in his, quæ ad dictam curam, Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi illam peragunt, quod benè cumulat *Theſ. for. Eccleſ. part. 2. cap. 18. num. 205. & Antonin. lib. variar. reſol. cap. 18.*

2 Cæterum Sac. Congreg. cenſuit Parochum regularem delinquentem extra Sacramentorum adminiſtrationem, & curam ani-

animarum, non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus puniri, vt refert *Galet.in ſua margherit.caſuum conſcient. verb.Parochus.*

ADDITIO.

ET quod in regulari delinquēte, vel extra clauſtra, vel intra à quo erit cognoſcendus, refert *P. Megala in praxi crimin. Eccleſ.cap.8.num.6. & ſeqq.* & an extraneus delinquens in alieno loco efficiatur illius ſubditus domini illius, *Squillan.de priuil. cleric. cap.2.num.75. & ſeq.* poſt *Borgn. deciſ.4.num. 47.part.2.*

SVMMARIVM.

1 *Solemnitas extrinſeca non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Concurſus in parochialibus continet factum, & factum non præſumitur, niſi probetur.*
3 *Deciſio quæſtionis.*
4 *Facta præſumuntur, quando ſunt conſueta fieri.*

An ſi in bullis prouiſionis parochialis non fiat mentio de concurſu peracto, ſit præſumendum ipſum fuiſſe factum.

RESOLVT. DXIII.

1 RAtio dubitandi duplex eſt. Primò, quia huiuſmodi ſolemnitas eſt extrinſeca, ideo non præſumitur niſi probetur, *l. ſciendum, ff. de verb. oblig.* latè *DD. in l. 1. C. de vſur.*

2 Secundò, quia continet factum, & factum non præſumitur, niſi probetur, *l. in bello, §. facta ff. de capt. & poſt lim.reuerſ.* & probatur *in cap. cum Ioannes, §. verum reſponſionem iſtã, de fide inſtrum.* hoc idem placuit, dum de iure reſpondit *Corneus conſ. 181. viſis nonnullis, col.9.verſ.nec obſtat, vol.2.* quod & memoratu dignum cenſuit *Cotta in ſuis memor. in littera F. verſ. facta non præſumuntur*, ſic etiam ſcriptum eſt ab *Aret.in l.ſed, & ſi col. vltim.ff. de acq. hæred.* hoc præterea plurimi alii probauerunt, vt *Abb.in cap.in præſentia, col.2.poſt nu.3.verſ.nota ibi eum, de probat.* facit *cap. cum in iure, vbi Abb. num. 2.in fin. de off. deleg. Menoch.in conſ.11.num.301. Burſ. in conſ.36.num. 13.verſ. verum reſpondetur, Cephal. in conſ. 53. num.34.& in conſ.130.num.7.& in conſ.77.nu. 16.& conſ.76.num.25.vol.1.& in conſ. 24.nu. 84.vol.2.* & alios allegat *Dec.in l.quatenus, nu. 2.de reg.iu. & Rebuff. in l.unica, num.141.C.de ſent. quæ pro eo, quod inter profer. Bald. in conſ. 459. viſa dicta petitione, vol.4.* Quę facta cum ſint ſui natura incerta, *l. in omni, C. de iur. & fact. ignor.* ideo illorum vis, atque probatio dubia dicitur, *l.triticum, ff. dę verb. oblig.* concluſionis noſtræ ratio eſt, nam non facta latent, & facta patent, *cap.quanta, de tranſ. Epiſcop.* teſtè *Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò, col.11.de præb.& Dec. in conſ.296.num.9.lib. 2.& in conſ.338.num. 17.lib.2.& in conſ.346. nu.15.eod.vol. Aleiat.in conſ.40. n.6.lib.6. Rebuff.in l.vnic.nu. 141.verſ.minus obſt.C.de ſent. quæ pro eo, quod intereſt profer.*

3 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi motus, quod licet fa-
4 ctum non præſumatur, niſi probetur, tamen præſumitur, quando facta eſſent conſueta fieri, prout concurſus, qui conſuetus eſt fieri in prouiſione parochialium, ità *Bald.in rubr. C. de fide inſtr. col. 3. poſt num. 8. verſ. item*, quia per *text. in l. vlt. ad fin. C. de fideiuſſor.* vbi expreſsè dicit de iis, quæ ſunt ſolita fieri, vt reſpondit *Siluan.in conſ. 68. num. 8. lib. 2. Bald in l. incendium ad fin. cap. ſi cert. pet.*

ADDITIO.

COncurſus qualiter fiat ſecundùm *Concil.Trident.& Conſt.Pij V.* circa beneficia parochialia docet Rota *in nouiſſimis dec. 154. num. 8.* & ob concurſum non facti gratia de beneficio parochiali eſt nulla *Rubeus dec.71.num.8.part.1.* ex quo concurſus requiritur quando illa eſt de forma, vt in parochiali, nec ſufficeret, quod præſentatus eſſet notus ordinario circa literaturam *Addit. ad dec.34. Ludouiſ. num. 5. & 6.* concurſus formã poſuit *Nouar.in ſumma bullar. tom.1. rub.de concurſu, num. 1.* vbi refert in quibus caſibus concurſus non admittitur, & ibi plura congerit, & ſi concurſus factus non fuerit ex quibus probetur, tradit *Burat.dec. 303. nu.9.* non mirum ſi dum talis concurſus exigatur vbi vacat parochia ex allegata *Bulla Pij V.* vt refert *Io.Maria Nouar. in practicab. concluſ. iuris Pontif.concluſ.65.nu.7.* alias eſſet nulla collatio, qui ſi non fuerit expreſſus præſumeretur vti ſollemnitas extrinſeca, quę ſi non fuerit in ipſo actu enuntiata data poſſeſſione decennali præſumeretur, ex traditis per *Menoch.de præſumpt.lib.3. præſumpt. 132. num.45.& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Parochus coadiutus non tenetur ad reſidētiam. Contrarium eſt in praxi ſeruandum, num.4.*
2 *Parochus coadiutus non tenetur ad promotionem Sacerdotij infra annum.*
3 *Parochia habitu tantum non videtur beneficium curatum, ſed ſimplex.*

An Parochus cui datus eſt coadiutor, teneatur reſidere.

RE-

RESOLVT. DXIV.

SVpponatur in facto, quod cuidam Paro-
cho ob legitimas, & iuſtas cauſas eſſet
conſtitutus coadiutor, fuit dubitatum an
1 eſſet obligatus ad reſidentiam, & dubitatio-
nem faciebat pro opinione negatiua, quod
dum cura exercetur per præfatum Coadiu-
torem, conſequenter fruſtratoria eſſet reſi-
dentia Rectoris, arg. *tex. in cap. de Rectori-
bus, de cler. ægrot.* vnde coadiutus ſemper cõ-
ſideratur à iure vti abſens, *Balb. in deciſ. 729.*
Hinc Coadiutor cum futura ſucceſſione in
abſentia Canonici coadiuti debet ſedere, et
incedere in eodem loco antiquo, in quo po-
terat coadiutus, ſi præſens fuiſſet, præceden-
do alios Canonicos, tanquam ſubrogatus
coadiuti, *Nauar. conſ. 2. de cler. non reſid.* His
additur, quod obtinens parochialem habitu
tantum, non arctatur ad ea, quæ obligatur,
qui actu illam retinet, vt per *Galet. in ſua
marg. caſ. conſc. verb. cura animar. in princ.* latè
*Henriq. conſ. 21. num. 7. Laudenſ. conſ. 8. Fel. in
2 conſ. 16 num. 6.* Hinc eſt, quod non tenetur ad
promotionem ſacerdotii infra annum, *Na-
uar. conſ. 4. de præb.* & talis Curatus habitu
3 tantum non videtur habere beneficium cu-
ratum, ſed ſimplex, *Galet. loco iam citato, Bur-
culton. conſ. 23.* Igitur neceſſe non eſt reſiden-
tiam facere. Item talis parochialis habitu
æquipollet Parochię deſtitutæ, quæ non di-
citur habere parochianos, *Nauar. conſ. 2. de
maior. & obed.*
4 Cæterum, ſupradictis minimè refraganti-
bus, contrarium eſt in praxi tenendum, ſcili-
cet, vt præfatus Parochus teneatur ad reſi-
dentiam, ex vi declarat. Sac. Congregatio-
nis, vt per *Galet. verb. reſidentia.*

ADDITIO.

REſidere quis in Eccleſia ſemper tene-
tur, probat *Grillenz. conſ. 13. num. 1.* &
potiſſimum parochi etiam canonici, vt re-
fert *Nouar. in ſumma Bullar. tom. 1. rub. de reſi-
dent. canon. & paroc. num.* 1. vbi plures alle-
gat, at cum coadiutores ſolent dari Epiſco-
pis, & rectoribus parochialium, vt refert
*Grillenz. conſ. 5. num. 8. Nouar. in practicab. con-
cluſ. iuris Pontif. concluſ. 56.* non tñ per hoc
excluduntur à reſidentia, imò parochus de-
bet tenere clericum, quod adiuuet *Caualer.
dec. 498. num. 1.* an paruum diſtans ab Eccle-
ſia reſidere videatur, & quid fuerit deciſum
refert *Paſqualig. dec. 464. & 465.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia parochialis dicitur illa, quæ habet ſub
ſe populum cui habeat Sacramenta admini-
ſtrare.*
2 *Eccleſia, vt dicatur parochialis, an ſufficiat,
quod remaneat parochia habitu tantum.*
3 *Quæ requiruntur ad hoc, vt Eccleſia dicatur pa-
rochialis.*
4 *Parochia dicitur quaſi partitio curæ.*

Parochialis vt conſtituatur, quot perſonas,
vulgo *figliani*, habere debeat.

RESOLVT. DXV.

ADerat in diœceſi Nolana, quędam Ec-
cleſia parochialis; quæ ſub ſe habebat
minus duodecim perſonarum, vulgo *figliani*,
propter quod eiuſdem Eccleſiæ Parochus
prætendebat ſe à perſonali reſidentia excu-
ſari, quare conſultus, reſpondi, mihi facere
dubitationem concluſionem illam, quod
1 Eccleſia parochialis eſt curata, & habet ſub
ſe populum cui adminiſtrantur Sacramen-
ta, latè *DD. in cap. cum in cunctis, §. inferiores, de
election, Staphil. de lit. grat. in tit. de qualitat. be-
nef. nu. 1. & ſeq. Bellam. in deciſ. 671. Seraphin.
in deciſ. 1227. Rota diuerſ. in deciſ. 52. part. 2.* et
ad conſequenda iura parochialia, et realia,
2 ſufficit quod Eccleſia remanſerit parochia
habitu, *Rot. deciſ. 1. de ſepultur. in antiq. Oldrad.
conſ. 267. & Seraphin. loco citat.* Hinc eſt quod
ſecundum *Mariſcot. lib. 2. variar. reſolutionum,
cap. 96.* ſi parochiani receſſerint, tunc manet
parochialis habitu, licet non actu, & illis re-
uerſis, iterum dicitur parochialis habitu, et
actu, *gloſ.* communiter approbata in *cap. li-
cet canon in verbo parochia, de electione in 6.*
quam ibi ſequuntur *Anchar. num. 5. verſ. quæ-
rit gloſ. Gemin. num. 6. & Franc. num. 22. Silua
de benefic. part. 3. quæſt. 42. Rebuff. in praxi, tit.
de non promo. num. 35.* recuperat enim ſtatum
ſuum quaſi iure poſtliminii, *Io. And. ibidem
in nouell. col. 3. in gloſ.* ſed nunquid; quare ſi
non deſinit parochia, licèt parochiani ibi-
dem non remanſerint, ſequitur concluden-
dum ſupradictum parochum teneri ad per-
ſonalem reſidentiam. Iis accedebat, quod in
hac Eccleſia concurrunt omnia requiſita
verę parochiæ, quæ ſunt primo poteſtas fori
3 pœnitentialis, hoc eſt ligandi, et ſoluendi,
*cap. in nouo 21. diſtinctione, cap. omnis, de pœni-
tent. & remiſſ. Innocent. num. 11. & Abb. nu. 7.
in cap. dudum, de elect. Capra in reg. 90. & Dec.
in cap. ad aures, num. 6. de reſcript.* Secundo, re-
peritur locus certis finibus conſtitutus, in
quo populus alicui Eccleſię deputatus de-
git, *Abb. in rubr. de parochijs, in princ. & Rota
4 diuerſorum in citata deciſ. num. 14.* Vnde paro-
chia dicitur quaſi partitio curæ, *cap. Eccle-
ſias 14. quæſt. 1.* tandem pro hac opinione
faciebat, quod ſcriptum reliquit *Iaffred. in
ſumma, de parochijs, in princ.* quam ſequitur
*Panormitan. in cap. extirpanda, §. qui verò, nu.
20.*

20. *de præb.* quod Eccleſia, quæ habet parochiam, ideſt locum deputatum, in quo populus habitat ad curam animarum congregatus, dicitur parochialis, ſequitur *Silueſter verbo parochia*, et ſecundum *Speculator. in tit. de not. crim.* §. 8. *verſ. quidam tenent*, ad conſtituendam Parochiam, ſufficiunt decem perſonæ; et hęc currenti calamo.

ADDITIO.

AD probandum requiſita parochialis Eccleſię, quę ſunt neceſſaria, tradit *Ludouiſ. deciſ.* 387. *per totam, & Caualer. deciſ.* 164. *num.* 4. *Rota in nouiſſimis dec.* 380. *num.* 11. *&* 12. vbi *num.* 8. *&* 29. refert quot incolæ ſunt neceſſarii, vt parochia erigi poſſit, et quod parochia ex decem perſonis conſtituitur, quibus recedentibus manet parochia habitu, licet non actu, et illis reuerſis iterum dicitur parochia habitu *Mareſc. lib.* 2. *cap.* 95. *num.* 3. *&* 7.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. non poteſt denegari decima.*
2 *Decima debetur de iure diuino.*
3 *Imperatoris conceſſio non poteſt quem eximere à ſolutione decimarum.*
4 *Solutio decimarum nullo modo poteſt parocho denegari.*
5 *Solutio decimarum eſt onus reale.*
6 *Decima præterita peti poteſt.*
7 *Tranſlatus ad aliquam Eccleſiam, tenetur ſoluere decimam præteritam.*
8 *Prælatus prædeceſſor, qui fructus exportauit, vel male conſumpſit, poteſt per ſucceſſorem conueniri.*
9 *Decima comparatur collectæ.*
10 *Pro ſolutione collectæ bona ſunt tacitè obligata.*

Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. vulgo *far la Candelora*, an poſſit denegari decima.

RESOLVT. DXVI.

1 REſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Tum
2 primo, quia cum decima debeatur de iure diuino, *ad text. in cap. parochianos, de decim.* latè *Conar. lib.* 1. *var. reſolut. cap.* 8. ità vt in dubio nullus cenſeatur exemptus ab illius ſolutione, vnde etiam Cardinalis tenetur, *de Franch. dec.* 107. et etiam Iudei de
3 terris ab eis poſſeſſis, *cap. de terris, de decim.* Quare nec Imperialis conceſſio valet, quem eximere à ſolutione decimarum *cap. tua nobis Abb. eod. tit.* Vnde populus prædicationibus, et aliis legitimis modis exortandus eſt ad ſolutionem decimæ. Et proinde dicebam in caſu propoſito, nullo modo poſſe dene-
4 gari ſolutionem decimę Parocho, ob id quod candelas benedictas in die Purificationis B. V. non dedit, cum ipſis competat aliud remedium pro illarum recuperatione, ſcilicet acceſſus ad Epiſcopum, et cum
5 nihil commune habeat ſolutio decimarum cum diſtributione candelarum, propterea non debet fieri illatio de vno ad aliud, ex reg. *text. in l. Papinianus exul, ff. de minorib.*

Tum ſecundo, quia ſolutio decimarum eſt onus reale, et propterea ſequitur poſſeſ-
6 ſorem, *l. Imperator, ff. de publ.* vnde decima præterita peti poteſt, *DD. de Rot. deciſ.* 1. *de decim. in antiq. Rota Peruſ. dec* 44. et dicit *Io. And. in cap. non eſt in mora, de reg. iur. in* 6. quod
7 tranſlatus ad aliquam Eccleſiam, tenetur ſoluere decimam præteritam, quamuis is, qui per prius erat beneficiatus, illius Eccleſiæ fructus perceperit: vnde ſi Prælatus præ-
8 deceſſor fructus exportaſset, vel malo modo conſumpſiſset, poſset per ſucceſſorem conueniri, *Alex. in l. deducta, §. qui poſt, col. penultim. ff. ad Trebell. Gigans. de penſ. q.* 39. poſt *Franch. in cap. ſi. de off. ord. in* 6.
9 Tum tertio, quia decima comparatur collectæ, ſecundum *Bal. in l. neminem, C. de ſacroſan. Eccleſ. Bertac. in tract. de gabel. in prælud. nu.* 16. *Caſſ. in conſuet. Burg. rub.* 1. §. 4. *in verb. extraordinaria, in fin. fol.* 122. *Vgo Celſus conſ.* 34. *num.* 12. *de Franch. cit. deciſ.* 107. *num.* 13.
10 & pro ſolutione collectæ, bona ſunt tacitè obligata, *l. competit, C. de præſcrip. long. temp.* Ex quibus omnibus dicebam, quòd licèt iniuſtè denegaſſent ſoluere decimam Parocho, tamen competunt ei ſupradicta remedia ad illam recuperandam, quemadmodum filianis ad recuperandas candelas benedictas.

ADDITIO.

CAndelę ſolent dari à parochis eius filianis in compenſationem alicuius rei temporalis, vt ex *Aufr.* notat iudex *Taſſon. in pragm. de anteſato, verſ.* 11. *obſeru.* 2. *nu.* 203.

Circa verò decimarum ſolutionem, quod ſint à Deo inſtitutę, et ſoluendæ Sacerdotibus agit elegans *Reſponſum* 10. *Hieronym. Gigans, & aliud* 25. vbi *num.* 3. cenſet, quod decimam non ſoluentes ſunt fures, et fores.

SVMMARIVM.

1 *Parochus cuius parochia redditus non aſcendit, niſi adducat, centum tantum, ad reparationem Eccleſiæ non tenetur.*

2 Cen-

2 *Centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere.*
3 *Rector Eccleſiæ parochialis ruinam minantis cogi poteſt ad illius reparationem, vbi redditus ei ſuperſunt.*
4 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

Parochus, cuius Parochiæ reditus non aſcẽdit, niſi adducat centum, an teneatur ad reparationem ſuæ Eccleſię.

RESOLVT. DXVII.

1 IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui non teneri quendam Parochum, cuius parochię reditus non aſcendebat, niſi ad ducatos centum tantùm, ad reparationem dictæ Eccleſiæ, & hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentin. centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere, vt pluries cenſuit *Rota Romana*, vt patet ex *deciſ.* 484. *part.* 1. *diuerſorum*, & nonnullas alias deciſ. manuſcriptas congerit *Mart. in tract. clauſular. clauſ.* 123.

3 Tum ſecundò, quia per *text. in cap. de his, de Eccleſ. ædific aud.* rector Eccleſiæ parochialis, ruinam minantis, cogi poteſt ad illius reparationem, vbi reditus ei ſuperſunt, quod intellige deductis neceſſarijs, quibus non tenetur ſe priuare, vt conuertantur ad Ec-
4 cleſiæ reparationem, quia prima charitas incipit à ſe ipſo, *cap. non ſatis* 26. *diſt. Cappel. Tholoſ. in dec.* 499.

Quicquid tamen ſit, in hac quæſt. concludo cum Siculo, & reliquis Doctoribus in *cap.* 1. *de Eccleſ. ædific.* quod in hac materia primò recurrendum eſt ad conſuetudinem, ſi enim conſuetudo transferet onus fabricæ in populum, illa eſt obſeruanda, arg. *cap. ad Apoſtolicam, de ſimonia*, & idem voluerunt in alleg. *cap.* 1. *Io. And.* & omnes *DD.* idem dicendum eadem ratione, vbi conſuetudo aliter prouideret, nam videmus hodie, quod Eccleſiæ cathedrales habeant, vt plurimum reditus diſtinctos pro fabrica, tunc enim Prælatus non tenetur dare quartam partem, ſuorum redituum, quia valet in hoc conſuetudo, ex quo Eccleſia non patitur defectum in fabrica, & quod valeat conſuetudo, tenet *Innoc. in cap. fin. de his quæ fiunt à maio. parte, cap. pro quo facit, cap. ſi propter tua debita, de reſcript. lib.* 6. & ibi Domi. & dicit *Sicul. in allegat. cap.* videmus hodie, quod non fiunt quatuor partes de reditibus Eccleſiæ, vt antiqua iura diſponebant 12. *quæſt.* 2. *cap. cognouimus*, non tamen ſe poteſt Epiſcopus excuſare, quominus pauperibus prouideat, licèt reditus ſint in confuſo, quia talis conſuetudo eſſet irrationabilis *cap. fin.* 17. *quæſt.* 1. & idem dicit in caſu præmiſſo, quod ſi nulla eſt conſuetudo, non valet per prælatum allegari, quominus teneatur ad quartam partem, ſi Eccleſia patiatur ruinam, & deformitatem, per *text.* apertũ in *alleg. cap. cognouimus*, tenet *Hoſtienſ. in ſum. de Eccleſ. ædific.* §. 1. *ad fin.* ſi autem quarta pars non ſufficiat, nec conſuetudo diſponit aliter, recurrendum eſt ad clericos Eccleſiæ, vt *præalleg. cap.* 1. *& cap. de his, & cap. final. alleg.* intellige tamen ſi detractis neceſſarijs reditus eis ſuperſunt, ſi verò reditus non ſuperſunt, compelluntur vltimo loco parochiani Eccleſiæ, *Ar. cap. ſi Epiſcopus, de offic. ordin. lib.* 6. nam ex quo ibidem audiunt diuina, & percipiunt Eccleſiaſtica Sacramenta tenentur ad refectionem Eccleſiæ.

ADDITIO.

NOta qualiter de iure parochiani, & parochus tenentur ſimul concurrere pro Eccleſiæ reſtauratione, *Sperell. deciſ.* 67 *num.* 39. & quando parochus reparare, & ornare teneatur Eccleſiam, *idem dec.* 68. *nu.* 7. vbi *num.* 8. tradit, quænam rata fructuum pro eius ſubſtentatione relinquenda ſit.

Finis tituli Praxis Parochorum.

PRAXIS CLERICORVM.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non poteſt de crimine torqueri, niſi ſit publicè diffamatus de crimine, & diffamatio conſtet Iudici, nec indicia ſufficiunt, quod declaratur nu.* 2. *Quid practicetur in Curia Archiep. Neap. traditur num.* 3. *Quid practicetur in Ciuitate Mediolani traditur num.* 4.
5 *Indicia propinqua ſuccedunt loco diffamationis.*

An rectè procedat prax. Cur. Arch. Neap. quod clericus ex indicijs abſquè diffamatione torqueri poſſit.

RESOLVT. DXVIII.

1 GRamaticus vot. 11. nu. 5. firmat concluſionem, quod clericus nunquã torqueri poteſt pro crimine, de quo inquiritur, etiam ſi contra-

cum

cum mille vrgerent indicia, niſi de delicto
ipſo ſit publicè diffamatus, cuius opinionẽ
dicit communem, Diaz cap. 117. Hippol. in l.
quæſtionis, num. 98. ff. de quæſt. & idem Hippol.
in ſing. 55. poſt Panorm. & reliquos in cap. cum
in contemplatione, num. 6. de reg. iur. Carrer. in
prax. crimin. tract. de indic. & tortur. §. circa ter-
tium, num. 26. Viu. op. 42. lib. 1. Clar. §. fin. quæſt.
64. verſ. ſed an clerici, Campagna in clem. 1. de
vit. & honeſt. cler. num. 149 vnde Rebuff. in 3.
tomo conſtit. Franc. tit. de contum. gloſ. 1. num. 3.
2 dixit, quod clericus non debet torqueri, niſi
ſit de crimine infamatus, & oportet Iudici
de illa infamatione conſtare, & Barbat. conſ.
47. col. 16. vol. 1. quem ſequitur Boer. deciſ.
163. nu. 6. & 7. voluit, quod oportet, vt prius
conſtet de infamia, ſeu diffamatione, vt cle-
ricus torqueri poſſit. Hinc Foller. in prax.
canon. crimin. cap. 31. num. 5. ſcripſit clericum
poſſe torqueri ſi infamis ſit, vel diffamatus
de crimine, allegat notata per DD. in cap. 1.
de depoſito, & ita quoque voluit Viu. opin. 182.
vol. 1.
3 In Curia tamen Archiep. Neapolitana
practicatur, quod legitimis indicijs præce-
dentibus, nulla diffamatione probata, cleri-
ci torquentur ſicut cęteri, cuius praxis ratio
reddi poteſt ex deductis per Granucium
theoremata iuris 18. dicens, quod ſi contra-
rium ſeruaretur in practica, nunquam aut
rarò clerici torquerentur, cum ad proban-
dam diffamationem, nonnulla per difficilli-
ma requiſita concurrere debeant, de quibus
4 per Clarum in §. fin. quæſt. 7. per totum. Et iuxtà
hanc opinionem practicari in Ciuitate Me-
diolani teſtatur Boſſius in ſua praxi tit. de indic.
num. 103. in fine, & in tit. de tort. nu. 5. & Corat.
lib. 1. comm. opin. verb. tortura. Vnde idem
Granu. cit. theorem. & conſ. 117. ex pluribus
per eum ibidem adductis oſtendit, aduerſus
clericos poſſe procedi ad tormenta ex ſolis
legitimis indicijs, excedentibus tamen arbi-
trariè ea, quæ contrà laicos regulariter ad
quæſtionem ſufficiunt: Cuius opinionis ra-
tio aſſignari poterit ex notabili doctrina
Rolandi à Valle conſ. 24. num. 20. lib. 1. & in
5 conſ. 3. nu. 6. et ſeq. vol. 3. quod indicia dumta-
xat propinqua ſuccedunt loco diffamatio-
nis. Et quod hæc opinio in puncto iuris ſit
verior tradit Ignat. Lopez in annot. ad Diaz in
pract. crim. can. cap. 126. & ideò antequam
clericus, vel Sacerdos torqueatur, licèt ſe-
cundùm modernam practicam non debeat
præcedere fama ſpecialis delicti, de quo agi-
tur, ſeu infamia in genere ipſius clerici, de-
bent tamen præcedere inditia grauiora, &
vrgentiora, quam ea, quæ requiruntur in
tortura laicorum, & ità ſeruari communi-
ter in Vrbe, et ſtatu Eccleſiaſtico, teſtatur
Farin. in prax. crim. tit. de indicijs, & tortura, q.
41. ſub num. 91. vbi etiam num. ſeq. probat hu-
iuſmodi grauiora indicia ſuccedere loco fa-
mæ, famamq; ſuppleri per grauitatem ind-
ciorum.

ADDITIO.

Vide Sebaſt. Guazin. in tract. ad defenſam
reorum, defenſ. 30. cap. 10. de hoc lo-
quentem, nam & ſi torqueri quis minimè
poteſt, niſi legitima præcedant inditia ad
torturam inferendam ſufficientia, Iulius
Chartarius dec. 12. num. 7. & dec. 88. num. 11.

Adhuc tamen tortura clericis, & Sacer-
doribus inferenda grauiora requirit indi-
tia, quam inferenda laicis, idem Iulius deciſ.
88. num. 52. & melius ad hoc videas Felicem
alleg. 137. part. 2.

SVMMARIVM.

1 Clericus emittens ictum ſcoppittæ, quæ pœna
puniatur, ſi effectus non ſequatur, & num. 3.
& ſeq.
2 Affectus an puniatur, ſi non ſequatur effectus,
& num. 4. & ſeq.
5 Actus proximus non dicitur, ſi alter eſt magis
proximus.
6 Pragmatica loquens de ictu ſcopittæ non habet
locum in rixa, ſed in caſu appoſtato, & ſic da-
tur pœna extraordinaria. Non habet locum in
perſona Eccleſiaſtica, num. 7.

Clericus emittens ictum ſcoppittæ, qua pœna veniat puniendus.

RESOLVT. DXIX.

1 IN Cur. Archiep. Neap. fuit dubitatum,
qua pœna veniret plectendus quidam
clericus, qui emiſit ictum ſcoppittæ in per-
ſonam cuiuſdam miniſtri Curiæ ſecularis,
vulgo dicto Capitan di guardia, eundem cleri-
cum apprehendere volentis, licet dictus Ca-
pitaneus non fuerit percuſſus: & in fauorem
2 clerici dicebatur primo, ex generali conſue-
tudine Italiæ non puniri affectus, niſi ſequa-
tur effectus Gram. in deciſ. 2. num. 12. & ſeq.
Vrſil. ad Affl. dec. 21. nu. 14. Theſſ. in dec. 243.
num. 2. & 3. Maſtr. dec. Rot. Sicil. 155. in princ.
quod procedit etiam ſtatuto aliter diſpo-
nente, Bald. conſ. 356. vol. 1. Hipp. conſ. 51. nu.
16. Farin. q. 17. nu. 49. Ioſeph. Lud. in dec. Peruſ.
80. num. 3. Item dicebatur quamuis ſit ſan-
3 citum per Regiam prag. quod emittens ictũ
ſcoppittæ, ipſo iure incurrat pœnam vitæ
naturalis, ſiue ictus percuſſerit, ſiue non; ve-
rum tamen in præſenti caſu ex pluribus ter-
mini pragmaticæ applicari nequibunt. Pri-
4 mò, quia conatus debet eſſe proximus, Cla-
rus §. fi. q. 92. verſ. ſcias, Bertaz. conſ. 23. nu. 10.

& ſeq. Intrigl. ſing. 236. *de Ball. in prag.* 4. *in*
princ. eſſet enim talis in propoſito caſu, ſi
quis proiecerit ictum ſcopitiæ, & leuauerit
de focone, & non de canna, & pro parte
percutere volentis, nil vltra agendum re-
manſerit, vt deueniret ad effectum, & alias
pragmatica non habet locum, ex annotatis
5 per *Maſtrill. cit. dec.* 155. quia non dicitur
actus proximus, ſi alter eſt magis proximus,
Bal. in l. non ideo minus, in 4. col. C. de accuſ. &
conſ. 294. *col.* 2. *lib.* 1. *conſ.* 256. *eodem lib. Mant.*
conſ. 48. *vol.* 2 *num.* 3. & clarius per exempla,
quando dicatur actus proximus *Ioſeph Fon-*
tanel. in conſ 97. *num.* 18 *& ſeq.* item locum
6 non habet prag. in rixa, prout hic, ſed tan-
tùm in appenſato, ſeù appoſtato; ità notat
Gabr. conſ. 12. *Farin. conſ.* 67. *num.* 2. *lib.* 1. *&*
Bal. loc. cit. num. 1. Nec locum habet, vbi ſe
defendendo exploſit ſclopetum, prout erat
in præſenti caſu, in quo ſupponebatur, quod
dictus clericus id fecerat, vt patrem cum
alio rixantem defenderet, nè à miniſtris
Curiæ ſæcularis apprehēderetur. Hoc enim
caſu de exceſſu, non autem de ictu, ſeu ex-
ploſione venit puniendus, *Abb. in cap. ſignifi-*
caſti de homic. Affl. conſt. aſperitatem num. 13. *et*
in Conſt. Si aliquem, num. 6. *& ſeq. Cephal. conſ.*
7 462 *num.* 49. *& ſeq. vol.* 4. Tandem dicebatur
prag. locum non habere; cum ſimus in per-
ſona Eccleſiaſtica, cōtra quam iura tempo-
ralia ſtatuere non poſſunt, vt not. ex *dec. de*
Franch. 9.

ADDITIO.

CVm ſit certum de iure, quod ſtatuta lai-
corum non aliter clericos comprehē-
dat, prout ex multis probat *Grillez. conſ.* 106.
Merlin. de legitim. lib. 3. *tit.* 1. *q.* 19. neque cle-
rici comprehendūtur, ſeu ligantur pragma-
ticis in *rubrica de armis*, niſi quòad ammiſ-
ſionem illorum *Reg. Rouit in prag.* 1. *de armis,*
num. 1. ſicque pro vſu talium armorum non
puniuntur, & licet ex ictu ſcopicti, vel ſagi-
ctæ tantum punitur ejiciens, ſi tetigerit,
quæ non, vt inquit *Muta in pragm. Sicil. tit* 4.
num. 95. *& ſeq. & n.* 115. *cum ſeq.* prout etiam
cantāt pragmaticæ huius Regni, circa quod
non vidimus obſeruatas, ſed quadam com-
poſitione ſedata immiſſio ictus ſcoppicti nō
tamen offenſione ſubſequuta etiam abſque
partis remiſſione, vt fuit pluries deciſum, &
retuli in meo *compendio, p.* 2. *verbo remiſſio,*
ſiue exculpatio, fol. 575. & ſic clericus emittē-
do ictum ſcoppicti abſque offenſione nō eſt
comprehenſus ſub pragmaticis, neque pœ-
na aliqua afficiendus, ſicuti è contra, ſi fue-
rit ictus contra clericum immiſſus, & nulla
offenſio facta immittens non incurreret ex-
communicationem, vt dixit *Sperell. deciſ.*
Eccleſ. 20. *num.* 12. *&* 36.

SVMMARIVM.

1 *Minor confeſſus in iudicio abſque curatore re-*
ſtituitur in integrum.
2 *Proceſſus factus cum minore abſque curatore*
eſt ipſo iure nullus.
3 *In Curia Archiep. Neap. ſeruatur, quod quando*
minor torquetur ad indagandam veritatem,
quod non interuenit curator.

Curator an debeat intereſſe, quando clericus
minor torquetur.

RESOLVT. DXX.

1 VIdebatur, quod ſic, quia minor confi-
tens delictum ſine curatore, reſtitui-
tur in integrum, tanquam læſus, & confeſſio
nihil ei præiudicat, ſecundum *Beret. conſ.*
326. *col.* 3. & ratio eſt ſecundum *Borgn. conſ.*
36. *col.* 2. & antè eum *Iſer. in Conſt. Reg. Si quis*
in poſterum, quia quicquid eſt actum cum
minore, carente curatore, eſt nullum, & con-
ſequenter reſtitui debet, ſecundùm *Loaz. in*
repet. tit. de inſtit. & iure, fol. 214. *§. his itaque,*
num. 106. & vide *Hipp. in leg.* 1. *col.* 5. *verſ* 8 *ff.*
de quæſt. & ibi dicit, quod etiam ſi minor ac-
cuſat, debet accuſare cum auctoritate tuto-
ris, cuius auctoritas debet interuenire à
principio, alias non ſufficere, *l. vniuerſitas,*
C. qui tut. dar. poſſ. & not. C ſi aduer. rem iudic. l.
fin. & per *Rom. conſ.* 50 vide *Paridem de Puteo*
in tract. ſyndicatu, fol. 115. *verſ. officialis poſuit*
ad cordam, num. 13. *verſ. an confeſſio adulti, &*
Bal. conſ. 260. *vol.* 3. *in princ. aut mulier*, alias
conſ. 310. *vol.* 1. *in nouis impreſſis*, vbi pulchrè
in materia, *Corneus conſ.* 198. *vol.* 4. Licet in
hac conſultatione per totum reſtituatur mi-
nor, etiam non probata læſione, & errore
ſuæ confeſſionis, *Hippol. ſing.* 445. *minor læſus,*
& de intellectu, *l. clarum, C. de auctorit. præſtan-*
da, vide *Guliel in repet. cap. Raynutius, verſ. ſi*
abſque literis, fol. 14 *num.* 50. *de teſtam.* & per
Hippol. conſ. 110. *n.* 21. *cum ſeq. Bertrand. conſ.*
326. *num.* 3. *vol.* 3. ibi, *dicebat dominus Anto-*
nius, vide *Hyppol. in pract. crim. §. nunc viden-*
dum fol. 54. *num.* 33. *& Affl. in Conſtit. Minorum*
iura, nu. 12. Vnde *Bald. in cit. conſ.* 310. *aut mu-*
lier, 1. *vol.* voluit, proceſſum factum cum mi-
2 nore ſine curatore, quod ſit ipſo iure nullus
in criminalibus, & hoc etiam ſi haberet mi-
nor patrem, idem *Bald. in conſ.* 308. *factum* 3.
vol. de quo etiam per *Capp. Tholoſ. deciſ.* 175.
apertius *Baraza ſing.* 366. tenementi mirabi-
lem cautelam voluit *Lanfran. in cap. quoniam,*
in verb. confeſſiones, col. 10. *de probat.* quod
etiā cum *Bal.* conuenit in *conſ.* 308. quod in
criminalibus debet dari curator filiofami-
lias, qui habet interuenire in cauſa inſimul
cum patre voluit etiam *Hippolit. in conſ.* 48.

num. 1. non confundetur, & num. 31. vbi etiam dicit, quod ſi eodem momento, quo quis fuit creatus curator auctoritatem præſtitit in confeſſione minoris, quod non præiudicat, & in *conſ. 130. conditor orbis, num. 21. cum ſeq.* vbi ait, hæc procedere, etiam quod dicta confeſſio fuiſſet iuramento vallata, & in *conſ. 28. num. 12.* vbi affirmat, quod minoris dictum in criminalibus eſt ipſo iure nullum, ſed quod reſtituatur minor, & ſic cum opinione, de qua ſupra, ſequitur *Recen.* poſt *Alex. in conſ. 116. in cauſa inquiſitionis, 2. col. 3. vol.* qui citat *Affl. & Grau. in conſ. 16. in crim.* licet ſecus videatur concludere *Alex. in conſ. 85. in fin. 5. vol.* videlicet, quod reſtituatur minor aduerſus confeſſionem, probata læſione ſummatim, de quo per *Iaſ. in conſ. 133. col. 6. vol. 1. Corn.* verò in *conſ. 198. licet in hac conſultatione 4. vol.* concordando opiniones, ait, valere confeſſionem minoris factam in tormentis, quando curator præſtitit auctoritatem adulto dicere veritatem, etiam quod ipſe non interuenerit in ipſa confeſſione facta ad veritatem inueniendam, ſin autem non interuenit auctoritas curatoris in aliqua parte iudicij, iudicium nullum, cum quo videtur conuenire *Aret. in l. 2. §. quod obſeruare, C. de iuram. cal.* qui citat *dictam l. Clarum de auctoritate praeſt.* quod debeat interuenire curator, ſi eſt facienda interrogatio, & non quomodo minor reſpondere debeat.

3 In Curia tamen Archiep. Neap. ſecundū *Nouiſſimum cap. 49.* eſt recepta opinio *Salyceti in d. l. clarum,* quod non interuenit curator, quando minor torquetur, cum tortura inferatur ad indagandam veritatem, non ad ſollemnizandum iudicium, idem in alijs interrogationibus, quæ fiunt ad eruendam veritatem, & ita paſſim ſeruatur.

ADDITIO.

AD hoc vide *Sebaſt. Guazin. in tract. ad defenſam reorum, tom. 2. defenſ. 30. cap. 4. num. 21.* vbi plures citat quidquid *Foller.* dixerit quem ſequitur *Megal. in praxi crim. canon. cap. 14. num. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimam.*
2 *Quicquid à patre quouis titulo filius conſequitur, imputatur in eius legitimam.*
3 *Donatio facta à patre filio, vt peruenire poſſit ad habitum clericatus, eſt ob cauſam.*
4 *Contrarium reſpondetur.*
5 *Bona non aſſignata filio libera, non imputantur*
6 *Militia clericatus in legitimam filio imputatur.*

Clericus ordinatus ad titulum patrimonii an teneatur bona ſibi ea de cauſa aſſignata à patre in legitimam imputare.

RESOLVT. DXXI.

IN facti contingentia dubitationem mihi faciebant nonnulla pro opinione affirmatiua.

1 Primò, *tex. in l. omnimodo, §. fin. C. de inoff. teſtam.* vbi quod militia empta filio per patrem, imputatur filio in legitimam, ſed ex donatione prædicta videtur acquiſita filio militia clericatus, quia clericus, vel Presbyter quis fieri non poteſt, niſi patrimonium aliquod habeat, nè ordo ſacerdotalis in vituperium, uel infamiam ueniat, quod etiam eſt de iure communi, quia non debet quis ad ſacros ordines promoueri ſine aliquo beneficio, uel patrimonio, *cap. neminem, & cap. ſeq. 70. diſt. c. Epiſcopus, de præben. Caſcan. in conſ. 1. col. 1. in tit. de vita, & honeſt. cler.* & uide *Theſ. dec. 46.*

2 Secundò, quia in legitimam imputatur quicquid à patre quouis titulo filius conſequitur, *Put. dec. 212. lib. 3.* cum in liquidatione legitimæ habeatur ratio omnium bonorum, & iurium hæreditatis, *de Franchis in dec. 61. nu. 15. & 16. Raudenſ. tract. de analogis, cap. 19. nu. 57.* quod etiam procedit in filio emancipato, quando eſſet actum expreſsè, *Magon. deciſ. 84. Lud. Rom. ſing. 763.* quemadmodum etiam in filia, quia donata à patre tempore nuptiarum, in legitimam computare tenetur, *Gail. obſeruat. 91. lib. 2. num. 5.*

3 Tertiò, quia talis donatio non videtur ſimplex, ſed ob cauſam facta per patrem filio, vt peruenire poſſit ad officium clericatus, vt narratur in verbis donationis, ſed donatio ob cauſam facta filio, imputatur ei in legitimam, *l. quoniam nouella, C. de inoff. teſtam.* habetur in *l. ſi quando, §. generaliter, C. eod. Alex. conſ. 50. col. 7. in 3. dubio, & conſ. 117. col. fin. lib. 6.* latè *Socin. conſ. 18. & ſeq. lib. 4.*

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, ſcilicet in legiti-
5 mam nullo pacto imputari poſſe, quia non erant bona aſſignata libera, vt de illis poſſet ad libitum diſponere, quod requiritur in legitima, *Crauet. conſ. 136.* incip. *de anno per totum,* ſed nec de iure communi tenetur illa conferre, dicit enim *Io. Faber in ſuo Breuiario tit. C. de collatio. & l. ſi emancipati, num. 6. verſ. ideò credo,* quod presbyter non tenetur conferre illud, quod pater dedit, vel ei aſſignauit pro titulo ſuſceptionis ordinum: & iuxta hanc opinionem indicauit *Polid. Ripa,* vt patet in *dec. 234.*

6 Non obſtant contraria, & primo, quod

per talem donationem videtur acquiſita filio militia clericatus, quæ in legitimam imputatur, quia *tex. in d. l. omnimodo, §. fin.* & ibi *DD.* loquuntur de militia, quæ aut in hæredes transmittitur, aut vendi poteſt, latè *Calcan. conſ. 74. col. 5.* poſt *med. & ſeq.* iſte clericatus non eſt huiuſmodi; quia neque transmittitur ad hæredes, neque vendi poteſt aliquomodo.

Non obſtat ſecundò, quod dicatur ob cauſam donatio, & propterea imputatur, quia reſpondetur, quod donatio, vt dicatur ob cauſam, in materia noſtra, requiritur, quod illa cauſa habeat in ſe neceſſitatem, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiam, prout eſt donatio propter nuptias, quam pater tenetur pro filio facere, ſecus ſi fiat donatio ob cauſam, ad quam pater non tenebatur, *Paul. de Caſt. in l. vt liberis, col. pen. in fin. C. de collat.* & ibi *Dec. col. final. circa finem, & idem Dec. in auth. ex teſtamento, col. 4. in princ. C. eod. titul.* & ibidem ſubdit *Decius*, quod in illa materia donatio ob cauſam dicitur quando cauſa reſpicit commodum donantis, allegat *Aret. conſ. 17. conſideratis, col. 5.* ſed iſta donatio facta filio pro clericatu, non habet cauſam neceſſariam, quia non reperitur in iure cautum, quod cogatur pater donare filio, vt clericus efficiatur ſimiliter iſta cauſa non reſpicit commodum ipſius patris, ſed filii, ergo donatio ob cauſam pacto aliquo dici non poteſt.

ADDITIO.

Circa hic diſcuſſa vide *Merlinum in tract. de legitima, lib. 2. tit. 2. quæſt. 23. per totã*, nouiſſimè *Squillant. in tract. de priuil. cler. cap. 12. num. 24. Gratian. cap. 297. à num. 22. ad 27.* & quando imputaretur, & conferatur, *idem cap. 159. à num. 29. ad 36.*

SVMMARIVM.

1 *Monachus effectus Epiſcopus, nõ deſinit eſſe monachus, nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibus, num. ſeq.*

3 *Vbi cœptum eſt iudicium, ibi eſt finiendum.*

4 *Dignitas ſuperueniens reo, lite pendente, non eximit illum à litis cœpta iudice.*

5 *Clericus, lite pendente, effectus Epiſcopus, per eandem Curiam non eſt condemnandus, & quare, & in ſimilibus, num. 7.*

6 *Reſponſio ad contraria.*

An ſi clericus, pendente lite ſuper eius debito, efficiatur Epiſcopus, poterit per eandem Curiam condemnari.

RESOLVT. DXXII.

Sypponatur in facto pro huius articuli dilucidatione, quod quidam clericus cũ eſſet conuentus à quodam ſuo creditore in Cur. Archiep. pro quadam pecuniarum quãtitate, lite hac pendente, fuiſſet dignitatem Epiſcopalem aſſecurus, dubitatum fuit an poſſet pro præfato debito per eandem Curiam condemnari. Pro cuius quæſiti reſolutione multa mihi videbantur conſideranda.

1 Primò, id quod dicitur de monacho, qui licèt efficiatur Epiſcopus, non deſinit eſſe monachus, ità *Hoſt. in cap. clerici, il ſecondo, de vita, & honeſt. cler. Alex. conſ. 32. num. 8. vol. 1. Dec. conſ. 25. nu. 6. vol. 1. Alban. in conſ. 17. num. 7. & ſeq.* hinc veſtes non mutat ratio ſanctimonialis, *c. 1. vbi Arch. Turrecrem. & cæteri DD. 23. diſt. Luc. de Pen. in l. 1. nu. 12. C. de Caſtr. palat. pecul. lib. 12. gl. in cap. in nona actione 16. q. vlt. Boer. in dec. 158. num. 4. & 5. tex. in cap. pen. in fin. vbi DD. de vit. & honeſt. cler. Couar. in cap. 1. num. 18. de teſtib. Surd. in tract. de aliment. tit. 8. priuileg. 97. nu. 10. & D. Thom. 2. 2. quæſt. 105 art. 1.*

2 Nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibus, caſtitate, religione, & paupertate, *gloſ. in cap. de monachis 16. quæſt. 1. cap. 1. 18. quæſt. 1. Socin. ſen. in cap. cum olim, il ſecondo, num. 17. de priuilegijs, Couarr. loco cit. Prapoſ. in cap. nulli dubium 12. quæſt 5. Surd. vbi ſupra, num. 9.*

Imò non liberatur ab omnibus religionis diſciplinis, quæ officium ſuum Epiſcopale minimè impediunt *D. Thom. loco cit. Turrecrem. in cap. carnem, de conſecr. diſt. 5.*

3 Secundò, quia vera eſt regula, ſeu iuris concluſio, quod vbi acceptum eſt ſemel iudicium, ibi finem quoque ſumere debet *l. vbi cœptum, ff. de iudic.* latè *Fel. in cap. ex tenore, de reſcript.* latiſſimè *Iaſ. in l. nulli, in 1. col. circa princ. C. de iudicijs*, vnde cum cauſa contra præfatum incepta ſit agi in Cur. Archiep. igitur ibidem finiri debet, quamuis efficiatur Epiſcopus.

Tertiò, quia ſufficere debet, quod tempore citationis potuerit pertinere iuriſdictio ad Curiam Archiepiſcopalem *l. ſi quis poſtea, ff. de iudic.* & ibi omnes *DD.* & in *l. cum quadam puella, ff. de iuriſd. omn. iud.* quæ citatio continet effectum præuentium *gloſ. in clementin. 2. de iudic. cap. propoſuiſti, de foro compet. Anton.* Faber in *decif. fin. C. de in ius voc.* & inducit litis pendentiam, *gloſ. in cap. ut debitus, de appellat. tex. in clement. 2. ut lite pendente*, & conſequenter alibi cauſa agitari nequit, ad *dec. Affl. 325.* & licet ceſſet qualitas iuriſdictionis, quæ litem in præfato tribunali introduxit, non debet idcircò tráſferri ad aliud tribunal, *l. fin. C. de veteranis, lib. 10.* & in

in noſtris terminis tenet, & comprobat ex multis *Foller. in conſt. Neapol. tit. de Magiſtro Iuſtitiario fol.*117.*nu.*27. cum multis ſequentibus.

Non obſtat regula ceſſante cauſa, quæ in omni actu procedit, *Tiraquell.in* 1.*part. num.* 203. quia verum eſt, niſi ille actus produxerit effectum conſumatum, *l. final.ff. vnde lib. l. inter ſtipulantem, §. ſacram, ff. de verb. oblig. Tiraq.*latè vbi ſupra *limit.*12. *Pelaez de maioritatib.*2.*part.q.*6.*nu.*12.*&* 1.*part. nu.*7. *Gamma deciſ.*27.*nu.*5. *Valaſc.in dec.*57.

4 Denique contra præfatum clericum effectum Epiſcopum vrgebat, quod priuilegiũ ſeu dignitas ſuperueniens reo, lite pendente, non eximit illum à Iudice, coram quo lis erat inchoata, ità *Bartol.in l.*1.*ff.de pœnis, Angelus in l. ſi quis poſtea, ff. de iudic.* & iuxta hanc opinionem fuiſſe deciſum in S.C.Neap. ſcribit *Vincentius de Franch. deciſ.* 544. & pariter deciſum refert *Balb.in deciſ.*70. quibus addo *tex.in l.non diſtinguemus, §. ſi quis ff. de arbit. & in l.ſi reus, ff.iudica.ſolu.* quare cum præfata dignitas ſuperuenit poſtquam lis erat inchoata in tribunali Archiep. igitur ibi finienda ex ſupradictis, & iuxta præfatam opinionem fuit iudicatum 13. Iunii anno 1580.

5 Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis contrarium conſului, motus præſertim, quod iura ſupradicta, & rationes minimè procedũt in perſona tam priuilegiata vti eſt Epiſcopus, qui ob culmen honoris, & dignitatem, quæ in eius perſona reſidet non venit in generali iurium diſpoſitione ad *text. in cap. inquiſitionis, de hæret. in* 6. *& in cap. quia periculoſum, de ſentent. excommunic.in* 6.

6 Nec obſtant contraria ſupra adducta, quia procedunt quando ſolum adijcitur forus, at ſecus quando mutatur ſtatus, & forus, prout in caſu iſto, quia tunc redditur omninò incapax iudex, qui præuenit, exemplum patet in *cap.Præſul* 2.*quæſt.* 5. de eo, qui antequam effectus eſt Cardinalis, commiſit crimen, quia gaudet quòad cognitionem dicti criminis priuilegio Cardinalibus con-
7 ceſſo. Item in militie, contra quem non agitur de crimine commiſſo tempore quo erat Paganus, coram primo Iudice, ſed coram ſecundo, poſtquam factus eſt miles, *l.qui cum vno, §.reus, ff. de re militari, l.hoc accuſare, §.*1. *in princ. ff. de accuſat. Oldrad. conſ.* 4. *in princ. verſ. & hoc manifeſta*, *Cabal. reſolut. crimin.* 147. *num.* 1. *vſque ad* 10. Et tandem de laico præuento in foro ſeculari, qui ſi poſtea clericus efficiatur, contra ipſum non procedet iudex ſecularis, ſed Eccleſiaſticus, quia nedum mutauit forum, verum etiam ſtatum, idcircò non erit habenda ratio fori ſecularis, in quo fuit præuentus ab initio: & in hac reſolutione perſiſto, ſalua pace tantorum iudicum.

ADDITIO.

IN ſimili refertur an ordinarius lite pendente poſſit vti iuriſdictione in illum, qui ſe exemptum ex priuilegio, aut alias allegat vide *Cancer.var.reſol.par.*2.*cap.*2.*num.*137.*et ſeq.* vbi plura congerie, *& D. Author collect.* 480. *Giurba deciſ.*23.

SVMMARIVM.

1 *Clericis ab Epiſcopo non eſt prohibendum, ne diſcendant à diœceſi.*

2 *Clerici ex conſuetudine non tenentur in beneficijs ſimplicibus reſidere.*

An clericus obtinens ſimplex beneficium, cogi poſſit ad faciendam reſidentiam in diœceſi.

RESOLVT. DXXIII.

IN facti contingentia dicebam, quod ſi talis clericus non obtinebat beneficium reſidentiale, non poteſt cogi per Epiſcopũ, nè à diœceſi diſcedat, mouebar ex notabili *conſ.Burcult.*29. quem ſequitur *Emanuel Sà in ſuis aphoriſ. Confeſſ. verb. clericus, num.* 29. vbi ait, quod clericus nulli loco, aut beneficio adſcriptus, non tenetur reſidere, & poteſt ire quo velit, cum Epiſcopi licentia, & ità refert fuiſſe per Sac. Congregationem declaratum, licèt quod quando reperiretur adſcriptus in aliquo loco, non poſſet inde diſcedere, ait *Graff. in conſ.* 3. *de tempor. ord. lib.*2.

1 Quæ opinio, videlicet, vt non poſſit clericus ab Epiſcopo prohiberi, nè à diœceſi diſcedat, procederet quoque, etiam ſi præfatus clericus ibidem obtinere beneficiũ ſimplex, quoniam quamuis de iure requirat reſidentiam, *cap.pen. de clericis non reſid. cap.ad hoc, de præbend.* generalis tamen conſuetudo
2 obtinuit, vt id non procedat in beneficiis ſimplicibus, *Abb.in cap.extirpandæ, §.quia verò, num.* 31. *de præb.* cum adductis per *Mandoſ.in regulis Cancell. reg.* 1.*quæſt.* 13.*nu.* 8. *Cæſar de Graſſ.in deciſ.*4. *num.*3. *de præbend. Farinac.in ſua collect. deciſ.*12. & tenuit Rota in vna nullius beneficij 28. Maii 1604. coram Ludouiſio, & beneficia quando dignoſcantur eſſe ſimplicia, vide *Monald.conſ.* 23.*vol.*1.

ADDITIO.

REquiritur de iure reſidẽtia in quolibet beneficio *Ludouiſ.deciſ.*175.*num.*1. non tamen requiritur ex generali conſuetudine in beneficiis ſimplicibus, *idem deciſ.allegata,*

num.2.& deciſ.208.num. 4. poſt *Marium Anton.var.reſol.lib.1.reſol.85.& reſol. 4. in deciſ.* adminiſtrationem curam, vel reſidentiam nullam habens venit ſub nomine beneficiorum ſimplicium *Buratt.deciſ.852.nu.* 8. adde etiam ad idem *Rubeum in dec.70.n.19.tom.2.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus dicitur Princeps.*
2 *Mandatum Principis non probatur niſi ſcriptura.*
3 *Licentia Epiſcopi inſeruiendi Eccleſiæ, ſufficit vt oretenus ſit data,& quare.*
4 *Ratio diſpoſitionis potius eſt attendenda, quàm diſpoſitio.*

An licẽtia data per Epiſcopum clerico in certa Eccleſia ſeruiendi, ſufficiat, quod fuerit oretenus conceſſa.

RESOLVT. DXXIV.

VT clericus gaudeat fori priuilegio ex vi *Concilio Tridentino ſeſſ.23.de reform. cap.6.* eſt neceſſe in non habente beneficium Eccleſiaſticum, quod ex mandato Epiſcopi alicui Eccleſiæ inſeruiat, ibiq; fuerit adſcriptus. Quare huius occaſione fui interrogatus an præfata licentia; & mandatum ſufficeret, quod fuerit oretenus facta ipſi clerico, an verò ſit neceſſe, vt probetur in ſcriptis: & ratio dubitandi, quod requiratur ſcriptura,
1 erat, quia Epiſcopus dicitur Princeps *cap. omnes Principes, de maiorit. & obedientia,* &
2 Principis mandatum non probatur, niſi ſcriptura, *l. 1. C. de mandat. Princ. gloſ. not. in cap. 1. verbo ſcriptura, de cenſibus lib.6. Monald. cõſ. 22.vol.1. Artham. conſ. 91.num. 6.& Rubeus conſ.93.num.7.& ſeq.*
3 Cæterum, ſupradicta ratione non obſtante, contrarium conſului ex pluribus.

Primò, quia licet *d. Concilium cit. cap.6.* videatur requirere pro forma, quòd dictus clericus degat in vniuerſitate, non tamen videtur requirere pro forma licentiam Ordinarii, cum quoties degit in vniuerſite, ſit
4 via ad maiores ordines, quæ eſt finalis ratio d. Concilij, ſecundum *Artham. loco cit.* & ratio ſecundùm eundem eſt potius attendenda, quam ipſa diſpoſitio, *Alex. conſ. 129 nu. 5. vol.7. Becc. in conſ.42.nu.6. Turret. conſ.76. num.27.vol.1.*

Tum ſecundò, quia quatenus dicta licentia Ordinarii eſſet de forma, non tamen eſſet de forma illam eſſe obtinendam in ſcriptis, cum id non dicatur in *d. cap.6.* vnde ſatis erit probari per teſtes fuiſſe oretenus conceſſam ab Ordinario ex regula iuris, quod paria ſunt aliquid probari per teſtes, vel per ſcripturas, *l. in exercendis, C. de fide inſtrum. c. in exercendis eod. tit. Natta conſ. 609. num. 21. Surd. dec. 71. nu.6. Maſcard. de probat. concluſ.303.num.5. vol.1. Sbroz. de off. Vicarij lib.1.q.64.num.1.*

Tum tertiò, quia ità declarauit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper d. capite ſufficere licentiam, quamuis oretenus habitam, vt gaudeat clericus fori priuilegio.

ADDITIO.

ADde *D. Authorem noſtrum deciſ.111. nu. 2. par. 4.* ſicuti, nec requiritur aſcriptio facta Eccleſiæ, ſed ſufficit, quod realiter ſiat ſeruitium in ea, & ità deciſum per M. C. ex *Nouar.* tradit *Squillant. de priuil. cleric. cap. 7. num. 14.*

SVMMARIVM.

1 *Spolia quæ ſint.*
2 *Clericus bonorum Eccleſiæ vſusfructuarius dicitur.*
3 *Melioramenta facta Eccleſiæ de bonis ipſius, Eccleſiæ cedunt, non ſic de clerici bonis patrimonialibus.*
4 *Clericus vltra victum de bonis Eccleſiæ expendens voluptuosè, ad reſtitutionem tenetur.*
5 *Facultas teſtandi clerico conceſſa non extenditur ad codicillandum, & quare.*
6 *Clericos quando ſpolium faciat.*

Clericus quando faciat ſpolium.

RESOLVT. DXXV.

1 SPolia (vt à definitione incipiamus) ſunt bona Eccleſiaſticæ perſonæ quæſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, & propterea ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, vt latè per *Rodoan. in tract. de ſpolys, q.2. & per totum, Mandoſ. de ſignat. gratiæ in tit. de licentia teſtandi. Nauar. conſ.5. de donat. & in conſ.14. de regular. in antiq. Molin. diſput. 147.* & de iure canonum clericus quando conſanguineos non habebat, ſuccedebat Eccleſia, vt diſponitur in *cap. 1. de ſucceſſionibus ab inteſt.*

Cuius ratio eſt, quia quidquid habet clericus, præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis Eccleſiæ *cap. 1. de peculio cler.* latè *DD. in cap. 3. eod. tit. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 53. Molina de iuſt. & iure, d. diſput. 147. Bertach.*
2 *in tractat. de Epiſcop. lib. 4. part. 4.* & clericus dicitur vſufructuarius bonorum Eccleſiæ, *gloſ.* communiter recepta in *cap. fin. de pecul. cler. Panorm. & reliqui in cap. cum eſſes, de teſtam. Guid. Pap. in dec. 109.* quod adeo verum eſt, quam etiam melioramenta facta de bo-
3 nis Eccleſiæ, cedunt ipſi Eccleſiæ, nec de ijs teſtari poteſt, per illum tex. *in d. cap. fin.* licet quan-

quando de eius bonis patrimonialibus im-
penderit, poſſet ipſe, aut eius hæres repete-
re, vt probat *text.* iuncta *gloſ. in cap. Sacerdo-
tes* 12. *q.* 4. & adeò perſona Eccleſiaſtica di-
citur vſuarius, ſeu potius vſufructuarius,
quod vltra proprium victum, id quod ſupe-
reſt, debet expendere in vtilitatem Eccleſiæ,
quare ſi expendit voluptuosè, tenetur ad re-
4 ſtitutionem, ità *Ioan. de Lignano in clem. gra-
tia, de reſcriptis, Fel in cap. poſtulaſti col.* 9. *verſ.
& ſcias, de reſcript.* Vnde nulla alia ratio ſu-
pradictorum tradi poterit, niſi dicere, quod
Nuntius Apoſtolicus habet intentionē fun-
datam, quod ſint quæſita intuitu Eccleſiæ,
ità *Maur. allegat.* 5. *part.* 1. vnde iuxtà opinio-
nem eiuſdem *in alleg.* 15. *eod. lib.* cùm hæc
5 materia ſit odioſa, & ſtrictè interpretanda,
clerico cui fuerit conceſſa facultas teſtandi,
non erit ei permiſſum ex vi præfatæ facul-
tatis, poſt teſtamentum codicillare.

6 Hodie verò ex conſtitutione Pij V. clericus habens beneficium non excedens valorem 24. ducatorum de Camera, non facit ſpoliū, vt teſtatur *Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap.* 117. *nu.* 2. *& Galet. in ſua margarit. caſuum conſcient. verb. clericus, num.* 3.

ADDITIO.

Circa iſtam materiam ſpoliorum clericorum vide *Nouar in ſumma bullar. tom.* 1. *rub. de ſpolijs clericorum*, & iterum in 2. *tom. eod. titulo*, vbi plura referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici per laicos de mandato Epiſcopi torquētur, & quare num.* 2.

Clericus an poſſit torqueri per laicos de mandato Epiſcopi.

RESOLVT. DXXVI.

Ratio dubitandi pro negatiua ſententia eſt, nam laici verbera incutientes clericis, incidunt in cenſuras, etiam ſi hoc facerent mandante Epiſcopo, *cap. vniuerſitatis, de ſent. excommunicat. Bald. conſ.* 132. *vol.* 1. *Artam. conſ.* 13. *num.* 6. quia huiuſmodi priuilegium eſt introductum in fauorem totius ordinis clericalis, & propterea non poteſt Epiſcopus in clericorum præiudicium renunciare, *cap. contingit*, vbi *Panormitan.* & reliqui *de ſentent. excom.* quemadmodum dicimus in Baronibus Regni, quibus competit priuilegium cum clauſula abdicatiua, etiam quoad perſonas miſerabiles, quia non poſſunt in præiudicium vnius ex vaſſallis, illi renunciare, ut refert deciſum *de Franch. dec.* 541. & in *deciſ.* 417. ſequitur *Frezza de ſubfeud. auct.* 20. *nu.* 206. *Cacherau. deciſ.* 78. *col.* 1. *verſ. non obſtat, quod vaſſallus.*

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium ſeruatur in praxi, quod ſcilicet, quando torquendus eſt clericus, poteſt id de mādato Epiſcopi per laicos fieri, cuius obſeruantiæ ratio duplex eſt.

2 Prima, quia omnia noſtra facimus, quibus noſtra impartitur auctoritas, *l.* 3. *C. de vet. iur. enucl. cap. mulieres,* §. 1. *de ſentent. excommunic. Bald. conſ.* 159. *num.* 6. *vol.* 1. *gloſ. notabilis*, & communiter recepta in *cap.* 1. *de reg. iur. in* 6. quare regula cantat, qui per aliū facit, per ſeipſum facere videtur, *cap. qui per alium, de reg. iur. in* 6.

Secunda colligitur ex doctrina *Bal. in cap. decernimus, col.* 2. *num.* 5. *verſ. quæro, de iud.* qui aſſerit, poſſe iudicem Eccleſiaſticum id laico committere, quia hoc caſu merus uidetur exequutor, nec ei delegatio facta uidetur, ſed nudum miniſterium commiſſum, ut firmat quoque *Panorm. in cit. cap. vniuerſitatis, in* 3. *not. num.* 6. *de ſentent. excomm.* & ità de conſuetudine obſeruati teſtatur idem loco citato.

Quicquid in contrarium tenuerint *gloſ.* 1. *in cap. quia iuxta* §. *presbyteri, il primo,* 5. *quæſt.* 6. *& ibidem Archid. num.* 3. *Anchar. col.* 2. *nu.* 7. *verſ quid de tortura, Anton. de Butrio col. vlt. num.* 13. *verſ. conſului, in cap. vt famę, de ſent. excom Ioan. de Anan. in c.* 1. *col.* 4. *n.* 70. *de clerico percuſſ.* & hæc, vt dixi non obſtant, quia contrarium ſeruatur in praxi ob ſupra citatas rationes. Quibus additur, & tertia ratio; quia ſecundum *Follep. in pract. crim. can. cap.* 31. *rubr. tormentis mox ſubyciatur, num.* 11. *& Clar. in pract. crimin.* §. *final. q.* 64. *verſ. ſed hic quæro* cum non reperiantur clerici, qui birruariorum munus exercere uelint, quia ſecundum *prax. Archiepiſcop. cap.* 35 *in fine*, id exiſtimatur officium uiliſſimum, proinde ſequeretur abſurdum, quod delicta clericorum remanerent impunita, & de hac communi obſeruantia teſtantur etiam *Sigiſm. Scaccia in tractatu de iudic. cauſ. ciuil. criminal. & hæretical. lib.* 1. *cap.* 11. *ſub num.* 41. necnon & *Farin. in prax. criminal. tit. de indicijs, & tortura quæſt.* 41. *num.* 15. quam practicam minimè admittendam ſentit *Hieron. Ceual. in commun. contra comm. quæſt.* 619. *num.* 4. *& ſeq.* ſi inuenirentur clerici, qui hæc peragere uellent, ſed in defectum clericorum, quod pariter ſentire uidetur *Ignat. Lopez ad Diaz in pract. criminal. canon. in annot. lit. E.*

ADDITIO.

Vide ad hoc *Sebaſtian. Guazin. in tract. ad defenſ. reorum, tom.* 2. *cap.* 10. *num.* 4.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Citatio non eſt expedienda, niſi prius de delicto conſtet ſaltem præſumptiuè, num.* 8.
2 *Citatio realis infamat.*
3 *Captura, vltra infamiam, damnum affert irreparabile.*
4 *Citatio ad informandum, quando non eſt expedienda in Reg. Neap.*
5 *Reus non eſt carcerandus ad ſimplicem accuſatoris nutum.*
6 *Iudex citans aliquem ad informandum, non ſeruata forma, eſt puniendus.*
7 *Citatio eſt vitioſa, ſi non conſtat de delicto.*
9 *Clerici in Curia Archiepiſcop. quando carcerantur.*

Clerici quando debent citari ad informandum.

RESOLVT. DXXVII.

TAm in Curia Archiep. Neap. quam in omnibus aliis Curiis Eccleſiaſticis,
1 praxis eſt, vt clerici non citentur, nec per
ipſam Curiam expediatur citatio, niſi prius
cœperit de delicto conſtare; quæ opinio
fundatur in doctrina *Ioan. And. in c. ſi clericos, de ſentent. excom. in* 6. vbi Epiſcopus non
debet eſſe promptus ad citandum, tam verbaliter, quàm realiter clericos, cum ſi ſit
2 realis, infamat, *Bald. in l. ſi clericus,* C. *de Epiſc. audient. & in l.* 1. C. *de in integrum reſt.* quem
ſequitur *Caſtr. & Iaſ. in l.* 4. §. *condemnatum,*
3 *ff. de re iudicata* captura vltra infamiam, irreparabile damnum affert, vt voluit etiam *Menoch. de arb. caſu* 67. Et contra laicos hodie
4 in Regno citatio ad informandum, per iudicem expediri non poteſt, niſi viſa prius
diligentiſſimè, & per eum etiam reddita informatione, & in cauſis pariter magni momenti criminalibus, in quibus indicia vrgeant pro tortura inferenda, vt patet in *prag.* 39. *Philippus in tit. de off. Iuſtit.* & ita refert
deciſum *Viuius deciſ.* 121. vbi quoque dicit
5 capturam minimè contra aliquem delinquentem relaxandam eſſe, ad ſimplicem nutum accuſatoris, cum non apparentibus
ſufficientibus indiciis ad torturam, non
poſſet concedi mandatum, ſeu licentia de
capiendo, ita *Archid. Io. And. Gemin.* & reliqui vniformiter *in cap. ſi clericos, de ſent. excom. in* 6. *Bald. in l. quod cutandi, in fin.* C. *de cond. ob turp. cau. Alex. in l.* 1. *num.* 13. *ff. de in ius voc. Caran. in ritu* 39. *nu.* 10. *& ſeq. Campag. in cap. Regni ſubditorum noſtrorum, num* 95. *& ſeq.* vbi refert, hanc opinionem eſſe commu-
6 niter ab omnibus receptam, & iudex capiens, & citans aliquem ad informandum, nõ
ſeruata ſupradicta forma, puniri debet, ex
notabili doctrina *Baldi in l.* 1. C. *de his, qui latrocin. cum alijs,* quos congerit *Pariſ. de Put. in tract. de ſyndic. verb. captura, cap.* 1. *num.* 14. *& in cap. ſeq. num.* 13. & ſecundum quod refert *Nellus in tractatu de bannit. in* 3. *par. tertij temporis,* & antè eum *Bal. in auth. ſi omnes, num.* 8. *cap. ſi minor ſe ab hæred. abſt.* ſi citatio ad informandum fieret, non adhibita cauſæ co-
7 gnitione, & non conſtito ſummariè de delicto, citatio ipſa foret vitioſa, & minimè valeret, & conſequenter proceſſus in præiudicium citati fabricatus, eſſet nullus, & iudex,
ſecundum *Socin. in l. fideiuſſor, §. ſi quis nu.* 5. *ff. qui ſatiſd. cog.* puniri poſſet, ſicut dicimus de
Epiſcopo iniuſtè carcerante clericum, quod
eſt excommunicatus, *cap. ſi clericos, de ſent. excommunic.* quia ſecundum *Nouiſſimum*
8 *in praxi ſua cap.* 33. *nu.* 3. debet contra ipſum
clericum conſtare de delicto, ſaltem præſumptiuè, & in Cur. Archiep. Neapol. refert
9 ſeruari, quod non proceditur ad carcerationem clericorum niſi contra ipſos adſint
probationes ſufficientes ad condemnandum, vel ſaltem ad torquendum, dummodo
clericus non ſit ſuſpectus de fuga, nec ſi timor, quod ſeducat teſtes, & deſtruatur informatio, quia tunc ad finem formandi inquiſitionem, habita aliquali informatione, carceratur allegat *Clarum in prax. §. fin. quæſt.* 28.

ADDITIO.

AD hoc vide *Sebaſt. Guazin. in tract. ad defenſ. reorum, tomi* 1. *defenſio* 10. *cap.* 1. vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ à clericis non ſunt exigendæ.*
2 *Lex generaliter loquens, generaliter intelligi debet.*
3 *Patrimonium clerici ab omni onere liberũ eſſe debet.*
4 *Decima eſt ſoluenda à clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, & quare.*
5 *Decimæ de iure diuino debentur.*
6 *Res ſemper tranſit cum ſuo onere.*

An clericus teneatur ſoluere decimam de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus.

RESOLVT. DXXVIII.

CVm contigiſſet de hoc dubitari in oppido Briſſiani Terræ Lauri diœceſis Nolæ, & ab Epiſcopo mihi fuiſſet cauſa delegata, compilato coram me proceſſu, propoſui punctum prædictum, & pro opinione negatiua adducebatur primò *text. in cap. no-*

num

Digitized by Google

num genus, de decimis, vbi Summus Pontifex
his fuit verbis vſus, Nouum genus execu-
tionis eſt, vt clerici à clericis decimas exi-
gant, cum nuſquam in lege Domini hoc le-
gamus, non enim Leuitæ à leuitis decimas
accepiſſe leguntur, vnde cum *text.* loquatur
1 generaliter, & indiſtinctè, vt à clericis deci-
mæ non exigantur conſequenter debet ità
decidi præſens caſus, de quo uerba facimus,
2 lex enim generaliter loquens generali-
ter debet intelligi, *l. de pretio, ff. de publiciana, l. qui filium, ff. de legat. præſtand.*

3 Secundò, quia præfatum clerici patrimo-
nium debet eſſe alienum, ac liberũ ab omni
onere, *Rubeus conſ. 23. nu. 6. Felin. in conſ. 17. num. 3. & ſeq. & in cap. cum acceſſiſſent, nu. 15. de conſtitutionib. Graff. conſ. 4. de tempor. ordin.* & ſecundum quod ſcriptum reliquit *Dec. in cap. non licet, de præb.* debet eſſe in proprieta-
te, & vſufructu, non autem in vno ex prædi-
ctis, quod non eſſet, ſi eſſet decimis obno-
xium.

4 Cæterum ſupradictis minimè refraganti-
bus, contrarium iudicaui, ex pluribus.

Primò, quia decimæ de omni fructu, & ab
omnibus ſoluendæ ſunt, *cap. ex parte, de deci-
mis*, ex quo *tex.* euidenter apparet neminem
5 excipi, & maximè cum debeantur de iure
diuino *cap. parochianos, eod. titul. & cap. nuncios eodem*, diſponitur, omnes parochianos
eſſe compellendos de omni fructu decimas
perſoluere, quæ dictio *omnis*, includit etiam
clericos, arg. *tex. in l. Iulianus, ff. de leg. 3. & in cap. omnes, de maiorit. & obedientia.*

Tum ſecundò, quia ita clerici, ſicut laici
percipiunt Sacramenta in Eccleſiã paro-
chiali, & propterea eidem Eccleſiæ deci-
mas perſoluere debent *cap. ad Apoſtolicæ, de decim.*

Tum tertiò, quia apparebat, quod ante
ordines receptos, ſoluebatur decima de
præfato patrimonio per huiuſmodi cleri-
6 cum, vnde Eccleſia non debet defraudari,
quia res ſemper remanet cum ſua cauſa, &
tranſit cum ſuo onere, *l. traditio, ff. de acq. rer. domin. l. alienatio, ff. de contrab. empt. l. ſi prædium, C. de euiction. l. ſi conuenit, §. ſi fundus, ff. de pignorat. act. l. ſi debitorem, C. de diſtract. pignor.* maximè cum tale onus ſoluendi deci-
mas ſit appoſitum rei, & non perſonæ, pro-
inde cum ipſa re tranſit, & cum ea ſemper
verſatur, vt voluit Cepoll. *de ſeruit. verb. præd. cap. 2. num. 13. & in tit. de feneſtra, cap. 62. num.* 2. & in his terminis tradit *Bal. in l. fin. quæſt.* 5. *C. de contrab. empt.* quem refert *Afflict. in dec. 282. num.* 2. quare fuit deciſum in Rot.
Lucen. teſtè *Merlin. in deciſ. 19.* quod talis res
ad quemcunque tranſit, vadit cum ſuo one-
re, allegat *tex. in l. Imperatores, ff. de publica-
nis*, de cuius materia latè *Theſ. in dec.* 234 &
iuxtà præfatam opinionem cenſuit quoque
gloſ. ſing. in cap. tuis, verſ. de patrimonio, de præb. & dignitatib.

Non obſtant contraria; præſertim *tex. in cap. nouum genus, de decimis*, quia responde-
tur, quod non procedit in patrimonialibus,
in quibus arctantur ad decimas ſoluendas,
cap. 16. q. 1.

ADDITIO.

ADde *D. Authorem in praxi fori Eccleſ. tom. 4. reſolut. 142. num. 4.* vbi negatiuã
partem ſectatur ex aliis ibi relatis, ex *Moneta in tract. de decimis, q. 5. num. 3.* probat, quod
clericus tenetur ſoluere decimam de bonis
patrimonialibus.

SVMMARIVM.

1 *Trina monitio iudicis Eccleſiaſtici ad fori priuilegium amittendum olim requirebatur, cum requiſitis, & limitationibus, num. 2. & 3.*

4 *Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, clerico incedente in habitu laicali, cum declaratione num. 5.*

6 *Clericus dimittens habitum clericalem ad hoc, vt facilius delinquat, Eccleſiaſtico iudici eſt remittendus.*

7 *Clerici in minoribus conſtituti incedẽtes quandoquidem abſque habitu, & tonſura, fori priuilegium non amittunt.*

8 Maſcardi *opinio reprobatur.*

Trina monitio, ad effectum vt clericus non in-
cedens in habitu, & tonſura, amittat
priuilegium clericale, an hodie
ſit neceſſaria ex vi Conc.
Tridentin.

RESOLVT. DXXIX.

CVm in quadam cauſa de hoc ſermo-
nem habuiſſem, reſpondi in præfato
puncto nonnullas concluſiones conſtitu-
endo.

1 Prima concluſio de iure communi ſacro-
rum Canonum, admittendum priuilegium
fori, requirebatur trina monitio iudicis Ec-
cleſiaſtici, *cap. in audientia, & cap. cum contingat, de ſent. excommunic.* latè Farinac *in prax. tit. de inquiſitionibus, quæſt. 8. num. 60. Triuiſ. in deciſ. 48. num. 16. cum ſeq. part. 2. Anton. lib. 3. variar. reſol. deciſ. 48.* poſt Couarr. *pract. quæſt. cap. 32. num. 2. Grat. lib. 1. diſcept. forenſ. c. 190. num. 11.* vbi quoque addit requiſita, vt præ-
fata monitio valeat, ſcilicet, vt ſit ſpecialis,
nominatim, & in perſonam facta, ita vt nec
vnica, nec generalis ſufficiat, ſecundum *gloſ.*
communiter receptam in *clem. 1. in verb. tertio, de vita, & honeſt. cler. Felin. in cap. Eccleſiæ*

San-

Sancta Mariæ col. 24. in princ. verſ.ſecundo ſe-
queretur, de conſt. cum alijs, quos longa ſerie
congerit Farinac. cit. quæſt. num. 60. vſque ad
63. & de nonnullis alijs, quæ requirebantur,
vt clericus fori priuilegium amittat, tradit
latè Capyc. dec. 161.

Quæ concluſio limitabatur dupliciter.

2 Primò in clerico coniugato, in quo non
erat neceſſaria aliqua monitio, Couar. pract.
quæſt. cap. 9. & 32. num. 2. Clar. quæſt. 36. verſ.
hæc autem, Foller. in pract. crimin. in verb. audi-
antur excuſat. num. 42. & Farinac. cit. loco.

3 Limitatur ſecundo in clerico enormibus
ſe immiſcente, Clar. & Farinac. cit. locis, &
Nauarr. conſ. 17. de priuilegijs.

Secunda ſit concluſio, loquendo de iure
Concil. Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 6. in clerico, con-
4 tinuò incedente in habitu laicali, non re-
quiritur trina monitio, vt priuilegium fori
amittat, quia per d. Concil. fuit derogatnm
iuri communi, ità Cucbus in inſtit. maioribus
lib. 3. tit. 9. de priuileg. cler. num. 66. qui teſta-
tur ità obſeruari de côſuetudine, Zecchius de
republ. Eccleſ. tit. de clericis, num. 6. verſ. amitti-
tur autem, Nauar. conſ. fin. nu. 6. de priuileg. Me-
noch. conſ. 912. vol. 10. referens in præfatis
clericis non eſſe faciendam præfatam mo-
nitionem. Et iuxta hanc opinionem pluries
fuiſſe declaratum per Sacram Congregatio-
nem teſtatur Antonin. cit. loco num. 7. & ad
hoc faciunt conſtitutiones Clemente VII.
& Pauli III. relatæ per Gratian. citat. loco per
quas ſancitum eſt, Clericos primæ tonſuræ,
carentes beneficijs priuari priuilegio fori
eo ipſo, quod non incedunt in habito, & tô-
ſura, de quibus per Menoch. loco cit. num. 35.
Vrſil. ad Afflict. deciſ. 24. num. 7. & Clar. quæſt.
36. verſ. hæc autem, quod procedit modo ex-
plicando in 3. concluſione, & non aliter.

Tertia ſit concluſio declaratoria huius
ſecundæ, vt illa tunc tantum ſit vera, ac pro-
5 cedat, quando continuo clericus incederet
in habitu laicali, & conſequenter eſſet tanta
perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus,
ità Farin. cit. q. 8. nu. 66. Addit. ad ſumm. Bullar.
verb. Habitus cler. lim. 3. vnde in S. C. fuit deci-
ſum, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali,
homicidium commiſerat, & in actu aufuge-
rit, ſeculari habitu indutus, ſit remittendus
ad Iudicem Eccleſiaſticum, vt refert Tapp. in
conſtit. Regni de perſonis num. 23. & ratio eſt,
ſecundum eum, quia fuit habitum pro vero
non habuiſſe animum dimittendi habitum,
ſed potius deponendi, vt commodius deli-
ctum committeret, & ſecundum Vrſil. in dec.
24. num. 7. pluries fuit deciſum in eodem
Conſil. quod clerici in minoribus conſtitu-
ti, incidentes quandoquidem vſque habitu,
7 & tonſura, non amitterent fori priuilegiũ,
& ante eum voluit quoque, Gram. referens
aliam deciſionem in conſtit. de perſonis num.
4. vnde Bald. in l. ſi qua, num. 2. C. de Epiſcop. &
cler. voluit, quod ſi probetur; clericum captũ
ſine habitu, & tonſura fuiſſe ſolitum illa de-
ferre, gaudere priuilegio fori, vt refert quo-
que fuiſſe declaratum per Sacram Congre-
gationem, Antonin. citat. loc. in anno 1586.
in quodam clerico cum armis deprehenſo
ſine habitu, & tonſnta: & idem, ſecundum
eundem, ſi clericus non deferret tempore
delicti commiſſi habitum, & tonſuram, ſed
6 poſtea reaſſumpſerit: quicquid voluerit Ma-
ſcardus de probatio. concluſ. 122. volens dene-
gandam remiſſionem, ſi denudato capite
clerici, cognouerit iudex non deferre tonſu-
ram, quia, vt dixi, requiritur perſeuerantia,
cum poſſet contingere, quod ob iuſtas, ac
legitimas cauſas illum deſeruiſſet, præſer-
uiſſet, præſertim in eo, qui ex iuſta cauſa ti-
moris, habitum clericalem poſtpoſuerit,
cap. clerici, de vi. & honeſt. cler. Item ſi ratione
paupertatis illum geſtare non valeret, ex
Imol. in cap. clementin. 2. eod. titul. Et tandem
in eo, qui requiret tonſurã deferre propter
infirmitatem, Cappel. Tholoſ. in dec. 104.

ADDITIO.

AD hoc vide Marium Anton. var. reſol. lib.
3. reſol. 48. per totam latiſſimè Carol. de
Graſſis de effect. cleric. in primo effectu, à n. 893.
ad 974. Sperell. deciſ. Eccleſ. 16.

SVMMARIVM.

1 Clericus, non incedens in habitu, & tonſura,
an poſſit declinare iuriſdictionem iudicis ſe-
cularis.
2 Quid ſi eſſet beneficiatus.
3 Clericus non incedens in habitu, & tonſura, po-
teſt cognoſci ab eius Epiſcopo, & gaudet etiam
priuilegio canonis, & num. 5. & 7. vbi con-
trarium tenentes reprobantur.
4 Regularis apoſtata à quo iudice puniri poſſit.
6 Priuatio vnius priuilegij, non extenditur ad
aliud.

Clericus non habens requiſita Concilij, ad ef-
fectum, vt frui poſſit fori priuilegio, an
gaudet priuilegio cauonis.

RESOLVT. DXXX.

1. EX decreto Conc. Trident. ſeſſ. 21. de refor.
cap. 6. clerici fori priuilegio non gau-
dent, nec in ciuilibus, nec in criminalibus,
niſi beneficium Eccleſiaſticum habeant, aut
clericalem habitum, & tonſuram deferen-
tes, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi in-
ſeruiant, vel in Seminario clericorum, aut in
aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia
Epi-

Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſentur, & ita tradunt, & cõfirmant *Gustierez de iuram. confir. part. 2. cap. 17. nu. 12. Paz 2. tom. ſuæ praxis prælud. 2. nu. 6. Garzia de beneficijs part. 2. cap. 2. num. 3. & ſeq. Henriq. conſ. 91. num. 6. Maſtrill. deciſ. Rota Siciliæ* 104. quamuis non ſit neceſſe, vt ſupradicta copulatiuè concurrant, ſecundum quod voluit *Guttierez lib. 1. pract. quæſt. q. 7.*
2 quoniam habens beneficium Eccleſiaſticum gaudet priuilegio fori, eſto, quòd habitum, & tonſuram clericalem non deferat, quia ſecundum eundem, hoc ſolùm requiritur in clerico primæ tonſuræ, vel minoribus ordinibus inſignito, non habente beneficium Eccleſiaſticum, vt patèt apertè ex dictione, aut eiuſdem Conc. quæ eſt dictio diſiunctiua, & ſic pluries deciſum fuit, *de Ponte conſ. 24. vol. 1. & alij.*

3 Et licèt omnibus ſupradictis requiſitis clericus carens non gaudeat priuilegio fori, & ideò non poſſet declinare iuriſdictionem iudicis laici, vt colligitur ex decreto eiuſdem Concil. Attamen eſt citra controuerſiam, vt poſſit Epiſcopus contra dictum clericum delinquentem procedere, eumquè punire, vt cenſuit Sacra Congreg. ſuper d. *cap. 6.* per verba videlicet, *Licet autem huiuſmodi clerici in minoribus forum iudicis ſæcularis, ſeu laici declinare non poſſint ex hoc decreto, tamen Congregatio reſpondit, iſtud decretum nõ obſtare Epiſcopo, quominus iure ſuo in huiuſmodi clericos delinquentes, ſi adhuc clerici permanent, poſſit animaduertere.*

4 Sic etiam à ſimili dicitur de regulari, qui etiam ſi apoſtatauerit, & atrocius deliquerit, licet perdat priuilegium fori, non propterea iudex Eccleſiaſticus perdit iuriſdictionem ſuam in eum, & locus erit præuentioni, vt refert deciſum *Triuiſan. deciſ. 48. lib. 2.* per *text.* qui communiter ad hoc allegari ſolet in *cap. 1. de apoſtatis.*

5 Quare reſpondendo ad caſum propoſitum, dico, quod quamuis clerici primæ tonſuræ, ſeu minorum ordinum, non habentes beneficia, aut alias qualitates, de quibus ibi, priuarẽtur fori priuilegio ex decreto Conc. non tamen ſunt priuati priuilegio, *canonis ſi quis ſuadente diabolo* 17. *quæſt.* 4. vt cenſuit Sacra Congreg ſuper d. *cap. 6.* per verba, videlicet, *Clerici, qui in hoc decreto Conc. priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen canonis non intelliguntur priuati, Gonzalez ad regul. menſiũ gloſ. 5. §. 5. num. 7.*

7 Quæ deciſio ſanctiſſima videtur, tũ quod priuatio vti pœnalis, & odioſa non eſt extendenda, *cap. odia, de reg. iur. in 6. l. cum quidam, ff. de liber. & poſthum.* tum etiam, quia non intelligitur, niſi in caſibus à iure expreſſis *gloſ.* communiter recepta in *cap. fin. de iurepatron.* Item, quia ex diuerſis pœnis non fit illatio, *l. Papinianus, ff. de minoribus.* Tum denique, quoniam iuxta opinionem *Alexand. de Neuo*, priuilegium fori facilius amittitur, quam priuilegium canonis, vt voluit quoque *Triuiſ. in cit. dec. 48. par. 2.*

7 Ex quibus omnibus, ſecundum Garz. *de benefic. par. 2. cap. 2. num.* 20. conuincitur opinio *Felician. de Solis*, qui in *lib. 2. de cenſibus, cap. vlt. num.* 14. voluit clericum in minoribus, non habentem Eccleſiaſticum beneficium, iure nouiſſimo Conc. nõ gaudere priuilegio canonis, nam eum impugnant *Gonzales, & Garz. cit. locis*, nec non hanc ſententiam tenere videtur, *Rodriquez in ſumma tom. 1. cap. 30. num. 17.*

ADDITIO.

ADde videndum *Squillant. de priuil. cler. cap. 6. num. 12. & cap. 7. num. 25.* vbi plura circa hoc *Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effectu 9. num. 74.*

Finis tituli praxis Clericorum.

PRAXIS VISITATIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Curatus poteſt viſitari ab Epiſcopo in Eccleſia regularium.*
2 *Cura animarum commiſſa eſt Epiſcopis à Deo.*
3 *Epiſcopus de iure poteſt Curatum in beneficio vnito monaſterio conſtituere.*

An Curatus in Eccleſiis Monachorum viſitari poſſit ab Epiſcopo.

RESOLVT. DXXXI.

1 IVdicaui in quadam cauſa mihi delegata, potuiſſe quendam Epiſcopum uiſitare Curatum in Eccleſia Regulariũ, & mouebar ex infraſcriptis.

2 Primò, quia cura animarum præcipuè

fuit

fuit commiſſa Epiſcopis à Deo, cui ſunt rationem reddituri, *cap. Epheſis 43. diſt.* & diſponitur in *Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 1. de reform.* & propterea unio de beneficio curato non præiudicat Ordinario in iis, quæ pertinent ad temporalem iuriſdictionem, & curã animarum *cap. 2.* uti *Abb. de relig. domib. cap. paſtoralis, de priuilegijs*, ubi *Inn. num. 4.* refert Epiſcopum in iſtis Eccleſiis habere omnem iuriſdictionem, quoniam unicuique Epiſcopo ſemper intelligitur reſeruata iuriſdictio, alias confunderetur ordo *cap. peruenit 11. quæſt. 1.*

3 Tum ſecundò, quia Epiſcopus de iure poteſt curato in beneficio unito monaſterio conſtituere, nec Monachi eum amouere poterunt, *gloſ.* & Doctores per illum *text. in cap. 1. de Cappellis monachorum, & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regularibus, cap. 11.*

Vnde *Conc. loc. cit.* cenſuit perſonas, tam regulares, quam ſeculares huiuſmodi curam animarum exercentes, ſubeſſe immediate in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi illam peragunt, vt refert *Teſſor. Eccleſiæ cap. 18. nu. 105. Anton. lib. variar. reſolut. cap. 18. & in princ.* & fuiſſe declaratũ per Sacram Congregationem Illuſtriſſ. refert *Grillenzon. in conſ. 32.* & traditur in eodẽ *Conc. il. ſeſſ. 7. de reform. cap. 7. & ſeq.* & conſonat deciſio Sacræ Congregationis, teſtè Illuſtriſſimo Seraphino in dec. mox citanda, qua continetur perſonas, & locum viſitare poſſe in ijs, quæ curam reſpiciunt, ham hoc, vt ſubdit idem Seraphin. quodammodo venit in conſequentiam viſitationis perſonarum, vt inquiratur quomodo conſeruetur Sanctiſſimum Sacramentum, & Eccleſiaſtica ornamenta, quod citra viſionem Eccleſiæ fieri non poteſt.

Limita ſupradicta dupliciter.

Et primò, quando conſtaret de aliqua præſcriptione, quoniam cum iura parochialia ſint præſcriptibilia, ad *text. in cap. auditis, de præſcriptionibus*, merito non poſſet viſitare, alias ſi de præſcriptione non appareret, tunc manutenendus eſſet Epiſcopus, cum habeat iuris commũnis aſſiſtentiam ad *tex. in cap. cum perſonæ, de priuileg. in 6.* & fuit in Rot. reſolutum in vna Valentina de Xatiua 13. Ianuarii 1590. coram Bubalo: neque obſtat dec. Rotæ in cauſa Piſcien. iuriſdictionis 15. Iunii 1591. corã Illuſtriſſimo Card. Platto, quia reſpondet *Seraphin. in dec. 1067.* quod ibi conſtabat de exemptione.

Limita ſecundo in iis locis, in quibus Abbates, & alii ſuperiores regulariũ iuriſdictionem etiam temporalem in parochianos habent, quia tunc iuriſdictio cenſetur attributa Epiſcopo cumulatiuè cum Abbate, vt fuit reſolutum in vna Ciuitaten. iuriſdictionis 11. Februarij 1594. coram *Seraphino in cit. dec. 1067.* benè tamen eſt verum, quod decreta Ordinatij præualebunt, vbi datur aliqua contrarietas, vel incompatibilitas. Rota in vna Bononien. iuriſdict. 20. Octobris coram Penia.

ADDITIO.

CVm igitur ſit commiſſa Epiſcopo cura animarum *D. Auth. deciſ. 219. num. 2. p. 2.* vnde ſubſequitur, quod Epiſcopus poteſt nedum viſitare Eccleſias ſibi ſubiectas, *Dom. Author dec. 413. num. 9.* loca etiam exempta curam animarum exercentia, imò etiam per vim eadem loca exempta viſitare, & exercẽtes excommunicare non adhibitis monitionibus, vt probat *Nouar. in ſumma bullar. tom. 2. rub. de exemp. priuil. num. 8. 9. & 10.* & poſt *D. Authorem in 176. reſ. p. 2. & Io. Mar. Nouar. in pract. concluſ. concl. 122.* ſucceſſiuè omnes Eccleſias, quæ ſubſunt Abbatibus, ac aliis exemptis, vt *ibi d num. 4. ad 6. Marcell. Volpe in praxi Eccl. cap. 42. num. 7.* reliqua ad idem pertinentia tradit *Io. Maria Nouar. practicab. concluſ. concl. 3.* alias 120. vbi alia recenſet viſitatio eſt actus iuriſdictionis, vt idem *D. Author in praxi fori Eccleſ. p. 4. reſol. 156. n. 2. Ciarl. controu. iuris forenſ. cap. 6.* multa ad hoc adducit.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio eſt actus iuriſdictionis Epiſcopalis.*
2 *Capitulum poteſt viſitare Eccleſias ſubiectas Epiſcopatui.*

An Capitulum, Sede vacante, poſſit viſitare.

RESOLVT. DXXXII.

1 CVm viſitatio ſit actus iuriſdictionis Epiſcopalis, *cap. conquerente, de off. Ordinarij*, vnde *Seraph. in dec. 615. num. 2.* ait, quod dependet ab ordinaria iuriſdictione, *cap. 1. §. hanc autem, de cenſib. in 6. Socin. de viſitat. num. 4. verſ. decimo quæro*, vt fuit reſolutum in Rota in vna Legionen. iuriſdictionis 1. Iunij 1580. coram eodem, & eſt *deciſ. 475. num. 1.* conſequenter fatendum eſt in ius viſitandi ſuccedere Capitulum, & propterea *gloſ. in clementin. 1. §. propter quod, in verb. Capitulum, de hæretic.* ſcriptum reliquit, Capi-
2 tulum poſſe viſitare Eccleſias ſubiectas Epiſcopatui, & exigere procurationes debitas ratione viſitationis.

Quam opinionem ſequuntur vnanimiter *DD.* præſertim *Archid. in cap. ſi Epiſcopus, nu. 2. de ſupplenda negligentia prælator. in 6. Vbald.* in

in conſ.29.num.16. Bald.in cap. cum olim in 1. not.de maiorit.& obedient.Feder. de Senis conſ. 16.num.1, Panm.de poteſt. cap. ſede vacante, quæſt. 7. princ. & iuxtà hanc opinionem tenuit Rota in vna Burgentin. iuris viſitandi 1.Iunij 1588.coram Orano,vbi agebatur de viſitando monaſterio monialium nõ exempto à iuriſdictione Epiſcopi, & fuit dictum, Capitulum Sede vacante, illud viſitare poſſe.

Ampliatur ſupradicta concluſio, vt procedat etiam, quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacat, vt puta Epiſcopo ab hoſtibus, vel Paganis capto, vt fuit dictum in eadem Burgen. 10. Martij 1597. coram Orano, per *tex.in cap.ſi Epiſcopus,de ſuppl. negligent. Prælatorum,lib.6.* Limita in Vicario Capituli Sede vacante, vt viſitare non poſſit abſque ſpeciali conceſſione *gloſ.& Doct. in d.clem.1. verſ. Capituli de hæretic. Gemin.& Franch.in cap.licet,de offic. vicar. in 6.Rebuff. in prax.beneſic.titul.forma vicar. Archiep. nu.*100.*Sbroz. de vicar.Epiſcopi lib.2.q.*120.*num.*5.

ADDITIO.

AD hoc videas *Nouar. in ſumma bullarij tom.2.tit.de capitulo ſede vacante à nu. 2.ad 5. Buratt.deciſ.*504.*num.*13.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis.*

2 *Limita primo, quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas fuiſſe.*

3 *Limita ſecundo, quando redditio non fuit finalis,ac plena cum reſtitutione reliquorum.*

Rationes adminiſtrationis Eccleſiarum ; ſeu locorum piorum,an poſſit Epiſcopus pluries in anno exigere.

RESOLVT. DXXXIII.

1 IN *Conc.Tridentin.ſeſſ.* 22. *cap.*9. *de reform.* diſponitur adminiſtratores, tam Eccleſiaſticos, quàm laicos, quorumcunque piorum locorum ſingulis annis teneri reddere rationem adminiſtrationis Ordinario conſuetudinibus,& priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis., quare in cauſa mihi delegata ab Epiſcopo Caſtellanetæ dubitabatur an præfatus Epiſcopus potuiſſet per modum viſitationis pluries in annno exigere rationes adminiſtrationis à laicis, & contrà Epiſcopum dubitationem faciebat regula illa, quod ratio ſemel reddita, non eſt amplius reddenda *cap.* 1. vbi *Ancharan. & DD. de cler. ægrot. lib.6. Alexander conſ.* 322. *vol.*2.*Rot. Gen.deciſ.* 24.*&* 176.*num.*17.vnde cum ſit facta adminiſtrationis redditæ ſpecificatio ad omnia eiuſdem naturæ adminiſtrata refertur,*l. emptor, §. Lucius*,vbi *Bartol. ff. de pact.* & cum ſemel placuerit Epiſcopo præfatos adminiſtratores liberare, ſequitur non poſſe de nouo illos cogere, qui enim apocham, ſcripturamuè aliquam, etiam priuatam ſemel redditę rationis oſtenderit, vlterius eas reddere minimè cogitur, *l. ſemel,C.de apoch publ.*vbi *Bartol lib.*10.voluit *Cardin.in clem* 2.*Salli,quæſt.8. de relig. domib.* & ſtante dicta liberatione, non debent amplius moleſtari,*Corn. in conſ. 62. vol. 4 Borel. conſ.*18. *vol.* 1.cum ſolemnis liberatio præſumatur.

Cuius concluſionis ratio eſt, quia ſi liberatione adminiſtrationis facta ſemper, & indiſtinctè, ac ſine læſionis probatione haberet locum reuiſio computorum, nullus certè eſſet vnquam litium,aut computorum finis, ſed ſemper poſt vnam viſuram; & liberationem,viſura alia ſuccederet, quod,cum ſine euidenti læſione,ſit ſatis abſonum,conſequens eſt dictos adminiſtratores non poſſe moleſtari, natura enim liberationis eſt,vt ad omnia extandatur,*Ruin. conſ.* 25. *num.*9. *vol.*1.*Cephal.conſ.* 39. *num.* 24. *& in conſ.* 191. *vol.*2. & quod adminiſtratore reddita ſemel ratione non poſſit amplius cogi ad illam reddendam de nouo, niſi probetur adminiſtratoris verus dolus fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Bononien. adminiſtrationis 10. Iunij 1611. coram Sacrato, vt patet in *dec.*334.io recollectis per *Farinac.impreſ.poſt 2.vol.conſ.*

2 Limitaui ſuprapoſitam concluſionem nõ procedere, primo quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas ſuiſſe, tunc enim adminiſtratores poſſent cogi ad iterum reddendum,ità *DD. in l.* 1. *C. de errore cal.Caſtren.conſ.*342.*col.* 2.*lib.*1. *Anchar.conſ.* 321.quos ſecuti ſunt *Iaſon. conſ.* 219.*num.*2. *& conſ.* 14.*col.*3.*lib.*3.*Soc.ſen. conſ.*159.*col.*3. *& conſ.* 190. *col.*3.*lib.*2. qui fuſiſſimè ſcribit, quòd vbi argui poteſt dolus, & fraus in iam calculatis, ac redditis rationibus ; eſſe iterū calculandas,idem reſponderunt *Neurç.conſ.* 94.*in fin.Rol à Valle conſ.*49.*nu.*61.*lib.*1.Hac tamen in re obſeruandum erit, hunc errorē doloſum, eſſe clarius, atque perſpicuis probationibus detegendum,ità in ſpecie reſpōdit *Dec.conſ.*94.*num.*4.*verſ. non obſtat,idem in l.*1 *num.*8.*in fin. C.de erro. calcul,Cravet. conſ.* 43.*& conſ.*198. *num.*3. & ità dictum fuit in Rota in vna præneſtina compromiſſi,ſeu adminiſtrationis 10. Maij 1574. coram Seraphino, vt in *deciſ. eiuſdem* 230. & in vna Bononien. Redditionis rationis 17. Februarii 1606.coram Penia,vt in *deciſ.*224.*num.*5.*in impreſſ. poſt* 2.*vol. conſ. Farinac.* & non ſufficiet

ficiet probare dolum præſumptum; ſed opus erit dolum verum demonſtrare, quod ſentit *Soc.ſen.conſ.92.lib.4.& Roland. d.conſ. 49.num.12.25.*

3 Limitaui ſecũdo, vt Epiſcopus poſſit pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis à dictis adminiſtratoribus, quando redditio non fuit finalis, & plena, cum reſtitutione reliquorum *Franc. in c. vnico, §. præſenti, in fin. num. 5. verſ. quod ſi coadiutor, de cler. ægrot. in 6.* cum declarationibus, de quibus per *Menoch. de arbitr. iudic. conſ. 209. in fin. nu.38. lib.2. centur.3. Gratian. dec. Rotæ March. 188. n. fin.*

ADDITIO.

HAnc materiam redditionis computorum adminiſtrationis, ſi ſemel, vel pluries erit redenda, notiſſimè attingit, & plenius exarat *Eſcobar. de raciocinijs adminiſt. cap.41. per totum,* ex quo viſitatio ſemel in anno ſit, vt refert *Nouar. in pract. concluſ. iuris noui Pōtificij concl. 218.* alia cumulaui in *3. p. noſtri compend. ver. tutor qui.*

SVMMARIVM.

1 *Liber viſitationis inducit plenam probationem.*

An liber viſitationum inducat plenam probationem.

RESOLVT. DXXXIV.

CVm notario in iis, quæ ad eius pertinet officium, credatur, ad *tex. in cap. cum ad audientiam, & cap. cùm parati,* & ibi *Doctores de præſcriptionibus* conſequens eſt, vt liber viſitationis ab eo conſcriptus, inducat quoque plenam probationem, prout ita arguit *Pauin. de viſitatione, quæſt. 4. num. 24. & 34.* vnde *Antonin. lib. 1. variar. reſolution. 110.* infert, quod notarius viſitationis vti iuratus in principio ſui officii æquivalet duobus teſtibus, *gloſ. & DD. in cap. quoniam contra, de probation.* & latè *Abb. in citato cap. ad audientiam,* & ei eſſe credendum ratione officii publici, quem gerit, teſtatur *Menoch. de arbitr. iudic. lib.2. centur. 6. caſ. 539. num. 2.* & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Roman. 14. Decembris 1551. coram Veſtano, teſtè *Caputaquen. in dec. 158. part. 2.* cuius verba ſunt videlicet, *Libri viſitationum Epiſcopi, quòad viſitationem perſonarum Sacramentorum, & aliorum pertinentium ad officium viſitantis plenè probant.*

Quare cum fuiſſet mihi cauſa hæc delegata ab Archiep. Reatino, & inter cætera dubitabatur, an ex quo in libro viſitationis euidēter apparebat quendam Presbyterum ſatisfeciſſe oneri Miſſarum, quod ipſi incumbebat pro eius beneficio, dixi non poſſe in dubium refricari contra præfatum presbyterum, ex quo eius iuſtitia conſtabat ex dicto libro viſitationis. Liber enim viſitatio-
1 nis, vti productus à publico archiuio Curiæ Archiep. plenam inducit probationem, & fides ei adhibenda erit, *gloſ. in cap. ad audientiam, in verb. cenſualem, de præſcriptionibus, vbi Abb. num. 10. Rot. diuerſ. in deciſ. 189. num. 51 part. 1. Balb. in deciſ. 729. Crauet. conſ. 158. num. 4. & 5. Caual. in deciſ. 30. num. 50. part. 2. Rotæ diuerſ. in deciſ. 340. num. 1. part. 2. Maſcard. de probation. concluſ. 316. num. 4. & ſeq. & concl. 799 num. 12. Canalc. in dec. 12. num. 23. & in deciſ. 24. num. 8. part. 2.*

ADDITIO.

ADde *Genuam de ſcriptura priuata, lib. 5. q. 6. tit. de libris viſitationum, fol. 267. Ciarlin. controu. iur. forenſ. cap. 65. num. 14. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 727. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nec quiſquam ſuorum poſſunt aliquid accipere pro viſitatione.*

2 *Non licet Epiſcopis etiam recipere eſculenta, & poculenta ad domum portanda.*

3 *Epiſcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœceſanis impenſam.*

4 *Notarius in viſitatione nec aliquid recipit, etiā pro præſentatione bullarum.*

Epiſcopus in viſitatione, an aliquid capere poſſit.

RESOLVT. DXXXV.

1 IVxta diſpoſitionem *Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat.* nec Epiſcopi, nec quiſquam ſuorum poſſunt aliquid accipere procurationis cauſa, pro viſitatione etiam teſtamentorum ad pios vſus, præter id, quod pro relictis piis iure debetur, nec munus, aut pecuniam, aut aliud quodcunque ſit, etiam qualitercunque offeratur, non obſtāte conſuetudine, etiam immemorabili exceptis victualibus, quæ erunt miniſtranda frugaliter, & moderate pro temporis tantū neceſſitate, & non vltra; ita vt ſit in optione eorum, qui viſitantur, ſoluere, id quod erat conſuetum in certa pecunia taxata, vel miniſtrare victualia, vnde quamuis vno anno elegerint præſtare in pecunia; non tamen poterunt cogi perſeuerare ſingulis annis; cum in hoc permittatur variatio, ex quo enim exigitur à volentibus dare pecuniam loco victualium, ergo non poterunt compelli, quod etiam erit in ſucceſſoribus, qui non ligantur facto prædeceſſorum, *Gemin.* & alii in *cap. fœlicis, de cenſib. in 6.* ita ut fragmē-

ta, quæ remanent in menſa, tàm uiſitantis, quàm familiarium ſuorum, ſint eroganda pauperibus loci, qui uiſitatur. *Doctor. in clement. 2. de cenſibus,Soe. de viſitatione, lib. 10. quæſt. 1.*

2 Ita ut neque liceat recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda, ſed tantum immenſa eiuſdem loci, *Gemin. in cap. 1. §. procurationes, num. 7. de cenſib. in 6. prax. Archiep. cap. 21. ſub n. 13.* in illis autem locis, ubi adeſt conſuetudo, quod neque uictualia, neque pecunia, nec aliud quicquam uiſitatoribus ſoluatur, ſeruanda erit ſub pœnis, de quibus in *cap. exigit, de cenſibus in 6.* & in *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3. in fin. de reform.*

3 Et ratio eſt, quia Epiſcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœceſanis impenſam *Abb. in cap. cum ſit, de ſimon* dummodo non eant ad conſecrandum Eccleſiam, *Butr. in cap. propoſuiſti, de conſecratio, Eccleſ. Mandoſ. conſ. 8. in fine num. 13.* & latè de Epiſcopis uiſitantibus, uel Archiepiſcopis, quando recipiant alimenta, *Abb. in cap procurationes 23. nu. 4. de cenſibus, Doct. in cap. cum nuper, & cap. ſopita, cod. tit. Surd. de aliment. q. 64. titul. 1. & quæſt. 22. titul. 4. & quæſt. 25. & 26. cod. tit.*

4 Nec notarius in uiſitatione aliquid recipit, etiam pro præſentatione bullarum, pro Ordinarii decretis, & actis uiſitationis, quàdo habet ſalarium de publico, nam alias pro labore accipit, *Franc. in cap. 1. §. procurationes, de cenſib. in 6.* quia ibi prohibetur recipi pro uiſitatione, non pro labore, *Socin. de viſit. lib. 11. quæſt. 4. nu. 34. verſ. & hoc verum, Nauarr. conſ. 1. de cenſib.* dummodo conſuetudo non ſit contrarium, *Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. de reform.* vbi videtur verius eſſe, quod neque pro viſitatione, aut quouis nomine aliquid ſoluatur.

ADDITIO.

Epiſcopus in viſitatione quas expẽſas habere debeat, docet *Gratian. diſcep. foreſ. cap. 57. num. 19.* & copioſè *Io. Maria Nouar. in praξi ab. concluſ. noui iuris Pontificij concluſ. 122.* vbi multa adornatum huius materiæ tradit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non tenetur adhibere conſilium, vel conſenſum eorum, quos ſibi pro viſitatione facienda adiunxerit.*

An Epiſcopus in viſitatione teneatur adhibere conſenſum eorum, quos ſibi pro viſitatione facienda adiunxerit.

RESOLVT. DXXXVI.

Supponatur in facto, Archiepiſcopum Neapol. pro viſitatione facienda elegiſſe nonnullos Canonicos, qui ſibi aſſiſterent, vt in dubijs vertentibus in cauſis eiuſdem viſitationis de iure reſponderent, quare fuit dubitatum an præfatus Archiepiſcopus teneatur illorum conſenſum ſequi, ſeu adhibere, & dubitationem faciebat *tex. in l. Titium, ff. de adminiſtratione tutorum*, vbi qui tenetur facere aliquid cum conſilio, ſeu conſenſu alterius, tenetur eum requirere, & ipſius conſenſum ſequi, vnde in *cap. vnico, §. 1. & ſeq. ne ſed. vacante, in 6.* dicitur, quod collatione ſpectante ad Epiſcopum de conſilio, vel aſſenſu Capituli, illo exiſtente inhabili, niſi ſit in mora, non conferre Capitulum, & in *§. final.* diſponitur, quod habens conferre cum cõſilio Epiſcopi ſine illo conferet morte, & remota abſentia interueniente.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului cuidam Epiſcopo, id mihi petenti, & motus fui ex deciſ. Rotæ in vna Illarden. viſitationis 13. Nouembris 1602. coram Iuſto, vbi fuit dictum, quod licet Epiſcopus ex propria voluntate aliquos ſibi adiunxerit pro viſitatione facienda, vt ſibi permittitur à *Concilio Tridentino ſeſſ. 6. cap. 4.* vel etiam vigore concordiæ inter ipſum, & Capitulum à Sede Apoſtolica confirmatæ, vt habeat viſitare cum aliquibus Canonicis aſſiſtentibus eligendis à Capitulo, non propterea tenetur adhibere conſilium, vel conſenſum prædictorum.

Non obſtant contraria, quia procedunt, & locum obtinent, quando ille, qui tenetur facere cum conſilio alterius, eſſet particeps officij, tunc enim quicquid ageret, eſſet ipſo iure nullum, niſi ipſum conſilium ſequeretur.

ADDITIO.

Nota, quod Epiſcopus poteſt cogere duos canonicos ſuæ Eccleſiæ ad ſibi ſociandum in itinere *D. Anthor deciſ. 76. p. 4. Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 13. num. 4.* & lucri faciunt fructus *Nouar. in ſumma bullar. tom. 2. rub. de benefic. manſion. num. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Epiſcoporum non veniunt iura, & priuilegia Epiſcopalia.*

2 *Materia viſitationis eſt etiam ipſis inferioribus adaptabilis.*

3 *Locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare tenentur.*

An decreta Concil. Tridentin. loquentia de Ordinarijs, comprehendant habentes iura Epiſcoporum.

RESOLVT. DXXXVII.

DVbitationem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primò, quia appellatione Epiſcoporum non veniunt iura Epiſcopalia, & priuilegia habentes, ſecundum *Roland. conſ. 29. n. 7. vol. 1. Artam. conſ. 18. num. 4.*

Secundo, quia *Concilio Tridentino ſeſſ. 25. de regularibus, cap. 11.* de Epiſcopis, & non de Ordinarijs loquitur.

Cæterum contrarium dixi, motus ex pluribus.

2 Tum primo, quia materia viſitationis eſt etiam ipſis inferioribus adaptabilis, ad tradita per *Ioan. Monach. poſt gloſ. in cap. Ordinarij, il primo, num. 1. & 2. Franc. num. 3. Gemin. nu. 5. de offic. Ordinar. lib. 6. Abb. in cap. poſt ceſſionem in 1 not.* quem ſequuntur ibi *Aret. Fel. & Dec. de probat.*

3 Tum ſecundo, quia ita pluries cenſuit Rot. Romana præſertim in vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis 16. Decemb. 1593. coram Gipſio, vt patet in *deciſ. 798.* in recollectis per *Farinac. in nouiter nouiſſ.* & iterum in vna Salamantin. iuriſdictionis 3. Octobris 1579. coram Seraphino, in quibus fuit dictum, quod *Concil. in cap. 8. ſeſſ. 7.* diſponens, quod locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur, habet locum etiam in inferioribus.

Non obſtat contraria, præſertim *Concilio Trident. ſeſſ. 25. cap. 11.* quia reſpondetur, vt debeat interpretari, ex alijs decretis in quibus ſancta Synod. loquendo de Ordinariis, intellexit etiam de inferioribus, cum vna lex declaret aliam, nec ſit conueniens, vt vna, & eadem res diuerſo iure cenſeatur ad *l. curā, qui ædes, de vſucap. & in citat. deciſ. 798.* in ſpecie reſpondetur non obſcure, quod *Conc. Trident. d. cap. 11. ſeſſ. 25.* expreſsè loquatur de Epiſcopo, quia non propterea excluduntur alijs Ordinarij inferiores. Hinc etiam in eadem Rota in vna Burgen. iuriſdictionis 16. Decemb. 1594. coram Orano deciſum fuit, quod cognitio cauſarum criminalium, & matrimonialium, quæ iuxta decretum *Concilij Tridentin. ſeſſ. 24. de reform. cap. 20.* ad ipſum Epiſcopum ſpectat, illam competere Abbati habenti iura Epiſcopalia, vt in *deciſ.* 100. in recollectis per *Farinac.* impreſſis poſt primum volumen conſiliorum.

ADDITIO

ORdinarius eſt cui mandata eſt iuriſdictio iure proptio *D. Author. p. 2. var. reſol. in reſol. 295. num. 3.*

Et ſic ordinarii dicũtur omnes habentes iuriſdictionem contennioſam, *idem ibi nu. 4. & reſol. 304. num. 1.*

Hinc eſt, quod Epiſcopus ſolus eſt ordinarius in ſua diœceſi, probat *D. Reg. Valenz. conſ. 122. num. 25. tom. 2. Gratian. cap. 212. nu. 4. &* 11.

Nihilominus hoc nomen comprehendit etiam inferiores in materia adaptabili cenſuit *Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 212. num. 31. &* 38. vbi etiam proſequitur, ſi ordinarius dici poſſit habens iuriſdictionẽ Epiſcopalẽ.

Qua de re viſitandi iuriſdictio conceſſa Epiſcopo intelligitur cumulatiuè ad Decanos, & Abbates *Gratian. cap. 154. num. 40.* ſicque viſitandi ius habet ille, qui habet iuriſdictionem cum actus viſitandi ad iuriſdictionem pertineat *Ludouiſ. deciſ. 304. num. 2.* & viſitatio eſt iuriſdictionis, *idem deciſ. 4. num. 4.* & uiſitationibus ordinariorum Rota multum ſolet deferre *Caualer. deciſ. 506. num. 1.* & qui poſſunt uiſitare refert *Ioan. Maria Nouar. pract. concl. iuris noui Pontificij concl.* 118.

Finis tituli praxis viſitationis.

PRAXIS REGVLARIVM. tàm virorum, quàm mulierum.

SVMMARIVM.

1 *Prohibita donatione per aliquod ſtatutum, ſeu conſtitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria, redditur ratio.*

2 *Appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex cauſa remunerationis.*

Bulla Clement. VIII. prohibens Monialibus facere donationes, quo caſu locum non habeat.

RESOLVT. DXXXVIII.

IN facti cõtingentia dixi, in nullam pœnam incurriſſe quendam ob prætenſa munera contra formam cõſtitutionis felicis recordationis Clemen. VIII.

quia

quia conſtabat euidenter illa fuiſſe data be-
nefactoribus præfati Monaſterij, præſertim
Aduocatis, Procuratoribus, ac Protectori-
1 bus, quare ſuccedit regula iuris, quod dona-
tio remuneratoria non comprehenditur ſub
prohibitione, ſeu ſtatuto prohibente quibuſ-
dam donare, vt latiſſimè per *Iaſon. in l. ex hoc
iure, ff. de iuſt. & iur.* poſt *Alexand. conſ. 43. col.
6. in fine num. 31. verſ. non obſtat, quod ſtatutum
vol.* 4. & ſecundum *Alban. in conſ. 22. vol. 1.*
appellatione donationis non venit illa, quæ
2 fit ex cauſa remunerationis, quia, vt voluit
Abb. in rub. de donat. dicitur potius compen-
ſatio, quàm vera donatio, & ità tenuit Rota
in vna Vſellen. ſpoliorũ 13. Februarij 1609.
& in ſpecie conſtitutionis Clement. III. de
qua agimus nouiſſimè, ita concludit *Ro-
deric. quæſt. regular. 47. art. 6. par.* 2. ex adductis
per *Nauar. in cap. non dicatis 12. quæſt. 1. num.
25. commun. 2. verſ. duodecimo infertur, de re-
gular.*

ADDITIO.

DOnatio remuneratoria, quæ dicatur, & quomodo probentur benemerita refert Mar. *Anton. var. reſolut. lib. 3. reſol. 40.* vbi multa habentur, ſic etiam donatio inter patrem, & filium valet remunerationis cauſa *D. Author. p. 4. ſuæ praxis reſol. 83. num. 2. Buccar. in tract. de donat. cap. 3. num. 15.* qui in *cap. 13.* conſimilia exempla adduxit, vt valeat donatio remuneratoria etiam inter coniuges ſimiliter ſi facta fuiſſet ſpurio, vel à clerico in concubinam, vbi alia conſentania deduxit, & de hoc eodemmet articulo agit idẽ D. *Author in deciſ. Curiæ Archiep. 277. par. 3.* ſic etiam tutrix mittendo munera conſueta per patrem pupilli excuſatur *Præſ. de Franc. deciſ. 178. num. 8.* & talis donatio remuneratoria non venit appellatione donationis, *Franch. deciſ. 428. num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſante cauſa propter quam fit donatio, ceſſat donatio, & num. 3. Amplia num. 2.*

4 *Donatio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, habet tacitam conditionem, ſi ingreſſus ibi perſeuerauerit.*

Donata per aliquem Monaſterio ante ingreſſum, an ſi poſt ingreſſum receſſerit, poſſint repeti donata.

RESOLVT. DXXXIX.

DVbitatum fuit in Curia Archiepiſc. circa ſupradictum articulum, nunquid
dicta donatio ceſſet, & dubitationem facie- 1
bat pro opinione affirmatiua, quia ex quo
ſupradicta donatio videtur facta ob ingreſ-
ſum Monaſterij, vt colligitur ex prœmio
donationis, quod denotat cauſam finalem,
Aymon. conſ. 192. ad fin. vltra quod etiam in
inſtrumento donationis dicitur, quod do-
nat, quia intendit ingredi in religionem,
1 quare ipſo recedente, videtur ceſſare cau-
ſam donationis, & eſſe locum reuocationi,
2 ob cauſam non ſequutam. Ita in ſpecie do-
nationis ob cauſam ingreſſus cõcludit *Natta conſ. 180. num. 5. verſ. quod etiam ſine aliquo
pacto, Dec. conſ. 86. viſo puncto, col. 5. nu. 5. verſ.
& iſta donatio, Soc. conſ.* 183. eleganter *num. 3.
col. 3. verſ. poſtremo*, quia ampliat, maximè
quando ſumus in donatione magna, vt eſt
iſta, de qua agimus, cum non ſit veriſimile,
quod donaſſet, ſi vellet recedere, & in ſæcu-
lo remanere *Ruin. conſ. 204. lib. 1.* idem vo-
luit *Decius conſ. 94. num. 21. verſ. quibus tamen
non refragantibus, Curt. iun. conſ. 141. habita dili-
genti col. 4. num. 13. Cagnol. in l. 1. num. 37. de
orig. iur. Iaſon. conſ. 103. alias 104. volun. 2. lib.
2. Rebuff. de priuileg. ſchol. quæſt.* 163. vbi lo-
quitur in donatione facta à ſcholari diſceſ-
ſuro à ſtudio, & applicat ad religioſum, qui
egreditur à religione, *Aym. conſ. 877. num. 3.
verſ. 2. lib. 5. Addit. ad Dec. cõſ. 31. in verb. arbi-
tror, Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. nu. 232. part. 1.
verſ. renunciationis.*

3 Et in ſpecie, quod donatio cenſetur re-
uocata ob defectum cauſæ facit *text. in l. Se-
natus, §. nec dubitauere, l.* 3. & ibi *gloſ. Bart. &
Paul. de Caſt. l. ſi mortis cauſa, la ſeconda, ff. de
donat. cau. mort. Dec. conſ. 86. num. 5. facit regul.
cum ceſſante, de appellat. Cacher. dec. 121. Gra-
tian. deciſ. 42. Balbus deciſ. 124.*

4 Supradictis accedat, quod omnis dona-
tio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore
ingreſſus, tacitam habet conditionem, vt
duret, eo ibidem perſeuerante, ad iſtar do-
tis, *l. vnica, §. cum autem, C. de rei vxoria act. &
l. nuper, de dote poſt diuort. reſtitut.* & ſic cleri-
co recedente quocunquè modo, reſtituitur
ei ſuum, & idem in Monacho, vt illa transfe-
rat ſecundo Monaſterio, ad quod tranſit.

ADDITIO.

DE eodem negotio, & cauſa *Dom. Author* agit in *deciſ. Cur. Archiep. 77. p. 2.* talis igitur donatio facta ob cauſam ingreſſu S. Monaſterii eſt valida, & non reuocatur, *Gratian. cap. 692. num. 53.* ex eo, quia eſt realis, & perpetua, nec poteſt reuocari prætextu cuiuſcunque læſionis, etiam quod fiat per minores *idem cap. 971. num. 11. & 12.* inde donatio omnium bonorum facta ab ingrediẽte Monaſterium præſumitur intuitu ingreſſus, *idem cap. 96. num. 32.* vbi in *num. 1. ad 32.* notat, quod talis donatio occaſione Monaſterium deficit, ſi non ſequatur progreſſus,

vel quis egrediatur de Monaſterio, & quando bona donata recuperentur, quamuis ad eſſet promiſſio non reuocandi etiā ſi cōtingerit exire eo, quia donās propter ingreſſū religionis cenſetur ſolum donare quatenus profeſſionem emittat, *idem d. cap. 971. num. 1. & 4.* adeò quod optimè *Epiſcopus Maranta in reſponſo 26. tom. 3.* probat, quod talis donatio facta per Nouitium ad hoc, vt trāsferat dominium, ex Concil. Trident. requiritur, vt perſona plenè in religionem transferatur, & hoc fit per profeſſionem validam, ſecus per inualidam alias bona ad donantē reuertuntur, ac ſi facta non fuiſſet, & itemum *in reſp. 55. num. 9. & ſeq.* inquit, quod talis donatio facta ab ingrediente tacitam habet conditionem, vt durat eo ibidem permanēte alias reuocabiliter donata videntur, & quid in regulari facto Epiſcopo, qui donauerat Monaſterio ſua bona, an ea recuperat, vide *Epiſc. Iſern. pract. Eccleſ. cap. 263.*

S V M M A R I V M.

1 *Sanctimonialis poſt profeſſionem non poteſt exire à monaſterio, niſi graui ex cauſa.*
2 *Ob quas cauſas, & rationes poteſt exire.*

Monialis ob quam infirmitatem poteſt à Monaſterio exire.

RESOLVT. DXXXX.

CVm in Ciuitate Nolæ, eiuſque territorio in anno 1599. & 1600. aquæ adeo excreuerint, & aeris putredinem induxerint, vt ex hoc in dies incolæ decedérēt, quare conſultus ego ab illius Ciuitatis vigilantiſsimo Paſtore, & miræ ſanctitatis Fabritio Gallo, an ſupradicta dici potuiſſet legitima cauſa concedendi licentiam Monialibus à monaſterijs exire, & dicebam ego de hoc eſſe *tex.* exſpreſſum *in cap. vnico, de ſtatu regul. in 6.* vbi prohibetur moniales id facere abſq; cauſis ab Epiſcopo approbatis, cuius text. deciſ. renouatur hodie in *Conc. Trident. ſeſſ. 25. de regular. cap. 5.* vbi in propoſito additur,
1 nemini autem ſanctimonialium liceat poſt profeſsionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prætextu, niſi ex cauſa legitima ab Epiſcopo approbanda, indultis quibuſcunque, & priuilegiis non obſtantibus. Quod quidem pariter reperitur ordinatum in *Regula Beatæ Brigittæ lib. 6. cap. 8.* ibi, *Nulli enim poſt introitum ſuum licebit de monaſterij clauſtris exire:* idquè fit, ut quietius Deo valeant inſeruire, nam vagatio ſpiritus relaxationem inducit. Et *Pius V.* per ſuam *Bullam* incip. *Circa paſtoralis*, editam 4. Calend. Iunii anni 1566. renouauit dec. iſtius text. & præfatum decretum Conc. Tri-
2 dentin. & ſtatuit, vt nulla alia cauſa, vel occaſione, niſi magni incendii, vel infirmitatis lepræ, vel epidimiæ moniales á monaſterio exire poſsint, eaque infirmitatis cauſa prius per Epiſcopum, ſeu alium Ordinarium loci cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit. Et ita quoque referunt *Nauarr. in cap. ſtatuimus 19. quæſt. 3. Medices in ſumma peccatorum, part. 2. tit. 9. q. 78. num. 130. Guttierez lib. 1. can. quæſt. cap. 14. num. 1. Fuſcus lib. 2. de viſitat. cap. 18. num. 17. Felician. de cenſur. tit. de excommunicat. cap. 14. verſ. quoniam Sacrum Concilium Bollus in œconomica canon. claſſ. 3. cap. 4. num. 10. & Zenedus in collect. 31. part. 3.* Quare cum in caſu de quo agebatur, aderat cauſa, præſertim vna principalior ex his, quæ in eadem Bulla enumerantur, propterea dicebam licere eidem Epiſcopo ſupradictam facultatem monialibus concedere, eo magis, quod eramus in dicto caſu epidimiæ, vt conſuluit quoque *Nauarr. conſ. 70. nu. 6. de regular. lib. 3.*

Quæ licentia minimè concedi debet per Epiſcopum in aliis caſibus, præter enumeratos in *d. Bulla Pij V. Guttierez lib. 1. canon. quæſt. cap. 14. num. 7. Rubin. conſ. 123. nu. 7. lib. 1. Cucheran. conſ. 22. num. 7. & ſeq. & Zened. in citat. collect. 31. part. 3.* & hanc licentiam non poſſe concedi per Abbatiſſam teſtatur *Tapia in pragm. 2. de monialib.* ex eo, quod ipſa quoque ſit in prohibitione comprehenſa.

Denique notandum hanc licentiam deberet eſſe petitam, & obtentam, ita vt non ſufficeret illam ſolum peti, ad effectum, vt ex ſola ipſa petitione licitum ſit monialibus à monaſteriis exire, vt per *Gemin. & Franch. in cit. cap. vnico.*

ADDITIO.

ADde *Sperell. dec. 97. num. 24.* ſed meliùs *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 4. nu. 11. & ſeq. Nouar. in ſum. bullar. tom. 2. rub. de clauſura, per totam.*

S V M M A R I V M.

1 *Ignorantia iuris neminem excuſat.*
2 *Mulieres excuſantur ab ignorantia iuris.*

Iuris ignorantia an excuſentur Moniales, ne incurrant ſuſpenſionem admittendo ad profeſsionem intra annum approbationis.

RESOLVT. DXLI.

IN caſu mihi propoſito reſpondi negatiuè ex regula iuris ignorantiam iuris ne-
1 minem excuſare, vulgatis iuribus, quod procedit nedum in ignorantia iuris naturalis, verum poſitiui iuris, *cap. quod licitis 16. deſt.*

cap.

cap. cum illorum, de ſent. excommunic. cap. curſus 16.q.1.& ita tenuit Rota in vna profeſsionis 4. Aprilis 1541. coram Ioanne Paolo, cuius verba ſunt videlicet.

2 *In eadem cauſa Valentin. nullitatis profeſſionis, dicebatur ex parte monialium, nullam incurriſſe ſuſpenſionem, quia mulieres iuris ignorantia excuſat, & non habuerint animum doloſum: ex parte autem contraria eas omnimodo incurriſſe ſuſpenſionem fuit dubium 4. Aprilis 1541. R.P. D. Ioan. Paulo cauſam proponente, an moniales habuerint legitimam cauſam excuſationis, etiam quod admiſerint Beatricem ad profeſſionem infra annum probationis, & incurrerint ſuſpenſionem, de qua in cap. non ſolum, de regular: lib. 6. Fuit tentum, & concluſum per omnes, quod non poſſint excuſari moniales quin incurrerint ſuſpenſionem, quia debuerunt conſulere peritiores, & Canoniſtas, cum eſſent in loco, vbi erat magna copia iuriſperitorum: & ratio, quia ignorantia non excuſat, quando adſunt peritiores, qui conſulant imperitis, ad not in l. leges ſacratiſſimæ Cod. de legibus, & in cap. 1. de conſtitution. & in reg. ignorantia de regul. iur. in 6. & cum omnes Doctores in d. cap. non ſolum, teneant, quod text. ille in d. cap. ignorantia, extendatur ad moniales, ſi talis excuſatio admitteretur, vtique reg. dicto cap. ignorantia redderetur eluſoria, quia ſemper allegaretur ignorantia, et canonis ſi quis ſuadente pœna minus ligaret, quod eſt contra not. per Doct. in cap. mulieres de ſentent. excommunicat. Nec in eis potuit eſſe ignorantia, cum ſit notorium in regulari obſeruantia Mendicantium nullum eſſe admittendum ad profeſſionem ante annum probationis, & hoc tanquam notorium non potuit ignorari ad not. per DD. & Abb. in cap. 1. de poſtul. prælat. Scrib. in cap. cum in tua, qui mat. accuſ. poſſ. Hoc autem fuit ignorantia, & negligentia, quæ inducit mortale, gloſ. in cap. ea qua, de offic. Archidiac. Anchar. in cap. 1. de off. cuſtod. & licet qualibet cauſa excuſet à dolo, & à pœna corporis afflictiua, vt vulgariter dicitur, l. ſi ex plagis, C. ad l. Iul. de plag. cum alijs, ſecus tamen eſt à culpa, Bart. in l. iuſtè poſſidet ff. de acquir. poſſ. & propter culpam poteſt cenſura ferri, cap. nemo, cap. nullus 11. q. 3. nec excuſare potuit opin. Petri de Pal. 4. diſtint. 33. quæſt. 2. cap. 2. & Silueſt. in verb. religio. §. 3. verſ. tertio quæritur, vbi dicunt, quod moniales Fratrum Prædicatorum non ſunt Mendicantes, & poſſunt infra annum probationis recipi ad profeſſionem, quod idem tenet Archiepiſcop. Florentin. in ſua ſumma, quia potius eſſent conſulendi Canoniſtæ, quàm Theologi, vt not. Anchar. in diſput. incip. Antiq. & moden. temporis, & vltra, quod d. cap. non ſolum procedat in monialibus, benè Lap. allegat. 4. num. 3. gloſ. & DD. in clem. 1. de regul. et licet opinio magiſtri excuſet iudicem à pœna, ſequendo eius opinionem, vt dicit Angel. in l. terminato C. de fruct. et lit. expenſ. Abb. in cap. 1. de poſtul. prælat. et ideo ſic videretur poſſe excuſari moniales, ſequendo opinionem Doctoris ſui Ordinis, tamen fuit dictum, quod in hoc caſu Canoniſtæ debebant dici Magiſtri, qui ſunt periti, et DD. non autem Theologi, et ſic tollitur id, quod dicitur, quando quis tenetur ad aliquid faciendum ſub certa pœna, ſola notitia non ſufficit, ſed requiritur intimatio ei facta, vt dicit Bart. in l. denunciaſſe ff. de adult. et deciſ. 21. in antiq. nec minus obſt. cap. final. qui matr. accuſ. poſſ. et Bartol. in l. is poteſt ff. de acquir. hæredit. quia loquuntur in alio caſu diſtinctè, et vbi agitur de priuatione, in qua eſt neceſſaria vera probatio, et non per coniecturas, præſumptiones: nec obſt. clem. vnic. de conceſſ. præbend. quia procedit vbi agitur de amiſſione gratiæ, ſecus vbi ageretur de amiſſione iuris, vt Card. ibi in 3. q. cum tribus ſequent. nec minus obſtat, quod notat Bartol. in l. 1. ff. de receptat. et in l. omnes, la ſeconda, C. de agric. et cenſit. lib. 12. vbi receptans bannitum, licet alleget ignorantiam banni, non excuſatur, ſi in loco erat notorium, quia loquitur in notorio, non autem in fama, vt in alio caſu, et hæc eſt ratio, quia notoriũ non licet ignorare: nec obſt. cap. 1. de poſtul. præl. et cap. illud, de cler. excom. miniſtr. et cap. cum deſideres, de ſent. excomm. quia immo intelliguntur in tangentibus periculum animæ, ita tenet Abb. in d. cap. cum deſideres num. 6.*

ADDITIO.

Certum eſt, quod ignorantia præſumitur in dubio, *Mar. Anton. lib. 3. reſol. 29. nu. 12. Grat. cap. 35. num. 41.* & præſertim in muliere latè *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſump. 23. num. 23.*

Et quando ignorantia iuris toleretur in muliere, & quis probet illam potuiſſe conſulere peritiores *Grat. cap. 72. num. 42. & 44.* cũ igitur per Sacram Congregationem Concilii fuerit decretum, quod mulieres nullo pacto ad profeſſionem admitti debeant, niſi poſt annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterint quemadmodum diſertis verbis cauetur *decreto 25. ſeſſ. 25. de regul.* neque vlla ratio haberi debet contrariæ conſuetudinis etiam immemorabilis vti ſublatæ *cap. 22. ſeſſ. 25.* vt refert *Farin. deciſ. 199. par. 4.* ideò excuſari nõ poſsũt prætextu ignorãtiæ.

SVMMARIVM.

1 *Loquutio cum monialibus regulariter omnibus eſt prohibita.*

2 *Ampliatur, et limitatur ſupradicta concluſio num. 3. 4. 5. et 6.*

Conſtitutio ſynodalis Neap. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat.

RE-

RESOLVT. DXXXXII

HVius conſtitutionis verba ita ſe habent.

1 *Scommunichiamo qualſiuoglia huomo, che preſumeſſe audare alli monaſterij delle monache, anco eſente à parlare con eſſe ſenza licenza noſtra, ò del noſtro Vicario Generale, ò particular deputato. Dichiarando, che quelli, che hauuranno licenza di parlar con alcuna monaca particolare, non ſi poſſano ſeruire fraudulentemente dell'iſteſſa licenza per parlare con altre.* Quæ conſtitutio ampliatur, & limitatur varijs modis.

2 Et primo ampliatur præfatam prohibitionem procedere etiam in laico exempto à iuriſdictione Epiſcopi, quia ratione delicti efficitur ſubditus, *cap. placuit 6. q. 1. cap. poſtulaſti, de foro competent. Auth. ſi qua in prouincia C. vbi de crim. agi opor. Balb. in deciſ. 29. Raudent. in dec. 23.*

3 Amplia ſecundo, vt huiuſmodi excommunicatio comprehendat etiam loquentes cum monialibus exemptis, *Gemin. in cap. 1. §. hac omnia nu. 8. de regularib. in 6. et ibi Fräch. nu. 6.* & ad hoc conferunt notata per *ſcribentes in cap. fin. de foro compet.* Ratio eſt, quia locus exemptus dicitur eſſe diœceſi, vt patet ex *deciſ. Rota 207. part. 2. diuerſ.*

4 Nunc limitatur multis modis, & primo non comprehendere illos, qui bona fide, & ex ignauia reperti ſunt alloqui monialibus, idem *Balb. deciſ. 90.* cuius ratio eſt, quia verbum illud, *præſumeſſe*, adiectum in conſtitutione in exigit dolum, & temeritatem, *Nauar. conſ. 19. de reb. Ecclesſ. non alienand.* & conſequenter non cõprehendit huiuſmodi prohibitionem ignorantes, *cap. monaſteria, de vita, et honeſt. clericor. cap. illud, de maiorit. et obedient.* Card. *in clement. 2. q. 3. eod. tit.*

5 Limita tertio, in loquentibus cum Nouitiis, quia ipſæ non veniunt appellatione monialium, *Auth. ingreſſi, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Quod limitarem vbi edictum Ordinarii loqueretur generaliter contra accedentes ad monaſteria monialium, iuxta terminos *d. cap. monaſteria.*

6 Limitatur quarto, vt nec huiuſmodi prohibitio comprehendat mulieres loquentes, nam licet per illud verbum, *qualſiuoglia huomo*, in d. conſtitutione poſitum, ſit aptum comprehendere etiam fœminas, ex regula iuris, quod maſculinum concipit fœmininũ, vulgatis iuribus, nihilominus vniuerſalis Eccleſiæ vſus, & totius orbis conſuetudo extat, vt mulieres ſub dicta prohibitione non comprehendantur.

ADDITIO.

AD hoc vide *Nouar. in ſumma bullar. tom. 1. in rub. de clauſura, & acceſſu regul.* ad monaſteria monialium prohibito vbi plura recenſentur.

Et an monialium allocutio, & acceſſus, ac ingreſſus ad illarum Monaſteria cõcedatur Epiſcopo in aliena diœceſi ſine conſenſu ordinarii, & quę cauſa debet illa, & quis de ea cognoſcat, refert *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 2. rub. de clauſ. & acceſſ. nu. 19.* & prius, & quid in Vicario an poſſit accedere ad monaſteria monialium in aliena diœceſi abſque licentia ordinarii, *Grat. cap. 393. n. 7.* vbi etiam quærit quid in Vicario, & de pœna, quam incurrunt, vbi *num. 17.* aſſerit, quod frequentatio Monaſterii monialiũ dicitur per duas vices, neque poteſt Epiſcopus intrare clauſtra monialium pro ipſarum conſecrationis, ſeu benedictione *D. Author deciſ. 309. nu. 6. par. 4.* & an abſque licentia poſſit intrare Monaſteria monialiũ *idem dec. 286. n. 7. p. 4.*

SVMMARIVM.

1 *Quis non poteſt ingredi clauſtra monialium.*
2 *Ingredientes monaſteria monialium Ordinum Prædicatorum non poſſunt abſolui in caſibus non neceſſarijs.*
3 *Amplia primo procedere in Prælatis.*
4 *Amplia ſecundo procedere etiam in mulieribus.*
5 *Epiſcopi nequeunt abſoluere à cenſuris incurſis vigore bullarum, in quibus prohibetur ingreſſus ad monaſteria monialium.*
6 *Limita primo, vt ſub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes.*
7 *Quid ſancitum ſit circa clauſuram monaſteriorum Regularium virorum cum duabus declarationibus num. 8. & 9.*

Clauſtra monialium non poſſunt ingredi perſonæ ſeculares.

RESOLVT. DXXXXIII.

1 MOnialium clauſtra quis ingredi non poteſt, pro qua concluſione eſt uidendum *Conc. Trident. ſeſſ. 25. de Regularibus cap. 5 verſ. ingredi autem, Medic. in ſumma peccat. 2. part. tit 9. quæſt. 78. num. 37. & 38 Zecchus de caſibus reſ. caſ. 10. in princ. Nauar. in cap. ſtatuimus 19. quæſt. 3. ex num. 59. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 18. ex num. 24 Caiet. in ſumm. verb. monachorum, Beia in reſp. caſ. conſc. caſ. 30. Motus proprius Greg. XIII.* incip. *Vbi gratia, & indulta. Dat. anno 1575. idibus Iunij anno 4. ſui Pontificatus*, quem optimè explicat *Rodriquez in fine Bullæ Cruc. ex fol. 196.* pulchrè *Bell. in œconom. can. 3. claſſ. cap. 4. §. 14. verſ. ſecundum*

re-

requiſitum, latiſſimè *Villagut in tractat. de vſuris, quæſt. 35. ex num. 46.* vbi interpretatur motum proprium *Gregorij XIII.* ſuper hoc editum.

De hac quoque prohibitione extant *text. in cap. periculoſo, de ſtatu regular. in 6.* & in *cap. exijt, de verb. ſing. eod. lib.* vbi per clauſuram intelliguntur domus, & officinæ interiores, idem voluit Gregor. IX. in declaratione reg. Fratrum Ordinis Minorum, vbi nomine monaſterij intellexit clauſtrum, domos, & officinas interiores, idem ſtatuit Innocent. IV. vt dixit *Sorb. in compend. priuil. verb. ingredi monaſteria fol. 328.*

2 Vnde ingredientes monaſteria monialium Ordinum Prædicat. vel S. Franciſci in caſibus non conceſſis non poſſunt abſolui, niſi à Sũmo Pontifice, Bonifac. IX. & Eugen. IV. in priuilegio vnius, & alterius Ordinis, *Nauar. in Manual. cap. 27. num. 109.* licet ingredientes intra ſepta aliorum monaſteriorum monialium, ſunt à Papa excommunicati, ſed non eſt reſeruata: de Monialium clauſura ſunt *conſtitutiones Summorum Pontificum, vt Pij V.* quæ incipit, *circa Paſtoralis Romæ publicata die 9. Iunij* 1566. & Gregor. *XIII.* incip. *Deo ſacris publicata Romæ die 24. Ianuarij* 1573. vbi in *verſ. Declaramus prætere*a, exprimitur, quæ loca Monaſterii monialium extra clauſuram eſſe dicantur.

3 Amplia huiuſmodi prohibitionem locũ habere etiam in Prælatis, quia per *Bullam Gregorij XIII.* incip. *dubijs quæ emergunt prohibentur in caſibus non neceſſarijs ingredi monaſteria monialium, Nauar. conſ. 7. de ſtatu reg. Sarr. dec. 3. eod. tit.* Graff. *de caſib.* refert *cap. 5.* poſt *num. 6. Henriq. conſ. 23. num. 3.*

4 Amplia ſecundo, vt procedat prohibitio etiam in mulieribus ingredientibus ex doctrina *Nauarri cap. 27.* ſub *num. 150.* & in *cap. Statuimus, num. 62. in 7. notab. 19. quæſt.* 3. vbi quoque refert fuiſſe de mente, & ſententia Gregorii XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare Prætorium pœnitentiariæ, vt refert, & ſequitur *Addit. ad ſumm. Bullar. verb. monaſteria monialium, Cathec. Neapol. lib. 3. cap. 12. fol.* 208. & inſuper notà, quod qui habent licentiam à Superioribus ingrediendi Monaſteria monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam, & extenditur etiam ad moniales admittentes ex *Bulla Gregorij XIII.* incip. *vbi gratiæ publicata Roma die 24. Iunij* 1575. *in verſ. Quia etiam.*

5 Amplia tertio, vt neque Epiſcopi valeant abſoluere circa ſupradictas cenſuras, & hoc procedit etiam ſi delictum eſſet occultum *Graff. loco citat.* & ſic videtur derogatum Conc. Tridentin. vt declarauit Sac. Cõgreg. ſecundum eundem *Graff. loco cit.*

6 Nunc limita, vt ſub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes minores ſex annis, *Alman. conſ. 90.* & probat *Nauarr* pluribus in locis referens paruulas infantes monaſteria monialium intrantes, non incurrere pœnas *Concil. Trident. ſeſſ. 25. de regular. cap. 5. additio ad Sorbum, verbo ingredi, verſ. aduertendum, Balb. dec. 29.*

7 Quod verò attinet ad clauſuram mona-
ſteriorum, & conuentuum regularium viro-
rum *Pius V.* per eius *conſtitutionem* incip. *Re-
gularium perſonarum publicatam Romæ die 28.
Octobris* 1556. reuocauit omnes licentias
quibuſuis mulieribus conceſſas ingrediendi
prædicta monaſteria ſuper qua reuocatio-
ne ab eodem *Pio V.* edita fuit quædam de-
claratio viuæ vocis oraculo, quam habes
apud *Quarant. in ſum. Bull. in ver. Monaſteria
Regularium virorum*. Ad cuius propoſitum
extant ſequentes Illuſtriſsimorum Cardi-
8 nalium declarationes, quas refert *Sorb. in
compend. priuileg. in verb. ingredi monaſteria*,
quarum prima eſt, quod Illuſtriſsimus Car-
dinalis Alexandrinus nomine aliorum Car-
dinalium Congregationis reſcripſit Præla-
tis Ordinis Capuc. ſub hac prohibitione nõ
comprehendi monaſteria, ſeu loca eorum,
quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabrican-
tur, adhuc conuentus ad ibi morandum non
fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habi-
tauerint Fratres pro fabricæ potius ſerui-
tio, quam aliter, & proinde clauſuram nul-
lam eſſe talem, vt ſi mulieres intrarent, pœ-
nas propterea in ſupradicto motu proprio
contentas incurrerent.

9 Altera eſt, quod per Gregor. XIII. ex ſententia Cõgregation. Concil. Tridentin. quærentibus Fratribus Minorum S. Franciſci de Paula, an per ſupradictum Pii V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ huic cõceſsioni, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ſepta communiora videre poſtulauerint eædem honeſtè cum ſua Comitiua intrare, ac deuotè viſitare tolerentur, fuit declaratum nõ cenſeri derogatum quòad Reginas, vel fundatrices dumtaxat.

ADDITIO.

AD hoc vide *Nouar. in ſumma bullar. tom. 2. rub. de clauſura, fol.* 126. vbi plura hic recenſita enunciantur, & iterum in alia *rubr. ſecunda, de clauſura, ſuper Bulla Pij V. & Gregorij 13. fol. 130. & ſeq.* alia referuntur de licen-

centia conceſſa fœminis,& quod puellę Reginæ, & Imperatrices poſſint intrare pariter,& Epiſcopus an poſſit alloqui facere regulares cum monialibus impartiendo licẽtiam *Nouar.in ſumma bullar.tom.2.tit.de clauſura,num.*14.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio facta alicui de intrando ad monaſteria monialium,intelligitur,de prima vice.*

An licentia de accedendo ad monaſteria monialium, intelligatur de prima vice.

RESOLVT. DXXXIV.

1 FVit iudicatum conceſsionem alicui factam de accedendo ad monaſteria monialium, intelligi de prima vice, adeò quod ſi ſemel vigore iſtius facultatis ingreſſus fuerit, amplius accedere non poſſet, vt refert,& ſequitur *Lud.Gomez in c.cum in multis, nu.*40.*de reſcript.lib.*9.late proſequitur idem *Philipp. Decius in conſ.* 512.*col.*2.*nu.*5.*& Maria Socin. iun. in conſ.* 25.*viſo themate, col.* 2. *vol.*2.*Alb. Roſ.in tract.ſtat.*2.*part.quaſt.*181. *Alex. in conſ.* 16. *breuiter in caſu præmiſſo,col.* 1.*vol.* 4. *Felin. in cap.* 2.*col.* 2.*de treg. & pac.* & optimè uide per *Andr. Tiraq. in repetit. l. boues,§.hoc ſermone,num.* 73.*de verb. ſignificatione.*

ADDITIO.

ADde *Petrum Garſia à Toleto dec.*97. qui eoſdem Authores allegat ad hoc quęſitum.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas delicti notoriè, & ſcandaloſè à Regulare commiſſi,probanda eſt àb Epiſcopo, vt eũ punire valeat.*

2 *De qualitate iuriſdictionem fundante iudici cõſtare debet.*

3 *Iudex debet cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*

4 *Sufficit, vt qualitas iuriſdictionem fundans allegetur.*

Qualitas,quod Regularis extra clauſtra notoriè,& ſcandaloſè deliquerit, an ſit probãda, vt Epiſcopus obtineat in illum iuriſdictionem, uirtute Concilil.

RESOLVT. DXXXV.

EX *Concilio Trid. ſeſſ.* 6. *de reformat. cap.*6. eſt depromptum, quòd Regularis extra monaſterium degens etiam ſui Ordinis priuilegii prætextu, ſi deliquerit ab Ordinario loci tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato inquiri,puniri,& corrigi ualeat. Et ex eodem *Concil.ſeſſ.* 25.*de Regularibus c.* 14. ſtatuitur, quod intra clauſtra monaſterii degens, & extra ea, ità notoriè deliquerit, ut populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore, intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopus debeat certiorari, alioquin delinquens ab eodem Epiſcopo puniri poſsit, ſuper cuius decreti Concil. Trident. executione extat inſuper *conſtitutio Clementis VIII.* incip. *ſuſcepti muneris Romæ publicata die* 18. *Martij* 1596. cuius tenorem habes in *ſum.Bull.in ver. exemptio,*& vide *Prax.Cur. Arch. cap.* 57. Quare fuit mihi quęſitum ab eminentiſſimo,clariſsimoque Iuriſconſulto, viro quidem nunquam ſatis laudato, Petro

1 Antonino Ghiberto Vicario Generali Neapoli,an qualitas, quòd notoriè, & ſcandaloſè ſupradictus Regularis deliquerit ſit probanda ad effectum,vt Epiſcopus illum punire valeat? cui quæſito reſpondi; magnam eſſe controuerſiam inter Iuriſconſultos, an ſufficiat narrare qualitatem tribuentem iuriſdictionem, ad obtinendos proceſſus à Iudice, vel neceſſaria ſit cognitio, ſeu informatiò ſuper illa allegata qualitate ante litis conteſtationem, nam plerique exiſtimant de iſta qualitate, quæ fundat iuriſdictionem, cum primis conſtare debere iudici, ſaltem ſummariè, ita *Bart. & Bal. in l. præſcriptione, C.ſi contr.ius,vel util.publ.Innoc.in cap.ſuper literis,de reſcript.Dom.in cap. Romana,§.contrahentes, de foro compet. lib.* 6. *idem Bald. in l. ſi quis ex aliena,ff.de iudic.Butr. Panormit.& Felin.in cap.ſi clericus,de foro compet.Cald.in cap. de illis,quaſt.*4.*de rapt.mo.l.quidam conſulebãt, ff.de re iudicata,Anchar.in cap. poſtulaſti,q.* 1. *eod.tit.Affl.dec.*297.*Curt.iun.conſ.*124.*num.*6. vbi dicit poſt *Felin. in d. cap. ſi clericus*, hanc communem eſſe Doctorum ſententiam, & faciunt multa argumenta pro iſta opinione, quæ ad nauſeam à *DD.* in præcitatis locis referuntur, maximè, quia vbi dubitatur

2 de iuriſdictione,uel competentia,primò cognoſcere debet iudex an ſua ſit iuriſdictio, *l.*2.*ff.ſi quis in ius vocat. non ierit.* Altera uerò opinio eſt, quod in tali caſu, quando ex certa qualitate fundatur iuriſdictio alicuius,ſa-

3 tis ſit huiuſmodi qualitatem allegare,& narrare, etiam ſi negetur per aduerſarium, dummodo de falſitate non euidenter conſtet: ſufficit enim quantum ad fundandam

4 iudicis iuriſdictionem narrare qualitatem, quæ ſi uera eſſet, non excluderetur iuriſdictio,per *tex. in l. cum quadam,§. quoties,ff. de iuriſdictio omnium iud.* ubi quo ad iuriſdictionis fundamentum attenditur ſumma, quæ petitur,non quæ debetur.

AD-

ADDITIO.

QValitas tribuens iuriſdictionem in primis eſt probanda *Dom. Author in deciſ. 119. num. 8. p. 4. Ciarlin. controuerſ. forenſ. cap. 11. num. 62. Maſtril. dec. 288. nu. 10.*

Et ſic probata tali qualitate regulares delinquentes extra clauſtra non ſolum carcerari, ſed puniri poſſunt ab ordinariis, ex *Conſtit. Clem. 8.* probat *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 42. num. 22. & ſeq. Marcel. Megal. in praxi canon. crim. cap. 8. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum Regulares debitores cogere, & cõpellere poſſunt cum expreſſa derogatione quorũcunque priuilegiorum.*

2 *Regularis extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu, ſi deliquerit ab Ordinario loci, tanquã ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato inquiri, puniri, & corrigi valet.*

3 *Ordinarius quando habet iuriſdictionem in Regulares.*

4 *Ordinarius poteſt præfigere terminum Regulari exempto delinquenti, ad præſentandum ſe ſuo Superiori.*

5 *Regulares poſſunt conueniri ratione delicti coram locorum Ordinarijs.*

6 *Regulares exempti in caſu hæreſis ſubſunt iuriſdictioni Ordinariæ.*

7 *Regularis in reddẽdo rationem alicuius vltimæ voluntatis eſt ſubditus Ordinario.*

8 *Ordinarius exiſtens in poſſeſſione iudicandi Regulares, tunc videntur per non vſum renunciaſſe priuilegia.*

Ordinarij locorum in quibus caſibus poſſint cognoſcere de cauſis Regularium.

RESOLVT. DXXXVI.

IN facto mihi propoſito reſpondi in infraſcriptis caſibus.

Primo, ex decreto *Sacri Concilij Tridentin. c. 14. de reform. ſeſſ. 7.* Ordinarii tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis mercedũ, & miſerabilium perſonarum Regulares debitores cogere, & compellere ad ſoluendum debitum poſſunt, cum expreſſa derogatione quorumcunque priuilegiorum, & exemptionum quarumcunque, ergo ſi non tanquam Ordinarius, ſaltem ueluti delegatus procedere poterit. Quare in cauſa ciuili in uim inſtrumenti extra monaſterium ſtipulati, & initi Ordinarius cognoſcere non poterit. 1

2 Secundò, quod Regularis extra monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegii prætextu, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, inquir., puniri, & corrigi valet, ſtatuit *ſancta Synodus in cap. 3. ſeſſ. 6.* Item viſitare, & corrigere Regulares, in commendatis monaſterijs, in quibus Regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, cum eorum Superiores admoniti inter ſex menſes non fecerint, & correxerint *Conc. Tridentin. ſeſſ. 21. de reform. cap. 8.*

3 Tertiò, Ordinarius habet iuriſdictionem in Regulares, uidelicet, vt ſi Regularis eſt excommunicatus à iure, Ordinarius mandat, ipſum denunciari publicè, vt euitetur, ita *Ioan. Andr. in cap. 1. de priuil. in 6. num. 1. quaſi in fin. et Gemin. in 3. col. verſ. quod ſi exemptus, et Io. de Imola in clem. 1. de ſequeſt. poſſeſ. & fructu num. 17.*

4 Quartò, poteſt præfigere terminum Regulari exempto delinquenti, infra quem debeat Superiori ſuo ſe præſentare, idem *Gemin. in cap. quamuis, §. inferiores, de elect.*

5 Quintò, ratione delicti, vel cõtractus, aut rei, de qua agitur, coram locorum Ordinariis poſſunt Regulares conueniri, ita *text. in cap. 1. de priuileg. in 6.*

6 Sextò, in caſu hæreſis Regulares exempti ſubſunt iuriſdictioni Ordinariæ, vt in *cap. ad abolendam, §. fin. de hæret.*

7 Septimò, in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis, Regularis exemptus, fit ſubditus Ordinario loci, & ei rationem reddere tenetur, & ab eo de mala adminiſtratione puniri poterit, *clem. 1. de teſtam.*

8 Octauò additur, quando Ordinarius eſſet in poſſeſſione Regulares iudicandi, nam tunc videntur per non vſum renunciaſſe priuilegia, *Hoſtienſ. in ſum. de priuileg. verſ. qualiter amittatur, & Henriq. Boich. in d. cap. ad abolendam, in fin.* qui alios enumerat caſus.

ADDITIO.

VIde ad hoc *Marcel. Volpe in praxi Eccl. cap. 42. per totum,* vbi plura latiſſimè *Ciarl. n. controu. forenſ. cap. 50. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Regularis deferens habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius Ordinis, non eſt uti apoſtata puniendus.*

2 *Non competit præfato Regulari diffinitio veræ apoſtaſiæ.*

3 *Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem non dicitur apoſtata.*

4 *Quis non dicitur apoſtata ex ſola habitus dimiſſione.*

5 *Contrarium deciditur, quod deferens habitum coopertum eſt apoſtata.*

Re-

Regularis deferens habitum ſuæ Religionis ſubtus habitum alterius Religionis, an ſit cenſendus apoſtata.

RESOLVT. DXXXXVII.

DVm eſſem Conſultor cuiuſdam Religionis, accidit, quod quidam Regularis eiuſdem monaſterii receſſit, & conſe-
1 quenter apoſtatauit; & cum deferret habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius religionis, fuit dubitatum, an eſſet vti apoſtata puniendus: & dicebam, quòd non, ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſupradicto Regulari nõ competit diffinitio veræ apoſtaſiæ, quæ eſt temerarius receſſus à ſtatu Religionis, *Alexand. part. 2. quæſt. 183. & D. Thom. 2. 2. quæſt. 12. art. 1. Canuſ. lib. 12. cap. 9. de locis Theolog. Alfonſ. à Caſtro lib. 1. de iuſta hæret. pun. cap. 7. & 23. Simanc. de catholic. inſtitution. cap. 7. Albertin. de hæretic. lib. 6. quæſt. 8. Salzed. ad Diaz cap. 112.*

Tum ſecundo, quia dum ob timorem iuſtitiæ propter quoddam prætenſum crimen, ne capiatur, & puniatur à ſuo Superiore, deferebat habitum ſuæ Religionis, ſed coopertum habitu alterius Religionis, con-
3 ſequenter ſuccedit regula iuris, quod Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorẽ, non dicitur apoſtata, vt probat *text.* in terminis, & ibi *gloſa* clariſſima in *cap. 2. de vita, & honeſtate clericorum, in verbo cauſa ex quo loco inducitur,* quod ſi regularis dimittat habitum ex iuſta cauſa, vt potè timore mortis non cenſetur apoſtata, quia abſque dubio captus, & punitus fuiſſet à ſuis Superioribus Regularibus.

Tum tertio, quia ſecundùm *Oldrad. in cõſ. 183. nu. 13.* generaliter eſt diſpoſitum quemlibet regularem ferentem habitum coopertum alterius Religionis habitu, nõ dici apoſtatam, quicquid voluerit *Triniſ. in deciſ. 19. part. 2.*

Tum denique, quia ſecundum *Ioan. Andreã in addit. ad Speculatorẽ, in rubr. ne cleric. vel monach.* quem ſequuntur *Archidiac. num. 5. Ancharan. num. 8. Franch. num. 6. in cap. 2. ne cleric. vel vouent. in 6. & ibi Geminian. num. 5.*
4 ex ſola habitus dimiſſione, non dici quem apoſtatam, cum neceſſe ſit adeſſe quoque animum non redeundi, ſecundum *Achil. de Graſſ. in dec. vnic. de apoſt.*

Cæterum ſpradictis minimè refragantibus, contrarium conſului ſupradicto Superiori, motus præſertim concluſione illa, paria eſſe non deferre habitum, & deferre coopertum, *Achil. loco citato, Henriquez conſ. 22. Rub. conſ. 60.* & cui ſentit *Triniſan. d. dec. 19.* Quare *Anan. in rubrica de apoſtat.* quẽ ſe-
5 quitur *Calcan. conſ. 23.* voluit, deferentem habitum ſubtus eſſe apoſtatam.

ADDITIO.

AN dicatur apoſtata, qui habitum ſuæ religionis occultat diſcutit plenius *Io. Maria Nouar. in opuſculo noui iuris Pontificij pract. concluſ. in concl. 40.* & vltra eum *Io. Ant. Nouar. in ſumma bullar. p. 1. rub. de apoſtatis à religione, num. 7.* ad idem citat noſtrum Authorem, vltra eundem *D. Authorem in dec. Cur. Archiep. 176. num. 3.* hoc idem probat, ac etiam oſtendit quibus aliis modis apoſtata nuncupari poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio tam virorum, quàm mulierum non debet fieri ante annum 16. ſed poſt illius expletionem.*

2 *In ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta.*

3 *In omni materia, parum, pro nihilo reputatur.*

4 *Profeſſio facta ante dictum tempus, ab Ordinario debet nulla declarari.*

5 *In emittenda profeſſione, deficiente uno die, ipſa habetur pro nulla.*

Profeſſio an dicatur inualida, ſi deficiant duodecim dies ante annum 16. completum.

RESOLVT. DXXXXVIII.

1 IN *Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 15. de regular.* habetur; quòd in quacunque Religione tam virorum, quàm mulierum profeſſio non fiat ante 16. annum expletum, quare cum ex ſupradictis verbis euidẽter appareat annum 16. debere eſſe expletum, propterea nõ eſt vlterius diſputandum.

Item dicebam, quòd cum ſit validum argumentum, de matrimonio carnali ad ſpirituale, *cap. inter corporalia, de traſlat. Epiſco-*
2 *porum,* & in ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta, *D. Thom. 4. d. 27. q. 1. Ang. num. 5. verb. matrimonium, Silu. quæſt. 1. Armil. num. 4. Nauar. cap. 22. num. 26. Sot. d. 27. q. 2. artic. 2. concl. 11. Flores Theolog. in 4. diſtinct. 27. art. 4.* & omnes, igitur idem cenſeo in matrimonio ſpirituali, quod contrahitur per profeſſionem in Religione.

3 Nec obſtat, quòd in omni materia parum pro nihilo reputatur, vt in auditione Miſſæ, recitatione Horarum, furto, ieiunio, & aliis poteris exemplificare, quæ propter paruam quantitatem mortalia non dicuntur, vt reſoluit *Nauarr. in manuali cap. 21. num. 4.* quia reſpondetur aſtud non procedere, quando lex generaliter loquitur, quia tunc etiam minimum includit, iuxta *tex. in cap. 3. de ap-*
pel-

pellat cap. ſi proponentc, de reſcript. ſed *Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 15.* generaliter loquitur, dicens, *In quacunque Religione tam virorum, quam mulierum profeſſio non fiat ante annum decimum ſextum expletum, & annullat profeſſionem ante factam,* ergo. Immo Sacra Congreg. dicit, quod ſi aliqua monialis ante dictum tempus profeſſionem emiſerit, eius
4 profeſſio ab Ordinario debeat nulla declarari; quare adeò hoc procedit, vt requirantur anni 16. ad emittendam profeſsionem,
5 ita vt etiam ſi deficiat vnus dies, nulla eſſet profeſsio, quod etiam habet locum in anno biſſextili, quia niſi dies vna addatur, non valet profeſsio, quæ quidem profeſsio debet fieri in vltimo inſtanti anni, quod clarè dicit *Sacrum Concil. ſeſſ. 25. cap. 15.* vbi requirit annum expletum, *gloſ. in cap. fin. verſ. per annum, de regul. Sylu. in verb. Religio 3. num. 16. verſ. tertio.* Veruntamen qui poſt lapſum vnius anni illam emitteret, profeſsio eſſet valida, quia Concil. Tridentin. requirit, vt non minus, ſed non vt plus, ideſt vltra annum fieri non poſsit, etenim illa valida eſt.

ADDITIO.

Quod profeſſio non debet fieri ante 16. annum, vel non completo probationis anno, refert nouiſſimè *Ciarlin. controu. iur. cap. 108. num. 16.* vltra *D. Authorem in praxi fori Eccleſ. par. 4. reſol. 59. &* 172. vbi examinat, ſi profeſſio valida ſit non obſtante ſtatuto mandante eam fieri in 18. anno, & nouiſſimè, et latiſſimè *Narbon. in tract. de ætate ad omnes humanos actus in anno 16. quæſt. vnica, per totam,* vbi omnia recollexit circa hoc poſt *Donat. Ant. de Marin. quotidian. reſol. cap. 295.* alias eſſet nulla *Farin. dec. ciuil. 175. num. 6. tom. 1. & deciſ. poſth. 779. nu. 30. tom. 1.* & quando antè 16. annum profeſſio fieri poſſit, refert *Farin. dec. ciuil. 329. to. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Quod tempus ſit conceſſum Regularibus ad allegandam nullitatem profeſſionis iuxta mentem Conc. Trid.*
2 *Quid ſi metus durat poſt quinquennium, an poſſit annullari profeſſio, non obſtante diſpoſitione Concilij ſtatuente quinquennium tantum, & num. 7. & 8.*
3 *Metus præſumitur durare durante eadem cauſa metus.*
4 *Recitatur* Nauarrus, *qui tenet neq; valere profeſſionem factam per promotionem ad ſacros Ordines durante cauſa metus.*
5 *Legitimè impedito non currit tempus.*
6 Reſpondetur *Concil. ſtatuenti elapſo quinquennio, nullatenus eſſe admittendam quauis cauſa nullitatis profeſſionis allegationem,* Regulari elapſo quinquennio, an concedatur in integrum reſtitutio ad proponendas cauſas nullitatis profeſsionis.

RESOLVT. DIL.

1 Ex *Conc. Tridentin. ſeſſ. 25. de regular. cap. 19.* depromptum eſt, permitti regularibus infra quinquennium tantum cauſas nullitatis profeſsionis proponere, & hoc coram ſuo ſuperiore, & loci Ordinario. Quare cum in caſu mihi propoſito quidam Eques Ieroſolymitanus cupiens ſuam profeſsionem annullare poſt quinquennium quæſiuiſſet à
2 me, an de iure ſit aliqua cauſa propter quã etiam elapſo quinquennio poſsit de nullitate dici, reſpondi affirmatiuè, præſertim ſi allegetur profeſsionem fuiſſe factam metu, & cauſa metus duraret etiam poſt quinquennium, quia tunc etiam lapſo quinquennio
3 poteſt dici de nullitate ex regula iuris, quod metus durat durante eius cauſa *Corn. conſ. 41. videtur col. 2. & ſ. L. vol. 2. Dec. in conſ. 219. & in conſ. 468. num. 28. Iaſ. in conſ. 72. vol. 1. Bertr. in conſ. 1. num. 87. vol. 2. Monſer. in l. ſtipulatio hoc modo concepta, num. 43. ff. de verb. oblig. Ant. ſingular. 341. Bart. in l. penult. ff. de condit. ob turp. cau. Inn. in cap. 1. extra quod met. cauſ. text. in c. accedens, de conuerſ. coniug. Alex. Bald. & Doctor. in d. l. penult. Alex. conſ. 156. col. 4. verſ. præterea, vol. 5. conſ. 1. col. 3. conſ. 99. col. 3. vol. 3. Corn. conſ. 41. col. 2. vol. 2. Dec. conſ. 219. col. 3. conſ. 498. num. 23. Anna allegat. 114. num. 4.*
4 Immò nec per promotionem factam ad Sacros Ordines, ſi talis metus durabat, vt dixit *Nauarr. de his, quæ vi, vel met. cauſ. conſ. 6.* vbi dicit, quod profeſsio propter metum patris mortem minantis in Religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens, Sacris Ordinibus ad titulum religionis promouetur, per promotionem ad Sacros Ordines, valida non cenſetur, cum votum, quod ab initio ob metum aliquem nullum eſt ſolo tractu temporis, neque coram Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam geſtatione habitus, & permanſione in monaſterio, & præſtatione ſuffragii in capitulo, & alia faciendo, quæ ſolis profeſsis competunt conualeſcit, *cap. non firmatur, de reg. iur. in 6. l. quod ab initio, ff. eodem,* multoquè minus per ſuſceptionem ordinis durante iuſta cauſa metus, profeſſionem ſuam ratificare præſumi debet, quæ eſt res ſeparata à profeſsione, & à ſeparatis non fit illatio, *l. Papinianus exul, ff. de minor.*
Item dicebam non excludi allegantem cauſas, quare intra quinquennium non potuit reclamare, *Rodriquez q. 7. art. 16. lib. 5. qq. regul. Menoch. conſ. 123. vol. 1. Bimius conſ.*

57.*num.8. & ſeq.* Ratio eſt, quia inter cauſas
5 poteſt eſſe, quod adſit cauſa legitimi impedimenti, & conſequenter non currere quinquennium ex regula iuris, quod impeditio non currit tempus, *cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. præbend. cap. fin. de elect. Affl. dec. 28. Medices, dec. 9. Caputaq. dec. 120. par. 1.* quibus addo *text. in l. contra, C. de inoffic. teſtam.* nec impedito currit præſcriptio, *l. 1. C. de anual. except. Cappell. Tholoſ. dec. 90.*

6 Nec obſtant verba ipſius Conc. ibi, *Quamcunquè cauſam*, quibus videtur ſignificari, quod repellitur generaliter ab omnibus cauſis, quæ litem mouere poſſunt: quia reſpondetur, ſecundum *Rodriq. loco cit.* quod illa verba generalia reſtringuntur per narrationem, & præfationem capituli, ibi, *Quicunquè Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe religionem*, &c. Et ſic non obſtāte, quòd elapſum ſit quinquennium, non eſt reppellendus ſupradictus, vt non alleget cauſas, quibus illo tempore non potuit reclamare, nam licet dicat, quod intra quinquennium debet reclamare, hoc intelligitur ſi commodè fieri poteſt.

Tandem, quod ſupradictus Eques poſt quinquennium poſsit audiri per viam reſtitutionis in integrum allegabam *Nauar. in cap. ſtatuimus, num. 7. & ſeq. de reſcript.* vbi voluit, quòd ſi metus, vel impotentia reclamādi pluſquam quinquennium durauerit, poterit poſt illud ipſo iure, vel per viam reſtitutionis in integrum audiri, idem *Nauarr. in cap. nullum, num. 76. verſ. ſecundo 18. q. 2. Balb. conſ. 29. Bombinus conſ. 22. num. 7. Graff. conſ. 1. num. 8. de regular. vol. 1.*

Cuius quidem reſtitutionis petitio debet fieri coram Sanctiſsimo, & conſequenter ex eius ſpeciali reſcripto obtineri.

Denique aduertendum, quòd profeſsi nulliter, quia non fuit in eorum informatione ſeruata forma præſcripta à Sixto Quinto, poſſunt etiam poſt quinquennium reclamare, cum eorum profeſsio, annulletur propter bonum commune Religionis, & ſic Sixtus V. in ſua ſecunda conſtitutione moderatoria, & declaratoria primæ ait, *Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa; ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus, & religionibus nec etiam tacita profeſſio quorumcunquè religioſorum induci poſſit, nec inducta intelligatur, niſi in receptione forma conſtitutionis ſeruata fuerit.* Et hæc Sixtus Quintus, quibus verbis clarè definit, quòd allegatio quinquēnii non admittatur, ſiquidem talis allegatio ſaltem in foro exteriori inducit tacitam profeſsionem, & ita in Senatu Regali iudicatum refert *Rodriquez loco citato.*

ADDITIO.

NOn eſt dubium quin profeſſio vi, vel metu facta ſit inualida, probat *Ciarlin. controu. iuris, cap. 108. num. 29. cum ſeq.* vbi multa ad hoc probat, & ponderat nouiſſimè *Ant. Cabreros Auend. in trac. de metu, lib. 2. cap. 10. num. 25. Buratt. deciſ. Roman. 205. num. 22.* vbi plura ad ornatū huius materiæ, & quod iſto caſu ſit nulla, aſſequitur *Farin. dec. ciuil. 175. num. 5. tom. 1.* maxima ob metum parētum, vt ibi dicit, & talis profeſſio metu emiſſa ex præcedentibus minis, aut verberibus à patre illatis etiam ſine patris expreſſo præcepto *Farin. dec. poſth. 105. num. 2. tom. 1.* nam profeſſio facta ob metum reuerentialem tātum valeret, *idem deciſ. ciuili 579. nu. 5. tom. 1.* ſed indiget probatione minarum, & læſionis *Gratian. cap. 108. num. 52.* quo ſit, vt non ſolū Monachus infra quinquennium poſſit de nullitate profeſſionis dicere, ſed etiam eo elapſo dūmodo intra dictum tempus reclamauerit, vt inquit idem *Farin. dec. ciuil. 705. num. 6. tom. 2.* ex quo nullitatis cauſa, videlicet metu adhuc durante quinquennium nō currit *Buratt. deciſ. 205. num. 13. vbi Additio lit. C.* & nouiſſimè *Paſqualig. dec. 432.* articulum exarat, an qui ratione metus emiſit profeſſionem inualidam poſſit reclamare elapſo quinquennio, ſi adhuc poſt profeſſionem emiſſam durauit metus, vbi *num. 5.* ad propoſitum auctoris dixit, quod illa verba Concilii Tridentini non audiatur, non excludunt reſtitutionis beneficium conceſſum à iure, ſed tantum remedia ordinaria appellationis eo, quia de iure reſtitutio in integrum ob metum conceſſa eſt *Sforz. Odd. de reſt. in integ. quaſt. 7. num. 68. & ſeq.* & idem dixit *Gratia. cap. 413. num. 11.* & ideò iuxta D. Authoris ſententiam reſtitutionis reclamationis ob metum vltra quinquennium petitio debet fieri coram Sanctiſsimo, idem *Auendan. vbi ſup. num. 32.* et profeſſus nō auditur, niſi poſt quinquennium à die profeſſionis *Gratian. vbi ſup. num. 9. et 10.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus currit Regulari minori.*

An ſupradictum tempus quinquennij currat Regulari minori.

RESOLVT. DL.

SVpponatur in facto, quod quidam ætatis 16. annorum ingreſſus fuiſſet Religionem, & cùm vellet opponere de nullitate ſuæ profeſsionis, ei obiicebatur quinquennium fuiſſe elapſum, & conſequenter eſſe excluſum à præfata petitione, cui obiectioni

ni ipſe replicabat allegando ſe minorem, & propterea ipſi tempus non currere, vnde fuit dubitatum quid iuris, & reſpondi potuiſſe quidem ſupradictũ Regularem elapſo quinquennio de nullitate dicere, *per tex. in l. non eſt incognitum, C. quibus longi temporis*, præſcriptio non obiicitur, vbi nullius temporis præſcriptio currit minori *Bald. conſ. 29. num. 6. & ſeq. vol. 1. Alban. conſ. 60 num. 7. & ſeq. Alciat. conſ. 16 nu. 4.* cui addo *tex. in l. bonæ fidei, ff. de acq. rer. dom.* per quem probatur pupillo non currere præſcriptionem decẽ, uel uiginti annorum.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului motus præſertim ex eo, quod prorogaretur tempus adiectum à Concilio, quod nullo modo fatendum puto, & uide *Roderic. tomo 3. qq. reg. q. 17. art. 17. uerſ. ex quib. infertur.*

ADDITIO.

De hac materia curſus temporis reſtitutionis in integrum agit *Sforza Odd. in tract. de reſtit. in integr. q. 19. per totam*, & qualiter currit tempus in hac materia profeſſionis inualidæ, latius *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 413.*

Finis tituli praxis Regularium.

PRAXIS PRÆCEDENTIARVM.

SVMMARIVM.

1 *Vicarij foranei potius officium, quam dignitatẽ obtinet.*

2 *Vicarius repræſentat Epiſcopum.*

3 *Vicarius foraneus non habet iuriſdictionem ordinariam.*

Vicarij foranei an præcedant Præpoſito, Eccleſiarum Collegiatarum.

RESOLVT. DIII.

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Primò, quia Vicarii foranei potius officium dicuntur habere, quam dignitatem, vt in *rubrica de offic. delegat. & in rubr. de offic. Vicar.* quẽadmodum dicitur de Prioratu clauſtrali, qui dicitur officium non dignitas, *Card. in clem. 1 §. fin. de ſupplend. neglig. Prælat.* contra Præpoſiti dicuntur conſtituti in dignitate Eccleſiaſtica, potius quàm in officio, & habent nomen prælationis, quæ cõpetit in ea inſtitutis, *cap. cũ acceſſiſſent, de conſt. & Innoc. in cap. ad hæc, de off. ordinar.*

2 Non obſtat, quod Vicarius repreſentet Epiſcopum, & conſequenter debet gaudere iiſdem priuilegijs, quibus Epiſcopus, ſecundũm *Panor. in conſ. 21.* & in ſimili de Viceréctore dixit *Roman. in ſing. 362.* vbi dicit, de hoc eſſe vnicum *tex. in cap. præcipimus, diſtinct. 93.* & etiam ſecundum eum facit doctrina *Bart. in l. ſi ſitum, de legat. 1.* & quod hoc ſit verum, patet, nam ſecundum *Alberic. de Roſa in dictionario ſuo, in verſ. Vicarius*, ſemper Vicarius cuiuslibet Prælati in loco Capituli tanquam vicemgerens debet honorari, & ad hoc alleg. *text. in cap. fin. 95. diſt.* vbi *gloſ. & concord. doct. Abb. in cap. poſtulaſti, de conceſſ. præbend. ſub num. 9. in fin.* dum loquitur de Ambaſciatore, qui debet honorari, ratione eius, qui eum miſit, vt per iura ibi per eum allegata, & ad omnia prædicta concordant quamplurimæ auctoritates, & iura, de quibus per *Dec. in cap. ſane, il ſecondo, de off. delegat. in princ.*

3 Quia reſpondetur id non procedere in Vicarijs foraneis, quia dicuntur delegati, ſecundum *deciſ. Rotæ 297. part. 2 diuerſ.* nec cẽſentur vna eademque perſona cum Epiſcopo, nec faciunt idem auditorium, & conſiſtorium cum Epiſcopo, prout dicitur de Vrbano Vicario Epiſcopi Generali, *gloſ. in clementin. & ſi principalis*, vbi *Cardinal. & Ancharan. de reſcriptis, & in cap. 1. de officio Ordinar. in 6. Alexand. & alij in rub. de offic. eius; Curtius iun. conſ. 242. num. 22. vol. 3. Didacus variar. reſol. lib. 3. cap. 20. num. 4.* cum adductis per *Sbroz. in tractat. de officio Vicarij lib. 1 quæſt. 13. & 23.* nec propriè officiales dicuntur, ſed abuſiuè, idem *Sbroz. in d. tract. 20.*

Tum denique, quia Præpoſiti dicuntur habere immediatè dignitatem à Pontifice Maximo, & conſequenter præferendi ſunt Vicarijs foraneis, qui facultatem obtinent ab Epiſcopis, *arg. text. in cap. per tuas, de maioritate, & obedient. Card. in cap. Epiſcopos 17. diſt. Cephal. conſ 611. vol. 5.* quem refert *Coſta conſ. 24. & Sair. deciſ. 3. de maioritate, & obedientia.*

ADDITIO.

De iis Vicariis foraneis plura dixit *Michael Ferro Manriques in tract. de præcedentia, q. 52. num. 19.* qui non habent dignitatem, ſed officium, nec aliter eos eſſe præferendos Præpoſitis Eccleſiarum neque faciũt vnum Tribunal cum Epiſcopo, vt quoque *D. Author in deciſ. 8. num. 1. p. 1. Ciarlin. controu. iur. cap. 20. num. 23.*

SVMMARIVM.

1 *In præcedentijs attenditur conſuetudo.*
2 *An inducendam conſuetudinem requiritur tẽpus decennij.*
3 *In materia præcedentiæ iudicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem.*
4 *Vicarius repreſentat Epiſcopum.*

An Vicarius Epiſcopi præcedat Gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus Eccleſiaſticis.

RESOLVT. DLII.

1 CVidam Ciuitati ex antiquiſſimis priuilegiis, & ab immemorabili tempore competit ius nundinarum, ſeu mercati in die feſtiuitatis Sancti N. per totam hebdomadam eiuſdem menſis, cum facultate quoque ereandi, & conſtituendi Magiſtrum Mercatum, qui habet plenariam cognitionem omnium cauſarum ciuilium, criminalium, & mixtarum, cum mero, mixtoque imperio, & gladij poteſtate, & conſequenter ſuccedere habeat in omnibus, & per omnia Regio Gubernatori: quare cum præfatus Magiſter Mercatus ex inueterata conſuetudine fuiſſet in pacifica, & quieta poſſeſſione temporibus, quibus ſolemniter in feſtiuitatibus celebratur Cappella per Epiſcopum ſedendi in dicta Cappella, ac præcedendi Vicarium Domini Epiſcopi in thurificatione: & cum per modernum eiuſdem Ciuitatis Epiſcopum hoc prohiberetur, rogatus, ego pro veritate reſpondi per infraſcripta.

2 Et pro Capitaneo facit, quod cum ipſe ſit in antiqua poſſeſſione, & conſuetudine præcedendi conſequenter ad præſens quoque præcedere debet, ex regula iuris in præcedentijs eſſe attendendam conſuetudinẽ, ſecundum quam etiam minores præcedunt maiores *Bal. in l. obſeruare, §. antequam, in fine, ff. de off. Procon. Auendan. de exequend. mand. Reg. par. 1. cap. 19. 16. verſ. itaque in modo, Natta conſ. 62. num. 7. vol. 1. Ann. conſ. 40. vol. 1. & Bombin. conſ. 21. in princ. vol. 1. Nauarr. conſ. 1. num. 3. de maior. & obed. Mar. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſ. 81. num. 5.* vnde *Bald. in cap. cum olim in 1. not. de conſuetud.* pro regula tradit, quod conſuetudo aſſignat loca ſedendi, & ſtandi, & non debet præpoſterari, de quo *Angel. conſ. 111.* allegat multa iura *Menoch.* latè *conſ. 51. num. 49. vol. 1. & conſ. 126. num. 3. vol. 2. Leonius conſ. 1. num. 20.* poſt *Inn. in cap. 1. de maiorit. & obed.* & idem *Bald. in cap. 1. §. Marchio, num. 5. de his, qui feu. dare poſſunt* dixit, quod Barones penes Regem debẽt ſedere ordine conſueto, vt voluit quoque *Fel. in cap. ſtatuimus, de maioritate, & obed.*

In hac materia præcedentiæ ſufficit conſuetudo inducta ſpatio decennij, etiam de iure canonico, ſecundum quod tradunt *Aret. in conſ. 23. num. 11. in 3. dub. Grammat. in deciſ. 64. num. 34. Marzar. in conſ. 26. nu. 34. & Ann. cit. loc. num. 5.*

3 Vrgebat quoque pro eodem Gubernatore, quòd in materia præcedentiæ eſt iudicandum, ſecundum quaſi poſſeſſionem, *Zabarell. conſ. 62. col. 2. Corn. conſ. 193. nu. 11. vol. 2. Imolenſ. conſ. 164. num. 48. Menoch. conſ. 51. vol. 1. & Burſat. conſ. 343. vol. 4.* & adeò procedit, quod vbi non eſt datus ordo in ſedendo, melior eſt conditio poſſidentis, *Auend. de exequen. mand. par. 1. cap. 19. num. 16.* poſt *Bal. in l. per agrum, C. de ſeruit. & aqua,* in qua poſſeſſione ſufficit vnicus actus, ſecundum *Ann. alleg. 90.* quare cum præfatus Gubernator nedum per vnicum actum, imò per infinitos præceſſerit Vicarium, proinde liberè fatendum erit, ad præſens debere pariter præferri.

Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, motus ex pluribus.

4 Tum primò, quia cum Vicarius repræſentet Epiſcopum, & in illius locum ſit ſubrogatus, conſequenter ei quoque eadem debetur reuerentia, vndè quemadmodum Epiſcopus omnes præcedit, ità eius Vicarius; honor enim, ſeu præeminentia, quæ debetur principali, debetur quoque ſubrogato, *gloſ. in cap. qua, de cauſa, in verb. quicquid 2. quæſt. 4. Abb. in cap. mandata, col. 1. ad medium verſ. fatendum tamen, de præſumpt. Ang. in l. ſi prior §. à Titio, in princ. ff. qui potior. in pignore, Anchar. in cap. grandi, in 5. not. de ſupplenda negligentia Prælat.* cum etiam Vicarius Principis omnia ea poſſit, quæ ipſe Princeps, *Iſern. in cap. Imperialem, de prohibita feudi alien. per Feder. Surd. conſ. 281. num. 1. vſque ad num. 4. & in conſ. 540. num. 18. vol. 4.*

His accedat, quod tradi ſolet de coadiutore cum futura ſucceſſione, qui in abſentia coadiuti debet ſedere, & incedere in eodem loco antiquo, in quo poterat coadiutus, ſi præſens fuiſſet, *Nauarr. conſ. 2. num. 5. verſ. 7. de cler. ægrot. vnde Felin. in cap. cum olim, nu. 1. ver. ſed vera ſolutio, de maiorit. & obed.* voluit quod honor debetur ſubrogato, ſicut principali in actibus, in quibus illum repræſentat, ſequitur *Gabriel de reg. iuris, concl. 2. num. 45. verſ. ſecundo limita.*

Tum ſecundò, quia Vicarius digniorem obtinet auctoritatem Capitaneo, imò maiorem, & nobiliorem adminiſtrationem, cũ præſit perſonis, & rebus Eccleſiaſticis, quibus laici ſunt inferiores, *c. ſolitæ, de maior. & obed.*

obed.Sbroz.de off.Vic.lib.2.q. 26.nu.1.& ſeqq. ideò eſt præferendus Capitaneo.

Non obſtant contraria, præſertim illud de conſuetudine, quia illa eſt omninò nulla, atque inualida, iuxtà tradita per *Panorm. in conſ.21.num.4.vol.1.Nonius conſ.72. num.24. Sbroz. d.lib.2. q.25.num.6*, quem refert *Mar. Antoniu. variar. reſolut. lib. 1. reſ.fin. caſu 31.* Reſpondetur ſecundò, quod cum præfata conſuetudo ſit contra ius, quia inferior pręcedit ſuperiorem, propterea cenſenda eſt corruptela, ideò reijcienda, *cap. conſuetudo 9. diſt.* nec aliquo curſu temporis poterat præſcribi, ſecundum *Fel.* & ibi *Panorm. in cap.ſtatuimus, de maior. & obed. & DD. in cap.fin. de conſuetudine.*

ADDITIO.

NOn eſt dubium quin Vicarii pręcedũt omnes Eccleſiaſticos Diœceſis, vt refert *Michael Ferro* Manriq. *in tract. de præcedẽtia, q.52.num.17.*& ſubdit *num.* 58. item omnes laicos quanquam dicatur vna perſona cum Epiſcopo, & factum vnius eſt factum alterius *Mareſcot.var.reſol.lib.1.cap.69.n.27.* ita quod eidem debetur honor ſicut Epiſcopo, non ita totaliter, debet enim habere minorem honorem quam Epiſcopus *Gratian. diſcept.forenſ.cap.* 111 *à num.35.ad* 40. excepto in Vicario Apoſtolico, qui conſequitur omnes prærogatiuas quas habet Epiſcopus *idem cap.106.num.29.* vbi plura, et idem *Dom. Author* infra in *reſol.556.verſ. neque obſtat.*

SVMMARIVM.

1 *In proceſſionibus attenditur conſuetudo.*
2 *In præcedentijs attenditur duplex ordo.*
3 *Refertur declaratio Congr.Sac.Rit.*

Canonicus maior ordine, an præferatur antiquiori in tempore minori in ordine.

RESOLVT. DLII.

1 VEtuſtiſsima conſuetudine introductũ erat inter Canonicos cuiuſdam Eccleſiæ, vt Canonici, Diaconi, & Subdiaconi præcederent in ſedendo in choro, in proceſsionibus, ac in omnibus functionibus Canonicos Presbyteros, ſeu presbyteralem Canonicatum obtinentes, quare Reuerendiſſ. Epiſcopus aboleuit hunc ordinem, conſtituendo totum contrarium, ſcilicet, vt in omnibus functionibus Canonici Presbyteri cæteris præfererentur, vndè fuit quæſitum, an iſtud de iure fieri potuiſſet, ego verò pro opinione negatiua cõſiderabam, quod cum in præcedentiis habetur ratio conſuetudinis, ſecundum *Bald. in cap. cum olim, de conſuetudine*, quod maximè procedit vbi conſuetudo eſſet antiqua, cuius initij non eſſet memoria, cum tunc haberet vim priuilegii, *cap.ſuper quibuſdam, §. præterea, & ibi gloſ. in ver. non extat, de verborum ſignificatione, l. hoc iure, §.ductus aquæ, ff.de aqua quotid. æſtiu. gloſ. in cap.fin. in verb. legitime, de conſuetudine, Dec. in conſ.11.num.9.in fin.Gabr.concl.1.in princ. de præſcriptionibus*, & fuiſſe in Rota reſolutum refert *Verall.in dec.10 par.2.* quod procederet quoque etiam ſi eſſet contra ius, ſecundùm *Fel. in cap. ſtatuimus, in princ. de maiorit. & obed. Galleſ. tract. de annatis, fol. 35. Bero.conſ.7.num. 7.uol. 1.Ludouic. concluſ. 38. illat.136.*

Et quamuis de iure Canonicus, qui maior eſt ordine, præferatur, etiam quod poſtea ſit receptus, *cap. ſtatuimus, de maiorit. & obedient.* nihilominus quando adeſſet conſuetudo in contrarium, prout in caſu, de quo verba facimus, id non procederet, quia tunc primo loco receptus, præcedit poſteà admiſſum, etiam habentem maiorem ordinem, quia, vt dixi, in præcedentiis attendenda eſt conſuetudo, vt in propriis terminis *Nauarr.conſ.3.de maior.& obed.*

2 Vrgebat deniquè pro Capitulo, quod cum in dignitatibus duplex ordo reperiatur, prioritatis temporis, & alter maioritatis honoris, *Anna conſ.42. lib 1.* verùm cum in caſu noſtro non conſideretur maioritas honoris, cum in Capitulo prædicto non reperiatur aliqua dignitas, ſed omnes ſunt æquales, igitur temporis prioritas erit attendenda, ſicut dicitur quoque in Epiſcopis, qui in Conciliis illum ordinem tenere debent, quem habent ex temporis promotionis ad Epiſcopatum, *cap. Epiſcoporum 74. diſt. cap. fin.75. diſt.cap. Epiſcopos 17. diſt. Felin.in rubr.de maior.& obed.Caſſan. in catalogo glor. mundi, part.4. conſiderat. 23.fol.92. Lucas de Penna in l. 2. C. de offic. præf. prætor.lib.12. num.3.*

Sic etiam antiquiores Clerici, & *DD.* debent habere primum locum, *Bal.in cap.cum olim* per illum *tex.de conſuet. Dec.in cap. clerici, de iudic.Gratus conſ. 116.num. 6.uol.2.* multos alios allegans.

Cæterùm quicquid ſit ex ſupradictis, cõtrariam cenſeo eſſe tenendam ſententiam, ob declarationem Sac. Cong.Rituum, cuius verba ſunt, videlicet.

Cum ſecundùm cuiuſque dignitatem quilibet in ſede ſit honorandus, & qui prior eſt in ordine, in loco etiam præmitti debeat, declarauit ſacrorum Rituum Congregatio, Canonicos, qui in ordi-
3 *ne presbyterali conſtituti, Canonicatum presbyteralem obtinuerint, in choro, Capitulo, proceſſionibus, & ſeſſionibus præcedere debere Canonicos in Diaconatu, uel Subdiaconatu conſtitutos Canoni-*

 ni-

Digitized by Google

nicatus diaconales, aut ſubdiaconales obtinentes, etiam ſi poſtea fuerint in Eccleſia admiſſi, & recepti, non obſtante conſuetudine Eccleſiæ, quæ tanquam abuſiua, atque improbata, non debet admitti. Vnde Canonico prouiſo de Canonicatu presbyterali in Eccleſia ubi præbendæ ſunt diſtinctæ, cenſuit Sacra Congregatio deberi locum inter alios presbyteros ſupra omnes Diaconos, et Subdiaconos, licet prius in Eccleſia receptos.

ADDITIO.

HAnc eandem quæſtionem examinat *Michael Ferro Manriquez in tract. de præcedent. q. 10. num. 9.* vbi de noſtro Authore hic meminit adducens copiam huius decreti hic memorati, & plura ad ornatum proſequitur, & *ibidem num.* 53. quærit quid ſi diaconus ſit anterior.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſola conceſſione Principis transfertur dominium.*
2 *In gratioſis attenditur tempus datæ.*
3 *Validum eſt argumentum à ſimili.*
4 *Honor debetur antiquiori Canonico propter fructus poſſeſsionis.*

An Canonicus prior in data, præcedat Canonicum poſteriorem in data, verum anteriorem in poſſeſsione.

RESOLVT. DLIV.

IN facti contingentia reſpondebam, dicendo pro anteriore in data, quod ipſe veniat præferendus, & mouebar ex pluribus.

1 Primò, quod conceſſo priuilegio à Principe, parum eſt curandum de actuali poſſeſſione, cum Princeps ex ſola conceſsione transferat dominum, & poſſeſsionem, ita quod non exigitur actus corporeus, *cap. capitulum ſanctæ Crucis, de reſcript. Bal. in l. 1. C. de rer. permut. Iaſ. in l. traditionibus, in 1. col. in princ. C. de pact. et in l. ut inter diuinum, num. 3. et ſeq. C. de ſacroſan. Eccl. Rom. conſ. 298. Frez. de ſubf. fol. 97. num. 64. et Anna conſ. 42. vol. 1.*

2 Tum ſecundò, quia cùm ſimus in gratioſis, proinde attendi debet tempus datæ, *cap. tibi qui, & c. ſi eo tempore, de reſcript. in 6. cap. cam te, & cap. conſtitutus, eod. tit. Bal. & Caſtr. in l. 1. C. vt lite pend. Luc. de Penna in l. 1. C. de præf. prætor. lib. 12.*

3 Tum tertiò, quoniam loquendo à ſimili, quod validum eſt argumentum, Licentiatus ſi poſt longum tempus ad gradum promoueatur, præfertur omnibus illis, qui medio tempore ad gradum ſunt aſſumpti, *Felin. in rubr. de maior. & obed. col. 1. Soc. conſ. 70. vol. 4. Boer. de auctoritate magni Conſilij, num. 98. Dec. in l. cum quid, col. 3. ff. ſi cert. pet. & Gab. concl. 1. de maiorit. & obed.* vbi communem nuncupat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrariam ſententiam putaui veriorem, ac iuri magis conſonam, quam tenent, & ſequuntur *Bal. in cap. cum olim, in princ. de conſuet. Ant. de Butr. in cap. fin. de cau. poſſ. & propriet. Bombin. conſ. 21. num. 16. Rot. in dec. 2. de conſuet. in nouis Caput. in dec. 357. num. 1. lib. 2. Grat. in addit. ad dec. 16. in princ. Nouiſſ. in ſua prax. cap. 64. in annot.* quorum opinio corroborari poterit iuribus, & rationibus.

4 Ratio eſt, quia huiuſmodi honor datur antiquiori Canonico propter eius maiora onera, quæ in Eccleſia ſubſit, quia iſtæ præeminentiæ ſunt fructus poſſeſſionis, & propterea Canonico, qui prius cœpit, poſſeſſionem deberi præcedentiam in ſtallo chori, & danda voce in Capitulo, & aliis, &c. & ex prædicta ratione ità fuit reſolutum in Rota Romana in vna Vicentina præcedentiæ 27. Aprilis 1594. coram Licta, & tādem in vna Burgen. 30. Aprilis 1599. coram Mantica.

Iuribus etiam probatur primo per *tex. in l. 1. C. de conſulibus, lib. 12.* vbi inter conſules is, qui primo accepit poſſeſſionem conſulatus, præfertur.

Secundò, per *tex. in l. vnicuique, C. de proximis ſacrorum ſcrinior. lib.* 12. vbi qui poſteriori tempore in militiam ſacrorum ſcriniorum admiſſus eſt, poſteriori loco ſedere debet.

Tertiò, per *tex. in l. fi.* C. *de tironibus, lib.* 12. ibi, niſi cui, & laborum aſſiduitas, & ſtipendiorum prolixitas ſuffragatur.

Quartò, per *tex. in l. 2. C. de off. Mag. offic.* ibi, vel labor prolixior fecerit anteire.

Quintò per *gloſ. in cap. fin. in verb. antiquiores de maior. & obed.* ibi, ſed & tempore, quo in Eccleſia militauerint.

Nec obſtant contraria, præſertim illud, quod primo loco prouiſus, licet in poſſeſſione poſterior, præferatur prouiſo ſecundo loco, *cap. cum cui, de præb. in 6.* quia ſecundum *Nouiſſ. loco cit.* procedit in iuribus, quæ ſimul cum ipſa re transferuntur, non in prærogatiuis, & præeminentiis, quę perſonis cohærent.

ADDITIO.

MIchael *Ferro Manriq. in tract. de præced. quæſt. 10. num. 10.* eandem proponit altercationem nempè, ſi alter ex canonicis ſit antiquior in poſſeſsione, & alter in data.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus dicitur caput Capituli.*
2 *Archidiaconus habet primam vocem in choro, & locum in Capitulo.*

3 *Ar-*

3 *Archidiaconus habet maiorem dignitatẽ quacunque alia in Eccleſia Cathedrali.*

An Archidiaconus preferatur Archipresbytero.

RESOLVT. DLV.

1 PRo Archidiacono facit, quod ipſe non eſt membrum inferius Capituli, verum caput, quoniam abſque ſcrupulo aliquo Archidiaconus dicitur caput Capituli, vt probat *tex. in cap. dilecti filij, de maior. & obed.* vbi *Ant. de But. & Io. de Imol. in 1. not.* colligunt ex illo *tex.* dicente, conqueſti ſunt dilecti filii Archidiaconus, & Capitulum, quod Archidiaconus dicitur re ipſa eſſe caput Capituli, & hoc magis expreſsè ſentit *Bald.* inibi, qui ex illomet *tex.* colligit, quod Capitulum proſequitur iura Epiſcopatus vbicunque Epiſcopus eſt in negligentia, vel dolo, & ſic *Bald.* per illum *tex.* loquitur de Capitulo cõquerente, vbi interueniebat Archidiaconus cum Canonicis, & conſequenter intelligit, quod appellatione Capituli venit Archidiaconus vti caput.

2 Et inde eſt, quod Archidiaconus ipſe in omnibus, et quibuſcunque Eccleſiis Italiæ habet, tam de iure, quàm de generali conſuetudine, et antiquiſſima obſeruantia primum locum in choro, et primam vocem in Capitulo cum maxima preeminentia pre ceteris in ipſa Eccleſia, vt latè oſtendit, ac comprobat *Barbat. conſ. 5. col. 2. cum ſeq. vol. 2. Hart. conſ. 23. num. 6. & ſeq. Bombin. conſ. 22. num. 32. & ſeq.* vnde de diſtributionibus que ſunt de communi maſſa Capituli, debentur due partes Archidiacono, *Viu. lib. 1. cõm. opin. cap. 70. num. 2. et idem in dec. 290.*

3 Item facit, quod voluit *Abb. conſ. 21. vol. 1.* quem refert, et ſequitur *Bombin. conſ. 22. num. 18. vol. 1.* quod dignitas Archidiaconatus eſt maior dignitas quacunque alia, que ſit in Epiſcopatu, cum Archidiaconus dicatur oculus Epiſcopi, *cap. ad hæc, de off. Arch.* quare ſi caput Capituli dicitur maior dignitas, cur non debet Archipresbytero preferri.

Deniquè facit, quod Archidiaconus de iure communi habet multas iuriſdictiones, vnde obtinet perpetuam vicariam, et iuriſdictionem ordinariam, *cap. 1. & ibi gloſ. in verb. Vicarium, de off. Vic. cap. ad hæc, de offic. Arch. Silueſt. ver. Archid. §. 1.* licet hodie ſit correctum per *Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 20.*

Addo quoque pro Archidiacono *tex.* in terminis *in cap. 1. de off. Archipresbyteri,* cuius verba ſunt, *Sciat Archipresbyter ſe eſſe ſubiectum Archidiacono, & eius præceptis, ſicut ſui Epiſcopi obedire.*

Pro Archipresbytero verò adducitur *tex. in cap. officium, de off. Archipresbyt.* vbi abſente Epiſcopo, Archipresbyter præfertur Archidiacono in functionibus ſacerdotalibus.

Vnde pro conciliatione dico, quod Archidiaconus precedit Archipresbyterum in adminiſtratione, et Archipresbyter precedit Archidiaconum in diuinis, *gloſ. in cap. 1. de off. Archipresb.* Quid verò dicendum ſit in preposito alicuius Eccleſie, an ſcilicet preferendus ſit Archidiacono in preeminentiis incenſationũ, et oſculo pacis, vide *dec. Rom. 865. cum duob. ſeq. in recollect. per Farin. in nouiter nouiſſ.*

ADDITIO.

DE hac eadẽ quæſtione loquitur Michael *Ferro Manriqu. in tract. de præced. q. 5. nu. 12. & 13.* & quod Archidiaconus in adminiſtratione ſit maior Archipresbytero, ratione autem diuinorum ſit minor, refert *Grat. diſcept. forenſ. cap. 298. num. 31. et idem D. Author in praxi fori Eccleſ. tom. 4. reſol. 394. nu. 4.* aſſerit, quod Archidiaconus precedit omnes dignitates, & an Archipresbyterum ibi *n. 5.* refertur, & Archidiaconus eſt maior, & dignior Archipresbytero refert *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 34. num. 12.* vbi multa de eo effundit verba, et quando ſit maior, aut minor Archipresbytero tradit *Gratian. cap. 111. num. 15. et 83.*

SVMMARIVM.

1 *Vicarius repræſentat perſonam Epiſcopi.*
2 *Vicarius omnibus Canonicis eſt præferendus in proceſſionibus, & ſimilibus.*
3 *Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diæceſi.*
4 *Epiſcopus facit vnum corpus cum Capitulo, & Canonici membra.*
5 *Vniuerſitas eſt dignior perſona ſingulari.*
6 *Vicarius non debet ex neceſſitate intereſſe in Synodo.*

An Vicarius preſidente Epiſcopo in Synodo diœceſana, precedere debeat Capitulum.

RESOLVT. DLVI.

1 PRo Vicario facit primò, quod cum per eum repreſentetur perſona Epiſcopi, conſequenter vti ipſe Epiſcopus alios precedit ex regula iuris, quod prærogatiua, et honor, qui debetur principali, eſt debitus quoque eius locumtenenti, ſeu eum repræſentanti, *Dec. in cap. ſanè, num. 2. poſt med. verſ. reſoluendo, de offic. deleg.* vbi concludit generaliter Delegatum, Vicarium, vel Locumtenentem debere honorari tanquam repreſentantem perſonam principalis, et propter

ta-

talem prerogatiuam ceteris ſuis partibus eſſe præferendos; vnde dicitur in cap grandi, de ſuppl neglig. Prælat. in 6. & in cap. in nouo 16. queſt. 7. adminiſtratori honorem exhibẽdum, ſicut ipſi Domino, vt patet ex illis verbis, debitum eis exibente honorem, et notat ibi Anchar in 5. not. & Barbat. in d. cap ſanè, il ſecondo, num. 3. de off. deleg. & Ang. in l. ſi prior §. à Titio, num. 1. per illum tex. ff. qui potior. in pig. voluit prærogatiuam, quæ eſt in principali, eſſe in eius Locumtenente, ſequitur Fel. in cap. cum olim, il ſecondo, ſub num. 2. verſ. item de off. deleg. Rimin. ad rubr. ff. de offic. eius, num. 3. vnde voluit Franch. in d. cap. grandi, num. 5. gerenti vices alterius, eundem deberi honorem, qui debetur ei, cuius vicem gerit, hoc idem voluit Abb. in d. cap. ſanè, nu. 2. poſt med. verſ. & facit, vbi per illum tex. vult Vicerectorem ſcholarium eſſe honorandum ſicut Rectorem, quia Rectoris vices gerit, idem Abb. in d. cap. cum olim, in 1. not. & ibi Fel. nu. 1. & Rom. ſing. 367.

2 Secundò, pro Vicario facit, quod voluit Abb. in conſ. 21. vol. 1. vbi ex pluribus rationibus concludit de iure Vicarium Epiſcopi præferendum eſſe in congregationibus, ſeſſionibus, et proceſſionibus canonicos, idem tenet Anan. in conſ. inſerto, in fin. lect. Decretal. lib. 1. num. 5. qui loquitur, ſiue Epiſcopis ſit præſens, ſiue abſens, et hanc partem Vicarij ſequitur Fel. in rub. de maior. & obed. num. 10. in fin. & in cap. ſtatuimus, num. 1. ver. & dicit, Abb. eod. tit. vbi dicit, quod non valet conſuetudo in contrarium, ſequitur Iaſ. in l. de quibus, num. 69. et 77. de leg. Crot. in l. omnes populi num. 85. de iuſt. & iur. Petr. de Rauen. in tract. de conſuet ſect. 2. num. 42. de Curt. eodem tract. in princ. cap. n. 30. ver. poſſet etiam, Arnon. ſin. 28. Gamb. de off. leg. lib. 3. num. 109. quam opinionem pluribus rationibus etiam defendit Caſſan. in cathal. glor. mund. par. 4. cõſid. 46. Bertran in conſ. 73. num. 8. lib. 1. par. 2. Bero. conſ. 22. num. 20. lib. 1. Rebuff. in praxi de iure Epiſcoporum, num. 7. Gabr. de præſumpt. concl. 1. num. 37. et quod Vicarius præcedere debeat, tam præſente, quam abſente Epiſcopo, latè defendit Ant. de Put. in ſuo clypeo paſtorali, cap. 6. num. 39. cum pluribus ſequent. Cucchus in ſuis inſtitutionibus, lib. 1. tit. 8. nu. 49. & hanc opinionem pro Vicario videtur, quod Rota tenuerit in vna Algaren. coram Oradino, vt habetur in dec. 277. & in vna Placentina Sedis coram Seraphino, & in terminis quod in Synodo diœceſana Vicarius generalis ſedere debeat ante dignitates, & Canonicos tenet Henric. Bott. de Synodo in 3. par. num 20. quem ſequitur Sarmien. ſelect. interpr. lib. 7. cap. 17. Ex quibus auctoritatibus videtur colligi poſſe hanc opinionem eſſe magis communem, quicquid in contrarium ſcripſerit Menoch. conſ. 51. & Ioan. Piccard. conſ. ſeq. lib 1.

3 Tertio, quia Vicarius habet iuriſdictioné ordinariam in tota diœceſi etiam ſupra Capitulum, & ſingulos de Capitulo, & ſic ratione iuriſdictionis tanquam ſuperior præcedere debet Capitulum, & ſingulos capitulares, maximè cum Vicarius dicatur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictione, cap in nouo 16. q. 7. & faciat idem conciſtorium cum Epiſcopo, cap. 2. de conſt. in 6. Vnde cum repræſentet perſonam Epiſcopi, alijs præferre debet per tex. in cap. præcipimus 93. diſt. vbi dicitur, quod locumtenens debet tenere locum ſui principalis.

Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium videtur dicendum.

4 Tum primò, quia Epiſcopus facit vnum corpus cum Capitulo, cuius corporis ipſe eſt caput, & Canonici membra, cap. nouit, de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſenſu Capit. gloſ. in cap. irrefragabili, in ver. per capitulum, de offic. ord. Monac. in cap. à collatione, de appellat. in 6. Vnde eſſet inconueniens, & contra ordinem naturalem, quod membra disiungantur à capite, cap. 1. diſt. 12. ideò nec Vicarius, neq; alius inter caput, & membra interponere ſe poterit neque ordine legali, neque naturali cùm ſint vnum, & idem corpus, idem Monach. in cap. Romana, num. 9. de ſent. excom. ita vt Canonici dicantur pars corporis Epiſcopi ſicut Cardinales Papæ, Abb. in cap. nouit, de his, quæ fiunt à Præl. ſine conſ. cap. & ita in ſpecie contra Vicarium latiſſimè concludit Gonzales Mendez lib. 1. diuerſ. iur. arg. cap. 1. per totum, vbi reſpondet omnibus adductis per Sarmient. contrarium ſequentem d. cap. 17. quod etiam voluit Piccard. inter conſ. Menoc. 52. à num. 238. vſque ad 156. lib. 1. prout dicimus de Rege, qui tam in ſuo Regno, quàm extra præcepit Cardinales vti ſingulos, in Conciſtorio tamen, et Cappella Papæ ſedet poſt primum Epiſcopum, vel poſt antiquiorem Cardinalem Presbyterum, et idem de Imperatore ante coronationem, vt in Pontificali, ſeu Ceremoniali rub. de recep. Regis, et rub. de ingreſſ. Imp. Menoc. conſ. 902. num. 71. verſ. ità quoque lib. 10. poſt Piccar. d. conſ. 52. num. 145. vbi etiam, quod dictus liber Pontificalis, ſeu Cæremonialis, tanquam authenticus attenditur in deciſiuis, Hoſt. in cap. conſuluit, de Sacram. Ord. Botte. de Synodo part. 3 num. 6. & 43.

5 Tum ſecundò, quia Collegium, et quælibet Vniuerſitas, vel Cõgregatio eſt dignior, quam perſona ſingularis, cap. ſtatutum, de elect. in 6. et multis comprobat Caſſan. in cathal. glor. mundi conſid. 32. col. antepenul. verſ

8. fa-

8. *facit, part. 4.* ideò dicimus, quod licèt *Abb.* præferatur Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, *Bald. in cap. paſtoralis, in verb. extra, de off. deleg. Dec. conſ. 262. col. 1. Botte. de Synod. part. 3. num. 15. Piccard. d. conſ. 52. num.* 131. tamen intelligitur, niſi Canonici collegialiter procederent, quia tunc repræſentant Eccleſiam Cathedralem, quæ plus alijs debet honorari, quare ſunt præferendi, videlicet in proceſſionibus, et ſimilibus actibus, prout concludit *Domin. in cap. quamuis, §. quamquam, in princ. num. 3. verſ. nota, quod Eccleſia Cathedralis,* & ibi *Franch. in vlt. not. num. 3. de præbend. in 6. Ripa reſp. 23. lib. 1. num. 3. Sylua de benef. par. 1. q. 1. num. 81. vſque ad 87. Caſſan. in cat. glor. mundi, conſiderat. 32. in princ. verſ. ſed intellige prædicta, & col. 11. in fin. verſ. 5. pro hac parte facit, par. 4. Felin. in cap. meminimus, col. 2. in princ. verſ. ex quo infertur, num. 6. de accuſat.* ita vt Capitulum quoque Eccleſiæ Cathedralis præferatur Capitulo Collegiatæ, etiã in propria Eccleſia Collegiata, quia ſi Epiſcopus eſt præferendus Capitulo Eccleſiæ Collegiatæ, etiam in dicta propria Eccleſia Collegiata, vnde etiam Capitulum Eccleſiæ Cathedralis tanquam membrum Epiſcopi, prout in ſpecie concludit *Gonzal. Mendez lib. 1 diuerſ. iur.* arg. *cap.* 1.

6 Tum denique, quia Vicarius non eſt de illis, qui ex neceſſitate debeant in Synodo diœceſana interuenire, nam in multis locis fit mentio de illis, qui ſunt vocandi, inter quos connumeratur Capitulum, & tamen nullibi reperitur vocandum eſſe Vicarium Epiſcopi, vt in *cap. decernimus 18. diſtin. Ancbar. in cap. graue, num. 15. in fin.* & ibi *But.* poſt *num. 16. & Imol. ſub num. 20. de præb.* & liquet ex *Famaguſt. in tract. de Concil. in tit. qui in conc. ſint vocan. col. pen. ver. in Concilijs autem ſynodalibus*, vbi ponit omnes vocandos, & nihil dicit de Vicario, quare in Concilijs generalibus, in quibus præeſt Papa vnà cum Cardinalibus tanquam membra ipſius vocandi ſunt Patriarchæ, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & tamen de illius Vicario nullum verbum fit, vt poſt *Hoſt.* & alios tradit *Pet. à Mont. in Monarchia Conciliorum, cap. Concilio qui intereſſe debent, ſub num.* 1. Si autem Papa non præeſt, tunc præeſt Legatus nomine eius, qui dicitur habere iuriſdictionem delegatam, *Imol. in d. cap. graue, num. 22. verſ. ſi autem, de præb.* & ità etiam fuit factum in Conc. Tridentino, quæ iuriſdictio, & auctoritas Legati præſente Papa ceſſat, & in nulla habetur conſideratione, meritò idem dicere debemus de Vicario Epiſcopi in Synodo diœceſana, quia quod iuris eſt, de toto, quoad totum, idem iuris eſſe debet de parte quoad partem, *l. quæ de tota, ff. de rei vend. cap. paſtoralis, §. ità, de officio deleg.* & ità arguit de Concilio generali, *Petr. à Monte in dicta Monarch. Conc. in d. cap. Concilio, qui deb. intereſſe, ſub num.* 11.

Non obſtant contraria, præſertim, quod Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi, & eſt ſupra Capitulum, & ſingulos de Capitulo ratione iuriſdictionis, & conſequenter tanquam ſuperior præcedere debet, quia reſpondetur hoc procedere in his rebus, & in locis, in quibus habet maiorem iuriſdictionem, & ſic loquuntur *Abb. Io. de Anan. Felin. Sarnien.* & deciſio in cauſa Algaren. & in cauſa Placentina Sedis, & aliæ auctoritates ex aduerſo allegatę.

Neque obſtat illud de identitate reuerentiæ, ſiue honoris, quia reſpondetur hoc non eſſe ſemper verum, quia multa competunt Epiſcopo, quæ non competunt eius Vicario, & propterea reſpectu amplioris, & firmioris iuriſdictionis magis honorandus eſt Epiſcopus, quam eius Vicarius, vt latè deducit, *Alciat. in rubr. de off. ord. num. 28. in fin. & num. 29. in prin.*

Sed prima opinio videtur verior, & audiui fuiſſe deciſum à Sac. Congregat. ſuper ritibus, & à fel. record. Clement. VIII. in vna Nolana.

ADDITIO.

ADde *Michaelem Ferrum Manriquez in tract. de præced. q. 52, num. 2. et ſeq.* vbi citat hic noſtrum *Authorem*, qui in *praxi fori Eccleſ. tom. 4. reſol. 390. num. 1.* & 2. de eadem re loquitur, et quando ſit præferendus Archidiacono, Canonicis, et Capitulo in proceſsionibus, et Sinodo, refert *Gratian. c. 111. num. 1.* et ibi plura de eo enuntiantur, et an præſente Epiſcopo præcedat Archidiaconũ, & Canonicos collegialiter congregatos, vel eo abſente *idem cap. 298. num.* 37. latiſsimè *Iacob. Gallus in conſ. 62.*

SVMMARIVM.

1 *Præpoſitus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore.*

2 *Peruerteretur ordo Eccleſiæ, ſi Præpoſitus obtemperaret eius inferioribus.*

3 *Præpoſitus, vti maior, alijs præcedere debet.*

An Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ omnibus Canonicis eiſdem Eccleſiæ præferatur, ita vt non teneatur petere licentiam Canonico punctatori.

RESOLVT. DLVII.

1 COnſideratis conſiderandis, ac viſis omnibus de iure videndis in quadam cauſa mihi delegata pronunciaui in fauorem Præpoſiti, vt ſcilicet cogi non poſſit, quan-

quando vult a Choro diſcedere, perere licentiam Canonico percunctari, & mouebantur ex pluribus.

2 Primò, quia alias peruerteretur ordo Eccleſiaſticæ Hierarchiæ, & nullibi reperitur, quod ſuperior teneatur obtemperare eius inferioribus, & conſequenter ab illis petere licentiam, arg. *tex. in cap. cum inferior, de maior. & obed.* & Præpoſitum habere dignitatem non dubitarunt Doctores, præſertim *Abb. num. 28. Io. And. num. 33. Fel. num. 40. in cap. cum acceſſiſſent, de conſt.* quod patet etiã, quia ipſe vti caput, ſedet in primo loco, ac in manu dextera, ex quibus arguitur præſumptio maioritatis, ſecundum *Bal. in l. decernimus, in princ. in 2. not. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Reſtaur. de Imperatore, quæſt. 22. num. 3. & quæſt. 88. num. 7. Tiraq. de primogenit. in præfat. num. 13.* vſque ad 17. vbi multa, quod honor conſiſtit in ſedendo ante alios, & dignior ſedere debet à dexteris, & inferior à ſiniſtris, tanquam dextera pars ſit validior, præſtantior, religioſior, auguſtior, nobilior, & honorarior, *Doctores in rubr. de maior. & obed.* & non procedendo per mendicata ſuffragia. Quod Præpoſitus habeat dignitatem, *tex.* eſt expreſſus in *cap. quamuis, de ver. ſignif.*

3 Tum ſecundò, quia ipſe Præpoſitus, vti maior cæteris Canonicis præfatæ Eccleſiæ Collegiatæ, alijs precedere debeat, etenim maior dicitur etiam reſpectu honoris, & prælationis, *cap. 1. & c. ſtatuimus,* & ibi *Abb. in 2. notab. de maiorit. & obed. Reminald. in rubr. de off. eius num. 2. verſ. hoc comprobatur, Boer. in rubr. de off. deleg. num. 41. verſ. maior etiam ſumitur,* pulchrè *Bal. conſ. 387. col. 1. circa fin. verſ. maior ab honore, & excellentia dicitur, lib. 1. Boer. deciſ. 286. num. 8.*

ADDITIO

Videas *Michaelem Ferrum* Manriquez *in tract. de praeced. q. 41. per tot.* circa hoc.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione præcedentiæ poteſt ſe armata manu defendere.*

2 *Occidens aduerſarium prohibentem ne ſedeat in loco ſolito, non poteſt puniri pœna ordinaria.*

In præcedẽtiæ an defendi poſſit armata manu.

RESOLVT. DLVIII.

Orta lite, & controuerſia inter Canonicos cuiuſdam Cathedralis, quorum vnus erat Archidiaconus, alter verò Decanus, & exiſtente in quaſi poſſeſſione præcedendi ipſo Decano, Archidiaconus de facto ſe ingeſſit in functionibus Eccleſiaſticis ad ipſum Decanum ſpectantibus, & conſequẽter inſtabat Decanus ipſum debere præcedere; quare cum Decanus, defendendo ſe, ne à iure præcedendi deijceretur, Archidiaconum prohibentem occiderit, fuit à me quæſitum qua pœna eſſet plectendus, dicebam ego pœna ordinaria committentis homicidia, ad *tex. in l. 1. §. 1. ff. de ſicar.* cum non ſit de caſibus, in quibus excuſatur quis a pœna ordinaria, *gloſ. in l. ſi ut allegas,* C. *ad leg. Iul. de ſicar.*

Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului, & ſecundum meũ conſilium fuit iudicatum, quæ deciſ. poteſt ex nonnullis defendi.

1 Primò, quia exiſtens in huiuſmodi quaſi poſſeſſione ſedendi in ſuperiori loco, & præcedendi, poteſt etiam armata manu reſiſtere ei, qui vult illum amouere, *Bal. in l. obſeruare, §. antequam, in fi. ff. de off. proc. Menoc. cõſ. 257. num. 55. lib. 3. & conſ. 902. num. 77. lib. 10. Artam. conſ. 29. Balb. conſ. 17.*

Quæ quidem quaſi poſſeſſio acquiritur vnico actu, prout in ſpecie concludit *Marzar. conſ. vlt. lib. 1. idem Menoch. conſ. 126. nu. 6. lib. 2.* & ſufficeret quoque illum actũ fuiſſe vltimum, *Ann. alleg. 90. poſt Cald. conſ. 12. de iurepatr.* per *tex. in cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ.*

Tum ſecundò, quia in dubio eſt pronunciandum pro iſtis quaſi poſſeſſoribus, *Card. conſ. 62. Corn. conſ. 193. num. 14. lib. 2.* Menoch. *conſ. 51. num. 40. lib. 1.*

2 Tum tertiò, quia ſecundum *Gratian. diſcept. forenſ. lib. 1. cap. 110. num. 20.* ſi quis prohibetur in loco ſolito ſedere, ſi defendendo ſe, ne ab illo loco deijciatur, aduerſarium prohibentem occiderit, non poterit puniri pœna ordinaria, ſi ad arma prouocatus ſit, quia cauſa honoris, & vitæ æquiparatur, *gloſ. in §. ſuſpectus, Inſtit. de ſuſpect. tut.* & ità in ſpecie concludit *Rebuff. in l. unic. num. 354. gl. 1. C. de ſent. quæ pro eo, quod inter,* Cordub. *in l. ſi quis à liberis, in princ. num. 33. & 34. de lib. agnoſcendis.*

Tum quartò, quia etiam ſi laicis indulgetur acquirere in aliqua Eccleſia ius ſepeliẽdi in eminentiori loco, concludit *Pariſ. conſ. 149. num. 2. lib. 4.* quem ſequitur Rota per Pamphil. Calaguritana Cappellæ 28. Maij 1586. vbi ampliat ad ius retinendi arma, & inſignia domus, quę benefactor poteſt acquirere in aliqua Eccleſia, *Anchar. cõſ. 113. iura, quæ loquuntur, num. 4. Ann. conſ. 86. pro expeditione, in fine, Port. in §. apum, Inſt. de rerum diuiſ.* vbi loquitur, tam de iure ſedendi in eminentiori loco, quam de præſtando obligationem Sacerdoti, *Cordub. in l. ſi quis à lib.*

lib.in princ.num. 22.*ff.de lib. agnoſcend.* Non obſtat, quod non detur actio iniuriarum aduerſus eum, qui non patitur alicui honorem decerni, *l. iniuriarum actio,* §.*ſi quis,de honoribus,ff.de iniuriis,* quamuis poſsit officium iudicis implorari, *Faber in* §. *aliam Inſtit. de bonorum poſſeſſ.* vbi de nobilibus matronis, quæ non agunt actione iniuriarum, ſed iudicis officium implorant aduerſus alias non tam inclitæ nobilitatis, vt defendantur in vſu ſedendi in Eccleſia, aut offerendi, *Iaſ. in l.ſi non ſortem,* §. *libertas,de cond.indeb.* quia contrarium eſt verius, quod etiam detur actio iniuriarum, aduerſus prohibentem decerni honorem ex allegatis per *Gratian. in cit. cap.* 110. *num.* 23. intelligendo reſpectu honoris, qui alicui præſtatur ratione ordinis, & gradus, hic enim eſt neceſſario tribuẽdus, *l.potioris,* C.*de off.rector.prouinc.*

ADDITIO.

ABſque dubio defenſio omni iure cuilibet permiſſa eſt, vt nouiſſimè congerit *Georgius Obrech. in tract. de defenſ.neceſs. cap.*4.*Matth.Vueſembec conſ.*19. *vol.* 1. ſatis hanc materiam proſequitur.

In tantum, quod defenſio, quæ eſt iuris naturalis, et diuini nũquam cenſetur excluſa à ſtatuto *Farin.conſ.*101.*num.*21.*tom.*2. nec poſſunt tolli à Principe *idem conſ.*103.*num.*7. *tom.*1. et ſic non ſolum eſt permiſſa defenſio pro tuitione propriæ perſonę, vt probat *Franc.Zuanett in tract.defenſ.tripartitæ,par.prima,num.*3.*et ſeq. Georg. Obrech.d.tract. cap.*7. *Guazin.ad defenſ.tom.*2.*def.*29.*cap.*4. ſemper enim defẽſio neceſſaria ſuę perſonę permiſſa, cenſetur *Farin.conſ.*169.*num.*1.*p.* 2. cum aliis apud *Beroum conſ.*194.*num.*17.*vol.*3.*Bertaz.conſ.crim.*312.*num.*283.*conſ.*350. *num.*4. *conſ.*557.*num.*10.*vol.*2. ſed etiam rerum, & bonorum, *Guazin.vbi ſup.nu.*31. *Georg.Obrec. vbi ſup.Zuanett.vbi ſup.num.* 36. nam defendere res ſuas licitum eſt prohibentem damnum dantẽ, nec tunc infligitur pœna aliqua *Gratian.cap.*559.*num.*6. licet enim vnicuique res ſuas defendere *Farinac.conſ.*65. *num.* 62. *& ſeq.vol.*1.*Bero.conſ.*178.*num.*22.*vol.*3. *Bertaz.conſ.crim.*142.*tom.*1.

Similiter earum poſſeſsionem etiam armata manu, *Farinac.conſ.*169.*num.*1.*tom.*2.

Inſuper defenſio honoris, quod habetur loco vitæ, *Zuan.vbi ſup num.*52.*Georg.Obrech. d.tract,cap.*9.*Bertaz.conſ.crim.*358.*nu.*13.*tom.*2.*conſ.*141.*num.*3.*vol.*3.*conſ.*178.*num.* 22.

Et denique licita erit defenſio dignitatis, & officii, vt idem *Farin.d.conſ.*65 *nu.* 66 probat ex *Bart.in l.*1 *num.*6.*C.vnde vi,* licet falsò allegetur, eſt enim *Bald.in repet.d.l C. vnde vi, ſub num* 43. *verſ. ſed nunquid ſi non fiat,* & dignitas dicitur nomen generale comprehendens quemlibet gradum præeminentię, vt perſonatum officium, & ſimilia, refert *Fuſcus ſing.*66.*lit.D.*

Finis tituli Praxis Precedentiarum.

PRAXIS SEPVLTVRÆ, EIVSQVE ELECTIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Redditur ratio cur decedentes abſque electione ſepulturæ non poſſint alibi, quàm in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ ſepeliri.*

2 *Ampliatur concluſio etiam in uiatoribus tranſeuntibus, non habentibus hoſpitium in ciuitate, contra opinionem* gloſ. in cap. in noſtra, de ſepult. *qua tenet huiuſmodi ius ſepulturæ ſpectare ad Eccleſiam Cathedralem.*

3 *Aſsignatur ratio ampliationis.*

Cur decedentes abſque electione ſepulturæ, alibi, quàm in Eccleſia S. Reſtitutę ſepeliri nequeunt.

RESOLVT. DLIX.

1 IN facti contingentia reſpondi, rationem eſſe, quia Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ Neapolis habetur loco vniuerſalis Parochiæ totius Ciuitatis, & propterea decedentes abſque electione ſepulturæ, alibi, quam in ea ſepeliri nequeunt, ex regula iuris, Eccleſiæ parochiali tantummodo competere ius ſepeliendi omnes intra Parochiam decedẽtes, etiam ſi ſint exteri, & forenſes, habentes hoſpitium in Ciuitate, nam hi quoque ſunt ſepeliendi in Eccleſia Parochiali eorum habitationis, cum in ea ſumantur Sacramenta, et ei debeantur iura ſepulturæ, *Archid.* poſt antiquiores in *cap.*1.*num.*3.*de ſepult.in* 6.*Butr.in cap.*1.*num.*9.*& Abb. num.*4. *eod.tit. Bellam.in deciſ.*90. *num.*4.*& in deciſ.* 16.*num.*6.*ſumma Silueſt.in uerbo ſepultura,num.*8.cum aliis, *Vitalin.in clem* 1.*de priuileg. nu.* 9.*Feder.*
2 *de Sen. conſ.* 253. Idem puto de viatoribus tranſeuntibus, nec habentibus hoſpitium in ciuitate: nam licet ſecundum vnam opinionẽ hoc caſu ius ſepulturæ ſpectet ad Cathedralem, quam tenet *gloſ. in cap. in noſtra, de ſepul.Innoc. Hoſt. & Io. Andr. in cap.*1.*eod.tit.* nihilominus alia opinio eſt verior, quod

ſci-

Digitized by Google

ſcilicet ſpectet ad Parochialem, intra cuius fines quis obijt,& hanc tenent *Archid. Butr. Abb. & ſumma Syluest. locis ſupra citat. Boer. deciſ.* 175. maximè ſi concurrat, quòd per Parochialem fuerint morienti adminiſtrata Sacramenta, *Abb. in cap. 1. de ſepult.* eo enim ipſo, quod percipiunt ex Parochiali ſacramenta, videntur in ea ſepulturam elegiſſe, *Gemin. & Franch. in cap. 3. eod. tit. in 6.* & eſt magis communis, quæ licèt ceſſent in dicta Eccleſia S. Reſtitutæ, cum per eam non miniſtrentur Sacramenta omnibus decedentibus in Ciuitate Neapolis, propter multitudinem Parochiarum; nihilominus ex antiquiſſimo temporis curſu in ea ſepeliuntur, quamuis decedentes, ex ea non perceperint Sacramenta,& iſtam opinionem, tam in forenſibus, quàm in viatoribus, ſeruat Rota, per Cardinalem Seraphinum in vna Hiſpalen. iuris ſepeliendi, 9. Iunij 1595. vt patet in *dec. eiuſdem* 1135.

3 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam Ius ſepulturæ multum pendet ab adminiſtratione Sacramentorum, & illius electio poteſt fieri etiam tacitè *Vbald. de quart. Paroch. cap. 6. num. 18. & 19. Abb. & Siluester, vbi ſupra*, & fuit reſolutum in eadem Hiſpalen. iuris ſepeliendi 15. Martij 1596. coram Illuſtriſſimo Mantica, cui præfata cauſa per appellationem fuit commiſſa, vt habetur in *deciſ. eiuſdem 366. num. 2. et 6.* Vnde viatores, & aduenæ morientes videntur tacitè elegiſſe ſepulturam per iſtam adminiſtrationē Sacramentorum, vt prædixi, *Butr. cap. 1. num. 9. et in d. cap. in noſtra, num 3. de ſepult. Gemin. in cap. 1. eod tit. in 6.* ità vt licet aliquis elegerit ſepulturam in alia Eccleſia, ſeu Monaſterio, teneatur ſoluere quartam parochialem canonicam Parochiæ, in qua recipiebat Sacramenta, *clem. dudum, de ſepult. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. cap. 13.*

ADDITIO.

Hic nota, quod Eccleſia Sanctæ Reſtitutis maioris Eccleſiæ Neapolitanæ habet priuilegium, quod ipſa ſuccedit defunctis ab inteſtato ſine Sacramentis Eccleſiæ in corpore,& in bonis, vbi non ſunt agnati, & cognati, *Affl. in cap. 1. ver. bona vacantia, num. 13. quæ ſint regalia.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, vt dicatur parochialis, quæ ſint concurrenda, remiſſiuè.*

2 *An per ſolum actum baptizandi poſſit dici Eccleſia parochialis.*

3 *Baptizare aliquandò poteſt laicus.*

An ſolus actus ſepeliendi faciat Eccleſiam Curatam.

RESOLVT. DLX.

Pronunciaui contra quendam Presbyterum prætendentem quandam Eccleſiam ſibi commendatum fuiſſe Curatam ex eo, quod apparebat Presbytero, ſeu cuius alio in dicta Eccleſia Rectori competere ius ſepeliendi,& monebar ex *deciſ. Rota 50. part. 2. diuerſ.* vbi vt Eccleſia dicatur Paro-
1 chialis, quatuor concurrere debent, & licèt ſpectet ius ſepeliendi ad Parochos, non tamen ſolus actus ſepeliendi operatur, vt Eccleſia dicatur curata, *Feder. conſ.* 135. vbi allegat *Archid. in cap. 1. de ſepult. & Hoſt. in cap. quia nonnulli, de cler. non reſid.* & notat *Gomeſ. in reg. de diomate, q. 11. num. 8. Hoied. de beneſ. compat. & incompat. par. 1. cap. 13. num. 9. Pariſ. de reſign. beneſ. lib. 2. q. 1. num.* 108.& neque
2 ſolus actus baptizandi facit, vt Eccleſia dicatur curata, vt dicunt iidem Auctores in
3 locis cit. vbi etiam reddunt rationem, quia actus baptizandi aliquando licitè exercetur per laicum, *Sot. in 4. ſent. diſt. 4. q. vnic. art. 2.* & Eccleſia poteſt habere cimiterium ex conſuetudine, vel conceſſione Epiſcopi abſque eo, quod habeat animarum curam *Hoied. in cit. num. 9.* hinc eſt, quod concurrentibus omnibus iſtis Eccleſia eſt Parochialis, & ità ad Parochum quoad præſentem quæſtionem, ſpectat mortuos ſepellire, vt fuiſſe dictum in Viridunen. parochialis S. Victoris menſe Octoris 1539. coram Samenſe.

ADDITIO.

Qvod ſepultura, et actus ſepelliendi non concludit Eccleſiam eſſe Parrochialem, ſeu curatam, tradit etiā noſter *Author in deciſ. 10. Archiep. num. 3. p. 3* & quæ requirantur, vt dicatur Eccleſia parrochiali, dixi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Falſi ſpecies.*

2 *Paciſci de rebus ſpiritualibus ſimoniacum eſt.*

3 *Electio ſepulturæ eſt de ſpiritualibus, et propterea pro ea eligenda, aliquid temporale accipi non poteſt, et num. 4. et 5.*

6 *Deciſio quæſtionis, et redditur ratio deciſionis num. 7.*

An Canonici Eccleſiæ Neapolis exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi ſepeliendi, iure exigant.

RESOLVT. DLXI.

Pro cuius quæſtionis dilucidatione ſupponendum eſt pro abſoluto Canonicos Ec-

Eccleſię Neapolis habere intentionem fun-
daram contra omnes decedentes in dicta
Ciuitate abſque electione ſepulturæ, vt in
Eccleſia S. Reſtitutæ, & non alibi ſepeliantur,
& quia quandoquidem euenit perſonas
valde qualificatas decedere abſque dicta
electione, quorum hæredes petunt licen-
tiam alibi ſepeliendi, pro qua concedenda
Domini Canonici ſolent aliquid pecuniæ
exigere, propterea fuit dubitatum, an iure
exigant, & dubium mihi faciebat contra
exactionem, huiuſmodi pactiones eſſe ſimo-
niacas, per *tex.* expreſſum in *cap. pactiones,*
2 *de pact.* vbi pactiones in ſpiritualibus fieri
non debent, aliàs inducunt ſimoniam, &
iuxta id, quod ſcriptum reliquit *Grat. lib.* 1.
diſcept. forenſ. cap. 110. *num.* 8. pactiones, quæ
ſolent fieri cum clericis, & religioſis, vt pro
ſepultura detur pretium, aut aliquid annuũ
præſtetur eſſe illicitas, & cõſequenter reijci-
endas, & ratio eſt, ſecundum eum, quia cum
3 hæc ſint ſpiritualia, non debent admittere,
quod pro eis ſit dandum aliquod tempora-
le, *cap. poſtquam* 13. *q.* 2. vnde neque de illis
erit licita diſpoſitio laicorum tanquam de
annexis ſpiritualibus, ſecundum *Panorm. in
cap. cum laicis, nu.* 5. *de reb. Eccl. non alien. qua-
re Spin. in ſpec. teſtam. gloſ.* 2. *princip. nu.* 44. vo-
luit, quod ſepultura in loco ſacro eſt debita
4 Chriſtianis, & neceſſaria, neque pro ea po-
teſt peti pecunia, aut aliquid dari, allegat
tex. in cap. abolendę, de ſepult. vbi pro ſepultu-
ra nihil eſſe exigendum, & facit *tex. in cap.
præcipiendum* 13. *q.* 2. vbi habetur adeo ſu-
pradictas exactiones eſſe illicitas, vt neque
poterit exigi, niſi ſpontè fuerit datum, vnde
idem *Grat. diſcept.* 210. *num.* 7. *tom.* 2. *diſcept.
for.* limitauit niſi quis viuens aliquid iuſſerit
pro ea dari poſt eius mortem.

5 Secundò, dubium mihi faciebat hanc opi-
nionem videlicet pro ſepultura nihil eſſe
exigendum, tenere nonnullos Doctores nõ
mediocris auctoritatis, prout *Sot. de iuſt. et
iure lib.* 9. *quæſt.* 7. *art.* 1. *Aragon. ſuper D. Thom.*
2. 2. *quæſt.* 100. *art.* 40. *Turrecrem. in cap. dictum
eſt* 1. *quæſt.* 1. *Perez de anniuerſ. et cappel. lib.*
1. *cap.* 25. *num.* 17. *Humada in addit. ad leg. par-
tit. tit.* 6. *part.* 1. *l.* 55. *gloſ.* 5. *Salazar de vſu, et
conſuet. cap.* 10. *num.* 24.

6 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus, contrarium fuit reſolutum à Curia Ro-
mana, inſtantibus Dominis Canonicis, cu-
ius deciſ. ratio, iudicio meo, poteſt eſſe illa,
ex qua apertè patet non obſtãte contraria.

7 Quia ſupradicta licentia ſolet peti ad fi-
nem conſequendi honorabiliorem locum
in alia Eccleſia, vnde propter huiuſmodi
præeminentiam poteſt ille honor pretio
æſtimari, & vendi, cum hoc caſu non venda-
tur ſepultura, quæ gratis eſt præſtanda de-
functis per eorum Parochos quaſi illa, quæ
ſunt annexa ſpiritualibus à parte ante ven-
di poſſint; cum remota illa annexione, nihil
ſpiritualitatis remaneat, quod ſecus eſt in
annexis, & coniunctis à parte poſt, quæ nul-
lo modo poſſunt ſeparari à ſpiritualibus,
Spin. de teſtam. gl. 2. *princ. tit. de elect. ſepult. nu.
43. in fin. ver. ſed pro explicatione.*

ADDITIO.

De priuilegio Sanctæ Reſtitutæ fuit dictũ ſupra in *reſol.* 559. & iis adde *Mancin. controu. iuris diſſert.* 30. à *num.* 20. ad 29. tradit ſepulturam eſſe inuendibilem, aliàs ſimoniã contraheretur, & quando titulo clerici pro ſepulturis capiant *nu.* 29. & ſepulchri cauſa, quod aliquid recipiatur ex laudabili cõſuedine permiſſum eſt *Epiſc. Marant. in reſp.* 16. *num.* 2. *par.* 2.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de ſepultura eligenda reprobatur, ampla num.* 4.
2 *Nouiſſimus dat modum, quem debet ſeruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius ſepulturæ electionem.*
3 *Electio ſepulturæ ad ſuggeſtionem facta num valeat.*
5 *Datur caſus in quo pactum, ſeu iuramentum de ſepultura eligenda, valet, & obligat.*

Electio ſepulturæ debet eſſe libera.

RESOLVT. DLXII.

1 Probatur expreſsè in *cap. cum ſit liberum,
de ſepulturis, & in cap. is qui, §. fin. eod. tit.
in* 6. hinc eſt, quod pactum de eligenda ſe-
2 pultura non arctat, *cap.* 1. *de pact. in* 6. & pro-
pterea Parochus dum accedit ad communi-
candum infirmum, debet ipſum interroga-
re in genere in qua Eccleſia vult ſepeliri, *No-
uiſſ. in ſua praxi, cap.* 74. *num.* 3. Vnde ſi in ſpe-
cie ipſum interrogauerit, puta ſi vſus fuerit
his verbis; *Vis ſepeliri in Parochia, vel alia
Eccleſia;* ipſam ſpecialiter nominando, tunc
non valeret electio tanquam facta ad ſug-
geſtionem, *d. cap.* 1. *de pactis, Crauett. conſ.* 16.
vol. 1. *Burſ. conſ.* 226. *num.* 118. *vol.* 3. *Mandell.
conſ.* 6. *num* 4. *vol.* 1. *Rub. conſ.* 7. Quare electio
4 ſepulturæ, quæ fit ex pacto etiam in loco,
vbi quis alias deberet ſepeliri, inducit ſimo-
niam, cum hoc ius ſepulturæ non ſit firmũ,
ſed variabile, & per pactum non eſſet tale,
quaſi per illud inducatur, quid plus, quod
non erat de iure communi, *Fel. in cap. ad audi-
entiam, il* 2 *col.* 8. *ad med. ver. exprimere, nu.* 9.
fall. 1. *de reſcrip.* poſt *Domin. in c.* 1. *n.* 6. *in ver.
apud quos, & in ver. facienda, de ſepulturis, in* 6.

5 Eſt tamen notãdum,quod ſi hoc pactum, ſeu iuramentum de obligando ſe ad aliquã certam ſepulturam fuerit liberum, & non ad ſuggeſtionem regularium, aut Clericorum valeret, & poſſet quis cogi ad obſeruãtiam, non enim ſimpliciter prohibetur promiſſio,ſed conuentio,& inductio ad inſtantiam religioſorum,*Vitalin.in clement.cupientes 3.in fin.num. 83.de pœn. Franc.in cap.1.in princ.col.2.ad med. num.3.verſ. tu aduerte,de ſepult.in 6.& ibi Ancharan. num.2. Aym.conſ. 10.num.12.& 13.*& ſequitur Rota per *Caſar de Graſſ.deciſ.2.num. 12.vſque ad nu. 16.de ſepulturis*, vbi etiam ex hoc infert, quod accipiens fideicommiſſum Maioricatum , aut donationem, & adſtringens ſe cum iuramẽto ad eligendum ſepulturam ſecundum voluntatem teſtatoris tenetur ad obſeruantiam,quaſi imputandum ſit ei,qui cum illa conditione ſe obligauit , cum res transfeat cum ſuo onere,& poſſit donator in traditione rei ſuæ apponere conditiones, & pacta honeſta, quæ ſunt implenda per ſucceſſorẽ, *l. Meuius,& l. qui hæredi, de condit. & demonſtrat.l.1.de cond. inſtitut. Molin. de primogenit. Hiſpaniarum,lib.2. cap. 12. num.34. Spec.in §. compendioſa,num.26.de inſtrum. editione,& in tit. de ſepult. num. 6. & Hoſt.* quem ſequitur *Angelic.in ver. ſepultura,nu.*40. quicquid alij dixerint,& concluſum fuit in Rota.

ADDITIO.

QVod debet eſſe libera electio ſepulturæ idem *Author in praxi fori Eccl. tom.* 4. *reſol.*293.*nu.* 20. tradit vbi plura, & *nu.* 17. quærit ſi ſepultura electa ſit interdicta vbi ſepelliendum eſt cadauer, & quis poteſt eligere ſepulturã, refert *Mar. Anton. var.reſol.lib.*1.*reſol.fin. caſu* 59. vbi etiam refert,ſi Vniuerſitas poſſit illam eligere,ſepulturæ electio affectum indicat eligentis *Epiſcopus Maranta in reſp.4.num.*103.*lib.* 1.& cũ talis electio pars ſit vltimæ volũtatis,*idem in reſp.*14.*num.6.&* 12.*lib.* 2. & conſequenter liberæ voluntatis,vt *ibi num.* 5. ſubſequitur, quod quiſque poterit eligere ſepulturã vbi vult,eamque ſemel electam variare, *ibidem num.* 1.& in *reſp.*80.*nu.*21.*p.*3.*Floriar. Dulph. in tract. de ſepult.cap.*2.*n.*2.etiam extra parochiam,*idem c.*4. *n.* 11.quod ſecus eſſet ſi Sacramento confirmetur, vt ſubdit *Marant. d. reſp.*14.*n.*8.& alia receſſet, & ibi ſi impubes, & ſub patria poteſtate exiſtit eligere poteſt, *num.*7.*Gratian.cap.*94.*Sperell.*latè *dec. Eccleſ.* 89.& an vxor ſine viri licentia poſſit illam eligere,*Sperel.deciſ.*88.*nu.* 18.& talis electio ſepulturæ poteſt fieri tacitè, *idem dec.*87.*nu.* 7.*& Grat.d.cap.*94.*nu.* 74. vbi plura latè *Medic.in tract.de ſepult.par.*1.*q.*8.& 9.& an poſſit eligi ſepultura ab Epiſcopo, & expenſa pro eo deferendo ad locum per eum electum dicitur neceſſaria, *Grat.dicto cap.*94.*num.* 24. & qui poſſunt eligere ſepulturam congerit *Paſqualig.deciſ.*381.

SVMMARIVM.

1 *Vltima voluntas non poteſt dependere ex alieno arbitrio.*
2 *Contrarium deciditur electionem ſepulturæ in alterius arbitrium commiſſam valere.*
3 *Qui per alium facit,per ſeipſum facere videtur.*
4 *Electio non valet, niſi commiſſarius eligat viuente,& ſciente teſtatore.*

Electio ſepulturæ an poſſit committi in alterius arbitrium.

RESOLVT. DLXIII.

SVpponatur in facto,quod cum quidam eſſet in extremis, quem Parocho interrogante, quo loco ſepeliri vellet, reſpondit per hæc verba, *Io laſcio il corpo mio doue, & à quel luogo, che parerà al Sig. Franceſco*, &c. Quare fuit dubitatum, an de iure valeat ſupradicta electio in præiudicio Capituli Neap. cui ex antiquiſſima poſſeſſione ſepeliendi omnes decedentes in Ciuitate , & Diœc.Neap.priuilegium competit, ſepulturæ non facta electione, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua,primo , quod
1 vltima voluntas,prout eſt ſepulturæ electio, non poteſt dependere ex alieno arbitrio, ad *tex.in l.illa inſtitutio ff.de hæred.inſtit.*latè *Seribentes in rubr. ff.de leg.*1.*cap.fin.* vbi *Panor.* & reliqui *de ſucceſſionibus ab inteſtato* , & quod electio ſepulturę ſit pars vltimæ voluntatis voluit *Ioan. Andr. in cap.*1.*num.*4.*de ſepultur. in* 6. quem ſequitur *Monald. conſ.* 91.*num.* 2. *vol.*2.
2 Cæterũm hoc non obſtante contrarium fuit reſolutum, ſcilicet huiuſmodi commiſſionem electionis valere ex doctrina *Gem.& Franch.in cap.is qui,§. mulier num.* 6.*de ſepult. in* 6.& ſupradictam commiſſionem, & electionem validam fore,ſequitur *Guttierez in tract.de iuram. confirm.part.*2.*cap.*4.*addit. ad Panor.in cap.& ſi Chriſtus,de iureiu. Rub.conſ.* 5.*Merend.conſ.*60.*num.*6.*Ancha.conſ.*214.

Monentur per *tex. in l. vtrum*, §. *cum quidam,ff.de reb. dub.*vbi dicitur,quod ſi teſtator tres hęredes inſtituit,& grauauit alterum,vt mortuo teſtatore, reſtituat illam hæreditatem alteri ex iis, cui ſibi videbitur, valet fideicommiſſum, quia in voluntate ipſius nõ eſt,an reſtituat,ſed cui reſtituat.
3 Addebatur quoque regula illa, quod qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, *l.qui per alium,ff.de reg.iur.*vnde in *cap. poteſt,*

eod.

Digitized by Google

cod. tit. in 6. dicitur, poteſt quis per alium, quod poteſt facere per ſeipſum, & omnia noſtra facimus, quibus impartitur auctoritas, *cap. mulieres, de ſentent. excomm. l. 2. C. de vet. iure enucl.* Quare ex ſupradictis videbatur dicendum, ſatis dici elegiſſe, qui per aliū elegit.

Verum pro huius quæſtionis dilucidatione eſt notandum, quòd Neapoli ſeruatur,
4 ſecundum *Nouiſſ. cap. 74.* dictam electionem non valere, niſi commiſſarius eligat viuente, & ſciente teſtatore: licet *Gutierez in d. cap. 4.* affetat contrarium, electionem ſcilicet poſt mortem committentis, valere, quia mandatum, ſecundum eum, cuius effectus neceſſariò confertur poſt mortem mandātis, non expirat morte commitentis, vt in *cap. fin. §. fin. de teſtam lib. 6.* cui conſonat *lex 38. tauri*, neque ſecundum eundem obſtat, ſi dicatur, quod morte committentis abſque commiſſarij electione, ſtatim acquiritur ius Eccleſiæ, vbi debebat ſepeliri, nō electa ſepultura, *arg. d. §. mulier*, quia negat ipſe hoc procedere, cum teſtator noluerit ibi ſepeliri, niſi inquantum ille illud elegerit, & ſequitur *Spin. in ſpec. teſtam. gloſ. 2. princ. tit. de electione ſepulturæ, num. 41.*

ADDITIO.

QVi habet ius eligendi ſepulturam poteſt alteri committere electionē *Paſqualig. deciſ. 399. num. 1.* vbi diſcutit, quod à noſtro Authore traditur, ſi talis commiſſarius eligere poterit viuente moribundo, vel poſt obitum illius, *Molfeſ. in 2. p. eius ſumm. theol. tract. 13. c. 8. n. 4. 21. et ſeq. Lel. Mancin. controu. iur. diſſert. 6. cap. 6. u. 25. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Electio ſepulturæ probatur per teſtes ſingulares.*

2 *Sepulchrum eſt commune familiæ.*

Electio ſepulturæ an probetur teſtibus ſingularibus.

RESOLVT. DLXIV.

IMputabatur cuidam Parocho quendam ſepeliuiſſe in aliqua Eccleſia, in qua non apparebat ſupradictum eius ſepulturam elegiſſe; quare conſtitutus in Cur. Arch. pro eius parte dicebatur, apparere de electione ſepulturæ, licet teſtes id deponentes eſſent ſingulares: vnde dubitatum quid iuris, fuit reſolutum in dicta Curia electionem rectè probatam fuiſſe, ſiquidem ſepulturam, quē
1 ſibi elegiſſe in tali loco, probatur per teſtes etiam ſingulares, ità reſpondit *Guid. Pap. deciſ. 544.* vbi propoſitus illi fuerat caſus huiuſmodi: Fratres prędicatores probare volentes, quem ſibi elegiſſe ſepulturam in eorū Eccleſia produxerunt teſtes, qui de voluntate defuncti, diuerſis tamen temporibus expreſſa atteſtabantur, contra quos cum obiiceretur, quod ſingulares erant, idem *Guid. Pap.* nihilominus reſpondit electionem probatam eſſe, quia teſtes ſingulares in tempore, & loco quando tempus, & locus non ſunt de ſubſtantia, benè probant *Cappell. Thol. in deciſ. 11. & Bellam. in deciſ. 398.* nam teſtes ſingulares admittuntur vbi agitur de probando quid in genere, & fuit iudicatum, quod ſic, vt refert, & ſequitur *Crauet. in tract. de antiq. temp in 4. par. nu. 25. ſecundum Arct. in conſ. 42. Ang. conſ. 234. col. 3. Alex. in conſ. 85. col. fin. vol. 2. et in conſ. 92. col. 4. vol. 5. Socc. in conſ. 295 col. 3. Bald. conſ. 207. 4. vol.* & hāc ſententiam veluti magis communem ſequitur *Corn. in conſ. 91. col. 13. verſ. tamen dum agitur, vol. 1. & conſ. 247. col. 7. vol. 2. Curt. iun. in conſ. 64. col. 3. circa finem, Imol. in conſ. 5. vol. 1.* & latè *Iacobus de Alba. in conſ. 25. quamuis col. 1. vol. 1.* vide *Boer. in deciſ. 342.*

Et patet etiam in iuriſdictione, quæ teſtibus in tempore, & loco ſingularibus, & diſcordibus, probatur, vt tradit *Soc. conſ. 99. col. 3. vol. 2. Ruyn. conſ. 53. col. 1. vol. 4. conſ. 67. col. antepen. vol. 5.* & ità ſe vidiſſe pluries iudicari refert *Guid. Pap. vbi ſupra.* Si igitur in probanda iuriſdictione diuerſitas loci, & temporis non nocet, multo minus nocere debet in probatione electionis ſepulturæ, quæ fauorabilis exiſtit *l. 2. C. de ſacroſ. Eccleſ.* quia licet vnus dicat ſe audiuiſſe in vno loco, alter in alio, dicitur tamen ſepultura plenè probata, cum in iſto caſu locus non plurificet ſepulturam ſæpius recenſitam, ac cōtinuatam, ità *Addit. ad cit. deciſ. 554. Guidonis Pap.* Neapoli ſtatur dicto Confeſſarii, vel teſtamento, aut teſtibus prout ſtatuitur in *Concilio Prouinciali ſub tit. de ſepult.* & refert *Prax. Arch. cap. 74. ſub num. 8.*

2 Nec illud prætereundum eſt, ſepulchrum familię, vel hęreditarium, probari ex inſpectione literarum ipſi ſepulchro inſcriptarum, vt tradit *Spec. in tit. de probat. verſ. 6.* quē referendo, ſequitur *Caſt. in l. ſi ſepulchrum, C. de relig. & ſumpt. funerum.*

ADDITIO.

CIrca probationem electionis ſepulturæ optimè iuxtà mētem Domini Authoris probat *Paſqualig. deciſ. 404. et 405.* poſt *Molfeſ. in 2. p. eius ſum. theol. trac. 13. c. 8. n. 52.*

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo diſponens aliquid recipiendum pro ſepultura, quod non ſit admittenda, neque ſit laudabilis adducuntur duo, num. 2. & 3.*

4 *Contrarium dicit Auctor eſſe ſeruandum in praxi, & reſpondet contrarijs, & dat intelle-*

ctum ad iura prohibentia aliquid exigi pro ſepultura num. 5.

6 *Conſuetudo laudabilis quando dicatur deducta.*

Cõſuetudo recipiendi aliquid pro ſepultura, quo caſu dici poſſit laudabilis.

RESOLVT. DLXV.

1 Videbatur prima facie dicendum præfaram cõſuetudinem nullo pacto eſſe admittẽdam, & conſequenter in nullo quoque caſu nomen laudabile aſſumere.

Et hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia ſecundum *Bald. in conſ.* 20.*vol.*2.conſuetudo hæc non eſt admittenda, vt per *Rodoan. de ſimonia mental. part.* 3. *cap.*4.*num.*9.*tom.* 15.*par.* 2.*fol.* 87.vbi loquitur de ſepulturis benedictionibus nubentiũ, exequiis mortuorum, pulſatione campanæ, & clauſione hoſtii,& ſimilibus annexis ordini, *Anan.in c.abolendæ*,per illum *tex. in princ. verſ.nota clericos,de ſepulturis Molin.de primog. Hiſp.lib.*1.*cap.*24.*num.*4.

3 Tum ſecundò, quia in dubio præſumitur talis conſuetudo inducta cauſa auaritiæ, vel cupiditatis, cum enim agitur de ſolutione temporali facienda clericis, in dubio contra eos eſt iudicandum, ne notentur auaritia in exactione temporalium,*cap. quando,de cenſib.Abb.in cap.*1.*verſ.vltimo nota.de decim. Bellam.conſ.* 31.*col.*7.*poſt med.verſ.ſed etiam, quia in ſe continet,num.* 13.

4 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus,contrarium eſt in praxi habendum, nec obſtant contraria, quia procedunt in conſuetudine proueniente ex coacta ſolutione, cum aliud ſit in ea, quæ fuit introducta ex pia,& laudabili deuotione fidelium, quæ eſt ſeruanda, et populus ad illius obſeruationem poteſt cogi, ſi non iure actionis ſaltem officio iudicis, *cap. ex parte,de cenſibus,§.pro conſuetudinibus,Auth.de Sanctiſſ. Epiſcop. gloſ. in cap.ſua,& cap. cum Eccleſia,de ſimon.* et eſt *tex.in cap.ad Apoſtolicam,eod.tit.* et in ſpecie ità declarat *Caſtrenſ.conſ.* 363.*circa primum quæſitum,in princ. lib.*1. Quando enim præcedit coactio: eſt ſimoniacum, & contra ius naturale, & ſic præſcribi non potuit, & conſequenter neque dicitur conſuetudo, quæ non poteſt introduci per actus extorſiuos, qui habebant in ſe peccatum, & ſimoniam, *cap. fin. de conſuet.* & in puncto docet idem *Caſtrenſ. conſ.* 401. *viſo proceſſu vna cum ſententia,col.pen. num.*4. *lib.*1.& ità declarat *Rodoan.de ſimon.ment.par.*3.*cap.*16.*nu.*33.vſque ad *num.* 38. vbi etiam quod niſi ſeruetur huiuſmodi laudabilis conſuetudo laici peccant mortaliter, niſi ex aliqua rationabili cauſa deſiſtant,*Rom. conſ.* 344.*in caſu propoſitæ conſultationis,num.* 1.*&* 2. & ibi *Mandoſ. in verb. priuilegia*, vbi etiam allegat eundem *Rom. ſing.* 433.*& Dec.* qui de eodem conſ. Romani facit mentionem in *cap. auaritiæ, num.* 10.*de præbend.* Quare,quod datur vigore præfatæ laudabilis conſuetudinis, perpetuò ſit dandum, nec per contrarium ſtatutum reuocari poſſet,*Bart. in l.priuilegia,ad finem,C.de ſacroſanct.Eccl.Rom.ſing.*438.*& in Auth.ſimiliter verſ.*9.*C ad leg.Falcid Gemin.in cap.*1.*col.*7.*de conſt.in* 6.*Sand. in cap. ad Apoſtolicam,de ſimon* cum diſtinctionibus tamen de quibus per *Alex.conſ.*209.*col.* 4.*in fin.lib.* 2.*Fely. in cap. Eccleſia Sancta Mariæ, col.* 38. *verſ. duodecimo quæro, de conſtitut.* & ibi *Dec. col.*21.*Soc.conſ.*241.*circa primam,lib.* 2.*idem Caſtrenſ.conſ.* 363.*in prin. ver.*5.*videtur,lib.*1. Quamuis enim non valeat conſuetudo inducens ſimoniam,*Abb.in cap. non ſatis,num.* 5.*de ſimonia,Neuiz.conſ.*55.*num.*9. tamen intelligitur, dummodo non haberet cauſam ſpecificam, puta quia ſolueretur loco decimarum cenſuum cathedratici, vel diuini cultus, non in vtilitatem clericorum, quo caſu non poſſet ab inuito exigi, *Præpoſ. in cap.dictum eſt,in princ.* 1.*quæſt.*1.

5 Et ità intelliguntur omnia iura,dum prohibẽt aliquid exigi pro ſepultura,quia aliud ſeruatur de conſuetudine, vt dictum eſt, & omnes *DD.* loquuntur de iure, vt *Sylua de benef.par.* 1.*quæſt.*7.*num.*69. *Cald. de interdictis,par.*2.*in fin.n.*21.*verſ. circa primo hoc quæro,Vbald.decan Epiſcop.cap.*12.*num.*5.*Henric. Boic.in cap abolendæ,in fin.nu.*4. *verſ. aut quæritur de ſecundo, de ſepult. Alexand. in cap. bis ergo,num.*9.*verſ.ſed non ratio,diſt.* 23.*Bart.in l.*1.*§.ne eius nomine,ff.de operib.public.*

6 Conſuetudo tamen laudabilis ex eo deducitur,ſi quis probaſſet,quod gratis,& grătanter Parochiani ſoluerint non ad importunitatem,& requiſitionem Clericorum,ſed ſponte,& nulla cogente neceſſitate, & quod purè,& ſimpliciter fuerit oblatum, quod ſolutum eſt,nulla præcedente pactione,*vel pignore*, ità vt prius dentur ſpiritualia antequam aliquid temporale, vel ſpes de ipſo habeatur, cum potius eo caſu cenſeretur facta ſolutio non vigore conſuetudinis, ſed pro redimenda vexatione, & quod ſoluitur, ſit taxatum arbitrio Parochianorum non Clericorum, quaſi tunc illud habeat manifeſtam ſpeciem cupiditatis, & ſimoniæ, & quod totus populus, vel maior pars permãſerit in ſeruanda huiuſmodi laudabili conſuetudine, iſtis enim non probaris, non poteſt dici rationabilis conſuetudo, & pia deuotione fidelium introducta, & vide *Prax. Archiep.cap.*74.*num.*9.vbi habes,quid ſeruetur Neapoli circa ſepulturam.

AD-

ADDITIO.

Conſuetudo aliquid accipiendi pro ſepultura, an valeat, et quomodo ſit probanda, et in dubio præſumendum ſit illam fuiſſe inductam cauſa auaritiæ contendit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 220. num. 11. ad 36.* reliqua circa hoc refert *Molfeſ. in 2. p. ſumma theol. tract. 13. cap. 8. n. 37. & ſeq.* & an licitum ſit recipi aliquid pro ſepultura diſſerit *Lel. Mancin. controu. iur. differt. 30. num. 20. cum ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Amicus non poteſt eligere ſepulturã pro amico.*

An amicus poſſit eligere ſepulturam pro amico.

RESOLVT. DLXVI.

CVm electio ſepulturæ exiſtente conſuetudine, quandoquidem permittatur eti am conſanguineo, ſecundum *Artham. conſ. 28.* & de parte, quod admittatur conſuetudo, vt poſsit eligere ſepulturã pro filio impubere, eſt *tex. in cap. licet, de ſepult. in 6.* vbi *Franch. in princ. num. 2. verſ. nec obſtat, quod talis, Vbald. de canon. paroch. cap. 11. num. 2.* quem *tex.* extendunt ad dominum circa ſeruum, prout lata idem *Vbald. cit. loc. Syluest. in ſua ſumma, verb. ſepultura, §. 1. Medices de ſepult. quaſt. 8.* propterea dicebam in facti contingentia idem cenſendum eſſe in amico, amicus enim dicitur alter ego, ſecundum *gloſ. in cap. ego N. de iureiur.* & venit appellatione fratris, *l. nemo dubitat, ff. de hæred. inſt.* & præponderat amicitia coniunctioni ſanguinis, *l. fin. C. de caſtr. pec. lib. 12.* vnde *Iaſ. in l. exigendi, C. de procurat.* voluit amicum poſſe agere pro eius amico abſque mãdato, quemadmodum patet pro filio, ſequitur *Bal. deciſ. 52. Grat.* loquens in proprijs terminis electionis ſepulturæ *lib. 1. diſcept. forenſ. cap. 94.* & de nonnullis effectibus amicitiæ, latè *Tiraq. de pæn. temp. cauſ. 23.* & in proprijs terminis, quod etiam amicus ex conſuetudine poſſit eligere ſepulturam pro amico voluit idem *Franch. cit. cap. licet, num. 3.*

1 Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis, ego mutato propoſito, contrarium reſpondi, motus præcipuè ob præiudicium; quod redundatet Cap. Eccleſiæ Neapolitanæ, quod ampliaui procedere etiam exiſtente cõſuetudine in contrarium, conſuetudo enim laicorum non poteſt directè, vel indirectè præiudicare Eccleſiæ, *cap. fin. de immunit. Eccleſ.* & alias ceſſante conſuetudine pater non poſſet eligere ſepulturam pro filio *d. cap. licet,* quaſi illius electio ſit quid ſpirituale, *Nauarr. conſ. 1. num. 1. eod. tit.*

ADDITIO.

AN amicus poſſit pro amico eligere ſepulturam, nouiſſimè attingit *Paſqualig. deciſ. 395. Sperel. deciſ. 89. num. 16.* et an, et quando pater poſsit eligere ſepulturam pro filio impubere attingit *Paſqualig. deciſ. 391. et 392.* et quid in matre ſi poſsit eligere ſepulturam pro filio, *idem deciſ. 393.* quid in tutore *idem deciſ. 395. num. 1. Sperel. deciſ. 89. num. 37.* vbi etiam quid in affine, et conſanguineo *num. 16.* ſtante conſuetudine loci cũ promiſſum ſit etiam patri eligere ſepulturã pro filio attenta loci conſuetudine, vt eſt videre apud *Sperel. deciſ. 89. et Paſqualig. deciſ. 393. num. 9.* et pro ornamento videantur *deciſiones eiuſdem Paſqual. 396. ad 400.* vbi de conſimilibus perſonis plenius agit, *Molfeſ. in 2. p. eius ſum. theolog. tract. 13. c. 8. n. 21. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente non poſſunt affigi arma.*
2 *Arma poſsũt affigi ab eo, cuius expẽſis actus ſit.*

Ius affigendi arma in proprijs ſepulturis an prohiberi poſſit.

RESOLVT. DLXVII.

OLim mos erat in monaſterio Monialium Ciuitatis Nolæ, & propriè in Collegio Canonicorum Regularium, quod Moniales d. Collegii non emittebant votum paupertatis, ex quo proueniebat, præfatas Moniales eorum conſanguineos facere hæredes, quare cum quædam Monialis nomine Donna Hieronyma Mariſcola omnium monialium conſenſu erexiſſet in dicta Eccleſia quandam Cappellam ſuis expenſis; & cum poſt eius obitum hæredes volebãt affigere arma, ſeu familię inſignia, vnde Monialibus prohibentibus id facere, conſultus reſpondi ex infraſcriptis.

1 Dubitationem faciebant nonnulla contra prætendentes affigere arma, & primò, quia cum de hac re penderet lis, igitur affixio prohibetur ex regula iuris, quod ſi quis in re litigioſa ponat, aut pigni faciat arma ſua, poterunt ab aduerſario deuaſtari, ac deleri, prout concludit *Caſſan. in cathalogo gloriæ mũdi, par. 1. conſid. 38. concl. 29. ad fin. verſ. & ideo dic. Garz. de nobilitate, par. 2. quaſt. 29. Gratian. lib. 2. diſcept. forenſ. cap. 210. in fi. Vincent. Cicault. in tractatu de factis Principum, cap. 5. de auctorit. Eccl. fol. 5.*

Secundò, quia cum dicta Cappella fuerit ædificata ſuper ſolo, ſeu ſuperficie illius Eccleſiæ, conſequenter poterant hæredes prohiberi, eorum arma affigere, per *tex. in l. 2. C. vt nemini lic.* vbi habetur, non eſſe licitum ſuper re aliena imponere inſignia, ſeu arma propriæ familiæ, facit *tex. in l. Baſilicam, C. de operib. public.* ſequitur *Bart. in tract. de inſignis, & armis, cap. 3. num. 16.*

Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-

bus,contrarium dixi, licere ſcilicet præfatis hæredibus eorum arma imponere, idque mouebar ex pluribus.

2 Tum primò, quia quilibet ex cuius expẽſis opus conſtructum fuit, poteſt arma in dicto opere affigere, *l. 2. & l. opus,in fin. ff. de oper.publi.* latè *Cepoll. de ſeruitut. vrban. præd. tit. de picturis cap. 71.* vbi dicit, quòd cum quidam Epiſcopus Veronen. expendiſſet de bonis erogandis pauperibus, in fabricam maioris Eccleſiæ duo milia aureorum, & feciſſet ſculpire inſignia ſua ſuper Cappella ſua cum columnis, fuerint illa abraſa ob id, quod illa non erat pecunia ſua, vt per *gloſ. in cap. relatum, de præbendis.*

Tum ſecundò, quia præfata monialis, vti benefactrix, poteſt habere arma, vt probat *Anchar. in conſ. 113. Lambert. de iurepatron. lib. 3. art. 4. quæſt. 5. princip. Domin. in cap. duo ſunt 45. diſt. Felin. in cap. tertio loco, de præſumptionibus,* poſt *Sicul. in cap. 1. de iuram. calumniæ.*

Tum tertio, quia contra amouẽtes arma, ac inſignia in ſepulturis datur actio iniuriarum, & officium iudicis, ex dictis per *Gratian. tom. 2. for. diſcept. cap. 210. num. 49.*

ADDITIO.

Arma, & inſignia domus in Eccleſia an poſſint poni, et quando acquiratur in hoc ius laico oſtendit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 210. num. 13.* et arma, ac inſignia, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua debent de nouo poni, et affigi in eadem Eccleſia in caſu reparationis *idem Author in 4. p. praxis fori Eccl. reſol. 344. num. 2.* ac etiam in Eccleſia ampliata *Ludouiſ. deciſ. 465. num. 2.* vbi *nu. 5.* addit, quod arma, et inſignia depicta in Eccleſia oſtẽdunt dignitatem familiæ, et illius memoriam conſeruant, quod ſimiliter in ſepulturis admittitur, adeò quod inſignia, ſeu arma fundatoris non ſunt delenda à ſepulchris, ità *Floriar. Dulphus in tract. de ſepult. Cappell. etc. cap. 11. num. 5.* vbi multa ad ornatum refert.

SVMMARIVM.

1 *Filius familias poteſt condere teſtamentum ad pias cauſas cum conſenſu ſui patris.*
2 *Lex, aut alia diſpoſitio prohibet quid fieri abſq; interuentu alcuius.*
3 *Præſentia importat ſcientiam, & intelligentiã non autem conſenſum.*
4 *Præſentia non importat conſenſum.*
5 *Conſenſus quando eſt de forma, neceſſe eſt, vt ſit expreſſus.*
6 *Si conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſt, vt ſit expreſſus.*
7 *An in teſtamento condito per filium familias ad pias cauſas, neceſſarius ſit expreſſus patris conſenſus.*
8 *Priuilegium filio fam. conceſſum, vt poſſit teſtari cum conſenſu patris, reſtringitur, vt ſolummodo procedat quando diſponeret ad pias cauſas, & non aliter.*
9 *Quoties teſtamentum non valet in primo gradu, poteſt incipere à ſecundo.*
10 *Subſtitutio pupillaris non poteſt fieri, niſi exiſtenti in poteſtate ſubſtituentis.*

An teſtamentum filii familias ad pias cauſas valeat, ſi conficiatur coram patre, & de eius expreſſo conſenſu non appareat.

RESOLVT. DLXVIII.

Scipio de Tranſo filius vnicus Hieronymi de Tranſo, dum fuiſſet crudeliter vulneratus, & propè mortem, condidit teſtamentum in præſentia dicti Hieronymi eius patris, vt notarius aſſerit, & ſuum hæredem inſtituit poſthumum naſciturum, eidemque ſubſtituit Eccleſiam Diuæ Mariæ de Carmelo Ciuitatis Sueſſæ, quandocũque ille ſine filiis decederet, prout iam natus fuit, & infra menſẽ deceſſit ex quo facto nonnullæ otiuntur iuris concluſiones.

Prima igitur concluſio, num filius familias poſſit teſtamẽtum condere ad pias cauſas cum conſenſu patris. Secundò, an huiuſmodi conſenſus exigatur expreſſus, vel tacitus, & propterea cenſeatur ſatisfactum per verba aſſerta per notarium, ſcilicet coram patre.

1 Et quoàd primum, communis, ac recepta eſt Scribentium opinio, filium familias poſſe ad pias cauſas teſtamentum condere, vt probat *tex.* expreſſus in *cap. licet, de ſepulturis, lib. 6.* & hæc eſt magis communis, ac recepta opinio, ſecundum *Alex. in l. 1. §. hoc autem, num. 4. ff. ad Trebell. Rom. in Authen. ſimiliter, C. ad leg. Falcid. Iaſ. in l. 1. nu. 23. C. de ſacroſan. Eccl. & in l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, poſt num. 10. verſ. pro iſta, C. de teſta. & in l. ſeruum, in 1. col. in princ. & Dec. ibidem, num. 21. C. qui teſta. fac poſſ. Ruin. conſ. 62. nu 11. in fine, lib. 2. Curt. iun. in d. §. ex imperfecto, n. 20. Parіſ. in cap. in præſentia, num. 20. de probat. Duran. de arte teſtandi, tit. 1. cautela 1. in fin. Gugliel. Bened. in cap. Raynutius, part. 1. num. 29. de teſtam. additio ad Bartol. in l. qui in poteſtate, ſub num. 2. ff. de teſta.* & latiſſimè per *Philip. Frãch. in cap. 1. nu. 36. eod. tit. lib. 6.* & latè etiam per *Clarum in §. teſtamentum, quæſt. 8. & 18.*

Et quamuis ſit de iure præfatum teſtamentum validiſſimum in præſenti tamen caſu erit nullum ex pluribus, ex quibus reſoluitur ſecunda concluſio.

Tum primò, quia illa verba poſita per no-

ta-

tarium ſcilicet corā patre nō arguunt, neque important conſenſum, vt probatur expreſsè in *l. coram Titio, ff. de verb. ſignif. coram Titio,* inquit, *aliquid facere iuſſus nō videtur præſente eo feciſſe, niſi is intelligat, ideoque ſi furioſus, aut infans ſit, aut dormiat, non videtur coram eo feciſſe, ſcire autem, non etiam velle is debet, nam & inuito eo, rectè fit, quod iuſſum eſt, l. diem proferre, §. coram, ff. de arbit.* quibus in iuribus expreſsè probatur, quod quando requiritur conſenſus, non ſufficit ſola præſentia, & propterea cōſenſus, & præſentia inter ſe diſcrepant.

Hinc fit, quod *Conc. Trid. ſeſſ. 24. de matrim. cap. 1.* diſponens matrimonium eſſe nullum, niſi contrahatur coram Parocho, & teſtibus, quod quamuis Parochus, & teſtes inuiti, & per vim compulſi interueniant, et minimè conſentiant, nihilominus tale matrimoniū firmitatem habebit, *Nauarr. conſ. 20. de ſponſ. & in conſ. 11. de cland. de ſponſ. Salzed. ad Diaz in pract. crim. can. cap. 73. lit. B.* vbi plenè *Matthienſ. in l. 1. tit. 1 nu. 39. lib. 5. de recomp. Gonzalez in reg. 8. Cancell. gloſ. 48. nu. 35. Sanchez lib. 3. de matrimon. diſp. 70.*

Quo fit, vt non videatur ſatis tuta doctrina *Fortunij Garſiæ in tract. de vltimo fine iuris, num.* 438. dicentis, quod quando à iure ciuili, vel ſtatuto ciuitatis requiritur præſentia alicuius in aliquo actu expediendo, ſi inuitus, et ligatus adeſſet, nullus actus eſſet, quia præſentia cogi poteſt, ſed conſenſus nō: hinc cum ad inſinuandam donationem præſentia iudicis requiratur, ſufficit ſola præſentia, abſque eo, quod iudex aliquid faciat, dicat, aut conſentiet, *Bal.* per illum *tex. l. omnium, num. 9. & Alex. ibidem num. 10. & in l. illud, ſub num. 4. C. de ſacroſan. Eccl.* per *text.* quem allegat in *l. fin. C. de præd. curial. lib. 10. Bartol. in l. Modeſtinus, nu. 3. ff. de donat.* quicquid ipſe *Bal.* ſenſerit in contrarium in *l. cum hi, ff. de tranſactio.*

Et quod ex præſentia non inferatur ad conſenſum ſcripſit pleniſſimè *Fel. in cap. cum cauſam, ſub num. 5. verſ. ſecundo limita, de teſtib. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſ. 21. n. 10. Polid. Ripa in tract. de nocturno temp. cap. 65. num. 19. Bercol. conſ. 33. nu. 10. Merend. conſ. 60. nu. 6. & ſeq. Monal. conſ. 123. vol. 2.*

2 Hinc etiam prouenit, quod quando lex, aut alia diſpoſitio prohibet quid fieri abſque interuentu alicuius, ſatis eſſe illius præſentiam, quamuis non conſentiat, nec conſulat id fieri, vt docuit *Bal. in l. nam ità diuus, ſub nu. 2. ff. de adop. Aretin. in l. ſi quis mihi bona, §. ſi coram, in 1. notab. ff. de acquirend. hæreditate, Tiraquell. de legibus connub. gloſ. 6. num. 76. & gloſ. 70. num. 32. Salzed. ad Diaz citat. cap. 73. verſ. licet hoc à multis.*

3 Benè tamen verum eſt, quod præſentia importat ſcientiam, et intelligentiam, non autem conſenſum, nam alias non diceretur eſſe præſens, vt probatur in citata *l. coram Titio, ff. de verb. ſignificat. Card. in clem. cauſam, num 6. de electione Alex. conſ. 54. num. 20. verſ. præſumitur etiam, vol. 2. Aret. conſ. 168. num. 6. Rota diuerſ. in dec. 4. nu. 10. par. 2. Cephal. conſ. 182. nu. 18. & ſeq. vol. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 9. num. 7. & ſeq.*

4 Et quibus omnibus firma remanet concluſio, præſentiam non importare conſenſum, ac proinde verba notarii coram patre non ſignificare nec tacitum, nec expreſſum conſenſum, et quatenus induceret conſenſum tacitum, tamen nō eſſet ſufficiens, quoniam quando lex, ſeu diſpoſitio aliqua deſiderat conſenſum, non ſufficit tacitus, ſed requiritur expreſſus, *gloſ. in verb. expreſſus, in cap. ſtatutum, §. in nullo, de reſcriptis,* quam gloſam ſequuntur *Ioan. Andr. & Gemin. num. 3. Franchus, num. 5. Anton. de Butr. nu. 7. Tiraq. de leg. connubial. gloſ. 9. nu. 7.* & maximè iſtud procedit, quando conſenſus requiritur pro forma, prout in caſu noſtro, vt patet in *citat. cap. licet, in fin.* vbi Summus Pontifex vtitur verbo negatiuo, quod quidem verbum eſt formæ inductiuū, vt per *DD. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de liberis, & poſth.* & per *Iaſ. in l. ius publicum, ff. de pact.*

5 Et quod quando conſenſus eſt de forma, neceſſe ſit quod ſit expreſſus, & non tacitus, & propterea non ſufficere teſtatum fuiſſe coram patre, videtur voluiſſe *Gemin.* iuncta *gloſ. in cap. cum ab vno, de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti, num. 10. de arbitr. Gomeſius in regu. de impetrantibus benef. quæſt. 11. num. 2. in fin. & num. 3. & ibidem Anton. quæſt. 26. nu. 5. cum ſeq.* vbi propterea concludunt in caſu dictæ regulæ requiri expreſſum conſenſum, qui eſt formalis *Dec. conſ. 469. num. 3. & 4. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 8. quæſt. 8. num. 25. cum ſeq & lib. 9. quæſt. 17. num. 67. & 73. Caputaq. deciſ. Rota Romana 83. num. 6. part. 3. Puteus deciſ. 162. lib. 3. num. 3. Granutius theorem. 25. num. 10. lib. 1. Rota diuerſ. deciſ. 471. num. 4. part. 1.*

6 Quamuis nonnulli fuerunt opinionis, atque ſententiæ, quod etiam ſi conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiā neceſſe eſſet, vt ſit expreſſus, vt probatur in *l. 1. C. de filiofamil. minore, Dec. conſ. 38. circa primum, ſub n. 4. ad med. verſ. præterea, & in conſ. 419. nu. 9. Bercol. conſ. 32. num. 16. & ſeq.*

7 Et quod in condendo teſtamento per filiumfamil. ad pias cauſas ſit neceſſarius expreſſus patris conſenſus, nec ſufficiat illum interueniſſe per coniecturas atque præſumptiones, prout in caſu facit, quod quemadmodum filiofam. permittitur donare cauſa

mot-

Digitized by Google

mortis, iuxtà terminos in *l. tam his, §. 1. ff. de don. cau. mor.* tamen iſte conſenſus non ſufficit tacitus, ſed expreſſus requiritur, *l. filiusfam. §. pari autem ratione, verſ. ſed enim meminiſſe, ff. de donatio Bartol. in d. l. tam his, §. 1 nu. 6. Tiraq. de legi. connub. gloſ. 5. num. 5.* & hæc eſt communis, & crebrior *DD.* ſententia, ſecundum *Alciat. in l. 2. num. 11 ff. de legat. 1. Couar. in rubr. de teſta. part. 3. num. 10. & Mantica lib. 1. de coniectur. vlt. volunt. lib. 1. tit. 12. num. 2.*

Accedat pro inualiditate præfati teſta-
8 menti alia concludens ratio, nam priuilegium filiofam. conceſſum, vt poſſit teſtari cum conſenſu patris reſtringitur, vt ſolummodo procedat, quando diſponeret ad pias cauſas, & non aliter, vt probatur in *d. cap. licet,* & ibi per *DD. Mantua conſ. 133. num. 6. & ſeq. vol. 1.* & eſt communis opinio, ſecundum *Clar. in §. teſtamentum, quæſt. 8.* vnde cum primum teſtamentum Scipionis de Tranſo nõ fuerit conditum ad pias cauſas, propterea minimè dubitandũ erit, quin ab initio fuerit ipſo iure nullum, etiam ſi adhibitus fuiſſet expreſſus patris conſenſus, & ſic intrat regula iuris, quod ex teſtamento nullo, ſeu inualido nihil debetur, latè per *Bar. in l. fratre à fratre, ff. de condit. indeb. Capyc. dec. 34. gloſ. in l. ſi veritatis, C. de fideicomm. & Iaſ. in l. cum quis, C. de iur. & facti ignor.* vnde ſi prima inſtitutio fuit nulla, ſubſtitutio pariter Eccleſiæ facta erit nulla, quia ſubſtitutio interpretatur ſecundum inſtitutionẽ, *Crauet. conſ. 326. num. 5. Menoch. conſ. 115. num. 52. lib. 2. & Guid. Pap. in ſingul. 364.* licèt ſecũdum *Dec. in conſ. 427. num. 13. vol. 2.* ſubſtitutus non veniat ex perſona primi inſtituti, ſed ex ſua, & primo gradu inſtitutionis inualido à fortiori cenſeri debet inualidus ſecundus, quia inſtitutus cenſetur magis dilectus, quam ſubſtitutus, *Ozaſc. in deciſ. 110. nu. 8.* & iura loquentia de inſtitutione, non extẽduntur ad ſubſtitutionem, *l. quandiu, ff. de acquirend. hæredit. Hartaman. ff. de hæred. inſtitut. dec. 3.* nec in vltimis voluntatibus locus eſt extenſioni de caſu ad caſum diuerſum, *l. commodiſſime, ff. de liber & poſthum. Bartol. in l. Gallus §. & quid ſi tantum, num. 9. ff. de liber. et poſthum. Boer. dec. 38. num. 14.* nec etiam fit ex tacita mente teſtatoris de perſona ad perſonam, *Dec. conſ. 211. Balb. conſ. 250.*

9 Non obſtat, quod quoties teſtamentum non valet in primo gradu, poteſt incipere à ſecundo, *l. 1. ff. de vulg. pupill. Minad. dec. 43. nu. 14.* quia reſpondetur hoc procedere quãdo primus gradus deficit ob aliam cauſam, quam nullitatis, vt in caſu noſtro, vt probatur in *d. l. 1.*

Vlterius cenſetur inualidum præfatum teſtamentum ob id præſertim, quod notarius non reperitur rogatus, iuxta notata per *DD. in l. ſciendum, ff. de verbor. obligat.* latè *Bartol. in l. 1. C. de vſuris, Carrocius deciſ. 20. & Achil. de Graſſ. in deciſ. 8. de iurepatronat.* Nec poteſt rogari niſi de his, quæ fiunt inter partes, *Bart. in auth. ſi quis in aliquo, C de edẽdo.*

Vnde cum de huiuſmodi actu non reperiatur rogatus, minimè ei credendum eſt circa conſenſum paternum, immò nec etiam circa præſentiam patris, arg. eorum, quæ ſcribunt *Garſ. in deciſ. 27. Afflict. in deciſ. 317. Benint. deciſ. 2. Surd. deciſ. 137. & 283.* ſicuti non creditur notario aſſerenti, quod teſtator ſit ſanæ mentis, licet corpore languens, *Iaſon in l. ſenium, C. qui teſtam. fac. poſſ. Ruiz Rot. Lituaniæ in deciſ. 2. Anton. Faber in deciſ. 26. C. de probation.* quemadmodum non creditur ei, atteſtanti de ſua commiſſione, *Veral. in deciſ. 155. part. 2. Afflict. in deciſ. 273.* & egomet latiſſimè in *collect. 242 part. 1.*

10 Item pro excluſiones ſubſtitutionis facit quoniam ſubſtitutio pupillaris non poteſt fieri, niſi exiſtenti in poteſtate ſubſtituentis, iuxta *tex.* expreſſum, & ibi *DD. in l. moribus, ff de vulg & pupill.* vnde cum poſthumus non dicatur in poteſtate, *l. fin. ff. de collat.* bonorum, & caſu quo dicatur, hic tamen non in poteſtate ſubſtituentis, ſed eius patris, arg. *tex. in l. ſi euenset, ff. de adulter.* ergo.

Ex quibus omnibus concluditur, nec primam inſtitutionem, nec ſubſtitutionem valere.

ADDITIO.

De hac eadem altercatione pro Hieronymo de Tranſo contra Ven. Eccleſiã Diuæ Mariæ Annũtiationis Ciuitatis Sueſſe in iure allegauit *Dom. Reg. de Ponte conſil. vlt. vol. 2.* alia materiã iſtam concernentẽ refert *Mancin. controu. iur. diſſert. 6. cap. 8.*

SVMMARIVM.

1 *Filiusfam. non poteſt ad pias cauſas teſtari. Limita num. 2.*

3 *Filiafamil. poteſt de antefato poſt mortem viri teſtari, redditur ratio num. 4.*

5 *Antefatum eadem habet priuilegia, qua dos.*

Tex. in cap. licet, de ſepulturis, in 6. an locum habeat in filiafamilias teſtante ad pias cauſas de eius antefato.

RESOLVT. DLXIX.

1 IN ſupradicto *cap. licet, de ſepulturis, in 6.* diſponitur, non poſſe filiumfamil. ad pias cauſas diſponere, teſtamentum condendo,
2 niſi præuio aſſenſu patris quare fuit mihi quæſitum, an locum ſibi vendicet in filiafamilias, quæ nupta poſt mortem eius viri, lucrata fuit antefatum, ſi poſſit de dicto antefa-

3 ſato ad pias cauſas diſponere abſque con-
ſenſu eius dicti ſui patris, in quo articulo reſ-
pondi affirmatiuè, ex ea quidem præſertim
4 ratione, quod anteſatum, & dos pari paſſu
ambulant, & per omnia aſſimilantur, ad *tex. in Auth. dos data*, C. *de donat. ante nuptias, de*
5 *Franch. in deciſ.* 182. & anteſatum eſſe fauo-
rabilem vti dotem voluit idem *de Franch. in deciſ.* 519. vnde cum dos ſit proprium patri-
monium ipſius mulieris, ad *tex. in l.* 4. §. *fin. ff. de minoribus* ſequitur, quod vti caſtrenſe pe-
culium poterit de ea filiaſamilias ad pias
cauſas diſponere abſque conſenſu patris,
dos enim adeo dicitur proprium patrimo-
nium, & caſtrēſe peculium ipſius filiæ, quod
per *tex. in l. fin.* C. *de rei vxor. actione*, pater do-
tem filiæ ad ſe reuerſam, ea denuò nubente,
non poteſt minuere.

ADDITIO.

Circa hoc quęſitum erit aduertendum, quod ſi mulier eo ipſo, quod nupſit efficitur ſui iuris ex *Conſuet. Sed et mulier*, et inde effecta vidua, nec aliter in poteſtatē patris reuertitur ſecundum aliquos *Addentes ſuper dicta Conſuetudine*, quibus addo *D. Reg. Hect. Capyc. Latro deciſ.* 98. et proculdubio cum ſit ſui iuris poterit teſtari, vt probat ibidē *Bottis in addit.* incip. *vide Tiraq.* ſecundum alios autē in paternā reinciderit poteſtatē, iuxtà *deciſ. Gram.* 54. relatā ibi per *Buccin. in addit.* quos probat *Molfeſ.* ſequutus à *Cōſil. Paſchal. de vir. patr. poteſt. p.* 1. *cap.* 3 *nu.* 44. et tunc attenta diſpoſitione iuris de dotibus indiſtinctè teſtari non prohibetur, niſi fortè vir partem lucraretur, aut filios habuerit, vt probat *Nunc. Pellic. in Conſuet. Auerſæ, cap.* 10. *nu.* 238. aut aliter per conſuetudines diſpoſitū, prout deciſum ibi retulit *num.* 243. nihilominus poterint mulieres diſponere de certa parte dotis in piam cauſam non obſtante ſtatuto prohibente diſponere de illa, prout ex eodē *Pellic. cap.* 3. *num.* 349. probaui in mea *ſumma priuil. piarum cauſarum, in priuil.* 244. quanto magis pro anteſato ſuper lucrato, pro cuius diſpoſitione idem *Pellic. cap.* 4. *num.* 118. allegat *tex. in auth. lucrum, C. de ſecund. nupt.* vbi Doctores omnes, de quo extat *Conſuetud. Neap. Si qua moriens*, ibi, necnon donatum à marito præſente ipſi mulieri tėmpore contracti matrimonii, et quartam, ſi quā habet ab alio marito defuncto à quo liberos non habuerit poteſt relinquere, et de iis diſponere pro ſuo arbitrio voluntatis, etc. et ibi *Napodan. verbo marito.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Funeralia, quæ dicantur, & num.* 4.
3 *Funeris ſumptus dicitur omne illud, quod corporis cauſa erogatur.*
4 *Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Eccleſiam, & quæ funeris cauſa ſunt elargita, num.* 5.
6 *Deciſio quæſtionis.*

Quarta funeralis an debeatur, ſi moritur perſona inſignis, & poſt ſepultum corpus, fiant exequiæ ſolemnes in aliquo loco.

RESOLVT. DLXX.

1 Ex facto proponitur, quod cum Sereniſ-
ſima Margarita Auſtria naturæ ſatisfe-
ciſſet, & ad ſuperos euolaſſet, & in Eccleſia
Cathedrali Neapol. ſollenniſſimè, ſummo-
que cum apparatu exequiæ fuiſſent cele-
bratæ, cumque dictæ Eccleſiæ maior cera-
rum pars ab Excellentiſſimo Prorege Neap.
donata fuiſſet comparuit in Curia Archiep.
conductor quartarum funeralium petens
ſibi deberi quartam de ſupradictis bonis
donatis, cui petitioni ſe oppoſuerūt Domi-
ni Canonici Oeconomi præfatę Eccleſiæ.
Quare conſultus ego quid de iure ſentirem,
dixi, quod *gloſ. in clementin. dudum, verſ. funeralia, de ſepult.* quam referunt, & ſequuntur
Vbald. de can. Epiſc. quæſt. 28. *num.* 7. *Henriq. conſ.* 80. *num.* 9. *& ſeq. Rub. conſ.* 23. *num.* 5. fu-
2 neralia dicuntur illa, quę cum funere ducū-
tur. Vnde in *text. in l. funeris, ff. de relig. &*
3 *ſumpt. funer.* dicitur, Funeris ſumptus accipi-
tur quicquid corporis cauſa erogatum fuit;
igitur ex ſupradictis videbatur dicendum,
quod non dicantur funeralia, & conſequen-
ter non deberi ipſorum quartam.
4 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus, contrarium conſului ſupradicta dici fu-
neralia, ſiquidem ea funeralia dici in con-
feſſo eſt, quæ cum cadauere ducuntur ad Ec-
cleſiam, ità *gloſ. in dict. clem. dudum*, vbi *Cordub. not in §. verum, quæſt.* 3. *qui in* 5. *q.* equos
pariter, & arma contineri aſſerit; ex atteſta-
tione *Zenzel.* quem etiam allegat *Anchar. in d. clem. dudum, §. huiuſmodi nu.* 30. vbi expreſ-
ſim de equis, & armis, quę deducuntur, por-
tanturque in defuncti honorem, vel funera-
lia, ſeu mortuaria appellari, quę funeris cau-
ſa obueniunt etiam pręter morientis volun-
tatem; *Card.* auctor eſt in eadem *clem. dudum, quæſt.* 28. *de ſepult.* & ſiue dentur ante, ſiue
5 poſtquam condatur corpus, funeralium no-
mine continentur quęcunque funeris cauſa
6 ſunt elargita, *d. l. funeris, ff. de relig & ſumpt. funerum.* Porrò, quod Sacerdotū, clericorum-
que ſint funeralia, & ad illos pertineant, quę-
cunq; funeris gratia inducuntur, probat *tex. in d. clem. dudū, §. ab olim*, vbi *Anch.* et reliqui;
quin etiam non funeralia modo, verum nec

ius

ius funerandi quidem ad laicum pertinere
poteſt,ſi credimus *Abb.in c.quãto,de iudicijs.*

ADDITIO.

CVm de expenſis funeralibus ſatis ſuper,
quę agit *Garſia in tract.de expenſis, c.8.
per totum,*ideò ibi remitto lectorem, & quæ
ſint tales expenſę funerales refert vltra *Me-
dic.de ſepulturis,par.2.q.5.num.2.Nunt. Pellic.
in Conſuet.Auerſæ,cap.3.num.514.*et ibi plura
referuntur circa hoc,et ſic quarta ipſa fune-
ralis debetur quando mortuus ſtetit in di-
uerſis locis vbi habitat,ità *Borgn.deciſ.12.ſub
nu.22 par. 2.* ſicut habitans in confinio dua-
rum Parochiarum , tunc enim ſunt diuidēdę
decimę,ac quarta funeralis,vt refert *Sperell.
deciſ.87.num.16.*

Finis tituli Praxis Sepulturæ.

PRAXIS VARIARVM RESOLVTIONVM.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ſententiæ diffinitiuæ coram quo ſit deducenda.*
2 *Dictio de nullitate,eſt ſpecies pronocationis.*
3 *Pronocatio ad ſuperiorem per viam dictionis de nullitate quid operetur.*
4 *Declaratur concluſio principalis.*

Curia Archiepiſcopalis an cognoſcat de nullitate ſuæ ſententię.

RESOLVT. DLXXI.

1 FVit reſolutum affirmatiuè ex firma
iuris regula , quod nullitas ſententię
diffinitiuę deduci poteſt coram iudi-
ce illo, qui tulit ſententiam , ſi Ordi-
narius eſt,*l. ſi Præſes, C. quom. & quando iud.*
et qui nullitatem proponit, ſi petit pronun-
ciari ſententiam fuiſſe prolatam nulliter, et
iterum per eundem iudicem iudicari , rectè
petit,et agit,*l. ſi expreſſim,ff. de appellation. l.
4.C.de accuſat.et l.1.C.de ſentent.*poteſt etiam
deduci coram ſuperiore illius Ordinarij, ad
2 quem appellari poteſt , nam dictio de nulli-
tate , eſt ſpecies pronocationis *Abb. in cap.
delicto,antè num.7.de appellation.Bartol.in d.l.
ſi expreſſim antè n. 9.* et ſunt *text.* in terminis
de ſuperiore in *l.1.§. 1.ff.quæ ſent.ſine appell.
& in l.abſentem,C.de accuſ.in l.quadam mulier,
ff.fam. herciſc. & in l.Cornelia pia,ff.de iurepa-
tron.* Delegatus autem non cognoſcit de
nullitate ſuę ſententię , ſed Ordinarius infe-
rior,*l. ſi vt proponis,*vbi *gloſ. in ver. commiſit,
C.quom.& quan.iud.*hęc eſt *Bartol.*traditio in
*d.l.ſi expreſſim,ſub num.14.*coram quo iudice
de nullitate ſit agendum , de iure autem ca-
nonico ſunt *text.* aperti in *cap. exibita, de iu-
dic.& in d.cap.dilecto,de appell.*
3 Et pronocatio ad ſuperiorem per viam
dictionis de nullitate operatur eoſdem effe-
ctus, quos appellatio , nam deuoluit totam
cauſam , ſuſpendit iuriſdictionem iudicis à
quo,& omnia innouata, vti attentata retra-
ctantur,*Abb.in cap.conſultationibus,de re iudic.
num. 26. Card.* Alexand. *in d. cap. dilecto num.
61.*vſque ad *66.* Et ratione deuolutionis to-
tius cauſæ ad ſuperiorem, reſultat , quod ſi-
cut iudex appellationis ob totam cauſam
ad ſe deuolutam , poteſt reformare ſenten-
tiam etiam ex noua cauſa,*l. Titianus,ff. quod
cum eo,l.per hanc,*C. *de temp. appell.* ſic poſſit
iudex ſuperior de nullitate aditus pronun-
ciare ſententiam nullam,& reformare, con-
demnando, aut abſoluendo,pulchrè *Bart. in
d.l.ſi expreſſim,num.15* per *tex.in d.l.1.*et in
*d.l.abſentem,*et magis explicitè idem Bartol.
*in d. l.ſi vt proponis,*quibus in locis parificat,
quod ad deuolutionem totius cauſæ appel-
lationem , & diſtinctionem de nullitate ad
ſuperiorem , et vtrobique ſequuntur com-
muniter cæteri,*Imola,& Angel. Aretin.in d.l.
ſi expreſſim,*Abb.*in d.cap.dilecto, ſub num.6.*et
cōcluſio hæc communiter recipitur reſcrip-
tis ab *Alex.in l.iudex,num. 20.ff. de re iudic.*et
in ſuo *conſ.79. vol. 1.lib. 2.*et eſt fundatum
publica vtilitate ad lites finiendas,et ad eui-
tandos circuitus inutiles, ad *l. properandum,
C. de iudic. & cap.finem litibus,de dolo,& con-
tumacia,*quod propriè pertinet ad iudicis of-
ficium, *l. quidam æſtimauerunt,ff. ſi cert. pet.* et
idem *Alex.conſ.73 num.10.lib.6.*vbi amplius
poſt *Anto. Butr. in d. cap. dilecto, col.4.* quod
etiam ſi pars confiteatur ſententiam nulli-
ter prolatam poterit petere eam reformari
ex illis actis, et audiri debeat, ad euitandos
circuitus, et pro litium fine, ſecuti ſunt *Dec.
in cap. in literis,col. vlt. de offic. ord. Por.Imol.
conſ.29.col.vlt.*
4 Declaratur tamen concluſio , vt locum
habeat vbi ſententia eſt nulla ex defectu ali-
cuius ſolemnitatis in ſe,vt quia publicata in
die feriata , aut extra terminum citationis,
aut alio ſimili accidenti concernente actum
publicationis , ſecus ſi ex aliquo ſubſtantiali
concernente nullitatem proceſſus irrepara-
bilem veluti ob defectum libelli, litis conte-
ſtationis,et huiuſmodi de quibus per Bartol.

in

in l. prolatam, C. *de ſentent.* Tunc, quia huiuſmodi defectus adhuc durant, & ſunt impugnabiles, nimirum prima illa ſententia non poterit reformari, nam non eſt dubium, quod defectus illi inficiunt proceſſum, & ex eo proceſſu non poteſt vtiliter ferri ſententia, *gloſ.* notab. in §. 1. *Inſtit. de obligatio. in verbo ſecundum Ciuitatis iura, & Bald. in l. actori*, C. *de rebus cred. & in l. ex hoc iure, ff. de iuſtit. & iure col. penult.* & in ſpecie per hanc rationem, *Alex. d. conſ. 79. num. 4.* vbi ad hoc retulit in terminis ſic determinaſſe *Bald. in l. 2. quaeſt. 14.* C. *de reſcind. vendit.* vbi ad hoc inducit *text.* optim. in *cap. cum dilecti, de empt. & vendit.* & ibi formaliter ſic notarũt *Anch. Imol. & Abb.* idem *Imol. in d. l. ſi expreſſim*, vbi concludit ſententiam latam contra ſententiam, quia ipſo iure non valet, *l. poſt ſententiam*, C. *de ſentent. & interloquut.* non poſſe reformari per iudicem ſuperiorem cognoſcentem de nullitate, quia vitium præcedẽs nullitatis adhuc durat, & latius idem *Alex. conſ. 53. num. 14. lib. 5.* ſequitur *Dec. conſ. 483. num. 8. Crau. conſ. 271. col. penult. & vlt.* vbi propterea infert ſententiam nulliter latam ex defectu peremptionis inſtantiæ non poſſe reformari, quia adhuc vitium nullitatis ob dictam cauſam obſtans eſt. Notabilis tamen in praxi fuiſſe in Rota Romana diffinitum, teſtè *Achil. de Graſſ. in deciſ. 4. de ſentent. & re iudicata*, quod ſententia iudicis ad quem cõfirmans primam, etiam nullam ex capite iuriſdictionis, nihilominus eſt valida, & tranſit in rem iudicaram, vbi dicitur fuiſſe canonizatum *conſ. Alexand. 111. vol. 5.*

ADDITIO.

IIs adde *Vãtium in tract. de nullit. rub. coram quo, &c. num. 8. & ſeq. Muſcat. in prax. S.C. lib. 2. p. 1. gloſ. nullitatis, nu. 11. Miſinger. ſingul. obſeruat. cent. 5. obſeru. 92.* latè *Farin. in ſuo repert. iudic. quaeſt. 84. num. 19.* iterum in *fragmẽtis, ver. nullitas, num. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Quicquid calore iracundiæ fit, pro nihilo habetur.*
3 *Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat.*
4 *Confeſſio facta calore iracundiæ, non valet.*
5 *Prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam.*
6 *Qui calore iracundiæ publicè Deum, vel B. Virginem blaſphemat, eſt mitius puniendus, limita num. 7.*

Calor iracundiæ an excuſet à pœnis duelli.

RESOLVT. DLXXII.

1 CVria Epiſcopalis Bitonti cum condemnaſſet duos Clericos, pronunciãdo illos incidiſſe in cenſuras, & pœnas duelli iuxta Bullam Clement. VIII. & cum præfati Clerici appellaſſent ad Curiam Archiepiſcopalem Baren. fuit commiſſa mihi cauſa hæc a Domino Aloyſio Ieſualdo Equite, vltra ſanguinis nobilitatem, omni virtutum genere ornatiſſimo, pronũciaui in fauorem ſupradictorum Clericorum, motus, quia ſi calore iracundiæ, duellum contingat, dimicantes non incidunt in pœnas duelli, ex re-
2 gula iuris, quod quicquid fit calore iracundiæ, pro nihilo habetur, *l. quicquid calore, ff. de regul. iuris*, quemadmodum dicimus de exhæredatione filiorum calore iracundiæ facta, *Iaſ. in l. ſi filia*, C. *de inoffic. teſtament.* ſimiliter votum factum calore iracundiæ, non obligat, *gloſ.* eſt reputata ſing. in *cap. dudum, in verbo calor. & ibi Io. Ant. & Panormit. de conuerſ. coniug.* & eſt ſimilis *glo.* in *cap. ſunt, qui*
3 *opes 11. quaeſt. 4.* Similiter nec iuramentum calore iracundiæ interpoſitum obligat *l. fin.* C. *ad l. Iul. Maieſt. c. ſicut 1. de iureiuran.* Eodem
4 modo confeſſio facta calore iracundiæ, non valet, *gloſ.* eſt ſing. in *cap. ex litteris, de diuort.* quam ibi not. & ſequitur *Panormitan. & in d. cap. dudum, & in cap. fin. 4. col. de conf. & in cap. afferte in 11. col. de præſum. & in cap. cum venerabilis, in 3. col. de except.* & alibi ſæpè. Eodem modo accuſatio facta calore iracundiæ, debet per iudicem aboleri, *l. 1.* C. *de abol.* Similiter ſi quis acceptat ſecundum beneficium curatum calore iracundiæ, non dicitur vacare primum, iuxta *cap. de multa, de præb.* & ità tenet ibidem *Panormitan. in 4. col. & Iaſ. in d. l. ſi filia.*

Inſuper dicebã in proprijs terminis eſſe deciſionem Lud. 11. Rota Lucenſ. vbi voluit, quod ſi quidam calore iracundiæ ſe ad duellum irritauerunt, & incontinenti vnus ex eis acceſſit ad locum cauſa dimicandi, & alter non venit, quòd acceſſus non dicitur deliberatus credit prouocantem non incidiſſe in cenſuras, ſequitur *Zened. in collect. 117. nu. 4. part. 2. Graſſ. conſ. 4. de homicid.* & ratio eſt,
5 quia prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam, probatur in *l. 1.* C. *ſi quis Imperator. maledix. & in l famoſi, ibi, lubr. ling. ff. ad l. Iul. Maieſt. & in cap. ſi quis iraſcitur 13. quaeſt. 2. & in cap. inebriauerunt 15. quaeſt. 1. & in cap. cum apud Theſſalonicam 11. q. 3.* immò *gloſ. in cap. ex literis, de diuortijs*, dicit quòd confeſſio facta calore iracundiæ, non nocet, & idem de iniuria verbali, & manente calore iracundiæ, quod eſſet valde pulchrum ad euitan-

dam

dam pœnam ſtatuti, quod intellige, quando calor iracundiæ eſſet tantus, quod illud deliberatè non feciſſet, *Felin. in cap. ſicut ex litteris, de iureiur.* quemadmodum diximus, ſi quis poſt calorem perſeueraſſet in eadem voluntate, per *text. in cit. cap. ſi quis iratus*, notat *Bartol.* in *d. l. quicquid calore*, & in ſimili in *l. licitatio, in principio, ff. de publicanis*, quia tunc non excuſaretur, ſicut excuſantur ij, qui ob verum calorem delictum patrarunt, ſecundum *Iaſ. in citat. l. ſi filia*, qui voluit, quod
6 qui calore iracundiæ Deum, vel Virginem publicè blaſphemat, debet mitius puniri, nec habet tunc locum pœna *cap. 2. de maled.* ſecundum *Archid. in cap. quid ergo, circa fin. 23. quaſt. 5.* allegat ità tenere *Goffredum in d. cap. 2.* vbi *Panormitan. & Anan.* limitant niſi
7 ex iniuſta cauſa eſſet prouocatus, puta ex amiſſione pecuniæ facta in ludo *d. cap. inebriauerunt 11. quaſt. 1.* facit, quod notat *Panormitan. in c. 1. m 2. not. de his, qui filios occid.* Vndè *Zened. in cit. collect. 117.* ex *Ioſeph Ludouicen. in præalleg. deciſ. 12.* notans his vſus fuit verbis non incidere hodie in pœnas *Sac. Concil. Tridentin. in cap. 19. ſeſſ. 25. de reformat.* illos, qui calore iracundiæ ſe inuitarent ad duellum, & incontinenti accederent ad aliquem locum, ibique dimicarent, quia talis pugna non dicitur deliberata, quod ſecus eſt dicendum quando ex animo deliberato ad eam accederent, licèt abſque patrinis, nec in campo franco, tunc enim eos incurrere in dictas pœnas concludit: quare cum calor iracundiæ, vt ſupra diximus, minuat pœnam delicti, vel faciat actū, ac ſi non eſſet factus, fit quod prouocatio ad duellum ex calore iracundiæ operetur, vt prouocans non incurrat excommunicationem.

ADDITIO.

DE delictis calore iracundiæ commiſſis ampliſſimè loquitur *Tiraq. de pœnis, cauſa prima, per totam*, vbi erit videre idcircò mitius puniri delinquens iracundia, *Menoch. de arb. iud. caſu 319. num. 35.* & calor iracūdiæ excuſatur quando prouenit ex iuſta perturbationis cauſa *Ciazius diſcept. forenſ. deciſ. 65. num. 6.* & quænam dicatur ira multa, idem proſequitur in *tract. de confeſſ. rei contra fiſcū, cap. 16.* & de pœnis duellantium agit nouiſſimè *Ciarlin. contron. forenſ. iud. cap. 115. per tot.* vbi multa *Ripol. var. reſol. cap. 8. num. 211. Nouar. in ſumma bullar. tom. 2. rub. de duello*, & iterum *tom. 1. eod. tit.* vbi *num. 6.* expreſſim tradir duellum excuſari calore iracundiæ, citans noſtrum Authorem. Nam ira cōmotus non eſt in plenitudine intellectus, idem *Ciazius 2. tomo, conſ. 11. n. 45. conſ. 2. n. 21. conſ. 6. n. 176.* & ſæpè ipſa rationem impedit, *idem diſcep. 9. n. 197. & 347.* maximè in reo, nam facit, vt etiam ſapientiſſimi viri aliena loquantur, *idem conſ. 15. num. 28.*

SVMMARIVM.

1 *Iuris ignorantia neminem excuſat.*
2 *Iuris ignorantia dicitur lata culpa.*
3 *Statuta poſt duos menſes ligant etiam ignorātes.*
4 *Ignorantia regularum non omnes excuſat.*

An ignorantia Bullæ Clemen. VIII. excuſet quem à pœna duelli.

RESOLVT. DLXXIII.

1 RESpondi negatiuè, ex regula vulgata iuris ignorantiam neminem excuſare, *l. error, C. de iur. & fact. ignor. & cap. ignorantia, de reg. iu. lib. 6.* quoniam ſcire iura quilibet tenetur, *l. leges, C. de leg.*

2 Imò iuris ignorantia dicitur dubio procul lata culpa, vt per *Alex. conſ. 77. col. 2. vol. 3. Bartol. in l. quod Nerua col. 6. ff. depoſ. Rimi nald. iun. conſ. 484. Annus nu. 20. vol. 5. Bertran. conſ. 278. etiam num. 2. vol. 8.*

3 In tantum, quod ſtatuta ligāt etiam ignorantes poſt duos menſes à die publicationis, vt dixerunt *Abb. Dec Bero. num. 49. & 52.* & alij omnes vniuerſaliter in *cap. cognoſcentes, de conſt.*

4 Nec ignorātia regularū excuſat omnes ſicut ignorantia extrauagantium, vt tradit *Abb. & alij omnes in cap. paſtoralis, de fide inſtrum. & Bald. in cap. ex cauſis, de re iudic. Rimmal. iun. conſ. 462. proponitur n. 3. & 62. vol. 4.*

In tantum, quod ignorantia iuris, quando allegatur, tunc præſumitur mala fides, quia iuris præſumptio tali allegationi reſiſtit *Bartol. in l. hæredem ff. de his quib. vt indign. & in l. ſi fur. in princ. ff. de vſu. Menoch. conſ. 214. num. 44. vol. 3. Ioan. Andr Dy. & Philipp. Franc. num. 2. in cap. qui contra extra de reg. iur. in 6.* nam ignorantia iuris cauſat præſumptā malam fidem, *Dec. conſ. 130. num. 5.*

Et tantò magis ignorantia ipſa iuris non excuſat, quanto quod quis potuerit conſulere petitiores, idque aliter non egit, vt per *Gloſ. Alex. Iaſon. & Dec.* & alios vniformiter omnes in *l. iuris ignorantia, C. qui admitt.* attamen ignorantia iuris excuſat, vbi dolus requiritur, vt per *Angel. in l. ſi quis id quod, ff. de iuriſd. omn. iudic. Dec. conſ. 604. col. 2. conſ. 605. & 606. num. 6.* quibus in locis vna ſimul cum *Ruin. conſ. 23. lib. 1.* conſulere pro Duce Grauinæ, cum non teneri pœna criminis læſæ Maieſtatis, vel alia, licet ſumpſerit arma cum inimicis Cæſareæ Maieſtatis contra Terras ipſius, ex quo dolus non aderat cum crediderit ſibi id licuiſſe, quoniam licētiam tunc habebat Viceregis Regni componendi ſe cum inimicis ipſis pro ſtatu ſuo recu-

perando; prout in caſu ſimili in cauſa Syndicatorum Ciuitatis Canuſii, dum tractabatur de pœna incurſa per eos in arctando pro Capitaneo ſyndicando terminum Regię pragmaticæ, ita extitit iudicatum in Sacra Regia Audientia Prouinciæ Terræ Bari, ſub die 10. Ianuarij 1589. aſſiſtente tunc in ea Auditore *Vin.* prout ipſemet refert in *dec. ſua* 253. *lib.* 2.

ADDITIO.

AD hoc vide *Lucam Floronum in tract. de prohib. duell. cap.* 5. §. 2. *per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Perſona eligenda in conſtitutiones Synodi, quas qualitates debeant habere, vt ſatisfiat menti Conc. Trident.*

2 *Canonici Eccleſiæ Colleggiatæ an poſſint eligi in Synodo conſtituendo in iudices, pro negatiua adducuntur duo, num.* 3. *&* 4.

5 *Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus num.* 6. 7. *&* 8.

Canonici Eccleſiæ Collegiatæ an poſſint conſtitui iudices ſynodales.

RESOLVT. DLXXIV.

1 EXtat ſancitum in *Conc. Tridentin. cap.* 10. *ſeſſ.* 25. *de reformat.* quod in Synodalibus conſtitutionibus eligantur perſonæ, quæ habeant qualitates iuxta diſpoſitionem cõſtitutionis Bonifaeij VIII. quæ regiſtrata reperitur in *cap. ſtatutum, de reſcript. in* 6. quibus cauſæ in partibus delegari poſſint, quæ qualitates ſunt, vt ſint in dignitate, & perſonatum habeãt, aut canonicatum in Cathedrali, qua diſpoſitione
2 ſtante, quæritur, an canonici Eccleſiæ collegiatæ ad id aſſumi poſſint, & dubium mihi fa-
3 ciebat, quod intra loquentia de canonicis intelligenda ſunt de propriè, & verè canonicis, quales ſunt, qui inſeruiunt Eccleſiæ Cathedrali *Artaman. in conſ.* 60. *num.* 6. *Balb. conſ.* 50. *nu.* 4. *Rubeus conſ.* 29. *n.* 7. *& ſeq. Alban. conſ.* 13. *n.* 4. *&* 7. Vnde *text. in cap. ſtatutum, de reſcript. in* 6. volens, quod cauſę non committantur niſi perſonis in dignitate conſtitutis, ampliatur, vt procedat quoque in canonicis Eccleſię Cathedralis tantum, non in alijs, vt per *Achil. de Graff. in dec.* 1. *de reſcriptis, & Caputaqu. in dec.* 257. *par.* 1.
4 Secundò faciebat *gloſ.* pro eadem opinione, *dict. cap. ſtatutum, in verb. quadam, de reſcript.* vbi ſolum canonicis Eccleſiæ Cathedralis cauſæ committi poſſunt, igitur non alijs.
5 Cæterùm ſupradictis minimè refragãtibus, contrarium dixi ex pluribus.
6 Tum primò, quia in Eccleſia Collegiata ſolent adeſſe Canonici obtinentes dignitatem, Collegiata dicitur quoque habere in ſe dignitatem, vt per *Seraphin. in deciſ.* 22. *par.* 1.
7 Tum ſecundò, quia Canonici Eccleſiæ Collegiatæ in nonnullis æquipollent Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, vt per eundem *Seraph. in deciſ.* 1223. *par.* 2.
8 Tum denique, quia ſecundum *Gemin. in cap. nullus, num.* 6. *de elect. lib.* 6. quælibet cauſæ committi poſſunt perſonis habẽtibus dignitatem, licet ſint extra Cathedralem, vt voluit quoque *gloſ. in d. cap. nullus*, prout videmus in Prioribus, & Guardianis regularium, ad *tex. in clement. & ſi principalis, de reſcript. & text. in cap. quamuis, de verb. ſignificat.*

ADDITIO.

PRocul dubio canonici ſunt viri in dignitate poſiti, vt inquit *D. Author dec.* 25. *nu.* 5. *par.* 3. & non mirum, ſi tales Canonici Eccleſię Collegiatæ eligi poſſint Iudices ſynodales, maximè Doctores, vt latè proſequitur de iis *Grillenzon. conſ.* 127.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Matrimonium non poteſt dici prohibitum niſi in caſibus à iure expreſſis.*

3 *Cauſa matrimonialis eſt fauorabilis. Ampliatur num.* 4.

5 *Adducuntur ad hoc tres Sac. Congregationis Epiſcoporum declarationes.*

6 *Excommunicati poſſunt contrahere matrimonii.*

Ignorantibus Pater noſter, & Aue Maria, an poſſit interdici matrimonium.

RESOLVT. DLXXV.

1 QVia per Curiam Bitontinam fuit quibuſdam prohibitum, ne matrimonium cõtraherent, ex eo, quod nec quidem ſciebant Pater noſter, & Aue Maria: habuerũt illi recurſum ad Metropolitanam Barenſem: qua de re conſultus ego ab Aloyſio Ieſualdo Equite præclariſſimo, tunc ibi Locumtenente, & fratre Archiepiſcopi, reſpondi per infra-
2 ſcripta, videlicet, firmiſſimam eſſe concluſionem, matrimonii prohibitionem regulariter non eſſe inducendam, niſi in caſibus à iure expreſſis, ſecundũ *Bald. in c. ex publico, n.* 7. *de conuerſion coniug.* quem ſequitur *Turrettus conſ.* 90. *vol.* 1. *Marzarius conſ.* 16. *nu.* 6. & cum inter carmina, in quibus dilucidantur impedimenta matrimonij, vt ſunt *error, conditio, votum, cognatio, crimen*, &c. non extet huiuſmodi, ſcilicet illorũ, qui neſciunt recitare Pater noſter, & Aue Maria igitur prohiberi non debet.
3 Item dicebam, quod cum cauſa matrimonialis ſit fauorabilis, *l.* 1. *ff. ſolut. matr.* ibi, *Intereſt reipublicæ mulieres eſſe dotatas*, facit etiam *text. in clem. diſpendioſam, de iud. Bero in cap. ex literis, num.* 27. *de in integr. reſtit.* & dicit *Triuſ.*
4 *in deciſ.* 28. *par.* 1. quod adeo cauſa matrimonialis, eſt fauorabilis, quod in dubio pro ipſa

Oo ſit

ſit iudicandum, & ideo præfatus Epiſcopus nullo modo ſupradictam prohibitionem facere poterat.

5 Item dicebant, quod cum per Sac. Cõgreg. ſuper negotijs Epiſcoporum bis, atquè iterum fuerit inhibirum Epiſcopis, ne prohibeant volentibus matrimonia contrahere, præſertim illis, qui neſciunt Doctrinam Chriſtianam, vt in anno 1588. ſcripſit Epiſcopo Gallipolenſi, & iterum in anno 1589. 28. Auguſti Epiſcopo Cauenſi, & tandem in anno 1590. 26. Auguſti eadem Sacra Congregatio reſcripſit eidem Epiſcopo de Gallipolis, igitur nequè ignorãtibus dicere Parer noſter, & Aue Maria.

6 Denique dicebam per argumentum à maioritate rationis, quia ſi excommunicati non videntur prohiberi poſſe matrimonium contrahere, ad *tex. in cap. ſignificaſti, de eo, qui duxit in matrim. Couar. de matrim. 2. part. cap. 6. num. 3. Viu. dec. 96.* igitur tantò magis poſſunt contrahere matrimonium, qui neſciunt recitare Pater noſter, & Aue Maria. Et hæc ſalua. &c.

ADDITIO.

ET ſi iniunctum videatur non tantum Parrochis doctrinam Chriſtianam docere eius Parrochianos, ac principia fidei, ſcilicèt Pater noſter, & Aue Maria, ſimbolum Apoſtolorum, ſed pariter parentibus eoſdẽ filios Parochianos ad ſcholam, ſiue Monaſteria, ſiue foras mittere, vt fidem Catholicam diſcant, & orationem Dominicam diſcant, vt fuſius *D. Author in deciſ. Cur. Arch. 22. par. 1.* aſſerit, quo fit, vt fidelis nedum teneatur ad obſeruãtiam decem præceptorum, & duodecim articulorũ fidei, vt inquit *Lel. Zauch. in tract. de inſtit. cleric. cap. 30. num. 3.* ſed etiam oratio Dominica, & Angelica omnibus ediſcenda *Nauar. de hor. canon. cap. 3. num. 20. & cap. 20. nu. 20.* vbi etiam cenſuit eas memoriter ſcire teneri Chriſti fideles, & ſic non per ignorantiam eorum matrimonium eius impediendum.

SVMMARIVM.

1 *Quod ab initio eſt nullum, tractu temporis etiam valere non poteſt.*

2 *Subreptio vitiat gratiam ipſo iure.*

An regula de triennali ſuffragetur in gratia ſubreptitia.

RESOLVT. DLXXVI.

REſpondi negatiuè, ex duobus.

1 Tum primò, cum principium ſit vitioſum, conſequenter temporis ſpatio firmari nõ poteſt, vulgatis iuribus.

2 Tum ſecundò, quia ſubreptio vitiat gratiã ipſo iure, *cap. ad aures, cap. conſtitutus* cum aliis, *de reſcript. cap. ſi motu proprio, de præbend. in 6. clem. 1. eod. tit.* ibi, *gratiam huiuſmodi,* &c. quãuis reſcripta ſubreptitia ad lites regulariter non ſint nulla niſi ope exceptionis, *gloſ. final. in cap. ad audientiam 2. de reſcript. & ibi Abb. num. 14. Felyn. nu. 22. & commun. Oltrad. conſ. 257. à num. 27. Rebuff. in prax. tit. de different. inter reſcripta grat. & iuſtit. nu. 1. Nauarr in cap. ſi quando, de reſcript. prælud. 1. Didac. Perez in l. 1. tit. 12. lib. 3. ordin. quæſt. 8. & 9. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 201. num. 2. & 3. & num. 16. Farinac. in prax. crimin. 1. part. quæſt. 6. nu. 46. Tuſc. concluſ. 722. lit. S. Sabagum in cap. cæterum, de reſcript. n. 6. Sanchez de matrimon. lib. 8. diſput. 21. in 3.* & alii plures *Caputaquen. dec. 225. par. 3.* & ſunt aliæ infinitæ deciſ. Rotæ impreſsæ, & manuſcriptæ ad hoc.

ADDITIO.

HIc nota, quod regula cancellariæ de triẽnali poſſeſſione non proficit ei, qui per ſubreptionem obtinuit beneficium, licet proficiat male fidei poſſeſſori in vtroque foro, probat ex multis *Glorit. in comment. ad cap. ſuper literis, de reſcript. num. 163.*

SVMMARIVM.

1 *Curia Archiepiſcopalis quid ſeruet in puniendo quem de auxilio, vel aſſociatione.*

2 *Vt quis poſſit de conſilio, auxilio, & fauore præſtito puniri, quæ requiratur.*

De auxilio, ſeu aſſociatione non poſſe quem puniri, niſi prius conſtet de principali delicto illius, cui dicitur præſtitum auxilium.

RESOLVT. DLXXVII.

1 CVria Archiepiſcopali ſolet in caſu, quo cauſa principalis delinquentis in Magna Curia non eſt ſopita, interponere decretum; quod expectetur exitus cauſæ principalis, quod quidem iuridicũ eſſe patet ex regula, quòd
2 vt quis poſſit de cõſilio, auxilio, vel fauore cõdemnati, opus eſt, vt contra ipſum conſtet de delicto, ac delinquente principali, nõ quidem per ſolam contumaciã ipſius principalis delinquentis, ſed per teſtes, aut alias veras probationes in proceſſu contra ipſum *inquiſitum* de auxilio legitimè factas, vel ſaltem per propriam ipſiuſmet contumaciam, vt concludit *Bart. in l. ſi is qui rem, §. ſi tu Titium, in fin. ff. de furt. & ibi Angel.* optimè declarans, & *Salic. in l. 1. col. 8 num. 25. C. de rapt. Virg. Anch. in conſ. 216. & Alex. in conſ. 99. ſub num. 4. verſ. præterea, lib. 1. & in addit. ad Bart. in d. §. ſi tu Titium,* aſſerens in vtroque loco hanc opinionẽ *Bart.* eſſe communitèr approbatam, quam etiam ſequitur *Aretin. in tractat. malefic. in verb. dicto maleficio, num. 20.* & ibi *Aym.* ad eum *Foller. in ſua practica, in verb. capiat informationem, nu. 57. Boſſ. in tit. de delicto, num. 43. Ruin. in conſ. 6. in fin. lib. 5. Carrer.* infinitos alios citãs in ſua praxi, *§. homicid. num. 57. cum ſeq.* ità vt ſine cõtro-

uer-

verſia concludi poſſit hanc eſſe communem opinionem, prout etiam aſſerit *Clar. in ſuo lib. 5. ſent. §. fin. q. 90. verſ. ſcias tamen*, licet ibi dicat eam in illa prouincia non obſeruari, ſed in iſto caſu ſeruatum fuit.

ADDITIO.

DE hoc vide *Guazin. in tract. ad defenſam reorum, tom. 2. defenſ. 33. cap. 10. n. 15. & ſeq. & Almont. Ciazium diſcept. forenſ. Cum. diſcept. 124.* qui in *diſcept. 139. num. 3.* inquit, quod vt auxiliator puniri poſſit exigitur, quod Iudex oſtendat quis ſit principalis, & certi hominis factum argui debet, ſicquè auxiliator puniri non poteſt niſi conſtito de delicto principali *Farin. conſ. 8. n. 2. & 7. & in addit. lit. A. et conſ. 60. n. 67. & 171. tom. 1. Ciarlin. contr. for. cap. 85.*

SVMMARIVM.

1 *Purgatio canonica quid ſit, & vnde dicta.*
2 *Purgatio canonica cur ſit remedium ſubſidiariũ, num. 3.*
4 *Purgatio canonica extra crimen hæreſis, ſeu illius ſuſpitionem, abijt in deſuetudinem.*

Purgatio canonica quo caſu practicatur in Curia Archiepiſcopali.

RESOLVT. DLXXVIII.

1 DE Canonicæ purgationis remedio, ſcilicet de obiecto crimine innocentiæ demoſtratione agit *Nauarr. de hæretic. lib. 5. conſ. 5. num. 3.* & ſubtiliſſimus *Martinus del Rio lib. 5. diſquiſitionum magic. ſect. 13.* cuius rei titulum habemus *in decretal. de purgat. can.* quam eſſe
2 remedium ſubſidiarium defendit in ſpecie *Caball.* in ſuo luculentiſſimo libro *reſolution. criminal. caſu 84. nu. 2.* vbi ex *Abb. ad cap. 3. notab. 2. de purg. can.* ait, hanc purgationem non eſſe indicendam, vbi aliter crimen poſſit probari, vel quia adſit accuſator, vel quia extet indicium ad torturam, adeo quod *Farinac. in prax. crim. tit. de indicijs, quæſt. 36. nu. 181. & Foller. in pract. canon. in verſ. & ſi nec confeſſi, aut conuicti, num. 8.* dicunt non eſſe deueniendum ad purgationem canonicam, quando adſunt indicia ad torturam, ideoq; ſubſidiaria reputatur, *Maranta in ſuo ſpeculo p. 6. tit. de iuramento, nu. 10. Diaz in pract. crim. cap. 151. Gabr. conſ. 160. vol. 1.*

3 Dicitur autem purgatio canonica, quia regulis iuris canonici eſt ſatis conſentanea, vt infamatus de quocunque crimine, quod plenè probari non poteſt, & ſic non confeſſus, aut conuictus, non modicum autem ſuſpectus, per iusiurandum ſe purget, vel per ſumptionẽ ſacroſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti, *Penia ad director. inquiſ. part. 2. comm. 14.* Verùm quia
4 extra crimen hæreſis, aut illius ſuſpicionem in deſuetudinẽ abijt purgatio canonica, teſtè *Claro in §. vlt. quæſt. 63. nu. 4. Gallia conſ. 18. nu. 126. cum ſeq. Gayl. lib. 2. obſeruation. 106.* & inter regulares ſolummodo viget hoc remedium, dum aliquis infamia reſperſus, inquiſitioni Superioris ſui ſubijcitur, ex qua nihil certi habeatur, nam tunc vocatus dictum iuramẽtum præſtare debet, necnon adeſſe debent cõpurgatores, qui iurent ſe credere, quod is non deierauerit, compurgatores autem pro Epiſcopo debent eſſe duodecim: pro Sacerdote verò ſex eiuſdem ordinis, et dignitatis, cuius eſt reus, ſi fieri poteſt, et aliquando pauciores iudicis arbitrio, vt oſtendit *Vict. Manſus in tract. de mod proceden. in cauſ. regular. cap. 29. Roder. quæſt. regular. tom. 3. q. 21. artic. 1. et 2.* vbi Religioſus accuſatus, ſi deficiat in purgatione nõ punitur à ſuo Prælato, vti cõuictus, ſed ob violentam præſumptionem pœna tantum arbitraria plectitur, *Syluest. in verb. purgat. can. Simanc. de cath. inſt. cap. 57.*

ADDITIO.

QVod purgatio canonica ſit remediũ ſubſidiarium refert *Coſta de remed. ſubſid. remed. 15. num. 1. ad 11.* vbi *nu. 4.* cenſuit in deſuetudinem abiiſſe extrà crimen hæreſis, & ſubdit *num. 5.* inter regulares vigere, latiſſime *P. Megala in ſua praxi crim. canon. cap. 20 per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Publicum Fidei profeſſionem tenẽtur facere promiſi de Cathedralibus, & alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarũ habẽtibus.*
2 *Præfata fidei profeſſio debet fieri in Synodo diœceſana, & conſequenter de ipſa ſolet fieri regiſtratio in dorſu Bullæ.*
3 *Facta non præſumuntur, niſi probentur.*
4 *Continuatio præſumitur ſi is, qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſſidere.*
5 *Solemnitas extrinſeca tunc præſumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præſumptio oritur.*
6 *Ex poſſeſſione decennali multa præſumuntur.*
7 *Si quis per decennium rem tenuit tanquã emphyteota, & pro ea ſoluit debitum canonem, præſumitur emphyteota, et ſolemniter inueſtitus.*
8 *Eccleſia decẽnio ædificata patiẽte diœceſano, præſumitur ædificata ipſo Epiſcopo auctorante.*
9 *Ex poſſeſſione decennali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres, qui decem annis reperiuntur diuiſum poſſediſſe.*
10 *Si filius habitauit per decem annos ſeorſum à patre, præſumitur emancipatus.*
11 *Qui per decennium ſe geſſit, vt notarius, an præſumatur creatus ſolemniter notarius.*
12 *Stante Statuto, quod minor, vel mulier non poſſit obligari ſine cõſenſu propinquorum per lapſum decennij, præſumitur talem ſolemnitatem ſtatuti interceſſiſſe.*

Profeſſio Fidei, an præſumatur in dubio fuiſſe facta.

RESOLVT. DLXXIX.

DOminus Alexander Ruſſus meus concanonicus, vir quidem, vltra vitæ integritatem, in agendarunquè rerum dexteritatem, & in ſacra Theologia, ſcientiaque vtriuſque iuris eminentiſsimus, quæſiuit mihi an ſi non appareat in viſitatione quem obtinĕtem Canonicatum, vel parochialem feciſſe fidei profeſsionem, ſit præſumendum in dubio illam emiſiſſe, cui reſpondi dubitationem mihi facere verba *Conc. Triden. ſeſs. 24. cap. 1. & 12.* vbi generaliter fuit diſpoſitum, quod publicam
1 fidei profeſsionem facere tenentur prouiſi de Cathedralibus, & aliis quibuſcunque beneficiis Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, igitur non eſt dubitandum quin ſit neceſſaria vera apparentia profeſsionis fidei.

2 Eo magis, quia ſolet fieri in Synodo Diœceſana, & conſequenter de ipſa ſolet fieri regiſtratio in dorſu Bullæ; vnde cum ſit quid facti in dubio præſumi non poteſt, niſi probetur ex
3 reg. iur. quod facta non preſumuntur, niſi probentur, *l. in libello, §. facta, ff. de capt & poſtli.* & probatur *in cap. cum Ioannes, §. veram reſponſionem iſtam, de fide inſtrum.* hoc idem placuit dum de iure reſpŏdit *Corn. in conſ. 181. verſ nec obſtat, vol. 2. Menoch. in conſ. 11. nu. 301. Boſ. in conſ 36. num. 13. verſ. verum reſpondetur, Cephal. in conſ. 53. num. 34. & in conſ. 77. & 130.*

Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus in propoſito articulo reſpondi diſtinguĕdo, quod aut ſumus in canonicatu de recenti collato, & tunc non præſumi fuiſſe emiſſam fidei profeſsionem, aut vero eſt decennalis collatio, & tunc aut allegatur ab eo, pro quo præſumitur fuiſſe emiſſam fidei profeſsionem, aut negatur, primo caſu præſumitur, ſecundo verò nequaquam, ita *Pariſ. de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 6. num. 74* cuius opinio corroboratur à
4 ſimili de continuatione poſſeſsionis, nam cŏtinuatio præſumitur, ſi is, qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſsidere, nam tunc præſumitur poſſeſsio medio tempore continuata, ſecus ſi negat, nam tunc præſumptio iſta ceſſat, *gloſ. in l. ſiue poſſidetis, in verbo conſtituti, verſ. non diſtinguitur,* & ibi *Bart. nu. 6. & 7. C. de probation. Bald. in l. 1. circa medium, verſ. reuoco in dubium, Ang num. 4. verſ. in gloſ. 3 Caſtren nu. 9. Cuman. col. 2. circa medium, verſ. tu dic, C. de probation. But. in cap. cum ad ſedem, num. 25. Abb. num. 25. de reſt. ſpoliat Ripa in cap. cum Eccleſia Sutrina, num. 23.* vbi atteſtatur de communi *de cau. poſſ. & propr. Conar. in cap. Raynutius, §. 11. ſub num.*
5 *2. de teſtam.* vbi de communi etiam. Item ſolemnitas extrinſeca præſumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem preſumptio oritur, at ſecus ſi ab eo negetur, *Salyc. in l. ſi filius, quæſt. 1. verſ. ſed hoc non obſtat, C. de pet. hæred.* dicens, quod iuſſus patris præſumitur præceſsiſſe, ſi ipſe hoc allegat, ſecus ſi negat, ſequitur *Alex. conſ. 9. num. 9. verſ. poteſt etiam, lib. 3. Ruyn. conſ. 23. num. 20. lib. 5. Gabr. de præſumpt. concl. 1. num. 74.* Ita priuilegium præſumitur in vſu, ſi talis præſumptio à priuilegiato allegatur, non autem ſi negetur, vt fuit deciſum in vna Caurieñ. iuriſdictionis 29. Aprilis 1575. & facit *Anchar. quæſt. 297. num. 11.* ad hoc.

6 Ex poſſeſsione enim decennali multa præſumuntur, quæ alias nŏ præſumerentur, prout
7 primo, ſi aliquis per decennium rem tenuit prout emphyteuta, & pro ea ſoluerit debitum canonem præſumitur emphyteuta, & ſolemniter inueſtitus, & idem in eo, qui decem annis tanquam vaſſallus poſſedit caſtrum, præſumitur inueſtitus de feudo, *gloſ. in l. 2. in gloſ. magna, C. de iure emphyt Bartol. in l. 3. §. ex contrario, ff. de acquirend. poſſeſſion. & in l. litibus, C. de agr. & cenſib. lib. 11. Angel. & Mod. in l. prætor. in princ. eod.* & vide *text. in cap. 1. qual. olim feud. pot. alien.* Secundò facit, quod vult. *Card. Flor. in cap. requiſiſti, de teſtib.* quod Eccleſia, vel Cap-
8 pella iam decennio ædificata patiente diœceſano, præſumitur ædificata ipſo Epiſcopo auctorante. Tertiò facit, quod ex poſſeſsione de-
9 cennali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres, qui decem annis reperiuntur diuiſum poſſediſſe, *gloſ.* eſt ſing. & ibi magis communitèr approbata in *l. penult. C. comm. diuid. Bald. in l. 1. col. 3. C. de fideicomm. & ſingul. Ant. Burg. in cap. peruenit, de empt & vendit.* Quartò facit,
10 quod ſi filius per decĕ annos habitauit ſeorſum à patre præſumitur emancipatus, ſecundum *Bald in l. 2. poſt mortem ad fin. ff. de adopt. & in l. 2. C. ſi aduer. rem iudicat.* Quinto facit, quod
11 voluit *Bald.* ſub forti articulo in *l. 1. in 4. col. C. de fideicomm.* quod qui per decĕnium ſe geſsit, vt notarius, præſumitur creatus ſolemniter
12 notarius. Sextò facit, quia ſtăte ſtatuto, quod minor, vel mulier non poſsit obligari ſine propinquorum conſenſu, certè per lapſum decennij talem ſolemnitatem ſtatuti interceſſiſſe, ſecŭdum *Bal. in l. qui in aliena,* & per illum *tex in l. ſciendum in princip. ff. de verbor. obligat.* hoc non firmo, nam contrarium tenuit idem *Bald. in 2. C. de leg Lud in d. l. ſciendum, Alex. in d. l. qui in aliena, in princ. & in conſ. 17. vol. 4.* quod incipit, *Viſo inſtrumento locationis, col. 4.*

ADDITIO.

QVi, & à quibus, & quando fidei profeſsio erit facienda, cumulauit Nouar. *in ſum. bul. tom. 2. tit de fidei profeſ. Marcel. Volpe in prax. fori Eccleſ. cap. 48. n. 52. et 53.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Sacerdos omittens aſſumere primam tonſuram,*

quod

quod poſſit poſtea factus Sacerdos illam aſſumere probatur ex tribus, & num. 3. et 4. contrarium fuit deciſum num. 5.

6 *Reſpondetur contrarijs.*

Omittens ſumere primam tonſuram, an Sacerdos effectus teneatur ad illam ſe ordinari facere.

RESOLVT. DLXXX.

1 SAcerdos quidam cum dubius exiſteret, an primam tonſuram ſumpſiſſet, & cum eius dubitandi ratio vana, & friuola minimè eſſet, ſiquidem de ea non apparebat Bulla, neque eius Epiſcopus dicebat ſe recordari illam cōtuliſſe, quare conſultus ab eodem Epiſcopo quid de iure ſentirem, dicebam præfatum Sacerdotem non malè facere, nec aliquo modo errare, illam de nouo ſumere, & hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia non dicitur iteratū, quod factum fuiſſe ignoratur, *text.* eſt, & ibi *gloſ. in l. 1. C. ne ſanctum Baptiſm. iteretur*, probatur in *cap. 1. de cler. per ſaltum promo.* facit *text. in cap. Eccleſiæ, de conſecr. diſt. 1. et cap. ſolemnitates, de conſecr. diſt.* 4. Quare dum actus Sacerdos ignoret an illam ſumpſerit, proinde minimè dici poterit iterator.

3 Tum ſecundò, quia iuxtā Canoniſtarū opinionem prima tonſura eſt ordo, vt probatur expreſsè in *cap. cum contingat, de ætate, et qual. in cap. cleros* 21. *diſt.* in *cap. perlectis* 25. *diſt.* ita quoque *Nauarr. in manual. cap.* 22. *num.* 8. *Couar. lib. 1. var. reſol. cap.* 10. *num.* 16. & in *cap. quæ nos, num. 4. de teſtament.* adeo, quod percutiens clericum primę tonſuræ, incidat in pœnas, *cap. ſi quis ſuadente diabolo* 17. *quæſt.* 4. vnde cū ſit Ordo, neceſſe erit illam ſumere, vt reliqui ordines dici poſsint gradatim recepti.

4 Tum tertiò, quia per *tex. in cap. 1. de clerico*, per ſaltum promoto, qui ignoranter per ſaltum de ſubdiacono ſit Presbyter, poſt pœnitentiam, debet ordinari in ordine Diaconatus omiſſo, ſequitur *Panor. ibidem in 1. col. Lapus alleg.* 28. *Gemm. conſ.* 22 *num.* 4. & propterea idem videbatur dicendum in prima tonſura omiſſa.

5 Cæterùm præfatis minimè refragantibus, contrarium reſolui, motus auctoritate *Inn. in cap. cum contingat, circa fin. de ata. et qual.* quam ſequitur *Dominic. in cap Pſalmiſtatus, col. fin. 23. diſt. Silueſter verb. ordo 2. num. 5. Sapia ad Panormitan. in d. cap. 1. de cler. per ſaltum pri.* qui volunt, quod ſi omittatur Prima tōſura, vel Pſalmiſtatus, vel Lectoratus non eſt repetendus.

6 Non obſtat contraria, & propriè *tex. in cap. 1. de cler. per ſaltum primo.* quia loquitur de ſacro Ordine omiſſo, qui omninò debet repeti, etiam ſi dubitaretur, cum ſecundum *Panormitan. loco ſæpius citato*, Sacramentum quod de neceſſitate debet conferri, ſi dubitatur, an interuenerit, debet ad cautelam conferri, & ratio diuerſitatis eſt, ſecundum Innocent. quia in ordine minore nullum officium ſpeciale conceditur, ſecus in alijs, in quibus recipiēdo quemlibet aliorum Ordinum, videtur recepiſſe poteſtatem faciendi omnia, quæ ad hunc Ordinem pertinent.

ADDITIO.

HIc notandum duxi, quod clericatus probatur per oſtenſionem ſuperiorum ordinum, vt idem *D. Author* proſequitur in *deciſ.* 114. *p.* 2. vbi *num* 4. dixit, quod probatis maioribus ordinibus probantur minores, & quod ordines minores probantur ex maioribus cōcurrente diuturnitate tēporis, refert *Maſcard. de probat. concl.* 1145. *num.* 11. vnde ex iis erit præſumendum primum caracterem impreſsū fuiſſe per ſequētium ordinum impreſſionem, & de pœnis contra malè promotos, & Epiſcopos malè ordinantes tradit *Marcel Volpe in praxi Eccleſ. cap. 8. per totam*, vbi *num.* 38. ponit formam decreti Sacræ Congregationis circa ordinandos ad primam tonſuram, & minores ordines huius Regni, de quo etiam habetur apud *Nouar. in ſumm. bullar. tom. 1. rub. de ordin. in prima tonſura, etc.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, nullum tempus ſupereſt.*

2 *Epiſcopus qui abutitur alternatiua, clarum eſt eū illam amittere.*

Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.

RESOLVT. DLXXXI.

1 FVit mihi quæſitum, an Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit, alternatiuam, remaneat ſaltem aliquod tempus ad conferenda beneficia, cui reſpondi, nullum quidem tēpus ſupereſſe d. Epiſcopo, motus quidem ea ratione, paria eſſe quoad alternatiuæ amiſſionem Epiſcopum abeſſe ab eius diœceſi, vel al-
2 ternatiua abuti, & abutendo clarum eſt illam amittere, & priuatus cenſetur nedum iure cōferendi in ſex menſibus ſibi vigore alternatiuæ aſſignatis, ſed etiam pariter priuatus exiſtit vſu, & quaſi poſſeſſione conferendi, ita vt amplius conferre non valeat, vt declarat *Gonzalez gloſ. 56. num. 37.* & probatur in *dict. reg. 8. verſ. ibi vſu, & beneficio.*

Cæterùm in hoc articulo iudicauit Rota Romana in vna Sulmonen. alternatiuæ 14. Maij 1610. coram Illuſtriſſimo Lancellotto, cuius deciſionis tenor eſt.

Præſuppoſito, quod Epiſcopus poſt accepta-

ptatam alternatiuam à ſua diœceſi ſe abſentauerit in quibuſuis anni menſibus, & quod per annum, ſiue lôgius, minuſque tempus fuerit abſens abſquè fraude, dubitatum fuit, an collatio beneficiorum vacantium in menſibus Martii, & Septembris, Epiſcopo à ſua diœceſi abſente, ad Epiſcopum, vel potius ad Summũ Pontificem ſpectet, ſuper quo dubio Rota cõſulta reſpondit collationem pertinere ad Sũmum Pontificem, cũ iſti duo menſes, qui alias ſunt Ordinarii vigore acceptationis alternatiuæ efficiuntur Apoſtolici, per quam acceptationem non dicitur Epiſcopus conſequi merum priuilegium, neque illa acceptatio eſt ſimplex remotio obſtaculi, ſed per conceſſionem Papæ, & acceptationem Epiſcopi fit quędam permutatio menſium, vt per *Mohed. deciſ. 3. de reſcript. nu. 1.* quia Papa ex octo menſibus reſeruatis concedit Epiſcopo quatuor, & viceuerſa Epiſcopus ex ſuis quatuor dimittit Papæ duos, & ſic inter Papam, & Epiſcopum initur quoad hoc quædam conuentio, ſeu quaſi contractus, vt propterea nõ poſſit Epiſcopus poſt acceptationem, abſque ſcientia, & conſenſu Papę ab huiuſmodi permutatione, & conuentione recedere, & dicere ſe nolle vti alternatiua, & velle ad menſes ordinarios redire, *Put. deciſ. 88. lib. 3. Achil. deciſ. 2. num. 3. ſuper regul. modific. indulti, addit. ad Simonct. de benef. reſeruat. quæſt. 71. nu. 5.* latè *Mandoſ. conſ. 18. nu. 8.* & regulare eſt contractus ab initio eſſe voluntatis, & ex poſt facto neceſſitatis, *l. ſicut, C. de act. & obligat.* et in iſtis terminis alternatiuæ fuit reſolutum in cauſa Vicentina præceptoriæ 14. Decembris 1592. coram Illuſtriſſ. Blanchetto, alias ſequeretur inconueniens, quod ius conferendi Sedis Apoſtolicæ eſſet in incerto, vt dicitur in d. deciſ. Vicẽtina, et quod eſſet in facultate Epiſcopi facere de menſibus reſeruatis ordinarios, et liceret ei reſidendo frui menſe Februarii, & propter abſentiam menſe Martii, et deinde poſt reditum menſe Aprilis, et ſic de aliis menſibus Auguſti, Septembris, et Octobris, quod abſurdum põderauit Rota in cauſa Fauentina Canonicatus 16. Decembris 1585. coram Blanchetto vbi etiam fuit conſideratum, quod alternatiua conceſſa Epiſcopis ad illos inuitandos ad reſidentiam, contrarium effectum operaretur.

Neque repugnarent *deciſiones Putei 488. num. 5. & 492. num. 2. lib. 2. Creſcent. deciſ. 1. de priuileg. Caſſa. deciſ. 2. & 3. eodem tit.* et aliæ dicentes gratiam alternatiuæ eſſe remotionem obſtaculi cauſati per reſeruat. 8. mẽſium, quia declarari debet, et conciliari cum deciſ. *Mohed. Achil.* et aliis ſup. alleg. quod non ſit mera, et ſimplex remotio, nec ſimplex, et merum priuilegium, ſed cum ſua qualitate, et connẽtione, nempè, quod Epiſcopus debeat reſidere, et quod ex quatuor menſibus ordinariis, dimittat duos Papæ, illos cum Apoſtolicis cõmutando, imò in alternatiua proceditur vlterius, quia Papa expreſſe reſeruat ſibi ſex menſes alternatos, ita vt adſit etiam illa qualitas reſeruationis ſex menſium ad fauorem Papæ alternatorum, quam reſeruationem iſtorum ſex menſium poſſe fieri à Papa non eſt dubitãdum, propter eius abſolutam poteſtatem, quo fit, vt ſtatim atque acceptatur alternatiua, menſes Martii, atque Septembris, de quibus agitur, ſint reſeruati Papæ, ita vt ſiue Epiſcopus reſideat, ſiue non reſideat durante acceptatione alternatiuæ, non poſſit ſe in iſtis mẽſibus ingerere.

Non obſtant deducta ex *Anton. Auguſtino tit. de alternat. § vltim. & Mandoſ. conſ. 21.* quod ſcilicet, per abuſum Epiſcopus perdit alternatiuam, et reuertitur ad quatuor menſes ordinarios, quia prædicta procedunt in ſuis terminis ob conſenſum Papę, nam aut volumus Epiſcopum conferentem in menſibus Papæ propter huiuſmodi abuſum, iure ipſo priuari beneficio alternatiuę, ita vt non ſit neceſſaria alia Papę acceptatio, uel declaratio, et tunc in hoc caſu adeſt conſenſus Papę ab initio in conceſſione ipſius alternatiuę recedendi ab alternatiua, et permutatione in ipſius acceptatione ab Epiſcopo facta, ſecuta ipſius Epiſcopi contrauentione, ita vt Epiſcopus non poſſit amplius vti huiuſmodi beneficio abſquè nouo conſenſu, et noua conceſſione ex parte Papę, et noua acceptatione ex parte Epiſcopi, quæ non applicatur in caſu, quando Epiſcopus ob non reſidentiam nõ poteſt frui beneficio alternatiuæ, nam in hoc caſu nullus adeſt Papę conſenſus, nec diſſoluitur permutatio prędicta facta in acceptatione alternatiuę, ſed tantum ſuſpenditur illius vſus durante abſentia, et conſequenter non poteſt Epiſcopus firma remanente conceſſione, et acceptatione alternatiuę ob non reſidentiam ipſius, redire ad menſes in dicta acceptatione datos Papę.

Aut volumus etiam in hoc caſu amiſſionis alternatiuæ propter abuſum... acceptationem, et conſenſum expreſſum, vel tacitum Papæ, vt videtur voluiſſe Rota in dicta Vicentin. pręceptorię coram Blãchetto, et tunc eo magis procedunt ſupra deducta, quod Epiſcopus non poteſt ab alternatiua recedere, et ad ſuos menſes redire ſine conſenſu Papę.

Neque etiam obſtat, quod hoc modo Epiſcopus ex ſex menſibus ſibi conceſsis, duos tantum habeat, quia duos amittit, ex quo non reſidet, cum abſens non poſsit gaudere beneficio alternatiuę propter verba regulę, quãdiu verè, et perſonaliter reſederit, alios vero duos menſes vigore conceſsionis, et permutationis, vt dictum eſt, initæ propter acceptationẽ alternatiuę, et cum Epiſcopus mediante acce-

pta-

Digitized by Google

ptatione alternatiuæ duos menſes lucretur ex Apoſtolicis, hoc poteſt æquiualere periculo amittendi duos ex ordinarijs, & nihilominus ſibi imputet, vel quia alternatiuam acceptauit, & acceptando ita conuenit, vel quod poſtquam illam acceprauit reſidẽtiã deſeruit.

Non obſtat, quod alternatiua non habeat locum Epiſcopo abſente propter prædicta verba quandiù reſederint, per quę in cauſa Sulmonen. Canonicatus 13. Martii 1583. coram bon. mem. Cantuccio fuit dictum, quod Epiſcopus amittit alternatiuam ſtatim atque recedit à diœceſi . . . . . reſeruatio octo menſium, quia hoc procedit quoad ipſius pręiudicium, qui cum non adimpleat ex parte ſua, non poteſt gaudere commodo permutationis, ſed non inde ſequitur, quod alternatiua ſit reſoluta, & poſsit fieri præiudicium Papæ abſque eius conſenſu ad effectum, vt Epiſcopus poſsit prouidere in menſibus ad eundem Papam vigore alternatiuæ ſpectantibus, vt fuit reſolutum in cauſa Maioricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illuſtriſſimo Mellino, & prius fuerat dictum in ſupradict. Fauentin. coram Illuſtriſsimo Blanchetto, quæ deciſiones fuerunt à Dominis approbatæ, recedẽdo ab allegata deciſione Sulmonen. coram Cantuccio, in qua non fuerunt iſtę rationes conſideratæ.

Prout neque obſtat, quod licet alternatiua contineat pactum permutationis mẽſium inter Papam, & Ordinarium, tamen hoc pactũ ſit qualificatum, illa qualitas quandiu apud Eccleſias reſiderint, ita vt ceſſante qualitate reſidẽtię, videatur ceſſare pactum, nam quamuis reſpectu Ordinarii ad effectum, vt ipſe vti poſsit beneficio alternatiuæ, pactum ſit qualificatum hac qualitate reſidentiæ, tamen reſpectu Papæ, dum in ſecunda parte conceſsionis alternatiuæ reſeruat ſibi alios menſes, talis reſeruatio eſt pura, & non qualificata, cum in ea non ſint addita illa verba, *Quandiu, &c.* quia potius Papa reſeruat ſibi alios menſes, vt præfatur, ſcilicet modo, quo ſupra in regula, ſi pure reſeruauit, & conſequenter pactum reſpectu Papæ ſibi alios ſex menſes reſeruantis, non eſt qualificatum, ſed purum, & ratio diuerſitatis eſt, quia cum regula incipiat à reſeruatione pura octo menſium, dum poſtea limitat reſeruationem requirit qualitatem reſidentiæ ad inducendum Ordinarios ad reſidẽdum, nam contemplatione reſidentiæ Papa concedit alternatiuam, dum verò alios ſex menſes ſibi reſeruat, tunc nõ repetit eandem qualitatem, quia facultas Papæ non debet pẽdere à beneplacito Ordinariorum reſidentiũ, vel non reſidentium, neque propterea poteſt dici pactum claudicare, ſtante conceſsione Papæ cum hac qualitate, & acceptatione Epiſcopi cum eadem qualitate, & ſic accedente conſenſu vtriuſque, *l. ſicut, C. de actio. & obligat.*

Dictam deciſionem habui à moderno nũc Caſtellanetenſi Epiſcopo vigilantiſsimo, & prudentiſsimo, Sac. Theol. & Legum Doctore inſigni, de Auerolda Ciuitatis Brixiæ familia nobiliſsima, & antiquiſsima, ex qua complures Litteris, & Armis prodiere viri Illuſtriſſimi, præcipuè pietate, & religione inſignes, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Cardinales. *Gonzalez* tamen *in ſuo vol.* ſuper dicta alternatiua in *gloſ.* 58. *num.* 23. tradit modum quomodo Epiſcopus poſt acceptatam alternatiuam poſsit reuerti ad ſuos quatuor menſes, vbi praxis de hoc, & in *gloſ* 43 *in quæſt.* 2. 4. *&* 5. meminit deciſionum Rotæ, quæ commemorantur in pręſenti prænarrata deciſione.

ADDITIO.

Citra dubium alternatiua, ſi Epiſcopi vti voluerint debent reſidere in ſuis Eccleſiis, probat *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap.* 48 *num.* 24. & ſic alternatiua non gaudet Epiſcopus non reſidens, & abſens *Caualer. deciſ.* 363. *num.* 2. ſicque non gaudet Epiſcopus non probata reſidentia *Ludouiſ. dec.* 70. *num.* 3. adeò q̃ vt gaudeat Epiſcopus alternatiua non creditur eius aſſertioni circa animum reſidendi, *idẽ d. deciſ.* 239. *num* 8. neque gaudebit, ſi de tempore vacationis beneficii reſidet, ſi tamen conſtat non habere animum reſidendi, *idem dec.* 239. *num.* 1. quo fit, vt ad effectum alternatiua reſidentia attenditur de tempore vacationis beneficii, *idem dec.* 239. *num.* 9. imò Epiſcopus abſens per Vicarium reſidentem alternatiuæ acceptare non poteſt, *Raſtell. in comment. ad Reg. Cancell. cap.* 23. *num.* 19. & quid ſi eſſet abſens cauſa Reipublicæ, vide *Gratian. cap.* 166. *num.* 13. reliqua ad hoc pertinẽtia refert *Marcell. Vulpe in praxi Eccl.* c. 48. *per tot.* vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio matrimonialis quando cenſetur ſubreptitia, & nulla.*

2 *Redditur ratio huius concluſionis.*

3 *Adducuntur ad hoc declarationes Sacræ Congregationis Concilij.*

An diſpenſatio matrimonialis ſuper impedimẽto conſanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, ſit nulla, & ſubreptitia.

RESOLVT. DLXXXII.

1 Pluries fuit dictum, & obſeruatum in Curia Archiep. diſpenſationes factas ſuper impedimento conſanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, eſſe nullas, & ſubreptitias.

1 Tum primò, quia ita ſeruatur de ſtilo Curiæ, quod quidem facit ius *cap. quam graue, de crim.*

crim. falſi, & hanc opinionem tenuerunt *Gutierez lib 1. can q. cap. 23. Garſia de benef. par. 8. c. 3, n. 66. et ſeq. Ledeſma de matrim. q. 56. artic. 5.*

3 Tum ſecundò, quia ita declarauit *Sacra Cōgregatio Concilij*, vt in ſequentibus declarationibus ſuper *cap. 5. ſeſſ. 24. de reform. matr. Prima, qui ſe cognouerunt carnaliter ſine tractatu, et cogitatione matrimonij poſtea volentes matrimoniū contrahere, & petentes ſecum diſpenſari in aliquo impedimento, tacentes ſe carnaliter cognouiſſe, ſi obtinent ex aliqua cauſa iam probata diſpenſationem, poſſunt dici obreptitiæ, ac ſubreptitiæ, & ſic nullam obtinuiſſe diſpenſationem, ex eo ſolo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem. Secunda,* Congregatio Cardinalium Concilij *cenſuit, diſpēſationem ſubreptitiam, ſi inter conſanguineos, vel affines, vel ſpirituali cognatione coniunctos carnalis copula præceſſiſſet, cuius mentionem in ſupplicatione non feciſſent, propterea quod tales conſanguinei, affines, & cognati ſpirituales per hanc carnalem copulam redditi ſunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quod dicuntur commiſiſſe inceſtum, qui impedit inceſtuoſos contrahere matrimonium, ideo pro validitate diſpenſationis ſuper gradu prohibito, neceſſariam eſſe de iure expreſſionem copulæ carnalis, prout ſtilus* Curiæ *obſeruat*, & aduertit *addit. ad Nauarr. conſ. 9. de conſanguin. & affinit.*

An autem hæc ſententia procedat, etiam ſi copula ſit habita poſt impetratam diſpenſationem in forma commiſſaria, antequam tamen Ordinarius, cui diſpēſatio commiſſa eſt, diſpenſet, vide *Garz. de benef. par. 8. cap. 3. nu. 69.*

ADDITIO.

ADde *D. Pyrrum Conrad. in praxi diſpenſat. lib. 8. cap. 1. num. 3. & Marcell. Volpe in prax. Ecclеſ cap. 16. num. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Principalis non tenetur exhibere libros procuratori.*

2 *Quilibet tenetur reddere rationem ſuæ adminiſtrationis.*

3 *Actor reo libros edere tenetur.*

Principalis an teneatur exhibere libros rationum eius procuratori.

RESOLVT. DLXXXIII.

1 IN cauſa eiuſdem de Maſellis vertente in Curia Archiepiſc. contra ſuum procuratorem, poſt procuram clericum effectū, fuit reſolutum per eandem Curiam non teneri præfato de Maſellis exhibere libros ſuarum rationum ad petitionem eiuſdem procuratoris volentis ex inſpectione partirarum ſolutarum in dictis libris ſe demonſtrare ad nihilum te-
2 neri, ex regula iuris, quod quilibet adminiſtrator, vel geſtor negotiorum alterius, tenetur reddere rationem de adminiſtratis, & geſtis, *Bal. conſ. 152. in princ. & conſ. 418. in 6. dub. nu. 6. lib. 3. Rom conſ. 168. in 3. dubio n. 5. conſ. 413. nu. 2. conſ. 414. nu. 1. Cuman. conſ. 88. in princ Abb. conſ. 12 in 6. dubio, n. 5. lib. 1. Corn. conſ. 196. nu. 4. lib. 3 Soc. conſ. 24. nu. 37. conſ. 46. nu. 1. & 2. conſ. 73. nu. 1. & 2. lib. 1. conſ. 213. num. 6. & 12. lib. 2. Dec. conſ. 178. in princ. Grat. conſ. 23. nu. 7. lib. 1.* & alij congeſti per *Plot. de in lit. iuran. §. 4 n. 85.* quę quidē rationis redditio ita hęredes adminiſtratoris aſtringit ſicut ipſum adminiſtratorem aſtringebat, vt in puncto dicunt *Roman. d. conſ. 413. nu. 1. & Alciat. conſ. 31. in 5. dub nu. 7. lib. 5.* prout è cōuerſò ad hæredem eius, cuius negotia geſta ſunt, tranſit actio hæc petēdi reuiſionem ipſius adminiſtrationis, vt dicit *Roman. d. conſ. 168. in 3. dub. nu. 5.* & in qua rationis redditione venit in primis exhibitio librorum, ſine quibus ea reddi congruè non poteſt, vt ideò iure merito ei, cuius negotiū adminiſtratum fuerit, detur iuramentum in litē contra adminiſtratorem ipſos libros non exhibētem, *Bart. & Bal. in l. 1. §. officio, ff. de tutelis, & rationibus diſtrahendis, Anchar. conſ. 316. ſub nu. 3. Soc. conſ. 159. nu. 3. & ſeq. & conſ. 190. nu. 1. & 2. lib. 2. Iaſ. conſ. . . ante num. 1 lib. 3. Alciat. conſ. 31. in 4. dub. n. 6. lib. 5. Plot.* alios referens, & de vera, & communi Doctorū opinione atteſtans *d. §. 4. ſub dicto num. 85. ad fin. & §. 5. num. 26. anno 1593. Florentiæ.*

3 Non obſtat *tex. in l. non eſt nouū, C. de edendo*, vbi quilibet tenetur reo edere libros rationū ſuarum, vt veritas appareat, quia reſpondetur id procedere in actore, & in alijs perſonis, vt patet in *l. fin. C. eodem*, at ſecus in caſu noſtro, in quo de procuratore agitur.

ADDITIO.

NOn eſt dubium, quod libri ſunt exhibendi per adminiſtratorem ſtante intereſſe petentis, probat *Gratian. cap. 71. num. 4. & 5.* Hinc eſt, quod omnes adminiſtratores rerum aliorum, vt ſunt ſocii, tutores, procuratores, & negotiorum geſtores tenentur ratione cōtractus rationes facere, & principalibus petentibus tradere, *l. quadam, ff. de eden. l. Lucius, § tutela, ff. de admin. tut.* probat *Franc. Zuanet. in l. 1. C. de edend. num. 33.* imò procurator tenetur rationem reddere de prouentis in ipſum *Rota Genuæ deciſ. 53. num. 2. & deciſ. 116. num. 2. deciſ. 191. num. 2.* & librorum editio peti non poteſt non probata exiſtentia penès illos à quibus petitur *Ludouiſ. dec. 199. nu. 1.* et data tali probatione libros eſſe in poſſe domini non ob id tenetur illos exhibere, quia arma non ſunt ſumenda de domo rei.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Pœna impoſita aſportantibus arma prohibita, non*

non habet locum in eo, qui per modicum tempus illa aſportauit.
3 *Redditur ratio, quia modica non ſunt in conſideratione.*
4 *Contrarium adducitur deciſum, & redditur ratio deciſionis, num. 5.*
6 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
7 *Reſpondetur contrarijs, & num. 8.*

Conſtitutio ſynodalis Neapolis contra clericos arma exportantes, an procedat in eo, qui probauit illa cœpiſſe ab alio, & per momentum temporis exportauit.

RESOLVT. DLXXXIV.

1 IN Curia Archiep. reperiebatur inquiſitus
quidam clericus de vulnere illato in per-
ſonam cuiuſdam, item de aſportatione archi-
buſetti, & cum non conſtaſſet de vulnere, circa
exportationem armorum articulauit in eius
defenſionibus ſupradictum archibuſettum nõ
cõtinuò portaſſe, ſed tempore rixæ, & per mo-
mentum temporis ab alio recepiſſe, quare
fuit dubitatum, an veniret puniendus pœna
ſancita in Synodo, & dubitationem faciebat
pro opinione negatiua, *Burſat. conſ. 141. nu. 16.*
2 *& ſeq. & num. 42. & conſ. 331. nu. 37.* vbi voluit,
quòd qui per momentum temporis habuit
arma in loco prohibito, vel cum illis paruam
motã traxit, non debet puniri, ſequitur *Bertaz.*
conſ. 141. num. 16. 17. & 42. & conſ. 331. nu. 37.
Baiard. ad Clar. in q. 82. num. 74. verſ. item adde,
3 *lib. 5. recept. ſentent.* mouentur, quia modica nõ
ſunt in conſideratione, *l. ſcio, ff. de in integ. reſt.*
propterea, quia momentanea non curantur, *l.*
qui ſic, ff. de ſolut. Marſ. in conſ. 136. & parum, &
nihil æquiparantur, idem *Marſ. in ſing. 276.* pa-
rum, & nihil, & *Cacher. in dec. 71. num. 52.*
4 Cæterùm ſupradictis minimè refragãtibus,
contrarium fuit reſolutum, & ratio fuit, quia
5 clarum eſt, quod ſtatuta, & cõſtitutiones pro-
hibentes delationem armorum ſunt æditæ, ne
quis alterum offendat, neque ſequãtur rixæ, &
ſcandala, vt ait *Decian. in cap. 3. ſub num. 56. lib.*
8. rerum crim. & ideo non eſt ſpectãdum, quod
quis portet arma donec aliquem offenderit,
vel donec rixæ, aut ſcandala ſequuta ſint, ſed
in tempore eſt occurrendum, iuxta illud, prin-
cipiis obſtat, nam poſſet aliquis ſceleſtus me-
lius exequi mentem ſuam, cupiens aliquem
6 offendere, vt experientia rerum magiſtra ſæ-
pius nos docuit.
7 Non obſtat *l. ſcio, ff. de in integ. reſt.* quia non
facit ad propoſitum cõtra nos, ex quo loqui-
tur de modicitate, quæ verſatur circa rem, nõ
de modicitate, quę verſatur circa tẽpus, prout
nos loquimur.
8 Nec etiam obſtat regula illa, quæ habet,
quod momentanea non curantur, de qua in
l. qui ſcit, ff. de ſolut. quia illa procedit, vbi certi
ſumus de momento, ſecus autem quando poſ-
ſibile eſt, quod illud, de quo quæritur, non ſit
momentaneum, quia hoc caſu lex curat de
momento, vt ait ſic declarans *Ripa in l. cum fi-
liofamilias, num. 43. ff. de legat. 1.* ſed poſſibile
eſt, quod deferens arma, illa detuliſſet per bo-
num temporis ſpatium, niſi fuiſſet detentus, &
impeditus, & eodem modo reſponderi poteſt
ad regulam, quod parum, & nihil æquiparan-
tur, vt procedat quando certi eſſemus de par-
uo, ſed ſecus quando poſſibile eſt, quod illud,
de quo agitur, non ſit paruum, quia tunc lex
de paruo curat.

ADDITIO.

ET ſi ob armorum prohibitorum delationem quælibet cauſa, & credulitas etiam leuis, & iniuſta excuſat à dolo, vt refert *Ciazius diſcept. forenſ. crim. in diſcep. 121.* vbi alia coaceruauit in tali aſportatione archibuſij, & arma portare contra edicta non dicitur magnũ delictum, inquit *Caball. reſol. crim. caſu 107. in fine,* adhuc tamen arma vetita deferens pręſumitur habere malum animũ, *Idem caſu 45. n. 4.* licet talis delatio armorum non faciat præſumi præmeditationem, quando quis eſt ſolitus portare arma, *Maſtr. deciſ. 287. nu. 62.* eapropter cum fuiſſet in fraganti captus cum armis, vt exigitur, & tradit *Muta in pragm. Sicil. tit. 41. nu. 75.* vbi plus dicit, quod in portantibus archibuſia, ſcoppectas, & ſcoppectones non exigitur, quod quis fuit captus, & per teſtes probatum, quod illa portaſſet, erit enim ſufficiens cum talibus armis deliquiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Sepulchrum proprium nemo ſibi vẽdicare poteſt.*
2 *Priuilegium, & conceſſio non probatur niſi per inſtrumentum rogatum.*
3 *Nec per ſolam lõgam poſſeſſionẽ præſcribi poteſt.*
4 *Ex ſignis indicatur cuius qualitatis, & naturæ qualibet res ſit.*
5 *Quælibet res præſumitur libera, niſi probetur debere ſeruitutem.*
6 *Dubia probatio non releuat eum, cui probandi onus incumbit.*

An ex inſignijs, & armis depictis, ſeu inſculptis probetur dominium alicuius Cappellæ.

RESOLVT. DLXXXV.

IN vna Nolana reſpondi cũ *Henriquez conſ. 70.* cuius tenor eſt.

Fuit dubitatum an ex ſtemmatibus, & armis depictis, ſeu inſculptis in cacumine, vel in aliqua parte alicuius Cappellæ probetur dominium illius familiæ, cuius illa ſunt. Et reſpõdi negatiuè per *tex in l. monumentorum, C. de relig. et ſumpt. funer.* pręſertim quãdo agitur de alicuius pręiudicio, quo caſu non probant ali-

cuius familiæ proprietatem, ita illum *tex.* in-
telligit,& exponit *Abb.* cum cauſam *num.* 1. *de*
probat. in ver. tertio dicit, gloſ. & Bart. in l. vel
quod, ff. eod. Ratio eſt, quia ſine traditione do-
minium non transfertut, *l. traditionibus, C. de*
pact. cum vulgatis.
1 Secundò, quia cum ſepulturam nemo ſibi
vendicare poſſit, *l. ſi ſepulchrum, C. eod.* nam ſe-
pulchrum proprium habere quis non poteſt
quantum ad proprieratem, *l. in tantum, §. ſa-*
crum, ff. de rer. diuiſ. licet poſſit habere quoad
vſum, vt ibi ſepeliatur ipſe, & ſui, ita vt alius
ſepeliri non poſſit, vt dicunt omnes DD. &
præſertim *Butr. in cap. abolendæ, de ſepult. nu.* 3.
2 *Rota diuerſ. par.* 1. *deciſ.* 787. *num.* 3. hoc priuile-
gium habere non poſſunt, niſi ab Eccleſia pa-
rochiali aſſignato Cœmiterio per Epiſcopũ,
Butr. in cap. certificari, num. 13 *eod.* vel per Præ-
laros religionis illius, per diſpoſitionem *clem.*
2. *de ſepult.* et ideò niſi oſtẽdarut priuilegium,
vel inſtrumentum conceſſionis, non poſſunt ſe
muniri inſignijs, quia priuilegium, et conceſ-
ſio non probatur, niſi per inſtrumentum roga-
tum *Afſl. deciſ.* 398. *num.* 6. quia ſcriptura in
hoc caſu eſt de eſſentia probationis *Abb. in*
cap. in noſtra, de reſcript. num. 11. *& in cap. qua-*
3 *liter, de elect. num.* 1. et ita vt præſcribi non poſ-
ſit, *l. longa poſſeſſio, ff. de morte inferendo.*
Tertiò, quia in cappella, de qua diſputatur,
ſemper Fratres Minores ſoliti fuere humare
Fratres eorum, ex quo cum nullus prohibue-
rit, arguitur eſſe liberum ſepulchrum, nam ex
iure prohibendi, ne ibi alij ſepeliantur, infer-
tur ad ius inferendi illuc cadauera, *Rota vbi*
ſupra, num. 5.
Quartò, quia non adeſt ſcriptura, ſed inſi-
gnia tantum in quadam ferrata, ſeu cancello
ferreo, quæ non poſſunt arguere dominium
totius cappellæ, quia vera probatio debet ne-
ceſſario concludere, et probare concludenter,
4 ſi dicatur, quod ex ſignis iudicatur res cuius
ſit, et cuius qualitatis, *l. ſtigmata, et ibi Bart. C.*
de fabric. lib. 10. *auth. dos, C. de donat. ante nup.* et
ibi *Bal.* talis enim res præſumitur, qualem ſi-
gna demonſtrat. Reſpondetur his omnibus,
et ſimilibus, quod hæc ſunt adminicula, ſed nõ
probant plenè, *Abb. in d. c. cum cauſam, de pro-*
5 *bat.* quia quæ liber res præſumitur libera, niſi
probetur debere ſeruitutem, *l. altius, et l. ædi-*
bus, C. de ſeruitut. et hoc probari debet conclu-
6 denter, *cap. in præſentia, de probat.* nam dubia
probatio non releuat eum, cui incumbit onus
probandi, ſed debet eſſe certa, et concludens,
l. certum, in princ. ff. de confeſſ. et l. inter ſtipulantẽ,
§. ſi Stichum, de verb. oblig.

ADDITIO.

QVod arma, & inſignia probent dominiũ
ex *Butr. conſ.* 6. *num.* 13. *Caſſan. in catal.*
glor. mundi, p. 1. *q.* 55. *Seraph. dec.* 652
num. 2. probat *Florianus Dulph. in tract. de ſepul.*
Cappell. &c. cap. 11. *num.* 6.
Hinc eſt, quod laicus poteſt ius acquirere
in aliqua Eccleſia per armorum, ac inſignium
retentionem *Gratian. cap.* 110 *num.* 13. & ideò
arma, & inſignia ſepulchris ſuperpoſita non
poſſunt per hæredes remoueri, vt ſua ibi affi-
gantur, nè defunctorum memoria euaneſcat,
Epiſc. Marant. in reſp. 16. *num.* 40. *p.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Epiſcopus non poteſt denegare ordines à laicis*
ſuſcipiendos, et num. 3. 4. *et* 5.
6 *In contrarium adducitur* Conc. Trid. ſeſſ. 23.
cap. 16. et tex. in c. ad aures, de temp. ord. *et*
ſecundum iſthæc iura fuit reſolutum.

An Epiſcopus poſſit denegare ordines abſquè
legitima cauſa.

RESOLVT. DLXXXVI.

1 COmparuit quidam laicus corã ſuo Epi-
ſcopo aſſerens ſummopere optare ſe cle-
ricari, quare perijt primam tonſuram, et qua-
tuor minores ordines, oſtendens legitimam
ætatem, et natiuitatem, et quod neque in fo-
ro Eccleſiaſtico, neque ciuili fuit de aliquo
crimine vnquam denunciatus. Vnde cum di-
ctus Epiſcopus abſquè apparenti, et legitima
cauſa hoc denegaſſet, ſed tãtummodo ob fu-
turam ſuſpitionem patrãdi delictum, fuit du-
bitatum, an de iure iſtud fieri potuiſſet ſcili-
cet, ſi poſſit ſupradictus laicus impediri ad
ſuſceptionem ordinum, et dubitationem fa-
ciebant infraſcripta pro opinione negatiua.
2 Primò, quia ordinum collatio, ipſorumquè
ſubminiſtratio cõcernit potius iuſtitiam, quã
gratiam, vt patet, igitur denegari nequeunt,
arg. not. per *Ann. alleg.* 39. *par.* 1. vbi propterea
infert, quod in feudalibus aſſenſus denegari
poteſt, quia eſt mera gratia, allegat *Iſern. in*
Conſt. poſt litem, col. 8. *num.* 12. *et in cap.* 1. *§. quid*
ergo, de inueſtitura, de re aliena facta. Hinc eſt,
quod ſi Princeps denegat poſtulationem non
facit iniuriam; quia eſt mera gratia, *c. pen. de*
poſt. Præl. Ant. de Butr. et reliqui in *c. bonæ, eo. tit.*
3 Secundò, quia in ſupradicto laico nullũ cri-
men apparet ex annumeratis ad impediendũ
ipſum, crimina verò, quæ repellunt ad ſuſcipi-
endos ordines, et impediunt adminiſtrationẽ
ſuſceptorum debent eſſe maiora, et manifeſta
Cuccus in ſua canonica inſtit. lib. 4. *tit. de his, qui*
ad ordines, n. 95. *vſq; ad* 134. *Paul. Borgas in tract.*
de irregul. par. 6 *in proœm. num.* 1. *et ſeq. Grillenz.*
conſ. 138 *Hen iq. conſ.* 92. *num.* 7. *et ſeq. vol.* 1.
4 Tertiò, quia dato, et non conceſſo, quod ſu-
pradictus laicus eſſet criminoſus occultus,
adhuc non poſſet impediri, ex regula *tex. in*
cap. ex tenore, de temp. ord. vbi criminoſus oc-
cul-

cultus moneri poteſt ne promoueatur ad ordines,ſed prohiberi non debet.

5 Quartò, quia contra ſupradictum nulla apparebat ſuſpitio,igitur impediri non debebat, *cap.oues 6.quaſt* 1.de vnoquoque enim bene, et non malè præſumere debemus, *cap.* 1. *de ſcrutinio in ord fac.* et quilibet præſumitur idoneus,*cap. fin. de præſump.* et nemo iudicari debet ante veram, et iuſtam probationem, *cap. nullum* 30. *quaſt.*5. vbi ex Apoſtoli ſententia dicitur,quod audita mala nullum mouere debent, nec paſſim dicta, abſque vera probatione quiſque vnquam credat, mala etenim credi non debent,ſed potius probata vlciſci, *cap. cum in cunctis* 11.*quaſt.*3.

6 Cæterùm ſupradictis.minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum, et motus fui ex verbis *Conc.Trid.ſeſſ.*23.*cap.*16.*de ref.*in illis verbis,*cum nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit vtilis, aut neceſſarius*, et pro hac opinione vrget etiam *tex. in cap. ad aures, de temp. ord.* vbi ſi regularis non debet ordinari contradicente eius Superiore,igitur et laicus, contradicente Ordinario.Non obſtant cõtraria,quia procedunt attento iure communi.

ADDITIO.

Eſt quæ de iure probatum, quod ordinandi prius vices ſuas conſiderare debeant,de quibus per *Dioniſ.Paul.Lopis in floſculo,de cler. & Sacerd.excellent.p.*1.*nu.* 31. & ſi reperti fuerint indigni nõ aliter ad tale miniſterium admitti deberent poſtquam Epiſcopus ordinans indignum Sacerdotem erit ſuſpenſus, *Marcel. Volp.in praxi Eccleſ.cap.*8. *nu.* 28. & ſic Epiſcopus cauſa ſubſiſtente poterit denegare ordinationem, paritérq; Epiſcopus, nè ordinent paſſim clericorum multitudinem, *idem Lopis d.par.*1.*num.*112.

SVMMARIVM.

1 *Clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis, eſt habilis ad obtinenda beneficia, redditur ratio,num.*2.

3 *Legitimitas accuſandi conſideratur tempore accuſationis.*

4 *Habilitas acquiſitionis officij debet eſſe à principio.*

5 *Contrarium adducitur, quod ſcilicet habilitas perſonæ conſideranda ſit tempore collationis beneficij,num.*6.

7 *Semel furioſus, ſemper præſumitur furioſus, limitatur tribus modis.*

An clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis,poſſit præſentari ad beneficium.

RESOLVT. DLXXXVII.

1 Conſultus, reſpondi, ſupradictum clericũ potuiſſe ad beneficium, de quo quærebatur,præſentari,nec ex præcedenti furore iudicari poſſe inhabilem taliter,quod veniat repellendus à præſentato à minore parte patronorum, dum ipſe à maiori reperiatur præſen-
2 tatus, ad quod conſulendum motus fui ex eo præſertim, quod habilitas, vel inhabilitas alicuius conſideratur tempore, quo actus exercetur, prout dicimus de teſte, cuius habilitas conſideratur tempore depoſitionis, *l.* 1. *C. de teſt.* & in teſtatore,cuius qualitas tempore teſtamenti, *l. in eo,ff. eod.* & in accuſatore, cuius
3 legitimitas accuſandi conſideratur tempore accuſationis,*cap.* 1. *de accuſat.* Vnde habilitas præcipuè requiritur tempore, quo officium aſſumitur, & non tantum ſufficit habilitas tẽ-
4 pore acquiſitionis officij, ſed etiam debet eſſe à principio,*cap.ſi eo tempore,de reſcript.*In contrarium tamen videtur, quod ſufficiat, ſi idoneus quis reperiatur tempore,quo officiũ perſonæ applicatur, vt probatur in *cap. ei cui, de præbend.in* 6.vbi *Domi.in* 3.*no.*per illum *tex.* di-
6 cit,quod habilitas perſonæ conſideratur tempore collationis beneficij,& ad hoc eſt *gl.* not. *in clem. vt hic qui, in verb.conſtitutis,de ætat. & qual.*vbi per illam *gl* poſt *Butr.*dicit *Imol.*quod quando habilitas perſonæ ad certum actum requiritur ſufficit, quod adſit tempore, quo exercitium actus ad perſonam applicatur: *d. cap.ei cui* Ad idem bonus *tex. in §.furioſus,Inſt. qui dar.tut.poſſ.*Ex quo infert,quod ſi ſtatutum dicat: Quicunque fuerit in tali officio, intra tres annos officium habere non poſſit, ſi in fine infra ſpatium trium annorum eligatur quis ad officium,quod debet inchoari poſt dictos tres annos finitos, iſte reputatur idoneus in tali officio, quia ſatis eſt,quod habilitas concurrat tempore, quo debet exerceri officium, facit quod notat *Oldrad. in conſ.* 58. incip. *Quidam impetrauit, & conſ.*68. incip.*Ad primam quæſtionem,in* 2.*quaſt.*Cuius dicta,tacito auctore reaſſumit *Io.Andr.in add.ad Spec.in rub.de conceſſ præb.*

Non obſtat, quod furioſus ad ordines promoueri nequit,*cap.maritum,diſt.* 33.quem *tex. Arch.* ibi intelligit ſpecificè loqui in furioſo, ex ſententia *Lau.et Hug.*idem ſcribit *Alber.in verb.vitiatus.Archiep.Florent.*3.*p.tit.* 29.*cap.*5. *gl.in d.cap communiter,Summa Conceſſ de homic. q.* 45. & latè poſt omnes *Maiol. de irregularit. cap.*14.*num.*4. *lib.*2. quia reſpondetur, ſecundum *Burgas de irregularit.cap.*5.ſupradicta procedere in ordinibus tantum recipiendis, non in alijs,quare cum in caſu,de quo agitur,ordines ſunt iam recepti,vt patet propterea non videntur obſtare *tex.* loquentes de furioſis, & conſequenter non obſtat *tex. in d. cap. maritũ*, in illis verbis, *In furiam aliquando verſus inſanuit*, quia, vt dixi; loquitur de ordinibus recipiendis.

7 Nõ obſtat,quod qui iam fuit furioſus, præſu-

ſumitur in eodem furore perſeuerare, *gloſ. in cap. vlt. de ſucceſſ. ab inteſt.* quā dicit ſing. *Lanfr. in cap. quoniam contra, in ver. teſtium, col. vlt. de prob.* & commendat Præpoſitus, dicens communem in *cap. dilectus, col. 2. de ſponſ.* idemquè notat *gl.* per illum *tex. in cap. indicas, Herman. num. 3. quæſt. 9.* & ita tenet *Anch. conſ. 5. num. 5.* & plerique ſequuntur, quos refert, & probat *Alex. conſ. 141. num. 3. vol. 1. et in conſ. 86. num. 6. et 7. vol. 2.* & *Curt. iun.* dicens, hāc eſſe veram, & communem concluſionem in *conſ. 151. nu. 7. et Pariſ.* qui etiam communem teſtatur in *conſ. 87. num. 12. et 13. vol. 3. et Alciat. in tract. præſump. in 2. regula, præſump. 18. et in conſ. 139. num. 8. lib. 9. et Didac. in epitome de ſponſ. et matrim. in 2. p. cap. 2. num. 6.* quia reſpondetur non procedere primo, ſi probetur eum in quibuſdam, actibus tantum furioſum fuiſſe, quia non ideo præſumitur perſeuerare in furore, vt ſentit *Bar. in l. 2. nu. 4 ff. de bo. poſſ. infun. et fur. dela.* & ſequitur *Alex. et Aret. in locis ſuperius cit. et Iaſ. in l. furioſum, num. 3. C. qui teſtam. fac. poſſ. et Cur. iun. in conſ. 151. nu. 7. et Alciat. in 2. reg. præſumpt. 18. et Didac. in loco ſuperius deducto.*

Secundò reſpondetur non procedere quādo actus per furioſum geſtus fuerit longo internallo poſt furoris tempus, vt in caſu noſtro *Bal.* & alij in *d. l. furioſum, C. quid teſtam. fac. poſſ.* & in ſpecie *Imola*, qui ſic concordat repugnātes opiniones, in *l. 1. §. vlt. nu. 46. de ver. oblig. Didac. in d. nu. 6. verſ. ſecundo procedit.*

Tertio reſpondetur, vt nō præſumatur quis perſeuerare in eodem furore, ſi iudicio, ac teſtimonio peritorum probetur illum furorem ex aliqua cauſa accidentali contigiſſe, quæ poſtea ſublata fuerit, nam ex veriſimili coniectura furor etiam ceſſaſſe intelligitur, *cap. cum ceſſante, de appell. Aret. in l. 2. col. 2. ff. de teſt.* & ſequitur *Didac. in loco ſuperius cit. ver. tertio minime*, vnde cum in caſu, de quo verba facimus, adeſt fides doctiſſimi Medici ſupradictum rediiſſe ad ſanam mentem, propterea non eſt de hoc amplius dubitandum. Et hæc currenti calamo.

ADDITIO.

HIc notandum duxi, quod licet quis furioſus non præſumatur, ſed vnuſquiſq; præſumitur ſanè mentis, ſaniq; iudicii, & facere, & non facere, quæ quilibet homo ſanè iudicii faceret, vel non faceret, vt inquit *Mandel. conſ. 46. num. 4.* adhuc tamen, quia hoc ſæpè ſæpiùs contingere ſolet, quem in furorem incidere, quo nam caſu furioſi tanquā mortui habendi ſunt, & abſentes ex *Barbat. & Cuiac.* probat *Paul. Zacchia in q. medic. legal. lib 2. tit. 1. q. 16. n. 21.* vbi plura de hoc, & interim nil agere poſſunt, hoc eſt contrahere, *Mandel. conſ. 257. nu. 1.* teſtamentum facere *l. furioſum 1. qui teſt. fac. poſs. Mar. Anton. var. reſol. lib. 2. reſol. 59. caſu 23.* nec matrimonium contrahere, *idem lib. 1. reſ. 43.* prohibentur ab adminiſtratione officii ab electione Epiſcopi omni ꝓmotione ad ſacra, neque beneficia conſequi, et alia relata ibi per *Zacchiam nu. 26.* et 59. adeo quod furioſum eſſe aliquem ſatis eſt, quod ſemel probatum ſit, nā præſumitur poſtea ſemper fuiſſe furioſus ſecūdum communem opinionem, neq; ſufficeret probare contrarium, niſi probaretur, quod nō erat furioſus præcisè illo tempore, quo aſſeritur factus contractus per eum, *idem Mandell. conſ. 551. n. 5.* Hinc eſt, quod ſemel furioſus, vel aliter conſtitutus extra ſanā mētem an præſumatur poſtea ſemper talis, adſūt omnes opiniones cōtrarię, de quibus per eū *idem Mādel. conſ. 414. n. 21.* vbi multa ad hoc congerit *Theſaur. iur. lib. 3. q. 34. num. 3.* eſtquè verum, quod aliquando habere poſſet dilucida interualla, quo caſu non præſumeretur ſemper furioſus, vt ibidem *Mandell. num. 28.* probat, & eo caſu non prohibetur eo tempore teſtari, vt ibi *Theſaur.* et alia conſimilia agere, et niſi fuerit totalem ſanè mentis non poterit conſequi beneficia, quia furioſus ea nequit habere, etiam ſi interualla lucida haberet *Farin. dec. 190. n. 3.* et *5. tom. 2.* niſi freni liberatus, ſicut liberatus à morbo caduco non inducit inhabilitatem *Ludouiſ. deciſ. 125. num. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Cappella ſi ſita eſt in aliqua domo, et ingreſſum habet à via publica, præſumitur eſſe domini domus, et non Epiſcopi.*

2 *Contrarium adducitur deciſum ex tribus, num. 3. 4. et 5.*

6 *Reſpondetur contrarijs.*

An Cappella ſita in aliqua domo, ad quam patet ingreſſus à via publica, præſumatur eſſe domini domus, vel ſub iuriſdictione Epiſcopi ſtante, quod in ea non adeſt titulus beneficij.

RESOLVT. DLXXXVIII.

1 PRo domino domus facit, quod dum Cappella ſita eſt, et cōtigua eiuſdem domus, conſequens eſt, vt iudicetur eiuſdem qualitatis cuius domus ipſa, arg. *tex. in cap. vnico, vbi Ioan. And. et Arch. de conſecr. Eccl. in 6.* vnde dicitur in *l. ſi mercedem, §. 1. ff. de actio. emp.* quod venditioni fundi, ſeu domus cedit Cappellæ, niſi fuerit exceptuata, ad idem facit *text. in l. in modicis, ff. de contrah. empt. Bar. in l. quædam, in princ. ff. de acq. rer. dom. Bal. in l. Aufidius, n. 4. ff. de priuil. cred.*

2 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum, ſcilicet ſupradictam Cappellam eſſe ſub iuriſdictione Ordinarij, & hoc ex pluribus.

3 Tum primò, quia appellatione domus venit

nit illa pars, quæ habitatur cũ familia, *l. vxori, in princ. ff. de leg. 3. l. lex Cornelia, §. domus, ff. de iniur. Bald. conſ. 62 num. 5. & ſeq. vol. 1. Alciat. conſ. 22. vol. 3.* vnde ſi dicta Cappella nõ venit appellatione domus ſequitur concludendum eſſe ſub iuriſdictione ordinaria.

4 Tum ſecundo, quia ratione aditus, ſeu portæ iudicatur, & ſumitur argumentum de re ipſa, *l. ſi cui ædes, ff. de leg. 3 ff. de dam. inf.* vbi voluit, quod habitans in confinio duarum parochiarum cenſetur illius parochiæ, à qua domus habet aditum, vnde *Bald. & Caſtrenſ. in l. olim Pico, ff. de ſeruit. vrb. prædiorum,* voluerũt, quod legata domo venit hortus, vel cœnaculum; ſi ex domo aditus ad cœnaculum erat, ſequitur Corn. *conſ. 203. vol. 1. Rota Genua in decíſ. 92. Surdus decíſ. 24.* & probatur quoquè in *l. prædijs, §. balneas, ff. de reg. 3.* vbi ex aditu iudicatur an balnea, vel hortus cedant domui, quare cum prædicta Cappella habeat aditum à via publica, proinde cenſeri debet ſub iuriſdictione ordinaria, quemadmodum quælibet Eccleſia, quę regulariter Epiſcopis ſubeſt, ad *tex. in cap. omnes Baſilicæ 17. quæſt. 4.*

5 Tum tertiò, quia ex aditu etiam publico iudicatur an Oratorium fuit erectum auctoritate Ordinarii, *Zaba. in conſ. 11. in fin.* incip. *pro enucleatione, Abb. in cap. de Xenochijs, de relig. dom. nu. 54. Feder. de Sen. in conſ. 106.* quem ſequitur idem *Abb. loco ſupra cit.*

6 Non obſtant contraria, quia crebrior eſt opinio, & magis communis, vendita domo, non venire Cappellam, per *DD. in l. in modicis, ff. de contrab. empt.*

ADDITIO.

DE conſimili agit *D. Reg. de Ponte decíſ. 31.* nempè de apotheca Eccleſiæ, ſi gaudeat eadem immunitate, qua Eccleſia, quando Eccleſia, ſeu domus exiſtens in duabus Parrochiis iudicatur magis de vna, quam de alia, & ibi refert, quod attenditur aditus, cui magis conuenit, & ibi multa.

SVMMARIVM.

1 *Adducitur ad deciſionem quæſtionis decíſ. Rot. ad vnguem.*

An Clericus laborans morbo caduco poſſit pręſentari ad beneficium.

RESOLVT. DLXXXIX.

COnſultus reſpondi cum deciſ. Rotæ in vna Tullen. canonicatus 9. Nouembris 1551. coram Veſtano, cuius hæc ſunt verba, videlicet.

1 Morbus caducus, licet faciat quem inhabilem ad obtinendum beneficium, & collatio facta patienti morbum caducum, ſit ipſo iure nulla, *Hoſt. Abb. & Imol. col. 2. & Ægid. nu. 13. in cap. cum inter canonicos, de elect. Sylu. in tract. de beneſ. in 3. par. quæſt. 5. col. fin.* & faciat hominem irregularem, cum impediat promoueri ad ordines, & promotum ſuſpendat, prout eſt *tex.* cum *gloſ.* magna in *cap. communiter,* & ibi *Archid. 33. diſt.* & irregularitas inducat inhabilitatem ad beneficium, *cap. is qui, §. 1. de ſent. excom. lib. 6. Abb.* & alij in *cap. cum noſtris, de conceſſ. præbend.* latiſsimè *Rebuff. de pacif. poſſeſſ. nu. 226. ver. 24.* Verum quia patiens morbum caducum non eſt criminoſus ſuo facto, ſed ex accidenti, ſi beneficium non requirit aliquem ordinem, tunc collatio illi facta non redditur ipſo iure nulla, nec ipſe pariter ipſo iure inhabilis eſt, *Butr. in cap. penult. not. 3. de corp. vit.* Sed ſi patiens morbum caducum electus eſſet, & per Epiſcopum fuiſſet tanquam inhabilis remotus, quod tacere potuiſſet, antequam ius conſequeretur ex confirmatione ſecuta, vt voluit *Abb in cap. ex parte, de cleric. ægrot. num. 4. verſ. ſecus eſt,* & per *Rot. dec. 340. in antiquis,* tũc electio non attenderetur, & ità tentum fuit, quod ſcilicet non ſit inhabilis ipſo iure ille, qui laborat morbo caduco quòad obtinenda beneficia ſimplicia die 4. & 9. Nouemb. 1551. coram Veſtano, in vna Tellen. Canonicatus, et præbend. et die 9. Decembris dicti anni fuit cauſa iterum propoſita, et Domini pro maiori parte permanſerunt in deciſis, quod ſcilicet, morbus caducus non faciat ipſo iure, quẽ inhabilem ad obtinendum Canonicatum, et præbendam, quia non eſt delictum ſecus in beneficiis requirẽtibus ordinem, quæ dec. habetur apud *Caputaq. decíſ. 236. par. 2.*

ADDITIO.

HIc adde *Farin. dec. ciuil. 237. tom. 2.* pręſertim *num. 2.* & 5. vbi aſſerit, quod laborãs morbo caduco eſt inhabilis ad beneficia obtinenda, & collatio ipſi facta eſt ipſo iure nulla, & iterum in *decíſ. 92. num. 4. eod. vol.* & maximè in ætate prouectis, quoniam tunc eſſet inſanabilis, licet aliquando ſanari poſſit, & tunc morbus caducus poſtquam quis fuit liberatus non inducit inhabilitationem, *Ludou. dec. 125. num. 12.* vbi *num. 13.* aſſerit, quod liberatio teſtibus probatur, & ibi plura de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus reſignans* Canonicatum, *prohibetur accedere ad locum à die reſignationis.*

2 *Reſpondetur* deciſionibus Mobedani 1. et 2. de renunciat.

3 *Deciſ. quæſtionis.*

Canonicus reſignans Canonicatum à quo die prohibetur accedere ad Chorum, cæteriſquè Canonicotum officijs incumbere.

RESOLVT. DLXXXX.

SÆpiſſimè dubitatur in Eccleſia Archiep. de canonicis reſignantibus eorum canonicatus, à quo die ſcilicet prohibeantur accedere ad Chorum, cæteriſque Canonicorum officijs incumbere.

1 Cui quæſito videbatur reſpondendum pro opinione illa, ſcilicet à die reſignationis ex reg. iuris, quod per reſignationem ſpontè factam in manibus ſui iudicis, & prælati, nedum renuncians amittit poſſeſſionem, ſed etiam proprietatem, quantum in eo eſt, licet illa nõ præiudicet ſuperiori, quo minus poſſit illum retinere ſi velit, etiam inuitum, *Innoc. Hoſt.* & reliqui in *cap. quod in dubijs, & in cap. admonet, de renuncia. Imol. in d. cap. quod in dubijs, num. 4. Rot. deciſ. 4. alias* 352. *de renunciat. in nou. Abb. in cap. ſollicitæ de reſtit. ſpoliat. col. 5. Sarn. de infirm. reſign. quæſt. 29. ad fin.* *Caſſad. deciſ. 2. de renunciat. num.* 2. & communiter *DD. locis ſupra cit. Caſſad. deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat.* vbi etiam *num. 6.* quod non poſſit percipere fructus per doctrinam *Ioan. And. in cap. fin. de renunc. Stafil. de litte. grat. tit. de vai. mod. vacat. in princ. num. 26.*

Vnde ſecundum *Verall. in dec. 81. par. 3.* quẽ ſequitur *Achil. de Graſſ. deciſ. 125. num. 5.* reſignans amittit omne ius, etiam quod non reſignaret ſecundum formam aliàs requiſitam, quando omninò tenetur reſignare, & ſine reſignatione etiam eſt priuatus, prout in eo, qui habet plura beneficia, *Conc. Trid ſeſſ. 24. de ref. cap. 17. & ſeſſ. 7. cap. 2. Rot. dec. 14. n. 4. lib. 2. dec. 97. lib. 1. num. 5. par. 3. diuerſ.*

2 Non obſtant *deciſiones Mobed. 1. & 2. de renunc.* vbi Canonicus, quia àlias obligatus erat ad penſionem, nõ excuſatur ob illius reſignationem, ex quibus videtur poſſe argui per ſimplicem renunciationẽ canonicatus non amittere, neque poſſeſſionem, neque proprietatẽ, quia reſpondetur ſupradictas deciſiones eſſe intelligendas quouſque cõſtat reſignatarium acceptaſſe ſecundum *Veral. deciſ. 301. & 311. p. 2.* & idem *Mobed.* qui ſe ipſum declarat in *dec. 30. de renunciat.*

3 Cæterùm in caſu propoſito dixi poſſe canonicum reſignantem ad Chorum accedere, cæteraque canonicorum officia peragere, & fructus ſuos facere, quouſque reſignatio fuerit admiſſa, illaque intimata reſignanti, quod procedit quando reſignat per procuratorem ab eo abſentem, ſecus ſi per ſeipſum, ità *Gratian. in deciſ. 189. Papazzon. in addit. ad dec. 4. de renunc. in nou. Verall. in dec. 81. par. 2.*

ADDITIO.

ADde quod Canonicus reſignans Canonicatum non priuatur poſſeſſione ſua quouſque alter cæperit poſſeſſionem, *Ragucc. de vocc canon. in choro, quæſ. 21. num. 5.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula dummodo idoneum repereris quid importat, & num. 7.*

2 *Literatura ſiue idoneitas non præſumitur niſi probetur, redditur ratio, num. 3.*

4 *Literatura an poſſit probari per teſtes in illa ſciẽtia expertos.*

5 *Deciſio quæſtionis.*

6 *Conditio, & eius omiſſio quando vitient actum.*

8 *Semel examinatus, & approbatus non eſt amplius examinandis.*

An Sacerdos, & qui aliàs fuit prouiſus de beneficiis ſimplicibus, ſi poſtea de nouo obtineat aliud beneficium a Summo Pontifice cũ clauſula, *directa Commiſſario*, ſi præuio examine idoneum repereris, &c. debeat neceſſariò iterum examinari?

RESOLVT. DLXXXXI.

CVm ſupradictum dubium in facto occurriſſet coram Domino Vicario Generali Neapolitano, fuit pro vna parte dubitatũ pro opinione affirmatiua ex pluribus.

1 Primò, quia cum dicta clauſula dummodo idoneum repereris, importet conditionem, & formam propterea omitti non poteſt, *Bald. in cap. conſtitutus, el 2. de iudic.* latè *Lambert. de iurepatr. lib. 2 par. 1. quæſt. 11. art. 3. Dec. conſ. 90. num. 6. & conſ. 262. num. 4. & conſ. 439. nu. 5. Pariſ. conſ. 12. num 47. & conſ. 15. num. 23. & conſ. 33. num. 21. vol.* . . . neque etiam Iudex poteſt remittere illud *Bald. in l. Iulianus, in fin. C. de Iudic. Dec. conſ. 699. num. 4. & 5.* idem *Pariſ. conſ. 43. col. vlt. vol. 1. & conſ. 107. num. 82. vol 3. & conſ. 14 col. 2. vol. 4.* Sed hic, examen requiritur pro forma, quod patet ex *Alex. conſ. 53. lib. 7. Bart. & alij in l. non eſt dubium, C. de legibus, Bald. conſ. 11. col. vlt. lib. 1. Pariſ. d. conſ. 12. nu. 38. vol. 4. idem Pariſ. in rub. ff. de ope. nou. nunc. num. 5. Staphil. de liter. grat. in vlt. expectatiua, num. 5. Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 5. num. 10. Rebuff. de priuil. ſcholarium, priuileg. 86. verſ. ego vero contrarium ſeruari.*

2 Tum ſecundò, quia literatura, ſiue idonei-
tas non præſumitur, niſi probetur, *Maſcard. de*
probat. concluſ. 989. num. 1. & per totam, Pariſ.
de reſign. lib. 10. quæſt 3. num. 64. Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 6. præſumpt. 91. nu. 18. Ratio eſt, quia
3 literarum ſcientia magno labore acquiritur,
& tanquam accidens extrinſecum non præſu-
mitur, *gloſ. in cap. ſi forte 11. verb. ſcientiæ, de ele-*
4 *ctione, lib. 6.* quæ literatura probari debet per
examen, licet etiam poſſit probari per teſtes
in illa ſcientia peritos, *Rot. dec. 8. num. 1. &*
per totam, de probat. in nouis, Franch. in d. cap. ſi
forte, in fin. de elect. lib. 6 Maſcard. de probat. cõcl.
877. num. 1. 9. & 11.

5 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus

bus cōtrarium fuit deciſum, nam fuit dictum,
6 quod conditio, & eius omiſſio vitiant actum quando apponuntur pro forma, probat *Surd. deciſ.7.num.10.dec.75.nu.2.dec.178.nu 13.dec. 202.num.8.* & ſæpè alias.

7 Nihilominus ſupradicta clauſula videtur potius importare monitionem, quam conditionem, & formam, & quatenus de hoc non conſtaret in re dubia interpretationem facere debemus, vt diſpoſitio potius cenſeatur facta ſub modo, quam ſub conditione, adeo, vt procedat, *Oldrad. conſ.108.num.1. Abb.in cap. Ioannes, num.3.* vbi *Fel. de fide inſtr.* cum aliis, penès *Crauet.conſ.59.nu.1. Natta conſ. 373.nu. 26.Menoch. conſ. 649.num.26.* quæ dec.confirmatur ex notabili doctrina *Gonzalez. gl. 4. nu.* 88.referentis in Curia ſeruari ſemel examina-
8 tum, vel approbatum ad canonicatum, vel dignitatem in collegiata, non amplius examinari ad ſimilem canonicatum, vel dignitatem in alia collegiata, & pariter ſemel examinatū, & approbatum ad vnum beneficium ſimplex, non amplius examinari ad aliud ſimile.

ADDITIO.

Nota quod examinatus ad beneficium, & repertus idoneus non examinatur quòad literaturam ad aliud ſimile beneficium, ſecus ſi eſt diuerſum, aut maioris curæ *Borgn.dec. 29.num.10.p.1.* ſequitur *Mar.Anton. var. reſol. lib.1.reſolut.104.ſub num.2.verſ. tum quia.*

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda in dubio præſumatur, quod probatur ex tribus in num.2.& 3.*

Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda, an in dubio præſumatur.

RESOLVT. DLXXXXII.

In viſitatione, quam faciebat quidam Archiepiſcopus, fuit dubitatum, an eſſet credendum Canonico plura beneficia obtinenti, aſſerenti ſe obtinuiſſe Apoſtolicam diſpenſationem ſuper dicta pluralitate, cui quæſito conſultus reſpōdi affirmatiuè ex infraſcriptis.

1 Primò, quia eum præfatus Canonicus poſſederit per decennium ſupradicta beneficia, igitur præſumi debet obtinuiſſe diſpenſationem, ità *Iaſ.in l.ſi certis annis, in 2.col. C.de pact.* poſt *Pariſ.de reſignat.beneficiorum lib.3.quæſt.6. num. 74. Mareſc. lib. 2. variarum reſolutionum, cap. 24.* & ità cenſuit Rota Romana in vna Gadigen.13. Ianuarij 1548. coram Roſſanen. cuius tenor eſt videlicet.

2 Diſpenſationem voluerunt Domini præſumendam eſſe ex communi reputatione eum curſu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen. coram Domino Roſſanen. de anno 1548.& dixerunt eſſe communem, vt per *Sarnen quæſt.10.& quæſt.26.in reg.de trie* & probat *tex.in cap.illud,* vbi *Felin. not.col. penult. de præſump.* & ad doctrinam *Imol.in cap. dilecto col.5. verſ.3. oppono, de preben.* reſponſum fuit, quod non loquatur, vbi adeſt longum tempus.

3 Tum ſecundò, quia ſupradicto canonico vti perſonæ conſtitutæ in dignitate, ad *tex. in cap. Statutum, de reſcriptis in 6.* credendum eſt, *gloſa* ſingularis in *l.ſi cui, ff. de conditionibus, & demonſtrationibus.*

ADDITIO.

Notandum duxi qualiter ex decēnali poſſeſſione tunc præſumitur diſpenſatio, quando allegaretur ab eo pro quo diſpēſatio præſumitur, ſecus ſi ab eo negetur, & ab alio contra eum allegetur idem *Author in 2.p.var. reſol.in reſol.360.num.1.* præterea iſthæc diſpēſatio ad duo, vel tria beneficia extenditur etiā ad cauſa obtempta, vel obtinenda, *Idem reſol. 294.num.1.* & ſi quis ſit diſpenſatus ad effectū obtinendi plura beneficia, ſi in diſpenſatione apponatur clauſula, quod beneficia debitis nō priuentur obſequiis quid ex hac clauſula inferatur, & qualiter ſit intelligenda, *Rubeus deciſ. 119.num.5.& 7.tom.1.*

SVMMARIVM.

1 *Vulneratus lethaliter ex illo vulnere mortuus præſumitur.*
2 *Quid ſi neſcitur an vulnus ſit lethale.*
3 *Quid ſi durante eodem vulnere alia infirmitas ei ſuperuenerit an ex illo vulnere adhuc mortuus præſumatur.*

Ex vulnere ſibi illato, quando quis mortuus præſumatur.

RESOLVT. DLXXXXIII.

1 Fuit dubitatum in Curia Archiepiſcopali an ex vulnere recepto in rixa, vel aliter, aliquis mortuus Præſumatur? & quidem ſi vulnus erat mortale dubitationi nō eſt locus, *l.ait lex, §.quid ſi mortifere, ff. ad leg. Aquil.& l. ita vulneratus, in princ.eod.tit.* ſed difficultas eſt, quando neſcitur an vulnus ſit mortiferum; & hoc caſu fuit dictum varias, ac diuerſas eſſe ſententias, vt per *Scribentes in cap. presbyterorum, de homicid.* verum tamen in *cap.2.de cleric.*
2 *percuſ.* dicitur, quod ſi quis poſt octo menſes moriatur propter temporis prolixitatem ex vulnere illo mortuus non præſumitur, vnde à contrario ſenſu concludi poteſt, quod ſi infra octo menſes ſequatur mors ex dicto vulnere, illato præſumatur ſequuta, maximè, quia contrariorum eadem eſt diſciplina, *l.1 ff.de his, qui ſunt ſui, vel alieni iur.*

3 Vnde durante vulnere prædicto, licet ei ſuperuenerit infirmitas adhuc mortuus ex illo

vulnere præſumitur; Ratio eſt,quia vulnus ad
alia accidentia videtur cauſam præbuiſſe, *cap.
presbyterorum,cap.ad audientiam,& cap.de cæte-
ro,de homic.l.nihil.ff.ad leg.Aquil.* quod intelli-
ge verum quando imperitiæ, vel negligentiæ
medicantium,vel in curiæ,ſeu culpæ vulnerati
id attribui non poſſit, *l. qui occidit,§. vlt. & l.
quas actiones,§. vlt.& l.à qui,c.tua nos,cap. exhi-
bita,de homic.* & quod dixi durante ipſo vulne-
re procedit eo etiam ſanato, vbi poſtea lan-
guor,& ſtimulus eiuſdem vulneris redundarit,
eundemque adeò affligit, vt redeuntibus allijs
humoribus ille moriatur, & ratiò eſt,quia pri-
ma cauſa ſemper perſeuerare,& mortem cau-
ſare videtur,licet ad tempus vacauerit *d. c. ad
audientiam,de homicid.*

ADDITIO.

MOrtuus non præſumitur vulneratus ex vulnere mortali, niſi etiam probetur vulnus fuiſſe mortale,*Farin.conſ.*171. *num.* 13. *tom.*2.& ibi plura circa hoc,& quando dicatur mortuus ex vulnere, vel veneno tangit *Paul. Bellon.in tract.de poteſt.eorum,quæ in contin.fiunt lib.*1.*cap.*147. *num.*3.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, per latorem eligendum, *quid operetur.*
2 *Electa induſtria perſonæ,non datur tranſgreſſio.*
3 *Diſpenſatio datur in grauioribus negotijs.*
4 *Facta præſentatione de aliquo beneficio non poteſt alterius electio fieri.*
5 *Auctoris opinio quæ ſit.*
6 *Creditor qui egit contra ſucceſſores ab inteſtato poteſt variando agere contra hæredes ex teſtamento.*
7 *Cui permittitur electio, non denegatur variatio.*

Electio ſemel habita de viro diſcreto,cui à ſacra pœnitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio,an poſſit mutari.

RESOLVT. DLXXXXIV.

VIdebatur prima facie reſpondendum
1 pro opinione negatiua ex duobus. Pri-
mò,quia in dictis breuibus ſolet apponi clau-
ſula *per latorem eligendum*, quæ arguit electio-
2 nem induſtriæ perſonæ,& proinde mutari ne-
quit,*l.inter artifices,ff.de ſolution.*latè *DD.in cap.
fin.de off.deleg.& in l. quiſquis,C.de Epiſc.& cler.*
3 cuius ratio eſt, quia diſpenſatio eſt de grauio-
ribus negotijs,cum grauia, & ardua manden-
tur: ſecundum *Iaſon.in l.more,num.*65.*ff. de iu-
riſd.omn.iud.*

Tum ſecundò,quia iuxtà opinionem *gloſ in
cap. quoniam, Abbas de off. deleg.*in commiſſio-
nibus, & diſpenſationibus, quæ contentioſæ
non ſunt,nec inter partes agitantur,erit iudex
4 ille, cui reſcriptum fuerit præſentatum, ex
quo deducitur,quod facta præſentatione, non
poteſt alter eligi,*Butr.in cap.licet, num.* 13.*de
offic.deleg.Henriq.conſ.*92.*nu.*4.*& ſeq.Rub. conſ.*
28. *num.* 6. & vbi ſemel iudicium cœptum eſt,
ibi terminari debet,*l.vbi cœptum,ff.de iud.*

Tum denique,quia ità cenſuit *Nauarr. conſ.*
8.*de off.deleg.*

5 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus
contrarium mihi videtur de iure verius
ex regula iuris,quæ ſe vult,quod cui permitti-
tur electio,permittitur quoque, & variatio,*l.
eum,qui certarum,ff.de verb.oblig.Capyc.in deciſ.*
33.& hoc exemplificari poteſt in multis, præ-
ſertim in electione aſſiſtentiæ,idem *Capyc.loc.*
6 *cit.*Item in creditore,qui cœpit agere contra
ſucceſſores ab inteſtato, nam poteſt variare,
& agere contra ſcriptum hæredem ex teſta-
mento,*Boer.deciſ.*33.*num.*16.latè *Ant.Gabr.in
tract.comm.opin.in tit.de action. concluſ.*3.*nu.*17.
Item in omni creditore,cui permittitur actio-
num mutatio,*Affl.dec.*60.*num.*3. quod proce-
dit etiam in cauſa appellationis, *idem in deciſ.*
53. & etiam pendente iudicio, *Capyc. in deciſ.*
119.*Boer.in deciſ.*42.*num.*14.Vnde mulier,quę
elegit, vt ſibi præſtetur vſusfructus antefati
conſiſtentis in pecunia annuatim, ſic promiſſi
poteſt poſtea variare,& petere ſibi reſtitui an-
tefatum,*idem* Capyc.*dec.*65.

7 Et quod cui permittitur electio, permitta-
tur variatio,adducitur *Caraut.in rit.* 231.*& in
rit.*233.*num.*9.vbi refert quoque rationem hu-
ius dicti, quia qui variat eligere dicitur. Ex
quibus omnibus patet reſponſio ad ſupradi-
cta contraria.

ADDITIO.

COnſtituta reperitur regula iuris, quod cùm electio eſt data cuipiam ab homine non licet variare,eſt enim conſumpta electio,probat *Tiraq.in l.boues,§ hoc ſermone,limit.*9. *nu.*9. *ff.de verb.ſign.*qui in *prima limitatione, num.*34. probat,quod eligens poterit variare, quamquam per eum regulæ prædictæ multifariam limitantur, & de tali regula longe habetur apud *Cancer.var.reſol.tom.*3.*cap.*7.*Gratian.diſcept.forenſ.cap.*239.*per totum.*

SVMMARIVM.

1 Bulla Gregorij XIII. *diſponens Epiſcopum ingredientem monaſteria monialium, debere ſecum ducere ſeniores, intelligi debet de ſenioribus ætate.*
2 *Seniores præferuntur iunioribus in teſtimonijs,& electionibus,& num.*5.
3 *Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs.*
4 *Idem in electionibus,& vocibus.*
6 *Idem in Doctoribus eiuſdem profeſſionis.*
7 *Aduocati antiquiores præſumuntur melius ſcire, quam iuuenes.*

8 *Con-*

8 *Conuocatio Capituli in defectum Rectoris ſpectat ad antiquiorem de Collegio.*
9 *Libri rationum debent reponi penès ſeniorem, & quid ſi ſunt plures mercatores ſocij, num. 10.*
11 *Si ſunt duo Notarij creati ad examen recipiendũ, penès illum debet originale examinis reponi, qui eſt ætate ſenior.*
12 *Minor debet ſeruire maiori, ſecundum ordinem naturalem.*
13 *Redditur ratio concluſionis.*
14 *Plus valet vmbra ſenis, quàm eloquẽtia iuuenis.*

An ſtãte *Bulla Gregorij XIII.* quod Epiſcopus ingrediens monaſteria monialium debeat ſecum ducere ſeniores, intelligendum ſit de ſenioribus ætate, vel moribus.

RESOLVT. DLXXXXV.

TEmpore quo præſidebat Neapoli Illuſtriſſ. D. Cardinalis de Aquauiua fuit dubitatum, an *Bulla Gregorij XIII.* incip. *dubijs,* quæ emergunt diſponens, quod Epiſcopus ingrediens monaſteria monialium, debeat ſecum ducere ſeniores, intelligi debeat de ſe-
1 nioribus ætate, vel moribus. In quo dubio reſpondi intelligendam eſſe de ſenioribus ætate, quam opinionem fundabam ex infraſcriptis, primò per *tex. in cap. fin. de conſuet. in 6.* vbi grãdiores, antiquiores, & ſeniores intelliguntur ætate, non autem alio reſpectu, & ſecundum *Iaſ. in l. cum quid, ff. ſi cer. pet.* Item intelligenda
2 ſunt omnia iura loquẽtia de ſenectute, prout, quod in teſtimonijs, & electionibus ſeniores ſint Iunioribus prẹferendi, prout etiam in ho-
3 noribus, & dignitatibus, ac præeminẽtiis maior ætate, ſeu antiquior prẹferri debeat, *l. fin. C. de tyronib. lib. 12. l. ſemper, in princ. ff. de iur. imm. l. 1. & 2. ff. de albo ſcrib. l. fin. ff. de fide inſtr.*
4 Item in electionibus, & in vocibus antiquiores iunioribus prẹferuntur, *l. Alexandrinis, C. de decur. lib. 10. & §. ordinatione, auth. de Monachis.* Item in teſtimonijs ſeniores iunioribus prẹferuntur, *c. quoties, de teſtib.* Item inter Do-
6 ctores eiuſdem profeſſionis ille, qui eſt antiquior, & prior debet præferri, ſecundum *Bar. in l. 1. ff. de obſeq. et in l. fin.* per illum *tex. C. de tyronib. lib. 12.* Sic etiam antiquiores aduocati
7 prẹferũtur, & melius ſcire prẹſumuntur, quàm iuuenes, *l. prouidendum, C. de poſt.* Item ſeniores Magiſtri potius ſunt audiendi, quàm iuuenes, ita notat *gl. in cap. ſic viue 16. quæſt. 1.* Item
8 conuocatio Capituli in defectum Rectoris ſpectat ad antiquiorem de collegio, ſecũdum *Bart. in l. 1.* per illum *tex. ff de albo ſcrib. Imola in cap. 1. de maior. et obed.* Item claues cuſtodiæ caſtri debent reponi penès ſeniorem, & tradi maiori, & grandiori natu, *l. cum pater, §. pater pluribus,* & ibi per *Bart. ff. de leg. 1. not. Bald. in*
9 *l. procurator, C. de eden.* Item inſtrumenta, & libri rationum debent reponi penès ſeniorem, & grandiorem natu, qui prẹfertur iuuenibus, vt eſt *tex. in l. fi. ff. de fid. inſtrum.* Vnde dicit *Bal. in cap. quoniam contra falſam, in 17. col. de prob.*
10 Quod ſi ſunt plures mercatores ſocij, codices rationum debent ſtare penès ſeniorem, & ſi
11 iudex commiſit examinationẽ teſtium duobus notarijs, originale atteſtationum debet ſtare penès notarium ſeniorem, qui cæteris paribus, eſt præferendus, ità dicit *Inn. in cap.*
12 *1. de maior. et obed.* Item ordo naturalis eſt, vt maiori ſeruiat minor, dicit *tex. in cap. eſt ordo 33. quæſt. 5.*
13 Prædictorum omnium euidens ratio eſt, quare grandiores natu, ſint iunioribus præferendi, præſertim in honoribus, et dignitatibus, ac prærogatiuis, quia qui eſt ẹtate maior, præſumitur maturitate ſenſus præſtantior, *cap. niſi cum pridem, §. alia verò cauſa, de renunc.* & etiam prẹſumitur rerum experientia doctior, atque ideò ſapientior, vt in *cap. ſciendum 26. quæſt. 4.* ideò magis debet honorari, qui enim dignior eſt, ille prẹferri debet, et magis honorari, vt eſt *gloſ. in cap. ſexta, 16. diſt.* Item ſeniores prẹſumuntur meliores iuuenibus, et eſt *gloſ. in cap. cum in iuuentute, de præſum.* et cõſilium ſeniorum melius, quam iuuenum, *cap.*
14 *ex multa, de voto.* Item plus valet vmbra ſenis, quam eloquentia, vel arma iuuenis, vt notat *Bald. in cap. 1.* per illum *tex. de renunc. et in l. cum antiquioribus, C. de iure delib.*

ADDITIO.

SEniorum appellatione venit maior natu ex ætate, *Grattan. diſcep. forenſ. cap. 834. n. 4.* et qui dicantur erit ſtandum arbitrio Iudicis, *idem cap. 328. num. 2.* ea propter ſenex dignus eſt multis honoribus, et priuilegiis, *idem Grat. cap. 805. num. 39.* quo circa præferuntur in electione, et præſentatione, *Grati. c. 30. n. 13. et 15.* multa collexit *Maſtril. de magiſt. lib. 2. c. 5. in criminalibus, Ciaz. diſcept. for. et cap. 172. Narbon. in tract. iur. de ætate, anno 70. q. 13.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus abſolutus cum clauſula,* reincidentię, *quod ad hoc, vt elapſo tempore reincidat in excommunicationẽ, requiratur declaratoria, probatur ex tribus, de quibus n. 2. et 3.*
4 *Contrarium adducitur deciſum ex tribus alijs num. 5. 6. et 7.*
8 *Reſpondetur contrarijs.*

Declaratoria an requiratur ſuper reincidentia excommunicationis.

RESOLVT. DLXXXXVI.

1 DVbitabatur in quadam Curia Archiepiſcopali, an eſſet quidam excommunicatus abſolutus, vt poſſet in eadem Curia deponere, cum clauſula, *reincidentiæ,* an facta depoſitione, et conſequenter elapſo tempore, reincidat in

primæuam excommunicationem ipſo iure, an
ità demum ſi ſubſequátur declaratoria iudi-
cis. Et dubitationem faciebat pro opinione,
quod requiratur declaratio, *tex. in cap. ad re-*
primendam, de off. ordin. ibi, *Si forte contempſeris*
in excommunicatione ſententiam reducere non
2 *omittas*, et ad hoc facit quoque *tex. in cap. quæ-*
ſtioni, de appellat. ibi, *ſed ſtatim erit in eandem re-*
3 *ducendus ſententiam.* Vndè *Panorm. in ſupracit.*
iuribus, quem ſequitur *Henriquez conſ. 37. num.*
4. et Artius, conſ. 17. concludunt, quod abſolu-
tus cum debita ſolennitate, quia promiſit pa-
rere mandatis iudicis, licet poſtmodum non
paruerit, non tamen ipſo facto reincidit in
excommunicationem, ſed opus eſt, quod de
nouo in illam reducatur, et pro hac etiam
opinione facit *Gemin. in cap. eos, §. 1. ver. quod ſi*
abſolutus, de temp. ordin. in 6.

4 Cæterùm ſupradictis non obſtantibus, con-
trarium fuit per eandem Curiam deciſum, ſci-
licet non eſſe neceſſariam declaratoriam, ſed
ipſo iure reincidere, quæ opinio fundatur ex
infra dicendis.

5 Primò, ex doctrina *Hoſt. in cap. veniens, il ſe-*
condo, de teſtib. quem ſequitur *Io. And. Butr. &*
Sicul volentis eſſe de conſuetudine Curiæ, quod
quando quis abſoluitur ab excommunicatio-
ne ad tẽpus, puta, vt teſtificari poſſit, vel quid
ſimile, ſtatim illis peractis, reincidit in eãdem
excommunicationem.

6 Secundò, per *tex. in cap. eos, de ſent. excom. in*
6. vbi abſolutus ab excommunicatione, cum
reincidentia, elapſo tempore ipſo iure, abſque
ſententia, remanet excommunicatus.

7 Tertiò, quia excommunicatio, quæ profer-
tur his verbis, *niſi ſatisfeceris infra tale tempus,*
&c. illo elapſo, abſque alia monitione eo ipſo
excommunicatus intelligitur, *cap. præterea, il*
ſecondo, de appell. cap. à nobis, de ſent. excom. Butr.
in cap. 2. de teſtib. cogen.

8 Et ex his non obſtant contraria, cum pro-
cedant in diuerſis caſibus.

ADDITIO.

DE hoc eodem articulo agit *D. Author in*
deciſ. 101. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Laicus incidit in cenſuram percutiendo clericum*
in ludo, etiam ſi iocosè eum percuſſerit, ſi ludus
eſt exceſſiuus.

2 *Cui permittitur correctio imputatur ſi fines cor-*
rectionis exceſſerit.

3 *Ad incurrẽdam excõmunicationem ſufficit actus*
conſumatus abſque animo iniuriandi.

4 *Contrarium conſuluit Auctor, et iuxta illius opi-*
nionem fuit deciſum.

5 *Vt quis incidat in* Canonem ſi quis ſuadente
Diabolo *tria requirũtur, de quibus n. 6. 7. & 8.*

9 *Reſpondetur contrarijs.*

An laicus percutiens clericum iocosè in ludo in-
cidat in cenſuras ſi ludus fuit exceſſiuus.

RESOLVT. DLXXXXVII.

1 PRæſens articulus fuit mihi tranſmiſſus cõ-
ſulẽdus pro parte Vicarij Capitularis Pu-
teolorum, & pro opinione affirmat, adduce-
bam *tex. in l. nam ludus, ff. ad l. Aquil.* vbi ludus
noxius in culpa eſt, cum tunc potius dicatur
crimen, quam ludus, ad *tex.* & ibi communiter
omnes in *§. illud, in proœmio digeſt. Bal. conſ. 13.*
num. 5. & ſeq. vol. 1. vnde illis, quibus permitti-
2 tur correctio imputatur, ſi fines exceſſerint
correctionis, vt probatur in *l. præceptoris, ff. ad*
l. Aquiliam, in l. 2. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni
iuris, & latè *DD. in l. 1. C. de emendatione propin-*
quorum, vlterius dicebam, quod quandoqui-
dem ad incurrendam excommunicationem
3 ſufficit ſolum factum abſque animo iniurian-
di, vt probatur in *cap. contingit, et in cap. vniuer-*
ſitatis de ſententia excommunicationis, ſicut è
contra aliquando ſufficit ſola iniuria abſquè
violentia, *cap. nuper, eod. tit.*

4 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus contrarium conſului præfato Vicario, &
iuxta hanc opinionem fuit per eundem pro-
5 nunciatum, de qua quidem deciſione mitan-
dum non eſt, ſiquidem certiſſima eſt iuris cõ-
cluſio, tria eſſe neceſſaria ad incurrendum ex-
communicationem Canonis *ſi quis ſuadente*,
6 primò ſcilicet factum conſumatum, & proin-
de ſi quis mandauerit verberari clericum, &
non habuerit effectum, non eſt excommuni-
catus, vt patet ex verbis illius canonis, ibi,
manus iniecerit, et idem ſi eleuauit manum cõ-
tra clericum, et non percuſſit, ſecundum *Pa-*
7 *norm. in cap. 1. de ſent. excom.* Secundò requi-
ritur animus iniuriandi, ſeu dolus, & ideò ſi
quis percutit iocosè clericum, prout in caſu
noſtro, vel cauſa diſciplinæ, vel vim vi repel-
lendo, quia clericus fuit aggreſſor, non incur-
ritur ſententia excommunicationis *d. cap. 1.*
et cap. ſi verò, de ſent. excom. ad idem *gloſ. in cap.*
contingit, el primo, in verſ. iniurioſa, circa fin. eodẽ
tit. et gl. 2. c. ſi quis ſuadente 17. quæſt. 4. Tandem
8 requiritur violentia, vt per *Panorm. in cap. 1.* et
per *gloſ. in cit. c. ſi quis ſuadente, Franciſcus Marc.*
dec. 612 par. 2. Ex quibus omnibus bene appa-
ret fuiſſe iudicatum, præfatum laicum in nul-
lam incidiſſe cenſuram.

9 Non obſtant contraria, quia quamuis deli-
ctum fuerit ex cauſa ludi, et ludus ille fuerit
exceſſiuus, tamen eſt inſpiciendum principiũ
ludi, qui fuit iocosè iniciatus.

ADDITIO.

EX quibus cauſis excuſatur percutiens cle-
ricum à pœna excõmunicationis, refert
Squillant. in tract. de priuil. cleric. cap. 6. per tot.
ad rem autem noſtram, ſi ex ioco, et ſimilibus
in-

incurratur, refert ex aliis *P. Alphonſ. de Leone de offic.& poteſt. Confeſs. recollect.5.num.* 189.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 Concil.Trid.ſeſſ.25.cap.18. de regular. *quid diſponat circa moniales ingreſſuras monaſterium.*
3 *Metus appellatione venit etiam metus reuerentialis.*
4 *Reſolutio quæſtionis.*

Puella, quę ex ſolo metu reuerentiali patris ingreſſa fuit religionem; an faciat eundem patrem incidere in cenſurus ex vi Conc.Trid.

RESOLVT. DLXXXXVIII.

1 SVmmoperè optabat quidam nobilis, ac
pauper, et maximo filiarum onere graua-
tus, vt vna ex ſuis filiabus ingrederetur reli-
gionem, quare eadem filia paternam volun-
tatem præuidens, ob ſolam reuerentiam, nul-
lo tamen ſibi metu illato, ingreſſa fuit religio-
nem, et cum dixiſſet vna die, *Io mi feci Monaca, non per altro, ſolo per il gran timore, e riuerenza, che io portaua à mio Padre, conoſcendo la ſua volontà, che mi monacbaſſe*, quare cum fuiſſet eidē
patri id relatum, quæſiuit à me, an ipſe in cen-
2 ſuras incidiſſet, virtute *Conc.Trid.ſeſſ.25.c.18.
de regularibus*, vbi excommunicātur cogentes
puellam ad ingrediendum monaſterium, et
dubitationem faciebat pro opinione affirma-
3 tiua, primò, quia appellatione metus venit
etiam reuerentialis, ad notata communiter
per *DD.in cap.cauſam quæ, de offic.deleg.et in l.1.
§.quæ oneraudæ, ff.quar.rer.act.nō dat.* item quia
per *conſ. Nauarr.* 10. *de ſepult.* quem ſequitur
Sayr.in deciſ.52.de ſent.excom. excommunicā-
tur quoquo modo cogentes puellas intrare
Monaſterium, et ſecundum *Menoch.de arb.iud.
lib.2.caſ.136.num.7.et ſeq.* poſt *Soec.* et alios,
quos refert, ſola reuerentia ſufficit.
4 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus contrarium conſului motus ex reg. iuris,
quod ad reſcindendum actum ex cauſa me-
tus, non ſufficit ſolus metus reuerentialis, niſi
cum eo concurrant minæ, et verbera, ita de-
clarant *Bar. in l.1.§. quæ onerandæ, ff. quar. rer.
act.non detur, Boer. dec.100 num* 12. *Couarr.in 4.
decret.par.2.cap.3.§.6.col.2.num.4. Anna allegat.88.nu.6.et* 114. *num.* 4. qui de minis loqui-
tur, vel verberibus, et *Aym.conſ.11 nu.112. et
114.num.1. Capyc. dec.159.num.34. Couar. loc.
cit.et in cap.quamuis par.3.§.4.nu.7.verſ.9. concluſio, de pact:s, lib.6. Riminal.iun.conſ.5.num.31.
et conſ.42.num.49 lib.1. Suarez alleg.24. Pedem.
deciſ.179.col.2. Mandellus conſ.77.lib.1. Cephal.conſ.142.208.et* 210. qui de læſione enor-
mi, vel enormiſſima loquitur, ad idem *Minad.
in Conſt. In aliquibus, in 3.not.num.7.fol.97. Menoch.de præſump.lib.3.præſump.127.*

ADDITIO.

ADde hic, quod metus parentum non eſt ſufficiens ad reſcindendam profeſſionem filiæ, niſi præcedant mina, aut verbera, probat *Grillenz.conſ.74.num.6.* vbi de profeſſione puellæ agitur, ſequitur *Sperel.dec.79.nu.18. Iulius Chart.dec.85.n.8.* ſed de profeſſione nouitii, quod ſit ſufficiens metus reuerentialis multos allegat *Ciarlin.controu forenſ.cap.*108. *num.32.& ſeq.* et quid in matrimonio carnali an vltra metum reuerentiale exiguntur minę, ſeu verbera, agit *D. Author in dec.110.n.9.p.4.* nec erit ſufficiens metus reuerentialis tātum ad reſcindendum tale matrimonium, neque parentes incurrerent excommunicationē, vt dixit *Sperell.dec.75.num 76.* ità pariter aſſeuerandum erit in caſu authoris noſtri.

SVMMARIVM.

1 *Clericus effectus ex aliqua cauſa irregularis, puta furoris; poteſt, illa ceſſante, in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, quod probatur ex duobus num.2 et 3.*
4 *Reſpondetur contrarijs, et num 5. et 6.*

Irregularitas contracta ob aliquam cauſam, illa ceſſante, ceſſat irregularitas, ità vt poſſit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris.

RESOLVT. DIC.

1 IN facti contingentia arbitratus ſum po-
tuiſſe quendam clericum furioſum, et con-
ſequenter irregularem ob hanc cauſam, ad
tex.in cap maritum 33.diſt. ipſo perueniente ad
ſanitatem, et ad integram mentem in ordini-
bus ſuſceptis miniſtrare mouebar ex duobus.
2 Primò, ex regula *tex.In l. Imperator, ff. de po-
ſtulando*, vbi prohibitum ad certum tempus,
poſt illud cenſetur permiſſum, vnde cū ſupra-
dictum irregularitatis impedimentum oria-
tur, ob illum defectum, propterea eo ceſſante
ceſſat irregularitas.
3 Secundò, ex reg. *tex.in cap. cum ceſſante, de
appellat. cap. et ſi Chriſtus, de iureiurando*, latè
*Bar.in l.2.ff.de donat.et Tiraq.in reg ceſſante cau-
ſa, par.1. num.138. fol.86.* vbi ceſſante cauſa
ceſſat effectus.
4 Non obſtat *dec.de Franch.* 719. vbi regula
ceſſante cauſa locum non habet, quando effe-
ctus fuit iam conſummatus, allegat *Perez lib.3.
recompilat. legum Hiſpan. tit.5.* quia procedit
in profanis, nō autē in ſpiritualibus, prout hic.
5 Non obſtat *tex. in cap. ſicut, de ſententia ex-
communicat.* vbi ſemel excommunicatus ſem-
per præſumitur excommunicatus, ergo ſemel
irregularis, quia reſpondetur ibi requiri abſo-
lu-

lutionem, vt euitetur vinculum excommunicationis parentis.

6 Non obſtat *tex. in cap. 1. de obſeruatione ieiunij*, vbi in dubio ſumi debet interpretatio, quę eſſe irregularem, quia reſpondetur ſecundum *Villagut. in dec. 34.* illud procedere in dubio, ac in foro animæ.

ADDITIO.

QVod ceſſante cauſa irregularitatis ceſſat irregularitas, tradit *Maiol. de irregularit. lib. 2. cap. 13. & lib. 5. cap. 51.*

SVMMARIVM.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur* regula iuris, in 6. & tex. in l. nihil tam naturale, ff. eod.

2 *Contrarium conſuluit Auctor ex tribus, num. 3. 4. & 5.*

3 *Epiſcopus non poteſt in quæſitis præiudicare ſuæ Eccleſiæ.*

4 *Epiſcopus dicitur adminiſtrator rerum Eccleſiæ, non dominus.*

5 *Beneficia Eccleſiaſtica, quo iure ſunt inſtituta.*

6 *Reſpondetur contrarijs.*

An Epiſcopus poſſit extinguere beneficium.

RESOLVT. DC.

1 FVit dubitatum, an Epiſcopus poſſit extinguere beneficium, ſiue eius redditus, & alicui pro loco applicare, dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua regula iuris deſumpta ex *cap. 1. de regulis iuris*, vbi omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, & facit ad idem *tex. in l. nihil tam naturale, ff. eod.* vnde cum beneficia Eccleſiaſtica ſolent erigi Epiſcopis conſentientibus, ſequitur, quod per ipſorum contrarium cōſenſum extingui poſſint.

2 Cæterùm hoc non obſtante contrarium reſolui, ſcilicet non potuiſſe præfatum Epiſcopum aliqua beneficia ſuæ diœceſis extinguere, & motus fui ex infraſcriptis.

3 Primò, quia Epiſcopus non poteſt in quæſitis ſuæ Eccleſiæ præiudicare, *gloſ. & DD. in l. iubemus nullam, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in reg. tex. in cap. delictum perſonæ, de reg. iur. in 6.* plenè *Canoniſtæ in cap. 1. de dol. & contumac. Iaſ. in l. ſeruus num. 2. C. de ...* licet in quærendis ſit ſecus, vnde ſolus prælatus in recipiendo canonem ab emphyteota, qui triennio ceſſauerat ſoluere, ex quo poterat expelli, præiudicat Eccleſiæ, & hoc ex illa eadem ratione, quia ſumus in quærendis, ita tenet *Cardinalis in cap. potuit, de locato, & ibi Innoc.*

4 Secundò, quia Epiſcopus dicitur adminiſtrator rerum Eccleſiæ, & non dominus, *cap. fraternitatem, de donationibus*, vnde in *cap. fin. 12. quæſt. 1. & in cap. ſine exceptione, 2. quæſt. 2. et in cap. caſellas, 10. quæſt. 2.* habetur prælatum dici tantum procuratorem Eccleſiæ, & non Dominum, *gloſ. in cit. cap. fraternitatem*, & procuratori non competere ius remittendi, ſeu extinguendi, probatur in *l. ſi fraudatores, quæ in fraudem creditorum.*

5 Tum denique, quia beneficia Eccleſiaſtica ſunt inſtituta, & ordinata à iure poſitiuo, & non à iure diuino, vt probatur in *cap. 1.* iuncta *gloſ. 1. 13. quæſt. 1.* & facit *tex. in cap. paſtoralis, de his, quæ ſiunt à Prælat.* vt probatur in *cap. 2. de præben. lib. 6.* & in *cap. 1. vt lit. pendent.* vbi dicitur, quod Papa habet plenariam poteſtatē in beneficijs per *tex. in cap. propoſuit, de conceſſ. præben. Duenas in reg. 72.*

6 Non obſtant contraria, quia ſumus in diuerſis terminis, præſertim vbi conſenſus eſſet ſubſtantialis ad rem gerendam, quia tunc per contrarium conſenſum diſſoluitur, quod locū non habet in caſu noſtro, in quo cum ſimus in ſpiritualibus, regula non procedit ſecundùm *gloſ. in cit. cap. 1.*

ADDITIO.

ET ſi beneficiorum natura ſit perpetua, vt inquit *D. Author deciſ. 165. num. 4. par. 3.* adeò quod beneficium reputatur, vt ſit perpetuum, & conferri conſuetum per Epiſcopum, docet *Arnulph. Ruzeus in tract. iuris reg. Galliæ priuil. 15. num. 9.* Adhuc tamen beneficium perpetuum poteſt ex conſuetudine Erici tēporale, *idem D. Author deciſ. 153. in fine, par. 3.* ſimiliter beneficium abſque effectu ventoſum tritum, & inutile, vt idem *D. Author tom. 4. praxis fori Eccleſ. reſol. 72. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Ingrediens monaſteria Monialium ex aliqua cauſa euidenter neceſſaria non incidit in cenſuras, quod probatur num. 2.*

3 *Neceſſitas non habet legem.*

4 *Furans ex cauſa neceſſitatis non debet puniri pœna furti.*

5 *Propter neceſſitatem illicitum ſit licitum.*

Ingrediens Monaſteria Monialium ob euidentē neceſſitatem, an incidat in cenſuras.

RESOLVT. DCI.

1 IN caſu mihi propoſito reſpondi ſupradictum non incidiſſe in aliquam excommunicationem, neque in pœnas ſacrarum Pontificum conſtitutionum, neque decretorum Cōgregationis Regularium ex eo, quia ingreſſus fuiſſet intra clauſuram dicti Monaſterij ad effectum reponendi ſanctiſſimum Euchariſtię Sacramentum in tutiori loco, & ad alios effectus, præſertim extinguendi grandiſſimum incendium, quod erat intra dictum Monaſteriū, & motus fui ex infraſcriptis.

2 Pri-

Digitized by Google

1 Primò, quia ſemper excipitur caſus neceſſitatis in *Bulla Gregorij XIII.* incip. *vbi gratię* in illis verbis, *Ne Monaſteria Monialium prolibito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, nec Moniales, ſub eidem pœnis illos aliter admittere præſumant*, tantò magis, quod præfata Conſtitutio inhæret Conſtitutioni *Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. & monial. cap. 5.* Inter caſus vrgentes, & veræ neceſſitatis fuit ſaluare ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, & de hoc non eſt dubitandum.

3 Secundò, quia generale eſt in omni lege, vt neceſſitas excludatur, cum lex non ſit de impoſſibili, & dici ſoleat, quod neceſſitas non habet legem, *l. 1. vbi notat, ff. de off. conſulis, cap. quanto, de conſecrat. cap. 2. de obſeruat. ieiunij*, & per conſequens in nullam inciderit pœnam, nam cum coactus fuerit ea neceſſitate, quę eſt neceſſitas iuris, *cap. ſciſcitatus*, & ibi *DD. de reſcript.* ratione neceſſitatis iuris diſpoſitio interdum ſuſpenditur, *l. caſus*, & ibi *Bal. C. de teſtam.* Neceſſitas enim legi humanæ derogat, licet nō poſſit derogare præcepto diuino *cap. ita ne 32. quæſt. 5. gloſ. in cap. ſicut, de conſecrat. diſt. 2.* allegata à *Paulo de Cittadinis in verſ. quadrageſimo octauo quæro num. 93. in tract. de iurepatronatus*, ex quo, & ad pernoctationem factam in domibus contiguis Monaſterium interdictum per decretum Sacræ Congreg. apparet reſponſum. Vnde *Galet. in ſua Margarita Caſ. conſ. in ver. neceſſitas*, dicit, quod neceſſitate famis extrema vrgente, ſi dominus negat panem neceſſarium, licet accipere vi, & etiam cum morte illius, quia ad vſum panis alieni perinde habet ius, qui eiuſmodi neceſsitate compellitur, ac ſi eſſet proprius *Henriquez de bapt. lib. 2. cap. 23. lit. F. in gloſ.* Quare dicitur in *cap. ſi propter neceſſitatem, de furtis*, quod furtum
4 committens propter neceſsitatem non punitur pœna furti, & ratio eſt ſecundum *gloſ.* ibi quoniam neceſsitatis tempore omnia ſunt communia, *cap. 1. 44. diſt. cap. 2. 12. quæſt. 1. cap. quod autem 23. quæſt. 3. & cap ſicut 47. diſt.* & facit etiam *tex. in cap quod non eſt licitum, de reg.*
5 *iur.* vbi habetur, quod propter neceſsitatem illicitum efficitur licitum.

ADDITIO.

DE hoc vide *Nouar. in ſumm. bullarij, tom. 1. rub. de clauſura, il 3.* vbi omnes caſus neceſsitatis circa hoc retulit, & in *prima rubrica* declarat hanc *Conſtit. Gregorij XIII.*

RESOLVT. DCII.

SVMMARIVM.

1 *Quid fuit deciſum per Cur. Archiep. circa hunc articulum.*

2 *Redditur ratio deciſionis.*

Doctrina *Archidiaconi in cap. in memoriam 19. diſtinct.* an recepta in Cur. Archiep.

SVſpitio ſola falſi pro falſitate, & veritate habetur in crimine falſi, niſi ſuſpitio ipſa veritatis demonſtratione diluatur, *l. iubemus*, vbi *DD. C. de probat. Bal in l. ſi veritas, C. de fideicom. Ioan. Andr. in cap. licet de. crim. falſi, Abb. in cap. porrecta de confirm. vtil. & inutil. Alex. conſ. 77. ſub num. 6. vol. 1. Iaſ. conſ. 168. num. 2. vol. 4. Curt. ſen. conſ. 73. ſub num. 33. Curt. iun. conſ. 132 num. 10. Dec. conſ. 189. Pariſ. conſ. 12 num. 16 vol. 4. et conſ. 88. vol. 3. et conſ. 162. vol. 4. num. 34. Surd. conſ. 132 contra fratres, nu. 6 Riminald. iun. conſ. 27 num. 1. cum alijs ſeq. vol. 1.* vbi hoc latè explicat, quod quidem habere locum etiam in ciuilibus dicit *Crauet. conſ. 800. num. 20. vol. 5.*

1 Fuit tamen pluries reſolutū in Cur. Arch. præfatam concluſionem minime procedere in criminalibus, præſertim vbi ad puniēdum aliquem de falſo proceditur, quia tūc ad probationem falſitatis non ſufficerent vllo modo coniecturæ, nec ſuſpiciones, ſed requirerētur probationes legitimæ, et quæ de neceſsitate concluderent, et iſta eſt communis opinio, vt efficax extat teſtimonium *Socc. conſ. 39. nu. 44. vol. 2. et Boſſ. in ſua practica, in tit. de offic. corrupt. pecun iniuſt. iud nu. 14. Decian. conſ. 100. vol. 2.* Fuit tamen dictum locum habere in ciuilibus, in quibus pro varietate habetur, vt determinauit Rota Romana, teſtè *Caputaq deciſ. 4. p. 2. idem Decian. conſ. 109 Surd. conſ. 6. n. 4. Anania conſ. 49. Cacheran. deciſ. 117. nu. 6. Clar. in pract. crim. §. falſum, verſ. tertia eſt concluſio, Socc. iun. conſ. 45. Riminald. iunior conſ. 554. num. 10. volum. 5.*

Hinc in ciuilibus ſola vehemens ſuſpicio ſufficit ad effectum, vt ſcriptura non mereatur fidem, et conſequenter non debeat mandati executioni, prout fuit dictū in Rot. Rom. in vna Perusina pecuniaria 28. Nouem. 1612. et eſt *deciſ. 366. in recoll. per Farinac. impreſ. poſt 2. vol. conſ.* et ad tollendam fidem ſcripturæ duę ſufficiunt falſitatis pręſumptiones, *Aym. conſ. 134. num. 39.* et fuit dictum in Rota in vna Caſertana beneficij 13. April. 1600. coram Corduba, vt patet in *deciſ. 132. num. 3. in recol. per eundem Farinac. impreſ. poſt 1. vol. conſ.*

Vt autem fidem tollant publicę ſcripturæ, ſeu inſtrumento debent eſſe perſpicuæ, et graues, *Dec conſ. 101. Anchar. conſ. 135. num. 3. Caputaq. dec. 3. num. 4. par. 2.* et alias fuit dictum in Rota, vt probatur in *dec. 45. num. 5. in fin. et dec. 70. num. 3. in recoll. per eundem Farin. impreſ. poſt 1. vol. conſ.* quæ *deciſ. 70.* in præſentiarum regiſtrata repetitur in *vol. dec. Illuſtriſſ. Cardin. Mātica num. 79.*

2 Cuius deciſionis vera ratio eſt, ſecundum *Bald. in rub. C. de probat.* quia ſuſpitio eſt modicæ virtutis in iudicando, et decidendo, meritò

ita-

itaquè determinatur in *l. abſentem, ff. de pœnis*, quod quis ex ſuſpitionibus condemnari non debet, præſertim in criminalibus, vt per *Capyc. dec. 30. num. 4. et 7.* quod licet ſuſpitio falſitatis haberetur pro veritate, firmat tamen hoc non procedere, niſi tunc concurrat, interueniatquè etiam aliqualis diffamatio, et Sac. Reg. Conſ. ibi in caſu occurrenti ſuper falſitatis ſuſpitione noluit diſcurrere ſuper condemnatione ipſius criminis, ad quam deueniri non poterat de iure, ſed ſolummodo ſuper arreſtatione, num ob ſuſpitionem falſitatis inquiſitus detineri in carceribus potuiſſet, et idem firmauere *Cyn.* et alij vniuerſaliter omnes in *l. vbi, C. de falſ. Anania conſ. 49. num. 2.* Hinc eſt, quod probatio falſitatis non ex præſumptione debet cõcludere, ſed de neceſsitate tali modo, vt res aliter ſe habere non poſſit, ità *Gramm. conſ. crim. 19. et conſ. 33. Alex. conſ. 117. num. 14. vol. 1.* itaquè concludo, quod in cauſa falſitatis probationes ſunt omninò neceſſariæ, vt teſtatur *Dec. conſ. 173. in princ.* cũ in tali cauſa quis condemnari non debeat ex præſumptionibus, quia melius eſt nocentem abſoluere, quam innocentem condemnare, *l. abſentem, ff. de pœnis*, quę quidem communis opinio fulciri poſſet ea ratione, vt in dubio ſemper ea fiat interpretatio, ne falſitas commiſſa ſit, ita *Cepol. conſ. crim. 21. num. 18. Gram. deciſ. 26. num. 12. et Soc. iun. conſ. 45. in princ. vol. 3. Caputaq. in eis. dec. 3. num. 1. et 5.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Farinacc. de falſitate q. 552. num. 2. & per totam*, maximè ad inquirendum *Triuiſ. ſec. 4. num. 6. lib. 2.* poſtquam ad puniendum, & cõndemnandum requiruntur plenę, & concludentes probationes probat ex multis *Mar. Anton. var. reſol. lib. 3. reſol. 44. ver. tertio principaliter.* Falſitatis ſuſpictio in ciuilibus habetur pro falſitate, *Farin. deciſ. crim. 92. num. 1. tom. 1. & dec. 106. num. 2. & deciſ. crim. 366. num. 4. Sperel. deciſ. 27. num. 35. Mar. Anton. vbi ſup. verſ. et licet in crimine*, vbi ſic declarat doctrinam *Archid.* hic relatam ab *Authore*.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ob ſimplicem fornicationem non poteſt deponi.*

2 *Curia Archiepiſcopalis circa inflictionem pœnæ huiuſmodi clericis fornicantibus.*

Clerici ſimplicem fornicationem committentes, quando puniantur.

RESOLVT. DCIII.

1 CLericus ob fornicationem ab eo commiſſam hodie non eſt deponendus ſecũdum *gloſ. in cap. Maximianus 81. diſt. & in cap. lator. 2. quæſt. 7. Cardin. in clem. ad noſtram, in 2. quæſt. de hæret. Imol in cap. vt clericorum, de vit. & honeſt. cler. col. 2. et in cap ſi autem, eo. tit. Abb in cap. fin. de purg. vulg. Anania in cap. ſignificaſti col. 2. de adult. Abb. et Fel. num. 8. in cap. at ſi clerici, de iud.* vbi profitentur iſtam eſſe communem opinionem, vt teſtatur etiam *Corſet. in ſing. in ver. fornicatio, Grillan. de pœnis omnifariã coitus illiciti, quæſt. 6. ſub num. 1.* Sed huic communi contradicit *Paul. de Eleazar* cum multis alijs in *clem. 1. de off. ord.* aſſerens, quod clericus in Sac. ordinibus conſtitutus propter ſimplicem fornicationẽ deponi debeat, & poſſit, idemquè tenet *Butr. in d. cap. at ſi clerici*, quorũ ſententia recitat eſſe communem *Aret. in cap. cum non ab homine, col. 10. de iudicijs.* Sed primam opinionem veriorem, & magis communem ex alijs Doctoribus id profitentibus refert *Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. c. 78. lit. A.*

Et ſi fornicatio graue crimen ſit in perſonis præſertim Eccleſiaſticis, vnde *D. Hieron.* quem ſequitur *Sylua Nupt. lib. 1. num. 118.* dicit, Ama igitur ſtudia ſcripturarum, & vitia carnis non amabis. Debet ergo quis in tentationibus luxuriæ poſitus ità carnem affligere, ſecundum *Viuium opin. 98. num. 19. et 20.* vt periculum non ſequatur, & ſecundum eundem, nonnulla exempla adducuntur, nam S. Benedictus cũ tentatus eſſet in ſolitudine, proiecit ſe nudũ inter vepres, & vrticas, et dolore corporis abſtulit vulnus mẽtis. Vnde ſic etiã egit S. Bernardus, dum tentatus, miſit ſe in aquas gelidas, ad reprimendam huiuſmodi tentationem. Ita ſimiliter egit S. Franciſcus tentatus; et cum diſciplina chordæ non ſufficeret ad mortificationem tentationum, nudum ſtetit inter niues, formando de niue vxorem, et filios. Et ideo ſalubriter conſuluit *Apoſt. ad Epheſ. 5.* cum ait, Fornicatio, et omnis immunditia non nominetur in vobis, id eſt quæcunque alia ſpecies luxuriæ non nominetur in vobis. Nec quidem immerito, quia tales ſunt tanquam porci, vel iumenta putreſcentia in fæcibus ſuis. Vnde *Gregor. lib. 24. moral. cap. 8.* exponens illud *Ioelis 1.* Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo, dicit, quod iumenta in ſtercore ſuo computreſcere, eſt carnales homines in fœtore luxuriæ ſuæ vitã finire. Ecce quomodo abominatio fornicatorum magna eſt coram Deo, Angelis, et hominibus.

2 Vnde Curia Archiep. in clericis de ſupradicto crimine inquiſitis varias ſolet infligere pœnas, nam quandoquidem illos condemnauit in exilium, quandoque inflixit eis pœnam ſuſpenſionis.

ADDITIO.

AD hoc vide *Farin. de delictis carnis, quæſt. 137. à num. 19. cum ſeq. Marcell. Megal. in praxi crim. canon. cap. 3. num. 19. et 20.*

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus in Synodo non poteſt augere eleemoſynam Miſſæ, in contrarium eſt veritas, num. 2.*
3 *Eleemoſyna pro miſſa celebranda non datur in pretium, vel mercedem.*
4 *Epiſcopus peccat, præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant miſſam gratis, ſi ipſi voluerint.*

An Epiſcopus poſſit augere eleemoſynã Miſſæ.

RESOLVT. DCIV.

TEmpore, quo Illuſtriſs. Cardinalis de
Aquauiua Synodum Prouincialem fe-
ciſſet, fuit à me quęſitum, an poſſet augere
eleemoſynam Miſſæ, ideſt ponere hanc legẽ,
vt pro celebratione Miſſæ detur cuilibet Sa-
cerdoti in eleemoſynam vnus tarenus, et du-
1 bium mihi faciebat pro opinione negatiua,
quia non poteſt eſſe, quia ex tali augmento
eleemoſynæ Miſſæ magnum ſcandalum ve-
niat populo Chriſtiano exiſtimanti in tali ca-
ſu Miſſam pro pretiò celebrari, vel quod Miſ-
ſa ſit pretio æſtimabili, quando quidem eius
eleemoſyna augetur, et ideò nõ debet augeri.
2 Cæterùm hoc non obſtante, contrarium
reſolui, ſcilicet, quod Epiſcopus in ſua diœceſi
poteſt taxare eleemoſynam Miſſæ, ideſt po-
teſt ponere hanc legem, vt pro celebratione
Miſſæ, detur Sacerdoti eleemoſyna vnius ta-
reni, ideſt poteſt ponere illud, quod illi vide-
3 bitur eſſe iuſtum, motus, quod talis eleemoſy-
na non datur in pretium, vel in mercedem rei
exhibitæ, ſed ſolum datur tanquam pium de-
bitum per conſuetudinem laudabilem, ad *tex.*
in cap. ad Apoſtolicam, de ſimonia. Benè tamen
verum eſt, quod non poteſt Epiſcopus ponere
aliquam excommunicationem, vel pœnam
contrà Sacerdotes minorem eleemoſynam
recipientes pro celebratione Miſſæ, ea, quæ ſit
ab ipſo conſtituto, et ſimiliter eſt aduerten-
4 dum, quòd Epiſcopus peccaret, ſi præcipiat
Sacerdotibus, vt non dicant Miſſam gratis, ſi
ipſi voluerint, et in tali caſu non eſt obedien-
dus, quia tollit officium liberalitatis, pietatis,
et miſericordiæ, *Bartholomaeus Angel. dialogo*
5. §. 772. Sot. 4. diſt. 13. quaſt. 2. art. 1. et diſt. 25. q.
6. art. 4. et lib. 4. de iuſtitia q. 6. art. 1. et lib. 9. q. 2.
art. 1. Medina in inſtru. Confeſſ. lib. 1. cap. 14. §. 20.
Silueſt. verbo ſimonia, §. 8. et §. 11. Henriq. lib. 9.
de ſacrificio Miſſæ cap. 22. §. 1.

ADDITIO.

VErum eſt, quod eleemōſyna pro celebrãda miſſa non accipitur, vt pretium, vel merces, ſed pro ſubſtentatione miniſtri, vt probat *Ragucc. in tract. de miſſa in Eccl. quaſit. 73. num. 3.* vbi *num. 4.* ſubdit, quod Epiſcopus in Synodo Diœceſano poteſt ſtatuere, vt aliqua certa eleemoſyna detur pro celebranda miſſa, ſicquè eleemoſynas quotidianas pro miſſis poſſunt Fratres etiam minores accipere, *Epiſc. Marant. in reſp. 45 num. 68. p. 2.* et quo titulo accipi debet ſalarium pro miſſa, vt excludatur ſimonia, refert *P. Alph. de Leone de offic. Cappellani, q 6. ſect. 2.* vbi plura, et ſi liceat paciſci pro ſalario celebrationis miſſarũ agit, *ibidem ſect. 4.* vbi ſub *num. 36.* aſſerit per S.C.T. circa hoc generaliter loquutum fuiſſe, benè tamen pet Cõſuetudinem, vel Synodum Epiſcoporum reperitur taxatum ob, quod iuſta paciſci non poſſit, ſed conſuetum exigi, adeò quod maius ſalarium taxatum, vel cõſuetum pro celebranda miſſa extorqui nõ poſſit à Sacerdote, vt fundat *idem ſect. 9.* et an minus exigere liceat Sacerdoti, tradit *Nouar. in ſumma Bullar. tom. 1. tit. de miſſar. celebr. num. 10.* et ibi alia ad ornatum materiæ huius diſſerit, nec propterea inhibitum eſt Prelatis augere tale ſalarium iuxtà exigente cauſa.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus, quæ iuriſdictionis ſunt. Adducitur ad dubij reſolutionem, declaratio Sac. Cong. num. 2.*

An Capitulum, Sede vacante, poſſit remittere temporum interſtitia.

RESOLVT. DCV.

CVidam Vicario Capitulari hoc mihi pe-
tenti, reſpondi affirmatiuè motus ex ſę-
pius adducta ratione, quod Capitulum ſucce-
1 dit Epiſcopo in omnibus, quæ iuriſdictionis
ſunt, ad *gloſ.* communiter receptam in *cap. cum*
olim, in gloſ. vltima, de maior. et obed. gloſ. in clem.
1. in gloſ. 1. ver. capituli, prope fin. de hæreticis, et
ità in terminis fertur declaraſſe Sacra Cõgre-
gationem per hæc verba, *videlicet; facultatem*
remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex
cauſis comprehenſis in cap. 11. 12. et 14. ſeſſ. 23 de
ref. tranſire in Vicarium Capituli, Sede vacante.

ADDITIO.

SI attendatur Sacræ Congregationis determinatio, quod ad Epiſcopũ pertineat interſtitia temporum remittere, vt inquit *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 6. num. 12.* pertinere videatur ad Capitulum ex quo Capitulum ſede vacante haberet iuriſdictionem ordinariam à iure communi, ità quod poſſit inducias dare, et omniaq; ad iuriſdictionem pertinet expedire, *idem D. Author tom. 4. prax. fori reſol. 195. num. 4.* quinimò tale Capitulum ſede vacante eſt ordinarius, *idem ibi reſol. 227. num. 2.*

S V M M A R I V M.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Confeſſio in ſupplicatione facta præiudicat confidenti.*

3 Pe-

Digitized by Google

3 *Petens abſolutionem excommunicationis, dicitur tacitè confiteri ſe excommunicatum.*
4 *Petens gratiam, cenſetur fateri delictum.*
5 *Deciſio quæſtionis.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

Petens gratiam à Principe pro voluntario homicidio prætenſo, an cenſeatur fateri delictũ, ita, vt abſolui nequeat ab irregularitate ex vi Conc. Trident.

RESOLVT. DCVI.

1 INquirebantur tres iuuenes de homicidio, cum qualitate aſſaſsinij in perſonas duarum puellarum virginum ab eiſdem ſtupratarum, quod delictum contra præfatos non verificabatur, niſi per dictum mandatarij, cuius aſſertio, ſecundum communem DD. ſententiam, de qua per *Gram. in conſ.* 21. nullam probationem inducit, et cum per ſpatium 12. annorum, timore Curię, abfuiſſent ab eorem patria, tandem fuit porrecta ſupplicatio Principi pro gratia obtinenda, cum clauſula de prętenſo delicto, quate eum alter ipſorum vellet ad Ordines promoueri, fuit ei oppoſitum de irregularitate ſupradicta, vnde conſultus reſpondi ex infraſcriptis.

2 Dubium mihi facere primò, quia vbi in ſupplicatione, ſeu petitione gratiæ narratur tale factum, ex quo delictum reſultat, tunc enim confeſsio in ſupplicatione facta confitenti præiudicat, & ex ea probatur delictum, *l. cum precum*, vbi *Bald. & Salicet. C. de liberali cauſa*, cum alijs congeſtis per *Gabriel. lib. 1. commun. concluſ. tit. de confeſſis, concl. 4. Crauet. conſ. 80. num. 6. Cepha. conſ. 304. nu. 206.* quę opinio potiſsimum procederet, vbi gratiæ petitio fuiſſet in actis producta *Lapus alleg. 129. num. 3. Affl. in dec. 25. in fin.* & tenuit Rota in vna Cæſarauguſtana ſtatus coram Gipſio.

3 Secundo, arguendo à ſimili, quia petens abſolutionem ab excommunicatione, dicitur tacitè fateri ſe eſſe excommunicatum, *gloſ. in c. venarabilem, ſuper verb. poſtulauit, & ibi Hoſt. extra de elect. Inn. in cap. per tuas, de ſent. excom. Rimi. ſen. conſ. 289. num. 41. & ſeq. vol. 2. Alba. conſ. 34. num. 5. Maſcar. lib. 1. concl. 13. num. 1. & ſeq. Milis in repert. uer. excommunicatio*, probatur *Io. de Ami. conſ. 18. num. 1.* poſt *Specu. in tit. de prob. §. nunc uidendum, uerſ. ſed nunquid probatur.*

4 Tertiò, quia communis eſt opinio in *cap. exhibita, de homic.* quod petens gratiam cenſetur fateri delictum, quam opinionem referũt, & ſequuntur *Carrer. in pract. crim. tract. de indicijs, cap. 31. nu. 3. Bonacoſ.* alios referens *lib. commun. opin. uer. ueniam petens.*

5 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, quod talis gratiam petendo non cenſetur fateri delictum, ex doctrina *Rom. in l. 1. §. nunciatio, num. 4. uer. circa primum, & ibidem Alex. num. 7. uer. & qui petit ueniam, ff. de noui oper. nunc. Alex. in conſ. 70. num. 10. uer. nec etiam obſtat, uol. 1. Fel. in cap literis, num. 19. uer. adde tamen, quod petens ueniam, de præſumpt. Guid. Pap. quæſt. 495.* incip. *Ille, qui ſe, Boſſius in tit. de remed. ex ſola clementia Principis, num. 29. uer. & an qui petit gratiam, Menoch. de arb. quæſt. 8. num. 37.* quos omnes referendo ſequitur *Maſc.* poſt hęc ſcripra viſus *de prob. lib. 1. concl. 50. num. 1.* & eſt *gloſ. in cap. exhibita, in uer. ueniam, de homicid.* quę quidem *gloſ.* licet ad id communiter à *DD.* allegetur, id tamen ad quod allegatur, ſecundum aliquos, minimè probat, quia, vt inter alios conſiderauit, *Couarr. in relect. ad cap. alma mater, par. 1. §. 12. num. 1. uer. quicquid autem ſit in hac controuerſia*, loquitur in petente ueniam ad cautelam, quo quidem caſu manifeſtum eſt, ſupplicantem ad cautelam, non fateri delictum.

6 Non obſtant contraria, præſertim illud de petitione abſolutionis ab excommunicatione, quia magis communis opinio eſt in contrarium, *Franc. in cap. pia §. ſi quis igitur col. fin. de except. in 6. Card. in reper. c. perpendimus col. fin. de ſent. excomm. idem Franc. in cap. licet col. pen. uerſ. 2. aduerte, de ſent. excom. in 6. Spec. in tit. de prob. § fin. uer. ſed nunquid, Dec. in cap. in præſentia, in 11. notab. de prob. & in conſ. 321. in cauſa, quæ Alexandriæ agitur, Maſc. concluſ. 13. nu. 4. & ſeq. lib. 1.* & latiùs *concl. 700. n. 1. & ſeq. lib. 2.*

ADDITIO.

GRatiam, aut veniam petens, ſeu ſupplicans dicitur fateri delictum dummodo in ſupplicationem delictum exponat alias ſecus, *Farin. conſ. 128. n. 8. tom. 2.* latè *Io. Aloyſ. Cathalan. in tract. de indultu, quæſt. 8. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus tenetur infra certum tempus uiſitationem finire.*
2 *Contrarium tenet* Piaſeg. in ſua prax.

An Epiſcopus teneatur viſitationem infra certum tempus concludere.

RESOLVT. DCVII.

1 VIdebatur prima facie, quod ſic arguendo à ſimili de Archidiacono viſitante, cui ab Epiſcopo terminus præfigi poteſt, quemadmodum comitatus in uiſitatione tenendus, ut patet ex uoto Sac. Cong. cuius tenor eſt. *An Epiſcopus poſſit præſtituere terminum Archidiacono ad uiſitationem expediendam, & præſcribere comitatum, & equitatum, ne oneri ſit Eccleſiis, quas uiſitauerit, Cõgregatio cenſuit poſſe.*

2 Cæterùm in Epiſcopo hoc non procedere, teſtatur *Piaſeg. in ſua prax. Epiſc. par. 2. cap. 3. in prin.* cuius uerba hæc ſunt. *Non tamen præcisè*

in-

intra hoc tempus tenetur expedire viſitationem ſuam, ſed relictum eſt arbitrio ipſius, moderato tamen, ſuper quo legitur reſcriptum Sac. Cong. in hæc verba. *Dubitauit Epiſcopus Aſtoricen. an teneretur ſuam viſitationem concludere intra certum, & determinatum tempus, iuxta latitudinem ſuæ diœceſis, Congregatio cenſuit. Concilium nullũ tempus ad hoc præſcripſiſſe; ſed reliquiſſe arbitrio Epiſcopi, quod tamen debet eſſe moderatum, & diſcretum.*

ADDITIO.

Viſitatio eſt actus iuriſdictionis, vt inquit *D. Author p.4.reſol.156.num.2. Ludouiſ. dec.4.num.4.* & viſitandi actus pertinet ad iuriſdictionem, *Rubeus decis. 118. num. 14.p.2.* ideò ipſa reſeruata eſt ſoli Epiſcopo, *idem Author d.tom.4.reſol.163.num.3.* & ſuper quibus locis erit talis viſitatio exercenda, oſtendit *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ.cap.11. per totum*, tempus verò puto eſſe reſeruatum Epiſcopo.

SVMMARIVM.

1 *Anima infra quod tempus infunditur in corpore.*
2 *Anima non infunditur, niſi formato corpore.*
3 *Vbi dubitatur an ſit maſculus, vel fœmina, præſumitur fœtus animatus elapſis quadraginta diebus.*

Fœtus animatus, vt procedat Bulla Sixti V. contra facientes abortum, & Greg. XIII. quando dicatur.

RESOLVT. DCVIII.

1 ANima infunditur in corpore infra quadraginta dies, itá *Bar.* communiter receptus ab omnibus in *l. Diuus. ff. de extraordin. crim. & Canon. in cap. ſi aliquis extra de homicid.* & ſic fœtus animatus, quidẽ dicitur ſi maſculus ſit, die quadrageſimo à conceptione, ſi autem fœmineus die octuageſimo ab ipſo cõceptu, & per *gloſ. in clem. 1. in ver. ſimul. de ſumma Trin. & in cap. ſicut, de homic. & DD.* vnanimi conſenſu omnes in *l. qui in vtero, ff. de ſtatu hom.* Attamen anima ipſa non infunditur in cõceptione, ſed poſt, itá *Io. de Graſſ. in cap. vnũ orarium, §. nomine, num.9. diſt 25 Plin.* verò *lib. 7. cap. 6.* naturalis hiſtoriæ teſtatum reliquit, partum animatum eſſe nonageſimo die á die conceptionis in fœmina, & quadrageſimo in maſculo, & *Menoch.* quoquè, *de arbitr. iud. caſu. 357. num. 3. lib. 2. cent. 4.* Sed quicquid *Plinius* ipſe ſuadeat, non aliter recedendum á communi opinione recitata, quam mediante experientia, tanquam rerum magiſtra, ſemper reperiri veriſſimam.

Vnde animaduertendum, quod anima nõ extra ducitur, neque cum ſemine infunditur,
2 & conſequenter anima non infunditur, niſi formato corpore, *cap. quod vero 32. quæſt. 2.* cum organizato corpore actione parentum, Deus animam infundit in corpore ipſo, & infundendo creat, & quidem in corpore maris poſt dies quadraginta á prima conceptione in corpore verò fœmellæ per octuaginta, teſtè *Sybilla in ſpec. peregr. q. cap. 1. quæſt. 5. primæ decad.* & ratio diuerſitatis hæc eſt, ſecundùm *Plin. & Domin. Thol.* poſt *Philoſophos ſuper Leuit. cap. 12.* nam maſculinus fœtus concipitur ex ſemine calido in dextera parte matricis, quæ calida extat, fœtus nempè fœmineus ex ſemine frigido in ſiniſtra parte matricis, frigidum tardum eſt, & pigrum in operatione ſua, calidum verò velox, ideoque virtus formatiua in vno ſemine, velocius, & citius membra organizat, & format, quàm in alio. Et hinc eſt, quod creatio corporis, & membrorum eſt propter animam, teſtè *Ariſt. lib. 11. de animalibus.*

3 Et ſi dubitatur an maſculus ſit, vel fœmina, præſumẽdum eſt eſſe animatum poſt quadraginta dies, *Nauarr. in manuali Confeſſ. c. 15. num. 14.* quia in dubio tutior pars eſt eligẽda, & eſt communis opinio, quam ſequitur ſacra Pœnitentiaria, vt teſtatur *Nauarr. conſ. 22. de homicid. in antiq. & in conſ. 26. in nouis*, non tamen eſt irregularis conſulens abortum ei, quę dubitat eſſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per *eundem in conſ. ſeq. d. tit.*

ADDITIO.

SEcundum Medicos quando anima in maſculo infunditur, & quando fœmina erit videre apud *Zacchiam quæſt. Medic. leg. p. 1. tit. 2. q. 2. num. 41. & 44.* vbi multa ad materiã abortus exarat latiſſimè *Farinac. de homicid. q. 122. per totam*, nouiſſimè autem *Alph. à Caranza in tract. de partu, cap. 1. num. 26. & ſeq.* agit ex Medicorum, Theologorum, ac Legiſtarũ authoritate de animæ infuſione partui, reliqua verò ſpectantia ad abortum proſequitur *cap. 26. §. vnico.*

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *In beneficiorum vnione facienda per Ordinariũ quæ cauſæ requirantur.*
3 *Vnio facta per Ordinarium abſque cauſa, eſt ipſo iure nulla.*
4 *Vnio Apoſtolica ex falſa cauſa facta eſt nulla.*
5 *Vnio magis concernit iuſtitiam, quam gratiam.*
6 *Vnio an ſit facienda, vel non relinquitur arbitrio Epiſcopi.*
7 *Verbum* poteſt, *importat voluntatem.*
8 *Quid ſi capitulum nolit conſentire vnioni.*
9 *Epiſcopus poteſt ex legitimis cauſis beneficia ſuæ diœceſis non exempta vnire. Limita, n.* 10
11 *Deciſio quæſtionis.*

Plura beneficia ſimplicia, ſeu Cappellaniæ, an poſſint vniri per Epiſcopum.

RESOLVT. DCIX.

1 EXtat Cappella in maiori Eccleſia ſub inuocatione Sanctorum Ioannis Baptiſtę, & Suſannæ de familia Dominorum de Carbonibus, quibus ſucceſſerunt Domini de Brãcia. In qua adſunt quatuordecim Cappellani, quorum vnius redditus ſunt ducatorum ſex, cum onere celebrandi Miſſam in qualibet hebdomada, alterius ducatorum ſeptem, alterius octo cum eodem onere, & alterius ducatorum duodecim, cum onerę Miſſarum duarum in qualibet hebdomada.

Fuit petitum per dictos Dominos Patronos Illuſtriſſimo Ordinario, quod fieret, vnio dictarum Cappellaniarum ſub forma tradita, & inſimul onera prædicta reducerentur, ſeruata forma ultimę Synodi per Illuſtriſs. quondam Cardinalem de Aquauiua, olim Archiepiſcopum Neapolitanum, quare fuit dubitatum an præfata vnio fieri potuiſſet per dictũ Illuſtriſs. Dominum Ordinarium, & hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia cauſæ, ex quibus ab Ordinariis debet fieri vnio, ad duas reducũtur, ſcilicet ad euidentem neceſſitatem, vel vtilitatem, quæ in vnione, de qua agitur, concurrunt *cap. expoſuiſti, de præben.* vbi *DD Oldrad. in conſ. 261. & ſeq. Rebuff. tit. de vnionib. nu. 38. in prax. benefic. & in repetit. cap. extirpandæ, §. qui vero 3. not. verſ. 2. poſſetis quærere, de præb. Duar. ſuper Mandoſ. tit. de vnionib. & in reg. 22. quæſt. 4. num. 4. Lancellot. in inſtit. Canon. tit. de unionib. §. 3. Hoied. par. 2. cap. 3. & num. 8. in tract. de benef. incompatib.* & plures adducuntur cauſæ à *Caccialup. art. 5. & à Petr. de Peruſ. tit. de vnionib. cap. 3. & de renouatione vnic. cap. 1.* & aliquas ponit *Fuſcus lib. 2. de viſitat. cap. 26. Gregor. de benef. cap. 20. num. 14.*

3 Et vnio facta per Ordinarium ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, etiam ſeruata iuris forma, eſt ipſo iure nulla, ex *d. cap. expoſuiſti,* vbi *Abb. & Imol. Oldrad. d. conſ. 261. & ſeq. Burſat. conſ. 185. nu. 13. lib. 2.* qui ait, quod vnio beneficiorum, vt valeat manifeſta Eccleſiæ vtilitas, neceſſitaſque requiritur cauſæ cognitio, ac omnium, quorum intereſt citatio, & *Rotæ deciſ. 133. num. 3. par. 2. diuerſ.*

4 Quicquid in vnione facta ex falſa cauſa dicat *Rot. dec. 1. de exceſſ. Præl. in nouis, & 2. 8. & 12. de reb. Eccl. in antiq.* & ſecunda eodem in antiquioribus, *Ægid. dec. 717. ſeu 618. ad fin. Caſſad. dec. 1. de union. Boer. dec. 345. n. 1. Rebuff. in praxi d. reg. de unionib. gloſ. 5. & 9. Ferret. conſ. 236. nu. 4. Maſcar de probat. concl. 1419.*

5 Et etiam vnio Apoſtolica facta ex falſa cauſa eſt nulla, *Ægid. & Caſſad.* vbi proximè *Felyn. in cap. poſtulaſti, num. 3 de reſcript. Rebuff. d. gloſ. 5. & 9.* Etiam ſi facta ſit motu proprio, *Card. conſ. 96. Felyn. in cap. ad aures, de reſcrip. nu. 9. verſ. & pulchrè,* & in *cap. cauſam, de teſt. nu. 3. Mandoſ. reg. 22. q. 2. num. 3.*

6 Tum ſecundò, quia vnio magis concernit iuſtitiam, quam gratiam, *Abb. in cap. ſicut unire, num. 6. de exceſſib. prælat.* & practicabilia Rotæ *cap. de unione, num. 3.* & cum cauſa, præſertim neceſſitatis tenetur Epiſcopus vnionẽ facere, & ſi recuſet, poſſet adiri ſuperior, vt per *Rebuff. d. tit. de unione num. 42. & Pet. de Peruſ. cap. 3. & 10.* in quo tamen *cap. 10.* nihil dicit, voluit allegare, *cap. 11. 3. quæſt.* vbi tamen potius dicit contrarium, nam ait, quod *d. cap. expoſuiſti,* dicit, quod Epiſcopus poteſt id, diſcretione præuia, & ſic videtur relinqui arbitrio Epiſcopi, verbum enim, *poteſt*, importat voluntatem, & non neceſſitatem, &c. & per *Mandoſ. reg. 12. q. 6. num. 4.*

8 Et ſimiliter ſi Capitulum nollet conſentire, recurrendum eſt ad ſuperiorem, *Bonif. in clem. ſi una, n. 20. de reb. Eccl. non alien.* & poſſet compelli, ſi iuſta cauſa ſubeſſet, & in terminis, *Concil. Trident. cap. 15. ſeſſ. 24. de reform.* ſuper illis verbis, *liceat Epiſcopis,* ſic cenſuit Sac. Cõgregat. Ergo poteſt, ſed non tenetur, vnde metropolitanus non poteſt ſupplere in hoc.

9 Tum tandem, quia Epiſcopus ex legitimis cauſis poteſt vnire beneficia ſuæ diœceſis nõ exempta, *cap. ſicut unire, de exceſſ. prælat.* vbi ſic dicitur ſicut vnire Epiſcopatus, atquè poteſtati ſubijcere alienæ ad Summum Pontificem pertinere dignoſcitur, ità ad Epiſcopum Eccleſiarum ſuæ diœceſis vnio, & ſubiectio earundem *d. c. expoſuiſti, de præbend. ubi Panor. & alij cap. conſultationibus cap. paſtoralis, de donat. clem. ſi una, de reb. Eccleſiæ, & clem. 1. §. ad hæc, de ſtatu monac. Lancell. §. non tamen in inſtit. canon. tit. de union. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 2. nu. 19. Nauarr. conſ. 9. num. 1. de offic. ordin. & 20. de præbend. & 15. num. 1. de rebus Eccleſ. practicabilia Rotæ d. cap. de unione à num. 10. Rot. dec. 133. num. 5. par. 2. diuerſ. & deciſ. 1. & 2. de offic. leg. in nou.*

10 Non tamen poterit Epiſcopus vnire omnia beneficia ſuæ diœceſis, *Oldrad. conſ. 262. num. 2. & Sacra* Congregat. *Conc. ſuper cap. 18. ſeſſ. 23. de reform.* ſic cenſuit; Concilium non decernit, vt omnia beneficia ſimplicia vniantur Seminario, ſed aliquot, ideò vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt aliàs decreuit præfata Congregatio, quamuis poſſint plures Eccleſiæ, ſeu beneficia vni vniri, *Caccialup. art. 4. quæſt. 12.*

11 Quicquid tamen ſit ex ſupradictis, hodie in præſenti quæſt. eſt in praxi reſpondendum iuxtà expreſſam diſpoſitionem *Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 5.* vbi tantummodo permittitur Epiſcopis facere vniones de beneficijs ſimplicibus, vel curatis, cum alijs curatis, ex quo argu-

gu-

guendum videtur, non poſſe fieri ſupradictam vnionem de ſimplicibus cum ſimplicibus.

ADDITIO.

AD hoc vide *Io. Maria Nouar. pract. concluſ. iuris noui Pontificij concluſ.* 126. vbi *num.* 3. allegat hic *D. Auctorem, quod à concluſ.* 123. *ad concluſ.* 130 de varijs vnionibus beneficiorum agit per concluſiones, & citra dubium vnio beneficiorum fieri poteſt ex cauſa veluti ſi tenues ſunt redditus *Mantic. dec.* 87.

Nota, quod vnio beneficiorum niſi ob euidentem vtilitatem, vel neceſſitatem eſt promiſſa *Rota in nouiſſimis dec.* 318. *num.* 2. & facta ab Ordinario ſine cauſa eſt ipſo iure nulla, *idem dec.* 294. *num.* 6.

Et quando vrgeret tenuitas reditus Eccleſiarum, uel eſſent Campeſtræ, & diruta conceſſa eſt unio *Mar. Anton. nar. reſol. lib.* 1. *reſol.* 90. *num.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter tempus teſtamenti attenditur.*
2 *Reſpondetur* decis. Peruſ. 61. par. 2.
3 *Deciſ quaeſtionis.*
4 *Adducuntur ad corroborationem deciſ. tres rationes, & num.* 5. *&* 6.

SI teſtator legauerit certum numerum Miſſarũ qualibet hebdomada, & quod eius hæredes teneantur ſoluere eleemoſynã cõuenientem, an intelligatur de eleemoſyna congrua tempore teſtamenti, an tempore celebrationis Miſſarum.

RESOLVT. DCX.

CVm ſupradictis caſus occurriſſet in facto, dubitationẽ mihi faciebat pro opinione, quod attendi deberet teſtamenti tempus regula iuris, quæ ſe uult in dubio uerba
1 teſtatoris referri ad tempus teſtamenti, *l. ſi ita, ff. de auro, & arg. leg. Bal. in conſ.* 91. *num.* 6. *uol.* 1. *Soc. in conſ.* 99. *uol.* 3. undè *Alex. in conſ.* 19. *uol.* 1. dicit, quod mens, & teſtatoris uerba ſemper in caſu dubio recipiunt interpretationem à teſtamento, quod menti tenendum, & ſingulare pro interpetrandis teſtantium uoluntatibus ſcripſit *Mantica lib.* 3. *de coniect. ult. uol. tit.* 11. & ad hoc ponderatur *tex. in l qui tibi, ff. de auro, & arg. leg* ubi uerba futuri temporis, prout fuerunt in caſu, de quo uerba facimus, ibi, *che ſe paghi elemoſina*, reſtringũtur ad tempus mortis, & ſic teſtamenti: vrgebat pro eiuſdem opinionis fundamento *tex. in l. medico, ff. eod. tit.* ubi habetur, quod ratio indefinita prolata à teſtatore, intelligitur ad præſens tempus.
2 Non obſtat *dec. Peruſ. Ioſeph. Ludou* 61. *par.* 2. nolens tempus teſtamenti non eſſe attendendum, quia reſpondetur ipſam loqui in diuerſis terminis, puta, quando legatum eſt factum. coniunctæ perſonæ, quo caſu inſpicitur tempus mortis, *Bald. in l. ſi cognatis, col.* 1. *ff. de reb. dub. & ibidem Soc. in* 5. *not. Bero. conſ.* 44. *num.* 22. *uol.* 2.
3 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus in ſupradicta quæſtione contrarium fuit reſolutum, nam fuit dictum eſſe ſoluendam eleemoſynam habita conſideratione ad tempus, quo Miſſæ celebrantur, & nullo modo inſpici tempus teſtamenti, cuius deciſionis triina ratio fuit.
4 Prima, quia uerba teſtatoris generaliter prolata, ibi, *che ſi paghi elemoſina conueniente per tante Meſſe*, referuntur ad omnes, & ad omne tempus, *l. ſi ità, ff. de leg.* 3 *Bald. in conſ.* 21 *nu.* 6. *uol.* 1. *Alciat. conſ.* 16. *num.* 4. *& ſeq. Ripa in reſponſ.* 90. *num.* 7. *uol.* 1. quare cum dictus teſtator generaliter fuerit loquutus, propterea eius diſpoſitio rectè refertur ad tempus celebrationis.
5 Secunda, quia in fauorem religionis, & piæ cauſæ ſemper intelligitur, quod eſt maius, *l. Titia, §. fin. ff. de aur. & arg. leg. l. ſunt perſonæ, ff. de relig. & ſumptib. fun.* latè *Bart. in l.* 2 *in* 3. *col. C. de ſacroſanct. Eccl. Bal.* & reliqui in *auth. ſimiliter, C. ad leg. Falcid.*
6 Tertia, quia verba teſtatoris regulariter ſunt intelligenda, ita quod non ſit in conſtructione peccatum, *l. Plautius. ff. de auro, & arg. leg.* Ex quibus omnibus cõcluditur, quod licet valor eleemoſynæ ſolutionis Miſſarum creuerit, hæredes compellendi ſunt illũ ſoluere.

ADDITIO.

HIc notandum duxi quantum eſſe debeat ſtipendium miſſæ, de quo agit *Marcell. Megal. tom.* 2. *var. reſolut. in reſol.* 179. & maius ſalarium taxato, vel conſueto pro miſſa, quomodo Sacerdoti ſit illicitum, probat *P. Alph. de Leone in tract. de off. Cappell. q.* 6. *ſect.* 9 & in quibus caſibus licitum ſit maiorem eleemoſynam taxata, vel conſueta exigere, *idem ſect.* 10. vbi *ſect.* 11. probat iuſtum ſtipendium Miſſæ, quod nam ſit, & iterum *ſect.* 22. quærit ſtipendium pro miſſa, an poſſit taxari ab Ordinario ea conditione adiuncta, ne laici minus dent, nec Sacerdotes minus accipiant.

SVMMARIVM.

1 *In dubio non eſt incipiendum à ſequeſtratione.*
2 *Petens ſequeſtrationem debet probari creditum ſuum per publicum inſtrumentum, & ita fuit deciſum in Cur. Archie. & debet notum facere iudici periculum aliquod ſubeſſe, num.* 5.
3 *Debito principali non probato, captura denegatur. Contrarium tenet* Io. de Plat. *num.* 4.

Sequeſtrum fieri nequit, niſi conſtet per inſtrumentum publicum de debito principali.

RESOLVT. DCXI.

1 CVm in dubio non debeamus incipere à
ſequeſtratione *Bald. conſ. 22. num. 5. & ſeq. vol. 1. Alex. conſ. 60. nu. 6. vol. 2* & facit *tex.*
in l. vnica, C. de ſequeſtratione pecuniæ, & propte-
2 rea fuit dictum in Cur. Archiep. petentem ſe-
queſtrationem probare oportere debitum
ſuum per publicum inſtrumentum, ita tenuit
Bar. per illum *tex. in l. per hanc, C. de erog. militar. anno. lib. 12. & in l. litibus, C. de agric. et cēſib.*
lib. 10. quem ſequutus eſt *Mattheſi. in tract. de*
carcere, vbi pro hoc dicit, quod ſi non poteſt
ſequeſtrari res, niſi publico inſtrumento de
debito doceatur, multo minus poterit conce-
3 di captura, quem refert *Iaſ. in l. ſi fideiuſſor, §. ſi*
ſatiſdatum, ff. qui ſatiſd. cog. Corſet. in ſing. 5. ſequeſtrum.
4 Sed contra hanc *Bar.* opinionem tenuit *Io.*
de Platea in d. l. per hanc, C. de erog. mil. anno. lib. 12. Abb in cap. 2. nu. 28. de ſequeſt. poſſeſſ. & fructuum, vbi confutata opinione *Bar.* dicit, quod
ſufficit, quod iudex permittat aliquam cognitionem cauſæ ſuper debito, cuius occaſione
ſequeſtrum fieri petitur, eidem ſententiæ videtur accedere, *Bal. in l. 1. C. de probib. ſequeſtr.*
pec. vbi dicit, quod ad effectum obtinendæ ſequeſtrationis, ſufficit ſummaria, vel ſemiplena probatio, idem voluerunt *Io. de Imol. &*
Ang. de Aret. in l. Imperatores, § fin. ff. de appell. Iaſ. in d. l. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, num. 13. &
ibidem Alex. num. 8. ff qui ſatiſd. cog.
5 Secundò, ſequeſtrationem petens, debet
notum facere iudici periculum aliquod ſubeſſe, vel ne res conſumatur, vel debitor efficiatur non ſoluēdo, aut huiuſmodi aliquam
probabilem cauſam ſubeſſe ex dictis per *Abb. & Iaſ. loc. cit.*

ADDITIO.

HIc adde *Carocc. in tract. de ſequeſtro par. 3. 3. quæſt. 2. à num. 1. ad 8.*

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus in quibus caſibus incurrit in excommunicationem.*
2 *Emens Vicariatum, vel aliquam ſpiritualem adminiſtrationem non contrahit ſimoniā aptam ad incurrendum in excommunicationem.*
3 *Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuā. Et quid ſi ſit ſimoniacus in beneficio, num. 4.*
5 *Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra promouentes ſimoniacè ad ordines.*
6 *Quid in miniſtris Epiſcopi aliquid recipientibus pro collatione ordinum.*

Pœna inflicta per extrauag. cum deteſtabile, de ſimonia, locum habet in ſimonia commiſſa in ordine, & beneficio.

RESOLVT. DCXII.

1 NVllus ſimoniacus præterquam in ordine, & beneficio incurrit excommunicationem, vel ſuſpenſionem contentam in *dicta extrauag. Pauli Secundi, de ſimonia*, quam declarant *Nauarr. in manuali confeſſ. cap. 27. ſub num. 106. & cap. 23. ſub nu. 104. verſ. tum denique* per *Pariſ. in conſ. 29. num. 12.* & infra *vol. 4.* per *addentes ad Diaz in pract. crim. can. cap. 91.* & latè per *Io. Guttierez lib. 1. can q. cap 9.*
2 Ex quo infero primo, quod emens, vel conducens Vicariatum, ſeu aliquam iuriſdictionem ſpiritualem Epiſcopi, Parochi, ſeu alterius beneficiarij, licet committat ſimoniam
punibilem à iudice, non tamen iſtam, quæ trahit ſecum excommunicationem, & inhabilitatem, ſimiliter neque emens penſionem, cum hæc non poſſunt dici propriè beneficia, *Nauarr. in manual. cap. 23. ſub n. 111. Lopez ad Diaz d. c. 91. lit. D. verſ. 4.*
3 Infero ſecundo, quod ſimoniacus in ordine
incurrit, & excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuam, & in tantum quidem, quod
amittit non ſolum exequutionem ſuſcepti ordinis, ſed etiam aliorum ante ſuſceptorum, vt
notat *Diaz in praxi d. cap. 91.*
4 Infero tertio, quod ſimoniacus item in beneficio in tantum non acquirit ius in tali beneficio, quod etiam in foro conſcientiæ, licet non præceſſerit ſententia declaratoria, tenetur ad dimiſſionem ipſius beneficij, & fructuū perceptorum reſtitutionem, *Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 93. Rodriquez in ſumma cap. 58. Vgolin in tract. de ſimon tabula 4. cap. 6. §. 1.* & Pœnitentiarius ipſum abſoluere non poteſt, vt patet ex verbis *extrau. Pij IV.* æditæ ad reformandum officium pœnitentiariæ, incip. *in ſublimi, &c.* caueat autem pœnitētiarius ne in abſolutionibus à ſimonia reali, vel cōuentionali etiam occulta vnquam concedat, vt ipſi ſimoniaci beneficia, ſuper quibus ſimoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde poſt commiſſam ſimoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint; Quinimò, & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula, quod vterquè ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa ſimonia, perpetuo inhabilis exſtat. Hactenus verba *Pij V.*
5 Infero quartò *Siſtum V.* alias addidiſſe pœnas contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniacè etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutione contra clericos male promotos, *Quarant. ſum. Bullar. ver. ſimonia*, quid autem de eo, qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecuniam me-
dia-

diator impetrauit an comprehendatur in diſpoſitione *d. extrauag. Pauli II.* diſputat, & reſoluit *Nauar.in conſ.* 58.*de ſimon. in antiq.* & cōtra prauas conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs,vide *Conc.Trid.ſeſſ.* 24. *cap.*14. *de ref.generali.*

6 Item contrà dantes, & recipientes, etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum, vide idem *Conc.ſeſſ.*21.*cap.*1.*de ref.*ex quo *tex.* norat *Tolet.* quem refert *Quar. loco cit.* ex eo, quod Conc. generaliſſime loquatur, periculū eſſe,etiam candelas accipere. Et tandem contrà examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas Eccleſias parochiales aliquid accipientes,decernit *Conc. Trid. ſeſſ.* 24.*de ref. gen.cap.*18.§.*caueantq; &c.*

ADDITIO.

QVibus modis ſimonia committatur circa beneficia,docet *Graſſ.deciſ. caſuum conſcient.lib.*2.*cap.*96.*num.* 55. & quomodo committatur ſimonia in ordine, refert *P.Alph.de Leone,de offic.& poteſt Confeſſ. recoll.* 6.*num.*886.alias 868.644. *& ſeq.* & quomodo in beneficio,*idem ibidem num.* 62. & quomodo in ingreſſu Religionis,*idem ibi num.* 139. & de ingreſſu in Religione militari *recoll.* 5, *num.*25. quid autem in ſimonia mentali an ſubiaceat excommunicationi latè contra ſimoniaeos in ordine,& beneficio,& ingreſſu Religionis,*idē recoll.*1.*num.*284.

SVMMARIVM.

1 *Conc. Trid. quid diſponat circa beneficia ingredientium religionem.*

2 *Ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare nō poteſt, niſi aliunde habeat vndè commodè viuere poſſit,et illa in reſignatione mentio fiat,quod ad illius beneficij titulum fuerit promotus.*

Religionem ingrediens, non poteſt renunciare beneficium, niſi ante duos menſes profeſſionis, & de conſenſu Superiorum.

RESOLVT. DCXII.

REſpondi in facto mihi propoſito non poſſe renunciari beneficium intra annū probationis, niſi ante duos menſes profeſſionis, & de conſenſu ſuperiorum, nec poteſt nihilominus Epiſcopus illud alteri conferre, niſi facta profeſſione nè contingat poſteà ſi profeſſionem emittere nollet, vel ad illam fortè non admitteretur, carere,& monachatu,& beneficio,ità firmat *Flam.Pariſ. quaſt.*13. *num.*4.5.*&* 7.*lib.* 3.ex diſpoſitione *Conc. Trid.*
1 *ſeſſ.*25.*de regular. cap.* 16.vbi dicit ſic cenſuiſſe ſæpius Sacram Congreg. ſcilicet præfatū cap. Concilij habere locum etiam in renunciatione beneficij, & Epiſcopum illud non poſſe cōferre, niſi poſt factam profeſſionem, & ità tenet *Maiol.de regul. lib.*3.*cap.*6. *col.*2.& præſer-
2 tim prædicta procedunt quando clericus fuerit ordinatus ad titulum eiuſdem beneficij, cū propterea illud reſignare non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus, & tunc reſignatio tantum admittitur,quatenus habeat aliunde,vndè commodè viuere poſſit,prout quotidie ſeruat Curia ex diſpoſitione eiuſdem *Concilij cap.* 2.*ſeſſ.* 21. *de reform.*

ADDITIO.

HIc adde,quod nouitii non poſſint habere beneficia regularia, ſed benè ſecularia,vt *D.Author in praxi fori Eccleſ.p.*4. *ref.*247. vbi in calce cenſuit, quod nouitius ad beneficium poteſt inſtitui,licet ingrediatur Religionem, ſed contrarium refert deciſum in *deciſ.* 323.*p.*4.de renunciatione autem nouitiorum facienda,proſequitur *Gallerat.de renunc. lib.* 3. *cap.*7.& præſertim beneficia eis collata, de quo ſatis per *D.Authorem in praxi Eccleſ. p.* 4. *reſol.*255.& ſic per profeſſionem factam in religione vacat beneficium *Ludouiſ.dec.*382. *n.*1.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*

2 *Clerici ſimplicia beneficia obtinentes, non tenentur ad reſidentiam.*

3 Tex.in cap. cum ad hoc,de cler. non reſid. *de quibus beneficijs loquatur.*

4 *Deciſio quæſtionis.*

5 *Euagatio de iure canonico eſt prohibita.*

6 *Reſpondetur contrarijs.*

An clericus obtinens beneficium ſimplex, ſi per longum tempus abſuerit à diœceſi,& nulla ipſius habeatur notitia, poſſit priuari dicto beneficio.

RESOLVT. DCXIV.

1 CVm in viſitatione eiuſdā Eccleſiæ Neapolis compertum eſſet in quadam cappella adeſſe beneficium, & facta inquiſitione, num dictus beneficiatus eſſet præſens, vel eius procurator, fuit viſitatoribus relatum, quod à decem annis circa ille abfuerit, nec aliquo modo viſus fuerat, nec habita notitia de ipſo, quare fuit dubitatum num dictus beneficiatus poſſet priuari, & ratio dubitandi pro opi-
2 nione negatiua,erat quia, vt ſupra dixi, non poteſt Epiſcopus cogere clericum non obtinentem beneficium curatum, nō exiſtē à diœceſi,allegant *Hartam. in conſ.* 91.*num.* 5.*& ſeq.* Item quia hodie ex generali conſuetudine, totius orbis beneficia ſimplicia non requirūt reſidentiam,*Abb.in cap extirpandæ,§.qui verò, num.* 31. eodem cum aliis notatis per *Mandoſ. in reg.*1.*quæſt.*13.*num.* 8.*Cæſar de Graſſis deciſ.* 4. *num.* 3. *de præb.* & beneficium præſumitur ſim-

plex *Bellam. in deciſ. 66.* & fuit deciſum in Rota in vna Calaguritana congruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino, vt patet in *deciſ. 17. par. 1. diuerſ.* & iterum per eandem in vna nullius beneficii 28. Maii 1604. coram Ludouiſio, vt patet in recollectis per *Farinac. deciſ. 12.* & ideo cum in dubio potius præſumatur beneficium eſſe ſimplex aſſerenti eſſe beneficium curatum incumbet onus probandi eſſe tale, *Staphil. de litteris gratiæ, tit. de qualit. & ſtat. benefi. §. vt ſciri poſſis, in princ. Guttierez alleg. 8. num. 5. Gonzalez ad regul. de menſibus gl. 6. nu. 9.* vbi in fine teſtatur ita reſolutum in Rota in vna Pamphilonen. prioratus 21. Iunii 1599. coram Pamphilio. Tandem pro
3 hac eadem opinione dicebatur, quod *tex. in cap. c. vn ad hoc, de cler. non reſid.* dixit, quod beneficia Eccleſiaſtica, quæ requirunt reſidentiã obtinentes ad reſidendum cogi poſſunt, ſecus ſi eſſent ſimplicia.

4 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium fuit reſolutum, & deciſum in Curia Archiepiſcopali, & propriè in Congregatione viſitationis nam fuit dictum, quod citetur ſupradictus beneficiatus per edictum ad exhibendum bullas, & ſcripturas opportunas ſatisfactionis Miſsarum, & cum intra tempus non comparuiſset, fuit priuatus beneficio, & alteri fuit collatum.

5 De qua quidem deciſione mirandum non eſt, ſiquidem euagatio eſt à ſacris canonibus interdicta, *cap. fin. & ibi Boic. num. 5. de cler non reſid. Henriquez conſ. 22. num. 5. & ſeq. Albanus conſ. 93. num. 4.* euagare enim delictum eſt, ſe-
6 cundum *Burſ. conſ. 397. nu. 20.* Vndè non obſtãt contraria, quia procedunt, & locum ſibi vendicant, quando beneficia ſimplicia obtinentes, non citantur ab eorum Ordinariis ad exhibẽdum ſcripturas ſatisfactionis Miſſarum, prout hic.

ADDITIO.

EST certum, quod beneficiatus cum reſidentiã tenetur ad ſeruitium perſonale, *Ciarlin. controuer. iur. forenſ. cap. 38. num. 18.* adeo quod beneficiati reputãtur tanquam ipſius Eccleſiæ ſerui *Rubeus deciſ. 76 num. 8. tom. 2.* non minus, ſi reſidẽtia perſonalis in beneficio requiratur, *Mantic. deciſ. 67. num. 1.* prout etiam attento iure communi reſidẽtia exigitur in ſimplici beneficio *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 85. num. 1.* vbi plura de reſidentia circa hoc diſcutit, ſecus tamen ex generali conſuetudine, vt Romæ deciſum, teſtatur *idem Mar. Ant. d. lib. 1. ſub reſol. 4.* ſicque ſtante longæua abſentia locus erit priuationi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo incumbit onus probandi publicationes beneficiorum reſignatorum non eſſe factas.*
2 *Ex triennali poſſeſſione præſumitur publicatio reſignationis.*

Beneficiatus aſſerens feciſſe publicationem reſignationis beneficii, onus probandi, quod non fecit, incumbit Epiſcopo.

RESOLVT. DCXV.

CVm in viſitatione cuiuſdã Epiſcopi fuiſſet poſtulatus, quidam Parochus de publicatione reſignationis ſuæ Parochię, ex quo illam obtinuiſſet, ex cauſa d. reſignationis, in qua iuxta Bullas diuerſorum Summorum Põtificum, præſertim Gregorii XIII. exigitur de ſubſtantia dicta publicatio, & hoc ad prohibendum ſimulatas, occultaſuè beneficiorum reſignationes, quare cum idem Parochus firmiter aſſerebat feciſſe publicationem, vndè
1 fuit dubitatum cui incumbat onus probandi illam non fuiſſe factam, & reſpondi præfatum onus incumbere Epiſcopo, motus ex dec. Romana coram Gipſio, cuius tenor eſt. Præſuppoſito, quod contra poſſeſſorem nulla alia exceptio allegatur, niſi quod non conſtat de publicatione beneficii reſignati, crederem agenti incumbere onus probandi non publicationem, ſiquidem negatiua ab eo probari debet, qui in ea ſe fundat, *l. in illa,* vbi *Bart.* & alii, *de verb. oblig. cum concor.* & quod agens tenetur contra poſſeſſorem probare veram vacationem eſt *deciſ. Ptolom. 303.* eoquè magis cum ſit probata nedum triennalis poſſeſſio, ſed decennalis, quod ſit, vt locus *allegationi Lap. 89.* quam Rota meo tempore pluries ſequuta eſt, dummodo non ſimus in ſpolio, & ſignanter in vna Cęſaraguſtana parochialis coram D. Orioſenſi 9. Nouembris 1583. vbi quod de triennali poſſeſſione præſumitur pu-
2 blicatio reſignationis, idem tenuerunt Domini de eodem anno 5. Nouembr. in vna Cremonenſi penſionis coram bon. mem. Lauretano. Hæc deciſio non loquitur de Epiſcopo, ſed de alio, qui prætenderet, non eſſe factam publicationem, & in dubio præſumitur pro Epiſcopo contra impetrantem, quam deciſionem reperies inter recollectas per *Farinac. in nouiter nouiſſ. & eſt deciſ. 671.*

ADDITIO.

NOta, quod publicationes beneficij renũciati, & reſignati debent fieri ad hoc, vt fuerent reſignatario, & per alium non impetretur, *Borgn. deciſ. 28 num. 36. par. 3.* & talis publicatio eſt neceſſariò facienda intra tempus à *Conſt. Greg. 13* præfixum, *Rota in nouiſſimis dec. 132. num. 15.* ſin autem fuerit facta extra tempus non ſuffragatur, *Euratt. deciſ. 948. nu. 4.* ſed Papa ſolet quandoque concedere reſtitutionẽ in integrum ad illam faciendam, vt ibi ſubdit *Annot.* adeò quod talis publicatio reſignationis

nis

nis ſollenniter facta vigore reſtitutionis in integrum, quæ fuit obtempta cum reualiditate gratiæ, & habilitatione perſona facit, vt intelligatur ſeruata Conſtitutio Gregorij XIV. *Mant. deciſ.* 113. *num.* 1. & cum talis publicatio pars ſit reſignationis, *Rubeus deciſ.* 289. *num.* 24. *p.* 1. ſubſequitur, quod nō ſolum facta ſit iuxtà formam Conſtitutionis Gregotianæ, licet non exactè omnes qualitates dictæ *Conſtit.* in *inſt.* contineantur, *Burat. dec.* 594. *num.* 8. ſed etiam ipſa benè dicitur facta intra terminum requiſitum data eius purgatione, *Rota in deciſ.* 63. *num.* 12. *p.* 1. quæ ſiquidem publicatio nedum probari poteſt per inſtrumentum per Notariū confectum, *Coccin. dec.* 458. ſed etiā per teſtes, *Rota in nouiſſimis d. dec.* 133. *num.* 13. vbi *num.* 14. declarat quid deponere debent, adeò quod cum ipſa publicatio præſumatur facta. Quod ſuccedit in fauorem reſignātis ſuccedet, quod onus probandi in aduerſarium trāſfert habens præſumptionem iuris pro ſe, *Buratt deciſ.* 264. *num.* 5. imò negatiua non publicationis reſignationis erit probāda per impetrantem, vt inquit *Ludouiſ. dec.* 13. *nu.* 9. & talis negatiua non factæ publicationis, iuxtà formam *Conſt. Greg. XIII.* debet plenè, & concludenter probari per impetrantem beneficium ex hoc capite, *idem deciſ.* 210. *num.* 1. vbi *Addit. num.* 1. *& in deciſ.* 288. *num.* 1. vbi datur modus probandi negatiuam in hoc caſu, & erit etiam notandum, quod talis publicatio reſignationis fieri poteſt, tàm à reſignāte, quàm à reſignato, vt *ibidem Ludouiſ.* cenſuit.

SVMMARIVM.

1 *Cap. ad Apoſtolicam de regularibus diſpoſitio abrogata eſt.*

2 *Diſpoſitio Conc. Trid. circa hunc articulum.*

3 *Diſpoſitio Sac. Conc. Trid. non comprehendit Societatem Ieſu.*

4 *Conc. Trid. non comprehendit Fratres tertij Ordinis.*

5 *Fratres tertij ordinis non dicuntur propriè religioſi, & quare.*

6 *Equites S. Stephani non comprehendūtur ſub diſpoſitione d. Conc.*

Diſpoſitionem *text. in cap. ad Apoſtolicam, de regular.* eſſe correctam per Conc. Trid. clariſſimè oſtenditur.

RESOLVT. DCXVI.

1 ABrogata eſt conſtitutio illa cap. Apoſtolicam, de regularibus, admittens profeſſionem volentis eam emittere intrà annū probationis, porro Concilium non indixit pœnam aliquam contra Prælatum admittētem aliquem ad profeſsionem ante ipſum annum: ſed ſolummodo profeſsionem illam nullam eſſe ſtatuit, & propterea fruſtra hodie dubitatur, quæ pœna ſit illa, de qua in *d. cap. ad Apoſtolicam*, quam ibi *gloſ. & Butrius in fine* arbitrariam eſſe dixerunt.

2 Patet hoc ex verbis *Conc. Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 15. ibi, *Nec qui minore tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autē ante facta ſit nulla, nullamque inducat obligationē ad alicuius regulæ, vel religionis, vel ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunque effectus.*

3 Quod quidem caput Sac. Conc. non comprehendit Societatem Ieſu, quam voluit poſſe viuere, & ſeruire Deo, & eius Eccleſiæ iuxtà eius inſtitutum, & regulam, quam recenſet, & declarat *Ludouicus Molina Ieſuita in tract. de iuſtitia, diſput.* 139. *col.* 1. *&* 2. Neque comprehē-
4 dit Fratres tertij ordinis, vt in ſpecie Conc. ipſum Tridentinū ſic declarat *Rota Romana in deciſ.* 591. *nu.* 7. *in* 1. *part. diuerſ. in nouiſſimè editis.* Non enim (inquit Rota) dicantur propriè
5 religioſi, cum vxorem ducant, & alia vota non emittant, ſicut ex factis Theologis tradunt *D. Thomas in* 2. 2. *quæſt.* 86. *art.* 4. *in fine, Clauaſ. in ſumma, in verbo religioſus, nu.* 5. *& Trien. in ſumma, in verbo etiam religioſus.* Sic & iuris Pontificii interpretes *Imola, Zabarella, & Vitalinus in clem.* 1. *de relig. domib. & in clem. ex eo, de ſent. excom. Bald. in conſ.* 272. *lib.* 1. *Ang. in conſ.* 218. *Gemin. in conſ.* 41. *col.* 2. *Calder. in conſ.* 7. *in tit. de iud. & conſ.* 4. *de regular. Rom. in conſ.* 267. *num.*
6 4. *Pariſ in conſ.* 40. *num.* 14. *lib.* 3. Neque pariter continet Equites Sancti Stephani, vt in ſpecie ex pluribus decidit *Rota in d. deciſ.* 591. & accedit *Afflict. in cap.* 1. *§. qui clericus, num.* 9. *ſi de feu. ſit controuerſ. inter dom. & agn.*

ADDITIO.

VIde *Graff. in deciſ. caſuum conſcient. lib.* 3. *cap.* 5. *nu.* 27. vnde colligitur, quod profeſſio fieri debet elapſo anno, licet ante annū de iure communi ante *Concil. Trid.* erat valida *Farin. deciſ.* 329. *num.* 6. aliàs non lapſo anno probationis profeſſio monachi non eſſet legitima, *Farin. deciſ. ciuil.* 329. *num.* 2. *tom.* 2. & eſſet nulla, *idem deciſ* 175. *tom.* 1. Quod fallit, quando per S. P. fuit commiſſa alicui executori vigore regulæ Cācellariæ, *idē Farin. dec.* 329. *n.* 2. Similiter eſſet nulla quando fuiſſet facta non ſeruata forma *Conſt. Sixti V.* vt probat *Farin. d. dec.* 175. *n.* 3. 4. *&* 5. *Epiſc. Marant. reſp.* 53. *n.* 47. *p.* 3. Item quādo facta fuiſſet ante annum decimum ſextum expletum ob defectum ætatis, vt ibi *Farin. n.* 6. reliqua ad hoc pertinētia tradit *Ciarlin. controu. iur. forenſ. cap.* 104. *per tot.*

SVMMARIVM.

1 *Quanam ſit differentia inter Parochialem Eccleſiam, & Curatam.*

2 *Cura tribus modis contingere poteſt.*

3 *Aedeficiū nō habet faciem Eccleſiæ, ſed Oratorij.*

4 *Il-*

4 *Illud beneficium dicitur curatum , quod fuerit erectum, vt curatum.*

Beneficium Curatum quando dicatur, vt in ſimplex conuerti non poſsit per Epiſcopum, ex vi Conc. Tridentin.

RESOLVT. DCXVII.

C*Oncilium Trident. ſeſſ. 25. cap. 16. de reformat* ſtatuit, vt Eccleſiaſtica beneficia ſæcularia quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primeua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium non conuertantur. Quare fuit mihi quæſitum à quodam Epiſcopo, qui optabat quoddam beneficium, quod prætendebatur eſse Curatum in ſimplex conuertere, quando dicatur beneficiũ curatum quoad hunc effectum. Cui reſpondi primo, quod quando Eccleſia à primæua ſua inſtitutione fuit erecta curata, ex varietate facti non poteſt immutari: & ſi ſit immutata debet reduci ad ſuam primæuam inſtitutionem, *Card. in clem. 1. quæſt. 21. verſ. ego autem tenui, de offic. Vicar.* quem allegat *Mandoſ. in reg. de idiomate, quæſt. 11. num. 3.*

1 Dico ſecundo, quod Parochialis Eccleſia differt à curata, & ideo non tenet conſequentia, eſt curata, ergo Parochialis, vt benè declarat *Hoieda de benef. incompatibili, cap. 13. num. 2.* quem ſequitur *Mareſcott. lib. 2. var. reſolut. cap. 95. ſub num. 7.* quia poteſt eſse beneficium curatum abſque eo, quod ſit Eccleſia parochialis exemplificando, vt per *Gonzalez ad regul. de alternatiua, gloſ. 6. num. 92.*

2 Dico tandem, quod cura tripliciter contingere poteſt, Primò, habitu tantũ, & ſit quando à prima inſtitutione beneficium ſit erectum, vt curatum, ſed actu non fuit cura exercitata, vel etiam ſi quandoquè cura fuiſset exercitata, ſed aliquo euentu deſierit eſse, actu etiam dicitur ſine habitu, quando à principio cura non fuerit annexa, ſed aliqua cauſa cura fuerit in exercitio: habitu, & actu, quando à ſua inſtitutione cura fuit adiecta, & obſeruata, ſicut notant *Canoniſtæ in cap. de multa, de præbend.* Sed caſus iſte verſatur circa curam habitu tantum, etiam ſi in prædicta inſtitutione appareret de cura, cum in exercitio nunquam fuerit, neque Rectores fuerint aliquo tempore reſidentes. Immo reſidere non potuiſsent, cum nulla in loco adſit habitatio pro Rectore ſed neque pro colonis: et ædificium non
3 habet faciem Eccleſiæ, ſed Oratorii. Super quo caſu *Card. in conſ. 48. ad fin.* dicit; quod beneficium illud dicitur curatum, quod fuerit
4 erectum, vt curatum, et cum poteſtate fori pœnitentialis: licet actu non exerceatur, et aliud tenuit *Federic. de Sen. in conſ. 135. ad fin.* quòd ſcilicet beneficium, quod olim fuerat Curatum, ſi hodie non ſit, quia actu cura non exercetur, nõ dicitur Curatum, quòad pœnas *in d. cap. de multa, & extrauag. execrabilis, §. qui verò, de præben. contentas Pract. Cancell. tit. notab. ſuper vacan. non reſeru. verſ. Curata Eccleſia cum ſequenti fol. mihi* 108. et quod rector parochialis deſtitutæ, ſeu habitu, et non actu non videatur habere beneficium curatum, ſed tantum ſimplex eſt, *gloſ.* communiter recepta in *cap. licet canon. ver. Parochialis, de elect. in 6. & Abbas* pariter communiter receptus in *præal. leg. cap. de multa,* idque in praxi vbique ſeruari affirmat *Nauar. in conſ. 3. num. 2. de maior. & obed.* quas opiniones *Staphil. de grat. expect. §. ſciri, num. 22.* conciliat, vt opinio Cardinalis habeat locum, vt ſcilicet in impetratione beneficii ſit facienda mentio Curæ, quamuis nõ exerceatur, et dictum Federic. procedat, vt beneficium, quod in actu non exercetur, vt Curatum, non ſit incompatibile cum alio requirente reſidentiam, et ſequitur approbãdo dictum, *num. 42. 43. & 44.* ſed an beneficium dicatur curatum, quando non habet curam perpetuam, ſed ad certum tempus, veluti, ſi eſset Præpoſitura, cuius Præpoſitus ſede vacante gerit vicem Epiſcopi in temporalibus, et ſpiritualibus, in quo pars negatiua tenenda eſt ex *Doctoribus* allegatis per *Gonzalez in cit. gloſ. 6. num. 93.*

ADDITIO.

QVodnam dicatur beneficium curatum, et an appellatione beneficii veniat beneficium curatũ, refert *Fuſcus ſing. 23. lit. B.* et an, et quando beneficium curatum præſumatur refert *Ludouiſ. deciſ. 108. num. 3.* vbi *Annotatio num. 14. & D. Author deciſ. 240. num. 3. p. 4.* inquit, quod beneficium curatum dicitur quando à prima inſtitutione fuit vti curatum erectum, et beneficium curatum eſt illud, in quo fori pœnitentialis poteſtas concurrit, *idem var. reſol. reſol. 332. num. 2.* et an beneficium curatum poſsit per Epiſcopum reduci in ſimplex beneficium, refert *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. vlt. caſu 69. per totũ.*

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio* text. in l. emptor, C. locati, *procedit tàm in laico, quàm in clerico.*

Text. in l. emptor, C. locati, an locum habeat in clerico conductore.

RESOLVT. DCXVIII.

1 R*Eſpondi in facti contingentia huius tex.* diſpoſitionem, qua cauetur Dominum, ſeu ſingularem ſucceſsorem non teneri ſtare colono, procedere tàm in laico, quàm in clerico aſſictatoribus, motus tum ex generalitate *d. l.* quem quidem argumentandi modum va-

validum eſſe in iure oſtendit *Riminald. iun. cõſ. 90. num. 6 & ſeq. vol. 1.* quem refert, et ſequitur *Burſat. conſ. 16. nu. 4. vol. 1.* tum denique, vt ſeruetur æqualitas inter vtrunque genus perſonatum ex notatis per *de Franch. in dec. 185.*

ADDITIO.

DE hoc extat notabilis *deciſio D. Authoris 222. p. 2.* & an ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare locationi per prædeceſſorem, latius agit *Mar. Anton. var. reſolut. lib. 1. reſol. 45.* & quod ſucceſſor ſingularis, quando non ſuccedit in plenum ius actoris ſui tenetur ſtare locationi, refert *Ludouiſ. deciſ. 68. num. 7. Farin. deciſ. 63. num. 5. tom. 2.* & ſucceſſor ſingularis latius, an, & quando teneatur ſtare locationi, & quid in prælato, & ſucceſſore in beneficio, latè *Borgn. deciſ. 37. num. 13. 18. 33. 35. & 36. p. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio cum reincidentia quando concedatur.*

Excommunicato an poſſit concedi abſolutio cũ reincidentia vſque quo Romam perueniat pro abſolutione obtinenda.

RESOLVT. DCXIX.

CVm à Curia Archiepiſcop. fuiſſet quidam declaratus excommunicatus ob violentam manus iniectionem in clericum, propter quam ei eſſet neceſſarium Romam adire pro obtinenda abſolutione, iuxtà terminos *cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4.* ipſo inſtante, ex quo erat impeditus, & humiliter petente,
1 fuit ei impartita abſolutio, cum reincidentia, vt eouſquè intelligatur abſolutus donec Romam perueniat, & hoc per *tex.* & quod ibi notatur in *cap. eos, de ſent. excom. in 6.*

ADDITIO.

ABſolutio excommunicationis ad cautelã poteſt fieri ad tempus, & ad diem, & cum conditione, & cum reincidentia, *Borgn. deciſ. 33. num. 42. p. 2.* ſemper enim ſolet dari ab omnibus cenſuris, tàm latis ab homine, quàm à iure, latè *Gratian. cap. 837. num. 7. & 8.* & quid ſit abſolutio ad cautelam, refert *D. Author dec. 2 num. 1. p. 4* & quando ipſa fieri debeat, refert *Thomat. dec. Macerat. 18. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Nomen matricis pluribus Eccleſiis competere poteſt.*
2 *Quæ ſint iura matricitatis.*
3 *Canonici collegiatæ præcedunt Rectorem maioris matricis, dum ſingulariter incedunt.*
4 *Rector maioris matricis in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Eccleſiæ Collegiatæ.*
5 *Iura matricitatis digniora iuribus Collegiatæ.*
6 *Eccleſia maior matrix vice cathedralis ſubrogatur, vbi deeſt Sedes Epiſcopi.*
7 *Collegiata præcedit Parochialem ſimplicem, & plebanum.*
8 *Plebanus caput Eccleſiæ extra ciuitatem erecta.*
9 *In legalibus vox vnius parum æſtimatur.*

An Rector, ſeu Beneficiatus Eccleſiæ maioris matricis loci, præcedat Canonicos Eccleſiæ Parochialis nouiter in collegiatam erectæ.

RESOLVT. DCXX.

NOn multum temporis præteriit, ex quo propoſita coram me fuit præſens dubitatio de præcedentia inter Rectorem, ſeu Beneficiatum maioris matricis Eccleſiæ loci, & Canonicos Capituli, ſeu Collegii nouiter erecti in Eccleſia Parochiali particulari eiuſdem loci ad quam reſoluendam mihi hæc tanquam neceſſaria videntur breuiter præponi debere.

1 Primò, circa titulum. Hoc nomen (matrix) cum ſit æquiuocum, pluribus Eccleſiis competere poteſt, vt omnibus in iure peritis clarum eſt: competit primo Eccleſiæ Cathedrali magis propriè, prout habetur in *cap. venerabili, de verb. ſignif.* Secũdò, propriè competit Eccleſiæ maiori matrici loci, quæ vice Cathedralis, vbi deeſt ſedes Epiſcopi ſubrogatur, vt per *Sayr. de cenſ. Eccleſ. lib. 3. cap. 33. nu. 46. Lap. alleg. 25. incip. Idem eſt dicere.* Tertiò, ſimplici Parochiali, & hoc impropriè, & largiſſimè ſumptũ, reſpectu regenerationis à fonte baptiſmali, vt communiter cenſetur. In titulo dubitationis vſurpamus nomen (matrix) prout in ſecunda acceptione vſurpatur ſcilicet pro illa Eccleſia maiori loci, quæ vicem Cathedralis gerit, vt infra clarius.

Secundò, nota ad erectionem Collegiatæ duo præcipuè requiri, Auctoritatem erigentis, & Præbendas, ſeu portiones fructuum Canonicorum, de iure enim Canonicus ſine præbenda non poteſt dici Canonicus.

Ad conſtitutionem verò Eccleſiæ maioris matricis loci, de qua nos loquimur, ſequentia, vel ipſorum principaliora requiruntur, quæ à Canoniſtis iura matricitatis, ſeu tanquam Cathedralia ſolent appellari, quorum aliqua recenſet Illuſtriſſ. Seraphinus in vna burgen.
2 præeminentiarum 22. Maii 1570. *dec. 105. vol. 1.* Iura hæc ſunt, delatio duarum Crucium, vbi conſuetudo vigerit, vel vnius cum præcedentia ſupra alias, Publicatio Bullæ Cruciatæ, vbi fuerit conceſſio ipſius aliarum Indulgentiarum, Iubilei, & ſimilium, Edictorum Ordinarii loci, Adminiſtratio munerũ Rectoris ſine alterius licentia, licet hoc mihi videatur commune etiam omnibus Rectoribus Eccleſiarũ

Pa-

Parochiallum nulli annexarum, & gãgiarum. Orationes in Eccleſia vniuerſaliter ſol. tę fieri, vt ſunt, meo iudicio, primę Rogationum, & diei S. Marci, & feſtiuitatis Sanctiſsimi Sacramenti, licet in iſtis ſeruanda conſuetudo. Prima viſitatio, & poſſeſsio Epiſcopi, Prima pulſatio campanarum, Præcedentia Rectoris ſupra totum Clerum, Prima vox ipſius in ſynodalibus, Vniuerſalis lætitia ortus, & funeralia mortis Regum, Prælatorum, & magnorum Principum, hæc omnia, vel ipſorum principaliora conſtituunt matricitatem maioris Eccleſiæ, vt intuenti planum eſt.

His prębabitis, dubitationi duplici concluſione ſatisfaciam.

3 Prima concluſio. Si loquimur de pręcedentia ſingulari, ſcilicet dum ſingulariter, & priuatè incedunt Rector maioris, & aliquis Canonicus particularis Collegiatæ, tunc neceſſario præcedere debet Canonicus. Ratio, quia habet ſingularem perſonam digniorem in illo actu particulari, in quo Rector maioris non repreſentat ſuam Eccleſiam, ſed tãtum ſuam ſingularem perſonam. Hæc concluſio euidenter colligitur ex *Nauar. conſ. 4. de maior. et obed.* ex *Sayr. dec. 4. eod. tit.*

4 Secunda concluſio ſi loquimur de præcedentia perſonali non ſingulariter, & priuatè, ſed in actibus publicis, vt quando Rector maioris matricis ad modum Capituli cum toto Clero incedit repreſentans ſuam ſponſam Eccleſiam, vt in proceſſionibus publicis vniuerſalibus loci, & aliis actibus dignis, tunc ipſe Rector maioris eſt præferendus Capitulo, ſeu Collegio in particulari parochiali Eccleſia nouiter erecto. Colligitur ex pluribus infra dicendis.

5 Primò, quia iura matricitatis maioris digniora ſunt iuribus Collegiatæ, ergo Rector maioris, cui ipſa competunt, præferendus eſt Collegio, cui deſunt ipſa iura digniora, quod iura matricitatis ſint digniora, collige ex aurea *deciſ.* 105. Illuſtriſſ. Seraphini in vna burgen. Præeminent. anno 1570. ſupra allegata, vbi habetur, concluſum fuiſse in hac materia pro Collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, quam alia Eccleſia, & ſic perſpecta fuerunt ipſa iura matricitatis tanquam digniora, & non iura collegiatæ.

Secundò, eſt alia *Rot. Rom.* in proprijs terminis *dec. 1243. lib. 3 part. 3 diuerſ.* vbi expreſsè decretum fuit, ea quæ à Capitulo maiore, ſcilicet ab Eccleſia maiore matrice loci, eiuſq; Rectore, tanquam iura cathedralia habentur ex longa conſuetudine, non tolli per vnam ex inferioribus Eccleſiis in collegiatam erectam. Rector enim maioris matricis, dum in proceſſionibus, ſeu alijs actibus dignis repræſentans ſuam Eccleſiam, incedit quaſi caput vniuerſi Cleri loci, conſtituit Capitulum, cuius membra ſunt Presbyteri, & clerici loci, & ipſe caput, & conſequenter per *dec. Rom.* allegatã, iura, quæ habet ex longa conſuetudine, vt ſunt maximè præcedentia, & prælatio in omnibus actibus publicis, non tolluntur ex erectione parochialis particularis in collegiatã. Quod iſta iura dicantur tanquam cathedralia, abſur-
6 dum eſt negare, cum ipſa maior matrix ſit ſubrogata tanquam Cathedralis, ſeu vice Cathedralis, vbi non adeſt, vt per *Sayr. vbi ſupra*, & conſequenter eius Rector perſonam Epiſcopi, & Summi Paſtoris in talibus repreſentat, cui debetur dignior prælatio.

Tertiò, quia dum Pontifex, ſeu Epiſcopus erigit Parochialem particularem in Collegiatam (quod rarius euenit, ſemper enim maior matrix loci ad digniora erigitur) maximè erigit pro diuinis laudibus à Canonicis in ſua particulari Eccleſia, tanquam in ſua domo perſoluendis digniori modo, quam ante erectionem, & non intendit præiudicare iuribus, & dignitatibus maioris, quę vicem Cathedralis gerit in illo loco, nam illeſa remanere debent alias ſemper eſſet variata mutatio iuriũ cathedralium in Eccleſia Dei, ſecundum diuerſas erectiones diuerſarum Eccleſiarum ad varias dignitates erigi poſſibilium, & ſic nullus daretur ſtatus, qui maximè ad perfectionẽ pertinet, quod valde incongruum.

Adde, quod licet Eccleſia particularis erigatur in Collegiatam, tamen ſempre remanet particularis, vt erat ante erectionem, & ideo eius dignitas non extenditur niſi inter proprios limites ſuæ Eccleſiæ, & non per totum locum, ſeu ciuitatem, quis enim poſſet dicere abſurdum, & inconueniẽs non eſſe, perſonam aliquam digniorem Collegii Eccleſiæ Parochialis particularis, vt eſt Primicerius, ſeu alius, iuriſdictionem, & poteſtatem habere ſupra totum Clerum, cum ad hoc ſua dignitas non extendatur, cum ergo ſua iuriſdictio, & poteſtas ſit tantum in Eccleſia propria, nullo pacto præiudicat iuribus maioris matricis loci, eiuſque Rectoris, cuius iuriſdictio, & poteſtas extenditur per totum locum, & ſupra totum Clerum, cum ſit caput Primæ, & dignioris Eccleſiæ

Quartò, concludendum puto, vt ſupra, ex iuriſdictione, quam habet ipſa maior ſupra alias Eccleſias, præcipuè cum ſit norma ceremoniandi, & officiandi aliis Eccleſiis, præſertim tempore interdicti, vt in clement. & variis bullis Apoſtolicis, quæ iuriſdictio arguit maiorem dignitatem.

Vltimò (& hæc ratio in ſubiecta materia, in qua Doctores in puncto non inueniuntur, multum valet) in Concil. Trident. expreſsè ſupra Parochialem tantum attendas præcedentiam Collegiatæ, ex ipſo ordine litteræ, & non ſupra maiorem, vt in *cap. ſtatuit 25. eſſ. & in*

cap.

Digitized by Google

cap. in pluribus 24. *ſeſſ. ſub decret. de reform. & in cap.* 3. *incip. Epiſcopi* 22. *ſeſſ. ſub decr. de reform.* quibus locis expreſsè Collegiata præponitur Parochiali tantum.

Nec dicas, immediatè poſt Cathedralem, ſequitur Collegiata, ergo dignior matrice, quia ſub vocabulo Cathedralis comprehenditur illa Eccleſia, quæ ipſius vices gerit, & hæc eſt maior matrix loci.

7 Collige ex his collegiatam præcedere Parochialem ſimplicem, vt decidit *Hieron. de Laurent. deciſ. Auenionen.* 12. *& per Illuſtriſſ. Seraph. in dec.* 22. *& in collect. meis, nu.* 1069. *part.* 4. *Gratian. tom.* 3. *diſcept. forenſ. cap.* 458. *nu.* 8. *&*
8 *ſeq.* & vltra præcedere plebanum, ſeu ruralem Archipresbyterum, qui eſt caput Eccleſiæ in locis, ſeu territorijs extra ciuitatem erectis, *Abb. conſ.* 58. *num.* 2. *verſ. tertius, lib.* 2.

Tandem aduertas, non recedendum à mea ſecunda cõcluſione, per illa verba in *dec.* 1445. *Illuſtriſſ. Seraph.* vbi dici videtur, Collegiatam conſequi maiorem dignitatem ſupra maiorẽ, quia vel ibi non loquitur de præcedentia, de qua loquor in concluſione, ſed de perſonali ſingulari, vel extra locum, & ciuitatem: nam ſi eſſet ſermo in terminis noſtris, manifeſta eſſet contradictio in ſuis deciſionibus, præcipuè cũ *dec.* 105. quam in prima ratione allegaui, vbi ipſe præponit iura matricitatis iuribus Collegiatæ, & concludit pro collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, & ſic ratio formalis prælationis collegiatæ fuit ob vires iurium matricitatis, & non alia ratione. Vel ſi loquitur in proprijs terminis de præcedentia, de qua nos loquimur, quia ſolus loquitur, &
9 in legalibus vox vnius parum æſtimatur, non eſt attendenda ſua ſentẽtia, & Doctores ab eo citati, vt *Aym.* probant conſequentiam tãtum, non autẽ in pũcto loquũtur, ſed ipſe ſolus ſupponit maiorẽ dignitatẽ Collegiatæ ſupra maiorẽ, ꝙ nos negamus, vt ex adductis eſt videre.

Ad illa verba (ſi vna Eccleſia erigatur in Epiſcopatum, debetur ei locus Epiſcopalis) dico reducendo ad noſtrum caſum, quod de congruo, & conuenienti, ſemper, ſi in aliquo loco erigeretur Epiſcopatus, deberet aggregari ipſa Epiſcopalis dignitas Eccleſiæ maiori matrici tanquam capiti omnium Eccleſiarum illius loci, & non inferiori, ita cõſuetudo, & vſus ſeruauit, vt expertis in Romana Curia clarum eſt: ſi autem (quod rariſſimè) inferior erigatur ad aliquã dignitatem ſemper intelligitur abſq; læſione iuriũ matricis maioris. Ita in hac materia præcedentiæ dicendũ puto de quo, ſcilicet, quando erectio in Eccleſiã collegiatam præiudicet iuribus, & præheminentiis prius cõpetentibus Eccleſię matrici, & quid ſi in bulla erectionis adſit clauſula ſine alterius præiudicio, & de effectu ex illa reſultãte, tradit nouiſſimè *Grat. lib.* 3. *forenſ. diſceptat. cap.* 578.

ADDITIO.

Hic adde, quod Rector in ſuo beneficio dicitur Imperator, & Rex, vt inquit *Dom. Author in praxi fori Eccleſ. p.* 4. *reſol.* 304. *nu.* 4. nedum primus ciuis illius Ciuitatis, in qua ſita eſt Eccleſia, *idem dec.* 63. *nu.* 5. *p.* 4. quamuis Rector beneficii ſit adminiſtrator, non dominus, *Grillenz. conſ.* 96. *nu.* 31. habet enim facultatem Rector matricis Eccleſiæ nominandi clericum ad inſeruiendum ſecundæ Eccleſiæ, vt inquit *D. Reg. Valenz. conſ.* 45. *num* 1. *vol.* 1. vbi multa recollexit, & de Rectore in Collegio eſt loco capitis, ſeu prioris, & iuriſdictionem habet, & facultatem corrigendi, imò adminiſtrationem bonorum redditnum Collegii, vt latè per eundem *D. Regent. conſ.* 87. *à nu.* 57. *cum ſeq.* ex quibus colligitur præferri debere quemadmodum Rector ſtudioſum cum ſit caput præcedit Epiſcopum, *Manriq. de præcedentia, q.* 43. et vti beneficiatus etiam cæteris clericis ſimplicibus, et præfertur, *idem cap.* 9.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienandi bona Eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice, extenditur quoque ad mobilia pretioſa.*

2 *Contrariũ decreditur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam perſonam transfertur dominium, cum remaneant ipſa apud Eccleſiam.*

Mobilia pretioſa, an poſſint alienari abſq; aſſenſu Apoſtolico, quando illorum pretiũ conuertitur in fabricam eiuſdem Eccleſię.

RESOLVT. DCXXI.

Inter Canonicos cuiuſdam Eccleſiæ Metropolitanę dubitabatur an potuiſſent de iure lampadas argenteas, cæteraquè mobilia pretioſa, quę ſuperflua erant pro ornatu dictæ Eccleſiæ alienare, vt illorum pretium conuerteretur in neceſſariam fabricam, cui quæſito dubium mihi faciebat regula generalis deſumpta ex extrauag. ambitioſæ, de rebus Eccleſię nõ alienãdis, quæ eſt, vt prohibitio alienandi bona Eccleſiæ inconſulto Romano Põ-
1 tifice, extendatur quoque ad mobilia pretioſa, vt per *Rodoan in ſuo tract. de reb. Eccleſ. non alienand. q.* 13. *n.* 8. *Vgol de poteſtate Epiſcopi cap.* 14. *§.* 4. *Quaranta, verbo alienatio, num.* 24. cum illa æquiparentur immobilibus per dictam extrauagantem, & probatur quoque in *l. ſancimus, C. de ſacroſan. Eccleſ. & in l. lex, quæ tutores, C. de adminiſtratione tutorum*, et per *Panorm. in cap. nulli, de rebus Eccleſ. non alienandis.*

2 Cæterùm ſupradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, motus, quod ex hac alienatione nullum dominium in extraneam perſonam transferatur, cum remaneant apud eãdem Eccleſiam, et per dictam extrauag. illa

tan-

tantum alienatio prohibetur, per quam quæuis ſpecies dominij transfertur, iuxta terminos *l.fin.C.de reb.alienis non alienan.& in l.alienatum,ff. de verb.ſignific.* & ſecundum *Quarant. cit.loco num.*15. ampliatur procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, vel vtile etiam in permutatione, *cap. nulli,de rebus Eccl. alien.cap.* 2.vbi *Abb.de re permut.cap.ſine exceptione* 12.*q.* 2.vbi *Rebuff. nu.*66. tenet procedere etiam quando Eccleſiæ inuicem permutant,*Rodoan.q.2. cap.* 20.*& q.* 12. *num.* 28. permutatio enim alienatio eſt, *Iaſ.in l.fin.num.*101.*C.de iure emphyt.Rodoan.q.* 2.*cap.* 4. Ità vidi practicari,& expediri Breuia Apoſtolica etiam intee Eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint,quamuis ante hanc extrauag.ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in Eccleſiis ſibi ſubiectis,*cap.*1.*& c.vt ſuper,§.fin.de rebus Eccl. alien.* iſte eſt vnus de caſibus à iure permiſſus, nempè permutatio requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe,ſecundùm *Inn.& Abb.in cap.*1. *de rer. permut.*

Tandem ſupradictis addebatur *tex.in l.ſãcimus, C. de ſacroſ. Eccl.* vbi facilis eſt alienatio, quando Eccleſia haberet mobilia ſuperflua in caſibus ibi expreſſis, & ita ſaluo iudicio rectius ſentientis.

ADDITIO.

IIs etiam accedit, quod mobilia etiam pretioſa, quę ſeruando ſeruari non poſſunt alienari poſſunt per religioſos, ex *Bonac.* probat *Nouar.in* 1.*tomo ſumm.bull.tit.de alien. rerũ regul prohib.num.*21.vbi alia notat adornatum materiæ quamquam Generalibus Religionũ ſit inhibitum, vt non valeant alienare bona imobilia,nec mobilia pretioſa, ex decreto Sacræ Congregationis Concilii,vt refert *Marcel. Megal.var.reſol.tom.*2.*reſol.*120.*num.*1.

SVMMARIVM.

1 *Quindennium quãdo ſit ſoluendũ directo domino.*

2 *Emphyteuſis non poteſt transferri in Eccleſiam, vniuerſitatem, vel manus mortuas, licet non proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior efficeretur conditio Domini.*

3 *Tunc debet ſolui quindennium, quando emphyteuſis peruenit in manus mortuas.*

Quindennium quãdo debeatur domino directo.

RESOLVT. DCXXII.

CVm fuiſſet per Sac.Conſ. quidã condemnatus ad vendendum domum, quam in emphyteuſim tenebat pro ampliatione cuiuſdam Eccleſiæ, cumquè comparuiſſet procurator menſæ cuiuſdam Eccleſiæ Archiepiſcopalis dominæ directæ, inſtando, ac petendo ſibi deberi quindennium ex dicta alienatione,

1 quare fuit dubitatum,quid iuris Pro cuius articuli dilucidatione ſupponebam pro abſoluto concluſionem illam ſcilicet emphytheuſim prohibitam eſſe tranſire ad Eccleſiã, ſecundùm *Speculatorem in tit. de locato,§. nunc, & aliqua,num.*143.*Iaſ.in l.fin. num.*91.*C.de iure emphyt.& in conſ.*25.*num.*6. *vol....poſt Alex. conſ.*9. *num.* 5 *lib.*3.*& conſ.* 76.*num.* 5 *lib.*7.*& Bald.conſ.*80.*num.*4.*& ſeq.* & latè *de Ponte de poteſt. Proreg tit.de aſſenſib.* §. 8. *num.* 8. Ratio enim ſecundum præcitatos,eſt duplex.Prima, quia non eſſet ſpes, quod res poſſit redire ad Dominum per mortem,cum Eccleſiæ nõ moriantur,*cap.ſi gratioſe,de reſcript.in* 6. Secunda, quia dominus directus multum grauaretur,& fraudaretur iure ſuo,nam cum Eccleſia non poſſit alienare, & licet poſſit, non tamen de facili,vt poteſt priuatus,quia requiritur,quod ſubſit cauſa, & quod interuenerint ſolennitates, &c. Vnde non ſic faciliter dominus reciperet laudemium, ſicut quando emphyteuſis transfertur in priuatum, & ſecundùm *Balb. in dec.* 60. hæc concluſio ampliatur procedere etiam quãdo emphyteuſis transfertur in collegium,corpus, ſiue vniuerſitatem, quia dicitur tranſire ad manus mortuas,& propterea dominus directus dicitur defraudatus, quia res de facili non incidit in commiſſum, & cõſequenter ceſſat ſpes caducitatis,& propterea fuit deciſum in Sac. Conſ. Neapolit. teſtè *de Franch.in dec.*659.quod ſi venditio rei emphyteoticæ fuerit facta ciuitati, tenetur ciuitas propter laudemia,& alia iura directo domino competẽtia, ponere illam extra manus ipſius ciuitatis,& dicit *Iaſ. loco cit.* quod Eccleſia teneatur vendere intra allegat *tex. in cap longinquitate* 12 *q.*2. licet ſupradicti concludant valere legatum rei feudalis, vel emphyteuſis in fauorem communitatis, vel Eccleſiæ quãtum ad hoc,vt recipiãt rei æſtimationem,vt refert, & ſequitur in materia feudali *Ioannes Rayn.in repet. cap. Imper.in §. habito igitur,num.*36. ibi, *pone quod, & in feudo*, refert illum etiam *Curtius in 4.part tract.feud.num.* 126.*verſ. quinto videtur limitanda, & idem Iacob. in eod tract. de feud. in verb. & cum pacto, quod de ipſo feudo, verſ.iuxta prædicta quæro.*

2 Quamuis, quod emphyteuſis non poſſit transferri in Eccleſiã,vniuerſitatẽ, vel manus mortuas, nõ proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior efficeretur conditio domini, vt tenet *Card. in cap. potuit,& ibi Imola* 17. *col.de locat.Bald conſ.*17.*& in cap.* 1.*in* 4.*col.de alien. feudi.* Ex quibus omnibus reſpondi propterea

3 debere ſolui quindennium, quando emphyteuſis perueniat ad manus mortuas, & quando emphyteuſis priuata tranſiens ad Eccleſiã ſortiatur naturam rei Eccleſiaſticæ, declarat *Mareſcot.lib.*1.*variar.reſol.cap.*77.

AD-

Digitized by Google

ADDITIO.

Hanc materiã quindennii nouiſsimè exactè declarat *Nouar. in ſumma bull. tom. 1. sub. de quindenn.* ex actione origine, & cauſa, vbi plura ad hoc cumulauit, ipſa tamen quindennia loco laudemiorum ſuccedunt, *Rub. deciſ. 40. num. 3. tom. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Reſolutio Conc. Trid. ſuper propoſito articulo.*
2 *Si ignoretur vbi nam ſit clericus abſens, citandus eſt per edictum, & expectandus erit infra ſex menſes, ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum.*

Quomodo procedendum ſit contra Canonicum obtinentem canonicatum ſimplicem carentem præbenda, ſi non reſidet.

RESOLVT. DCXXIII.

1 Huiuſmodi difficultas videtur poſſe reſolui ex decreto *Concilij Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 12. verſ. præterea,* ſcilicet quod ſi obtinentes Canonicatus contingat abeſſe vltra tres menſes, anno quolibet primo, anno vnuſquiſque priuetur dimidia parte fructuum, & ſi iterum vſus fuerit eadem negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus eſt, creſcente verò contumacia contra eos procedatur iuxtà ſacrorum canonum diſpoſitionem, quam doctrinam refert, & declarat *Piaſeg. par. 2. cap. 3. num. 11 in prax. Epiſc.*

Sed alia ex parte dicendum eſt, in Canonico ſimplici non procedere dictam diſpoſitionem, nam nullos percipit fructus, prout in caſu propoſito præſupponitur, & ſic eluſoria eſſet diſpoſitio Sac. Conc. ſi procedendum eſſet contra dictum Canonicum, iuxtà prædictam formam, & quamuis, quãdo Canonicus non habet præbendam, diſtributiones ſuccedant loco fructuum, tamen cum dictæ diſtributiones amittantur ob non reſidentiam, iuxtà *cap. 1. de cler. non reſiden. in 6.* nulla opus eſt ſententia priuationis ipſarum, quibus ipſo facto non reſidens priuatus exiſtit.

2 Quare ſeruanda erit diſpoſitio *cap. ex tuæ, de cler. non reſid.* ſcilicet, quod ſi ignoretur vbi nam ſit clericus abſens, citandus eſt per edictum, & expectandus erit per ſex menſes: ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, & ante priuationem debet excommunicari, vel ſuſpẽdi, prout etiam declarat *Abb d. c. ex tuæ,* nam cum hic caſus ſit omiſſus à Conc. Trid. remanet in diſpoſitione iuris communis, vulgatis iuribus.

ADDITIO.

Ad principium huius quæſiti vide *Marcell. Volpe in praxi Eccleſ. cap. 13. nu. 10.* ad quod notandum eſt, quod canonicatus eſt ſimplex beneficiũ ſine adminiſtratione *Grillenz. conſ. 101. num. 6. conſ. 111. num. 6. & conſ. 153. num. 3.* & quemadmodum beneficium ſimplex requirit reſidentiam, vt inquit *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 85. num. 1.* ita pariter Canonici perſonaliter tenentur ad reſidẽtiam, vt ibi proſequitur ex diſpoſitione S. C. Tridentini alias incurreret pœnas priuationis ob continuatam abſentiam.

SVMMARIVM.

1 *Relocatio non poteſt probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam.*
2 *Contraria eſt opinio Cur. Archiep.*
3 *Ornatur tex. in l. ne cui, C. locati.*

An reconductio poſsit probari per teſtes.

RESOLVT. DCXXIV.

Conductor domus, finito tempore cõductionis, opponebat reconductionem contra dominum, qui illum requirebat, vt dictam domum adueniente tempore vacuam relaxaret, inſtando ſibi concedi terminum ad probandum: Dominus verò dicebat, nullatenus eſſe concedendum terminum ſuper reconductione, quia debet probari tantum per ſcripturam, fuit dubitatum in Archiep. Curia Neap. quid iuris, & pro parte Domini domus allegabatur in terminis Dominus *de Franch. deciſ. 278.* vbi refert fuiſſe reſolutum, relocationem non poſſe probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam, & hoc ad euitandũ fraudes conductorem, qui conuentiones allegare ſolent per *text. in l. ne cui, C. de loc. & conduct.* aſſerendo idem tenuiſſe *Boer. dec. 107.*

2 Sed his non obſtantibus, in dicta Archiepiſc. Curia fuit deciſum contrarium, & fuit datus terminus in cauſa, & admiſſa probatio per teſtes, cum eandem vim habeant teſtium depoſitiones, & inſtrumenta, *l. in exercendis, C. de fid. inſtrum. Mynſing. in cent. 4. obſeru. 23.*

Nec obſtat *tex. in d. l. ne cui,* quia non loquitur in caſu noſtro, ſed de pactis ſpecialibus, quæ in locationibus interuenire poſſunt, vt non poſſint probari, niſi per ſcripturam ſcilicet pactum, vt non liceat domum alijs locare donec ipſe conductam habere vellet, & tantũ dare, quantum alij, vel ſimilia, vt ibi declarat *gloſ. in verb. pacta,* prout etiam loquitur *d. deciſ. Boer.* ſecus autem in caſu noſtro, vbi tractatur de reconductione, quæ non reperitur aliquo iure prohibitum quin probari poſſit per teſtes, & quæ prohibita non reperiuntur, cẽſentur permiſſa, vulgatis, &c. & ita fuit deciſum in dicta Archiep. Curia in cauſa Domini Pauli Caiazæ; prout etiam fuit deciſum in Sacro Conſ. Neap. de anno 1615. in cauſa Domini Cæſarei de Mari, fratris Domini Stephani de

Rr Ma-

Mari, mei Concanonici, & Coniudicis, viri quidem omni virtutum genere ornatiſsimi, cum Domino Camillo Lamberto in banca de Scacciauento contra deciſionem dicti Domini de Franch. qui ſalua pace tanti viri, in hoc
3 errauit, non benè applicando intellectum *d. l. ne cui, C. de loc. & cond.* Quæ deciſio fuit reputata ſingularis ob nonnullas Scribentium authoritates in contrarium præſertim *Mangrellæ ad Bart. in l. item quæritur, §. qui impleto, ff. locati*, *de Ponte in conſ. 23.* vbi dicit reconductionem, non apparente ſcriptura, fuiſſe per S. C. reiectam, & eiuſdem opinionis fuit *Marta in dec. 35. num. 15. & in deciſ. 104. nu. 7. Gam. in deciſ. Luſit. 57. Theſ. iun. in addit. ad dec. ſui genitoris 260. Chartar. in deciſ. 115. Coſta de retrotract fol. 36. num. 9.*

ADDITIO.

Circa iſtam quæſtionem, an reconductio probari poſsit per ſcripturam, vel per Doct. ſe inuicem contradicunt, & diuerſimodè iudicatum videtur, erit aduertendũ, quod ſi locatio, ſeu conductio ab initio fuerit cum ſcriptura celebrata, & non erit dubium, quin ſub locatio, ſeu ſub conductio pariter ſcriptura probari debeat, ità *Anchar lib. 1. q. 42. nu. 6. Cancer. var. reſol. p. 1. cap 24. num. 67.* & deciſum tradit *Ant. Fab. in eius Cod tit. de locato, def. 48.*

Sin autem fuerit prima locatio ſiue conductio etiam conuenta, vt in ſcriptis relocatio, ſeu reconductio fieret, & tunc pacto ſtandum erit, & procedit *tex. in l. ne cui, C. loc. Boer. deciſ. 107. num. 3. verſ. item fallit, ſi per pactum.*

Aut ab initio non fuerit ſcriptura internũta in tali contractu, & tunc ſi prætenderetur reconductio tacita, in quo erit aduertendum, quod in hac tacita reconductione exigitur cõſenſus vtriuſque, ac ſcientia temporis locationis finitæ, vt ibidem *Anch. num. 12.* probat.

Alias fraus ineſset, & contingere poſſet ex parte conductoris ſemper reconductione, vti potuiſſet in damnũ dominus, & ob id erit aduertendum ad principiũ prætenſionis hoc eſt, ſi fuiſſet oppoſitum de illa, & dominus paſſus eſſet teſtes recipi, tunc ſibi imputandum erit, vt inquit *Praſ. de Franch. deciſ. 274. in fin.* ſecus tamen, ſi ab initio antequam tempus laberetur, vt relocari potuiſſet, tunc enim per teſtes probari non vetatur, vt alias deciſum fuit per S. C. vt ex *Battagl.* retuli in *prima par. noſtri compendij, verb. reconductio probari*, vbi retuli etiam hanc deciſionem relatam à noſtro *Authore* hic, ſi verò tempora non largiuntur, quia non fuerunt factæ requiſitoriæ antea, vt adueniente tempore conductot exfractare, vt conſuetũ eſt ſeruari Neap. vt inquit *Fuſc. ſing. 111. lit. P.* & per tacitum conſenſum dicebatur recõductionem factam fuiſſe, erit in hoc aduertendũ, quod ſi de modico tempore ageretur hoc eſt de anno ſequenti, & tũc probatio exigeretur per ſcripturas, vt idem S. C. iudicauit, de quo in *2. par. noſtri compendij, verbo reconductio*, & ſic procedit *deciſ. Domini de Franchis* malè ab *Authore* reprehenſa, ſin autem locatio facta fuiſſet per longum tempus puta quinquẽnio, & per aliquos menſes conductor perſeuerauerit in ea, & tunc licet cenſeatur facta recõductio tacita attamen cõductor nõ teneretur, niſi quatenus hab. tauerit per illud tempus, vt concludit *Anchar. vbi ſup.* ſed ſi locatio fuiſſet facta per 30. annos, tunc intelligeretur perpetua, vt inquit *Cancer. d. p. 1. cap. 14. nu. 97.* et ità deciſum Romæ in prælatione, tradit *Paul. Bellon. de poteſt. eorum, quæ incontinenti fiunt, lib. 2. cap 122.*

SVMMARIVM.

1 *Laudemiũ nõ debetur pro alienatione neceſſaria.*
2 *Cauſa voluntaria eſt omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter.*

Alienatio pro ampliatione Eccleſiæ, an dicatur ex cauſa neceſſaria, ità vt pro ea non debeatur laudemium.

RESOLVT. DCXXV.

1 Suppoſita concluſione, quod laudemium non debetur pro alienatione neceſſaria, vt communiter *DD* omnes in *l. fin.* & præcipuè *Iaſ. num. 47. & 48. C. de iure emphyt. Brunus conſ. 44. Aymon. conſ. 215. & in conſ. pro genero, num. 290 Bart. & Alberic. in l & ideo, ff de condit. furt. per tex. in l. Cæſar, ff. de public. & in l. nauigia, C. de furt. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. gloſ. 1. num. 4 & in §. 1 gloſ. 14. num. 18. & ſeq.* & præcipuè *nu. 109. & Anna ſing. 579.* & hoc omnes admittunt, *Surd. dec. 305. nu. 28. & ſeq & Molfeſ. ad conſuet Neap. par. 3 quæſt. 1. num. 50.* cum alijs quos probat *Theſ. dec. 139. & Caſtil. deciſ. 21.* fuit mihi quæſitum an venditio pro amplianda Eccleſia dicatur ex cauſa neceſſaria, ità vt pro ea non debeatur laudemium, cui reſpondi affirmatiuè ex infra dicendis.

Tum primò, quia iura cogunt hoc facere, ad *tex. in l. ſi quis ſepulchrum, de relig. & ſumpt. funer.* latè *Gram. dec. 74.* cum alijs, quos probat *Gaſp. Theſ in dec. 64.* igitur ex cauſa neceſſaria.
2 Tum ſecundò, quia cauſa volũtaria eſt omnis, quæ habet originem à voluntate principaliter, cauſa verò neceſſaria eſt omnis illa, quæ non habet originem à voluntate principaliter, ſed ex diſpoſitione legis, ſtatuti, vel conſuetudinis: exempli gratia, ſi ad aliquid, quod ſtatuto præcipitur teneretur quis videlicet, vt certam bonorum ſuorum partem ſuis conſanguineis relinqueret, vel aliquid ſimile, vt ex doctrina *Bart.* communiter recepta in *l. in quartam, ff. ad l. Falcidiam*, & alijs probat idẽ *Surd. dec. 170.* præcipuè *nu. 12.* nam in hoc pari-

rificantur ſtatutum, conſuetudo, & lex, vt *num.* 11. probat. Vnde cum lex cogat venditorem ad vendendum pro amplianda Eccleſia, igitur omninò fatendum eſt, ſupradictam alienationem ex ſupradicta cauſa eſſe neceſſariã, ita *Burſ. conſ. 64. num. 29. & ſeq. Vrſil. deciſ. 191. Surd. dec. 305. num. 28. & ſeq.*

Si verò eſſet cauſa, quę originem haberet à voluntate principaliter, non facit alienationem vndequaque legitimam, & conſequẽter eſſet alienatio voluntaria, non autem neceſſaria: exemplum ponit *Molfeſ. loc. cit.* de eo, qui voluntarie delinquit, quia voluntarie ſe obligat ad pœnam, iuxta *tex. in l. Imperatores, ff. de iure fiſci*, ibi, *Tu te ipſi pœnæ ſubdidiſti, tamen alienatio bonorum, quæ fieret ex cauſa delicti, quamuis fieret authoritate Iudicis, voluntaria diceretur*, ità *Bald. conſ. 20. vol. 2.* poſt Tiraq. & alios *Surd. in dec. 254. num. 28. & ſeq.*

ADDITIO.

AN laudemium debeatur ex neceſſaria alienatione, proſequitur *Maur. Burg. in tract. de laudem. p. 2. inſpect. 1. Cancer. var. reſol. p. 1. cap. 11. num. 77. Georg. Frantzkius in tract. de laudem. cap. 16.* Et quod ſit talis alienatio rerũ pro ampliatione Eccleſiæ neceſſaria eſt certũ in iure, quod vicinus tenetur vendere pro monaſterii ampliatione, probat *Sperell. deciſ. 68. num. 3.* nihilominus aliter deciſum videtur per ipſam Curiam ex ſequentibus allegationibus de ſuper factis, vz.

Laudemium petitum per Monaſterium Sanctæ Mariæ de Virginibus non deberi à monialibus Sancti Ioſeph huius Ciuitatis in caſu, & ad effectum, de quo agitur ex infraſcriptis, ni fallor, ſatis euidenter indicari poteſt.

Primò, quia pro parte Monaſterij Sanctę Mariæ de Virginibus actoris nullum apparet productum inſtrumentum conceſſionis ad probandum directum dominium domus emptæ per moniales Sancti Ioſeph, & ſic deficiente fundamento intentionis actoris non poſsũt Moniales conuentæ condennari ad laudemium cum de iure emphyteuſis regulariter per ſcripturam probari debeat, *l. 1. & ibi gloſ. in verb. alienat. de iur. emphyt.* & tradit *Alex. conſ. 50. num. 3. & 4. lib. 5.* qui dixit hanc eſse communem opinionem, ad quod faciunt, etiam notata in *c. potuit, de loc. & cond. Mant. dec. 134. nu. 2.*

Non obſtat inſtrumẽtum productum pro parte actoris ex quo apparet de anno 1584. per Monaſterium Sanctæ Mariæ de Virginibus fuiſſe præſtitum aſsenſum duabus emptionibus Domorum, quas fecit Ioannes Thom Riſtaldus à Ludouico Florentino cum promiſſione ſolutionis ducatorum ſex cum dimidio quolibet anno, quæ ſolutio hodie fit per Moniales Sancti Ioſeph quaſi hoc inſtrumentum æquipararetur inſtrumento conceſſionis.

Nam pro reſponſione dicitur, hoc non ſufficere ad probandum domum illam eſse emphyteuticam, & ſub directo dominio Monaſterij Sãctæ Marię de Virginibus, etiam ſi in tali aſsẽſu prę̨ſtito fuiſset, tunc temporis ſolutum laudemium, ſed requiritur ad hunc effectum inſtrumentum conceſſionis, ex quo appareat rem hanc fuiſse ſub natura, & pactis emphyteuticis per Monaſterium conceſsam, & traditam, latè hunc articulum examinat *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 188. num. 27.* qui citat *Siluan. conſ. 53. num. 43. & Maſcard. concluſ. 545. nu. 10.* & hãc doctrinam ſequuta eſt, *Rota in una Romana vineæ 29. Iunij 1592. coram Orano.*

Item per talem promiſſionem, & ſolutionẽ inde ſequutam, certum eſt non probari cõtractum de quo agitur eſse emphyteuticum, quia cum ex eo non conſtet, an promittens talem ſolutionem ſit emphyteuta, vel cenſuarius, præſumendum omninò eſt talem promiſſionem cẽſendam eſse ex cauſa cenſuali potius quam emphyteutica, ità in puncto reſpondit *Alber. in l. 2. num. 13. C. de iur. emphyt.* cuidam priori, quamuis in inſtrumentis per ipſum productis repertum fuiſset Titium promiſiſse dare quolibet anno eius Monaſterio vnum ſaccum frumenti pro fundo, nam ex quo non conſtabat talem promittentem eſt emphyteutam, conſuluit *Alberic.* talem promiſſionem præſumẽdam eſse ex cauſa Cenſuali.

Et quando contra prædicta per partem aduerſam allegaretur *Berous* qui *quæſt. 14.* declarat hanc regulam procedere in priuato, non autẽ in Eccleſia.

Tunc pro parte monialium replicando dicitur etiam in Eccleſia hoc procedere, prout conſuluit in Eccleſia *Alber.* immò contrà *Beroum* hoc tenuit *Rota in Romana domus 13. Iunij 1573. coram Blanchetto*, quæ eſt *deciſ. 307. p. 1. diuerſ. poſt Creſcent. deciſ. 1. in tit. de cenſ.* quibus addo *Gambar. deciſ. 33. & Maſcard. deciſ. 281.* præſertim ceſsãtibus alijs adminiculis ex quibus poſſit iudicari cõtractum eſse emphyteuticum *Card. Mant. deciſ. 134. num. 3.*

Præter quam, quod domus empta, per Moniales Sancti Ioſeph diuerſis finibus deſignatur à Domibus in dicto anno 1584. emptis per Ioannem Thomam Riſtaldum, vt legi poteſt in ſupracitatis inſtrumentis ex qua diuerſitate confinium argui non poteſt identitas domus ſuper qua hodie laudemium petitur, argumẽto *tex. in l. 3.* poſt *princip.* vbi *Alex. num. 2. ff. de acquir. poſſeſſ* & tradit *Bart. in l. demõſtratio falſa, num. 14. & 15. ff. de condit. & demoſtr.*

Quibus adde, quod emptio domus facta per moniales legitime cum onere ſoluendi tres cenſus diuerſis Eccleſijs, vt videre eſt in inſtrumento per idem Monaſterium Sanctę Mariæ de Virginibus productum, vnde cum non cõſtet ex tribus Eccleſiis in inſtrumento prædi-

ctò enunciatis, quæ ſit directa domina ſoli dictæ domus per Moniales emptæ dici non poteſt cenſum de quo agitur pendere ex contractu emphyteutico.

Secundò, eſto citra præiudicium, quod produceretur inſtrumentum conceſſionis, & appareret rem eſſe emphyteuticam, adhuc tamen cum venditio domus facta Monialibus Sancti Ioſeph, ſequuta fuerit ex cauſa neceſſaria videlicet pro ampliatione Monaſterii dictarũ Monialium pro tali venditione laudemium non debetur Amadeus de Ponte in quæſtionibus laudemialibus, quæſt. 26. vbi dicit, hanc eſſe concluſionem generalem, & communitèr receptam, & rationem, tradit Blancard. in addit. ad d. quæſtionẽ 26. quia neceſſitas, quæ habet innumera priuilegia licitũ reddit, id, quod illicitum erat, & ad hoc citat tex. in l. alienat. C. famil erciſc. & in l. minoribus, C. de præd. minor. ex quo fit, pro vt idem actor ſubdit, vt ſiuè publica, ſinè priuata neceſſitate ſuadente rei emphyteutæ ſequatur alienatio regulariter laudemiorum onus ceſſare frequentius, & in foro, & in ſcholis traditum eſt hoc idem præter Brunum, Crauet. & Iaſ. ac ipſo citatos, tradit Rol. conſ. 28 num. 16. lib. 1. & Bart. in l. & ideò, ff. de condit. furt. quos ſequitur Mainard. deciſ. 44. lib 1. vbi ſic ait, ſi quis fauore religionis, libertatis, pacis, & ædificiorum, quę ad decus vrbis fiunt vendere cogatur non per hoc laudemiũ debetur, atquè ita ſæpius deciſum refert Copp. de moribus, Pariſ. lib. 1. tit. 3. n 14. Dominus Ricc. tom. 1. prax reſolut. 626. & nouiſſimè tradit Dominus Can. Nouar. in ſumma Bull tit. de quindenniorum ſolut. num. 31. poſt Nouatinm fratrem in addit. ad deciſ. Vincentijs de Franchis 277. Idem docet Faber deciſ. 23. in fine, C. de iur. emphyt. etiam ſi agatur de iuris feudalis venditione neceſſaria Guid. Pap. q. 411. num. 20. Ioannes Papon. lib. 3. tit. 2. §. 22.

Hæc autem concluſio per nos ſuperius firmata confirmatur pro ea, quæ tradit Surd. dec. 305. num. 29. & 31. & Burgius par. 1. inſpect. 3. nu. 16. vbi dicit Eccleſiam ementem rem emphyteuticam teneri ad laudemium quando alio titulo, quam ex fauore, & intuitu pietatis, cultuſquè diuini emphyteuſim nanciſciturì, & allegat Petrum Pecchium in tract. de ammortizatione bonorum cap. 21. nu. 2. & idem Burg. part. 2. in petit. 1. num. 13. & ratio eſt, quia alienatio neceſſaria in qualibet diſpoſitione cenſetur excepta Clar. in §. fin. quæſt. 82. ſtat. 5. Et quamuis Faber de laudemio deciſ. 3. err. 1. aliter cenſeat, tamen contraria opinio eſt vſu recepta, vt tradit Surd. deciſ. 305. num 29. & 31. Coſta de port. rat. quæſt. 122. num. 27. & idem in tract. de remedio ſubſid. rem. 52. illat. 1. nu. 1. par. 2. inſpect. 1. num. 13. & num. 36. vbi ait, quod ſolutio laudemij non habet locum in alienatione neceſſaria, quę fit ex legis, vel iudicis neceſſitate interuito ipſo emphyteuta, & ex Regnicolis pręter citatos hoc tradit expreſsè Camill. Borrell. in ſumma deciſ. tit. 35. de laudemijs num. 44. ad quod probãdum adducit poſt Gugliel. de Cuneo, Bart. Bald. Fulgoſ. & Paul. de Caſtr. in l. & ideo, ff. de cõdit. furt. & quamplures alios ad hoc citat Anna in ſingul. 140. & 579. imò idem Camill. Borrell. declarat cauſas neceſſarias eſſe fauore religionis, argumento tex. in l. ſi quis ſepulchrum, ff. de relig. & ſumpt. fun. Item fauore libertatis, l. 1. vbi Bal. C. de communi ſeruo manumiſſo. Item ædificiorum publicorum intuitu, l. ſicut propon. C. de ædificijs priuat. & ad hoc citat Oldra. conſ. 161. Item pro omnibus, quæ ad decus vrbis pertinente. Item cauſa vtilitatis publicæ cuius intuitu alienationes fiunt, l. item ſi verborum, ff. de reiuendic. l. Lucius, ff. de euict. & pro hac opinione multa eleganter, & diffusè congerit Gerard. Mainard. in dec. Tholoſ. 43. lib. 4. Quibus omnibus authoritatibus addo Parlador. lib. 1. cap. 3. §. 2. à num. 17. ad tit. 215. & Anton. Ripoll. var. reſol. cap. 7. à num. 131. vſquè ad nu. 134. nec non Garziam Maſtrill. dec. 149. num. 8. Hartaman Piſtor in tract. de laudem. reſtrict. 8 num mihi 42. Rotam in Romana prætenſæ deuolutionis 12. Ianuarij 1287. Et ratio à priori videtur eſſe, quia huiuſmodi venditiones neceſſariæ non requirunt conſenſum Domini directi propter quæſtionẽ laudemium regulariter debetur Cephal. conſ 699. n. 44. lib. 5. cum alijs adductis per Tiraq in tract. retract. lignag. §. 1. gloſ 14. num. 10.

Non obſtat, quod non appareat vẽditionem domus de qua agitur fuiſſe ſequutam ordine iudicij, ac proinde ex neceſſitate, nam reſpõdetur, quod licet in contractu venditionis non fuerit talis neceſſitas enunciata tamen realiter apparet venditionem fuiſſe ſequutam ordine ſpectabilis Ioannis Baptiſtæ Valenzuela, tunc temporis Regij Conſiliarij, qui facto acceſſu ſuper faciem loci iudicauit hãc domum, & alias contiguas eſſe ſimpliciter neceſſarias pro ampliatione Monaſterii Sancti Ioſeph, vt per plures teſtes pro parte Monaſterii probatum eſt immò, & poſt ſacto domus hæc cum aliis multis contiguis apparet incorporata, & pro ampliatione prædicti Monaſterii funditus euerſa, & per conſequens de tali neceſſitate pluſquam euidenter apparet, ſufficit enim potuiſſe cogi Dominum dictæ domus ad illum vendendum pro tali ampliatione ad hoc, vt vẽditio poſtea ſequuta dicatur neceſſitate Surd. d. deciſ. 305. num. 29. & ſeq. licèt regulariter quis non debeat abſtringi, ad rem propriam vendendam, iuxtà tex. in l. nec emere, C. de iur. delib. cum ibi notatis. Tamen hoc fallit fauore Religionis, & Eccleſiæ per tex. communitèr receptum in ſupracit. l. ſi quis ſepulchrum, ff. de relig. & ſumpt. fun. cuius diſpoſitio non ſolum procedit in Eccleſia ædifican-

da.

da, vt multi DD. tenuerunt in quibus pars aduerſa, vt audio ſe fundat, ſed etiam in Eccleſia, vel Monaſterio, aut aliqua parte ipſius amplianda, vt diſertiſſimè tradit *Rota coram R. D. Manzanedo in Romana pratenſa demolitionis, qua eſt deciſ.213.par.2 in recentior.*

Minus obſtat potuiſſe Moniales Sancti Ioſeph, vt ſcribens ex aduerſo clamitat ſuccurrere ampliationi eorum Monaſterii cogendo alios vicinos ad vendendum domos, quæ non eſſent ſubiectæ directo dominio Monaſterii Sanctæ Mariæ de Virginibus.

Reſpondetur enim, vt ab initio fuit ponderatum non conſtare domum hanc fuiſſe ſub directo dominio Monaſterii prædicti Sanctæ Mariæ de Virginibus, & dato citrà veri præiudicium, quod hæc domus fuiſſet obnoxia tali directo dominio hæc appoſitio tolli poteſt ex viſura loci, & per inſpectionem oculorum, apparebit enim illam fuiſſe ſimpliciter neceſſariam pro ampliando dicto Monaſterio, & officinis illius intra elauſuram exiſtentibus, pro vt in ſimili determinauit *Rota Romana, inter Patres Theatinos, et Patres Societatis Ieſu in vna Ianuen. domorum 8. Octobris 1614. coram R. P. D. Manzanedo, qua eſt dec.589. par.2. in recentior.*

Vltimò prædictis non refragatur noua *deciſ. Rota Romana coram R. D. Alexandro Cerro in Neapolitana Laudemij die 26. Februarij 1640.* quia vt benè aduertit *Donatus Antonius de Marinis Iuriſconſultus eruditiſſimus noſtri temporis in ſuis reſolutionibus, lib. primo, cap. 235. per totū,* rationes in quibus ſe fundat dicta deciſio non ſunt verè de iure, vt ingenioſè, & eleganter idem author ponderat, quapropter nullam vim facere poteſt pars aduerſa in dicta nouiſſima deciſione, quia vt ait *Cicero* relatus per *Io. Coraſ. lib.2. Miſcell. cap.18. num. 8. 9. & 10.* ſcriptum ſequi calumniatoris eſt boni autem Iudicis rationem ſcribentis, vnde cum ratio in qua ſe fundat dicta deciſio de iure nō ſubſiſtat merito dicta deciſio in iudicando nullo modo ſequenda eſt.

Item pro Monialibus obſeruandum eſt in omnibus contractibus per Monaſterium de Virginibus productis, v3. conceſſionum, & conſenſus per idem Monaſterium præſtiti alienationibus domus de qua agitur fuiſſe adiectam poteſtatem affrancandi cenſum ſpectantem ad Dominum, & liberandi ſe ab eo dato ſimili cenſu cum augumento granorum quinque, ex quo pacto arguitur domum remanſiſſe in libera diſpoſitione, & dominio emptoris, & per conſequens talis contractus iudicandus eſt, tanquam de pura, & mera venditione nulla habita ratione emphyteuſis Eccleſiæ tanquā per dictam conuenctionem luendi fiat integra tranſlatio dominij in emptorē, talis enim conuenctio repugnat contractui emphyteutico adeò, vt per tale pactum ille ſit extinctus, & transfuſus in meram emptionem, & venditionem, neque hoc caſu aliquod dominium remanet penès concedentem, ſed tàm vtile quàm directum dominium transfertur in ementem non aſtento, quod ſimiles contractus fiant ſub nomine emphyteuſis cum ſemper ſit vera venditio, *Gratianus* latè *cap. 745. num. 70* & antè eum *gloſ. in l. 1. §. 1. in verb. agēdum, ff. de ſuperficiebus, Bart. in l. 1. ad fin. C. de iur. emphyteut. Afflict. deciſ. 72.* vel ſaltem promiſſio de vendendo, *Laud. dec. 198 num. 29.*

Stante igitur tali pacto affrancandi non habet Monaſterium aliquod directum dominium in tali domo, & per conſequens non poteſt prætendere laudemium propter eius alienationem, quod propter ſolum directum dominiū, & conſenſum datur ex ſupradictis.

Ex hoc ſequitur, quod quamuis prohibitum ſit de iure concedere bona Eccleſiæ illegitimis, poteſt tamen fieri talis conceſſio, adiecto huiuſmodi pacto affrancandi cum ſimus in pura venditione non conſiderato aliquo Dominio pro Eccleſia.

Non obſtat diuturna obſeruātia per quam prætenditur ex aduerſo contractum eſſe emphyteuticum tanquam Monaſterium ſit recognitum in dominum cum ſolutione laudemii, at præſtatione conſenſus, ac multis aliis, quæ obiiciuntur.

Quia quando ſumus in diſpoſitione clara, pro vt eſt iſta de qua agimus nihil ſuit obſeruantia, & illa non attenditur, *Decius conſ. 49. col. 1. in fine, Seraphin deciſ. 118. num. 7. Gratian. d. cap. 745. num. 80.* & hoc nulla habita ratione, quod talis contractus fuerit denominatus emphyteuticus, quia talis denominatio non facit, vt ſit talis cum potius veritas attendatur, & ſit vera venditio.

Minus obſtat, quod tale pactum affrancandi nō tranſeat ad ſingulares ſucceſſores, quia cōtrarium eſt de iure verius, *Menoch. conſ. 1186. nu. 5. & 6. lib. 12.* & in tali pacto nulla datur præſcriptio quando præſertim opponitur per viā exceptionis, quia eſt perpetua, *Bart. in l. pignore ff. de uſucap.* quamuis verior ſit ſententia, quod nunquam facultati præſcribatur, & quāuis ſit præſcriptum, ſemper tamen verum eſt, quod Eccleſia in dicta domo nullum habet dominium cum ſimus in pura vēditione, nam quamuis emptor non viſus ſit dicto pacto, non tamen ex hoc poteſt dici, quod dominiū ſemper tranſlatum à Monaſterio ad illud reuertatur, & quod laudemium non debeatur ex alienatione facta pro ampliatione Eccleſiæ, *Nouar. lib. 1. qq. foren. quæſt. 56.* Quare, &c.

Cauſa pluries ſolemniter diſcuſſa in plena Congregatione cauſarum ciuilium Curiæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ etiam coram Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali Archiepiſcopo habita tandem die 22.

4 *Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectum, vt curatum.*

Beneficium Curatum quando dicatur, vt in ſimplex conuerti non poſsit per Epiſcopum, ex vi Conc. Tridentin.

RESOLVT. DCXVII.

C*Oncilium Trident. ſeſſ. 25. cap. 16. de reformat* ſtatuit, vt Eccleſiaſtica beneficia ſæcularia quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primeua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium non conuertantur. Quare fuit mihi quæſitum à quodam Epiſcopo, qui optabat quoddam beneficium, quod prætendebatur eſse Curatum in ſimplex conuertere, quando dicatur beneficiũ curatum quoad hunc effectum. Cui reſpondi primo, quod quando Eccleſia à primæua ſua inſtitutione fuit erecta curata, ex varietate facti non poteſt immutari; & ſi ſit immutata debet reduci ad ſuam primæuam inſtitutionem, *Card. in clem. 1. quæſt. 21. verſ. ego autem tenui, de offic. Vicar.* quem allegat *Mandoſ. in reg. de idiomate, quæſt. 11. num. 3.*

1 Dico ſecundo, quod Parochialis Eccleſia differt à curata, & ideo non tenet conſequentia, eſt curata, ergo Parochialis, vt benè declarat *Hoieda de beneſ. incompatibili, cap. 13. num. 2.* quem ſequitur *Mareſcott. lib. 2. var. reſolut. cap. 95. ſub num. 7.* quia poteſt eſse beneficium curatum abſque eo; quod ſit Eccleſia parochialis exemplificando, vt per *Gonzalez ad regul. de alternatiua, gloſ. 6. num. 92.*

2 Dico tandem, quod cura tripliciter contingere poteſt, Primò, habitu tantũ, & fit quando à prima inſtitutione beneficium ſit erectum, vt curatum, ſed actu non fuit cura exercitata, vel etiam ſi quandoquè cura fuiſset exercitata, ſed aliquo euentu defecrit eſse, actu etiam dicitur ſine habitu, quando à principio cura non fuerit annexa, ſed aliqua cauſa cura fuerit in exercitio: habitu, & actu, quando à ſua inſtitutione cura fuit adiecta, & obſeruata, ſicut notant *Canoniſtæ in cap. de multa, de præbend.* Sed caſus iſte verſatur circa curam habitu tantum, etiam ſi in prædicta inſtitutione appareret de cura, cum in exercitio nunquam fuerit, neque Rectores fuerint aliquo tempore reſidentes. Immo reſidere non potuiſsent, cum nulla in loco adſit habitatio pro Rectore; ſed neque pro colonis; et ædificium non
3 habet faciem Eccleſiæ, ſed Oratorii. Super quo caſu *Card. in conſ. 48. ad fin.* dicit; quod beneficium illud dicitur curatum, quod fuerit
4 erectum, vt curatum, et cum poteſtate fori pœnitentialis; licet actu non exerceatur, et aliud tenuit *Federic. de Sen. in conſ. 135. ad fin.* quòd ſcilicet beneficium, quod olim fuerat Curatum, ſi hodie non ſit, quia actu cura non exerceatur, nõ dicitur Curatum, quoad pœnas *in d. cap. de multa, & extrauag. execrabilis, §. qui verò, de præben. contentas Pract. Caucell. tit. notab. ſuper vacan. non reſeru. verſ. Curata Eccleſia cum ſequenti fol. mihi* 108. et quod rector parochialis deſtituræ, ſeu habitu, et non actu non videatur habere beneficium curatum, ſed tantum ſimplex eſt, *gloſ.* communiter recepta in *cap. licet canon. ver. Parochialis, de elect. in 6. & Abbas* pariter communiter receptus in *præalleg. cap. de multa,* idque in praxi vbique ſeruari affirmat *Nauar. in conſ. 3. num. 2. de maior. & obed.* quàs opiniones *Staphil. de grat. expect. §. ſciri, num. 22.* conciliat, vt opinio Cardinalis habeat locum, vt ſcilicet in impetratione beneficii ſit facienda mentio Curæ, quamuis nõ exerceatur, et dictum Federic. procedat, vt beneficium, quod in actu non exercetur, vt Curatum, non ſit incompatibile cum alio requirente reſidentiam, et ſequitur approbãdo dictum, *num. 42. 43. & 44.* ſed an beneficium dicatur curatum, quando non habet curam perpetuam, ſed ad certum tempus, veluti, ſi eſset Præpoſitura, cuius Præpoſitus ſede vacante gerit vicem Epiſcopi in temporalibus, et ſpiritualibus, in quo pars negatiua tenenda eſt ex *Doctoribus* allegatis per *Gonzalez in cit. gloſ. 6. num. 93.*

ADDITIO.

QVodnam dicatur beneficium curatum, et an appellatione beneficii veniat beneficium curatũ, refert *Fuſcus ſing. 23. lit. B.* et an, et quando beneficium curatum præſumatur refert *Ludouiſ. deciſ. 208. num. 3.* vbi *Annotatio. num. 14. & D. Author deciſ. 240. num. 3. p. 4.* inquit, quod beneficium curatum dicitur quando à prima inſtitutione fuit vti curatum erectum, et beneficium curatum eſt illud, in quo fori pœnitentialis poteſtas concurrit, *idem var. reſol. reſol. 332. num. 2.* et an beneficium curatum poſsit per Epiſcopum reduci in ſimplex beneficium, refert *Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. vlt. caſu 69. per totũ.*

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio* text. in l. emptor, C. locati, *procedit tàm in laico, quàm in clerico.*

Text. in l. emptor, C. locati, an locum habeat in clerico conductore.

RESOLVT. DCXVIII.

1 REſpondi in facti contingentia huius *tex.* diſpoſitionem, qua cauetur Dominum, ſeu ſingularem ſucceſsorem non teneri ſtare colono, procedere tàm in laico, quàm in clerico aſſictatoribus, motus tum ex generalitate *d. l.* quem quidem argumentandi modum

va-

Digitized by Google

validum eſſe in iure oſtendit *Riminald. iun. cōſ. 90. num. 6 & ſeq. vol. 1.* quem refert, et ſequitur *Burſat. conſ. 16 nu. 4. vol. 1.* tum denique, vt ſeruetur æqualitas inter vtrunque genus perſonarum ex notatis per *de Franch. in dec. 185.*

ADDITIO.

DE hoc extat notabilis *deciſio D. Authoris 222. p. 2.* & an ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare locationi per prædeceſſorem, latius agit *Mar. Anton. var. reſolut. lib. 1. reſol. 45.* & quod ſucceſſor ſingularis, quando non ſuccedit in plenum ius actoris ſui tenetur ſtare locationi, refert *Ludouiſ. deciſ. 68. num. 7. Farin. deciſ. 63. num. 5. tom. 2.* & ſucceſſor ſingularis latius, an, & quando teneatur ſtare locationi, & quid in prælaro, & ſucceſſore in beneficio, latè *Borgn. deciſ. 37. num. 13. 18. 33. 35. & 36. p. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio cum reincidentia quando concedatur.*

Excommunicato an poſſit concedi abſolutio cū reincidentia vſquequo Romam perueniat pro abſolurione obtinenda.

RESOLVT. DCXIX.

CVm à Curia Archiepiſcop. fuiſſet quidam declaratus excommunicatus ob violentam manus iniectionem in clericum, propter quam ei eſſet neceſſarium Romam adire pro obtinenda abſolutione, iuxtà terminos *cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4.* ipſo inſtante, ex quo erat impeditus, & humiliter petente,
1 fuit ei impartita abſolutio, cum reincidentia, vt euſquè intelligatur abſolutus donec Romam perueniat, & hoc per *tex.* & quod ibi notatur in *cap. eos, de ſent. excom. in 6.*

ADDITIO.

ABſolutio excommunicationis ad cautelā poteſt fieri ad tempus, & ad diem, & cum conditione, & cum reincidentia, *Borgn. deciſ. 33. num. 42. p. 2.* ſemper enim ſolet dari ab omnibus cenſuris, tàm latis ab homine, quàm à iure, latè *Gratian. cap. 837. num. 7. &* 8. & quid ſit abſolutio ad cautelam, refert *D. Author dec. 2. num. 1. p. 4* & quando ipſa fieri debeat, refert *Thomat. dec. Macerat. 18. per totam.*

SVMMARIVM.

1 *Nomen matricis pluribus Eccleſiis competere poteſt.*
2 *Quæ ſint iura matricitatis.*
3 *Canonici collegiatæ præcedunt Rectorem maioris matricis, dum ſingulariter incedunt.*
4 *Rector maioris matricis in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Eccleſiæ Collegiatæ.*
5 *Iura matricitatis digniora iuribus Collegiatæ.*
6 *Eccleſia maior matrix vice cathedralis ſubrogatur, vbi deeſt Sedes Epiſcopi.*
7 *Collegiata præcedit Parochialem ſimplicem, & plebanum.*
8 *Plebanus caput Eccleſiæ extra ciuitatem erecta.*
9 *In legalibus vox vnius parum æſtimatur.*

An Rector, ſeu Beneficiatus Eccleſiæ maioris matricis loci, præcedat Canonicos Eccleſiæ Parochialis nouiter in collegiatam erectæ.

RESOLVT. DCXX.

NOn multum temporis præterijt, ex quo propoſita coram me fuit præſens dubitatio de præcedentia inter Rectorem, ſeu Beneficiatum maioris matricis Eccleſiæ loci, & Canonicos Capituli, ſeu Collegij nouiter erecti in Eccleſia Parochiali particulari eiuſdem loci ad quam reſoluendam mihi hæc tanquam neceſſaria videntur breuiter præponi debere.

1 Primò, circa titulum. Hoc nomen (matrix) cum ſit æquiuocum, pluribus Eccleſijs competere poteſt, vt omnibus in iure peritis clarum eſt: competit primo Eccleſiæ Cathedrali magis propriè, prout habetur in *cap. venerabili, de verb. ſignif.* Secūdò, propriè competit Eccleſiæ maiori matrici loci, quæ vice Cathedralis, vbi deeſt ſedes Epiſcopi ſubrogatur, vt per *Sayr. de cenſ. Eccleſ. lib. 3. cap. 33. nu. 46. Lap. alleg. 25.* incip. *Idem eſt dicere.* Tertiò, ſimplici Parochiali, & hoc impropriè, & largiſſimè ſumptū, reſpectu regenerationis à fonte baptiſmali, vt communiter cenſetur. In titulo dubitationis vſurpamus nomen (matrix) prout in ſecunda acceptione vſurpatur ſcilicet pro illa Eccleſia maiori loci, quæ vicem Cathedralis gerit, vt infra clarius.

Secundò, nota ad erectionem Collegiatæ duo præcipuè requiri, Authoritatem erigentis, & Præbendas, ſeu portiones fructuum Canonicorum, de iure enim Canonicus ſine prębenda non poteſt dici Canonicus.

Ad conſtitutionem verò Eccleſiæ maioris matricis loci, de qua nos loquimur, ſequentia, vel ipſorum principaliora requiruntur; quæ à Canoniſtis iura matricitatis, ſeu tanquam Cathedralia ſolent appellari, quorum aliqua recenſet Illuſtriſſ. Seraphinus in vna burgen.
2 præeminentiarum 22. Maii 1570. *dec. 105. vol. 1.* Iura hæc ſunt, delatio duarum Crucium, vbi conſuetudo vigerit, vel vnius cum præcedentia ſupra alias, Publicatio Bullæ Cruciatæ, vbi fuerit conceſſio ipſius aliarum Indulgentiarum, Iubilei, & ſimilium, Edictorum Ordinarii loci, Adminiſtratio muneris Rectoris ſine alterius licentia, licet hoc mihi videatur commune etiam omnibus Rectoribus Eccleſiarū

Pa-

Parochialium nulli annexarum, & gāgiarum. Orationes in Eccleſia vniuerſaliter ſoluę fieri, vt ſunt, meo iudicio, primę Rogationum, & diei S. Marci, & feſtiuitatis Sanctiſsimi Sacramenti, licet in iſtis ſeruanda conſuetudo. Prima viſitatio, & poſſeſsio Epiſcopi, Prima pulſatio campanarum, Præcedentia Rectoris ſupra totum Clerum, Prima vox ipſius in ſynodalibus, Vniuerſalis lætitia ortus, & funeralia mortis Regum, Prælatorum, & magnorum Principum, hæc omnia, vel ipſorum principaliora conſtituunt matricitatem maioris Eccleſiæ, vt intuenti planum eſt.

His præhabitis, dubitationi duplici concluſione ſatisfaciam.

3 Prima concluſio. Si loquimur de præcedentia ſingulari, ſcilicet dum ſingulariter, & priuatè incedunt Rector maioris, & aliquis Canonicus particularis Collegiatæ, tunc neceſſario præcedere debet Canonicus. Ratio, quia habet ſingularem perſonam digniorem in illo actu particulari, in quo Rector maioris non repreſentat ſuam Eccleſiam, ſed tātum ſuam ſingularem perſonam. Hæc concluſio euidenter colligitur ex *Nauar. conſ. 4. de maior. et obed. ex Sayr. dec. 4. eod. tit.*

4 Secunda concluſio ſi loquimur de præcedentia perſonali non ſingulariter, & priuatè, ſed in actibus publicis, vt quando Rector maioris matricis ad modum Capituli cum toto Clero incedit repreſentans ſuam ſponſam Eccleſiam, vt in proceſſionibus publicis vniuerſalibus loci, & aliis actibus dignis, tunc ipſe Rector maioris eſt præferendus Capitulo, ſeu Collegio in particulari parochiali Eccleſia nouiter erecto. Colligitur ex pluribus infra dicendis.

5 Primò, quia iura matricitatis maioris digniora ſunt iuribus Collegiatæ, ergo Rector maioris, cui ipſa competunt, præferendus eſt Collegio, cui deſunt ipſa iura digniora, quod iura matricitatis ſint digniora, collige ex aurea *deciſ.* 105. Illuſtriſſ. Seraphini in vna burgen. Præeminent. anno 1570. ſupra allegata, vbi habetur, concluſum fuiſſe in hac materia pro Collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, quam alia Eccleſia, & ſic perſpecta fuerunt ipſa iura matricitatis tanquam digniora, & non iura collegiatæ.

Secundò, eſt alia *Rot. Rom.* in propriis terminis *dec.* 1243. *lib.* 3 *part.* 3 *diuerſ.* vbi expreſsè decretum fuit, ea quæ à Capitulo maiore, ſcilicet ab Eccleſia maiore matrice loci, eiuſq; Rectore, tanquam iura cathedralia habentur ex longa conſuetudine, non tolli per vnam ex inferioribus Eccleſiis in collegiatam erectam. Rector enim maioris matricis, dum in proceſſionibus, ſeu aliis actibus dignis repræſentans ſuam Eccleſiam, incedit quaſi caput vniuerſi Cleri loci, conſtituit Capitulum, cuius membra ſunt Presbyteri, & clerici loci, & ipſe caput, & conſequenter per *dec. Rom.* allegatā, iura, quæ habet ex longa conſuetudine, vt ſunt maximè præcedentia, & prælatio in omnibus actibus publicis, non tolluntur ex erectione parochialis particularis in collegiatā. Quod iſta iura dicantur tanquam cathedralia, abſur-
6 dum eſt negare, cum ipſa maior matrix ſit ſubrogata tanquam Cathedralis, ſeu vice Cathedralis, vbi non adeſt, vt per *Sayr vbi ſupra*, & conſequenter eius Rector perſonam Epiſcopi, & Summi Paſtoris in talibus repreſentat, cui debetur dignior prælatio.

Tertiò, quia dum Pontifex, ſeu Epiſcopus erigit Parochialem particularem in Collegiatam (quod rarius euenit, ſemper enim maior matrix loci ad digniora erigitur) maximè erigir pro diuinis laudibus à Canonicis in ſua particulari Eccleſia, tanquam in ſua domo perſoluendis gigniori modo, quam ante erectionem, & non intendit præiudicare iuribus, & dignitatibus maioris, quę vicem Cathedralis gerit in illo loco, nam illeſa remanere debent alias ſemper eſſet variata mutatio iuriū cathedralium in Eccleſia Dei, ſecundum diuerſas erectiones diuerſarum Eccleſiarum ad varias dignitates erigi poſſibilium, & ſic nullus daretur ſtatus, qui maximè ad perfectionē pertinet, quod valde in congruum.

Adde, quod licet Eccleſia particularis erigatur in Collegiatam, tamen ſempre remanet particularis, vt erat ante erectionem, & ideo eius dignitas non extenditur niſi inter proprios limites ſuæ Eccleſiæ, & non per totum locum, ſeu ciuitatem, quis enim poſſet dicere abſurdum, & inconueniēs non eſſe, perſonam aliquam digniorem Collegii Eccleſiæ Parochialis particularis, vt eſt Primicerius, ſeu alius, iuriſdictionem, & poteſtatem habere ſupra totum Clerum, cum ad hoc ſua dignitas non extendatur, cum ergo ſua iuriſdictio, & poteſtas ſit tantum in Eccleſia propria, nullo pacto præiudicat iuribus maioris matricis loci, eiuſque Rectoris, cuius iuriſdictio, & poteſtas extenditur per totum locum, & ſupra totum Clerum, cum ſit caput Primæ, & dignioris Eccleſiæ.

Quartò, concludendum puto, vt ſupra, ex iuriſdictione, quam habet ipſa maior ſupra alias Eccleſias, præcipuè cum ſit norma ceremoniandi, & officiandi aliis Eccleſiis, præſertim tempore interdicti, vt in clement. & variis bullis Apoſtolicis, quæ iuriſdictio arguit maiorem dignitatem.

Vltimo (& hæc ratio in ſubiecta materia in qua Doctores in puncto non inueniuntur, multum valet) in Concil. Trident. expreſsè ſupra Parochialem tantum attendas præcedentiam Collegiatæ, ex ipſo ordine litteræ, & non ſupra maiorem, vt in *cap. ſtatuit* 25. *eſſ. & in*

cap.

Digitized by Google

cap. in pluribus 24. *ſeſſ. ſub decret. de reform. & in cap.* 3. incip. *Epiſcopi* 22. *ſeſſ. ſub decr. de reform.* quibus locis expreſsè Collegiata præponitur Parochiali tantum.

Nec dicas, immediatè poſt Cathedralem, ſequitur Collegiata, ergo dignior matrice, quia ſub vocabulo Cathedralis comprehenditur illa Eccleſia, quæ ipſius vices gerit, & hæc eſt maior matrix loci.

7 Collige ex his collegiatam præcedere Pa-
rochialem ſimplicem, vt decidit *Hieron. de*
Lauren. deciſ. Auenionen. 12. *& per Illuſtriſſ. Se-*
raph. in dec. 22. *& in collect. meis, nu.* 1069. *part.*
4. *Gratian. tom.* 3. *diſcept. forenſ. cap.* 458. *nu.* 8. *&*
8 *ſeq.* & vltra præcedere plebanum, ſeu ruralem
Archipresbyterum, qui eſt caput Eccleſiæ in
locis, ſeu territorijs extra ciuitatem erectis,
Abb. conſ. 58. *num.* 2. *verſ. tertius, lib.* 2.

Tandem aduertas, non recedendum à mea ſecunda cõcluſione, per illa verba in *dec.* 1445. *Illuſtriſſ. Seraph.* vbi dici videtur, Collegiatam conſequi maiorem dignitatem ſupra maiorẽ, quia vel ibi non loquitur de præcedentia, de qua loquor in concluſione, ſed de perſonali ſingulari, vel extra locum, & ciuitatem: nam ſi eſſet ſermo in terminis noſtris, manifeſta eſſet contradictio in ſuis deciſionibus, præcipuè cũ *dec.* 105. quam in prima ratione allegaui, vbi ipſe præponit iura matricitatis iuribus Collegiatæ, & concludit pro collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, & ſic ratio formalis prælationis collegiatæ fuit ob vires iurium matricitatis, & non alia ratione. Vel ſi
loquitur in proprijs terminis de præcedentia,
de qua nos loquimur, quia ſolus loquitur, &
9 in legalibus vox vnius parum æſtimatur, non
eſt attendenda ſua ſentẽtia, & Doctores ab eo
citati, vt *Aym.* probant conſequentiam tãtum,
non autẽ in pũcto loquũtur, ſed ipſe ſolus ſupponit maiorẽ, dignitatẽ Collegiatæ ſupra maiorẽ, ꝙ nos negamus, vt ex adductis eſt videre.

Ad illa verba (ſi vna Eccleſia erigatur in Epiſcopatum, debetur ei locus Epiſcopalis) dico reducendo ad noſtrum caſum, quod de congruo, & conuenienti, ſemper, ſi in aliquo loco erigeretur Epiſcopatus, deberet aggregari ipſa Epiſcopalis dignitas Eccleſiæ maiori matrici tanquam capiti omnium Eccleſiarum illius loci, & non inferiori, ita cõſuetudo; & vſus ſeruauit, vt expertis in Romana Curia clarum eſt: ſi antem (quod rariſſimè) inferior erigatur ad aliquã dignitatem ſemper intelligitur abſq; lęſione iuriũ matricis maioris. Ita in hac materia præcedentiæ dicendũ puto de quo, ſcilicet, quando erectio in Eccleſiã collegiatam præiudicet iuribus, & præheminentiis prius cõpetentibus Eccleſię matrici, & quid ſi in bulla erectionis adſit clauſula ſine alterius pręiudicio, & de effectu ex illa reſultãte, tradit nouiſſimè *Grat. lib.* 3. *forenſ. diſceptat. cap.* 578.

ADDITIO.

HIc adde, quod Rector in ſuo beneficio dicitur Imperator, & Rex, vt inquit *Dom. Author in praxi fori Eccleſ. p.* 4. *reſol.* 304. *nu.* 4. nedum primus ciuis illius Ciuitatis, in qua ſita eſt Eccleſia, *idem dec.* 63. *nu.* 5. *p.* 4. quamuis Rector beneficii ſit adminiſtrator, non dominus, *Grillenz. conſ.* 96. *nu.* 31. habet enim facultatem Rector matricis Eccleſiæ nominandi clericum ad inſeruiendum ſecundæ Eccleſiæ, vt inquit *D. Reg. Valenz. conſ.* 45. *num* 1. *vol.* 1. vbi multa recollexit, & de Rectore in Collegio eſt loco capitis, ſeu prioris, & iuriſdictionem habet, & facultatem corrigendi, imò adminiſtrationem bonorum reddituum Collegii, vt latè per eundem *D. Regent. conſ.* 87. *à nu.* 57. *cum ſeq.* ex quibus colligitur pręferri debere quemadmodum Rector ſtudioſum cum ſit caput præcedit Epiſcopum, *Manriq. de praecedentia, q.* 43. et vti beneficiatus etiam cæteris clericis ſimplicibus, et pręfertur, *idem cap.* 9.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienandi bona Eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice, extenditur quoque ad mobilia pretioſa.*

2 *Contrariũ decidιtur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam perſonam transfertur dominium, cum remaneant ipſa apud Eccleſiam.*

Mobilia pretioſa, an poſsint alienari abſq; aſſenſu Apoſtolico, quando illorum pretiũ conuertitur in fabricam eiuſdem Eccleſię.

RESOLVT. DCXXI.

INter Canonicos cuiuſdam Eccleſiæ Metropolitanę dubitabatur an potuiſſent de
iure lampadas argenteas, cæteraquè mobilia
pretioſa, quę ſuperflua erant pro ornatu dictæ
Eccleſiæ alienare, vt illorum pretium conuer-
teretur in neceſſariam fabricam, cui quæſito
dubium mihi faciebar regula generalis de-
ſumpta ex extrauag. ambitioſæ, de rebus Ec-
cleſię nõ alienãdis, quæ eſt, vt prohibitio alie-
nandi bona Eccleſiæ inconſulto Romano Põ-
1 tifice, extendatur quoque ad mobilia pretio-
ſa, vt per *Rodoan in ſuo tract. de reb. Eccleſ. non*
alienand. q. 13. *n.* 8. *Vgol de poteſtate Epiſcopi cap.*
14. §. 4. *Quaranta, verbo alienatio, num.* 24. cum
illa æquiparentur immobilibus per dictam
extrauagantem, & probatur quoque in *l. ſan-*
cimus, C. de ſacroſan. Eccleſ. & in l. lex, quæ tuto-
res, C. de adminiſtratione tutorum, et per *Panorm.*
in cap. nulli, de rebus Eccleſ. non alienandis.
2 Cæterùm ſupradictis minimè refraganti-
bus, contrarium dixi, motus, quod ex hac alie-
natione nullum dominium in extraneam per-
ſonam transferatur, cum remaneant apud eã-
dem Eccleſiam, et per dictam extrauag. illa
tan-

Digitized by Google

tantum alienatio prohibetur, per quam quæ-
uis ſpecies dominij transfertur, iuxta termi-
nos *l.fin.C.de reb.alienis non alienan.& in l.alie-
natum,ff. de verb.ſignific.* & ſecundum *Quarant.
cit.loco num.* 15. ampliatur procedere in omni
contractu, per quem transfertur dominium
directum, vel vtile etiam in permutatione,
cap. nulli,de rebus Eccl. alien.cap. 2.vbi *Abb.de
re permut.cap.ſine exceptione* 12.*q.* 2.vbi *Rebuff.
nu.* 66. tenet procedere etiam quando Eccle-
ſiæ inuicem permutant,*Rodoan.q.*2 *cap.* 20.*&
q.* 12. *num.* 28. permutatio enim alienatio eſt,
Iaſ.in l.fin. num. 101.*C.de iure emphyt.Rodoan.q.*
2. *cap.* 4. Ità vidi practicari,& expediri Breuia
Apoſtolica etiam inter Eccleſias permutan-
tes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque par-
tis ceſſerint,quamuis ante hanc extrauag.ſuf-
ficiebat conſenſus Epiſcopi in Eccleſiis ſibi
ſubiectis,*cap.*1.*& c.vt ſuper,§.fin.de rebus Eccl.
alien.* iſte eſt vnus de caſibus à iure permiſſus,
nempè permutatio requirens ſolemnitates,
etiam ſi fiat permutatio cum Principe,ſecun-
dùm *Inn.& Abb.in cap.*1. *de rer. permut.*

Tandem ſupradictis addebatur *tex.in l.ſãci-
mus, C. de ſacroſ. Eccl.* vbi facilis eſt alienatio,
quando Eccleſia haberet mobilia ſuperflua
in caſibus ibi expreſſis, & ita ſaluo iudicio re-
ctius ſentientis.

ADDITIO.

IIs etiam accedit, quod mobilia etiam pre-
tioſa, quę ſeruando ſeruari non poſſunt
alienari poſſunt per religioſos, ex *Bonac.* pro-
bat *Nouar.in* 1.*tomo ſumm.bull.tit.de alien. rerũ
regul prohib.num.*21.vbi alia notat adornatum
materiæ quamquam Generalibus Religionũ
ſit inhibitum, vt non valeant alienare bona
imobilia,nec mobilia pretioſa, ex decreto Sa-
cræ Congregationis Concilii,vt refert *Marcel.
Megal.var. reſol.tom.*2.*reſol.*120.*num.*1.

SVMMARIVM.

1 *Quindennium quãdo ſit ſoluendũ directo domino.*
2 *Emphyteuſis non poteſt transferri in Eccleſiam
vniuerſitatem, vel manus mortuas, licet non
proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior
efficeretur conditio Domini.*
3 *Tunc debet ſolui quindennium, quando emphy-
teuſis peruenit in manus mortuas.*

Quindennium quãdo debeatur domino directo.

RESOLVT. DCXXII.

CVm fuiſſet per Sac.Conſ. quidã condem-
natus ad vendendum domum, quam in
emphyteuſim tenebat pro ampliatione cu-
iuſdam Eccleſiæ, cumquè comparuiſſet pro-
curator menſæ cuiuſdam Eccleſiæ Archiepi-
ſcopalis dominæ directæ, inſtando, ac peten-
do ſibi deberi quindennium ex dicta aliena-
1 tione,quare fuit dubitatum,quid iuris.Pro cu-
ius articuli dilucidatione ſupponebam pro
abſoluto concluſionem illam ſcilicet emphy-
theuſim prohibitam eſſe tranſire ad Eccleſiã,
ſecundùm *Speculatorem in tit. de locato,§. nunc,
& aliqua,num.*143.*Iaſ.in l.fin. num.*91.*C.de iure
emphyt.& in conſ.*25.*num.*6. *vol....poſt Alex.
conſ.*9. *num.* 5 *lib.*3.*& conſ.* 76.*num.* 5 *lib.* 7.*&
Bald.conſ.*80.*num.*4.*& ſeq.* & latè *de Ponte de
poteſt. Proreg tit.de aſſenſib.* §. 8. *num.* 8. Ratio
enim ſecundum præcitatos,eſt duplex.Prima,
quia non eſſet ſpes, quod res poſſit redire ad
Dominum per mortem,cum Eccleſiæ nõ mo-
riantur,*cap.ſi gratioſe,de reſcript.in* 6. Secunda,
quia dominus directus multum grauaretur,&
fraudaretur iure ſuo,nam cum Eccleſia non
poſſit alienare, & licet poſſit, non tamen de
facili,vt poteſt priuatus,quia requiritur,quod
ſubſit cauſa, & quod interuenerint ſolennita-
tes, &c. Vnde non ſic faciliter dominus reci-
peret laudemium, ſicut quando emphyteuſis
transfertur in priuatum, & ſecundùm *Balb. in
dec.* 60. hæc concluſio ampliatur procedere
etiam quãdo emphyteuſis transfertur in col-
legium,corpus, ſiue vniuerſitatem, quia dici-
tur tranſire ad manus mortuas,& propterea
dominus directus dicitur defraudatus, quia
res de facili non incidit in commiſſum, & cõ-
ſequenter ceſſat ſpes caducitatis,& propterea
fuit deciſum in Sac. Conſ. Neapolit. teſtè *de
Franch.in dec.*659.quod ſi venditio rei emphy-
teoticæ fuerit facta ciuitati, tenetur ciuitas
propter laudemia,& alia iura directo domino
competẽtia, ponere illam extra manus ipſius
ciuitatis,& dicit *Iaſ. loco cit.* quod Eccleſia te-
neatur vendere intra allegat *tex. in cap longin-
quitate* 12 *q.*2. licet ſupradicti concludant va-
lere legatum rei feudalis, vel emphyteuſis in
fauorem communitatis,vel Eccleſiæ quãtum
ad hoc,vt recipiat rei æſtimationem,vt refert,
& ſequitur in materia feudali *Ioannes Rayn.in
repet. cap. Imper.in §. habito igitur,num.*36. ibi,
pone quod, & in feudo, refert illum etiam *Cur-
tius in* 4.*part tract.feud.num.* 126.*verſ. quinto vi-
detur limitanda, & idem Iacob. in eod tract. de
feud. in verb. & cum pacto, quod de ipſo feudo,
verſ.iuxta prædicta quæro.*
2 Quamuis, quod emphyteuſis non poſsit
transferri in Eccleſiã,vniuerſitatẽ, vel manus
mortuas, nõ proueniat ex culpa ipſorum, ſed
quia deterior efficeretur conditio domini, vt
tenet *Card. in cap. potuit,& ibi Imola* 17. *col.de
locat.Bald conſ.* 17.*& in cap.* 1.*in* 4.*col.de alien.
feudi.* Ex quibus omnibus reſpondi propterea
3 debere ſolui quindennium, quando emphy-
teuſis perueniat ad manus mortuas, & quan-
do emphyteuſis priuata tranſiens ad Eccleſiã
ſortiatur naturam rei Eccleſiaſticæ, declarat
*Mareſc ot.lib.*1.*variar.reſol.cap.*77.

AD-

ADDITIO.

HAnc materiã quindennii nouiſsimè exactè declarat *Nouar.in ſumma bull.tom.1. rub.de quindenn.* ex actione origine,& cauſa, vbi plura ad hoc cumulauit,ipſa tamen quindennia loco laudemiorum ſuccedunt, *Rub. deciſ.40.num.3.tom.2.*

SVMMARIVM.

1 *Reſolutio Conc.Trid.ſuper propoſito articulo.*
2 *Si ignoretur vbi nam ſit clericus abſens, citandus eſt per edictum, & expectandus erit infra ſex menſes, ſi verò ſciatur vbi ſit,debet ei præfigi terminus competens ad redeundum.*

Quomodo procedendum ſit contra Canonicum obtinentem canonicatum ſimplicem carentem præbenda,ſi non reſidet.

RESOLVT. DCXXIII.

1 HViuſmodi difficultas videtur poſſe reſolui ex decreto *Concilij Trid.ſeſſ.24.de refor.cap.12.verſ.præterea,*ſcilicet quod ſi obtinentes Canonicatus contingat abeſſe vltra tres menſes,anno quolibet primo,anno vnuſquiſque priuetur dimidia parte fructuum, & ſi iterum vſus fuerit eadem negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus eſt, creſcente verò contumacia contra eos procedatur iuxtà ſacrorum canonum diſpoſitionem,quam doctrinam refert, & declarat *Piaſeg.par.2.cap.3.num.11.in prax.Epiſc.*

Sed alia ex parte dicendum eſt, in Canonico ſimplici nou procedere dictam diſpoſitionem,nam nullos percipit fructus,prout in caſu propoſito præſupponitur, & ſic eluſoria eſſet diſpoſitio Sac. Conc.ſi procedendum eſſet contra dictum Canonicum,iuxtà prædictam formam,& quamuis, quãdo Canonicus non habet præbendam, diſtributiones ſuccedant loco fructuum, tamen cum dictæ diſtributiones amittantur ob non reſidentiam, iuxtà *cap.1.de cler. non reſiden.in 6.* nulla opus eſt ſententia priuationis ipſarum, quibus ipſo facto non reſidens priuatus exiſtit.

2 Quare ſeruanda erit diſpoſitio *cap. ex tuæ, de cler. non reſid.* ſcilicet,quod ſi ignoretur vbi nam ſit clericus abſens, citandus eſt per edictum, & expectandus erit per ſex menſes: ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, & ante priuationem debet excommunicari,vel ſuſpẽdi, prout etiam declarat *Abb d.c. ex tuæ,*nam cum hic caſus ſit omiſſus à Conc.Trid. remanet in diſpoſitione iuris communis, vulgatis iuribus.

ADDITIO.

AD principium huius quęſiti vide *Marcell.Volpe in praxi Eccleſ. cap.13.nu.10.* ad quod notandum eſt,quod canonicatus eſt ſimplex beneficiũ ſine adminiſtratione *Grillenz.conſ.101.num.6.conſ.111.num.6.& conſ.153.num.3.* & quemadmodum beneficium ſimplex requirit reſidentiam, vt inquit *Mar. Anton.var.reſol.lib.1.reſol.85.num.1.* ita pariter Canonici perſonaliter tenentur ad reſidẽtiam, vt ibi proſequitur ex diſpoſitione S. C. Tridentini alias incurreret pœnas priuationis ob continuatam abſentiam.

SVMMARIVM.

1 *Relocatio non poteſt probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam.*
2 *Contraria eſt opinio Cur. Archiep.*
3 *Ornatur tex.in l.ne cui,C locati.*

An reconductio poſsit probari per teſtes.

RESOLVT. DCXXIV.

COnductor domus, finito tempore cõductionis, opponebat reconductionem contra dominum, qui illum requirebat, vt dictam domum adueniente tempore vacuam relaxaret, inſtando ſibi concedi terminum ad probandum: Dominus verò dicebat, nullatenus eſſe concedendum terminum ſuper reconductione, quia debet probari tantum per ſcripturam,fuit dubitatum in Archiep. Curia Neap. quid iuris,& pro parte Domini domus allegabatur in terminis Dominus *de Franch. deciſ.278.* vbi refert fuiſſe reſolutum, relocationem non poſſe probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam, & hoc ad euitandũ fraudes conductorem, qui conuentiones allegare ſolent per teſtes per *text. in l. ne cui, C. de loc. & conduct.* afferendo idem tenuiſſe *Boer.dec.107.* 1

2 Sed his non obſtantibus, in dicta Archiepiſc. Curia fuit deciſum contrarium, & fuit datus terminus in cauſa, & admiſſa probatio per teſtes, cum eandem vim habeant teſtium depoſitiones,& inſtrumenta,*l. in exercendis,C. de fid inſtrum.Mynſing.in cent.4.obſeru.23.*

Nec obſtat *tex.in d. l.ne cui,*quia non loquitur in caſu noſtro, ſed de pactis ſpecialibus, quæ in locationibus interuenire poſſunt, vt non poſsint probari, niſi per ſcripturam ſcilicet pactum, vt non liceat domum alijs locare donec ipſe conductam habere veller, & tantũ dare, quantum alij, vel ſimilia, vt ibi declarat *gloſ.in verb.pacta,*prout etiam loquitur *d.deciſ. Boer.*ſecus autem in caſu noſtro, vbi tractatur de reconductione, quæ non reperitur aliquo iure prohibitum quin probari poſsit per teſtes,& quæ prohibita non repeniuntur, cẽſentur permiſſa, vulgatis, &c. & ita fuit deciſum in dicta Archiep. Curia in cauſa Domini Pauli Caiazæ; prout etiam fuit deciſum in Sacro Conſ. Neap de anno 1645. in cauſa Domini Cæſarei de Mari, fratris Domini Stephani de

Rr Ma-

Mari, mei Concanonici, & Coniudicis, viri quidem omni virtutum genere ornatiſsimi, cum Domino Camillo Lamberto in banca de Scacciauento contra deciſionem dicti Domini de Franch. qui ſalua pace tanti viri, in hoc
3 errauit, non benè applicando intellectum *d. l. ne cui, C. de loc. & cond.* Quæ deciſio fuit reputata ſingularis ob nonnullas Scribentium authoritates in contrarium præſertim *Mangrella ad Bart. in l. item quæritur, §. qui impleto, ff. locati*, *de Ponte in conſ.* 23. vbi dicit reconductionem, non apparente ſcriptura, fuiſſe per S. C. reiectam, & eiuſdem opinionis fuit *Marta in dec.* 35. *num.* 15 *& in deciſ.* 104. *nu.* 7. *Gam. in deciſ. Luſit.* 57. *Theſ. iun. in addit. ad dec. ſui genitoris* 260. *Chartar. in deciſ.* 115. *Coſta de retrotract fol.* 36. *num.* 9.

ADDITIO.

CIrca iſtam quæſtionem, an reconductio probari poſsit per ſcripturam, vel per Doct. ſe inuicem contradicunt, & diuerſimodè iudicatum videtur, erit aduertendũ, quod ſi locatio, ſeu conductio ab initio fuerit cum ſcriptura celebrata, & non erit dubium, quin ſub locatio, ſeu ſub conductio pariter ſcriptura probari debeat, ità *Anchar lib.* 1. *q.* 42. *nu.* 6. *Cancer. var. reſol. p.* 1. *cap* 24. *num.* 67. & deciſum tradit *Ant. Fab. in eius Cod tit. de locato, def.* 48.

Sin autem fuerit prima locatio ſiue cóductio etiam conuenta, vt in ſcriptis relocatio, ſeu reconductio fieret, & tunc pacto ſtandum erit, & procedit *tex. in l. ne cui, C. loc. Boer. deciſ.* 107. *num.* 3. *verſ. item fallit, ſi per pactum.*

Aut ab initio non fuerit ſcriptura interuẽta in tali contractu, & tunc ſi prætenderetur reconductio tacita, in quo erit aduertendum, quod in hac tacita reconductione exigitur cóſenſus vtriuſque, ac ſcientia temporis locationis finitæ, vt ibidem *Anch. num.* 12. probat.

Alias fraus ineſset, & contingere poſſet ex parte conductoris ſemper reconductione, vti potuiſſet in damnũ dominus, & ob id erit aduertendum ad principiũ pretenſionis hoc eſt, ſi fuiſſet oppoſitum de illa, & dominus paſſus eſſet teſtes recipi, tunc ſibi imputándum erit, vt inquit *Præſ. de Franch. deciſ.* 274. *in fin.* ſecus tamen, ſi ab initio antequam tempus laberetur, vt relocari potuiſſet, tunc enim per teſtes probari non vetatur, vt alias deciſum fuit per S. C. vt ex *Battagl.* retuli in *prima par. noſtri compendij, verb. reconductio probari*, vbi retuli etiam hanc deciſionem relatam à noſtro *Authore* hìc, ſi verò tempora non largiuntur, quia non fuerunt factæ requiſitoriæ antea, vt adueniente tempore conductor exfractare, vt conſuetũ eſt ſeruari Neap. vt inquit *Fuſc. ſing.* 111. *lit.* P. & per tacitum conſenſum dicebatur recóductionem factam fuiſſe, erit in hoc aduertendũ, quod si de modico tempore ageretur hoc eſt de anno ſequenti, & tũc probatio exigeretur per ſcripturas, vt idem S.C. iudicauit, de quo in 2. *par. noſtri compendij, verbo reconductio*, & ſic procedit *deciſ. Domini de Franchis* malè ab *Authore* reprehenſa, ſin autem locatio facta fuiſſet per longum tempus puta quinquẽnio, & per aliquos menſes conductor perſeuerauerit in ea, & tunc licet cenſeatur facta recóductio tacita attamen cõductor nõ teneretur, niſi quatenus habitauerit per illud tempus, vt concludit *Anchar. vbi ſup.* ſed si locatio fuiſſet facta per 30. annos, tunc intelligeretur perpetua, vt inquit *Cancer. d. p.* 1. *cap.* 14. *nu.* 97. et ità deciſum Romæ in prælatione, tradit *Paul. Bellon. de poteſt. eorum, quæ incontinenti fiunt, lib.* 2. *cap* 122.

SVMMARIVM.

1 *Laudemiũ nõ debetur pro alienatione neceſſaria.*
2 *Cauſa voluntaria eſt omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter.*

Alienatio pro ampliatione Eccleſiæ, an dicatur ex cauſa neceſſaria, ità vt pro ea non debeatur laudemium.

RESOLVT. DCXXV.

1 SVppoſita concluſione, quod laudemium non debetur pro alienatione neceſſaria, vt communiter *DD* omnes in *l. fin.* & præcipuè *Iaſ. num.* 47. *&* 48. *C. de iure emphyt. Brunus conſ.* 44. *Aymon. conſ.* 215. *& in conſ. pro genero, num.* 290 *Bart. & Alberic. in l & ideo, ff de condit. furt. per tex. in l. Cæſar, ff. de public. & in l. nauigia, C. de furt. Tiraq. de retract. lignag. §.* 29. *gloſ.* 1. *num.* 4 *& in §.* 1. *gloſ.* 14. *num.* 18. *& ſeq.* & pręcipuè *nu.* 109. *& Anna ſing.* 579. & hoc omnes admittunt, *Surd. dec.* 305. *nu.* 28. *& ſeq & Molfeſ. ad conſuet Neap. par.* 3 *quæſt.* 1. *num.* 50. cum alijs quos probat *Theſ. dec.* 139. *& Caſtil. deciſ.* 21. fuit mihi quęſitum an venditio pro amplianda Eccleſia dicatur ex cauſa neceſſaria, ità vt pro ea non debeatur laudemium, cui reſpondi affirmatiuè ex infra dicendis.

Tum primò, quia iura cogunt *hoc facere*, ad *tex. in l. ſi quis ſepulchrum, de relig. & ſumpt. funer.* latè *Gram. dec.* 74. cum alijs, quos probat *Gaſp. Theſ in dec.* 64. igitur ex cauſa neceſſaria.

2 Tum ſecundò, quia cauſa volũtaria eſt omnis, quæ habet originem à voluntate principaliter, cauſa verò neceſſaria eſt omnis illa, quæ non habet originem à voluntate principaliter, ſed ex diſpoſitione legis, ſtatuti, vel conſuetudinis: exempli gratia, ſi ad aliquid, quod ſtatuto præcipitur teneretur quis videlicet, vt certam bonorum ſuorum partem *ſuis* conſanguineis relinqueret, vel aliquid *ſimile*, vt ex doctrina *Bart.* communiter recepta in *l. in quartam, ff. ad l. Falcidiam*, & aliis probat idẽ *Surd. dec.* 170. pręcipuè *nu.* 12. nam in hoc pari-

rificantur ſtatutum, conſuetudo, & lex, vt *num.* 11. probat. Vnde cum lex cogat venditorem ad vendendum pro amplianda Eccleſia, igitur omninò fatendum eſt, ſupradictam alienationem ex ſupradicta cauſa eſſe neceſſariã, ita *Burſ. conſ. 64. num. 29. & ſeq. Vrſil. deciſ. 191. Surd. dec. 305. num. 28. & ſeq.*

Si verò eſſet cauſa, quę originem haberet à voluntate principaliter, non facit alienationem vndequaque legitimam, & conſequẽter eſſet alienatio voluntaria, non autem neceſſaria; exemplum ponit *Molfeſ. loc. cit.* de eo, qui voluntarie delinquit, quia voluntarie ſe obligat ad pœnam, iuxta *tex. in l. Imperatores, ff. de iure fiſci*, ibi, *Tu te ipſi pœnæ ſubdidiſti, tamen alienatio bonorum, quæ fieret ex cauſa delicti, quamuis fieret authoritate Iudicis, voluntaria diceretur*, ità *Bald. conſ. 20. vol. 2.* poſt Tiraq. & alios *Surd. in dec. 254. num. 28. & ſeq.*

ADDITIO.

AN laudemium debeatur ex neceſſaria alienatione, proſequitur *Maur. Burg. in tract. de laudem. p. 2. inſpect. 1. Cancer. var. reſol. p. 1. cap. 11. num. 77. Georg. Frantzkius in tract. de laudem. cap. 16.* Et quod ſit talis alienatio rerũ pro ampliatione Eceleſiæ neceſſaria eſt certũ in iure, quod vicinus tenetur vendere pro monaſterii ampliatione, probat *Sperell. deciſ. 68. num. 3.* nihilominus aliter deciſum videtur per ipſam Curiam ex ſequentibus allegationibus de ſuper factis, v3.

Laudemium petitum per Monaſterium Sanctæ Mariæ de Virginibus non deberi à monialibus Sancti Ioſeph huius Ciuitatis in caſu, & ad effectum, de quo agitur ex infraſcriptis, ni fallor, ſatis euidenter iudicari poteſt.

Primò, quia pro parte Monaſterij Sanctę Mariæ de Virginibus actoris nullum apparet productum inſtrumentum conceſſionis ad probandum directum dominium domus emptæ per moniales Sancti Ioſeph, & ſic deficienre fundameuto intentionis actoris non poſsũt Moniales conuentæ condennari ad laudemium cum de iure emphyteuſis regulariter per ſcripturam probari debeat, *l. 1. & ibi gloſ. in verb. alienat. de iur. emphyt.* & tradit *Alex. conſ. 50. num. 3. & 4. lib. 5.* qui dixit hanc eſſe communem opinionem, ad quod faciunt, etiam notata in *c. potuit, de loc. & cond. Mant. dec. 134. nu. 2.*

Non obſtat inſtrumẽtum productum pro parte actoris ex quo apparet de anno 1584. per Monaſterium Sanctæ Mariæ de Virginibus fuiſſe præſtitum aſſenſum duabus emptionibus Domorum, quas fecit Ioannes Thom Riſtaldus à Ludouico Florentino cum promiſſione ſolutionis ducatorum ſex cum dimidio quolibet anno, quæ ſolutio hodie fit per Moniales Sancti Ioſeph quaſi hoc inſtrumentum æquiparetur inſtrumento conceſſionis.

Nam pro reſponſione dicitur, hoc non ſufficere ad probandum domum illam eſſe emphyteuticam, & ſub directo dominio Monaſterij Sãctæ Marię de Virginibus, etiam ſi in tali aſſẽſu pręſtito fuiſſet, tunc temporis ſolutum laudemium, ſed requiritur ad hunc effectum inſtrumentum conceſſionis, ex quo appareat rem hanc fuiſſe ſub natura, & pactis emphyteuticis per Monaſterium conceſſam, & traditam, latè hunc articulum examinat *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 188. num. 27.* qui citat *Siluan. conſ. 53. num. 43. & Maſcard. concluſ. 545. nu. 10.* & hãc doctrinam ſequuta eſt. *Rota in vna Romana vineæ 29. Iunij 1592. coram Orano.*

Item per talem promiſſionem, & ſolutionẽ inde ſequutam certum eſt non probari cõtractum de quo agitur eſſe emphyteuticum, quia cum ex eo non conſtet an promittens talem ſolutionem ſit emphyteuta, vel cenſuarius, præſumendum omnino eſt talem promiſſionem cẽſendam eſſe ex cauſa cenſuali potius quam emphyteutica, ità in puncto reſpondit *Alber. in l. 2. num. 13. C. de iur. emphyt.* cuidam priori, quamuis in inſtrumentis per ipſum productis repertum fuiſſet Titium promiſiſſe dare quolibet anno eius Monaſterio vnum ſaccum frumenti pro fundo, nam ex quo non conſtabat talem promittentem eſt emphyteutam, conſuluit *Alberic.* talem promiſſionem præſumẽdam eſſe ex cauſa Cenſuali.

Et quando contra prædicta per partem aduerſam allegaretur *Berous* qui *quæſt. 14.* declarat hanc regulam procedere in priuato, non autẽ in Eccleſia.

Tunc pro parte monialium replicando dicitur etiam in Eccleſia hoc procedere, prout conſuluit in Eccleſia *Alber.* immò contrà *Beroum* hoc tenuit *Rota in Romana domus 13. Iunij 1573. coram Blanchetto*, quæ eſt *deciſ. 307. p. 1. diuerſ. poſt Creſcent. deciſ. 1. in tit. de cenſ.* quibus addo *Gambar. deciſ. 33. & Maſcard. deciſ. 281.* præſertim ceſſãtibus alijs adminiculis ex quibus poſſit iudicari cõtractum eſſe emphyteuticum *Card. Mant. deciſ. 134. num. 3.*

Præter quam, quod domus empta, per Moniales Sancti Ioſeph diuerſis finibus deſignatur à Domibus in dicto anno 1584. emptis per Ioannem Thomam Riſtaldum, vt legi poteſt in ſupracitatis inſtrumentis ex qua diueſitate confinium argui non poteſt identitas domus ſuper qua hodie laudemium petitur, argumẽto *tex. in l. 3.* poſt *princip.* vbi *Alex. num. 2. ff. de acquir. poſſeſſ.* & tradit *Bart. in l. demõſtratio falſa, num. 14. & 15. ff. de condit. & demõſtr.*

Quibus adde, quod emptio domus facta per moniales legitime cum onere ſoluendi tres cenſus diuerſis Eccleſijs, vt videre eſt in inſtrumento per idem Monaſterium Sanctę Mariæ de Virginibus productum, vnde cum non cõſtet ex tribus Eccleſiis in inſtrumento prædi-

da, vt multi DD. tenuerunt in quibus pars aduerſa, vt audio ſe fundat, ſed etiam in Eccleſia, vel Monaſterio, aut aliqua parte ipſius amplianda, vt diſertiſſimè tradit *Rota coram Reu. D. Manzanedo in Romana pratenſa demolitionis, quæ eſt deciſ. 213. par. 2. in recentior.*

Minus obſtat potuiſſe Moniales Sancti Ioſeph, vt ſcribens ex aduerſo clamitat ſuccurrere ampliationi eorum Monaſterii cogendo alios vicinos ad vendendum domos, quæ non eſſent ſubiectæ directo dominio Monaſterii Sanctæ Mariæ de Virginibus.

Reſpondetur enim, vt ab initio fuit ponderatum non conſtare domum hanc fuiſſe ſub directo dominio Monaſterii prædicti Sanctæ Mariæ de Virginibus, & dato citrà veri præiudicium, quod hæc domus fuiſſet obnoxia tali directo dominio hæc appoſitio tolli poteſt ex viſura loci, & per inſpectionem oculorum, apparebit enim illam fuiſſe ſimpliciter neceſſariam pro ampliando dicto Monaſterio, & officinis illius intra clauſuram exiſtentibus, pro vt in ſimili determinauit *Rota Romana, inter Patres Theatinos, et Patres Societatis Ieſu in vna Ianuen. domorum 8. Octobris 1614. coram R. P. D. Manzanedo, quæ eſt dec. 589. par. 2. in recentior.*

Vltimò prædictis non refragatur noua *deciſ. Rotæ Romanæ coram R. D. Alexandro Cerro in Neapolitana Laudemij die 26. Februarij 1640.* quia vt benè aduertit *Donatus Antonius de Marinis Iuriſconſultus eruditiſſimus noſtri temporis in ſuis reſolutionibus, lib. primo, cap. 235. per totū,* rationes in quibus ſe fundat dicta deciſio non ſunt verè de iure, vt ingenioſè, & eleganter idem author ponderat, quapropter nullam vim facere poteſt pars aduerſa in dicta nouiſſima deciſione, quia vt ait *Cicero* relatus per *Io. Coraſ. lib. 2. Miſcell. cap. 18. num. 8. 9. & 10.* ſcriptum ſequi calumniatoris eſt boni autem Iudicis rationem ſcribentis, vnde cum ratio in qua ſe fundat dicta deciſio de iure nō ſubſiſtat merito dicta deciſio in iudicando nullo modo ſequenda eſt.

Item pro Monialibus obſeruandum eſt in omnibus contractibus per Monaſterium de Virginibus productis, v3. conceſſionum, & conſenſus per idem Monaſterium præſtiti alienationibus domus de qua agitur fuiſſe adiectam poteſtatem affrancandi cenſum ſpectantem ad Dominum, & liberandi ſe ab eo dato ſimili cenſu cum augumento granorum quinque, ex quo pacto arguitur domum remanſiſſe in libera diſpoſitione, & dominio emptoris, & per conſequens talis contractus iudicandus eſt, tanquam de pura, & mera venditione nulla habita ratione emphyteuſis Eccleſiæ tanquā per dictam conuentionem luendi fiat integra tranſlatio dominij in emptorē, talis enim conuentio repugnat contractui emphyteutico adeò, vt per tale pactum ille ſit extinctus, & transfuſus in meram emptionem, & venditionem, neque hoc caſu aliquod dominium remanet penes concedentem, ſed tàm vtile quàm directum dominium transfertur in ementem non attento, quod ſimiles contractus fiant ſub nomine emphyteuſis cum ſemper ſit vera venditio, *Gratianus* latè *cap. 745. num. 70* & antè eum *gloſ. in l. 1. §. 1. in verb. agēdum, ff. de ſuperficiebus, Bart. in l. 1. ad fin. C. de iur. emphyteut. Afflict. deciſ. 72.* vel ſaltem promiſſio de vendendo, *Laud. dec. 198 num. 29.*

Stante igitur tali pacto affrancandi non habet Monaſterium aliquod directum dominium in tali domo, & per conſequens non poteſt prætendere laudemium propter eius alienationem, quod propter ſolum directum dominiū, & conſenſum datur ex ſupradictis.

Ex hoc ſequitur, quod quamuis prohibitum ſit de iure concedere bona Eccleſiæ illegitimis, poteſt tamen fieri talis conceſſio, adiecto huiuſmodi pacto affrancandi cum ſimus in pura venditione non conſiderato aliquo Dominio pro Eccleſia.

Non obſtat diuturna obſeruātia per quam prætenditur ex aduerſo contractum eſſe emphyteuticum tanquam Monaſterium ſit recognitum in dominum cum ſolutione laudemii, at præſtatione conſenſus, ac multis aliis, quæ obiiciuntur.

Quia quando ſumus in diſpoſitione clara, pro vt eſt iſta de qua agimus nihil ſuit obſeruantia, & illa non attenditur, *Dceius conſ. 49. col. 1. in fine, Seraphin deciſ. 118. num. 7. Grattian. d. cap. 745. num. 80.* & hoc nulla habita ratione, quod talis contractus fuerit denominatus emphyteuticus, quia talis denominatio non facit, vt ſit talis cum potius veritas attendatur, & ſit vera venditio.

Minus obſtat, quod tale pactum affrancandi nō tranſeat ad ſingulares ſucceſſores, quia cōtrarium eſt de iure verius, *Menoch. conſ. 1186. num. 5. & 6. lib. 12.* & in tali pacto nulla datur præſcriptio quando præſertim opponitur per viā exceptionis, quia eſt perpetua, *Bart. in l. pignoris, ff. de vſucap.* quamuis verior ſit ſententia, quod nunquam facultati præſcribatur, & quāuis ſit præſcriptum, ſemper tamen verum eſt, quod Eccleſia in dicta domo nullum habet dominium cum ſimus in pura vēditione, nam quamuis emptor non vſus ſit dicto pacto, non tamen ex hoc poteſt dici, quod dominiū ſemper tranſlatum à Monaſterio ad illud reuertatur, & quod laudemium non debeatur ex alienatione facta pro ampliatione Eccleſiæ, *Nouar. lib. 1. qq. foren. quæſt. 56.* Quare, &c.

Cauſa pluries ſolemniter diſcuſſa in plena Congregatione cauſarum ciuilium Curiæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ etiam coram Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali Archiepiſcopo habita tandem die 12.

Octobris 1640. fuit prolata ſententia diffini-
tiua ad fauorem Monialium Sãcti Ioſeph per
quam de voto maioris partis conſultorum di-
ctæ Congregationis fuerunt Moniales prædi-
ctæ abſolutæ ab impetitis per Monaſterium
Sanctæ Mariæ de Virginibus , tàm reſpectu
laudemij , quàm quindennii penès Ardiciniũ
Caliſtum Notarium eiuſdem Curiæ Archie-
piſcopalis Neapolitanæ.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus conſentiẽte Epiſcopo donari poteſt.*
2 *Donatio iuriſpatron. ab Epiſcopo non confirmata*
eſt nulla, etiam ſi à Vicario fuerit confirmata,
ſed currit præſcriptio.
3 *Iuriſpatronat. laico donari poteſt aſſenſu ordina-*
rij interueniente , & ſolemnitatibus in aliena-
tione rei Eccleſiæ requiſitis.
4 *Iuriſpatron. conſentiente capitulo ſede vacante*
donari poteſt, & quare.
5 *Præſentatio in iurepat. facta à donatario ante aſ-*
ſenſum Epiſcopi in donatione præſtitũ, eſt nulla.
6 *Epiſcopus ad præſtandum conſenſum donationi*
iuriſpatron. per Metropolitanum cogi poteſt.

An Epiſcopus cogi poſſit ad præſtandum cõſen-
ſum donarioni iuriſpatronatus.

RESOLVT. DCXXVI.

1 NOn dubitatur, quod iuspatronatus poſ-
ſit donari conſentiente Epiſcopo *cap.*
ex inſinuatione, vbi *gloſ. Io. Andreas, & Abbas de*
iurepat. Anchar. in cap. illud eod. tit. Bero. conſ.
2 21. *num.* 25. *vol.* 1. *Gemin. conſ.* 45. hinc eſt, quod
donatio iuriſpatr. ab Epiſcopo non confirma-
ta non valet, vt tenuit Rota in vna Salamanti-
na beneficij 9. Iunij 1589. coram Illuſtriſſimo
Seraphino, vt patet in *dec. eiuſdem* 884. *Mohe-*
danus dec. 3. *de iurepatron. Achil. de Graſſis in dec.*
10. *eod. tit. Caputaquen. in dec.* 183. *par.* 1. in quo
caſu non ſufficit authoritas Vicarijs ſecũdum
Calderinum in conſ. 1. *de officio Vicarij.* licet præ-
ſtet titulum ad præſcribendum, Idem *Seraphi-*
nus cit. dec. 884. *num.* 2.

Amplia primo, vt donatio iurispatron. Ec-
cleſiaſtici facta laico non valeat niſi interue-
3 niant omnes ſolemnitates, quæ adhiberi ſo-
lent in alienandis bonis Eccleſiæ, & ex cauſa
euidentis vtilitatis, vt fuit dictum in Rota in
vna Brachar. iurispatron. de Padornello 7.
Maii 1599. coram eod. Setaphino, vt patet in
dec. eiuſdem 1312.

4 Amplia ſecundò, vt etiam capitulum ſede
vacante poſſit huiuſmodi præſtare aſſenſum,
Calderinus in conſ. 3. *de iurepatronat.* & ratio eſt,
quia dare hanc licentiam eſt iuriſdictionis nõ
ordinis, & capitulum ſuccedit iuriſdictionali-
bus ſede vacante *cap. his quæ, & cap. cum olim,*
de maiorit. & obed. & cap. 1. *eod. tit. in* 6.

Amplia tertiò, vt præſentatio facta per il-
lum, cui fuit facta donatio iuriſpatronatus,
5 ante aſſenſum præſtitum per Epiſcopum, ſit
nulla, *Calderinus in conſ.* 6. *de iurepatronat.*

Redeundo tamen ad caſum mihi propoſi-
tum arbitratus ſum, quod ſi Epiſcopus nollet
6 ſuum præſtare conſenſum in donarionem in ta-
li caſu poteſt cogi per Metropolitanum, per
tex. expreſſum in *cap. nullum, de iurepatron. Lam-*
bertin. lib. 1. *part.* 2. *quæſt.* 1. *princip. art.* 20. *& Tu-*
tius alleg. 8.

Non obſtat, quod aſſenſus ſit mera gratia
ſecundum *Andream in Conſtitutione Poſt litem,*
& in cap. 1. §. *quid ergo de inueſtitura, de re alie-*
na facta, Pariſ. de reintegratione feudi, fol. 73. *nu.*
3. & in Collaterali Conſilio fuit deciſum non
poſſe cogi ad ipſum præſtandum, ſecundum
quo refert *Io. Vincentius de Anna alleg.* 39. *p.* 1.
quia procedit in aſſenſu præſtando à Prorege,
& ſic ſumus in diuerſo caſu.

ADDITIO.

REgulariter ius patronatus donari non
poteſt abſque conſenſu Epiſcopi, vt no-
uiſſimè *D. Author in praxi iuris patronatus, reſol.*
286. & 287. & quid ſi fieret compatrono, *idem*
reſol. 226.. quemadmodum abſque conſenſu
Epiſcopi fundari ius patronatus, & quando
debet interuenire, *idem deciſ.* 156. *num.* 2. *p.* 4.
& quod poſſit donari cum eius conſenſu *Man-*
tic. deciſ. 86. *num.* 5. vbi reliquerit, quid ſi nollet
conſentire an iuſta cauſa inſpici debeat.

S V M M A R I V M.

1 *Expreſſio eorum, quæ tacitè inſunt, nihil opera-*
tur etiam in ſpiritualibus , & quomodo decla-
ratur num. 5.
2 *Specificatio iuriſpatronatus in venditione vni-*
uerſitatis eſt ſimoniaca.
3 *Emens aliquid vniuerſale animo emendi iuſpa-*
tronatus, ſimoniam committit.
4 *Id, quod principaliter agitur, eſt inſpiciendum.*

Specificatio iuriſpatronatus in venditione vni-
uerſitatis an ſit ſimonia.

RESOLVT. DCXXVII.

IN Curia Archiep. Neap. tale fuit dubium 2
(litigantes prætermittendo) quidam ven-
diderat domum alicui, in qua erat etiam cap-
pella continens iuſpatronatus, in cuius vendi-
tione adiecit verbum, & ſignanter iuſpatro-
natus: fuit dubitatum, ſi præfata venditio eſ-
ſet ſimoniaca, iuxta tradita in *cap. quanto, de*
1 *iudic.* pro negatiua vrgebat, quod expreſſio
eorum, quę tacitè inſunt, nihil operatur, etiam
in ſpiritualibus, iuxta doctrinam *gloſ. in cap. ſi-*
gnificaſti, de elect. & in cap. ad audientiam 2. *de*
reſcript. in cap. olim, il primo, de reſtit. ſpol. in cap.
relatum, de præbend.

Cæterũ hoc non obſtante, contrarium iudi-
ca-

ganimus,& moti ſuimus auctoritate *Io. Andr.*
2 *in cap. 1. de iurepatron. in 6.* qui vult, quod ſi in
venditione villæ, vel vniuerſitatis bonorum,
fiat expreſſa mētio iuriſpatron. per huiuſmo-
di expreſſionem videtur æquè principaliter
vendi iuſpatronatus, & per conſequens erit
nulla venditio, & eſt communis opinio, ſecun-
dum *Lambert. de iurepatron. 2. par. 1. libri, art. 2.*
num. 7. Menoch. in conſ. 451. vol. 3. de Rub. in conſ.
190. vol. 2 reprobata opinione *Anan. in c. qua-*
3 *relam, de elect.* immò diximus, quod ſi quis dū
emerit villam, vel alia bona, in quibus erat in-
ſitum iuſpatronat. principaliter habuiſſet in-
tentionem ad iuſpatron. propter, quod emit
illa bona; tali caſu dubium non eſt, quin com-
mittat ſimoniam, & haberet locum pœna vē-
4 dentis iuſpatronat. cum id, quod principaliter
agitur, ſit inſpiciendum, & ſit in conſideratio-
ne, *l. ſi quis nec cauſam, ff. ſi certum pet.* & ità te-
net *Palud. in 4. diſt. 25. quæſt. 5. art. 3. in fin. Sot.*
de iuſt. & iure, lib. 9. quæſt. 7. art. 1. Pet. de Cened.
in collect. 140. part. 1. Roſell. in ſumma, in verb.
ſimonia, in 6. Spin. in ſpec. teſtament. gloſ. 4. num.
116 in princ. Ceuall. in comm. contra communes,
quæſt. 349. lib. 1.
5 Non obſtat, quod expreſſio eorum, quæ ta-
citè inſunt, nihil operatur, quia reſpondetur,
quod quando actus de per ſe ſimpliciter eſt
prohibitus tunc etſi tacitè inſit, ſi exprimatur,
operatur vitium, propter quod ille, ſi in eo ex-
primatur illud, quod de per ſe eſt prohibitum,
inualidatur, & annullatur, arg *text.* vbi *DD. in*
l. nonnunquam, ff. de cond. & demonſtr. & ità te-
nendum, reiecta diſtinctione, quam in hoc ca-
ſu conſtituit *Rocch. de iurepatron. verbo ipſe,*
vel is à quo, quæſt. 25 num. 49.

ADDITIO.

IVs patronatus de per ſe vendi non poteſt, probat *D. Author deciſ. 116. num. 1. par. 4.* Etiam ſub verbis generalibus, vt *idem Author in prax. iur. patron. reſ. 195. & dec. 116. n. 5. p. 4.* Quanto magis ſi in ſpecie expreſſis verbis vēderetur, quoniam iſto caſu ſimonia contraheretur. Benè verum eſt, quod tranſit cum vniuerſitate bonorum, *idem Author deciſ. 144. nu. 4. p. 4.* vbi exemplificat vendita hæreditate, ſimiliter per fideicommiſſum vniuerſale per ceſſionem ab vno alteri factam, hæreditatis facta diuerſione; & in *deciſ. 116.* inquit quod licet non transferatur mediante venditione, ſeu ceſſione omnium iurium, & actionum verbis generalibus facta, ſecus tamen quando venditio eſt vniuerſalis reſpectu rei, & in *dicta praxi reſ. 196. n. 6.* idem in donatione omnium bonorum, *idem deciſ. 128. nu. 6.* vbi etiam probat tranſire indiſtincte in confiſcatione omnium bonorum, etiam in Iudicem laicum.

Finis Tituli Praxis Variarum Reſolutionum.

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM.

RESOLVT. DCXXVIII.

ANni quinque à Conc. Trid. ad reclamandum conceſsi profeſsis regularibus currunt non obſtante ignorantia profeſsionis nullæ, aut alio impedimento facti ratio; quia etſi tempus præfinitum in negligentium odium, non currat quidem ignoranti, & impedito, ſed ſecus eſt, quando non in odium negligentis, ſed in alterius fauorem ſit præfixum, vt hic, vbi non in odium negligentiæ profeſsi; ſed in communem religionis quietem tempus eſt præfixum: poterit tamen hic impeditus per viam reſtitutionis audiri, *Sanchez 2. tom. fol. 135. lib. 7. diſput. 37. num. 19.*

ADDITIO.

ADornatum huius reſolutionis, vide congeſta per *Paſqualig. deciſ. 432.*

RESOLVT. DCXXIX.

COgnatio ſpiritualis contrahitur quidem per procuratorem, ſed eam non procurator, ſed mandans, ſeu principalis incurrit, *Rota deciſ 533. in antiq. & in deciſ. 669. in nouis, Cappell. Tholoſ. in dec. 157. Verall dec. 147. part. 3.* & ità cēſuit Sac. Cong. Conc. vt refert *Galet. in verb. cognatio.*

ADDITIO.

AD hoc vide *Marcel. Megal in ſuo promptuar. ver. cognati, & cognatio, num. 5.*

RESOLVT. DCXXX.

EXaminatores Synodales durant, donec alij in Synodo deputati fuerint; verum ſi anno elapſo aliqui ex eis mortui fuerint, officium omniū expirat, vt cenſuit eadē Congr. ſecundum *Galet. in verb. examinatores.*

Examinatores eligendorum ad beneficia, approbantes examinatum aliquem quoad ſcientiam tantum, non etiam quoad vitam, & mores non ſatisfaciunt Decreto Concilii, quod expreſſè iubet; quod peracto examine renuntientur. Quicumq; ab his idonei iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudētia, &c. & ità declarauit eadē Sacra Cōgregatio accipi prædicta verba *Conc. ſeſſ. 24. cap. 18. de ref.* vt idem *Galet. in verb ſupra citato refert.*

AD-

Digitized by Google

ADDITIO.

Vide *Farinac.deciſ.*51.*vol.*4.reſpectu huius principii,reſpectu aliorum hic relatorum,vide *Caualer deciſ.* 299. cum aliis relatis per *Nouar.in ſumm.bull.tom.*1. *rub. de concurſu.*

RESOLVT. DCXXXI.

Licentia accedendi ad Moniales extenditur etiam ad ſocium religioſi eam obtinentis,*Rodriq. tom.*3. *quæſt.*6. *art.* 2. & ſecundum eundem *Galettum in verb.licentia*,& ratio eſt, quia de connexis idem eſt iudicium, *cap. translato,de conſt.*

ADDITIO.

AD hoc vide congeſta per *Sperel.dec.*97.*à num.*29.*ad* 31.vbi ex noſtratibus, *idem* confirmat.

RESOLVT. DCXXXII.

Licet regulares non poſsint prædicare abſque licentia Ordinarii, tamen licentia eiuſdem Ordinarii non requiritur in propriis Eccleſiis,vt cenſuit eadem Sacra Cong. & per *Galet.loc.cit.*

ADDITIO.

Vide ad hoc *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ. cap.*42.*num.*3.

RESOLVT. DCXXXIII.

Litteræ dimiſſoriæ poſſunt obtineri etiam ab Epiſcopo, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, *cap. cum nullus, de temp. ord.* & ibi *DD.* communiter, vt cenſuit etiam Sac. Congreg.& per *eundem in verb.littera.*

ADDITIO.

Citra dubium ordinari quis poteſt ab Epiſcopo,in cuius diœceſi habet beneficiũ, *Marcell.Volpe in praxi Eccleſ.cap.*7.*nu.*27.*Mar. Anton.var.reſol.lib.*1.*reſol.fin.caſu.*28. vbi etiã dixit cum illo diſpenſare poſſe ab interſtitiis, *Squillan.de priuil.cler.cap* 4.*num.* 244. quanto magis ab eo literas dimiſſoriales cõcedi poſſe,vt refert *Nouar. in opuſc. conel.pract concluſ.* 96.*num.*2.

RESOLVT. DCXXXIV.

Miſſam ne celebrent exteri Sacerdotes in Eccleſiis Regularium prohibere poteſt Epiſcopus,confert ad hoc *tex.*& ibi notatur in *cap.*1.*de cler.pereg.* & ſecundum *Galettum in verb Miſſa*, ita cenſuit quoque Sacra Congregatio.

ADDITIO.

ET an, & quomodo Epiſcopus ſtatuere poſſit,vt nulli Sacerdotes,vel clerici miſſas defunctorum celebrent, vel ad exequias accedant,niſi ralis Parochia, vide *P. Alph.de Leone de offic.Cappell q.*6.*ſectio* 12. ſub *nu.* 206. & an Epiſcopus poſſit prohibere ſub cenſuris Sacerdoti ſubdito, ne celebret extra diœceſim,vide *Squillant.de priuil.cleric.cap.*2.*nu.* 73.

RESOLVT. DCXXXV.

Miſſas nouas celebrantes poſſunt ſe tantum ad Populum vertere in medio Altaris,& ſic oblationes ſponte factas,accipere, non autem Eccleſiam ob eam cauſam circuire,vt cenſuit ead. Sac. Cong. & per eundem *Galet. in verbo ſupra citat.* de quo videnda eſt Synodus Prouincialis Neap. quæ contrarium ſtatuit.

ADDITIO.

NOta quod nõ dicitur ſi quis recipiat aliquid promiſſis,*Gratian.cap.*210 *nu.*18. & 19.& quo titulo id accipi debeat, vt excludatur vitium ſimoniæ,refert *P. Alph. de Leone de officio Cappell.q.*6.*ſect.*2.*num.*9.& ibi plura in ſequentibus numeris enuntiat conferunt, congeſta per *Epiſc.Marant.in reſp.*7.*p.*1.

RESOLVT. DCXXXVI.

Monialium ſuperiotiſſæ eligendæ vota poſsũt, oretenus etiã accipi ab Epiſcopo vna cum Vicario, vel alio viro aſſumpto, idem *Galet.in verb. monialis*,& per eãdem Sac. Cong.ſic declarantem *cap.*6.*de reg.ſeſſ.*25.

ADDITIO.

DE hoc vide *Farinac.in declarat.Conc. Trid. p.*4.*ſeſſ.*25.*de regul.cap.*6.*§. & Abbatiſſarum, fol.mihi* 101.vbi alia plura ad hoc conferentia enuntiantur,vide *Nouar.in ſumma bullar. tom.*2.*tit.de exempt.priuil.num.*55.*& ſeq.*

RESOLVT. DCXXXVII.

Monialibus etiam exemptis in certis caſibus dandus eſt per Epiſcopum loci Confeſſarius extraordinarius *idem in uerb. ſupra cit.*& per eandem Sacr.Congreg.

ADDITIO.

AD hoc videas *Nouar.in ſumma bullar. rub. de excep.priuil.tom.*2.*num.*29.*& ſeq.*

RESOLVT. DCXXXVIII.

Moniales exemptæ poſſunt toties viſitari ab Epiſcopo quòad obſeruantiam clauſuræ, quoties ei videbitur expedire, vt per *eundem loco ſupra cit.* & per eandem Sacr. Congreg.

ADDITIO.

AD hoc vide *Farin.in deciſ.*194. *tom.* 4. *ſuper declar.Conc. Trid.* & de reliquis ad

Octo-

idem pertinentibus,quãdo,& quomodo Epiſcopus viſitare teneatur loca monialium exẽpta,refert *Nouar. in ſumm. bullar. tom.2. rub.de exempt. priuil.*

RESOLVT. DCXXXIX.

MOniales in Ciuitate ſituatæ, ſed alieno Epiſcopo ſubiectæ, viſitantur ab Epiſcopo diœceſis, ſicut aliæ Moniales regularibus ſubiectæ,vt cenſuit ead.Sac.Cong.*Galet.in ſupradicto verbo.*

ADDITIO.

VIde *Nouar.in ſumma bullar. tom.2. rub. de exempt.priuil.num.3.cum ſeq.*

RESOLVT. DCXXXX.

MOnialium habitum aſſumere volens puella debet eſſe maior duodecim annorum,ſtatuitur in *Conc.Trid.ſeſſ.vl.de reg.cap.* 17.quæ verò puellæ educationis gratia retinẽtur nõ vltra vigeſimumquintum annum ætatis ſuæ ibi commorari poſſunt,declarauit ead. Sacr.Congreg.vt per eundem *Galet.in eodem verbo monialis.*

ADDITIO.

PVellę introducẽdæ in Monaſteria Monialium,educationis cauſa quas cõditiones ſeruare debet,refert *Marcel. Vulpe in praxi Eccleſ.cap.4.num.*17.*& D. Author in 4.p.ſua praxi fori Eccleſ.reſol.*207.*num.*3.qui in *reſol.*204.*nu.* 1.refert ad hoc, vt puella poſſint Monaſteriũ recipi ad educandum, quæ concurrere debẽt, & ad propoſitum noſtri *Authoris idem ibidem in reſol.*208.*num.* 1.refert,quod puella ingreſſa Monaſterium cauſa educationis,per quod tẽpus ibi morari poſsit, adducens deciſionem Sacræ Congregationis.

RESOLVT. DCXXXXI.

PArochus poteſt dare licentiam approbatis ab Ordinario prædicandi in ſua parochia, vt tenuit etiam in eadem Sac. Cong. vt per eundem *Galet.in verb.parochus.*

ADDITIO.

CErtum eſt, quod prædicatores non poſſunt prædicare, niſi ſint approbati, & examinati à ſuo prelato,& præſentari Epiſcopo,ſeu ordinario,*idem D.Author var. reſ. tom.* 2.*reſol* 290.non mirum, ſi illis licentiam concedere poſſit prædicandi in patochia ſua, vti excuſator,& Parochus abſque licentia petita poteſt admittere regularem,aut virum doctũ bis, aut ter prædicet in ſua Parochia *D. Auth. reſol.*290.*ſub num.*7.*p.*2.

RESOLVT. DCXXXXII.

PArochus non niſi per duos menſes poteſt pro Secretario,& Vicario foraneo deſeruire Epiſcopo, deputato tamen Vicario idoneo,vt tenuit ead.Sac.Cong.& idem *Galet.in verb.ſupra citat.*

ADDITIO.

PArochus non poteſt eſſe Vicarius, vt *Dom. Author* tradit *deciſ.*325.*num.*1.*par.*4. ſed benè Parochus Eccleſiæ Cathedralis poteſt eſſe eiuſdem Eccleſię Vicarius, vt ſubdit *nu.*5. & an Parochus eſſe poſſit Vicarius Capitularis ſede vacante, refert *Marcel. Volpe in praxi Eccleſ.cap.*44.*num.*18.

RESOLVT. DCXXXXIII.

PArochialis poterit conferri vni ex inhabilibus,quamuis vnum tantum examinatorum ſuffragium tulerit,ſi melius Eccleſię prouideri non poterit ; illum tamen amplius erudiri curabit Epiſcopus, vt cenſuit Sac. Cong. & *idem Galet.loco ſupra cit.*

Parochialis non excedens valorem cẽtum ducatorum non poteſt grauari reſeruatione fructuum ex Conc.Trid. prędictus autem valor centum ducatorum, intelligitur ſecundum morem cuiuſquè regionis ex ſententia eiuſdẽ Sac. Congregationis, vt refert *Galet. in eodem verbo parochus.*

ADDITIO.

NOta quod Parochus per Epiſcopum approbatur,& quòad ætatem,& ſcientiã, & quòad mores, vnde ei credendum eſt, ità *Epiſc.Marant.in reſp.*17.*num.*4.

RESOLVT. DCXXXXIV.

REſidentiæ diſpenſatio ex cauſa inimicitiarum pertinet ad Epiſcopum, ſed ad annum tantum, & illæ non ſint contractę culpa parochi,& conſtituatur idoneus Vicarius, vt iudicauit ead.Sac.Cong.& per eundem *Galet.in verb.Reſidentia.*

ADDITIO.

HIc nota,quod regulariter Epiſcopus nõ poteſt aliquem à reſidentia excuſare, & referuntur de hoc declarationes Sac. Congregationis per Adm.Reu.*D.Pyrrum Corradũ*

in

*in praxi diſpenſat.lib.5.cap.6.num.*10. attamen exiſtente legitima cauſa ſecus erit, prout eſt cauſa inimicitiæ, quę eſt potiſſima cauſa, de qua ſatis per *Tutium in alleg.* 45. quo fit, vt ſicuti Epiſcopo non licet reſidere ob perſecutionem, licitum in Eccleſia, vt inquit *Gigans de reſid Epiſc cap.8.nu.9. & Caranza de neceſſ. reſid.Epiſc.cap.12.verſ. ſecundum dico, quod poſſunt*, ita etiam Parochis contingere idem poſſit ob, quod Epiſcopus diſpenſare non prohibetur.

RESOLVT. DCXLV.

RESidentiæ diſpenſatio ex cauſa aditu andi viſitationem conceditur Epiſcopo, ſed ad bimeſtre tantum ſingulis annis, ita tenuit Sac.Cōgreg. ex cauſa verè in ſalubritatis aeris, vel infirmitatis, quæ in loco reſidentiæ curari non poteſt, diſpenſatio ad quatuor meſes eſt reſtringenda, ead.Sac.Cong.vt per eundem *Galet.in verbo ſupra prox.cit.*

ADDITIO.

AD hoc vide *D.Canonicum Tyrrum Conrad. in praxi diſpenſat.lib.5.cap.6.ſub nu.*38. vbi poſuit omnes caſus, pro quibus quis reſidere non poſsit, & præſertim in *caſu* 19. ponit caſum de quo hic per *D.Authorem.*

RESOLVT. DCXLVI.

SEpulturæ officium in Eccleſiis Fratrum mendicantium, non eſt faciendum a Canonicis, siuè à Clero, ſed ab ipſis Fratribus præſtandum erit hoc munus ead. Sac. Congreg. ita cenſuit, vt per eundem *Galet.in verbo Sepulturæ.*

ADDITIO.

QVando autem funeris cauſa cadauera ſepelliuntur conuocantur Religioſi, & conuocare Sacerdotes pro obeundis exequiis, & funeribus ad Parochum, ſiue Archipresbyterum pertineat, vt inquit *P. Alphonſ.de Leone de offic.Cappell.q* 5.*ſect* 8.*n.* 106. vbi alia ad ornatum refert ſimiliter conuocari ſolēt alii Religioſi regulares, imò etiam canonici ab hæredibus defunctorum, vt magis defuncti honorentur, & ipſi preces ad Deum fundant cum cantibus, ex eo, quia cadauera ſunt deferenda ad Eccleſiam cum cantibus propter cōcurſum fidelium, & preces ad Deū pro eis fundendas, vt inquit *Florian. Dulph. in tract.de ſepult.cap.4.num.*25. vnde conſpicitur officium defunctorum pertinere ad eoſdem regulares, vbi corpora defunctorum inferuntur, vt communiter practicatur.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

ADDITIONES PRÆTERMISSO

In principio Praxis ſubſequuntur ſuo ordine congeſta, per

V. I. D. IOANNEM BAPTISTAM DE THORO NEAP. AC ALMI COLLEGII COLLEGAM.

Praxis alienationis rerum Eccleſiæ.

R*Egulæ.*] Quod duo requirantur potiſſimum in alienatione rerum Eccleſiæ.ſ.cauſa, & ſollemnitas alias non valeret alienatio, confirmat *D Author in dec.*136.*num* 4.*p.* 2.*iterum var.reſolut.reſ* 383.*num.* 3. *Grillenz.conſ.*158.*num.*25 & nouiſſimè *Farin.in repert. de cōtract.q.*16.*num.*10.*&* 13.*Ciarlin.controu.foren.cap.*8.*num.*18.*Mangil.de euict.q.*130.*num.* 1.*Fontanel. de pact.nupt.clauſ.*4.*gloſ.*18.*p.*1.*num.* 91. & hæc duo copulatiuè requiruntur *Coccin.deciſ.*445.*num.*1.*& dec.*374 *num.*3.*& dec.* 391.*nu.*1. *Rubeus deciſ.*223.*num.*3.*p.*1.*& dec.* 36. *num.*5.*p.*2. *dec.*202.*num.*1.*dec.*68.*num.*2.*Caual. deciſ.*288.*num.*1.*dec.*439.*num.* 2.

Pro cauſa.] Verum eſt, quod vtilitas, neceſſitas, & pietas eſt legitima cauſa alienandi bona Eccleſiæ, *Grillenz.conſ.*59.*num.* 4. & talis vtilitas Eccleſiæ debet eſſe manifeſta, vt eius bona poſſint alienari, *Ciarlin.controu.foren.c.*105 *num.*48.nec ob id talis vtilitas eſſe debet qualis qualis, ſed debet eſſe euidens, *Farin.in reper. de contract.q.*16 *nu.*70.*cum ſeqq.* vbi plura collexit, & iſta alienatio valet, ſi ſit in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, quia hic eſt prætenſio, Papa ſola inſpicitur, *Mantic.dec.*101.*num.*5.& tota validitas alienationis rerum Eccleſiæ conſiſtit in vtilitate, *Rubeus dec.*94.*num.*75.*tom.* 2. & ſemper requiritur euidēs vtilitas, *idem dec.* 243.*num.*9.*tom.*2.hoc eſt clara, & indubitata, *Nouar.in ſumma bullar.tom.* 1. *tit. de alien. bon. Eccleſ.num.*82. conferunt ad idem congeſta per *Nicol.Reuſner.lib.*2.*conſul.* 1.*num.*6.

*Reſol.*1.*Reſpondetur*] Et quod vtilitas Eccleſiæ conſideretur tempore cōtractus, *Gratian. cap.*415.*num.*4.ex communi opinione canonicorum, non poſtea probat *Farin.in repert.de contract.q.* 16.*num.*7 .poſt *Nouar. in ſumma bullar. tom.*1.*rub.de alien bon.Eccleſ.num.* 20. *&* 31.& alienationis temporis præciſè tangere debet vtilitas requiſita in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum, *Rubeus dec.*129.*num.* 18. *tom.*2. & in alienatione rerum Eccleſiæ Pontifices nihil aliud exigunt, quam vtilitatem, *idem dec.* 94.*nu.*75.*eod.vol.*& quid refert, quod alienatio fiat ob neceſſitatem, vel vtilitatem, vide *Giouagn.conſ.*27.*num.*18.*lib.* 2. *Nicol. Reuſner. lib.*2.*conſult.*1.*per totam.*

*Reſol.*2.*Communis*] Ad materiam iſtam concernentem probationem pecuniæ fuiſſe verſam in vtilitatem Eccleſiæ, copiosè agit *Maſcar.de probat.concl.*1166.*per tot.*& ſpecificè idem attingit *Farin.in ſuo repert.de contract.q.* 16. *num.*72.latè *Mangil.in tract.de euict.q.*130.*nu.* 34.*& ſeq.*oportet enim, vt in illam cauſam ſit conuerſa, *Giouagn.lib.* 2 *conſ.*27.*num.* 22.

*Reſol.*3.*Probatur*] Adde *Maſcard. de probat. concl.* 1166 *per tot.*vbi *num.*18.*& ſeqq.* quærit ſi per cōfeſſionem Prælati probetur pecuniam fuiſſe verſam in vtilitatem Eccleſiæ, & quando, nouiſſime *Hector de Guido in tract.de confeſſion. cap.*3.*n.*1.*Farin.in repert.de contract q.*16. *num.* 40.72.*& ſeq* nec creditur ſoli Epiſcopo cauſã alienationis rei Eccleſię ſubeſſe *Caualer. deciſ.* 439.*num.*6. neque aſſertionibus inſtrumentorum de neceſſitate cauſæ, *Ciarlin.controu.for. cap.*105.*num.*6.

*Reſol.*4.*Ponatur*] In alienationibus rerum Eccleſiæ ſtante curſu longiſſimi temporis præſumitur interueniſſe beneplacitum Apoſtolicum, atque aliæ ſollemnitates, & vtilitas cōtractus in fauorem Eccleſiæ, *Rubeus deciſ.* 94. *num.*9. *tom.* 2. & quod alienatio bonorum Eccleſiæ præſumatur ſollennis ob lapſum 30. annorũ, & quando oſtendit, *Ciarlin controu.foren.cap* 8. *num.*55.*cum ſeq.*vbi plura, & in alienatione rerum Eccleſiæ ex lapſu temporis omnia pręſumuntur ritè, & rectè, & legitimè geſta, *Rota in nouiſſimis deciſ.*14.*num.*32. & ſi diurnitas temporis faciant, præſumi ſollennia interfuiſſe, *Faria.in repert.de contract.q.*16.*num.*2.alia tradit *Buratt.deciſ.*45.*num.* 6. vbi *additio* plura, & *Mangil.de euict.q.*130.*num.*27.

*Reſol.*5.*Quamuis*] Bona Eccleſiæ, ſi sũt ſolita alienari tunc non requiritur ſollennitates, nec beneplacitum Apoſtolicum, *Rota in nouiſs.deciſ.* 282.*num.*18.& quid requiratur, vt poſſunt bona Eccleſiæ alienari ſine ſollennitatibus eo, quia ſunt ſolita alienari, refert *Rubeus deciſ.* 243.*num.*17 *tom.*2.*Nouar.in ſumma bull. tom.*1. *rub.de alien.bon.Eccleſ.num.*28.

Et ob id alienantiũ aſſertioni non ſtabitur, quod res Eccleſiaſticæ ſunt ſolitæ concedi in emphyteuſim, ſed aliunde probari debet, *Rubeus deciſ.*36.*num* 9.*tom.*2.

Hinc etiam notandum eſt, quod bona Eccleſiæ ſolita alienari, ſi tamen eſsent applicata, & incorporata menſe Prælati tunc ſine ſollennitatibus concedi non poſsunt, idem *Rubeus dec.* 243.*num.*18.*p.*2.*Farin.in reper. de contrac.q* 16.

num.

Digitized by Google

nu.22.& ſeq præterea ſi Eccleſia fuerit enormiter læſa in bonis ſolitis locari ſollennitates requiruntur, *Nouar. in ſumma bullar. tom.1. rub. de alienat. bonor. Eccleſ. num.27.*

Reſol.6. Reſpondetur] Exigitur enim cauſæ cognitio in alienatione rerum Eccleſię hoc eſt præcedente tractatu, & informatione citarione, & aliis relatis per *Farin. in repert. de contract. q. 16. num.*81. & ſi deficiat cauſæ cognitio in alienationibus bonorum Eccleſiæ non poteſt dici, quod fuerint ſeruatæ debitę ſollennitates, *Rub. decis. 94 num.71 tom.2.* & alienatio bonorum Eccleſiæ admiſſa à Papa, ſi in euidonte non eſt valida, niſi citato Epiſcopo, vel eius promotore præſertim quando adeſt clauſula vocatis vocandis *Farin. dec. ciuil. 624. num.4. & 5. vol.1.*

Reſol.7. Reſpondetur] Ad hoc *D. Authoris* quæſitū vide *Alph. Villagut in tract. de rebus Eccleſ. malè alien. num.220. & 217.* Et quando teneat talis contractus abſque licentia Pontificis refert *Nouar. in ſum. bull. tom. 1. rub. de alien. bon. Eccleſ. num.34.* & quouſque Eccleſia non opponit de nullitate alienatio remanet in implicito ſtatu validitatis, *Rubeus decis. 119. nu. 26. tom. 2. n.3.* ſi fiat pro ſoluendo es alienum, vide *Nouar. in ſumma bull. tom. 1. rub. de alien. bon. Eccl. nu. 19.* nec aliter poſſunt talia bona vendi pro ære alieno, niſi creditores vrgeant *Ciarlin. controu. forenſ. cap. 105. num. 58. num.*4. Nota, quod emptor, & detemptor bonorum Eccleſiæ ſine aſſenſu Papę eſt excommunicatus, & non poterit abſolui, niſi facta reſtitutione, ità *Alphonſ. Villaut. in tract. de reb. Eccl. malè alienat. nu.* 141. vbi *num.*231. dicit, quod dat in peccato mortali, *Farin. in repert. de contract. q. 16. num.* 120. vbi à *num.*116. aliàs pœnas recollexit, nihilominus Eccleſia alienans ſine ſollennitatibus, & recipiens pretium tenetur ad illius reſtitutionem, ſi velit infrigere contractum, *Nouar. in ſumma bullar. tom. 1. de alien. bon. Eccl.* & qualiter agere poſſit, et contra poſſeſſores, *Farin. in repert. de contract. q.16. num,*54.

Reſol.8. Licet] Licet contractus alienationis rei Eccleſiæ valeat, ſi Commiſſarii quibus committitur, vt ſe informent, ſi tendet in euidentē vtilitatem, & ex actis non coſtat hęc informatio, vt tradit *D. Author in decis. 314. num.2 p.1.* ſecus tamen erit ſi ſimpliciter eis fuerit commiſſa cauſa alienationis, tunc enim cauſę cognitione erit opus, de qua ſatis per *Farin. in repert. de contract. q.16. num.*81. et daretur probatio in contractu ex cauſis hic ænunciatis.

Quemadmodū pro ſubsiſtentia contractus alienationis rei Eccleſię cū ſollennitatibus facta admitteretur probatio, vt congerit, & proſequitur *Maſcar. de probat. concl.75. per tot.* et ſic dicenti alienationem bonorum Eccleſiæ eſſe validam incumbit onus probandi, vt inquit *Ciarlin. controu. foren. cap.*105. *num.*20. et alienationem dicenti eſſe factam ex iuſta cauſa, ſimiliter incūbit probādi onus, vt ſubdit n.47. et quę obſeruare debēt Commiſſarii Apoſtolici, quibus committuntur reſcripta, ſi in euidentem, quæ obſeruare tenētur, refert *Nouar. in ſumm. bull. tit. de alien. rer. Eccl. num.1. tom. 2.* et quod admitti debeat probatio in contrarium, refert *Conſiliar. Theodor. alleg.46 num.*19. de hoc loquens articulo.

Reſol.9 Defectus] Citra dubium Eccleſia agit cōtra ſingularem ſucceſſorem pro recuperādis ſuis bonis, *Ciarlin. controu. foren cap. 105. n. 97.* et Eccleſiæ omnes repetere poſſunt res malę alienatę vnà cum fructibus, *Alph. Villag. in tract. de reb. Eccl. male alien. num. 62.* ſimiliter Prȩlatus id facere non poſſit, vt probat *Farin. in repert. de contract. q.16. nu.*101. et 54. *& ſeqq.* Sed etiam quilibet ſine mandato Eccleſię bona immobilia alienata cum ſollennitate poterit repetere, idem *Villagut d. tract. num.* 70. vbi rationem reddit, et quilibet poteſt opponere bona Eccleſiæ fuiſſe male alienata, *Ciarlin. vbi ſup. n.36.* et ꝙ qui alienat talia bona poſſit reuocare alienationem, *Mangil. de euict. q.*131. vbi plura docet *Gratian. cap.*819. *num.*11.

Reſol.10. In conſiderando] Vide *Donat. Anton. de Marinis quotid. reſol. cap.7. num.4.* et per alia exempta hoc idem confirmat *Farin. de ciuil. 430. tom.2.* et euidens vtilitas in alienatione rei Eccleſiæ erit conſideranda non ſolum reſpectu valoris fructuum, ſed etiam valoris rei, vt exemplificando tradit *Coccin. dec. 445. n. 4.* et ad dignoſcēdam huiuſmodi vtilitatem, vel damnum valor probatur ſufficienter ex locationum inſtrumentis, *Additio ad decis. 235. nu. 21. Buratti.*

Reſol.11. Prȩlatus] Hic notandum duxi ad corroborationem quæſiti, quod promittens non alienare medio iuramento, ſi alienet, alienatio tenet, probat *Manein. in tract. de iuramento, p.4 effect. 22. num.17.*

Reſol.12. Abſolutiſſimum] Quod iſta duo requirātur in alienatione rerum Eccleſię nempè cauſa, et ſollennitas, *Rota in nouiſs. decis. 223. nu.3. & decis. 68. num.2.* penès *Rubeum tom. 1. & eadem Rota decis. 279. num.4. in nouiſſimis, Ciarlin. controu. foren. cap.*105. *num.*21. *Conſil. Theodor. in alleg. 46. num.* 15.

Reſol.13. Non eſt] Et quod vtilitas in iſto caſu nō præſumitur, niſi probetur, refert *Farin. in reper. de contract. q. 16. num.75.* et qualiter probetur ibi oſtendit, et maximè deficiente ſollennitate, *Ciarlin. controu. foren. cap.*105 *num.*50.

Reſol.14. Reſpondeo] Alienationis rerum Eccleſię tota validitas conſiſtit in vtilitate, *Rub. decis. 94. num.75. lib.1. & decis. 129. num.* 8. et nihil aliud Pontifices exigunt in talibus alienationibus, quam vtilitatem, *idem d. decis. 94. nu.*75. et an alienatio rei Eccleſię, quę ab initio fuit vtilis reddatur nulla ex eo, quod non proba-

tur

tur verſam eſſe in vtilitatem Eccleſiæ, vide Mãgil.in tract.de euictione.q.120.n.33.vbi plura.

Reſol.15.Reſpondeo] Adde Coccin.deciſ.445.nu.5. ſemper enim vtilitas euidens requiritur in alienatione bonorum Eccleſiæ, Rubeus deciſ. 243.num.9.tom.2. quæ debet eſſe euidens, & certa, non turbida, vt ibi num.5. & in ea conſtari debet per plenas,& legitimas probationes præuia cauſæ cognitione, & diſcuſſione iudiciaria,idem deciſ.95.num.45. & debet eſſe manifeſta, Ciarlin controu.forenſ.c.105.nu.48.

Reſol.16. Reſpondetur] Et an poſſit Prælatus res Eccleſiæ cõcedere, ità feudare,& emphyteuticare conſanguineis ſuis,latè Farin.in repert. de contract. q.16.num.111.ſed Gratian. diſcept. forenſ.c.452.num.21. & cap 415.num.15. exiſtimat validam eſſe antè eum, Menoch.de praſumpt.lib.3.præſumpt.54.num.41. niſi obſeruata ſollemnitate requiſita, & in vtilitatem Eccleſię fuerit facta alienatio,quia tunc valeret, & ſubſiſteret.

Reſol.17. Affirmatiuè] Ad hanc materiam vide Mangil.in tract.de euict.q.130.& an conſentiẽs alienationi rei Eccleſiæ, ſeu ſubſcribens de euictione teneatur, idem cap.131.num.23. & quãdo poſſit emptor rei Eccleſiæ contra alienantem agere de euictione, refert Farin in repert.de contract. q.16.num.103.

Reſol. 18.In recuperatione]Adde Ciarlin.controuer. forenſ.cap.105.num.71. & ſeq. vbi plura congerit ad hoc nouiſſimè Donat.Ant.de Marinis quotid.reſol.cap.8.à nu.2.ad 8. Mangil.de euict. q.131.num.10. Duran deciſ.256.num.2.tom.2. & quod ſi fructus fuerunt ab Eccleſia percẽti,an erunt reſtituendi, & quando, Rota in nouiſſ. deciſ.191.num.8.

Reſol.19.Præfatam] Hic notãdum eſſe duxi quomodò conſtituatur Procurator ad vendendũ res Eccleſiæ,de quo agit Farinac.in repert.de contract.quæſt.16 num.104.

Reſol.20.Non eſt] Nota hic,quod reſcripta contentioſa,ſeu reſcripta iuſtitię ſunt ſtricti iuris, nec extenduntur de perſona ad perſonam, vt agit Coſta de re integra,diſt.22 nihilominùs extenduntur ad ſucceſſores vniuerſales etiam ſi re integra moritur impetrans Oldrad. de reſcript.præl.26.num.49.

Reſol.21.Fraus] Ad ornatum huius articuli vide Farinac.de falſit.& ſimulat.quæſt.267.p.5.num. 218.& ſeq. vbi plura cumulauit,& ſimilia cõgerit.

Reſol.22. Sed non] Remedium reſtitutorium cõpetens Eccleſię ex quibus actionibus deriuatur, congerit Farin.in repert.de contract. quæſt. 16.num.100.& quod competat Eccleſiæ remedium reſtitutorium pro malè alienatis etiam facto proprio,refert Ciarlin.controu.forenſ.cap. 105.num.34.

Reſol.23.Huius] Iacob.Valdeſ.in addit.ad Suarez d. alleg.19.num.23. allegat ad idem Iul.Clar. in §.donatio,q.5. Gomeſ.Couarr.Molin.& Mattienſ. & quid in donatione facta Eccleſiæ, vt daret certum quid alteri Eccleſię pro illius ædificio an poſſit reuocari per hæredem, ſi non fuerit impleta conditio,tangit Epiſc.Genuenſ.in trac. de Eccleſ.aliàs practicab.Eccleſ.q.128. & in contingẽtia facti quid fuerit deciſum per S.C. refert Conſiliar.de Georg. alleg.31. quem retuli in mea ſumma priuil. piar.cauſ. priuil.118.& an donatio facta Eccleſiæ ſub cõditione,ſeu modo reuocari poſſit,etiam non ſequuto implemento,quamuis adſit clauſula,non aliter,nec alio modo,vide Gratian.c.603.num.18. & 32.

Praxis ſolemnitatis aſſenſus Apoſtolici.

Reſol.24. Reſpondetur] An aſſenſus Apoſtolicus debeat precedere, vel ſequi alienationem bonorum Eccleſię,latiùs exarant Ciarlin.controu. forenſ.cap.39.num.25. Donat.Anton. de Marin. quotid.reſol. cap.6. num.18.

Reſol.25.In hac] Nota, quòd ſupplicatio idẽ eſt, quod commiſſio Mandoſ. in reg.Cancell. in 5.q. 31.reg.num.7. & commiſſione Iudici præſentata is ſtatim recipit iuriſdictionem actu, idẽ in tract.de inhibit. q.6.nu.3. & contractus alienationis redditur nullus, ſi emptor moriatur ante habitum conſenſum ſuperioris cum illa deberet ſuis ſuperioribus dictum conſenſum procurare, Farin.in reper.de contract.q.16.n.36.

Reſol.26. Communis] Adde Donat.Ant.de Marinis reſol.quotid.cap.7.nu.11. vbi plures allegat ad hoc nouiſsimè Farin. in ſuo repert. de contract. q.16.num.22.23.50. & 113.

Reſol.27. Reſpondeo] Quamuis aſſenſus poſsit præcedere,& ſubſequi Praſ.de Frãch. dec.620. num 6. Reg.de Ponte conſ.14.n.15.tom.2. Anna alleg.69.num 61. & aſſenſus impetratus ſuper venditione facta, & facienda cenſetur prius conceſſus ſuper venditione facta, Anna ſing. 40.Reg.de Ponte conſ.54.nu.1.eod. vol.1. Conſil. Theod.alleg.4.num.11.alleg.31.num.39. & an prius aſſenſus erit præſumendus, quam reuocatio alienationis inquit Anna in Conſtit. Conſtitutionem, num.265. vbi multa ad rem dixit ſubdens, quod illud præſumitur præceſsiſſe,quod faciliter expediri poteſt,num.268.

Reſol.28. In hac] Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, probat Donat. Ant.de Marin.quotid.reſol. c.28.num.12. ideò intelligitur ſecundùm ſupplicationem petentis Fuſcus ſing.100.lit.A.et ſi eſſet præſtitus in vno non extenditur ad aliud,idem ſing.95.et de conſimili dicitur in aſſenſu Regio,Reg.de Ponte conſ.54.nu.1.to.2. Conſil.Theod.alleg.4.num.11. alleg.31.num.39.

Reſol.29.Supponatur] Hic notãdum duxi an præſumatur aſſenſus Apoſtolicus interueniſſe in alienatione rerum Eccleſię quando ex inſpectione inſtrumenti apparet non interueniſſe, exarat Epiſc.Genuenſ.in tract.de Eccleſ.ſeu practicab.Eccleſ. q.131. num.2.

Reſolut.30 Supponatur] Nota, quod ſollemnitas

nũquam præſumitur, ſi ex ſuſpectione inſtrumenti conſtet non extitiſſe, *Ciarlin.controuerſ. forenſ.c.*105.*num.* 105. & quod aſſenſus Summi Pontificis tunc præſumitur quando in inſtrumento, ceſsionis fieret mẽtio per aliqua verba aſſertiua, refert *Iacob.Gall.conſ.*103.*num.*6.

Reſol. 31.*Beneplacitum*] Sic pragmatica non eget publicatione quando ſtat in archiuio, cuius poteſt haberi copia ad libitum, *Anna allegat.* 55.*num.*17. ſicut aſſenſus regiſtrandi eſt de ſollemnitate effectuali, ſicuti ſollemnitas exequutoriãdi priuilegia in Curia expedita *Reg. de Ponte conſ.*5.*num.*53.*tom.*1. & an dicatur facta regiſtratio aſſenſus ex deſcriptione in cedularijs, *idem conſ* 5.*nu.*21. et infra quod tempus debet regiſtrari, *idem conſ.*157.*nu.*14. *to.*2.

*Reſol.*32.*Reſpondeo*] Adde *Farin.in repert.de contract. q.*16.*num.*39. vbi alios ad hoc citat DD. cœtera verò pertinẽtia ad materiam præſcriptionis rerum Eccleſiæ malè alienatarum copioſè refert *Villagut. in eius tract.de reb.Eccleſ. malè. alienat. à num.*197. ad 210.

*Reſol.*33.*In hac quæſtione*] Aſſenſus Apoſtolicus an præſumatur ob ſpatium 30 annorum adde *Alph.Villag.de rebus Eccleſ.malè alien.num.*12. *Duard.deciſ.*27.*num.*2. poſt *tract.de cenſ.tom.*2. *& deciſ.*253 *num.*8. *Rubeus deciſ.*94.*nu* 9.*to.*2. *& deciſ.*5. *num.*6. dummodò fuerit reſeruatus in celebratione contractus, *idem in tract.de cenſ.*§. 1.*q.*22.*num.*16 *&* 23. et quod ſollemnitas præſumitur ex lõgitudine temporis, probat ex multis *Ciarlin.cõtrou.forenſ.c.*105.*n.*11. Et quod aſſenſus Apoſtolicus præſumatur ex diurnitate temporis, quod conſtat Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam de dicto contractu, quæ ſcientia non præſumitur, refert *Iacob.Gallus conſ.*103.*num.*5.

*Reſol.*33. *Reſpondeo*] De effectibus vi, et natura huius clauſulæ copioſè agit *Barboſ. in tract.de clauſulis, in clauſula* 39. *Marta in tract.de clauſ. p.*1.*c.*73.*& p.*2.*clauſ.*37.

*Reſol.*34. *In alienatione*] Non eſt dubium, quod beneplacitum Apoſtolicum ſemper requiritur in alienatione bonorũ Eccleſiæ, alias talis alienatio ſine aſſenſu Apoſtolico eſſet ipſo iure nulla, probat *Ciarlin.controu.forenſ.cap.* 105.*num.*23. *&* 24. *Farin.in repert.de contract. q.*16. *num.*2. *Rubeus deciſ.*186. *num.*5. *tom.*2. Adeò quod ſi talis alienatio facta fuiſſet ex neceſſitate ſine ſollẽnitatibus poterit poſtea ſollemnizari, vt ibi *Ciarlin.* probat *num.*68. hoc eſt per aſſenſum Pontificis, nam talis aſſenſus eſt loco ſollemnitatis, *Duard.deciſ.*28 *n.*2. poſt *tract.de cenſ.tom.*2. *& dec.*30 *n.*3. aſſerit, quod talis aſſenſus facit præſumi bona Eccleſiaſtica vtiliter alienata, et ſollẽnitas nulla requiritur quando interuenit reſcriptum Papæ, *Farin in reper.de contract q.*304.*num.*27.*&* 29. ſuppleantur omnes ſollemnitates neceſſariæ, ex authoritate Papæ, *Rub.dec.*57.*num.*13.*to.*2. *Iacob.Gallus conſ.*103. *num.*4.

*Reſol.*35.*In quæſtione*] Alienatio bonorum Eccleſiæ in aliam Eccleſiam fieri non poteſt ſine ſollemnitatibus, *Gratian.diſcept.forenſ.c.*517. *nu.*9. ſimiliter ſi fieret inter perſonas eiuſdem Eccleſiæ, *Rubeus deciſ.*3.*num.*31.*tom.*2.

*Reſol.*36.*Reſpondetur*] An ruinoſæ terræ, & ſteriles poſſunt alienari, vide *Farin.in repert de contract.q.*16.*nu.*53. vbi *nu.* 54. 58. & 60. quærit an modica res Eccleſiæ poſſit donari, vel alienari, & ibi alia ad ornatum tradit.

*Reſol.*37. *Pro huius*) Ijs adde *Farinac.in repert.de contract.q.*16.*num.*26. & 87. latiùs *Ciarlin.controuerſ. forenſ.iudic.c.*116.*num.*21.

*Reſol.*38.*Huius*) Adde *Monetã in tract.de decimis, c.*5.*q.*7.*à num.*126 ad 129. vbi plura, & meliùs *Rub.deciſ.*220.*num.*4.*tom.*2.

*Reſol.*39 *Reſpondetur*) Adde quod in conſtructione Capellæ tenetur fundator in earum conſtructione requirere cõſenſum Epiſcopi, probat *Alph de Leone de off.Capell q.*2. ſub *nu.*13. *verſ.idem tenetur.*

*Reſol.*40.*In hac quæſtione*) Adde *Alphonſ.de Leone de offic.Capell.q.*4. *praxi* 3.*num.*179. vbi aliam deciſionem deſuper factam adduxit, & an cõſenſus patroni requiratur in alternatione rerum Eccleſiæ patronatæ, refert *Farin.in reper. de contract q.*16.*num* 83.

*Reſol.*41.*Communi*) Quod requiratur beneplacitum Apoſtolicum quando diſtrahũtur redditus annui Eccleſiaſtici refert *Rubeus dec.*3 *n.*3. *p.*2. aſſequitur *Farin.in repert.de contract.q.*16. *num.*29. & 62. *Donat.Ant.de Marin.quotid.reſolut.c.*6.*num.*10. ſic etiam in alienatione redditnum feudalium requiritur aſſenſus, *Conſiliar.de Georg.in repetit.feudal.c.*42.*num.*11.

*Reſol.*42.*Supponatur*) Beneplacitum Apoſtolicũ vitiatur ab obreptione, & ſubreptione, tradit *Rub.deciſ.*94.*num.*60. *p.*2. multa recollexit *Oldrad.in tract.de reſcript.in* 9 *prælud.* circa iſtam materiã obreptionis, & ſubreptionis, & ſubreptio non attẽditur in alienationibus rerum Eccleſiæ, ſi conſtet de illius euidenti vtilitate, *Gratian.c.*415.*num.*3.

Reſol 43.*Controuerſia*) Beneplacitum Apoſtolicũ debet interuenire in concordia rerum Eccleſiæ, *Rub.deciſ.*5.*num.*5.*p.*2. ſimilitèr beneplacitum Apoſtolicum requiritur in tranſactione ſuper re Eccleſiaſtica, *Coccin.dec.*301.*num.*1.

*Reſol.*44.*Cum diſmembratio*) Adde quod diſmẽbratio eſt ſpecies alienationis, *Rubeus dec.*68. *num.*1.*p.*2. & alienatio cum dicatur diſmembratio beneficij, ideò in ea copulatiuè requiritur ſollemnitas, et iuſta cauſa, *idem deciſ.*6. *n.*1.*eod.tom.* quibus addenda infra in *reſol.*76.

*Reſol.*45.*Pro huius*) An ſollemnitates requirãtur in alienatione rerum confraternitatis congerit multos *Farin. in repert.de contract. q.*16. *nu.*25. antè cum *Gratian. diſcept. forenſ. c.*517. *num.*1.*&* 7. *Donat.Ant.de Marinis quotid.reſol. c.*6.*num.*8.

Re-

Digitized by Google

Reſol. 46. *Affirmatiue*] Adde *Duard. in tract. de cenſib.* 2.1.q.23.num.27.

Reſol. 47. *Præſuppoſito*] Ad hoc vide *Farin. in reper. de contract. q.* 16. *num.* 58.

Reſol. 48. *Reſpondetur*] Reſpectu bonorũ Monialium quando alienentur probat *Faria. in reper. de contract q.* 10. *num.* 9. *Nouar. in ſumma bullar. tom.* 2 *tit. de alienat. bonorum Eccl. num.* 15.

Reſol. 49. *Retrouenditio*] Nota quod reemptio introituum nõ dicitur noua acquiſitio, ſed redditia, ità quod res incidunt in priſtinam cauſã *Franch. deciſ.* 39. *num.* 2. conferunt congeſta per *Regent. Lanar. conſ.* 37. *num.* 40. & ideo non requiritur aſſenſus.

Reſol. 50. *Dubitandum*] An, & quando ſit licitum arbores fructiferas incidere vſufructuario fideicommiſſario, & ſimilibus latiſſimè diſcutit *Ciarlin. controu. foreuſ. iudic. cap.* 51. *per totum*, & meminit de iſtis limitationibus citatis per *D. Authorem*, & quod poſſint arbores ceſę, & nociua alienari, refert *Nouar. in ſumm. bullar. tom.* 2 *tit. de alienat rer. regul. prohib. num.* 15.

Reſol. 51. *In hac quæſtione*] Et an, & quando conſenſus capituli interuenire debeat in alienatione bonorum Eccleſiæ latè proſequitur *Farinac. in repert. de contractu, q.* 16. *nu.* 82. *cum ſeq.* vbi modum in ijs ſeruandum oſtendit, & præſertim agit *num.* 85. ſi etiam in iis exquiratur ſuperioris authoritas, & an ſollenuitates eadem requirantur in Conſtitutione Procuratoris, quæ exiguntur in alienatione rerum Eccleſiæ, *Alph. de Leone de cenſuris, recoll.* 6. *nu.* 86.

Reſol. 52. *Facti cõtingentia*] Hic nota qualiter procurator ad vendendum, res Eccleſiæ conſtitui debet, tradit *Farinac. in eius repert. de contract. d. q.* 16. *num.* 104. & procurator præſumitur omnia geſſiſſe in dubio vigore præcedentis mandati quamuis de illo non fuerit facta mentio, *Rubeus deciſ.* 64. *num.* 4. *tom.* 1.

Reſol. 53. *Videbatur*] An ſit locus pœnitentię pendente aſſenſu reſeruato, *Gratian. cap.* 514. *nu.* 3. aduertendum eſt, quod clauſula iſta aſſenſu ſaluo inducta eſt ad euitandum contemptum *Dom. Reg. Lanar. conſ.* 20. *nu.* 27. & de tali clauſula loquitur *Marta de clauſul. p.* 2. *clauſul.* 66. & melius ad rem *Ciarlin. controu forenſ. iudic. cap.* 39. *num.* 38. inquit, quod clauſula reſeruato beneplacito Apoſtolico facit conditionem, vbi plura ad ornatum ſubdens *num.* 41. quod beneplacito Apoſtolico nodum expedito non eſt quæſitũ ius ad rem, & quod geſta per procuratorem valent, licet de procura, tunc non appareat, ſi tamen erat procurator, *Gomeſ. deciſ.* 52. *lib.* 2. alias ſecus, & an poſſeſſio transferatur ex nulla alienatione, *Farin. in repert. de contract. q.* 16. *num.* 38. & quid operetur alienatio bonorum Eccleſiæ cum reſeruatione prædicta, *Duran. dec.* 397. *nu.* 29. & an cadat ſi alienauerit, *Grat. cap.* 633. *num.* 27.

Reſol. 54. *Supponatur*] Regula ſe habet, quod procurator Domino præiudicare poteſt, *Rubeus deciſ.* 106. *num.* 14. *tom.* 2.

Reſol. 55. *Supponatur*] Duxi ad hoc eſſe notãdum, quod confirmatio Apoſtolica in alienationibus rerum Eccleſiæ non operatur, ſi alienatio non ſubſiſtat, *Rubeus deciſ.* 129. *num.* 14. *tom.* 2. & beneplacitum Apoſtolicum vitiatur ex obreptione, & ſubreptione, idem *Rubeus dec.* 94. *num* 60. *tom.* 2.

Reſol. 56. *Dubium*] Adde quod cõſtitutum, & præcarium ſequitur naturam ſui principalis, ità vt ſi fuerit appoſitum in conditionale diſpoſitione erit conditionale, vt probat *Ciarlin. controu. forenſ. iudic. cap* 35. *num.* 12. multa alia ad ornatum conſtituti refert *Farin. in fragm. repert de contract. verbo conſtitutum.*

Reſol. 57. *Supponatur*] Quod res Eccleſiæ nõ erint liberandæ plus offerenti, ſed illi tantum, qui iuſtum pretium obtulit, probat *Mangil. de ſubhaſtat. quæſt.* 200. *nu.* 4. & Eccleſia oblato pretio iuſto poteſt reſpuere offerentem iniuſtum, latè *Anton. Niger in tract. de ſubhaſtat. tit. de iudic. ſeu prætor. pign. cap.* 6. *num.* 3. an, & quando bona Eccleſiarum vendi debeant ſub haſta proſequitur, idem *Niger. in d. tract. de ſubhaſtat. cap.* 4. §. 1. *per totum*, vide *Gratian. cap.* 479 *num.* 45. & 46.

Reſol. 58 *Reſpondeo*] Adde *Farin. in repert. de contract. quæſt.* 16. *num.* 31. & 79.

Reſol. 59. *Supponatur*] An autem permutatio facta rerum Eccleſiæ ſine debitis ſollemnitatibus valeat, ad hoc legit *Faria. in repert. de contract. quæſt.* 16. *num* 45. ſic alienatio bonorum Eccleſiæ in aliam fieri non poteſt ſine ſollennitatibus, *Gratian cap.* 517. *num.* 9. *Donat. Ant. de Marinis quotid. reſol. cap.* 6. *num.* 14.

Reſol. 60. *Supponatur*] An res Sacræ, & pretioſè Eccleſiæ poſſint alienari, vide *Farin. in repert. de contract. q* 16. *ſub num.* 31. & 58.

Reſol. 61. *Reſpondetur*] Multa ad materiam concernentem præcarium recollexit *Farin. in repert. de contract. in fragmentis, lit. P. a.* 23. & *ſeq.* ſed melius alia concernentia ſcripſit recolligendo *Molfeſ. in* 2 *p. ius ſumm. tract.* 12. *cap.* 14. *à num* 20 *ad* 26.

Reſol. 62. *Reſpondetur*] Alia eſt alienatio, & alia eſt promiſſio alienandi. Sicuti alia eſt venditio, ſeu locatio, & alia eſt promiſſio de vendẽdo, ſeu locando ex multis probat *Noalis in tract. de tranſmiſſ. cap.* 36. *num.* 27. poſt Caacer. *uat reſol tom.* 3. *cap.* 7. *ſub num.* 125. Et ſic aſſenſu opus non eſſet, quo ſit, vt promittens alienare feudum non amittit illud *Anna alleg.* 125. *num.* 11. etenim promiſſio ſine aſſenſu non eſt valida in feudis, vt ſubdit *num.* 12. ſicuti promiſſio aſſenſus impetrandi eſt nulla *Reg. Lanar. conſ.* 36. *num.* 11. ſic aliena repromittens, & non alienans non incidit in moram, & pœnã, *Borgn. deciſ.* 29. *num.* 2. *p.* 2.

Reſol. 63. *Supponatur*] Adde quod conductor, qui

Digitized by Google

bona fide fecit melioramenta recuperat expenſas neceſſarias,& vtiles, & quando intelligatur refert *Coccin. decif.* 489. & quid in emphyteota meliorante latius *Anton. de Amat. var.reſol. tom.* 1, *reſolut.* 14. Sed quando melioramenta facta fuiſſent mala fide poſtquam iudicium fuit motum ſuper re,ratio aliqua de eis non eſt habenda,*Rubeus deciſ.*130.*num.*18. *tom.*2. *Anton. de Amat. vbi ſup.num.* 16.*& ſeq.* De vtriſque agit prolixius *Brixian. in repert. ad Borgn. ver. melioramenta, expenſas, vtiles,& neceſſarias*, vbi plura deduxit circa melioramenta facta per bonæ fidei poſſeſſorem, aut malæ fidei poſſeſſorem. Et inſuper ad ornatum limitationis huius regulæ, quod melioramenta facta neceſſariò in re aliena, ſuper quibus res alias periſſet poſſunt peti, maximè si videntur fieri,& nō reclamatur *Muta dec.*51.*n.*18.*&* 19. Inſuper,quod melioramenta facta iure Eccleſiæ ſine Apoſtolico aſſenſu repeti nequeunt, probat *Caſtill.dec.Sicil.*194.*n.*74.*&* 75. *tom.*1.

Reſol. 64. *Reſpondetur negatiuè*] Addas ad materiam alienationis bonorum relictorum Religioſis incapacibus, *Megal. in ſuo promptuario, ver. alienatio, num.* 14. vbi plura ad idem citat *Doctores*,qui in 2.*tomo var.reſol.reſol.*113.*num.* 3.*& reſol.* 120.*num.* 1. agit ſi Generales Religionum hodie valent intra fines Europæ alienare bona immobilia, aut cēſus ſuper illis imponere perpetuos, & quomodo pcedat quòad Generales Theatinorum,*ibi num.*3. ad materiam *Farin.in repert.de contract. q.*16. *num.*8. vbi *num.*9. agit de Monialibus,& de omnibus, etiam agit *Nouar.in ſumm. bullar.tom.* 1.*de alienat.rer.Eccl.per totum, Nouar.frater pract. concl. in concl.* 24. vbi multa citando hic Authorem.

*Reſol.*54.*In hac deciſione*]Nota,quod priuilegium ad beneplacitum conceſſum eam naturam habet, vt extinguatur morte concedentis, *Reg.Lanar.conſ.*65. *num.*23. & verba illa ad beneplacitum tuum, vel quādocunque volueris important temporis perpetuum vſque quo vixerit per mortem ſtatim extinguitur dilatio,& debetur legatum,*Borgn.deciſ.* 16.*nu.* 17. *p.*4. & beneplacitum ſuæ voluntatis expirat per mortem,idem *Reg.Lanar. conſ.*76. *num.*23. ſic etiam locatio facta ad beneplacitum morte finitur,refert probando *Io.Baptiſta Bilotta deciſ.*7.*Beneuent.*vbi alia ad ornatum hic tacta retulit, & quando beneplacitum conceſſum fit ratione dignitatis, vel perſonæ, itá vt morte Principis finiatur,nec ne, refert *D. Reg.de Ponte conſ.*155.*nu.* 29.*& ſeq.tom.*2. & licèt beneplacitum priuilegij conceſſum morte extinguatur,non tamen beneplacitum conceſſum Apoſtolicum,quod eſt perpetuum,*Sperel. dec.* 2. *num.* 109. niſi reuocetur, & ſi poſſit officialis ad beneplacitum cōſtitutus remoueri ſine cauſa,refert *Gratian.cap.* 167.*num.*15. vbi plura ad ornatum recenſet.

Reſol. 55. *Supponitur*] Regulariter prohibita eſt alienatio rerum Eccleſiæ facta ſine ſollemnitatibus requiſitis, itá oſtendit *Farin. in reper. de contract.q.*16.*ſub num.*1.32.*&* 59.& dum ſit prohibita, an iuramento firmetur, in cæteris contractibus à ſtatutis reprobatis abſque ſollemnitatibus, an iuramento eos firmet,proſequitur *Mancin.in tract. de iuramento,p.* 4.*quaſt.* 4. *in primo effectu, per totum*, latiſſimè idem *Farinac.eod.reper.q.* 19.*per totam*, & an firmet cōtractum contra legis prohibitionem celebratum,fusè *Sperell.deciſ.*46.*num.*1.2.*&* 4.vbi plura,& iuramentum quando firmet contractum inualidum, proſequitur *Molfeſ. in ſumma, p.* 2. *tract.*12.*cap.*4.*num.*16.95.*& ſeq.*

*Reſol.*56. *Reſpondeo*] Pecunia appellatione quænam veniant oſtendit *Farin. in reper.de cōtract. in fragm.lit.P.num.*9.*Molfeſ. in* 2.*par. ſua ſumma tract.*12.*cap.*3.*num.*55. Vnde infertur an poſſit alienari pecunia per minores,& mulieres abſque ſollemnitatibus, refert *Gratian. cap.* 756. *num.*31.*&* 32.& an pecuniæ magnæ quantitatis poſſint alienari per adminiſtratores Confraternitatum,*idem cap.*515.*num.*12.& an pecunia ſit mobilis res, & cedat legato mobiliū, *idem cap.* 811. *num.*1. *tom.*5.& pecunia Eccleſiæ an alienari poſſint cum ſollemnitatibus, latè *Farin in reper.de contract q.*16. *num.*58.

Reſol. 57. *Reſpondeo*] An bona Eccleſiæ poſſint dari ad cenſum ex Rodoano,probat *Farin. in repert. de contract.q.* 16.*num.* 49. & an clericus poſſit ſuper bonis ſui officij cenſum conſtituere,latè *Cenc.de cenſib.p.*1.*cap.*2. *quaſt.*3. *art.*2. vbi *num.*5.6.7.& 8. agit de conſtitutione cenſus ſuper rebus Eccleſiæ, ſi fieri poſſit abſque ſollemnitatibus.

*Reſol.*58.*Supponatur*] Certum eſt, quod forma nō ſeruata actus corruit,itá *Rubeus dec.*143.*nu.*4. *tom.*1.*& dec.*90.*tom.*2 *n.*25.*Mant.dec.* 300.*n.*2. Eo maximè quando forma reſpicit ordinem, & ſubſtantiam actus, quæ ſeruari debet alias eius omiſſio vitiatet actum, idem *Rub. deciſ.* 124.*nu.*42.& operatur nullitatem actus *Epiſc. Marant. reſp.* 42.*num.*21.*tom.*4. Quo fit,vt licet beneplacitum Apoſtolicum ſuppleat defectū ſollemnitatis requiſitæ in alienatione rei Eccleſiaſticæ,*Coccin. deciſ.* 374. *num.*4.*deciſ.* 391. *num.*2.*dec.*445.*num.*2.non tamen ſuppleat defectum cauſæ,*idem d.deciſ.* 391.*num.* 3.*& deciſ.* 445.*num.* 2. Neque defectum formæ,quæ dat eſſe rei,*l.huius,ff. de in integ.reſt.* cum aliis apud *Barboſ.principia iuris,lit.F.num.* 49.vbi *num.*50. probat, quod forma ad vnguem eſt ſeruanda, & ſi deficiat in minima actus corruit, nam forma præcisè erit ſeruanda,*Epiſc. Marant.in reſp.*3.*num.*25.*tom.*4. & in ſpecie implenda venit, *idem in reſp.* 46. *num.* 34. *eod.tom* maximè quando à lege,vel Conſtitutione erit inducta, *idem reſp.*42.*num.*10.*& ſeq.* vbi plura adducit, vt ad vnguem debet ſeruari,*Mant. dec.*352.*n.*1.

Reſol.

Reſol.59.In hac reſolutione] Quando enim neceſſitas eſſet magna, & periculum in mora ineſſet ſollemnitates non requirerentur in alienatione rerum Eccleſiæ, ità probat *Farin. in repert.de contract.q.16.num. 61.* vbi id declarat, qualiter procedat.

Reſol.60.Sæpè quæritur] Permutatio facta rerum Eccleſiæ ſine debitis ſollemnitatibus non valet præterquã,ſi fiat in eiuſdem Eccleſiæ vtilitatem,probat *Farin.in reper de contract. q.16. num.45.*& licet ipſa permutatio ſit alienatio, *Ciarlin.controu foren.cap.43.num.1.*ea propter ipſa permutatio rerum Eccleſię requirit aſſenſum Apoſtolicum,*idem cap.18.num.30.* adhuc tamen ipſa fieri poteſt ſine tali aſſenſu in diœceſi Regii,*idem cap.8.num.87.*vbi *num.28.* ad rem noſtram dixit, quod permutatio rerũ Eccleſiæ ad aliam Eccleſiam non requirit ſollemnitatem Paulinæ, quanquam *Rubeus dec. 3.num.31.tom.2.*dicat,quod beneplacitũ Apoſtolicum requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ, etiam ſi alienatio fiat inter perſonas eiuſdem Eccleſiæ.

Reſol.61.Supponatur] An emens res Eccleſię ſine ſollemnitatibus debitis teneatur etiã ad fructus perceptos,latiùs *dec. Pedemont.* 159.cùm aliis relatis à *Farin.in reper.de contract q.16.nu. 43.*& in operalibus agit *Bilott conſult.1.nu.44. Villag.de reb.Eccl.male alien. num.* 139. Et citra dubium,quod fructus debentur à die litis motæ,*Rub.dec.281.num.1.tom.2.dec.165 nu.34 Duran.deciſ.156.num.3.*

A quo die erunt reſtituendi, idem *Rub. deciſ.189. num.1 tom.2.*& ſic ſeruari per multa Tribunalia,recenſet in *deciſ.3.num.3.*

Excepto tamen,ſi adeſſet mala fides, quoniam tunc fructus etiam debentur ante motam litẽ *Rubeus deciſ.3.num.23 tom. 2.* & quis dicatur male fidei poſſeſſor in præſenti materia docet *Villagut.in d.tract.num.126.*

Nam fructus rei malæ alienaræ debent reſtitui Eccleſiæ à die ſpolii,*Ciarlin contro.foren.iudic. cap.105.num.72.* & ſic à die alienationis, ità *Duran.deciſ.256.num.1.& ſeq.tom.2.*

Et proinde mota lite conſtituitur in mala fide poſſeſſor,vt refert *Farin.dec.poſth. 221. num.2. tom.2.*& ſic ſuperueniente mala fide non faceret fructus ſuos,*Megal.vbi ſup.*

Cæterum reſpectu bonæ fidei poſſeſſoris non eſt dubitandum,quin faciat fructus ſuos, probat *Megal.in promptuario,verbo fructus,nu. 11. Reg. Valenz.conſ.156.n.32.tom.2.Grat.cap.649.n.6.*

Etiam ſi bona fides proueniret ex titulo inualido,& nullo,*Rubeus deciſ.241.num.8.*

Imò vt quis faciat fructus ſuos non requiritur bona fides,ſed ſat eſt,quod abſit mala, *Rubeus dec.211.n.17.tom.2.Gratian.vbi ſup.*

Et circa hoc notandum eſt,quod fructus percepti à bona fidei poſſeſſore, etiam ante motam litem debent reſtitui, ſi non ſint conſumpti, ſed adhuc extant,vel ex eis poſſidens factus eſt locupletior,*Rubeus d.dec.3 num.38.42. & 45. Reg.Valenz.conſ.196.num.20.tom.1.*& an fructus veniant ante litem motam iure,*Fontanel. deciſ.91.num. 31.& ſeq.*& an debeantur à die motis lite,*idem dec.206.num.1. & ſeq*

Reſol.62.Reſpondeo] Ante omnia erit notandum, quod comendæ noſtri temporis ſunt veri tituli beneficiales,in quibus procedunt regulæ, & conſtitutiones Apoſtolicæ.*Rubeus deciſ.51. num.14.tom.2.*niſi eſſent comendæ ex beneficiis ſuppreſſis,quæ ſunt diuerſiſſimę naturæ,& ideò non tractandæ,iudicandę, & decidendæ, prout Eccleſiaſtica beneficia ex multis, probat *Anſal.de iuriſd.p.2.tit.4.cap.6.num. 22.* vbi *num 23.*ſubdit,quod ipſarum cauſa nõ ab Eccleſiaſtico , ſed à ſeculari Iudice cognoſcendæ,& an comendatarius ordinis militaris habeat facultatem alienandi, quæ conceditur veris Prælatis,& beneficiariis attingit, *Gratia. cap.880.num.37.* & quod comendatarii ſacrę Religionis Hieroſolymitanæ ſunt mere vſufructuarii ad tempus,& non poſſunt bona eorum comendę alienare,inquit *Caſtill dec.294 num.54.& 56.*vbi plura deduxit, & comendatarius non eſt verè Prælatus,ſed rerum Eccleſiæ cuſtos,& legitimus adminiſtrator, ſed hic procedit in comendatario temporali,ſecus in comendatario perpetuo,*Farin.deciſ.ciuil. 141. num.6.tom.1.* poſtquam comendatarius perpetuus ſimilis eſt Abbati,*Borgn.deciſ.46.n.52. parct.*inde comendę,ſeu perceptione militum Hieroſolymitanorum non ſunt beneficia perpetua,ſeu manualia, & ab iis poſſunt milites ad nutum Magni Magiſtri amoueri*Farin.deciſ. ciuil.87.n.2.tom.2.*& bona equitũ tamen Hieroſolymitanorum abſque ſollemnitatibus à iurę requiſitis non poſſunt alienari, & alienata reuocantur,refert *D.Author dec. 266.nu.3. tom.4.*& an equites Hieroſolymitani alienare poſſint bona ſua dum in iis habẽt vſum dumtaxat,& commoditatem,refert *Sperell. deciſ. Eccleſ.21.num.42.*

Reſol.63.Supponatur in facto] Subreptitia dicitur gratia nõ facta mentione litis,*Farin.dec. ciuil. 29 num.2.tom.2.& dec.278.nu.3.tom.1.* & quãdo dicatur ſubreptitium reſcriptum ob non factam mentionem litis pendentiæ, *idem dec. 192.num 4.tom.1.* & aſſenſus cum ſit gratia fieri debet mentio litis,*Reg.Lanar.conſ.17.n.7.* vbi multa adornatum.

Reſol.64.Pro reſolutione] Multa collegi circa iſtam materiam alienationis comendæ in antecedenti reſolutione.

Reſol.65.Reſpondeo] Multa congerit *Farin. in repert.de contract.q.32.* concernentia materiam alienationis feudi,qui in altera *q.16.nu.50.*& 113. agit prolixius de bonis Eccleſiæ in feudum conceſſis,vel concedendis, quomodo,& quando valeant cum aſſenſu, vel citra in feu-

dari adornatum huius reſolutionis.

Reſol.66.In huiuſmodi] Ante omnia notãdum eſt, quod verbum *affrancare* ſic vulgo dictum, idẽ, qui quod redimere, ſeu reemere, vt iure comprobatum eſt, & talia verba deſumũtur ex poteſtate conceſſa per pactum affrancandi, ſeu redimendi, & tale pactum affrancandi poteſt apponi, tàm in contractu emphyteotico, quã feudali, *Theſaur.iur.quæſt.foren.lib.4.q.* 44.*n.4.* ſimiliter & in contractu cenſuali.

Nam pactum de redimendo toties quoties applicatione cenſuit, *Duard.deciſ.*151.*nu.*3. poſt *tract.de cenſib. tom.*2.

Et ob id ad materiam, ſi in tali pacto exquirãtur ſollemnitates quemadmodum in alienatione rei, & videtur negandum, nam ſicuti reemptio introitum, non dicitur noua acquiſitio, ſed redditio,ità quod incidunt in priſtinam cauſam *Franc.dec.*39.*num.*1. ſic re de pretio cẽſus non eſt noua emptio, ſed prioris reſolutio, *Cene. de cenſibus, p.3.cap.1.q.3.art.1.num.5.* et affrancatione ſequuta libera dicetur venditio *Ciarlin.controu.foren.cap.*72.*num.* 8. Nam per actum retrosimilem liberat rem cenſitam, *idẽ Cene.dec.*82.*num.*9. poſt *d. tract. tom.*1.

Quo ſit, vt licet redemptio cenſus ſit vera cenſus emptio, *Duard.d.tract.*§.5.*q.*8.*num.*3.*tom.*2. et conſequenter talis reemptio cẽſus ſit ſpecies alienationis, eſt tamen alienatio neceſſaria, *idem d.*§.5.*q.*15. ſub *nu.*2. nam eſt ſolutio prioris contractus, vt *ibidem num.*1. et conſequẽter redemptio cenſus, et ſi ſit emptio, eſt tamen diſtractus, *idem d.*§.5 *q* 8.*num.*16. Benè tamen verum eſt, quod affrancandi pacta regulariter non ſolent apponi in contractu emphyteotico, idem *Theſaur.d.q.*44.*num* 6. vbi ad rem noſtram *num.*7. inquit, quod affrancamenta ab Eccleſiaſticis ſemper ſunt prohibita abſque licentia ſuperiorum, nimirum ſi talia affrãcamenta requirant eaſdem ſollemnitates, quæ requiruntur in alienatione rei Eccleſiæ, vt idẽ *Theſaur.d.lib* 4.*q* 46.*num.*5. recenſet et vltra prędicta nota, quod affrancatio in re Eccleſiaſtica debet fieri in ſimili, vel meliori, *Camil. de Medic.conſ.*166.*num.*61. & *num.*145. ſubdit, quod facultas affrancandi poſt vtile dominiũ reuerſum rei conceſſæ ad Eccleſiam non poteſt durare quòad vtile dominium, ſed quòad directum tantum, et prędictis adde *D.* Reg. *de Ponte conſ.*156.*num.*9.*tom.*2. vbi inquit, quod ius affrancandi non ammittitur, etiam ſi bona, quæ poſſunt affrancari inciderint in commiſſum, præcipuè dũ adeſt iuſta cauſa, & *n.*13.

Reſol.67.Supponatur] Cappellania nõ dicitur verè beneficium, *Author in deciſ.*363.*num.* 7.*p.*4. & quando dicatur beneficium Eccleſiaſticum tradit *Gratian.cap.*397.*num.*50. quanquam dicatur beneficium ſimplex, *Author dec.*105.*nu.* 12.*p.*4. materiam iſtam Cappellaniæ attingit prolixius *R.P.Alph.de Leone de off.Cappellani, quæſt.*3. & *in ſect.* 7. agit quando dicatur profana, & quando Eccleſiaſtica.

Reſol.68.Egregia eſt] Adde quod ſollemnitas non eſt neceſſaria in bonis Eccleſiæ ſolitis locari, & qualiter intelligatur agit *Grattan.diſcept. forenſ.cap.*379 *à num.*20.*ad finem*, vbi plura, vbi *num.*19. tractat, ſi bona recuperata, & incorporata Eccleſiæ, & effecta de menſa eius poſſint alienari ſine ſollemnitatibus, & in conſulto Romano Pontifice, & vltra eum nouiſſimè *Farin.in eius reper.de contract. q* 16.*num.*22.23. & 113. vbi etiam loquitur, ſi poſſunt ad emphiteoſim dari, *num.*28. & 48. renouatio emphyteoſis, quibus perſonis ſit faciẽda, refert Rub. *deciſ.*74.*num.*13.*tom.*2. vbi in præcedenti *nu.* 3. cenſuit renouationem emphyteoſis hęreditariæ eſſe faciendam hęredibus, non autẽ agnatis, niſi eſſet emphyteoſis ex pacto, & prouidentia, quo caſu facienda erit agnatis proximioribus, non autem hęredibus, vbi *nu.*2. declarauit, & de clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico, latè dixi ſupra in *reſol.*54. et vltra eos *Donat.Anton.de Marin.quotid. reſol.cap.*6.*num.* 26. Hanc eandem materiam proſequitur *Farin.in repert de contract.q.*16.*num.*88.

Reſol.70.Reſponſio eſt] Alienatio cum clauſula ſequuto Papæ aſſenſu, an ſubſtineatur, ità vt non ſit locus pœnitentię, antequam Papa conſentiat eo quid in hoc operetur iuramentum, vel ſi fuerit obtemptum beneplacitum, quamuis non ſit ſequuta ſententia executorũ, quibus eſt commiſſa cauſa, ſi in euidentem, *Grat. diſcept.forenſ.cap.*514.*nu.*3.*ad* 10. aſſenſus enim S.P. ſi reſeruętur in alienatione rerum Eccleſiæ quando non eſſet neceſſarius ſubintelligitur clauſula, quamuis eſſet neceſſarius *D. Reg. Hect.Capyc.Latro conſult.*156.*num.*30. *tom.* 2. & alienatio rei Eccleſiæ fieri nõ poteſt reſeruato aſſenſu Apoſtolico, quod ſi additum fuerit, nec aliter, nec alio modo, vide *Donat. Ant.de Marin.quotid.reſol.cap* 6.*num.*16. & 17.

Reſol.71.In hac] Quænam dicatur bona patrimonialia, & quaſi patrimonialia declarat *Epiſc. Genuenſ.pract.Eccleſ.cap.*464.*num.*2. an bona donata à patre filio in titulum patrimonii, vt ad ſacros ordines promoueatur ſint quaſi caſtrenſia, & an in legitimam imputantur, probat *Paul.Squillant.in tract.de priuil.cler.cap.*12. *num.*21. & 24.

Et quod bona, & Eccleſiæ parificẽtur quòad beneficium fori, tradit *Ciarlin.controu.forenſ.cap.* 103.*num.*3. vbi multa, & clerici patrimonium, ad cuius titulum eſt ordinatus æquiparetur bonis Eccleſiaſticis, *idem cap.*22.*num.*48.

Et quamuis de bonis patrimonialibus, & quaſi patrimonialibus ipſi diſponere poſſint ad libitũ, ità *Molfeſ.in* 2.*p.ſua ſum.tract.*12.*c.*2.*n.*48.

Reſol.72.Supponatur quod] Multa congerit *Farin. in reper.de contract.q.*16.*num.*43. concernentia conſenſum Capituli, ſeu canonicorum circa

alie-

alienationem bonorum Eccleſiæ quando, et quomodo ſit prçſtandus.

Reſol.73. Supponatur in facto] Quemadmodum aſſenſus poteſt facere de feudo allodiũ, ex *Loffred. Cuman. Frecc. & Cumia* probat *Praſes Lanar. in repet. cap.1. ſi vaſallus feud. priu. num.32.* & ideò feudum alienans, vti allodium alienans illud amittit etiam ſi illud recuperaſſet *Camil. de Medic. conſ.117. num.29. & conſ.19. num.28.* ſicque alienando feudum, vt burgenſaticum efficiatur exquiritur aſſenſus, quia alteratur eius natura, quinimò aſſenſus Regis requiritur in alteratione naturæ feudorum, ac etiam voluntas ipſius feudatarii, probat *D. Reg. Hector Capyc. Latro conſul.52. num.20. tom. primo.*

Reſol.74. Reſpondetur] Hic nota, quod mãdatum non prçſumitur, neque per centũ annos, *Villagut. de reb. Eccl. malè alien. nu.* 81. Imò ex diurnitate temporis mille annorum, *ibid, nu.*161. 173. & 168 niſi aliter conſtat de eo eſt quare poſt mille annos ſubſequitur *num* 169. et mãdati qualitas requiſita an prçſumatur ex diurnitate temporis affirmatiuè refert cum fallẽtia *Borgn. deciſ.31. num.527. &* 528. p.1. et talis mandati qualitas extrinſeca, et ratificatio ex diurnitate temporis, licet præſumatur tamen mandatum ipſum nunquam præſumetur, *idẽ deciſ.13. num.10. p.1. dec.45. num.12. & 13. p.1. & Dec. conſ.297. nu.3. Crauet. conſ.400. n.24. vol.3* et talis mandati qualitas tribuens robur contractui ſubſtantialis ſolummodo enunciata non probatur, niſi inter ipſos enunciantes, et non contra mandantem, requiritur enim plena probatio contra eum, *idem d. deciſ.31. num. 529. ad 32. p.2.*

Reſol.75 Supponatur] Quemadmodum etiam ius patronatus in Eccleſia regulari, vt acquiratur requiritur priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, *Rubeus deciſ.29. nu.9. 16.28. & 29. tom.2.* ac etiam ius patronatus in Eccleſia conuentuali fundari non poteſt cum ſolo conſenſu Epiſcopi, ſed eſt neceſſarium priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, etiam ad effectum præſentationis, *Farin. deciſ. ciuil.53. n.1. tom.1.* vbi multa ad ornatũ tradit.

Reſol.76. Reſpondetur] Vltra addita ad *idem in reſol.44.* alias 45. nam eſt certum, quod diſmembratio, vt ibi probaui eſt ſpecies alienationis, et talis diſmembratio nedum Eccleſiæ fieri non poteſt abſque ſollemnitatibus, nam requirit omnes ſollemnitates alienationis, *Farin. deciſ.119. num.12. tom.1.* Sed etiam beneficiorum *Rubeus dec.6. num.2. tom.2.* de diſmembratione fructuum agit *Farin. dec. poſthum.757 num 3. tom.1.*

Reſol.77. Supponitur in facto] Circa materiam locationis bonorum Eccleſiæ quando, & quomodo ſit facienda agit *Farin. in repert. de contract. quæſt.16. num.28. & 115.* & an requiratur aſſenſus Papæ in locatione vltra triennium, ſi vltra tale tempus res Eccleſiæ locari ſolitæ sũt negatiuè concludit *Donat. Ant. de Martin. quotid. reſol. cap.6. num.6.* ſimiliter nec beneplacitũ Apoſtolicum exigitur in locatione bonorum Eccleſiæ, quotieſcunque doceatur de vna locatione ſollemni, ac legitimè facta, nempè cũ beneplacito Apoſtolico, *Rub. dec.152. num.10. tom.2.* vel de duobus nõ ſollemnibus per quadraginta annos effectum ſortitis, vbi *num.11.* & 12. ad rem noſtram cõcludit, quod tale beneplacitum requiritur in tali locatione, etiam ſi res ipſa ſit materialis ſolita alias concedi, ſi in conditione, vel alio modo fuerit alteratũ, tunc enim diceretur noua conceſſio, & quid ſi fuerit tradita poſſeſſio antequam aſſenſus fuerit impetratus eo tamen pendente, an incidat in cenſuras emptor, vide *Ciarlin. controu. iur. foren. cap.106. num.21.*

Reſol.98. In huiuſmodi] Et qualiter conſtituatur procuraror ad alienãdum res Eccleſiæ, docet *Farin. in eius repert. de contract. q.16. num.104.*

Reſol.79. Reſpondetur] Ad hoc nota praxim alienandi bona Eccleſiæ qualiter, & quo caſu benè procedat relatam à *Ciarlin. controu. forenſ. iudic. cap.106. num.22.* & qualis ordo ſeruetur, tradit *idem cap.105. num.63.*

Reſol.80. Reſpondetur] Nota, quod Paulus quartus alienationes inualidas renocauit, vt dixit *Ciarlin. controu. foren. cap.39. num.36.* ſuper qua bulla multa congeſſit *Nouar. in ſumma bull. tom.2. tit. de alienat. bon. Eccl.* & an exquiratur ſollemnitas Paulinæ in alienatione bonorum Eccleſiç in alteram Eccleſiam, idem *Ciarlin. cap.18. nu.29.* & an alienatio vſum tem exquirat ſollemnitates Paulinæ, *idem cap.18. num.29.*

Reſol.81. Doctores] Hoc idem attingit *Farin. in repert. de contract. q.16. num.35.*

Reſol.82. Concil. Trid.] Hoſpitalia omnia regulariter ſunt ſub protectione Eccleſiæ, & cura Epiſcopi, *Gratian. cap.48. num.18. & 19.* & quãdo dicatur laicale refert *Ciarlin. controu. foren. cap.116.* & latè *Anſal. de iuriſd. p.1. tit.11. c.13.* vbi etiam agit de hoſpitalibus laicornm, & qualiter cognoſcantur ad inuicẽ, vbi *num.38.* refert, quod Epiſcopus poteſt inſpicere, ſi in talibus hoſpitalibus gubernatio rectè procedat, & in locum malè regẽtium alios idoneos ſubrogandos procurare, inſuper Hoſpitalis Rector non durat vltra triennium, vt ibi *Ciarl.* probat *num.8.* & non mirum, ſi eo lapſo alia exquiritur licentia.

Reſol.83. Inter cæteras] Si enim attendatur Doct. ſententia, quod locatio bonorum Eccleſiæ vltra tres annos eſt illegitima, vt teſtatur *Maccerat. lib.1. reſolut.50. num. 46.* imò non valebit, neque quòad triennium probat *Ciarlin. contr. foren. iudic. cap.8. num.28.* & quando valeat in bonis Eccleſiæ, & quando non, et quomodo declarat *num.31.* nam regulariter permiſſa videtur de triennio in triennium, vt ſubſequitur *num.*

*num.*35.nimirum ſi aſſenſu opus eſſet in mandato facto ad locandum res Eccleſiæ vltra dictum tempus,ex *conſ.Decij* 281.non aliter 282. & an,et quando valeat locatio bonorum Eccleſiæ,vel conceſſio vltra tempus permiſſum, et qualiter oſtendit *Farin.dec.ciuil.*30. *tom.*1.

*Reſol.*84.*Supponatur*] Quemadmodum enim aſſenſus domini directi non requiritur in remiſſione iuris competentis ad rem per aliũ poſſeſſam,vt ex *Aſflict.dec.* 232. probauit *Ludouiſ. decıſ.*355.*num.*14.ità in caſu noſtro, nam iuris quærendi non habetur tanta ratio quanta iuris quæſiti,*Rubeus deciſ.*120.*num.*17.*tom.* 1 ; ius nondum quæſitum non dicitur eſſe in bonis noſtris *Macerati lib.*7.*reſol.*49 *num.* 26. & quæ ſit differentia inter ius quæſitum,& quærendũ refert *Marſil.ſing.*194.

*Reſol.*85. *Huic quæſtioni*] An emens res Eccleſiæ teneatur probare pretium verſum in vtilitatẽ Eccleſiæ proſequitur *Farin.in reper.de contrac. q.*16.*num.*72.& ſi emptor rei Eccleſiaſticæ regulariter non debet eſſe ſollicitus de verſione pretii, quod ſoluit in Eccleſiæ vtilitatem, vt refert idem *Farinac.dec.ciuil.*681. *tom.*1.id tamen *num.*5. declarat qualiter procedat.

*Reſol.*86.*Reſponſio*] Certum eſt, quod bona clerici ad quorum titulum eſt ordinatus censẽtur Eccleſiaſtica,ità probat *Ciarlin. controu.foren. cap.*28.*num.*15.et propria bona clericorum data pro titulo patrimonii non poſſunt alienari,vt probando refert *Marcell.Vulpes in praxi fori Eccleſ.cap.*6.*num.*6.quemadmodum bona Eccleſiaſtica,quæ non poſſunt alienari ſine aſſenſu Apoſtolico,vt ſubdit *num.*7. ità bona ipſorum data ad titulum patrimonii,sũt enim talia bona exempta *Grillenz.conſ.*53. *num.*45. adeò quod clericus ſuper dictis bonis cenſum conſtituere nequit ſine ſollemnibus, ità *Cenc. de cenſib.p.*1.*cap.*2.*q.*3.*art.*2.*num.* 4. & locatio fructuum beneficii indeterminata facta morte beneficiati finitur,*Molf.in ſumma tom.*2.*cap.* 8.*num.*40.

*Reſol.*86.*Ratio dubitandi*] Oblationes, ſeu eleemoſinequè fiunt Monaſterio,vel in loco clericorum regularium ipſis religioſis acquirũtur, et non aliis *D.Author deciſ.*170.*num.*3.*p.*4. vbi plura ſimiliter oblationes fidelium, quæ fiunt in oratorio eis acquiruntur ad quos pertinet oratorium *Mantic.dec.*38 *num.*4.et tales oblationes,et eleemoſinę,quę offeruntur locis gubernatis à ſecularibus,ad quos pertineant,refert *Borgn.dec.*17.*num.*71.*p* 2. ſic etiam oblationes debentur rectori Eccleſiæ parrochiali, *Macerat.lib.*1.*var reſol.in reſol.fin.caſu* 2.et non mirum,ſi abſque aſſenſu alienari poſſunt etenim Sacerdotes viuebant de oblationibus,vel quando non haberent aliud vnde viuere,quia qui ſeruit altari de altare viuere debet, *Grill. conſ.*54.*num.*24.et an talis prohibitio procedat in fructibus oblationum altaris,vt ipſe in tali nomine contineantur,negatiuè firmat *Io. de Arnon.problema* 80.

*Reſol.*88.*Reſpondetur*] Ad hoc vide *Farin.in reper. de contract.in q.*16.*n.*15.*&* 103.

Notabilia] An creditor cenſus poſsit pro toto cenſu agere contra eum,qui poſſidet vnã tantum ex pluribus rebus ſuppoſitis,vel partem vnius rei cenſuatæ,vide *Cenc.de cenſibus par.*2. *cap.*2.*q.*5.*art.*9.*num.*29.*&* 33.& quãdo fuerit cenſus venditus pluribus perſonis pro partibus ſeparatis,an à quolibet poſſit redimi,*idem p.*3.*cap.*1.*q.*3.*art.*7.*num.*36.*Duardus de cenſibus,* §.4.*q.*13.*num.*2.

Ibi,in alienatione] Vtilitas Eccleſiæ conſideratur tempore contractus ex communi opinione Canoniſtarum non poſtea,probat *Farinac.in reper.de contract.q.*16.*nu.*71. alias inſuper pertinentia ad ornatum iſtius materiæ vtilitatis alienationis bonorum Eccleſiæ, latius poſuit *Nouar.in ſumm.bull.tom.*1.*tit.de alien.bon.Eccl. num.*6.*cum ſeq.*

Ibi,alienari] Alienatio rei Eccleſiæ non fit quãdo fructus ad reparationem ſufficiunt, probat *Grillenz.conſ.*80.*num.* 18.

Ibi,alienatio rei]Ex cauſa neceſſitatis Eccleſiæ bona alienantur, latè *Farin.in repert.de contract. q.*16.*num.*40.61. *&* 72.

Ibi,Commiſſarij] Adde *Nouar.in ſumma bull.tom.*1 *ſuper bulla Pauli II.fol.*13 *ibi citat epiſc.Genuen. & Nald.*ad hoc,& iterum *tom.*2.*tit. de alienat. rer.Eccleſ.fol.*13.

Ibi,res Eccleſiæ] In bonis Eccleſiaſticis alienari ſolitis non requiruntur ſollemnitates, nec beneplacitum Apoſtolicum,*Rub deciſ.*281.*n.* 18. *tom.*1.*& dec.*243.*num.*1.*tom.* 2.

Ibi,emptor]Hic nota,quod enunciatiuè vtilitatis, & neceſſitatis poſitæ in inſtrumento cõceſſionis emphyteuſis bonorum Eccleſiæ ſolent apponi ad obtinendum beneplacitum Apoſtolicum,non autem ad illud iuſtificandum , ſuper qua iuſtificatione probationes ſunt faciendę, *Rubeus dec.*202.*num.*14.*tom.*2.

Ibi,legatum cenſum] Multa ad ornatum *clem.exiui,§.cumque,D.Author recollexit in collect.*668. fundando tale legatum annui redditus eſſe immobile,& conſequenter perpetuum maximè factum Eccleſiæ taliter , quod non poſſit reſtringi ad ſpatium centum annorum;vt erit videre apud *Tiraq.de priuil pie cauſę,in priuileg.* 80.*ibiq; Addentes*,& quid ſi fuerit factum tale legatum religioni incapaci,vide in *ſum. priuil. piarum cauſar. per nos edita in priuil.* 268. & ibi refertur deciſio facta per Tribunal Reuerendæ Fabricæ in eius beneficium ſtante capacitate legatarii,vltra eos vide *F.Paulum Glemonenſ.in tract de legatis perpetuis*,§.4.*per tot.* niſi fuerit annuum legatum factum Fratribus minoribus pro ſtudio,ac libris emendis, quoniã tunc valeret,ità *Ioſeph Gonzales var.quæſt.cap.* 33.*num.*35.

Ibi,

Digitized by Google

Ibi, Prælatus faciens) Arborum inciſio an ad conductorem, & emphyteutam ſpectat, vide *Borgn deciſ.32.num.10.& ſeq.p.2.& per totum,* latiſſimè *Ciarlin. controuerſ. forenſ. cap.51. per totum.& cap.2.num.2.3.52.& ſeq.Iul.Clarus in §.emphyteuſis q.26.*cum *addit.Farinac.in fragm. repert. de contract.lit. A.*diuerſa *num.30.*& reſpectu Prælati, vide adducta ſuprà *reſolut.50.* dubitandum.

Ibi, conſuetudo) Ad materiam iſtam vide *Farinac. in repert.de contract q.16.n.111.*vbi plura de hoc, & quod non valeat alienatio facta in eos refert *Nouar.in ſum.Bull.tom.1.tit.de locat.bon. eccl.*an hæredes emphyteuſis ea finita poſſint petere ſibi denuò decerni inueſtituram emphyteuſis, latiùs *Farinac.in ſuis fragment.* poſt *repert.de contract. verbo emphyteuſis nu.30.*vbi plura, in tantum quod Eccleſia tenetur renouare emphyteuſim finita reuocatione deſcẽdentibus emphyteutæ, niſi vellet eam pro ſe retinere, latiùs *Epiſc.Genuenſ.in tract.de eccleſ. ſeu practicab.eccleſ.q.79.*& quid ſi res non eſſet integra renouandi proximioribus emphyteuſim idem *q.116* & an tranſeat ad extraneos hæredes idem *q.76.& 77.* latiſſimè *Ciarlin.controu forenſ iudic.c.8.per totum, Donat. Ant.de Marin quotid.reſolut.c.305.*vbi plura, & quòd Prælatus poſſit alienare bona Eccleſiæ, etiam in conſanguineos ceſſante præiudicio Eccleſiæ, tradit *Ludouiſ.deciſ.396.* vbi *Addentes num.3. & 9.*

Ibi, fructus) Nota quod fructus rei malè alienatæ debent reſtitui Eccleſiæ à die ſpolij, *Ciarlin. controu.forenſ.iud.c.105.n.72.Duran.* latè *deciſ. 256.tom.2. Macerat.lib.1.c.5.nu.8.Donat.Ant. de Marin.reſolut.quotid.c.8.per totum* latè.

Ibi; Epiſcopus) Et ſi permutatio ſit alienatio, vt probat *Ciarlin.controu.forenſ.cap.43.nu.1.*& in quo differat à venditione, *Farin.in repert.de contract.q.11.n.20.*quando fieret de rebus Eccleſiæ cum alia Eccleſia ſi requiratur aſſenſus Apoſtolicus exarat *Ciarlin. d.controuerſ forenſ. cap.18.num.28.& ſeq.*

Praxis Commiſſariorum Apoſtolicorum.

Reſol.89.Huic) Citra dubium Commiſſarij, quibus commiſſa erit alienatio bonorum Eccleſiæ eſſe debent in dignitate conſtituti, vt firmat D Auctor hic, & cõſtituuntur à S.P.adeo quod Camerarius, & clerici Cameræ non poſſunt concedere talem commiſſionem ſi inèuidentem, *Barboſ.in collect.deciſ.Apoſtol.collect.81.nu.15.*ſi fortè contingerit, quòd Commiſſarius tempore commiſſionis reperiretur in dignitate conſtitutus, & deinde illam reſignet an poterit nihilominus de cauſa ſibi cõmiſſa cognoſcere, affirmatiuè deciſum per Sacr.Cõgreg.ex *Garſia de benef.p.9.c.2.n.351.* firmat *Barboſ.in deciſ.Apoſtol.collect.191.n.1.*

Reſol.90.Reſpondetur) Et ſi Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis nõ ſit dignitas, vt probat *Macerat.var.reſol.lib.3.reſol.11.n.19.*nihilominùs Canonici habent certas prærogatiuas, & prælationes, de quibus per *Mauriquez in tract. de præcedent. cap. 10. per totum*, & conſequenter Canonicis Cathedralibus, & non alijs committuntur cauſa per literas Apoſtolicas, aut legatorum, *Rubeus dec.256. num.15.tom.2.*

Reſol.91.Pulchra) Adde quod Commiſſarius nõ poteſt recedere à forma ſuæ commiſsionis, & ſi excedat nullitèr agit, ex multis probat *Ciarlin.controu.forenſ.iudic.c.8.n.24.*vbi multa alia ad ornatum ijs competentia deduxit, & quæ debet ſeruare, & ſe gerere, *Borguin.deciſ.40. per totam p.2.*

Reſol.92.Huic) Non eſt dubium, quin obreptio, & ſubreptio vitient beneplacitum Apoſtolicum, *Rubeus dec.94.n.60.to.2.Macerat lib.1.reſol.5.n.20.* & ſicuti delegatus cognoſcit, & de ſubreptione etiam ſi reſcriptum nullam iuriſdictionem tribueret, & quando, vt tradit *Oldrad.de reſcript.prælud.13 num.19.* ita pariter Commiſſarius conſtitutus ſuper alienatione rerum Eccleſiæ per iura hic relata, quid in mero exequutore an cognoſcat de ſubreptione allegata, vide *Rub.dec.11.n.18.tom.1.*

Reſol.93.Abbas) Ad hoc vide *Farinac.in repert.de contract.q.16.n.81.& 82.* vbi plura congeſsit.

Reſol.94.Pro parte) An ſit neceſſarium decretũ in alienatione rerum Eccleſiæ, vide *Farinac.in repert.de contract.q.16.n.42.*& an delegata iuriſdictio expirat morte mandantis, idem in *fragm. poſt repert.iudic. verbo delegata n.14.*& quod delegatio dicatur extincta per mortem Papæ, & delegãtis antè decretum, & exequutam citationem, & per mortem delegati, refert *Borgn.dec.28.n.30.& 31.p.3.*

Reſol.95.Quamuis) Certum eſt, quod delegatus à Papa non poteſt alteri ſubdelegare, quando delegato ſolo, vel ſub verbis perſonalitatem denotantibus delegato, *Borgn.dec.16.n.4.p.2.* & quando cępit cognoſcere, nentiquam niſi ex cauſa infirmitatis, vel abſentię, qua ceſſante ad eum debet reuerti, & ipſe de cauſa cognoſcere, idem *dec.19.n.3 p.3.*

Notabilia Primo) Nota, quod delegati ad confirmandum alienationem bonorum Eccleſiaſticorum debent diligenter perquirere, & examinare an vtile ſit alienare, et diuerſis temporibus, et informationes ſumere, et non ſtatim ac velo velato alias eorum conſenſus nil prodeſt, *Borgn.dec.39.n.3.p.2.*et conſequenter delegati Commiſſarii, et capituli aſſeſſorum ſimpliciter non creditur, quod ſit adhibita cognitio, quod reperierint omnia vera niſi cũ effectu, ita ſit *Borgn.dec.46.n.374.375.& 392. p.1.Rimin.iun.conſ.355.nu.24.vol.4.*et an alienatio valeat ſi Commiſſarii, quibus committitur, vt ſe informent ſi tendant inèuidentem

vtili-

vtiliratem, et ex actis non conſtat hæc infotmatio, vide *D. Auctorem dec. 314. n. 2. p. 4.*

Secundo) Hic nota, quod ſiat vocandi in alienatione rerum Eccleſiæ, *Macerat. lib. 1. var. reſol. reſol 5. nu. 32. Farin. in repert. de contract q. 16. nu. 82.* et qualitèr iſta conuocatio ſiat circa hoc vide *Other. in 1. diſp. num. ſeq.*

Tertio) Hic adde, quod alienatio rei Eccleſiæ requirit ſpecialiſsimum mandatum, nec ſufficit in eo illam in genere, vel in ſpecie implicitè contineri, *Borgn. dec. 31. n. 16. 27. & 52. p. 2.*

Quarto) Nota, quod delegati à Papa ſuper infotmatione, et confitmatione alienationis bonorum eccleſiaſticorum, ſi omnia in commiſſione non obſecuant, et in actis non redigant alienatio inde ſequuta, et cõfirmata erit nulla, et decretum inualidum, et pro eo non præſumeretur, *Borgnin. deciſ. 40. num. 2. 3. 4. 5. 8. & 29. & 49. p. 2.*

Quinto) Notandum hic erit, quod delegati à Papa in alienarione bonorum eccleſiaſticorum poſſint confirmare alienarionis contractum, ſinè ſollemnitatibus, *Borgn. deciſ. 46. nu. 27.* vbi *nu. 28. 32. & 33.* id declarat *p. 1. Rimin. iun. conſ. 355. num. 24. vol. 4. Berrett. conſ. 92. Rom. conſ. 115. lib. 2.*

Sexto) Cauſa n. requicitur in alienatione rerum ecclesiaſticorum, vt refert *Farinac. in repert. de contract. q. 16. n. 10. & 15.* et quæ ſint iuſtę cauſæ refert *ibidem n. 12.* et propterea in tali alienatione ſi copulatiuè non interuenerit iuſta cauſa, et ſollemnitas indubitanter de illius nullitate dicitur conſtare, *Rubeus dec. 223. n. 3. p. 1.*

Praxis locationis rerum Eccleſiæ.

Reſol. 96. Ad validitatem) In locatione bonorum Eccleſiæ etiam ſolitorum alienari debet eſſe euidens vtilitas Eccleſiæ eriam inſpecto tempore præſertim, quo ſit renouatio, non autem tempore quo res cępit alienari, ſeù in emphyteuſi concedi primo loco *Rubeus dec. 243. nu. 15 & 16 tom. 2.* nam certum eſt, quod in locatione bonorum Eccleſiæ acquiritur euidens vtilitas etiam ſi res ſit ſolita locari idem *dec. 36. num 12.*

Reſol. 97. Regulariter) An Prælatus teneatur ſtare locationi factæ à ſuo prædeceſſore multos allegat *Epiſcopus Fuſcus in ſing. 67. lit. P.* vbi alia pro declaratione poſuit *Buratt dec. 482. nu. 9.* et quòd ſi fuiſſet facta locatio per Prælatum nomine proprio, an ſucceſſor teneatur ſtare tali locationi, et certum eſt, quod locatio Prę lati non obſtringit ſucceſſorem iſto caſu, prout ſic pluriès deciſum refert *Cardin. Mantic. in dec. 186.* niſi eſſet locatio vtilis Eccleſiæ, ita *Epiſcopus Genuenſ. in tract de eccleſ. ſeù practicab. eccleſ. q. 138.* et quod locationi factæ ſucceſſor ſtare tenetur pro anno incepto, probat *Ciarlin. controu. forenſ. iudic. c. 93. n. 10.* ubi alia conſimilia adduxit, et præſertim *nu 14.* tradit requiſita, quæ debent interuenire in locatione rerum Eccleſię facta à Prelato, ut ſucceſſor ſtare teneatur tali locationi, *Buratt. vbi ſupra num. 18.*

Reſol. 98. Reſpondetur) Addas, quod locatio bonorum Eccleſiæ ultrà triennium non ualet, *Vulpes in praxi eccleſiaſt. c. 6. nu. 17* et quando præſertim non eſt facta pro eodem pretio tẽporis in locatione præfixi, & diuerſis perſonis *Farinac. dec. ciuil. 30. nu. 4. tom. 5.* quo caſu indigeret aſsenſu Apoſtolico, iuxta *extrauag. Ambitioſæ,* ex qua percipitur locationem rei eccleſiaſticæ fieri non poſse, niſi per triennium, ut copioſè per *Fuſcum ſing. 34. lit. L.* ubi alia notat, quapropter talis locatio bonorum Eccleſiæ, uel cõceſsio ultrà tempus promiſſum facta ualide erit pro eo tempore, pro quo licite locari, uel in emphyteusim concedi poſſunt eo autem tempore tranſacto uitiatur, ut ibi *Farinac.* notat, quod ſequitur *D. Auctor deciſ. 67. n. 2. p. 4. Ciarlin controu. forenſ. cap. 105. nu. 177.* nouiſsimè *Donat Ant. de Marin. quotid. reſol. c. 6. n. 7.* ubi alios adduxit, ubi *n. 6.* limitat niſi eſsent res illæ ſolitæ locari ultrà trienniũ quoniam tunc aſsenſu opus non eſset, et ſicuti locatio rei Eccleſiæ ultrà triennium eſt prohibita, ita et poſseſsionis tranſlatio prohibita cenſetur *D. Auctor. var. reſol. in reſol. 60. in princ.* ita ut nequè quo ad triennium ualet, notat *Ciarlin. controu. forenſ. c. 8. n. 28.*

Reſolut. 99. Et quidem) Ad materiam iſtam uide *Farinac. in repert. de cõtract. q. 16. n. 30.* ac etiam hic notandum duxi, quod locatio ad longum tempus eſt perpetua, quemadmodùm ſi fuiſſet facta ad uitam, probat *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſol. c. 341. nu. 10. & 11.* unde licèt fructus locari poſsint ad uitam uſufructuarij, ſicuti probat *Rubeus dec. 238. nu. 13. tom. 2.* et circa allegata uidenda erunt congeſta nouiſſimè per *Io. Baptiſtam Biloetam in ſuis conſultationibus ſupra conſultat. à n. 14. ad 28.* ubi diſcutit de locatione ad longum, et ad uitam, et ſi liceat feudatario fructus feudi locare pro toto tempore ſuæ uitæ *num. 16.* nihilominus per *extrauag. Ambitioſa,* aliter dicendum erit iuxta opinionem Auctorum, nam per eam prohibetur etiam locatio rerum Eccleſiæ, de qua per *Io. Arnon. ſing. 72.* et fructuum bonorum Eccleſiæ, eſt idem iudicium, quod de ipſis bònis, *Macerat. var. reſol. lib. 1. reſol. 48. n. 10.* et quod alienare non diceretur, quod fructus alienat, probat *Megal. var. reſol. tom. 1. reſol. 74. n. 5.* ubi *n. 6.* id declarat etſi ad uitam dicatur alienatio ad longum tempus, ubi agit de fructibus beneficiorum ſi poſsint alienari.

Reſol. 100. Reſpondetur] Citrà dubium, quando fructus biennio, uel triennio colliguntur poſſit res Eccleſia ultra triennium abſq; aſsenſu Apoſtolico locari hic citat *D. Auctorẽ Donat.*

Ant.

*Anton.de Marin.quotid.reſolut. cap.6.num.*5. ac etiam *Gratian. cap.*931. *num.*13.

*Reſol.*101. *Reſpondetur*] In bonis Eccleſiaſticis alienari ſolitis nõ requiruntur ſollemnitates, nec beneplacitum Apoſtolicum, probat *Rubeus dec.*282 *nu.*45. *tom.*1. & vltra eum latiùs *Megala var.reſolut.tom.*2.*c.*128.*n.*2. & alienari ſolitum non requirit ſollemnia, *Macerat.var. reſol.lib.*1.*reſol.*25.*n.*3.*&* 27.*&* *lib.*2.*reſol.*24. *nu.*24. rationem de hoc poſuit *Farin.in repert. de contract.q.*16 *num.*22.*&* 23.ad *num.*3.nota, quòd bona Eccleſię ſolita alienari ſi eſſent incorporata, & applicata mente Prælati, tunc ſine ſollemnitatibus ampliùs concedi non poſſunt, *Rubeus dec.*243.*nu.*18 *tom.*2. *Farinae. vbi ſuprà num.*23.

*Reſol.*102.*In hac*] Quamuis *Ciarlin.contron.forenſ. iudic.c.*8.*n.*28 dicat, quod locatio bonorum Eccleſiæ vltrà triennium non valebit, nequè quoad triennium tamen *n.*31.declarat, quando erit valida talis locatio quoad triennium *Donat..Ant.de Marin.quotid.reſolut.c.*6.*nu.*7.idẽ *Ciarlin.c.*105.*nu.*127. hinc quærit *Arnon. ſing.* 66. quòd ſi fuerit facta alienatio, ſeù locatio per triennium, quo elapſo conductor fecerit relocare ad alios tres annos incoaturos à die finitæ locationis, & concludit nõ valere, quia videretur facta in fraudem extrauagantis, qui in *pragm.*72.dat cautelam, vt talis locatio fieri poſſit etiam vltrà triennium ſi dictum fuerit in inſtrumento, quod nullum vtile dominium transferatur in conductorem, quod erit notandum.

*Reſol.*103.*In præſenti*] Nota, quod hæc locatio, ſiuè alienatio facta ad vitam dicitur ad lõgum tempus, vt probat *P.Megal.var reſol.tom.*1.*reſol.*74.*n.*5.& ſi locatio ſit facta ad vitam locatoris, vel conductoris dicatur facta ad lõgum tempus teſtatur *Rubeus dec.*135.*n.*3.*&* 6. *to.*2.

*Reſol.*104.*Reſpondeo*] Ad hoc vide *Ciarlin.controuerſ.forenſ.iudic.c.*105.*n.*138.*&* *ſeq.nu.*3. adde *Donat..Ant.de Marin.reſolut.quotid.c.*6.*n.*16.

*Reſol.*105.*Breuiter*] Et quod locatio ad longum tempus ſit alienatio cum per eum transfertur vtile dominium, & poſſeſſio prohibetur *Molfeſ.in ſumma p.*2.*c.*8.*n.*23.ac etiam adde, quod locatio facta ad decem annos dicitur facta locatio ad longum, & magnum tempus *Rubeus deciſ.*135.*n.*1.*to.*2.*Ciarlin.contron.c.*93.*n.*8. & tali locationi non propriè conuenit conceſſio ad longum tempus, ſed benè emphyteuſi idem *dec.*14.*n.*6.*tom.*1.& licèt olim locationes fieri poterant vſq; ad tertiam generationem hodiè ex conſtitutione Paulina reſtricta eſt ad triennium idem *dec.*57.*n.*10. *tom.*2. & tales locationes ad longum tempus etiam cum clauſula, vt tot ſint locationes quot ſunt triennia non valent, niſi per primum trienniũ, *D.Auctor dec.*67.*n.*2.*tom.*4.

*Reſol.*106.*In hac*] Ad hoc vide *Ciarlin.contron.forenſ.iudic.c.*8.*n.*28.vbi probat non valere, neq; quoad triennium, & *nu.*31.idem *c.*105 *n.*127. *&* 131.*Donat..Anton de Marinis quotidian.reſolut.cap.*6.*num.*7.

*Reſol.*107.*Et videtur*] Nota, quòd iuramentum non ligat reuocãtem bona Eccleſiæ per eum malè alienãta, *Ciarlin.controuerſ.forenſ.c.*105. *num.*38.

*Reſol.*108.*Nonnulla*] Adde, quòd locatio beneficiorum anticipatis ſolutionibus an valeat vide *Marcell.Volpe in ſua prax.eccleſiaſt c.*6.*n.*27. & an locatio facta anticipata ſolutione ſemper præiudicet ſucceſſori agit *Epiſc.Iſern. practicab.Eccleſ.cap.*167.

Praxis emphyteuſis Eccleſiaſticæ.

*Reſol.*109. *Supponatur*] Eſt certum, quòd Commiſſarius non poteſt recedere à forma ſuæ cõmiſſionis, inquit *Ciarlin.controuer.forenſ.cap.*8. *n.*24.vbi *n.*23.prædixit, quòd alienationis bonorum Eccleſiæ Commiſſarij excedentes ſines mãdati nullitèr agunt, ſicq; cum emphyteuſim Eccleſiæ non ſeruatur tranſire ad extraneos, vt ſubdit *n.*46.*&* 59.*Honded.conſ.*13. *n.*26.*vol.*1.*Gionagnon.conſ.*100.*nu.*25.*vol.*1.ex quo emphyteuſis tranſiens ad extraneos non poteſt eſſe vtilis Eccleſiæ, vt ibi *n.*17.nimirum ſi concedi non poſſit per eos ad extraneos de ſui natura, *Durand.dec.*212.*n.*22.ſecùs ſi eſſet ſollemnitèr conceſſa, *Anchar.lib.*1.*q.*19.*nu.*3. vel eſſet emphyteuſis impropria, quæ tranſit ad extraneos, vt ibi *n.*42.aut ſi eſſet perpetua tunc ad extraneos tranſiret, vel ſi eſſet emphyteuſis ſemel tranſiens ad extraneos ſemper erit tranſitoria ibidem *n.*60.*&* 61. & an emphyteuſis Eccleſiaſtica cõceſſa etiam cum ſollemnitatibus pro ſe, & hæredibus tranſeat ad extraneos, negatiuè concludit *Epiſcopus Iſernia practicab.Eccl.q.*76. niſi id ſit expreſsũ, aut verbis generalibus ſignificatum, iuxtà veriorem opinionem *Rubeus dec.*211.*n.*27.*to.*1. & quid quando res eſſet ſterilis induſtria emphyteutę redacta ad culturã idem *d. q.*76. & ſi penſio correſpondeat fructibus idẽ *q.*77. aut ſi facta eſſet pro ſe, & hæredibus quibuſcunq; idem *q.*99 & quid ſi eſſet emphyteuſis mixta idem *q.*90.*n.*2. & quid ſi fuerit conceſſa pro ſe, & hæredibus in infinitum vide *Donat..Ant.de Marin.quotid. reſol.c.*97. *nu.*20. latè *Grilleus conſ.*144.

*Reſol.*110.*Regula*] Beneplacito Apoſtolico non eget alienatio, ſiuè conceſſio facta in emphyteuſim de re ſolita concedi, *Rubeus deciſ.*36 *n.*6.*to.*2.cum alijs apud *Ciarlin. controu.forenſ. iudic. c.*105.*n.*69.

*Reſol.*111.*Et negatiuè*] Quod primus acquirens non comprehendatur in generationibus vocatis refert *Ciarlin.contron.forenſ.iudic. c.*105. *num.*18. & an incipiat à primo ſtipite ibidem *n.*121.

Digitized by Google

nu. 121.proſequitur, & ad materiam latè *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſolut. c.* 98. *per totum.*

R*eſol.* 112 R*eſpondetur*] Adde ad hoc *Horat. Giouagnon. in conſ.* 7. *lib.* 1. *nu.* 42. & per totum de hac materia agit, an & quando fœmina admittatur ad emphyteuſim conceſſam pro ſe, & deſcendentibus ex virili à virili, aut per virilem ſexum, aut à linea, vel ex linea, ſeù per lineam maſculinam, & emphyteuſis Eccleſiaſtica intelligitur conceſſa pro filijs, & nepotibus, nec veniunt iure hæreditario, & dicitur locatio ad longum tempus pro maſculis tantum ex Ruin. *conſ.* 160. *lib.* 1. probat *Fuſcus in ſing.* 14. *lit. E.* & ſi fuerit facta conceſſio emphyteuſis pro linea maſculina, & fœminina, ſemper maſculina prædilecti præferuntur fœminis, & fœminæ non ſuccedunt, niſi omnes per lineam maſculinam decedant, *Borgn. dec.* 27. *nu.* 19. *p.* 3 *Coccin.* latè *deciſ.* Rot*a* 32. *num.* 3. & per totam.

R*eſol.* 113. *Vera*] Addas *Iul. Clarum in §. emphyteuſis q.* 32 *verſ. ſi verò ſit.*

R*eſol.* 114. *Tex.*] Vide *Epiſcopũ Iſerniæ in tract. de Eccleſ aliàs practicab. Eccleſ. q.* 73.

R*eſol* 115. *In hac*] Vide in *Compendio* meo *deciſ.* Regni *p.* 1. *ver. pretium rei*, ad quod adde *Molfeſ. in Conſuet. Neap p.* 9. *q.* 9. *n.* 2. *Guzmã de euict. q.* 55. *n.* 10 *Larrea dec.* 74. *nu.* 27. *to.* 2. *Epiſcopum Iſerniæ practicabil. Eccleſ q.* 105. *D. Reg. Merlin. controuerſ. forenſ. to.* 1. *c.* 22.

R*eſol.* 116. *Eccleſiam*] Adde *Io. Petrum* [*Mollignat. in tract. de retentione, q.* 317. *Eccleſia*, vbi plures allegat *Doct.* ad hoc, & regulam declarat, *Pat. Megala var. reſolut. tom.* 2. *reſol.* 128. *num.* 8.

R*eſol.* 117. R*eſpondeo*] Emphyteuſis Eccleſiæ non ſeruatur tranſire ad extraneos, probat *Ciarlin. controuerſ forenſ. iudic. c.* 8. *n.* 59. imò emphyteuſis Eccleſiæ non tranſit ad extraneos etiam ſtipulata pro hæredibus in perpetuum, idem *c.* 5. *nu.* 25. nam de ſui natura emphyteuſis Eccleſiæ non tranſit ad extraneos, idem *d. cap.* 8. *n.* 46. niſi eſſet perpetua, vt *ibi n.* 38. vel conceſſa pro ſe, & quibuſcunq; hæredibus, vt *ibi n.* 21. aut ſi ſemel ad extraneos tranſierit ſemper ſit tranſitoria *ibidem nu.* 60. & emphyteuſis conceſſa alicui, & eius filijs, & hæredibus erit hæreditaria, & ad extraneos tranſitoria, *Rubeus dec.* 112. *n.* 2. licèt contrarium teneat *n.* 4. *to.* 1. & *deciſ.* 211. *nu.* 1. & emphyteuſis conceſſa pro ſe, & hæredibus in infinitum an tranſeat ad hæredes extraneos vide *Gratian. c.* 221. & *cap.* 218. *Buratt. dec* 87. *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſolut. c.* 97. *nu.* 20. emphyteuſi finita ad tenuandum concurrentibus hærede vltimi poſſeſſoris extraneo, & agnato proximiore, vt & præferatur idem *c.* 305. *nu* 3. & *ſeq.* & emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa pro ſe, & hæredibus, ſiue verbo quibuſcunq; an tranſeat ad hæredes extraneos vide *Epiſc. Iſern. practicab. Eccleſ. q* 99. vbi plura *Mart. And. dec.* 105. *n.* 12. & alia ad idem tradit *q.* 76. & 82. *Giouagn. conſ.* 100. *n.* 25. *lib.* 1. *Biloeta dec. Beneuent.* 42. *Ludouiſ. deciſ.* 529. *Bellus conſ.* 238 *Grillenz. conſ.* 43. & 22. 144. 91. *Macerat. var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 21. *nu.* 24. *Caualer. dec.* 316. *n.* 4.

R*eſol.* 118. *Accidit*] Ad materiam iſtam ſi Prælatus ſolus poſſit remittere caducitatem in emphyteuſi videas *Epiſc. Iſern. practicabil. Eccleſ. quaſt.* 16. *num.* 3.

R*eſolut.* 119. *Alias*] Ad materiam iſtam videas *Ciarlin. controu. forenſ. iudic. c.* 2. per totum, vbi plura exarat *Viſcont. in ſuis concluſ. verbo emphyteuta, Giouagn. conſ.* 15. *lib.* 2. vbi plura *Vela diſſert.* 15. *n.* 34. *Cabed. dec.* 126. *p.* 1.

Notabilia. Verſ. emphyteuſis] Conferunt notata ſuprà *reſol.* 117. & adde *Rubeum dec.* 227. *nu.* 9. *to.* 1. niſi expreſſe dicatur *Gigant. in reſp. famil. penſion. reſponſ.* 36. *num.* 9.

Verſ. emphyteuta] Imò ceſſans per biennium cadit à iure ſuo multos allegat *Ciarlin. cõtrou forenſ. iudic. c.* 8. *nu.* 90. *Seraphin. de priuil. iuram. priuil.* 84. *n.* 1. & an teneatur ſoluere Canonem præteritum, *Fuſc. ſing* 19 *lit. F* adde *Molfeſ. in* 2. *p. ſuæ ſummæ c.* 9. *n.* 30. *Vela diſſert.* 15. *n.* 88. *Noguerol. alleg.* 22. *num.* 31. *Mantic. deciſ.* 194. *num.* 10. *Cabed. dec.* 154.

Verſ. in hac caducitate] Vide *D. Reg. Merlinum controu. forenſ tom.* 1. *cap.* 36. *num.* 9.

Verſ. emphyteuta Eccleſiæ] Adde *Seraphin. de priuileg. iuram. priuil.* 84. *nu.* 2. *Ciarlin. controu. forenſ. cap.* 2. *num.* 87. *Coccin. deciſ.* 240. *n.* 7. *Sperell. dec.* 74. *num.* 30.

Verſ. emphyteuta Eccleſiæ ceſſa] Adde *Ciarlin. controu. forenſ c.* 8 *n.* 91. *Gigans in reſp. famil. penſionum reſp.* 24. *n.* 1. *D. Reg. Hector Capyc. Latro conſult.* 11. *n.* 17. *vol.* 1.

Verſ. emphyteuſis etiam, vide *Fuſcum ſing.* 20. *lit. F.*

Verſ. melioramenta] Vide *Epiſc. Iſern. practicab. Eccleſ q.* 72. *Rubeus dec.* 229. *nu.* 27. *to.* 2. *Duran. dec.* 334. *n.* 30. *Sande dec. Friſiæ tit.* 6. *defin.* 6.

Verſ. emphyteuſis Eccleſiæ] An ſtante ſtatuto excludente fœminas ſi fuerit ſtipulatum pro ſe, & liberis comprehendantur feminæ, vide *Rou. conſ.* 83. *n.* 13. *to.* 2. *Ludouiſ. dec.* 33. ad materiam *Duran. dec.* 300. *tom.* 2. *Cauale. dec.* 555. *Bellus conſ.* 23. *n.* 7. *Coccin. dec.* 32. *Andriol. controu.* 43. *Felic. alleg.* 35. *p.* 3. *nu.* 15.

Verſ. Eccleſia tenetur] Addas *Velam diſſert.* 13. & *ſeq. Duran. dec.* 319. & 334. *tom.* 2. & *deciſ.* 457.

Verſ. emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa] Nota quòd emphyteuta poteſt ius ſuum durante vita alienare, *Noguerol. alleg.* 37. *n.* 39.

Verſ. emphyteuta Eccleſiæ ſoluens ex obſeruantia 30. annorum præſumitur non ſolum ſollemnis, ſed vtilis conceſſio emphyteuſis, *Ludouiſ. dec.* 343. aut 40. annorum *Ciarlin. c.* 105. *nu.* 44.

Verſ. Eccleſia] Sic etiam emphyteuta, quòd annis 30. rem poſſidet non tenetur Domino edere inſtrumentum emphyteuſis, nec oſtendere titulũ poſſeſſionis *Vulteus cõſ.* 30. *n.* 279. *inter cõſ. diuerſ. to.* 2.

Verſ.

Digitized by Google

Verſ.Legitimatus] Giouagn.conſ.37.lib.2. Ciarlin. cap.8.num.17.nam illegitimus eſt incapax latè Duran.deciſ.261.Coccin.deciſ. 137. num. 22. Macerat.var.reſol.lib.1.reſol. 98. Gratian. cap. 218.num.35.& cap.758.Sperel.deciſ.73.num.8. & ſeq. an autem legitimatus per ſubſequens matrimonium debet admitti Gratian.cap.659 num.25.& 26.

Verſ.Emphiteoſis Eccleſiaſtica]Emphiteoſis Eccleſiaſtica recepta pro ſe,filiis,& nepotibus cenſetur recepta quoque,vt hæredibus,niſi aliud coſtet, vide Anchar.lib. 1. quæſt.19.num.4.& emphiteosi conceſſa pro ſeipſis, & eorum acquirentium hæredibus comprehenduntur pro nepotes,Thomat.deciſ.16.num.6. idem ſi fuerit cõceſſa ad tertiam generationem, Ludouiſ.deciſ. 522. comprehendit emphiteoſis generationes,Feliccus alleg.20.nu 2 & 6.p. 3. & præſumitur conceſſa pro tertia generatione,idem alleg. 16.num.10.& alleg. 48. num. 13. multa alia congeſſit nouiſſimè Horat. Montan. controuerſ. 3. concernentia conceſſionem emphiteoſis ſi ad nepotes extẽdatur, quomodo, & qualiter,& ad pronepotes latè Buratt.dec. 602.num.27.& 29.

Verſ.Fauore Eccleſiæ] Vide D.Reg.Hect.Capyc.Latro conſult.156.num.44.tom.2.

Verſ.Eccleſia concedens] Nota quod ſi nõ habeatur forma,aut inſtrumentum originalis conceſſionis in emphiteoſim præſumitur facta vſque ad tertiam generationem, ex Bald. notat Federic.Schenc.in ſuo viridario concl. 32.

Verſ.Emphiteoſis Eccleſiæ Monaſterio] Nota quòd emphiteoſim Eccleſiaſticam,Collegium, ſiue Eccleſia tenetur vendere infra annum, Ciarlin.cap.8.num.86.Gratian.cap.533.num. 39. & quãdo tranſit ad Monaſterium, & ad Fiſcum perpetuò irreuocabiliter oſtendit, Gratian. cap.481.num.61.& 67.& cogitur ponere in manus priuatorum Nauar. in ſummam bullar. tit.de quindenn.ſolut.nu.18.Burat.dec. 132. n.2.

Verſ.De rebus Eccleſiæ] Nota quod emphiteoſis intelligitur conceſſa iuxta formam antiquarũ inueſtiturarum,Giouagn.conſ.35.n.19.lib.2.

Verſ. Emphiteoſis Eccleſiæ ſi concedatur] Nota ꝙ conceſſa emphiteorica ad ſecundã, & tertiam generationem an comprehendat primũ ſtipitem,vel acquirentẽ,Ciarlin.c.105. n.121.

Verſ.Emphiteoſis Eccleſiaſtica conceſſa] Vide Giouagn.conſ 7 nu 42.& 43.lib.1. D. Hector Capyc. Latro conſult.75.nu.310.& 311 vol. 1. Gratian. cap.813.num.28.& 30.& cap.50.n. 19. & ſeq.

Praxis Pœnarum contra alienantes bona Eccleſiæ.

Reſol.120.Reſpondeo] Adde eundem Nauar. conſ. 6.tit.de reb.Eccleſ.alien.tom.1. qui in conſ.58. eiuſdem tituli,diſputat quando peccat,& quãdo non.

Reſol.121.Pœna] Adde Alphon.Villagut in opuſc. de reb.Eccleſ,malè alien.num.249.Io.Bapt.Scortia in ſelect.Summ.Pontiſ.Conſtit.epitom.1.theorem.3.latiſſimè Farin.in repet.de contract. q.16. num. 116.cum ſeq.

Reſol.122.Inter] Ad hoc vide Farin.in repert. de contract.quæſt.16 num.117.

Praxis Iuris patronatus.

Reſol.123.Reiectis] Qualiter probetur ius patronatus docent Maſcard de probat. concluſ.959. Marcell.Calà de modo artic. & proban. §. 2. gloſ. vnica,num.1396.et ſeq.nouiſſimè D. Author in praxi iuris patronatus,reſol.21.22.26.27.28.& 34. & quod probetur ex menſione in inſtrumento de fundatione, vel dotatione agit in reſol.11.num.4.Grillenz.conſ.41.nu.5. Macerat. lib.1.reſol.105.& ſi requiratur conſenſus Epiſcopi in fundatione idem Author in d.praxi reſol.133.num 2. ibi plura,& quibus modis fundatio iuris patronatus probetur,idem in reſol. 51.num.4.6.& 7 Macerat.lib.1.reſol.80.num 8.

Reſol.124.Quoniam] Ius patronatus probatur ex pluribus ſcripturis, & inſtrumentis antiquis in quibus fit mentio de eo Maſcard. de probat. concluſ.959.num.29.& D. Author in praxi iuris patronatus,latè reſol.55. et 56. et in deciſ 257. p.4.& ad rem noſtram pręfatus Author in dec. 10.num.1.p.4.addit ad Burat.dec.911.n.8.

Reſol.125 Scriptura] Quænam dicantur authentica documenta refert etiam D. Author in praxi iuris patronatus,reſol. 8. & an liber viſitationis dicatur authenticus,idem Author in d.praxi reſol.18.

Num.3. Adde Maſcar.de probat.concluſ.230. nu. 2. et concl.959.num.21.et 22.& per inſcriptiones antiquas D. Author d.praxi, reſol.31.nu. 3.et 4. & per inſcriptionem poſitã in Eccleſia, idem reſol.202.num.4.Macerat.lib.1.reſol. 26. num.6. ſimiliter per inſignia poſita in Capella, vt tẽpore d.reſol.31.Macerat.lib.1.reſol.108. nu.51.

Num.4. An ius patronatus probetur ex copia copiæ quamuis ſuper ea fuerit iudicatum, idem Author d.praxi,reſol.28.num. 1.

Num.5. An probetur ex bulla Epiſcopi,idem Author d.praxi reſol.22. & per bullam Apoſtolicam,ità Author deciſ 129.num.5.p.4.

Num.6. Similiter ex cõfeſſione Epiſcopi an probetur,idem Author d.praxi reſol.193. et 206. Maſcard.d.concl 959 num.22.et ſeq.

Reſol.126.Reſpondeo] Ad hoc vide D.Authorem in praxi iuris patronatus,reſol.9.

Reſol.127.Secunda] Et multiplicare præſentationes,quænam dicantur, docet D. Author in praxi iuris pat.reſol.51.num.5.& ex ſolis præſẽtationibus continuis vltra hominum memoriam ius patronatus, probatur idem Author deciſ.258.num.12.p 4. Martin.Andreas deciſ. Rom.22.num.3.Coccin.deciſ.25.Duran. in deciſ.

293.*tom.*2.imò ex præſentationibus effectuatis, *Canaler.deciſ.*30.*num.* 2. *Rubeus deciſ.*247.*num.*5.*Ludouiſ.deciſ.*452.*Buratt.deciſ.*111.*num.*11.20.*et* 21.*et deciſ.*551.*n.*8.*et dec.*25.*et dec.*1.

*Reſol.*128.*Sed quomodo*] Eandem materiam latiſſimã pertractat D.*Author in praxi iuris patronatus,reſol.*70.71.73.74.*et* 75.*reſol.* 86. 88. 94.95.206.*et* 224.

*Reſol.*129.*Quamuis*] Nõ enim ſuffragatur immemorabilis in iure patronatus quando titulus eſſet inualidus, idem *Author in praxi iuris patron.reſol.*24.*num.*2.*Martin. Andreas dec. Rom.* 104.*nu.*3.Nam titulus inualidus inducit malam fidem, *Buratt.deciſ.*457.*num.*7.

*Reſol.*130.*Ex verbis*] Et ſi ius patronatus acquiratur ex conſtructione, vt cenſet *Canaler dec.* 265.*nu.*2.D. *Author in praxi iuris patron. reſol.* 41.*num.*2.vbi id declarat *num.*4. *Maſcar.concl.* 177.*num.*44 *Macerat.lib.*1.*reſol.* 109.*num.* 46. *et Coccin.deciſ.*106. probatur tamen ex ipſa coſtructione,& ſic etiam declarando hæc eadem verba S.C.aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem, *Coccinus deciſ.*25.*num.*4. *Burat.deciſ.* 342.*num.*14.*et* 15. prædictus noſter *Author in eadem praxi,cap.*79. declarat ſubdens *num.*3. ipſum probari per famam fundationis conſtructionis, ſeu dotationis concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione præſentandi, & per famam etiam oſtendit *Maſcard concl.* 753.*nu.* 47.*Gratian.diſcept.forenſ cap.*3 0.*nu.*80. *et* 81. *Mantua dec.*318.& qualiter procedat *idem dec.* 208 *Martin. And.d dec.*22.*n.*5.*Coccin.dec.*174.

*Reſol.*131.*In perſonis*]Quod præſumatur vſurpatio in perſonis,& familiis potentibus deduxit noſter *Author in praxi iuris patronatus,reſol.*99 *num.*4 *Mantic.deciſ* 293.*Buratt.deciſ.*139 ſimiliter reſpectu vniuerſitatũ, idem *Author* tradit *reſol.*102.*et* 107.*Mantica vbi ſup.Buratt.dec.* 551,*vbi addit.lit.E.num.*16 ſimiliter præſumitur vſurpatio in eo, qui habet iuriſdictionem temporalem in loco beneficii, *Ludouiſ. deciſ.* 222 *vbi addit.num.*10.*et dec* 397.*num.*4.

*Reſol.*132 *Reſpondeo,Num.*1]Nota quod vſurpatio iuris patronatus præſumitur in eo,qui habet iuriſdictionem temporalem in loco beneficii refert *Ludouiſ.deciſ.*222.*vbi additio nu.* 10. *et dec.*397.*num.*4.*Farin.dec.*57.*in ciuil tom.*1.& quare dicunt iſti potentes D. *Author in praxi iuris patron.reſ.*147.& præſumitur vſurpatio in familia potenti *Coccin.dec.*106.*num.*9.

*Num.*2.] Et numeroſitas familiæ an faciant illam potentem,& ſi adeſſent diuitiæ ad effectum acquirendi ius patronatus agit *D. Author in praxi iuris pat.reſol.*147.*num.*3.*et* 4.& potentes familiæ,quæ dicantur, *idem reſol.* 147.

*Num.*3.Ad hoc vide *D.Authorem in eadem praxi, in reſol.*216.217.*et* 218. vbi plura *Farinac. deciſ.* 374.*tom.*2.*Rubeus dec.*221 *num.*6. *tom.* 2.

*Num.*4.Adde eundem *D.Authorem in d. praxi reſ.* 143 *num.*1.*et* 2. & quando non ſit opus probari cum requiſitis, quæ deſiderantur à *Conc. Trid.* in familia potenti quando ius inſpatronatus exiſteret penès perſonam potẽtem refert *Duran.deciſ.*407.*num.*5. *tom.* 2. probatio plena exquiritur in iis caſibus, vt tradit *Mant. dec.*89.*et* 253. & ius patronatus præſumitur etiam ex vſurpatione licet potentia ſit extra locum beneficii,ſi tamen ea influat in d. locũ, *Rub.dec.*282.*num.*24.*tom.*2.

*Reſol.*133.*Reſpondeo*] Ius patronatus probatur ex pluribus præſentationibus, & inſtitutionibus effectuatis, *Farinac.dec ciuil.*224. *num.*7.*et* 8.*et dec.*271 *num.*1 *tom.* 1.nam preſentationes tot eſſe dicantur quot ſunt actus præſentationis, *Rub.dec.*311.*num.*7.*tom.* 2. ſicque quando fuerint continuatæ præſentationes non eſt dubitandum, *idem dec.*221.*num.*4.*tom.* 2. nam ſi præſentationes non appareant continuatæ, nec effectum ſortite non ſuffragantur, *idem deciſ.*247.*num.*13.*eod.tomo*, & quæ ſint multiplicatæ præſentationes D.*Author in praxi iuriſp.reſol.*51.*num.*4.& 5.& quæ dicantur continuatæ, *idem reſol.* 113.*num.*4. & præſentationũ effectuatio benè ſolet probari propter continuatam præſentationem poſſeſſionis, *Rub. dec.*87.*num.*5.*tom.* 2.conferunt iis tradita per *Duran.dec.*413.*tom.*2.*et dec.*293. *Coccin. deciſ.* 174.*num.*5.*et dec.*209.*num.*3.

*Reſol.*134.*Reſponſio*] Adde D.*Authorem in praxi iuris patron.reſol.*105 *nu.*1.*reſol.* 118. & an poſſint probari per teſtes ſi ſcripturæ fuerunt deperditæ *idem reſol.* 119. *num.*2.

*Reſol.*135.*Reſpondeo*]Nota quod vſurpatio præſumitur vigore Concil.Trident.etiam in paruis vniuerſitatibus *Farin.deciſ.ciuil* 481.*tom.*1. D.*Author in praxi iuris patron.reſol.* 51. *num.*2. & quod vniuerſitas parua habeat eadẽ priuilegia ſicut magnæ vniuerſitates *idem reſ.*101. vbi etiam agit quæ probare debeat in probãdo ius patronatus,& *Mantua dec.*234. *Rubeus dec.*82.*num.*26.*tom.*2.

*Reſol.*136.*Ratio*] Adde D.*Authorem in praxi iuris patron.reſol.*119.*num.* 2.

*Reſol.*137.*Reſpondetur*] Præſentatio debet eſſe effectiuè, vt probetur ius patronatus, idem D. *Author in praxi iuris patron.reſol.*80.*num.* 5. *et reſol.*115.& quando dicantur præſentationes fuiſſe ſortitas effectum oſtendit, *idem in reſol.* 116.reliqua huic pertinentia, refert *Martin. And.dec.*22.

*Reſol.*138.*Supponatur*] Ad hoc vide eundem D. *Authorem in praxi iuris patron.reſ.* 192. *per tot.*

*Reſol.*139.*In quam*] Hic nota, quod præſentatio eſt electio, *Canaler.dec.*297.*num.*7.& talis præſentatio fieri debet coram Epiſcopo, non autem coram Vicario, *idem dec.* 28. *Rubeus dec.* 87.*num.*13.*tom.*2. *et ibi Canal.* docet qualiter debeat fieri præſentatio per modum iudicii, *num.*2.neque etiam fieri debet coram Notario tum in iuſtificatione iuris patronatus ſufficit

ficit eſſe prodnctam coram Ordinario, *idem deciſ.197.num.*8.& talis præſentatio probatur ex inſtrumento inſtitutionis enũciatur, *idem dec.625.num.2.et dec.655.nu.5.*

R*eſol.*140.R*eſponſio*] Laici quamuis ex priuilegio habeant ius patronatum, *Grillenz. conſ.* 147.*num.* 5. & laicis ex gratia conceditur ius patronatus, *Giouagn.conſ.*8 *num.6.lib.* 2. quo fit, vt ſi benè ipſi poſſint præſentare aliquem in iure patronatus, quæ fieri debet infra quã menſes, *Grillenz.conſ.*125.*num.* 20. ſimiliter ad canonicatus, & dignitates Eccleſiæ poteſt competere laico, *Burat.dec.*172 *num.*3.non tamen poſſunt ipſi præſentati, vt inquit *Author, et Burat dec.*21.*num.*21.quia laici ſunt incapaces ſpiritualium, *Giouagn.conſ.*8.*n.*1.*lib.* 2.

R*eſol.*141.*Vera*] Erit nulla præſentatio facta de abſente, & non exhibita Ordinario, *Ludouic. dec.*34.vbi additio niſi eſſet perſona nota Ordinario, vt quoque ſectatur *Burat. dec.*481.*nu.* 13 14.*et* 19.*vbi num.*20.*et ſeq.* dixit valere ipſam ſi fuerit facta in termino iuris coram Ordinario, vel Papa, & an, & quãdo patroni abſentes erint citandi, quando fit præſentatio docet *Mantua deciſ.*268.

R*eſol.*112.R*eſpondeo*] Aduerte, quod negligente Ordinatio cum inſtituere adire poreſt ſuperiorem, vt eidem Ordinario terminum præfigat, quo elapſo inſtitutio deuoluitur ad ſuperiorem *additio ad deciſ.*547.*Buratt.num.*12. & quod præſentatus nedum habet ius in re, *Grillenz.conſ.*23.*num.*6.*Macerat.lib.*1.*reſol.*55. *num.*14.ſed etiam acquirit ius conſiderabile ex præſentatione, *Burat.deciſ.* 481. *num.* 5. & quando hoc procedat *Canal dec.* 517. *num.*6.

R*eſol.*143.*Supponatur*]Pro corroboratione huius reſolutionis, adde, quod edictum cum termino ad opponendum reqniritur facta præſentatione, & docto de iure patronatus ad hoc, vt inſtitutio non ſit nulla, *Bergn.Caualc.dec.*17 *num.*89.*p.* 2.vbi habetur, quod edicto durante inſtitutio facta eſt nulla. Nam & ſi vt quis debeat inſtitui in iure patronatus quatuor requirantur.ſ.vacatio beneficii, exiſtentia iuris patronatus, habilitas præſentati, & præſentatio facta in tempore, *Farin.dec ciuil.*337.*nu.*1. *tom.*2.adhuc tamen exigitur edictum effigi, ac citari contradictores in præſentatione, vt docet *D.Author in praxi iuris patr. reſol.* 228.*n.*3.

R*eſol.*144.*Iudicaui*] Et quæ inſtitutio facta pendente termino ſit nulla, refert *Macerat.var.reſ. lib.*1.*reſ.*55.*num.*3.vbi alia recenſet, ſimiliter inſtitutio, ſeu collatio facta pendente termino ad appellandum eſt attentata, *Farin. deciſ. ciuil.*586.*num.*1 *tom.*2.

R*eſol.*145.R*eſponſio*]Adde *And.Gail.pract.obſeru. lib.*1.*obſeru.*57.*num.6.* vbi allegat *tex.*hic citatum in *l ſi eo tempore*, & ibi probat *num.*8. an elapſo termino citationis illi quorũ intereſt adhuc comparere, & de ſuo intereſſe docere poſſunt, & quando, & qnibus caſibus.

R*eſol.*146. *In vna*] Fundator poteſt in limine fundationis apponere, quamlibet conditionẽ probat *Author in praxi iuris patron. reſol.*140. *num.*1.vbi plura dixit, & præſertim *num.*6.agit ſi conditio appoſita in fundatione, quod Epiſcopus non ſe intromittat teneat ob rationes hic enunciatas, nè diminuatur Epiſcopis authoritas, nec poſſunt in totum tolli conditiones in eo appoſitæ, ſeu immutari per Epiſcopum etiam cum conſenſu patronorum, *Macerat lib.*1.*reſol.ſin.caſu* 69. etiam conditiones contra ius, *Burat.dec.*61.*num.*2.& qualiter procedat, *idem dec.*223.& conditiones appoſita iuris patronatus debent ſeruari, *Duran. deciſ.*276.*num.*1.

R*eſol.*147.*In hoc*] Ex ſimplici donatione facta Cappellæ non acquiritur ius patronatus, firmat *D.Author in praxi iuris patron.reſol.* 53. & licet ius patronatus ex donatione acquiratur *Coccin.dec.*196.*num.*5.*&* *dec.*464.*nu* 7.& quid in donatione omnium bonorum, *Ciarlin. controuerſ ren.iudic.cap.*1 *num.*64 vbi *nu.*76. quærit ſi trãſeat ad donatarium omnium iurium, & alia conſimilia adduxit, & an cõſenſus Epiſcopi exigatur in tali donatione, vide *Anſalt de iuriſd.p.*2.*tit* 5.*c.*2.*n.*14.*Mantic dec.*86.*nu.*5.

R*eſol.*148.R*eſponſum*] Adminiſtratio bonorum, & reddituum Eccleſiæ ſpectat ad omnes Canonicos, ſimul & Capitulum, R*ubeus dec.* 279. *num.*2.vbi *num.*3.& 4.dixit procedere tàm vbi ageretur de Eccleſijs regularibus, quàm ſecularibus, & adminiſtratio Eccleſiarum, & locorum piorum ſpectat ad Epiſcopum illius Diœceſis in qua repetiuntur, *Graſſ.de effect.cleric. effectu* 1,*num.*607. & propterea laici nullam habent adminiſtrationem, ſeu gubernationẽ in rebus Eccleſiæ, nec poſſunt ſe intromittere ſine licentia Epiſcopi *D. Author in praxi var. reſol.in reſol.*11.ſub *num.*3. & tunc laici ratione adminiſtrationis rerum Eccleſiarum ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi, *idem reſol.* 2.*num.*3. & non mirum ſi laicus ratione adminiſtrationis rei Eccleſiæ forum ſortitur coram Iudice Eccleſiaſtico, *Vulpe in praxi Eccleſ cap.*43.*num.* 29.& coram eo rationes reddere compellitur, vt latè rationes hinc inde deduxit *Eſcobar. de raciocin.cap.*7. *num.* 50. exceptis Eccleſiis ſubiectis ſeculari iuriſdictioni, quorũ bona per ſeculares gubernantur.

R*eſol.*149.*Dubitandi*] Adde *D.Authorem in praxi iuris patronatus,reſol.*207.*num.*3.

R*eſol.*150.*Multoties*] Adde *D.Authorem in praxi iuris patronatus,reſol.*143.*num.*1. *&* *reſol.* 188. *num.*1.& vltra ipſum *Burat.dec.* 931. *num.*8.*&* *ſeq.* & ꝙ non acquiratur ex augmento dotis, refert *Duran.dec.*285.*num.*35.*&* 92.*tom.*2. qui *nu.*36 tradit quod Author hic dixit, & *Canal. dec.*136.*num.*2.extat *dec.Farin.*87.*interp.Conc. Trident.*

Reſol. 151.*Reſponſio*] Ius patronatus ex priuilegio dicitur ſi non habet dotem,quę correſpōdeat,aut æquiualeat conceſſioni iuris patronatus,*Duran.dec.*285.*n.*158.*tom.*2.& quod ius patronatus acquiratur laicis ex priuilegio,refert *Grillenz.conſ.*151.*num.*6.*Macer.lib.*1.*reſol. fin.caſu* 20. quamuis ex præſcriptione, & ex priuilegio ſit ſublata requiſitio illius, *Ludouiſ. dec.*397.*num.*3.vbi *addit.num.*6.

*Reſol.*152.*Magiſtri*] Licet ius patronatus fundari poſſit,ita vt ſemper ſit laicale aliud in præſentatione ſe non ſugerat,*Caual.dec.* 639.*num.* 5, & qualiter laicale ius patronatus efficiatur, docet *Duran.dec.*130.*num.*13.vbi plura ad ornatum tradit,& quando dicatur laicale, *Macerat.lib.*1.*reſol.*55.*num.*5.*verſ.ſecundo*,& quod ius patronatus laicale efficiatur Eccleſiaſticū ſi tranſeat ad Eccleſiam, refert *idem d lib.*1. *reſol.*7.*num.*21. *Reg.Valenz.conſ.*71.*num.*10. *conſ.*74.*num.*26.*conſ.*85.*num.*63.*vol.* 1. & Eccleſiaſticum cenſetur ſi fundatum ſit à clerico beneficiario,qui nō habet bona patrimonialia,vel aliter quæſita *addit.ad dec.* 769. *Burat. num.*20.& quando dicatur Eccleſiaſticum, *D. Reg.Valenz.conſ.*63.*num.*87.*lib.*1.

*Reſol.*153.*Inter*] Iis adde *Surdum in tract. de alimen.tit.*7.*quæſt.* 32. an decretum decernens alimenta patrono probat ius patronatus, refert *D.Author in praxi iuris pat.reſol.*40.

*Reſol.*154.*Inquam*] Præſentandi ius habens dicitur habere ius patronatus, *D.Author in praxi iuris patron.reſol.*128.*num.*1.nam præſentandi ius dicitur fructus iuris patronatus, *idem in reſol.*194.*num.* ſicco conſenſus patroni requiritur in prouiſione beneficii de iure patronatus,*Rub.dec.*186.*num.*5.*p.*1.ſimiliter & in inſtitutione patronati beneficii alias eſſet nulla inſtitutio,*Grillenz.conſ.*147.*num.*22. & ius patronatus permutari non poteſt abſque conſenſu patroni,*Macer.lib.*1.*reſol.*109.*n.*32. neque illud concedi poteſt ab Ordinario abſque conſenſu patronorum,*idem d.lib.* 1.*reſol.* 29.*num.*11.

*Reſol.*155.*In Curia*] Adde *Macerat.var.reſol.lib.* 1.*reſol.*29.*nu.*19.*&* 20. & quod tempus à die mortis currit patrono in præſentando, refert *Grillenz.conſ.*125.*num.*4.*& conſ.*151.*num.*4.& tempus præſentandi non currit patronis laicis,niſi à die ſcientiæ vacationis, *Burat. deciſ.* 459.*num.*7.

*Reſol.*156 *In Curia*] Adde *Ciarlin. controu. forenſ. iudic.cap.*1.*num.*100.*& ſeq.*vbi hic citat *D.Authorem* , & quod patronus iuris patronatus poſſit variare nominando,*Grillenz. conſ.*109. *num.* 12. & quod ſemel laicis permiſſum erit variare *Add.ad dec.*942.*Burat.num.*6.vbi alias limitationes refert.

*Reſol.*157.*Reſponſio*] Quemadmodum præſentatio facta contra tenorem conſtitutionis ſinodalis eſt nulla,*Mantic.dec.*115.*num.* 3. ità præſentatio facta contra diſpoſitionem fundatoris erit inualida,*Ciarlin.controu.foren.c.*1.*n.*91. & inſtitutio iuris patronatus eſt omninò nulla abſque præſentatione patroni, *Burat. deciſ.* 605.*num.*1.

*Reſol.*158.*In præſenti*]Fœminæ etiam proximiorum appellatione continentur D. *Author in praxi iuris patron.reſol.*197.*num.* 2.ideò fœmina non nupta retinet ius præſentandi,*idem reſol.* 232.*num.*4.ſecus tamen ſi eſſet nupta extra familiam, & an ſuccedat in iure patronatus relicto conſanguineis,& eis qui ſunt ex genere parentatu,etc.*idem reſol.*160. *num.* 5.& ius patronatus non capit fœmina dantibus maſculis,*Ciarl.controu foren.cap.*1.*num.*124.*Dom. Author d.praxi reſol.*175.*num* 2. *& reſol.*233. *num.*5.& an tranſeat in fœminas ius patronatus latè *Macerat.lib.*1.*reſol.*60.nam ſi eſſet hęreditarium de ſui natura etiam ad fœminas tranſiret,*Burat.dec.*183.*num.* 1. & an competat tàm maſculis,quàm fœminis,proſequitur *D.Author in praxi iuriſp.reſol.*160.

*Reſol.*159.*Contingit*]Lite pendente an ſit licitum cumulare,variare,& præſentare, vide *D.Authorem in praxi iuris patron.reſol.*234 *num.* 2.& an lite pendente extra patronus poſſit præſentare patronus,vide *Coccin.dec.*426. & an liceat patrono præſentare ſi ius patronatus fuerit litigioſum, refert *Macerat.lib.*1.*reſ.*68. *num.*2.

*Reſol.*160.*Supponatur)* Regulariter præſentatus habens maiorem partem vocum debet inſtitui *Coccin.dec.*464.*num.*5. *D. Author in praxi iuris patr.reſ.*229.*num.*1.& quando præferatur præſentatus à maiori parte,refert *Cavaler.cōtrou.foren.cap.*1.*num.*97.& præſentatio facta ſemel ab vno ex compatronis conſeruat ius aliis non præſentantibus,*idem Author d.praxi reſol.*232.*num* 4.

*Reſol.*161.*Fui aſſumptus)* Non eſt dubium, quod vbi iure hæreditario ſuccedit in iure patronatus,tunc quia competit in capite,non in ſtirpes hæredes plures vnicus patroni debent habere vnam vocem,probat *D.Author in praxi iuris patron.reſol.*190.*Macerat. var. reſol.lib.* 1.*reſ.*82.*in* 2. *deciſ.* ſed quando eſſent diuerſi patroni ad quos ſpectabit ius patronatus, vt ſingulos ſecus erit,nam tunc ſit in capita non inſtet res idem *Rub.dec.*82.*num.*2.*tom.*2.quoniam tunc vnuſquiſque poteſt ſeparatim, & de per ſe præſentare,*Rub.dec.*2.*num.*3.*tom.* 2. nam ius patronatus eſt indiuiduum,& reſidet penès quemcunque patronum inſolidū, *Rub. dec.*82 *num.*1.*tom.*2.& tunc reſidet apud vnūquemque patronorum quoàd omnes effectus *Addit.ad Burat.dec.*547.*num.* 10.& quid quando fuerit pluribus relictum nominatim *Rub. deciſ.*2.*tom.*2.Ius patronatus pluribus conuētis per copulam dicitur æqualiter competere *Burat.dec.*633.*num.*5.

Reſol.

Digitized by Google

Reſol.162.Communis) Quod tranſit cum vniuerſitate bonorum ius patronatus, refert *Ciarlin. contron. foren.cap.1.num.* 36. vbi alia conſimilia recollexit ſimiliter ſub venditione bonorum, *Rub.dec.278.num.20.tom.* 2. latiſſimè ad materiam agit *D. Author in praxi iuris patron. reſol.192.*

Reſol.163.Illuſtriſſimus) De hoc prolixius agit *D.Author in prax.iuris patron.reſol.44.*

Reſol.164.Dubium) Addas hic *Io.Franc.Ferrãtill. in addit.ad dec.21.Buratt.lit.E.* vbi articulum iſtum ſub diſtinctione conciliat, uel in mandato ſit expreſſa certa perſona præſentanda, & non valet per rationes hic adductas ab Authore, quia contineret votum captandæ mortis, aut non eſt expreſſa, ſed tradita poteſtas præſentandi in genere, & ſubſtinetur mãdatum, vbi multos allegat *DD.* & citat deciſionem Rotæ hic cit. & an valeat præſentatio facta per procuratorem poſt reuocationem mandati, non aliter ſibi notificatam, vide *Buratt.dec.723.* & ibi eundem Additionatorem, & præſentare, & eligere quis poteſt per procuratorem quando eſt abſens, vel iuſta de cauſa impeditus, refert *Borgn.dec.40. num.* 19. *p.*1. quinimmò ad præſentandum requiritur mandatum ſpeciale *Thomat dec.Macerat.*107. *num.*7.

Reſol.165.Iudicaui) Ad hoc vide *Marium Antonin.var.reſol.lib.1.reſ.19.num.2.& 3.* vbi alios citat ad hoc.

Reſol.166.Ratio) Adde D. Authorem noſtrum in *praxi iuris patr.reſol.233.num.5.*

Reſol.167.Reſpondi) Non ſolum irregularis præſentari non poteſt ad beneficium iuris patronatus, ſed neque ad beneficia, quia irregularis eſt inhabilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinẽda, ità *Megal.var.reſol.tom.* 2. *reſ.* 139.*n.*1. ideò non poteſt retinere penſionem ſicut nec beneficium, *Nauar.conſ.44.num.3.lib.5.tit.de homicid.* & licet non poſſit acquirere beneficium, attamen iam acquiſitum retinet, & non perdit, neque poteſt promoueri ad ſuos ordines, *idem conſ.13.num.2.eod. tit.* ſicque irregularis ex homicidio præſertim beneficiorum Eccleſiaſticorũ incapax redditur, probat *Epiſcopus Marant.in reſp.67.num.16 tom.4.*

Reſol.168 In vna) Verum eſt in iure, quod vnio fieri poteſt eo non vocato, cui nullum præiudicium eſt, *Mantic.dec.87.num.6.* ſecus tamen vbi ageretur de præiudicio alterius quoniam etiam ſi facta fuiſſet talis vnio intelligeretur facta ſine præiudicio tertii, *Coccin.deciſ.157. num.9.* ex quo natura vnionis eſt, vt intelligatur facta ſine præiudicio iuris tertii, *Martin. And.dec.48.num.1.* vbi *num.3.* dixit verum in vnione intelligitur reſeruatum ius tertii, & ratio eſt illa, quia vnire eſt alienare, vt inquit *Macerat.lib.1.reſol.*109. adeo quod conſenſus patroni requiritur in alienatione rei Eccleſiæ de iure patronatus, *idem lib.1.reſol.25.n.8.*

Reſol.169.In factis) Circa relata in præſenti reſolutione, vide *Narbonam in tract. de ætate ad omnes humanos actus requiſita, & potiſſimum in anno decimoquarto, quæſt.54.per totam.*

Reſol.170.Pro huius) Addas hic, quod collationis actus factus lite pendente dicitur attentatus *Lancell.de attent.p.1.in præfat.num.23.* & ideo collatio, & prouiſio beneficii litigioſi ab ordinario facta per mortem alterius collitigantis via attentatorum reuocatur, *idem p.1. cap.3.num.98.& 99.* & lis dicitur pendere ſuper titulum beneficii quando vterque collitigans prætendit beneficium eſſe ſuum, *Coccin.dec.426.n.4.* & lite pendente inter præſentatos non poteſt vnus cedere ad effectum, vt alius præſentetur, *Caualer.dec 556.num.1.* & lis inter præſentatos, & electos facit beneficium litigioſum, *Addit.ad Ludouiſ.dec.305.num.7.* ita pariter inter compatronos, quo caſu ſufficerent leuiores probationes, vt tradit *Martin. Andr dec.5.num.2.* vbi *num.1.* agit de lite exiſtente inter patronos, & Epiſcopum, *num 1.* & quis præferri debeat ex duobus præſentatis, & ſi erit licita variatio potiſſimum lite pendente agit *D.Auth.in praxi iuris patronatus, reſol.234.* uam bene reſoluitur, quod quemadmodum lite pendente præſentatio facta erit nulla, *Caual.dec.126.num.1.& dec.280. num.1. & dec 333.num.1.* ità collatio facta per Epiſcopum, vt hic dicitur, neque patronis præſẽtare licebit quando lis eſſet ſuper iure patronatus, *Macerat.d.lib.1. reſ. 68.num.2.Cocc.dec. 426.num.1.*

Reſol.171.In quadam) Adde *Macerat. lib.1.var. reſol.in reſol.7 num* 14.

Reſol.172.Pro affirmatiua) Nota quod ius patronatus acquiritur de augmento dotis, probat *D.Author in praxi iuris patr. reſol.* 143. *num.* 1. vbi agit ſi ius patronatus conceſſum ex augmento dotis ſi fuerit conceſſum 40. annis ante Concil. Trident. ſubiaceat ipſius diſpoſitione ad quod etiam confert diſputatio prodita per *Addentem ad Ludouiſ.dec.397.num.6.* an cadat ius patronatus ex augmento ſub derogatione Concilii Tridentini, et an ſub reſeruationibus. ....

Reſ.173.In nonnullis) Præſentatus à maiori parte erit præferendus aſſentit *D.Author.in praxi iuris patron.reſ.229.num.1.* ſequitur *Coccin.dec. 464.num.5.* et preſentatus non dicitur habere vnum ſtipitem, niſi habeat maiorem partem concurrentium in illo ſtipite, *Ludouiſ.dec.452 num.4.* vbi *additio nu.23.* et præſentatus à maiori parte habentium vnam vocem concurrit cum preſentato ab habentibus aliam integrã vocem ad effectum, vt ſit locus gratificationi, ita *Caualer.dec.519.nu.4.* nam maior pars patronorũ attenditur in præſentatione *Macerat. lib.1.reſol.104.num.13.* et gratificationi locus

Digitized by Google

erit ſi plures paribus uocibus, quæ tenentur, vel nullus eſt inſtituendus, *Caual.dec.517.n.7.* Similiter Ciuis extero præferri debet, *Macer. lib.1.reſol.104.num.2.* et ſeniores ſemper debent præcedere iunioribus, *Io.Bapt. Leonell.de præcedentia hominis,q.5.art 3.* hoc eſt in votando iuſtitiis, et congregationibus *Epiſc.Genueſ. pract. Eccl.q.612.* ac etiam in beneficiis obtinendis.

Reſol.174.*Quamuis*) Certum eſt, quod poſſeſſio probatur ex publico inſtrumento adeptionis poſſeſſionis, *Ludouiſ.dec.138.n.1. Martin. And. dec.1,num.1.& dec.67.num.1.* et potiſſimum in beneficialibus, nam licet beneficio ius acquiritur per ſolam canonicã collatione abſq; traditione, eiuſq; apprehenſione, vt docet *Brun.à Sole,quæſt.38.num.28.* attamen vt ipſe ſubdit *num.51.* quod ad acquiſitionem poſſeſſionis beneficii dixit requiri traditionem, & corporalem inductionem, nec ſufficere inueſtituram, vbi alia receſet, quod idem erit ſeruandum in captura poſſeſſionis iuris patronatus, nec tranſiret in heredem abſq; actuali apprehenſione *D.Author in praxi iuris patron. reſol.220.num.2.*

Reſol.175.*Stantibus*) Abſque dubio fœmina excluſa per ſtatutum à ſucceſſione ſtãribus maſculis, ſit etiam excluſa à iure patronatus, vt quoque probat *D. Author in praxi iuris patronatus,reſol.175.num.2 & in reſol.233.num.5.& Macerat.lib.1.var reſol.in reſol.60.num.1. cum ſeq.* optimè *Ciarlin.controu.forenſ.iudic.c.107. à num.76.ad 79.& Marcell Vulpe in praxi Eccl. cap.49 num.20.* et quando admittũtur probat *Epiſc.Maranta reſp.83.num.25.p.3.*

Reſol.176.*Dubium*) Adde huic quæſito *Claudium Tutium in quæſt.7.iuris patronatus*, vbi ità pariter ex multis etiam rationibus cõcludit ſicut filia præſentare non poteſt viuente matre, *Macerat.var reſol.lib.1.reſol.7.num 23.*

Reſol.177.*Communis*) Adde *Barboſam in tract.de clauſulis,in clauſula 20.* vbi alios citat *Marcell. Vulpe in praxi Eccleſ.cap.49 num.22.*

Reſol.178.*In facti*) Adde *D.Authorem in praxi iuris patronatus,reſol 101.Marcell.Vulpe in praxi Eccl.cap.49.n.11.Duran.dec.285.per totam,p.2.*

Reſol.179.*Reſponſio*) Adde *Claudium Tutium in quæſt.iuris patronatus,q.15.per totam*, vbi de eodem articulo agit, et patronus non poteſt ſe ipſum præſentare, tradit *Ciarlin.contr.forenſ. iudic.cap.69.num.8.* vbi rationem reddit *Rub. dec.29.num.20.p.2. D.Author dec.36.num.6. p.1.Buratt.dec.712.num.1.*

Reſol.180. *Supponatur*) Pariterquè ſi ius patronatus fuerit fundatum pro deſcendentibus, ſeu pro illis de familia an admittãtur omnes de familia, vel qui ſunt de ſtirpe fundatores, diſcutit *D.Author in praxi iuris patronatus, reſ. 164.* et de legato facto familiæ, qui nam veniant, latiſſime proſequitur *Ciarlin.controuer. forenſ.iudic.cap.23.per totum*, et relictum à teſtatore, ſeu fundatore non tranſit, niſi ad deſcendentes, qui ſint heredes, *Buratt. dec. 547. num.7.& 679.num.2.* adeòque deſcendentibus tantum ex maſculis, non autem ex fœminis competit ius præſentandi, *idem deciſ. 90. vbi addit.num.6.*

Reſol.181.*Suppoſita*) Vltra *Gratian.diſcept.forenſ. cap.648.* adde quod proximior ſemper excludit remotiorem, ità *D.Auth.in praxi iuris patr. reſol.231.nu.4.* et proximus dicitur, qui quoquomodo eſt ſanguine coniunctus, *idem in reſol.147.* vbi plura ad rem tradit, & proximiori ſe eſſe probare debet per gradus diſtinctos is, qui præſentare prætendit, *idem reſol. 261.* vbi plura, ius patronatus familiare intelligitur data gradus prærogatiua, vt proximiores primo admittantur deinde remotiores, *Epiſc.Marant.reſp.44.num.22.p.3.* & præſentari debet proximior vocatus, qui ſe talem dicit, quo caſu ex ſola oppoſitione proximitatis acquiritur illi ius perinde, ac ſi à portionis fuiſſet præſentatus, *Buratt.dec.559.num.1. vbi addit.lit.A.*

Reſol.182 *Licet*) Adde eundem *D. Authorem in praxi iuris patronatus,reſol.62.*

Reſol.183.*In vna*) Et ſi de iure probandum ſit, quod conſenſus Rectoris requiritur regulariter in conſtituenda penſione ſuper fructibus beneficii, vt refert *Gigans in primo reſponſo famil penſion.Eccl.num.3.& reſp.25.ſub n.3.* dixit, quod conſenſus Rectoris beneficii, & Papæ authoritas requiritur in conſtituenda penſione, ita pariter aſſeuerandum erat in conſenſu patronorum poſtquam pẽſio ſuper beneficio iuris patronatus non facta de eo mentione, & non accedente patronorum cõſenſu non ſubſiſtetur, inquit *Buratt dec.794. num.7.&* ſequitur dicendo *num. 9.* penſionem ſuper beneficio iuris patronatus impoſitam nullam eſſe ex defectu conſenſus patronorũ intendens probare debet conſenſum non interfuiſſe.

Reſol.184.*Ab Illuſtriſſimo*) Nota quod præſentandus debet habere ordines minores ſaltim *Claud. Tut. in quæſt.17. iuris patronatus, num. 4.* aſſequitur *Buratt.dec.21.num.20.* & præſentatus ad Cappellaniam habitũ dumtaxat Sacerdotali, in qua eſſe debet, vide *P.Alph.de Leone de offic.Cappellani,q 4 praxi 6.num. 234.* vbi plura, qui in eadem *q 4.praxi 6. num. 226.* particulariter agit de Cappellania in qua requiritur, vt præſentatus debeat eſſe presbyter vbi alia conferentia adduxit conſimilia, maximè ſi fuerit, ità à fundatore expreſſum, vt ſit presbyter, & debet eſſe clericus primæ tonſuræ ſaltim ad beneficium, *Ciarlin. controuer. foren.cap.1.num.103.* & præſentatus ad beneficium ſacerdotale debet eſſe ſacerdos actu, vt *ibi num.87.D.Author dec.220.num.2.p.2.*

Reſol.

Reſol.185.In fundatione) Adde *D. Authorem in praxi iuris patron.reſol.261.*& quod illegitimus non poſſit ſuccedere in iure patronatus, proſequitur *Macerat.lib.1.reſol.108.num. 9.& ſeq.* & quid in iure patronatu gentilitio, latè *P. Alph.de Leone de offic. Cappellani; q. 4. prax.3. num.128.& ſeq.& 134.*& quid in iure patronatu mixto, *idem ibidem num.147.*& quid in re emphiteoſi, feudi, ac penſione Eccleſiaſtica agit *Epiſc.Iſern.pract.Eccleſ.cap.33.& 75. & Marcell.Vulp.in praxi Eccleſ.cap.47. per totum, D.Author dec.186. p. 4. per totam,* vbi plura *Conſ.l.Theodor.alleg.50.per tot.*& quid ſi fuerit legitimatus, Don. *Ant.de Marin. quotid.reſol. cap.226.*

Reſol.186.In hac) Adde aliud decretum prolatũ ab eadem Rota enunciato in ſimili caſu per *R.P.Alphonſum de Leone de offic. Cappellani,q. 4.prax. 6.à num.226.cum ſeq.*& preſentans inhabilem priuetur iure præſentandi, agit *Ciarlin.controu.foren.cap.1.num.113.*quia eſt inualida, vt in præcedenti *num.112.*aſſerit.

Reſol.187.Quidam) De hoc agit latiſſimè *D. Author in praxi iuris patron.reſol.166. & 178.* & nouiſſimè *Io.Bapt.Ciarlin.controu. forenſ. iudic. cap.1.per tot.*& an, & quando tranſit ad extraneos oſtendit *Macerat.lib.1.var. reſol. in reſol. 20.& 40.Duran.in deciſ.127.& 285.nu. 7. dec. 411.num.7.per tot.Rubeus dec.38.num.8.par.2.* excepto iure patronatu gentilitio à quo excluditur penitus ſucceſſio extranei, *idem dec. 112.num.2.tom.1.*& finita linea tranſit ad extraneos, *Borg.dec.17.num.21.p.2.dec.11.n. 12. & ſeq.& n.30.ad 37.p.3. Author dec.68 p 2.*

Reſol.188.In quadam) Præſentatio videtur probata ſi fuerit probatà inſtitutio, inquit Dom. *Author in praxi iuris pat.reſol.92.num.3.*& preſentatus legitimè debet inſtitui, *Cocein. dec. 469.num.1.* maximè quando coſtat de iure patronatus, *idem dec.464.num.5.* & quia talis inſtitutio rribuir ius in re, vt inquit Macerat. *lib.1.var.reſol.in reſol.55.num.14.* verum, quia preſentatio probatur ex inſtrumenro inſtitutionis, in quo enunciatur, *Caualer.dec.625.n.2 & dec.655.num.5.*merito ſi nulla eſſet inſtitutio poterit ab ea re cedi, *idem dec.303.num.4.* & corrueret preſentatio.

Reſol.189. Supponatur) Hic adde qualiter cauſa cognitio requiratur ad effectum verificandi exiſtentiam iuris patronatus, de quo agit plenius D. *Author in praxi iuris patr.in reſ.132.*

Reſol.190 Abſque) Succeſſio iuris patronatus an fiat in ſtirpes, vel in capita, ſimiliter D. *Author* agit in *praxi iur.patr.reſ.159.nu.2. & reſ. 182.num.2.Burat.dec.647.nu.4 tom. 2.* Rubens *dec.280.num.4.tom.2.& dec.275.n.3.* & quãdo eſſet hæreditarium in ſtirpes ſucceditur, *idem dec.72.num. 21.* & quando hoc intelligatur, *Borgn.dec.28.num.8.& 22.p.3. Epiſc* Marant. *reſp.74.n.56.& reſp.14 num.2.p.3.Author dec. 120.p.2.& collect.1633.*

Reſol.191.Supponatur) Nota quod quando examen requiritur pro forma nõ poteſt ommitti, nec ſufficit præſentatio virtualis, ſed perſonalis eſt neceſſaria, D. *Author in prax.var. reſol.in 21.reſol. num.2.* ſimiliter examen pro forma requiritur in eo, qui per longum tempus intermiſit ſtudia, *idem in praxi fori Eccleſ. p.4 reſol.72.num.1.*& ob id præſentatus in iure patronatus erit examinandus, *Marcel. Volpe in praxi Eccl.cap.49 num.15.* ſecus tamen ſi eſſet Doctor, nam examinari non debet in iſto caſu, vt refert *Iacob. Benius de priuil. Iuriſconſ. p.2.priuil.31.num.1.*ad primam limitationem dico, quod examinatus ad vnum beneficium poteſt ad aliud examinari, inquit Macerat. *lib. 1.var,reſol.in reſol.104.nu. 2.* ſed hoc ſanè erit intelligendum iuxta tradita per *Borgn.dec.29. num.10.p. 1.*quod examinatus ad beneficium, & repertus idoneus non examinatur quòad literaturam ad aliud ſimile beneficium; ſecus ſi eſſet diuerſum, aut maioris curæ.

Reſol. 192.Pluries) Renunciatio generalis comprehendit ius patronatus, D. *Author in praxi iuris patr.reſol.232.num.3.& 233.num. 6.* & ad quæſitum Authoris, vide *Gallerat.in tract. de renunciat.2.tomo, renunc. 41.*

Reſol.193.Inter) Idem iuris eſt de iure ſuper feudo, quod de ipſo feudo Reg. *de Ponte conſ. 64. num.10.vol.2.*& actio ad feudum à pari iudicatur cum ipſo feudo, probat *Conſil.Marcian. conſ.56 ſub num.7.* vbi ex *Ponte, & Anna* dicit amplianda, ſiue actio ſit ad vendicandũ feudum, ſiue ſuper hypotheca ad ipſum feudum, nimirum ſi actio competens ad feudum dicatur feudalis, *Frecc.de ſubfeud.lib.2.q. 12.n.4. & 11.*vbi nos ſequitur, dicendo, quod actio competens ad rem mobilem, vel immobilem iudicatur ſecundum naturam ipſius rei, cui competit, quo fit, vt quemadmodum alienatio feudi prohibita ſit de iure feudorum, ac etiam de iure Regni, vt probat *Conſil. de Georgio alleg.10.num. 1.* ità ius patronatus nequit alienari, vt noſtet *Author in praxi iuris patron. reſol.195.per totam,*& hoc abſque cõſenſu patronorum, neque actio pro eis competens, ſic patroni conſenſus in alienatione rerum Eccleſiæ non tollit, quem exigatur beneplacitũ Apoſtolicum neceſſarium in dictis alienationibus, R*ub.dec.129.num.16.tom.2.*

Reſol.194.Quæſtio) An fundans Cappellam poterit in totum, vel in parte remittere ius patronatus in præiudicium hæredum, affirmatiuè concludit D. *Author in praxi iuris patr.reſol. 54.num.1.*vbi *num.2.*id declarat, & patronus non poteſt præiudicare illis de familia, concludit *Macerat.var.reſol.lib.1.reſol.40. num.3.* vbi *nu.7.*id declarat qualiter procedat, regulariter enim patronus non poteſt præiudicare ſucceſſori in patronatu gentilitio, *Ciarlin.controu. foren.cap.107 num.64.*

Reſol.

Reſol 195. *Illuſtriſſimus*) Adde *Macerat. var. reſol, lib.* 1. *in reſol.* 112. *caſu* 51. *verſ. ſecundo quando.*

Reſol. 196. *Hanc*) Cum ipſa derogatio ſit ſtricti iuris, vt inquit *Ciarlin. controu. forenſ. cap.* 24. *num.* 28. *Duran. dec.* 48. *num.* 17. meritò extendi non poteſt, & non mirum ſi non extendatur ad ius patronatus laicorum poſtquam derogatio iuris patronatus, ità requiritur à Papa, quando eſſet ſeculare, & clericorum coniunctim, ſicut quando eſſet mere ſeculare, *Borgn. dec.* 11. *num.* 107. *p.* 3. nam derogatio ſpecialiter ſufficit, licèt nó iuuat indiuiduo, *Grillenz. conſ.* 103. *num.* 101. cum ipſa nó complectātur ea, quę non fuerunt expreſſa, *idem conſ.* 125. *num.* 14. quemadmodum etiam ius patronatus Regis requirit ſpecialem, & expreſſam derogationem, vt nó ſufficiat generalis clauſula derogatoria iuris patronatus laicorum, niſi expreſſum ſit dę Regio ad hoc vt penſio ſuper eo reſeruata ſubſtineatur, *Buratt. dec.* 305. *num.* 5. adeo quod tantum, & non plus intelligitur derogatum quantum dictum, aut dę neceſſitate infertur, *Duran. vbi ſup. num.* 18. ſicquè iure patronatus Regum, &c. Ducum, &c. quãdo derogatur requiritur ſpecialis expreſſio, ſeu mentio, *D. Auth. var. reſ. p.* 2. *reſ.* 403. *n.* 2

Reſol. 197. *Dubitabilis*) Reſpectu Eccleſiæ non eſt dubium quin ius patronatus trãſit ad Eccleſiam, vel loca pia, & religioſa, & talis tranſitus fieri poteſt etiam ſinę conſenſu Epiſcopi, tàm inter viuos, quam in vltima voluntate ex pluribus firmat *Ciarlin. controu. foren. cap.* 1. *num.* 22. & eo caſu quando transfertur ad Eccleſiam, ſiue Collegium Eccleſiaſticum titulo oneroſo, vel lucratiuo non hæreditario mutat naturam, & efficitur Eccleſiaſticum, & idem è conuerſo *Borgn. dec.* 22. *nu.* 16. *p.* 1. *poſt Couar. pract quæſt cap.* 36. *ſub num.* 1. *Ferrett. conſ.* 132. *num.* 4 & 5. & an tranſeat in Monaſteriũ agit *D Reg Valenzuela conſ.* 135. *num.* 46. *tom.* 2. hoc eſt vita durante Monaci, vbi plures ad hoc tradit rationes in ſequentibus numeris.

Reſol. 198. *Ioannes*] Hic nota, quod vocati ſimul, & copulatinè ad ius patronatus omnes debent compatroni æquis portionibus, *Borgn. dec.* 32. *num.* 4. *p.* 5. & ius patronatus erit in ſtirpes diuidendum inter collaterales, *Petr, Sanz Marcquet. de diuiſ. bonor. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 11. vnde quemadmodum plures licet inęqualiter dotarent, & ius patronatus cõſtituerint, omnes æqualiter fierent patroni ex pluribus fũdat *Author in praxi iuris patron. reſol.* 44 *nu.* 4. & non mirum, quia nedum apud quemlibet ex compatronis inſolidum reſidet, ità *Epiſc. Maranta reſp.* 28. *num.* 41 *p.* 3. ſed verius etiam ius patronatus inſolidum eſt apud omnes, qui illud obtinent *Epiſc. Marant. reſp.* 43. *n.* 11. *p.* 3. & inſuper quoad ſucceſſionem ius patronatus a natura regitur fundorum, & emphiteoſis, *idem reſp.* 74. *num.* 37. *p.* 3. quo ſit ſit cum ius patronatus aliud ſit hæreditarium, aliud familiare ſine gentilitium, & aliud ex pacto, & prouidentia, vt idem refert *in reſp.* 74. *n.* 35. ad illud hæreditarium omnes admittuntur hæredes, quamuis extranei, *idem reſp.* 83. *n.* 29 & 30. ad gentilitium verò, ſeu familiare refertur illius, qui ſunt dę familia, *idem d. reſp.* 44. *num.* 25. & ſi hæredes non incurrit, vt ſubdit *n.* 31. & *ſeq.* & latius in *reſp.* 66. *per tot. p.* 4.

Reſol. 199. *Dubitabilis*] Ad hoc adde *Robles in tract. de repreſent lib* 2 *cap.* 15. *num.* 17. & *ſeq.* vbi differentia de hoc conſtituit inter ius patronatus Eccleſiaſticum, & libertorum ſi patruus excludat nepotem, & è contra, & an nepos ex filio concurrat cum patruo quando vacatio facta ſub vno, eodemq; nomine collectiuò, & generali comprehendente patruũ, & nepotes, *Buratt. dec.* 770. *num.* 5.

Reſol. 200. *Singularis*) Quemadmodum ius patronatus tranſit in vxorem, vbi vir eam vſufructuariam bonorũ reliquit, vt probat *Don. Ant. de Marin. quotid. reſolut. cap* 221. *num.* 3. pariterque ius patronatus acquiſitum à marito fundatione, aut dotatione conſtitutione, ſiue donatione alicuius Eccleſiæ communicatur, probat *Marquet. de diuiſ bon. lib.* 1. *c.* 11. *num.* 14. ſin autem vxor vidua erit, & beneficia iuris patronatus vacauerint intra annum luctus non poterit ad talia beneficia præſentare quando eſt tenutaria, ſecus tamen elapſo anno refert *Ripol. var. reſol cap.* 10. *nu.* 401. & quod ius patronatus, ſeu ius præſentandi ad beneficium ſpectet ad mulierem poſſidẽtem bona viri, refert *Fontanel. de pact. nupt. clauſ.* 5. *gloſ.* 3. *p.* 5. *num.* 38. *vbi num.* 39 limitat non procedere in anno luctus inſuper, quod ius patronatus vxoris de per ſe ſubſiſtens nõ ſpectat ad maritum, firmat idem *Fontanel. eo. tract. d. clauſ.* 7. *gloſ.* 1. *p.* 3. *num.* 12. & quod vxor ſit præferenda marito, quando ſumus in iure patronatus vxorio dato, vel non dato cum Vniuerſitate in cauſam dotis, valebit tamen conſuetudo in contrarium, *Gratian. diſcep. for. cap.* 521 *num.* 21. & 22.

Reſol 201. *Inter*) Regulariter extremis probatis præſumũtur etiam media probata, *Burat. dec.* 875 *num.* 3 & *dec.* 916. *num.* 5. ſic in iure patronatus media præſumuntur ſi primæ, & vltimæ appareant effectuatę, niſi doceatur de ſtatu libertatis inter medio, *idem dec.* 172. *nu.* 10. & *ibi Addit. num.* 32.

Reſol. 202. *Fuit*) Adde *D. Authorem in praxi iuris patronatus reſol.* 228.

Reſol. 203. *Pro huius*) Ad ornatum iſtius reſolutionis, vide *Ill. Epiſc. Marant, in reſp.* 44. *p.* 4. *vbi num.* 29. quærit an renunciatio beneficii formaliter ob pecuniam factã etiam in gratiam collitigantis ſimoniaca reddatur, & affirmatiuè concludit, vbi rationes affert, ſecus tamen ſi ob lites ſedandas, & ob vexationes in-

uicem

uicem effugiendas, expenſaſque vitãdas fiat, vbi alia multa tradit.

Reſol.204.De hoc) Quemadmodum præſentatio patroni abſque inſtitutione Epiſcopi, & ſic Ordinarij non tribuit aliquod ius præſentato, vt inquit *D. Author dec.39.num.2.p.3.* ita in Eccleſia patronata non poteſt abſque patroni conſenſu miniſter deputari, vt hic dicitur, ſic pariter patronis inclitis ad beneficium ordinari nemo debet *Epiſc.Marant.reſp.39.num.12.p.4.*

Reſol.205.Circa) Si enim digniores, & magis benemeriti ſint ad officia eligendi in conſcientia, & iuſtitia alias tenentur eligentes, & peccabunt mortaliter, inquit *D.Reg.Valenz. conſ.166.num.52.tom.2.* quanto magis ad beneficia Eccleſiaſtica, & potiſſimum quando examen faciendum fit per concurſum in beneficio patronatu curatio, vt dixit *Macerat. var. reſol.lib.1.reſol.63 num.6.* ibiquè *num.8.* ſubdit ſpectare ad Epiſcopum eligere digniorem inter approbatos ad tale concurſum. Quod etiam in præſentatione iuris patronatus etiã admittitur magis idoneus, *Macer.lib.1.reſol.60.num.24.* poſtquam præſentatis duobus magis idoneus præfertur, tradit *D. Author in prax.iur.patr.reſol.232.num.4* aut ſi eſſent plures, prout ibi longe diſſeritur in facti contingentia ibi relata, & rationibus fulcita, et noſtrum *Authorem* hic citat *Alph. de Leone de officio Cappellani, quæſt.2.num.24* quando verò ſumus extra caſu de concurſu ad parrochialem tunc ſufficit eligere dignum ommiſſo digniori, *Rubeus dec.93.num.11 p.2.* & quis dicatur dignior, refert *Macerat.lib.1.var.reſol.in reſol.81.nu.1.ad 4* nouiſſimè *D. Michael. Ferr. Mantiq.de præcedentijs, etc q. 1. per totam,* qui ad propoſitum *Authoris in quæſt.25.num.11.* dixit, quod dignior eſt, qui miſterio aptus eſt, & melius *Buratt.dec.635.nu 6.* dixit, quod ſimpliciter non dicitur, nec eſt præferendus doctior, & ſanctior, ſed qui iuxta munus, cui præferẽdus eſt aptior illius miniſterio appareat, taliter quod dignus ſi fuerit præſẽtatus à minori parte inſtitui debet, quamuis maior pars indigni præſentauerit, *D. Author tom.4. praxis reſol. 400.num 4.*

Ad Notabilia.

Verſ.1.Ius patronatus) Adde *Iacob. Graff. in dec. caſuum conſcient.p.2.lib.2.cap.25. num.1.* vbi plures addit definitiones.

Verſ.Ius patronatus tres) Adde quod ex iure patronatus tria patrono competant .ſ. honor, onus, & emolumentum, *Iacob.Graff. vbi ſupra, num.2.* vbi *num.23.* addit, quod ius patronatus ex tribus cauſis acquiritur .ſ. ex conſtructione Eccleſię, ex collatione, & dotatione.

Verſ.quod patronus) Adde quod ius patronatus cõpetit laicis ex priuilegio, *Grillenz conſ.151. num.6.* & iſtud ius competit laico iure ſpeciali, Prelatis verò iure communi, *Sforz. Od.in compend.propoſit.pet.ver. ius patronatus 2.* & ex gratia conceditur laicis, *Giouagn.conſ.8.nu.6. lib.2.* et rationem affert *Reg.Valenz.conſ.141. n.105.vol.1.* *Mancin.controu.iur.diſſert.15.n.45*

Verſ.Cappellania) Adde quod Cappellaniæ dicũtur beneficia merè ſimplicia *D. Author dec. 105.num.12.p.4.* et propriè beneficia non dicuntur, *idem dec.363.n. 7.* vnde quilibet Chriſtianus poteſt fundare Cappellanias *P. Alph. de Leone de offic.Cappell. ſect.6. ſub q. 3. nu.82.* et iſto caſu adminiſtrari poſſunt per laicos, et fœminas cum non ſint beneficia Eccleſiaſtica, *Buratt.dec.1.num. 7.* ſicquè ius patronatus competit vtrique ſexui, etiam mulieri, et infanti, *Graff. dec. caſ.conſc. p.2.lib.2. cap.25. num.31.& ſeq.*

Verſ.Collatio) Nota, quod collatio non cadit in beneficio iuris patronatus, *Veral.dec.36.num. 11.p.3.*

Verſ Patroni laici) Vide *Graff.in appẽdice de elect. cap.2.num.4.et Spino conſ.26.num.1.* ſimiliter ius patronatus concedi à patronis laicis Eccleſiis, et locis Religioſis abſque vllo conſenſu, *Arnulph.Ruzzet.in tract.iuris regal.priuil. 11 num 10* et licet laicus beneficium Eccleſiaſticum conferre non poteſt, ſed tantummodo perſona Eccleſiaſtica Epiſcopi, vel Prælatus, *Buratt.dec.224 num.3.* niſi in caſu hic expreſſo quemadmodum etiam ad canonicatũ, et dignitates Eccleſiaſticas in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata poteſt patroni laico de iure competere, *Buratt.dec.172.num.2.* hic etiam nota, quod mulier beneficia conferre non poteſt abſque priuilegio Apoſtolico, *Duran.dec. 246 num. 3.* et quod laici habent ius præſentandi in Eccleſia collegiata, *Graff.in appendic. lib.4 cap.2.num.4.*

Verſ.Beneficia) Et quando beneficia de iure patronatum dicuntur Sedis Apoſtolicę, vide *Vulpe in praxi Eccl.cap.49.num.17.*

Verſ.Præſentandi) Et ſi patronus habeat poteſtatem præſentandi ius patronatus, & ſucceſſiuè talis pręſentatio præſentati à patrono requiritur, *Amatus dec Marchiæ 4.num.24.* quæ fieri debet infra tempus a iure præfixum, *idem ibi. num.23.* & qualiter fiat, *ibid.* docet *num. 21.* nam ſola cõceſſio iuris patronatus non ſufficit, niſi ſequuta fuerit pręſentatio, vt *ibi n.22.* deinde ſubſequitur inſtitutio, quæ eſt loco confirmationis, *Veral.dec.36.num.14.p.3.Grillenz.conſ.33.num.5.& conſ.125.num.13* nam & ſi inſtituendi, & pręſentandi ius poſſit inſimul habere prelatus, *Macerat.lib.1.reſol.55.nu.12.* non tamen laicus.

Verſ.Patronus) Nota quod patronus habet tempus quatuor menſium ad pręſentandũ, *Grill. conſ.151.num.2.* vbi plura *Canaler.dec.489.n.1*

Borgn.

*Borgn.dec.*11.*p.*3.*nu.*56.*Ludouiſ.dec.* 177.*Rub. dec.*221.*tom.*2.*Tutius q.*14.*Vulpe in praxi Eccl. cap.*49.*nu.*17.*Duran.dec.* 230. ſed patroni Eccleſiaſtici infra ſex menſes, *Burat. deciſ.* 540. *num.*5.*Graff.*2.*tom.dec.cap.* 26 *num.* 4. *Nouar. pract.concl.in concl.*112.*num.*1.*Salerni.conſ.*44. *num.* 1. & tenetur præſentare perſonam idoneam, idem *Grill.d.conſ.*151.*num.*36. alias ſi inhabilem, & non idoneum præſentaret priuaretur pro illa vice iure ſua ex pluribus, probat *Ciarlin.controu.foren.cap.*1.*num.*92. vbi rationes redit *num.*93.*Borgn dec.*16 *p.*1.*num.*16. *Riec.in d.praxi reſol.*232.*num.*5.

Verſ.Ius patronatus eſt) Nota, quod ius patronatus eſt indiuiduum, *Ciarlin.controu. forenſ.cap.* 17.*num.*96.*Philipp.Probus in quaeſt.ad ius regalium, q.*12.*num.*15.*& q.*13.*num.*2. eſtquè inſolidum apud omnes hæredes, idem *Ciarlin.cap.* 1.*num.*98. ideò indiuiduum eſt, *Rubeus dec.*82. *num.*1.*tom.*2.*Coccin dec.*112.*num.*1. *Epiſc.Marant.reſp.*43.*num.*11.*& reſp.*28.*num.*4.*p.* 3.

Verſ.Pactum) Adde alias exceptiones, quæ opponi poſſunt aduerſus præſentantes, & præſentatos, vt incurrat ſimoniam per *Rieccium in praxi iuris pat.reſol.*228.

Verſ.Patronus) Quod præſentatio à procuratore per ipſum patronum conſtituto facta non valeat, *Buratt.dec.*712.*num.*2.*Ciarlin.contr.foren. cap.*69.*num.*12. neque ipſe patronus præſentari poteſt ab eius procuratore, refert *Ciarlin.controu.foren.cap.*69.*num.*11.*&* 12. & an poſſit procuratorem conſtituere ad præſentandum ad beneficiũ vocaturum, vide *Buratt. dec.*21.*n.*2. vbi fallentias adducit cũ *add. ibid.*

Verſ.Præſentatio) Hic nota, quod compatroni poſſunt præſentare compatronum clericum, probat *Tutius in quaeſt.*15. *iuris patronatus, n.*2. ad quod *D.Author in dec.*341.*n.*2.*p.*4.

Verſ.Nepos) Vide ſuprà in *reſol.* 190. adde *Graff.* 2.*tom dec.cap.*26.*num.*22.*&* 27. & quod pater poſſit præſentare filium ſi idoneus ſit, *Epiſc. Marant.reſp.*18 *p.*2.*& reſp.*74.*par.*3. Vlterius quemadmodum præſentatio fieri poteſt ab omnibus de agnatione, & familia indiſtinctè, maximè ſi teſtator vocauerit omnes ſuos, *Buratt.dec.*647.*num.*8. ita pariter omnes poſſint præſentari, dummodo ſint idonei, *D.Author in praxi fori Eccl.tom.*4.*reſol.*474. *Marant. reſp.* 74.*num.*64.*p.*3. alias priuarētur facultate præſentandi, & deuolueretur ad Epiſcopum, *Macer.lib.*1.*reſol.*3.*num.*1.*& reſol.*4. *Graff.vbi ſup. num.*31.*& ſeq.* & quādo ſit in ſtirpes exemplo demoſtrat, *Buratt.dec.*647.*Marant.reſp.* 88.*nu.* 107.*p.*3.

Verſ.Patronus) Semel & ſi laicus præſentari non poſſit intra quadrimeſtre, & variare, niſi ſemel cumulatiuè, & non priuatiuè, & ſi iurauero non poteſt variare fallit, vt per *Borgn.dec.* 10.*num.*62.*p.*3.*Buratt.dec.*942.*num.* 7.*&* 8. & an poſſit variare, & quid operetur variatio, *Macerat.lib.*1.*reſol.*9.*n.*3.*& reſol.*104. & quando liceat variare, *Ciarlin.contr.foren. cap.*5.*nu.* 101.*Graff.*2.*tom.dec.cap.*26.*num.* 30. cum aliis apud *Nouar.pract.concl.concl.*112.*nu.*7.*& ſeq. Grillenz.conſ.*109.*num.* 12.

Verſ.Patroni) Attenditur capacitas præſentati de tempore præſentationis, *Ciarlin.cap.*1.*nu.* 111.& ibi multa, nam præſentatus ad beneficium debet eſſe idoneus ad illud tempore inſtitutionis, *Borgn.dec.*32.*num.*11.*p.*5. & præſētans debet inquirere de habilitate præſentati, idem *Ciarlin.d.cap.*1.*num.*95.

Verſ.Patronus) Adde *Graff dec.cap.*25.*n.*2.*tom.*2. ad idem differt ius præſentandi à iurepatronatus, *Burat.dec.* 103.*ſub num.* 5. & ad quem ſpectat ius præſentandi, tradit *Borgn.dec.*17. *num.*15.*p.*2. & quod poteſt recipere onus probat *Fuſc.ſing.*113.*lit.I.* ſecundo patronus debet defendere Eccleſiam, *Ciarlin. controu. for. cap.*67.*num.*33.*Salern.conſ.*16.*num.*19. vbi alia dixit, & dicitur aduocatus, & pater Eccleſię, *ibi.num.*34.*Grillenz.conſ.*151.*num.* 28. & conſequitur alimenta latè *D.Author in praxi iuris pat.cap.*40.*&* 41.*Caual.dec.*321.*num.*3. *Tutius in quaeſt.*12.*iuris patron. num.* 2. *Vulpe in praxi Eccl.cap.*49.*num.*21.*Farin.dec.ciuil.*454.*tom.*2.

Verſ. Rex Franciæ) Adde *Philip. Probum in ſuis quaeſtion ad ius Regalium Franciæ, q.*12.*& ſeq.* & de dignitatibus conferendis per eum, *idem q.* 60.*Arnulph Ruzeus in tract.iuris Galliæ, priu.*39

Verſ.Volũtas) Nota quod Epiſcopi iudicio multum defertur in materia iuris patronatus, *D. Author in praxi iur.patr.reſ.*213.*n.*1.

Verſ.Patronus donans) Nota quod donatio non probat ius patronatus, niſi coſtet de iure donatoris, *Ciarlin.contr.foren.cap.*107.*num.*75.*D. Author in praxi iuris pat.reſ.*231.

Verſ.An Papa) Eſt certum, quod Papa in beneficialibus habet ampliſſimam poteſtatem, etiã circa patronos laicos, *Arnulph.Ruzer.de regal. Franc.priuil.*2.*num.*25. quemadmodum illi derogare poteſt, & beneficia illius conferre, *Buratt.dec.*769.*vbi Add.num.*14.*&* 15. ita etiam diſpenſare.

Verſ.Ius patronatus) Nota quod ius patronatus probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, & aliis regulariter, *Cocc dec.* 174.*&* 209. *Mantic.dec.*208. non tamen teſtes vniuerſitatis, & ſubditi probant ius patronatus vniuerſitatis, & feudatariis, *Borgn.dec.*11.*n.* 45.*p.*3.

Verſ. Papa) Nota, quod Papa derogare poteſt qualitati fundationis, & non cenſetur derogare per clauſulas generales, *Macer.lib.* 1. *reſ.* 8.*num.*9.*& reſol.*86.*num.*10.*&* 11.*reſol.* 50.*nu.* 51.& papa poteſt etiam in totum derogare iuri patronatus laicorum, maximè quando eſt litigioſum, *Borgn.dec* 31.*num.*46.*p.*3.

Verſ Præſentans) Incapax, & inhabilis, vbi eſt præſentatus, patronus poteſt alium nominare perinde, ac ſi ille non extaret, *Buratt.dec.*21 *num.*17.

*num.*17. ſicque incapace exiſtente primo vocato fit locus ſequenti, ac ſi non adeſſet ſubdit *num.*18. *Vulpe in praxi Eccl.cap* 49.*n.*25.

Verſ.Diſpoſitio) Adde *Donat. Ant. de Marinis quotid.reſol.cap.*236. *num.* 3. quod ius patronatus in Eccleſia conuentuali fundari non poteſt cum ſolo conſenſu Epiſcopi, ſed eſt neceſſarium priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis etiam ad effectum præſentationis, refert *Farin.dec.ciuil.*53.*num.*1.*tom.*1.

Verſ. Priuilegium) Adde quod ius patronatus ammittitur per non vſum præſentationis, *Macerat.lib.*1.*reſol.*87.*num.*7. niſi aliis concurrentibus, *idem d.lib.*1.*reſol.fin.caſu* 20. *D. Author in praxi iuris pat.reſol.*232.*num.*4.

Verſ.Patronus eſt) Nota, quod patronus laicus pro patronatu conuenitur coram Iudice Eccleſiaſtico, *Alph.de Leone de offic.Cappell.* q. 4. *num.*15.*Duran.dec.*130.*num.*12. ſic beneficiatus conuenitur pro loco beneficii, *A. na alleg.* 74.*num.*3.

Verſ.Ius patronatus non cadit) Vide *Farin. deciſ. ciuil.*141.*num.*2 *p* 1.

Verſ.Eccleſia) Præſentatus ad ius patronatus debet examinari, refert *Vulpe in praxi Eccl. cap.* 49.*num.*15. ſed an per concurſum agit latè *P. Alph.de Leone de offic.Cappell.q.*4.*prax.*16.*nu.*227. & quando, *Barboſ. in collect. dec. Apoſtol. collect.*340.*num.*14.& 15.

Verſ.Compatroni) Alienatio rei Eccleſiæ patronatę quando non valeat ſine conſenſu patroni, *Grillenz.conſ.*151.*num.*31.

Verſ.An ordinarius) Nota quod Epiſcopus non poteſt quicquam facere ſine patrono in eius præiudicium, *Grillenz.conſ.*4.*num.* 3. nam non poteſt alienare ſub pœnas, *Marant.reſp.*28.*nu.*38.*& ſeq p.*3.

Verſ.Patronus excommunicatus) Nota, quod patronus laicus excommunicatus poteſt præſentare & clericus ſi non fuerit declaratus, & publicatus, *Gomeſ.dec.*79.*lib.* 1. & quod excõmunicatus non poteſt præſentare durante excommunicatione, refert *Macerat.lib.*1.*reſ.*7.*num.*18.*Alphonſ.de Leone de offic.Cappellani, q.*3.*ſectio* 6. *num* .85. neque poterit excommunicatus nullo modo præſentari, probat *D. Author in praxi iuris patron.reſ.*232.*n.*5. excommunicatus eſt incapax beneficii, *Ricci dec.*336.*n.*1 *p.*4.

Verſ.Ius patronatus expreſſio) Vide *D. Authorem in praxi iuris patron.reſol.*195. vbi agit materiam venditionis bonorum ſi contineatur ius patronatus, & in *dec.*116 *p.*4.

*Verſ.Ius patronatus acquiritur) Graff.*2.*tom. deciſ. cap.*25.*num.*43.

Verſ Ius patronatus acquiritur) Nota quod ius patronatus, vt acquiratur requiritur conſenſus ordinarii, *Cauler.dec.*265.*num.*5. *& dec.*336. *num.*4.*Coccin.dec.*106.*n.*10.*dec.*453.*nu* 2.*&* 6.

Verſ.Præſentatus) An ſuffragantur præſentationes factæ tutorio nomine pupillo, *Rub dec.*72. *num.*20.*tom.*2. et tutrix poteſt præſentare ad ius patronatus etiam conſtituere procuratorem ad præſentandum, *Cocc. dec.*464.*num.*9. et 10. et pręſentatus à pupillo pręfertur ei, qui eſt pręſentatus à tutore, *Mant.dec* 140.*nu.*11.*D. Author in praxi iuris pat.reſol.*194 *nu.*11. *& Addit.ad Buratt.dec.*647.*nu.* 19. maior ſeptennio poteſt præſentare, *Burat.d.dec.* 647.*nu.* 23.*& dec.*679.*num.*10

Verſ.Præſentatus à donatario.) Et an legatarius poſſit præſentare, vide *Duran.dec.*453.*num.*10. *tom.*2.*Graff in* 2.*tom.deciſ.cap.*26.*num.*26. et an ſequeſter poſſit pręſentare, vide *Gomeſ.deciſ.* 38.*num.*3.*lib.*1.*Epiſc. Maranta tom.*4. *reſp.*50. *num.* 30.

Verſ.Patronus poteſt) Vide *Gomeſ. in reg. Cancell. in reg.de infirmis Ecc q.*18.*verſ.nec etiam obſtat*, nec aliter patronus poterit præſentare ad beneficium vacaturum, *Farin.dec.*561.*num.*1. *tom.*2. vbi id limitat.

Praxis matrimonialis.

*Reſol.*206.*Reſpondeo)* An, et quando contrahẽs ſponſalia poſſit pręmiſſa, monitione cõpelli ad matrimonium, refert *Macerat.lib.*1.*var.reſ. reſol.*2 *& reſol* 28.*& reſol.*79. *Triuiſan. lib.* 1. *dec.*9.*per totam*, niſi ſubeſſet iuſta cauſa, quæ relinquitur arbitrio Iudicis, *idem d.lib.*1.*reſol.*2.*num* 11.

*Num.*4. Adde *Molin.de ritu nupt.lib.* 1. *comparatio* 16.*la* 2.*nu.*7.*&* 8. et matrimonium inter inæquales coemptio veteribus dicebatur, inquit *Epiſc.Marant.in reſp.*28.*p.*4. ſubdens *num.* 11. hinc proinde inter eos iurgia deſſentiones lites ſeperationes, *Pyrrus Conradus in praxi diſpenſat.lib.*7.*cap* 5.*num.*46.*&* 47.*Nauar.conſ.*3. *de ſponſal.tom.*2 et diſparitas nota liberat à ductione matrimonii, nõ tamen à reſtitutione dotis, *Gutier.de matrim cap.*10.*num.* 17. qui in *cap.*104. latius proſequitur materiam impedimenti inter diſparis cultus, *Ripol.var. reſol.cap.*8.*num.*340.

Verſ.Secunda cauſa, Adde *Martam conſ.* 157.*nu.*5. *Farin.conſ.*218.*num.*11.*p.*3.

Verſ.Tertia cauſa, Adde *Franc. Salernum conſ.* 15. §.1.*num.*31.*verſ.an autem filij*, exhæredationis pœna filii, vel filię contrahentis matrimoniũ clandeſtinum an hodie per *Concil. Trident.* ſublata ſit, refert *Gutier.de matrim cap.*55.*n.*2.

Quarta cauſa, Adde vltra *Nauar. in manuali conf. cap.*22.*ſub n.*22.*verſ.quarto contingens*, *D. Auth. in praxi Eccl.dec.*633.*& in dec.*64. *p.*2.

*Reſol.*107 *Eſt hic)* Et per quas cauſas matrimonium diuiditur poſſit, *Nauar. in cap. diuortium, num.*7.*de pœn.d.*7.

Ibi, Aut cui alitus fetet, an ex hoc dicatur is, cui os olet ſit morboſus, vide *Zacch quæſt. med.legal.lib.*2.*tit.*3.*q.*11.*num.*11.

Ibi,

Ibi, Item propter morbũ Gallicum adde Nauar. in cap diuortium, de pœn.d.7. ſub nu. 8. late Ant. Bulleus in ſuo reſp. circa ſæuitiam mariti in vxorem, num.83.& ſeq. & 706.

Ibi, Item propter ſurorem adde Farinac. in reper. de contract. in fragment. ver matrimonium, nu.25. & latius in praxi crim. tit. de delictis carn. q.143 num.138 & ſeq. Macerat. lib.1 reſol.43. num. 1.

Ibi, Ob crimen nefandum adde Farin. in d. prax. eod. tit. de delict carn. d.q.143. num.97. & 89.

Ibi, Ob maleficium, adde Gutier. in tract. de matrimon. cap.113.

Ibi, Si vir accuſat, Farin. d.q.143. num. 33. latè Gutier. in tract. de matrim. cap.129.

Ibi, Si maritus vitæ vxoris, adde Farin. d.q.143. num.157. vt ſi tentauerit necare vxorem veneno, Macerat. var. reſol. lib.1. cap.35. num. 6. ſimiliter ob ſæuitiam viri, Ripol. var. reſol. cap.8. num.63. Farinac. conſ. cri 257. per totum, Ludou. Bell. conſ.65. Reg. Valenz. conſ.51. num.48 lib.1. Gutier. d. tract. cap.129. num.28. latiſſime Bulleus d. reſponſo.

Ibi, Ob viri adulterium poſt Nauar. vbi ſup. verſ. octauo, Macerat d. lib. 1. reſol. 35. Reg Valenz. conſ.144. num.37. lib.2. Ludou. Bellu. vbi ſup. Farin. d.q.143. num. 159. & ſi cum meretricibus commiſcuerit ob quod infirmitates reſultarent, vt proſequitur Bulleus vbi ſup. num. 211.

Reſol.208 Non dubitabatur] Proculdubio matrimonium poteſt ſeparari propter ſodomiam, ne dum quod vir eam commiſerit non cum vxore, ſed cum alia perſona, vt probat Farin. de delictis carnis, q.143. num.88. ſed etiam quādo vir propriam vxorem minimè conſentientem extra clauſtra pudoris poſſunt, vt ſequitur num.89. & ſubdit num.90. & 91. alia cumulando, nec dubitandum, quod vxor petere poſſit ſeparationem thori ex eo ſolum, quod fuit tentata à viro de vitio ſodomitico, vt ibi num 87. ipſe probauit, vbi num.83. & ſeq. articulum diſputauit de hoc Macerat. lib. 3. reſ.6. Sed an conqueſtus vxoris de ſodomia ſufficiat ad ſeparationem matrimonii ſicuti puero aſſerenti contra aliquem de tali crimine, non facit totale inditium, niſi concurrentibus aliis adminiculis, notat Iulius Chartarius dec. 88. num.3. & 4. vbi agit ſi ſola depoſitio illius faciat inditium ad torturam contra reum, vt ibi erit videre, & an, & quando ſodomati dictum faciat inditium ad torturam exarat Sperell. dec.38. num.7. & 13. ſed verius D. Author in dec.145. nu.16. p. 4. dixit in nullo credi puero affirmāti ſe eſſe ſodomatum, neque etiam meretrici, ita aſſerenti num.17. & ad rem noſtram num 18. probat vxori atteſtanti à viro ſodomitam eſſe nullatenus credi, quanto magis ipſius conqueſtui.

Reſol.209 Præſentis] Ad materiam impotentiæ ad impediendum matrimonium, & qualiter probetur tradit Ripol. var. reſol. cap.8. num.53. & ſeq. reſpectu verò confeſſionis adulterii incidenter facta puniri debeat reus eius intuitu iuxta deciſ. Affl. vide Doctores per nos cumulatos ad eundem Affl. in compend. dec. Regni, ver. confeſſio facta à vidua, in prima par.

Reſol.210. Indubitabilis] Quod requiratur triennalis cohabitatio ad probandum impotentiā viri, refert Ripol. var. reſol. cap.8. num.54. & 55. vbi plura poſt Maſcar. de probat. concl. 889. per totam, vbi multa recollexit, videas etiam Gutierrez de matrim. c.117. per tot. Mant. dec. 471.

Reſol.211 In facti] Adde hic Gutier. de matrimonio cap.97. per tot. Franc. Salern. conſ.45. num.7. Caualer. dec.180. imò beneficium non poteſt retinere clericus coniugatus, omnia requiſita habens, & cum licentia Epiſcopi, Ciarlin. controu. forenſ. cap.33. num.46. ſecus tamen ſi fuiſſent ſponſalia tantum de futuro contracta, Buratt. dec.143. num.5.

Reſol.212. Præſentiam] Nota quod præſentia Parrochi in matrimonio requiritur de forma Ludouiſ. dec.395. num.5. quinimmò parrocum matrimonio adeſſe ſat eſt, vt matrimonium valeat, Mancin. controu. iur. diſſert.10. cap.9. n.9. hinc parrochi proprii aſſiſtentia exigitur de neceſſitate ſacramenti ad valorem ſacramēti, Gutiert. de matrim. cap.62. num. 1. & idem Mancin. d. controu. d. diſſert. 10. cap. 7. num.13. & ſeq. diſputat articulum ſi præſentiam parrochi conditio ſit ſine qua non, vbi num. 14. cōcludit talem præſentiam ſine qua non, neque formam eſſe, vel materiam ſacramenti, ſed eſſentiale quodam materiæ adiectum formæ, vt ibi probat. & tantæ efficaciæ erit talis præſentia, quod ſi fuerit matrimonium celebratū extra Eccleſiam, ſed in domo, adhuc diceretur matrimonium factū in Eccleſia, ità Ciarl. controu. forenſ. cap. 104. num.13. Maſcar. de probat. concl. 1036. Vulpe in praxi Eccl. cap. 15. nu. 13. quo caſu matrimonium coram parrocho, & teſtibus contractum valebit, Farin deciſ.13. & 84. tom.4. Maſcard. de probat. q. 10. num.70. nam ad officium parrochi ſpectat ſollennizatio matrimonii, idem conſ.220. num.3. p.3.

Reſol.213. Ex ſacro] Adde hic Marcell. Vulpe in praxi Eccl. cap.15. num.16. Gutier. de matrimon. cap.69. num. 10 & ſatis erit contrahere matrimonium coram parrocho habitationis coniugum, vel alterius ipſorum ex multis probat Ciarlin. controu. foren. cap.104 num.22. & ſic deciſum refert.

Reſol.214. Huic] Non eſt dubium quin cauſę matrimoniales ſpectent ad Iudicem Eccleſiaſticum, vt tradit Marcel. Vulpe in praxi Eccl. cap. 41. num.36. latius Anſal. in tract. de iuriſdict. p. 2. tit.3. cap. vnico, num. 3. ad ſolum Epiſcopum ſpectare eas probat, de hoc latius Epiſcop. Maranta in reſponſo 34. tom.1. & an poſſint cōmitti Abbatibus habentibus iuriſdictionem pleno iure temporalem, & ſpiritualem, refert

D. An-

D. Author deciſ. 184. *par.* 4.

Reſol. 215. *Reſpondetur*) Ad iſtam materiam ſequeſtri puellæ, vide *D. Epiſc Marant. in reſp* 94. *num.* 22. *tom.* 4. & ibi alia cōgeſta per eum circa eandem materiam. Et ſequeſtratio mulieris petentis ſeparationem thori, & ad aſſecurandum iudicium, & vt ſententia non reddatur eluſoria, *Buratt. dec.* 684 *num.* 3.

Reſol. 216. *Supponatur*] Regulariter ſponſalia, vt valeant non debent eſſe conditionalia, *Grill. conſ.* 30. *num.* 4. hinc ſponſalia contrahens ſub conditione ea non purificata ex vna parte non poteſt altera pars cogi ad contrahendū matrimonium, & quando contrahens ſponſalia poſſit promiſſa monitione compelli ad matrimonium, probat *Macer. lib.* 1. *reſol.* 2. & *reſol.* 28. & 79. & propter ſponſalia contracta inter conſanguineos ſub conditione futuræ diſpenſationes ſunt inualida, vt probat *Thomat. dec. Macerat.* 84. *num.* 7. *vbi num.* 10. ad rem noſtram ſubdit, quod ſponſalia inter conſanguineos requirunt nouum cōſenſum poſt obtemptam diſpenſationem, imò matrimonio contracto in gradu prohibito quamuis reſeruato aſſenſu Apoſtolico obtempta poſtmodū diſpenſatione nouus exquiritur contrahentium conſenſum, refert *Epiſc. Marant. reſol.* 7. *num.* 13. *tom* 3. *Conrad. in praxi diſpenſat. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 39. & quid ſi alter coniux etiam altero ignorante conſenſum reuocauit, vide *Medran. de conſen. connub. cap.* 12. *num.* 9.

Reſol. 217. *Non dubitatur*] An matrimonium cenſeatur probatum ex fide, & libro Parrochi, probat *Farin. conſ.* 220. *num.* 1. *tom.* 3. *Vulpe in praxi Eccleſ. cap.* 20. *num.* 23. *Burat. dec.* 781. *nu.* 7. *dec.* 844. *num.* 9. latiſſimè *Genua in tract. de ſcriptura priuata, lib.* 5. *tit. de libris plebanorum, &c. quaſt.* 5. *per totam.*

Reſol. 218. *Fuit*] Matrimonium contractum corā teſtibus, ſed ſine parrocho, vel alio Sacerdote de eius licentia poſt Concil. Trident. non ſolum eſt nullum, ſed nec vim habet ſponſalium adeo quod contrahentes ad denuo contrahēdum compelli poſſunt, *Farin. in declar. ad Conc. Trid. p.* 4 *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 1. §. *qui aliter*, quemadmodum etiam matrimonium contractum coram nō proprio Parrocho eſt nullum *Epiſc. Maranta reſp.* 94. *num.* 75. & 88. *p.* 4. & matrimonio contrahendo ex S. T. Concil. decreto præter Parrochum duo ſaltim teſtes exquirunt, vt aliter contractum matrimoniū nullum euadit, *Epiſc. Marant. reſp.* 13 *num.* 1. *tom.* 2. & matrimonium contractum ſine parrocho, & teſtibus an valeat vbi concilium nō eſt receptum, vide *Pyrr. Conrad. in prax. diſpenſat. lib.* 8. *cap.* 4. *num.* 15.

Reſol. 219. *Notandum*] Adde *Farinac. in declarat. ſuper d. concil. ex ſeſſ.* 24. *cap.* 14. *ſub p.* 4. vbi plura recenſet, neque Epiſcopus aliquid accepere debet pro benedictione, & ſi accipit ſimoniam committit, *D. Author dec.* 309. *nu.* 2. *p.* 4. & ſimonia ſubintrat quoties pro benedictione in matrimonio obtinendo pecuniam quis accipiat *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſol. cap.* 269. *num.* 5.

Reſol. 220. *In facti*] Regulariter diſpenſationes committuntur ordinariis locorum, & quomodo, & quando latius exarat *D. Pyrrus Conradus in praxi diſpenſ. Apoſt. lib.* 7. *cap.* 4. *per tot. vbi num.* 62. potiſſimum aſſerit, quod diſpenſationes, & alia reſcripta committuntur Abbati Montis Caſſin. Vicario, & quod diſpenſationes matrimoniales poſſint committi Prælatis Epiſcopo inferioribus, refert *Ciarlin. controuer. forenſ. cap.* 67. *nu.* 19. & diſpenſatio matrimonialis in forma pauperum committitur ordinariis ſtante paupertate contrahere volentium matrimonium inter quos copula inceſtuoſa interceſſit, *D. Auth. var. reſol. in reſ.* 124. *num.* 1.

FINIS.

INDEX RERVM NOTABILIVM;

Quæ in hoc Volumine continentur.

A

Abbas diſtinguit hanc quæſtionem, dicens, quod aut Epiſcopus habet iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem, aut ſpiritualem tantum: primo caſu tenet affirmatiuè, ſecundo negatiuè, reſol. 472. nu. 1. fol 346 Contraria opinio, ſcilicet, quòd poſſit indiſtinctè Epiſcopus habere familiam armatam probatur ex pluribus, ibid. nu. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.

Abbates non niſi in Eccleſiis proprijs habent iuriſdictionem, reſol. 460. num. 3 fol. 338.

Abbatibus litera diſpenſationem matrimonialium committi poſſunt, reſol. 220. num. 2. fol. 139.

Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis non eſt licitum benedicere Campanas, nec veſtes ad uſum alterius monaſterij, reſol. 461. nu. 2. fol. 294.

Abſens ex cauſa ſtudij, pro præſente habetur, reſ. 385. num. 1. fol. 273.

Redditur ratio concluſionis, ibid. nu. 2.

Contrarium declarauit Sac. Congre. Concil. Trident. num. 3.

Adducitur ad corroborationem declarationis deciſio Putei, num. 4. fol 249.

Ampliatur declaratio Concil. etiam in Canonico lectore, num. 5.

Ampliatur etiam in docentibus in Eccleſiis, num. 6. fol. 249.

Abſens cauſa Reipub. cenſetur adeſſe, reſol. 461. n. 1. fol. 338.

Deciſio quæſtionis, nu. 2.

Aſſignatur ratio deciſionis, & adducitur declaratio Concilij, num. 3. & 4.

Reſpondetur opinioni contrariæ, ibid. nu. 5.

Abſolutio à iuramento quotuplex, reſol. 288. num. 1. fol. 192.

Abſolutio à iuramento quibus in caſibus concedatur ibid. num. 3.

Abſolutio à iuramento imparticnda eſt ab Epiſcopo iurantis, reſol. 292 num 1. fol. 195.

Abſolutio iuramenti conceditur Vide verb. iuramenti abſolutio.

Abſolutio excommunicationis differri poteſt ex cauſis, reſol. 421. num. 1. fol. 254.

Abſolutio cum reincidentia quando cōcedatur, reſol. 620. num. 1. fol. 400.

In Abſolutione à iuramento debet fieri mentio de pacto, inito non petendi abſolutionem, reſol. 290. num. 3. fol. 102.

Acceptatio in iurepatronatus eſt præſentationis pars, reſol. 137. num. 2. fol. 90.

A communi opinione in iudicando non eſt recedendum, reſol. 47. num. 4. fol. 28.

Accuſanti ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa, reſol. 360. num. 2. fol. 254.

Acquiſitio momentanea in conſideratione non eſt habenda, reſol. 81. num. 5. fol. 55.

Acta coram iudice ſeculari non probant coram Eccleſiaſtico, redduntur duæ rationes, reſol. 399 num. 1. 2. & 3 fol. 283.

Acta, facta coram iudice ſeculari contra clericum quid operentur coram Eccleſiaſtico, ibid. nu. 6.

Acta iudicij, an valeant, ſi ſcribantur per ipſum Dominum, vel debeat conſtituere notarium, reſolut. 483. num. 1. fol 356.

Actio iudicatur iuxta naturam rei, ad quam datur, reſol. 193. nu. 4. fol. 120.

Actio ad exhibendum monitoria æquipollet, reſolut. 236 num. 2 fol. 153.

Actionem habens rem habere dicitur, reſol. 193. n. 5. fol. 120.

Actor reo libros edere tenetur, reſol. 584. n. 3. f. 379.

Actualis diſtinctio inter præſentatum, & præſentantem debet eſſe, reſol. 179. num. 2. fol. 111.

Actus factus contra iuramentum, cui ius aſſiſtit, tenet: contrafaciens verò periurus, reſol. 11. nu. 2. fol. 8.

Actus regulariter celebratur expenſis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis ſimilibus, reſol. 25. num. 1. fol. 13.

Actus factus cōtra ſubſtantiam formæ commiſſionis, non valet, nec etiam contra qualitatem, reſol. in alia 81. quæ inuenitur ſignata fol. 61. nu. 3.

Actus, ab initio nullus nullum producit effectum, reſol. 219. nu. 1. fol. 138.

Actus ſuſpenſionis abſoluendi non debet operari vltra intentionem abſoluentis, reſol. 299. nu. 2. fol. 199.

Actus formationis eſt actus ſucceſſiuus, reſ. 401. nu. 4. fol. 281.

Actus proximus non dicitur ſi alter eſt magis proximus, reſol. 519. nu. 9 fol. 385.

Adducitur deciſio Dominici. Pap. per quā deciditur quæſtio principalis, reſol. 343. nu. 5. fol. 225.

Adducitur ad deciſionem quæſtionis deciſio Rotæ ad vnguem, reſol. 590. num. 1. fol. 383.

Per adeptionem ſecundi beneficij quando vacet primum. Vide nu. 1. 2. 3. & 7. vbi plura tempora conſiderantur, reſol. 332. fol. 233.

Adminiſtratio rerum hoſpitalis vni vltra triennium non poteſt committi, niſi aliter in fundatione cautum fuerit, in alia reſol. 82. quæ reperitur fol. 56. num. 1.

Adminiſtratio aliorum locorum piorum vltra triennium eſt permiſſa, ibid. nu. 2.

Aedificans in re ſubiecta fideicommiſſo, meliorationes perdit in alia reſol. 63. quæ requiritur fol. 37. nu. 6.

Aedificium non habet faciem Eccleſiæ, ſed oratorij, reſol. 618. nu. 3. f. 399.

Aetas, requiſita ad obtinendum beneficium Eccleſiaſticum, in tali cappellania non requiritur, reſol. 67. num. 6. fol. 47. Laicus illam cōferre poteſt, nec eius reſpe-

Digitized by Google

reſpectu quis ad recitationem Diuini officij tenetur, nec ad illius titulum poterit aliquis promoueri ibid.nu.7.fol.47.
Aetas, complexio, & quod peius peccata mortem accelerant, reſol.103.nu.3 fol.699.
Aetas per Parochi librum probatur, reſol.217.nu.5. fol.137.
Aetas ſeptem annorum requiritur ad penſioni, reſol. 367.num.1.fol.258.
Adulterium eſt capitale delictum, reſol. 207. num.2. fol.131.
Adulterium commiſſum eſt legitima ſeparandi matrimonium cauſa, reſ.209.num.2.fol.133.
Aduocati antiquiores præſumuntur melius ſcribere, quàm iuuenes, reſ.596.nu.7.fol.387.
Affectus an puniatur, ſi non ſequatur effectus, reſ.519. nu.2.& nu.4.& ſeq.fol.385.
Affrancatio abſque alio aſſenſu poteſt effici, quãdo in aſſenſu adeſt tale pactum, & quare, reſ.66. num.3. & 4.fol.47.
Aggratiare poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi, reſol.305.nu.3.fol.205.
Alienans res Eccleſiaſticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius heredes, reſ.17.n.1.& 2 fol. 8. Non ſolùm ad rem, ſed etiam ad damna, & intereſſe, ibid.num.3.
Alienans abſque requiſitis in foro interiori, & exteriori tenetur, vt quando accipiens teneatur, remiſſiuè, reſol.120.num.1.fol.81.
Alienans bona Eccleſiaſtica in nõnullis caſibus abſq; ſollemnitate à pœnis excuſatur, reſ. 121.fol.81.
Alienatio rei Eccleſiaſticæ ad hoc, vt ſit valida, duo ſunt neceſſaria, regul.nu.1.fol.1.
Alienatio, facta tempore belli, an valeat? reſ.1.nu.3. fol 2.
Alienatio, facta pro cenſu extinguendo, dicitur facta cauſa vtilitatis, non autem neceſſitatis, reſ.2.nu.4. fol.3.
Alienatio facta cum requiſitis, in dubio præſumitur vtilis, reſol.13.nu.1.fol.9.
Alienatio fit ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur non ſolùm vtiliter eſſe cœptam, ſed etiam Eccleſiam fieri locupletiorem, reſol. 14. nu.1.& 2.fol.10.
Alienatio rei Eccleſiæ, facta conſanguineis, potius in fraudem præſumitur, quàm in eius vtilitatem, reſ. 16.nu.1.fol.11.
Alienatio rei Eccleſiæ, facta conſanguineis bonæ famæ cum ſollennitatibus, non præſumitur in fraudẽ, nec etiam in caſu ead.reſ.nu.3.& ſeq fol 11.
Alienatio rei Eccleſiæ, facta conſanguineo, quamuis in fraudem præſumatur, non tamen redditur nulla, reſol.16.nu 5.fol.11.
Alienatio, facta per procuratorem, fine mandati excedentem, eſt nulla, reſ.19.nu.1.fol.13.
Alienatio erit nulla, ſi aſſenſus non præceſſerit, & ita in praxi, reſ.24.nu.4.
Alienatio rei Eccleſiæ cum ſententia eſt valida, dato quòd ex actis non iuſtificetur, & quare, reſol. 29. nu.1.& ſeq.fol.18. Ac etiam ſi acta fuerint deperdita, vel integra non reperiantur, ibid. num 3.
Alienatio eſt omnino prohibita quando, & legis, & hominis prohibitio adeſt, reſ.42. nu.1.fol.26.
Alienatio rei Eccleſiaſticæ, quando dicatur vtilis, reſ. 46 nu.2.fol 28.
Alienatio, facta à Cellarario ſolo ad modicum tempus abſque ſolennitate valet, reſ.48.nu.3.fol.29.
Alienatio, facta per procuratorem, eſt nulla, ſi de mãdato non conſtat, vbi etiam praxis pro iudice, reſ. 52.nu.1.fol.31.
Alienatio rerum Eccleſiæ abſque aſſenſu, iuramento non confirmatur in alia, reſ.66. quæ reperitur, fol. 39.num.2.
Alienatio cum aſſenſu Apoſtolico eſt nulla, ſi reſcripti forma non obſeruatur in alia, reſ.58. quæ eſt, f.41. num.1.
Alienatio eſt nulla, ſi in commiſſione adeſt clauſula, vocato Abbate, & de eius citatione non conſtat, ibid.num.2.
Alienatio eſt nulla, ſi in gratia dicitur bona ſpecificãda eſſe, & poſtea non fuit earum ſpecificatio facta, ibid.num.5.
Alienatio, facta cum reſeruatione aſſenſus nullum ius tribuit ante illius expeditionem, reſol. 70. num.3. fol.50.
Alienatione prohibita non cenſetur prohibita commoditatis tranſlatio, reſol. 61.nu.5.fol.36.
Alienatione prohibita omnia ſunt interdicta, per quæ alienatio fi qui poteſt, reſ.78.nu.2.fol 54.
Alienationem eſſe intra ſummam, tenetur probare, qui eã mittitur in alia, reſol.69. quæ eſt, fol. 41.nu. 7.fol.69.
In alienationibus, factis cũ authoritate Romani Pont. non ſunt neceſſariæ ſollemnitates, & quare, reſol. 34.num.1.& 2.
Nec etiam ſi cum ipſo contraheretur, ibid.nu.3.
Idem ſi vt priuatus, nu.4.
Alienationis cõtractus rei Eccleſiæ, initus in eius vtilitatem abſque ſolemnitatibus tenet, & quare, reſ. 7.num.1.& ſeq.
Contraria opinio eſt magis recepta, & quare, etiam ſi fiat ex neceſſitate æris alieni ſoluendi, ibid. nu. 3.
Regulariter, & cauſa, & ſollemnitas in rei Eccleſiæ alienatione copulatiuè requiruntur, reſol.12.num. 1.fol.9.
Alimenta debentur patrono iurispatron. vergenti ad inopiam cum ampliatione, & limitatione, reſ.153. num.1.fol.98.
Aliud eſt donare, aliud promiſſio de donando, & differt venditio à promiſſione de vendendo, reſol.62. num.2.fol.36.
Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta, reſol.408.nu.7.fol.292.
Amicus non poteſt eligere ſepulturam pro amico, reſ. 567.nu.1.
Amiſſio ſcripturæ authenticæ iurispatronatus ſecundum vnam ſententiam per teſtes probari poteſt, reſol.136.num.1.fol.90.
Amor eſt furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & conſequenter quicquid fit eius cauſa, non de-

debe puniri,reſol.423.num.6.& 9.fol.308.
Amor formæ rationis oblimo eſt,ibid.nu.7.
Amor omnibus dominatur,ibid.nu.10.
Anchsravi opinio declaratur,reſ.198.nu.2.fol.124.
Anima non infunditur, niſi formato corpore, ibidem num.2.
Vbi dubitatur,an ſit maſculus,vel fœmina,præſumitur fœtus animatus,elapſis quadraginta diebus,ibidem num.3.
Animus præſumitur talis in futurum, qualis fuit in præteritum,reſol.77.nu.4.fol.53.
Annus redditus Ciuitatis abſque ſolemnitate requiſitam in rerum immobilium venditione alienari non poſſunt,reſol.41.n.3.fol.25.
Anni quinque à Conc.Trident. conceſſi ad reclamandum profeſsis currunt non obſtante ignorantia,aut alio impedimento,reſol.628.fol.475.
Annuus redditus loco rei immobilis habetur, ibidem num.2.
Antefatum eadem habet priuilegia, quæ dos, reſolut. 569.num.5.
Apoſtata regularis,vide verb. Regularis Apoſtata, &c.
Appellans,an appellatus teneatur producere acta? reſol.408.nu.1.fol.292.
Concluditur contra appellantem,ibid.nu.2.
Appellans tenetur ſuis expenſis producere acta, ibid. num 3.
Ampliatur dupliciter,nu.2.3.& 4.
Limitatur nu.5.& 6.
Appellari an poſsit ad ſuperiorem iudicis auxilium implorantis,reſol.283.nu.1.fol.189.
Appellatio debet fieri in ſcriptis, reſol. 406. num.1. fol.291.
Appellatio non ſuſpendit excommunicationem,reſol. 436.nu 1.fol.320.
Amplia ibid.nu.2.3.& 5.
Limita nu.6.& 7.
Appellatione hæredum in dubio præſumitur de ſuis, non autem extraneis, reſ.187.num.1 fol.116.
Appellatione pendente, nihil eſt innouandum, reſol. 280.nu.2.fol.187.
Appellatione Epiſcoporum non veniunt iura,& priuilegia Epiſcopalia,reſol.537.nu.1 fol 399.
Appellatione donationis nõ venit illa,quæ fit ex cauſa remunerationis,reſol.538.nu.2.fol.400.
Appellationem præceſsiſſe commiſsionem præſumitur,ac mortem beneficij impetrationem,ſic etiam excommunicationem appellationem, reſol. 27.nu. 3.fol.17.
Apprehenſio actualis ad iuspatron. acquirendum requiritur,reſol.179.nu.1.f.118.
Archidiaconus dicitur caput Capituli,reſol. 555.nu. 1.fol.414.
Archidiaconus habet primam vocem in Choro,& locum in Capitulo,ibid.nu.2.
Archidiaconus habet maiorem dignitatem quacunq; alia in Eccleſia Cathedrali, ibid.nu.3.
Archiepiſcopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis,reſol.305.nu.5.fol.205.
Archiepiſcopus poteſt punire regulares, ad publicas proceſſiones non euntes,reſ.308.nu.1.f.209.
Limita in regularibus illis, qui in ſtrictiori clauſura viuunt,ibid.nu.2.
Limita etiam in regularibus diſtantibus à Ciuitate, vltra dimidium miliare,ibid.nu.3.
Limita etiam ſi haberent priuilegium non eundi ad eas proceſſiones,ibid.nu.4.
Limita quoque in fratribus laicorum,ibid.nu.5.
Archiepiſcopus poteſt cauſas ad ſe per appellationem deuolutas,etiam in Diœceſi ſuffraganei cognoſcere, reſol.410.nu.1.fol.294.
Argumentum de feudo ad iuſpatron. eſt validum, reſol.181.nu.4.fol.122.
Argumentum validum eſt de feudo ad iuspatr. reſol. 197.nu.2 fol.123.
Arma,& inſignia an probent iuſpatronatus,reſ.125. num.3 fol.84.
Arma clericorum debent eſſe. Vide clericorum arma.
Arma poſſunt affigi ab eo,cuius expenſis actus fit, reſ. 567.num.2.
Arma ferens vltra pœnam illa amittit reſol. 314.nu. 2.fol.214.
Articulus ſpiritualis incidens coram Iudice laico, remittendus eſt iudici Eccleſiaſtico,reſol. 295.nu.2. fol.197.
Aſſenſum ſubſequi ad validitatem rei Eccleſiæ alienationis ſufficere ſecundùm aliquorum opinionem, & quare,reſol.24.nu.1.& ſeq.fol.15.
Aſſenſum præceſſiſſe præſumitur ſtante eodem die expeditione aſſenſus,& alienatione facta,& quare, reſol.27.num.1.fol.17.
Aſſenſus patris filio,qui in iudicio eſſe deſiderat, ſufficit, quod in aliqua iudicij parte interuenerit, reſ. 24.num.3 fol.15.
Aſſenſus in alienatione,ſuper quo fundatur,ibid.nu.7.
Aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda,non extenditur ad alienationem iam factam, reſol.28.nu.1.fol.18.
Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, ac ad expreſſa ſuas tantum extendit vires,ibid.nu.2.
Aſſenſus à petenti ſupplicatione,declaratur, ibid.n.3.
Quid eſt narrandum in petitione, ad hoc, vt aſſenſus ad præterita trahatur,ibid.nu.4.
Aſſenſus Apoſtolicus præſumitur expeditus,ſi clericus tenens regiſtrum ſupplicationũ, fidem fecerit, quod in libro ſuarum rubricarum expeditionem inuenerit,non obſtante, quòd regiſtri liber ſit deperditus, & quare,reſol.31.nu.1.& ſeq.fol.19.
Aſſenſus reſeruatio actum efficit conditionalem, reſol. 33.nu.4.fol.21.
Aſſenſus Apoſtolicus in Terrularum alienatione, rerumque Eccleſiæ modici valoris non requiritur,& quare,reſol.36.nu.1.& 2.fol.22 Nec etiam ſi Prælatus iurauit non alienare,Romano Pontifice incõſulto,ibid.nu.3.
Aſſenſus Apoſtolicus in concordia ſuper decimis requiritur,& an hæc concordia liget ſucceſſores, reſol 38.nu.1.fol.23.
Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur, quando in exigen-

gendo adſit difficultas, ibidem num. 2.

Aſſenſus Apoſtolicus in Capellarum conceſſione, quando requiratur, & quid Neapoli ſeruatur, reſol. 39. num. 6. fol. 24.

Aſſenſus Commendatarij vim aſſenſus Abbatis non habet, reſol. 40. nu. 2. fol. 25.

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione annuorum redditiuum Eccleſiæ requiritur pluribus rationibus, reſol. 41. nu. 1. fol. 23.

Aſſenſus Apoſtolicus in tranſactione Eccleſiaſtica rei requiritur, & quare, reſol. 43. nu. 1. & 2. fol. 26.

Aſſenſus Apoſtolicus in duobus tranſactionis caſibus non requiritur, ibid. num. 3.

Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus ſuper Eccleſiæ rebus requiritur, reſol. 46. n. 1. fol. 28.

Aſſenſus Apoſtolicus non ſolum in bonis Eccleſiæ ſtabilibus requiritur, verum etiam in rebus ſolo cohærentibus reſol. 50. nu. 1. fol. 30.

Aſſenſus Apoſtolicus in ſylua cædua pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur, ſic pariter ſi arbores non fructiferæ inciderentur, & pro eis vnderponerentur, reſol. 50. nu. 3. & 4. fol. 30. Nec etiã requiritur, ſi fundus ex tali inciſione fructuoſior fieret, ibid. nu. 5.

Aſſenſus Capituli in præſenti quæſtione eſt neceſſarius, & quare, reſol. 51. nu. 1. & 2. fol. 30.

Aſſenſus Capituli non requiritur, quãdo euidens probatur vtilitas, reſol. 51. nu. 3. fol. 30.

Aſſenſus Capituli magis ſolemnitatem, quàm ſubſtantiam reſpicit, ibid. nu 4.

Aſſenſus Apoſtolicus, pro emphyteuſis conceſſione expeditus, non ſuffragatur poſtea conceſſioni factæ in cenſum perpetuum, & quare, reſol. 55. nu. 1. fol. 32.

Aſſenſus Apoſtolicus in mobilibus rebus Eccleſiaſticis non pretioſis minimè requiritur, reſol. 58. n. 3. f. 35.

Aſſenſus dicitur ſurreptitius, ſi omittũtur ea, quæ de iure ſunt expreſſa, vt exprimantur, reſ. 59. n. 4. f. 35.

Aſſenſus Apoſtolicus non eſt ſurreptitius, ſi Epiſcopus permutans bona, ad ſuam menſam ſpectantia, cum bonis menſæ Capitularis, & in impetratione aſſenſus non faciat mentionem, Capitulum bona diuiſa habere, reſol. 59. nu. 5. fol. 35.

Aſſenſus Apoſtolicus in conceſſione rei Eccleſiæ precario requiritur, & quare, reſol. 61. nu. 1. fol. 36.

Aſſenſus Apoſtolicus nõ requiritur in periculo, quando per vſum rei nullum dominium transfertur, ibidem num. 4.

Aſſenſus Apoſtolicus in promiſſione rei Eccleſiæ alienandæ non requiritur, & quare, reſol. 62. num. 1. & 8. fol. 37.

Aſſenſus bonam fidem inducit in alia, reſ. 63. quæ reperitur fol. 37. nu. 1.

Aſſenſus Apoſtolicus in rebus modicis non requiritur, nec in bonis, quæ à Religioſis prohibentur retineri in alia, reſol. 64. quæ reperitur fol. 38. nu. 1.

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione mobilium pretioſorum Regularium, & Mendicantium requiritur, & quare, ibid. nu. 5.

Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in conceſſione vſus, ſiue rei Eccleſiaſticæ commoditatis ad beneplacitum in alia, reſolut. 65. quæ reperitur fol. 39. num. 9.

Aſſenſus Apoſtolicus in conceſſione rei Eccleſiæ ad beneplacitum requiritur, ibid nu. 1.

Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in diſmiſſione pecuniæ Eccleſiæ, in Banchis exiſtentis, & quare in alia, reſol. 67. quæ eſt fol. 40. nu. 1.

Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in diſmiſſione pecuniæ reſeruatæ ad bona immobilia emẽda, et quare, in reſol. 67. quæ reperitur fol. 40. nu. 5.

Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in diſmiſſione pecuniæ deſtinatæ ad legitimam negotiationem, ibidem num. 6.

Aſſenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus in re Eccleſiæ requiritur, & quare, idque procedit tam in reductione cenſus ex cauſa ſterilitatis, quàm in eius diminutione, in alia reſol. 68. quæ eſt fol. 41. num. 1. 3. & 4.

Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, quando perſona obligatur ad ſoluendum de rei Eccleſiæ fructibus, et quare, ibid. nu. 5.

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rerum Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, non requiritur in alia reſol. 59 quæ eſt fol. 42. nu. 1.

Aſſenſus Apoſtolicus redditur ſurreptitius, ſi in reſeripto litis pendentia expreſſa non fuerit, & quare, reſol. 63. nu. 2. f. 45.

Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur, reſol. 64. nu 4. fol. 46.

Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in rei Eccleſiæ infeudatione, reſol 65 nu. 1. fol. 46.

Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in renouatione infeudationis, nec etiam in feudo decimarum, ibid. num. 2.

Aſſenſus Apoſtolicus in affrancatione Canonis requiritur, & quare, reſol. 66. nu. 1. & 2. fol. 47.

Aſſenſus Apoſtolicus in renouatione emphyteuſis agnatis facienda, non requiritur, & quare, reſ. 68. nu. 1. & 2 fol. 48.

Aſſenſus, ſiue Epiſcopi beneplacitum in alienatione patrimonij, ad cuius titulum aliquis fuerit promotus, non autem apoſtolicus requiritur, reſolut. 71. num. 5. fol. 50.

Aſſenſus Ordinarij in alienatione huiuſmodi patrimonij non requiritur, quando clericus tempore alienationis congrue, vnde viuat, habet, et quare, ibid. num. 6.

Aſſenſus impetratus non probat rectoris mandatum, reſol. 74 nu. 2. fol. 52.

Aſſenſus Apoſtolicus in conſtitutione iuriſpatronatus de Eccleſia libera requiritur, & quare, reſ. 75. nu. 1. fol 52.

Aſſenſus Apoſtolicus in conſtitutione Procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ requiritur, et quare, reſol. 78. nu. 1. fol. 54.

Aſſenſus Apoſtolicus in repudiatione legati Eccleſiæ delati non requiritur, reſol. 81. nu. 2. fol. 55.

Aſſenſus Apoſtolicus in mandato ad locandum res Eccleſiæ vltra triennium non requiritur, reſol. 83. num. 1. fol. 56.

Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in remiſſione iuris quæſiti Eccleſiæ per alterius contrauentionem, reſol. 84. num. 1. fol. 57.
Aſſenſus Apoſtolicus expeditus cum hac clauſula eſt ſub modo, non autem ſub conditione, reſol. 85. num. 2. fol. 57.
Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei quæſitæ Monaſterio, per ingreſſum alicuius requiritur, et quare, reſol 86. nu. 1. fol. 58.
Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione oblationum imagini deuotæ factarum non requiritur, et quare, cum declaratione, reſol 87. nu. 6. fol. 58.
Aſſenſus Apoſtolicus in locatione ultra triennium rei Eccleſiæ ſolitæ locari, non requiritur, et quando requiratur in hoc caſu, reſol. 101. nu. 1. et 2. fol. 68.
Attendi debet, ut imponatur finis litibus, reſol. 254. nu. 3. fol. 165.
Atteſtatio, vulgò, le Fedi, ſi in iudicio producantur, nullam probationem inducit, ad quod adducuntur tres rationes, de quibus, reſol. 400. num. 1. 2. 3. et 4. f. 257. & 284.
Authentica, documenta, quæ dicantur, reſolut. 125. nu. 1. fol. 84.
Authentica documenta, quid continere debeat cum multis alijs, reſol. 126 num. 2. fol. 84.
Authoritas Papæ quid ſi non eſſet ritè interpoſita, reſ. 34 nu. 5. fol. 21.
Authoritas Papæ cauſæ defectum nō ſupplet, ibi. n. 6.

B

BAptizare aliquando poteſt laicus. Vide verb. laicus poteſt aliquando baptizare, etc.
Baro debet habere Iudicem, et Capitaneum, per quos habeat iuſtitiam adminiſtrare. reſ. 483. n. 2. fol. 56.
Benedictio Campanæ ſolùm ad Epiſcopum, et non ad alias perſonas pertinet, reſ. 460 n. 1 fol. 338.
Beneficia Eccleſiaſtica non niſi clericis ſunt conferenda reſol. 325. nu. 2. fol. 226.
Beneficia manualia, et ad nutum amouibilia non dicuntur verè, et propriè beneficia. reſol. 334. nu. 2. fol. 236.
Beneficia manualia de ſui natura ſunt amouibilia, reſ. 336 nu 2 fol. 238.
Beneficia ſimplicia ſunt conferenda abſquè concurſu, reſol. 352. nu. 1. fol. 250.
Beneficia curata, vnita Canonicatui, non ſunt conferenda per concurſum, reſ. 354. nu. 3. fol. 251.
Beneficia Eccleſiaſtica ad quem finem ſint conſtituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus, reſol. 387 nu. 1. 2. 3. et 4 fol. 274.
Beneficia hæreticorum non vacant ipſo iure, niſi per ſententiam, et priuationem, ſecundùm ſententiam aliquorum, reſ. 425. nu. 2.
Amplia id procedere in Apoſtata, quia pluſquā Hæreticus eſt ibid. nu. 3.
Amplia procedere etiam in filijs Hæreticorum ibid. num. 4.
Amplia quoque procedere in beneficijs, quæ fuerint ad preces Hæreticorum impetrata, ibid. nu. 5.
Beneficia Hæreticorum vacant ipſo iure, reſ. 425. n. 6. fol 310.
Beneficia aliqua ſunt, quæ requirunt ordinem ſacerdotij, Diaconatus, et ſubdiaconatus reſol. 485. nu. 1.
Obtinētes huiuſmodi beneficia, tenentur infra annum ordines ſuſcipere requiſitos, ibid. nu. 2.
Beneficia Eccleſiaſtica, quo iure ſunt inſtituta, reſolut. 600. nu. 5.
Reſpondetur contrarijs, ibid. nu. 6.
Beneficiatus per ſimoniam poſſidens beneficium, ſe ignorante commiſſam, et regula de triennali ſuffragatur, reſ. 202. nu. 4. fol. 126.
Beneficiatus tenetur, regulariter ad diuini officij recitationem, reſ. 326. n. 2. f. 227.
Beneficiatus debet probare titulum, et poſſeſſionem, reſ. 327. nu. 2. fol. 228.
Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non poteſt, et quare, reſ. 50. nu. 2. fol. 20.
Beneficiatus alteri beneficiato in eadem Eccleſia, vita durante, portionem obuentionum, vel fructuum ſuorum locare non poteſt, et quare, reſol. 98. num. 3. fol. 67.
Beneficiatus, ſiue Rector antiquo tempore fructus, ſiue beneficij commoditates pro toto ſuæ vitæ tempore locare poterat, non autem poſt extrauag. Ambitioſæ, reſ. 99. num. 1 ſeq. et 4. fol. 67.
Beneficiatus, extirpans olmetum pro vinea plantāda, non incurrit in cenſuras, reſ. 129 nu. 3. fol. 79.
Beneficiatus non beneficiato præferri debet, reſ. 157. nu. 4 fol. 90.
Beneficiorum collatio ſpectat ad loci Ordinarium, reſ. 333. nu. 1. fol. 235.
Limita in multis caſibus, ibid. nu. 2.
Beneficiorum collatio, ſeu inſtitutio regulariter ſpectat ad Epiſcopum, reſ. 343. nu. 1. fol. 244.
In Beneficiorum permutatione. Vide verb. in permutatione beneficiorum.
Beneficium per obitum præſentati non vacat, reſ. 142. num. 3. fol. 92.
Beneficium in dubio præſumitur liberum, non autem iuriſpatronatus, reſ. 172. nu. 2. fol. 118.
Ad Beneficium ſacerdotale pro vna vice de conſenſu Ordinarij, et patroni non ſacerdos præſentari poteſt, reſ. 184. n. 3. fol. 123.
Beneficium, acceſſus, regreſſus per matrimonium contractum amittuntur, etiam forma Concilij non ſeruata, reſ. 211. nu. 2. et 2. fol 134.
Beneficium vacat etiam per matrimonium, copula carnali non ſubſecuta, ibid. nu. 3.
Beneficium cap. Odoardus, eſt perſonale, reſ. 248. nu. 2. fol. 161.
Beneficium c. Odoardus non actio, ſed exceptio dicitur, reſ. 250. nu. 3. fol. 162.
Beneficium, ad cuius titulum quis eſt ordinatus, reſignari non poteſt, reſ. 272. num. 1. fol. 178. Limita ſi quis haberet aliunde, ex quo ſe alimentare poſſet, ibid. nu. 2.
Beneficium de omni iure requirit reſidentiā reſ. 310. nu. 1. fol. 210.
Beneficium vnitum, non dicitur amplius beneficium, reſ. 354. nu. 1. fol. 251.
Beneficium poteſt conferri incidentis in hæreſim, ipſo

ir.an-

inaudito, reſolut. 425, num. 1. fol. 310.

Beneficium illud dicitur curatum, vide verb. illud beneficium dicitur, etc.

Bona Eccleſiæ ſine cauſa alienari non poſſunt, reſ. 40. nu. 1 fol. 25.

Bona Eccleſiaſtica offerenti plus iuſto pretio propter æmulationem non ſunt liberanda, et quid in praxi, reſ. 57. nu. 1. et 8. fol 33. et 34.

Bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quæ dicantur in alia reſ. 59. quæ eſt fol. 42. num. 2.

Bona Cappellaniæ fundata abſque Epiſcopi licentia, poſſunt ſine ſolemnitatibus alienari, et quare, reſol. 67. nu. 1 et 2 fol. 47.

Bona, delata Monaſterio per ingreſſum religionis, ad hoc vt quæſita, non autem quærenda iudicentur, quid eſt neceſſe, reſ. 86. nu 4. fol. 58.

Bona non aſſignata filio libera, non imputantur, reſol. 52. nu. 5.

In brachij inuocatione, Vide verb. in inuocatione brachij.

Brachij imploratio eſt remedium ſubſidiarium, reſol. 281. nu. 1. fol. 188.

Brachium ſeculare in nonnullis caſibus implorandum, reſ. 277. nu. 2. fol. 184.

Brachium ſeculare imploratur contra contumacem, reſol. 279. nu. 3. fol. 186.

Brachium ſeculare poteſt implorari contra ſucceſſorē, reſ. 284. num. 1. fol. 189.

Bulla Epiſcopi an probet, reſ. 125. nu. 5. fol. 84.

Bulla Gregorij XIII. diſponens Epiſcopum ingredientem monaſteria monialium debere ſecum ducere ſeniores, intelligi debet de ſenioribus ætate, reſol. 595. num. 1.

C

Caducitas eſt ius quærendum, reſ. 118. nu. 1. f. 78.

Caducitas dependet à voluntate beneficiati, ibidem nu. 6.

Ad Canonicatum obtinendum, vide verb. Ad obtinendum Canonicatum, etc. reſol. 380. n. 5. fol. 267.

Canonicatus in Eccleſia Cathedrali dicitur dignitas ſecundum latam interpretationem, reſol. 90. nu. 2. fol. 59.

Canonici abſentes in ratificatione non ſunt vocandi, reſol. 19. nu. 3 fol. 13.

Canonici Eccleſiæ Cathedralis, propriè non dicuntur habere dignitatem, reſol. 90. nu. 1 fol. 61.

Canonici ſunt in magno honore, ibid. num. 4. fol. 61.

Canonici vnum corpus cum Epiſcopo faciunt, ibidem num. 5. fol. 61.

Canonici dicuntur primi gradus clerici, ibid. nu. 6.

Canonici præcedunt Abbates, habentes vſum mitræ, & baculi, ibid. nu. 7.

Canonici Mendicantium Conſeruatores eſſe poſſunt, ibidem num. 10.

Canonici, aſſociantes Epiſcopum, quod lucrentur diſtributiones quotidianas, probatur ex duobus, de quibus reſol. 390. n. 1. 2. & 3. f. 276.

Canonici Eccleſiæ collegiatæ an poſſint eligi in Synodo conſtituendo in Iudices, reſol. 574. nu. 2.

Pro negatiua adducuntur duo, ibid. nu. 3. & 4.

Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus nu. 6. 7. & 8.

Canonici collegiatæ præcedunt Rectorē maioris matricis, dum ſingulariter incedunt, reſol. 620 nu 3.

Canonicis Eccleſiæ Cathedralis (ſi in euidentem) poteſt committi, reſol. 90. num. 3. fol. 61.

Canonicis eſt præſtanda reuerentia à clericis Diœceſis, ac Epiſcopi fratres dicuntur, ibid. nu 8.

Canonicorum nomina in alienationis inſtrumento, an ſint exprimenda, reſol. 18. nu 4. fol. 13.

Canonicus poteſt abeſſe ab eius Cathedrali per ſpatiū trium menſium, reſol 391. nu. 1. fol. 277.

Amplia nu. 2. 3. 4 & 5. ibid.

Canonicus, reſignans canonicatum, prohibetur accedere ad locum à die reſignationis, reſ. 590. nu. 1.

Reſpondetur deciſionibus Mohedani 1. & 2. de renunciat. ibid. nu. 2.

Deciſio quæſtionis, nu. 3.

Capella ſi ſita eſt in aliqua domo, & ingreſſum habet à via publica, præſumitur eſſe Domini domus, & nō Epiſcopi, reſol. 588. n. 1.

Contrarium adducitur deciſum ex tribus, ibid. num. 3. 4. & 5.

Reſpondetur contrarijs nu. 6.

Capellæ tripliciter concedi poſſunt, reſ. 39. n. 2. f. 24.

Capellæ vendi non poſſunt, nec veniunt in domus venditione, ibid. nu. 2.

Conceſſa Capella, vel Eccleſia, an ius funerandi datū cenſeatur, vbi etiam de clauſula neceſſaria apponenda à tabellione in contractu Capellarum conceſſionis, nec non ſi licentia tacita ſufficiat, et quomodo iſta tacita colligatur, ibid. nu. 7. fol. 24.

Capellania talis, vide verb. Epiſcopus fundans tanquā laicus capellaniam, etc. fol. 47.

Capellania obtenta in Capella Papæ, licèt dicatur amouibilis, poteſt tamen quis ad illius titulum ordinari, reſol. 334. nu. 4 fol. 236.

Capellania, vbi non adeſt cura animarum, non requirit reſidentiam, et reſpondetur contrarijs, reſ. 337. nu. 1. et 2 fol. 239.

Ampliatur concluſio, ibid. nu. 3.

In Capellaniarum ſucceſſione, vide verb. in ſucceſſione Capellaniarum, etc.

Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Eccleſiaſtica, reſol. 343. num. 2. fol. 244.

Amplia nu. 3.

Capellanus, prout eſt in fundatione, ita ſatisfacere debet, reſol. 157. nu. 7 fol. 99.

Capellanus infirmus quòd non teneatur per aliū, celebrari facere, probatur duobus medijs, reſolut. 340. nu. 1 & 2 fol 241.

Contrarium eſt verius, ibid. nu. 4.

Limitatur, ibid. nu. 5.

Capellanus poteſt alibi, quàm in loco deſignato celebrare: contrarium deciditur ex duobus, de quibus reſol. 342. nu. 1. 2. & 3 fol. 243.

Adducuntur duæ cauſæ legitimæ non celebrandi in Altari deſignato, de quibus, ibid. n. 4. & 5. f. 225.

Capellanus tenetur contribuere in translatione Alta-

ris

Digitized by Google

rit ex quatuor medijs, de quibus reſol. 347. licet ſit ſignata 348 quæ reperitur f. 227. n. 1. 2. 3. 4. & 5.
Contrarium fuit deciſum ex duobus, de quibus nu. 7.
Reſpondetur contrarijs ibid nu. 8. fol. 247.
Capitulo Sede vacante, quòd non ſit neceſſe conſtituere Vicarium, probatur ex tribus, de quibus reſolut. 497. nu. 1. 2. 3 & 4. fol. 369.
Contrarium ſeruatur in praxi, ibid. nu 5.
Capitulum ſede vacante, ipſius Eccleſiæ bona abſque aſſenſu Apoſtolico alienare non poteſt, reſolut. 69. num. 1. fol. 49.
Capitulum, ſede vacante, poteſt Eccleſia inferiori ex cauſa alienare volenti authoritatem interponere, ibid nu. 2.
Capitulum, ſede vacante, bona ipſius Eccleſiæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, abſque ſolemnitatibus alienare poteſt, ibid. nu. 3.
Capitulum ſede vacante, pro inſtanti neceſſitate ipſius Eccleſiæ abſque licentia Superioris pecunias mutuo recipere poteſt, vbi etiam requiſita pro tali mutuò faciendo, ibid. nu. 4.
Capitulum ſede vacante, vel eius Vicarius Epiſcopo in cauſa delegata non ſuccedit, cùm limitat, reſ. 214. num. 3 fol. 136.
Capitulum ſuccedit in omnibus, quæ Epiſcopo competere debent, reſol. 305. nu. 4 fol. 205.
capitulum ſede vacante, non poteſt vnire ſibi quodcunque beneficium, reſol. 382. nu. 1. fol. 269.
capitulum, quod poſſit vigore conſuetudinis permittere canonicis abſentibus per ſpatium 15. dierum percipere diſtributiones quotidianas, probatur ex tribus, reſol. 383. nu. 2. 3. & 4 fol. 270.
contrarium eſt verius, quod probatur ex tribus alijs, de quibus nu 5. 6. 7. & 8. ibid.
capitulum ſede vacante, non habet facultatem abſoluendi ab irregularitatibus occultis, reſol. 455. nu. 1. fol. 334.
capitulum, ſede vacante, non ſuccedit in his, quæ ſunt à ſede Apoſtolica Epiſcopo delegata reſ. 455. n. 2. fol. 334.
contrarium eſt verius, quod probatur authoritate, ibid. nu. 3. & 4.
Et ratione num. 5.
capitulum, ſede vacante, ſuccedit in omnibus ijs, quæ ad Epiſcopalem iuriſdictionem pertinent, reſ. 497. num. 1. fol. 367.
Amplia, nu. 2.
Limitatur regula nu. 3. 4. 5. 6. 8. & 9.
Redditur ratio ſextæ limitationis, nu. 7.
capitulum, ſubſtituendo ſecundum Vicarium, non videtur à primo receſſiſſe, reſol. 50. nu. 1. fol. 372.
contrarium eſt verum, ibid. nu. 2.
Redditur ratio concluſionis, ibid. n. 3.
Limitatur tamen, & declaratur nu. 4. & 5.
capitulum poteſt viſitare Eccleſias ſubiectas Epiſcopatui, reſol. 532. nu. 2. fol. 397.
capitulum ſuccedit Epiſcopo in omnibus, quæ iuriſdictionis ſunt, reſol 605. nu. 1.
Adducitur ad dubij reſolutionem declaratio Sacræ congregationis, ibid. nu. 2.
cap. Odoardus beneficium non poteſt opponi in executione ſententiæ, reſol. 249. nu. 2. fol. 162.
cap. Odoardus beneficium æquipollet illi ne quis, &c. ibid. nu. 3.
cap. ad Apoſtolicam, de regularibus diſpoſitio abrogata eſt, reſol. 616. nu. 1.
captura vltra infamium, damnum affert irreparabile, reſol. 527. nu. 3.
Carceratus dicitur etiam, qui ſtat in aliquo loco, ita quòd ab eo recedere non poſſit, reſolut. 320. num. 1. fol. 222.
Cauſa, & ſolemnitas in alienatione rei hoſpitalis, authoritate Epiſcopi erecti, requiritur, reſol. 37. nu. 4. fol. 23.
Cauſa legitima non inſtituendi præſentatum, quæ dicatur? reſol. 142. nu. 5. fol. 92.
cauſa iuſta, vel non matrimonium non contrahendi Iudicis arbitrio remittitur, reſol. 206. nu. 2. f. 130.
Cauſæ iuſtæ, ac legitimæ non contrahendi enumerantur, ibid. nu. 4.
Cauſa delegata Epiſcopo, nō tranſit in eius Vicarium, reſol. 414 nu. 1. fol. 296.
cauſa matrimonialis eſt fauorabilis, reſol. 576. num. 3. fol. 373.
Amplia, ibidem nu. 4.
Adducuntur ad hoc tres Sacr. congregationis Epiſcoporum declarationes, ibid nu. 5.
cauſa voluntaria eſt omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter, reſol. 625. nu. 2. fol. 470.
cauſæ ſeparationis matrimonij nouem enumerantur, reſol. 207. nu. 1. fol. 131.
cauſæ ſex, per quas denunciationes poſſunt remitti, enumerantur, reſol. 224. nu. 3. fol. 142.
cauſæ diſpenſationum in matrimonio quænam ſint, reſol. 226. nu. 8 fol. 144.
cauſæ à Sede Apoſtolica committuntur perſonis in dignitate conſtitutis, reſ 419. nu. 1. fol. 300.
Quæ concluſio procedit pariter ſubdelegato, ibi. n. 2.
cautela in decreto fundationis apponenda, reſol. 184. num. 2. fol. 113.
cautela in præſentatione iuriſpatron. dotalis, reſ. 200 num. 2. fol. 125.
cenſus impoſitus ſuper rebus, alienari prohibitis, eſt nullus in alia, reſol. 68. quæ eſt fol. 40. num. 2.
centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere, reſol. 517. nu. 2. fol. 384.
certus certior fieri non poteſt, reſolut. 428. num. 8. iterum geminato fol. 313.
ceſſante cauſa prohibitionis, ceſſat prohibitio in alia, reſol. 60. quæ inuenitur fol. 43. nu. 2.
ceſſante cauſa, propter quam fit donatio, ceſſat donatio, reſol. 338. nu. 1. & nu. 3. fol. 400.
Amplia nu. 2.
ceſſio liti, & cauſa feudali valet ſine Regio aſſenſu, reſol. 193. nu. 1. fol. 120.
citandus eſt Rector in rei Eccleſiæ alienatione, et quid ſi eſſet præſens, reſ. 6. nu. 1. & ſeq. fol. 5.
Et quid ſi ipſe Summo Pontifici ſupplicaret, ibidem num. 4. fol. 5.
Citatio partis requiritur etiam ſi in commiſſione fuerit di-

dictum, quòd extraiudicialiter cognoſcat: quæ opinio hodie non eſt vſu recepta, reſ 93. nu.4. fol.63.

Citatio quando non requiritur, & quando teſtes non ſunt examinandi, ibid. nu.5.

Citatio partis an ſit neceſſaria in abſolutione à iuramento refertur duplex opinio, reſolut.290. num.1. fol.202.

Citatio pro excommunicando aliquem quomodo ſit facienda, reſolut.428. nuum.1. fol. iterum geminato fol.313.

Citatio fieri debet perſonaliter, aſſignatur ratio, ibid. num.2. & 3.

Limitatur nu.4.5.6. & 7. fol. ſeq.

Citatio inualida nil operatur, reſ. 448. nu.5. fol.329.

Citatio inualida non conſtituit aduerſarium in contumacia, ibid. nu.6.

Citatio non eſt expedienda, niſi prius de delicto conſtet ſaltem præſumptiuè, reſ.527. n.1. & n.8. f.392.

Citatio realis infamat, ibid. nu.2.

Citatio ad informandum quando non eſt expedienda in Regno Neapolis, ibidem nu.4.

Citatio eſt vitioſa, ſi non conſtat de delicto, ibid. n.7.

Ciuis præfertur extero, ſicut ſenior iuueni, reſol. 173. nu.3. fol.108.

Ciuis dicitur ille, qui in alio loco ortus eſt, reſol. 247. nu.2. fol.167.

Ciuis allectus dicitur propriè ciuis, ibid. nu.3.

Clauſula, ſupplentes, &c. in hac deciſione quid denotat, reſolut.12. nu.3. fol.9.

Clauſula in cõfirmatione alienationis (dummodò debito pretio ſit facta) quomodo intelligatur, reſolut. 14. nu.6. fol.10.

Clauſula poſita in alienatione rei Eccleſiæ ſine præiudicio Eccleſiæ, quid operatur, reſ.16. nu.2. fol.11.

Clauſula, vt nõn aliàs, nec alio modo, conditionem inducit, intantum quod ſi in alienatione eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus, in qua de iure non requiritur propter clauſulam appoſitam, illius impetratio eſt neceſſaria, aliàs contractus erit nullus, reſol.33. nu.1. & 3. fol.20.

Clauſula, nec aliter, nec alio modo, quid inducat, reſ. 53. nu.1. fol.31.

Clauſula, quòd pretium ſubrogetur in aliud prædium, quid importat, reſol.85. nu.1. fol.57.

Clauſula, quòd extraiudicialiter ſe informent, non tollit partis citationem, reſ.89. nu.6. fol.60.

Clauſula vocatis vocandis, quid importat, reſol. 93. num.6. fol.63.

Clauſula, non alias aliter, nec alio modo, ſi adeſt in inſtrumento, vel Eccleſia alienata, nihil operatur, ſed contractus in totum erit nullus, ſi beneplacitum nõ fuerit obtentum, reſol.104. nu.3. fol.70.

Clauſula ſaluo beneplacito ſedis Apoſtolicæ, eſt conditionalis, reſ.110. nu.3. fol.74.

Clauſula dummodo alteri, & c. ius quæſitum ad rem præſeruat, & quando hoc ius dicatur quæſitum cum limitatione, reſol.177. nu.1. fol.110.

Clauſula anteferri, quid denotat, ibid. nu.4.

Clauſula non obſtantibus cum decreto irritante, quid operatur, ibidem.

clauſula dummodò alteri, &c. literarum Apoſtolicarum executionem non ſuſpendit, ibid. nu.6.

clauſula hæredibus quibuſcunque quid operatur, reſ. 187. nu.7. fol.116.

clauſula, iurepatron. &c. abſque cauſæ cognitione iura patroni conſeruat, reſ.189. nu.2. fol.117.

clauſulæ habita, vel non habita poſſeſſione, in poſſeſſione quid operetur? reſ 366. nu.1 fol.258.

clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, non operatur vltra duos, vel tres annos, ibid. nu.2.

Limita, vbi adeſſet legitima cauſa non adipiſcendi poſſeſſionem, ibid. nu.3.

clauſula in his ſcriptis, non eſt neceſſaria in libello appellationis, reſol.406. nu.2. fol.291.

clauſula in appellatione, ſi, & in quantum, quid operetur, reſol.412. nu.1 fol.295.

clauſula quæ apponitur in Bulla collationis (teque abſoluentes à quibuſuis cenſuris) non includit irregularitatem, reſ.456. nu.1. fol.334.

Quod probatur ex duobus, ibid. nu.2. & 4.

Ampliatur concluſio principalis, vt procedat etiam ſi in bulla adijciantur verba (& à pœnis) ibid. n.3.

clauſula dummodò idoneum repereris, quid importat, reſ.591. nu.1 & nu.7.

clauſulæ quæ opponuntur in literis commiſſionis, ad hoc, vt commiſſarius ſubdelegare non poſſit, reſol. 95. nu.5. fol.64.

clementina, vt calumnijs non excludit beneficiũ cap. Odoardus, reſ.254. nu.4. fol.165.

clericatus non probatur per bullas ſuperiorum ordinum, reſol.275. nu.1. fol.181.

clerici coniugati gaudent priuilegio canonis, & fori, reſol.253. nu.1. fol.165.

clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericorum, à iure conceſſis, ibid. nu.2.

clerici coniugati tenentur ad ſolutionem collectarum, & gabellarum, ibid nu.3.

clerici debent eſſe litteris inſtructi, & his, quæ pertinẽt ad exercendum ordinem, reſol.269. nu.1. fol.176.

clerici detinentes concubinas poſt monitionem, priuãtur tertia parte fructuum ſuorum beneficiorum, reſ. 307. nu.1. fol.207.

clerici arma deferentes, diuerſimodè puniuntur, reſol. 314. nu.1. fol.214.

Arma deferens, vltra pœnam, illa amittit, ibid. nu.2.

clerici prohibentur negotiari, & referuntur tres rationes, de quibus in n.1.2.3. & 4. reſ.217. f.219.

Limitatur hæc regula in quatuor caſibus, vt in nu.5. 6.7 & 11. ibid.

clerici poſſunt aliquid lucrari ex artificio, dummodò ſit honeſtum, ad quod inſeruntur nonnulla, ibidem nu.12.13.14.15. & 16.

clerici an poſſint conducere bona Eccleſiarum, reſolut. 474. nu.5. fol.348.

clerici ex conſuetudine non tenentur in beneficijs ſimplicibus reſidere, reſ.523. nu.2. fol.389.

clerici per laicos de mandato Epiſcopi torquentur, & quare, reſol.526. num.1. & nu.2 fol.391.

clerici in Curia Archiepiſcopali quando carcerentur, reſol.527. nu.9. fol.392.

Cle-

clerici in minoribus conſtituti, incedentes quando quidem abſque habitu, & tonſura, fori priuilegium nõ amittunt, reſol. 529. nu. 7. fol. 393.

Maſcardi opinio reprobatur, ibid. nu. 8.

clerici ſimplicia beneficia obtinentes, non tenentur ad reſidentiam, reſol. 614. nu. 2.

clericis probibita eſt negotiatio, reſ. 474. nu. 1. f. 348.

clericis quando permittantur conductiones prædiorũ, ibid. num. 6.

clericis ab Epiſcopo non eſt prohibendum, ne diſcedãt à Diœceſi, reſ. 522. nu. 1. fol. 389.

clericorum arma debent eſſe lachrymæ, & orationes, reſol. 214. nu. 4. fol. 214.

clericus admittitur adiuratoriam cautionem, reſolut. 244. num. 1. fol. 158.

clericus tenetur ſeruare indemnem ſuum fideiuſſorem, ibid. nu. 2.

clericus doloſus non gaudet beneficio cap. Odoardus, reſ. 247. nu. 1. & 2. fol. 160.

clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori, reſ. 250. nu. 4 fol. 162.

clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium cap. Odoardus æquiparatur puro laico, reſolut. 253. nu 4. fol. 165.

clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo, gaudet priuilegio clericatus, reſol. 256. nu. 3. fol. 167.

clericus habet electionem à quo velit ordines ſumere, reſol. 265. nu. 1. fol. 173.

clericus concubinarius, etiàm publicus, non ipſo iure priuatur beneficijs, reſ. 307. nu. 5. fol. 207.

clericus non committit crimen læſæ Maieſtatis, quia non poteſt dici ſubditus Principi ſeculari, reſ. 311. nu. 2 fol. 211.

clericus tàm in iure canonico, quàm ciuili, non poteſt coram Iudice ſeculari conueniri, ibid. nu. 4.

clericus arma ferens, peccat mortaliter, reſolut. 314. nu. 3. fol. 214.

clericus non dicitur negotiator, ſi vendit vinum, granum, & ſimilia, ex proprijs fundis peruenta, & hæc poſſunt vendi abſque gabellæ ſolutione, reſol. 317. nu. 8. & 9. fol. 219.

Amplia nu. 10. ibidem.

clericus deponens falſum coram Iudice laico remittitur, reſol. 321. nu. 4 fol. 223.

clericus, vt gaudeat priuilegio fori, quas qualitates habere debet beneficium, reſol. 327. nu. 1. fol. 228.

clericus, vt poſſit beneficia ſimplicia obtinere, quæ requirantur, intelligenda tamen in conſtituto in minoribus, cum ſecus ſit in conſtituto in ſacris, reſol. 329. nu. 6. & 7.

clericus ad hoc, vt poſſit dici irregularis ex aliquo homicidio commiſſo, eſt neceſſe, quòd fuerit cauſa proxima, reſol. 451. nu. 2. fol. 331.

clericus poteſt de ſuis malefactoribus conqueri, præmiſſa clauſula citra pœnam ſanguinis, & non efficitur irregularis, reſ. 453. nu. 1. fol. 333.

Amplia nu. 2. & 3.

clericus ſi hæres exiſtat conductoris an poſſit perſeuerare vſque ad finem, reſol. 474. nu. 3. fol. 348.

Baldi, & Carrotij diſtinctio ſimplicis clerici, & Sacerdotis circa admiſſionem, & excluſionem ab ineunda conductione, ibid. nu. 4.

clericus non poteſt de crimine torqueri, niſi ſit publicè diffamatus de crimine, & diffamatio conſtet Iudici, nec indicia ſufficiunt, quod declaratur, reſ. 518. nu. 1. & nu. 2. fol. 384.

Quid practicetur in Curia Archiep. Neap. traditur ibid. nu. 3.

Quid practicetur in ciuitate Mediolani, traditur n. 4.

clericus emittens ictum ſcopulæ, qua pœna puniatur, ſi effectus non ſequatur, reſol. 519. num. 1. & 3. & ſeq. fol. 385.

clericus lite pendente, effectus Epiſcopus, per eandem curiam non eſt condemnandus, & quare, reſ. 522. nu. 5. fol 388.

Et in ſimilibus, ibidem nu. 7.

Reſponſio ad contraria, nu. 6.

clericus bonorum Eccleſiæ vſufructuarius dicitur, reſol 525. nu. 2. fol. 390.

clericus vltra victum de bonis Eccleſiæ expendens voluptuosè, ad reſtitutionem tenetur, ibid. nu. 4.

clericus quando ſpolium faciat, reſ. 525. nu. 6. f. 390.

clericus dimittẽs habitum clericalem, ad hoc vt facilius delinquat, Eccleſiaſtico Iudici eſt remittendus reſ. 529. nu. 6. fol. 391.

clericus non incedens in habitu, & tonſura, an poſſit declinare iuriſdictionem Iudicis ſecularis? reſolut. 530. nu. 1 fol. 394.

Quid ſi eſſet beneficiatus? ibid. nu. 2.

clericus non incedens in habitu, & tonſura, poteſt cognoſci ab eius Epiſcopo, & gaudet etiam priuilegio canonis, ibid. nu. 3. & nu. 5. & 7.

Vbi contrariam tenentes reprobantur.

clericus olim furioſus, nunc verò ſanæ mentis, eſt habilis ad obtinenda beneficia, reſol. 587. nu. 1.

Redditur ratio, ibid. nu. 2.

clericus effectus ex aliqua cauſa irregularis puta furoris, poteſt illa ceſſante in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, reſol. 599. nu. 1.

Quod probatur ex duobus, ibid. nu. 2. & 3.

Reſpondetur contrarijs, nu. 4. 5. & 6.

clericus ob ſimplicem fornicationem non poteſt deponi reſ. 603. nu. 1.

clericus abſens ſi ignoretur vbi nam ſit, citandus eſt per edictum, & expectandus erit infra ſex menſes: ſi verò ſciatur vbi ſit, debet ei præfigi terminus cõpetens ad redeundum, reſ. 623. nu. 2. fol. 469.

coadiutor Eccleſiam vnitam diſmembrare non poteſt reſ. 44. nu. 2. f. 27.

coadiutor tenetur ad reſidentiam, quemadmodum eius Rector, reſ. 493. nu. 13. fol. 365.

Ponuntur declarationes Congreg. concil. ibid. nu. 14. & altera nu. 15.

coadiutori debentur alimenta de redditibus Eccleſiæ, & in ſubſidium tenentur parochiani, reſolut. 493. nu. 11. fol. 365.

coadiutoria indulgetur in quibuſdam caſibus num. 2. propter infirmitatem num. 3. propter ſenectutem nu. 4. aut lepram num. 5 dementiam, aut furorem num. 6. aliud impedimentum num. 7. propter populi

puli numeroſitatem auctam nu. 8. ſi Rector eſt ſuſpectus de dilapidatione bonorum Eccleſię num. 9. reſol.493 fol.365.

coadiutus, ſi decedat antequam coadiutoria habeat effectum, ſuſtinetur gratia, concurrens fauorem coadiutoris, reſol.369.nu.1.fol.259.

cognitio, cauſæ accedens (clauſula iura patron. illæſa ſeruare volentes) eſt iuris tributiua, reſol.189.num. 1 fol.117.

cognitio cauſæ in dubio præſumitur, præſentatione admiſſa, & ibid.nu.3.

cognitio cauſæ matrimonialis ad Epiſcopum tantum ſpectat, reſol.214.nu.1.fol.136.

cognitio cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum, & non ad inferiorem ſpectat, reſol.220.n.1 f.139.

cognitio criminis hæreſis eſt merè Eccleſiaſtica, reſol. 287.nu.11.fol.191.

cognitio ſuper validitate iuramenti eſt remittenda Iudici Eccleſiaſtico. reſol.295.nu.3.fol.197.

collatio, & inſtitutio facta abſque præſentatione patroni eſt nulla, non autem quando non contradixit, reſol. 154.nu.3.f.98.

collatio beneficij electionis eſt ſpecies. reſol.165.num. 4.fol.104.

collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitatione, reſ.169 nu.5.fol.106.

collatio beneficij, illiterato facta, eſt ipſo iure nulla, reſol.191.nu.5.fol.118.

collatio beneficiorum eſt facienda literatis, quæ ſi fiat illiteratis eſt ipſo iure nulla, reſol. 329. num. 1. & 2.fol.230.

cuius concluſionis duæ aſſignantur rationes, de quibus in nu.3.& 4.ibid.

collatio beneficij facta minori quatuordecim annorũ eſt nulla, & Epiſcopus conferens, peccat mortaliter, reſol.321.nu.4.fol.232.

collatio beneficiorum regulariter, vide verb. Beneficiorum collatio, &c.

collatio dignitatum ſpectat ad Summum Pontificem reſ.322 fol.224.

cognatio ſpiritualis contrahitur per procuratorem, ſed mandans incurrit, reſol.629.fol.475.

collegiata præcedit Parochialem ſimplicem, & plebanum, reſol.620.nu.7.

commenda, ſeu Preceptoria Sancti Ioannis Hieroſolymitani in generali reſeruatione non veniunt in alia reſ.62 quæ eſt fol.44.nu.2.

commendatarij perpetui Ordinum militarium Prælatis æquiparantur in alia reſ. 62 quæ reperitur fol. 44.nu 1.& 3.Necnon beneficiarijs.

commendatarius donare non poteſt, reſ. 40. n.4 f.25.

commendatarius abſque ſuperioris authoritate Monaſterij bona alienare non poteſt, reſol.64.n.1 f.46.

commiſſarij Apoſtolici tunc debent eſſe in dignitate, quando eis iuriſdictio conceditur, reſ.89.n. 3 f.60.

commiſſarij quibus committitur, ſi in euidentem ſunt Iudices, & quare, ibid.nu 4.5.& 7.

commiſſarij non poſſunt excedere commiſſionis fines, & quomodo hæc concluſio declaratur, reſ.91.n.1. 6.& 7.fol.61.

commiſſarij non ſolum commiſſionem, ſed ipſius qualitatem obſeruare debent, ibid.nu 2.fol.91.

commiſſarij tenentur commiſſionem in effectu ſeruare, non autem in forma ſuperficiali, ibid.nu.8.

commiſſarij Apoſtolici quibus commiſſiones ſi in euidentem diriguntur, alteri vices ſuas demandare nõ poſſunt, & quare, reſ.95 nu.1.5.6.& 7 f.64.

commiſſarij Apoſtolici quibus committitur, ſi in euidẽtem non habet poteſtatem transferendi emphyteuſim in extraneos, reſ. 109. nu.1 fol.73.

commiſſarius cui committitur, ſi in euidentem, debet eſſe in dignitate conſtitutus, reſ.89.nu 1.f 60.

commiſſarius Apoſtolicus cenſum, ſeù canonem augere poteſt, reſol.in alia 81. quæ reperitur ſignata fol. 59.num.5.

commiſſarius ſuper vna cauſa, de alia non poteſt cognoſcere, reſol.92.nu.2 fol.62.

commiſſarius Apoſtolicus de ſubreptione aſſenſus cognoſcere poteſt, reſol.92.nu.4 fol.62.

commiſſarius impetrantem ad expenſas condemnare poteſt, ibid.nu.5.

commiſſarius abutentem Apoſtolico reſcripto poteſt condemnare in expenſis, & damnis alteri parti, ibidem nu 6.

commiſſarius in Breui, ſi in euidentem, non poteſt ſententiam ferre, mortuo Pontifice, reſ.94. nu. 1 f.63.

commiſſio eſt ſtricti iuris, nec Commiſſario, excedenti illius fines, eſt parendum, reſ.92.nu.1.f.62.

commiſſio ſi in euidentẽ in primarijs dignitatibus conſtitutis dirigitur, & quare, reſ.95.nu. 3.f.64.

commiſſiones ſi in euidentem, grauiſſimum continent, negotium, reſol.95.nu.4.fol.64.

A communi opinione in iudicando non eſt recedendum, reſ 47.nu.4.fol.28.

Non comparens tempore edicti iuriſpatron. non eſt audiendus, reſ.145.nu.1.fol.94.

conceſſio ad beneplacitum, facta abſque cauſa, reuocari non poteſt, in reſ.65.quæ eſt fol.38.

conceſſio vltra triennium eſt alienationis ſpecies in alia reſ 65.quæ eſt fol.38.nu.3.

conceſſio ſine gratia ad beneplacitum, facta dicitur perpetua, ibid.nu.4.

conceſſio ad beneplacitum facta morte concedentis nõ expirat, ibid.nu.6.

conceſſio ad beneplacitum facta ſpecialiter, & non generaliter eſt reuocanda, ibid.nu.7.

conceſſio rei Eccleſiæ feudalis in burgenſaticum abſq; aſſenſu eſt nulla, & quare, reſ. 73.nu. 1.f.51.

confeſſarius extraordinarius dandus eſt per Epiſcopũ loci monialibus etiam exemptis in certis caſibus, reſol.637 fol.476.

conceſſio iurium feudalium, quæ non exercentur valet in Regno, quemadmodum, & rerum demanialium ſterilium, reſ.193.nu.3.f.120.

conceſſio facta alicui de intrando ad monaſteria Monialium, intelligitur de prima vice, reſol.544.num. 1.fol.406.

Ex conceſſione ſola Principis transfertur dominium, reſ.554.nu.1.fol.414.

conceſſo aliquo videntur conceſſa omnia, ſine quibus

illud

Digitized by Google

illud explicari nequit, reſolut 479 num. 2. fol. 352.

concil. Trident ſeſſ 25. cap. 18. de regular. quid diſponat circa moniales ingreſſuras monaſterium, reſol. 598. nu. 2

concilium Tridentinum quid diſponat circa beneficia ingredientium religionem, reſ. 613. nu. 1 f. 397.

concilium Tridentinum non comprehendit Fratres Tertij Ordinis, reſ. 616. nu 4.

concubinarij qui dicantur, reſ 207. nu. 6. f. 207.

concurſus in collatione parochialis Eccleſiæ fieri debet, reſol. 351. nu. 1. fol. 249.

Amplia primò, vt non poſſit per Epiſcopum remitti, ibid. nu. 2.

Amplia ſecundò, vt non ſit tutus in foro conſcentiæ promiſus abſque ſeruata forma, ibid. nu. 3.

concurſus requiritur in omnibus beneficijs curatis, reſol. 353. nu. 1. fol. 250.

Limita quando beneficia curata reſignentur in manibus Sanctiſſimi ad fauorem, ibid. nu. 2.

concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum, reſol. 357. nu. 1. fol. 254.

Limitatur tribus modis, ibid. nu. 2. 3. & 4.

concurſus ceſſat, quando quis nolit conſentire penſioni, reſ. 359. nu. 1. fol. 254.

conditio ſuſpendit, & nihil ponit ineſſe, reſ. 70. nu. 2. fol. 50. & reſ. 216. nu. 1. fol. 137.

conditio, & eius omiſſio quando vitiet actum, reſ. 592. nu. 6. fol. 384.

conditiones in fundatione appoſitæ, ſunt ſeruandæ, reſol. 338. nu. 2. fol. 240.

conducens rem pro aliquibus annis, ſi ipſis elapſis, continuat, cenſetur tacitè reconducere, reſolut. 77. nu. 2. fol. 53.

conducere bona Eccleſiarum, vide verb. Clerici an poſſint conducere, &c.

conductor locationi factæ per prædeceſſorem, ſtare tenetur cum ſucceſſore, quando annus etiam eſt cæptus, reſ. 97. nu. 6. fol. 65.

conductor perſeuerare cum eiſdem pactis initis cū prædeceſſore, non tenetur cum ſucceſſore, ibid. nu. 7.

confeſſio Prælati ſola vtilitatem non probat, niſi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia, reſol. 3. nu. 1. fol. 4.

An probatio cum Prælati confeſſione per coniecturas ſit ſufficiens, vt intelligatur pretium fuiſſe verſum in Eccleſiæ vtilitatem, eadem reſol. nu. 2. f. 4.

confeſſio facta calore iracundiæ non valet, reſol. 572. num. 4.

confeſſio in ſupplicatione facta, præiudicat confitenti reſol. 606. nu. 2.

confeſſus delictum propter minas, non dicitur confeſſus per torturam, reſ. 424. nu. 15. f. 309.

confirmatio vigore aſſenſus Apoſtolici cōtra reſcripti formam non eſt valida, reſ. 55. nu. 3. fol. 33.

confirmatio eſt inualida, inſtrumento non exhibito in alia reſ. 69. quæ reperitur fol. 41. nu. 8.

confraternitas quando pius eſt iudicandus locus, reſol. 45. nu. 7. fol. 28.

confraternitas aliquando pius iudicatur locus, Epiſcopi non accedente authoritate, ibidem num. 8.

confraternitates pia loca poſſunt dici, reſol. 45. num. 1. fol. 27.

confraternitates multa pietatis, & miſericordiæ opera exercent, ibid nu. 4.

coniectura eſt fortior omnibus alijs, quæ facit actum valere, ac illa præſumptio eſt accipienda, quæ pro actus perfectione facit, reſ. 27. nu. 7. fol. 17.

coniecturæ ad probandam illegitimitatem, quænam ſint remiſſiuè, reſ. 231. nu. 3. fol. 148.

conqueſtus ſolus mulieris de vitio nefando, non eſt ad matrimonium ſeparandum ſufficiens, & quare, reſ. 208. nu. 4 f. 132.

conſenſu Abbatis non intercedente, iura Monaſterij nō ſunt diſtrahenda, reſ. 40. nu. 4. fol. 25.

conſenſus Monaſterij, vel generalis Congregationis in alienatione bonorum ipſius requiritur, & quare, reſ. 48. nu. 6. & ſeq. fol. 29.

conſenſus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monaſterij, Papa interueniente authoritate, reſ. 48. nu. 6 fol. 29.

conſenſus expreſſus eſt neceſſarius in alienatione, in qua requiritur pro forma, reſ. 72. nu. 1 & 2. f. 51.

conſenſus requiritur expreſſus, quia hoc habet ex ſua natura, ibid. nu. 3. fol. 51.

conſenſus quando dicatur expreſſus, & quando tacitus, ibid. nu. 4.

conſenſus patroni in alienatione terræ iuriſpatronatus non requiritur, & quare, reſ. 161. nu. 3 f. 102.

conſenſus patroni in penſione imponenda non requiritur, reſol. 183. nu. 1. fol. 113.

conſenſus nouus requiritur, vide Nouus requiritur cōſenſus.

conſenſus mutuus debet eſſe, & non conditionalis, reſ. 216. nu. 4. fol. 137.

conſenſus ex diuturnitate temporis præſumitur, reſol. 339. nu. 2. fol. 241.

conſenſus patroni an præſumatur, & an ſtetur aſſertioni Epiſcopi, reſol. 376. nu. 5. fol. 264.

conſenſus quando eſt de forma, neceſſe eſt, vt ſit expreſſus, reſ. 569. nu. 5. fol. 368.

Si conſenſus non eſſet formalis, adhuc etiam neceſſe eſt, vt ſit expreſſus, ibid. nu. 6,

An in teſtamēto condito per filiumfamiliam ad pias cauſas, neceſſarius ſit expreſſus patris conſenſus, reſ. 569. nu. 7. fol. 368.

conſeruator debet eſſe in dignitate conſtitutus, reſol. 90. nu. 11. fol. 61.

conſeruatores Religionis contractus, nulliter factos per Commendatarios reuocare poſſunt in alia reſol. quæ reperitur fol. 44. nu. 5.

conſtituens ſe nomine emptoris poſſidere ante expeditionem aſſenſus Apoſtolici incidit in cenſuras, & quare ibid. ſecus verò, quando contractus eſſet aliàs nullus, reſol. 56. nu. 2. fol. 33.

conſtitutio beneficij requirit conſenſum Epiſcopi, reſ. 323. nu. 1. fol. 224.

conſtitutio inducens formam aliquo reſpectu inobſeruabilem, actus abſque ea fieri poteſt, reſol. 355. nu. 3. fol. 251.

Con-

Digitized by Google

Conſtitutio dans formam reſignandi, non habet locum, quando reſignatur beneficium pro illo vniendo ſa- cr ea Eccleſia reſol. 374. nu. 1. & 2. f. 263.
Conſtitutum eſt fictus modus acquirendi poſſeſſionem, reſ. 56. nu. 2. fol. 33.
Conſtitutum pro vera traditione non ſolum in ciuilibus, ſed etiam in pœnalibus habetur, ibid. nu. 3.
Conſtituuntur tres concluſiones pro quæſtionis dilucidatione, reſ. 423. nu. 3.
Ad conſuetudinem inducendam requiritur tempus decennij, reſol. 552. nu. 2.
Conſuetudo regionis inſpici debet, reſol. 25. nu. 2. f. 15.
Vbi non adeſt conſuetudo, inſpicitur id, quod fuit inter partes conuentum, reſ. 29. nu. 3. fol. 15.
Conſuetudo vim habet, vt ſucceſſor teneatur locationi facta per prædeceſſorem ſtare, reſ. 97. nu. 8. fol. 65.
Conſuetudo, quod tempus requirat ad hoc, vt aſſenſus præſumatur, reſ. 110. nu. 4. fol. 74.
Conſuetudo, quòd liber pro authentico habeatur, tenet, reſ. 317. nu. 8. fol. 137.
Conſuetudo, diſponens aliquid recipiendum pro ſepultura, quòd non ſit admittenda, neque ſit laudabilis, adducuntur duo, reſ. 566. nu. 1. & nu. 2. & 3.
Contrarium dicit Author eſſe ſeruandum in praxi, & reſpondet contrarijs, & dat intellectum ad iura, prohibentia aliquid exigi pro ſepultura, ibid. num. 4. & num. 5.
Conſuetudo laudabilis quando dicatur deducta, ibid. num. 6.
Per conſuetudinem poſſunt tolli feriæ, in honorem Dei inducta, reſol. 480. nu. 2. fol. 353.
Conſultatio cum alterius damno non eſt facienda, reſ. 116. nu. 5. fol. 77.
Continuatio locationis dum expectatur aſſenſus expeditio in alienatione, non eſt poſſeſſio, nec translatio poſſeſſionis, reſ. 77. nu. 2. fol. 53.
Continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione facit, vt quis incidat in cenſuras, & quare, ibid. nu. 9.
Continuatio præſumitur, ſi is, qui ſemel poſſedit, aſſerit, ſe hodie poſſidere, reſ. 579. nu. 4.
Contractus non eſt validus, ſi poſt alienationem aſſenſus impetretur, nulla facta mentione de alienatione, reſ. 24. nu. 5. fol. 15.
Contractibus eodem die celebratis illum præceſſiſſe præſumitur, per quem vterque actus validatur, reſ. 27. num. 6. fol. 17.
Contractus reſoluitur per forma non adimpletionem reſol. 33. nu. 2. fol. 21.
Contractus non firmatur iuramento exiſtente enormi læſione, reſ. 296. nu. 1. fol. 198.
Sed quid ſi fuit præſtitum à minore, ibid. nu. 2.
Contrahentes ad inuicem poſſunt ſe decipere, reſ. 57. nu. 5. fol. 34.
Contumax ad ſui præiudicium habetur pro præſente, reſ. 279. nu. 4. fol. 186.
Conuocatio Capituli in defectum Rectoris ſpectat ad antiquiorem de Collegio, reſ. 596. nu 8 fol. 387.
Concurſus in parrochialibus continet falſum, & falſũ non præſumitur niſi probetur, reſ. 513. fol. 381.
Copia reuelationum non conceditur, quando continet infamiam, reſ. 241. nu. 3. fol. 156.
Corpora Sanctorum de loco ad locum de Epiſcopi licentia transferri poſſunt, reſ. 60. nu. 1. f. 36.
Corpora mortuorum non debeat vexari, reſ. 452. nu. 2. fol. 332.
Correctio iurium antiquorum circa infeudationem per Conſtit. Pij V. reſol. 65. nu. 10. fol. 46.
Creditor, qui egit contra ſucceſſores ab inteſtato, poteſt variando agere contra hæredes ex teſtamento, reſol. 594. nu. 6.
Cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio, reſol. 444. nu. 6.
Cui permittitur electio, non denegatur variatio, reſol. 594. num. 7.
Cui permittitur correctio, imputatur ſi fines correctionis exceſſerit, reſol. 597. nu. 2.
Cura animarum commiſſa eſt Epiſcopis à Deo, reſol. 531. nu. 2. fol. 395.
Cura tribus modis contingere poteſt, reſol. 618. num. 2. fol. 399.
Curatus poteſt viſitari ab Epiſcopo in Eccleſia Regularium, reſol. 531. nu. 1. fol. 395.
Curia Archiepiſc. quid ſeruet in puniendo quem de auxilio, vel aſſociatione, reſol. 577. nu. 1.
Vt quis poſſit de conſilio, auxilio, & fauore præſtito puniri, quæ requirantur, ibid. nu. 2.
Curia Archiepiſc. circa inflictionem pœnæ huiuſmodi clericis fornicantibus, reſ. 603. nu. 2.

D

DAmno probato, nulla erit alienatio, dato quod à Iudice rigore gratia ſit in euidentem fuerit confirmata, reſ. 13. nu. 3. fol. 9.
Dans pocula amatoria, quod non poſſit puniri de hæreſi probatur ex duobus, reſ. 423. nu. 1. & 2. f. 308.
Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem alicuius puellæ, tunc non ſapit hæreſim, et magnus eſt amoris affectus, ibid. nu. 4.
Datio coadiutoris ſpectat ad Epiſcopum, cùm ſit de reſeruatis eidem, reſ. 493. nu. 10. fol. 365.
Amplia in qualibet ſpecie coadiutoria, ſcilicet, tam temporalibus, quàm ſpiritualibus, & tam in coadiutoria, data ad tempus, quàm cum futura ſucceſſione, ibid. nu. 12.
Datur diffinitio diſtributionum quotidianarum, reſol. 386. nu. 1. f. 273.
Datur diffinitio diſtributionum groſſarum, ibid. nu. 2. fol. 249.
Datur differentia inter diſtributiones groſſas, et diſtributiones minutas, reſ. 389. n. 1. f. 275.
Datur diffinitio homicidij voluntarij, & diſtinguuntur duo termini, reſ. 445. nu. 1. fol. 327.
Adducũtur circa hanc materiam nonnulla Sac. Cõgreg. declarationes, ibid. nu. 2.
Datur intellectus ad Nauar. cap. 27. num. 194. reſol. 446. nu. 3.
Datur diffinitio homicidij caſualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, reſ. 447. nu. 1. fol. 329.
Debito principali non probato, captura denegatur, reſol. 61. nu. 3.

Digitized by Google

contrarium tenet Ioan. de Plat. ibid. nu. 4.
Debitor notorius non eſt reuelandos in alia reſol. 235. quæ reperiuntur, reſ. 152. nu. 2.
Debitor luxurioſè ſua conſumens non admittitur ad bonorum ceſſionem, reſ. 247. nu. 5. f. 160.
Debitor Cameræ Apoſtolicæ non admittitur ad beneficium cap. Odoardus, reſ. 251. n. 2. fol. 163.
Deceptio Eccleſiaſticis perſonis eſt prohibita, reſ. 57. nu. 6. fol. 34.
Decima debetur de iure diuino, reſ. 526. nu. 2. f. 383.
Decima præterita peti poteſt, ibid. nu. 6.
Decima comparatur collectæ, ibid. nu. 9.
Decima eſt ſoluenda à Clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, & quare, reſ. 528. nu. 4. f. 392.
Decimæ præſcribi poſſunt, reſ. 38. nu. 4. fol. 23.
Decimæ à clericis non ſunt exigendæ, reſ. 528. num. 1. fol. 392.
Decimæ de iure diuino debentur, ibid. nu. 5.
A Decimarum ſolutione, paupertas excuſat reſol. 38. nu. 3. fol. 23.
Decimarum ſolutio nullo modo poteſt Parocho denegari, reſ. 516. nu. 4. f. 383.
Decimarum ſolutio eſt onus reale, ibid. nu. 5.
Deciſio Regiæ Cameræ Summariæ Neapolis; prolata in cauſa Archiepiſcopi Tarentini Columnæ, reſol. 73. nu. 2. fol. 51.
Deciſio Congregationis Concilij reſ. 390. nu. 1. f. 277.
Declarantur diſtributiones minutæ, reſol. 399. num. 5. fol. 275.
Declaratur, & limitatur extrauag. execrabilis Ioann. 22. in tribus caſibus, vt ibi nu. 4. & nu. 5. & 6. reſ. 332. fol. 233.
Declaratur gloſ. in clem. 1. de homicid. reſ. 447. num. 5. fol. 286.
Declaratur opinio Panormitani in cap. non poteſt, de ſent. & re iudic. aſſerentis Epiſcopum venire appellatione Sacerdotis reſ. 486. nu. 2. fol. 359.
Decretum Concilij Trid. ſeſſ. 22. cap. 14. de reformat. comprehendit ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt ex ſententia Sacræ Congreg. quæ videtur velle, quòd comprehendat etiam beneficia extra cathedralem, vel collegiatam, reſ. 485. num. 12. & 13. fol. 358.
Poſt monitionem poſſunt illi priuari beneficio ob nõ receptionem ordinum, niſi fortè careant ætate requiſita, ibid. n. 14. et 15. vbi ponitur declaratio Sacræ Congregation.
Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 1. de reformat. contra parochos illiteratos, & imperitos reſolut. 493. nu. 1. fol. 365.
Defectus illiteraturæ eſt indiſpenſabilis, reſ. 269. num. 2. fol. 176.
Delegari omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, poſſunt, reſol. 225. nu. 4. fol. 143.
Delegati Apoſtolici non poſſunt perſonis, in dignitate non conſtitutis ſubdelegare, reſ. 89. nu. 2. fol. 60.
Delegati iuriſdictio extinguitur, lata ſententia, reſol. 417. nu. 1. fol. 298.
In Delegatione ſufficit adeſſe dignitatem tempore commiſſionis, reſolut. 413. num. 2. fol. 296.
Delegatus fines mandati excedere non poteſt, reſ. 109. num. 5. fol. 73.
Delegatus, non habens ſpecialem formam in mandato, iuris formam ſeruare tenetur, ibid. nu. 6.
Delegatus tenetur iudicare cum aſſeſſore, reſ. 416. nu. 1. fol. 298.
Delegatus an poſſit cognoſcere de nullitate ſententiæ, diſtinguitur reſ. 417. nu. 3. fol. 298.
Delegatus non poteſt abſolutionem caſuum ſubdelegare, reſ. 418. nu. 1. fol. 299.
Delegatus eſt maior Ordinario, reſ. 420. nu. 1. fol. 300.
Delegatus, delinquens an poſſit puniri ab Ordinario diſtinguitur, ibid. nu. 2.
Delegatus non poteſt procedere extra locum deputationi, reſ. 421. nu. 1. fol. 301.
Redditur ratio concluſionis, ibid. nu. 2.
In Delictis non habet locum ceſſio bonorum, reſ. 251. nu. 4. fol. 163.
De Delicto commiſſo, Sede vacante, quiſnam cognoſcet, Nuntius Apoſtolicus, an Epiſcopus ſucceſſor, reſ. 306. nu. 1. fol. 206.
Delictum dicitur deductum in iudicium per citationẽ & redditur ratio, reſ. 448. nu. 1. fol. 329.
Ampliatur concluſio non ſolùm in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellationis, ibid. nu. 2.
Limitatur nu. 3. & 4.
Delictum, vt dicatur occultum quid requiratur, reſol. 449. nu. 5. fol. 330.
Denunciationes tres ante matrimonium ſunt faciendæ, reſ. 223. nu. 1. fol. 145.
Denunciationes feſtiuis diebus ſunt faciendæ, & Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt feriali tempore efficiantur, & quare, ibid. nu. 3.
Denunciationes vbi ſunt faciendæ, ibid. nu. 4.
Denunciationes ſunt faciendæ, quando matrimonium in mortis articulo contrahitur, ibid. nu. 5.
Denunciationes in matrimonio à vicario poſſunt remitti, reſ. 225. nu. 2. fol. 143.
Denunciationis facultas an poſſit delegari, ibid. nu. 1.
De proximò faciendum habetur pro facto, reſol. 315. num. 1.
Derogatio iuriſpatronatus non comprehendit laicorũ iuſpatron. nec Præceptorias S. Ioannis Hieroſolymitani, niſi expreſsè fuerit mentio facta, reſol. 196. nu. 1. fol. 123.
Derogatio generalis non obijcitur habenti, quaſi poſſeſſionem præſentandi, ibid. n. 2.
Derogatio generalis iuſpatron. laicorum litigioſum comprehendit etiam Regum, ac quæſitum ex conſuetudine, vel præſcriptione, ibid. nu. 3. & ſeq.
Deuoluta non efficitur, niſi tempore toto completo, reſ. 186. n. 4. fol. 115.
Dictio, ſiue, aduerbium legitimè quid denotet, reſ. 93. num. 3. fol. 65.
Dictio, ſiue, inter eadem poſita, nõ facit diuerſitatem, reſ. 339. n. 3. fol. 241.
Dictio, niſi, habet vim taxatiuæ, reſ. 484. n. 2.
Dictio de nullitate, eſt ſpecies prouocationis, reſ. 571. num. 2.

Dictio

Digitized by Google

Dictio illius, qui actum facere non poteſt, non eſt ſtandum, reſ.40.num.3.fol.25.

Dictum ſodomitati facit iuditium, reſ.208.n.2.f.132.

Differentia inter clauſulam, ſaluo domini aſſenſu, & clauſulā nec aliter, nec alio modo, reſ.53.n 2.f.31.

Differentia inter contractum cenſualem, & emphyteoticum, reſ.55.n.2 fol.32.

Differentia inter præſentationem, & nominationem, reſ.399.n.2.fol.0

Differentia primæ diſtributionis, & ex hoc infertur ad duo, de quibus, reſ.389.n.2.3 & 4.fol.275.

Dignior prætermiſſus appellare poteſt, & quis dicatur dignior, reſ.205 quæ reperitur f.128.n.4. & ſeq.

Dignior dicitur etiam ille, qui ad rem, quæ perficitur eſt aptior, reſ.362.n.2.fol.255.

Dignitas vna minus principalis, Vide verb. vna dignitas minus, &c.

Dignitas de patre ad filium deſcendit, non è contra, reſ.466.n.1.fol.

Dignitas, ſuperueniens receptioni prouiſionis, non eximit illum à litis capta Iudice, reſ.522.n 4. fol.388.

Diminutionis ratio ſextæ partis in precio rei eccleſiæ emphyteuſi ſolet haberi, & quare, reſ.124.nu.1.2.& 4.fol 76.

Diſmembratio vera, & propria alienatio dicitur, reſ.44.num.1.fol.27.

Diſmembratio beneficiorum non extinguit, ſed alterat, vel minuit, reſ.76 nu.2.fol 53.

Diſpenſatio reſidentiæ ex cauſa ad iuuandi viſitationem cōceditur Epiſcopo, ad bimeſtre tantū ſingulis annis, reſ.645.f.478. et ex cauſa infirmitatis pertinet ad Epiſcopū ad vnum tantū, reſ.644 f.477.

Diſpenſatio vel nulla, vel raro in matrimonijs eſt cōcedenda, reſ.226.nu.1.fol.144.

Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio, &c. ibid.nu.2.

Diſpenſatio in foro conſcientiæ non extenditur in foro fori, ibid.nu.5.

Diſpenſatio quoad vnum non cenſetur quoad alterum ibid.nu.6.

Diſpenſatio matrimonialis quando cenſetur ſurreptitia, & nulla, reſ.582.nu 1.

Redditur ratio huius concluſionis, ibid.nu.2.

Adducuntur ad hoc declarationes Sacr.Cong.Conc. ibid nu.3.

Diſpenſatio ad plura beneficia retinēda in dubio præſumitur reſ.592.nu.1.

Quod probatur ex tribus, ibid.in nu.2.& 3.

Diſpēſatio Datur in grauioribus negotijs reſ.594.n.3.

Diſpoſitio text.in c.1.vt lite pendente, procedit tam in vacatione naturali, quàm ciuili, & quando non procedit, reſ.159.nu.3 fol.101.

Diſpoſitio Conc.Trident.circa hunc articulum, reſol.617.nu.2 fol.399.

Diſpoſitio Sac.Conc.Trid.non comprehendit Societatem Ieſu, ibid.nu.3.

Diſpoſitio tex.in l.emptor, C. locat. procedit tam in laico, quàm in clerico, reſ.618 nu.1.

Diſtributiones accreſcunt intereſſentibus diuinis, reſ.170.nu.1.fol.260.

Diuturnitas temporis efficit, vt omnia præſumātur ſolemniter acta, reſ.4 nu.1.fol.4.

Diuturnitas temporis non ſufficit, & quare in propoſito caſu, ead reſ.nu.2.

Doloſus clericus, Vide in verb.clericus doloſus.

Domicilium contrahitur ſolo animo, qui animus ex coniecturis colligitur, reſ.263.nu.2 fol. 172.

Dominium nullum rei ſacræ poteſt haberi, reſolut.39. nu 4.fol.24.

Dominium ſepulturæ vendere, eſt ſimonia, ibid.nu.5.

Dominus feudi primus filijs præiudicare poteſt, reſol. 194.nu.3 fo..121.

Domus, quæ habet duas portas in diuerſis Parochijs, de ea Parochia iudicatur, in qua reſidet porta principalis, & aditus magis frequentatus, reſ. 509.nu. 4 fol.378.

Quid ſi in illa domo ſit aditus a parte anteriori, & à parte poſteriori, & viciſſim ingreditur quandoque ab anteriori, quandoque à poſteriori, ibid.nu.5.

Donans Eccleſiæ conſecratæ, eius non efficitur dominus, reſ 75.nu.3.fol.52.

Donatio, alicui facta, & poſt eius mortem, Eccleſiæ, quoad Eccleſiam reuocari poteſt, ſecundum vnam ſententiam; non tamen, ſi notarius nomine Eccleſiæ ſtipulatus fuerit, reſ.23.nu.1.et ſeq. f. 14. Idem dicendum, ſi fuiſſet iurata ibid.nu.2.

Donatio facta vltra quingētos aureos ſine inſinuatione, non eſt valida, ſed firma remanet pro ſumma à lege permiſſa, reſ.102.nu.3 fol.69.

Donatio ſine inſinuatione, excedens quingentos ſolidos, in exceſſu tantum vitiatur, reſ. 106.nu.3.f.71.

Donatio facta à patre filio, vt peruenire poſſit ad habitum clericatus, ſi ob cauſam, reſol. 521. num.3. fol.387.

Contrarium reſpondetur, ibid.nu.4.

Donatio, facta Eccleſiæ, vel Monaſteria tempore ingreſſus habet tacitam conditionem, ſi ingreſſus ibi perſeuerauerit, reſ.539.nu.4.fol.400.

Donatione prohibita, Vide verb. Prohibita donatione, &c.

Dos pro Eccleſia non collegiata quanta eſſe debet, reſol.163.nu.3 fol 103.

Dubia probatio, Vide verb.probatio dubia, &c.

In Dubio pro decreto commiſſariorum præſumitur, reſ.8.nu.1.fol 7.

In Dubio pro actus validitate potius præſumitur, quā pro inualiditate, reſ.27.nu.5.fol.17.

In Dubio qualitas ſacerdotalis in fundatione iuriſpatranatus non eſt præſumenda, reſ.184.n.1.f.113.

In Dubio non eſt incipiendum à ſequeſtratione, reſol. 612.nu.1.fol 396.

Duplices ſunt concluſiones, rationes de quibus, reſol. 376.n.2.3.& 4.per tot.fol.264.

E

EAndem pœnam pati debet. Vide verb.pœnā eandem pati debet, &c.

Eccleſia, & Ciuitas quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſollennitatum adhibendarum in earū rerum venditione, & alienatione æquiparantur, reſol.41.nu.4.fol.25.

Eccleſia dicitur cultrix, et iuſtitia auctrix, necnon oppreſſorum vltimum, & ſupremum refugium, reſol. 57. nu. 2 fol. 34.

Eccleſia non habet rugam, neque maculam, ac illuſio in contractibus ab ipſa prohibetur, ibid. nu. 3.

Eccleſia tenetur reſtituere ſortem principalem ob nullitatem contractus in alia reſol. 68. quæ eſt, fol. 40. num. 6.

Eccleſia nemini præiudicare debet, ibid. nu. 7.

Eccleſia, & prælatus ſucceſſor ex mutuo facto per Capitulum, ſede vacante, obligatur, reſ. 69. nu. 5 f. 49.

Eccleſia iure vtitur minoris in alia reſol. ſignata 88. quæ reperitur, fol. 59. nu. 3.

Eccleſia cum alterius iactura non eſt locupletanda, ibid. nu 6.

Eccleſia eſt cultrix iuſtitię, ibid.

Eccleſia eſt mater pudicitiæ, reſ. 113. nu. 2. f. 76.

Eccleſia pro emphyteuſis renouatione ſi pro ſe vult retinere, non eſt cogenda, reſ. 116. nu. 1. fol. 77.

Eccleſia ſi non vult inueſtire proximiores agnatos de emphyteuſi finita generatione, iniuriam eis facit, et quomodo hæc maxima declaretur, ibid. nu. 2.

Eccleſia non debet eſſe facilis ad finalem compulſionem, reſ. 206. nu. 3. fol. 130.

Eccleſia, vt dicatur polluta, quæ ſint neceſſaria, reſol. 468. nu. 1. fol. iterum geminato, fol. 343.

Eccleſia ex quibus poteſt dici conſecrata, reſ. 468. nu. 3. fol. 343.

Eccleſia non conſecrata an gaudeat eodem priuilegio, quo conſecrata, ibid. nu. 4.

Eccleſia an in dubio præſumatur conſecrata, ibid. n. 5.

Eccleſia parochialis habet intentionem fundatam ſuper primitijs, & decimis fructuum, quæ colliguntur intra fines Parochiæ, reſ. 507. nu. 1. fol. 377.

Amplia ibid. nu. 2. 3. & 4.

Eccleſia parochialis dicitur illa, quæ habet ſub ſe populum, cui habeat ſacramenta adminiſtrare, reſol. 515, nu. 1 fol. 382.

Eccleſia, vt dicatur parochialis an ſufficiat, quòd remaneat parochia habitu tantùm, ibid. nu. 2.

Quæ requiruntur ad hoc, vt Eccleſia dicatur parochialis, ibid. nu. 3.

Eccleſia, vt dicatur parochialis, quę ſint concurrenda remiſſiuè, reſ. 560. nu. 1. fol. 420.

An Eccleſia poſſit dici parochialis per ſolum actum baptizandi? ibid. nu 2.

Eccleſia decennio ædificata, patiente diœceſano, præſumitur ædificata ipſo Epiſcopo auctorante, reſol. 579. nu. 8.

Eccleſia maior matrix vice cathedralis ſubrogatur, vbi deeſt ſedes Epiſcopi, reſ. 620. nu. 6.

Eccleſiæ ordo peruerteretur, ſi Prępoſitus obtemperaret eius inferioribus, reſ. 557. nu. 2.

Eccleſiaſtica ex propria natura alienari non poſſunt, & quare in reſ. 66. quę reperitur, f. 39. n. 1.

Edicta in inſtitutione iuriſpatronatus ſunt neceſſaria, alias collatio erit nulla, non autem pręſentatio, reſ. 143. nu. 1 fol. 93.

Edicta iuriſpat. in inſtitutione non ſunt neceſſaria, vbi conſuetudo in contrarium viget, ibid. nu. 2.

Edictum eſt de ſubſtantia concurſus, reſ. 364. num. 1. fol. 257.

Edictum debet remanere affixum ad valuas eccleſię decem dies, ibid. n. 2.

Electa induſtria perſonę, non datur tranſgreſſio, reſol. 594. num. 2.

Electio legitimè facta per inualidam confirmationem, non annullatur, reſ. 188. n. 4. fol. 117.

Electio ſepulturę eſt de ſpiritualibus, & propterea pro ea eligenda aliquid temporale accipi non poteſt, reſol 561. n. 3. 4. & 5. fol. 420.

Deciſio quæſtionis, ibid. n. 6.

Et redditur ratio deciſionis, num. 7.

Electio ſepulturæ ad ſuggeſtionem facta, num valeat? reſ. 562. n. 3.

Datur caſus, in quo pactum, ſeu iuramentum de ſepultura eligenda valet, & obligat, ibid. n. 5.

Electio non valet, niſi commiſſario eligat viuente, & ſciente teſtatore, reſ. 563. n. 4.

Electio ſepulturę probatur per teſtes ſingulares, reſol. 564. num. 1.

Ab electione Epiſcopi poteſt appellari, reſ. 363. n. 1. fol. 256.

Intellige quando iudicium Epiſcopi eſt irrationabile, ibid. num. 2.

Eleemoſina pro miſſa celebranda non datur in pretium, vel mercedem, reſ. 604. num. 3.

Emens aliquid vniuerſale animo emendi ius patronatus ſimoniam committit, reſ. 627. fol. 474.

Emens ab aliquo tanquam procuratore alicuius, ſemper malæ fidei præſumitur, niſi de illius mandato appareat, reſ. 52. n. 4. fol. 31.

Emens Vicariatum, vel aliquam ſpiritualem adminiſtrationem non contrahit ſimoniam aptam ad incurrendum in excommunicationem, reſ. 612. nu. 2.

Emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quoad tempus non prohibitum tenet, reſ. 102. n. 2. fol. 69.

Emphyteuſis conceſſa pro ſe, & hęredibus non tranſit ad hæredes extraneos, reſ. 117. n. 1. fol. 77.

Emphyteuſis eccleſię conceſſa pro ſe, & hęredibus quibuſcunque tranſit ad extraneos hæredes, ib. n. 2.

Emphyteuſis eccleſię conceſſa pro ſe, & hęredibus quibuſcunque tranſit ad collegium, & aliam eccleſiam, ibid. n. 3.

Emphyteuſis non poteſt transferri in eccleſiam vniuerſitatem, vel manus mortuas, licet non proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior efficeretur conditio domini, reſ. 623. n. 2. fol. 403.

Emphyteuta cadit à iure ſuo per rei emphyteoticarię alienationem, non autem per promiſſionem de alienando, ſicuti promittens alienare feudum à feudo non cadit, reſ. 62. n. 5. & 7. fol. 37.

Emphyteuta non ſoluens canonem rei eccleſiæ per quinquennium, quę qualibet triennio fructus tradit non cadit à iure ſuo, reſ. 100. num. 4. fol. 67.

Emphyteuta non tenetur ad cenſus exiſtente contractu nullo, ſi adeſt bona fides, reſ. 115. n. 2. fol. 77.

Emphyteuta non poteſt extirpare ſyluam ceduam pro vinea inibi plantanda, reſ. 119. n. 2. fol. 79.

Emptor

Emptor de conuerſione pretij rei alienatæ propter atilitatem Eccleſiæ euidentem docere nõ tenetur, maximè quando pretium fuerit actualitèr depoſitatũ, & quomodo dicatur depoſitum actuale factum, reſ. 2. nu 1. & ſeq.

Emptor tenetur probare, pecuniam eſſe veram in cauſam expreſſam, quando alienatio eſt facta vrgente neceſſitate, & quid in mutuo, & depoſito, reſ. 2. nu. 5. & 6. fol. 3.

Emptor in venditione facta pro ſoluendis Eccleſiæ debitis, teneatur probare, pecuniam eſſe verſam in Eccleſiæ vtilitatem, ac etiam quando contractus eſt initus cum non habente mandatum ab Eccleſia, reſol. 2. nu. 7. & ſeq. fol. 3.

Emptor tuta conſcientia res Eccleſiæ, abſquè ſollennitatibus alienatas in euidenti vtilitate, detinere poteſt donec contractus in foro exteriori ob defectum ſolennitatum caſſetur, reſ. 7. nu. 4 fol. 6.

Emptor, vti malæ fidei poſſeſſor, rem Eccleſiæ, alienatam abſque requiſitis, retinens, ad fructum reſtitutionem tenetur, reſ. 12. nu. 2. fol. 9.

Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid ſi fuerit in mala fide? reſ. 17. nu. 4 f. 11.

Emptor, & non Eccleſia alienans tenetur ad expenſas aſſenſus Apoſtolici, reſ. 25. n. 4 fol. 16.

Emptor an fructus interim lucretur, ſi conſtat beneplacitum non poſſe obtineri, reſeruatum in rei Eccleſiæ alienatione, reſ. 33. n. 5 fol. 21.

Emptor non tenetur, quod pretium rei, maioratui ſuppoſitæ, ad aliud prædium emendum conuertatur reſol. 85. nu. 3. fol. 57.

Emptor non eſt fraudandus in fructibus, vel pretio, ſi Eccleſiæ reſtitutio in integrum conceditur in alia reſ. ſignata 88. quæ reperitur, fol. 59. n. 5.

Emptores bonorum Eccleſiæ contra formam extrauagan. ambitioſæ, ſacrilegium committunt, & mortaliter peccant, idque non procedit in emptione rerum mobilium, in alia, reſ. 66 quę eſt fol. 39. n. 3.

Emptoris non eſt onus, quod pretium in Eccleſię, vtilitatem conuertatur, reſ. 85. n. 4 fol. 57.

Enarrantur ſex caſus, in quibus reliqui præter Epiſcopos contrahunt ſuſpenſionem, reſol. 443. num. 1. fol. 325.

Enumerantur ea, quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento, reſ. 289. n. 1. fol. 197.

Enumerantur caſus, in quibus ceſſat concurſus, reſolut. 358. nu. 1 fol. 253.

Enumerantur rationes, cur ſolutio penſionis retardari non debeat, reſ. 368. n. 1. f. 259.

Enumerantur caſus, in quibus conceditur appellatio, reſ. 402. n. 1. fol. 285.

Epiſcopatus, qui poſſidentur per Cardinales, præſumũtur ex vſurpatione, & quare, reſ. 131. n. 8. f. 87.

Epiſcopi nullum ius Eccleſiaſticum in tali cappellania habent, reſ. 67. n. 9. fol. 48.

Epiſcopi, vel Capitulum à præſentatis, & alijs nihil exigere poſſunt, niſi conſuetudo antiqua adſit in contrarium in pios vſus ea conuertendi, reſol. 219. nu. 1. fol. 139.

Epiſcopi non poſſunt accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus, reſol. 259. num. 2. fol. 221.

Epiſcopi à principio pauperes deputati, reſol. 479. nu. 4. fol. 352.

Epiſcopi hoſpitium debet eſſe commune, ibid. nu. 5.

Epiſcopi licentia. Vide verb. licentia Epiſcopi, &c.

Epiſcopi, nec quiſquam ſuorum poſſunt aliquid accipere pro viſitatione, reſ. 535. nu. 1. f. 398.

Epiſcopi, dum eorum munus exercent; non exigunt à diœceſanis impenſam, reſ. 535. n. 3 f. 398.

Epiſcopi nequeunt abſoluere à cenſuris incurſis vigore bullarum, in quibus prohibetur ingreſſus ad monaſteria monialium, reſ. 543. n. 5.

Limita pri .ò, vt ſub præfata prohibitione non includantur paruula infantes, ibid. n. 6. f. 349.

Quid ſancitum ſit circa clauſuram monaſteriorum Regularium virorum cum duabus declarationibus, ibid. nu. 7. & nu. 8. & 9.

Epiſcopis, & quibuſcunque alijs Prælatis competit ius implorandi brachium, reſ. 278. nu. 1. f. 185 Quæ facultas competit etiam iudici delegato, ibid. nu. 2.

Epiſcopis inferioribus competit etiam facultas vniendi, reſ. 381. nu. 3. fol. 269.

Epiſcopis nõ licet. Vide verb. Non licet Epiſcopis, etc.

Epiſcopo excommunicato, non eſt excommunicatus Vicarius, reſ. 430 n. 1. f. iterum geminato, fol. 315.

Probatur duobus medijs, ibid. nu. 3. & 4.

Contrarium eſt verius n. 5.

Probatur, & authoritate n. 6.

Et ratione, nu. 7. & 8.

Epiſcopo excommunicato, adiri debet Papa, reſ. 431. n. 10. fol. iterum geminato 276.

Epiſcopo mortuo, Vide verb. mortuo Epiſcopo, &c.

Epiſcopo, qui ob eius abſentiam amiſit alternatiuam, nullum tempus ſuper eſt, reſ. 581. nu. 1.

Epiſcopo incumbit onus probandi, publicationes beneficiorum reſignatorum non eſſe factas, reſ. 616. nu. 1. fol. 398.

Epiſcopus non poteſt diſmembrare Parochiæ fructus pro nouis canonicatibus, in ea erigendis, reſol. 44. nu. 3. fol. 27.

Epiſcopus confraternitates viſitare poteſt, reſ. 45 nu. 3. fol. 27.

Epiſcopus in tota diœceſi eſt iudex ordinarius habeat, tam ſupèr capitula, quàm ſuper alijs ordinariam iuriſdictionem, reſ 59. n. 1. f. 35.

Epiſcopus capituli perſonam repreſentare dicitur, ibidem, nu. 3.

Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectæ alienare poteſt, et decretum interponere, reſ. 59. n. 7. f. 35.

Epiſcopus abſquè aſſenſu Apoſtolico Eccleſiæ prædia: ac eius mobilia pretioſa alienare non poteſt, reſol. 60. n. 2 fol. 36.

Epiſcopus iurans non alienare res menſales Eccleſiæ, ſi poſtea alienat, valida eſt, vita ſua durante, alienatio, in alia, reſ. 66. quæ reperitur, f. 39. n. 5.

Epiſcopus, licèt ſit periurus, tamen actus, ab eo factus, eſt validus, ibid. nu. 6.

Epiſcopus, fundans tanquam laicus cappellaniam de bonis proprijs, illa bona poſſunt alienari abſque ſolennitatibus, reſ. 67. nu. 3 fol. 47.

Digitized by Google

Pactum factum in tali cappellania nõ dicitur ſimoniacum, reſ. 67. nu. 4. fol. 46.
Cappellania talis à laico, vel à femina obtineri poteſt, ibid. nu. 5.
Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt, reſol. 75. nu. 2. fol. 52.
Epiſcopus in oblationibus Eccleſiæ, rectori factæ, nullam habet poteſtatem, reſ. 87. nu. 4. fol. 58.
Epiſcopus imaginem, in Eccleſia rectoris exiſtentem, ipſo contradicente, in aliam transferre non debet, ibid. nu. 5.
Epiſcopus iuſpatronat. litigioſum inter patronos conferre poteſt, tempore elapſo, ſine euincentis praiudicio, reſ. 170. nu. 1. fol. 107.
Epiſcopus, tempore, à iure dato, elapſo, non poteſt beneficium conferre, ſi de Eccleſiæ libertate inter ipſum, & patronos controuertitur, ibid. nu. 2.
Epiſcopus iuſpatron. ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis, ibid. nu. 5.
Epiſcopus ex dotis augmento iuſpatron. erigere non poteſt, & quare, reſ. 172. n. 1. f. 118. Quid in Eccleſia indotata, ibid.
Epiſcopus tempus quatuor, vel ſex menſium ad præſentandum patronis prorogare poteſt, reſ. 195. n. 1. fol. 122.
Epiſcopus pluribus præſentatis à patrono digniorem inſtituere tenetur, & quare, in reſ. 205 ſignata fol. 128. nu. 1. & ſeq.
Epiſcopus omittendo digniorem, dignum inſtituens, mortaliter peccat, & tenetur ad reſtitutionem, ſi beneficium debetur ex aliqua lege, ibid. nu. 3.
Epiſcopus, aliquem recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non poteſt ſub pœna, vbi etiam de capituli, ac priuatæ perſonæ pœna, reſ. 219. nu. 2. f. 139.
Epiſcopus, denuntiationes abſque iuſta cauſa remittens, mortaliter peccat, reſ. 224. n. 2. f. 142.
Epiſcopus in impedimento dirimente matrimonium diſpenſare poteſt, quatuor concurrentibus, & quare, reſ. 227. num 1. fol. 145.
Epiſcopus contra ius commune, cauſa neceſſaria accedente, ſtatuere poteſt, ibid. nu 2.
Epiſcopus ſuis ſubditis ordines conferre tantùm debet, reſ. 256. nu. 1 fol. 167.
Epiſcopus, ordinans non ſuos ſubditos, ſuſpenditur, ibidem, num. 2.
Epiſcopus excuſatur à ſuſpenſione ob ignorantiam, ibid. nu. 4. fol. 167.
Epiſcopus non poteſt ordinare familiarem ſuum non ſubditum, niſi per triennium ſecum moratus fuerit, reſ. 268. nu. 1. fol. 176.
Epiſcopus non poteſt excommunicare templarios, & hoſpitalarios, reſ. 285. nu. 3 fol. 189.
Epiſcopus quoque debet pro euitanda auaritiæ ſuſpitione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vſus, reſ. 300. nu. 3 fol. 201.
Epiſcopus non poteſt, vti iudex, ſententiam, ab eius Vicario latam, reuocare, reſ. 304. n. 2. fol. 204.
Epiſcopus num poteſt aggratiare exulem, reſ. 305. nu. 1 fol. 205.
Epiſcopus poteſt reducere numerum miſſarum, quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus ordinum, reſ. 341. nu. 1. & 3. fol. 243.
Amplie in eleemoſynis, pro ipſis miſſis celebrandis, ibid. nu. 2. Limita, nu. 4.
Epiſcopus non poteſt compellere Cappellanos ad celebrationem miſſarum, niſi euidenter de onere appareat, & quare, reſ. 345. n. 1. fol. 245.
Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper omnibus, exiſtentibus intus ſuam diœceſim, reſ. 346. nu. 1. fol. 246.
Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias, ac perſonas ſibi ſubiectas, ibid. nu. 2.
Limita, nu. 3.
Epiſcopus an cogatur vnire beneficium fabricæ Eccleſiæ, reſ. 374 nu. 3. fol. 240.
Epiſcopus non poteſt vnionem facere in fauorem ſui capituli, etiam ipſius capituli conſenſu intercedente, redditur ratio, reſ. 378. nu. 1. & 2. fol. 266.
Limitatur concluſio, ibid. nu. 3. 4. & 5.
Epiſcopus nõ poteſt omnia beneficia ſuæ diœceſis vnire, reſ. 382. nu 4. fol. 269.
Epiſcopus tenetur ſequi acta coram iudice ſeculari ad inſtructionem tantùm, non autem ad punitionem, reſ. 399. nu. 7 fol. 283.
Epiſcopus non poteſt cognoſcere de cauſa commiſſa Vicario, reſ. 414. nu. 2. fol. 296.
Epiſcopus poteſt ad libitum reuocare Vicarium, ibidem, num. 3.
Epiſcopus excommunicatus inſtituendo præſentatum ad beneficium, non contrahit irregularitatem, reſ. 432. nu. 1. fol. 317.
Redditur ratio, ibid. nu. 2.
Inferuntur nonnulla ad declarationem quæſtionis, ibid. nu. 3.
Epiſcopus nullam ipſo iure incurrere ſuſpenſionem, niſi in mandato, aut ſententia ſpecialiter exprimatur, reſ. 442. nu. 1 fol. 324.
Epiſcopus poteſt diſpenſare à quibuſcunque irregularitatibus occultis, reſ. 444. nu. 1. fol. 320.
Amplia nu. 2. Limita n. 3. 4. 7. & 8.
Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper irregularitate, prouenientæ ex mutilatione; quamuis non poſſit diſpenſare ſuper irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, reſ. 446 n. 1. fol. 328.
Aſſignatur ratio concluſionis, & adducitur etiam ad hoc conſtitutio Pauli III. ibid. n. 2. & 4.
Datur intellectus ad Nauarr. cap. 27. num. 293. ibidem, nu. 3.
Declaratur gloſ. in clement. 1. de homic. ibid. num. 5. fol. 285.
Epiſcopus quomodo ſe gerere debeat in concedendo licentiam pro celebrandis miſſis in domibus priuatis, reſ. 459. nu. 2. fol. 337.
Epiſcopus poteſt diſpenſare cum bigamis in minoribus ordinibus, reſ. 462 nu. 1 fol. 339.
In contrarium eſt communis opinio, nu. 2.
Authoris opinio, ibid. num. 3.
Epiſcopus ſi vult in aliena diœceſi prædicare, an teneatur illius Ordinarij licentiam petere quod non,

pro-

probatur ex duobus,reſ.464.nu.1.2.& 4 fol.340.
Epiſcopus quòd ſcilicet poſſit prohibere fructuum collectionem abſque eius deputati præſentia, pro opinione affirmatiua adducitur authoritas Lucæ de Peun.& Spec.reſ.465 nu.1.fol.341.
Et concurrit communis opinio,ibid. nu.2.f.ſeqq.
Hoc procedere etiam in domino proprietatis allegatur tex in l.ſi ita,§.dominus,ff.de vſu,& habitat.et redditur ratio,ibid.nu.3.fol.ſeq.
Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis, ibid. num.4.
Ampliatur concluſio,& declaratur ampliatio,n. 6.
Limita exiſtente conſuetudine in cōtrarium, ibidem, num.7.
Sublimita quando ex hac conſuetudine docetur occaſio ſurripiendi,nu.8.
Epiſcopus poteſt ſibi eligere confeſſarium non ſubditum,reſ.469.n 1.fol.344.
Contrarium adducitur declaratum per Sac.Congreg. Conc.& ſic remanet correctus tex.in c.fi. de pœnit. & remiſſ.ibid.nu 2.
Epiſcopus quòd poſſit concedere licentiam clericis arma deferendi probatur ex nu.3.& 4. reſ. 472.nu. 1.fol.346.
Quomodo autem ſeruetur in praxi, & cuius voti ſit author,ibid.nu.5.
Epiſcopus ſecundùm Concil.Trid.ſeſſ. 24.cap. 6.de reform.poterat abſoluere in foro cōſcientiæ ab hæreſi occulta,reſ.473.nu.1 f.349.
Contrarium eſt ſancitum per Bullam Cœnæ Domini, ibid.nu.2.
Epiſcopus poteſt abſoluere à quauis excommunicatione (etiam ſi reſeruata ſit Pontifici) occulta, dummodo non ſit de illis latis in Bulla Cœnæ Domini, reſ.473.nu.3.fol.349.
Epiſcopus poteſt alterare pœnam ſtatutam per Conc. Trident. contra non reſidentes, reſol. 477. num. 1. fol.351.
Contrarium deciditur,ibid. n.5.6.& 7.f.304.
Epiſcopus non poteſt diſpenſare contra conſtitutiones Concilij,ibid.nu.2.
Amplia n.3.& 4.
Epiſcopus habet procuratorem fiſcalem,reſ. 478. nu. 1.fol.352.
Epiſcopus eſt inhumanus, qui hoſpitalitatem non ſeruat,reſ.479 nu.6 fol.352.
Epiſcopus non tenetur de neceſſitate conſtituere Vicarium,reſ.483.n.3.fol.356.
Epiſcopus ſucceſſor an teneatur ſoluere ſalarium Vicario prædeceſſori,reſ.483.nu.4. fol.356.
Epiſcopus,vt comprehendatur in aliqua diſpoſitione, ſeu conſtitutione neceſſaria eſt ſpecialis de eo mentio,reſ.486.nu.1.fol.359.
Redditur ratio ibid.
Epiſcopus non poteſt procedere contra canonicos abſque duobus adiunctis ex Capitulo iuxta Decretum Conc.Trid.ſeſſ.25 cap.6.de reformat.reſ. 487.nu. 1.fol.360. Limita ibid.nu.2.Et amplia,nu.4.& 5.
Et adducitur declaratio Sac.Cong.n.3.
Limita etiam in capitulis, quibus non eſt conceſſa exemptio,cùm Concilium loquatur de Capitulis exemptis, ibid. nu.6.Ponitur declaratio Sac.Congreg.nu.7.
Epiſcopus, inducens conſuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni applicetur alicui vſui, non committit ſimoniam,reſ.488. nu.1.& nu.2.3. & 4.fol.361.
Contrarium conſuluit Author Illuſtriſſimo Cardinali Spinello,& decreto Concil.Trid.ſeſſ. 24.cap. 14.de reſ. Intellige, niſi huiuſmodi ſolutiones conuertantur in vſus pios, vt colligitur ex dicto decreto Conc.nu.5.& 6.
Et pluries adducitur,declaratur per Sac Cong.nu.7. 8.& 9.
Reſpondetur contrarijs,nu.10.
Epiſcopus non poteſt,præſente legato de latere,ferre inſignia Epiſcopalia,reſ.490.n.1 fol.362.
Prima ratio eſt propter prærogatiuam reuerentiæ, ibid.nu 2.
Secunda ratio eſt,ne ordo confundatur,n.3.
Epiſcopus poteſt caſus reſeruare,ſed debet maiora crimina reſeruare,reſ.491 nu.1.& 3.fol.363.
Epiſcopus poteſt cum ſuo Capitulo beneficio vacanti imponere aliquem modum,& onus,reſ. 492.nu.4. fol 364.
Epiſcopus Canonicus debet ſedere in loco canonicorū in actibus capitularibus,reſ.499.n.7.fol.320.
Epiſcopus dicitur princeps,reſ.524. n.1.f.390.
Epiſcopus de iure poteſt curatum in beneficio vnito monaſterio conſtituere,reſ.535.n.3.fol.395.
Epiſcopus poteſt per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis,reſ.533 num. 1 fol.397.
Limita primò,quando Epiſcopo conſtiterit,rationes doloſè redditas fuiſſe,ibid.nu.2.
Limita ſecundò, quando redditio non fuit finalis, ac plena cum reſtitutione reliquorum,ibid.nu.3.
Epiſcopus non tenetur adhibere conſilium,vel conſenſum eorum,quos ſibi pro viſitatione facienda adiūxerit,reſ.536.n.1 fol.399.
Epiſcopus facit vnum corpus cum capitulo,et canonici membra,reſ.556.n.4 fol.415.
Epiſcopus,qui abutitur alternatiua, clarum eſt, eum illam amittere,reſ.581.n.2.
Epiſcopus non poteſt denegare ordines, à laicis ſuſcipiendos,reſ.586.n.2 & n.3.4.& 5.
In contrarium adducitur Concil.Trid.ſeſſ.23.c.16. & tex.in c.ad aures,de temp.ord.Et ſecundū iſthæc iura fuit reſolutum,ibid.n.6.
Epiſcopus non poteſt in quæſitis præiudicare ſuæ Eccleſiæ,reſ.601.nu 3.f.389.
Epiſcopus dicitur adminiſtrator rerum Eccleſiæ,non dominus,ibid.nu.4.
Epiſcopus in Synodo non poteſt augere eleemoſynam Miſſæ,reſ.604.nu.1.
In contrarium eſt veritas,ibid.nu.2.
Epiſcopus peccat præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant Miſſam gratis,ſi ipſi voluerint, ibid. n.4.
Epiſcopus tenetur infra certum tempus viſitationem finire,reſ.607.nu.1.

Con-

Contrarium tenet Piaſeg.in ſua praxi,ibid n.2.

Epiſcopus poteſt ex legitimis cauſis beneficia ſua Diœceſis non exempta vnire,reſ.610.n.9.f.395.

Limita num.10.

Deciſio quæſtionis,ibid.nu.11.

Epiſcopus poterat olim conſtituere horas canonicas,et veteres extinguere,reſ.322.fol.224.

Epiſcopus poteſt etiam pœnas pecuniarias ſibi applicare,reſ.300.n 2.fol.201.

Equites Hieroſolymitani nullo modo eorum commendæ bona alienare poſſunt ,neque vltra triennium locare abſque ſolemnitatibus in alia reſ. quæ inuenitur,fol 44.num.4.

Equites Sancti Stephani non comprehenduntur ſub diſpoſitione dicti Concilij,reſ.617.n.6.f.399.

Erectionem Eccleſiæ præſumi vnionem beneficiorum præceſſiſſe,reſ.27.nu.2.fol.17.

Error iuris in hac quæſtione non excuſat, & quare, reſ.18.n.2.fol.12.

Error facti hoc in caſu excuſat,ſed fructus à die motæ litis debentur,ibid.n.3.

Eſurienti, & afflicto ſubuenienti, lux fiunt tenebræ, reſol.479.n.7.fol.352.

Euagatio de iure canonico eſt prohibita, reſ.615.nu.5.fol.398.

Reſpondetur contrarijs,ibid.n.6.

Euidens in alienationibus rei Eccleſiæ vtilitas requiritur,& ipſa eſt cauſa finalis alienationis,cauſ. nu. 1.& 7.fol.2.

Quanam dicatur euidens vtilitas,ead.cauſ.n.2.f.1.

Quot modis euidens appellatur,vel nõ, ibid.n.3.f.2.

Vtilitas per quem eſt probanda,n.3.

Quæ ſit vera ratio præſumendi vtilitatem, uel damnum,ibid.nu.5.

Quænam ſit ratio,& utilitas euidens per alienantiam dictum non probetur,nu 6.

Euidens Eccleſiæ vtilitas per teſtes, & legitimas probationes eſt probanda, nec commiſſario, de ea aſſerenti,credendum,reſ.93.nu.1 f.643.

Euidens vtilitas non ſolùm requiritur in alienatione, verùm etiam in locatione,& quare,reſol. 96.nu.1. fol.65.

Examinatores ſynodales ſingulis annis in Synodo ſunt eligendi,reſ.355.nu 1.fol.251.

Et ipſi durant donec alij in ſynodo deputati fuerint, & qualiter,& quando,reſ.630 f.475.

Examinatus,& approbatus in uno beneficio,in alio nõ eſt examinandus , & idem in Notario literato,reſ. 191.nu.6.fol.118.

Exceptio declinatoria , competens clerico non extenditur ad fideiuſſores,nec beneficium ceſſionis bonorum proficit fideiuſſori,reſ.248.n.3.fol.161.

Exceptio peremptoria poteſt opponi in executione ſententiæ,reſ.249.n.1.f.162.

Exceptio,quæ non impugnat ſententiam,poteſt opponi in executione,ibid.nu.4.fol.162.

Exceptio,ſeu limitatio firmat, atque conſtituit regulam,reſ.265.nu.4.fol 173.

Exceptiones, quæ competunt principali, competunt etiam fideiuſſoribus,reſ.248.nu.1.f. 161.

Excommunicati poſſunt contrahere matrimonium,reſol.576.nu.6.fol.373.

Excommunicatio ignorantem non ligat, reſol. 54.nu. 4.fol.32.

Excommunicatio vltimum debet eſſe remedium,reſol. 232.nu.2.fol.149.

Excommunicatio certos non ligat,& quare,in alia reſol.235.quæ reperitur nu 3.f.152.

Excommunicatio eſt vltimum remedium,& pœnarum maxima,ibid.nu.4.

Excommunicatio monitorij , ſi pro re leui concedatur, non ligat,& quare,reſ.238.n.2 fol. 154.

Excommunicatio non ligat,niſi ex intentione proferẽtis,ibid.nu.3.

Excommunicatio, lata pro furto acus, vel rei paruæ, furem non ligat, licèt lethaliter peccet, ſi graue fuit damnum ſubſecutum,ibid.nu.4.

Excommunicatio eſt medicinalis, reſol. 412. num. 2. fol.294.

Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit,reſ.411.n.3.fol.294.

Excommunicatio ob peccatum mortale proprium contumaciæ ferri debet,reſ.437.n.2.f.321.

Amplia num.3.

Ad excõmunicationem incurrẽdam ſufficit actus conſumatus abſque animo iniuriandi,reſ. 598. num.3. fol.388.

Contrarium conſuluit Author,et iuxta illius opinionem fuit deciſum,ibid nu.4.

Excommunicationis gladius eſt valdè ſalutaris,et magna circumſpectione exercendus,reſol.437.num.1. fol.321.

Excommunicato Epiſcopo,vide verb. Epiſcopo excõmunicato,&c.

Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt, reſ.165.nu.3.fol.104.

Excommunicatus ad iuſpatron. præſentari non poteſt, reſ.166.nu. 1.& 4.fol.105.

Excommunicatus minori excommunicatione ad iuſpatron.præſentari non poteſt,ibid.n.2.

Excommunicatus ad iuſpatron.nominari poteſt, ibid. num.5.

Excommunicatus , ignorans excommunicationem , ad iuſpatron.poteſt præſentari,ibid.nu.6.

Excommunicatus non poteſt agere,reſol. 250. num.1. fol.162.

Excommunicatus ob percuſſionem, factam clerico, à quo ſit abſoluendus,reſ.437.n.1.fol.319.

Diſtinguuntur duæ ſpecies percuſſionis,de quibus,ibidem nu 2.& 3.

Excommunicatus abſolutus cum clauſula reincidentiæ, quòd ad hoc,vt elapſo tempore,reincidat in excommunicationem , requiratur declaratoria , probatur ex tribus,de quibus,reſ.596.nu. 1.2.& 3.

Contrarium adducitur deciſum ex tribus alijs , ibid. nu.4.5.6.& 7.

Reſpondetur contrarijs,nu.8.

Excuſatus à peccato,intelligitur etiam excuſatus à reſtitutione , & quando dignoſcatur excuſatus à peccato,reſ.120.nu. 2.fol.81.

Exi-

Exiſtens in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, poteſt ſe armata manu defendere, reſ.553.n.1.fol.418.
Exiit ne ſtylo contrario, et anda eſt pars, reſol.290. num.2.f.102.
Experientia eſt rerum magiſtra, reſ.584.n.6.
Reſpondetur contrarijs, ibid.n.7.& 8.
Expreſſio generalis non ſufficit, vbi particularis eſt neceſſaria, reſ.63.n.2.fol.45.
Expreſſio in reſcripto eſt neceſſaria tàm appellationis propriæ, quàm partis, tàm iudicialis, quàm extra, & ad quem ſit appellatum, & per quem, ibid. n.5.
Expreſſio litis eſt neceſſaria, dato quod citatio fuerit executa, non tamen reproducta, ibid.nu.6.
Expreſſio litis exceptione elidibilis non eſt neceſſaria, ibid.nu.7.
Expreſſio attentatorum poſt appellationem per Iudicem à quo non eſt neceſſaria, & quare, ibid.nu.9.
Expreſſio appellationis deſertæ non eſt neceſſaria, ibidem nu.10.
Expreſſio ſententiæ nullæ, ſeù proceſſus non requiritur, ibid.nu.11.
Expreſſio eorum, quæ tacitè inſunt nihil operatur, etiã in ſpiritualibus, & quomodo declaratur, reſ.627. fol.474.
Expreſſione non facta proviſionis alterius nulla confirmatio beneficij eſt valida, reſ.63 nu. 12.fol.45.
Extenſio in diſpenſatione locum non habet, reſ. 225. nu.3 fol.144.
Extrauag. Ambitioſa in alienatione omnium piorum locorum authoritate Epiſcopi fundatorum procedit, reſol.45.nu.5.& 6.fol.27.
Extrauag. Ambitioſa in dubio præſumitur vſu recepta, & quare, reſol.80.nu.1.& 2.fol.55.
Extrauag. Ambitioſa, ius facit commune, ibid.nu.3.
Extrauag. Ambitioſa, de quibus loquatur rebus, reſol. 100.nu.2.f.l.67.
Extrauag. Ambitioſa inducit priuationem beneficiorum ipſo facto, reſol.107.nu.3.fol.71.
Extrauag. Ambitioſa, eſt prohibitiua, et obligat etiam ad mortale, ibid.nu.4.
Extrauagans Ambitioſa, non eſt vſu recepta quo ad pœnas extrinſecas, ibid.nu.5.

F

Facta non præſumuntur, niſi probentur, reſol.579 num.3.
Facta præſentatione de aliquo beneficio, non poteſt alterius electio fieri, reſol.594.n.4.
Facta præſumuntur quando ſunt conſueta, reſol. 517. fol.381.
Authoris opinio quæ ſit, ibid.nu.5.
Facti ſpecies, reſ.348.nu.1.
Facti ſpecies, reſol 465.nu.1 fol. 341.
Pro opinione affirmatiua adducitur Oldrad. & Calderin.in eorum conſ.reſ.464.nu.2.
Contrarium tenent nonnulli, ex quibus videtur conſiſtere communis opinio, ibid.nu.3.
Redduntur rationes, & eſt, quia Epiſcopus nullum habet ius diſmembrandi Eccleſiam à ſua iuriſdictionem, & cum opinione tranſit Felyn. qui dicit receptiorem, ibid.n.4.& 5.
Facti ſpecies, reſol.480.nu.1.& reſ.508.nu.1.& reſ. 509.num.1.
Facti ſpecies, reſol.510.nu.1.fol.379.
Dicens de reductione penſionis, debet probare beneficium non eſſe ſufficiens, ibid.nu.2.
Redditur ratio, nu.4.
Quid ſi beneficiatus dictæ penſioni non conſenſerit, ibid.nu.3.
Quæ ſint onera deducenda in reductione penſionis, ibid.nu.5.& nu.6.& 7.
Facti ſpecies, reſol.561.nu.1.fol.420.& reſ. 570.nu. 1.& reſol.572.nu.1.& reſol.575.nu.1.& reſol. 580.nu.1 & reſol.584.nu.1.& reſol.584.num.1. & reſol.586.nu.1.
Facti ſpecies, reſol. 598.nu.1.& reſ.606.nu.1.& reſ. 609 nu.1.& reſ.614.nu.1.
Factum antiquum ſolemniter actum præſumitur, reſol. 217.nu.7.fol.137.
Factum non præſumitur, niſi probetur, reſol.344.num. 1.fol.245.
Facultas faciendi concurſum ad Parochiales, ſolùm Epiſcopo competit, & eius Vicario, reſol. 361.nu. 1.fol.255.
Limita in caſu ſequenti, ibid.
Facultas teſtandi clerico conceſſa, non extenditur ad codicillandum, & quare, reſ.525.nu. 5.f.390.
Familiaris Epiſcopi gaudet priuilegio fori, tam in ciuilibus, quàm criminalibus, reſol.470.num.1.& 6. fol.345.
Et in omni materia, nu.7.
Familiaris quis dicatur, ibid.nu.8.
Familiaritas, vt proſit, debet eſſe continuata, reſ.267. nu.4.fol.175.
Familiaritas in iure varijs modis ſumitur, reſol. 458. fol.336.
Quis dicatur in præſenti materia familiaris, ibidem num.2.
Fertur ſtylus Curiæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ. Vide verb.Stylus fertur Curia, &c.
Feudum in Monaſterium tranſit, feudatario Religionem ingreſſo, cum declaratione, reſ.197.n.3.f.123.
Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis ſententia agitur, reſol.54.nu. 3.fol.32.
Fideicommiſſo relicto familiæ proximior ſuccedit, reſ. 181.nu.3.fol 112.
Fidelis infidelis effectus ducens infidelem, ſi ad fidem reuertitur, & matrimonium cotrahere cupit cum Chriſtiana, requirere non tenetur infidelem, reſol. 229.nu.3.fol.146.
Filiafamilias poteſt de antefato poſt mortem viri teſtari, reſ.569 nu.3.
Redditur ratio, ibid.nu.4.
Filij legitimati per reſcriptum, in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur, reſ.113.nu.1.fol.75.
Filius viuente patre, in iurepatronat. vocem non habet, & quare, reſ.176.n.2.fol.109.
Filius ex muliere vxorata ortus, ſemper præſumitur legitimus, cum ampliatione, & limitatione, reſolut. 231.nu.1.fol.148.
Filius ſequitur originem patris quoàd ordines ſuſcipien-

Digitized by Google

piendos, reſolut. 257. num. 4. fol. 167.
Filius non ſequitur originem patris naturalis, ibidem num. 6.
Filius ſicuti prohibetur in ius vocare patrem carnalē, ita, & ſpiritualem, reſol. 318. nu. 4. fol. 220.
Filius Comitis Comes dicitur, patre viuente, reſ. 466. nu. 2. fol. iterum geminato, fol. 342.
Filius feudata. ij, feudatarius in vita patris dicitur, ibidem, num. 3.
Filius Doctoris collegiati in eius doctoratu non ſoluit, niſi munuſcula, reſolut. 466. nu. 5 fol. iterum geminato. fol. 342.
Filius quicquid a patre quoquis titulo conſequitur, imputatur in eius legitimam, reſ. 521 n. 2. f. 387.
Si filius habitauit per decem annos ſeorſum à patre, præſumitur emancipatus, reſ. 579. n. 10.
Filiusfamilias poteſt acquirere domicilium, reſ. 254. nu. 2. fol. 173.
Filiusfamilias poteſt condere teſtamētum ad pias cauſas cum conſenſu ſui patris, reſ. 568. n. 1.
Filiusfamilias non poteſt ad pias cauſas teſtari, reſol. 569. nu. 1.
Limitatur ibid. nu. 2.
Fines mandati non ſunt excedendi, reſol. 267. num. 1. fol. 175.
Firmius eſt ius, quod iure communi uenit, quàm quod ſingulari, reſol. 199. n. 5. f. 124.
Fœmina, ſtantibus maſculis, à præſentandi ſucceſſione excluduntur cum declarationibus, reſol. 175. num. 1. fol. 109.
Fœmina in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ pro ſe, & filijs, & nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteuſi priuata, reſ. 112. num. 1. & ſeq fol. 75.
Fœminæ ſemel vocatæ ſemper dicuntur vocatæ, ſi fœmina ſtipulatur, ibid. nu. 3.
Fœminæ ſunt vocatæ, ſi conceſſio eſt pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus & quare, ibid. n. 4.
Fœminæ cenſentur vocatæ, ſi ex uerbis inueſtituræ cōſtet, contrahentium voluntatem eſſe illas vocare, ibid. nu. 6 fol. 73.
Pro forma eſt, vt patronatus probetur authēticis ſcripturis, reſ 124. nu. 2. fol. 807.
Forma fundationis Iuriſpatr. eſt attendenda, reſ. 146. nu. 1. fol. 94.
Forma priuilegij, & contractus legem eiſdem tribuit, reſ. 159. n 2. fol 99.
Formæ omiſſio, in iuriſpatron. fundatione præſcripta, præſentationem annullat, reſ. 159 n. 5. fol 99.
Fratantiam eſſe beneficium Eccleſiaſticum, reſ. 326. nu. 1 fol. 227.
Fratres tertij Ordinis non dicuntur propriè Religioſi, & quare, reſol. 625. n. 5.
Fraus in dubio non præſumitur, reſ. 21. n. 1 fol. 13.
Fraus quando præſumatur, ibid. n. 2.
Fraus quando non præſumatur, ibid. nu. 4. & ſeq. f 13.
Fructus debentur à die alienationis iuris Eccleſiæ, nulliter alienata, recuperatione, reſ. 18. n. 1. f. 12.
Fructus beneficij ſunt bona Eccleſiaſtica, reſolut. 99. nu. 3. fol. 67.
Fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem committit, reſ. 250. nu 2. fol. 162.
In fundatione iuriſpatronatus exigitur conſenſus Epiſcopi, & an ſufficiat ex poſt facto interuenire, reſol. 123 nu. 1. fol. 82.
Fundator iuriſpatron. vocans tres de familia, comprehendit omnes de familia, reſ. 180. nu 2. f. 112.
Fundatores in fundatione ius acquirunt, reſ. 204. num. 2. fol. 128.
Funeralia, quæ dicantur, reſ. 69. nu. 2. & 4.
Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Eccleſiam, & quæ funeris cauſa ſunt elargita, ibid nu. 4. & 5.
Deciſio quæſtionis, ibid. nu. 6.
Funeris ſumptus dicitur omne illud, quod corporis cauſa erogatur, reſ. 570. nu. 3.
Furans ex cauſa neceſſitatis, non debet puniri pœna furti, reſ. 601 nu. 4.
Propter neceſſitatem illicitum fit licitum, ibid. n. 5.
Furem ad indicandum aliquis cogi poteſt, reſolut. 211. nu. 2. fol. 155.

G.

G*Eneris appellatione fœminæ continentur, reſol. 112. nu. 5 fol. 75.*
Gratia non eſt ſurreptitia, quando qualitas à iure non conſiderata non exprimitur, reſ. 59. nu. 6. fol. 35.
Gratia facta de emphyteuſi, non extenditur ad emphyteuſim in perpetuum, in alia reſol. 69. quæ reperitur fol. 41. nu. 3.
Gratificatio habet locum in vocem, & meritorum paritate, nec ab ipſa appellatur, reſ. 173 n. 2.
In Gratioſis attenditur tempus datæ, reſ. 554. num. 2 fol. 414.
Validum eſt argumentum à ſimili, ibid. n. 3.
Grauamen irreparabile quid ſit, ponuntur nonnulla circa hoc, reſ. 404. nu. 4 fol. 289.

H

H*Abens iuriſdictionem in aliquo loco à ſuo ſubdito emere non poteſt, reſ. 59. nu. 2. fol. 35.*
Habens titulum validum, non cenſetur mutare velle cum inualido, reſ. 77. nu. 7. fol. 53.
Habens commiſſionem ad beneficium acceptandum vigore vnius gratiæ, non poterit ex alia acceptare, in alia reſ. 81 quæ inuenitur ſignata fol. 61. n. 4.
Habens canonicatum, cui eſt annexa parochialis, debet reſidere in canonicatu, reſ. 380. n. 4. fol. 267.
Habilitas acquiſitionis officij debet eſſe à principio, reſ. 587 n. 4.
Contrarium adducitur, quod, ſcilicet habilitas perſonæ conſideranda ſit tempore collationis beneficij, ibid. n. 5. & 6.
Habilitatio à iuramento non tollit vires contractus, reſ. 288. n. 2. fol. 192.
Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem inſtrumenti, reſ. 293. nu. 1 fol. 196.
Habilitatio à iuramento exigit aliam abſolutionem, reſ. 299. nu. 1. fol. 199.
Habilitatus ſub cautione dicitur quoque carceratus, reſ. 320. nu. 2 fol. 222.
Hæredem omnia bona præſumitur in inuentario annotaſſe,

Digitized by Google

taſſe, reſolut. 239. num. 4. fol. 155.
Hæres aliquid doloſè in inuentario ponere omittens, punitur, reſ. 239. n. 5 fol. 155.
In His, quæ poteſt Iudex ex officio, non requiritur citatio partis, reſ. 279. nu. 2 fol. 275.
Honor debetur antiquiori Canonico propter fructus poſſeſſionis, reſ. 554. nu 4. fol 414.
Hoſpitale, quando locus pius dicatur, & quando prophanus, reſ. 37. nu. 1. fol 23. Octo de modis, an Hoſpitale ſit authoritate Epiſcopi erectum cognoſcitur, ibid. num. 2.
In dubio Hoſpitale an dicatur locus pius, ibid. nu. 3.

I

IDoneitas conſideratur nedum reſpectu ſcientiæ, verùm morum, reſ. 372. n. 1 fol. 255.
Id quod principaliter agitur eſt ſuſpiciendum, reſol. 627. fol. 474.
Ieſuitæ abſque aſſenſu Apoſtolico res Eccleſiaſticas alienare poſſunt, in alia reſ. 64. quæ eſt fol. 38. n. 4.
Ignorantia iuris neminem excuſat, reſol. 541. num. 1. fol. 462.
Ignorantia regularum non omnes excuſat, reſol. 573. num. 4.
Illegitimus clericus penſionem obtinere poteſt, reſol. 183. nu. 2 fol. 123.
Illegitimus in Iurepatronatu non ſuccedit, reſ. 185. nu. 1. fol. 115.
Illiterati clerici odio ſunt habendi, ac cæcis comparandi, reſ. 191. nu. 2. fol. 118.
Illiteratura eſt defectus intolerabilis, reſ. 191. num. 3. fol. 118.
Illiteratus plus eſt odioſus homicida, reſ. 191. num. 4. fol. 118.
Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectũ, vt curatum, reſ. 617. nu. 4.
Immemorabilis probat legitimum titulum, reſol. 130. nu. 3 fol. 86.
Immemorabilis iurepatron. ex priuilegio non ſuffragatur, reſ. 152. nu. 3. fol. 96.
Immemorabilis non ſuffragatur quando conſtat de iniuncto, & inualido titulo, ac mala fide, reſ. 139. fol. 86.
Immemorabilis quomodo probetur, reſ. 128 f. 85.
Immemorabilis, an probetur per ſcripturas, ibid. n. 3.
Impedimentum ſciens donare videtur, reſol. 222. nu. 2. fol. 141.
Impedimentum exiſtens in principio, ſcienti eſt obnoxium ibid. num. 3.
Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem, reſ. 74. nu 1. fol. 52.
Imperatoris conceſſio non poteſt quem eximere à ſolutione decimarum, reſ. 516. nu. 3. fol 383.
Imploratio brachij poteſt etiam peti à Iudice tyranno, ſeu excommunicato, reſ. 278. nu 4. f. 185.
Imploratio brachij non habet locum, quando à ſententia fuit appellatum, reſ. 280. nu. 1. f. 187.
Impoſitio cenſus pro diſis ſuſtentatione eſt vtilis, reſ. 46. n. 3. fol. 28.
Impoſitio primi lapidis ad ſolum Epiſcopum ſpectat, reſ. 489. nu. 1. fol. 362.
Incantatores dicuntur Necromantici, reſ. 424. num. 2. fol. 309.
Incantatores grauiſſimum ſcelus perpetrant, ibid. n. 3.
Incantatores dicuntur malefici, n. 4.
Inceſtuoſi, vel ſacrilegi, legitimati ab habente poteſtatem, in emphyteuſi Eccleſiæ comprehenduntur, & qui tales dicuntur, reſ. 113. n. 4. fol. 76.
Ad incidendum in pœnas requiritur monitio, reſ. 307. nu. 3. fol. 207.
Procedit etiam in clerico concubinario notorio, ibid. nu. 4.
Inciſio arborum fructiferarum de iure eſt prohibita, reſ. 119. nu. 1. fol. 78.
Indicia propinqua ſuccedunt loco diffamationis, reſol. 518. n. 5 fol. 384.
Ad inducendam conſuetudinem. Vide verb. Ad Conſuetudinem inducendam, &c.
Indulgentia conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore, reſ. 102. nu. 5. fol. 69.
Infames repelluntur à dignitatibus, reſ 427. nu. 4. fol. iterum geminato, fol. 312.
Contrarium tenet Author, ibid. nu. 5.
Reſpondetur contrarijs, ibid nu. 8.
Infans non contrahit irregularitatem, reſol. 450. num. 1. fol. 331.
Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti, ibid. nu. 2.
Redditur ratio appellationis, ibid n. 3.
Inferioribus Epiſcopis competit. Vide verb. Epiſcopis inferioribus competit, &c.
Infidelis conuerſus, non tenetur requirere coniugem infidelem, ſi fidelem ducere in matrimonium deſiderat, reſ. 229. nu 2. fol. 146.
Infirmitas non eſt priuilegiata quoad ſalarij conſecutionem, quando illud eſt debitum alicui, ratione ſuæ perſonæ, reſ. 505. nu. 4 fol. 375.
Ingrediens Monaſteria Monialium ex aliqua cauſa euidenter neceſſaria, non incidit in cenſuras, reſol. 601. nu. 1.
Quod probatur, ibid. nu 2.
Ingredientes Monaſteria Monialium Ordinum Prædicatorum non poſſunt abſolui in caſibus non neceſſarijs, reſ. 543. n 2 fol. 404.
Amplia primo procedere in Prælatis, ibid. n. 3.
Amplia ſecundo procedere etiam in mulieribus, ibidem num. 4.
Inhumanus eſt Epiſcopus. Vide verb. Epiſcopus eſt inhumanus, &c.
Inſtitutio facta intra edicti terminum eſt nulla, & quare, reſ. 144. nu. 1 fol 93.
Inſtitutio hac, vt annulletur, duo requiruntur, ibidem num. 2.
Inſtitutio pœnitentiarij in Eccleſia Cathedrali ad Epiſcopum ſolum ſpectat, reſ. 476. n. 1. fol. 349.
Amplia, vt neque Capituli conſenſus requiratur, ibid. num. 2.
Sub amplia nu. 4.
Quid ſi vacat in menſe Papa, nu. 3.
Inſtrumentum faciens mentionem alterius inſtrumen-

men-

Digitized by Google

menti, an probet, reſolut.125.num.4.fol.84.

Inſtrumentum iuratum habet executionem paratam, reſ.255.nu.4.fol.166.

Intellectus cap. ſi ſuper gratia, de offic. deleg. in 6. reſ. 94.nu.2.fol.63.

Intereſſe de præſenti, non caſus aduerſa fortunę eſt inſpiciendum, reſ.161.nu.4.fol.102.

Inuentarium contra hæredes probat, reſ. 239.num.2. fol.155.

Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum, non dicitur hæreticus, ſed potius ſuperſtitioſus, reſ.423.n.11.

In pœnis benignior pars eſt interpretanda, reſol.303. fol.204.

In iiſque poteſt iudex ex officio non requiritur citatio partis, reſ 279.fol.186.

Inuocantes olim dæmones; dicebantur Idolatræ, et hæretici, reſ.424.nu.5.fol.309.

In inuocatione brachii ſecularis, non requiritur citatio, reſ.279.nu.5 fol.186.

Inutilitas, ſeu defectus ab Eccleſia, non autem ab alio eſt allegãda, reſ.9.n.1.fol.7. Quid ſi actio eſſet popularis, & quid ante actum conſummatum, & etiam quando Eccleſia dicit, quòd pro parte valeat, et pro parte non, ibid.nu.2.3.& 4.fol.7 & 8.

Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam non ignoratam, non ſunt reſtituenda, & quare, reſ.222. num.1.fol.141.

Iocalia matrimonio ſeparato ob impotentiam ignoratam, ſunt reſtituenda, ibid.nu.6.fol.142.

Ira, & concupiſcentia Veneris homines tranſmutant, & inſanos faciunt, reſ.423.nu.5.fol.308.

Irregularis ad beneficium iuriſpatronatus præſentari non poteſt, nec etiam ſi ignorauerit ſe eſſe irregularem, reſ.167.nu.1.fol.105.

Irregularis ob pœnam in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus reſtituendos tenetur, ibid.n.2.

Irregularis ab officio eſt ſuſpenſus, ibid. nu.4.

Irregularis, beneficiis ante irregularitatem obtentis non priuatur, nec ab actu iuriſdictionis impeditur, ſed ordinis, ibid.nu.5.

Iudex habens poteſtatem extraiudicialiter ſe informandi, rectorem citare non tenetur, reſ.6.n.3.f.5.

Iudex ex cauſa tempus à iure ſtatutum, poteſt diminuere, & protrahere, reſ.195.nu.2.fol.122.

Iudex ex officio poteſt prouidere, vt altera pars liti cedat, reſ.203.n.2.fol.127.

Iudex parti ſe opponens, ſuſpectus redditur, reſol.234. nu.3.fol.150.

Iudex ſecularis tenetur ſuum brachium impartiri, etiã ſi non fuerit petitum, reſ.278.n.3.fol.186.

Iudex ſecularis ex iudicis officio tenetur impartiri brachium, reſ.279.nu.1.fol.185.

Iudex non tenetur brachium ſuum impartiri, quando ſententia Iudicis implorantis eſt iniuſta, reſol.282. nu.1.fol.188.

Iudex ſecularis tenetur ſtare proceſſui facto in crimine hæreſis, reſ.287.n.1.fol.191.

Iudex competens in cauſa principali, non eſt incompetens in cauſa incidenti, reſ.295.nu.1.fol.197.

Iudex non poteſt conuerſam pœnam pecuniariam in corporalem pœnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere, reſ.304.n.4.fol.205.

Iudex ſecularis nullam habet iuriſdictionem contra clericos, niſi quoad priuationem feudorum, quamuis contrarium de facto ſeruetur, reſ. 311. num. 2. & 3.fol.211.

Iudex Eccleſiaſticus poteſt cogere per viam cenſurarum, teſtes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo teſtimonium perhibeant, reſ.399. nu.1.fol.283.

Amplia tam in cauſa ciuili, quàm criminali, ibidem nu.2.fol.257.

Iudex Eccleſiaſticus non tenetur ſtare proceſſui fabricato coram ſeculari, reſ.399.nu.4.f.283.

Iudex appellationis non poteſt inhibere, cum de deuolutione conſtat, & quid in interlocutoriis, reſ. 405. nu.1.fol.289.

Decretum Concilii Tridentini circa præfatam concluſionem, ibid.nu.2.

Iudex ad quem, non autem à quo pronunciat appellationem deſertam, reſ.407.n.1.fol.292.

Iudex citans aliquem ad informandum, non ſeruata forma, eſt puniendus, reſ.527.n.6.fol.392.

Iudex debet cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio, reſ. 545. nu.3.fol.406.

Sufficit, vt qualitas iuriſdictionem fundantis allegetur, ibid.nu.4.

In iudice non exigitur literarum ſcientia, reſolut.416. num.3.

Iudices exequentes ſententias incompetentium puniuntur, reſ.285.nu.2.fol.189.

Iudici nulliter procedenti, denegatur brachium, reſol. 282 nu.1.fol 188.

Iudicibus diuerſas ſententias proferentibus, attendi debet ſententia in minori ſumma, reſol. 303. num. 3.fol.204.

Iudicium, vbi cœptum eſt, ibi eſt finiendum, reſol.522. nu.3 fol.388

Iura loquentia de rei Eccleſiaſticæ alienatione in promiſſione de alienando non habet locum, reſ.62.nu. 3.fol.37.

Iura loquentia de beneficiis locum ſibi vendicant in beneficiis exiguis, reſ.260 nu.2 f.170.

Iura matricitatis digniora iuribus collegiatæ, reſolut. 620.nu.5.

Iuramenti abſolutio conceditur ſtante læſione, reſolut. 294.nu.2.f.196.

Iuramentum dandum à Prælato in dubio præſumitur præſtitum, reſ.11.n.1.fol.8

Iuramentum obligat præciſè, reſ.255.n.1.f. 166.

Iuramentum debet adimpleri in forma ſpecifica ta, reſol.255.nu.3.fol.166.

Iuramentum præſtitum Deo, pars relaxare nequit, reſ. 291.n.1.f.102.

Iuramentum, cùm eſt incurſum periurium, non poteſt relaxari à parte, ibid.nu.2.

Iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis, reſ. 294.nu.1.fol.196.

Iuramentum obtinet vim plenæ probationis, reſ.344. nu.2.fol.245.

Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat, reſ. 572. n. 3.
Iuratus non alienare bona Eccleſiæ, auditur poſtea cõtraueniens, reſ. 107. n. 1. fol. 71.
In iurepatron. ſucceditur in ſtirpes, non in capita, & quare, reſ. 190. n. 1. fol. 117.
In Iurepatronatus ſi ſucceditur iure legati, donationis, vel ſinguli, uti ſinguli, ſucceditur in capita, non autem in ſtirpes, & quid ſi adeſt obſeruantia quòd ſemper ſuccedatur in capita, reſ. 190. n. 4 f. 117.
Iuris ignorantia neminem excuſat, reſol. 574. num. 1. fol. 372.
Iuris ignorantia dicitur lata culpa, ibid. nu. 2.
Iuriſdictio Eccleſiaſtica eſt diſtincta à ſeculari, reſol. 277. n. 1. fol. 184.
Iuriſdictio Delegati. Vide verb. Delegati iuriſdictio.
Iuriſpatronatus in fundatione. Vide in fundatione Iuriſpatronatus.
Iuriſpatronatus vſurpatio. Vide Vſurpatio Iuriſpatronatus.
Iuriſpatronatus mentio in dubio de Eccleſiaſtico intelligitur, reſ. 168. n. 5. fol. 106.
Ius in re acquiri videtur per conceſſionem factam ad beneplacitum, in alia reſ. quæ eſt 65. fol. 39. nu. 8.
Ius præſentandi prius ad eum ſpectat, qui teſtatori eſt proximior, reſ. 181. n. 2. f. 112.
Iuriſpatronatus ex fundatione, & dotatione hodie debet eſſe, reſ. 40. nu. 5. fol. 25.
Iuſpatronatus Eccleſiaſticum abſque ſolemnitatibus in laicum transferri non poteſt, ſecus autem in patronatu laicali, quia ſola Epiſcopi authoritas ſufficit, ibid. nu. 6.
Iuſpatronatus quibus modis acquiratur, reſol. 123. nu. 1. fol. 82.
Iuſpatronatus an probetur confeſſione Epiſcopi, reſol. 125. nu. 6. fol. 84.
Iuſpatronatus probatur per famam, concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione, reſ. 130. nu. 4. fol. 86.
Iuſpatronatus in antiquis probatur per ſolam famam, ibid. nu. 5.
Iuſpatronatus ſpectans ad familiam DD. de Caracciolis, ſiue ad alias eiuſdem qualitatis præſumitur ex vſurpatione, reſ. 131. nu. 2. fol. 87.
Iuſpatronatus vniuerſitatis paruę præſumitur ex uſurpatione cum declarationibus, reſ. 135. n. 2. f. 90.
Iuſpatronatus fundatum pro ſua linea, intelligitur de linea directa, reſ. 138. nu. 2. fol. 91.
Iuſpatronatus in donatione omnium bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionum comprehenditur, reſ. 147. nu. 1. fol. 94.
Iuſpatronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum, ibidem, num. 2.
Iuſpatronatus quare ſit honorificum, reſol. 149. num. 6. fol. 95.
Iuſpatronatus per dotis augmentum non acquiritur, et quando in hoc caſu acquiratur, reſ. 150. n. 1 f. 96.
Iuſpatronatus ex priuilegio ſublatum cenſetur, et quãdo etiam ex priuilegio non cenſeatur ſublatum, reſ. 151. n. 1. & 5 fol. 96.
Iuſpatronatus conceſſum ad inſtar. Iuriſpatron. fundationis, & dotationis dicitur ex priuilegio, & per conſequens ſublatum, ibid. n. 2.
Iuſpatronatus ex conceſſione, & Epiſcopi priuilegio competere poteſt, ibid. n. 4.
Iuſpatronatus tunc dicitur Eccleſiaſticum, quando de bonis Eccleſiaſticis eſt erectum, & laicale de proprijs bonis, reſ. 152. nu. 2 fol. 97.
Iuſpatronatus relictum confraternitatibus, laicale etiam dicitur, reſ. 152. nu. 3 fol. 97.
Iuſpatronatus inaudito patrono, non eſt conferendum, quod non procedit in Summo Pontifice, reſ. 154. nu. 1. fol. 98.
Iuſpatronatus conceſſum ſibi, fratribus, & hæredibus, etiam ſorori cõpetit, & quare, reſ. 158. nu. 1. f. 100.
Iuſpatronatus non ſolum maſculis, ſed etiam fœminis competit, ibid. nu. 2.
Iuſpatronatus hæreditarium in mulieribus etiam trãſit tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, ibid. n. 3.
Iuſpatron. relictum conſanguineis, ſeu de parentela, familia, & genere nuptis fœminis ex illis deſcendentibus competit, ibid. n. 4.
Iuſpatronatus tranſit inſolidum ad omnes hæredes, reſol. 160. nu. 4. f. 101.
Iuſpatronatus de per ſe vendi non poteſt, ſed cũ vniuerſitate, declara prout in n. 1. & 8. reſ. 162 f. 102.
Iuſpatron. cum hæreditate vendita tranſit, & quare, reſ. 162. nu. 2. fol. 102.
Iuſpatronatus per donationem omnium bonorum trãſit, ibid. nu. 3.
Iuſpatronatus tranſit in fideicommiſſarium vniuerſalem, ibid. nu. 4.
Iuſpatronatus in vxorem vſufructuariam omnium bonorum tranſit, & præſentatus ab ipſa, præſentato ab hærede præfertur, ibid. nu. 5.
Iuſpatron. de per ſe non cõfiſcatur, ſecus ſi eſt cum vniuerſitate, ibid. nu. 7.
Iuſpatronatus vniuerſitatis præſumitur ex vſurpatione, reſ. 178. nu. 2. fol. 110.
Iuſpatronatus relictum familiæ, omnes de familiæ ſuccedunt, reſ. 180. n. 1. fol. 112.
Iuſpatron. non tranſit taxatiuè, ſed demonſtratiuè, reſ. 180 nu. 3. fol. 112.
Iuſpatron. fundatione, dotatione, & ædificatione acquiritur, reſ. 182. nu. 1. fol. 113.
Iuſpatron. in Eccleſijs Regularium acquiri nõ poteſt, niſi ex priuilegio cum ampliatione, ibid. n. 2 f. 113.
Iuſpatronatus tranſit ad hæredes extraneos, reſ. 187. num. 4 fol. 116.
Iuſpatron de familia, ea finita, ad extraneos hæredes tranſit, ibid. nu. 5.
Iuſpatron. reſeruatum cum dictione taxatiua ad extraneos hæredes tranſit, ibid. nu. 6.
Iuſpatron. in præiudicium filiorum renuntiari poteſt, ſi à perſona deſcendit, ſecus ſi ex genere, reſol. 194. nu. 1. & 4 fol. 121.
Iuſpatron. in Monaſterium tranſit, cum declaratione, reſ. 197. nu. 1. fol. 123.
Iuſpatron. per ingreſſum Religionis primogeniti tranſit in ſecundogenitum, vel ſucceſſorem, ibid. nu. 7.
Iuſpatronatus à Iudice vni ex pluribus patronis in he-

reditatis diuiſione adiudicari non poteſt,reſol.198. nu.1.fol.124.

Iuſpatronatus dotale eſt vxoris, non autem viri,reſol. 200.nu.1.fol.126.

Iuſta cauſa eſt neceſſaria, vt denunciationes in matrimonio contrahendo omittantur,reſ.224.n.1.f.143.

L.

L*Æſio in locatione quomodo probetur,reſol. 96. num.1.fol.6*[illegible].

Laici regulariter decimas retinere non poſſunt, reſol. 65.nu.2.fol.46.

Laico deſtinato clerico non poteſt conferri beneficiũ, reſ.325.nu.3.fol.226.

Laicus ad beneficium præſentari non poteſt,nec etiam iuriſpatronatus,reſ.140.nu.1.fol.92.

Laicus ad iuſpatronat. nominari poteſt cum declaratione ibid.nu.3.

Laicus, percutiens Monachum, quòd ſit abſoluendus à ſuperiore percuſſi probatur tribus medijs, de quibus,reſ.438.n.1.2.3.& 4.fol.321.

Contrarium fuit deciſum, ibid.nu.5.

Reſpondetur contrarijs nu. 6.

Laicus non poteſt coram Eccleſiaſtico Iudice conueniri,niſi in quibuſdam caſibus, de quibus remiſſiuè, reſol.470.nu.1.

Laicus poteſt aliquãdo baptizare,reſ.560. n.3 f.420.

Laicus incidit in cenſuram percutiendo clericum in ludo,etiam ſi iocosè eum percuſſerit,ſi ludus eſt exceſſiuus,reſ.597.n.1.

Laudemium an pro retrouenditione debeatur? reſ.49. num.2.fol.29.

Laudemium non debetur pro alienatione neceſſaria, reſ.625.nu 1 fol 470.

In Legalibus vox vnius parũ æſtimatur,reſ.620.n.9.

Legata re mobili pecuniæ reperta in domo, & capto teſtatoris, legatario cedunt in alia, reſ.quæ inuenitur,fol.40. nu 3 fol.67.

Legatario quæritur ius ante legati acceptationem, reſol.84.nu.2.fol.57.

Legatum, factum Capitulo, cenſetur factum Canonicis,reſ.348.num.2.fol.247.

Deciſio quæſtionis ibid.nu.3.

Legatus à latore monitoria concedere poteſt, reſ.234. nu.2.fol.151.

Legatus à latere habet facultatem vniendi vti Epiſcopus reſ.382.nu.2 fol.269.

Legitimatio,ab habente poteſtatem facta omnem maculam tollit reſ.113.n.3.f.76.

Legitimè impedito non currit tempus,reſ.549.num.5. fol.409.

Reſpondetur Concilio ſtatuenti, elapſo quinquennio, nullatenus eſſe admittendam quauis cauſa nullitatis profeſſionis allegatio,ibid.nu.6.

Legitimitas accuſantis conſideratur tempore accuſationis,reſ.587.nu.3.

Lex,generaliter loquens,modica non includit,reſ. 36. nu.7 fol.22.

Lex poſita in fundatione,ad vnguem eſt ſeruanda,reſ. 169.nu 4.fol.106.

Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, reſ.356.num.1 fol.252.& reſ.528.num.2.f.391.

Lex aut alia diſpoſitio prohibet quid fieri abſque interuentu alicuius,reſ.563.nu.2.

An liber viſitationis ſit autenticus,reſ.125.n.1.f.84.

Liber Parochi vim habet maiorem, quàm liber rationis qui probat,reſ.217.nu.2.fol.137.

Liber viſitationis plenè probat quoad eius pertinentia quemadmodum cronicæ,& gabellæ,ibid.n 4.

Liber viſitationis inducit plenam probationem, reſol. 534.nu.1.fol.398.

Libri rationum debent reponi penes ſeniorẽ,& quid ſi ſunt plures mercatores ſocij,reſ.595.n.9. & n.10.

Libris creditur publicis,reſ.217.nu.3 f.137.

Licentia Epiſcopi inſeruiendi Eccleſiæ ſufficit, vt oretenus ſit data,& quare,reſ. 524.n.3.f.390.

Licentia accedendi ad Monaſterium monialium extenditur etiam ad ſocium religioſi,reſ.631.f.476.

Literæ dimiſſoriæ poſſunt obtineri, etiam ab Epiſcopo cuius diœceſi ſitum eſt beneficium,reſ.633.f.476.

Limitata cauſa,limitatum producit effectum,reſ.444. num 5 fol.326.

Linea quid eſt,reſ.138. nu.1 fol.91.

Linea à patre debet ſumere initium,ibid.nu.3.

Lite pendente ſuper reductione penſionis, illa ſoluenda eſt,reſ.368.nu.2.fol.237.

Lite pendente non poſſunt effigi arma,reſ.567.nu.1.

Arma poſſunt affigi ab eo, cuius expenſis actus fit, ibidem,nu.2.

Literatura, ſiue idoneitas non præſumitur, niſi probetur,reſ.591.nu.2.

Redditur ratio nu.3.

Literatura an poſſit probari per teſtes in illa ſcientia expertos,ibid. nu.4.

Deciſio quæſtionis,ibid.nu.5.

Locatio vltra triennium valida, ſi adeſt de conſuetudine,reſ.98.nu.4.fol.66.

Locatio vltra triennium exigui valoris eſt valida, & quare,ibid.nu 5.

Locatio rei Eccleſiæ per ſex annos, vel nouennium aliquando fieri poteſt,reſ.100.nu.3.fol.67.

Locatio rei Eccleſiæ, facta vltra triennium per triennium valet,reſ.102.nu.1.fol.69.

Locatio vltra triennium nõ eſt valida etiam pro triẽnio,& ita in praxi,ibid.nu.6.

Locatio,de biennio in biennium facta,quouſq; vixerit eſt nulla,& contrahentes pœna extrauag.ſunt affecti,& quare,reſ.103.nu.1.& 5.fol.69.

Locatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Eccleſiæ continetur,& quare num.1.& ſeq. reſ.105.n.1.& ſeq.fol.70.

Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, nõ autem incurſionis pœnæ producit,ibid.n.3.

Locatio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, vel facultatum Vicarios nominandi,eſt inualida,& ſimoniaca,reſ. 108.num.2.fol.72.

Locatio Eccleſiæ omnium bonorum cum facultate beneficia conferendi eſt valida, & non ſimoniaca pro pretio aureorum bis mille.probato quod abſque facultate conferendi bona pro eodem pretio arrendata eſſent,ibid.nu 3.

Loca-

Digitized by Google

Locationes facta de bonis Eccleſiaſticis ſolutionibus anticipatis ſucceſſori non praiudicant, reſol. 108. nu. 1 fol. 72.

Locationis facta ad longum tempus à triginta annis citra, ſunt annullatæ, ibid. nu. 4.

Locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas authoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare tenentur, reſ. 537 nu. 3. fol. 499.

Locus honeſtus qualis dicatur, reſ. 215. n. 2. f. 136.

Locutio cum monialibus regulariter omnibus eſt prohibita, reſ. 542. n. 1. fol. 403.

Ampliatur, & limitatur ſupradicta concluſio, ibid. nu. 3. 4. 5. & 6.

M

Magis dignum tradit ad ſe minus dignum, reſol. 354. nu. 2. fol. 251.

Magiſter actorum non eſt familiaris Epiſcopi, reſolut. 470. num. 2. fol. 345.

Deciſio quaſtionis, ibid. nu. 2.

Refutatur opinio, quæ ſe habet Magiſtrum actorum non eſſe familiarem Epiſcopi, ibid. nu. 4.

Magiſter actorum gaudet priuilegio fori, cum dicatur de familia Epiſcopi, reſ 470. nu 11. & 12. f. 345.

Maior pars patronorum præfertur in iure patronatus, reſ. 160 nu. 3. fol. 101.

Maior affectus eſt in patruo, quàm in nepote, reſ. 199. num. 2. fol. 124.

Malefici dicuntur ſemper malum facere reſolut. 424. num. 7 fol. 309.

Mandatum procuratoris ad alienandum res Eccleſiaſticas debet eſſe ſpeciale, reſ. 52. n 2, fol. 31.

Mandatum non præſumitur, etiam ſi mille anni elapſi ſint, ibid. n 3.

Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur, reſ. 171. num. 2. fol. 107.

Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendam requiritur, ibid. nu. 2.

Mandatum de prouidendo non comprehendit beneficium Eccleſiaſticum Cathedralis, quod probatur duabus rationibus, de quibus in num. 1. 2. & 3. reſ. 330. fol. 232.

Mandatum Principis non probatur, niſi ſcriptura, reſ. 524. num. 2. fol. 390.

Manſus liberus ſufficit pro dote Eccleſiæ, *reſol. 163. num. 5. fol. 103.*

Materia viſitationis eſt etiam ipſis inferioribus adaptabilis, reſ. 537. nu. 2. fol. 399.

In Materia præcedentia indicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem, reſ. 552. licet reperiatur notata 555. num. 3 fol. 412.

Matrimonium ob nefandum vitium ſeparatur, reſol. 208. num. 1. fol. 132.

Matrimonium contractum corã Parocho, cui ab Epiſcopo fuit interdictum, ne matrimonijs aſſiſtat, valet, & quid ſi non eſt ſpecialiter vocatus, ac etiam ſi doloſè fuerit ductus, reſ. 212. n. 2. fol. 134.

Matrimonium illegitimè contrahens, tenetur denuò in foro animæ legitimè contrahere, ibid. nu. 4.

Matrimonium per Parochi librum probatur, reſ. 217. n. 1. & 6. fol. 137. Vbi etiam requiruntur.

Matrimonium contractum abſque præſentia Parochi, & duorum teſtium, non habet vim ſponſalitiorum, reſ. 2 8. nu. 1 fol. 138.

Matrimonium clandeſtinum per conſanguineos probatur, reſ. 221. nu. 2. fol. 140.

Matrimonium per parentes, fratres, & ſorores probari poteſt, reſ. 228. n. 1. fol. 146.

Matrimonium contrahitur inter infideles, reſol. 229. fol. 146. nu. 1.

Matrimonium non poteſt dici prohibitum, niſi in caſibus à iure expreſſis, reſ. 575. n. 2.

Melioramenta ſunt reſtituenda ei, contra quem alienationis reuocatio fuit facta, in alia reſ. 63. quæ reperitur fol. 37. nu. 2.

Melioramenta executionem decreti reuocationis alienationis impediunt, ibid. nu. 4.

Melioramenta facta rei Eccleſiaſticæ alienata abſque aſſenſu, amittuntur, & quare, ibid. nu. 5.

Melioramenta debentur, & ſi fuiſſent facta rei venditæ abſque aſſenſu, dummodo ſine ipſis res periiſſet, ac etiam debentur, ſi ab initio fuit bona fides, dato quòd poſtea mala ſuperuenerit, ibid. nu. 7.

Melioramenta facta Eccleſiæ de bonis ipſius, Eccleſiæ cadunt, non ſic de clerici bonis patrimonialibus, reſol. 525. n 3. fol. 390.

Mendicantes bona in commune poſſidere non poſſunt, in alia, reſ. 64. quæ reperitur fol. 38. n. 2.

Mendicantes bona immobilia abſque aſſenſu alienare poſſunt, & quare, ibid.

Mentio hæredis poſita in contractu eſt intelligenda de ſanguinis hærede, reſ. 187. n. 2. fol. 116.

Meretrix eſt infamis, reſ. 149. n. 1. fol. 95.

Meretrix iuſpatron. acquirere poteſt, & quare, reſolut. 149 nu. 2. fol. 95.

Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit, neque ad reſtitutionem tenetur, reſ 149. n. 5. fol. 95.

Metus præſumitur durare, durante eadem cauſa metus, reſ. 549. nu. 3. fol. 409.

Recitatur Nauarrus, qui tenet neq; valere profeſſionem factam per promotionem ad ſacros ordines, durante cauſa metus, ibid. nu. 4.

Metus appellatione, venit etiam metus reuerentialis, reſ. 598. nu 3.

Reſolutio quaſtionis, ibid. nu 4.

Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimã, reſ 521. nu. 1. fol. 387.

Militia clericatus in legitima filio imputatur, ibidem num. 6. fol. 387.

Miniſtri pro Miſſis cantandis in parochiali Eccleſia, ſunt tantum ad bene eſſe, reſ. 44. n. 4. fol. 27.

Minor ad pretium reſtituendum tenetur vendicans rẽ non ritè alienatam, reſ. in alia 88. quæ inuenitur ſignata fol. 59. num. 4.

Minor 14. annorum olim ad Iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè, reſol. 169. nu. 1. fol. 106.

Minor 14 annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt, ibid. nu. 3.

Minor 14. annorum non poteſt beneficium obtinere, reſ. 331. nu. 1. fol. 232.

Amplia nu. 2. ibid.

Minor duodecim annorum non poteſt excommunicari, adducuntur duæ rationes, reſ.431.nu. 2.3.& 4. fol.316.

Minor confeſſus in iudicio abſque curatore, reſtituitur in integrum, reſ.520.nu.1 f.386.

Minor quando torquetur ad indagandam veritatem, in Curia Archiep. Neap. ſeruatur, quòd non interuenit curator, reſ.520 n.3.fol.386.

Minor debet ſeruire maiori ſecundùm ordinem naturalem, reſ.595.n.12.

Redditur ratio concluſionis, ibid.n.13.

Minore, vel muliere prohibitis per ſtatutum donare, nec etiam confiteri permittitur, reſ.78.n.3.fol.54.

Moniales exemptæ poſſunt toties viſitari ab Epiſcopo, quoad obſeruantia clauſuræ quoties ei videbitur expedire, reſ.638.fol.476.

Moniales in Ciuitate ſituate alieno Epiſcopo ſubiectæ viſitantur ab Epiſcopo diœceſis ſicut aliæ Moniales reſ.639.fol.477.

Miracula recognoſcere ſolùm Epiſcopi eſt, reſol. 484. num.1.fol.357.

Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, ibid.n.3. 4.5.& 6.

Miracula fiunt ſubitò, & perfectè, ibid.nu.7.

Miſſa non poteſt celebrari in domo priuata, niſi in Eccleſia conſecrata ab Epiſcopo, reſ.459.nu.1.f.337.

Miſſa celebrari non poteſt ab extero Sacerdote in Eccleſijs regularium obſtante Epiſcopi prohibitione, reſ.634.fol.476.

Miſſas nouas celebrantes poſſunt ad populum vertere medio altaris, & oblationes ſponſe factas accipere nec aliter circuire Eccleſiam, reſ.635 f.476.

Mobilia Eccleſiaſtica pretioſa, quæ dicantur, reſol.58. num.2.fol.35.

De Modicis non eſt curandum, reſ.36.nu.3.f.22.

Monachus omnia per ingreſſum Religionis in Monaſterium transfert reſ.197.n.5 fol.123.

Monachus effectus Epiſcopus, non deſinit eſſe Monachus, nec eſt ſolutus à tribus votis ſubſtantialibus, reſ.522.n.1.& ſeq.f.388.

Monaſterium, vt conſtruatur, quanta dos eſt aſſignanda, reſ.163.nu 2.fol.103.

Monaſterium loco hæredis habetur, reſol.197.num.4. fol.123.

Monitoria ad hoc, vt concedãtur, quinque, ſunt neceſſaria, reſ.233.nu.1 fol.149.

Monitoria ob nimiam partis animoſitatem ſe opponẽtis publicationi ſunt concedenda, & quare, reſolut. 234.n.1.& 4.fol.150.

Monitoria generalia ab Epiſcopis ſunt concedenda, reſ.235.nu.1.fol.151.

Monitoria contra certas perſonas non ſunt concedenda, in alia reſ.235. quæ inuenitur f.152.n.1.

Monitoria contra ſoluentes decimas, dummodo ſint incerti, ſunt concedenda, ibid.nu.5.

Monitoria ſunt contra culpabiles in aliqua piſcatione concedenda, ibid.nu.6.

Monitoria quando non ſunt concedenda, ibid.n.7.

Monitoria generalia habentibus intereſſe ſunt concedenda, & non alijs, & quare, reſ.236.nu.1 f.153.

Monitoria ſunt reuocanda, ſi abſque petentis intereſſe fuerunt conceſſa, quod duobus limitatur modis, ibidem nu 4.

Monitoria lite pendente, non ſunt concedẽda, & quare, reſ.237.n.1.fol.154.

Monitoria lite pendente conceſſa, licet ſint iniuſta, tenent, ibid nu.2.

Monitoria pro rei valore ſunt concedenda, reſol.238. nu 1.fol.154.

Monitoria non ſunt concedenda, quando altera pars de inuẽtario opponit, & quare, reſ.239.n.1.f.155.

Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare, reſ.240.n.3.fol.155.

Monitoria pro cauſis criminalibus, quando conceduntur, ibid.nu.5.

Monitoria non conceduntur, vbi continent infamiam, reſ.242.n.1.fol.156.

Monitoria concedi non poſſunt ſuper facto proprio, reſol.243.nu 1.fol.157.

Mors primæ coniugis quomodo eſt prohibenda, vbi praxis Curiæ Archiep Neap. reſ.230.n. 1.f.147.

Mors quomodo probetur quòad plures effectus, reſol. 231.num.2.fol 147.

Per Mortem Vicarij ſubſtituẽtis expirat poteſtas ſubſtituti, reſ.502 nu.1.fol.372.

Mortuo Epiſcopo, Vicarij iuriſdictio extinguit, & ad Capitulum transfertur, reſ.430. nu.9.fol. iterum geminato, fol. 315.

Mulier inquiſita de furto, ſi adulterium confiteatur, ex hac confeſſione condemnari non poteſt, reſ.209. nu.3.fol.133.

Mulier redditur ſuſpecta, ſi cuſtodiæ, ac ventris inſpectioni reſiſtit, reſ 234.nu.2.fol 150.

Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore ſuo amanti copiam facit, reſ.429.n.8.f.308.

Mulieres excuſantur ab ignorantia iuris, reſ. 541. nu. 2.fol.402.

Per Multiplicatas præſentationes præſumitur titulus fundationis, reſ.127. num.1 f 85.

Amplia etiam ſi præfatæ præſentationes eſſent interpellatæ, ibid.nu.2.

Multitudo verificatur in tribus, reſ.127.n.3.f. 85.

Mutatio voluntatis in iure non præſumitur, reſol. 77. nu.3.fol.53.

N

De Natura beneficij eſt, vt ſit perpetuum, reſ.323. num.2 fol.225.

Natura beneficiorum eſt, vt ſint perpetua, reſol. 334. num.1.fol.236.

Natura beneficij manualis eſt, vt poſſit ad libitũ quandocunque amoueri, reſ.336.nu.4.f.238.

Naturalis de parentela non dicitur, reſ. 185 num. 2. fol.125.

Naturalis abſque Summi Põtificis, vel Ordinarij diſpenſatione beneficium Eccleſiaſticum habere non poteſt, reſ.185.nu.3.fol.125.

Naturalis legitimatus in iurepatronatus ſuccedit cum declaratione, ibid.n.5.

Natus in peregrinatione ſequitur domicilium patris, reſ.257.nu.7.fol.167.

Ne-

Digitized by Google

Neceſſitas non habet legem,reſ.601.nu.3.

Negatiua reſponſio,reſ.246.n.1.fol.160.

Limitatur ibid nu 2.

Nemo debet ex proprio delicto commodum,& pœnam reportare,reſol.107.num.2.fol.71.& reſol.262.num.1.fol.172.

Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur,reſol.116.nu.4.fol.77.

Nemo excuſatur à reſidentia,reſ.310.n.2.f.210.

Nemo tenetur ad debita alterius reſ.370.n.2.f.260.

Nemo debet priuari poſſeſſione,niſi citetur,reſol.425.nu.7 fol.310.

Nepos excludit patruum à iurepatron. in quo primo genitus vocatur,reſ.199.nu.1.& 6.fol.124.

Nepos non ſequitur originem Aui quo ad præfatum effectum,reſ.257.n.5.fol.167.

Nomen ſancti an ſit exponendum in beneficia,reſolut.324.n.1.fol.225.

Nomen dignitatis debet exprimi,ibidem nu.2.

Nomen matricis pluribus Eccleſiis competere poteſt,reſ.620.n.1.

Quę ſint iura matricitatis,ibid.n.2.

Nomina Canonicorum,vide Canonicorum nomina.

Non poteſt Epiſcopus vti Iudex,vide verb Epiſcopus non poteſt,vti Iudex,&c.f.204.

Non poteſt Iudex conuerſam pœnam,vide verb Iudex non poteſt conuerſam pœnam,&c.

Non vacant ipſo iure beneficia hæreticorum, vide verb.Beneficia hæreticorum non vacant,&c.

Non eſt licitum Abbatibus,vide verb.Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginum,&c.

Non licet Epiſcopis etiam recipere eſculenta, & poculenta,ad domum portanda,reſ.335.n.2 fol.398.

Si duo Notarij ſunt creati ad examen recipiendum, penes illum debet originale examinis reponi, qui eſt ætate ſenior,reſ.595.n.11.

Notario aſſerenti in rei Eccleſiæ alienatione aſſenſum interueniſſe Apoſtolicum,non eſt credendum,reſol.30.n.4.fol.19.

Notarius in viſitatione nec aliquid recipit, etiam pro præſentatione bullarum,reſ.535 n.4.f.398.

Nouum onus poteſt imponi beneficio nedum in ipſius erectione,verùm etiam quando vacat,reſ.492.nu.1.fol.364.

Amplia procedere nedum in beneficijs liberis,ſed etiã iuriſpatronatus,ibid.nu.2.

Amplia ſecundò, etiam ſi conditio eſſet contraius,ibid.n.3.

Nouus Prælatus locationi prædeceſſoris ſtare tenetur, quatuor concurrentibus manifeſtè,reſol.97.num.1.fol.63.

Nouus requiritur conſenſus,ſi ſponſalia fuerunt cõtracta ſub conditione,ſi Sanctiſſimus diſpenſauerit,& quare,reſ.216.nu.2.f.137.

Nullitas contractus à quo allegari debet, reſ. 7. num.5.fol.6.

Nullitas ſententiæ diffinitiuæ coram quo ſit deducenda,reſ.571.n.1.

Nullus ordine ſacro initiari debet abſque titulo beneficij,ſeu patrimonij,reſ.170.n.1.f.177.

Idem dicendum in Regularibus non profeſſis,ibi.n.2.

Numerantur caſus, ad Sanctiſſimæ Inquiſitionis Tribunal pertinentes,reſ.422.n.1.fol.302.

Nundinæ priuatæ poſſunt prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis,non obſtante conſuetudine,reſolut.480.num.3.fol.353.

Quomodo ſit deciſa iſta quæſtio per Sacr. Congreg. Cardinalium,ibid.nu.4.

Nuntius Apoſtolicus cauſarum matrimonialium cognitionem non habet,niſi eſſet Legatus à latere,reſ.214.num.2 fol.136.

Nuntius Apoſtolicus monitoria generalia concedere poteſt,reſ.235.n 3.fol.151.

O

Oblationes ſpirituales dicuntur,reſ.87.n. 1.f.58.

Oblationes, factæ imagini depictæ in alicuius priuati ſecularis pariete,ſibi nõ debentur, ibi.n.2.

Obligatio in forma Cameræ habet executionem paratam,reſ.252.nu.1.fol.164.

Obligatio in forma Cameræ nullam admittit exceptionem præter tres,reſ.152.nu.2.

Obligatio augetur virtute iuramenti,reſ.255.num.2.fol 166.

In obligatione in forma Cameræ an ſit concedenda abſolutio à iuramento,reſ.297.n.1.f. 198.

Obliuio non præſumitur,reſ.243.n.2.f.157.

Obliuio in teſte præſumitur lapſo biennio.ibid.n.3.

Obreptio non euitatur ſi deliberata Principis mens per verborum inuolucrum effugiatur,reſ. 63.num.45.fol.2.

Obreptio in parte reſcripti totum vitiat,ibid.n.3.

Obreptio modica legitimationem vitiat, cum ampliatione,reſ.185.n.6.fol.115.

Ad obtinendum Canonicatum,cui eſt vnita parochialis,non requiritur ætas vigintiquinque annorum,reſ.380 n.5.fol 267.

Obtinentes tenua beneficia non tenentur ad horas canonicas,reſ.326.n.3 f.427.

Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorum diſpenſationem,reſ.335. n.1.f.237.

Limita ibidem,nu 2.

Obtinentes dignitates Canonicatus,aut alia beneficia, ſi infra annum ordines non ſuſceperint requiſitos, non incurrunt priuationem ipſo iure,quia capit. licèt canon,ſolùm procedit in parochialibus,reſolut.485.n.9.& 10 f.357.

Ibi nullo modo habent vocem in capitulo etiam ſi capitulum, & Epiſcopus concedant, & dimidiam partem diſtributionum perdunt, ibid. n.11.

Occidens aduerſarium. prohibentem ne ſedeat in loco ſolito,non poteſt puniri pœna ordinaria,reſol.558.nu.2.fol.418.

Occultum dicitur omne improbabile,reſ.449.num.1.fol.330.

Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio, ibidẽ num.2.

Opinio Graff.quæ ſit circa hoc,nu.3.

Occultum ſecundùm opinionem Garz.ibi.nu.4.

Oeconomi conſtitutio, vt rectè fiat, quæ concurrere debeant,reſ.494.nu.4.f.366.

Oeconomi deputatio ad quem ſpectet, ibid. num. 2.
Oeconomi officium quid ſit, & an teneatur reddere rationem, taxata ſibi competente mercede, ibi. n. 3.
Per offenſionem iuriſdictionis inducitur eius prorogatio, reſ. 321. nu. 1. fol. 223.
Officiales Principum percutientes clericum, turbam arcentes, ſunt excuſatione digni, ita vt non poſſint ex hoc excommunicari, reſ. 434. nu. 1. fol. 319.
Probatur tribus medijs, in quibus n. 2. 3. & 5.
Adducitur ratio concluſionis, ibid. n. 4.
Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio, reſ. 470. nu. 9. fol. 345.
Officiales Epiſcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipſo Epiſcopo, ſiue eius Vicario, ibid. nu. 10.
Officiali in eius officio creditur, ac etiam Notario aſſerenti ſe rogatum, reſ. 30. nu. 1. & ſeq. fol. 19. Immò ſi certioraſſe de Velleiano, ac etiam teſtes fuiſſe rogatos, num. 3.
Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum, perpetuò dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Epiſcopo, in alia reſol. 54. quæ reperitur fol. 39. nu. 5.
Officialis ad beneplacitum creatus, cẽſetur perpetuus, reſ. 336. nu. 1. fol. 238.
Omiſſio denunciationum matrimonium non vitiat, reſol. 223. n. 6. fol. 141.
Omiſſio interrogatoriorum vitiat examen, reſol. 393. nu. 1. fol. 279.
Contrarium eſſe ſeruandum in praxi, probatur ex pluribus, ibid. nu. 2.
Omnes actiones præſcribuntur ſpatio quadraginta annorum, reſ. 415. nu. 1. fol. 297.
Opinio Ancharani. Vide Ancharani opinio.
Opinio Authoris eſt, quòd poſſit probari ſubornatio per eoſdem teſtes, qui aſſeruerunt ſe ſubornatos, reſ. 396. nu. 2. fol. 281.
Pro opinione affirmatiua adducitur regula iuris in 6. & tex. in l. nihil tam naturale, ff. eod. reſ. 60. n. 1.
Contrarium conſuluit Author ex tribus, ibid. num. 2. 3. 4. & 5.
Ordinandi ad Sacros Ordines debent ſcire, et quæ eorum ordini conueniunt, reſ. 169. nu. 3. f. 176.
Ordinarij locorum. Vide verb. Locorum Ordinarij.
Ordinarij tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, regulares debitores cogere, & compellere poſſunt cum expreſſa derogatione quorumcunque priuilegiorũ, reſ. 546. n. 1. fol. 407.
Ordinario exiſtente in poſſeſſione iudicandi regulares, tunc ipſi videntur per non vſum renunciaſſe priuilegia, reſ. 546. nu. 8. fol. 407.
Ordinarius conferens beneficia illiteratis, tenetur reſarcire damnum Eccleſiæ ex illa collatione prouentens, reſ. 329. n. 5. fol. 230.
Ordinarius poteſt aliquem ad concurſum admittere, termino elapſo, reſ. 360. n. 3. fol. 254.
Ordinarius non poteſt diſmembrare beneficia curata, reſ. 382. nu. 7. fol. 269.
Ordinarius, delegando, cenſetur elegiſſe induſtriam perſonæ, reſ. 418. n. 3. fol. 299.
Ordinarius quando habet iuriſdictionem in regulares, reſ. 546. n. 3. fol. 407.
Ordinarius poteſt præfigere terminum regulari exempto delinquenti ad præſentandum ſe ſuo ſuperiori, ibid. nu. 4.
Ordinarius abſque titulo eſt irregularis, reſol. 270. nu. 3. fol. 177.
Ordinarius exiſtens in poſſeſſione iudicandi regulares tunc videntur per non vſum renunciaſſe priuilegia, reſ. 546. fol. 407.
Ordinatus abſquè titulo eſt irregularis reſ. 270. f. 177.
Ordinatus per ſaltum eſt irregularis, reſol. 176. num. 1. fol. 182.
Non tamen procedit hoc quòad ordines ſuſceptos, ibid. nu. 2.
Ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt, niſi aliunde habeat vnde commodè viuere poſſit, & illa in reſignatione mentio fiat, quòd ad illius beneficij titulum fuerit promotus, reſ. 613. n. 2.
Ordines ſunt gradatim conferendi, imò ſeruatis temporum interſtitijs, & quæ ſint, reſ. 482. n. 1. f. 355.
Reſpondetur Conc. Trid. in ſeſſ. 23. cap. 11. & 14. de reform. ibid. n. 3.
Redditur ratio concluſionis, nu. 4.
Et ampliatur tribus modis, ibid. nu. 5. 6. & 7.
Ordo collatus ratione beneficij obtenti in fraudem, tenet, reſ. 262. n. 2. fol. 172.
Ordo clericalis probatur modis, de quibus infrà, reſ. 274. nu. 1. fol. 180.
Ordo Eccleſiæ perueſteretur. Vide verb. Eccleſiæ ordo perueſteretur.
Ornatur tex. in l. ne cui, C. locat. reſ. 624. n. 3.

P

Paciſci de rebus ſpiritualibus. Vide verb. De rebus ſpiritualibus paciſci, &c. reſol. 561. num. 1. fol. 420.
Pactum factum in tali Capellania, non dicitur ſimoniacum, reſ. 67. nu. 4. fol. 47.
Pactum de ſepultura eligenda reprobatur, reſol. 561. num. 1. Amplia ibid. n. 4.
Nouiſſimus dat modum, quem debet ſeruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius ſepulturæ electionem, ibid. nu. 2.
Parentes in teſtes recipiuntur in matrimonij cauſa cũ limitatione, reſ. 221. nu. 1. f. 140.
Parochi ſchiſmatici, ſuſpenſi, excommunicati que præſentia in matrimonio ſufficit, reſ. 212. nu. 1. f. 134.
Parochia habitu tantum non videtur beneficium curatum, ſed ſimplex, reſ. 514. nu. 3. fol. 381.
Parochia dicitur quaſi partitio curæ, reſol. 515. num. 4. fol. 383.
Parochialis vnita Canonicatui, non dicitur amplius parochialis, reſ. 380. nu. 1. fol. 267.
Parochialis Eccleſia in ſimplex beneficium conuerti non poteſt, reſ. 382. n. 6. fol. 269.
Parochianus illius parochiæ eſt, in qua domus ſuæ altum habet, reſ. 59. n. 2. fol. 378.
Redditur ratio, ibid. nu. 3.
Parocho non diſtribuenti candelas benedictas in die

Purificationis B.V. non poteſt denegari decima, reſol. 526. nu. 1. fol. 389.

Parochus poteſt dare licentiam approbatis ab ordinario prędicandi in ſua parochia, reſ. 641 f. 477.

Parochus non niſi pro duos menſes poteſt pro ſecretario, & Vicario foraneo deſeruire Epiſcopo deputato Vicario idoneo, reſ. 642 fol. 477.

Parochus proprius dicitur, in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij, reſol. 213. nu. 1. fol. 135.

Parochus ruralis an ſit proprius, ibid. nu. 2.

Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendi, ibidem, n. 3. fol. 135.

Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens ſecundas nuptias, reſ. 313. nu. 1. f. 213.

Et quæ ſit iſta pœna, ibid. nu. 2.

Parochus tenetur ad perſonalem reſidentiam, reſ. 392. n. 1. 2. 3. 4. & 5. f. 277.

Parochus non ſe faciens ad Sacerdotium promoueri, elapſo anno, eſt parochiali priuatus ipſo iure, reſol. 485. nu. 3. fol. 357.

Parochus, qui ad Sacerdotium ſe promoueri non attendens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cum obligatione reſtituendi fructus, reſol. 485. nu. 4. fol. 357.

Iſta priuatio non habet locũ in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem ſuperuenientem, aut propter illiteraturam, ſeu alium defectum, num. 5. & 6. Vbi ponitur declaratio Sacræ Congreg. & alia, ibid. nu. 7. fol. 357.

Nec etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio ſe ordinandi, durante eo morbi genere, ex quo ineptus eſſe videtur ad officium Sacerdotale, per ſe exercendum, ponitur declaratio Sacræ Congregat. ibid. nu. 8.

Parochus qui fecit fidem de ſolemnizatione matrimonij; ſi poſtea matrimonium illud non reperiatur ſolemnizatum, non eſt de falſo puniendus, reſol. 506. nu. 1. fol. 376.

Contrarium fuit deciſum, quòd ſcilicet ſit initiatus de crimine falſi, ibid. nu. 2.

Reſpondetur contrarijs, n. 3.

Parochus regularis, delinquens extra territorium Parochiæ, eſt ab Epiſcopo illius loci conueniendus, reſ. 511. nu. 1. fol. 380.

Contrarium cenſuit Sacra Congregatio, quòd non poſſit ab alio, quàm à ſuo ſuperiore, puniri, ibi. n. 2.

Parochus coadiutus non tenetur ad reſidentiam, reſol. 514. n. 1. fol. 381.

Contrarium eſt in praxi ſeruandum, ibid. nu. 4.

Parochus coadiutus non tenetur ad promotionem Sacerdotij infra annum, ibid. n. 2.

Parochus, cuius parochiæ redditus non aſcendit niſi ad ducatos centum tantùm, ad reparationem Eccleſiæ non tenetur, reſ. 517. n. 1. fol. 384.

Parochialis poteſt conferri uni ex inhabilibus quamuis unum tantum examinatorum ſuffragium tulerit, ſi melius Eccleſiæ prouideri nõ poſuit illũ tamen amplius erudiri curabit Epiſcopus, reſ. 643. f. 477.

Pater eſt legitimus adminiſtrator filij, reſol. 118. num. 3 fol. 78.

Pater non poteſt remittere caducitatem, ibid. nu. 4.

Pater, & filius cenſentur vna, & eadem perſona, reſ. 176 nu. 1. fol. 109. & reſ. 466 nu. 7. fol. iterum geminato, fol. 342.

Pater ſpiritualis magis diligendus eſt, quàm carnalis, reſ. 318. n. 2 fol. 220.

Pater ſpiritualis non poteſt eſſe teſtis in cauſa ſui filij, ſicuti nec pater carnalis, ibid nu. 5.

Pater Epiſcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet, reſol. 466. n. 5. fol. iterum geminato, fol. 342.

Patriarchæ non poſſunt ante ſe ferre vexilium Crucis in Vrbe, reſ. 490. n. 4. f. 362.

Patrimonium loco beneficij ſubrogatur, reſol. 71. nu. 1. fol. 50.

Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur priuilegio bonorum Eccleſiæ gaudet, ibid. n. 2.

Patrimonium tale eſt liberum pro decima ſoluenda, quemadmodum ſunt res Eccleſiaſticæ, non tamen à charitatiuo ſubſidio, ibid. nu. 3.

Patrimonium tale filio non eſt imputandum pro legitima, ibid. nu. 4.

Patrimonium Clerici debet eſſe in rebus immobilibus reſ. 273. n. 1. fol. 179.

Patrimonium Clerici ab omni onere liberum eſſe debet, reſ. 528. n. 3 fol. 392.

Patrono poteſt præiudicari, cum bona iuriſpatronatus abſque ſuo conſenſu alienantur, reſ. 161. n. 1. f. 102.

Patronus quamlibet legem cum Epiſcopi cõſenſu apponere poteſt in iuriſpatron. fundatione, reſol. 146. num. 2 fol. 94.

Patronus etiam laicus religioſus Eccleſiæ bona tẽporalia miniſtrare nõ poteſt, reſ. 148. n. 1. & ſeq. n. 95.

Patronus habet in bonis Eccleſiæ ſolicitudinis, adminiſtrationem, ibid. nu. 3.

Patronus iuriſpatron. laicale ante inſtitutionem variare poteſt alium cumulatiuè præſentando, ſecus Eccleſiaſticus, reſ. 156. nu. 1. fol. 99.

Patronus ſecularis poteſt variare, ſed à prima præſentatione abſque cauſa non poteſt, ibid. n. 2.

Patronus ſecularis non poteſt variare, lite pendente, nec ſecundo, ibid. nu. 3.

Patronus, mortuo vno ex præſentatis, lite pendente, vel cedente, alium præſentare non poteſt, reſ. 159. nu. 1. fol. 101.

Patronus, lite pendente, variare non poteſt, ibidem num. 4.

Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto, quando lis eſt inter alios, ibid. n. 6.

Patronus poteſt ſeparatim præſentare, quando iuſpatronatus ſpectat ad plures, vti ſingulos, ſecus autem ſi iure collegij. Et quid vbi adeſt ſtatutum, vel conſuetudo viget in contrarium, reſolut. 160. num. 1. & 2. fol. 102.

Patronus cogi poteſt de ſuo contribuere in defectum, pro Eccleſiæ refectione, reſ. 161. n. 2. fol. 102.

Patronus poteſt conſtituere procuratorem ad præſentandum, cùm beneficium vacauerit, reſol. 264. nu. 2. fol. 193.

Pa-

Digitized by Google

Patronus non poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium, & quare, ibid.nu.3.

Patronus Clericus ſe ipſum præſentare non poteſt, reſ. 179.nu.1.fol. 111.

Patronus clericus à compatronis eligi, & præſentari poteſt, ibid nu 3.

Patronus conſtituens procuratorem ad præſentandũ, ille procurator patronum clericum præſentare poteſt, ibid.nu.4.

Patronus inhabilem præſentans ſub conditione impetrandi diſpenſationem pro ea, licet facultatem præſentandi non priuatur, reſ.186.nu.1.f. 115.

Patronus, durante quadrimeſtre tempore, alium in beneficio cumulatiuè præſentare non poteſt, reſ. 186. nu.2.fol.115.

Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum, reſ.315.n. 1.fol.215.

Patruus quando nepotem à iurepatron. excludat, reſ. 199.nu.3.fol.124.

Patruus ad ſui patris, vel nepotis ſucceſſionem vocatur, ibid.nu. 4.

Non niſi Pauper clericus gaudet priuilegio capituli Odoardus, & ſuam paupertatem probare debet, reſol.245.nu.1.fol.159.

Paupertas à decimarum ſolutione excuſat, reſolut. 38. nu.2.fol.23.

Pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſsũt, reſ.47.nu.3.fol. 28.

Pecunia res mobilis, & non pretioſa dicitur, in reſol. 67. quæ eſt fol.48.nu. 2.

Pecunia res mobilis dicitur, in alia reſ. 70. quæ inuenitur, fol.42.nu.3.

Pecunia, Eccleſiæ legata ad bona emenda, abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poteſt, reſ. 81. num. 6.fol.55.

Penſio laico reſeruari non poteſt, reſ.140 fol.92.

Penſio non dicitur beneficium Eccleſiaſticum, reſolut. 261.nu.2 fol.170.

Penſio, & beneficium ponuntur, vt diuerſa, ibid.n. 3.

Penſio, aut datur in titulum, aut in ſtipendium, ibidem num.4.

Penſio reſeruata in collatione beneficij, remanet valida, quamuis collatio ſit nulla, reſ.369.nu. 2.f.259.

Corroboratur nonnullis medijs concluſio præſens, ibid.nu.3.

Penſio an debeatur, fructibus non perceptis, reſ. 371. num.1.fol.261.

Penſio non debet excludere tertiam partem fructuum beneficij, reſ.375.n.1.fol. 262.

Perfectio ſcripturæ quando dicatur, reſ.1. nu.5.f.2.

Periuro non eſt concedenda abſolutio à iuramento, reſol.298.n.1.fol.199.

Periurus repellitur ab agendo, reſ.291.nu.3.fol.102.

Permutatio rei Eccleſiæ cum ſecularibus non valet, reſ.60.fol.43.

Permutatio inter rectores valida eſt, & quare, ibidem nu.3.& 4.

Per offenſionem iuriſdictionis inducitur eius prorogatio, reſ.321.n.1.f.223.

Perſonæ eligendæ in conſtitutione Synodi, quas qualitates debeat habere, vt ſatisfiat menti Concil.Trid. reſ.575.nu.1.fol 372.

Petens abſolutionem excommunicationis, dicitur tacitè confiteri ſe excommunicatum, reſol.607.num.3. fol.393.

Petens gratiam, cenſetur fateri delictum, ibid.num.4.

Deciſio quæſtionis, nu.5.

Reſpondetur contrarijs, ibid.nu.6.

Petens ſequeſtrationem, debet probare creditum ſuum per publicum inſtrumentum, & ita fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali, & debet notum facere Iudici, periculum aliquod ſubeſſe, reſ.611. n.2. & 5.

Petrus ſingulos Epiſcopos ſingulis Ciuitatibus deſtinauit, reſ.479 n.3.fol.352.

Plebanus caput Eccleſiæ extra Ciuitatem erectæ, reſ. 620.nu.8.

Plures loco vnius habentur, reſ.190.nu.2.f.117.

Pluribus in locis poteſt domicilium haberi, reſol.264. nu.1 fol.173.

Plus eſt aliquid explicare facto, quàm verbo, reſ.436. num.4 fol.320.

Plus valet vmbra ſenis, quàm eloquentia iuuenis, reſ. 595.nu.14.

Pœna Extrauag. Ambitioſæ eſt puniendus, qui vendiderit, & tradiderit poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ cũ reſeruatione aſſenſus, & cum clauſula, nec aliter, nec alio modo, reſ.53.nu.3.fol.31.

Pœna ſtellionatus eſt infligenda, qui plus iuſto offert, non animo emendi, ſed ad inducendos alios ad magis emendum, reſ.57.nu.7.f.34.

Pœna alienantium bona Eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur, reſ. 121.nu.1.f.81.

Pœna priuationis beneficij ipſo iure alienanti datur abſque ſolemnitate, reſ.122.n.1.f.82.

Pœna inflicta à ipſo iure ſemper iudicis declarationem requirit, tam in foro fori, quàm conſcientiæ, ibidem nu.3.& 4.

Pœna ſemel dicta, amplius ea reuocari non poteſt, reſ. 304.nu. 1.fol.205.

Pœna contra blaſphemantes quænam ſit, reſolut. 316. num.1 fol.218.

Limita in eo, qui calore iracundiæ Deum blaſphemauerit, ibid.nu.2.

Pœna pecuniaria tunc debet infligi, quando id fit correctionis zelo, reſ.319.n.3.f.221.

Pœna impoſita à ſportantibus arma prohibita, non habet locum in eo, qui per modicum tẽpus illa aſportauit, reſ.584.n.2.

Redditur ratio, quia modica non ſunt in conſideratione, ibid.nu.3.

Contrarium adducitur deciſum, nu.4.

Et redditur ratio deciſionis, ibid.nu.5.

Pœnam inflictam iudex reuocare nequit, reſ. 305. nu. 2.fol.205.

Pœnam eandem pati debet occidens patrem ſpiritualem, quàm qui occidit carnalem, reſol.318.num.3. fol.220.

Pœnam pecuniariam, alicui ſubdito impoſitam, cui debeat Epiſcopus applicare, reſ. 478.n.2.f.358.

Ampliatur, vt [illegible] laico

Digitized by Google

pro crimine Eccleſiaſtico, ibid.n.3.
In Pœnis benignior pars eſt interpretandi, reſol.303. num.2.fol.104.
Pænitenti creditur contra confeſſarium, reſolut.312. num.2.fol.113.
Pænitentiario committitur nudum miniſterium, reſol. 418.nu.2.f.299.
Pænitentiarius electus, quando incipiat habere facultatem audiendi confeſſiones, reſ.476.n.4.f.349.
Pænitentiarius tenetur exiſtere ſemper paratus ad audiendum confeſſiones, ponuntur nonnulla Sacræ Cõgreg. declarationes, ibid.n 5.& 6.
Pænitentiarius non poteſt in caſibus, Epiſcopo reſeruatis abſoluere, niſi ſpeciatim ſit data ei facultas, reſ.49.n.2.fol.363.
Permutatio rei Eccleſiæ cum ſecularibus non valet, in alia, reſ.60.quæ reperitur, f.42.n.1.
Permutatio inter rectores valida eſt, & quare, ibi.nu. 3.& ſeq.
Permutatio facta ab Ordinario iuriſpatron. laicalis, annullari poteſt, reſ.154.n.2.f 98.
In permutatione beneficiorum non requiritur concurſus, reſ.356.n.1.f.252.
Ponit ſex requiſita ad hoc, vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum, reſ.259.n.1.f.169.
Ponit formam, quam ſeruare debet Index appellationis in abſoluendo excommunicatum, reſol.409.nu. 1.fol.293.
Ponitur diſcrimen inter implorationem brachij, & familiæ accomodationem, reſ.286.n.1.f.190.
Ponitur deciſio Rotæ ad literam, reſ.481.n.1 f.354.
Ponuntur conſideranda ab Epiſcopis pro illa arbitrãda, reſ.271.n.2.3.& 4.f.177.
Ponuntur quatuor dubia, vt nu.7.8.9.10.11.& 12. reſ.332.fol.233.
Ponuntur omnia ea, quæ per Sacram Congregationem Concilij declarata in materia appellationis fuerũt, reſ.403.nu.1.f.286.
Ponuntur vndecim caſus, in quibus Epiſcopi contrahunt ſuſpenſionem, reſ.442.n.2.fol.324.
Poſitioni continenti turpitudinem, non eſt reſpondendum, reſ.242.nu.2.fol.156.
Ex Poſſeſſione decennali multa præſumuntur, reſolut. 579.num.6.
Ex poſſeſſione decennali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres, qui decem annis reperiuntur diuiſum poſſediſſe, ibid.nu.9.
Poſſeſſor fructus perceptos, & bona fide conſumptos ante litem motam, reſtituere non tenetur, & quare, in alia reſ.61.quæ eſt fol.43.nu.1.2.5.6.& 7.
Poſſeſſor facit fructus ſuos, etiam quando habet titulũ coloratum, ibid.nu.3.
Poſſeſſor non facit fructus ſuos, quando aſſenſus eſt ſurreptitius, & quando in hoc caſu facit ſuos, ibidem num.4.
Poſſeſſor fructus extantes reuocationis alienationis tẽpore ſuos non facit, nec etiam error iuris excuſat, ibid.nu.8.& ſeq.
Poſſeſſor fructus non facit ſuo, quando locupletior eſt factus, ibid.nu.10.
Poſſeſſor fructus perceptos tempore publicationis cauſæ ſuos non facit, & quare, in ead.reſ.6.quæ inuenitur, fol.43.nu.11.
Poſſeſſor fructus extantes tempore litis motæ ſpatio triennij vſucapere poteſt, ibid.n.12.
Poteſt conferri beneficium. Vide verb. Beneficium poteſt conferri, &c.
Poteſtas prædicandi, Epiſcopo conceſſa intelligitur in proprio populo, reſ.464.nu.6.f.340.
Reſpondetur contrarijs, ibid.nu.7.
Præbenda eſt vnita officio Pænitentiarij, & ideo collatio præbendæ debet ſpectare ad Papam, ſi ad eum ſpectet electio, ſiue inſtructio Pænitentiarij, alias ſequerentur abſurda, reſ.481.n.2.fol.354.
De quibus nu.3.4.& 5.
Præcarium eſt ſpecies alienationis, reſ.61.nu.2.f.36.
Præcarium ad concedentis heredem, ac ſingularem ſucceſſorem tranſit, ibid.n.3.
Præcedentia Confratrum proceſſionibus, a quibus ſint cognoſcenda, ac terminanda, reſ.45.n.9.fol.28.
In Præcedentijs attenditur conſuetudo, reſ.553. licèt reperiatur ſignata, reſ.552.n.1.f.412.& 413.
In materia præcedentiæ iudicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem, ibid.n.3.fol.355.
In Præcedentijs attenditur duplex ordo, reſolut.553. num.2.fol.413.
Refertur declaratio Congregationis Sacr. Rit. ibid. num.3.
Præceſſiſſe præſumitur id, quod de iure antea eſt faciẽdum, reſ.27.n.4.fol.17.
Prædia vltra triennium locari poſſunt, quæ fructus quolibet triennio reddunt, reſ.100.n.1.fol.67.
Prædia præſumuntur feudalia, quãdo alia circumcirca ſunt feudalia, reſ.201.n.2.fol.126.
Prædicare munus Epiſcopi eſt, reſol.467.num.1.fol. denuo geminato, fol.392.
Item eorum, qui curam animarum habent, ibid.n.2.
Ampliatur, quod dictum eſt de Epiſcopo procedere, etiam ſi dubitaretur quorum ſumptibus ſit conducendus prædicator, ibid.nu.3.
Limita ſupradicta, exiſtente conſuetudine in contrarium, num.4.
Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eique ſumptus præſtaret, ibid.n.5.
Prædicatio non conſiſtit in iuriſdictione contentioſa, reſ.469.n.3.fol.340.
Contrarium refert deciſum Nouiſſimus in ſua praxi Cur. Archiep. Neap.
Prælati inferiores, puta, Abbates, et ſimiles, quòd poſſint abſoluere ab irregularitatibus occultis, reſolut. 454.nu.1.fol.333.
Probatur ex duobus, ibid.nu.2.& 3.
Contrarium eſt verius nu.4.
Prælatus ſucceſſor contra prædeceſſoris hæredes pro rei Eccleſiæ alienatæ pretio agere poteſt, reſol.17. num.5.fol.11.
Prælatus res ſibi reuerſas non ſolùm extraneis, ſed etiam conſanguineis infeudare poteſt, reſolut.65. num.4.fol.46.
Prælatus nõ ſolum feuda ſibi aperta infeudare poteſt, ſed

Digitized by Google

ſed etiam ſuo prædeceſſori,ibidem num.5.

Prælatus res ſolitas concedi, non poteſt infeudare, ſi ceſſat primæ conceſſionis cauſa,nec etiam ſolitam conceſſionem alterare,ibid nu.7.

Prælatus in quærendis Eccleſiæ præiudicare poteſt,nō autem in quæſitis,reſ.81.nu.1.fol.55.

Prælatus repudians,acquirere videtur,ibid.n.4.

Prælatus in tali re nec tacitè, nec expreſsè Eccleſiæ poterit præiudicare,& quare,reſ 86.n.2.f.58.

Prælatus in huiuſmodi rebus ſic quęſitis, non poteſt pręiudicare Eccleſiæ,etiam ſi egiſſet iure ſucceſſionis,non autem ingreſſus;ibid.nu.3.

Prælatus emptori tenetur pretium reſtituere,reuocans alienationem malè factam,& quare,in alia reſ.88. quæ reperitur,fol.59.nu.2.

Prælatus,ſiue Rector,quando de damno in re Eccleſię euento teneatur,reſ.215 n.3 fol.77.

Prælatus non poteſt renunciare appellationi, reſolut. 118.nu.2 fol.78.

Pręlatus poteſt clericis pœnas pecuniarias imponere, reſ.300.nu.1 fol.201.

Poteſt etiam Epiſcopus pœnas pecuniarias ſibi applicare,ibid.nu.2.

Prælatus prędeceſſor,qui fructus exportauit,vel malè conſumpſit, poteſt per ſucceſſorem conueniri, reſol. 516.nu.8 fol.383.

Prępoſitus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore,reſ.557.nu.1.fol.415.

Peruerteretur ordo Eccleſiæ,ſi Præpoſitus obtemperaret eius inferioribus,ibid.nu.2.

Præpoſitus,vti maior,alijs præcedere debet,ibid.n.3.

Pręſcribitur tempus Capitulo.Vide verb.Tempus pręſcribitur Capitulo,&c.

Præſcriptio poſt mortem illius, qui rem Eccleſiaſticā malè alienauit,incipit, non autem antea, & quare, reſ.32 n.2.& ſeq fol.20.

Pręſcriptio contra Eccleſiam eo tempore,quo in commendam fuit,non currit,ibid.nu.4.

Præſens non eſt citandus,reſ.279.nu.6.fol.186.

Præſentandus non propterea debet eſſe Sacerdos,quia in fundatione eſt onus celebrandi Miſſas, niſi expreſſè fuerit cautum,reſ.184.n.5 f.113.

Præſentatio, non autem nominatio coram ſuperiori eſt facienda,reſ.137.n.1.fol.90.

Præſentatio in iurepatronatus de abſente fieri poteſt, ibid.nu.3.

Præſentatio in iurepatronatus præſentialiter eſt facienda,& aliter facta non tenet,& patrono currit tempus,reſ.139.nu.1.& 4.f 91.

Præſentatio de clerico abſente non valet, reſol.139. num.5.fol.91.

Præſentatio clerici abſentis non eſt valida, & quādo eſt valida,reſ.141.n.1.fol.92.

Præſentatio,& inſtitutio contra fundationis formam eſt nulla,reſ.157.n.1.& 6.fol.99.

Pręſentatio eſt vnus iuriſpatronatus effectus,reſ.157. num.3.fol.45.

Pręſentatio, & inſtitutio contra formam fundatoris cum conſenſu Patroni eſt valida pro vna vice, reſ. 157.nu.8.fol.99.

Præſentatio facta poſt rem iudicatam, lite pendente, ſuper reſtitutione in integrum non tenet, reſ. 159. num.2.fol.101.

Præſentatio iuris trahit ex inſtitutione, reſolut. 188. num.1 fol.117.

Præſentatio ex inſtitutionis inualiditate nulla nō redditur,& quare,ibid.nu.2.

Præſentatio media preſumitur,extremis probatis, reſol.201.nu.1.& 3.fol.126.

Præſentatio ſimoniaca,facta per vnum ex patronis, vniuerſis,alijs nocet,reſ.202. n.1.f.126.

Præſentatio ſimoniaca vnius patroni,alijs minimè nocet,ibid.nu.2.

Præſentatio quando dicatur ſimoniaca,ibid. nu.3.

Præſentatio debet fieri præſentialiter, reſol.315.num. 3.fol.215.

Pręſentationes continuatæ ſunt de forma Sacroſancti Tridentini Concilij, & quæ dicantur continuatæ, reſ 133.nu 1.f.89.

Pręſentationes, vt per ſcripturas authenticas probentur,eſt de forma,reſ.134.nu.1.fol.891.

Pręſentato ante inſtitutionem nullum ius competit,reſ. 177.n.2.fol.110.

Pręſentato eſt quęſitum ius, etiam inſtitutione nulla exiſtente,reſ.188.n.3.f.117.

Præſentatus ante inſtitutionem eſt examinandus, ſi eſt idoneus,reſ.139.nu.5.fol.91.

Pręſentatus,Ordinario non inſtituente,poteſt appellare,& quare,reſ.142.n.1.& ſeq f.92.

Præſentatus,Prælato non inſtituente cum cauſa,appellare non poteſt.ibid.n.4.

Pręſentatus à maiori parte eſt inſtituendus,reſol. 173. num.1.fol.108.

Præſentatus ab Epiſcopo eſt examinandus, & quare, reſ.191.nu.1.fol.118.

Præſentatus habens ius in re aduerſario aliquid ſoluere pro litis renunciatione, poteſt duobus concurrentibus,ſed cum limitatione,reſ.203.n.3.f 127.

Præſentatus ad celebrandas Miſſas,oportet,vt ſit actu Sacerdos,non habitu tantùm,reſ.339.n.1.f.241.

Præſentia Parochi intelligentis ſufficit, vbi quid in Parocho affectatè intelligere nolente, reſolut. 212. nu.3.fol.134.

Præſentia importat ſcientiam,& intelligentiam,non autem conſenſum,reſ.568.n.3.

Præſentia non importat conſenſum,ibid.n.4.

Præſtare conſilium quando quis dicatur, reſolut. 451. num.3.fol.331.

Præſtatio triennalis ſufficit ad inducendam obligationem in futurum,reſ.508.n.4.fol.377.

Reſpondetur text. in l. ſi certis annis, C.de pact.ibidem num.5.

Præſumptio validitatis actus omni alia contraria probatione non eſt efficacior,reſ.27.n.8.fol.18.

Præſumptio oritur contra reuerentem ſoluere debitū, reſ.254.n.2.fol.156.

Pragmatica loquens de illa ſcopitta,non habet locum in rixa,ſed in caſu appoſtato, & ſic datur pœna extraordinaria,reſ.510,nu.6.fol.385.

Non habet loc... ...ona Eccleſiaſtica,ibi. n.7.

Praxis

Praxis in beneficiorum collatione,reſ. 167.n. 3.f.105.
Praxis Curiæ Archiepiſcopalis circa monitoriu concedenda,reſ.236.nu.3.fol.153.
Praxis Romanæ Curiæ circa monitoria concedenda, pro rebus ſubtractis,reſ.238.n.5.fol.154.
Praxis reſignationis beneficij;quæ ſit,reſol.328.num. 1 fol.229.
Præcarium eſt ſpecies alienationis,reſ.61.n.2.f.36.
Præcarium ad concedentis hæredem, ac ſingularem ſucceſſorem tranſit,ibid.nu.3.
Presbyter, qui adminiſtrauit Sacramenta pro Parocho carcerato, pro eo tempore debet emolumentum retinere,pro quo obſequium ſuum commodauit, reſol. 505.nu.1.& 2.fol.375.
Reſpondetur obiectioni, quæ ſe habet,quòd nemo eſt priuandus redditibus ſui beneficij, ibid.n.3.
Pretioſa,matrimonio ſeparato, ſunt reſtituenda, reſol. 222.nu.4.fol.141.
Pretium iuſtum quale dicatur,reſ.57.n.4.f.34.
Pretium offerendi neceſſitas non incumbit rem propriã vendicanti, reſ. in alia 88. quæ reperitur ſignata, fol.59.nu.K.
Prima charitas à ſe ipſo incipit,reſ.116.nu.3 f.77.& reſol.517.nu 4.fol.384.
Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare,reſ.111.nu.1.& 3 fol.74.
Primus acquirens non connumeratur in generatione, etiam ſi in cõceſſione fuerit dictum vſq; ad tertiam ipſius generationem,reſ.114.nu.2.fol.74.
Primus acquirens vocatis in inueſtitura præiudicare poteſt,reſ.194.nu.2.fol.121.
Princeps peccat,ſine iuſta cauſa diſpenſans,ſicut ſubditus petens,& quare,reſ.226.nu 7.fol.144.
Principali,nõ tenetur exhibere libros procuratori, reſ. 583.nu.1.
Prioribus Regularium poſſunt cauſæ delegari,reſolut. 416.nu.2.fol.298.
Priuatio vnius priuilegij non extenditur ad aliud,reſ. 530.nu.7.fol.394.
Priuilegium,conceſſum Hoſpitali Diuæ Mariæ Annũtiatæ,reſ.152.nu.1.fol 93.
Priuilegium dignitatis filij tranſit in patrem,reſ.466. n.6.fol.denuò geminato,fol.342.
Priuilegium filiofam.conceſſum, vt poſſit teſtari cum conſenſu patris, reſtringitur, vt ſolummodo procedat, quando diſponeret ad pias cauſas, & non aliter,reſ.568.nu.8.
Priuilegium,& conceſſio non probatur,niſi per inſtrumentum rogatum,reſ.585.n.2.
Nec per ſolam longam poſſeſſionem præſcribi poteſt ibid.nu.3.
Probatio in contrarium aliquando admittitur,& quomodo probetur,vſq; finem,reſ.8.n.2.fol.7.
Probatio contra præſumptionem iuris, & de iure non admittitur,niſi per partis cõfeſſionem, de cuius agitur intereſſe,reſ.231.n.2.fol.148.
Probatio contra inuentarium non permittitur,reſolut. 239.nu.3.fol.155.
Probatio dubia non releuat eum,cui probandi onus incumbit,reſ.585.nu.6.
In Proceſſionibus attenditur conſuetudo,reſ.553.n.1.
Proceſſus factus cum minore abſquè curatore, eſt ipſo iure nullus,reſ.520.nu.2.fol.386.
Procurator Monaſterij,inueſtiens in quodam domo pecuniam monaſterij, exactam, ne infructuoſa remaneat,abſquè ſolemnitate pœnis extrauag. ambitioſæ non ligatur,& quare,reſ.47.nu.1.& 2.f 28.
Procurator habens ſufficiens mandatum,quicquid nomine domini facit,à domino cenſetur factum,reſol. 54.num.1.fol.32.
Procurator alienãs res Eccleſię,reſeruato aſſẽſu Apoſtolico,& tradens poſſeſſionem ante ipſius impetrationem non facit dominum in cenſuras incidere ex pluribus,ibid.nu.2.
Procurator Eccleſiæ, habens mandatum generale ad alienandum,non poteſt alienare,niſi habeat ſpeciale,reſ.78.nu.4.fol.54.
Profeſſio tam virorum, quàm mulierem non debet fieri antè annum 16.ſed poſt illius expletionem, reſol. 548.nu.1.fol.408.
Profeſſio facta ante dictum tempus 16. annorum ab Ordinario debet nulla declarari,ibid.n.4. In emittenda profeſſione, deficiente vno die, ipſa habetur pro nulla,ibid.nu.5.
Profeſſio fidei debet fieri in Synodo diœceſana, vide verb.Profeſſionem fidei publicam, &c.
Profeſſionem fidei publicam tenentur facere prouiſi de Cathedralibus,& alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarũ habentibus,reſ.577.n.1.
Præfata fidei profeſſio debet fieri in Synodo Diœceſana,& conſequenter de ipſa ſolet fieri regiſtratio in dorſu Bullæ,ibid.nu 2.
Prohibita donatione,per aliquod ſtatutum ſeu conſtitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria,redditur ratio,reſ 538.n.1 f. 490.
Prohibitio hominis non alienandi facit aliquando, vt Princeps deneget aſſenſum,reſ.42.n.2.fol.26.
Prohibitio legis, & hominis in commendæ alienatione,reſ.64.n.2.fol 46.
Prohibitio alienandi bona Eccleſiæ,inconſulto Romano Pontifice extenditur quoque ad mobilia pretioſa,reſ.621.nu.1.
Contrarium deciditur, quia ex hac alienatione nullũ in extraneam perſonam transfertur dominiũ cum remaneant ipſa apud Eccleſiam,ibid.n.2.
Prohibitus alienare poteſt ſe obligare ad alienandum, reſ.62.nu.6.fol.37.
Pronunciatio nulla extinguit iuriſdictionem,reſ.417. num.1.fol.298.
Propter neceſſitatem illicitum fit licitum,reſ.601.n.5.
Prouiſiones Apoſtolicæ beneficij ſtatum non mutant, reſ.131.nu.4.fol.87.
In Prouiſionibus beneficiorum non circumciditur edictum,reſ.360.nu.4.fol.254.
Prouocatio ad ſuperiorem per viam dictionis, de nullitate,quid operetur,reſ.571.n.3.
Declaratur concluſio principalis,ibid. nu.4.
Prouocatio, facta calore iracundiæ, minuit pœnam reſ.575 nu.5.
Publicæ proceſſiones quæ dicantur,reſ.308.n.7 f.209.

Pu-

Publicam fidei profeſſionem. Vide verb. Profeſſionem fidei publicam, &c.

Puella volens aſſumere habitum monialium debet eſſe maior 12. annorum, ſed ſi gratia educationis retinetur non vltra 25. annum ætatis ibi cõmorari poteſt, reſ. 640 fol. 477.

Puella eſt ſequeſtranda, lite pendente, reſol. 215. num. 1. fol. 136.

Puella de Ciuitate in aliã transferri poteſt quãdo matrimonium timetur vi eſſe contrahendum, ibid. n. 3.

Puella non poteſt ſequeſtrari ſi alter coniugum eſſet in poſſeſſione, & quare, ibid nu. 4.

Purgatio mora regulariter de æquitate canonica admittitur, reſ. 315. nu. 4. fol. 215.

Purgatio canonica quid ſit, et vnde dicta, reſ. 578. n. 1.

Purgatio canonica cur ſit remedium ſubſidiarium, ibid. nu. 2. & 3.

Purgatio canonica extra crimen hæreſis, ſeu illius ſuſpitionem abijt in deſuetudinem, ibid. n. 4.

Q

QValitas beneficij patronatus per primam patroni prouiſionem cognoſcitur, et per obſeruantiã, reſol. 184. nu. 7. fol. 113.

Qualitas adiecta verbo, debet referre ad tempus verbi, reſ. 268. nu. 2. fol. 176.

Qualitas delicti, notoriè, & ſcandaloſè à Regulare cõmiſſi, probanda eſt ab Epiſcopo, vt eum punire valeat, reſ. 545. n. 1. fol. 406.

De qualitate iuriſdictionem fundante, Iudici conſtare debet, ibid. nu. 2.

Quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeu electo, alia illæſa remanent, reſ. 265. n. 3. f. 173.

Quando Iudex requirens eſt incompetens, tunc ei brachium eſt denegandum, reſ. 285. n. 1. f. 188.

Quando deuotio teſtatoris non eſt cauſa finalis, miſſa poteſt in alto altari celebrari, reſ. 349. nu. 1. f. 248.

Quando forma non poteſt præcisè adimpleri, remittitur, reſ. 355. nu. 2. fol. 251.

Quando poſſunt dici diſtributiones quotidianæ, reſol. 386. nu. 3. fol. 273.

Quando ſit ſoluendum quindennium, vide verbo quindennium quando ſit ſoluendum, &c.

Quantitas matrimonij eſt arbitraria, reſ. 271. num. 1. fol. 177.

Quarta portio de relictis Confraternitatibus Epiſcopo debetur, reſ. 45. nu. 2. fol. 27.

Quatuordecim iſti anni ſufficiunt ſi tantum attingantur, licèt non ſint expleti, reſ. 331. nu. 3. f. 232.

Quæ requirantur ad præſumendum, decretum Commiſſariorum interueniſſe in alienatione rei Eccleſiæ, reſ. 4. nu. 3. fol. 4.

Quæ differentia ſit inter filiam ſpiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuit Sacramentum Pœnitentiæ, reſ. 328. n. 1. fol. 220.

Quæ ſit pœna Sacerdotis fornicantis cum filiabus ſpiritualibus, ibid. nu. 6. fol. 220.

Quæ ætas requiratur ad hoc, vt maſculus, & fœmina impuberes dicantur, reſ. 431. n. 5. fol. 316.

Quę differentia ſit inter Eccleſiã benedictã, et Eccleſiã conſecratã quoad caſum noſtrũ, reſ. 468. n. 2. f. 343.

Quæ requiſita debeant concurrere in Epiſcopo, reſol. 483. nu. 5. fol. 356.

Quæ requiruntur in Parocho, ad hoc, vt poſſit de iure retinere Parochiam, reſ. 511. n. 1. fol. 379.

Deciſio quæſtionis, quæ probatur authoritate, ibi. nu. 2. & 3. Et ratione nu. 4.

Quæ requiruntur, ad hoc vt Eccleſia dicatur Parochialis, reſ. 515. nu. 3 fol. 382.

Quænam ſit differentia inter parochialem Eccleſiam, & Curatam, reſ. 617. n. 1

Quæ ſint iura matricitatis, reſ. 620. nu. 2.

Qualibet res præſumitur libera, niſi probetur debere ſeruitutem, reſ. 585. nu. 5.

Qui non habet in ære, debet luere in corpore, reſ. 251. nu. 1 fol. 163.

Qui non comparet in termino, poſt terminum non auditur, reſ. 360. nu. 1 fol. 254.

Qui habet conuerſationem cum dæmone, reputatur eiuſdem naturæ contra Deum, reſ. 424. n. 11. f. 309.

Qui abiurauit, & poſtea conueſatur cum hæreticis, dicitur eis ſimilis, ibid nu. 12.

Qui per alium facit per ſeipſum facere videtur, reſol. 563. num. 3.

Qui calore iracundiæ publicè Deum, & Beatam Virginem blaſphemat, eſt mitius puniendus, reſolut. 572 num. 6.

Limita num. 7.

Qui per decennium ſe geſſit, vt notarius an præſumatur creatus ſolemniter notarius, reſ. 579. n. 11.

Quicqud à patre quouis titulo filius conſequitur, vide verbo filius quicquid à patre, &c.

Quicquid calore iracundiæ ſit, pro nihilo habetur, reſ. 572. nu. 2.

Quid ſit, & quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide remiſſiuè, reſ. 343. nu. 4 fol. 244.

Quid iuris de excommunicato inſordeſcente in excommunicatione per annum, reſ. 433. n. 1. fol. 317.

Conſtituitur concluſio, ibid nu. 2.

Affertur ratio concluſionis, nu. 3.

Ampliatur nu. 4. 5 6. 7. & 8. fol. 278.

Limitatur num 9. & 10. fol. 279.

Annus in hac materia debet eſſe completus, ibidem num. 11.

Quid fuit deciſum per Curiam Archiepiſcopalem circa hunc articulum ſuſpitionis falſitatis, reſ. 602. n. 1.

Redditur ratio deciſionis, ibid. nu. 2.

Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter, reſol. 149. num. 4. fol. 95.

Quilibet tenetur reddere rationem ſuæ adminiſtrationis, reſ. 583. nu. 2.

Quindennium quando ſit ſoluendum directo Domino, reſ. 622. num. 1.

Tunc debet ſolui quindennium, quando emphyteuſis peruenit in manus mortuas, ibid. nu. 3.

Quis efficitur ſubditus Epiſcopo ratione domicilij, reſ. 263 nu. 1. fol. 172.

Quis non poteſt ordinari ad beneficium manuale, reſ. 334. nu. 3. fol. 236.

Quis non poteſt ingredi clauſtra monialium, reſolut. 543. nu. 2 fol. 404

Si

Digitized by Google

Si quis per decennium rem tenuit, tanquam emphyteuta, & pro ea ſoluit debitum canonem, præſumitur emphyteuta, & ſolemniter inueſtitus, reſ. 579. n. 7.
Vt quis incidat in canonem, ſi quis ſuadente diabolo, tria requiruntur, reſ. 597. nu. 5.
De quibus, ibid. nu. 6. 7 & 8.
Reſpondetur contrarijs, nu 9.
Quod non petitur, non committitur, reſ. 109. n. 4. f. 73.
Quod Capellanus infirmus, vide verbo Capellanus infirmus, &c.
Quod tempus ſit conceſſum regularibus ad allegandum nullitatem profeſſionis, iuxta mentem Concil. Trid. reſol. 549. nu. 1. fol. 409.
Quid ſi metus durat per quinquennium an poſſit annullari profeſſio, non obſtante diſpoſitione Concilii, ſtatuente quinquennium tantum, ibidem nu. 2. & nu. 7 & 8. fol. 409.
Quod ab initio eſt nullum, tractu temporis etiam valere non poteſt, reſ. 576. nu. 1.
Quomodo probetur Clerici paupertas, reſol. 245. num. 2. 3. & 4. fol. 159.
Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus, vide verbo Epiſcopus quomodo ſe gerere, &c.
Quot capita, tot ſententiæ, reſ. 163. nu. 1. fol. 103.

R.

R*Atio diſpoſitionis potius eſt attendenda, quàm diſpoſitio, reſ. 524. n. 4. fol. 390.*
Ratio redditur, cur decedentes abſque electione ſepulturæ non poſſint alibi, quàm in Eccleſia Sanctæ Reſtitutæ ſepeliri, reſ. 559. nu. 1. fol. 419.
Ampliatur concluſio etiam in viatoribus tranſeuntibus, non habentibus hoſpitium in Ciuitate contra opinionem gloſæ in cap. in noſtra, de ſepult. quæ tenet huiuſmodi ius ſepulturæ ſpectare ad Eccleſiam Cathedralem, ibid. nu. 2.
Aſſignatur ratio ampliationis, ibid. nu. 3.
Ratione beneficij quis efficitur ſubditus, reſolut. 258. num. 1. fol. 169.
Amplia etiam ſi beneficium eſſet tale, vt non eximeret à iuriſdictione primi Epiſcopi, ibid. n. 2.
Ratione penſionis, quam quis poſſidet in aliena Diœceſi, non poteſt ab illius Epiſcopo ordinari, reſ. 261. nu. 1. fol. 170.
Ratione offenſæ iuriſdictionis Iudex incompetens efficitur competens, reſ. 321. n. 2. fol. 223.
Limita quando iuriſdictiones ſunt diſtinctæ, ibid. n. 3.
De Rebus ſpiritualibus paciſci ſimoniacum eſt, reſol. 561. num. 2.
Recedens à carceribus, & ſtatim rediens, non dicitur fugere, reſ. 320. nu. 3 fol. 222.
Rector laicos, vt oblationes percipiant, deputare poteſt, non autem de altari, reſ. 87. n. 3. fol. 58.
Rector Eccleſiæ parochialis, ruinam minantis, cogi poteſt ad illius reparationem, vbi redditus ei ſuperſint, reſ. 517. n. 3. fol. 384.
Rector maioris matricis, in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Eccleſiæ collegiatæ, reſ. 620. n. 4.
Rectori aſſerenti cauſas eſſe falſas, onus probandi incumbit, vbi alienatio rei Eccleſiæ fuerit confirmata, reſolut. 13. num. 4 fol. 19.
Refertur deciſio Rotæ, in qua nonnullas difficultates Domini conſiderarunt, quas habes ad vnguem relatas, reſ. 332. n. 13. fol. 233.
Refertur declaratio Congregationis Concilij, reſolut. 340. nu. 6. fol. 241.
Referuntur variæ pœnæ ſodomiæ, reſ. 302. n. 11. f. 195.
Referuntur variæ pœnæ Clericorum concubinariorum, reſ. 307. n. 2. fol. 207.
Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iuſtitiæ non habet locum, ſi ſupplicatio infra annum à die obitus concedentis non præſentetur, reſ. 20. n. 2. f. 15.
Regula fundationis, & donationis ampliatur varijs modis, reſ. 123. n. 3. fol. 82.
Regula, cui conceditur maius in diſpenſationibus locum non habet, reſ. 226. n. 4. f. 144.
Regula eſt diſtributiones quotidianas deberi tantùm præſentibus, & diuinis Officijs intereſſentibus, reſol. 384. nu. 1. fol. 271.
Ampliatur regula, ibid. n. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. & 10.
Subampliatur tertia ampliatio, vt ſcilicet abſẽs percipiendo diſtributiones quotidianas, illas non faciat ſuas in foro conſcientiæ, ibidem nu. 5.
Regula eſt diſtributiones quotidianas illis tantum eſſe præſtandas, qui ſunt præſentes, & diuinis Officijs interſunt; in nonnullis tamen caſibus, etiam abſentibus, debentur de quibus, reſol. 388. num. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. fol. 274.
Regula Delegatum Papæ, vel Principis, cauſas ſibi commiſſas ſubdelegare poſſe limitatur, reſ. 95. num. 2 fol. 64.
Regulares plura priuilegia in rerum Eccleſiaſticarum alienatione habent in alia reſol. 64. quæ inuenitur fol. 38. nu. 3.
Regulares, non euntes ad præfatas proceſſiones, debent potius compelli carcere, quàm excommunicari, reſol. 308. nu. 6. fol. 209.
Regulares poſſunt conueniri ratione delicti coram locorum Ordinarijs, reſ. 547. n. 5. fol. 407.
Regulares exempti in caſu hæreſis ſubſunt iuriſdictioni ordinariæ, ibid. nu. 6.
Regularis Apoſtata à quo Iudice puniri poſſit, reſol. 530. nu. 4. fol. 394.
Regularis extra monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, ſi deliquerit ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica Delegato, inquiri, puniri, & corrigi valet, reſolut. 346. nu. 2. fol. 407.
Regularis in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis eſt ſubditus Ordinario, ibid. n. 7. f. 351.
Regularis deferens habitum ſuæ Religionis, coopertum habitu alterius Ordinis, non eſt vti Apoſtata puniendus, reſ. 547. n. 1. fol. 407.
Non competit præfato Regulari diffinitio verè Apoſtaſiæ, ibid. nu. 2.
Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem, non dicitur apoſtata, ibid. nu. 3.
Quis non dicitur apoſtata ex ſola habitus dimiſſione ibid. num. 4.
Contrarium deciditur, *quod deferens habitum coo-*

Digitized by Google

pertum, eſt apoſtata, ibidem num. 5.

Regulares licèt non poſſit prędicare abſquè licentia Ordinarij non tamen procedit in proprijs Eccleſiis, reſol. 632. fol. 476.

Regulariter tempus teſtamenti attenditur, vide verbo tempus teſtamenti regulariter, &c.

Rei Eccleſiæ vltra tempus à iure permiſſum locatio, in totum vitiatur, ſi vnica erit penſionis ſolutio, reſol. 104. nu. 2 fol. 70.

Reiectio doctrina Maſcardi de probation, concluſio, 1223. n. 6 reſ. 315, nu 5. fol. 215.

Relapſus quis dicatur, reſ 424. n, 10. fol. 309.

Religioſus abiurans in iudicio hæreſis propter vehementem ſuſpitionem, quod ſit inhabilis ad qualibet officia ſua religionis probatur ex tribus reſol. 427. nu. 1, 2. & 3. fol. iterum geminato, fol. 312.

Reliquiæ Sanctorum, quæ ſunt res pretioſiſſimæ, ac hominibus plura beneficia à Deo per ipſas præſtantur, abſque aſſenſu Apoſtolico concedi non poſſunt, & magnopere ſunt decorandæ, nec extra capſam oſtendenda, reſ. 60. nu. 3. & 5. f. 35. & 36

Relocatio non poteſt probari per teſtes, ſed tantum per ſcripturam, reſ. 624. n. 1. f. 469.

Contraria eſt opinio Curiæ Archiepiſcopalis, ibidem num. 2.

Remedia ordinaria non ſunt pro extraordinarijs omnittenda, reſ 233, n 3. fol. 149.

Remedium reſtitutorium Eccleſiæ competit cecidenti à poſſeſſione ex contractu nullo, reſ. 22. n 1. f. 14.

Remiſſio eſt ſpecies alienationis, reſ. 118 n. 1. f. 78.

Renouatio eſt facienda non vni ex proximioribus, ſed omnibus deſcendentibus, & tranſuerſalibus etiam fœminis, reſ 68 n. 3. 4. & 5. fol 48.

Renouatio ab Eccleſia eſt facienda proximioribus fœminis, dato quod in prima inueſtitura maſculi tantum fuerint vocati, ibid. n. 6. fol 48.

Renouatio eſt facienda, etiam ſi primus cõtractus fuerit nullus declaratus; & hæc procedunt, tàm in emphyteuſi laicali, quàm Eccleſiaſtica, ibid. n. 7.

Renouatio non eſt facienda ſi propter culpam recipiẽtis eſt finita, prout etiam quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, ibid nu 8. & 9.

Renouatio ſolis hæredibus eſt facienda, quando hæreditaria eſt, & tunc quando hæres eſt capax, alioquin proximiori, ibid. nu. 10.

Renouatio non eſt facienda, ſi per annum non fuerit petita, & annus computatur à die ſciẽtiæ, & agnati poſſunt renouare inueſtituram ſpatio triginta annorum factam intra annum extraneo, reſ. 68. num, 11. & 13 fol. 48.

Renouatio non eſt facienda, quando Eccleſia vellet pro ſe bona retinere, ibid. n. 15.

Renouatio emphyteuſis deſcendentibus eſt facienda, etiam ſi Eccleſia vult pro ſe retinere, dummodò adſit conſuetudo immemorabilis, reſ. 116. nu. 6. f. 77.

Renunciatio beneficij iuriſpatron. in conſulto patrono, non tenti, ac eo contradicente eſt, nulla, & quare, cum declarationibus, reſ. 192. nu. 1 fol 119.

Renunciatio hypothecæ à creditore debitori feudatario valet ſine aſſenſu, reſ. 193. n. 2. fol. 120.

Renunciatio beneficij ſemper debet eſſe pura, & libera. reſ. 203. nu 1 fol. 127.

Repudiatio non eſt alienatio, reſ. 81 n 3. fol. 55.

Requiſita in rebus Eccleſiaſticis, alienari ſolitis, cum pacto, quod non tranſeant ad extraneos, ſunt neceſſaria, ſi extraneis alienantur, ac etiam in rebus, alienari ſolitis, in quibus eſt facta incorporatio, & quãdò dicatur facta incorporatio remiſſiuè, reſolut. 26. num., 5. fol 17.

Requiſita ſex ponit, vide in verbo. Ponit ſex requiſita.

Res, ſemel alienata cum requiſitis, perpetuò alienabilis abſque ſolemnitate efficitur, reſ. 5. nu. 15.

Res Eccleſiæ alienabilis, ſemel effecta cum requiſitis abſque ſolemnitate, perpetuò alienari poteſt, reſol. 26. num. 1. fol. 16. Quid ſi ſolitum fuerit alteratum, & partes ſolutum probent, ibid. nu. 2.

Quomodo ſi res eſt ſolita alienari, cognoſcebatur, ibidem num. 3.

Res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus, poteſt præſcribi ſpatio quadraginta annorum, reſolut. 42. num. 1 fol. 20.

Res Eccleſiaſticæ pretioſæ mobiles abſq; aſſenſu Apoſtolico alienari non poſſunt, & quare, reſolut. 58. num. 1. fol. 35.

Res quando dicatur Eccleſiæ incorporata, reſolut. 65. num. 9 fol 46.

Res Eccleſiæ abſque requiſitis vltra triennium locari non poteſt, & idem eſt in Prælato Regulari, reſol. 98. n. 1. & ſeq. fol. 66.

Res Eccleſiæ ſolita locari, ſi eſt incorporata, non poteſt abſque ſolemnitatibus vltra triennium locari, reſ. 101. nu. 3 fol. 68.

Res Eccleſiæ ſolita locari vltra triennium, duobus de modis cognoſcitur, ibid. nu. 4.

Res Eccleſię ſolita locari ad modicum, ſi vltra tempus à iure permiſſum locetur, in totum eſt inualida, reſ. 104. nu. 1 fol. 70.

Res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim vſque ad tertiam generationem, ſi vltra concedatur, conceſſio eſt valida vſque ad tertiam, ſecùs autem quo ad reliquas, reſ. 104. nu. 4. fol. 70.

Res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim cum beneplacito Apoſtolico ſemel impetrato, abſque alio aſſenſu alteri concedi poteſt, & idem procedit in caſu reſ. 110. nu. 1. & ſeq. fol. 74.

Res Eccleſiæ in perpetuum conceſſa pro eadem pẽſione, qua ſingulis locabatur annis conceſſio pro Eccleſia nullis eſt dicenda, nec ſextæ partis diminutionẽ in hoc caſu eſſe faciendam, reſ. 124. n. 5. f 76.

Res Eccleſiæ conceſſę in emphyteuſim ſine ſolemnitatibus, quamuis contractus ſit nullus, tamen pro eis cenſus eſt ſoluendus Eccleſiæ, reſ. 115. n. 1. f. 77.

Res ſemper tranſit cum onere ſuo, reſ. 528. n. 6. f. 392.

Reſcripti obſeruatio dat reſcripto formam, & natura reſcripti eſt, vt petitioni adaptetur, reſol. 109. num. 3. fol. 73.

Reſcriptum, ſiue priuilegium in dubio pro impetrante præſumitur, reſ. 92. n. 3. fol 62.

Reſcriptum non extenditur ad non expreſſa, reſ. 109. nu. 2 fol. 73.

Re-

Digitized by Google

Reſeruatio aſſenſus actum efficit conditionalem, reſol. 70. nu. 8. fol. 50.
Reſeruatio aſſenſus facit conditionalem actum, reſ. 70. num. 1 fol. 50.
Reſidentia in beneficio ſimplici non requiritur, reſol. 184. nu. 6. fol. 113.
Reſignatio beneficij iuriſpatronatus patrono ſciente, & patiente tenet, reſ. 192. nu. 2 f. 119.
Reſignatio facta abſque Domini *conſenſu reconualidatur conſenſu ſuperueniente, ibid nu. 3.*
Reſolutio Concilij *Tridentini ſuper propoſito articulo, reſ. 617. nu. 1. fol. 469.*
Reſponſio ad tex. in cap. Corona Sanctorum, *de conſecrat. diſt. 1. reſ. 60. n. 7. fol. 36.*
Reſtitutio in integrum Eccleſiæ datur aduerſus præſcriptionem, reſ. 32. nu. 5. fol. 20.
Reſtitutio in integrum pro modica læſione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læſione competit, reſ. 36 n. 4. & ſeq. fol. 22.
Retentio rei à iure conceditur, donec melioramenta poſſeſſori ſoluantur, in alia reſol. 63. quæ repetitur fol. 37. nu. 3.
Retinentes libros hæreticorum puniuntur tanquam hæretici, & quod huiuſmodi librorum retentio ſufficiat ad plenam probationem, probatur ex duobus reſ. 426. n. 1. 2. & 3. fol. iterum geminato f. 311.
Limitantur ſupradicta in duobus caſibus, ibid. num. 4. 5. & 6.
Retrouenditio eſt vera alienatio, reſ. 49 n. 1 fol. 29.
Reus eſt priuilegiatus, dati probationis paritate inter ipſum, & actorem, reſ. 209. nu. 5. fol. 133.
Reus non eſt carcerandus ad ſimplicem accuſatoris nutum, reſ. 527. nu. 5. fol. 392.
Ridiculum eſt hodie concedere, & cras reuocare, reſ. 336. n. 3. fol. 238.
Ritus Curiæ *Archiepiſcopalis Neapolis, reſ. 429. fol. iterum geminato, n. 9. fol. 313.*

S

S*Acerdos, non habens legitimam cauſam celebrandi duas miſſas, acriter puniri debet, reſ. 301. num. 1. fol. 202.*
Sacerdos omittens aſſumere primam tonſuram, quòd poſſit poſtea factus ſacerdos illam aſſumere probatur ex tribus, reſ. 580. nu. 2. & n 3. & 4.
Contrarium fuit deciſum, ibid. nu. 5.
Reſpondetur *contrarijs, ibid. nu. 6.*
Sacrilegium committunt, qui Sanctorum, reliquias ſeruantur, reſ. 60 nu. 4. fol. 36.
Saluus conductus non extenditur ad delicta, reſ. 251. num. 3. fol. 163.
Sanctimonialis poſt profeſſionem non poteſt exire à Monaſterio, niſi graui ex cauſa, reſol. 540. num. 1. fol. 402.
Ob quas cauſas, & rationes poteſt exire, ibid. n. 2.
Scientia capituli requiritur ad hoc, vt alienationis facta per procuratorem, fines mandati excedentem, ratificatio inducatur, reſ. 19 n. 2 fol. 13.
Scientia, & patientia illius, contra quem præſcribitur eſt neceſſaria ad hoc, vt præſcriptioni locus ſit, ac eam tenetur probare, qui in dicta præſcriptione fundatur, reſolut. 32. num. 6. fol. 20.
Scientia Papæ *requiritur ad præſumendum aſſenſum Apoſtolicum interueniſſe in minori triginta annorum ſpatio in alia, reſ. 32. n. 1 fol. 20.*
Scientia Summi Pontificis *requiritur, quando de eius agitur præiudicio in alia, reſ. 32. n. 2. fol. 20.*
Scientia quando agitur de amiſſione iuris plenè eſt probanda, reſ. 68. nu. 14 fol. 48.
Scientia interpretatiua non ſufficit, ſed certa, reſ. 186. nu. 3 fol. 115.
Scriptura ſeparata, pro aſſenſu Apoſtolico eſt facienda, reſ. 30. nu. 5. fol. 19.
Scriptura Authentica iuriſpatronatus deperdita, illa per teſtes probari non poteſt, reſ. 134. n. 2. f. 89.
Scriptura eſt de ſubſtantia in ſententia excommunicationis, adducitur ratio, reſ 429. nu. 1. & 2. f. iterum geminato, fol. 314.
Ampliatur concluſio, ibid. num. 3. 4 & 5. limitatur num. 6. & 7.
Sedes Epiſcopalis dicitur vacare donec literæ Apoſtolicæ ſint expeditæ, & præſentatæ capitulo, reſ. 599. nu. 1 fol. 371.
Reſpondetur *contrarijs, ibid. n. 2. 3. & 4 f. 321.*
Semel furioſus, ſemper præſumitur furioſus, reſol. 587. num. 7.
Limitatur tribus modis, ibid.
Semel examinatus, & approbatus nō eſt amplius examinandus, reſ. 591. nu. 8.
Seniores præferuntur iunioribus in teſtimonijs, & electionibus, reſ. 595. n. 2. & nu. 5.
Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs, ibid. nu. 3.
Idem in electionibus, & vocibus, nu. 4.
Idem in Doctoribus *eiuſdem profeſſionis, nu. 6.*
Senſus verborum clarus non eſt cauillandus, reſol. 55. num 4. fol. 33.
Sententia pro rei Eccleſiæ alienatione, lata illo die, quo fuit gratia præſentata, eſt valida, & quare, reſ. 29 nu 4. fol. 18.
Sententia declaratoria requiritur ad amittendum beneficium alienantis, bona Eccleſiaſtica abſque requiſitis, reſ 122. n. 2. fol. 82.
Sententia quæ non verificatur ex actis, non probat, reſol. 131. nu 6. fol. 87.
Sententia quando dicitur antiqua ibid. nu. 7.
A ſententia interlocutoria appellatur, quando continet grauamen irreparabile, reſ 404. n. 1. f. 288.
Amplia etiam ſi côtineret grauamen, quod cum difficultate reparari poſſet, ibid nu. 2.
Amplia etiam ſi non ex toto reparari poſſit, nu. 3.
Sententiæ tres conformes in maxima habentur conſideratione, reſ. 254. n. 1 fol. 165.
Sententiæ mutatio regulariter, ſiue additio, ſiue diminutio eſt prohibita, reſ. 304. nu. 3. fol. 204.
Separatio Parochialium *Eccleſiarum, datur ob earū diſtantiam; vel itineris difficultatem ad maiorem* Parochianorum *commoditatem, reſol. 475. num. 1. fol. 348.*
Separatio parochialium, vt fieri poſſet quatuor côcurrere debent, ibid. nu. 2. 3. 4. 5. & 6.

Digitized by Google

Sepulchrum eſt commune familiæ, reſ. 564. nu. 2.

Sepulchrum proprium nemo ſibi vendicare poteſt, reſ. 585. num. 1.

Sepultura in Eccleſia priſcis temporibus laicis non cõcedebantur, reſ. 39. nu. 3 fol 24.

Sepulturæ officium in Eccleſia monacorum à quo faciendum, reſ. 646 fol. 478.

Solemnitas extrinſeca non præſumitur niſi probetur, reſ. 513. fol. 381.

Sexagenarius dicitur decrepitus, reſ. 103. nu. 4. f. 69.

Ex ſignis indicatur cuius qualitatis, & naturæ qualibet res ſit, reſ. 585. nu. 4.

Simoniacus in quibus caſibus incurrit in excommunicationem, reſ. 612 nu. 1.

Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & ſuſpenſionem perpetuam, ibid. n. 3.

Et quid ſi ſit ſimoniacus in beneficio, ibid. nu. 4.

Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra promouentes Simoniacè ad ordines, ibid. n. 5.

Quid in miniſtris Epiſcopi, aliquid recipientibus pro collatione ordinum, ibid. nu. 6.

Sodomia committitur etiã præpoſterea venere mulieres cognoſcentes, reſ. 30. nu. 2. fol. 195.

Sodomiæ pœna an locum habeat per vnicum actum, reſ. 302. nu 3 fol. 195.

Solemnia miſſarum abſque clerici ſuffragio celebrari non poſſunt, reſ. 163. n. 4. fol. 103.

Solemnitas ſpatio triginta annorum non præſumitur, ad hoc, vt alienatio dicatur valida, reſol. 26. num. 4. fol. 17.

Solemnitas extrinſeca tunc præſumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præſumptio oritur, reſ. 579. nu. 5.

Solemnitates extrauag. Ambitioſæ, in venditione, ab vna Eccleſia alteri Eccleſiæ facta, non requiruntur, quare, reſ. 35. nu. 1. fol. 22.

Solemnitates requiruntur in renouatione infeudationis rei Eccleſiæ incorporatæ, reſ. 65. nu 8. f. 46.

Solemnitates requiruntur in diſmembratione fructuum beneficiorum, ſicut in alienatione, reſolut. 76. num. 2. fol. 53.

Solitum quomodo à conſueto differat, reſol. 110. num. 5. fol 74.

Solutio Decimarum, vide verb. Decimarum ſolutio.

Pro Solutione collectæ bona ſunt tacitè obligata, reſ. 516. nu. 10. fol. 383.

Sortilegus poſt abiurationem reincidens, dicitur relapſus, reſ. 424. nu. 9.

Specificatio iuriſpatronatus in venditione vniuerſitatis eſt ſimoniaca, reſ. 627. fol. 474.

Spirituale cum ſpirituali permutari poteſt in alia, reſ. 60. quæ eſt, fol. 43. nu. 5. fol. 60.

Spolia quæ ſint, reſ. 525. n. 1. fol. 390.

In ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta, reſ. 548. nu. 2.

In omni materia parum pro nihilo reputatur, ibidem num. 3.

Sponſi ſunt à Iudice monendi, iuſta exiſtente cauſa non contrahendi matrimonium, reſ. 206. n. 1 fol. 130.

Sponſus contrahens matrimonium abſq; denunciationibus, peccat mortaliter, & grauiori ſupplitio eſt plectendus; ſi conſumauerit, reſ. 223. n. 2. f. 141.

Spurius eſt infamis, & Deo non eſt amabilis, neque honorabilis hominibus, & iuſpatronatus poteſt acquirere, reſ. 149. nu. 3. fol. 95.

Stante ſtatuto, quòd minor, vel mulier non poſſit obligari ſine conſenſu propinquorum per ſeptum decẽnij, præſumitur talem ſolemnitatem ſtatuti interceſſiſſe, reſ. 579. nu. 12.

Statuta poſt duos menſes ligant etiam ignorantes, reſ. 573. nu. 3.

Statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus promiſſiones de vendendo non comprehendit, reſol. 62. nu 4. fol. 37.

Sterilitas eſt cauſa diminutionis ſextæ partis in emphyteuſi, reſ. 114. nu. 3. fol. 76.

Stipulans dare alicui, & hæredibus, intelligitur de ſuis, reſ. 287. nu. 3. fol. 216.

Stylus Curiæ Romanæ in reliquiarum conceſſione, reſ. 60. nu. 6. fol. 36.

Stylus hodiernus in Breui Apoſtolico, reſ. 93. num. 2. fol. 63.

Stylus Curiæ Romanæ in monitorijs concedentis, & etiam Curiæ Archiepiſcopal. Neapol. reſ. 211. num. 4. fol. 155.

Stylus ſeruus Curiæ Archiepiſcopal. Neapolitanæ, reſ. 292. nu. 2. fol. 195.

Stylus Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis circa remiſſionem Clerici à iudice laico, reſ. 399. n. 5. f. 283.

Subditus quis efficitur quatuor modis, reſol. 257. num. 2. fol. 167.

Subditus quis efficitur ratione triennalis habitationis, reſ. 266. nu. 1. fol. 174.

Limita in tribus caſibus, ibid. nu. 2.

Subornati nullam faciunt probationem, niſi præcedente tortura, reſ. 396. nu. 3. fol. 281.

Limita nu. 4.

Subornatus non dicitur ille teſtis, cui data eſt pecunia, vt veritatem dicat, reſ. 396. nu. 5. fol. 281.

Surreptio quando, vide omnia in verb. ſurreptio.

Subſtantia beneficij conſiſtit in titulo, non autem in quantitate, reſ. 60. nu. 1. fol. 170.

Subſtitutio pupillaris non poteſt fieri, niſi exiſtenti in poteſtate ſubſtituentis, reſ. 568. nu. 10.

Succeſſio in Iurepatron. æquipollet bonorum ſucceſſioni, reſ. 185. nu. 4. fol. 115.

In Succeſſione Cappellaniarum copulatio graduum fieri debet, ſecundum ius Canonicum, reſ. 350. nu. 2. fol. 249.

Succeſſor non tenetur ſtare locationi, quando locatio eſt facta nomine proprio à prædeceſſore, & quare, reſ. 97. nu. 2. fol. 65.

Succeſſor locationi ſtare tenetur, quando prædeceſſor à Summo Pontifice locandi poteſtatem habuit per quam plures annos, & nullo tempore conductorem à nemine, nec à ſucceſſoribus eſſe moleſtandum, reſ. 97. nu. 4. fol. 65.

Succeſſor locationi ſtare tenetur per prædeceſſorem factæ, quando annus eſſet inchoatus, & res integræ non eſſet, ibid. nu. 5.

Suc-

Succeſſor fundatoris reliquis præiudicare non poteſt, reſ.194.nu.5.fol.121.

Succeſſor beneficij non tenetur ad penſiones præteritas, niſi factis diligentijs, reſ.372. nu.1.fol.261.

Summus Pont ſolet diſpenſare minoribus 14.ad beneficium obtinendum, reſ.169.nu. 2.fol. 106.

Summus Pont. pro notabili augmento dotis ſolet diſpenſare, vt in Iuſpatron. erigatur beneficium liberum, reſ.172 nu.3.fol.108.

Summ.Pont. qualitati ſacerdotali derogare poteſt, reſ. 184.nu.4.fol.113.

Summus Pont. non habet ratum, quod illicitè fuerit geſtum diſpenſando, reſ.216. nu.3.fol.137.

Sunt aliqua beneficia, Vide verbo Beneficia aliqua ſunt.

Suppletorium iuramentum in cauſa matrimoniali defertur, & quando non, reſ.228.n.2.fol.146.

Supplicatio ſi in euidentem per obitum concedentis antè præſentationem expirat, reſ.20.n.1.f.13.

Supplicatio attenditur pro validitate, vel inualiditate, non eſt inſtrumentum in alia, reſolut. 69. quæ eſt fol.41.nu.4.

Surreptio quando attendatur in gratia, ſi in euidentẽ, reſ.14.nu.5.fol.10.

Surreptio, vt tollatur, quid eſt exprimendum, reſol.42. nu.3.fol.26.

Surreptio vitiat gratiam ipſo iure, reſolut. 415.num. 2 fol.297.

De Surreptione etiam poſt ſententiam opponi poteſt, ibid.nu.3.

Surreptio vitiat gratiam ipſo iure, reſ.576 nu.2.

Suſpenſio à Pontificalibus non prohibet exercitium Iuriſdictionis Epiſcopalis, reſ.439.nu.3 fol.329.

Suſpenſio ad certum, & determinatum tempus eo ipſo quod elapſum fuerit tempus, ceſſat abſque Iudicis declaratione, reſ.441.n.1 fol.323.

Suſpenſio iuris ante elapſum temporis tantùm poteſt à Summo Pont. tolli: hominis verò ſuſpenſio tollitur à quo poſita eſt, & ſuperiore, ibid.nu.2.

Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt, reſol. 165. nu.1.& 5.fol.104.

Suſpenſus, acceptando beneficium, peccat, ibid. num. 6.fol.104.

Suſpenſus circa beneficium obtinendum cenſetur irregularis, & ſuſpenſus ab ordine, ab officio dicitur ſuſpenſus, ibid.nu.7.

Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, etiam à celebratione diuinorum in ea ſuſpenſus eſt, reſ.440. n.1.f.323.

Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, celebrare extra eam poteſt, nec erit irregularis, ibid.nu.2.

Sylua cædua Eccleſiæ vltra triennium locari poteſt, reſ.100.nu.5 fol.67.

In Synodo debent conſtitui iudices Synodales, reſ.413. nu.1.fol.296.

T

TEmpora in dubio non coniunguntur, reſol. 268. nu.3.fol.176.

Tempus calamitoſum quale ſit, reſ.1.n. 2.fol.2.

Quod tempus in contractu emphyteotico attenditur reſ. ad n.4.fol.2.

Tempus quo fit alienatio, eſt inſpiciendum, & quid in noua rei emphyteoticæ conceſſione, reſ.5.n.2.f.5.

Declaratio huius, ibid.nu.3.

Tempus permiſſum à prohibitio ſeparatur, reſol. 106. num.2 fol.71.

Tempus præſentandi à die ſcientia currit, ita in praxi, & quare, reſ.155.nu.1.fol.98.

Tempus præſentationis in beneficijs attenditur, reſol. 265.nu.3.fol.104.

Tempus præſentationis in beneficio attenditur, reſol. 166.nu.3 fol.105.

Tempus triennij, datum ad cognoſcendum de impotentia ſecundum vnam ſententiam, currit tàm ante, quam poſt Iudicis pœnitentiam iniunctam, reſ.210. num.1.fol.133.

Tempus triennij ſecundum alteram ſententiam incipit poſt pœnitentiam, ibid.nu.2.

Tempus pro cohabitatione dandum aliquando Iudicis remittitur arbitrio, ibid.nu.3.

Tempus in dubio præſumitur continuum, reſolut.267. nu.3 fol.175.

Tempus quadrimeſtre eſt continuum, reſol. 315. num. 2.fol.215.

Tempus celebrationis miſſarum poteſt præueniri, reſol. 338 nu.3.fol.240.

Affertur ad hoc deciſio de Franch. 706. reſol.338. num.4.fol.240.

Tempus præſcribitur Capitulo, Sede vacante, ad eligendum Vicarium capitularem, reſol.496. num.1. fol.368.

Tempus non eſt modus inducendæ obligationis, reſol. 508.nu.2.fol.377.

Contrarium tenet Author, ibid.nu.3.

Tempus currit regulari minori, reſ.550.n.1.f.410.

Tempus teſtamenti regulariter attenditur, reſolut. 610.num.1.

Reſpondetur deciſ.Peruſ.61.par.2.ibid. nu.2.

Deciſio quæſtionis nu.3.

Adducuntur ad corroborationem deciſionis tres rationes nu.4.5.& 6.

Terminus à iure præfixus prorogari poteſt cum declaratione, reſ.195.nu 3.fol.122.

Terminus decem dierum poteſt prorogari, reſol. 364. nu.3.fol.257.

Terrulæ quæ dicantur, & qui valor eſt neceſſarius, reſol.36.nu.8.fol.22.

Teſtamentum quoties non valet in primo gradu, poteſt incipere à ſecundo, reſ.568.nu.9.

In teſte præſumitur obliuio, lapſo biennio, reſol.243. nu.3.fol.149.

Teſtes de familia iuſpatronatus non probant, neque habentes intereſſe in cauſa, reſ.131. n.5.fol.87.

Teſtes recitentes iterum deponere cogi poſſunt per cõmiſſarium ad perhibendum teſtimonium, reſol.457. num.1.fol.335.

Ratio dubitandi pro opinione negatiua redditur, ibidem num.2.

Teſtes deponentes de immemorabili quid deponere debent, reſ.128.fol.85.

Teſtes prædicti ad hoc, vt poſſint examinari per Commiſſa-

miſſarium, eſt deciſum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, quod eſt petenda licentia ab Epiſcopo ſuffraganeo, ibid nu. 3.
Ratio huius deciſionis redditur, num. 4.
Teſtis iuratus occultans veritatem, lethaliter peccat, reſol. 221. nu. 1. fol. 155.
Teſtis in monitorio repeti in iudicio debet, & quare, reſ. 241. nu. 1. fol. 156.
Teſtis regulariter torqueri non poteſt, reſ. 394. num. 1. fol. 280.
Limita ibid. nu. 2. 3. & 4.
Teſtis etiam in cauſa ciuili poteſt torqueri, ſi tamen concurrant illa, de quibus in limitationibus, ibidem num. 5.
Teſtis, vt eius depoſitio valeat, eſt neceſſe, vt deponat infra terminum, adducuntur ad hoc duæ opiniones contrariæ, de quibus, reſ. 395. n. 1. 2. & 3. fol. 281.
Reconciliantur opiniones, ibid. nu. 4.
Teſtis ſi in ſecunda depoſitione contrarium primæ depoſuerit, priori depoſitioni eſt dandum, ad cuius corroborationem adducuntur nonnullæ Rotæ Romanæ deciſiones, reſ. 397. nu. 1. & 2. fol. 282.
Limita num. 3.
Teſtis varius poteſt torqueri, ibid. nu. 4.
Teſtium ſubornatio poteſt probari per teſtes de auditu, reſ. 396. nu. 1. fol. 281.
Text. in cap. cùm ad hoc, de cleric. non reſid. de quibus beneficijs loquatur, reſ. 614. nu. 3.
Deciſio quæſtionis, ibid. nu. 4.
Text. ornatur in l. ne cui, vide verbo ornatur text. in l. ne cui, &c.
Titulus nouus facit mutare cauſam poſſeſſionis, reſol. 77. nu. 10 fol. 53.
Titulus conſtructionis ſufficit ad probandum iuſpatronatus, & quare, reſ. 130. nu. 2. fol. 86.
Tormentis ſubyciuntur malefici, reſolut. 424. num. 6. fol. 309.
Tortura eſt remedium ſubſidiarium, reſol. 309. num. 1. fol 210.
Amplia in qualibet ſpecie torturæ, ibid. nu. 2.
Amplia etiam in pœna corporis afflictiua, ibid. n. 3.
Tortura ex præſumptionibus datur maleficis, reſolut. 424. nu. 8. fol. 309.
Tortura continet quinque ſpecies, ibid. nu. 13.
Tortura leuis non eſt propria tortura, ibid. nu. 14.
Tractatus præcedens debet eſſe in alienatione bonorū Monaſterij vltra conſenſum, reſ. 48. n. 4. fol. 29.
Tractatus duplex, & per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti, ibid nu. 5.
Traditur forma infligendi pœnas contra laicos concubinarios, ſecundum Concil. Trident. reſol. 319. nu. 1. fol. 221.
Translatus ad aliquam Eccleſiam, tenetur ſoluere decimam præteritam, reſ. 516. nu. 7. fol. 389.
Tres ſententiæ conformes, vide verbo Sententiæ tres, &c. fol. 165.
Tria in conſiderando valore rei Eccleſiaſticæ ſunt attendenda, reſ. 20. nu. 1. 2. & 3. fol. 8.
Ex Triennali poſſeſſione præſumitur publicatio reſignationis, reſolut. 615. num. 2.
Trina monitio Iudicis Eccleſiaſtici ad fori priuilegium amittendum olim requirebatur cum requiſitis, & limitationibus, reſ. 529. n. 1. 2. & 3. fol. 391.
Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, Clerico incedente in habitu laicali cum declaratione, ibid. nu. 4. & 5.

V

Valor ducati intelligitur in loco conſuetudinis, reſ. 365. nu. 2. fol. 236.
Variatio cuilibet permittitur, reſ. 265. nu. 2. fol. 173.
Vbi dubitatur de incompetentia iuriſdictionis, an ſcilicet, appellatio recipienda ſit, iudex appellationis non poteſt inhibere, reſ. 405. nu. 3. fol. 289.
Vbi cœptum eſt iudicium, ibi eſt finiendum, reſol. 522. nu. 3. fol. 388.
Venditio etiam cum pacto de retrouendendo dicitur perfecta, reſ. 193. nu. 6 fol. 120.
Verba Extrauag. ibi, Nulla alienatio fiat, inconſulto Romano Pontifice, quid denotēt, reſ. 24. n. 6. f. 15.
Verba aſſertiua contra tertium non probant, reſol. 74. nu. 3. fol. 52.
Verba (alioſue ſecundùm iuris diſpoſitionem) quid denotent, reſ. 130. nu. 1. fol 86.
Verbis Epiſcopi aſſerentis, quam eſſe familiarem non creditur, reſ. 267. nu. 2. fol. 175.
Verbum, concedo in perpetuum, quid denotet, reſolut. 109. nu. 8 fol. 73.
Verbum ſeruitum in conceſſione emphyteuſis eſt ſubſtantiale, reſ. 111. nu. 4. fol. 75.
Verbum, præſumpſerit, quid denotet, reſol. 121. num. 3. fol. 78.
Verbum, quæſitum, quid importat, reſolut. 177. num. 3. fol. 110.
Verbum, ſollicitatio, quomodo ſumatur, reſ. 312. num. 1. fol. 113.
Verbum, liberi, importat, quòd deductis oneribus ordinarijs, centum ducati remaneant abſque diminutione, reſ. 365. nu. 1. fol. 257.
Verbum, poteſt, importat vnionem, reſ. 609. n. 7.
Quid ſi Capitulum nolit conſentire vnioni, ibid. n. 8.
Veritas propter ſcandalum euitandum non omittenda, reſ. 234. nu. 5. fol. 150.
Veritas iuſtitiæ baſis eſt, ac fundamentum, ibid. nu. 6.
Veſtes, exiſtentes apud ſartorem, matrimonio ſeparato ob impotentiam, ſunt reſtituenda, reſ. 222. num. 5. fol. 141.
Per Vicarij ſubſtituentis mortem. Vide verb. Per mortem Vicarij ſubſtituentis, &c.
Vicarij foranei potius officium, quam dignitatem obtinent, reſ. 551. nu. 1. fol. 411.
Vicarius in Eccleſia patronata abſque patroni conſēſu conſtitui non poteſt, reſ. 204. nu. 1. fol. 128.
Vicarius perpetuus poſt mortem conſtituentis non durat, ibid nu. 3.
Vicarius eſt amouibilis ad Epiſcopi libitum, ibid. n. 4.
Vicarius dicitur Ordinarius, reſ. 225. nu. 3. fol. 143.
Vicarius foraneus denunciationes remittere non poteſt, ibid. nu. 5.
Vicarius Generalis Epiſcopi, impedimento diriment

ma-

Digitized by Google

matrimonium diſpenſare nõ poteſt, etiam illis quatuor concurrentibus, niſi cum ſpeciali mandato, reſol. 227. nu. 3. fol 145.

Vicarius Generalis Epiſcopi monitoria concedere poteſt. & quare, reſ. 235. nu. 4. fol. 151.

Vicarius Capitularis, ſede vacante, monitoria concedere poteſt, & quare, ibid nu. 5.

Vicarius præſente Epiſcopo, monitoria concedere poteſt, ibid. nu 6.

Vicarius foraneus monitoria concedere non poteſt, & quare, ibid. nu. 7.

Vicarius Cardinalis Epiſcopi dicitur familiaris, ſecundùm diſtinctionem traditam per Simonet. reſ. 458. nu. 3. fol. 336.

Diſtinctio Simonet. ſubdiſtinguitur per Rotam, ibidem num. 4.

Vicarius debet eſſe Doctor, vel licentiatus, reſol. 497. nu. 2. fol. 318.

Amplia in Archidiacono, ibid. nu. 3.

Vicarius Capitularis Canonicus, quod debeat præcedere alios Canonicos, probatur ex tribus medijs, de quibus, reſ. 498 nu. 1. 2. 3. & 4. fol. 370.

Contrarium eſt deciſum, & ſeruatur in praxi, ibidem num. 5.

Redditur ratio deciſionis, & corroboratur ex nonnullis, ibid. nu. 6. & 8.

Vicarius Capituli poteſt ſubſtituere, reſolut. 500. num. 1. fol. 372.

Probatur, ibid nu. 2. & 3.

Diſtinguitur concluſio, nu. 4. 5. & 6.

Vicarius Capitularis, quod teneatur ſtare ſyndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus, reſ. 503. nu. 1. 2. 3. & 4 fol. 333.

Vicarius Capitularis non poteſt ad libitum Capituli reuocari abſque legitimis cauſis, de quibus, reſolut. 504. nu. 1. 2. & 3. fol. 374.

Contrarium ſeruatur in praxi, ibid. nu. 4.

Vicarius repræſentat Epiſcopum, reſol. 551. num. 2. & reſ 552. nu. 4. fol 412.

Vicarius foraneus non habet iuriſdictionem ordinariam, ibid. nu. 3.

Vicarius repræſentat perſonam Epiſcopi, reſol. 556, num. 1. fol. 415.

Vicarius omnibus Canonicis eſt præferendus in proceſſionibus, & ſimilibus, ibid. nu. 2.

Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi, ibid. nu. 3.

Vicarius non debet ex neceſſitate intereſſe in Synodo, ibid. nu 6.

Virgini creditur, aſſerenti ſe ab aliquo cognitam, & prægnantem, reſ. 208. nu. 3. fol. 132.

Vis ſuſpenſioni à Pontificalibus declaratur, reſ. 439. nu. 1. & 2. fol. 322.

Viſitatio eſt actus iuriſdictionis Epiſcopalis, reſ. 532. num. 1. fol. 397.

Vita hominis tempus non habet determinatum, reſol. 103. nu 2. fol. 69.

Vltima voluntas non poteſt dependere ex alieno arbitrio, reſ 563. nu. 1.

Contrarium deciditur, electionem ſepulturæ in alterius arbitrium commiſſam valere, ibid. nu. 2.

Qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur, ibidem num. 3.

Vltimum ſtatum poſſeſſionis in beneficijs, ad effectum manutentionis ſufficere, quomodo intelligatur, reſ. 131. nu. 3 fol. 87.

Vna dignitas minus principalis, vnita alteri principaliori, remanet ſuppreſſa, reſ. 380. nu 2. fol. 267.

Vnio beneficij iuriſpatron. ſpretis patronis, eſt nulla, cum declaratione, reſ. 168. nu. 1. ſeq. & 4 fol. 106.

Vnio beneficij, ſpretis patronis, ex temporis diuturnitate valida reddi non poteſt, ibid. nu. 3.

Vnio beneficij, patronis non contradicentibus, etiam in quadrimeſtro eſt valida, ibid. nu. 6.

Vnio non dicitur ſortita effectum, niſi ſecuta fuerit poſſeſſio, reſ. 375. nu. 1. & 2. fol 263.

Qua non ſecuta, beneficium dicitur vacare, ibid. n. 4.

Amplia in inſtituto ad iuſpatronatus, qui non dicitur inſtitutus, nec acceptaſſe inſtitutionem Epiſcopi, niſi ſequatur poſſeſſio, ibid. nu 3.

Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rotæ deciſiones, ibid. nu. 5.

Ampliatur regula, nu. 6.

Limitatur, nu. 7. 8. & 9.

Vnio de beneficio iuriſpatronatus, facta abſque cõſenſu patroni, non valet, reſ. 376. n. 1. f. 265.

Vnio abſque Capituli conſenſu facta, non valet, reſol. 377 nu. 1. fol. 265.

Redditur ratio concluſionis, ibid. nu. 2.

Ampliatur concluſio, nu. 3.

Limitatur, ibid. nu. 4. 5. & 6.

Vnio facta Seminario ad hoc, vt valeat, duo ſunt neceſſaria, reſ. 349 nu. 1. & 3. fol. 399.

Redditur ratio deciſionum, ibid. nu. 2.

Vnio de beneficio extinctiua tituli, tollit omnia vincula, reſ. 380. nu. 3 fol. 267.

Vnio fieri non poteſt ad vitam, neque ad tempus, reſ. 382. nu. 5. fol. 269.

Vnio facta per Ordinarium abſque cauſa, eſt ipſo iure nulla, reſ. 609 nu. 3. & 4.

Vnio Apoſtolica, ex falſa cauſa facta, eſt nulla, ibidem nu. 4.

Vnio magis concernit iuſtitiam, quàm gratiam, ibidem num. 5.

Vnio an ſit facienda, vel ne, relinquitur arbitrio Epiſcopi, ibid. nu. 6.

In vnione facienda non eſt vocandus Rector beneficij, reſ. 381. nu. 1. fol. 264.

Reſpondetur contrarijs, ibid. nu. 2. & 3.

Ampliatur concluſio, nu. 4. & 5.

Limitatur nu. 6. 7. & 8.

In Vnione beneficiorum facienda per Ordinarium, quæ cauſa requirantur, reſ. 609. nu 2.

Vniuerſitas parua tenetur probare iuſpatronatus, iuxta formam traditam in Concilio, & quare, reſolut. 135. nu. 1 fol. 90.

Vniuerſitas ad hoc, vt habeat iuſpatronatus, quæ ſunt ei neceſſaria, reſ. 178. nu. 1 fol 110.

Vniuerſitas, euecta ad dignitatem Epiſcopalem, acquirit decorem, reſ. 479. nu. 1 fol. 352.

Vni-

Vniuerſitas eſt dignior perſona ſingulari, reſol. 556. num. 5 fol. 415.

Vniuerſitates obtinentes iuſpatron. qualibet vnam habet vocem. reſ. 190. nu. 3 fol. 117.

Vocati collectiuè pro vno reputantur, reſol. 181. num. 1. fol. 112.

Voluntas vniuſcuiuſque diſpoſitioni iuris conſentanea eſſe præſumitur, reſ. 77. nu. 5 fol. 53.

Voluntas à iure communi eſt regulanda, ibid. n. 6.

Voluntas abſoluta potius conſideratur, & præſumitur in poſſeſſione, quam conditionata, ibi. nu. 8.

Voluntas Papæ in dubio præſumitur qualis de iure eſſe debeat, reſ. 109. nu. 7. fol. 73.

Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda, vti Regina, in teſtamentis, reſ 338. nu. 1. fol. 240.

Votum captandæ mortis de iure eſt probatum, reſ. 164. nu. 1 fol. 103.

Vota monialium ſuperioriſſæ eligendæ poſſunt oretenus accipi ab Epiſcopo cum Vicario, vel alio viro aſſumpto, reſ. 637. fol 476.

Vox filij dicitur etiam patris, reſ. 176. nu. 1. fol. 109.

Vox vnius in legalibus. Vide verbo. In legalibus vox vnius, &c.

Vſufructuarius omnium bonorum hæredi æquipollet, reſ. 162. nu. 6. fol. 102.

Vſurpatio iuriſpatronatus, in quibus præſumatur perſonis, reſ. 131. nu. 1. fol. 87.

Non vſus ſtatuti probatur, quando vſus non probatur, reſ. 80. nu. 4. fol. 55.

Vt Clericus gaudeat. Vide verb. Clericus, vt gaudeat, &c.

Vtile per inutile vitiatur in hoc caſu, in alia, reſol. 69. quæ inuenitur, fol. 41. num 6.

Vtile in ſeparabilibus non vitiatur per inutile, reſolut. 102. nu. 4. fol. 69.

Vtile per inutile quoad ſeparabilia non vitiatur, & ſic locatio facta vltra triennium ſecundùm hanc opinionem per tres annos eſt valida, reſ. 106. n. 1 f. 71.

Vtile per inutile in ſeparatis non vitiatur, reſol. 188. num 5. fol 117.

Vtile per inutile non vitiatur, reſ. 373. n. 2. f. 264.

Amplia hic, quod de penſione diximus procedere etiam in translatione, ibid. nu. 3.

Vtilitas Eccleſiæ tempore contractus alienationis factæ eſt conſideranda, reſ. 1. nu. 1 fol. 2.

Dicenti de non euidenti vtilitate, onus probandi incumbit, reſ. 13. nu. 2. fol. 10.

Vtilitas eſt neceſſaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare, reſ. 14. n. 3. & 4. fol. 10.

Vtilitas putatiua in alienationibus, quando ſufficiat, reſ. 15. nu. 1. fol. 10.

Ad vtilitatem probandam non ſufficit alienantium aſſertio, reſ. 64 nu. 3. fol 46.

Vulneratus lethaliter, ex illo vulnere mortuus præſumitur, reſ. 593. nu 1.

Quid ſi neſcitur, an vulnus ſit lethale, ibid. nu. 2.

Quid ſi durante eodem vulnere, alia infirmitas ei ſuperuenerit, an ex illo vulnere adhuc mortuus præſumatur, ibid. nu. 3.

Vxor de familia dicitur viri, reſ. 158. n. 5. fol. 100.

Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam, non poteſt ad thori ſeparationem agere, ſi vir adulterium cõfiteatur, & quare, reſol. 200. num. 1. & ſeq. fol. 133.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

F I N I S.

IMPRIMATVR.

Gregorius Peccerillus Vicarius Generalis.

Fr. Ioſeph de Rubeis Ord. Min. Conu. Emin. Card. Filam. Theol. & Conſultor Sancti Officii.

IMPRIMATVR.

Zufia Reg. Sanfelicius Reg. Capycius Latro Reg. Don Franciſcus Merlinus Reg.

Digitized by Google

Digitized by Google